

VOLUMINA LEGUM.

PRZEDRUK ZBIORU PRAW

VOLUMINA LEGUM

PRZEDRUK ZBIORU PRAW

STARANIEM XX. PIJAROW

W WARSZAWIE, OD ROKU 1732 DO ROKU 1782

WYDANEKO.

TOM VII.

PETERSBURG.

NAKŁADEM I DRUKIEM JOZAFATA OHRYZKI.

1860.

MUSEUM ANIMULIOV

WARSAWIA

STANISŁAW J. LUBOWSKI

Wolno drukować, z warunkiem złożenia w Komitecie Cenzury, po wydrukowaniu, prawem przepisanej liczby egzemplarzy.

Petersburg, dnia 30 Grudnia 1859 (11 Stycznia 1860.)

Cenzor K. OBERT.

TOM VII

PETERSBURG

WYDAWCA I DROBNIK JÓZEF JÓZEF

1860

PRAWA,
KONSTYTUCYE Y PRZYWILEIE
KROLESTWA POLSKIEGO,
WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO Y WSZYSTKICH
PROWINCYI NALEŻĄCYCH

NA WALNYCH SEYMIECH KORONNYCH

OD SEYMU WIŚLICKIEGO ROKU PAŃSKIEGO 1347 AŻ DO OSTATNIEGO SEYMU

UCHWALONE.

VOLUMEN SEPTIMUM

ab anno 1764 ad annum 1768

ACTA REIPUBLICAE CONTINENS.

W tym miejscu a jedyny Rzeczypospolitej...
ment od Ciebie na miyosz azo przyczerony.
Najmniejszy Panie, przyczerzisz rozprawy. To jest
powozochne calygo naroda zabala, a w szcze-
kolnosc narodu, ktory z najgłębszym rozpatreniem
wymagalny sie pada

DO
NAYIAŚNIEYSZEGO
STANISŁAWA AUGUSTA,

KROLA POLSKIEGO
WIELKIEGO XIĄŻĘCIA LITEWSKIEGO etc.
PANA MIŁOŚCIWEGO.

Prawa i konstytucje od Seymu Konwokacyi-
nego aż do przyszłego 1780 w zwyczajne Vo-
lumina zebrane, i przedrukowane, przed Tron
Twoy Najiaśniejszy Miłościwy Krolu z naj-
głębszym respektem składamy, i samemu ie W.
K. Mci, jako szczerolnemu Autorowi ich, de-
dykujemy.

Własne to jest dzieło Twe Najiaśniejszy
Panie: albowiem, że teraz Seymy nieprzerwanie
dochodzą, ktore od dawna rzadko kiedy, a od
Seymu Pacificationis 1736 aż do ostatniego Bez-
krolewia nigdy niedochodziły; to mądrym a nie-
spracowanym W. K. Mci staraniom, i zabiegom
przypisać z dziękczynieniem, i nieśmiertelną
wdzięcznością oyczyzna powinna.

Inkoż niniejsze, a mianowicie co zbawien-
niejsze konstytucje od Stanow uchwalone, nie-
przestannych o dobro pospolite prac, y starań
Twoich jedynym zamiarem i celem były; a tak
szczerze oyczyznie życzliwych intencyi Twoich,
ile okrutnie trudne czasy pozwoliły, iuż po
części skutecznym są domieszczeniem.

Poprawa bowiem niektórych praw dawnych,
ile do nadeszłych okoliczności niestosownych:
uchwały nowych, iakich koniecznie i nieodwło-
cznie czas i potrzeba wymagała: postanowienie
wielorakich kommissyi do dobrego, a zupełniej-
szego w Rzeczyposp. rządu istotnie potrzebnych:
ustawa Rady przy boku W. K. Mci od Seymu
do Seymu Nieustaiącey: iako i inne pożyteczne,
i zbawienne Seymowe uchwały i roboty, a procz
tego wszystkie ich acta, są oczywistemi świad-
kami, iż to jest Najiaśniejszy Panie dzieło
Twoie. A zatym toż samo dzieło wielkiego
światła Twoiego, a nader głębokiej w rzeczach

rządu, zwłaszcza Republikańskiego, uniejętności,
wiekopomnym będzie dowodem. Oprocz tego
rzetelna wieku i Panowania Twoiego historia
opowiedziawszy wiernie, w iakimeś, y w iak
nieszczęśliwym stanie zewnętrznym Państwo to
zastał; opowiedzieć przyczyn nie zaniedba, to
jest: iaki był wewnętrzny stan rządow iego,
gdyś na Tron wstępował; a do iakiegoś go
staraniem, i oświeceniem Twoim, mimo wszel-
kie zewnętrzne i wewnętrzne trudności przy-
prowadził.

Oto powiększone dochody skarbowe nie po-
mnożeniem podatkow, iak raczey dozorem; a
zabezpieczone arcy-mądrym kommissyi rozrzą-
dzeniem. Mennica od dawna zagubiona, nieznicer-
nym W. K. Mci kosztem y nakładem wskrze-
szona i ustanowiona. Zabezpieczona każdego
obywatela własność przeciwko przemocy. Nikt
o kawałek ziemi swey, krwi naiętey, przyjaciel-
skiej, i własney rozlewać nie będzie potrzebo-
wał. Są teraz co prawo mają, prawa i dekreta
do eksekucyi przyprowadzać, a administracyi
Sprawiedliwości dopilnować. Przemoc nad row-
nością, i sprawiedliwością, bezprawie gorowa-
nia utraciła. Karność w woysko wprowadzona.
Akademia Kadetow ufundowana. Nauki i sztuki
wolne powiększone, rozkrzewione, i zapomożo-
ne. W miasta ekonomia wprowadzona. Iako i
inne porządki, częścią od dawna zaniedbane,
częścią przedtym niedomniemane, w kray i
praktykę powciągane. Czemu? bo arcy-mądrym
obrotem i staraniem Twoim Seymy nieprzer-
wanie dochodzą, potrzebom kraiu zdaniem Twym
i oświeceniem zaradzaia, czego Przodkowie Twoi
dokazać nie mogli. Tenci jest węgielny kamień,

O dyssydentach.

Dyssydentom *in religione Christiana* w Koronie y W. X. Lit. znajdującym się, tak co do osob, inko y dobr ziemskich dziedzicznych tylko, tudzież równości szlacheckiej, zupełny pokoy, według konstytucyi 1717 y ostatniej Konfederacyi 1733 konstytucyą 1736 ztwierdzoney, zachowujemy, *tollendo omnes abusus*, które zaszyły przeciwko wspomnianym konstytucyom, *et praecavendo riam agendi contra infractores et transgressores* tychże konstytucyi, *ad cuiusvis instantiam, in quocvis foro competenti*.

O Aryanach.

A na Aryanow, Kwakrow, Mennonistow, Anabaptystow, y apostatow, wszystkie dawne prawa, osobliwie Konfederacyą roku 1733 ponawiamy, y aby wszelkie Urzędy iurysdykcy mające, one, na czyiejkolwiek poparcie prawne, do exekucyi przywodzily, mocą terażniejszej Konfederacyi wskazujemy.

Jakiego Krola obierać.

Gdy ten jest osobliwy narodu naszego zaszczyt, że sami sobie Krola obieramy, nie tego, ktoregoby samo urodzenie przez successyą już do tronu wyznaczyło, lecz tego jedynie, ktorego sami sądzimy za naygodniejszego, y naysposobniejszego do uszczęśliwienia oyczyzny; więc mocą terażniejszej ustawy oświadczamy, iż na przyszley da Bog Elekcyi, takiego nam trzeba obrać Krola, któryby z oycy y matki szlachectwem Pol-kim zaszczycony, w wierze Świętej Katolickiej zrodzony, pod prawem równości żyjący, znajomość praw oyczystych z wychowania pozniwszy, umiał tychże utrzymanie y poprawę wrz z nami popierać skutecznie, mając do tego przymiotow y wieku sposobność.

A jeżeliby się kto taki w Koronie, lub W. X. Lit. znaleźć mógł, któryby zagranicznego do Korony pretendenta promowował, y na utrzymanie onegoż pieniądze brał, było mu to iawnie dowiedziono, tedy takowy nietylko za nieprzyjaciela oyczyzny *exnuncie declaratur*, ale też takowego substancya *confiscationi* podpadać ma, *salvis creditorum summis et uxoreis juribus*.

Jako zaś do Iaśnie Oświeconego Xcia Imci Prymasa jedynie należy nominować obranego Krola, tak zachowując w całości prerogatywy Prymacyalney godności, konstytucyą roku 1736 względem nominacyi y koronacyi Krolow stwierdzone, nikomu na uymę ich nie czynić nie dopuścimy. A gdyby którykolwiek z Ich Mciow XX. Arcy-Biskupa, lub Biskupow, *involando in jus Primatiale* ważył się, oprócz Xiążęcia Imci Prymasa, nominować albo koronować przyszłego Krola, lub uniwersaly na iakikolwiek zjazd publiczny wydawać, czyli iakikolwiek sposobem wdawać się w rzeczy dostojności y powadze Prymacyalney szczegulnie należące, albo dystynkcyi iakiej, naprzykład baldachimu, Prymasom tylko własnego, sobie przywłaszczając, na takiego

rygor wszystkich praw, y Konfederacyi dawniejszych ponawiamy y ściągamy, mianowicie konfiskacyą dobr dziedzicznych, y sekwestracją prowentow dobr duchownych przez zwierzchność przyzwoitą, a *in casu* strzeż Boże! *infirmittatis* Xcia Imci Prymasa, na ten czas miejsce Jego pierwszy Biskup z Prowincyi Wielko-Polskiej przytomny zastępować ma, nie inaczej jednak, tylko za wyraźnym tegoż Xcia Imci Prymasa oświadczeniem. Nie wprzod iednak Xiążę Jegomości Prymas do prawnego ogłoszenia obranego Krola przystąpi, aż się po trzykroć spyta: jeżeli jest wszystkich na to zgodne zezwolenie. Obrany zaś Krol wszystkie prawa, przywilcie y wolności nasze, które nam są od Nayiaśniejszych Krolow Panow naszych pozwolone, oraz *pacta conventa*, które mu podane y wzajemnie umowione będą, poprzysięże, nie odmieniając nie przysięgi Nayiaśniejszych Krolow Polskich Henryka, Stefana, Zygmunta III, Władysława IV, Jana Kazimierza, Michała, Jana III, Augusta II, y Augusta III, świeżo zesłego, Koronie Polskiej y W. X. Lit. oraz przyłączonym y inkorporowanym Prowincyom uczynionej, y to wszystko konstytucyami Seymowemi utwierdzić przyrzecze.

Ułożenie pactorum conventorum.

Pacta conventa między obranym przyszłym da Bog Krolom Imcią a Rzeczpospolitą, lub przeszłą Konfederacyą r. 1733 do Seymu Elekcyjnego były odłożone, My iednak mając tę przozorną baczość, iż wiele na ich rozważnym ułożeniu Rzpltey uszczęśliwienie zależy, tudzież aby to wielkiej wagi dzieło nie skwapliwie, lecz z pożytkiem dobra pospolitego zprojektowane być wcześniej mogło, y nie zatrudniało napotym Seymu Elekcyj; przeto wyznaczenie na ten koniec Deputacyi od Stanow Rzeczyposp. obojga narodow, pod prezydencyą I. O. Xiążęcia Imci Prymasa, y przy Ministrach *Status* potrzebne być sądzimy, y do ułożenia projektu, który na Elekcyj ma być proponowany, y w którym ten punkt między inszemi, ażeby Krol Imé przyszły w Polskim stroiu chodził, do wpisania zalecamy; z Senatu: Wielebnych Ich Mciow XX. Ignacego Massalskiego Wileńskiego, Hieronima Szeptyckiego Płockiego, Iozefa Żaluskiego Kiiowskiego Biskupow; Wielmożnych Michała Massalskiego Kasztelana Wileńskiego Hetmana W. X. Lit. Kazimierza Dąbskiego Sieradzkiego, Andrzeja Zamoyskiego Inowrocławskiego, Ignacego Cetnera Bełskiego, Stanisława Bernarda Gozdckiego Podlaskiego, Konstantego Ludwika Plattera Mściwawskiego Woiewodow; Iozefa Mielżyńskiego Poznańskiego, Rocha Zbiiewskiego Kaliskiego, Andrzeja Moszczeńskiego Inowrocławskiego, Urodz. Iozefa Iaklińskiego Oświęcimskiego Kasztelanow. Z Stanu Rycerskiego. Z Małej Polski UU. Franciszka Rzewuskiego Pisarza Polnego, Stanisława Lubomirskiego Strażnika Koronnych, Tadeusza Dziedoszyckiego Podkomorzego Halickiego, Jana Ksietana Iliś-

kiego Starostę Żytomirskiego, Alexandra Morskiego Chorążego Przemyskiego, Michała Bukowskiego Stolnika Sanockiego, Tomasza Dluskiego Łowczego Lubelskiego, Mikołaja Piaszkowskiego Wojskiego Włodzimirskiego, Ignacego Potockiego Gliniańskiego, Iozefa Komorowskiego Ochozkiego, Ignacego Czosnowskiego Salnickiego, Franciszka Głogowskiego Krzywiewickiego Starostow. Z Wielkiej Polski: Jana Chryzostoma Kraiewskiego Instygatora Koronnego, Antoniego Glinkę Podkomorzego Łomżeńskiego, Jana Rostkowskiego Starostę Wiskiego, Teodora Szydłowskiego Chorążego y Sędziego Grodzkiego Warszawskiego, Iozefa Łuszczewskiego Sędziego Ziemskiego Sochaczewskiego, Antoniego Niszczyckiego Cześnika Zawkrzyńskiego, Antoniego Kossowskiego Generała wojska Koronnego, Antoniego Małachowskiego Ostrołęckiego, Franciszka Podoskiego Rypińskiego Starostow, Władysława Gurowskiego Kasztelana Poznańskiego, Kazimierza Raczynskiego, Jana Alexandra Kraszewskiego. Z W. X. Lit. Ant. Przędzieckiego Referendarza, Antoniego Zabiellę Łowczego, Iozefa Sosnowskiego, Antoniego Tyzenhauza Pisarzow Wiel. W. X. Lit. Jana Horaina Podkomorzego Wileńskiego, Stefana Ołędzkiego Wolkowskiego, Rafała Oskierkę Mozyrskiego Marszałkow, Ignacego Scypiona Starostę Lidzkiego, Tadeusza Wawrzeckiego Braclawskiego, Ioachima Chreptowicza Nowogrodzkiego Stolnikow, Jana Chodkiewicza Wieleńskiego, Iozefa Niesiołowskiego Cyryńskiego Starostow, naznaczamy.

Czas Seymu Elekcyj.

Przeglądając wszystkie potrzeby, a potem y wygodę publiczną dla tak walnego Zjazdu *electoris populi* z całego Krolestwa y W. X. Lit. tudzież z Prowincyi do Korony y Litwy przyłączonych, na to dzieło nayokazalsze kraiu Polskiego, (obranie sobie przyszłego Krola y Pana) aby się wyznaczeniem sposobnego czasu wszystkim dogodzić mogło, za powszechnym Panow Rad y Posłow Ziemskich, w ten Seym Konwokacyiny zgromadzonych zezwoleniem, y iednostaynym ustanowieniem, termin przyszłego Seymu walnego Elekcyjnego na dzień dwudziesty siodmy miesiąca Sierpnia w roku terażniejszym 1764 wyznaczamy. Na który wszystkie Stany Rzpltey (to jest samę szlachtę *ad vota et suffragia* wybrania Krola należącą) tudzież tych wszystkich, którzy do niej mocą dawnych praw swoich są *active* przyłączeni, wzywamy; wzywamy *ab activitate eligendi Regis* prawem przekonanych; *non praeiudicando juribus Terrarum Prussiae, Ducatum Zatoriensis et Oświęcimensis, atque Masoviae, tum Palatinatus Podlatchiae, Terrarum Haliciensis et Zucoviensis, necnon aliorum Palatinatum in limitibus Regni sitorum*. A ta Elekcyja trwać ma iako naykrocey, y jeżeli się prędzey nie skończy, tedy żadną miarą nie ma się przeciągnąć nad czas Seymom ordynaryinyim naznaczony, to jest sześciu tygodni. Że zaś na przeszłych im-

mediate Seymikach niektore Woiewodztwa dla ołdalenia okazji tumultow, które częścicy z większey liczby zgromadzonych ludzi wynikać zwykły, stawienie się na Elekcyą pod pewną liczbą osob, czyli inszym porządkiem sobie uchwałyły; przeto takowe *lauda* dobry porządek w sobie zawierające, dla przykładu inszym Woiewodztwom approbujemy, nie zagradażając iednak zupełney woli, jeżeliby się którym na też Elekcyą lub *viritim*, lub przez Posłow stanąć podobalo.

Ciągnięcie na Elekcyą, y pod czas niej publicznego bezpieczeństwa zachowanie.

Ponieważ dawniejsze Konfederacye Generalne; mianowicie roku 1733 iak Woiewodztwa, Ziemie, y Powiaty swoje ciągnięcie y przechod na Elekcyą bez krzywdy dobr wszelakich, szlacheckich, duchownych, y Krolewskich mają odprawić, a druga 1647 pod tytułem: Porządek na Seymie Walnym Elekcyj, między Warszawą a Wolą, bezpieczeństwo dla wszystkich publiczne w czasie Elekcyjnym dostatecznie opisały; zaczym też same y przez terażniejszą Konfederacyą ponawiamy, aby w własney obmowie, co do istoty swych artykułow, zupełnie zachowane były, pod temiż samemi warunkami y rygorem, iakie w nich są wyrażone, stanowimy.

Miejsce Elekcyj.

Nietylko Konfederacyą ostatnią 1733 ale y konstytucyą Seymu roku 1736 ostrzeżone miejsce zwyczajne między Wolą y Warszawą Elekcyj Krolow Polskich, y terażniejszą Konfederacyą podobnie tamże ostrzegamy, y aby wszelkie rady do tego ściągające się na tym, a nie na inszym miejscu odprawione były, ustanawiamy.

Obieranie Marszałka Stanu Rycerskiego.

Aby zaś na przyszley da Bog Elekcyj Krola IMci, obieranie Marszałka Stanowi Rycerskiemu należące nie trudniło, y przez wycienczenie czasu do innych materyi w ciągu Seymu Elekcyjnego przeszkodą nie było, ale iako nayprędzey zaraz po zagaieniu, w nie innego nie wchodząc, nastąpić mogło, Woiewodztwa, Ziemie y Powiaty stanąwszy na Elekcyą, do tego obierania Marszałka Stanu Rycerskiego *triplicato numero* z pomiędzy siebie, ile na Seym podług prawa obierać zwykli, Posłow wyznaczą, y do okopow na miejsce obierania Marszałka wyszlą, *salva alternata* laski Marszałkowskiej Prowincyi W. X. Lit. Co się do Woiewodztw Ziem Pruskich tak ściąga, ażeby niżej opisanemu postanowieniu o liczbie ich Posłow w tey okazji zadosyć uczynili.

Most, szopa, y okop.

Most przez Wisłę, szopa, y okop, aby na przyszłą Elekcyą kosztem Rzeczypospolitey wcześniej sporządzone były, Ich Mciow PP. Podskarbiach obojga narodow, mocą praw dawnych,

obowiązujemy, co im w rachunkach przyjęto będzie.

Y ten most aby skarb Koronny także kosztem Rzeczypospolitey na zawsze utrzymywał, z naznaczeniem mostowej exakcyi od konia y bydłęcia go groszy trzy, od skopow, wieprzow, y inney trzody po groszu iednym od sztuki, od człowieka pieszego po groszu iednym, *nemine excepto*, oprócz przyjeżdżających na Seymy Elekcyjne, y powracających z nich, na dwa tygodnie przed zaczęciem, y na dwa po skończeniu tychże Seymow, *sine impedimento* nawigacyi, *salva tamen solutione* za podniesienie mostu, po złotych cztery od statkow wszelakich szlacheckich, a po ośm od kupieckich, zalecamy. A że possessorka przewozu zaszczyca się przywilejem y aktualnym prowentem, przeto tenże skarb Koronny będzie wypłacał z namienioney exakcyi corocznie *ad vitae tempora* terażniejszey possessorki takowe *contingens*, wytrąciwszy kwartę z przewozu należąca, iakie dzierżawca, czyli administrator tegoż przewozu w średnich latach, wyiąwszy rok terażniejszy, importował, co pod przysięgą zeznać powinien, *salvo distincto calculo* z procentu eksekucyi restowej przez skarb Koronny Rzeczypospolitey *reddendo*.

A po smierci terażniejszey possessorki, ażeby żaden przywilej na przewoz, ani żyjący konsens *ad cedendum* nie był wydany, *in pactis conventis* Krolowi Imci przysłemu ma być dołożono. A *in casum renitentiae* w płaceniu, lub depaktacyi w wybieraniu nad postanowienie terażniejsze, *forum* do odpowiadania w Sądach Grodzkich, czyli Potocznych, czyli Ziemińskich Warszawskich naznacza się, *sub rigore quingentarum marcarum*.

Seymiki Relationis.

Seymiki *Relationis*, oraz przed-Elekcyjne Woiewodztwom, Ziemiom y Powiatom w Koronie y W. X. Lit. także Xięstwom Zatorskiemu, y Oświęcimskiemu, na żądanie, *in defectu* Posłow, Urodzonego Kasztelana tychże Xięstw tu przytomnego, tudzież Ziemi Halickiey, na instancją Posłow teyże Ziemi, na dzień dwudziesty trzeci miesiąca Lipca naznaczamy.

Że zaś Generał Ziem Pruskich Przed-Konwokacyiny nie doszedł, y tychże Ziem Woiewodztwa Posłow swoich na terażniejszym Seymie nie miały, y Sędziow Kapturowych nie obrali; przeto tak dla obrania tychże Sędziow, iako y namowienia między sobą sposobu stawienia się na Elekcyę, Generał Ziem Pruskich Przed-Elekcyjiny na tenże sam dzień dwudziesty trzeci miesiąca Lipca determinujemy, który według zwyczaju Seymiki Powiatowe poprzedzić maia.

Liczba Posłow Pruskich na Seymy.

A że też Woiewodztwa Ziem Pruskich samym użyciem przywłaszczonym bez żadnego fundamentu prawa, owszem *cum derogatione aequalitatis activitatis* innych Woiewodztw, które w liczbie wyznaczony Posłow swoich seymować zwykły,

wiele się podoba Posłow na Seym wysyłaia, która nadproporcjonalna tychże Posłow liczba dała okazyą wielu, niechcącym mieć zatłumione Izby Poselskiey starania, że Generały Pruskie tak często nie dochodzą, y też Woiewodztwa Ziem Pruskich rzadko na Seymach *active* przez Posłow swoich znajdują się; przeto tak ich *activitati*, iako względem nich *aequalitatis activitatis* wszystkich w Koronie y w W. X. Lit. Woiewodztw *juste consulendo*, przychyłaiąc się do konstytucyi roku 1641 *titulo*: Ordynacya Powiatow Lemburskiego y Bytowskiego, odtąd z tychże Woiewodztw Pruskich, to iest: Chelmińskiego, Malborskiego y Pomorskiego, po dwóch Posłow z każdego Powiatu ninieyszą konstytucyą naznaczamy, ktorych, podług praw powszechnie w tey mierze od Rzeczypospolitey postanowionych, też Woiewodztwa obierać, y na Seymy posyłać maia.

Postanowienie Regimentarza Generalnego nad wojskiem Koronnym.

Że *ad tuitionem* spokojności wewnętrzney obowiązani są prawem IchMość Panowie Hetmani, a mimo ten obowiązek, dzisieyszy IMć Pan Hetman Wielki Koronny własnym domysłem zciągnąwszy wojsko w kilka partyi około Warszawy, y arsenał Rzpłtey z cekauzu Warszawskiego zabrawszy, Xiążęciu IMci Prymasowi *ex munere* naywyższej pod ten czas władzy, o przyczyny tego armowania się pytaicemu, sprawić się nie chcąc, do całej Rzpłtey odwołał się, a zamiast sprawienia się, gdy też Rzeczpospolita po obranym Izby Poselskiey Marszałku w dwóch Stanach zgromadzona w zupełney władzy, podług dawnych zwyczajow, pod Konfederacyą Generalną Seymowanie zaczęła, podpisawszy wprzod wraz z IMcią Panem Hetmanem Polnym Koronnym manifest, z tymże Kolegą swoim z Warszawy odiechał, y tym postępkim Stany Rzeczypospolitey o przeciwnych intencyach swoich wyraźnie ostrzegł; przeto wczesnie zabiegaiąc, wszelkiemu ztąd niebezpieczeństwu, y domowemu zamieszaniu, ktoreby przez zażycie władzy Hetmańskiej przeciw woli Stanow nastąpić mogło, owszem spokojności wewnętrzney iak naygruntownicy *providendo*, kommandę woyska *utriusque auctoramenti*, pod władzą IMci Pana Hetmana Wielkiego Koronnego do dzisiaj będącego, Stany Rzpłtey wężlem Konfederacyi złączone odiać determinowały y odeymuia, y też kommandę odtąd nad wojskiem Koronnym *utriusque auctoramenti*, aż do zupełnego Rzpłtey aspokoienia, W. Xiążęciu Panu Augustowi Alexandrowi Czartoryskiemu Woiewodzie Ruskiemu oddaia, mieć chcąc y rozkazuiąc, ażeby za Regimentarza Generalnego z należytnym od woyska władzy iego posłuszeństwem był znany, oraz waruiąc, ażeby *disciplina militaris* konstytucyą roku 1717 opisana iako nappilniey zachowana była; y to też ostrzegaiąc dla IchMciow Panow Hetmanow Litewskich wspólną radę teraz z Rzpłtą skonfederowaną chwalebnie spra-

wuiących, ażeby to *in sequelam* nie poszło, y władzy ich, *et praerogativis* żadnego *praejudicium* nie czyniło, ieżeliby woyska oboygą narodow razem w pole wynieść miały. Który to Xiążę Pan Woiewoda Ruski ninieyszą konstytucyą postanowiony *ad interim* Regimentarz Generalny przysięgę wierności Stanom Rzeczypospolitey wykona *in eam ratham*.

Ia August Alexander przysięgam P. Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. Iednemu, iako wojskiem Koronnym pod moia kommandę przez Rzeczpospolitą oddanym nieinaczey, tylko na dobro tey Rzeczyposp., utrzymanie spokojności wewnętrzney, obronę y bezpieczeństwo granic y kraiu rządzić y dysponować będę, nie zażywaiąc onego na żadną krzywdę y czyieźkolwiek uciemiężenie. Tak mi Panie Boże dopomóż y niewinna Męko Iego.

Kiedy zaś Xiążę Pan Woiewoda Ruski Regimentarz Generalny, powziąwszy wiadomość, że IMć Pan Hetman W. Kor. do zatrzymaney przy sobie części woyska Koronnego więcey choraży y regimentow ściağa, y posłuszeństwa od nich powinnego władzy teraz przez Rzeczplitą postanowioney przeszkadza, co aby tym skuteczniey wykonał licznymi furwachtami, zabrawszy przewozy na Piley y mosty pozrucawszy, prziazdu wszystkim zabrania, o tym wszystkim Nam skonfederowanym Stanom doniosł, przeto uważaiąc iż pozwolenie czasu zmocnienia się IMci Panu Hetmanowi tym szkodliwsze wciągnęłoby domowe niebezpieczeństwo y zamieszanie, tedy dla zabiezenia temu, użycie iak nayprędsze przyzwoitych środków, iakie tylko zdawać się mu będą nayskuteczniejsze, *etiam* obcych sukcesorow, według powierzoney władzy Xiążęciu Panu Woiewodzie Ruskiemu, iako Generalnemu Regimentarzowi pozwalamy, y zalecamy.

A ieżeliby kto z woyskowych ludzi ważył się być nieposłusznym ordynansom Xiążęcia Pana Woiewody Ruskiego Regimentarza Generalnego, takiego za nieprzyziaciela oyczyny deklaruiemy. Podobnyż rygor naznaczamy na tych, którzyby się ważyli zatrzymywać, łapać, więzić, sądzić żołnierzy posłusznych kommandzie y ordynansom tegoż Xiążęcia Pana Regimentarza Generalnego.

Konfederacye partykularne y lauda Woiewodztw.

Konfederacye partykularne po Woiewodztwach, Ziemiach y Powiatach, lauda w nich y na Seymikach, zwyczajnym a nienagannym z prawa obyczajem poczynione, praw ni publicznych, ni prywatnych w szczegulności komuźkolwiek służyących nie naruszaiące, y do terażniejszey Generalney Konfederacyi ściağaiące się stwierdzamy, przeciwno zaś prawu kassuiemy.

To oraz waruiemy, że iako nie chcemy, aby przez terażniejsze Stanow Rzpłtey postanowienie, był kto do nayszacowniejszego w naszym narodzie szlachectwa kleynotu przypuszczonym, tak te punkta *laudorum*, w ktorychby ktorekolwiek Woiewodztwo, Ziemia lub Powiat przyznanie kogo *pro nobili* napisalo, lub starania się

o approbacją dekretu Trybunalskiego, *non praecedente legitima nobilitatis deductione, et facta* przeciwko takowemu dekretowi *manifestatione* Posłom swoim zleciło, *pro irritis et non subsistentibus* deklaruiemy, y że pod terażniejszą *laudorum* approbacją podpadać nie mogą, mieć chcemy.

Decyzya o Seymikach Przedkonwokacyinych rozdwoionych w Koronie.

Że zaś *vicissitudo temporum* rozmnożyła po niektórych Woiewodztwach tak znaczne niechęci, iż na przeszłych *immediate* Przedkonwokacyinych Seymikach, Woiewodztwa Poznańskie y Kaliskie, Brzeskie Kujawskie y Inowrocławskie, Ziemia Dobrzyńska, Woiewodztwo Wołyńskie, Ziemia Łomżyńska, Woiewodztwo Braclawskie, dwoistych Sędziow Kapturowych, tudzież dwoistych Posłow na Seym terażniejszy pod rozdwoionemi Seymikow zagaieniami, y pod dwoma Marszałkami poobierały, ząd dwoiste Sądy Kapturowe y *acta* ich nastąpiły, a z tego rozdwoienia, gdy iedni *ex ipsa facti conscientia* w Izbie Poselskiey nie pokazali się, drudzy teraz z nami zasiadaiący Posłowie w żalach swoich na takowe rozdwoienie Sądow Kapturowych, y czynione im krzywdy nas informowali, przeto maiać sprawiedliwy wzgląd na uskarżenie się, y na żądania wspomnionych Woiewodztw, oraz zabiegaiąc bezprawności, która z rozdwoionych emulujących z sobą Sądowych iurisdycyi nastąpićby musiała, lauda wyrażaiące Posłow z nami zasiadaiących, y Sędziow Kapturowych elekcyę, pod Marszałkami Seymikow niżej mianowanemi napisane; to iest w Woiewodztwach Poznańskim y Kaliskim, pod Urodzonym Kazimierzem Raczynskim, w Woiewodztwach Brzeskim Kujawskim y Inowrocławskim, pod Urodzonym Antonim Kossowskim Generałem woyska Koronnego, w Ziemi Dobrzyńskiej pod Urodzonym Piotrem Sumińskim, w Woiewodztwie Wołyńskim pod Urodzonym Iozefem Steckim Miecznikiem Kiiowskim Pisarzem Grodzkim Łuckim, w Ziemi Łomżyńskiej pod Urodz. Ignacym Przyemskim Starostą Łomżyńskim, w Woiewodztwie Braclawskim pod Urodz. Alexandrem Swatopolkiem Xiążęciem Czetwertyńskim Podsejdkiem Ziemi Braclawskim, oraz *fundatas* tychże Sędziow Kapturowych *jurisdictiones, et omnes juridicos actus*, które się do tychże Sądow ściağaią, approbuujemy, drugie zaś lauda w tychże samych Woiewodztwach y Ziemiach, pod inenimi *acsi* Marszałkami uformowane, oraz zaczęte z nich Sądow Kapturowych iurisdycyę *cum suis decretis, processibus, et quibusvis transactionibus, quovis modo, et in quovis incompetenti loco* do tychże Sądow *sese referentibus, pro nullis et irritis* mocą terażniejszey ustawy deklaruiemy, y aby daley kontynuowane nie były mieć chcemy y zakazuiemy, *sub poenis contra convulsorez legum sancitis*. o co *forum* przed temiż samemi Kapturami ninieyszą konstytucyą approbowanemi naznaczamy, y aby amnestya żadnych w tey okoliczności sprze-

ciwiających się prawu nie pokrywała, ostrzegamy.

O Kapturach.

Względem iurysdykcyi Sądów Kapturowych po Woiewodztwach, Ziemiach y Powiatach w Koronie y Wielkim Xięstwie Litewskim, podług opisu przeszłych Konfederacyi, y podług zwyczaju postanowionych, też dawniejsze Konfederacye, mianowicie roku 1674 dostatecznie one opisującą, y ostatnią roku 1733 ponawiamy, y szerzej w obmowie swoiey do tego punktu rozciągające się ztwierdzamy. A jeżeli kędy *ultra praescriptum* tych praw Sądy Kapturowe *in cognitiones iurium* wdawać się, y takie sprawy, które do nich nie należą, sądzić się rezolwowały, takowe dekreta, iako *potestatem iudicandi excedentia*, *exnunc* kassujemy, *et nulli executioni subesse* deklarujemy; oraz wszelkich depaktacyi zabraniamy. Co się ma rozumieć y o dekrete między W. Woiewodą y Urodzonym Podwoiewodzym Łęczyckim z iedney, a Ur. Starostą Łęczyckim z drugiej strony, w Sądach Kapturowych Łęczyckich *sub tractu* Seymu terażniejszego uciążliwie ferowanym, tudzież o processie z tego dekretu wynikającym, *salvis aliis decretis* tychże Sądów. *Laudum* Ziemi Warszawskiey, iakie sobie na Seymiku Przedkonwokacyinym, co do sądenia Sądów Kapturowych obywatela teyże uchwalili, approbuemy. Woiewodztwom Brzeskiemu Kujawskiemu, y Inowrocławskiemu, jeżeliby życzyły sobie na przyszłym Seymiku *Relationis augere numerum* Sędziów Kapturowych, pozwalamy.

Kaptur Ziemi Gostyńskiej.

Kapturom Ziemi Gostyńskiej czasu *per laudum* wyznaczonego, pod łaską Urodzon. Iacka Wieszczyckiego reasumowanym bezpieczeństwo wszelkie warujemy, *actus contrarios* znosimy.

Ważność dekretów y zapisów.

Dekreta Trybunalskie, Grodzkie y iakichkolwiek innych Sądów we wszelkich sprawach, od dnia śmierci Krola IMci, aż do czasu publikowania w tym Powiecie, gdzie dobra leżą, uniwersałów I. O. Xiążęcia IMci Prymasa, stanowiące, y ich zaszłe wykonywanie aby taką ważność, co do mocy sądowney y wykonywającej miały, iakby przed śmiercią Krolewską ferowane y wykonywane były, mieć chcemy; nie zagradzając nikomu przeciwko uciążliwym dekretem, także *in contumaciam non secundum debitam iuris formam* albo kondyktowym *in praeiudicium tertii* nastąpionym, *viam agendi in foro competenti lege praecautam*, podobnie, jeżeli gdzie po publikowaniu uniwersałów I. O. Xiążęcia IMci Prymasa bądź w Koronie, bądź w Wielkim X. L. za powszechnym szlachty Woiewodztwa, Ziemi, lub Powiatu zezwoleniem, księgi Grodzkie y Ziemskie były otwarte, wszelkich w nich zapisów y tranzakcyi przyjmowanie za ważne uznajemy, samym zaś transakcyom nie przydając

żadney wagi, któreby nie podług opisu prawa nastąpiły. A tam, gdzieby aż dotąd też księgi zawarte były, one otwieramy, każdemu do nich wolny przystęp czynimy, y wszystkie zapisy, które w nich pod Interregnum prawnie przyjęte będą, teyże ważności mieć chcemy, iak gdyby za panowania przeszłego Krola IMci przynowane były.

Ekzekucya dekretów.

Starostom y Urzędnikom Grodzkim nie ma to szkodzić, że dekretów Trybunalskich przed śmiercią Krola I. Mci w którychkolwiek sprawach wypadłych w czasie *Interregni* ekzekucyi czynić nie będą, do ktorey jednak uczynienia po Koronacyi nowego Krola w niedziel sześciu, skoro na czyżkolwiek instancją użyci będą, podług przyzwitości prawa, y należytości interestu, *praevia avisatione* stron, *obligantur*. Sprawy zaś wszelkie *fisci* z temi, co podatkom publicznych Rzplitey, iakimkolwiek nazwiskiem mianowanych, nie wypłacili, w Sądach Kapturowych osądzone być powinny, y ekzekucye dekretów Trybunalskich w tey materii podatkowania ferowanych, iako y Kapturowych, zaszłych, Urzędy Grodzkie nieodkładnie, pod winą zapłacenia z własności rzeczy osądzoney, czynić mają. Do czego y wszelkich innych dekretów Kapturowych ekzekucyi, Sędzia Kapturowy nie będący Ziemskim lub Grodzkim *Officialista*, pod nieważnością odprawy, być zażyty nie powinien. *Salvis statuto, et constitutionibus Regni de immissione Officialibus sancitis*, którzy iako być *in Officio* nie powinni, tak *actus* ich *executivi pro nullis et irritis declarantur*.

O suspensach.

Dawne konstytucye o suspensach Senatorom, Posłom, bądź do cudzych kraioy, bądź Ziemskim na Seym, tudzież o exempeyach żołnierskich, w całości ponowiwszy, ostrzegamy, aby w Sądach Kapturowych, podług istotnego opisu prawa, w ich sprawach zachowane były, które do suspensy y Ich Mciom Panom Kommissarzom do konferencyi z Ministrami dworow cudzoziemskich deputowanym, y innym na funkcye publiczne w czasie *Interregni* wyznaczonym aby służyły, ostrzegamy, a to pod nieważnością kondemnat, y dekretów otrzymanych, które *exnunc* za powszechną zgodą znosimy.

Xięstwo Kurlandzkie.

Wyrażnie to ostrzegła konstytucya a. 1607 *articulo 20* pod tytułem: O Kuratelli, aby Krol Xięstwami do Rzeczypospolitey należąciami bez konsensu Seymowego w żaden sposób nie dysponował; co także mianowicie względem Xięstw Kurlandzkiego y Semigalskiego, *in pactis conventis* Naiśniejszego zesłego w Bogu Krola IMci Augusta III *ut conjunctim cum Republica curas Regias impendat*, Rzplita obwarowawszy, wkrótce potym na Seymie *Pacificacionis* a. 1736 ustanowionym prawem, dała moc temuż Nayaśn.

ś. p. Krolowi IMci Augustowi III *post subsequenda* żyjącego ieszcze na ten czas Xcia Ferdynanda *fata, et extinctionem* w osobie Iego *stirpis Kettlerianae, infeudandi* nowego na te Xięstwa Xiążęcia. *In virtute* takowego Seymowego ustanowienia, gdy *feudum* wspomnionych Xięstw Kurlandyi y Semigalii I. W. Ernestowi Ianowi Hrabi *de Biron*, y potomkom Iego płci męskiej, za poprzedzającą *ad mentem* namienionego prawa z Kommissarzami Rzplitey feudalną ugodą, pod obowiązkiem holdowniczym iest oddane; przeto tegoż I. W. X. Ernesta Iana y potomkow Iego płci męskiej *circa jus et possessionem feudi legitime obtenti*, iako też szlachtę Kurlandzką, y Semigalską przy prawach ich, przywileiach, *pactis subjectionis, et circa formulam regiminis* zachowujemy, y utrzymujemy *salvis conditionibus* w Kommissaryi *expressis*, przez Xcia *adimplendis*.

A że Xiążę Ernest Ian *homagium* nie osobiście, ale przez plenipotenta w roku 1739 wypełnił, przeciwko wyraźnemu prawu konstytucyi 1683, przeto przywracając uchylenie tego prawa do swoiey mocy, stanowimy, ażeby tenże Xiążę osobiście, jeżeli mu zdrowie y wiek pozwolą, albo syn Iego starszy, po nim na Xięstwo *succedere* mający, toż *homagium* za oycą y za siebie *simultane* przyszedlemu Krolowi IMci y Rzplitey *indilate* oddał. Ostrzegamy przytym, ażeby dzisiejszy Xżę Ernest Ian, ani następcy Iego Xiążęta panujący, służby żadney cudzoziemskiej nie przyjmowali. To sobie zaś warujemy, ażeby Xięstwa Kurlandzkie y Semigalskie *post extinctam lineam masculinam* dzisiejszego Xiążęcia Ernesta Iana, wrocily się *ad liberam dispositionem* Rzplitey. Kommissaryą do ułożenia kondycyi z tymże Xiążęciem Ernestem Ianem, *vigore* konstytucyi 1736 w Gdańsku, *de data duodecima Novembr.* roku 1737 do skutku przeprowadzoną, w konstytucye Seymu terażniejszego wpisana mieć chcemy.

15 Zaszłe zaś bez wiadomości Stanu Rycerskiego, y bez zezwolenia Seymowego, *ex resultatis* tylko *Senatus Consiliorum* posłedniejsze do tych Xięstw dyspozycye, y wydane *diplomata*, oraz z tego wszystkie wynikię *actus*, iako prawom Rzplitey przeciwne, y przez to nieważne, że bynajmniej I. W. Xciu Ernestowi Ianowi, *et successoribus* Iego *masculis* *obstare et praeiudicare* nie mogą y nie powinny, deklarujemy. Przytym wszelkiego stanu obywatelom Xięstw Kurlandzkich zwierzchną Rzplitey władzą nakazujemy, aby *legitimo Duci suo* Ernestowi Ianowi, podług praw tych Xięstw, byli we wszystkim wierni y posłusznymi.

Że zaś zachodzą rozmaite od bliskich Xięstw Kurlandyi, y Semigalii Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit. tudzież od Xięstwa Inflantzkiego użalenia o granice, o cła uciążliwe, o trudność w otrzymaniu sprawiedliwości, y inne okoliczności, więc ażeby względem tego kommissya od przyszłego Krola IMci wydana była, starać się nie omieszkamy.

In Nomine Domini Amen.

Actum in urbe Regia Gedanensi, Castroque veteri, intra maenia ejusdem urbis sito, die vigesima prima Octobris, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo septimo. Reassumptio Commissionis Mitaviae in anno millesimo septingentesimo vigesimo septimo, die quinta mensis Decembris, idque in virtute constitutionis in Comitibus ordinariis Grodnae in anno 1726 expeditis, assignatae, per nos infrascriptos in eadem Commissione specificatos Commissarios peractae, ac in nonnullis desideriiis nobilitatis Ducatum Curlandiae et Semigaliae necdum decisus, postea vero per constitutionem in Comitibus Pacificationis Regni, in anno 1736 reassumptae, ac per universalialia, a Sacra Regia Majestate feliciter nunc regnante, ad nos infrascriptos Commissarios ordinata, utpote: Christophorum in Słupow Szembek Episcopum Varmiensem et Sambiensem, Michaellem Ducem in Nieswież et Ołyka Radziwill, Palatinum Trocensem, Campi Ductorem Exercitus Magni Ducatus Lithvaniae, Franciscum in Słupow Szembek Palatinum Livoniae, Stephanum Garczyński Castellatum Calisiensem, Ioannem Comitem in Ruszcza Branicki Supremum Vexilliferum ac Campi Ductorem Exercitus Regni, Branscensem etc. Capitaneum, Georg. Ożarowski Supremum Castrorum Regni Metatorem, Neo-Corcinensem Capitaneum, Generalem nostrum locum tenentem, Iosephum Nakwaski Succamerarium Vissogredensem, Casimirum Karwowski Dapiferum Terrae Bielscensis, inchoata. Quo in termino post representationem per Magnificum Hermannum Christophorum Finck de Finckenstein, Cancellarium et Consiliarium Supremum Ducatus Curlandiae et Semigaliae instrumenti, seu specialis plenipotentiae, ab Illustrissimo et Celsissimo Ernesto Ioanne Duce in Livonia Curlandiae et Semigaliae, per Serenissimum Augustum Tertium Regem Poloniae Dominum nostrum Clementissimum, designato et constituto, de actu ejusdem instrumenti Petroburgi die decimaquinta Septembris, anno nunc currenti, in personam sui exhibentis dati, manu Ejusdem Illustrissimi Principalis propria subscripti; sigilloque Ducali secretiori communiti, ad ulteriorem cum eodem concertationem, ac propositionem negotiorum tam Sacrae Regiae Majestatis, quam totius Republicae; actum praesentem ad diem vigesimam quintam mensis ejusdem reclamari fecimus: quo actu reassumpto, ad conventionem de conditionibus cum Neo-Principe condescendimus. Cum itaque notum sit universis ac singulis, quorum interest, quia postquam Serenissimus ac Potentissimus Princeps Augustus Tertius, Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. etc. Haereditarius Dux Saxoniae et Elector, vigore constitutionis consensu omnium Ordinum Regni, in Comitibus Pacificationis anni 1736 latae, post sterilia fata ultimi ex stirpe Kettleriana Celsis-

simi olim Principis Ferdinandi in Livonia Curlandiae et Semigaliae Ducis, Illustrissimo Ernesto Ioanni de Biron, Sacri Romani Imperii Comiti, Dynastae Vartemburgensi, jam Celsissimo Principi ac Curlandiae et Semigaliae in Livonia Duci, hosce Ducatus ex Senatus Consilio Fraustadiae praesenti 1737 anno habito, cum omnibus annexis in feudum contulerit, et cum eo de conditionibus feudi, quibus sese Sacrae Regiae Majestati Domino suo directo, tanquam fidelis vasallus et Princeps feudatarius obstrictum ac devinctum sciat, commissioni Grodnae in Comitibus anno 1726 designatae, per praefatam Comitiorum Pacificationis constitutionem conveniendi autoritas data esset, itaque prorogati tali modo ad hunc actum Commissarii Sacrae Regiae Majestatis et Reipublicae Poloniae, Magnique Ducatus Lithuaniae superius specificati, cum supra nominato ex parte moderni Celsissimi Ducis Curlandiae Plenipotentiariorum, in sequentes inter se convenerunt conditiones.

Articulus 1mus. Quoniam cardo omnium vasalli et feudatariarum virtutum obligationumque principaliter in constanti ac immutabili fide, et fidelitate erga Dominum suum directum consistit, ita quoque modernus Celsissimus Dux Curlandiae et Semigaliae, sicuti Princeps feudatarius Serenissimi Regis, et membrum Reipublicae Poloniae, Magnique Ducatus Lithuaniae, integritatem fidei, et fidelitatis suae, ut de ea Domino suo directo eo certius constet, mediante solennis homagii exhibitione coram solio Sacrae Regiae Majestatis, cum profundissima animi devotione, juxta in simili practicum modum, humiliter quamprimum Celsitudini ejus ad exhibendam hanc devotionem Sacra Regia Majestas tempus et locum determinaverit, praestare non morabitur, quemadmodum jam exactissimam integerrimae fidei et fidelitatis observationem, tum quod hocce feudum nunquam a corpore Reipublicae, nec per partem, nec per totum avelli possit. Celsitudo ejus per literas reversales, quas manu propria subscriptas, et sigillo Ducali munitas ad manus praesentis commissionis Plenipotentiariorum ejus decenter exhibuit, sancte et religiose appromisit.

Articulus 2dus. Religionem Romano-Catholicam per Ducatus Curlandiae et Semigaliae profitentibus, quanquam circa liberum ejus usum praeeminentiam, et exercitium in formula regiminis, reversalibus Praedecessorum Curlandiae et Semigaliae Ducum, aequae ac Celsissimi Ducis moderni per Plenipotentiariorum suum praesenti Commissioni traditis, abunde provisum est; interim tamen, quo certior et solidior ipsorum securitas sit, Celsissimus Dux Curlandiae, iterum iterumque pro se et successoribus suis, feudique haeredibus quam firmissime appromittit, quod in Ducatibus Curlandiae et Semigaliae Romano-Catholicos in libero usu et exercitio religionis suae neutiquam turbaturos, neque turbari permitturos, sed potius quovis efficaci modo eos tuituros et mantenturos sit. Et sicuti se-

cundum formulam regiminis liber iis ad omnes dignitates, et honores, nempe Consiliariorum supremorum, excepto Cancellario, Capitaneorum Majorum Minorumque aditus competit, itaque etiam Celsissimus modernus Dux, eos hocce privilegio aequae ac omnibus aliis immunitatibus et praerogativis gaudere et frui efficiet. Imo omnimodam eis securitatem et conservationem, sicut et ecclesiis eorum, eandem, qua ecclesiae Augustanae confessionis gaudent, immunitatem et libertatem ab omnibus oneribus publicis religiose appromittit, hanc securitatem pro conditione populari et civitatensi spondendo.

Spondet quoque Celsitudo Ejus pro se et successoribus suis, feudique haeredibus, ecclesias Mitaviensem et Goldingensem conservare et reparare, earumque parochos circa solaria, secundum fundationem Praedecessorum suorum ipsis competentia; tueri, nec eos in possessione bonorum Ducalium, usque ad plenariam satisfactionem inturbare. Eos vero sacerdotes, qui ab ecclesiis: Altenburgensi et Ilmagiensi amoti sunt, juridice restituere; uti etiam fideliter Celsitudo Ejus promittit, intra decennium ecclesiam Libaviae, quae commoditati Romano-Catholicorum ibidem existentium sufficiens sit, suo sumptu extruere, et dotem, cujus quantitas proportionata dispositioni Principis reservatur, constituere, interim vero, quantum domum, in qua Libaviae Sacra Romano-Catholica administrantur, attinent, Romano-Catholicos circa jura sua conservare, tueri, et mantenerere.

Articulus 3tius. Cum in Comitibus Pacificationis anni 1736 Sacra Regia Majestas ac Reipublica Poloniae, Magnusque Ducatus Lithuaniae, conservationem Ducatus Curlandiae et Semigaliae, pro principali considerationis suae objecto habuerint, ut bona mensae Ducalis a debitis, quibus nimium onerata sunt, in rem et emolumentum feudi eliberentur, itaque Celsissimus modernus Dux declarat: quod omnia debita mensae Ducalis, secundum praetactam Comitiorum Pacificationis anno 1736 constitutionem in se suscepturus, eaque in rem et emolumentum feudi soluturus sit.

Considerando autem non modicam debitorum feudi quantitatem, quam dum Celsissimus Dux plenarie exsolvere tenetur, debita Domino suo directo vasallagi exhibitio ipsi admodum difficilis foret: ideoque Sacrae Regiae Majestati, Reipublicae Poloniae, et Magni Ducatus Lithuaniae interest, ut Celsissimus Princeps feudatarius, non ultra vires feudi oneretur, eique sufficientia media, ad praestandum exigente necessitate subsidium relinquatur, hinc statuitur. 1mo. Quod Celsissimus modernus Dux Curlandiae ad aliorum debitorum solutionem teneri non debeat, nec possit, quamque debitorum feudalium qualitate gaudent, ac pro talibus a Supremo Iudice, secundum jura, judicialiter agnoscentur et declarabuntur. 2do. Quod ad exsolutionem talium debitorum mensae Ducalis Celsissimus Dux non nisi in subsidium teneatur. 3tio. Excussio

totius rei allodialis Ferdinandianae, quemadmodum juris vulgatissimi est, praecedet et decernetur, sicuti etiam cum secundum jura cardinalia horum Ducatum, ab extraneis, et extra aequalitatem existentibus, nulla bona immobilia, possideri queant; ideo Celsissimo Duci moderno hisce potestas conceditur, bona allodialia sive sunt oppignorata, sive minus, sique in Ducatibus inveniuntur, praevia taxatione judiciali vendendi, vel etiam sub eadem allodii qualitate sibi appropriandi, et pecunias, quae ultra constitutum pignus inde forsitan redundabunt, in exsolutionem debitorum mensae Ducalis, talique modo in rem feudi impendendi, de quo Celsissimus Dux Iudicia Relationum Regia informare haud intermittet, unde de his pecuniae summis in inventario Ducis Ferdinandi, gloriosae memoriae, constet.

Articulus 4tus. Quamvis Praedecessores Duces Curlandiae, quemadmodum ex tabulis investiturae Friderici Casimiri patet, in vim perpetuae obligationis feudi declararunt, unam cohortem equitum ex centum militibus compositam pro subsidio Reipublicae, publica necessitate id postulante, sistere, praesens autem deterior Ducatum status vix eandem subsidiorum quantitatem praestare permitteret, nihilominus tamen Celsissimus Dux modernus, ad testificandam eo magis integerrimam devotionem suam, perpetuaeque fidei et fidelitatis suae sinceritatem, pro se, et successoribus suis, feudique haeredibus, in vim perpetuae obligationis declarat, quod Celsitudo Sua, Ejusque successores feudi haeredes, tempore expeditionis bellicae duas cohortes equitum, unamquamque ex centum militibus compositam, vel Serenissimo Rege cum Republica requirente, loco ducentorum equitum, quingentos pedites, citra servitia equestria nobilium, secundum tenorem et modum antiquum, statuere velit.

Articulus 5tus. Jura, privilegia, libertates, ac immunitates, quas nobilitati Curlandiae et Semigaliae competunt, circa ea omnia et singula Celsissimus Dux eandem nobilitatem, secundum pacta primaevae subjectionis, et formulam regiminis, conservare et mantenerere, nec in eorum usu, exercitio et fruitione ullomodo turbare, et abusus, si qui irrepserunt, tollere, et emendare, pro se et successoribus suis feudi haeredibus, sancte appromittit.

Articulus 6tus. Promittit quoque Celsissimus Dux Curlandiae, pro se et successoribus suis feudi haeredibus, dotes Principissarum filiarum, aequae ac dotalitia viduarum, ad modum, normam, et consuetudinem aliarum domuum Ducalium, proportionaliter regulare et constituere, tum ne pluralitate dotalitorum, sive viduorum bona mensae Ducalis praegraventur, providere.

Articulus 7mus. Quod possessiones haereditarias, et pignoratitias extraneorum attinent, cum circa eas per leges statuaris Ducatum Curlandiae satis cautum est, Dux Celsissimus istas leges observare inviolabiliter declarat.

Articulus 8vus. Omnia ea, quae ad emolumentum et incrementum feudi, interesseque domus Ducalis spectant, Celsissimus Dux modernus ejusque successores, et feudi haeredes, sollicitè quantum in eorum potestate est et erit, promovebunt.

Articulus 9vus. Denique ad hunc Conventionis actum prorogati et autorisati Commissarii, nomine Sacrae Regiae Majestatis et Reipublicae Poloniae, Magnique Ducatus Lithu: vicissim firmiter pollicentur, fidemque dant: S. R. M. et Reipublicam, Celsissimum Ducem Ejusque successores et haeredes feudi, neque ac feudum ipsum, contra omnes et singulos praetendentes, qui ultra hunc Conventionis modum, feudum impetere praesument, efficaciter defensuros et protecturos, Ducemque et Ejus haeredes feudi in pacifica possessione, dispositione et facultate, usus fructus plenarie percipiendi, asserturos esse. Datum in eodem Castro, ut supra, die duodecima Novembris, anno millesimo septingentesimo trigesimo septimo.

Christoph. Joan. Szembek, Eppus Varmien. et Sambiensis, S. R. M. et Reipub. Commissionis ad Ducatus Curlandiae et Semigaliae Praeses, cum paragrapho Capitaneorum majorum subscribo. m. pp. (L. S.) Michael Radziwiłł, Dux in Olyka et Nieśwież, S. R. I. Princeps, Palat. Troc. exercituum M. D. Lit. Dux Campestris, S. R. M. et Reip. Commissarius. m. pp. (L. S.) Fran. in Słupow Szembek, Palat. Livon. Capit. Tolkm. S. R. M. et Reipubl. Comiss. m. pp. (L. S.) Steph. de Garczyn Garczyński, Castell. Caliss. S. R. M. et Reip. Comiss. m. pp. (L. S.) Joann. Comes in Ruszcza Branicki, Supr. Vexil. exerc. Reg. Dux Campestr. Branc. etc. Capit. S. R. M. et Reip. Comiss. m. pp. (L. S.) Georgius de Ożarów Ożarowski, Castrorum Reg. Metator, Grlis locum tenens, Capit. Neocorcin. S. R. M. et Reip. Com. m. pp. (L. S.) Josephus Nakwaski, Succamerarius Terrae Wyszogr. Commissar. a S. R. M. et Republ. m. pp. (L. S.) Casimirus Karwowski, Dapifer Terrae Biel. Vice-Capit. ac Judex Castr. Brancensis Commissarius S. R. M. et Reipublicae m. pp. (L. S.) Hermanus Christoph. Finck de Finckenstein, Caecl. Suprem. Consil. et Plenipotent. Celsis. et Illustr. in Livon. Curlan. et Semigaliae Ducis, cum paragrapho Capitaneor. major. subscribo. m. pp. (L. S.) Josephus de Ossowska Zboński, Capitaneus Neoburgensis, S. R. M. et Reip. Commissionis Secretarius. m. pp. (L. S.)

Bezpieczeństwo zewnętrzne, y konferencye z Ministrami sąsiedzkich Potencyi.

Że zewnętrznego ubezpieczenia warunek zależy naybardziej na utrzymaniu traktatów y przyjaźni z sąsiedzkimi Potencyami, tedy skoro z naszey strony tychże traktatów y przyjaźni zupełne dzieie się zachowanie, spodziewamy się także, iż na żądanie nasze sprawiedliwe mieć będą względy; dla tego konferencye w różnych okolicznościach zachodzących potrzebne być sądziemy, y do traktowania *sub praesidentia* I. O. IMci Xcia Prymasa, y przy IchMeiach PP. Ministrach Status, z Ministrami Dworu Wiedeńskiego, naznaczymy; z Senatu: Przewielebnego IMci Xiędza Antoniego Ostrowskiego Biskupa Kuiańskiego, Wielmożnych Iana Wielopolskiego Sandomirskiego, Iozefa Solłohuba Witebskiego Woiwodow, Rocha Zbiłewskiego Kaliskiego, Andrzeia Moszczeńskiego Inowrocławskiego, Urodzonego Iana Rostworowskiego Zakroczymskiego Kasztelanow. Z słannu rycerskiego. Z Ma-

łey Polski: Urodzonych Stanisława Malachowskiego Sandeckiego, Alexandra Ossolińskiego Drohickiego Starostow. Alexandra Morskiego Chorążego Przemyskiego, Leona Kuczyńskiego Stolnika Mielnickiego, Iacentego Iczierskiego Skarbnika Łukowskiego, Iana Steckiego Starostę Stawiskiego. Z Wielkiej Polski: Michała Karczewskiego Podkomorzego Czerskiego, Stanisława Kossowskiego Sieradzkiego, Stefana Dębrowskiego Płockiego, Antoniego Lasockiego Gostyńskiego, Antoniego Ponińskiego Kopanickiego. Iana Skarbka Tuszyńskiego Starostow. Z Wielkiego Xięstwa Lit. Krzysztofa Giedroycza Stolnika Wileńskiego, Karola Eydziatowicza Sędziego Ziemskiego Smoleńskiego, Ludwika Brońskiego Koniuszego Słonimskiego, Iozefa Prozora, Generała wojska W. X. Litew. Iozefa Niesiolowskiego Cyryńskiego, Antoniego Tyszkiewicza Strzałkowskiego Starostow. Z Ministrami Dworu Petersburskiego. Przewielebnego Imci Xdza Ignacego Massalskiego Biskupa Wileńskiego, WW. Kazimierza Dąbskiego Sieradzkiego, Stanisł. Bernard: Gozdkiego Podlaskiego Woiewodow. Tadeusza Burzyńskiego Smoleńskiego, Stanisława Sługockiego Lubelskiego, Iozefa Hylzena Infantskiego Kasztelanow. Z stanu rycerskiego, z Małej Polski: UU. Stanisława Xcia Czartoryskiego Łowczego, Franciszka Rzewuskiego Pisarza Polnego Koronnych, Karietana Ilińskiego Starostę Zytonirskiego, Leona Swiękowskiego Stolnika Winnick: Tomasz Dłuskiego Łowczego Lubelsk. Mikołaja Piaskowskiego Wojskiego Włodzimirskiego. Z Wielkiej Polski: Iana Rostkowskiego Starostę Wiskiego, Szymona Dzierzbickiego Chorążego Łęczyckiego, Władysława Gurowskiego Kasztelania Poznańskiego, Iozefa Suchorzewskiego Mieścieckiego, Franciszka Podoskiego Rypińskiego, Iozefa Bystrego Hutowskiego Starostow. Z Wielkiego Xięstwa Litewskiego: Antoniego Zabiellę Łowczego, Ioz: Sosnowskiego Pisarza W. W. X. Lit. Rafała Oskierkę Marszałka Mozyrskiego, Ignacego Scypiona Lidzkiego, Iana Iozefowicza Orszańskiego Starostow, Iana Szadurskiego Stolnika Infantskiego. Z Ministrami Dworu Berlińskiego. Z Senatu: Wielebnego Teodora Xcia Czartoryskiego Biskupa Poznańskiego. WW. Michała Massalskiego Wileńskiego, Hetmana Wiel. W. X. Lit. Tadeusza Ogińskiego Trockiego, Kasztelanow. Andrzeja Zamoyskiego Woiewodę Inowrocławskiego, Iozefa Mielżyńskiego Poznańskiego, Urodz. Rocha Iabonowskiego Wiślickiego Kasztelanow. Z stanu rycerskiego, z Małej Polski: UUr. Kazimierza Poniatowskiego Podkomorzego Koronnego, Iana Zamoyskiego Lubelskiego, Alexandra Butlera Mielnickiego, Iozefa Wielopolskiego Lanckorońskiego, Ignacego Potockiego Gliniańskiego, Alexandra Borzęckiego Dolhańskiego, Starostow. Z Wielkiej Polski: Iana Chryzostoma Kraiewskiego Instygatora Koronnego, Iacentego Malachowskiego Piotrkowskiego, Woyciecha Męcickiego Wieluńskiego, Iozefa Młockiego Za-

kroczymskiego Starostow. Woyciecha Rydzynskiego Stolnika Poznańskiego, Kazimierza Raczyńskiego. Z Wielkiego Xięstwa Lit. Antoniego Tyzenhauza Pisarza Wielkiego W. X. Lit. Tadeusza Wawrzeckiego Stolnika Braclawskiego. Ierzego Leparskiego Podstolego Upitskiego, Zenona Wisloucha Miecz. Brzeskiego Lit. Iana Karola Zawiszę, Iozefa Chrapowickiego Gen. M. Maiąc tym więszą ufność łatwości Dworow Petersburskiego y Berlińskiego w tym wszystkim, co może być przydatne do dobrego o wspólne interessa porozumienia, że jako przez solenne deklaracye Ministrow swoich y przez skuteczne środki przyrzekły nam, nie tylko prawom y wolnościom naszym, żadney krzywdy ani kraiovi najmniejszego uszczerbku nie czynić, ale y owszem zachować one w zupełney całości, y zaslaniać, aby od nikogo naruszone nie były, tak istotnie dotrzymuią; za co wdzięczność w sercach naszych y wszelką sąsiedzkiej przyjaźni wzajemność tymże Potencyom oświadczamy.

A że te konferencye dla ważności materyi, y krotkości czasu naznaczonych osob wraz z nami Seymujących w czasie Seymu terazniejszego expedyowane być nie mogą, przeto o skutkach onychże IchMóś PP. Deputowani na przyszłym da Bog Seymie *Electionis* Rzeczpospolitą informować powinni będą.

Względem tytułu: Caley Rosyyi, żądanego od Dworu Petersburskiego, ponieważ IchMóś PP. Posel Wielki Extraordinaryny y Minister Pełnomocny Rosyyicy dali formalną deklaracyą rękami swoimi podpisaną, która słowo w słowo jest taka:

Declaratio.

Nos Hermannus Carolus Keyserling S. R. J. Comes, a Consiliis Suae Imperatoriae Majestatis Totius Russiae Intimus Actualis, S. Andreae, S. Alexandri Newski et Aquilae Albae Eques, Orator Extraordinarius et Plenipotentarius, necnon Princeps Nicolaus Repnin Supremus Excubiarum Militarium Praefectus, Ordinis San. Annae Eques, et Minister Plenipotentarius apud Serenissimam Rempubicam.

Oppido constat, tabulas pacis anni 1686 Russiam inter et Serenissimam Rempubicam Polonom conclusas, satis abunde enumerasse Ditiones, Provincias et Terras, quae ab una et altera parte possessae et possidendae sunt, adeo ut hae nec dubio nec praetensionibus ullis subesse queant.

Metuuntur saepius, quae metnenda non sunt. Quorum in censum titulus: Totius Russiae, jamjan venit. Ne vero mens pia et voluntas amica Imperatricis Totius Russiae erga Serenissimam Rempubicam Poloniae Magnumque Ducatum Lithuaniae incognita et non perspecta maneat, vigore hujus ad factam requisitionem declaramus, Suam Imperatoriam Majestatem, Dominam nostram Clementissimam, ex usu tituli: Totius Russiae, nec sibi, nec successoribus suis, neque

Imperio suo, jus ullum in Ditiones et Terras, quae sub nomine Russiae a Regno Poloniae Magnoque Ducatu Lithuaniae possidentur, eorumque substat Imperio, ullatenus vendicaturam, quin potius Serenissimae Reipublicae garantiam seu tuitionem jurium, immunitatum, aequae ac Ditionum et Terrarum, quae vel de jure possidendae sunt, vel actu possidentur, praestitutam, et contra omnes, qui forsitan turbare eas praesumerent, perpetuo manutenturam, tutaturamque esse.

Caetera spondemus, nos curaturos esse, quo intra spatium septem septimanarum, Sua Imperatoria Majestas, Domina nostra Clementissima, hanc declarationem propria manu ratihabeat, confirmetque. In cujus robur et fidem, hunc declarationis actum subscripsimus, et insignibus nostris gentilitiis munivimus.

Actum Varsaviae die 23 mens: Maji anno 1764.

Hermannus Carolus Keyserling S. R. J. C. m. pp.

(LS.)

Nicolaus Princeps Repnin. m. pp.

(LS.)

Y oraz przyrzekli prokurować w czasie siedmiu tygodni ratyfikacyą z podpisem własnym ręki y z pieczęcią Nayiaśniejszey Monarchini swoiey; więc Ichmć Deputowani do konferencyi pilną baczność mieć będą w odebraniu podczas agitujących się negocyacyi takowey przyrzeczoney, iako naysolennijszey deklaracyi, ażeby pomieniony tytuł: Caley Rosyyi, który z tytułem Imperatorowy Rzeczpospolita, przykładem inszych dworow, przyznaie, granicom, gruntom, własnościom, possessyom Rzeczyposp., y przyłączonych Prowincyi, tudzież tytułom, y prerogatywom Krolow Polskich dotąd używanym, żadnego najmniejszego uszczerbku nie przynosił; oraz *in cursu* negocyacyi postrzegać z wszelką przezornością y dokładnością, y domawiać się maią, aby tak pretensye wszelkie Rzeczyposp., tudzież *desideria* Woiewodztw, Ziem y Powiatow, ktore Imć PP. Posłowie Ichmćiom PPnom Deputowanym do konferencyi podadzą, iako też *injuriae privatorum* z należytą y sprawiedliwą satysfakcyą uspokoione były.

Co do tytułu: Krola Pruskiego: dla dworu Berlińskiego, ponieważ Ichmć PP. Posel Wielki Pełnomocny, y Rezydent Pruscy, dali formalną deklaracyą rękami swoimi podpisaną, ktorey słowa są:

24 Nos Carolus Princeps de Carolath S. R. I. Comes de Schoenaich etc. Eques Ordinis Aquilae Nigrae, Suae Maiestatis Regiae Borussiae Generalis Exercituum locum tenens, Orator Extraordinarius et Plenipotentarius, necnon Gedeon de Benoit ejusdem Regiae Maiestatis Legationum Consiliarius Actualis, et Residens apud Serenissimam Rempubicam.

Ex quo Serenissima Respublica Poloniae in corpore ad exemplum omnium aliarum Poten-

tiarum titulum Regium Borussiae recognoscere decrevit, ea tamen lege, ne haec recognitio necjuribus, nec possessionibus Reipublicae sit damno vel praedjudicio: hinc nos infrascripti Sacrae Regiae Maiestatis Borussiae Ministri, vigore hujus declaramus, Suae Regiae Majestati nec animum, neque mentem esse, usu hujus tituli tractatibus et Conventionibus inter Illam et Serenissimam Rempubicam feliciter existentibus, quidquam praedjudicii afferre, quin potius omnium Reipublicae jurium, aequae ac libertatum garantiam seu tuitionem praestitutam et manutenturam esse.

Caetera spondemus nos operam impensuros esse, quo haec declaratio a Regia Sua Majestate propria manu ratihabeatur atque confirmetur. Quorum in fidem hunc declarationis actum subscripsimus, et gentilitiorum insignium nostrorum sigillis munivimus.

Actum Varsaviae d. 27 Maji a. D. 1764.

C. P. D. Carolath mpp.

(L. S.)

G. D. Benoit mpp.

(L. S.)

Y oraz przyrzekli prokurować ratyfikacyą z podpisem własney ręki y pieczęcią Nayiaśniejszego Pana swego; więc Ichmć Deputowani do konferencyi pilną baczność mieć będą w odebraniu podczas agitujących się negocyacyi takowey przyrzeczoney iako naysolennijszey deklaracyi, ażeby pomieniony tytuł: Krola Pruskiego, który Rzeczpospolita, przykładem inszych dworow, przyznaie, granicom, gruntom, własnościom, possessyom Rzeczyposp. y przyłączonych Woiewodztw, Ziem Pruskich, tudzież prawom, tytułom y prerogatywom Krolow Polskich dotąd używanym, żadnego najmniejszego uszczerbku nie przynosił; oraz *in cursu* negocyacyi postrzegać z wszelką przezornością y dokładnością y domawiać się maią, ażeby tak pretensye wszelkie Rzeczyposp., tudzież *desideria* Woiewodztw, Ziem y Powiatow, ktore Ichmć PP. Posłowie Ichmćiom PP. Deputowanym dla informacji podadzą, iako też *injuriae privatorum* z należytą y sprawiedliwą satysfakcyą uspokoione były.

O porządku Seymowania.

Konstytucya 1690 *titulo*: objaśnienie konstytucyi dawniejszych o porządku seymowania ustanowiona, pierwszego dnia elekcyą Marszałka Seymowego nakazała. A gdy pod pretextem *libertatis vetandi*, różne przeciwko temu prawu *abusus* zaszyły, powtorna konstytucya *anni* 1736 *titulo*: o porządku Seymowania, wyraziwszy prawo a. 1673 że *libertas sentiendi et jus vetandi* nie inaczej, iak tylko przy prawie zachowane, ekucyą konstytucyi 1690 w obieraniu na pierwszym dniu Marszałka Seymowego utwierdziła. Przeto reasumując wzwyż wyrażone konstytucye, wa-

ruiemy: ażeby po zagaieniu Seymu przez Marszałka starej laski, lub gdyby ten nie był przytomny, albo processem oddalającym go od miejsca obrad oddalony, przez pierwszego Posła tej Prowincyi, w której została stara laska, od Marszałka starej laski, czyli *primi ex ordine* tej Prowincyi zagaiającego, *semotis arbitris*, bez dopuszczania głosów, iako wspomnianym prawom, a mianowicie konstytucyi a. 1736 przeciwnych, dał zaraz głos pierwszemu *ex ordine* Woiewodztwu do wotowania na Marszałka, które to wotowanie tak zacząć się, iako też trwać *per turnum* ma *non interrupte*, aż Marszałek tego dnia pierwszego z Izby nie wychodząc, choćby y przy świecach, obrany będzie, *non obstante cuiusvis contradictione, quocunque titulo et praetextu, uti superius specificatis constitutionibus a. 1690 et a. 1736, y terazniejszemu ustanowieniu contraria*. Którego wotowania, aby obiekye Posłom zatrudniać nie mogły, postanawiamy: iż tak processa, iako manifesta na miejsce seymowania przeciwko Posłom przywiezione, w Sobotę przed zaczynającym się Seymem, Marszałkowi starej laski, lub gdyby tego nie było, Posłowi zagaiającemu, oddane być powinny; który Posłom pod kondemnatai zostającym (gdyby Ich przed wotowaniem pogodzić nie mieli) *turnum* wotowania nie da. Posłowie zaś manifesta przeciwko swoim elekcyom mający, lubo wotować na Marszałka będą, to jednak wotowanie, jeżeli się pod nową laską zła pokaże elekcyą, *in legitimationem* iey tłumaczone być nie ma. A takowych rugow odprawowanie, *similiter* iako y elekcyą Marszałka, *semotis arbitris* ma być czynione. Gdyby zaś *in meram veram* obiekyą *illegitimitatis* elekcyi, lub proces na Posła kto wniósł, a nie dowiodł; takowy *objiciens* karze więzy tygodni dwa, y winie grzywien pięćset ma podpadać, o co Posel *cum objiciente* w Sądach Marszałkowskich *agere* ma.

26

A po obraniu Marszałka, y uspokojonych rugach, Izba Poselska do powitania krola, y łączenia się z Senatem poydzie, które łączenie się *in ordine* powitania Krola, *et ibidem peragendorum*, bez zabierania poprzedzających *ullo praetextu, active, passive, et interlocutorie* głosów, *non obstante cuiusvis contradictione, uti legi praesenti contraria*, naydaley we trzy dni po obraniu Marszałka ma nastąpić.

Gdzie po powitaniu I. K. Mci, y odbytych wszelkich obrządkach Seymowych, podług wyżey wspomnioney konstytucyi a. 1690 o porządku Seymowania, złączone tym sposobem Stany Rzeczypospolitey do wysłuchania rachunkow WW. Podskarbach obojga narodow, *et Consilii Oeconomici, ante vota Senatoria* przystąpią, y podług przepisu w ustanowieniu terazniejszym, względem Kommissyi Ekonomiczney wyrażonego, wszystko, *praescripta ibidem forma, non obstante quocunque titulo et praetextu, contradictione, determinować* będą, a po ułatwieniu tego, Stan Rycerski ku formowaniu *in plenaria libertate*

potrzebnych, y Seymom zwyczajnych ustaw do Izby Poselskiej powroci.

Gdzie po wyznaczeniu Deputatów do konstytucyi, y innych podług potrzeby deputacyach, na propozycyę od tronu *ad deliberandum* w uniwersałach przed-Seymowych podane, podług porządku tych, przez Marszałka Seymowego y Deputatów do konstytucyi projekta mają być formowane, w Izbie Poselskiej czytane y ułatwane; a na które powszechna nastąpi zgoda, ręką Marszałka Poselskiego y Posłow deputowanych do konstytucyi podpisane być mają.

Po których ułatwionych Posłowie *desideria* Woiewodztw, Ziem, y Powiatow, dobra całego Krolestwa tyżące się, Marszałkowi Poselskiemu, podług instrukcyi swoich, podadzą, na które Marszałek wraz z Deputowanymi do konstytucyi projekta ułoży, y *ad deliberandum* porządnie Izbie Poselskiej poda. Umowione y zgodzone powszechnie, podobnież iako y pierwsze, podpisze.

Potym *privata* Woiewodztw, Ziem, y Powiatow, *et privatorum desideria*, podobnież przez czytanie projektow traktowane będą, żaden zaś Posel poty inney materyi rozpoczynać nie ma, poki rozpoczęta przyjęta albo odrzucona nie będzie, a na którą nie zaydzie zgoda, insza po niej następująca wzięta być ma.

Gdy zaś nam finalnie, podług żądania w instrukcyach Woiewodztw, Ziem y Powiatow, *de modo concludendorum consiliorum* na terazniejszym Seymie umowić się nie przyszło, przeto tę materiją do naypierwszego Seymu po Seymie *Coronationis* odkładamy.

A że praktykować się dotąd zwykło, iż częstokroć Woiewodztwa, Ziemie y Powiaty obojętni Posłow swoich przysięgą, do promowania punktow w instrukcyach wyrażonych, y opponowania się przy nich, przez co naypotrzebniejsze materye w radach zatrudnione bywają, y nieciężko dzieie się impozycyą od iednego Woiewodztwa całej Rzpltey; przeto poprzysięganie instrukcyi Posłom na dalszy czas zakazujemy.

Kommissya skarbu Koronnego.

Chcąc iak naydoskonalszy na zawsze uczynić porządek skarbu Koronnego, y pomnożyć onegoż dochody, przez wprowadzenie rządu y ekonomiki ku lepszemu pożytkowi Rzpltey, za zgodą powszechną skonfederowanych Stanow sądziemy za rzecz potrzebną ustanowić na zawsze Radę Ekonomiczną skarbu Koronnego, *vim commissionis* mającą.

Do której to, przy Wielmożnym y Ur. Wielkim y Nadwornym Podskarbach Koronnych, deputuemy *ex Senatu* Kommissarzow czterech, to jest: WW. Andrzeia Zamoyskiego Inowrocławskiego, Ignacego Cetnra Belzkiego, Woiewodow, Andrzeia Moszczeńskiego Inowrocławskiego, Ur. Rocha Iablonowskiego Wiślickiego, Kasztellanow. *Ex Equestri Ordine* zaś dwunastu, to jest: Urodzonych Franciszka Rzewuskiego

27

Pisarza Polnego, Stanisława Lubomirskiego Strażnika, Koronnych. Tadeusza Dziedoszyckiego Podkomorzego Halickiego, Iacentego Malachowskiego Piotrkowskiego, Macieja Szymanowskiego Wyszogrodzkiego, Starostow; Dyzmasa Trzebickiego Stolnika Inowrocławskiego, Kaiciana Hryniewieckiego Podczaszego Latyczewskiego, Podstarostę Grodzkiego Kamienieckiego, Mikołaja Taczanowskiego Łowczego Sieradzkiego, Mikołaja Piaskowskiego Włodzimierskiego Woyciecha Chądzyńskiego Rożańskiego, Woyskich; Antoniego Kossowskiego, Ignacego Kolumnę Czosnowskiego Starostę Salnickiego, Generałow Maiorow wojska Koronnego.

Ktorzy to Wielmożni y UU. Kommissarze, a zaś Podskarbiowie Wielki y Nadworny Koronni *in supplementum* swoich przysięg do miasta Warszawy na zamek *pro die 1 ma Augusti* w roku terazniejszym 1764 bez odwołki czasu zieżawszy, nayprzed przysięgę przed Ziemstwem, lub *in absentia*, przed Grodem Warszawskim, wypełnią *in eam rotham*:

28

Ia N. przysięgam Panu Bogu Wszzechmogącemu, w Troycy Świętej iedynemu, że w zasiadaniu na tej Radzie Ekonomiczney, na nic więcey, iak tylko na dobro publiczne względ mieć będę, uciemiężenia ani allewiacyi prywatney a szkodliwej Rzpltey radzić nie będę, y owszem o nią opponować się będę. Obietnic żadnych, ani iakichkolwiek datkow, y iakimkolwiek pretextem y wynalazkiem ani sam przez siebie, ani przez subordynowane osoby, procz pensyi przez Rzpltą wyznaczoney, akceptować nie będę, ani zezwolę. Dla Offycyalistow skarbowych dawających rachunki z importancyi ogulnie, y w szczególności *per specificum* wszystkich, ani faworem, ani nienawiscią uwodzić się nie będę, ale tylko według samey słuszności y rzetelności radzić, sprawy decydować, y ten Urząd sprawować będę; tak mi Panie Boże dopomóż, y niewinna Męka Syna Iego.

Po którym wykonanym iuramencie, sessyę swoje *sub praesidentia* Wielmożnego Podskarbiego W. Kor: lub *in casu ejus legalis impedimenti, primi in Ordine designati Senatoris*, lub też *in absentia* Senatorow wyznaczonych, Ur. Podskarbiego Nadwor: Kor: a nareszcie w niebytności y tegoż, wyższego z Urzędu Kommissarza *ex equestri ordine*, nie uważając na nieprzytomność iednego lub więcey, aby tylko siedm osob było z Prezydującym, intymować będą, iurydykcyą ufundują, y codziennie, *exceptis diebus festiuis*, z rana od godziny osmey do godziny dwunastej, a po południu od trzeciej aż do siódmej, zasiadać będą y tak dalsze Kadencyę kwartalną w każdym roku, zaczawszy teraz a 1 Augusti, 1764ti, drugą a 1 Novembris. Trzecią 1ma Februarii, 1765ti, czwartą 1 Maji, reasumować, y przez niedziel cztery w każdym kwartale *non interrupte* kontynuować. Do pisania zaś protokołu, y trzymania archivum ekonomicznego, y dla inney potrzeby, Pisarza y Regenta Skarbowych, szlachtę Polską, osiadłą, katolikow, oso-

by zdolne, na ten czas *coram eodem Consilio Oeconomico* przysiędz mające, przybiorą, y ustanowią; ktorzy *acta* przysze y dawniejsze gdziekolwiek będące sprowadzą, y w zamku Warszawskim *in archivo oeconomico* iak nayporządniey oblokują, y konserwować będą. O dochodach skarbowych, y przymnożeniu sprawiedliwym onych naradzać się, y decydować będą. Instruktarz nowy generalny nie uciemiężliwy, przeyrzawszy y dawniejsze y terazniejsze ustanowienia Podskarbach, ułożyć, y ułożony wydrukowawszy, nie tylko do wszystkich rozesłać komor, ale y do Grodow *per oblatam* podać mają. A Pisarzom wszystkich komor zaleca, aby kwity wyrażające *specifice quantitate* importowanego cła, nie *anonyme* (iak przedtym bywało) każdemu placącemu dawali, a to pod karą skarbowego sądu swego. A żeby iednakowa miara, waga, łokcie etc. po całej Koronie z Prowincyami do niey należącemi były, ciż Kommissarze ustanowić starać się będą.

29

Trakty dla ludzi kupiectwem się bawiących, dawniejszemi prawami ostrzeżone, y gdzie potrzeba będzie, aby temi chodzili, pod konfiskacyą towarow, z opisaniem mostow, grobel y grobelnego, y mostowego, y zawadow, młynow do defuitacyi na rzekach portowych będących, przez wysłanych od siebie Rewizorow po Woiewodztwach ustanowią, y to ustanowienie tak po komorach, iako też y do akt każdego Grodu *per oblatam*, dla wiadomości y uniknienia depaktacyi, podać każą.

Rzeki portowe prawem opisane, aby były *navigabiles, ad executionem* prawa przyprowadzić starać się mają, y na wyczyszczenie onych obmyślenie sposobu tej kommissyi zlecamy.

Offycyalistow skarbowych zdolnych, szlachtę y katolikow, według praw przysięgłych postanowią, niesposobnych, albo źle się sprawujących, lub niepotrzebnych, czyli depaktujących, albo funkcyi swojej nie pilnujących, oddalą, y przewinionych skarzą, ktorzy za każdą dyspozycyą *Consilij Oeconomici*, kiedy tylko potrzeba będzie, stawić się mają, *sub adjudicatione*.

Zołnierzy dla potrzeby skarbu y nieodwłoczney ekzekucyi *super renitentes, pro exigentia rei*, kosztem skarbowym ustanowią, ktorzy *ad privatos usus* zażywani być nie mają, ale iedyne od władzy Rady Skarbowey, dla interessu skarbu, dependować powinni.

Pensye pomiarkowane, według słuszności y potrzeby, ponaznaczą, a niepotrzebne pokasują. Reiestra kwartalney importancyi, przez Pisarzow, Rewizorow cell, y wszelkich *in genere* podatkow, z wyrażeniem porządnie każdego dnia, iakowy kupiec? zkad? z iakim? y iak licznym towarem? *in*, czyli *extra Regnum* przechodził? dokąd szedł? wiele zapłacił? y jeżeli według instryktarza spisane, y podpisane, a przez Superintendentow weryfikowane, rostrząsać będą, y cokolwiek pokaże się pieniędzy *ultra expensas legales*, one składać *in archivo Oeconomico* w zamku Warszawskim, za trzema klu-

czami, jednym Podskarbińskim, drugim delegowanych Senatorów, a trzecim delegowanych *ex equestri ordine*, y nic nie wydawać jedni bez drugich, bez rezolucyi Seymowej, lub *Senatus Consilij*, podług warunków konstytucyi 1717 nie mają.

30

Skargi o depaktacye kupców, zwracania z traktów, y wzajemne do kupców będące, y którekolwiek tylko sprawy y krzywdy skarbowych interessów tyczące się, a oraz z przyczyny *commerciorum*, z iakiemkolwiek osobami, bądź duchownymi, bądź świeckimi, czyli szlacheckimi, czyli inszy kondycyi zachodzące, według porządku wpisów w rejestr każdemu rekwirującemu wpisanym, za poprzedzającymi jednak pozwami, *sub sigillo thesauri Regni et titulo Consilij Economici, alias commissarij: nos Commissarij Consilij Economici thesauri Regni a Republica designati*: wydawać mianami, a w własnym Grodzie, gdzie dobra pozwanego szlachezca, Starosty, lub duchownego leżą, kupca zaś *in actis civitatensibus*, gdzie jego jest mieszkanie, na niedziel cztery zeznaniami, decydować, kalkulacye y weryfikacye expedyować, kondescensyą *Judiciorum Terrestrium, aut Officiorum Castrensium, more commissionis Radomiensis, pro necessitate et exigentia negotiorum*, naznaczać, inkwizycyi y przysięg gdzie potrzeba słuchać, y karę *super delinquentibus, nemine excepto*, wskazać, y satysfakcyą, komu od kogo iakowa będzie należała, nieodwłocznie dla prędkię sprawiedliwości handlujących nakazać, *praevia* jednak za pierwszym dekretem lub kondemnata, *etiam in contumaciam, uti in causis fisci moram non patientibus* otrzymaną, *per Officium competens adhibito adminiculo* skarbu, *subsequenda finali executione, seu potius bonorum aut proventuum jure victi traditione, usque ad realem satisfactionem. Pro poenis* zaś *solis personalibus spirituales personas, ad jurisdictionem spiritualem*, a zakonnikow *ad Superiores* odsyłać mają.

Także mają zapoznać *ad instantiam Instigatoris Regni*, który tey kommissyi assistować ma, *cum voto* tylko *informativo*, wszystkich pretendujących ceł wodnych y lądowych, *pro reproductione jurium*, którzy zapozwani kiedy pokażą należyte prawa, cła swoje ewinkujące, ta kommissya *in bonificationem* onych, gdzie do Krolewszczyzn y Urzędów były nadane, takową kwotę ze skarbu płacić ostrzeże *usque ad fata possessoris, aut abscessum juris*, iakową teraz *non abusive* bierze, *praevia investigatione* dowiedziona. A za cła do dobr dziedzicznych należące, dwudziestoletni prowent ze skarbu Rzpltey *legitimo competitori, praevia*, których summ należec będzie, *secura providenda locatione*, splaną, a te cła na zawsze zniosą.

Za nadane zaś od Krolow y Xiążąt na fundacye duchownym, *praevia investigatione*, wiele sprawiedliwie teraz czynią, ta kommissya skarbu Kor. *cum notitia jurisdictionis spiritualis*, raz na zawsze kontrakt uczyni, y wynikającą summę

annuatim punktualnie wypłacać będzie, a cło zaś skassuie *in perpetuum*.

Jeżeliby prawa żadnego, albo wątpliwe y nie należyte na cła *per abusum* praktykowane którzy pokazali, takowe cła *cum praetextuosis iuribus* uchylą, y skassuą, y więcej brać zakazą, *sub refusione in post* branych, *et duorum millium marcarum* przez też kommissyą *irroganda*.

Wszystkie zaś *negotia y desideria* skarbowe, *nullis exceptis*, nawet stanowanie Officyalistów Skarbowych, lub odmienienie y skassowanie, *pluralitate votorum Consilij Economici* decydowane y rezolwowane być powinny, y gdzie *conformis decisio* wszystkich nastąpi, takowe w protokuł wpisane wszyscy podpisać mają. A gdzie różność zdania zaydzie, tedy każdy wpisane swoje własne w protokole podpisze, dla explikacyi napotym *sensus sui* Rzpltey. *Pluralitas* jednak *concludet*, z dozwoleńiem do trzech razy wotowania od sprawy nie odchodząc. A gdyby na ten czas *paritas votorum* nastąpiła, tedy Prezydujący powtorne swoje *votum* dać ma, y tey, do ktorey się strony przypisze, decyzya ważność mieć powinna. Zrywający zaś umyślnie komplet, ma być odsądzony od funkcyi swojey.

Expens żadnych nie ma czynić nad te, które Rzplita opisała, (*salva diminutione aut abrogatione* niepotrzebnych) albo opisze, lub które w nieuchronney potrzebie przez *Senatus Consilium* mocą konstyt. 1717 naznaczone będą.

Na każdym Seymie czyli ordynarynym, czyli extraordinarynym, gdy obranie Marszałka, y złączenie się Izby Poselskiej do powitania nastąpi, W. Podskarbi *cum Consilio Economico*, rachunki wszelkich importancyi skarbowych, według wyższego opisu, *desideria*, y proiekta skarbowe ku pożytkowi Rzpltey z iakieykolwiek okoliczności ściągające się, z ktorychby nawet wynaleść można sposob allewiacyi dla przeladowanych podatkami Woiewodztw, *ad cognitionem et resolutionem Statuum* podać, y *de transactis suis* sprawić się ma, a Stany Rzplitey *figura judiciaria* to decydować będą.

A iako wyznaczeni teraz Kommissarze, tylko do Seymu przyszłego ordynarynego *in functione Commissoriatu* zostawać mają, tak na tymże Seymie ordynarynym wolno będzie Rzpltey innych obrać większością głosów, lub tych *in toto vel in parte* potwierdzić, którzy *in functione sua* od Seymu do Seymu ordynarynego zostawać mają.

A gdyby *hoc interstitio* który z Kommissarzow umarł, albo *ad Ministerium*, czyli do Senatu był przeniesiony, tedy na miejsce Iego Krol IMśc za radą *Residentium ad latus*, ma innego uprzywilejować, do czasu expiracyi funkcyi innych Kommissarzow.

A którzy na kadencyi ktoreykolwiek czteroniedzielney zasiadać będą, tedy w przypadających pod ten czas czteroniedzielnych sprawach, *personalitatem* tylko wyciągających we wszelkich sądach, *beneficio suspensionis gaudere* mają.

Jeżeliby zaś który wziął to *beneficium legis*, y sprawę przez to zwlokł, tedy za otrzymaniem

31

ad primam requisitionem partis adversae a Consilio Economico attestacyi, że nie był na ten czas *in executione* swojey funkcyi, w sądzie, gdzie się sprawa agitować będzie, karany być ma tysiącem grzywien, wzięwszy jednak suspensę, gdy będzie w aktualney exekucyi funkcyi swojey, w sądzie tymże, gdzie sprawa iest, *instrumento attestationis praemissam legalitatem suam* probować ma.

Zasiadające zaś osoby *in Consilio Economico*, funkcyi Deputackiey *durante Commissoriatu* na sobie mieć nie mogą. A gdy który funkcyą Poselską zaszczycony będzie, tedy tak ten, iako Senatorowie *Commissarij* y Podskarbi *in negotijs* skarbu Koron. *ad vota* należec nie mają, ale tylko samę remonstracyą interessów skarbowych uczynić mogą.

Podobnież *in Consilio Economico*, żaden z osob Kommissarskich w własney sprawie, *tam ex actoratu, quam reatu* przychodzący, wotować nie ma, y na ustęp wynisć powinien; w czym ani *suspensa*, ani *remissa*, *ex quo Commissarius, currere* nie ma.

Ponieważ wszystkie rządy y dyspozycye skarbu Koron. do terazniejszey Rady Ekonomiczney władzą kommissyi mającey, zupełnie należec mają, więc wszelkie prerogatywy Podskarbińskie, co do rządów y interessów skarbowych, prawami opisane, wcale na tą Radę Ekonomiczną (ktora *etiam sub Interregnis in plena jurisdictione et sui auctoritate* zostawać ma) bez żadney excepcyi wkładamy, wlewamy y rozciągamy, tak aby W. Podskarbi wspólnie tylko z Kommissarzami wszelkie rządy skarbu Rzpltey, tudzież dobr y dochodów stołu Krolewskiego *post fata Regia*, sprawował.

Nie chcąc zaś, aby ta publiczna publicznemu użytkująca dobru praca y usługa, z niemalym być musząca kosztem y omieszkaniem własnych interessów, zostawała bez przyzwoitey nadgrody, przeto tak mimo winney od Stanow Rzpltey wdzięczności, naśladować przykład konstytucyi 1736 sto dwadzieścia tysięcy złotych Polskich, niegdy W. Moszyńskiemu Podskarbiemu Wiel. Koron. naznaczającej, też samę kwotę 120,000 złotych (znosząc wszelkie proveniencye y obwencye Podskarbińskie, z kądkolwiek y iakimkolwiek pretextem dotąd praktykowane) terazniejszemu W. Podskarbiemu W. Koron. a zaś na potom następcom jego po ośmdziesiąt tysięcy złotych; Wielm. zaś y Urodzonym Kommissarzom, każdemu z nich po złotych dwanaście tysięcy, a Ur. Instygatorowi Koron. sześć tysięcy złotych corocznie z skarbu Rzpltey naznaczamy, które ciż Kommissarze y Instygator Koronn. nie ryczałtem, ale na końcu każdego kwartału, takowym sposobem odbierać mają, to iest: ktorzykolwiek będą zasiadali przez całą Kadencyą czteroniedzielną w kwartale do sądzienia naznaczoną, mają całą kwartalną pensyą odbierać, ktorzyby zaś nie zupełnie cztery niedziele zasiadali, *ad proportionem* prezencyi zasiadania czteroniedzielnego czasu, mają tylko

33

32

proportionate odbierać, a reszta w kassie Rzpltey zostawać powinna, co podobnież we wszystkich kwartalach zachowane ma być na zawsze.

A gdyby który z WW. y Ur. Kommissarzow, także Instygator Koron. *ob legalitatem* tylko prawdziwey choroby na kwartalną iedną, czyli więcej kadencyą ziechać nie mógł, tedy *in hoc solo casu*, za ziechaniem na niższą kadencyą, gdy zechce owę kwartalną dla choroby zatrzymaną pensyą odebrać, powinien poprzysięż przed Kommissyą Ekonomiczną *veram sui infirmitatem*, a dopiero po zaprzysiężeniu takowym ma *rehabere* ze skarbu tę swoją pensyą.

Wielmożnemu iednak Podskarbiemu W. Koron. terazniejszemu, gdyby się kiedy absentował, pozwalamy zupełnie trzydzieści tysięcy złotych Polskich na każdy kwartał sobie przypadające odbierać; co tylko iemu sanemu służyć ma, iako *ante hanc legem* iuz *in Ministerio* Podskarbstwa W. Koronn. będącemu; po nim zaś mającym nastąpić Podskarbiem W. Koron. rownie iak Kommissarzom, za nieprzytomność proporcjonalne *quantum* wytrącane być ma.

A że Ur. Podskarbi Nadw. Koron. do tey publiczney usługi iest obligowany według praw z Urzędu swego, a pensyą z dobr stołowych y ceł Krolewskich ma sobie dawnymi konstytucyami, osobliwie 1699 *et* 1736 ostrzeżoną, y tę przykładem dawniejszych Podskarbi Nadw. Koron. do summy 32,666 zł. gr. 20 *per instrumenta Regia* wyznaczoną, zazym tą tylko pensyą kontentować się powinien.

Aby zaś skarb Koron. iak największe miał dochodów przymnożenie; przeto stosując się do praw, osobliwie 1736 wszelkie *quovis modo* libertacye, paszporty, czyli protekcye, *in perpetuum* komużkolwiek, nawet W. Podskarbiemu y Radzie Ekonomiczney wydawać zakazujemy, które choćby się od kogo dane pokazały, Officyalistowie iednak skarbowi nie uważając na nie, iako żadney ważności nie mające, należytość skarbu odbierać mają, *sub abjudicatione sui ab Officio et refusione decessus*. Proiekct do robienia w kraiu stęplowanego papieru, iak iest pilnie potrzebny, tak tey kommissyi, ażeby go uformowała, *et plenis statibus* gotowy do roztrząśnienia podała, zalecamy.

Ta zaś Kommissya Ekonomiczna żadnych nowych podatkow ustanawiać, żadnych spraw ziemskich sądzić, *et in materias Status* wdawać się, mocy mieć nie będzie, ani też lokacyi woysk komputowych, y onym płacy konst. 1717 ostrzeżoney, odmieniać nie ma.

Ponieważ administracye *super vacantias* Starostw y różnych Krolewszczyzn, *post decessum possessorum abusive* dawane, żadney importancyi do skarbu nie przynosiły, y owszem wielkie krzywdy successorom, dezolacyo, y inne *praejudicia* y depaktacye dobrom czyniły; przeto zabiegając *in futurum his abusibus* waruiemy, aby odtąd *fata cuiusvis possessoris, circa vacantiam* Krolewszczyzny wszelkiey, na którą *jus communicativum* albo cessa nie zaszła, *successores* zmarłego pos-

34

essora. czyli possessorki zostawali, nie dezolu-
jąc, ani nad zwyczaj więcey intraty nie biorąc,
aż do odebrania przez nowego possessora *vigore*
przywileju od Krola danego, a intratę wszelką
ab actu ceptae vacantiae. ad actum rehabilitationis
oney przez nowego possessora, za uczynioną
przed posłanym od skarbu Koronnego kalkulacy-
ją, do tegoż skarbu oddać punktualnie powin-
ni, a za dezolacją y depaktacją, ieżeliby w do-
brach iakowa była, odpowiedzieć mają, *sub ca-*
rentia activae wszędzie *rocis, et poena 2000 mar-*
carum Poloniacum in Commissione Oeconomica.
ad instantiam thesauri Regni, extendenda.

Cło generalne.

Idąc wzorem konstytucyi 1661 et 1673 wi-
dziemy za naysprawiedliwszy, a kraiovi nieucią-
żliwy dochód, cło generalne po wszystkich Wo-
iewodztwach, Ziemiach y Powiatach Koron-
nych, także Woiewodztwach Ziemi Pruskich usta-
nowić; a przeto za zgodą powszechną skonfe-
derowanych Stanow, wszelkie partykularne cla,
myta, komory, przykomorki, y niesłychany
prawie sposobem wynalezione w niektórych mie-
scach lodowe, to jest od podwod przez lod prze-
chodzących, oraz inne *in genere et specie* inkim-
kolwiek sposobem bezprawnie wymyślone, y
wszelkie ztąd *abusive*, wprowadzone extorsye,
na zawsze znosimy, a zaś niektóre do Urzędu,
dobr, y possessyi za prawami pretendowane,
ad resolutionem finalem Kommissyi Ekonomiczney
skarbu Rzplitey odsyłamy. Ktore to cło general-
ne, *nemine excepto*, począwszy od Nayias. Krola
aż do ostatniego obywatela y kupca *cujuscunque*
generis et conditionis, tak na wodzie, iako y ląd-
zie, nie uważając na żadne generalnie liberta-
cye, serwitoraty, y protekcy, y inne wymyślne
excepcye, wszyscy do skarbu Rzplitey płacić mają,
według instruktarza, ktorego mollifikacya czyli ul-
żenie przez też kommissyę Ekonomiczną nastąpi.

Od zboża zaś wszelkiego rodzaju szlacheckiego
z własney krescencyi prowadzonego, za poprzy-
siężeniem na komorze przez szypa, po złotych
Polskich dwa od łasztu płacono być powinno.
Exakeya zaś tego cla zaczynać się ma po uło-
żonym przez Kommissyę Ekonomiczną instruktar-
zu, a *die prima Ianuarii anni futuri 1765.*

Pod te iednak cla generalne podpadać nie mają
podwoły czyli końmi, czyli wołmi, zboże lub
inne *victualia* na targ albo własną potrzebę, czyli
z dobr do dobr, albo do portu, także y leśne
towary szlacheckie do ładu tylko prowadzone,
y bydło wszelakie z dobr do dobr przeganiane.
Także wyprowadzenie *necessariorum* z Gdańska
lub z domu na potrzebę szlachecką, ktore po-
winien szypier każdy, według prawa dawnego,
zaprzysięż na komorze, iako te nie na sprzedaż
żadną, tylko na potrzebę domową prowadzi.

Że zaś mosty y groble dziedzicow y posses-
sorow w niektórych miejscach wiele kosztują;
przeto na podobieństwo konstytucyi 1726 y
1736 rokov, tak mostowe iako y grobelne od
ludzi *cujuscunque status et conditionis* kupiectwem

się bawiących, brane ma być tym sposobem, to
jest: gdzie są kosztowniejsze mosty y groble,
nie więcey iak od konia y wołu po groszy 3,
a gdzie mniej są kosztowne, po 2, lub 1 gros-
zu, według taryfły, dla ktorey ułożenia na re-
wizyę grobel y mostow, y opisania traktow, kto-
reży kupcy *semel pro semper* chodzić, y wiele od
ktorego mostu albo grobli płacić mają, też Kom-
missya Ekonomiczna naznaczy, y wyszle Kom-
missarzow do Woiewodztw, y uformowaną z tych
rewizyi iedną taryfę *per oblutam ad acta* każdego
Woiewodztwa dla wiadomości powszechney po-
da, drugą do kommissyi Ekonomiczney odeszle,
ktorey to rewizyi y ustawy, ani Podskarbiowie,
ani żadne prywatne osoby czyli Urzędy sprzeci-
wiać się, odmieniać, lub przepisywać, ani też kup-
cow z tychże na inne zwracać trakty, y depak-
tować, także libertacye, serwitoraty, y prote-
kcyę dawać nie powinni, *sub poenis personilibus*
et erumenalibus arbitrariis ad instantiam *cujusvis in*
foro Castrensi competenti, aut Commissionis Oeco-
nomicae thesauri Regni, omnino irrogandis; spa-
śnego zaś od wołu czyli konia, od tychże ludzi
kupejących, gdzie będą popasali, grosz ieden, a
zaś od noclegu groszy trzy na pastwiskach, za
wyznaczeniem przez dziedzicow lub possessorow,
brać wolno będzie.

Od tego iednak mostowego y grobelnego, tak-
że spaśnego, fory końmi y wołmi zboże y inne
victualia na targ y własną potrzebę, lub do ładu
wiozące, albo z dobr do dobr przewożone, także
leśne towary y sole szlacheckie, niemnicy prze-
pędzanie bydła wszelkiego rodzaju szlacheckie
z dobr do dobr, a nie na sprzedaż, rownie wolne
mieć chcemy. Mosty zaś, groble, y wszelkie prze-
prawy dziedzicze, y possessorowie naprawiać
mają, y komor skarbowych ustanowienia w do-
brach, gdzie się będzie Kommissyi Skarbowey
naylepiey zdawalo, według prawa bronieć nie
będą, *sub poenis 500 marcarum Polon. in foro*
praeniso ad instantiam *cujusvis extendendis.* Kor-
czyki zboża, podniesienie monety y złota, szaf-
funtowe lyszki od potażow, y inne *abusive* wpro-
wadzone w Gdańsku y innych miastach extor-
sye, znosimy, a *refragarii* tej ustawie, mają *sub-*
esse poenis 2,000 grzywien, *in foro Assessoriali,*
registroque specialiter quolibet mane ante omnes alius
causas sumendo, sine quibusvis dilationibus et ex-
ceptionibus irrogandis; et ex bonis civitatensibus
miasta Gdańska, y innych *per Officium Castrense,*
adhibito etiam militari adminiculo, vindicandis, czego
ad requisitionem partis WW. Hetmani Koronni de-
negować nie mają; pod winą 1,000 grzywien
in foro Tribunalitio windykowaną być mającą.

Ponieważ wszyscy Bugiem od Palow z zbo-
żem y innymi towarami defluitujący, dwojakiego
cla y Litewskiego na komorze Brzeskiej Lit.
y Koronnego na Koronney, *praeaggravantur* płacą;
zaczyn nie chcąc, aby się to na daley prakty-
kowało, takowym te cło ustanawiamy sposobem,
żeby defluitujący odtąd iedną tylko połowę cla
Litewskiego na teży komorze Brzesk. Litew-
skiej, a drugą połowę koronnego na komorze

Koronney, za kwitami skarbowemi, a to według
instruktarza terażniejszego skarbu Koronnego,
płacili. A potym iak będzie ustanowiony nowy
instruktarz skarbu Koronnego od Kommissyi
Ekonomiczney tegoż skarbu, tedy według tegoż
instruktarza cło od defluitujących *simili modo*
przez połowę tylko skarb Litewski z skarbem
Koronnym za kwitami, na przeszle czasy brać
powinni, *sub refusione insuper* wziętego, *et poena*
2,000 marcarum Polon. in foro competenti super
deputante vindicanda.

To zaś Woiewodztwom, Ziemiom y Powia-
tom wszystkim, tak Prowincyi Mało-Polskiej,
iako Wielkopolskiej płacącym pogłowne lub
podymne waruiemy, że z tych nowych podatkow
konstytucyami tego Seymu ułożonych, gdy uło-
żenie do exekucyi przydzie, naprzod do znie-
sienia dawniejszych uciążliwych podatkow pogło-
wnego y podymnego przystąpić umowiliśmy się,
et ad hunc effectum kommissyi terażniejszey skar-
bu Koronnego, iak prętko proweniencyą mieć
będzie z tych nowych podatkow, tak zaraz po-
głownego y podymnego kontrybucyą *in toto*, lub
też *in parte*, gdyby *fundus* nie był *sufficiens*,
znieść moc dalemy, a Woiewodztwa, Ziemie y
Powiaty wszystkie, tak Prowincyi Mało-Polskiej
iako Wielko-Polskiej płacące pogłowne y pody-
mne, dispartimentowi do zmniejszenia tychże kon-
trybucyi zadosyć uczynić powinny będą.

37

Kwarta sprawiedliwa.

Niemniejszy dochodow Koronnych sądząc
przybytek, gdy według opisu tyle ustanowionych
konstytucyi, iako to a. 1566, 1567, 1569, 1667
y innych, należąca z dobr wszystkich Krolew-
skich sprawiedliwa kwarta, zamiast starey y
nowey kwarty dotąd płaconych, wypłacana bę-
dzie, ktora że bez nowy na gruncie lustracyi
subsequi nie może, dla tego przykładem dawniej-
szych ustaw naznaczamy Lustratorow na lustr-
wanie w Koronie całej y Prowincyach do niey
należących ogólnie wszystkich dobr Krolew-
skich, Krzesłowych, Starostw, leśnistw, Woy-
tostw, Sołtystw, y lemaństw, dzierzaw, y innych
Krolewszczyzn dawno y nowo osiadłych, nawet
jure emphiteusis et hypotecae trzymanych, z przy-
czyny teraz aukcyonowanych wszędzie intrat
(nie inkludując iednak dobr stolu Krolewskiego
y innych, iako niżej iest wyrażono) a to do
Małej Polski:

Do Woiew. Krakowskiego. Do Powiatow
Krakowskiego, Proszowskiego, Lelowskiego, y
Xięskiego; tudzież Xięstw Zatorskiego y Oświe-
cimskiego. UU. Tomasza Iaklińskiego Burgrab.
Krakowskiego, Iozefa Ofinowskiego Starostę
Szczerczowskiego. Osobliwie do Powiatow: San-
deckiego, Bieckiego, Szczyrzeckiego y Czchow-
skiego. UU. Franciszka Rychtera Burgrabiego
Krakowskiego, Iozefa Bzowskiego. Do Woiew.
Sandom. a Powiatow Sandomirskiego, Wiśli-
ckiego, y Pilźnińskiego, UU. Antoniego Tym-
ńskiego Podczaszego Sandomirskiego, Ignacego
Romera, Do Powiatu Radomskiego, Ziemi Stę-

życkiej, Powiatow Opoczyńskiego y Chęcińskie-
go, Ur. Andrzeia Dobieckiego Cześnika Chęciń-
skiego, Woyciecha Święcickiego Łowczego Wi-
ślickiego. Do Woiewodztwa Kiiowskiego, y Po-
wiatu Żytomirskiego. UU. Iozefa Sikorskiego
Pisarza Grodzk. Żytomirsk. Wiktora Ilińskiego.
Do Powiatu Owruckiego. UU. Stanisława Du-
nina Wąsowicza Stolnika Nowogrodzk. Stani-
sława Ochockiego. Do Woiewodztwa Ruskiego,
Ziemi Lwowskiej. UU. Michała Zielonkę Stol-
nika Lwowsk. Benedykta Błazowskiego Podcz.
Zydacz. Do Powiatu Zydaczewskiego. U. An-
toniego Broniewskiego Skarbnika Zydaczew-
skiego. Do Ziemi Przemyskiej. UU. Iana Ho-
rodyskiego Pisarza Grodzk. Przemysk. Michała
Drohoicewskiego. Do Ziemi Saockiej. UU. Mi-
chała Humnickiego, Antoniego Iordana Waław-
skiego. Do Ziemi Chełmskiej, y Powiatu Kra-
snostawskiego. UU. Iozefa Romanowskiego Woy-
szczyca Halic. Bukara Komornika Granicz. No-
wogrodz. Do Ziemi Halickiej y Powiatow Trem-
bowelskiego y Kołomyjskiego. UU. Iana Go-
leiowskiego Postol. Trembowelskiego, Woycie-
cha Scibora Marchockiego, Woyskiego Trem-
bowelskiego. Do Woiewodztwa Wołyńskiego,
do Powiatow Łuckiego y Włodzimirskiego.
UU. Antoniego Dzierzbickiego, Podczasz. Ino-
włodzk., Michała Raciborowskiego. Do Powiatu
Krzemieckiego. UU. Iozefa Steckiego Mie-
cznika Kiiow. Pisarza Grodz. Łuckiego, Iana
Iunoszę Piaskowskiego Chor. Husarsk. woyska
Koron. Do Wdztwa Podolskiego, Powiatow Ka-
mienickiego y Czerwonogrodzkiego. UU. Xa-
werego Kaczkowskiego, Skarbn. Podolskiego,
Franciszka Przyborowskiego. Do Powiatu La-
tyczewskiego. UU. Sebastjana Gawrońskiego
Podstolego Latyczew. Waleryana Bielowskiego
Komornika Granicz. Latyczewskiego. Do Wo-
iewodztwa. Lubelskiego. UU. Antoniego Iezier-
skiego Podczaszego Urzędowskiego, Komornika
Ziemskiego Lubelsk. Antoniego Witkowskiego
Sędzię Kapturowego Lubelsk. Do Wdztwa
Bełzkiego, Powiatow Bełzkiego y Lubaczew-
skiego. UU. Woyciecha Bełzeckiego Skarbnika
Grabowieckiego, Macieja Lipskiego Komornika
Graniczn. Bełzkiego. Do Powiatow Buskiego,
Grabowieckiego y Horodelskiego, UU. Bene-
dykta Leszczyńskiego Podstolego Horodelskiego,
Andrzeia Głogowskiego Cześnika Lubaczew-
skiego. Do Woiewodztwa Podlaskiego, Ziem
Drohickiej y Mielnickiej. UU. Antoniego Bą-
dzyńskiego Komornika Ziemi Nurskiej, Woy-
ciecha Turskiego Podstolica Mielnickiej. Do
Ziemi Bielskiej. UU. Stanisława Karwowskiego
Podstolego Bielskiego, Michała Bogusza Vice-
Regenta Brańskiego. Do Woiewodztwa Braclaw-
skiego, to iest: Powiatow Braclawskiego, Win-
nickiego, y Zwinogrodzkiego. UU. Andrzeia
Wielogurskiego Miecznika Winnickiego, Ga-
bryela Porczyńskiego. Do Wielkiej Polski. Do
Wdztwa Poznańskiego. UU. Stefana Zielona-
ckiego Komornika Graniczn. Poznańskiego, Ioz-
efa Przybyszewskiego. Do Woiewodztwa Ka-

38

36

35

hskiego. UU. Macieja Gliszczynskiego Pisarza Ziemskiego Kaliskiego, Iozefa Mikorskiego Cześnika Gostyńskiego. Do Woiewodztwa Sieradzkiego. UU. Iana Kobierzyckiego Podstolego Sieradzkiego, Pawła Załuskiego Skarbnika Sieradzkiego. Do Ziemi Wieluńskiej. UU. Iozefa Sławentę Stawskiego Podczaszego Wieluńskiego, Woyciecha Niemoiewskiego Cześnika Wieluńskiego. Do Woiewodztwa Łęczyckiego. UU. Woyciecha Bardzińskiego Chorążego Łęczyckiego, Iozefa Kwiatkowskiego, Kasztelanica Inowłodzkiego. Do Woiewodztwa Brzeskiego Kujawskiego. UU. Waclawa Przyłubskiego Sędzkiego Ziemskiego Brzeskiego, Rafała Wodźńskiego Sędzkiego Grodzkiego Przedeckiego. Do Woiewodztwa Inowrocławskiego. UU. Michała Mierzyńskiego Miecznika Kowalskiego, Iana Kraszewskiego. Do Ziemi Dobrzyńskiej. UU. Piotra Puprockiego Łowczego Dobrzyńskiego, Piotra Sumińskiego. Do Wdztwa Płockiego. UU. Franciszka Rościszewskiego Sędzkiego Ziemskiego Płockiego, Michała Bońkowskiego Podwoiew, Płockiego. Do Woiewodztwa Mazowieckiego, Ziemi Czerskiej, Warszawskiej, Wyszogrodzkiej, Zakroczymskiej, y Ciechanowskiej. UU. Iozefa Mrokowskiego Miecznika Warszawskiego, Klemensa Nakwaskiego Pisarza Wyszogrodzkiego. Do Ziemi Wiskiej, Łomżyńskiej, Rożańskiej, Liwskiej y Nurskiej. UU. Balcera Oborskiego Chorążego Liwskiego, Wiktoryna Karniewskiego Pisarza Rożańskiego. Do Woiewodztwa Rawskiego. UU. Iozefa Łuszczewskiego Sędzkiego Ziemskiego Sochaczewskiego, Rocha Lasockiego Skarbnika Rawskiego. Do Woiewodztwa Chełmińskiego. UU. Chryzostoma Browińskiego Sądowego Ziemskiego Chełmińskiego y Łukasza Tura. Do Woiewodztwa Małborskiego. UU. .... Czarlińskiego Sądowego Tczewskiego, Ierzego Kalksteyna Chorążycy Chełmińskiego. Do Woiewodztwa Pomorskiego, y Powiatu Tczewskiego, Gdańskiego y Nowskiego. UU. Stanisława Iasińskiego Sędzkiego Ziemskiego Tczewskiego, Iozefa Mostowskiego Podśędkowicza Zawskrzyńskiego. Do Powiatów Swieckiego, Tucholskiego y Człuchowskiego. UU. Adama Gotardowskiego, Pisarza Grodzkiego Skarszewskiego, Gabryela Karwosieckiego. Do Powiatów Mirachowskiego y Puckiego UU. .... Pawłowskiego Sędzkiego Ziemskiego Człuchowskiego. .... Iezierskiego Podwoiewodzkiego Pomorskiego.

Ktorzy to Lustratorowie naznaczeni nayprzed przysięgę przed aktami Grodu Pryncypalnego swego Woiewodztwa, Ziemi y Powiatu, do których są wyznaczeni, dnia pierwszego Lutego w roku przyszłym 1765 wypełnią w tę rotę.

Ia N. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. Iedynemu: iż przy lustracyi mi powierzoney ośobiście, a nie przez inne osoby, inwentarze y rejestra importancyi wszystkich *in genere* Krolewsczyzn od possessorow czyli Kommissarzow, bądź Gubernatorow, lub dyspozytorow ich podane, wiernie y sprawiedliwie na

39

gruncie rewidować, y co do intrat należy, weryfikować y poprawiać, z należytnym wypytniem się y pilnością o dochodach będę, nie nie folgując, ani respektem y przyjaźnią na przyjaciela y krewnego, ani nienawiścią na nieprzyjaciela nie uwodząc się, ani podarunkow y obietnic żadnych, ani przed, ani podczas, ani po lustracyi, od nikogo brać y akceptować nigdzie nie będę, nad zwyczajną tylko postanowioną mi pensją y sufficyencyą dla koni naywięcey 12 taryffę sprawiedliwą kwarty uformuję, y tę lustracyą w czasie wyznaczonym, nie zasłaniając się nieczym, tylko jedną prawdziwą chorobą, skończyć, y włożony na mnie obowiązek lustratorski dopełnić starać się będę, tak mi Panie Boże dopomóż y niewinna Męka Syna Iego. Po wykonanym takowym iuramencie, lustracyą Krolewsczyzn, *ut supra*, nie inwolwując gruntow *juri Terrestri* podległych, także y dobr *per decreta pro terrestribus* uznanych, a za przywilejami nie trzymanych, a *die 15 Februarii anni futuri 1765ti* zacząć, y onę *circa ultimos 8bris anni ejusdem*, skromnie się sprawując, *sub rigore infrascripto*, zakończyć powinni, z tą prekusodycyą: iż gdzieby ktore Starostwo, lub tenuta, attynencyami swoimi w dwóch Woiewodztwach, Ziemiach lub Powiatach rozciągały się, tedy gdzie takowego Starostwa lub tenuty będą dobra pryncypalniejsze, a te do ktorego Woiewodztwa lub Ziemi czyli Powiatu należeć będą, tam Lustrator tegoż Powiatu ziechać, y wszystkie attynencye, choćby się też w granicach innego Woiewodztwa, Ziemi czyli Powiatu znajdowały, lustrować będzie powinien. A gdzie iest między Woiewodztwami nirozgraniczonymi kontrowersya o dobra, dokądby należeć miały, tedy podczas lustracyi, gdzie alternata płacenia do ktorego Woiewodztwa, według przeszłego ułożenia, przypadać będzie, tam Lustrator tegoż Woiewodztwa Krolewsczyzny lustrować; y prowenta z kwarty do taryffy tegoż Woiewodztwa przyłączyć ma. A Lustrator innego Sąsiedzkiego Powiatu czyli Ziemi, już takowey lustracyi przeszkadzać nie ma. Possessorowie zaś tych Krolewsczyzn wszystkich, w którym miejscu samiz naydować się będą, a w niebytności Kommissarze lub Gubernatorowie y inni dyspozytorowie ich, nietylko tey lustracyi *impedire* nie mają, ale owszem dla doskonałego y rzetelnego intrat zupełnych docieczenia y wyrowadzenia, inwentarze y rejestra wszelkiej trzyletniey importancyi, inkludując w też importancye tak z aręd, stawow, czynszow wszelkich, gotowych dawanych pieniędzy, iako też krescencyi czyli pańszczyzny, osypow y danin różnych, tylko przykładem kontraktow zastawnych lub arędownych, gdzie iest w iakim kraiu puszczenia dobr zachowany zwyczaj, taxowanych wnikać prowenta, nie inkludując leńnych towarow, y innych handlow, Lustratorom, gdy na grunt ziada, reprodukować, y o prowentach informować będą powinni, a to *sub rigore infrascripto*. Urodzeni zaś Lustratorowie przeyrzaw-

41

szy się w produkowanych inwentarzach y registrach, do prywatney *de qualitate et quantitate* takowych prowentow indagacyi y weryfikacyi przystąpić, y gdzieby się większy nad produkowane y podane sobie inwentarze y rejestra ktory prowent pokazał, też presuperatę possessorowi, bądź Kommissarzowi, czyli Gubernatorowi iego remonstrować, y do summaryuszu intrat przyłączyć, y we wszystkim, gdzieby się oczywiście pokazało, rejestra zkorrigować, y dopiero roczny prowent, biorąc proporeyą z trzech lat ostatnich po sobie idących, sredni rok skomputowawszy, samego possessora gdzie będzie, czyli Gubernatora, lub dyspozytora iego, ktoryby z tych inwentarze y rejestra podawał, do przysięgi *in eam rotham*: iako inwentarze czyli rejestra trzechletniey intraty z dobr lustrowanych N. produkowane, indagowane, y poprawiane są sprawiedliwe, y nie z intraty nie zataili, dopuścić będą obowiązani.

Z ktorey takowym sposobem wyrowadzoney wszelkiey proveniencyi intraty roczney, wytracić mają (nie inkludując reparacyi budynkow do intraty się nie ściągających, ani żadnych nadwornych milicyi y Kozakow) miejscową nieochybną sprawiedliwą expensę, szczegulnie *pro necessitate* utrzymania intraty pokazaney wynikającą, *praevia* przez tychże Lustratorow *indagatione*; ac *praevio in supplementum ejusdem super realitatem earundem expensarum proportionate adveniendarum*, przez possessora przytomnego, lub w niebytności iego, przez dozorcę przed temiż Lustratorami *explendo juramento*; a dopiero z resztującego a *praemissis expensis comprobatis* prowentu, to iest: z dobr *juribus emphiteusis et hypothecae* podległych, zwyczajną od summ na tychże przez Rzpltą przyznanych należącą proveniencyą dla possessora wytrącą y zostawia, a zaś *ex residuo ab hac correspondentia relicto*, uchylając dawne prawa takowym possessorom co tylko do uwolnienia kwarty służące, tudzież z wolnych y expirowanych wszystkich, *ut supra*, Starostw y Krolewsczyzn, czwartą część zupełną dla skarbu Rzpltey wynaydą, y w taryffę lustratorską wpiszą, z których iednę do akt Grodow każdego Woiewodztwa *per oblatam* podadzą, a drugą do Kommissyi Ekonomiczney skarbowey odeszłą, przy odebraniu ktorey, tenże skarb Koron. za prace y koszta dla każdego Lustratora po złotych cztery tysiące zapłacić *indilate* powinien. Według tedy tey taryffy płacenie pomienoney kwarty przez samych possessorow, a nie poddanych, zaczynać od raty Marcowey *anni 1766*, do skarbu Koron. y tey komory, która w tymże Woiewodztwie, gdzie pomienione Krolewsczyzny leżą, naydować się będzie. ostrzegą, podług ktorey y każdy nowy possessor kwadruplę dawnymi prawami ostrzeżoną także oddawać ma, a to pod exekucyą skarbową lub woyskową, za wydaniem delaty dla woyska. Ciz Lustratorowie mają razem, według konstytucyi 1647 lustrować łany wybranieckie, dla informacyi Rzpltey, y żeby

42

należące z nich łanowe do skarbu Koronnego przy kwarcie importowane było.

Ktoby zaś ważył się czyli sam przez siebie, czyli przez subordynowne osoby, tę lustracyą impedyować, inwentarzew y rejestrow pokazania y rewizyi Lustratorom bronić, przysięgi nie wypełnić, y tey kwarty, tudzież kwadrupli (iako iest *immediate* wyrażono) na nową taryffę wzdług naznaczonego czasu do skarbu nie płacić, y exekucyi bronić, tedy takowy *ad instantiam* skarbu na Kommissyę Ekonomiczną zapozwany, za pierwszym dekretem lub kondemnata, ma utracać według konstytucyi 1601mi, *pro contraventione legi praesenti* to Starostwo, czyli Krolewsczyznę, gdzie był *veniens*, a Kommissya Ekonomiczna ma one nieodwłocznie sekwestrować, *et pro vacanti* podać, ac *insuper* podlegać *rigori constitutione anni 1717mi, circumscripto*. A kiedyby ktory z Lustratorow *interstitio lustrationis nondum terminato* umrzeć miał, tedy aby lustracya nie speszła, ma też Rada Ekonomiczna innego na miejsce zmarłego *ad primam notitiam* przydać.

Ktora to lustracya iezeliby *casu aliquo* w czym zupełnego skutku wziąć nie mogła, tedy też sama Rada Ekonomiczna sposoby *ad effectandum*, rezolwując *omnes intervenientes casus*, potrzebne obmyślić *et definitive* zakończyć *omnino ac indilate* powinna będzie.

Iezeliby ktory z dzierżawcow tąż lustracyą sądził się być obciążonym, tedy po uczynionym *in spatio* niedziel czterech o to manifeście, wolność będzie miał *agere* na tey Kommissyi Ekonomiczney, która *pro justitia* rezolwować ma, y iezeli potrzeba będzie innego Lustratora, dla poprawienia tey lustracyi wyszle; gdyby zaś *intra spatium* tych czterech niedziel, żadney reklamacyi o preagrawacyą przez Lustratorow nie uczynił, tedy takowa lustracya *in suo robore* zostawać już ma. Nimby zaś przyszło do roztrząśnienia tey preagrawacyi, według taryffy wspomnioney, ratami wyznaczoną kwotę płacić powinien.

Gdyby zaś fałszywa lustracya albo taryffia ktorych dobr być miała, tedy też Kommissya Ekonomiczna moc mieć będzie, imych Lustratorow do tych dobr wysłać dla weryfikacyi tey lustracyi, która iezeli będzie sprawiedliwa, onę utwierdzą, a iezeli nie, to ją poprawią. A Kommissya Lustratorow, *tanquam damnificatores* skarbu publicznego, ukarać powinna.

Gdyby zaś Lustratorowie wyznaczeni, a tu nieprzytomni, czyli wszyscy, czyli niektorzy, chcieli się wymówić od teyże lustracyi, tedy nie dłuższy będą mieli czas, iak tylko *ad ultimos Octobris* roku terażniejszego. W którym czasie czyniwszy manifest wprzod Grodowy, mają napisać list z przyłączonym tym manifestem do Kommissyi Ekonomiczney skarbu Koronnego a ta na miejsce wymawiających się ma *substituere* innych, a tak *substituti*, iako y naznaczeni Lustratorowie powinni zadosyć uczynić włożonemu obowiązkowi. *In casu* zaś *non adimpletionis prae-*

43

40

missorum, powinni *carere activa voce*, y zapoznani czyli o to, czyli o niesprawiedliwą uczynioną lustracją y taryfę, albo o poczynione krzywdy, czyli wiolencye podczas lustracyi na Kommissyę Ekonomiczną, mają *subesse poenis* czterech niedziel więzy, y 2000 grzywien, y poczynione szkody nagrodzić. A taż Kommissyja Ekonomiczna zaraz *post translapsum tempus* inszych *substituere* ma Lustratorow, aby zupełnie wzięła skutek lustracja, y ciż przez Radę, kiedy potrzeba, substytuowani Lustratorowie, mają *eadem praerogativa et autoritate*, co y Seymowi, *gaudere*.

Że zaś Starostowie Grodowi prawami obowiązani zamki opatrywać, bezpieczenstwo y ekucyą *super convictis* w swoim Powiecie czynić; przeto ciż UU. Lustratorowie przy lustracyach expensę, y potrzebę takową, iak gdzie wynikać będzie, wypiszą *ad decisionem Statuum*; a gdzie nie będzie *sufficiens proventus* do opatrzenia *praemissorum*, przysze Seyny sposob dostarczający *pro securitate publica*, tudzież Sądowych ekucy, obmyślić mają.

Ta zaś taryffa do lat pięciu trwać powinna, po którym czasie nowa lustracja przez Lustratorow, których wcześniej Kommissyja Skarbowa naznaczy, nastąpić ma.

A że z wiclu Starostw y tenut podatek hibernowy do skarbu Koronn. iest wyplacany, a niektore takowe dobra w wielu Woiewodztwach, osobliwie Ruskich, wspomnionego podatku nie płacą, przeto taż Kommissyja Ekonomiczna, od czasu reassumowania swojej iurydykcyi *in spatio* roku iednego, przez wyznaczonych osobno do takowych dobr Lustratorow, podatek rzeczony hibernowy od poddanych tam, z kąd nie był płacony, biorąc proporcją z dobr, które dotąd płaciły y płacą, sprawiedliwie umiarkować y postanowić, oraz wybieranie y do skarbu Koron. niezawodne importowanie uregulować będzie powinna, nie tykając jednak dobr dziedzicznych.

44

Pogłowne żydowskie.

Iako dostatecznie wiemy, że nad podatek *in vim* pogłownego żydowskiego summy 220,000 złotych. Polskich konstytucyą *anno* 1717 ogólnie postanowionej, żydzi starsi za prywatnemi swemi dyspozycyami y dyspartymentami daleko większe summy, z niemałym całego żydostwa ucieszeniem, osobliwie w miasteczkach Krolewskich y szlacheckich mieszkającego, wybierać, y na swoy pożytek, oraz prywatne expensa obracać zwykli; a Rzeczposp. z pomiarkowania słusznego daleko większy z podatku żydowskiego bez ciężkości onych mieć może emolument: przeto znosząc wspomnioną *in vim* pogłownego ugodzoną *ut supra* sumę, a na podobienstwo konstytucyi r. 1624 pogłowne generalne od wszystkich żydow y Karaimow, tak w miastach, iako y wsiach Krolewskich, duchownych, y szlacheckich, ustanawiamy w ten sposob: aby po wyplaceniu przeszłym zwyczajem za rok terażniey-

szy 1764 należącego od żydow podatku, na dalsze czasy wszyscy żydzi y Karaimy obojga płci, od roku urodzenia rachując, *nullo exoepto*, od każdej głowy po zlot. dwa corocznie niżej opisanym sposobem płacili.

Stanowimy zatym y przykazujemy wszystkim generalnie żydom y Starszym ich Kahalnym, tak w Małej iako y Wielkiej-Polszcze, tudzież wszystkich ogólnie Prowincyach do Korony należących, oraz Starostow y tenutaryuszow dobr Krolewskich, tudzież duchownych y świeckich panow obwieszczamy y obligujemy, aby wcześniej, to iest zaraz, skoro tylko niniejsza ustawa publikowana będzie, nayprzod w każdym mieście, gdzie iest kahal żydowski, sam Rabin z Kwartalnym, y trzecim Szkolnikiem, a gdzie Rabina niemasz y Kwartalnego, tam dway żydzi najlepszy gospodarze, z Szkolnikiem od zwierchności wybrani, rewizyą głow wszystkich żydowskich, nietylko w tymże mieście y miasteczku będących, ale y tam, gdzie się tylko którego kahału rozciąga parafia, zaczynali, którą to rewizyą, chcąc mieć iak nayrzetelniejszą, Starostow wszystkich, tenutaryuszow, niemnicy panow duchownych y świeckich obowięzujemy, aby oni czyli sami przez siebie, czyli przez swoich ekonomow y rządzcow, do wyznaczonych *ut supra* w każdym mieście y miasteczku na rewidowanie głow żydow y Karaimow, iednego ieszcze katolika, szlacheica, wiary godnego, y nieotowanego przydali, y przydanemu przykazali, aby oni wraz nierozdzielnie y nicodstępnie, wszystkie mieszkania żydowskie w mieście lub miasteczku, (do którego żydzi z wszystkich wsiow do tego kahału czyli paraffii należących, pod kłatwą żydowską stawać mają) y wszystkich, nietylko w mieszkaniach się znajdujących żydow y żydowek, y ich dzieci y służących, ale też y w podróżach będących, bądź w dwóch miastach domostwa mających, *de nomine et cognomine* wiernie spisali, y podpisali, *et pro die 2da Ianuarij a. 1765* z temiz inwentarzami do pryncypalnych Grodow Woiewodztwa czyli Ziemi, albo Powiatu, dokąd Kommissarz niżej wyrażeni są wyznaczeni, na ten sam dzień zjechać powinni, stawić się mają, y przed temiz Kommissarzami nayprzod Rewizorowie szlachta zwyczajem swoim, a zaś żydzi swymi na Rodale zwyczajem, *forma in statuto descripta* w szkole, iezeli tam będzie, *in eam rotham* mają przysiądz.

My NN. przysięgamy, iż czyniąc tę rewizyą we wszystkich mieyscach y mieszkaniach, wszystkie *specifice* osoby żydowskie y Karaimskie od naystarszey aż do naymniejszey głowy, w mieszkaniach, parafiach, y podróżach będące, żadnego nie opuściwszy, według ustawy Seymowej rzetelnie spisaliśmy, żadnym względem, ani nienawiścią nie uwodząc się, żadnych datkow nie braliśmy, y obietnic wszelkich nie akceptowaliśmy, ani onych akceptować będziemy, y sprawiedliwie ten na nas włożony obowięzek rewizorski wypełniliśmy.

A panow dobr duchownych y świeckich ostrze-

45

gamy, iż gdyby z nich który do uczynienia tego wszystkiego w dobrach swoich żydow y Karaimow nie przymusił, y szlacheica katolika wiary godnego przydać zaniedbał, lub też takowey rewizyi albo ekucyji bronil, y *quovis praetextu* oney nie dopuścił, taki każdy, to iest duchowny w swoich Kapitulach y na funkcyach, a świecki na Seymikach y Seymach, tudzież sądach, *omni activitate ipso facto carere* ma; ale *insuper* o nieposłuszenstwo niniejszemu prawu, *ad instantiam* skarbu Koronnego, lub czyiążkolwiek, na Kommissyę Skarbową Ekonomiczną zapozwany, to iest świecki siedzeniem przez niedziel dwie wierzchniej więzy, a tenże świecki y duchowny dwoma tysiącami grzywien przez nieodwłoczne onych zapłacenie, *praecisis quibusvis dilationibus et diffugijs juris*, skarani być powinni, o co *fortis executio*, etiam za pierwszą kondemnata y dekretem z dobr y prowentow *contravenientium per Officium competens, adhibito adminiculo* skarbu, uczyniona być ma. Duchowny zaś *pro poenis personalibus ad jurisdictionem spiritualem*, a zakonnik *ad superiores* odesłany będzie. A taż iurydykcyja duchowna nieodwłoczna *ad mentem* niniejszey ustawy *de spirituali persona*, karę y ekucyją czynić będzie powinna, naywięcej *intra spatium* sześciu niedziel, pod winą tysiąca grzywien, *in foro Commissoriali Thesauri Regni* wskazać mianą.

46

Naznaczamy zatym za Kommissarzow do Małej-Polski. Do Woiewodz. Krakowskiego, a Powiatow Krakowsk. Proszowskiego, Lelowskiego, y Xięskiego, y Xięstw Zatorskiego y Oświęcimskiego. Urodzonych Alexandra Miłkowskiego, Komornika Krakowskiego, ... Morskiego. Do Powiatow Bieckiego, Sandeckiego, Czchowskiego y Szczerzeckiego. UU. Anastazego Garkickiego Podwoiewodz. Sandeckiego, Iozefa Iordana Podwoiewodz. Bieckiego. Do Woiew. Sandomir. a Powiatow Sandomirskiego, Wiślickiego, y Pilznińskiego. UU. . . . . Trzecińskiego, Stanisława Potoczynskiego. Do Powiatu Radomskiego, Ziemi Stężyckiej, y Powiatow Opoczyńskiego y Chęcińskiego, UU. Franciszka Kochanowskiego, Libiszewskiego Regenta Opoczyńskiego. Do Woiewodz. y Powiatu Kiiowskiego, y Powiatu Zytomirskiego. UU. Iana Pruszyńskiego Miecznika Kiiowskiego, Iozefa Trypolskiego. Do Powiatu Owruckiego. UU. Piotra Dybowskiego, Antoniego Wasilkowskiego. Do Woiewodz. Ruskiego, a Ziemi Lwowskiej. UU. Rocha Czechowicza, Adama Białoskorskiego. Do Powiatu Zydaczewskiego. Urodz. Nereusza Broniewskiego. Do Ziemi Przemyskiej. UU. Razyłego Bilińskiego, Antoniego Borzęckiego. Do Ziemi Sanockiej. UU. Kaetana Cieszanowskiego, Klemensa Brzezińskiego. Do Ziemi Halickiej UU. Iozefa Poradowskiego Komornika Granicz. Halic. Macieja Karwosieckiego. Do Ziemi Chełmskiej, UU. . . . . Karskiego Cześnikowicza Latyczewsk. Iozefa Dydyńskiego Stolnikow: Latyczewsk. Do Woiewodz. Wołyńskiego, Powiatow Łuckiego y Włodzimirskiego. UU. Iana Mar-

kowskiego. Ierzego Falkowskiego Vices-Gerenta Grabowieckiego. Do Powiatu Krzemienieckiego. Urodzon. Antoniego Wolskiego, Ierzego Omiecińskiego. Do Woiewodztwa Podolskiego, y Powiatow Kamienieckiego, y Czerwonogrodzkiego. Urodzonego . . . . . Leśniewicza Miecznika . . . . ., Gorwidowskiego Łowczyca Czerwonogrodzkiego. Do Powiatu Latyczewskiego. Urodzonego Antoniego Kurowickiego, ... Godlewskiego Komornika Granicz. Płoc. Do Woiewodz. Lubelskiego, a Powiatow Lubelskiego y Urzędowskiego, y Ziemi Łukowskiej. Ur. Iozefa Głuskiego Woyszczycza Lubelskiego, Antoniego Suchodolskiego Komornika Granicznego Lubelsk. Do Woiewodz. Bełzkiego, a Powiatow Bełzkiego y Lubaczewskiego. Urodz. Kazimierza Głogowskiego Vices-Gerenta Grodz Grabow. Spiridyona Sobieszczańskiego. Do Powiatow Buskiego, Grabowieckiego y Horodelskiego, Urodz. Iana Gintowta Miecznikowicza Bełzkiego Pawła Wydzę Vices-Gerenta Grodzk. Grabowieckiego. Do Woiew. Podlaskiego, a Ziemi Drohickej y Mielnickiej. Ur. Iana Czarnockiego, Burgrab. Grodz. Drohick. Pawła Siestrzewitowskiego Burgrab. Grodzk. Mielnick. Do Ziemi Bielskiej. Ur. Macieja Wnorowskiego Vices-Gerenta Brańsk. Mateusza Trzeszczkowskiego Vices-Gerenta Bielskiego. Do Woiew. Braclawskiego. Ur. Antoniego Trzecieskiego, Walentego Oraczewskiego. Do Wielkiej-Polski, Wdztwa Poznańskiego. Ur. Hermenegilda Chranzowskiego Pis. Grodzk. Nakielsk. Antoniego Ryszewskiego. Do Woiew. Kaliskiego, Ur. Piotra Korytowskiego, Ignacego Byszewskiego. Do Woiew. Sieradzkiego. Ur. Stanisława Stawskiego Burgrab. Grodz. Sieradzkiego, Iozefa Tymowskiego Burgrab. Grodz. Piotrkowskiego. Do Ziemi Wieluńskiej Ur. Antoniego Morszkowskiego Pisarza Grodzk. Wieluńsk. Iozefa Madalińskiego. Do Woiew. Łęczyckiego. Ur. Walentego Kobrzyńskiego, Iana Dobka. Do Woiew. Brzeskiego Kuliawskiego. Ur. . . . . Pogonowskiego Pisarza Grodzk. Brzesk. Andrzeia Mniewskiego. Do Woiew. Inowroclawskiego. Ur. Franciszka Moszczeńskiego Regenta Brzesk. Andrzeia Dobieckiego. Do Ziemi Dobrzyńskiej. Urodz. Iana Ośniałowskiego Regenta Grodz. Bobrownickiego Woyciecha Koleczyńskiego. Do Woiew. Płockiego. Ur. Antoniego Niszczeykiego Cześnika Zawskrzyńsk. Walentego Bońkowskiego Skarbnika Płockiego. Do Woiew. Mazowieckiego, Ziemi Czerskiej, Warszawskiej, Wyszogrodzkiej, Zakroczymskiej, y Ciechanowskiej. Ur. Floryana Małowieskiego Vice-Reg. Ziemi Wyszogrodzk. Tomasza Kraiewskiego. Do Ziemi Wiskiej, Łomżyńskiej, Rożańskiej, Liwskiej y Nurskiej. Ur. Marcina Truszkowskiego Burgrab. Wizk. Dominika Mchowieckiego Komornika Ciechanowskiego. Do Woiew. Rawskiego. Ur. Woyciecha Domaszowskiego. Do Ziemi Sochaczewskiej. Ur. Marcina Goiszewskiego Komornika Ziemskiego Sochaczewskiego. Do Ziemi Gostyńskiej, Urodz. Iana Magnuszowskiego Komornika Ziemskiego

47

Sochaczewskiego, Do Woiewodz. Chełmińskiego. Ur. . . . . Dzierzgowskiego, Pawła Przeradowskiego. Do Woiewodz. Malborskiego. Ur. Rocha Płacheckiego, Vice-Regenta Skarszewsk. Leona Butlera. Do Woiew. Pomorskiego. Ur. . . . . Owidzkiego Regenta Skarszewskiego, Franciszka Rembielińskiego.

Ktorzy na dzień wyżej wyrażony, drugi miesiąca Stycznia, w roku następującym 1765 do Kancellaryi Grodzkiej pryncypalney swego Woiewodztwa, albo Ziemi y Powiatu, tam gdzie są wyznaczeni ziechawszy, y przed temiż aktami, a gdzieby Grod wakował, przed bliższemi, w przytomności szlachty na ten czas znajdujące się, nayprzod iurament *in eam rotham*:

Ia N. przysięgam etc. etc. iako przysięgam, tak katolików, iako y żydów, Rewizorów, wiernie y z pilnością słuchać, registra od tychże wypisane y podpisane odebrać, y z odebranych taryffę pogłównego żydowskiego w naznaczonych miejscach, przyłączając do miasta każdego parafie żydowskie tam należące, układać będę. Też taryffę iako naypilnie wypiszę, iedną z nich do aktów tutejszych *per oblatam* podam, drugą takową niezawodnie do rąk Pisarza Skarbowego na naybliższy komorze będącego z registrami Rewizorskiemi odeszłą, a to wszystko czyniąc żadnym faworem, ani boiaźnią, datkiem lub obietnicą nie uwiodę się, ale szczegulnie naznaczoną mi od Stanów Rzeczyposp. pensją kontentować się będę, y włożony na mnie obowiązek Kommissarski wiernie y sumiennie wypełnię. Tak mi Boże dopomóż y niewinna męka Syna Iego: wykonawszy, iurydykę swoją ufundowawszy, Rewizorom szlachcie y żydom registra, rewizye żydowskich y Karaimskich głów przez nich podpisane produkować, produkowane skorrygować, y każdy kahał osobno z żydowską parafią co do głów zasummowawszy, przysięgę nayprzod od katolików szlachty, a potem od żydów *super realem conscriptionem regestrorum*, sposobem wyżej opisanym, sprawiedliwie odbierać, a z takowych wszystkich regestrow rękami Rewizorów podpisanych, y zaprzysiężonych, taryffę pogłównego żydowskiego y Karaimskiego, Woiewodztwa, Ziemi, czyli Powiatów zleconych, z wyrażeniem każdego miasta y miasteczka z parafiami iako nayporządniey ułożyć y wypisać, zasummować, rękami własnymi podpisać, y iedną z nich do aktów tychże *per oblatam* podać, drugą takową, tudzież rewizye wszystkie od Rewizorów z podpisami ich odebrane, y przez siebie podpisane, do naybliższej komory na ręce Pisarza Skarbowego za rewersem odesłać będą powinni, co *intra spatium* niedziel naywięcej ośmiu *subsequi* ma; przy odebraniu której taryffy skarb Koronny ma każdemu Kommissarzowi po tysiącu złotych za kwitem ręcznym nieodwłocznie zapłacić.

Gdyby zaś ktorzy z naznaczonych Kommissarzów od tej funkcyi wymawiali się, tedy nie dłuższy będą mieli czas, iak tylko *ad ultimos Octobris* roku terażniejszego, w którym czasie,

uczyniwszy manifest wprzod Grodowy, mają pisać, y manifest swoy posłać do Kommissyi Ekonomiczney, która na miejsce wymawiających się ma innych *substituere*; a tak *substituti*, iako y teraz naznaczeni Kommissarze, włożonemu obowiązkowi zadosyć uczynić powinni, *in casu* zaś niewypelnienia *praemissorum*, mają *carere activa voce et insuper* zapozwani *ad instantiam Instigatoris Regni* na też Kommissyę Ekonomiczną (gdzie tylko *sola et vera infirmitate, iuramento corporali comprobanda, excusari* mogą) *pro negligentia* siedzeniem wieży przez niedziel cztery, y zaplaceniem dwóch tysięcy grzywien mają być skarani. A też Kommissyę Ekonomiczną ma zaraz po upadłym terminie, (lub też gdyby *hoc interstitio* czasu miał który Kommissarz z wyznaczonych umrzeć) *ad primam et certam notitiam*, innego Kommissarza *substituere* móc mieć będzie.

A gdzieby *casu aliquo* ta Kommissyja do Woiewodztw, Ziemi y Powiatów na ułożenie taryff naznaczona w czasie wyznaczonym skutku wziąć nie mogła, tedy Kommissyja Ekonomiczna sposoby *ad effectum* potrzebne, rezolwując *omnes intervenientes casus* obmyślić, y *ad executionem* przywieść powinna, a takowa taryffa generalna ze wszystkich Woiewodztw, Ziemi y Powiatów uformowana do lat pięciu trwać będzie powinna; według której płacenie tego podatku pogłównego, takowym sposobem być ma, to iest: arendarze żydzi y karaimi parafialni po wsiach mieszkający, sami do swoich kahałów gdzie należą, a kahały *de proprio* (choćby też którego roku nie w zupełney liczbie głów zlustrowanych były) do skarbu Koron. y komory w tym Woiewodztwie, w którym się znajdują, z ułożenia Kommissyi Skarbowey, a nie panowie za nich, dwiema ratami, Marcową y Septembrową, zaczynając *a die 1 Ianuarij* roku przyszłego 1765 punktualnie za kwitami Pisarzów komor, bez brania kwitowego y groszowego, pod exekucyą skarbową lub woyskową, za wydaniem delaty dla woyska, oddawać powinni. Po którym czasie nowa rewizya y taryffa przez Lustratorów, których wcześnie Kommissyja Skarbowa nazaczy, nastąpić ma. Ieżeliby zaś fałszywa rewizya albo taryffa których dobr nastąpiła, tedy na poprawienie oney, gdzie będzie potrzeba, inszych Kommissarzów też Kommissyja Ekonomiczna wysłać, a za pokazaniem fałszu, Kommissarzów lub Rewizorów, przez którychby się co *devium* być pokazało, *tanquam damnificatores* skarbu publicznego przykładnie ukarać ma.

Gdyby zaś wszyscy co do iednego żydzi y Karaimi z którego miasta wyiść, albo wymrzeć mieli, tedy w takowym przypadku, za poprzysiężeniem przez pana lub dyspozytora owego miasta na Kommissyi Ekonomiczney, że ci żydzi nie z przyczyny dworskiej, ale własney swoiey zuchwałości y swawoli z miasta wyszli, czyli *in casu mortificii* wymarli, a pan majątkow ich, procz za długi albo swoje, albo kredytor-

skie, *non in majori pretio*, nie zabrał, na ten czas od płacenia pogłównego fundusz wolny być powinien, a domy y inne w mieście *superficiis* żydowskie, za poprzedzającą przez Urząd Miejski taxą, na splacenie tego podatku obrocone być mają.

A że ryczałtowe pogłowne żydowskie *constitutione* a. 1717 postanowione teraz się znosi, a generalne od głowy postanawia się, zacyim ziazdy wszystkie, dyspartymenta, y inne *omnis generis* po miastach, miasteczkach y parafiach żydowskich impozycye, exakcye, y extorsye żydowskie dotąd praktykowane, od czasu wyżej wyrażonego *secunda Ianuarij* a. 1765 aby *in subsequens*, bądź iakimkolwiek pretextem wymyślone, albo uniwersalami Podskarbińskimi czyli Woiewodzińskimi nakazane nie były, na zawsze znosiemy y zakazujemy, a to *sub poena* sześciu tysięcy grzywien, *et sequestratione* żydów sprzeciwiających się, na Kommissyi Ekonomiczney *ad instantiam thesauri, seu injuriati, decernenda*.

Ze zaś długi generalne żydowskie czyli w generalności wszystkich, czyli Woiewodzickich kahałów tyżące się, mają być dawnicy przez Starszych Ziemijskich zaciągnięte, zacyim wszyscy starsi niezawodnie powinni ziechać na kwartalną kadencyą Kommissyi Skarbowey w Lutym a. 1765 odprawiać się mającą, z wszelkimi papierami, skryptami y registrami długi pozostawiane pokazującemi, dla informowania, roztrząśnienia y przez przysięgi nawet, gdzie będzie potrzeba, rezolwowania y obmyślenia sposobów, do uspokojenia onych przez żydów nastąpić mianego.

Kommissyja woyskowa.

Iak wiele zawisło na własnym woysku oyczyźnie naszej, tak ieszcze więcej na dobrym tegoż woyska rozporządzeniu. Przeto władzę sądów y ordynansów Hetmańskich rozwiózł tłumaczoną y rozciągłą, prawa nawet wyraźnego y przysięgi miarę przestępującą, y *abusivę* używaną, terażniejszą ustawą opisujemy. A tak, naśladować chwalebny zwyczaj Przodków naszych, ktorzy *ad consilia* Hetmanom *ex Senatu et equestri ordine* przydawać zwykli byli, dla sprawiedliwej likwidacyi woyska, utrzymania *disciplinae militaris*, rozsądzenia spraw o zaległe płace woyskowe, y krzywdy wszelkie, ktoreby się od woyskowych na lezach, w przechodach, lub exakcyach komużkolwiek działy, albo w tychże samych woyskowej służby okazjach, lub pod boki terażniejszey kommissyi między woyskowym, a woyskowym iednym, czyli więcej trafily, albo z nieposłuszeństwa ordynansom kommissyi wynikały, żadnych innych pod żadnym pretextem nie pociągając, raz na zawsze *Consilium Bellicum*, czyli Kommissyę woyskową tu w Warszawie agitować się mającą, pod prezydencyą WW. Hetmana W. a w niebytności, tedy Polnego, Koronnych, a nareszcie

w niebytności Hetmanów, *sub praesidentia* pierwszego *ex ordine* Senatora ustanawiamy.

Do ktorych, *ex ordine Senatorio* osob cztery naznaczamy, to iest: Wielmożnych Augusta Alexandra Xiążęcia Czartoryskiego Ruskiego, Regimentarza Generalnego woyska Koronnego, Iozefa Podoskiego Płockiego Woiewodow; Rocha Zbiiewskiego Kaliskiego, Ur. Antoniego Morzkiego Przemyskiego, Kasztelanow. Z stanu rycerskiego, Ur. Kazimierza Poniatowskiego Podkomorzego, Hieronima Wielopolskiego Koniuszkiego, Koronnych, Woyciecha Męczińskiego Wieluńskiego, Xawerego Branickiego Halickiego, Antoniego Lasockiego Gostyńskiego, Starostow, Alexandra Mączyńskiego Sieradzkiego, Szymona Dzierzbickiego Łęczyckiego Chorążych, Woyciecha Rydzińskiego Poznańskiego, Michała Bukowskiego Sanockiego, Stolnikow, Iana Skarbka Tuszyńskiego, Ignacego Potockiego Gliniańskiego, Franciszka Głogowskiego Krzywińskiego, Starostow. Ktorzy to WW. y Urodz. Kommissarze, co do woyska na miejsce Trybunału Radomskiego ustanowieni, wykonawszy przysięgę przed aktami Ziemijskimi, lub Grodzkimi Warszawskimi, na pierwszym terminie po Koronacyi Krolewskiej, Kommissyi Skarbowey wyznaczonym, tą rotą:

Ia N. przysięgam Panu Bogu Wszzechmogącemu w Troycy S. Iedynemu: iako przy likwidacyi woyska, bez żadnego na czyjąkolwiek chorągiew albo regiment względu, aby każdy się likwidujący rotą zwyczajną wyraźnie przysięgał, doziierać będę. Ordynansow na zemstę, lub czyie uciemiężenie, albo znużenie żołnierza przez niepotrzebną lokacyi odmianę, podpisować nie będę, owszem, aby się przysiędze Hetmańskiej we wszystkim dosyć działo, przestrzegać będę; spraw wszelkich innych, oprocz władzy moiey wydzielonych, przywłaszczając sobie nie będę, w tych zaś, ktore do moiey iurydykcyi przychodzić będą, podług prawa y sprawiedliwości, datku żadnego ani obietnicy nie przyjmując, ani żadnymi względami, lub boiaźnią się nie uwodząc, sentencye podług praw y artykułów woyskowych dawać, y wszystkie zdania moie ku iedynemu dobru Rzeczypospol., a nie własney lub czyiey prywacie, obracać będę, tak mi Panie Boże dopomóż, y niewinna Męka Chrystusa Pana.

Po ktorej wykonaney przysiędze, też kommissyja iurydykę swoją zacznie y ufunduje. Pisarza y Regenta dla porządnego aktu trzymania przysięgłych ustanowi. Pozwy zaś y ordynanse pod imieniem Hetmańskim z Kancellaryi Kommissyiney, podług zdania kommissyi, wydawane będą. Też kommissyja w Warszawie zasiadać mająca cztero-niedzielne kadencye, rezolwowanie *paritatis votorum*, gdyby się trafić miała, na miejsce zmarłego Kommissarza woyskowego przyjmowanie innego, y liczbę osob do kompletu rekwirowaną, podług opisu Kommissyi Skarbowey, zachować ma. Ktorem to WW. y Urodzonym Kommissarzom każdemu po dwa-

naście tysięcy na rok skarb Koronny, regulą dla skarbowych Kommissarzow opisaną, gdy iuż Radomskie upadają expensa, wypłacać powinien będzie, a Kommissarz wojskowy dla odebrania przypadłej dla siebie kwartalnej części, ma produkować na Kommissyi Skarbowey attestacyą z podpisem Prezydenta Kommissyi Wojskowej, jeżeli cały czas czteroniedzielny, czyli tylko *in parte* był przytomnym. Hetmanow zaś przy pensyi konstytucyą 1717 dla nich naznaczonej zostawiuemy, a summa na largiey tąż konstytucyą wyznaczona do dystrybucy Kommissyi Wojskowej, za rekomendacyą Hetmańską należeć ma.

Żeby zaś w sprawach, które w odległych od tej Kommissyi miejscach trafić się będą, na tak daleki przejazd strony się nie expensowały, tąż kommissya w każdej partyi wojska Sędziego postanowić ma, któryby sprawy *ex actoratu cujuscunque* przeciw wojskowym wynikłe, *salva appellatione a definitiva sententia* do Kommissyi, rozstrząsał, nie wdając się w sprawy, któreby z aktoratu wojskowych przeciwko nie-wojskowym formowane były, gdyż takowe *in foro* dla pozwanego *competenti*, sądzone być powinny; gdyby zaś od Sędziego wojskowego dla enerwacyi strony appellacya niesłusznie założona była, strona appellująca *duplici vadio pro interesse partis injuriatae solvendo* skarana być ma.

Posłannictwa wszelkie, jeżeli od Porty do samych Hetmanow expedyowane będą, nie inaczej, jak tylko pod czas tej kommissyi, która *etiam* poprzedzając czas kadencyi, dla prędszego expedyowania y uniknienia wszelkich kosztow, złożona być ma, przyjmowane być powinny, y listy jeżeli pod czas Seymu przyjdą, Krolowi y przytomney całej Rzeczypospolitey, a procz Seymu, Radzie przy Krolu będącej komunikowane, y responsa na nie, podług zdania Rzeczypospolitey, albo Krola y Iemu przytomney Rady, z podpisem Hetmanow y Kommissarzow oddawane być mają, a zwyczajne na takich Posłannikow koszta Skarbowa Kommissya zastąpić powinna będzie.

Że zaś Rzplita jest ubezpieczona od pogranicznych Potencyi w possessyach y granicach swoich, a do tego y czasu terażniejszego krotkość nie pozwala, żeby zewszystkim y zupełnie stanowić liczbę y porządek wojska, więc przychylając się do regulamentu ustanowionego roku 1717 mieć chcemy, żeby wszelkie regimenta, podług wyznaczonych porcyi, miały gemeynow, a towarzyszyć każdy swoy poczet.

Że zaś *crescente saeculo crescunt et pretia rerum*, dla czego ustawiczne od wojska *utriusque auctoramenti* zachodzą skargi, że ani towarzyszy z pocztami swemi, ani Officyerowie z gemeynami żywić się mogą, y być w stanie odprawowania służby Rzplitey, bez naprzykrzenia się obywatelom; zaczym *Consilium Bellicum* w czasie swoim porządnie ma podać regulament wystarczającej płacy, y ustanowionego porząd-

ku, a Kommissya Skarbowa wyznaczyć na to dochody obligowana będzie.

W obozach pod czas woyny wypowiedzianey Rzplitey, albo przez Rzpltą, wojsko pod zupełną władzą tak kommendy, iako y Sądow Hetmańskich, dla karności tegoż wojska, zostawać ma.

Rozdzielenie Trybunałów Koronnych.

Chcąc przyczynić czasu, dla akceleracyi sprawiedliwości w Trybunałach obudwoch Prowincyi Koronnych, tudzież dla lepszej wygody Woiewodztw, na żądanie tychże, dla czynienia sobie zosobna w tychże Prowincyach sprawiedliwości, Trybunał Wielko-Polski od Mało-Polskiego rozdzielamy, y stanowimy: aby Deputaci tak duchowni iako y świeccy Wielko-Polscy pod prezydencyą Deputata Arcy-Kapituły Gnieźnieńskiej, y Marszałka, którego sobie obiorą, zaczawszy podług prawa kadencyą od pierwszego Poniedziałku po S. Franciszku, do Kwietney Niedzieli w Piotrkowie: drugą kadencyą w pierwszym roku w Poznaniu, od pierwszego Poniedziałku po Przewodney Niedzieli, do wigilii S. Tomasza Apostoła. W drugim zaś roku tę drugą kadencyą, od Poniedziałku po Przewodney Niedzieli, aż do wigilii S. Tomasza Apostoła w Bydgoszczy, *observata* na zawsze *alternata*, sądzili, y tak corocznie kontynuowali. Sądzić się zaś będą w miejscach wyżey wyrażonych te Woiewodztwa, to jest: w Piotrkowie, Woiewodztwo Sieradzkie, Ziemia Wieluńska, Woiewodztwa Łęczyckie, Płockie, Mazowieckie, Rawskie. W Poznaniu, Woiewodztwo Poznańskie, Ziemia Wschowska, Woiewodztwa Kaliskie, Brzeskie Kujawskie, Inowrocławskie, Ziemia Dobrzyńska, Woiewodztwa Chełmińskie, Malborskie, Pomorskie. Także na drugiej z alternaty przypadającej kadencyi w Bydgoszczy, też same Woiewodztwa, co y w Poznaniu, sądzić się będą, ułożywszy sobie na pierwszej po terażniejszym postanowieniu Trybunału reasumpcy w Piotrkowie, w Poznaniu, w Bydgoszczy, rejestrow Woiewodzkich ordynacyą, w których miejscach wszędzie registr *Arianismi ante omnes alias causas* brany być powinien. Mało-Polscy zaś duchowni y świeccy pod Prezydentem z Arcy-Kapituły Lwowskiej, y obranym przez siebie Marszałkiem, w tymże samym, iak Wielkopolski Trybunał czasie, pierwszą kadencyą w Lublinie, zaczynając *feria 2 post festum S. Francisci Confessoris*, do Kwietney Niedzieli, a we Lwowie, *feria secunda post Dominicam Conductus Paschae*, drugą kadencyą zaczynając, do S. Tomasza corocznie odsądzali.

Gdy zaś przez rozdzielenie Trybunałów na Prowincye liczba Deputatow pomniejszona zostanie, więc przychylając się do konstytucyi dawniejszych *annorum* 1598, 1611, 1613, 1631, 1673 et 1685 Woiewodztwom Krakowskiemu, Mazowieckiemu, Sieradzkiemu, y Ziemi Wieluńskiej, tudzież Wodztwom Kiiowskiemu, Płockiemu, Podlaskiemu, Kujawskiemu, y Ziemi Chełm-

skiej służących, tenże porządek obrania Deputatow na Trybunał, Sędziow Ziemijskich y Podkomorzych we wszystkich Woiewodztwach, Ziemiach y Powiatach, ażeby był zachowany, terażniejszym prawem postanawiamy, aby *abhinc* też iedynie Seymiki do obierania Deputatow na Trybunał, Sędziow Ziemijskich y Podkomorzych, *pluralitate votorum* dochodziły; tym samym sposobem Marszałek y Assessorowie na tychże Seymikach obierani być mają: wybierając *personas capaces, legum notitiam habentes*, y possessyę przed rokiem dziedziczne lub zastawne, w tymże Woiewodztwie, Ziemi lub Powiecie, nie zmysłone mających. *Liberum veto* tylko przeciwko tym, którzyby pod processem, lub possessyę nie według prawa mieli, albo też *crimine notati et convicti* byli, opponując.

Obierania *pluralitatis* (w którąby się ci, co wotować nie powinni, nie mieszali) sposob Urzędnicy Woiewodztw y obywatele sobie ułożą.

Obrani Deputaci dla uniknienia tumultow przed tym w Piotrkowie praktykowanych, y inkonwencyi, zaraz na miejscu Elekcyi nieodstępnie *in facie* Woiewodztwa, Ziemi lub Powiatu, przed pierwszym Senatorem świeckim, lub przed wyższym *in ordine* Urzędnikiem, który *in absentia* Senatora (podług opisanego Dygnitarzow y Urzędnikow konstytucyami *annorum* 1611 et 1641

55

porządku) zagaiać Seymik powinien, a gdyby ci słuhać nie chcieli, tedy przed Marszałkiem y Assessorami, tamże przysięgę prawem sobie opisaną wykonać mają; dolożywszy zamiast tego: iakom się nie starał; iako *vota* na tym Seymiku na mnie dawane, ani przezemnie, ani przez kogożkolwiek z moją wiadomością, datkiem, lub obietnicą uymowane nie były, y w sądzieu od nikogo dependować nie będą. Ktora to przysięga w *laudum* inserowana być powinna, y toż *laudum* z podpisem *primi in ordine* Seymik zagaiającego, tudzież Marszałka na tymże Seymiku obranego y Assessorow (którzy mają być duplikowani) *ad acta proprii Districtus, Terrae aut Palatinatus* nieodwłocznie *per oblatam* podane być ma. A gdyby *paritas votorum* na Seymiku nastąpić miała, tedy zagaiający swoje kreskę drugą do którego przyłączy, ten *praevaleret*; a Marszałek tychże Seymikow z Assessorami *super realem connotationem votorum et laudi* powinni będą wykonać przysięgę przed zagaiającym Seymiki. Deputaci duchowni po obraniu w swoich Kapitułach przysięgać będą, y w Trybunale instrument Elekcyi y przysięgi pokazać powinni.

A jeżeliby się iednego dnia Seymik Deputacki nie skończył, tedy drugiego dnia kontynuowany, a koniecznie w trzecim dniu skończony być powinien. Po którym skończonym Seymik Gospodarski zaczynać się wszędzie *in crastino* będzie. A jeżeliby po śmierci, czyli też *post ascensum* Podkomorzego, albo ktoregokolwiek z osob Sędziow Ziemijskich, w czasie prawem opisanym, Woiewoda albo Kasztelan na Seymiki *Electionis* nie wydał uniwersału, tedy na tymże Seymiku, gdzieby zawakowało Ziemstwo, lub

iedna osoba, lub też Podkomorzy, *pluralitate votorum* obierani być mają.

A na kogo by się pokazało, żeby *vota* zakupował, takowy *ad Iudicium Terrestre, vel Officium Castrense proprii Districtus* zupozwany, nie tylko *poenis crumenalibus et personalibus* karany, ale też *pro incapaci omnium functionum* deklarowany będzie. Tenże rygor ma się ściągać oraz *super corruptos*. Deputat iednak pod processem przed Elekcyą Iego otrzymanym będący, choć po iuramencie, sądzić nie ma.

A gdyby się kto ważył *tumultuarie* takowe Seymiki rozrywać, albo od pierwszego *in Ordine* Senatora, lub Urzędnika zagaiającego, lub *e converso*, Senator albo Urzędnik *a visibili concivium possessionatorum pluralitate* oddzieliwszy się, drugą elekcyą robić, takowy *ex loco delicti* w Ziemstwie lub Grodzie, *sub cuius jurisdictione* miejsce Seymikowania *consistit, ad cuiusvis nobilis possessionati instantiam*, pozwem *in vim termini tacti ad primam et proximam cadentiam conveniri et praevis inquisitionibus*, siedzeniem puł roku więzy y tysiącem grzywien, a gdzieby było popełnione mężoboystwo, *poenis criminalibus* każdy zosobna, *pro qualitate delicti, indilate* karany być ma, a Sędziowie Ziemijscy lub Grodzcy, na kadencyą przypadającą, *sub amissione Officij*, zieżdzać mają, *excepta sola infirmitate*.

A w sentencyach gdyby się w iednym lub w drugim wotowaniu nie zgodzili, tedy trzecie sentencye inaią być *per tacita suffragia* tym sposobem: sentencye rozroznione, przez Pisarza na ten czas pioro trzymającego na kartkach *distinctim* mają być podpisane, y każdemu Deputatowi rozdane, z których każdy Deputat, iedną sentencyą, podług swego zdania, włoży do skrzynki na to przygotowanej, a inne do osobliwej skrzynki, a tak *ex pluralitate votorum* ma wypadać rezolucya sądu.

Deputaci tak duchowni iako y świeccy, oddalać się nie powinni *sine consensu totius stibae*, a ten *consensus* z wyrażeniem czasu powrotu ma być podpisany przez Prezydenta y Marszałka.

Zawsze zaś kompletow dwa na miejscu sądzienia znaydować się powinno, a inaczej żaden Deputat do odjazdu dyspensowany nie będzie, a do sądzienia *sufficit* sześciu y Prezydent siodmy.

A ponieważ duchownych Deputatow komplet nie wielki w każdej Prowincyi znaydować się będzie, więc gdyby na rejestrze duchownym kompletu nie było, tedy z Prezydentem y temi, którzy się znaydować będą na ten czas, świeccy rejestra duchowne sądzić mają. A duchowny Deputat w sprawie Kapituły swojej na ustęp wychodzić powinien. Kapitułom Kujawskiej, Poznańskiej y Płockiej po dwóch Deputatow obierać pozwalamy.

Reasumując zaś *in toto* konstytucyą a. 1699 stanowimy: aby Prelatury y Kanonie Warmińskie, szlachta Polska z oca y matki urodzeni osiadali, y Deputata iednego na Trybunał Wielko-Polski wysyłali.

Regestra *Militarium, Officij, Cassandarum*, y Konserwatni, *nec non simplicium causarum omnis generis*, znosiemy, tylko rejestra *Palatina*, tak duchowne iako y świeckie, które w swoich kadencyach, tudzież *fisci*, podług osobliwej ułożonej ordynacyi, sądzone być mają, postanawiamy.

Regestr *expulsionum, quorumvis Palatinatum feria quarta et quinta* pod czas świeckich rejestrow tylko, a taktowy ordynaryiny każdego dnia *hora sexta pomeridiana*, brane być powinni.

Dekrety Trybunalskie na kadencyach Woiewodzich w sprawach z wszystkich rejestrow podczas kadencyi każdego Wodztwa przypadających, Pisarze Ziemiańscy, w niebytności onych Podśędek lub Sędzia, a gdzieby Ziemstwo wakoowało, tedy Pisarz Grodzki, a gdyby tego nie było, lub pod processem zostawał, tedy Sędzia lub Podstarości swego Woiewodztwa, Ziemi, czyli Powiatu, pisać będą. A gdzieby od tego Ziemstwa lub Grodu *resolutio motionis* przychodziła, tedy ow Pisarz Dekretowy, na ow czas na ustęp wyjść powinien, a piora żadnemu Deputatowi ustępować, lub arędować nie wolno będzie, ani Deputaci dekretów pisać, a to zapobiegając *opinionum corruptionis*, nie będą mogli; jednakże według napisaney, y od Deputatow podpisaney sentencyi, tenże sam Pisarz dekret pisać będzie. A między Pisarzami dekretowemi Woiewodztw Poznańskiego y Kaliskiego, tudzież Woiewodztwa Ruskiego, Mazowieckiego, Podlaskiego, y Rawskiego, między Ziemiami alternata w pisaniu dekretow Trybunalskich zachowana być ma. A ci, którzy dekreta pisać będą, *super secretum stubae* przysięgę w Trybunale wykonaia.

Akta zaś wszystkich Woiewodztw Trybunalskie, w Lublinie Komornicy Lubelscy, a we Lwowie Regent Ziemiański Lwowski, według zwyczajowi dotąd praktykowanego, konserwować, dekreta wydawać, Regenci zaś wpisy nie na raptularz, ale prosto do rejestru wpisywać, *sine deputatione ad mentem constitutionis anni 1726* powinni będą; terażniejszy Regent Lwowski Ziemiański, *attentis meritis, conservatur*. A Komornicy y Regenci Woiewodztw Kiiowskiego, Wołyńskiego, Braclawskiego y Czerniechowskiego, przy dawnych zwyczajach *praesenti Confederatione* są zachowani.

Regestra zaś dawniejsze w Trybunałach obu dwóch Prowincyi, y w tychże rejestrach wpisy znajdujące się, *tolluntur et cassantur*, ale wpisy *in regestris competentibus* na nowo czynione być mają. A Trybunały napotym, od przewołanych wpisow zawsze zaczynając, sprawy przywoływać każą.

A wpisy tak mają być czynione w rejestrach: *Iustigator et actor N. contra citatum N. in causa successionis vel exdivisionis, aut graniciali etc.* wyrażając *specifice nomen et cognomen*. Konnexye wszystkie nad opis korektury roku 1726 która iako najsćisley zachowana być powinna, dotąd *abusively* przypuszczane, *abrogantur*. A ktoby *abusively* konnexye do wpisow wprowadzać ważył

się, na takowym *super parte, sive plenipotente, poenae personales et cruminales irrogari* powinni.

A Trybunały żadnych Delegacyi y Poselstwa do nikogo wysyłać nie będą, oprócz do Krola IMci y Xiążęcia Prymasa. Do ułożenia zaś korektury, y uregulowania iak najsćisleyszego *in majoribus et minoribus subsellijs* sprawiedliwości y opisania prawa o sukcesyach, wyznaczamy Kommissarzow *ex Senatu*: Wielebnych Ich Mciow XX. Antoniego Ostrowskiego Kuiuawskiego, Hieronima Szeptyckiego Płockiego, Biskupow. Z Małey-Polski: WW. Iana Wielopolskiego Sandomirskiego, Stanisława Bernarda Gozdzińskiego Podlaskiego, Woiewodow. Urodzonych Xawerego Kochanowskiego Czechowskiego, Iozefa Iaklińskiego Oświecimskiego Kasztelanow. Z Wielkiej-Polski: WW. Ignacego Twardowskiego Kaliskiego, Pawła Mostowskiego Pomorskiego Woiewodow. Iozefa Mielżyńskiego Poznańskiego, Ur. Iana Rostworowskiego Zakroczymskiego, Kasztelanow. Z Stanu Rycerskiego, Z Małey-Polski: Urodzonych Adama Chołoniewskiego Podkomorzego Belzkiego, Andrzeia Swiecickiego, Opoczyńskiego, Iozefa Malickiego Sanockiego, Mikołaiia Stadnickiego Podolskiego, Chorążych, Kazimierza Wykowskiego Czerwonogrodzkiego, Leona Swieykowskiego Winnickiego, Stolnikow, Gwidona Siedliskiego Podśędku Przemyskiego, Iana Goleiowskiego Trębowski, Sebastjana Gawrońskiego Podstarostę Grodzkiego Latyczewskiego, Podstolich, Michała Leszczyńskiego Cześnika Sandomirskiego, Pisarza Grodzkiego Stężyckiego, Tomasza Dłuskiego Łowczego y Sędzię Grodzkiego Lubelskiego, Mikołaiia Iunoszę Piaskowskiego Włodzimierskiego, Franciszka Kossowskiego Mielnickiego Wojskich, Antoniego Drohoiewskiego Przemyskiego, Iozefa Steckiego Kiiowskiego, Pisarza Grodzkiego Łuckiego, Kazimierza Lipińskiego Pisarza Grodzkiego Kamienieckiego, Kazimierza Choieckiego Łukowskiego, Podstarostę Grodzkiego Zydzaczowskiego, Miecznikow, Iozefa Sierakowskiego Sędzię Grodzkiego Bieckiego, Kazimierza Skorupkę Sandomirskiego, Mikołaiia Nieprzeckiego Lubelskiego, Pisarzow Grodzkich, Krzysztofa Rudnickiego Regenta Grodzk. Krak. Z Wielkiej-Polski, Iana Chryzostoma Kraiewskiego Instygatora Koronnego, Andrzeia Gostomskiego Miecznika Ziem Pruskich, Karola Gomolińskiego Łęczyckiego, Michała Karczewskiego Czerskiego, Podkomorzych, Teodora Szydłowskiego Chorążego y Sędzię Grodzk. Warszawskiego, Piwnickiego Chorążego Malborskiego, Franciszka Walknowskiego Kaliskiego, Waclawa Przyłubskiego Brzeskiego Kuiuawskiego, Iozefa Łuszczewskiego Sochaczewskiego, Sędziow Ziemiańskich, Iozefa Mikorskiego Cześnika Gostyńskiego, Kazimierza Tymowskiego Wojskiego Sieradz. Sędz. Grodz. Piotrkowsk. Macieia Gliśczyńskiego Kaliskiego, Iana Nepom. Gołubowskiego Sieradz. Wiktoryna Karniewskiego Rożańskiego, Wawrzeńca Działowskiego Chęmińskiego, Pisarzow Ziemiańskich, Ieziarskiego Pod-

woiewodzkiego y Sędz. Grodzk. Pomorskiego, Władysława Gurowskiego Kasztelanica Poznańskiego, Adama Szypowskiego, Ignacego Sucheckiego.

59 Ktorzy delegowani iako naydoskonalej poprawę Trybunałow, y uregulowanie wszelkicy sprawiedliwości, *et modum succedendi* ułożywszy, da Bog na przyszłym Seymie *Coronationis* Stanom Rzeczypospolitey pokażą.

Ponieważ zaś Woiewodztwa Mazowieckie y Rawskie dotąd sobie Generałem obierały Deputatow, więc teraz *praecustoditur*, aby *abhinc per Terras* u siebie, tam gdzie się Seyniki Poselskie odprawiają, *observata alternata, pluralitate votorum, per possessionatos* tej Ziemi, w ktorey alternatą Deputatow obierały, *et eo nomine* Rawskiemu Woiewodztwu konstytucya *anni 1667mi, titulo: Seymiki, in toto reassumitur*. Alternaty zaś w Woiewodztwie Mazowieckim od Ziemi Wiskiej y Wyszogrodzkiej, ponieważ iuz Czerska y Warszawska miały *immediate* obranych na niedoszły Trybunał Deputatow, a w Woiewodztwie Rawskim od Ziemi Rawskiej, zaczynać się będą.

Konstytucyą *anni 1729* rozdział Seymikowania Deputackiego Powiatow Woiewodztwa Wołyńskiego zezwalając, znosiemy, y alternaty miejsca dla Seymikowania nie pozwalamy, ale w stołecznym mieście Wdztwa Wołyńskiego w Łucku, Seymikom Deputackim całego Generału y Gospodarskiemu naznaczamy, w którym to Łucku trzech Deputatow, w czasie z prawa przypadać mającym, obierać z trzech Powiatow tegoż Woiewodztwa mają. Sposob zaś obierania Deputatow według terażniejszey ustawy nakazujemy, co się ma rozumieć y o obieraniu Marszałka y Assessorow tychże Seymikow.

Dla łatwiejszey y prędszey ekucyi tak dekretow Trybunalskich, iako Ziemiańskich y Grodzkich, Urodzonym Starostom Grodowym, w Woiewodztwie Kiiowskim, Wołyńskim y Braclawskim Vices-Gerentow przysięgłych, *cum plena facultate decreta exequendi et decidendi*, kreować po trzech do każdego Grodu pozwalamy, którzy mają być *juris periti et bene possessionati* w tychże Woiewodztwach. A Pisarzom tychże Woiewodztw *potestas executionis decretorum et processuum*, tak iak w innych Woiewodztwach, *attribuitur*. Inkwizycyi żadnych ani *confessat abhinc* Trybunały *suo coram Iudicio*, ani *delegati Deputati*, słuhać nie będą, ale chociażby *in crimine patratum intra maenu civitatis*, gdzie się Trybunał sądzi, *violentiarum*, albo *intuitu incarcerationum*, tedy takowe *confessata* y inkwizycye przez naznaczone Ziemstwa, Urzędy Grodzkie, czyli Komornikow, słuhanie być mają.

A że częstokroć processem na Starości otrzymanym Sądy Grodzkie, y Officialistowie *ab executione decretorum* tamowane bywają, zaczynamy dodającą sprawiedliwości świętey warujemy, aby odtąd takowy proces tylko *personis processui obnoxiiis* był opponowany, chyba ieżeliby sam Starosta pod processem zostający zasiadać chciał.

T. VII.

Regestra w Trybunale Lubelskim.

Arianismi, według dawnych ordynacyi, *ante omnes alias causas*, powinien być brany.

1mo. Regestr Woiewodztwa Krakowskiego y Xięstw Zatorskiego y Oświecimskiego ordynaryiny iak czas wystarczy, a *compositi* y *mixti* po tygodniu, a gdy nie stanie wpisow w duchownym rejestrze, tedy świecki tegoż Woiewodztwa brany będzie. 2do. Regestr Sandomirski. 3tio. Ziemia Chelmska y Powiat Krasnostawski. 4to. Woiewodztwo Lubelskie. 5to. Woiewodztwo Podlaskie.

W Trybunale Lwowskim.

Regestr *Arianismi ante omnes causas*. 1mo. Woiewodztwo Kiiowskie. 2do. Woiewodztwo Ruskie. 3tio. Woiewodztwo Wołyńskie. 4to. Woiewodztwo Podolskie. 5to. Woiewodztwo Belzkie. 6to. Woiewodztwo Braclawskie. 7mo. Woiewodztwo Czerniechowskie.

Dla rejestru *fisci*, a po nim *deductionis nobilitatis*, osobne kadencye w każdym Trybunale, a dla rejestru *totius Ordinationis Zamoysciana*, chociaż dobra w różnych Woiewodztwach zostają, tylko w iednym Trybunale Lubelskim do sądenia wyznaczają. Z rejestru *fisci*, sprawy *intuitu cognitionis laudorum Palatinatum*, y inne, ktore na Kommissyach Skarbowey y Woyskowej *forum non merebuntur*, sądzić się mają. Trybunały jednak w te sprawy, ktore do tych Kommissyi należeć powinny, wdawać się nie będą, *sub nullitate iudicatorum*.

A Trybunały obu dwóch Prowincyi, każda w swoim miejscu przy początkach reassumpeyi, ułożą ordynacyą czasu sądenia tych Woiewodztw, każdemu z nich czas rownie wyznaczą, iednak Czerniechowskiemu nie więcej nad niedziel dwie, y z duchownym rejestrem. A do Trybunału Piotrkowskiego, Poznańskiego, Bydgoskiego, czyli też Lubelskiego, lub Lwowskiego, o dobra Woiewodztw tym Trybunałom nie aplikowanych, nikt nikogo *evocatorie* pozywać nie będzie, *sub poenu mille marcarum Polonicae et nullitate processus*. Gdyby się zaś trafla sprawa o dobra takie, ktorych sytuacya w obu dwóch *extenditur* Prowincyach, takowe sprawy w Trybunale tej Prowincyi, sądzić się, y kontynuować powinny, w którym *anterius* zaczęty był proces.

Ze zaś Trybunał Poznański y Bydgoski zabierać będzie dwie kadencye Sadow Ziemiańskich, Poznańską y Kaliską; więc te sądy, ktore bywają w Poznaniu *feria secunda post Dominicam Misericordiae*, a te ktore bywają w Kaliszu *feria secunda post Dominicam Exaudi*, przenosiemy *pro feria secunda post festum SS. Trium Regum* w miejscach zwyczajnych.

A ponieważ Elekcyą przyszłego Krola IMci zajmie czas, w którym Deputatow na Trybunały Koronne wybranie z opisu prawa przynależy, więc elekcyą onych, na nappierwsze Trybunały na Seymikach Poselskich Przedkorona-

3

cynych Woiewodztwom, Ziemiom y Powiatom Koronnym, sposobem teraz ustanowionym, nazywamy.

O większości wotów, et de activitate na Sejmikach Woiewodztwa Braclawskiego.

Aby zaś w Woiewodztwie Braclawskim *ad pluralitatem votorum*, czyli *ad activitatem* na Sejmikach nie possessyonaci, dyspozytorowie dobr pańskich y szlacheckich, tudzież w służbie woienney nadworney zostający szlachta, osadczowie y gracyalistowie nie cisnęli się, y krzywdy obywatelom *mere* possessyonatom nie czynili, oraz aby w tymże Woiewodztwie, w którym z wielu różnych innych Woiewodztw przybyli obywatele znajdując się, każdego *activitatem* na Sejmikach odtąd mieć pretendującego, procedencya *de stirpe nobilitati* była wszystkim wiadoma, uprzętając wszelkie wątpliwości, y do przeszłych Sejmikow trudności ułatwiając, na podobieństwo konstytucyi *anni 1658vi, titulo: Securitas honorum*, nastąpioney, oraz *laudi anterioris* tegoż Woiewodztwa, mieć chcemy y postanawiamy, aby na najpierwszym da Bog po szczęśliwey Elekcyi y Koronacyi przyszłego Najjaśniejszego Krola, nastąpić mającym Sejmiku, tak Senatorowie, iako też Urzędnicy Ziemszy y Grodzcy, oraz inni szlachta, obywatele, bądź dawniey bądź późniey w tym Woiewodztwie lokowani, przed iednym z Senatorow, iezeli się z nich który znajdować będzie, oraz przed trzema pierwszemi *in ordine* na ten czas przytomnemi Urzędnikami, y przed Urzędem Grodzkim czyli iednym Urzędnikiem, a ciż sami tak Senator, iako Urzędnicy Ziemszy y Grodzcy, przed innemi trzema Ziemiemi Urzędnikami *ex turno* po sobie idącemi, każdy z osobna genealogią swoją y dokumenta autentyczne, że z antecessorow swoich szlachty rodowitych, czyli przez wyraźne Seymowe konstytucye nobilitowanych (probiując się od pradziada) pochodzi, dowodzące reprodukowal, którą reprodukcją na każdym dokumencie ciż, *ut supra*, Urzędnicy Ziemszy y Grodzcy adnotować, y rękami własnymi podpisawszy, też dokumenta, czyie będą, do rąk własnych odać mają, ktore to dokumenta tak adnotowane y podpisywane każdy obywatel, *ab actu* Sejmiku czyli adnotowanej reprodukcji *in spatio* niedziel dwunastu, *ad acta Castrensia proprii Districtus per oblatam* podać będzie powinien. *Insuper* na tymże *ut supra* Sejmiku, y przed temiż wyznaczonemi, Senatorem gdy będzie, y Urzędnikami prawa y dokumenta autentyczne *realitatem* dziedzicznej, lub też zastawney y aktualney possessyi swojey probujące produkować, a ktoremuby *irrealitas* praw czyli possessyi aktualności była od kogo zarzucona, na ten czas *in supplementum, in eam rotham*: iako te prawa są niezmysłone, nie *in fraudem* obywatelow possessyonatow są prokurowane, y iako *vigore* onych, w realney y aktualney w tym Woiewodztwie leżących dobr possessyi zostaje: przysięgę *in facie totius* na ten czas *congregatae nobilitatis*, wykonać *tenebitur*, a

wspomnieni Senator y Urzędnicy, nie tylko na każdym dokumencie reprodukcją adnotować, też adnotacją rękami własnymi podpisać, y podpisaną do rąk reprodukującego oddać, ale też Urząd Grodzki czyli Urzędnik ieden, przysięgi, iezli ktora nastąpi, w akta Grodzkie zapisać mają, y powinni będą. Inaczej zaś żaden z obywatelów *ad activitatem* na Sejmikach przypuszczony być nie ma, chyba gdyby na dalszym którym Sejmiku, *activitatem* mieć pretendując, we wszystkim ustawie terażniejszey zadosyc uczynić chciał, y *effective* uczynił. A ktoby takowym reprodukcjom praw y dokumentow sprzeciwiając się, hałas iakowy lub tumult wszczynać ważył się, takowy, *tanquam violator securitatis publicae*, sądzony y karany być ma, a to w sądzie przez ustawy Seymu terażniejszego do tego wyznaczonym.

Starostowie Grodowi Zytomirski y Owrucki.

Ponieważ Woiewodztwo Kiiowskie trzy Powiaty, pierwszy Kiiowski, drugi Zytomirski, trzeci Owrucki w sobie zawierające, *per antiquam revolutionem temporum*, oddziału Powiatow swych nie miało, przez co w Grodzie Kiiowskim z mocy prawa, wszystkie trzy Powiaty dotąd sądziły się. A że konstytucją roku 1659 po ograniczeniu Ziem Kiiowskiej Zytomirskiej y Owruckiej, także Starostom Zytomirskiemu y Owruckiemu Grodzkim, sprawy obywatelow swoich Ziem, z Urzędami onych sądzić, *praeviso explendo juramento*, zezwolono, przeto zapatrzywszy się na taryffy, Powiaty pomienione oddzielające, iedney Powiatu Kiiowskiego do Grodu Zytomirskiego roku 1724 dnia 3 Lutego; drugiey Powiatu Zytomirskiego roku, dnia y miesiaca tegoż, do Grodu tegoż; trzeciey Powiatu Owruckiego w roku tymże dnia 16 Kwietnia w Grodzie Owruckim *per oblatam* podanych, stosując się do wyż rzeczoney konstytucyi *pro peragendo celeriori iustitiae cursu*, Starostom Grodowym Zytomirskiemu y Owruckiemu, sądy swoje reasumować pozwalamy, takowym porządkiem; aby pierwsza kadencya Sądow Grodzkich Kiiowskich po Koronacyi przyszłego Najjaśniejszego Regnanta Polskiego, w niedziel sześć, w mieście I. K. Mci Zytomierzu, za poprzedzającym potrzykrotnym przywołaniem reasumowana, y przez niedziel dwie dla obywatelow Powiatu Kiiowskiego sądzona była; po ktorey kadencyi doszley lub nie, Starosta Zytomirski w niedziel cztery po determinowanej wyższej kadencyi, tamże w mieście Zytomirzu, wykonawszy zwykłą Starostom rotę, przed Senatorem Woiewodztwa Kiiowskiego, lub Urzędnikiem Powiatu Zytomirskiego, ktorego najłatwiey sprowadzić może, w przytomności *congregandae nobilitatis* teyże Ziemi z Urzędem swym podobnie iurydykcją reasumował, y przez niedziel dwie sprawy swego Powiatu sądził, a po tey kadencyi *itidem* w niedziel cztery, Starosta Owrucki w mieście y zamku Owruckim, podobnie za potrzykrotnym przywołaniem, y iuramentu wykonaniem, sądy

swę zacząć, *et simili methodo* kończyć będzie dla swego Powiatu Owruckiego powinien, y tak *perpetuum cursum* sądow nazywamy. Warując, aby obywatele *extra proprium Districtum* nie byli ewokowani, *sub poena mille marcarum luenda, et nullitate* dekretow y processow.

O młodzi szlacheckiej do zakonu wstępującej.

A że młodzi szlacheckiej znaczna część do różnych zakonow wstępuje, w których podług praw y zwyczajow zakonnych wkrótce *et immediate* po zakończonym nowicyacie, w drugich w dalszym aż przeciągu lat zakonnych, profesye czynić zwykli; a przed uczynioną professyą częstokroć rownego działu substancyi oyczystey y macierzystey uzurpują sobie, y te części na siebie spadłe *pro libitu sui* sprzedają, y one dysponują, przez co fortun szlacheckich szczupli się y zamienia istność; ażeby taki każdy, który już wstąpił, y wstępować będzie, po skończonym nowicyacie zaraz wyrok przed aktami Grodzkimi, czyli Ziemiemi ktoremikolwiek substancyi oyczystey, czyli macierzystey, y wszelakiej, *in rem* sukcesorow swoich czynili, intrat wybierać, y onemi dysponować z substancyi po zmarłych rodzicach pozostalej, ani się tą substancyą opiekować, choćby był *natu major*, albo *unicus successor*, ani też części na siebie *jure naturae* spadającej między inszemi konsukcessorami pretendować, uzurpować, przywłaszczając sobie nie ważyli się, ale dziesiątą częścią z części *jure naturae* *concernenti* wynikającą, kontentowali się, mocą terażniejszego Seymu na zawsze stano wiemy.

Ułatwienie trudności między Urzędami Kondescensoryalnemi o precedencyą mieysca.

Przy lokowaniu Urzędnikow Ziemijskich, y Grodzkich na kondescensyach, aby sie nie działy sprzeczki o precedencyą mieysca, postanawiamy porządek w ten sposob: iż Sędzia Ziemijski, Podśędek y Pisarz, Podstarosta, Sędzia y Pisarz Grodzki, Komornik Ziemijski, y Vicesregent Grodzki zasiadać mają, y tylko między Sędzią a Sędzią, Podśędkiem a Podśędkiem, *et sic consequenter* *turnus Palatinatum* obserwowany być ma.

O Sądach Ziemijskich.

Ponieważ częstokroć Sądy Ziemijskie, Woiewodztw Poznańskiego y Kaliskiego, czyli to *ex negligentia* ktorego Sędziego, czyli *ex partialitate, aut ex proprio Iudicis interesse*, lubogdyby był który z Sędziow *processu innodatus*, w swojey kadencyi nie dochodzą; więc stanowimy, iezeliby który z trzech Sędziow na którą Sądow kadencyą nie ziechał, z wyżey wyrażonych przyczyn, lub *ob legalitatem functionis*, albo *infirmittatis* (ktora *in proxima cadentia coram nobilitate*, chociażby mu tenże *jurament indulgere* chciała, *sub privatione Officii juramento evincere* będzie powinien) tedy na owey pierwszey kadencyi *in locum disparentis ex tribus unius Iudicis*, wolno będzie com-

parenti nobilitati, po zapisanym pierwszego dnia przez iednego z Sędziow akcie sądowym, *in crastino*, czyli na mieyscu sądom przywoitym, czyli tam, gdzie się elekcye Ziemijskie odprawują, *pluralitate votorum* obrać Subdelegata, a ten obrany *rotha disparenti praescripta* przysięże, *super recte iudicando, in manu* na ten czas *primi in ordine*, y już tę całą kadencyą sądow sądzić będzie, a gdyby tenże Sędzia y daley nie zieżdzał, tedy drugą, trzecią, y czwartą kadencyą sądzić ma; ale gdyby na czwartą kadencyą *disparisset*, tedy *pro vacanti* to *Officium* iego będzie podane, iezeliby zaś ten *in ante disparens* na którą z tych czterech kadencyą ziechał, tam Subdelegacya ustawać powinna, ale iednak *pro contraventione legi*, gdy nie przysięże, ani też *legalitate publica* wyexkuzowany kędzie, za każdą kadencyą powinien *reponere duplex vadum*, przez swoich kollegow, *ante concessam sibi activitatem*, na klasztory dysponować powinno, a gdyby też y Subdelegat na którą kadencyą nie ziechał, tedy inszy ma być obrany. W tych zaś Woiewodztwach Poznańskim, Kaliskim, Sieradzkim, Łęczyckim, Kujawskim Regenci sami susycypować będą, *nullis decretis obstantibus*, a nie Komornicy.

A gdzie w tych Sądach Ziemijskich strony na dekrecie *persistent*, ten też zaraz te strony dekret podpiszą, że na nim *persistent*, a iezeli *non persistent*, tedy Sędziowie, iezeliby się nie wszyscy na iedną zgodzili sentencyą, napisze w sentencyonarz każdy swoje sentencyą, aby iezeli będzie w Trybunale *approbata sive retractata*, wiedział też Trybunał, kogo karać, a kogo uwolnić. Grody też w sprawy Ziemijskie y tam rozpoczęte wdawać się nie powinny, *sub poenis* w Trybunale *decernendis*. Tego prawa Woiewodztwa wszystkie Prowincyi Mało-Polskiej, także y te Woiewodztwa Prowincyi Wielkopolskiej, ktore tu nie są wyżey wyrażone, nie przyjmują.

Sądy Ziemi Czerskiej.

Dogadzaiąc sprawiedliwemu żądaniu Ziemi Czerskiej przez Urodzonych Posłow wniesionemu, konstytucją roku 1567 *titulo: Roki Ziemijskie Czerskie*, objaśniamy y moderujemy; ażeby odtąd według kadencyi dawniey Rokom Ziemijskim Czerskim przepisanych, też Roki przez tydzień w każdym Powiecie, to iest od Poniedziałku do Poniedziałku *successive* przez wszystkie cztery Powiaty, sązione y odprawowane były.

Sądy Ziemijskie Woiewodztwa Płockiego.

Ziemstwo Płockie pięć Powiatow sądząc, po trzy dni tylko, w każdym Powiecie, sądzi, y dla przejazdu z Powiatu do Powiatu, na zamiast sądenia, czas się traci, zaczym postanawiamy, aby w sądeniu Ziemstwa Płockiego była zachowana *alternata* taka, to iest: na pierwszey kadencyi ma się sądzić w Płocku przez cały tydzień pierwszy Powiat Płocki y Bielski, w drugim tygodniu Powiat Sierpski, w trzecim tygodniu w Raciążu Powiaty Raciążki y Płonski,

na drugiej zaś kadencji, ma się sądzić w Bielsku Powiat Płocki z Bielskim, w Płońsku Raciążki z Płońskiem, a Sierpski sam zawsze.

Dogadzając *desideriis* obywatelów Woiewodztwa Płockiego, iż odległość i przeprawy czynią trudność do Grodu Płockiego, więc postanawiamy susceptę w Ziemi Zawskrzyńskiej w mieście Szreńsku pod iurydykę Starosty Płockiego.

Urzędy Raciążkie.

Także na instancją Posłów tegoż Woiewodztwa Płockiego, postanawiamy *ad normam* innych Woiewodztw w Powiecie Raciążkim Urzędników, począwszy od Chorążego, aż do Skarbnika, którzy to Urzędnicy mieć będą miejsce po Urzędnikach Ziemi Zawskrzyńskiej.

66 Ustawa Ziemstwa Radomskiego w Woiewodztwie Sandomirskim.

Że dla obszerności Woiewodztwa Sandomirskiego, sześć Powiatów y Ziemię Stężycką w sobie zamykającego, jedno Ziemstwo Sandomirskie zdawna prawem y zwyczajem innych Woiewodztw ustanowione, ani kadencjom Roczków swoich konstytucją *anni* 1658 dla każdego Powiatu opisanym wystarczyć, ani obywatelom tamtym w czynieniu sprawiedliwości zupełnie dogodzić mogło, nawet do obrania kandydatów do pomienionych Urzędów Ziemskich dla wielości osob zdolnych y ku osiągnięciu dignitarstwa tego sposobnych przyiść im trudno, jako wakujące dotąd od tylu lat świadczy Ziemstwo Sandomirskie; przeto uprzążając te przeszkody, na usilne żądania Woiewodztwa tegoż, na tylu Seymach y teraz przez Posłów swoich, do zkonfederowanych Rzeczypospolitey Stanów wniesione, zastawiwszy Ziemstwo pierwsze Sandomirskie w swojej władzy y powadze, wraz z kadencjami wspomnianą konstytucją *anni* 1658 opisanemi, co do Powiatów Sandomirskiego, Wiślickiego, y Pilźnińskiego. Drugie Ziemstwo Radomskie, co do Powiatów Radomskiego, Opoczyńskiego, y Chęcińskiego, postanawiamy. Oraz kadencje Sądów pomienionych w każdym Powiecie po dwa tygodnie trwać mających *pro feria secunda*, *et quidem* pierwszą w Radomiu *post festum Conversionis S. Pauli Apostoli*, drugą w Opocznie, *post Dominicam Cantate*, trzecią w Chęcinach *post festum S. Martini Pontificis*, corocznie y na zawsze naznaczamy. Miejsce zaś Seymiku *Electio-nis* Ziemstwa tego Radomskiego, w mieście Radomiu dla wyżey wyrażonych Powiatów, Ziemstwo to obierać sobie mających, po szczęśliwej da Bog Koronacyi Nayaśnieszego przyszelego Krola IMci w niedziel cztery za wydaniem uniwersałow Wielmoż. Woiewody Sandomirskiego, lub następującego Senatora tegoż Woiewodztwa determinujemy. A Ziemstwo to Radomskie ze wszystkimi prerogatywami innym Ziemstwom służącemi *in perpetuum* mieć chcemy. Ziemstwo zaś Stężyckie *circa suam antiquitatem et authori-*

tatem, co do swojej tylko Ziemi Stężyckiej konserwujemy.

Alternata Sądów Grodzkich, Powiatów Wiślickiego y Pilźnińskiego.

Lubo Grod Nowomiejski zdawna Nowy Korczyn rzeczony, sprawy dwóch Powiatów Wiślickiego y Pilźnińskiego dotąd pod jedną sądził kadencją, że iednak obywatele Powiatu Pilźnińskiego, to dla wielkich z gor, Wisły, Wisłoki y innych rzek wylewów, to dla odległości mieysca, tak na Sądy pomienione, iako y na inne termina, częstokroć do Nowego Miasta dojechać nie mogli, a przez to nie małą szkodę y upadek w sprawach swoich ponosić musieli; więc dogadzając tak sprawiedliwej potrzebie, aby iedna kadencya dla Powiatu Wiślickiego w Nowym Mieście, druga dla Powiatu Pilźnińskiego w Pilźnie, przez iedenże Grod Nowo-Miejski *alternatim* sądzona była, *non immiscendo* spraw Powiatu Wiślickiego, do Pilźnińskiego, ani *e converso*, *praesenti lege* stanowiąmy.

Do pilnowania zaś xiąg w Pilźnie będących y przyjmowania manifestów, relacyi, plenipotencyi, oblat, zapisów, kompromissów, niemniej wydawanie ekstraktami assygnacyi na sol suchedniową rekwirującym, pozwalamy Powiatowi Pilźnińskiemu, Urodzonego Kleczyńskiego Komornika Ziemskiego iuż poprzysiężonego stanowić. *Zaś post fata, aut ascensum* onego, *ad suscipiendas relationes, manifestationes, plenipotencias* y wyżey wyrażonych assygnacyi Powiat Pilźniński innego na Seymiku *boni ordinis pluralitate* obierać sobie będzie powinien.

Rospisy na kondescensjach.

A że się nie dawno rozpisy po kondescensjach zagęścili, więc kosztem stron zabiegając stanowimy, iż któryby się Sędzia niesprawiedliwie rozpisal na kondescensyi, y iego sentencya w Trybunale była skassowana, takowy siedzeniem wieży przez niedziel dwie, *et simplici vadio Capiteneali*, nie referując się do strony, karany być powinien, strona zaś *cujus favore* uczyniony będzie rozpis, *poenis contraventionis et refusioni litis expensarum mere juridicarum sine moderamine per partem comprobandarum, subiacebit*.

Ostrzeżenie Kommissyi Granicznych w Podolu bez Senatora.

Ponieważ dla odległości kraiu Podolskiego zachodzą wielkie trudności w sprowadzeniu Senatora na Kommissye Graniczne, a przeto retardacya w rozgraniczeniu częstokroć bywa; zacych dogadzając *desideriis* tegoż Woiewodztwa, przykładem konstytucyi *anni* 1613 *titulo*: Rozgraniczenie, Woiewodztwu Braclawskiemu służący, wszelkie Kommissye Graniczne w tymże Woiewodztwie Podolskim, *etiam* bez Senatora odprawiać na zawsze pozwalamy.

Obiaśnienie processu Woiewodztwa Braclawskiego.

Iako konstytucya *anni* 1581 Starostę Braclaw-

68

skiego o zbiegłych poddanych *ad viciniorem Capitaneum* pozywać rozkazała, tak po przeniesieniu dawnicy iurydykcyi Grodzkiej z Braclawia do Winnicy, *pro securitate* obywatelów tegoż Woiewodztwa, też obiaśniamy teraz konstytucją takowym sposobem: aby odtąd Starostowie Grodowi, iako y obywatele owego Woiewodztwa, Ziemie lub Powiatu, gdzieby iurydykcyja wakowała, w Grodzie tym, który będzie mieyscem naybliższy, w sprawach swoich odpowiadał, a to *sub poenis de evocationibus sancitis*.

Securitas bonorum et honorum.

Maiąc z powszechnego doświadczenia, że nie tylko w czasie pokoju, tym więcej w terażniejszym Bez-Krolewia stanie, zuchwałosc ludzka spokojność dobr szlacheckich y poczciwość dobrego urodzenia *inturbare* zwykła; przeto reasumując dawne o tym prawa postanawiamy, aby takowy bądź to urodzeniem szlachcie, bądź inney kondycyi człowiek na gwałtownym dobr naieździe poymany, *praevio* na pierwszym terminie *scrutinio educendo, coram Iudicio Terrestri sive Officio Castrensi ad instantiam cuiusvis* przekonany, *poena capitis et refusione damnorum* był karany.

Decreto inter Generosos Joannem Saryusz de Romiszewice Stokowski *ab una, et Josephum Kuciński parte ab altera emanato, in toto approbato, jam autem manifestationibus et quibusvis laevis actibus totaliter cassatis*.

Securitas bonorum Naborowó, et Trębki terrestrium.

Ponieważ dobra Naborowa, Trębki, y inne *cum attinentiis* konstytucją *anni* 1678 *a fundatione Theologiae Varsaviensis* są uwolnione, które że w roku przeszłym 1763 znowu podobnie są zaimplikowane, więc reasumując też konstytucją *praesenti lege* warujemy, aby też dobra *cum injuria naturalium successorum ullo titulo et praetextu* onerowane y alienowane *per modernam haereditatem* nie były, *salva ejusdem haereditas possessione*.

O oblatowaniu metryk szlacheckich w własnym Grodzie.

Gdy codzienna prawie uczy nas praktyka, iak w wielu mieyscach przez zaniedbanie wpisowania w xięgach parafialnych, upieczony kleynot szlachectwa naszego niebezpieczny podlega skazie, przeto zalecamy Ich Meiom XX. Biskupom iako *loci ordinariis*, aby wszystkim *in genere* w swoich Dyecezyach kapłanom *curam animarum* trzymającym, *nullis exceptis* przez process nakazali, corocznie zaraz po Nowym roku metryki *baptisatorum* swoich *respective* kościolow *per oblatam ad acta proprii Districtus* podawać, a Kancellarye Grodzkie od takowej oblaty żadney rekompensy pretendować nie powinny, *sub poenis super contravenientes, in Officio competenti irroandis*.

69

Grod Łowicki.

Pomnażając prerogatywy Prymacyalne, po-

zwalamy Xiążęciu Prymasowi y następcom iego, w Grodzie Łowickim z dawności to imię mającym, tranzakcyje wszelkie doczesne y wieczne w interessach Prymasow iakimkolwiek sposobem tyjących się, czynić y zapisywać, które tey wagi y trwałości, iakoby przed xięgami Ziemskimi lub Grodzkimi zeznane były mieć chcemy.

Ustanowienie liczby Sędziów Kapturowych.

Że do ucalenia *internae tranquillitatis* z praw obrębów nie wykraczająca sprawiedliwość, naywiększym iest dobra publicznego uszczęśliwieniem, a w okropnym Bez-Krolewia czasie w iurydykcyach Kapturowych nieumiarkowana liczba osob, na tychże sądach zasiadających częstokroć uciążliwości obywatelów bywa przyczyną, gdy nawet praktykowana po Woiewodztwach stu albo więcej Sędziów Kapturowych liczba, tak przez ustępy przedłużone, iako też nieprzyzwoite *sacrario* sprawiedliwości między Sędziami poróżnienia *cursum* sprawiedliwości tamuie; przeto chcąc temu *in futurum* zapobiec złemu, *unanimi consensu* Stanów zkonfederowanych po Woiewodztwach, Ziemiach, y Powiatach, gdzie się Sądy Kapturowe agitować zwykły, *numerum certum*, to iest osob naywięcej 24 Sędziów Kapturowych *novi juris* nie podległych obierać postanawiamy.

Ważność przywileiów.

Przywileie y konsensa od Krola IMci świeżo zmarłego, aby *in suo robore et valore* zostawały, mieć chcemy.

Senatorowie nieprzysięgli.

IchMość PP. Senatorowie, którzy odebrawszy przed śmiercią Krola IMci przywileie ieszcze nie przysięgli, na terażniejszym Seymie Stanów zkonfederowanych Rzeczypospolitey przysiędź mają.

Seymiki boni ordinis Wdztwa Sandomirskiego.

Ponieważ konstytucya terażniejsza Trybunał Kommissyi Radomskiej y Kommissarzow zniósła, przeto Seymiki *boni ordinis* Woiewodztwa Sandomirskiego, iuż nie do obierania Kommissarzow na Kommissyą Radomską, ale do rozrządzenia dochodami Woiewodztwa przez Senatora zagaiającego z Senatorami przytomnemi, y z Urzędnikami po Seymikach skończonych Deputackich zachowane y utrzymane mieć chcemy. Nastąpioną zaś dyspozycją w roku 1763 przez Urodzonych Marszałka y Kommissarzow potwierdzamy.

Obiaśnienie Urzędów Wdztwa Sandomirskiego.

Obiaśniając konstytucye *annorum* 1726 *et* 1736 pozwalające Urzędy Powiatom Wiślickiemu, Pilźnińskiemu, Radomskiemu, Ziemi Stężyckiej, Opoczyńskiemu; Chęcińskiemu; porządek Urzędników tychże Powiatów przychylając się do konstytucyi 1611 taki mieć chcemy; aby po pierwszym Staroście Sądowym pierwszego Powiatu,

70

drugiego Powiatu Starosta Sądowy; także po Chorążym pierwszego Powiatu, Chorążym drugiego Powiatu, *et per consequens* Urzędnicy według starszeństwa Powiatów zasiadali, y stalla swoje obserwowali.

Urzędy Powiatowe Wołyńskie.

Woiewodztwu Wołyńskiemu aby według trzech onego Powiatów Urzędy były przydane zwyczajem innych Woiewodztw, y konferowane były obywatelom, w obrębie tegoż Woiewodztwa possessyą mającym, *ad pacta conventa futuro Regnanti* rekomendować zlecamy, co temu Woiewodztwu nazawsze służyć ma.

Seymiki Xięstw Zatorskiego y Oświęcimskiego, y Ziemi Halickiej.

Dogadzając żądaniu Xięstw Zatorskiego y Oświęcimskiego, Seymiki przed-Seymowe, które do tych czas tygodniem przed Seymikami Woiewodztwa Krakowskiego miewać zwykły, ażeby odtąd tego samego dnia, którego się w Proszowicach odprawia, miewały, ustanawiamy. Toż samo ustanowienie ściąga się do Ziemi Halickiej, która *eodem die et termino* w Haliczu, iak Woiewodztwo Ruskie w Wiśni seymikować ma.

Dystynkcyja Seymikow Generału Ruskiego.

Ponieważ obywatele Ziem Generału Ruskiego, to iest: Lwowskiej, Przemyskiej, y Sanockiej, przytrudny y odległy (a osobliwie Ziemia Sanocka) mają przystęp, y przejazd do miejsca sobie wyznaczonego miasteczka Wiśni Sądowej; więc za zgodą Stanow zkonfederowanych, odtąd każda Ziemia w swoim Grodowym mieście, iako to Ziemia Lwowska z Powiatem Zydaczewskim w Lwowie, Przemyska w Przemysłu, Sanocka w Sanoku Seymiki Deputackie y Gospodarskie odprawować będą. Wyjąwszy tylko Seymiki Poselskie, tudzież *Relationum*, y podczas Bez-Krolewia *Ante-Konwokacyalne*, na które do Generału prawem opisanego, to iest do Wiśni Sądowej przerzeczzone wszystkie trzy Ziemie z Powiatami zwyczajem dawnym zieżdzać się powinny.

71 Pozwolenie obierania Deputata na Trybunał y Posła na Seym z Powiatu Zydaczewskiego.

Powiat zaś Zydaczewski iurysdykcyą Grodu y Urzędów mający, a ziednoczenie z Ziemią Lwowską seymikując, w obieraniu iednego tylko Deputata y dwoch Posłów, aby dla liczności w teyże Ziemi Lwowskiej y Powiecie Zydaczewskim urzędników y ziemian, dla pomnożenia sprawiedliwości, z tąż Ziemią Lwowską dwoch Deputatów, a trzech Posłów obierali, też Stany zkonfederowane Rzeczypospolitey w powszechny zgodzie stanowią. Przytym całego Generału laudum y dyspozycye, czyli to *unctum*, czyli w każdej Ziemi osobno dotąd nastąpione, mocą zkonfederowanych Stanow approbuujemy.

Pozwolenie trzeciego Deputata Woiewodztwu Podlaskiemu.

Ponieważ w Woiewodztwie Podlaskim trzy Ziemie, to iest: Drohicka, Mielnicka y Bielska z Powiatem Brańskim *reperiuntur*, z którego Woiewodztwa na Trybunał Koronny dwoch tylko Deputatów, to iest, z Ziemi Drohickiej corocznie ieden, a drugi przez dwuletnią Ziemi Mielnickiej z Ziemią Bielską alternatę obieranych, zasiadać zwykło, więc, za usilnym Urodzonych Posłów Podlaskich interessowaniem się, przydając iednego Deputata Woiewodztwu Podlaskiemu, a znosząc alternatę Ziemi Mielnickiej, z Ziemią Bielską mocą Seymu terażniejszego postanawiamy, aby tak w Mielniku iako y w Brańsku corocznie Deputaci byli obierani, *non praesudicando* iednak prerogatywie Generału Ziemi Drohickiej.

Kommissya ad revisionem archivi Ziemi Ciecchanowskiej.

Na prozbę y żądanie Posłów Ziemi Ciecchanowskiej, kommissyą do Ciecchanowa na rewizyą *archivi* Kancellaryi zdezolowanych ksiąg, na których bezpieczeństwo fortun szlacheckich zawisło naznaczamy, y za Kommissarzow do teyże rewizyi *actorum desolatorum* UU. Woyciecha Kluszewskiego Cześnika Ciecchanowskiego, Zygmunta Grabowskiego Podśędku, Tomasza Mchowieckiego Komornika Granicznego, Kazimierza Szydłowskiego Miecznikowicza Ciecchanowskiego, Iana Gumowskiego Vice-Regenta, y Kazimierza Łazowskiego Burgrabich Grodzkich Ciecchanowskich postanawiamy; którzy to Kommissarze *unius aut duorum absentia non obstante, captato tempore praevia avisatione* UU. Starosty y Pisarza Ciecchanowskich, do Kancellaryi Ciecchanowskiej *condescendendo, archivum* całe zrewidują, y zdezolowane księgi *per substitutos intaminatae fidei* przepisać każą, y cokolwiek *pro securitate publica* potrzebnego widzieć będą postanowią, y toż *archivum* w iakim na zawsze być powinno porządku, którego Ur. Starosta Ciecchanowski miejsce wyznaczyć w zamku y opatrzeć powinien, a Ur. Pisarz prowent z Kancellaryi mający w należytey one trzymać konserwacyi, opiszą, y rygor *super renitentes et negligentes Officiales* postanowią. UU. zaś Kommissarzom *lege praesenti* naznaczonym, Ziemia rekompensę za ich pracę y fatygę, tudzież y tym którzyby *acta* zdezolowane, przepisywali y aktykowali, obmyśli, y na Seymiku *Relationis*, albo po nim pierwszym, sposob do rekompensy ułoży.

O soli suchedniowej.

Lubo wszystkie Woiewodztwa, Ziemie, y Powiaty Koronne którym sol suchedniowa należy, upewnione być powinny, że w tym dawno postanowionym prawom nikt przeczyć nie może; terażniejszym iednak za powszechną Stanow Rzeczypospolitey zgodą, postanowieniem mieć chcemy też Woiewodztwa, Ziemie y Powiaty upe-

wnione, że wszystkie w czasie prawem wyznaczonym corocznie, taż sol suchedniowa niezawodnie dochodzić powinna, *in ea*, iako do tych czas odbierały *quantitate*. Y przywudzając *ad executionem* prawo w konstytucyi *anni 1678* wyrażone, że Woiewodztwo Łęczyckie z składu Dobiegniewskiego corocznie soli Krakowskiej beczek tysiąc odbierać powinno, mocą terażniejszego Stanow Rzeczypospolitey postanowienia nienaruszenie *observandum* mieć chcemy. Woiewodztwa Poznańskie, Kaliskie, Brzeskie Kujawskie, Inowrocławskie, y Ziemia Dobrzyńska, aby sol suchedniową onym według prawa z żupp Samborskich należącą, na składach prawem wyznaczonych punktualnie spuszczaną przez Żupnika Ruskiego, y tymże Woiewodztwom *secundum quantitatem* łanow wydawaną miewały, a od niey w płaceniu po grzywnie, to iest: po groszy Polskich 48 według prawa *anni 1576* nienaruszenie zachowane były, przykazujemy, y postanowienie sprawiedliwej według dawnego zwyczaju beczek miary, Kommissarzom do żupp Krakowskich y Samborskich z terażniejszey Konfederacyi naznaczonym, zlecamy. Żeby zaś częstym soli tak Krakowskiej iako y Samborskiej *pretii* podwyższaniem prawu *anni 1532* przeciwnym, *universum populum* krzywdzącym y ubożącym na zawsze zabezpieczyć się mogło; mocą Stanow Rzeczypospolitey postanawiamy, żeby Kommissya Skarbowa z terażniejszey Stanow Rzeczypospolitey woli złożona y naznaczona, soli wszelkiej sprawiedliwą cenę postanowiła, y za iaką, na którym składzie, ma być równo wszelkiej kondycyi ludziom przedawana, opisała. A *super transgressorem* takowego o soli suchedniowej postanowienia, y o przedawaniu wszelkiej soli opisaną, *poenam mille marcarum Polon. in omni foro, ad cuiusvis instantiam vindicandam* naznaczamy, y to *pro perpetua lege* mieć chcemy.

Defuitacya soli suchedniowej Woiewodztwa Sandomirskiego.

Ponieważ Powiat Radomski y Ziemia Steżycka odległe są żupp Bocheńskich, którym soli suchedniowej sprowadzenie iest przytrudne; przeto dogadzając żądom Powiatu y Ziemi, za usilną prozbą Posłów Wdztwa Sandomirskiego stanowiąmy, aby Powiat Radomski w Kozienicach, Ziemia zaś Steżycka w Modrzycach sol suchedniową, płacąc od każdej beczki po złot. Pol. dwanaście y gr. 20 do skarbu Krolewskiego w nagrodę defuitacyi odbierały, nakazujemy. Dystributorow soli w całym Woiewodztwie Sandomirskim obranych *ad praesens et in futurum* znosimy. Wydawanie soli suchedniowej na całe Woiewodztwo za assygnacyami z Grodow autentycznie wyjętymi, nie od beczki, ale od ekstraktu z lektą, korrektą, y pieczęcią po złotemu płacąc, *in perpetuum* mieć chcemy. Taryffy solne Woiewodztwa Sandomirskiego aby *de novo* ułożone były w każdym Powiecie na pierwszych Sądach po Koronacyi *in praesentia* Senatorow,

Urzędników, *et Officii Castrensis*, podług folwarkow taryffami, y tranzakcyami specyfikowanych w każdym Powiecie mieć chcemy, y nakazujemy.

Sol suchedniowa Woiewodztwa Sieradzkiego.

Skłaniając się do prozby UU. Posłów Woiewodztwa Sieradzkiego, y Ziemi Wieluńskiej, zlecamy, aby należąca sol suchedniowa, innych Woiewodztw, *et praecipue* Woiewodztwa Krakowskiego zwyczajem, bałwanami, lub beczkami, na bałwan rachując po beczek sześć, wydawana im była.

Sol Ziemi Wiskiej.

Sol suchedniowa na Ziemię Wiską dotąd była z żupy Praskiej wydawana znacznym sumptem w prowadzeniu oneyże londem. Dogadzając z tym prozbie ziemianow Wiskich, pozwalamy dla większej snadności, aby sol suchedniowa na pomienioną Ziemię Wiską przynależąca, na żupę Piątnicką pod Łomżą wystawioną, przez skarb sprowadzona była. Za co każdy sol biorący od beczki po gr. Pol. ośmnaście (opócz wyznaczonego *quantum*) za transport oney, skarbowi nadgradzając, wypłacać *tenebitur*. A iezeliby iakowym przypadkiem żupa Piątnicka ustała, więc teyże Ziemi do Praskiej żupy wrocić się wolno będzie.

Neofici.

Gdy się w całej Polsce zagęścił rodzaj neofitow, którzy z przyrodzoney biegłości y chciwości do prerogatyw szlacheckich, do possessyi Urzędow, y dobr ziemskich, z krzywdą rodowitey szlachty cisnąć się odważają, a prawa Koronne żadney takowym ludziom nie wyznaczyły kondycyi, szczegulnie punkt ieden w statucie Litewskim w rozdziale dwunastym, artykule siódmym, paragrafie ostatnim obojętnie napisany, za szlachtę neofitow deklarował poczytać, późniejsze zaś prawa o nobilitacyach postanowione, nie inną drogą, tylko za konsensem Stanow Rzeczypospolitey na Seymach rekomendowanym y zasłużonym osobom do klejnotu szlactwa Polskiego przychodzić wyznaczyły. Przeto zabiegając, aby ten rodzaj neofitow rodowitego szlachty Polskiej pleminia z czasem nie zaćmił, mieć chcemy y postanawiamy, aby takowi neofici, lub od nich *descendentes*, którzyby się do mieyskiej kondycyi udać chcieli, y byli sposobnemi, tych wszystkich wolności iako y Szlachetni mieszczanie używali, a którzyby około roli pracować chcieli, aby czynsz z teyże roli y gruntu przyzwoity panom gruntu tego własnym płacili; a iezeliby się który z neofitow, lub od nich pochodzący na Urzędzie iakowym przez niewiadomość kondycyi y urodzenia, sobie konferowanym znajdował, lub dobra iakowe dziedzictwem nabyte, czyli sposobem zastawnym posiadał, tedy zapozwany *ad competens forum*, ma podlegać terażniejszemu postanowieniu, dobra zaś od czasu niniejszey ustawy do lat dwoch, szlachcie rodowitym zprzedać, a z dobr zastawnych summy

podnieść, y z tychże dobr ustąpić starał się, a to *sub confiscatione bonorum et summarum per medium delatori, per medium fisco cedendorum, et cedendarum*. O co *forum* Trybunałów y *registr deductionis nobilitatis*, tak w Koronie iako y w W. X. Lit. naznaczamy.

Reassumptio prawa o ludzłach służących.

Ponieważ ludzie służący, osobliwie *deterioris conditionis*, że bywają bez attestacyi przyjmowani, częstokroć przez ucieczkę y inne złe akcyje niedosłużywszy czasu, panów swoich zdradzają y zawodzą, zaczym zapobiegając tej rozwiolności, wszystkie prawa o tym postanowione, osobliwie *anni 1678 in toto* reassumujemy; z tym warunkiem, aby nikt służącego bez attestacyi pana swego nie przyjmował, *sub poena adauca 1000 grzywien in Officio Castrensi, praecisa appellatione et diffugiis juris, irroganda*.

75 Pozwolenie konserwacyi smolakow Ziemi Halickiej.

Ziemia Halicka przy pograniczu Wołoszczyzny y gor Węgierskich leżąca, a zatym niazdom opryszkow y rozboiom hultajstwa tam się ukrywającego podlegając, ażeby sobie dla ochrony własney y domowego bezpieczeństwa, sposobem Ziemiom Przemyskiej y Sanockiej pozwolonym, sto smolakow na wieczność konserwować mogła, na żądanie Urodzonych Posłów tejże Ziemi pozwalamy, y na konserwacyą onych, podatku wolne ma obmyślenie.

O popowiczach.

Zapobiegając zaś uniwersalnemu kraioiow wszystkich Ruskich doświadczonemu niebezpieczeństwu, z przyczyn, że w tychże kraiach mnoży się prozniakow *sine seruitio et artificio* zostających synow kapłańskich *plebeiae conditionis* popowiczow nazwanych, z których gdyby który do lat piętnastu do nauk w szkołach, lub rzemiosła iakowego w mieście nie aplikował się, alboi po skończonych naukach, lub w rzemieśle wyćwiczony tak do stanu duchownego *non aspirans*, iako też do cechow w mieście nie należąc, takowego *subditatui* własnych *adjungimus* kollarow.

Xięstwo Inflantskie.

Desideria obywatelow Xięstwa Inflantskiego, tak względem odmiany kadencyi sądow w Assessoryi Koronnej przez ordynacyą ostatnią w r. 1677 *in mensibus Ianuario et Februario* ustanowionej, iako też względem ponowienia praw stanowiących dobra lenne za dziedziczne, za sprawiedliwe uznawając; kadencyą do sądenia się w Sądach Zadwornych Assessorskich Koronnych na miesiące May y Czerwiec przenosimy, y w tych miesiącach same spraw Xięstwa Inflantskiego sądenie determinujemy; oraz *pacta Subjectionis et Unionis* tegoż Xięstwa y przywilej Nayiaśniejszego Zygmunta Augusta nadany we wszystkim approbuując, dobra wszystkie w Xięstwie Inflantskim, ktore kiedykolwiek in

possessione szlachty zostawały y zostają, y *specialiter* dobra Andzelmuyza, ieden tylko dym mające, niesłusznie za dzierżawkę poczytane, w possessyi Ur. Iana Weysenhoffa Koniuszego Xięstwa Inflantskiego będące, (oproc czerech Starostw, Lucyńskiego, Rzeczyckiego, Maryenhaukiego y Duneburskiego) za ziemskie, wieczne, dziedziczne uznaiemy. Tudzież ordynacye, iednę *sub anno 1607* drugą 1677 co do alternaty preskrypcyi, y innych punktow reassumując, wydanie przywileiow na Urzędy Inflantskie *impossessionatis*, a zwłaszcza obcym innych Woiewodztw y Powiatow obywatelom abrogujemy, y aby *in posterum* nie wychodziły, WW. Pieczętarzom oboyg narodow pilność mieć zalecamy. Także kościół parochialny Dyneburski przy possessyi, tak folwarku Nidermuyzy, *vigore* konstytucyi 1679 y 1683 od Starostwa Dyneburskiego wydzielonego, iako też gruntow w pośród gruntow miejskich miasta Dyneburka trzymany, utwierdzamy.

Okazywanie Woiewodztw.

Prawa dawne o okazywaniach Stanu rycerskiego, Woiewodztwom, Ziemiom y Powiatom Koronnym służące reassumujemy, y dawnym zwyczajem w prawie przepisany *sine impositione* w ekzekucyi iako najskuteczniejszej mieć chcemy, na co sobie Woiewodztwa, Ziemie y Powiaty *lauda* nowe postanowią, miejsca y porządek dawny reassumować będą, *non obstantibus exceptionibus* Woiewodztw Mazowieckich y Pruskich *sub rigore in lege descripto*.

Uchylenie Kommissyi Radomskiej.

Ponieważ dwie Kommissye, iednę Ekonomiczną skarbu Koronnego, drugą Woyskową dla woyska Koronnego, dla tym prędzey sprawiedliwości, y dobrego rządu, za powszechną zgodą skonfederowanych Stanow Rzeczypospolitey ustanowiliśmy, a zatym Trybunał Radomski z wyznaczeniem y elekcyą Kommissarzow na ten koniec postanowiony uchylamy, to ostrzegając, aby wszelkie sprawy y interessa skarbu Koronnego, tudzież pogłownego y podymnego tyżące się na pomienionej Ekonomiczney Kommissyi, a zaś woyskowe także likwidacye na Kommissyi Woyskowej, według obszerniejszego obudwoch opisu, odtąd agitowały się, *et more ac auctoritate* Kommissyi Radomskiej *cum potestate cognitionis et resolutionis decretorum*, sądzone były, nie inwolwując iednak spraw *juris Regii et Terrestris ac Civilis*, iako do innych iurydykcyi prawem opisanych należących, tudzież *et intuitu laudorum Palatinatum*, także względem soli suchedniowej, czopowego, y szelężnego.

O mennicy y monecie.

Gdy widzimy iak ciężką iest kraioiow ruiną narzut zagranicznych rozmaitych a fałszywych monet, ktorych wykorzystanie bez własney narodowej nie możemy, przeto zlecamy tymze ustanowionym Radom Ekonomicznym oboyg na-

rodow, aby sprowadziwszy do siebie ludzi w materyi menniczej biegłych y znościom doskonałą mających, z niemż o sposobach skuteczniejszych, a pożytek narodowi y dobroć monety przynoszących naradziwszy się, poukładane w tej mierze projekta Stanom Rzpłtey na pierwszym da Bog Seymie *ad trutinam* podały, ktore to sposoby nietylko się ściągać mają ku otwarciu gor Olkuskich, lecz oraz ku wynalezieniu szrodkow iak naydoskonalszych, abyśmy iak nayrychley do nowej, własney, a dobrej przyieść mogli monety.

77

Taż oraz Rada tak Koronna iako y W. X. Lit. ma zapobiegać wprowadzeniu zagranicznych złych pieniędzy, ktore iako kurrencyi żadney mieć nie mogą, na skarb Rzeczypospol. do stopienia zabrane być zawsze powinny. Ustanowienie przytym waloru y kurrencyi monety uniwersalami Wielm. Podskarbach wielkich oboyg narodow opisane y ogłoszone, ztwierdzamy, y aby skutek swoy powszechnie miało, nakazujemy.

O iurydykcyach.

Lubo tylokrotnymi prawami ostrzeżono iest, aby iurydykcye, iedna drugiej nie uwłaczała prerogatywie, gdy iednak mimo te zakazy przewrotność ludzka zdrożywszy od prawa, ważyła się nowe czynić przeciwko prawom *attentata*, mianowicie pociągania *ex re Ministerii* do Trybunału Wielm. ś. p. niegdyś Iana Małachowskiego Kanclerza Wielk. Koron., pilnego praw na wzor następcom Stroża; przeto te y tym podobne relacye y manifesta, aby nie zostawały potomności gorszenia przyczyną, sam nawet dekret Trybunału Lubelskiego w tej mierze w roku 1759 miesiąca Lipca szostego dnia wypadły, *ad tenorem* praw *annorum 1633, 1667, 1699 et 1726 pro nullo imo extunc ad cuiusvis requisitionem eliminando*, mieć chcemy y nakazujemy.

O iurydykcyi Marszałkowskiej.

Ułatwiając kollizye między iurydykcyami Marszałkowską y Sądow Kapturowych Ziemi Warszawskiej, dla tym większego utrzymania bezpieczeństwa publicznego, y zachowania rządu dobrego w mieście stołecznym Warszawie, Sądy zwyczajne Marszałkowskie za wiadomością naszą, pod laską Wielką W. X. Lit. iako *a corpore et sensu consulentis Reipublicae* nieodłączającego się approbuicmy, oraz *omnes praerogativas* Marszałkom W. Koronnym *convenientes* pod czas Elekcyi y generalnych Sądow Kapturowych, tudzież teraz pozwolonych aż do szczęśliwey da Bog przyszłego Krola Koronacyi, przy teyże lase Wielkiej W. X. Lit. (*non praesudicando* iednak po zupełnym uspokoieniu Rzpłtey Marszałkom W. Koronnym,) mocą Seymu terażniejszego zupełnie zachowujemy. Z tym zaś ostrzeżeniem, ażeby przed y po generalnych Kapturach, sprawy do rozsądenia Ziemiańskim Kapturom prawem wyznaczone *juris et facti* po dobrach Krolewskich, duchownych, y ziemskich w Ziemi Warszawskiej wynikłe, do Sądu tylko

Kapturowego tejże Ziemi, a zaś *recentis criminis et patrali delicti* w okrągu miasta Warszawy, do Sądow Marszałkowskich należały. Iednak gdyby kto y w tym okrągu *ex terrigenis nobilibus in recenti facto* był poymany, nie do Marszałkowskich, lecz do Kapturowych Sądow oddany być ma.

Zlecenie Deputatom do ułożenia *pactorum conventorum* względem przyszłej ordynacyi Sądow Assessorskich I. K. Mci Kor. y W. X. Lit.

Lubo ta sądowa iurydykcyja w osobie Krola IMci iest w sobie naywyższą, do spraw icy z dawnych praw właściwych, y temi prawami od innych wszelkich iurydykcyi dość iest mocno ostrzeżoną, *in Volumen legum Regni* wniesioną, y konstytucyą roku 1683 ztwierdzoną zaszczyca się ordynacyą; gdy iednak nowe uwagi, y przypadki polepszenia praw y zniesienia wszelkich ztąd pochodzących wątpliwości potrzebiują, aby przez to naydelikatniejsza część kraiowego porządku, to iest Święta sprawiedliwość iak naygruntowniey caloną została.

Przeto za wdaniem się Wielm. Xiążęcia Pana Michała Czartoryskiego Kanclerza Wielkiego W. X. Litew. nieśmiertelney pamiątki y wdzięczności od Rzeczypospol. godnym, bo przykład miłości dobra powszechnego, nad miłość siebie samego ludziom przyrodzoną zostawiającym, terażniejszą ustawą zkonfederowanych Stanow Rzeczypospolitey Wielm. y Urodzonym Deputatom do ułożenia *pactorum conventorum* z przyszłym da Bog Krolem IMcią deputowanym pilnie zalecamy, aby te *desideria* Stanow zkonfederowanych *futuro Regnanti in iisdem pactis* do przyszłej ordynacyi powyżey wzmiankowanych Sądow Assessorskich przelożyli. To iest iawną deklaracyą, że dekreta tychże Sądow z oczywistych stron kontrowersyi ferowane, tej są wagi y twierdzy, co y dekreta Seymowe, Relacyjne, lub głównych Trybunałow, pod żadną nie podpadającą appellacyą, ale skoro ferowane będą, strony na ich rozsądeniu, iako na rzeczy osądzoney, przestać powinny, y im zadosyć czynić.

A iako Krolowie nasi przez dawniejsze *pacta conventa* z Rzpłtą, ofiarowali się we wszelkich radach y sądach *ad pluralitatem* łączyć swoje zdania, tak y w tych Sądach Assessoryi, aby WW. Pieczętarze Wielkiej y Małej Pieczęci oboyg narodow mieysce Krola IMci zasiadający, y w reprezentacyi Krolewskiej osoby przydujący, wszystko iuż tylko wraz z Assessorami tychże Sądow, stosując się *ad pluralitatem votorum*, sądzili, y decydowali, po ordynacyi nastąpić mający. Postanowi także w tej ordynacyi Krol IMé sposobem niżej wyrażonym liczbę, oproc Urzędnikow Kancellaryi, pewną Assessorow z Senatu y Stanu rycerskiego, Koronnych w Koronie, Litewskich w Litwie, y opisze im rotę iuramentu, iaką mają przy obięciu mieysce swoich w tym Sądzie *coram praesidibus* onegoż, tak w Koronie iako y w W. X. Lit. wprzod wykonać.

78

79

A że *officia damnosa* nikomu być nie powinny, obmyśli onym sposob przywoitey nadgrody z szafunku łask swoich, lub przez inne ustanowienie, iakie tylko nappewniejsze być może dla ich satysfakcyi za podjętą *in publico obsequio* pracę.

Wyznaczy także mieysca pewne na zawsze dla odprawowania tych Sądow, tak w Koronie iako y w W. X. Lit. oraz y kadencye, w których się bądź w obecności Krolewskiej, lub też *sub absentiam* jego sądzić powinny. Kadencye Assessoryi W. X. Lit. w Warszawie, Grodnie, lub Brześciu Litewskim być mają.

Dołoży y to w tej ordynacyi, że gdyby WW. Pieczętarze obojga narodow większey y mniejszey pieczęci, *publicis negotiis* tak zabawni byli, aby na którą kadencyą albo sessyą ieden z nich ziachać, y na niey imieniem Krola IMci przydować nie mogli, to pierwszy *in ordine Senator assidens*, w osobie Krolewskiej przydować ma, aby tym sposobem każda kadencya upewnioną być mogła, y oczekujący sprawiedliwości zawodu nie mieli.

Księstwo iednak Inflantskie podług żądź przez Posłow swoich wniesionych, *circa jura sua antiqua, et circa praerogativam sententiae decisivae* przy Pieczętarzu, w kadencyach swoich rocznych, w miesiącach Maiu y Czerweu przypadających, (na których Pieczętarz zawsze zasiadać ma) *vigore* ordynacyi 1677 y zaszley terażniejszego Seymu ustawy, w tychże Sądach Assessorskich ma być zachowane, y *desideria* w tym swoje do mającey nastąpić ordynacyi I. K. Mci *specialiter* podać będzie mogło.

Aby zaś powszechnemu upadkowi miast wszystkich y miasteczek Krolewskich, tudzież bspieczestwu osob w nich mieszkających, twierdzą nadanych onym łaskawie praw y przywileiow od Najiaśniejszych Krolow Ich Mciow ubezpieczonych, mogło się dostatecznie zabezpieczyć, a przez to do osiadania ich, y przyjęcia prawa mieyskiego ludzi wolnych nawet z zagranicy zachęcić. Tedy wszystkie te sprawy *co ad executionem privilegiorum*, lub też *decretorum*, iuz *prolatorum* do Sądu Krolewskiego Starostom, lub którymkolwiek osobom, od miast intentowane będą, aby *summario processu*, tak właśnie, iak *causae expulsionum* w tymże Sądzie odsądzone były, y tenże sam registr dla wpisow swoich miały.

A ponieważ ustawicność przez niezawodne kadencye tego Sądu przyśpieszy dla każdego sprawiedliwości, z pomnożenia zaś iurydykcyi lub rozdziału iednocyje na dwie, wzmagaia się czasem *jurisdictionum* kollizye. Tudzież że Wielelni y Urodzeni Referendarze Koronni y W. X. Litew. nie mają dotąd opisaney przez prawo własney swoiey iurydykcyi, tylko na pomocy będąc WW. Pieczętarzom, w rozsądzaniu *causarum mere colonarium*, władzą I. K. Mci sądzili; zaczynamy gdy tak mieszczanie, iako y poddani dobr Krolewskich pod iedną a nierozdzielną iurydykcyą Sądową I. K. Mci należą, więc do każdej kadencyi, *pro disjudicandis causis mere*

colonariis, w których Pisarz Referendarski szlachcic pioro trzymać będzie, wzmiankowaney ordynacyi, tenże Krol IMć niedziel cztery przyda, aby tak ukrzywdzeni poddani Krolewscy od swoich dzierzawcow pod iednymże ustanowionym na formę wyżey opisaną Sądem, w którym y Referendarze zasiadają, swoię niezawodną sprawiedliwość zyskiwali, *unanimi consensu* zalecamy, y skoro sporządzona też ordynacya w tych opisanych punktach od Krola Imci będzie, terażniejszą Konfederacyą onę wzmocniamy, y na potomne czasy ztwierdzamy.

Na tych Sądach Assessorskich zasiadać mają, y iako *nati Assessores adesse* powinni, ci Urzędnicy:

W Koronie, Xiądz Sekretarz Wielki, Referendarze, Podskarbi Nadworny, Pisarz Duchowny, Instygator, y Vice-Instygator Koronni, którzy lubo zasiadać powinni, że iednak *ad instantiam* ich pozwy wszystkie do tych Sądow wychodzą, dla tego *votum* nie *decisivum*, ale tylko *informativum* mieć będą. Regenci Kancellaryi Większey y Mniejszey.

W Litwie *in simili*, Xiądz Sekretarz Wielki, Referendarze, Podskarbi Nadworny, Pisarze Wielcy W. X. Lit. Instygator y Vice-Instygator W. X. Lit. tak iak w Koronie, Regenci Kancellaryi Większey y Mniejszey.

Do tych Assessorow, innych więcey *ad numerum* osob 24 wszystkich *cum natis Assessoribus*, Stany Rzeczypospol. na Seymie *Coronationis*, y potom na każdym Seymie ordynaryinym *ex Senatorio, et equestri Ordine* od Seymu do Seymu ordynaryinego *pluralitate votorum* sposobem w Kommissyi Skarbowey opisanym, przy złączeniu Izby Poselskiej z Senatem obierać będą, a do sądzenia *absentia nonnullorum non obstat*, byle siedm osob było, a osmy Pisarz Dekretowy; a iako Pisarz Dekretowy W. X. Lit. bywał zawsze y iest *ex statu nobilitari vir emeritus*, tak y w Koronie szlachcic być mający, lubo siedzieć powinien, iednak *votum decisivum* dawać nie ma, ale tylko *informativum*.

Metrykanci także szlachta być mają, *salvis modernis possessoribus*, którzyby z nich nie byli kondycyi szlacheckiey.

Bezpieczeństwo obrad publicznych, y osob w nich wchodzących.

Ponieważ tak daleko zuchwałosc ludzi swawolnych zabiegła, że iey ani prawa dawne ostrością kary grożące, ani mieysca ku publicznym obradom poświęcone, żadnego iak doświadczyliśmy wstrętu nie czynią, a iedno po drugim pogorszenie sroższych coraz przypadkow spodziewać się każe; przeto ucalaiąc napotym iak naydoskonaley to bezpieczeństwo nietylko obrad publicznych, to iest Seymow y Seymikow, które są nayistotniejszą częścią w Rzeczypospolitey dobra powszechnego, ale też osob w nie wchodzących, y mieysce ku ich odprawowaniu wybranych, lub prawem wyznaczonych; wszystkie w tym przypadku dawne, na takowe zu-

81

chwალce y gwałtowniki, iuz postanowione przez statut Zygmunta I. w Krakowie roku 1507, *titt: De poena eorum, qui manu armata ad judicia et Conventus generales et particulares veniunt*, y drugi tegoż samego Krola w Piotrkowie 1510, *titt: Poena statuta contra violatores Consiliarorum et Nuntiorum ad Conventus publicos proficiscentium*, prawne kary nie tylko ponawiamy, ale też aby *in executione rigida* w każdym czasie *contra delinquentes*, nie mając żadnego względu na osoby y dostoięństwa, lecz na sam zły uczynek, zostawały, powszechną zgodą Stanow pod Seym terażniejszy zkonfederowanych ustanawiamy.

A że ekzekucya nieodwłoczna prawa iest nayskuteczniejszym wynalazkiem pewney złych obycaizow naprawy, zaczynamy gdyby się taki excess podczas Seymu lub Sądow wszelakich trafił, y był naprzeciw osobom lub mieyscu wykonany, zaraz *in loco delicti* w obmowie powyżey cytowanego prawa, przez Sąd Marszałkowski złożony, ma być przykładnie w winowaycy ukarany.

W przypadku zaś uciezki, y niestawienia się za pozew winowaycy, lub winowaycow, rygor infamii wieczney *et confiscationis bonorum* naprzeciw onym rozciągamy, y wskazujemy.

Ubezpieczenie miast.

Że miasta dla różnych przyczyn, uciemiężenia y bezprawia, do ostatniego przychodzą upadku, zaczynamy chcąc one podźwignąć, nayprzod wszystkie prawa y konstytucye zdawna im służące, tudzież późniejsze przywileie, prawom Koronnym nie przeciwnie, ztwierdzamy. Do tego re-assumuiąc konstytucyą 1659, *titt: Assekuracya miast*: wszystkie iurydykcyje sądowe przy miastach y miasteczkach (te szczegulnie wyiawszy, które albo osobliwą konstytucyą, albol też *privilegio haeredum, Principum et Ducum* ustanowione są) tak świeckie *cujusvis conditionis*, iako y duchowne znosimy.

A zatym mieszkańcy pod takimi sądom mniemanemi iurydykcyami, aby *ex fundo* do władzy Magistratow miast, tudzież *ad onera civitatensia fundum afficientia*, podług konstytucyi *annorum 1611, 1654, 1659*, należały, postanawiamy. *Salva* iednak *constitutione anni 1658 titulo: Grod Warszawski: in toto manente*.

Y przez to niemają uszczerbak dzieie się miastom, że duchowni *in communione* żyjący, także zakonnych *possessiones* dobr y gruntow mieyskich, iednych przez donacye, drugich przez zapisy summ na wyderkaff, y legowanych *per testamenta* ponabywawszy, gruntow niemają tymże miastom uięli, zaczynamy konstytucyą *anni 1635 titt: Ordynacya dobr ziemskich*, y *titt: O wyderkaffach*: dotąd samym dobrom ziemskim służącą, *et rigorem* oneyże odtąd, *etiam* co do dobr y gruntow mieyskich rozciągamy, oraz konstytucyą *anni 1726 titt: Warunek: de non alienandis bonis* od Stanu rycerskiego, y mieyskiego do duchowieństwa, między Litewskimi konstytucyami umieszczoną, że y Koronie tak do ziemskich, iako y mieyskich dobr służy, deklarujemy.

Waruiąc to na zawsze, aby też ohoiey natury dobra, bądź przez donacye, wendycye, bądź testamentowe y inne legacye lub zastawy, albo wyderkaffy połowę waloru dobr przewyższaiące, żadnym sposobem od Stanu świeckiego do Stanu duchownego nie odpadały, a to pod ekzekucyą rygoru na przyjmuiących takowe przeciw prawu tranzakcyje w konstytucyi *anni 1635*, a zaś na nabywaiących w konstytucyi 1726 wyżey cytowanych, wyrażonego.

Fundacyi klasztorow nadto pomnożonych, *de nova radice*, tam tylko, gdzie o milę kościoła farnego nie masz, *salvis conditionibus de lege requisitis*, pozwalamy, co się nie ma rozumieć o fundacyach oyczyźnie potrzebnych, y pożytecznych na dobro szlacheckiego Stanu. W czym dopilnowanie Wielelnym w Bogu Biskupom *loci ordinariis*, Senatorom, Urzędnikom, Ziemstwom, y Grodom Wojewodztw zlecamy, aby się mniej potrzebne nie mnożyły fundacye.

Possessye zaś, których dotąd bądź duchowni, bądź świeccy w miastach ponabywali, wszelkich kupcow iakimkolwiek handlem się bawiących, lub rzemieślnikow z krzywdą miast od zwyczajnych z rzemiosła albo kupiectwa mieyskich podatkow, okrywać nie powinny, lecz też podatki, iak gdyby pod mieszczaninem mieszkali, płacić sprawiedliwie powinni będą, *sub responsione* o to w Sądzie Mieyskim, a *per appellationem* w Zadwornych Sądach, *et libera* przez Urząd Mieyski finalnego dekretu *executione*.

Zagęścili się robienia y szynkowania trunkow na gruntach mieyskich, possessyi tak duchownego iako y szlacheckiego Stanu z uymą y przeszkodą miast y mieszczan. Przeto konstytucye wszystkim miastom *anni 1659*, tudzież 1683, miastu Krakowu służące do skutku przywodząc, *praemissosque abusus tollendo*, same miasta y mieszczan *circa libertates mercandi, brazandi, distillandi et propinandi*, podług opisu iednak dekretow Krola IMci *pro unoquoque loco* po tych konstytucyach zaszłych, *et salvis juribus legitimis ac usu* robienia piwa y dowożenia (iako to w Warszawie *practicatur*) *acceptato*, zachowuemy, *sub confiscatione omnium liquorum per Officium Castrense decernenda, et exequenda*. Takowe zaś ekzekucye do domow y gruntow szlacheckich y duchownych zsyłane *pro invasionibus aut violentiis reputari* nie powinny. Co iednak klasztorom, dla własney tylko osob zakonnych y służących swoich potrzeby, w używaniu browarow *praejudicare* nie ma.

Insuper miastom stołecznym zruynowane kamienice, spustoszone place, w mieście *situm* mające, a dotychczas od lat 60 z podatkow publicznych y mieyskich przez same miasta opłacane, iezeliby *haeredes, creditores et praetensores eorundem fundorum* nie odezwali się, y zaległych kosztow miastu zupełnie nie wrocili, po wyszłym a *data* niniejszey konstytucyi roku, wieczyście żadney nie zostawuiąc salwy, pomienionym miastom przysądzamy.

Do tego, chcąc we wszystkim zabiedz miast

83

80

spustoszeniu, mieć chcemy, że gdy dziedzic kamienicy iakiey długami tak obciążony będzie, iż one nie zdoła uspokoić, ta kamienica *per plus offerentiam* ma być przez miasto do przedania podana, naywięcej za nią placący wieczystym iey stać się panem, a takowa sprzedaż przez trzy lata ciągnąć się ma.

Reassumując przytym *legem* tychże miast stołecznych *sumptuarum, vigore constitutionum* 1617, 1628, aby mieszczenie (wyiąwszy Magistraty) szabel, szpad, y innych prawem zakazanych stroiow nie zażywali, *sub gravi contra negligentis, względem dozoru tego, in ipsos Magistratus animadversione, in foro competenti evincenda*, nakazujemy.

Że też Ex-officia nie małą miastom przynoszą uciążliwość, a Ex-officiantom niewygodę, y w naymactw trudność; zaczym Starą y Nową Warszawę z ich przedmieściami, tudzież Kraków, Lwów, Lublin, Poznań, Piotrków, Radom, Kalisz, Wschowę, Toruń, y inne wszystkie miasta, w którychby się rezydencya Krolewska, Seymy y Ziazdy publiczne, lub Trybunały, czyli też kommissye odprawowały, *ab Ex-officiis* dla dworu Krolewskiego, Senatorow, Posłow, Deputatow y Kommissarzow, oraz Sędziow Marszałkowskich, Ziemskich y Grodzkich, a podczas *Interregnum* Kapturowych, y innych ktorychkolwiek osob *in perpetuum* (wszelakie przeciwno znosząc konstytucye) mocą y powagą Seymu terażniejszego uwalniamy; zaczym aby Senatorowie, Posłowie, Deputaci, Kommissarze obrani, y ludzie Krolewscy stancye sobie naymowali, y płacili, *possessores* zaś od takowych stancyi swoich konduktorow aby nie depaktowali, *forum* w tych miastach, gdzie się Seymy odprawują, y Sądach Marszałkowskich, a gdzie się Trybunały y kommissye sądzą, tam *forum*

84

w Grodzie *ad respondendum (servato foro civitatibus competenti in aliis causis)* oznaczamy, w ktorych to Sądach tak Senatorowie iako y Posłowie, y Krolewscy ludzie *sive alii contrahentes, respectu desolationis, et contractui non satisfactionis, possessorowie* zaś *respectu depactionis iudicatum et executionem pati* powinni. A ieżeliby się dali kondemnować, więc Urzędy Starościńskie, ktorym *bona victi*, tak ziemskie iako y mieyskie w tey tylko okoliczności *subsunt*, takowe kondemnaty do wykonania, *sub poena quingentorum marcarum* przyprowadzać mają. Starostowie też *sub eodem rigore fortem assistentiam* dodawać powinni będą. A takowe stancye Senatorowie y Posłowie w niedziel cztery *ab actu* Seymiku Przedseymowego sobie upewniać y naymować mają; a ieżeliby *possessor* niać lub zgodzić się nie chciał, albo kontraktem niby z kim innym zawartym chciał się bronić, (a temu wiara nie była dana), tedy takowy pozwany *assertionem suam in foro quo supra, juramento comprobare tenetur*. Na same tylko *praesidia* Trybunałskie, tudzież na chorągwie Marszałkowskie *utriusque gentis*, dla publicznego bezpieczeństwa ustanowione, a podczas agitujących się Seymow przy-

tomne (rownaiąc one w iednakowey Marszałkow dependencyi) na przedmieściach (Krakowską iednak y Senatorską ulicę w Warszawie, y tak duchowne, iako szlacheckie pałace, dworki, domy wyiąwszy) *pro semper* przez Urząd Mieyski wyznaczone być mają, ale się w nich Officyerowie, Unter-Officyerowie y gemeyni wraz z gospodarzami mieścić powinni, dla samych tylko Kom mendatow pomienionych chorągwi Marszałkowskich, y prezydow Trybunałskich, tudzież mieysca dla arestantow y dla obwachu przez miasta czyli wyznaczone, czyli naymowane być mają. Gospodarze zaś wyżey wyrażone żołnierskie stancye ponoszący, allewiacyą w kontrybucyach publicznych y mieyskich, *a sua jurisdictione* mieć powinni. *Cavetur* przytym, aby WW. Marszałkowie *utriusque gentis, sub pallio et praetextu* pozwolonych dla ich chorągwi Ex-Officyow, ludzi swych, czyli też nadworney milicyi, albo przyziacielskich nie lokowali y nie mieścili: niniejszego zaś *Ex-Officiorum* zniesienia wykonania po Seymie *imminentis Coronationis* zacznąć się powinna będzie.

Z tey przyczyny podczas Elekcji. Wielmożni Marszałkowie obojga narodow Poselskie gospody Woiewodztwom, Ziemiom y Powiatom, tak Koronnym, iako y W. X. Lit. dla Posłow, ktorzy na Seym do głównego Koła wysłani będą, w mieście Warszawie y na przedmieściach, zwyczajnym sposobem, y podług opisu dawniejszych Konfederacyi, wyznaczają y rozdają, dla czego wszelkie libertacye y serwitortaty na ten raz podnosimy, wyiąwszy te tylko, które konstytucyami są od tego uwolnione ciężaru.

Miasta *in fundis Terrestribus haereditarijs* za przywilejami Nayiaśniejszych Krolow, *iure Theutonico* albo *Culmensi* lokowane, aby w opisie tych wolności, które im *iure originali locationis* pozwolone są, na zawsze zostawały, władzą terażniejszey Konfederacyi postanawiamy.

Te też miasta Krolewskie, które do oddawania z dochodow swoich rachunkow przed swoim Starostą, albo Podstarostą, y przed temi, ktorych prawo wyznaczyło, są obliowane, aby te rachunki corocznie *sub rigore legum ac poenis in Officio Custrensi vindicandis* czynili oprócz tych miast, które podług osobliwego prawa przed swoimi Magistratami rachować się zwykły, *obstringimus*. A które miasta pachółkow dla obrony swojej trzymać obowiązały się y powinny, aby temu zadosty czyniły, nakazujemy.

Dawne prawa y przywileie wszystkie o mieszczanach dyssydentach, o kupcach cudzoziemskich, o niewwożeniu do Państw Rzeczypospolitey *irritamentorum luzzus*, ponawiamy, aby w ścisley były wykonania, postanawiamy.

Urząd Urodzonych Podwoiewodczych aby w obrębie praw tak dawniejszych, iako y na terażniejszym Seymie w tey mierze opisanych zachowywał się, ostrzegamy; wszelkie miastom przez nich uciążliwości, daniny, wymuszania, *non obstantibus quibusvis decretis, abrogantur*.

Gdy zaś miasta Nowa y Stara Warszawa re-

zydencya Krolow z okazji gęstych w rynkach y po ulicach domow drewnianych, często nie-szczęściu od ognia podpada; przeto zabiegając takowym przypadkiem, mieć chcemy, aby w rynkach Starey y Nowey Warszawy *pro publico commodo* targow, place od domow drewnianych, klitek, iatek, wolne y niezabudowane były, *salva designatione* inszych na to placow; domostwa drewniane z kominami murowanymi, które są dobre w ulicach y na przedmieściach pryncypalnych, zostać mają; bez reparacyi iednak, y aby tylko w nich wodek, oleiow składu nie było. A gdzie blisko kościołow, pałacow, są drewniane budowy, a tych sąsiedzi dla publicznego bezpieczeństwa od ognia, będą żądali zniesienia, tedy za taxą Sądu Marszałkowskiego z Urzędem Mieyskim, *et praevia solutione superficierum* przez żądających tego, zniesione być powinny, grunta iednak *penes haeredes* ich zostać mają, y z wolnością murowania na nich, a Urzędy Starey y Nowey Warszawy *ab Ex-officiis* da Bog od Seymu *Coronationis in futurum* uwolnionej. w sikawki, laki, y wszelkie porządki do gaszenia ognia opatrzyć się, y tegoż ognia przestrzegać obliowane są; czego Wielmożny Marszałek K. pod bytność Krolewską y podczas Seymow, w innym czasie Grod, *sub rigore contra negligentis, doyrzuc tenebuntur*.

86

Miasto Gdańsk.

Ledwie nie wszystkie Woiewodztwa Posłom swoim na terażniejszy Seym obranym y zgromadzonym włożyły w instrukcyą, y wyraziły swoje krzywdy od mieszczan Gdańskich zadawane, iako: że ciż Gdańszczanie nad osobami stanu szlacheckiego władzę y iurydykcyą sobie usurpując, onych do swego Magistratu albo Sędziow przypozywają, y tenże Sąd, sędzić przyzwozanych y wykonywać waży się. Iako się niedawno stało z osobą Urodzonego Franciszka Wilczewskiego Chambelana y Aktualnego Deputata na Trybunał Koronny, w którego osobie tak prerogatywa szlachecka, iako y *authoritas* Deputata, tylą konstytucyami warowana, uszczerbek poniosła; a nietylko w mieście wspomniane wykroczenia popełniają, ale też z miasta żołnierzy swych na dobra ziemskie posyłają, podatki Stanowi szlacheckiemu stanowią, y inne bezprawia y extorsy czynią. A co większa że ani konstytucyi, ani dekretow, ani kommissyi przeciwko nim stanowionych przyjąć, zachować, y wykonać zuchwale nie chcą. Takowe tedy występki, bezprawia, y krzywdy, aby daley nie rosły, o owszem aby poskromione, zganione, y skarane były, WW. y UU. Deputaci *ad pacta conventa* włożyć nie zamieszkaia, aby Nayiaśniejszy przysly Krol IMć raczył zaraz tę popolitą sprawę wziąć przed się po szczęśliwey da Bog Koronacyi swojey, y Kommissarzow wysłać *ad inquirenda praemissa*. Ktorzy prawa tegoż miasta przed sobą komportować rozkażą, iczeli takowa moc y władza, iaką sobie Gdański Magistrat nad szlachtą, także w bicu, pod-

wyższeniu, y redukowaniu monety, y innych exorbitancyach usurpuie, w tychże prawach znajduie się, one roztrząsają, y dostatecznie opiszą. W punktach zaś uczynkowych należytą z ludzi godnych uczyniwszy indagacyą, inkwizycyę wyprowadzą, skarg pokrzywdzonych, a osobliwie Urodzonego Wilczewskiego na ten czas Deputata, tudzież Urodzonego Tomasza Czapskiego Starosty Knyszyńskiego wysłuchają y osądzą, porządek y regulament ustanowią na zawsze, *et pro approbatione* tego do Nayiaśniejszego Pana odesłają.

Miasto Krakow.

Miasta Krakowa summy pieniężne na różne *praesidia* y assygnacye wydane, w Trybunale Radomskim wyklikiwowane, bonifikować temuż miastu *constitutione* 1710 deklarowane, satysfakcyą onychże do przyszłego Seymu odkładamy. A złotych Polskich 8000 *in alleviationem* głównego ze skarbu Koronnego *annuatim* płacić, *iuxta constitutionem* 1736 naznaczone (poki wżwyż wyrażone summy erogowane, temuż miastu wyplacone nie będą) prorogujemy.

Miasto Lwow.

Miasta Lwowa pretensyą względem summy siedmdziesiąt dziewięć tysięcy sto ieden zł. Polsk. groszy szesnaście, pieniążkow dziewięć, konstytucyą roku 1677 przyznaną, tudzież innych długow konstytucyą 1678 w recess puszczonej, do Kommissyi Skarbowey na wyklikiwowanie, y co się sprawiedliwego długu pokaże, na obmyślenie satysfakcyi odsyłamy, mając wzgląd na potrzeby publiczne miasta tego, które podług dyspozycyi w tym Kommissyi Skarbowey sprawić się ma.

Miasto Kamieniec y Okopy S. Troycy.

Aby fortece miasto Kamieniec *antemurale Christianitatis*, y Okopy S. Troycy w Podolu na pograniczu leżące, były w potrzebach swoich opatrzone, oznaczamy *tantisper* summy trzydziestu tysięcy złotych Polskich, która aby ze skarbu Koronnego nicodwólcnie była zapłacona, a dla Urodzonego Kommandanta fortecy Kamienieckiej, podług prawa szlacheccia y possessywnata 6000 złotych Polskich, iako dawniey brał, ażeby Kommissya Woyskowa z largicyi corocznie wyplacała, zalecamy. A mieszczan Kamienieckich od wszelkiej aggrawacyi, wedlug praw onymże służyjących, wolnemi y ubezpieczonemi mieć chcemy.

Utwierdzenie Akademii w Koronie y W. X. Lit.

Akademie Krakowską, Zamoyską, Wileńską w swoich prawach, przywileiach, prerogatywach, ozdobach bez żadney od nikogo prepedycyi, utwierdzamy.

Szkoła w Buczaczu.

Ku pomnożeniu chwały Boskiej y przyczynieniu sposobow edukacyi szlacheckiej młodzi,

87

fundacją Urodzonego Mikołaja Potockiego Woiewodzica Bełzkiego szkół z konwiktem y klasztora WW. OO. Bazylianow Buczackich Prowincyi Litewskiej, z przyłączonemi *jure haereditario* do tej fundacyi dwoma wsiami Zieloną, y Dźwinogrodem nazwanymi, przedtym do klucza Buczackiego należącemi; approbujemy.

Ponowienie prawa względem szlachty rodowitey promocyi ad dignitates et Canonicatus in ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis.

Prawa wielokrotne o przyjmowaniu do Kapituł Katedraln. ludzi tylko stanu szlacheckiego, oprócz pewnych osob pozwolonych stanowione, iako dotąd skutecznie y chwalebnie od Kapituł Katedralnych obserwowane, tak wiecznemi czasami w swoiey mocy, y surowości zachowane mieć chcemy.

Gdy zaś w Kapitulie Katedralney Warmińskiej inaczej się dzieie, prawa Koronne roku 1550, 1607 a osobliwie 1669 *praecise et specificè* dla tej Kapituły Warmińskiej uchwalone (cudzoziemcow, y nie szlachtę Polską do katedry przyjmując) łamie, zaczynam pomienione prawa reasumując, tym surowiey, im z tej Kapituły Warmińskiej odtąd Deputaci na Trybunał Koronny Prowincyi Wielkopolskiej obierani będą, stanowimy, ażeby cudzoziemcy indygenatu nie mający, tudzież *ignobiles* (wyjąwszy czterech Doktorow Kanonikow *natione* Warmińczykow) zwyczajem dla Kapituł Katedralnych przez prawa utwierdzonym przyjmowani nie byli, ale tylko ludzie stanu szlacheckiego te osiągalni, y osiadali, czego Wielebny Biskup Warmiński przestrzegać ma, w innych zaś punktach pomieniona konstytucya roku 1669 że skutek swoy brać y mieć powinna, deklarujemy. Także co do Kolegiat w Koronie y W. X. Lit. prawa *annorum* 1496, 1505, 1607, 1633, 1669 aby *ignobiles* na Prelatury, y kononie przyjmowani nie byli, zakazujące, odnawiamy, y żeby *in Collegiatis primae dignitates* przynajmniej, *solis nobilibus* dawane były, mocą terażniejszey Konfederacyi warujemy.

Inkorporacya probostwa Piotrkowskiego.

Probostwa Piotrkowskiego za przywileiem ś. p. Nayiaśniejszego Augusta III Kapitulie Gnieźnieńskiej *in commodum* Prezydentow, y Vice-Prezydentow Trybunalskich, inkorporacyą approbujemy.

Ius Patronatus w Dąbiu.

Zawdzięczając pobożną intencyą Urodzonego Celestyna Dunina Podczaszego Brzezińskiego, który w Dąbiu miasteczku Krolewskim w Woiewodztwie Łęczyckim leżącym *proprio sumptu de nova radice* kościół wybudować chce, *jus Patronatus* tej plebanii Dąbskiej, gdy rzeczoną intencyą do skutku przywiedzie, iemuż y sukcesorom jego dziedzicom dobr Kupinna przyznajemy y nadajemy.

Compositio inter Status.

A że dyfferencye *de rebus temporalibus politicis* między Stanem duchownym y świeckim zachodzące, wielokrotnemi od roku 1573 konstytucyami w recess odkładane, Kommissyom wyznaczonym, y Deputatom w rowney osob duchownych y świeckich liczbie mianowanym, roku 1607, 1609, 1618, 1631 do zaspokojenia zlecone, dotąd (opócz niektórych na Seymie roku 1635 umiarkowanych y opisanych okoliczności) zupełnie nie zakończone, owszem po tej roku 1635 y 1726 konstytucyi, y teraz wszczęte są, które gdy na Seymie niniejszym *Convocatio nis* dla wielu wielkich y ważnych spraw Rzeczyposp. ułatwione być nie mogły, a do spokoyności wewnętrzney wiele należy, aby takowe między Stanami dyfferencye hamowane były, zaczynam *inter articulos pactorum conventorum* to pomieścić, y u Nayiaśniejszego przyszłego Krola wyiednać, starać się będziemy, ażeby Nayiaśniejszy przysły Krol Pan nasz Kommissyą na wzor pomienionych konstytucyi, osobliwie roku 1618 w rowney duchownych y świeckich Deputatow liczbie, na uznanie takowych dyfferencyi, dekretow, processow, sprzeczkow, wątpliwości, prawnych kłotni dostateczne żądań, y wszelkich zachodzących różnic ułatwienie (*in sequelam* podobnych bez pozwolenia Stanow Kommissyi *non trahendo*) po szczęśliwey Koronacyi wydać, y w obecności za szrodkiem oraz IMci Xiędza Nuncjusza Apostolskiego wdaniem się, wyznaczyć raczył, którey Kommissyi dzieło, na pierwszym po zakończeniu tej Kommissyi Seymie, utwierdzone być powinno.

Starostwo Kolskie.

Ponieważ konstytucya *anni* 1676 stanęła *in approbationem expeditae conditionis* w Starostwie Kolskim, a ta się *in suo originali* w żadnych nie znajduie aktach, więc *in reasumptionem* wzwyż wspomnioney Kommissyi o reparacyach, Kommissarzow naznaczamy; z Senatu, Wielmożnych Ignacego Twardowskiego Woiewodę Kaliskiego, Iozefa Mielzińskiego Poznańskiego, Rocha Zbiewskiego Kaliskiego Kasztelanow. *Ex equestri ordine*: Urodzonych Antoniego Kossowskiego Generała woysk Koronnych, Iana Skarbka Starostę Tuszyńskiego, Dyzmasa Trzebieckiego Stolnika Inowrocławskiego, Rafała Wodzyńskiego Sędziego Przedeckiego, Mikołaja Boianowskiego, Kazimierza Raczynskiego, Władysława Gurowskiego Kasztelanica Poznańskiego, Iozefa Suchorzewskiego, Floryana Mielżyńskiego, Woyciecha Rydzińskiego Stolnika Poznańskiego, Kasprowa Rogalińskiego Starostę Nakielskiego, Stefana Zielonackiego, którzy to *ad mentem* oneyże, wszystko zważywszy *decident*, mocą zkonfederowanych Stanow stanowimy. W granicach zaś Starostwa Kolskiego, ponieważ sprawa *pendet* w Assessoryi, przeto tam być powinna rozszadzona.

89

Uspokojenie granic wsi Łosocina.

Ponieważ wsi Łosocin y Kaiew ziemskie dziedziczne z dezertami wsi Ostrowa, y Wołodrza Krolewskimi, przez wielkie expensa nie mogły się rozgraniczyć, y nie są rozgraniczone; więc tamując wszystkie *in futurum* koszta, któreby z przyczyn wyszukania granic między temi pustyniami następować miały, pustynią Ostrow y Wołodrza w Woiewodztwie Łęczyckim, *jure cesso Regali*, Urodzonym Karolowi Saryuszowi y Helenie Gomolińskim Podkomorzom Łęczyckim przypadłe *jure Terrestri* do gruntow wsi także pustey Łosocina y Kaiewa całością na zawsze przyłączone być deklarujemy, y inkorporujemy. A to na zamian za dobra osiadłe Swiechy, *dicta* Łętkow mały, dziedziczne tychże Podkomorzow w Wdztwie Łęczyckim leżące, na które *exnunc onera Reipublicae* z wyrażonych pustyn przynosimy, *salvo jure possessorio ad vitae tempora* tymże Podkomorzom małżonkom *reservato*: oraz na uznanie *aequivalentis proventus* Kommissarzom do kwarty *praesenti lege* naznaczonym, moc miary wyznaczenia kwarty na zamienionych dobrach dajemy, y co postanowią, *pro approbato* mieć chcemy.

Wież Kożuchow w Woiewodztwie Podolskim.

Ponieważ Urodzeni Kożuchowscy dobr wsi Kożuchowa w Woiewodztwie Podolskim, a Powiecie Latyczewskim leżących *jure feudi* od Nayiaśniejszego Zygmunta I *anno* 1527 w Krakowie *in Conventione Generali* nadanych, do tych czas *in possessione non interruptu successorum infudatarum personarum* zostają; przeto my Stany zkonfederowane Rzplitey, *unanimiter* zezwoliwszy, stanowimy, ażeby ciż Urodzeni Kożuchowscy przy prawie swoim lennym sobie służącym, *juxta ejusdem tenorem*, zachowani byli.

Oblaśnienie prawa dziedzicznego do wsi Sachny.

Dobra wieś Sachny z Przysiułkiem, Łoznami *antiquitus* od Nayiaśniejszych Monarchow Polskich Urodzonym Sachnowskim prawem dziedzicznym nadane, a potym od sukcesorow tychże UU. Sachnowskich przez Ur. Xięcia Świętosława Swiatopelka Czetwertyńskiego dziedzictwem nabyte, *ac denique* po śmierci tegoż Xcia na sukcesorow jego spadłe, *pro bonis sine quaestione haereditariis* uznając, wszelkie ich prawa dziedziczne ztwierdzamy, y tychże sukcesorow Xcia Świętosława Czetwertyńskiego *circa haereditatem* wspomnionych dobr *pro perpetuo* mieć chcemy.

91 Pozwolenie zamiany dobr Krolewskich Bunowa y innych, za dobra Rozow y inne Wielm. Woiewody Bełzkiego.

Ponieważ między dobrami ziemskimi Wielm. Ignacego Cetnera Woiewody Bełzkiego dziedzicznymi znajduią się części Krolewskie we wsi Kniazach w Woiewodztwie Bełzkim pomieszcane, w Woiewodztwie zaś Ruskim w Ziemi Prze-

90

myskiej od wsiow Bunowa, Lubiena, Holyńcza, y części Hruszowic, w Ziemi zaś Halickiey, od wsi Nazawizowa dobr Krolewskich, a dobrami tegoż W. Woiewody dziedzicznymi, o granice zachodzą różności, a z nich następują kłotnie, przeto przychylając się do żądania tegoż Wiel. Woiewody, tak przez wzgląd na zasługi przodków jego y własne, iako dla odciążenia okazyi sporek, z powszechną zgodą zkonfederowanych Stanow, pozwalamy na kommutacyą tychże Krolewskich wsiow, Bunowa, Lubiena, Holyńcza y części wsi Hruszowa, tudzież Drachomyśl, y części wsi Kniaz, za dobra jego dziedziczne miasteczko Rozow, y wsie w tymże kluczu znajdujące się w Woiewodztwie Kiiowskim, w Powiecie Zytomirskim sytuowane, y naznaczamy Kommissarzow; z Senatu: Wielm. Stanisława Sługockiego Lubelskiego, UU. Antoniego Morskiego Przemyskiego, Antoniego Rozwadowskiego Halickiego, Stefana Kunickiego Chełmskiego, Maryana Dydyńskiego Lubaczewskiego Kasztelanow. Z Stanu Rycerskiego UU. Wydzę Stolnika Grabowieckiego, Lipskiego Miecznika Buskiego, Kozłowskiego Cześnika Nowogrodzkiego, Drohoiowskiego Miecznika Przemyskiego, Thorzewskiego Komorniku Bełzkiego, Kuskowskiego Komorniku Sandomirskiego: którzy to Komissarze, *non obstante unius vel plurium absentia, dummodo tres adsint*, umowiwszy się między sobą o sposobnym czasie, do każdej wsi w szczególności tak Krolewskich, iako y do dziedzicznych ziechawszy, intratę sprawiedliwą wyprawdają, y zamianę za insze dobra ziemskie wzwyż wyrażone, w intracie tamtych wsiom, y częściom korrespondujące uczynią, *et immunitati Terrestri* w possessyą W. Woiewody Bełzkiego y successorow jego na wieczne czasy oddadzą; a dobra ziemskie zamienione w Krolewskie do dyspozycyi przyszłego da Bog Monarchy Polskiego oddadzą, y wszystko *pro exigentia rei* przezornie y sprawiedliwie powagą Seymu terażniejszego y ważnością umocnieni będąc, wykonają, *non praesudicando quidquam ad vitae tempora modernis possessoribus*, którą to zamianę, iaka przez wyznaczonych Kommissarzow nastąpi, approbujemy y utwierdzamy.

Pozwolenie zamiany części Szeptyc.

Ponieważ z okazji części dobr stołu ekonomii Samborskiej we wsi dziedzicznej UU. Szeptyczych częste zwykły bywać kollizye, zabystwa y kłotnie, z racyi gruntow w szachownicy będących; więc chcąc te okazye kłotni oddalić, a mając osobliwy wzgląd na zasługi UU. Szeptyczych dla Rzplitey uczynione, za instancyą Posłow od Woiewodztwa Ruskiego, y zgodą wszech Stanow, pozwalamy za tę część dobr ekonomicznych Samborskich w Szeptycach, inną podobną część dobr ziemskich UU. Szeptyczych dziedziczną, ekonomii Samborskiej bardziey przyległą zamienić, do której zamiany, y zlustrowania części, y uznania rowney w intracie, Kommissarzow WW. Kasztelanow Bełzkiego, Hali-

92

ckiego, Inowłockiego UU. Malickiego Chorążego Sanockiego, Goleiowskiego Podstolego Trębowski, Błażejewskiego Podstarościego, Kownackiego Sędziego, Hordyńskiego Pisarza Grodzkiego Lwowskich, Bukowskiego Stolnika Sanockiego, Szumlańskiego, Drohoiowskiego, Przeczowski Sędziego Grodzkiego Przemyskiego, Manasterskiego naznaczamy; którzy *captato tempore, dummodo quatuor* lub *tres adsint*, zechawszy *in attendentia* Urodz. Podskarbiego Nadwornego, lub zesłanego od niego, tę część w Szeptycach do ekonomii Samborskiej należąca zlustriują, *et immunitati Terrestri in possessionem* Ur. Franciszka Szeptyckiego Podczaszego Lwowskiego, *sua in circumferentia cum antiquis limitibus* na zawsze oddadzą. Inną zaś część dziedziczną, w intracie *aequivalentem*, do ekonomii Samborskiej aplikowaną, *immunitati bonorum mensae Regiae auctoritate praesentis constitutionis in perpetuum* inkorporować będą, y finalnie tam na gruncie zakończą.

Approbacya zamiany gruntu Pomiecin.

Zamianę gruntu pustego Pomiecin nazwanego, za część dziedziczną we wsi Syrokach w Woiewodztwie Rawskim, w Ziemi Sochaczewskiej leżącej, między Ur. Iozefem Łuszczewskim Sędzią Ziemskim Sochaczewskim z iedney, a konwentem Warszawskim OO. Dominikanow z drugiey strony, *praecedente consensu Romano*, grodownie uczynioną, approbuujemy.

Approbacya granic wsi Łubca.

Kommissyą Graniczną między niegdy Urodz. Stefanem Hankiewiczem Pisarzem Dekretowym, iako wsi ziemskiej Łubca y Grabiny w Ziemi Sochaczewskiej leżących dziedzicem, z iedney, a Ur. Marcinem Rostockim Starostą Kapinowskim dnia 28 miesiąca Pazdziernika roku Pańskiego 1688 expedyowaną, oraz przywilej Nayaśń. Krola Iana III dnia 29 miesiąca Stycznia r. P. 1689 na Seymie Walnym Warszawskim toż rozgraniczenie od puszczy Kapinowskiej, aby wieczyście trwało, approbuujemy, zachęcając do dalszych usług Rzeczyposp. Ur. Antoniego Rogalskiego rzeczoney wsi Łubca y Grabiny zwanej, terażniejszego *ex jure quaesito* od sukcesorow Hankiewiczowskich dziedzica y possessora, *auctoritate praesentis Conventus* także *pro re onego*, y sukcesorow iego approbuujemy, y iako dotąd też granice kopcańi oznaczone, exekucyi y possessyi iurisdatorow wsi Łubca y Grabiny, tak przy nich y terażniejszego dziedzica Urodz. Rogalskiego zachowując, one ztwierdzamy.

Rewizya grobli we wsi Baryczy.

Wież Barycz w Woiewodztwie Krakowskim Ur. Stanisława Dęmbińskiego Podcz. Krak. na samym gościńcu pod Wieliczką, ponosi szkodę w gruntach y groblach od formanow prowadzących sol na Szląsk, więc za uczynioną rewizyą przez Delegatow do zupp solnych na terażniey-

szym Seymie wyznaczonych, rekompensa przez skarb Krolewski uczyniona będzie.

Wart Wisły przy Ostromecku.

Wisły rzeki wart, iezeli, iako inż się zaczął nawracać, obroci się pod brzeg miasta Ostromecka dobr W. Mostowskiego Woiewody Pomorskiego, Starosty Skarszewskiego dziedzicznych, za rezygnacyą przez niegdyś W. Bogdana Kasztelana Płockiego oycy iego uczynioną, y statki tą stroną Wisły isęby musiały, zaczym dla łatwiejszey expedycyi Wisłą idących towarow, Kommissya Ekonomiczna gdyby upatrzyła potrzebę, komorę z Forduna do tych dobr przeniesie, y założyć ma, iednak za pozwoleniem y ugodaą tegoż dziedzica.

Przeprawy Kulawskie.

Wiele na tym należy, aby dla wygodnego y bezpiecznego przeicdzania wszelkiego stanu ludzi, tudzież kupcow prowadzących handle, a ztąd wynikających skarbowi Rzpltey pożytkow, wszelkie przeprawy opatrzone y ubezpieczone były; więc gdy UU. Woiewodztw Kujawskich Posłowie donieśli nam, y informowali, że dla wylewających od rzeki Notesi, Gopła, y Bacherzy bardzo często wod, tak są około wsi Krzywosądz y Roźniat w Woiewodztwie Inowrocławskim ku Powiatowi Kruszwickiemu leżących, zle y do przeiechania niepodobne przeprawy, że obywatele pomienionych Woiewodztw do miast sądowych Brześcia, Inowrocławia, y Kruszwy, tudzież na Ziazdy Seymowe do Radzieiowa przeicdzają, y bezpiecznie przeprowadzić się nie mogą, mocą zgromadzonych Rzpltey Stanow, za powszechną onych zgodą, UU. wsi Krzywosądz y Roźniat dziedzicow, y possessorow obligujemy, aby dogadzając *publicae commoditati*, starali się te przeprawy kopaniem rowow, y wysypaniem grobel, lub wystawieniem potrzebnych mostow, do których przytknięcia, lub przewozu bezpiecznego utrzymania possessorowie Probostwa y Woytowstwa Kruszwickiego, gruntow swoich bronić nie powinni, do przeiechania łatwe y bezpieczne sporządzić, y zawsze utrzymywać gwoli czemu zażywania gruntow wsi Pielunowa pustey, iako do wsi Krzywosądz *jure Terrestri* należącej, pozwalamy. A dla sporządzenia y utrzymania na zawsze przepraw na drogach Roźniatowskich, dogadzając *commoditati* obywatelow Kujawskich Woiewodztw, Woiewodzką część w Powiecie Kruszwickim do tychże dobr wsi Roźniat *eodem jure Terrestri* należąca, być na zawsze postanawiamy.

Długi od Rzpltey sukcesorom niegdy Wielb. IMci X. Andr. Trzebieckiego Biskupa Krakow. y Ur. Franciszka Wysockiego Cześnika Sochaczewskiego.

Ponieważ niegdy Wielbny IMśc Xiądz Andrzej Trzebiecki Biskup Krakowski na gwałtowne Rzpltey potrzeby podczas wojen Tureckiey, Szweckiey, Kozackiey, y innych, pożyczyl był Rzeczyposp. iedney summy cztery tysiące ośmset

czerwonych złotych, y wtenczas *currenti moneta* dziesięć tysięcy złotych Polskich, na prowiantowanie Kamieńca Podolskiego, na erygowanie do tegoż Kamieńca Podolskiego wyprawionej pięćset piechoty, nadto w późniejszym czasie pożyczyl także czterdziestu pięciu tysięcy złotych Polskich, konstytucyami 1673 także 1676 opisane y assekurowane; a potym większą część tych summ Rzpltey ustąpił y darował, iako o tym wspomniane dostatecznie informują konstytucye, summą tylko iedną pięćdziesiąt tysięcy złotych Polskich, drugą czterdzięci y pięć tysięcy złotych Polskich kontentując się, a z nich, iako informuje konstytucya 1677 dwadzieścia y pięć tysięcy odebrał, *et intervenientibus fatis* iego, *restans* dotąd nie jest zapłacone; więc zachowując w tym *fidem publicam*, zlecamy, aby te summy, iedna dwadzieścia y pięć tysięcy, druga czterdzięci y pięć tysięcy pożyczone, do zapłacenia resztujące, *ex proventibus* Rzpltey z skarbu Koronnego, *legitimis* tegoż Wielbnego Biskupa Krakowskiego *successoribus* wyplacone były. Dług także Ur. niegdy Franciszka Wysockiego Cześnika Sochaczewskiego, *constitutione anni* 1726 assekurowany, a do tych czas zupełnie nie wyplacony, aby *successoribus* tegoż Ur. Wysockiego był doplacony, skarbowi Koronnemu *auctoritate* Stanow Rzpltey zalecamy, *salvis quietationibus* przez skarb Koronny *producendis*.

Satysfakcyja sukcesorom Ur. Ierzego Dziedoszyckiego Koniuszego Koronnego.

Pretensyą sukcesorow Ur. Ierzego Dziedoszyckiego Starosty Zydaczewskiego, *impost* Koniuszego Koronnego, o niezapłaconą temuż summę ośm tysięcy talarow twardych, za odbytą ablegacyą extraordinaryną do Cesarza IMci, do Rzpltey Weneckiey, do Oycy Świętego od Nayaśńniejszego Augusta Drugiego Krola Polskiego, *ex resultato Senatus Consiliorum* 1697 et 1698 wynikającą, do Kommissyi Ekonomiczney odsylamy, która to kommissya, iezeli skarb Koronny kwitow produkować nie będzie, tąż summę pomienionym sukcesorom ze skarbu Koronnego wyplacić nakaże.

Rekompensa Ur. Matczyńskiego.

Na instancyą UU. Posłow Ziemskich Ur. Ianowi Matczyńskiemu Chorążemu Pancernemu, interessa Rzpltey własnym kosztem u dworu Hana IMci Tatarskiego w roku 1762 sprawującemu, za fatygę onegoż y dokładne staranie, summę dwanaście tysięcy złotych naznaczamy, którą skarb Koronny w roku terażniejszym nieodwłocznie wyplacić będzie powinien.

Żądanie sukcesorow Wołodyowskich.

Względem pretendowanej resztującej summy przez *Senatus Consilium* roku 1685 naznaczoney dla UU. Wołodyowskich, ażeby sukcesorowie tychże na Kommissyi Skarbowey dokumenta produkowali, które tąż Kommissya rozrząsnać ma, y iezeli sprawiedliwa będzie, uspokoi.

Rekompensa sukcesorow Ur. niegdyś Stanisława Kozuchowskiego Cześnika Wieluńskiego.

Zachęcając osoby talenta do usług publicznych mające, podjętą pracę przez Ur. niegdyś Stanisława Kozuchowskiego Cześnika Wieluńskiego, który konstytucy Koronne y W. X. Lit. *per alphabetum* zebrał, y kosztem swoim wydrukował, a za to żadney rekompensy od Rzpltey nie odebrał, sukcesorom iego zawdzięczyć za rzecz sprawiedliwą uznajemy, y z skarbu Koronnego dziesięć tysięcy złotych Polskich imże naznaczamy, które Kommissya Skarbowia za świadectwem przyszłego Wielmożnego Kancelerza Koronnego, iako original tychże konstytucy z podpisami Wielbnego, Wielmożnych z Senatu, y Urodzonych z Stanu Rycerskiego Deputatow z Seymu 1726 wyznaczonych, do Metryki Koronney jest oddany, y z prawami zkonfrontowany był, wyplacić będzie powinna.

Deklaracya Ur. Franciszkowi Rychterowi Burgrabiemu Krakowskiemu.

Wniesioną przez UU. Posłow Woiewodztwa Krakowskiego do Stanow zkonfederowanych instancyą, za Ur. Franciszkiem Rychterem Burgrabią zamku Krakowskiego, ktorego przodkowie znaczną mający w Inflanciech substancyą, od niey przez zachowaną Nayaśńniejszym Krolom Polskim y Rzpltey wierność w ten czas razem odpadli, kiedy Ziemia Inflantska od Korony odeszła, Krolowi IMci przyszłemu, na fundamencie konstytucyi, Inflantszykom nadgrode za utraczone dobra obiecujących, do łaskawego względu insynuować będziemy.

Deputacya na rewizyą kleynotow et archiw w zamku Krakowskim.

O skarbie Rzpltey kleynotow *et archivi* w zamku Krakowskim złożonym, y konserwacyi iego podług inwentarzew przez Deputacyą z konstytucyi Seymu 1736 spisanych, aby upewnioną wiadomości mieć mogły Stany Rzpltey; przeto do rewizyi z inwentarzami spisanymi y konfrontacyi, do tych IchMściow, którym straż y zamykanie tegoż skarbu dawniejsze y ostatnie prawa zostawiły, przy Wielmożnym Podskarbin W. Kor. y Wielmożnym Xiędzu Kustoszu Kor. iako do straży kleynotow y archiw tego Krolestwa zdawna należącym, deputujemy; z Senatu: Wielbn. Andrzej Baiera Biskupa Chełmiński. WW. Alexandra Sapiehy Polockiego Het. Pol. W. X. Lit. Iozefa Podolskiego Płockiego Woiewodow, Andrzej Moszezeńskiego Inowrocławskiego, UU. Alexandra Romera Zawichost. Xawerego Kochanowskiego, Czechowskiego, Iozefa Iaklińskiego Oświęcimskiego, Iana Rostworowskiego Zakroczymskiego, Kasztelanow. Z Stanu Rycerskiego z Małepolski UU. Stanisława Małachowskiego Sandeckiego, Alexandra Ossolińskiego Drohickiego, Starostow, Antoniego Tymiańskiego Podczaszego Sandomirskiego, Iozefa Wielopolskiego Staro-

stę Landzkońskiego. Z Wielkiej-Polski: Iacentego Małachowskiego Starostę Piotrkowskiego, Franciszka Rościszewskiego Sędziego Ziemskiego Płockiego, Rocha Lasockiego Skarbnika Rawskiego, Floryana Mielżyńskiego Starostę Kcyńskiego; którzy na czas umowiony między sobą, przed Elekcją Króla, do Krakowa zia-chawszy, tenże skarb y *archivum* w koronach, kleynotach, sprzętach, przywilejach, dokumentach, skryptach publicznych, zrewidują, y z inwentarzami z konstytucji powyżey wzmiankowanej, tudzież z rewizją z Konfederacji Generalney Warszawskiej 1733 uczynioną zwerifikują. Inwentarze nowe, gdyby tego potrzeba wyciągała, spiszą lub po weryfikacji dawniejsze, jeżeli się wszystko według nich znajdzie, z zanotowaniem iednak na nich aktu terażniejszego rewidowania, podpiszą. Wprzód zaś sprowadzone ztamtąd tu do Warszawy, *secundum resultata Senatus Consiliorum* 1739, 1748 et 1755 dokumenta niektóre, y złożone iedne *in archivo* skarbu Królewskiego dobr stołowych, drugie *in archivo* skarbu Koronnego, podług summaryuszow spisanych, zrewidują, summaryusze tychże sprowadzonych tu dokumentow, do Krakowa dla weryfikacji zawiozą, a po uczynioney rewizji, też kleynoty et *archivum Regni* W. Podskarbiemu W. Koronemu y Kommissyi Skarbowey na tym Seymie ustanowioney z inwentarzami y regestrami podadzą, y wszystkiego relacyą na przesyłnym da Bog Seymie *Electionis* dostateczną uczynią. Do tego zaś spisania świeżych inwentarow lub weryfikacji dawniejszych, osoby sposobne upodobaniem swoim wybiorą, y onym proporcjonalną nagrodę z skarbu Koronnego naznaczą.

Kommissya do żup solnych, y ekonomii Królewskich.

Żupy solne Krakowskie w jakim znajdują się stanie, jeżeli konserwacja ich należyta była, albo jeżeli w czyn jakim sposobem, y od kogo szkodę poniosły, chcąc dostatecznie wiedzieć, dla rewizji y inwestygacji tego wszystkiego, naznaczymy Kommissarzow. Z Senatu WW. Iozefa Podoskiego Wwdę Płockiego, Andrzeia Moszczeńskiego Inowrocławskiego. UU. Alexandra Romera Zawichostkiego, Iozefa Iaklińskiego Oświęcimskiego, Kasztelanow. Z Stanu Rycerskiego, z Małey-Polski UU. Mikołaja Małachowskiego Starostę Opoczyńskiego, Michała Bukowskiego Stolnika Sanockiego, Stanisława Dębnińskiego Podczaszego Krakowskiego, Andrzeia Dobieckiego Cześnika Chęcińskiego, Franciszka Kossowskiego Woyskiego Mielnickiego, Iozefa Komorowskiego Sstę Ochozkiego. Z Wielkiej-Polski: Iacentego Małachowskiego Piotrkowskiego, Iana Rostkowskiego Wizkiego, Antoniego Lasockiego Gostyńskiego, Starostow, Balcera Oborskiego Chorążego Liwskiego, Franciszka Rościszewskiego Sędziego Ziemsk. Płock. Antoniego Krzyckiego Podstolego Poznańskiego; którzy zia-chawszy do Wieliczki y Bochni na dzień dziewiąty Lipca, *absentia nonnullorum non*

obstanta, byle sześciu się znajdowali, pospół z skarbem Koronnym, y Urzędami Podkomorskim Krakowskim, y Bachmistrzowskim, tak na dole w szybach, iako y na gorze każdą rzecz pilno zlustriują, tudzież jeżeli sol suchedniowa Woiewodztwom należąca, także pensye solne lub pieniądze przez Rzeczpospolitą wyznaczone wydawane były, informować się będą y z powziętych doskonale wiadomości, wszystko opiszą. Potym ciż Kommissarze w bliskości Wielkorządow Krakowskich y ekonomii Niepołomskiej prowenta, y wszelkie tychże dochody zwerifikują, defekta, albo ruina jeżeli się w których do-brach iaka pokaże, y w czymby reparacja potrzebna była, obaczyć, examinaować, y o wszystkim Rzeczypospolitey na przyszłym Seymie *Coronationis* relacyą uczynić będą powinni. Podobnym sposobem na tenże sam koniec y do innych dobr stołu Królewskiego w Koronie delegujemy, to iest, do Ekonomii Sandomierskiej y Kozienickiej, z Senatu: UU. Alexandra Romera Zawichostkiego, Franciszka Xawerego Kochanowskiego Czechowskiego, Iana Rostworowskiego Zakroczymsk. Kasztelanow. Z stanu rycerskiego, z Małey-Polski: UU. Antoniego Tymiańskiego Podczaszego Sandomirsk. Sebastyana Gawrońskiego Podstolego Latyczewsk. Iacentego Iezierskiego Skarbnika Łukowsk. Iozefa Siedleckiego Generała woyska Koron. Z Wielkiej-Polski: Ignac. Skorzewskiego Podstolego Ostrzeszow. Iozefa Mrokowskiego Miecznika Warszaw. Sędziego Grodz. Czersk. Iana Lipskiego Oboźnica Kor. Karola Wodzińskiego Podkomorzycza Liwskiego. Do ekonomii Samborskiej. Z Senatu: W. Ignac. Cetnera Woiewodę Belzk. Ur. Anton. Morskiego Kasztelana Przemysk. Z Stanu Rycerskiego z Małey-Polski: UU. Iozefa Malickiego Chorążego Sanock. Iana Goleiowskiego Podstolego Trębowelskiego, Alexandra Borzęckiego Sstę Dolhańsk. Iana Drohoiowskiego Chorążycza Przemysk. Z Wielkiej-Polski: Iozefa Młockiego Sstę Zakroczymsk. Teodora Szydłowskiego Chorążego Warszaw. Iana Kobierzyckiego Podstolego Sieradz. Iana Alexandra Kraszewskiego Chorążego Pancernego. Do ekonomii Malborskiej y Rogozińskiej, z Senatu: WW. Pawła Mostowskiego Wdę Pomorskiego, Iozefa Mielżyńskiego Kasztelana Poznań. Z Stanu Rycerskiego, z Małey-Polski, UU. Alexandra Butlera Mielnick. Franciszka Głogowskiego Krzywieckiego, Starostow. Z Wielkiej-Polski: Iana Chryzostoma Kraiewskiego Instygatora Koron. Anton. Glinkę Podkomorzego Łomżyńsk. Szym. Dzierzbickiego Chorążego Łęczyczk. Iozefa Łuszczewskiego Sędziego Ziemsk. Sochacz. Dyzmasa Trzebickiego Inowrocławsk. Iana Szadurskiego Inflantsk. Stolników, Antoniego Niszczycyckiego Cześnika Zawskrzyńsk. Klemensa Nakwaskiego Pisarza Wyszogrodzkiego; którzy zia-chawszy do wspomnionych ekonomii na czas między sobą umowiony, *absentia nonnullorum non obstante*, byle pięciu się znajdowali, za wiadomością skarbu Koronnego, one sposo-

bem do żupp Królewskich opisanym zrewidować, o wszelkich dochodach lub uszczerbkach y ruinie, jeżeliby się pokazała, dostatecznie się wy-wiedzieć, tudzież prawa y przywileie iakie który w każdej z tych ekonomii possessor ma, obaczyć, nie iednak nie approbuując ani kassując, y o wszystkim Rzeczpospolitą na przyszłym Seymie *Coronationis* informować mają, nie czyniąc skarbowi wielkich expens, ani ubogim poddanym ciężkości.

Deputacja do rachunkow skarbu Koronnego.

Ponieważ przez terażniejszą Konfederacyą obligowany W. Podskarbi W. Kor. do oddania rachunkow, nie tak iak inni przed nim Podskarbiowie, one w czterech-kroć stu tysięcy złotych Polskich za każdy rok czynili, ale żeby się *ad normam* rachunkow WW. Moszyńskiego y Grabowskiego *ad assem* kalkulował; zaczym do odebrania od niego tych rachunkow, naznaczymy z Senatu: Przewielebnego Anton. Ostrowskiego Biskupa Kuiawsk. WW. Ignacego Twardowskiego Woiew. Kaliskiego, Tadeusza Ogińskiego Kasztellana Trock. Piotra Sapiełę Smoleńskiego, Stanisława Bernarda Gozdzińskiego Podlask. Woiewodow, Rocha Zbiewskiego Kalisk. Ur. Anton. Morskiego Przemysk. Kasztelanow. Z Stanu Rycersk., z Małey-Polski: UU. Xcia Stanisława Kostkę Czartoryskiego Łowczego, Franc. Rzewuskiego Pisarza Polnego Koronnych, Iana Kaietana Ilińskiego Starostę Żyto-mirsk., Alexandra Morskiego Chorążego Przemyskiego, Andrzeia Wąsowicza Podstolego Radomskiego, Tomasza Dłuskiego Łowczego Lubelskiego. Z Wielkiej-Polski: UU. Karola Golińskiego Podkomorzego Łęczyckiego, Woyciecha Męcnińskiego Wieluńskiego, Macieia Szymanowskiego Wyszogrodzkiego Starostow, Antoniego Kossowskiego Generała woyska Koronnego, Teodora Szydłowskiego Chorążego y Sędziego Grodzkiego Warszawskiego, Mikołaja Taczanowskiego Łowczego Sieradzkiego, z W. X. Lit. UU. Antoniego Zabięłę Łowczego, Iozefa Sosnowskiego Pisarza Wielkiego W. X. Lit. Tadeusza Wawrzeckiego Stolnika Brasławskiego, Ierzego Leparskiego Podstolego Upitskiego, Michała Gorskiego Ciwuna Tędziagolskiego, Starostę Wiekszniańskiego, Gedeona Ieleńskiego Pisarza Dekretowego W. X. Lit. mieć chcąc, aby obaczywszy percepty wszystkie, *dempta pensione* stu dwudziestu tysięcy zł. Polsk., którą mu *in recompensam ejus Ministerii* na każdy rok naznaczymy, expensa wszystkie tak ordynaryjne na Officyalistow skarbowych, iako y extraordynaryjne na potrzeby *et pro commodo* Rzpltey, tudzież *meditantibus resultatis Senatus Consiliorum*, y za assygnacyami Xcia IMci Prymasa w czasie tego Bezkrólewia erogowane, przyjęte były. Ażeby oraz ta kalkulacja w czasie Seymu terażniejszego dla wiadomości, co się w skarbie na potrzeby publiczne znajdzie, y dla zakwitowania *pro praeterito* W. Podskarbiego W. K. zakończona była, nieodwłocznie oney expedyowanie IchMciom De-

putowanym zalecamy. A jeżeliby się ta kalkulacja podczas Seymu terażniejszego skończyć nie mogła, IchMć Delegowani *in eadem auctoritate* kończyć oneę po Seymie mają. Z prowentow zaś dobr ekonomicznych stołowych y żupp solnych, tudzież skarbu Rzpltey za ostatni kwartał *ad diem 1m Junii* roku terażniejszego, nie interessując się iuz od tego dnia *sine Consilio Oeconomico* do dalszych kwartałow, tenże W. Podskarbi W. K. kalkulacyą czynić na przyszłym Seymie *Coronationis*, a gdyby do tego na ten czas nie przyszło, tedy na Seymie następującym, kiedy *cum Consilio Oeconomico* z późniejszych skarbu proweniencyi rachować się ma, winien będzie; a iako Officya wszystkie Skarbowe, tudzież w żuppach solnych, ekonomiach, y na komorach dla samego stanu szlacheckiego prawami są ostrzeżone, tak aby na nich *dissidentes*, cudzoziemcy, osoby *plebejæ conditionis*, ani żydzi pod żadnym pretextem odtąd konserwowani nie byli, *serio inlibemus, sub poena nulle marcarum in foro competenti vindicanda*.

Kwit W. Teodorowi Wesslowi Podskarbiemu W. Koronemu.

Ponieważ W. Teodor Wessel Podskarbi W. Koronny od początku Urzędu swego, *a prima die Ianuarii anni 1761mi* przez lat trzy, to iest: *pro annis*: 1761, 1762, 1763 y kwartał ieden Ianuaryuszowy, to iest: *a prima Ianuarii, ad ultimam Martii* roku terażniejszego 1764, iako też za kwartał ieden *Octobris anni 1760 post fata* W. Karola Odrowąża Siedlnickiego Podskarbiego W. Koron. do skarbu importowany, odebranych prowentow z cel Rzeczypospolitey y składow winnych, tudzież ze wszystkich ordynaryjnych y extraordynaryjnych dochodow, y prowentow do skarbu Rzeczypospolitey wchodzących, na Seymie terażniejszym *ad mentem dispositionis* Stanow zkonfederowanych, przed WW. Senatorami, *et ex equestri ordine* deputowanymi Posłami *ad peragendum calculum* delegowanymi, *sufficientem perceptarum et expensarum legitimis documentis deduxit calculationem*, y wyrachował się; więc za zgodą Stanow zkonfederowanych Rzeczypospolitey, z wyżey wyrażonych y dostatecznie uczynionych rachunkow, daliśmy mu kwit generalny, y onego *cum Officio*, tudzież *successores ejus* od wszelkich impetycji y zarzutow wiecznemi czasy uwalniamy.

Deputacja do rachunkow z successorami Podskarbiich zmarłych.

Ponieważ successorowie zmarłych Podskarbiich Wielkich Koronnych iedni od których nie zupełnie są oddane rachunki, drudzy od których za cały czas Podskarbstwa należy się kalkulacja, do tych czas iey nie uczynili, więc do odebrania tychże od nich rachunkow naznaczymy, z Senatu: Wielebnego IMci Xiędza Baiera Biskupa Chełmińskiego, Wielmożnych Ignacego Cetnera Belzkiego, Konstantego Ludwika Platera Mściławskiego, Pawła Mostowskiego Po-

101 morskigo, Woiewodow. Iozefa Mielżyńskiego Poznańsk. Iozefa Hylzena Inflantskiego, Ur. Xawerego Kochanowskiego Czechowskiego Kasztelanow. Z Stanu Rycerskiego z Małej Polski: Urodzonych Stanisława Dembińskiego Krakowskiego, Antoniego Tymieńskiego Sandomirskiego Podczaszch, Iana Goleiowskiego Trębowski, Tomasz Dorożyńskiego Zwiniogrodzkiego, Podstolich, Iacentego Iezierskiego Skarbnika Łukowskiego, Iana Steckiego Starostę Stawiskiego. Z Wielkiej Polski: Urodzonych Iana Chryzostoma Kraiewskiego Instygatora Koron. Antoniego Glinkę Podkomorzego Łomżyń., Ignacego Korytowskiego Kaliskiego, Iana Koberzyckiego Sieradzkiego, Fabiana Rościszewskiego Dobrzyńskiego Podstolich, Iozefa Suchorzewskiego Starostę Mieściskiego. Z W. X. Lit. UU. Piotra Bohomolca Stolnika Witebskiego, Gedeona Ieleńskiego Pisarza Dekretowego W. X. L. Antoniego Łappę Starodubowskiego, Iana Suchodolskiego Mściławskiego Horodniczych, Michała Morykoniego Pomuskiego, Iana Kuzimierza Zyberka Rakańciskiego Starostow; ktorzy, jeżeliby ta kalkulacya na terażniejszym Seymie uczyniona być nie mogła, y po skończonym Seymie, umowiwszy między sobą czas, tylżże successorow *tempestive* przez innotescencye obwieściwszy, dawniejsze rachunki przed delegowanemi na Seymach z Senatu y z stanu rycerskiego expedyowane, *praevisio iuramento*, komportować nakażą, nowe zaś z tych prowentow, z ktorych dotąd kalkulacya nie była, z niemi uczynią, y iaka się u kogo z nich summa, oprocz sprawiedliwych *in rem et commodum Reipublicae* expens, została, takową *cum provisione ab actu* Seymu terażniejszego po cztery od sta rachuiąc, na Seymie *Coronationis* przyszłego Krola, mieć pogotowiu do oddania *ad avarium publicum* zalecą, y Stanom Rzpłtey relacyą uczynią. Daiemy zatym moc Ich Mciom Kommissarzom do expedyowania, *dummodo quinque adsint*, tych rachunkow mającym, iż gdyby *successores* zmarłych Podskarbiich stanąć *ad avisationem simplicem* nie chcieli, mają ich zapozwać na Kommissyą Ekonomiczną, a zapozwani *sub poena peculatus* stawić się, *et mediante sententia Commissionis Oeconomicae*, przed temiż Delegowanemi rachunki *modo supra scripto* oddać powinni będą.

Warunek dobr y intrat stolowych Krolewskich.

Ponieważ wszystkiemi Konfederacyami, a mianowicie ostatnią 1733 względem dobr Krolewskich: *ne futuris Regnans egeat*, wyrażono; przychylając się zatym do tylżże Konfederacyi, szczegulnie oraz na to względ mając, żeśmy terażniejszą determinowali przyszłą Elekcyą Polaka. Zalecamy WW. Podskarbib *utriusque gentis, et Consiliis Oeconomicis*, ażeby w ekonomiach tak Koronnych iako też y Litewskich, tudzież Wielkorządach, żupach solnych, cłach, *portorium* Gdańskim, y innych wszelkich ekonomicznych prowentach *mensae Regiae*, całości tylżże pro-

wentow przestrzegali, y do siebie odbierali, dla zachowania onych przyszłemu Krolowi. Jeżeliby zaś przy terażniejszych expensach *Interregni ex proventibus mensae Regiae* co użyte było, tedy to przyszłemu Krolowi z skarbu Rzeczypospolitey ma być kompensowane, warniemy. *Stante zaś praesenti Interregno*, ktobykolwiek w ekonomiach lub innych dobrach, lub prowentach skarbowych szkodę iaką uczynił, *in foro competentium refusione damnorum* odpowiedzieć ma.

Zamek Warszawski.

Cheąc, aby *pro honore gentis* Krol IMé przyszły mógł *pro condigno* z dworem swoim mieszkać w zamku tutczyszym, mocą niniejszego Seymu postanawiamy, aby rozpoczęta fabryka tegoż zamku kontynuowana, y podług podanych abryssow, do należytey doskonałości przywiedziona była; także pokoie, które iuż dotąd są dokończone, ku wygodzie przyszłego Krola, obiciami y innemi rekwizytami przyozdobione były. Co wszystko iako sumptem skarbu Koronnego Rzeczypospolitey ma nastąpić, tak Wielmożnemu Podskarbiemu W. Koronnemu y iego następcom, tudzież Kommissyji Ekonomiczney po zaczęciu oney, *praesenti lege cavemus*, że wszelka expens ktorą *ex avario* na tę fabrykę, tudzież na przyozdobienie pokoiow, y na dalszą konserwacyą zamku lożyć będzie, w rachunkach publicznych *in calculo* przyięta mu być powinna. A że dla rozprzestrzenia tegoż zamku, place Rowennowski, y Rafałowiczowski *cum superficiebus*, nazwane, stykające się z murami zamkowemi, podług uznania architektow są potrzebne, więc *praevisio taxatione* architekt, takowe place Wielmożny Podskarbi W. Koron: *legitimis* onychże *haeredibus* zapłaci, *et ad circumferentiam* zamku przyłączy.

Koronacya Krola.

Gdy nadpustoszalność zamku Krakowskiego, y inne ważne przyczyny, nie pozwalają nam podług praw y starodawnym iść zwyczajem względem Koronacyi przyszłego da Bog Pana w mieście Krakowie; przeto wzięwszy na wzor konstytucyey roku 1638 y 1670 też Koronacyą tu w Warszawie naznaczamy, y Ich Mciow z niniejszego Seymu *ad revisionem archivi et clendiorum Regni* delegowanych obligujemy, aby tak koronę Krolewską, iako y inne do aktu rzeczowego *Coronationis* potrzebne *apparatus*, z zamku Krakowskiego do intezszego na dzień piętnasty Sierpnia sprowadzili, a po Koronacyi nazad do zamku Krakowskiego odwieźli, y na zwyczajnym miejscu złożyli.

Żeby zaś tenże zamek Krakowski kilku wiekow Krolow naszych zamieszkanie, do dawnego przywrocony byż mógł stanu, nakazujemy skarbowi Koron. nieustanność rozpoczętey onego naprawy. Cheąc oraz nadgrodzić teyże okazji Prowincyi Malopolskiej, *in pactis conventis* Najiaśniejszemu da Bog nam Panu dołożyć nie omieszkamy, aby skoro tenże zamek y czas dozwoli sposobny,

Seym extraordinaryny, gdy okoliczności y potrzeby Rzeczypospolitey wyciągać będą, w Krakowie złożyć raczył.

A niniejsza Stanow rezolucya nie ma *in post derogare privilegijis* miasta Krakowa o Koronacyi Krolow.

Deputacya do Rady przy I. O. Xciu IMci Prymasie.

Dostojność Prymacyalney godności, nie tylko że statutem y konstytucyami *annorum* 1451, 1550, 1718, 1736 ubezpieczone y obwarowane, lecz sama w czasie *Interregni* czynności, prerogatywa, y naywyższość Urzędu w Konfederacyach opisana wyciąga po każdym powinno uszanowania, y w traktowaniu interessow przywoitey modesty; przeto tak dla okazałości pierwszeństwa osoby Xcia IMci Prymasa, iako oraz dla pomocy w radach, y rezolucyach interessow Rzpłtey pod ten czas trafiających się, przydawamy temuż I. O. Xciu IMci Prymasowi z obojga Stanow y obojga narodow tey Rzpłtey, osoby tu wyrażone. Z Senatu Przewielebnych y Wielebnych Ich Mśc XX. Antoniego Ostrowskiego Kuiaw., Teodora Xcia Czartoryskiego Poznańsk., Ignacego Massalskiego Wileńskiego, Hieronima Szeptyckiego Płockiego, Andrzeia Baiera Chełmińskiego, Iozefa Załuskiego Kiiowskiego, Gabryela Wodzyńskiego Smoleńskiego Biskupow, Wielmożnych Iana Wielopolskiego Woiewodę Sandomirskiego, Michała Massalskiego Kasztelana Wileńskiego Hetmana Wiel: W. X. L. Ignacego Twardowskiego, Kazimierza Dąbskiego Sieradzkiego Woiewodow, Ignacego Ogińskiego Kasztelana Trockiego, Andrzeia Zamoykiego Inowroclawskiego, Augusta Alexandra Xcia Czartoryskiego Ruskiego, Alexandra Sapiechę Połockiego Hetmana Pol. W. X. L. Ignacego Cetnera Belzkiego, Iozefa Solłohuba Witebskiego, Stanisława Bernarda Gozdkiego Podlaskiego, Konstantego Platara Mściławskiego, Pawła Mostowskiego Pomorskiego, Woiewodow. Iozefa Mielżyńskiego Poznańskiego, Rocha Zbiłewskiego Kaliskiego, Iana Mączyńskiego Sieradz: Andrzeia Moszczeńskiego Inowroclaw: Tadeusza Burzyńskiego Smoleń: Iozefa Siemianowskiego Rawskiego Iozefa Hylzena Inflantskiego. UU. Rocha Iabłonowskiego Wislic: Alexandra Romera Zawichost: Antoniego Morskiego Przemysk: Xawerego Kochanowskiego Czechowskiego Iozefa Iaklińskiego Oświęcim: Iana Rostworowskiego Zakroczym: Kasztelanow. WW. Ignacego Ogińskiego Marszałka Wielk. W. X. Lit. Fryderyka Michała Xcia Czartoryskiego Kanclerza Wielkiego W. X. Lit. Teodora Wessla Wiel. Koron. Ierzego Fleminga Wiel. W. X. L. Podskarbiich, Ministrow *Status*. Z stanu rycerskiego z Małej Polski: UU. Kazimierza Poniatowskiego Podkomorzego, Hieronima Wielopolskiego Koniusz: Stanisława Xcia Czartoryskiego Łowczego, Franciszka Rzewuskiego Pisarza Polnego, Stanisława Lubomirskiego Strażnika Koronnych, Tadeusza Dziedoszyckiego Podkomorzego Halic:

Iana Kaietana Ilińskiego Żytomir: Iana Zamoykiego Lubel. Alex. Ossolińskiego Drohick: Alex. Buttlera Mielnic: Starostow, Mikołaiia Stadnickiego Chorążego Podolskiego, Michała Bukowskiego Sanockiego, Leona Kuczyńskiego Mielnickiego Stolnikow, Mikołaiia Piaskowskiego Woyskiego Włodzimir: Tomasz Dłuskiego Łowczego Lubel: Iacentego Iezierskiego Skarbnika Łukowsk: Alexandra Borzęckiego Dolhańskiego, Ignacego Potockiego Gliniańsk: Iozefa Komorowskiego Ochozkiego Starostow. Z Wielkiej Polski: Rocha Kossowskiego Podskarbiiego Nadwornego, Iana Chryzostoma Kraiewskiego Instygatora Koronnych, Mich: Karczewskiego Czerskiego, Iozefa Wilczewskiego Wiskiego Podkomorzych. Iacentego Małachowskiego Piotrkowskiego, Woyciecha Męcinskiego Wieluńskiego, Stefana Dembowskiego Płockiego, Iana Rostkowskiego Wiskiego, Macieia Szymanowskiego Wyszogrodz: Iozefa Młockiego Zakroczym. Tomasz Ossolińskiego Nurskiego, Antoniego Lasockiego Gostyńskiego Starostow, Antoniego Kossowskiego Generała woyska Koronnego, Szymona Dzierzbickiego Łęczyskiego, Teodora Szydłowskiego Warsz: Chorążych, Iozefa Łuszczewskiego Sędziego Ziemskiego Sochaczew: Mikołaiia Taczanowskiego Łowczego Sieradz: Woyciecha Chądzyńskiego Woyskiego Rożańsk. Antoniego Ponińskiego Kopanickiego, Anton. Małachowskiego Ostrołęc. Starostow, Władysława Gurowskiego Kasztelana Poznań: Kazimierza Raczynskiego. Z W. X. L. Antoniego Zabiellę Łowczego, Leonarda Pocięia Oboźnego W. X. L. Iozefa Sosnowskiego, Antoniego Tyzenhauza Pisarzow Wielkich W. X. Lit. Iana Horaina Podkomorzego Wileńskiego, Stefana Olendskiego Marszałka Wołkow: Ignac: Scypiona Lidzkiego, Mikołaiia Łopacińskiego Mściław. Starostow. Tadeusza Wawrzeckiego Braślawnskiego, Iana Szadurskiego Infant: Stolnikow. Iozefa Xcia Radziwiłła Ordynata Kleckiego, Ierzego Leparskiego Podstolego Uptsk: Iana Chodkiewiczza Wielońsk: Iana Kazimierza Zyberka Rakańciskiego Starostow, Iozefa Chrapowickiego Generała woyska W. X. L. Z ktorymi y innemi przytomnemi Senatorami wraz I. O. Xiążę IMé Prymas we wszelkich do Rzeczypospolitey należących interessach, ich materyach, bądź z okoliczności y potrzeb śródkowych kraiu, bądź z zagranicznych wynikających, poselstwa cudzoziemskie odbierać, y we wszystkich materyach Stany Rzeczypospolitey interessujących, z niemi społecznie naradzać się, one rezolwować, y aby ztąd żadnego szwanku nie odniosła oyczyna, ostrzegać, walniejsze zaś y trudniejsze do rezolucyji zgromadzonych Stanow na przyszły Seym Elekcyiny odkładać będzie.

Expensa skarbowe za assygnacyami.

Expensa wszystkie, ktorekolwiek z potrzeby publiczney podczas tego Bez-krolewia przypadać mogą, ażeby IchMé Panowie Podskarbio-

wie obojga narodów z prowontów Rzepltey y stołu Krolewskiego, zu assygnacyami y dyspozycyami I. O. Xcia IMci Prymasa z Radą na ten czas przytomną wydanemi, przewidowali, zlecamy.

Wyznaczenie summy I. O. Xciu IMci Prymasowi.

Ponieważ Xiąże IMć Prymas od początku Bez-krolewia zdrowiem y kosztem swoim ochotnie szafuje na usługę Rzeczypospolitey, y do szczęśliwego ukoronowania przyszłego Krola naszego w Warszawie temi czasy wiele na przystoyną subsystencyą potrzebuący, dosiadać będzie, a przy szczupłych dochodach, y naznaczoney sobie przez Radę Senatu na początku *Interregni* kwocie wystarczyć na to nie może, więc żeby mu skarby Koronny sto tysięcy, Litewski pięćdziesiąt tysięcy z prowontów Rzeczypospolitey, za kwitami tegoż Xiążęcia IMci Prymasa, wliczyły, mieć chcemy y zalecamy.

Gratitudo Ur. Xciu Marszałkowi y Ur. Sekretarzowi Seymu.

Chwalebne y usilne Ur. Xięcia Adama Czarotorskiego Generała Ziem Podolskich Marszałka Konfederacyi Seymu terażniejszego, do pomyslnego obrad publicznych skutku, starania, y prace sprawiedliwie zawdzięczając, gdy Stany zkonfederowane Rzepltey ofiarowały mu z własney chęci sumę sto tysięcy złotych, tey zaś przez wspaniałość umysłu przyjąć wzbraniał się, niechcąc dać z siebie na dalsze czasy przykładu interessowanej żądzy, żeby przecież zostawał na zawsze znak należytey temuż Xciu Marszałkowi od nas rekognicyi, sumę sześćdziesiąt tysięcy złotych Polskich *pro hac sola vice*; za powszechną zgodą, y z przynaglaniem prawie o przyjęcie, a oraz Ur. Sekretarzowi tegoż Seymu w nagrodę podiętych fatyg szesnaście tysięcy złotych Polskich, także *pro hac sola vice*, do zapłacenia z skarbu Koronnego naznaczymy.

106 Rekomendacya WW. Woiewodów Mściławskiego y Pomorskiego.

Gdy przez wielu Posłów dystyngwowane w oyczyźnie zasługi WW. Konstantego Platara Woiewody Mściławskiego, y Pawła Mostowskiego Woiewody Pomorskiego, dokładnym wyrażeniem y zaletą wspomniane, sprawiedliwą u Stanów Rzepltey nalazły konsyderacyą; przeto aby dostateczną z szafunku łask Krolewskich otrzymać mogły nadgodę, łaskawym względem przyszłego Krola rekomendujemy.

Wielebno Xiędza Sekretarza Koronnego.

Zawdzięczając zasługi Wielebno Iozefa Kierskiego Sekretarza W. K. y na terażniejszym Seymie według urzędu ustawiczość, przyszłemu Nayiaśnieyszemu Panu do pierwszych wakansów duchownych rekomendować, za rzecz sprawiedliwą uznaliśmy, y pamięć o tym w czasie swoim mieć zechcemy.

Urodzonego Podkomorzego Sochaczewskiego.

Także aby przyszły Krol IMć z szafunku łask swoich Ur. Stanisława Gadomskiego Podkomorzego Sochaczewskiego, Pisarza kwarty y hiberny ukontentować, y zasługi iego nadgodzić raczył, Stany Rzeczypospolitey *instare* deklarują.

Zasługi UU. Pisarzów Ziemskich Sieradzkiego y Lubelskiego.

Ponieważ przy rozdzieleniu na Prowincye Trybunału Koronnego mocą terażniejszego Seymu, za żądaniem UU. Posłów z Woiewodztw, Ziem, y Powiatów do tychże Prowincyi Koronnych należących postanowiliśmy, żeby na rejestra Woiewodzkie, Pisarze każdy z Woiewodztwa swiego Ziemscy, na swoim rejestrze pióro trzymali, a nie Pisarze Ziemscy Sieradzki y Lubelski, iako dotąd bywało; więc zawdzięczając wieloletnie zasługi tychże dwóch Pisarzów Ziemskich, w Prowincyi Wielkopolskiej, Iana Golembowskiego, a w Malopolskiej Adama Suchodolskiego, obydwóch przyszłemu Nayiaśnieyszemu Regnantowi naszemu *ad panem bene merentium*, usilnie zaleconych mieć chcemy.

Pozwolenie wyjazdu za granicę.

Wielmożnym Piotrowi Sapiezie Smoleńskiemu, Francisz. Szembekowi Infantskiemu Woiewodom, dla poratowania zdrowia do dalszych usług Rzeczypospolitey potrzebnego, wyjazdu za granicę do wod pozwalamy, z teyże przyczyny takoweż pozwolenie Ur. Bazylemu Walickiemu Kasztelanowi Sochaczewskiemu dajemy.

Kommissya do rozgraniczenia Starostwa Niechorowskiego.

A ponieważ Starostwo Niechorowskie z wsiami Krytówką y Katowką *cum attinentiis* w dyfferencyach swoich z dobrami Andruszówką y innemi, nie ma swego dostatecznego ograniczenia, przeto Kommissarzów W. Michała Sufczyńskiego Kasztellana Czerskiego, UU. Bartłomieja Giżyckiego Wyszogrodzkiego, Maryana Dydyńskiego Lubaczewskiego, Kasztelanów, Adama Choloniewskiego Podkomorzego Belzkiego, Marcina Grocholskiego Chorążego Winnickiego, Woyciecha Bogatka Podstolego Braclawskiego, Piotra Grocholskiego Cześnika Winnickiego, Maciecia Skorupkę Sędziego Grodzkiego Sandomirskiego, Anton. Czczela Sędziego Grodzkiego Belzkiego, Dębowskiego Woyskiego Latyczew. Simuńskiego Cześnika Nursk. Wirskiego Skarbnika Braclawskiego, Zagurskiego Łowczego Nowogrodz. Wilczopolskiego Łowczego Mściławskiego Dąbskiego Sstę Karaczyńskiego, Malinowskiego Porucznika znaku Pancernego, na tę komssyą naznaczymy; ktorzy to WW. y UU. Kommissarze, *absentia unius vel alterius non obstante, dummodo quinque adsint*; za wydaniem *innotescencyi* na grunt zieczawszy, pomienione Starostwo Niechorowskie *cum attinentiis*, przychyliwszy się do dawnych lustracyi y dokumentów, *praevis*

etiam inquisitionibus juratoris, attento situ locorum et signorum granitalium, zwyz wyrażonemi dobrami Andruszówką, Chatainogrodkiem, Zerdelami, y innemi dobrami *in collateralitate* będącemi, *non attenta contumacia partis, in gyrum* ograniczą, kopce Komornikom albo Komornikowi usypać, lub odnowić, wiolencyi szkody, Urzędom Ziemskim lub Grodzkim, bądź iednemu na ten termin sprowadzonemu, *mediantibus inquisitionibus* rozecznać *et cui a quo competierit*, nadgodzić zalecą, a na sprzeciwiających się rygor prawa *interponent*.

Przyczynienie Posłów Wdztwu Krakowskiemu.

Ponieważ Rzeczpospolita Woiewodztwu Sandomirskiemu, *ex ratione* siedmiu Powiatów, tyleż Posłów mieć na Seym konstytucyą 1736 pozwoliła, teraz zaś dla każdego Powiatu Woiewodztwom Ziem Pruskich po dwóch Posłów oznaczyła; więc na instancyą Posłów Woiewodztwa Krakowskiego, ośm Powiatów w sobie zawierającego, otdąd tyleż Posłów obierania, mocą niniejszego ustanowienia, Stany Rzeczypospolitey dozwalają.

Iako wyraźne prawa, a mianowicie statut 1510, a *constit.* 1565 obowięzuie IchMciow Senatorów, aby na Seymikach, gdzie który swoje dignitarstwo osiąga bywali, konstytucya zaś 1611 *fol. 25*, pierwszeństwo Dygnitarzów przed Urzędnikami Woiewodztw po całej Koronie bez excepcyi oznaczyła, gdy iednak te prawa *sinistra* ich *interpretatione* nie zupełnie bywają zachowane; przeto zgromadzone Rzepltey zkonfederowanej Stany, zapobiegając temu, postanawiają, aby te wzwyż wytknięte prawa w ścisley, bez różniącego moc ich stanowienia, były obserwaney, y aby Senatorowie według tego pierwszeństwa, które mają w swoich Woiewodztwach, wszelkie głosy, y gajenia przed Urzędnikami zabierali. Urzędnicy zaś między sobą porządek, według dawney *anni 1611* konstytucyi, tudzież y ostatney *anni 1636* Podkomorzego w swoim Woiewodztwie przed Starostami Grodowemi, tych zaś Starostów *cum iurisdictione judiciali* będących, przed Chorążemi, *et sic consequenter ordinem* zachowując, ieden przed drugim w krzesłowym pierwszeństwa mieyscu, y z niego zabierania wszelakich głosów na Seymikach y Zjazdach publicznych, uyny w prerogatywie nie czynili.

O amnestyi.

A że pozwolenie amnestyi daie przyczynę złemu, nadzieia pokrycia tąż amnestyą *excessow* podczas Bez-krolewia popełnionych przynnaża większy zuchwałości, nieposłuszeństwo prawu wszczyna, dobra Krolewskie, duchowne, y Ziemskie do ostatney częstokroć przyprowadza ruiny, zaczym icy na żadnym Seymie ani w powszechności, ani w szczególności nie pozwolimy, lecz wszelkie wykroczenia, iak publiczne, tak prywatne, niaizdy, mordy, bunty, gwałty, krzywdy, szkody, prawa, bezpieczeństwa y spokojności publiczney iakimkolwiek sposobem zgwał-

cenie ktore się pod czas terażniejszego Bez-krolewia stały, albo popełnione być mogą, surowie ukarane, szkody y krzywdy wszelakie nagrodzone mieć chcemy, y postanawiamy, a dla zatrzymania iak naygruntowniejszego podczas niniejszego Bez-krolewia bezpieczeństwa, *forum ubiquinarium* w tey okoliczności naznaczymy.

Ratyfikacya deklaracyi Ministrów Pruskich, względem tytułu Krola Pruskiego.

A że ratyfikacya deklaracyi przez Ministrów Pruskich daney wyżej wyrażoney, względem tytułu: Krola Pruskiego, od Rzepltey przyznanego, z podpisem ręki tegoż Krola IMci y z pieczęcią przed zakończeniem Seymu tego przyszła, więc też ratyfikacyą z oryginału do terażniejszych konstytucyi wpisać roskazaliśmy, ktora słowo w słowo iest takowa:

Fridericus Dei gratia Rex Borussiae, Margravius Brandenburgensis, Sacri Romani Imperii Archi-Camerarius et Princeps Elector, Supremus Silesiae Dux, Princeps Supremus Arusionensis, Novi Castris et Valengiae, necnon Comitatus Glacensis, Geldriae, Magdeburgi, Cliviae, Iuliaci, Montium, Stetini, Pomeraniae, Cassubiorum, Vandalorum et Megapolis, necnon Crosnae Dux, Burggravius Norimbergensis, Princeps Halberstadii, Mindae, Camini, Vandalii, Suerini, Raceburgii, Ost-Frisiae et Mursii, Comes Hohenzollerae, Ruppini, Marcae, Ravensbergi, Hohensteinii, Tecklenburgi, Suerini, Lingae, Burae, et Leerdami, Dominus Ravensteinii, Rostochii, Stargardae, Lavenburgi, Butoviae, Arlayae et Bredae etc. etc. Notum testatumque facimus hisce, omnibus quorum interest. Cum Serenissima Poloniae Respublica titulum nostrum Regium Borussiae recognoscere decreverit, et Ministri nostri Varsaviae residentes, ne haec recognitio Serenissimae Reipublicae damno sit, declarationem ei exhibuerint, cuius tenor de verbo ad verbum sequitur:

Nos Carolus, Princeps de Carolath S. Romani Imperii Comes de Schoenaich, Eques Ordinis Aquilae Nigrae, Suae Regiae Majestatis Borussiae Generalis Exercituum Locum tenens, Orator Extraordinarius, et Plenipotentarius, necnon Gedeon de Benoit, Ejusdem Regiae Majestatis Legationum Consiliarius actualis, et Residens apud Serenissimam Rempublicam. Ex quo Serenissima Respublica Poloniae in corpore ad exemplum omnium aliarum Potentiarum, titulum Regium Borussiae recognoscere decrevit, ea tamen lege, ne haec recognitio nec iuribus, nec possessionibus Reipublicae sit damno, vel praepudicio; hinc nos infrascripti Sacrae Regiae Majestatis Borussiae Ministri, vigore hujus, declaramus, Suae Regiae Majestati nec animum neque mentem esse, usu hujus tituli tractatibus et conventionibus inter Illam et Serenissimam Rempublicam feliciter existentibus, quidquam praepudicii afferre, quin potius omnium Reipublicae iurium aequae ac libertatum garantiam seu tuitionem praestitutam et manutenturam esse.

Caetero spondemus, nos operam impensuros esse, quo haec declaratio a Regia Sua Majestate propria manu ratihabeatur, atque confirmetur. Quorum in fidem hunc declarationis actum subscripsimus, et gentilitiorum insignium nostrorum sigillis munivimus. Actum Varsaviae die 27 Maji, anno 1764.

C. P. de Carolath.

(L. S.)

G. de Benoit.

(L. S.)

Nos visa perpensaque hac declaratione, eam ratam et gratam habemus, approbamus ac confirmamus, verbo Regio spondentes, pro Nobis, Successoribusque nostris, Nos eosque declarationem hanc sanctissime observaturos, neque permissuros esse, ut ulla ratione a quovis infringatur. In ejus rei testimonium, Nos hoc ratificationis instrumentum, manu nostra subscripsimus, et sigillum nostrum Regium ei apponi curavimus. Dabantur in Regia nostra Beroolini. Die 12 mensis Junii, anno salutis millesimo septingentesimo sexagesimo quarto, Regni nostri vigesimoquinto.

Fridericus Rex.

(L. S.)

Finckenstein E. F. de Hertzberg.

110

A zatym, iakośny wyżey tytuł Krolewski Nayiańszemu Krolowi IMci Pruskiemu, przykładem inszych dworow, referibiliter do tey ratyfikacyi przyznali, tak gdy ta nastąpiła, podług opisu warunkow tamże wyrażonych, przyznaiemy.

Exorbitancje do Seymu Electionis odłożone.

Lubo zaś na terażniejszym Seymie Convocationis sub Confederatione odprawuiącym się niektóre exorbitancje poprawione y ulatwione, do wszystkich iednak poprawienia według żądania Woiewodztw, dla ubiegaiącego czasu przyść nie mogło; więc te do Seymu da Bog Electionis odkładamy, y reassumuiąc dawniejsze Konfederacye przed obraniem nowego Pana, naprawować y uspokoić zechcemy.

Pozwolenie Xciu IMci Prymasowi wydania wici na pospolite ruszenie.

Gdyby zaś na niebezpieczeństwo y zamieszanie Rzeczypospolitey zabierać się miało, ktoregoby swoimi, y na tym Seymie opatrzonemi siłami odwrócić nie było można, tedy in eo casu propter providendam defensionem cuiusque naturaliter licitam, ażeby I. O. Xiążę IMć Prymas z przytomną na ow czas Radą, wici na pospolite ruszenie wydał, obliguemy, y w dawniejszych Konfederacyach praktykowanemi środkami zaradzać o Rzeczypospolitey pozwalamy.

Dwor Xcia rymasa wolny od pospolitego ruszenia.

A iako przeszłemi Konfederacyami dwor I. O.

Xiążęcia IMci Prymasa od pospolitego ruszenia na Elekeyą absolwebatur, tak y teraz actu Convocationis in omnem eventum absoluitur, ktorego dworu osob regestr na Elekeyi podany będzie.

Recess desideriorum.

Desideria publica et privata dawniejszymi recessami 1726, 1733 wyrażone, iako y terażniejsze rezolwowane być nie mogące, Woiewodztw, Ziem y Powiatow, et signanter Generału Mazowieckiego, do dalszego Seymu y recess odkładamy.

Instancja o kanonizacye y beatyfikacye.

Zakładaiąc wielką ufność uszczęśliwienia naszego w intercessyi SS. Pańskich, y modlitwach za nami sług Bożych, obliguemy I. O. Xiążęcia IMci Prymasa, ażeby imieniem Rzeczypospolitey wniósł instancja do Stolicy Apostolskiej, o kanonizacyą cudami słynących Bb: Jana Kantego, Jana z Dukli, Iozefa Kalasancjusza fundatora Schol: Piarum, Iozafata Archi-Biskupa Polockiego, Ladysława z Gielniowa, Kunegundy y Bogumiła, o beatyfikacyą Venerabilium Andrzeja Boboli, Anny Omiecińskiej, Zapolskiej, Nurburta, Kolumby, y o akceleracyą processu in ordine ad beatificationem, slugi Bożego Rafała Chylińskiego.

KONSTITUCYE

WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO

NA TEŻE KONFEDERACYI GENERALNEJ.

Approbacja Konfederacyi Generalnej Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Rozpoczętey Konfederacyi Generalnej W. X. Lit. pod Marszałkostwem Urodzonego Michała Brzostowskiego Koniuszego W. X. Lit. na dniu szesnastym Apryla, roku terażniejszego w Wilnie sprawiedliwe przyczyny, y dobroć intencji ku Rzeczypospolitey uznaiemy, gorliwość obywatelow chwalemy, y we wszystkim też Konfederacyą approbuemy, onę do konstytucyi terażniejszey ingrossować zlecamy.

Poselstwo Ur. Gerwazego Ludwika Oskierki Cześnika W. X. Lit. od teyże Generalnej Konfederacyi, z wyrażeniem wdzięczności za oświadczone tey części Rzpltey, y powszechnemu w niey bezpieczeństwu skuteczne sposoby, do Nayiaś: Monarchini Rossyjskiej wysłane, która tak narodowi naszemu iest przychylną, że bez zysku swojego y uszczerbku kraiu, praw y wolności Rzpltey naszej, nic nad samę nie wyciąga wdzięczność y sławę, iako się wspaniale y przez manifesta y przez usta swoich pełnomocnych Posłow oświadczyła, za przyzwoite y słusznie należące uznaiemy. Waruiąc to iednak, aby tenże Poseł od Generalnej Konfederacyi W.

111

X. L. w żadne inne nie wdawał się materye Status.

Trybunały tak duchownego iako y świeckiego Koła, Ziemski y Skarbowy przeciwko prawu y sprawiedliwości, zbroynie y gwałtownie, iako świadczą manifesta w roku tysięcznym siedmsetnym 60 trzecim, przez I. W. Xcia Karola Radziwiłła Woiewodę Wileńskiego, w Wilnie ufundowane, oraz wszelkie w nich ferowane dekreta, et omnes actus Wileńskiej y Mińskiej kadencyi kassuujemy, et pro nullis uznaiemy. Na to iednak zezwalaiąc, ażeby z dobrowolney między stronami, w tychże Trybunałach zasłzey rozprawy, dekreta oczywiste in principali, ex mutuis actionibus ferowane, y przyznania, nie przez przyczynę ważności sądow, lecz przez racye przystępujących ex mutuo assensu do rozprawy, y przyznań stron, tylko iako polubowne in valore zostawały.

A ktobykolwiek był ustawom tey Generalnej Konfederacyi, co tylko do wewnętrznych potrzeb tey Prowincyi sprzeciwaiącym się, pro hste patriae ma być poczytanym.

Żeby zaś ten gwałtownie ufundowany Trybunału postępek nie podawał przyszlzym czasom szkodliwego ex impunitate przykłądu zalecamy Urodzonemu Instygatorowi Litewskiemu, żeby wspomnionego I. W. Xcia Woiewodę Wileńskiego do Generalnej Konfederacyi W. X. Lit. de abusu officii, y o dalsze contra Statum występkę ad responsionem et satisfactionem injuriatis, et ad calculum z akcyzy Sluckiej indebite od obywatelow W. X. Lit. wybieraney, indilate zapozwał.

112

A iako też Konfederacya W. X. Lit. ma sobie założony cel utrzymania spokoyności y ubezpieczenia obywatelow tey Prowincyi, tak gdy przeciwnie temu zbawiennemu przedsięwzięciu niektorzy Ich Mć, a zwłaszcza I. W. Xiążę Radziwiłł Woiewoda Wileński, nietylko za życia Krolewskiego, nieprzyzwoitą y nadpotrzebną urodzonemu w równości wolnego żołnierstwa y ammunicyi woienney zebrawszy liczbę, używai iey in aggravationem praw, Seymikow, y najwyższej etiam Trybunału iurydyckey, ale też w terażniejszym Bezkrolewui, onę z dobr własnych y zastawnikow swoich, na dalsze oppresye praw, aequalitatis, y Sądow Kapturowych pomnożył y pomnaża, a przez to szkodę kraiuw przechodami tegoż żołnierstwa w różnych miejscach, perturbationem ustanowionym w czasie Interregni od Rzeczypospolitey rządow sprawuie, exinde zabiegaiąc szkodliwemu w kraiu zamieszaniu, y chcąc obmyślić dostateczne dobr y osob zkonfederowaney Prowincyi Lit: bezpieczeństwo, daiemy pozwolenie y zupełną moc WW. Hetmanom W. X. Lit: żeby ściagnąwszy woysko, na wygodne w Prowincyi W. X. Lit: miejsce, takowe zaciągi nadwornych ludzi, iako swywolne kupy, zażyciem woyska Rzeczypospolitey pod władzą swoią zostaiącego, et etiam obcych sukkursow zabierali, gromili, y rozpędzali, garnizon Slucki, iako uzurpowaną od oby-

watelow W. X. Lit: akcyzą indebite dotąd utrzymywany, z wszelkimi woiennymi ammunicyami pod kommendę swą odebrali, oraz dobrom y osobom Prowincyi Lit: Konfederacyą Generalną składaiącym, y do niey przystępującym obrone dawali, y do utrzymania powszechney w kraiu spokoyności, wszelkimi sposobami dopomagali.

GENERALNA

STANOW WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO

KONFEDERACJA,

zaczęta w Wilnie roku 1764 dnia 16 miesiąca Kwietnia, y manifesta pomieniona Konfederacyą poprzedzaiące.

(Wypis z ksiąg Grodzkich Woiewodztwa Wileńskiego, roku tysiąć siedmset szesćdziesiąt czwartego, nieściągca Apryla dwudziestego osmego dnia).

Przed Urzędem y aktami Grodzkimi Woiewodztwa Wileńskiego comparendo personaliter IMć Pan Stanisław Mikutowicz Instygator Sądow Konfederackich Generalnych W. X. Lit: instrument Confederationis Generalis W. X. L. ad acta ku zapisaniu podał tenore sequenti pisany:

113

My Stany duchowne y świeckie, Senatorowie, Dygnitarze, Urzędnicy Ziemscy, Grodzczy, rycerstwo Prowincyi W. X. Lit: na powszechną teyże Prowincyi Konfederacyą dla ratunkow oyczyny do Wilna zgromadzeni. Wszem wobec y każdemu zosobna do wiadomości podaiemy, iż wycieńczeni cierpliwością y nadzieją, czekaliśmy w skromności y uciskach, iezeli nie kofca, przynajmniej ulżenia w gwałtownościach, prawa, wolność, y równość naszą niszcących. Dalsi ieszcze od ostatniego niebezpieczeństwa, a słodyczą spokoyności uspieni, unikaliśmy nymniejszego iey przerwania, y z zadumieniem tylko zapatrywaliśmy się na wszczynaiący się w pośród oyczyny przyszlzych nieszczęśliwości zawziętek, który bezkarnością zmocniony, iuz nam dziś ostatnim grozi upadkiem. Wynoszący się nad równość wolnego narodu, y powagę praw, liczbą nadwornych y garnizonowych (a co nayboleśnieszka chlebem Rzeczypospolitey żywionych) urodzonemu w równości niezwyčajną, nadpotrzebną, y nieprzyzwoitą wsparty unysł, związał w społeczność naciakową po Woiewodztwach y Powiatach niekarnych moc y potęgę, praw lekkę ważących obywatelow, złością bardziey niż liczbą znakomitych, nieskromnością umysłow, rozwiozłością y sprośnością obyczajow, sposobem nawet życia, ubiorow y broni, iakby do nieprzyacielskiego boiu w pośród pokoju przybranych, od innych powszechność składaiących wylaczaiących się, którzy targnęli się nayprzed zuchwale na obwarowane tyłą prawami Seymikow bezpieczeństwo, groźbą, strachem, y swawolnym godnych współpatriotow traktowaniem wolny głos przytłumiaiąc. Milcząc częstokroć y przydusząc krzywdy swoje musieli bracia nasi, lub nie mowić, tylko tyle, ile im uzbroiona na to zuchwałość pozwalała. W innych miejscach też nad prawa goruiąca zuchwa-

114 Iych umysłów społeczność rozrywała *scandalose* Sejmików pokątnym y ukrytym od wiadomości Woiewodztw y Powiatów na potajemnych schadzkiach Deputatów lub Posłów, a częstokroć na Sejmikach nie przytomnych *et contra lauda* Wdztw y Powiatów obraniem, w wielu zaś rzuciła się zapamiętała na rozlanie krwi braterskiej, używaniem *etiam* z cudzych Woiewodztw y Powiatów *ad violentiam* naprowadzonych, oraz nadwornych ludzi na zatrwożenie y zmieszanie wolnego zdania y bezpieczeństwa obrad publicznych, a nawet świątynicom Boskim częstokroć okrwawionym nie przepuszczając. Zaraziwszy tym bezprawiem zrodło same, z którego iuż to prawa na Sejmach, iuż to ich wykonanie w Trybunałach pierwsze biorą początki, wylała się dalej żadną tamą nicutrzymana na ufundowanie najwyższych Sądów Trybunałskich, gdzie sama 115 tylko sprawiedliwość z spokojnością *praesidere* powinna. Patrzyliśmy z uzaleniem na szerzące się w poświęconych sprawiedliwości miejscach bezprawia, na przypuszczenie do iuramentów mimo zarzuty, y bezsilne wolnego głosu wołania, owszem częstokroć z gwałtownym onych przytłumieniem tych których albo dekreta otrzymane, albo Sejmików bezprawności czyniły *officii incapaces*. Patrzyliśmy niepoiednokrotnie na Deputatów z dwóch rozdwojonych iednego Wdztwa czyli Powiatu Sejmików dowodnie scyssa y niezgodę obywatelów pokazujących, *pro libitu et arbitrio* fundujących Trybunały iurydyki wybranych. Patrzyliśmy nie bez poruszenia wewnętrznego na oddalenie od funkcji dobrze obranych, przysposobionemi a na Sejmikach niebyłemi protestacyami y różnemi wynalezionemi lub gwałtownością wspartemi przeszkodami. Patrzyliśmy z pobudzającym iuż do ostatniej niecierpliwości żalem, podczas fundowania ostatniego przed śmiercią Krolewską Trybunału, na zatamowany przez przystawionych zbrojnie do izby sądowej żołnierzy, y armaty pod zamek Wileński sprowadzone, przystęp do niej szlachcie z manifestami y dekretami, a nawet y dla znaczney części dobrze obranych Deputatów. Co czująca wielkość uszczerbku praw swoich braci naszych gorliwość, oświadczyła poprzedzającym rugi Trybunałskie manifestem dnia siedemnastego miesiąca Kwietnia, roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego solennie zaniesionym przygotowana, a widząc tey przestrogi nieskuteczność, drugim dnia ósmnastego tegoż miesiąca y roku, o wykonano gwałtowne zamysły. Przeraziły nas straszny bez sprawiedliwości będącego kraiu widokiem, naciągane gwałtem y boiem do większości kresk Deputatów zdania, wzruszone *ex suis cardinibus*, przez pisane *violenter, non attenta evidenti paritate* dekreta, fundamentalne oyczyzny prawa, *demde* nieposłuszeństwa, wsgardy dekretów oczywistych Trybunałskich, Assessorskich, Marszałkowskich, y innych iurydyki. Nastąpiły zatym nietylko zamilczane y opuszczone bez kary, ale częstokroć nawet wyrokiem sądu za niewinność uznane

ne najawniejsze występki, *et crescente ex impunitate licentia*, domow y pałacow (nie przepuszczając Ministrowskim) z wyrzucaniem okien y zaboystwem ludzi *temerarie et praesumptuose* insultowania, na traktach, ulicach y domach, podczas zjazdów nawet publicznych niebezpieczeństwa, od ludzi swawolnych z bronią ognistą po ulicach, domach, *quod magis* izbach sądowych y kościołach *continuo* chodzących, zaboystwa iawne, pod najwyższą iurydykią nie ukarane, ani nawet naganione. Wołali y wołają na nas o zaniebdanie siebie, o okrutnie przez zasadzonych na to pod Sądem Trybunałskim zamordowani: IMé P. Strutyński Starosta Seyweyski, IMé P. Piszczalło Starosta Morymborski, a podczas Sejmików Mińskich w Izbie obrad zabity IMé Pan Bouszewicz, *in simili* na Sejmiku Lidzkim zabity IMé Pan Iankowski, y wiele szlachty zrąbaney y postrzelaney, oraz inni w różnych Woiewodztwach y Powiatach na życiu, zdrowiu, honorze y substancyi przez ludzi złośliwych, pomocą y protekcyą *Potentiorum* wzmocnionych, pokrzywdzeni, prawa nastatek kościelne, dekreta y exkomuniki, iakby przez odszczepieńców wsgardzone. Miła każdemu w szczególności spokojność, utrzymywała wszystkich powszechnie *sensu doloris* tkniętych obywatelów, od wzięcia przed się zwykłych w oyczyźnie do zabiezenia tym nieszczęśliwościom środków, nadzieia odmiany y postrzeżenia się kiedyżkolwiek rozwiozły zuchwałości ludziła nas, azali w biegu swoim nie stępieie. Aliści przychodzi nam nieszczęśliwie doświadczać, że z tych pierwszych bezprawia stopniow, formują się dla nas okropne *ulterioris mali praesagia*. Grożą nam *extrematibus* upadku Sejmików przed Konwokacyinych *sinistri eventus*, iako to w Wilnie zuchwałę a *corpore* Wdztwa *ex praescripto legum* sejmikującego, po obraniu za Posłów W. IMci Pana Horaina Podkomorzego Wileńskiego, y W. IMci Pana Giedroycia Stolnika Wileńskiego, y Sędziow Kapturowych *in laudo* tegoż Sejmiku wyrażonych, niektórych obywatelów oderwanie się, y innych Posłów innych Sędziow Kapturowych a z nich wielu pod dekretami będących y nieprzytomnych obranie; ażeby wdziawszy na bezprawne swoje dzieło podobieństwo tylko y kolor *legitimitatis*, wyzuc dowcipnym na złe wynalazkiem Woiewodztwo całe z rady y sprawiedliwości. W Powiecie Upitskim po obraniu *legitime* za Posłów W. IMciow Panow Leparskiego Podstolego Upitskiego, y Szuksztę, oraz Sędziow Kapturowych, *in laudo* tegoż Powiatu wyrażonych, prywatne *extra tempus et locum* innych Posłów przez niektóre tylko osoby ogłoszenie. W Orszy po obraniu za Posłów I. W. IMci Pana Iozofowicza Starosty Orszańskiego, y W. IMci Pana Zambrzyckiego Stolnika, tudzież Sędziow Kapturowych *in laudo* wyrażonych, *similia acta* y rozlana krew braterska. W Rzeczycy po obraniu za Posłów W. IMci Pana Chaleckiego Podkomorzycy Rzeczyckiego, y W. IMci Pana Pruszanowskiego, tudzież Sędziow

116 Kapturowych *in laudo* tegoż Sejmiku wyrażonych, zapalczywe rzucenie się na będący iuż w ekzekucyi Sąd *in omni formalitate* obrany pod laską W. IMci Pana Chaleckiego Podkomorzego Rzeczyckiego zostający, y wykonane przez przybranych w broń ognistą y armaty ludzi, na kilkunastu osobach (*horret animus*) mężoboystwo, oraz złożony Sąd *ex complicibus* świeżych kryminałów dotąd zuchwałę utrzymujący się. W Mińsku gwałtownie po dwakroć targnienie się uzbroioną mocą na wyrugowanie z Koła iuż przysięgłych Kapturowych Sędziow, y ferowane *non in completo numero* Sędziow dekreta. Które to wszystkie zuchwałę *ausus*, gdy nas w widoczną wprowadzają anarchią, czego się dalej spodziewać możemy, z niewstrzymaney żadnym brzegiem, a wylaney na wszystkie publiczne wiolecye zawziętości? zdający się *indefesse* pracować, żeby *nil sacrum, nil non attentatum* w oyczyźnie nie zostawiła, kiedy niesłyszanym od przodków naszych, a dałby Bog nieznanym dla następcow przykładem, targnęła się na powagę y bezpieczeństwo, stanem y godnością wyniesioney na najwyższy w Prowincyi naszey stopień osoby. *Violata* przez naysięcio zbrojny na pałac pierwszego w Prowincyi Senatora *authoritas*, popelnione przez pogroźki publiczne na życie y zdrowie własnego Pasterza *sacrilegium*, wzruszona duchownego domu *immunitas*, y tyle duchownym y świeckim prawem potępionych występku, w iednym występku zawartych, *permonent* wcześniej *universos* o niebezpieczeństwach *singulariter*, smutnym wzorem cudzego przypadku. A nietylko te, któreśmy wyrazili poprawy y ubezpieczenia potrzebujące gwałtowności, lecz wielu innych wywroconych z gruntu oyczystych w Sejmach y innych obradach porządkow, zaniebdana y w zrzodkach samych dochodow publicznych zepsuta wewnętrzna kraiu ekonomika y prowenta, ruynująca litygantow *processus iudicarii* przeciągłość, zubożenie kraiu powszechnie przez wyprowadzenie dobrej, a napełnienie nikczemną monetą, Stan rycerski w prerogatywach swoich ukrzywdzony, *et tot publica vulnera*, których się w zostający tak długo bez rady Rzeczypospolitey nabierało y przymnożyło, wzburzać powinno w sercach *bene sentientium* chęć y gorliwość do szukania skutecznego lepszego rządu sposobow. Szczegulna, ktoraby nam icszcze zabiezenia złemu zostać mogła nadzieia, byćby powinna z blisko nastąpić mającego Seymu y tę nam odeymie żalony widok gotującej się uzbrojoney na zamieszanie iego mocy, czyniącej się wszędzie iawnie *sine metu legum* prywatne zaciągi do Warszawy, y na nas samych iak nam grożą ciągnące, y zbrojne bardziey czynienie niżeli spokojną radę, praktykowanam na niedawnym Sejmie *impune*, y świeżo na Generale Ziem Pruskich sposobem, obiecujące. Tak niebezpiecznie między zgubą a ostatnim ratowania się sposobem położeni, manifestuicmy się przed Bogiem niewinności umysłów y czystych intency naszych świadkiem y Sędzią, przed oyczy-

117 zna całą: iż nie żadną zawziętości lub nienawiści, szczególną ubezpieczenia praw, wolności, równości, honoru, zdrowia y substancyi, oraz wprowadzenia dobrego porządku pobudką, ścisły między sobą, dla powszechney rady y obrony uczyniliśmy związek; upewniając siebie wzajemnie, y przysięgą obowiązuąc się iż ieden drugiego w szczególności każdego, do ostatniej krwi kropli bronić, y zastępować powinniśmy, przeciwko każdemu stanowi iakiejkolwiek kondycyi obywatelowi, ktorzyby bezpieczeństwo publiczne wzruszać, porządek praw, formę rad, *immunitatem* sądow, *securitatem* osob znosić, y cokolwiek na pokrzywdzenie nas zkonfederowanych *moliri* starał się, mężnie przy prawach y wolności powstać, sprawiedliwości na każdym występku *ex rigore legis* szukać, y to wszystko czynić, cokolwiekby nam obronę, występnym hamulec, oyczyźnie bezpieczeństwo y uszczęśliwienie sprawić mogło. Do czego gdy Sejm blisko następujący być nam może y powinien drogą y skutecznym sposobem, nie tylko zupełney iego *in constituendis* mocy, niniejszą Konfederacją naszą nie przeszkadzamy, ale też obliguicmy Ich Mciow Panow Posłów Prowincyi naszey, żeby tam wspierali o poprawę *praemissorum* starania nasze, a dla naszey do tegoż permowencyi, zlecamy I. W. IMci Panu Marszałkowi Generalney Konfederacyi naszey, ażeby Posłów od teyże Konfederacyi naszey wyznaczył y kredensował, ktorzyby zebrany Stanom Rzpłtey tak czystość intency naszych w przedsięwzięciu zbawiennego dzieła, iako też *desideria* nasze dokładnie przełożyli, y Ich Mciow braci naszych w Prowincyach Koronnych, do wspólnego z nami oyczyzny ratunku, do łączenia rady, sił, y wzajemney sobie dania pomocy, pobudką *sacrosancte* zaprzysiężoney, a przeciągiem wiekow nierozzerwanej iedności, zaprosili. Dolega (tak się nam ufać godzi) całej oyczyźnie, co część iey tak bardzo obraża. Sądy Kapturowe po Woiewodztwach y Powiatach żeby się *solito usu* kontynuowały, nie tylko nie przeszkadzamy, lecz owszem ich powagę y bezpieczeństwo utrzymywać będziemy. Ktory to nasz, dla utrzymania y pomnożenia wiary Rzymskiej Katolickiej, y praw Kościoła Świętego, oraz dla dobra publicznego uczyniony Związek, niżeli pożądaný swoy wzmnie skutek, przyrzekamy sobie wzajemnie y zaprzysięgamy, iż z niego rozwiązywać się, y odstępować ieden drugiego nie mamy, z którym, że nieprzytomni tu bracia nasi nierozdzielnie łączyć się, y usiłowania nasze wspomagać będą, nietylko bez wątpliwości mamy nadzieję, ale też wołając o pomoc, do łączenia się z nami, na dokonanie tak potrzebnego dzieła zapraszamy. A gdyby głos nasz, czyichkolwiek w ponętach ambicyi, polityki, czyli, obrzydley chciwości uspiionych, uczuciem naszych dolegliwości, iako może być nayprzedzey nie ocucił umysłów, byłoby to na siebie brać winę uszczerbku równości, wolności honoru, życia, zdrowia y substancyi nas wszystkich, na cel nienawiści, y

zawziętości, przez miłość oyczyzny y dobra iey wystawiających się, byłoby to ewangeliczną przypominać nam przestrożę, *qui non est nobiscum, est contra nos*, byłoby to naostatek, wdawać nas *in necessitatem* ubezpieczenia siebie od tych, od których wspólnej rady y pomocy do ubezpieczenia nas spodziewać się powinniśmy. Czemu ażeby wcześniej było *provisum*, zlecamy I. W. I. Panu Marszałkowi Konfederacji naszej, wysłać Posłów od siebie kredensowanych do I. W. I. Pana Hetmana W. W. X. Litewskiego z instrukcją obligującą, ażeby *solita* przeszłych Konfederacji *prazi*, złączywszy się z nami, zaprzysiężoną Rzpłtey *plene* dotrzymaną zawsze wiarą, zamysłem *malevolorum*, czynił nas niedostępnych. Uczyniwszy tedy *legitimam* tey naszej Prowincyalney Konfederacji, zwyżaiem od przodków naszych zawsze *prosperere* dla dobra publicznego używanym *existentiam*, po obranych przez Woiewodztwa y Powiaty Konfederackich Marszałkach, y Konsyliarzach, *in laudo* tychże Woiewodztw y Powiatow mianowanych y autoryzowanych, obieramy za Marszałka tey Generalney Konfederacji naszej, doświadczoną do utrzymywania powszechnego dobra gorliwością *inlaminata* w interessach oyczyzny *ide*, doskonala *in agendis* sposobnością zaleconego I. W. I. Pana Michała Brzostowskiego Koniuszego W. W. X. Litewsk. ktoremu z Woiewodztw y Powiatow, po dwóch kredensowanych Konsyliarzow przydaiemy, którzy to Wielmożni Ich. Mość PP. Konsyliarze, sessye swoje regularnie, *sub praesidentia* Marszałka składać, wszystkie publiczne *desideria*, projekta y sprawy *pluralitate suffragiorum* ustanawiać y decydować są obowiązani; a iako ten nasz związek dla powszechnego dobra przedsięwzięty, dotrzymać sobie wzajemnie przyrzekamy y zaprzysięgamy, tak ony *ad acta publica* Wwodztw y Powiatow podać zlecając, dla niedomiennego dotrzymywania, y wzajemnego siebie ubezpieczenia rękoma własnymi podpisujemy. Działo się w Wilnie roku tysiąc siedmsetnego szesćdziesiąt czwartego, miesiaca Kwietnia szesnastego dnia. U tego instrumentu *Confederationis* podpisy rąk *his exprimuntur verbis*.

Michał Brzostowski Koniuszy W. W. X. Lit. Marszałek Generalney Konfederacji W. X. Lit. Ignacy Książ Massalski Biskup Wileński salvis immunitatibus et iuribus ecclesiae. Tadeusz Ogiński Kasztellan Trocki Tadeusz Burzyński Kasztel. Smoleński. Ierzy Hrabia Fleming Podskarbi W. W. X. Lit. Tomasz Zienkiewicz Biskup Areopoliński, Sekretarz W. X. Lit. salvis iuribus et privilegiis ecclesiae. Alexander Horain Biskup Hirenski Referendarz W. W. X. L. salvis iuribus et privilegiis ecclesiae. Antoni Przędziecki Referendarz W. X. Lit. Regimientarz Dywizyi Białoruskiej. Andrzej Zienkiewicz Instygator W. W. X. Lit. Stefan Giedroyć Biskup Ranopoliński. Sufragan Białoruski. Proboszcz Katedralny Wileński, salvis iuribus et immunitatibus in omni ecclesiae. Carolus Karp Canonicus et Officialis Surrogatus Vilmensis salvis iuribus et immunitatibus Sanctae Romanae Ecclesiae. Tomasz Korsak Canonicus Cathedralis Vilmensis salvis iuribus et immunitatibus ecclesiae. Kazimierz Prozor Kanonik Katedralny Wileński salvis immunitatibus et iuribus ecclesiae. Paweł X. Brzostowski Pisarz W. W. X. Lit. salvis iuribus ecclesiae. Antoni Ważyński Skarbný W. X. Lit. y Konsyliarz Wo-

iewodztwa Trockiego. Stanisław Pióro Starosta Rum-szyski. Nicolaus Tyszkiewicz Canonicus Cathedralis Vilmensis, salvis iuribus, privilegiis et immunitatibus ecclesiae. Ierzy z Lubna Połubiński Kanonik Wileński salvis iuribus et immunitatibus ecclesiae. Ignatius Oskierka Canonicus Cathedralis Vilmensis salvis iuribus, privilegiis et immunitatibus ecclesiae. Michał Chomiński Kanonik Wileński salvis iuribus, privilegiis et immunitatibus ecclesiae. Joannes Josephus de Skrzetuszewo Wawrzecki Prothonotarius Apostolicus, ecclesiarum cathedralium Vilmensis et Plocensis Canonicus, salvis iuribus, privilegiis et immunitatibus ecclesiasticis. Janussius Michael Deszpot Zenowicz Canonicus Cathedralis Samogitiae, Praepositus et Praesidens civitatis Mohilovien-sis, salvis iuribus et privilegiis ac immunitatibus Sanctae Romanae Ecclesiae. Ian Hlebicki Iozofowicz Starosta Sądowy y Pułkownik Powiatu Orszańskiego. Kazimierz na Chalczu Chalecki Starosta Rzeczński. Iozef Sielicki Poseł Wdztwa Połockiego. Kaietan Podbereski Podstarości Powiatu Rzeczyckiego. Ian Antoni Horain Podkomorzy Wileński Starosta Ialowski, y Konsyliarz tegoż Woiewodztwa. Michał Skorulski Oboźny Woiewodztwa Wileńskiego. Ian Chodkiewicz Starosta Wieleński y Konsyliarz Wdztwa, y Pułkownik tegoż Woiewodztwa Wileńskiego. Michał Horain Horodniczy Woiewodztwa Wileńskiego. Antoni Horain Podstoli Wileński. Michał Szumski Starosta Karpowicki Marszałek Kapturowy Woiewodztwa Wileńskiego. Marcin Szumski Vice-Marszałek Sądow Kapturowych Wdztwa Wileńskiego. Benedykt Oganowski Oboźny aktualny Woiewodztwa Wileńskiego. Ignacy Horodeński Sędzic Ziemski, Pisarz Sądow Kapturowych Wdztwa Wileńskiego. Antoni Gieczewicz Rotmistrz y Sędzia Kapturowy Woiewodztwa Wileńskiego. Antoni Szpyrko Sędzia Kapturowy Wdztwa Wileńskiego. Tadeusz Wąsowski Sędzia Kapturowy Wdztwa Wileńskiego. Marcin Zaleski Sędzia Kapturowy, y Porucznik I. K. Mci. Ludwik Abramowicz Derewniczy y Sędzia Kapturowy Wdztwa Wileńskiego. Ignacy Bronic Podczaszy y Sędzia Kapturowy Wdztwa Wileńskiego. Tadeusz Towiański Sędzia Kapturowy Wdztwa Wileńskiego. Michał Kielczewski Stolnik Poznański y Sędzia Kapturowy Woiewodztwa Wileńskiego. Ignacy Iasieński Sędzia Kapturowy Wdztwa Wileńskiego. Iozef Merło Ianuszkiewicz Sędzia Kapturowy Wdztwa Wileńskiego. Ignacy Korsak Sędzia Kapturowy y Rotmistrz Wdztwa Wileńskiego. Tadeusz Horain Podkomorzyc Wileński y Sędzia Kapturowy. Franciszek Czyż Krayczy y Marszałek Konfederacki Wdztwa Wileńskiego. Krzysztof Giedroyć Stolnik Wdztwa Wileńskiego. Gasper Horain Woyskowiec Wileński. Antoni Tadeusz Giedroyć Kapitan I. K. Mci. Ignacy Moniuszko. Ierzy Zaleski Starosta Grzybiański. Felicyan Zmiewski Łowczy Woiewodztwa Wileńskiego. Antoni Gierald Towiański Strażnik Wdztwa Wileńskiego Starosta Inturski. Dymitr Zmiłowski Łowczy Nowogrodzki. Stanisław Giedroyć Cześnik Woiewodztwa Wileńskiego. Dominik Skarbek Kielczewski S. L. Michał Pietrzkiwicz. Marcin Monczyński Sędzia Kapturowy Wdztwa Wileńskiego. Michał Nowicki Komornik Wdztwa Wileńskiego, Sędzia Kapturowy Powiatu Wilkomirskiego. Ian Giedroyć Sędzia Kapturowy. Antoni Miedzichowski. Franciszek Grabowski. Powiat Oszmiański. Marcin Teodor Oskierka Marszałek Konfederacji Powiatu Oszmiańskiego, Starosta Miadziolski. Marcin Skarbek Ważyński Woyski Powiatu Oszmiańskiego. Iozef Boreyko Choćko Sędzia Grodzki Powiatu Oszmiańskiego. Iozef Downarowicz Czesnik Powiatu Oszmiańskiego, Konsyliarz Konfederacji W. X. Lit. Iacek Mackiewicz Oboźny Powiatu Oszm. Krzysztof Biegański S. B. Ierzy Krzywoblocki Strażnikowicz Oszm. Stefan Tadeusz Sachowicki Czechowicz Sędzia Kapturowy Powiatu Oszmiańskiego. Ierzy Morszkiewicz Sędzia y Rotmistrz Powiatu Oszmiańskiego. Benedykt Skarbek Ważyński Rotmistrz Oszmiański. Konstanty Chomiński Starosta Hubski. Onufry Rahoza Czesnik Star. Ignacy Sulistrowski Staroście Izycy. Adam Łokuciejowski Starosta Nierowski, Sędzia główny Kapturowy Powiatu Oszm. Iozef Szweryn Strażnik Ziemi

Drohickiej. Antoni Downarowicz Sędzia y Podskarbi Powiatu Oszmiańskiego. Ian Adamowicz. Kazimierz Wierzbicki. Symon Boreyko Chodzko. Karol Niewierowicz. Franciszek Moczalski. Antoni Iuraha. Michał Iuraha. Ian Gabryałowicz. Symon Ian Sarnowski. Ian Baranowicz. Ian Sabański. Franciszek Danielewicz Pułkownik Generalny Powiatu Oszm. Wiktor Czechowicz Podstoli Powiatu Oszm. Antoni Czechowicz Skarbnik Oszm. Filip Sachowicki Czechowicz Star. Rys. Antoni Hutorowicz Podstarości Sądowy y Marszałek Sądow Kapturowych Powiatu Oszm. Antoni Skarbek Ważyński Pisarz Grodzki y Kapturowy Powiatu Oszm. Ignacy Wołodzko Strażnik Powiatu Oszmiańskiego. Iozef Skarbek Ważyński Koniuszy Powiatu Oszmiańskiego. Tadeusz Kociel Staroście Markowski. Ian Hutorowicz Budowniczy Powiatu Oszmiańskiego. Piotr Niewiadomski. Michał Giedroyć. Stanisław Giedroyć. Kazimierz Giedroyć. Antoni Poklewski Kozieł. Franciszek Zdziłowicki. Iozafat Giedroyć. Iozef Oskierka Chorąży Petyhorski. Antoni Oskierka Kapitan Regim. Rzeczypospolitey. Roman Wołodzko Starosta Urzęcki. Antoni Hutorowicz. Michał Danilewicz Pułkownikowicz Powiatu Oszm. Maciej Tadeusz Stabrowski Sędzia Kapturowy Powiatu Oszm. Ignacy Puchała Cywiński Regent Grodz. y Sędzia Kapturowy Powiatu Oszm. Antoni Michałowski Rotmistrz y Sędzia Kapturowy Powiatu Oszm. Stanisław Czyż Rotmistrz Powiatu Oszm. Andrzej Widmont Sędzia Kapturowy Powiatu Oszm. Marcin Supiński Rotmistrz Oszmiański. Marcin Gumieński Grodzki y Sądow Kapturowych Powiatu Oszm. Regent. Ian z Stoluby Talibski Skarb. Owr. Franciszek Bohuszewicz. Onufry Krukowski. Ignacy Zakrzewski. Franciszek Iankowski. Maciej Koczan. Antoni Skrzycki. Antoni Odyniec. Franciszek Iuriewicz. Cypryan Baranowicz. Tadeusz Wolik. Iakub Trokielnicki. Michał Baykowski Podstoli Smoleń. Michał Baranowicz. Michał Wilczewski. Szymon Bukala. Cypryan Koczan. Michał Bukala. Marcin Mowlewicz. Kazimierz Iagiello. Iozef Iagiello. Tomasz Piotrowicz. Franciszek Imbra. Iozef Gan. Ierzy Starosielski. Michał Starosielski. Michał Migzier. Adam Dorniach. Michał Koczan. Michał Glowicz. Marcyan Suchocki. Ian Ulanowski. Andrzej Skorubski. Bartłomiej Kondratowicz. Maciej Maruszewski. Karol Zawacki. Kazimierz Byszyński. Ian Narwilo. Adam Rodziewicz. Ian Rodziewicz. Tadeusz Dowgiałło. Wawrzyniec Suchocki. Marcin Łukaszewicz. Paweł Niedziakowski. Ian Talat Kielępsz. Wiktory Michałowski. Antoni Kodz. Iozef Kodz. Antoni Tarakiewicz. Ierzy Koczan. Dominik Zaborowski. Leon Rutski. Tomasz Koczan. Tomasz Iuriewicz. Michał Zajaszewicz. Tomasz Piotrowicz. Ian Piotrowicz. Dominik Gan. Piotr Bielawski. Krzysztof Puciała. Anicet Latyński. Ioachim Bołłuc. Iakub Koczan. Franciszek Bołłuc. Szymon Mikszewicz. Tomasz Danecki. Alexander Mackiewicz. Symon Iabłoński. Symon Bołłuc. Kazimierz Adamowicz. Bartłomiej Kondratowicz Karol Zakrzewski. Eliasz Paszkiewicz. Franciszek Gintowt. Tomasz Chodykiewicz Komornik Połocki. Wiktory Refkowski. Tadeusz Gonszewski Mostow. Oszm. Hippolit Stabrowski. Iozafat Stabrowski. Karol Połubiński. Felicyan Michałowski. Marcin Wilkicki. Michał Piotrowin Ianiszewski Skarbnikowicz Miński. Maciej Nowicki. Iozef Nicciewski. Iozef Rodziewicz. Michał Iankowski. Ierzy Chorzeński. Kazimierz Chojecki. Ian Matuszewicz. Antoni Petruszowicz. Adam Czyż. Ierzy Peszlewicz. Stanisław Peszlewicz. Stanisław Pogorzelski. Michał Powypięta. Ian Łuniewicz. Iozef Łuniewicz. Ignacy Betkowski. Franciszek Zaliwski. Kazimierz Prokopowicz. Iozef Iankowski. Franciszek Swirski. Maciej Wielłowicz. Waleryan Iewicki. Ian Swirski. Xawery Dłużniewski. Karol Zawacki. Iozef Zawacki. Antoni Zawacki. Antoni Stackiewicz. Franciszek Sulistrowski. Symon Kunczewicz. Ierzy Dominik Kosecki. Cybulski. Mikołaj Michałowski. Mikołaj Zawacki. Felicyan Tro-snicki. Tomasz Wirakunar. Tadeusz Łuniewicz. Ierzy Łuniewicz. Franciszek Bocianowski. Marcin Bochluy. Franciszek Iwaszkiewicz. Ian Matuszewicz. Stanisław Gilewski. Michał Niewierowicz. Woyciech Chmielewski. Leon Swirski. Franciszek Kozłowski. Stanisław Buchłay.

Iozef Dogocki. Floryan Wilkiewicz. Stefan Iagiello. Tomasz Asiewicz. Adam Chomski. Andrzej Woynusz. Ludwik Kozłowski. Marcin Nosowicz. Karol Koczan. Ludwik Zembrzycki. Iozef Niewierowicz. Kazimierz Suchiniec. Paweł Narkowicz. Stanisław Poczobut. Antoni Polofski. Iakub Karpowicz. Andrzej Czyż. Tadeusz Iwaszkiewicz. Iozef Rodziewicz. Ian Strzałkowski. Antoni Czyż. Iozef Karpowicz. Ian Bocianowski. Benedykt Antoni Hutorowicz. Tomasz Szlennik. Ian Szlennik. Stanisław Gilewski. Iakub Hutorowicz. Ignacy Dłużniewski. Marcin Klimafski Regent Ziemski Surrogatorski Grodzki y Sądow Kapturowych Powiatu Oszm. Antoni Iozef Urbanowicz Podczaszy Oszm. Iozef Klimafski. Ian Klimafski. Kazimierz Klimafski. Tadeusz Kielępsz. Alexander Rahoza. Antoni Tomaszewski. Felix Senkiewicz. Marcin Krasuski. Marcyan Dmuhowski. Tadeusz Moskiewicz. Ignacy Walicki. Marcin Noszewicz. Iakub Lawszewicz. Iozef Tomaszewski. Łukasz Gnoiński. Marcin Chranowski. Franciszek Szynkowicz. Antoni Macewicz. Ignacy Turcki. Eliasz Hutor. Ian Rogiński. Ierzy Sadowski. Franciszek Ianowski. Michał Podernia. Ierzy Sadowski. Ioachim Klikowicz. Franciszek Klimafski Sędzia Kapturowy Powiatu Oszm. Bartłomiej Perepeza. Franciszek Baranowicz. Tadeusz Kolankowski. Andrzej Podskoczyn. Franciszek Zasztot. Waleryan Ianik Ianowski. Podpisy Powiatu Lidzkiego. Kazimierz Iozef Narbut Konfederacji Sądow Kapturowych y Powiatu Lidzkiego Marszałek. Ignacy de Campo Scipion Sądowy Powiatu Lidzkiego Starosta y General Maior woysk W. X. Litt. Franciszek Antoni Alexandrowicz Chorąży Powiatu Lidz. Iozef Kazimierz Stypalkowski Sędzia Grodzki Powiatu Lidzkiego y Sądow Kapturowych. Lin Dłuski Andrzej Rylło Horodniczy y Rotmistrz Powiatu Lidz. Leon Antoni Hołownia Iakimowicz Oboźny y Sędzia Kapturowy Powiatu Lidzkiego. Ian Wiktor Tubielewicz Budowniczy Powiatu Lidzkiego. Alexander Arawinko Hurynowicz Mostowniczy Powiatu Lidzkiego. Tomasz Rutski S. K. P. L. Antoni Arawinko Hurynowicz S. K. P. L. Andrzej Noniewicz. Maciej Gieralt Surkont. Fulgenty Kamieński Cześnik y Sędzia Kapturowy Powiatu Lidzkiego. Michał Borzymowski Pod. y Sędzia Kapturowy Powiatu Lidzkiego. Iozef Korzeniewski Rotmistrz y Sędzia Kapturowy Powiatu Lidzkiego. Mateusz Marcinkiewicz Sędzia Ziemski Powiatu Lidzkiego. Dominik Alexandrowicz Pisarz Ziemski Powiatu Lidzkiego, Poseł Lidzki. Ignacy Gąszek Starosta Nier. Samuel z Kostrowicz Kostrowicki Łowczy, Pisarz Grodzki Lidzki y Konsyliarz do Generalney Konfederacji z tegoż Powiatu. Iozef Kazimierz Narbut Rotmistrz Powiatu Lidzkiego y Konsyliarz do Generalney Konfederacji z tegoż Powiatu. Antoni Narbut Sędzia Kapturowy Powiatu Lidzkiego. Ian Kunczewicz Ginett Skarb. Grodzki Sędzia Kapturowy Powiatu Lidzkiego Ian Dawgiert Sędzia Kapturowy Lidzki. Iozef Grzymala Sędzia Kapturowy Powiatu Lidzkiego. Onufry Nowicki. Ignacy Miłlicki Starosta Bartoszewski y Sędzia Kapturowy Powiatu Lidzkiego. Michał Alexandrowicz Rotmistrz Powiatu Lidzkiego. Stanisław Swiderski S. K. P. L. Ian Miłoński. Michał Alexandrowicz Skarbnik Lidzki. Tomasz Alexandrowicz Skarbnikowicz Powiatu Lidzkiego. Antoni Szostak Rotmistrz Lidzki. Mateusz Siemaszko. Iozef Cierpicki. Ierzy Iozef Adamowicz Re. P. Lidzki. Iozef Dłuski Chorąży Czerniechowski Sędzia y Podskarbi Sądow Kapturowych y Konsyliarz Powiatu Lidzkiego. Piotr Ierzy Radobylski Hubarowicz Sędzia Sądow Kapturowych Powiatu Lidzkiego. Ignacy Dowgiert. Ioachim Czaplac. Ignacy Sabeski. Antoni Chmielewski. Iakub Hlinca. Wiktory Kobosko. Ian Cierpicki Stolnikowicz Smoleński. Antoni Iotko. Franciszek Kabylański. Iozef Bohusław. Iakub Biliński. Gideon Tarnowski. Wawrzenc Zamoylley. Karol Zapasnik. Mateusz Lubianiec. Iozef Swiecicki. Antoni Niccicki. Tadeusz Słotwiński Cześnik Lubelski. Ludwik Zamoylley. Wincenty Kulesza. Maciej Zamoylley. Ian Maciewicz. Hippolit Godlewski. Iozef Godlewski. Ian Iaciewicz. Michał Narbut Podkomorzyc Powiatu Lidzkiego. Ian Kazimierz Ginett Skarbnik Grodzki. Piotr Narbut Podkomorzyc Powiatu Lidzkiego Iozef

121

120

122

Kulesza Kon. Powiatu Lidzkiego. Franciszek Iankowski R. L. Bartłomiej Wilkaniec. Jerzy Szcuka. Jerzy Rudziecki. Antoni Święcicki. Maciej Rudziecki. Jakub Błażewicz. Jan Talszewski. Antoni Kołyszko. Iozef Niciecki. Michał Dowgird. Jan Porendwa. Jan Kosakowski. Piotr Kulesza. Jerzy Iursa. Franciszek Kołyszko. Maciej Stefanowski. Franciszek Michał Chmielewski Strażnik X. Inflantskiego. Antoni Nosewicz. Maciej Hryszkiewicz. Jerzy Chmielewski. Jerzy Kunczewicz Ginet. Tadeusz Woydak Cześnik Lidzki. Andrzej Heczewicz. Jerzy Samiszcz. Kazimierz Wyszoręć. Jan Harasimowicz. Franciszek Mackiewicz. Jerzy Wilkaniec. Ignacy Szcuka. Iozafat Bakanowski. Jerzy Tomaszewski. Iozef Tukała. Piotr Nowicki. Jan Bienkiewicz. Antoni Kępnicki. Nikodem Protasowicz. Ignacy Swiderski. Piotr Tołoczko. Adam Sulkowski. Jan Sulkowski. Dominik Bykowski. Jerzy Radziwiński Frąckiewicz Sędzie Ziemi Oszm. Benedykt Zalkowski. Jerzy Kempński Komornik P. Lidz. proszony podpisuję się. Jerzy Wincza. Adam Skilski. Stanisław Zaba. Zygmunt Zaba. Michał Protosowicz. Tomasz Korzeniewski Int. P. Lidz. Antoni Sokolowski. Michał Stacewicz. Jerzy Nowicki Budowniczy y Sędzia Kapturowy Pow. Lidzkiego. Iozef Konezewicz. Michał Wilkaniec. Marcin Dombrowski. Antoni Prolesza Kandyba. Tomasz Zapasnik. Kazimierz Kiiud. Iozef Tomaszewski. A. Jerzy Steckiewicz. Tomasz Franciszek Wilkaniec Reg. Podko. Powiatu Lidzkiego. Szymon Skindler. Jan Rucki Czesnik. Ioachim Wilkaniec. Felix Orlanowski. Jakub Surkont. Alexander Rodziewicz. Jakub Woyna Oranski. Jan Eperesz Szyrwiniński Myszagolski Starosta Marszałek Kapturowy y Marszałek Konfederacji Powiatu Wilkomirskiego. Teodor Bilewicz Star. Łoycewicz y Konsyliarz Powiatu Wilkomirskiego. Jan Zyberg Star. Bolnicki y Konsyliarz Powiatu Wilkomir. Iozef Kublicki Piotruch Miecznik Rzeczycki Konsyliarz Powiatu Wilkomir. Ignacy Iawgiel Skarb. Powiatu Wilkomir. y Konsyliarz z tegoż Powiatu. Antoni Kazimierz Tomaszewicz Straż. Vice-Marszałek Sądow Kapturowych Powiatu Wilk. Jan Kazimierz Zyberk Starosta Rakanciski y Ławaryski. Iozef Paewicz Pomarnacki Rotmistrz Sędzia Kapt. Powiatu Wilkomir. Kazimierz I. Rudnicki Sipayło Cześć. Orszań. Sędzia Kapturowy Powiatu Wilkomir. Iozef Nowomiejski. Hieronim Pietkiewicz Rotmistrz Powiatu Wilkomir. Iozef Pietkiewicz. Dominik Mieczewicz Starosta Ur. Krzysztof Stowilla Bolewicz Struczaszy Powiatu Wilkomir. Iozef Kiszewa Lisiecki Rotmistrz Powiatu Wilkomir. Adam Korwin Krukowski Bud. Powiatu Wilkomir. Jan Korwin Krukowski Kracyzy Powiatu Wilkomir. Jan Dobużyński Skarbnik Powiatu Wilkomir. Marcin Sniieszko. Kazimierz Wadomski Bronie Rotm. Powiatu Wilkomir. Maciej Katank Miekiewicz. Michał Morykuni Star. Pomuski Posel Powiatu Wilkomir. Iozef Pomarnacki Łowczy Woiewodztwa Smoleńskiego. Marcin Antorowicz Strażnik Wdztwa Smoleńskiego. Jan Woyszwilo Cześnik Powiatu Wilkomirskiego. Marcin Monkiewicz Strażnikowicz Wdztwa Wileńskiego. Antoni Miekiewicz Cześnik. Halicki. Antoni Toczyłowski Rotmistrz Powiatu Wilkomir. Antoni Talat Kiellpsz Horod. Powiatu Wilkomir. Jan Tyzenhaus Chorąży I. K. M. Antoni Iozef Grądzi Pod. Wilkomir. Stefan Chmielewski Skarb. Wilkomir. Antoni Babillo Straż. Powiatu Wilkomir. Dominik Kołyszko budowniczy Lidzki. Roch Babillo Straż. Powiatu Wilkomir. Jan Lipniewski S. L. Wawrzyniec Miński Chorąży. Franciszek Miński Skarbnikowicz. Stanisław Miński Rotm. Maciej Bartoszewicz. Tomasz Bartoszewicz. Tomasz Franciszek Ianczewski. Jerzy Warszawakiewicz. Antoni Montwit. Michał Eygierd. Jakub Sabkowski. Jan Baierski Pod. Powiatu Piński. Ignacy Koplewski. Dominik Milmont. Adam Iasudowicz. Jan Dauksza B. S. Ferdynand Kołyszko Reg. Sądow Kapturowych Powiatu Wilkomir. Iozef Stanisław S. Koplewski Łowczy Powiatu Wilkomir. Mateusz Hoytkiewicz. Wawrzyniec Zarnicki. Tadeusz Parfianowicz. Iozef Buyko. Michał Iuchnowicz. Kazimierz Sucheicki. Jerzy Sucheicki. Iozef Kałuszewski. Symon Kakukowski. Wiktory Sławkowski. Jerzy Sławkowski. Jan Syrwid. Jerzy Kunczewicz. Jan Kontrymowicz. Antoni Koncerc-

wicz. Kazimierz Kulikowski. Benedykt Kozakiewicz. Iozef Nawacki. Franciszek Czernik. Tadeusz Czerniewski. Iozef Robaszewski. Stanisław Czernik Horodniczy Słonimski. Piotr Nowacki Skarb. X. Inflantskiego. Iozef Niciecki. Andrzej Nowicki. Jerzy Mieczowski Pod. WW. Franciszek Rynkiewicz. Piotr Golewski Rotm. Powiatu Oszm. Tadeusz Czernik. Jan Bartoszewicz. Ludwik Bartoszewicz. Michał Nowicki. Nikodem Leśnicki. Stanisław Straszewicz. Mateusz Krzywiz. Jakub Kontowit. Kazimierz Woyszwilo. Woyciech Rusiłowicz. Jerzy Downarowicz. Jerzy Kiewlicz. Jan z Oszykow Szuksza Skarb. Upits. Michał Buyno Straż. Powiatu Wilkomir. Tomasz Korgow. Jerzy Kiewlicz. Rafał Groński Cześć. Wilkomir. Kazimierz Kołyszko Budowniczy. Jan Kołyszko. Antoni Sniieszko. Franciszek Kołyszko. Andrzej Kołyszko. Antoni Orda. Kazimierz Kiellpsz. Tadeusz Rymowicz. Gasper Dauksza. Jerzy Miński Skarbnik Wilkomir. Antoni Miński Skarb. Powiatu Wilkomir. Marcyan Walentynowicz Horodniczy. Jerzy Kołyszko. Stanisław Kulwiński. Kazimierz Sniieszko. Bohusław Pierzyński. Michał Downarowicz. Antoni Kołyszko. Marcin Stawkowski. Michał Syrwid. Stanisław Koplewski. Antoni Koplewski. Ignacy Sniieszko. Tadeusz Kopeć. Jan Iaugiel. Andrzej Kopeć. Onufry Komorowski. Tadeusz Komorowski. Jerzy Karbowski. Jerzy Nowicki. Ostrażkiewicz. Jan Zuborski. Jan Boreza. Jan Leśnicki. Jerzy Rosłowicz. Maciej Robaszewski. Iozef Ronczy. Tadeusz Rynwid Miekiewicz. Bartłomiej Iozef Rynwid Miekiewicz Podczaszyc Wilk. Alexander Tadeusz z Krzetuszewa Wawrzecki Sęd. W. W. X. Lit. Marsz. Konf. Stol. Brasław. Podst. Sądowy Orszań. Star. Hnlicki. Iozef z Bieganowa Biegański Podczaszyc Powiatu Brasław. Mikołaj Dusiecki Rudomia Cześć. Powiatu Brasławskiego Starosta Bernatowski. Stanisław Kwinta Skarb. Powiatu Brasławskiego. Franciszek Bielkiewicz Cześć. Powiatu Brasław. Star. Miksztański. Tomasz Mirski Surrogatorowicz Brasl. Karetan Smigielski Kracyzy Brasław. Tadeusz z Krzetuszewa Wawrzecki Rotmistrz y Sędzia Kapturowy Brasław. Ignacy z Krzetuszewa Wawrzecki Podwojow. Wdztwa Smoleńs. Jan z Krzetuszewa Wawrzecki Chorąży Husarski woysk W. X. Lit. Stanisław z Krzetuszewa Wawrzecki Wojski y Sędzia Kapturowy Brasławski. Dominik Salmonowicz Sędzia Kapturowy Powiatu Brasław. Michał na Zubaczach Tur Stolnikowicz. Powiatu Brasławskiego. Jan Piotrowicz. Jan Antoni Wazgird Podsedek Trocki. Antoni Wazyńsik Skarbny W. X. Lit. Leon Jerzy Radoszewski Koniuszy Rotm. Woiewodztwa Trockiego Podskarbi y Sędzia Kapturowy. Franciszek Szczodro Łowczy y Sędzia Kapturowy Woiewodztwa Trockiego. Tomasz Mordas Zylński Obożny Wdztwa Trockiego Sędzia Kapturowy. Jerzy Kirklewski Starosta Plikański Sędzia Kapturowy Wdztwa Trockiego. Iozef Maciej Nawuś. Jan Antoni Kucewicz. Tomasz Noniewicz. Jerzy Franciszek Talwosz Regent Ziem. y Grodzki Wdztwa Trockiego. Stanisław Mikutowicz Starosta Mancuński. Antoni Mikutowicz. Maciej Mikutowicz. Ignacy Mikutowicz. Jan Gawianowski. Iozef Andrzejkowicz. Antoni Tański. Andrzej Andrzejkowicz. Iozef Iachimowicz. Andrzej Sniemaszko. Tadeusz Kuszelewski. Tadeusz Wincenty Kiiud. Iozef Mackiewicz Komornik Wdztwa Trockiego. Stanisław Zalewski C. I. K. M. per accessionem do tej Konfederacji y imieniem Powiatu moiego podpisuję się. Antoni Tyzenhaus Marsz. Konfederacji Powiatu Grodzkiego Pisarz W. W. X. Lit. Iozef Ielski Podczaszyc Grodzki y Konsyliarz z tegoż Powiatu. Franciszek Boufał Konsyliarz Powiatu Grodzkiego. Mikołaj Choiecki Rot. Powiatu Oszm. Karol Eydziatowicz Sędzia Ziem. Wdztwa Smoleńskiego Starosta Samnicki. Tadeusz Eydziatowicz Konsyliarz y S. Woiewodztwa Sm. Adam Wisogiert Podstoli y Konsyliarz Wdztwa Smoleńskiego. Dominik Iozef Pietraszkiewicz Miecznik Wdztwa Smoleńs. Ignacy Strawiński Wojski Konsyliarz Powiatu Star. I. Karol Kiezzgallo Hrabia na Baksztach Zawisza Pułk. Petyhorski Posel Powiatu Starodubowskiego. Antoni Makarski Dyrektor Koła Ryckerskiego. Antoni Łappa Horodniczy Powiatu Star. An-

toni Komar Łowczy Powiatu Star. Iozef Bieniński Podczaszyc Star. Jerzy Makarski Podst. Star. Kazimierz Makarski Rotmistrz Powiatu Starod. Teodor Felicyan Szyzkowski Strażnik Starod. Ioachim Chreptowicz Marszałek Konfederacji y Stolnik Wdztwa Nowogrodz. Iozef Niesiołowski Starosta Cyryński Pułkownik Wdztwa Nowogrodz. Antoni Tuchanowski Łowczy y Rotmistrz Wdztwa Nowogrodz. Jan Rowiński Podczaszyc y Rotm. Wdztwa Nowogrodz. Michał Krzyszyłowki Koniuszy Wdztwa Nowogrodz. Tadeusz Krzyszyłowski Rotmistrz Woiewodztwa Nowogrodz. Paweł Kieniewicz. Jan Tadeusz Boltuć. Paweł Saryusz Mokroski. Stanisław Woyniłowicz Chorąży I. K. M. Piotr Iackowski. Stefan Swiderski. Stanisław Swiderski. Michał Swiderski. Michał Kieniewicz. Antoni Sichen. Jan Błocki. Alexander Bielkiewicz. Michał Mikulski. Ignacy Kalencyński. Stanisław Falkowski. Piotr Bledziewicz. Benedykt Hryniewski. Antoni Chmielewski. Dominik Chmielewski. Dominik Malyszewicz. Tomasz Chmielewski. Felicyan Swiderski. Jan Łodziała. Franciszek Paweł Podhayski. Stanisław Chmielewski. Piotr Sulc. Paweł Szule. Mikołaj Koroczycki. Walenty Swiderski. Ludwik Czczot. Iozef Suchocki. Karol Iuraha Piotrowski. Jan Ambrożewicz. Jan Saplica. Michał Szykiewicz. Antoni Leon Czechowicz Obożny y Konsyliarz z Powiatu Słonim. Bogusław Zukiewicz Strażnik Słonimski y Konsyliarz z tegoż Powiatu. Adam Papłowski Oberszteleytnant I. K. M. Andrzej Przeclawski Podsedek Powiatu Słonimskiego. Adam Łukasiewicz Rotmistrz y Sędzia Kapturowy Powiatu Słonimskiego. Ignacy Zukiewicz Strażnikowicz y Regent Sądow Kapturowych Powiatu Słonimskiego. Tomasz Przeclawski Podczaszyc Słonimski. Jan Kaznowski. Jan Turczynowicz Suszycki Chorąży I. K. M. Adam Zukiewicz. Dominik Daygiel. Adam Czarnuszewicz. Stefan Mizgier. Andrzej Korzec. Andrzej Mizgier. Stefan Korszye. Antoni Błażewski. Stefan Soroka. Eustachi Mizgier. Jan Wigkiewicz. Symon Kasperowicz. Mikołaj Mizgier. Kazimierz Bosacki. Stanisław Arcimowicz Pławski. Dominik Iozefowicz Sernicki. Stanisław Korzye. Jan Strzyżowski R. P. Słonim. Marcin Iozefowicz Sernicki. Ignacy Czechowicz. Bazyl Mizgier. Antoni Halicki. Iozef Ochromiński. Jan Bobrowski. Tadeusz Skrendziwski. Franciszek Bańkowski. Jan Minakowski. Jakub Minakowski. Marcin Terlikowski. Mikołaj Terlikowski. Andrzej Terlikowski. Bonifacy Minakowski. Piotr Antoni Wienkiewicz. Iozef Korbut. Stanisław Niełubowicz. Franciszek Korzye. Stanisław Lubicz Żółkowski z Powiatu Wolkowskiego. Rafał Oskierka Marszałek Powiatu Mozyr. Antoni Oskierka Star. Bahymowski Konsyliarz z Powiatu Mozyr. Iozef Kroc Strażnikowicz Powiatu Orszańskiego. Ioachim Krosak Rotmistrz Powiatu Mozyrskiego. Nikodem Iozef z Gierzodow Gierzodowicz. Ioachim Obuchowicz Stolnikowicz Grodzki. Iozef Czolkiewicz. Wiktory Romanowski. Stanisław Faszowicz. Jan Terlecki. Woiewodztwo Brześcińskie. Paweł Buchowiecki Pisarz Ziemi Brzeski. Ignacy Wygonowski Pisarz Grodzki Woiewodztwa Brzeskiego y Konsyliarz z tegoż Woiewodztwa. Antoni Buchowiecki Koniuszy Woiewodztwa Brzeskiego y Konsyliarz z tegoż Woiewodztwa. Iozef Bęklewski L. P. R. Sędzia Kapturowy Wdztwa Brzeskiego. Franciszek Bęklewski P. P. Z. Wiktory Buchowiecki K. R. Wdztwa Nowogrodzkiego. Franciszek Zatoski Sędzia Kapturowy Woiewodztwa Brzeskiego. Ignacy Antoni Osuchowski Sędzia Kapturowy Wdztwa Brzeskiego. Jan Nietyxa Skarbnikowicz Parnawski. Faustyn Kościuszko Siechnowicki. Iozef Kościuszko Siechnowicki. Woyciech Sawicki. Samuel Bielkiewicz. Rafał Brzozowski Skarbnik Lubels. Jan Buchowiecki. Iozef Buchowiecki. Felix Trzaskowski. Ignacy Iacholkowski. Stefan Hohol. Iozef Iankowski. Marcin Ożarowski. Jakub Biedrzycki. Iozef Pawecki. Jan Wyganowski. Ignacy Fiedziuszko. Antoni Strzałkowski. Jan Strzałkowski. Antoni Irzyłowski. Mikołaj Wolkowski. Piotr Bęklewski. S. P. R. Stanisław Woląszewicz. Franciszek Bogusławski. Ignacy Onichimowski. Ludwik Szakłakowski. Ignacy Biernacki. Bazyl Iwaszkiewicz ††† Ignacy Zarzycki. Woyciech Boguszewski. Iozef Sarnocki. Benedykt Wierzbicki. Fran-

ciszek Fiedinszko. Iozef Kruszewski. Antoni Hlebicki Iozefowicz Sędzia Grodzki y Konsyliarz z Powiatu Orszań. Adam Bartoszewicz Rotm. y Konsyliarz Powiatu Orszań. Tadeusz Szemiot Chorąży Petyhorski. Tadeusz Łada Zabłocki Sędzia Kapturowy Powiatu Orszańsk. Tadeusz Bartoszewicz R. P. Orszań. Felicyan Sawicki. Jan Zubowski. Kazimierz Sawicki. Stanisław Giedroyć. Ignacy Matkiewicz. Stanisław Chomiński. Jan Dubiaha. Jan Zabłocki. Jan Czarnowski. Marcin Trzeciak. Michał Bułharowski Podhorodniczy Iurydycey I. K. M. Horodnictwa Woiewodztwa Wileńskiego.

Ktory to takowy instrument *Confederationis*, za podaniem onego przez wzwzy wyrażoną osobę do akt, jest do xiąg Grodzkich Woiewodztwa Wileńskiego ze wszystką w nim inserowaną rzeczą przyjęty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią Grodzką Woiewodztwa Wileńskiego *partii requirenti* jest wydany, *actum ut supra*.

Rota iuramentu, którą wszystkie Stany duchowne y świeckie zaprzysięgły.

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszzechmogącemu w Troycy Świętej Iedynemu, na tym: iż nierozdzielnie z Prowincją Litewską zkonfederowawszy się, nie pierwey od tego Związku 129 *num* rozwiązywać się y odłączać, poki taż Prowincya zostanie we wszystkich potrzebach y dolegliwościach swoich uspokoioną; na tym: iako sancytom Konfederacji Generalney posłusznym będę, y cokolwiek taż Konfederacya postanowi, to wszystko nietylko przyjąć, ale też przy tym stawać, tego bronić, nie odstępować, za to się zastawić y temu podlegać mam y powinien będę, oraz zawsze życzliwie y szczerze *unum velle et nolle* z niemi utrzym ywać. Na tym; iako do zakończenia tej Konfederacji nigdzie za granicę, *quocunque praetextu* oddalać się nie mam, na tym; iako do żadnych scyssi przeciwko tym Konfederacyom (ieź liby strzeż Boże naydować się miały) wiązać się nie mam, na tym; iako żadney pomocy, rady, a tym bardziey przestrogi przeciwnie rozumiejącym y czyniącym dawać nie będę, na czym iako sprawiedliwie przysięgam, tak mi Boże dopomoż, y Męka Iego Święta.

Rota I. W. Imci P. Marszałka Konfederacji W Xięstwa Litewskiego.

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszzechmogącemu w Troycy Świętej Iedynemu, że wolnemi głosami zkonfederowanych Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit. obrany *ad hoc munus* Marszałkowstwa Konfederacji Generalney, *fideliter* Rzeczypospolitey służyć będę, dependencyi od nikogo, tylko od samey Prowincyi Litewskiej zkonfederowanej, mieć nie będę; *iura orthodoxae religionis, ac tuitionem* onych, tudziez p'aw, swobod y wolności, y co mi będzie przez Konfederacyą *commisum*, przestrzegać, *et cum discrimine vitare*, zaszczycać będę, do żadnych fakcyi obcych y domowych, krewności y kolligacyi wszystkich *cum detrimento* Rzpltey aplikować się nie mam, ani żadney Konfederacji szkodliwej z postronnemi y domowemi nieprzyjaciół mieć y przyjmować nie odważę się, y ktobykolwiek

chciał cnotę y wiarę moją tentować, wydać onego *in publico* obowiązuję się, a na co konsensu Rzeczypospolitey zgodnego nie będzie, tego czynić y pisać nie będę, y nikomu nie dopuszczę, y we wszystkim z Imię. PP. Konsyliarzami pilno się znosić mam, y nie bez wiadomości, rady y konsensu Ichmościow, czynić, expedyicy prywatnie czytać, przyjmować y konkludować nie będę, y poty na tey funkcji wiernie y statecznie *perseverabo*, poki Rzeczpospolita uspokojona nie będzie *in toto et integro*, w sądach *secundum jus scriptum, justitiam et aequitatem, sine omni respectu*, mam zachować się. Iako to sprawiedliwie przysięgam, tak mi Panie Boże dopomóż y Męka Iego Święta.

Rota przysięgi Ichmość Panow Konsyliarzew.

130

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy Świętey iedynemu, iż będąc na funkcji Konsyliarstwa do boku I. W. Imci Pana Marszałka Generalney Konfederacyi W. X. Lit. od Powiatu mego deputowany, obligeuję się y powinien będę *fidelitatem in consilijs* zachować, szczerze *in commodum* oyczyzny radzić, sekretow żadnych nie wydawać, z przeciwnemi tey Konfederacyi obcemi y domowemi żadney korespondencyi y kointelligencyi ku szkodzie Rzeczypospolitey mieć nie będę. I. W. Imci Pana Marszałka *in omni casu* nie odstąpię, y Iego obwieszczenia słuchać będę, y poty w tey Konfederacyi zostawać będę, poki y sama Konfederacya trwać będzie, *consilium* moie we wszystkim do gruntownego iak nayprędzey uspokojenia całej Rzeczypospolitey aplikować będę, y sekretow żadnych rewelować nie mam. Iako to sprawiedliwie zaprzysięgam, tak mi Panie Boże dopomóż y Męka Iego Święta.

W. I. P. Sekretarz na funkcji Sekretarską wykonał iurament tą samą rotą dla Konsyliarzew opisaną.

Rota dla Magistratow y Magdeburyi.

Ia Woyt, my Burmistrze, Radzey, naszym y całego gminu, pospolstwa imieniem przysięgamy Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. iedynemu, iż na obronę wiary Świętey Chrześciańskiej, na utrzymanie praw, wolności y swobod oyczystych, do Generalney y Prowincjonalney Woiewodztw, Ziem, y Powiatow Konfederacyi przystępujemy, y tę Konfederacyą we wszystkich punktach utrzymywać, od niey nie odstępować, y poki cała Rzeczpospolita *ab intra et ab extra* uspokojona nie będzie, statecznie trwać, *fide, honore, et conscientia* obowiązujemy się, *fidelitatem* Rzeczypospolitey, na żadne *ab adversa parte* postrachy, y deklaracye nie oglądając się, *spondemus*. Ieżeliby od nas Rzeczpospolita *ad communem defensionem* potrzebowała *subsidium*, tedy oney *sine renitentia praestare*, y od tey prawdziwey oyczyzny spolney obrony *cum dispendio* życia, y fortun naszych odstępować nie mamy. W żadne przeciwnie kointelligencye wkraczać nie będziemy, *auxilio et consilio* przeciwny

stronie *non favebimus*. Korespondencyi żadney z przeciwną nieprzyjacielską stroną, y iey adherentam mieć, ani onych przyjmować nie mamy, owszem wszelką korespondencyą, ktoraby miała *spectare ad Statum Reipublicae* I. W. Imci P. Marszałkowi, y Ichmościom Panom Konsyliarzom *revelare* przyrzekamy. W mieście tutejszym wszelką ostrożność zachować, y ieżeliby kto *ab hostili parte*, lub od adherentow przybył, y iakowe szkodliwe fomentacye czynił, takowego wstrzymać, powściągnąć, y I. W. Imci P. Marszałkowi Konfederackiemu wydać deklarujemy. Na czym iako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż, y Męka Iego Święta.

Rota dla I. P. Pocztmagistra.

Ia N. przysięgam Panu Bogu wszchemogącemu w Troycy Świętey iedynemu, na tym; iż w funkcji mey Pocztmagistrowskiej *fidelitatem* Rzeczypospolitey zkonfederowanej *et obedientiam*, I. W. I. P. Marszałkowi Konfederacyi W. X. L. *praestabo*, żadnych korespondencyi y kointelligencyi z domowemi y postronnemi tey Konfederacyi przeciwnemi, ku szkodzie Rzeczypospolitey mieć nie będę, listy y korespondencye wszystkie, ktoreby na pocztę ordynowane były, *intactis sigillis* każdemu oddawać będę, a ieżelibym o szkodliwych tey Konfederacyi korespondencyach wiedział, takowe wszystkie szkodliwe listy y korespondencye do rąk I. W. I. P. Marszałka Konfederackiego W. X. Lit. oddawać mam, a ktoby chciał *tentare fidelitatem meam*, y zdradę iakąkolwiek przeciwko terazniejszey Konfederacyi na poczte uczynić, takowego zdraycę I. W. I. P. Marszałkowi Konfederackiemu W. X. L. y W. W. I. P. P. Konsyliarzom wydać mam. Iako to sprawiedliwie zaprzysięgam, tak mi Panie Boże dopomóż y Męka Iego Święta.

Inne Woiewodztwa y Powiaty, ktore na Ziazd Wileński do Generalney Konfederacyi na dzień 16 Apryla *anni praesentis* nie przybywszy, przez osobliwe instrumenta *accessionis*, po uczynionych w swoich Woiewodztwach y Powiatach Konfederacyach, *ad vinculum* Generalney Konfederacyi złączyły się y Konsyliarzew z Woiewodztw y Powiatow swych do I. W. I. P. Marszałka Konfederacyi Generalney przysyłają, w osobliwym supplementie *specifice* wyrażone będą.

Manifest I.

My Senatorowie, Ministrowie, Dignitarze, Urzędnicy Ziemscy, Grodzcy, y szlachta W. X. Lit. z Woiewodztw y Powiatow na ufundowanie Trybunału Gł. W. X. Lit. zgromadzeni, przed Bogiem wszystkie skrytości serc ludzkich przenikając, przed Najjaśniejszym Krolem IMcią Panem naszym Miłościwym, y całą Rzeczpospolitą oświadczamy się y manifestujemy się o to: iż doświadczenia po tyle kroć na wielu Seymikach bezprawia, wiolencyi y kryminalow y na fundujących się Trybunałach *varios abusus et legum convulsiones* przez niedopuszczenie dobrze obranych, a przez przypuszczenie do przysięgi, y utrzyma-

132

nie *vi et armis* przeciwko prawom wolnemu głosowi y manifestom *illegitime* nominowanych, y na potajemnych zhadzkach, a częstokroć ze dwóch rozdwoionych iednego Woiewodztwa czyli Powiatu Seymikow, dowodnie scyssa y niezgodę obywatelow pokazujących, *pro libitu et arbitrio* fundującey Trybunały iurydykiyi wybranych Deputatow, a ztąd w Trybunałach niesprawiedliwość, na honorze y substancyi uciskow, na ostatek pod czas sadzący się teyże naywyższej iurydykiyi *per impunitatem* co raz bardziey pomnażających się okropnych excessow, wszystkie *intima* każdego z obywatelow przerażające praw przestępstwa, iako też bezpieczeństwa publicznego zgwałcenia, a iż w szkodliwej znośliwym cierpliwości, zachowując spokojność wewnętrzną, y osładzając sobie *has amaritudines* miłym y sprawiedliwym Iego Krolewskiej Mei P. n. M. Panowaniem, a częstokroć oycowskim Iego włożeniem się do ucalenia praw y wolności, na fundujących się Trybunałach, z ufnością, że kiedykolwiek wylewająca się z brzegow ambicya y zuchwałość, cierpliwością naszą przekonane będą. Lecz gdy ani łaskawe nad dobrem publicznym pieczętowanie I. K. Mei P. n. M. ani cierpliwość nasza z nadzieją poprawy złączona, wezwyczaionych do zgwałcenia praw, y do wynoszenia się nad równymi umysłów, do słuszney miary y sprawiedliwości przyprowadzić nie mogły, owszem wyniosłość myśli, iakby z osądnego w nas *de libertate et aequitate* niedbalstwa, *ad contemptum legum* y na szkodę publiczną pomnożyły, kiedy Xiążę IMć Woiewoda Wileński, sprowadziwszy liczne rozmaitego zaciągu żołnierstwo zgromadzone, trzyma dotąd w tymże miejscu y po przedmieściach, z podniesioną bronią y armatami iakoby przeciwko nieprzyjacielowi wiary S. lub oyczyzny uzbroione, izbę sądową żołnierstwem nadwornym y armatami osadził. Nie mogąc iuz daley znosić takowego dla praw, swobod, y równości ciężaru, szukamy przez ten nasz manifest y oświadczenie się *in publico, vulnere medelam*, w dobroliwym I. K. Mei P. n. M. sercu y opatrności, aby raczył zwierzchnością y powagą swoją tamę położyć tym wszystkim gwałtownościom, dla utrzymywania w dawney mocy y uszanowaniu praw y swobod naszych, oraz zachowania powszechney sprawiedliwości, y szczególnego bezpieczeństwa honoru, życia y substancyi każdego z obywatelow. Ktore uzalenie się nasze ażeby wszystkim wspolobywatelem wiadome było, one *ad acta publica* podaliśmy. Dan w Wilnie roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego miesiąca Kwietnia siedemnastego dnia.

Massalski K. W. H. W. W. X. L.

I. z Koziełska Oginski Mars. W. W. X. Lit.

Fleming P. W. W. X. Lit.

Michał Ogiński P. P. W. X. Lit. Stanisław Ciołek Poniatowski Stol. Wiel. W. X. Lit. M. Brzostowski K. W. W. X. Lit. Gerwazy Ludwik Oskierka Cześnik W. X. Lit. Ian Iudycki Kasztelan Miński. Antoni Przech-

dziecki R. W. X. Lit. Iozef Sosnowski P. W. X. Lit. Antoni Tyzenhauz Ł. W. W. X. Lit. Antoni Ważyński Skarbny W. X. Lit. Kazimierz Iozef Narbut, Mars. Powiatu Lidzkiego. Stefan Olgdzki Marszałek Powiatu Wolkowskiego. Ian Anto. Horain Podk. Wil. Franciszek Alexandrowicz Chorąży Pułkow. Powiatu Lidz. Dominik Alexandrowicz P. Z. W. X. Lit. Paweł Buchowiecki Pisarz Brzeski. Iozef Antoni Kaczanowski Pułk Wolkowskiego. Antoni Swiaszrzeński Puł. Now. Antoni Buchowiecki Koni. Lud. Ssta Suzin Sędzia G. W. B. Ignacy Nielawski Stol. Km. Sta. Rostocki Podstoli Sęd. Gr. Pt. St. Andrzej Suchodolski Miecznik. Iozef Downarowicz Cześ. Pułk. Powiat. Słonim. Tadeusz Eydesadowicz. Ludwik Antoni Franc. Broński K. P. Słon. Michał Oskierka Starosta Miedziński. Paweł Bulkarym Kon. Pow. Wo. Antoni Giełguz Ciw. Iozef Ważyński Kon. Pow. Osz. Roman Wolodzko Sta. Ur. Iozef Bulhak Podcz. P. Lidzki. Kazimierz Ian Głowbicz. Przechławski Kracycy Ptu. Słon. Andrzej Ryłło Hor. Rot. W. Powiat. Lidzki. Tadeusz Narbut. Konius. Powiatu Lidzkiego Chor. Panc. Antoni Narbut Marszałkowiec Powiatu Lidzkiego. Augustyn Siemioth Ssta Gimbagolski. Michał Narbut Podkomorzyc Powiatu Lidzkiego. Piotr Narbut Podkomorzyc Powiatu Lidzkiego. Iozef Narbut Podkomorzyc Powiatu Lidzkiego. Ierzy Nowicki Budowniczy Powiatu Lidzkiego. Franciszek Rutki Cześnikowicz Powiatu Lidzkiego. Mich. Rutki Cześ. Pow. Lidz. Antoni Szostak Rotm. Powiatu Lidzkiego. Andrzej Talwosz Steckiewicz Starosta Koniuchowski. Stefan Dłuski Pod. Czer. Antoni Mrokowski Miecz. Der. Michał Mrokowski Ob. W. Br. Ignacy Myślicki Sta. Bart. Iozef Wiednicz Łow. Czer. Maciej Zaleski. Michał Tyszkiewicz Stolnik. Inflant. Ierzy Chmielewski. Antoni Kolyszko. Mateusz Łubianowicz. Iozef Tomaszewski. Franciszek Towiański. Adam Sulkowski. Iozef Borkowski. Andrzej Iciewicz. Karol Zapaśnik. Iozef Mackiewicz. Franciszek Mackiewicz. Tadeusz Talwosz Steckiewicz. Ludwik Steckiewicz. Wiktoryn Michał Swian. Ludwik Znamierowski. Andrzej Bogatko. Piotr Nowicki. Adam Bohdziewicz Gedeon Tarnowski. Kazimierz Iągski. Ierzy Szczuka. Tadeusz Kolesiński. Antoni Harasimowicz. Ian Telzowski. Nikodem Hrynicowicz. Antoni Święcicki. Marcin Dąbrowski. Tadeusz Kochyniński. Ian Iacwicz. Ian Gorenówicz. Maciej Zurawski. Antoni Mackiewicz. Ian Harasimowicz. Władysław Steckiewicz. Stanisław Steckiewicz. Stefan Rudziecki. Iozef Groniewski. Michał Morykoni Ssta Pomus. Stefan Buyko. Andrzej Drobysz. Andrzej Pruszkiewicz. Stanisław Zaborowski. Tadeusz Borowski. Adam Dylkiewicz. Ian Dylkiewicz. Maciej Rubaszewski. Kazimierz Szuścicki. Ierzy Szuścicki. Antoni Szymkowicz. Antoni Kolyszko. Ian Kolyszko. Iozef Buyko. Iozef Macuński. Ian Gieczewski. Iakub Langiert. Tadeusz Czerniewski. Ian Michałkiewicz. Gabryel Zylchowski. Andrzej Zylchowski. Michał Nowicki. Antoni Toezyłowski. Michał Swiacki. Antoni Goleiewski. Marcin Munczyński. Tadeusz Stefanowicz. Ierzy z Hannusa Leparski Pod. Powiatu Upitskiego. Stanisław Stadzkiewicz Stt. Poborz. Stefan Alexan. Sutkowicz. Piękowski Pod. Inflant. Iedrzy Stanisław Cz. Wilk. Onufry ze Stanow Szafraniec Stański. Kazimierz Koiłowicz M. P. Fabian Laniewski. Dominik Koiłowicz M. P. Ierzy z Połowa Zołkowski. Iakub Zołkowski. Karol Ballkiewicz. Gedeon Szylyng Chor. I. K. Mei. Antoni Chomichowski. Kazimierz Kildysz. Iakub Czabkiewicz Star. X. Z. M. D. Z. Maciej Mackiewicz. Paweł Chomikowski. Tadeusz Zengolowicz. Franciszek Czaszyn. Mikolay Zwiczerewski. Ian Iodkiewicz. Tadeusz Downarowicz. Ierzy Widmont. Iakub Budrewicz. Iozef Budrewicz. Szymon Lemieszewski. Franciszek Ostaniewicz. Mateusz Eydygowicz. Ierzy Kildysz. Tomasz Strzałkowski. Bartłomiej Sipowicz. Ioachim Toloczko. Iozef Gliński. Ierzy Dowgilowicz. Michał Bohdziewicz. Michał Trzasko. Antoni Dziewozcko. Ian Wardowski. Marcin Zołkowski. Dominik Downarowicz. Tomasz Bohdanowicz. Władysław Leparski. Tadeusz Sawicz. Ian Proniewski. Nikodem Czaszyn. Ierzy Toloczko. Onufry Kolerocy. W. Karol Turczy-

133

nowicz. Szymon Mongird. Michał Surynt. Stefan Staszkie-
wicz. Teodor Abramowicz. Michał Wierzycki. Ierzy
Mackiewicz. Antoni Dumaszewicz. Piotr Pietkiewicz. Mi-
chał Strocki. Dominik Stankiewicz. Kazimierz Iwanowski.
Maciej Grzybowski. Maciej Wyszyński. Adam Torczyłło.
Alexander Torczyłło. Waleryan Szowkowski. Franciszek
Brzeziński. Antoni Smula. Stanisław Woytkiewicz. Mi-
chał Abramowicz. Kazimierz Iurewicz. Maciej Stesie-
wicz. Maciej Iwaszkiewicz. Ierzy Budrewicz. Iozef Lut-
kiewicz. Tadeusz Dowgiałło. Bogusław Skirmontt. Tadeusz
Skirmontt. Michał Dowgiałło. Dominik Dowgiałło.
Kasper Bohdanowicz. Ierzy Ratyński. Ignacy Wierciński.
Bogusław Wierciński. Michał Lubiański. Iozef Baniewicz.
Bazyli Songayło. Franciszek Leszczyński. Mateusz Wen-
czewicz. Maurycy Szostakowski. Zacharyasz Szylański.
Antoni Szylakowski. Dominik Kościuszko. Antoni Bie-
lawski. Wiktoryn Proniewicz. Ian Proniewicz. Ignacy
Lenart. Iozef Murawski. Franciszek Murawski. Tomasz
Cholchowski. Ian Pięskiewicz. Fabian Leniowski. Piotr
Medeksza. Michał Domeyko. Ierzy Woytkiewicz. Ian
Korzeniewski. Daniel Mongird. Bogusław Wierciński.
Maciej Bereśniewicz. Dominik Dowgird. Marcin Sun-
gayło. Tadeusz Zongałowicz. Hieronim Staszkie-
wicz. Ierzy Małkowski. Szymon Ryzniewski. Iakub Pisarski. Ta-
deusz Podkoczym. Antoni Brzeziński. Adam Dowgiał-
ło. Antoni Dylkiewicz. Karol Rotowił. Bogusław Tow-
gin. Andrzej Towgin. Mikołaj Makowski. Ierzy Rut-
kowski. Andrzej Skrzykowski. Szymon Ofemberk. Da-
wid Turkiewicz. Ian Kwiatkowski. Adam Zakrzewski.
Daniel Sinkiewicz. Tomasz Grzybowski. Bazyli Tar-
goński. Karol Andruszkiewicz. Bonifacy Łapin. Ierzy
Motwid. Adam Pozniak. Wiktor Szawkowski. Tadeusz
Swiderski. Floryan Iankowski. Ignacy Kulesza. Cześn.
Upitski. Rafał Lanzberg. Izf. Dowiat. Iakub Dowiat.
Kazimierz Satkowski. Ian Satkowski. Ian Sabański. Ka-
zimirz Sawicki. Ignacy Sadkowski. Iozef Lewicki. Sta-
nisław Szymonowicz. Ian Groński. Ian Zengołowicz.
Maciej Możeyko. Antoni Sumiło. Tadeusz Bogwił. Iozef
Sirwid. Woytkiewicz. Ierzy Korzeniewski. Ierzy Ko-
zeniecki. Kazimirz Paszukiński. Ignacy Stegwiłło. Ian
Kalinowski. Piotr Kliński. Ian Giegięcki. Stefan Wil-
kicki. Iozef Puchowski. Rafał Brzozowski. Paweł Ste-
fanowicz. Ierzy Dowgiałło. Bonifacy Iuchnowski. Ste-
fan Bohdanowicz. Iozef Zackowski. Ian Giedwiłło.
Szymon Stefanowicz. Szymon Piotrowski. Szymon Or-
łowski. Andrzej Tarkowski. Dawda Iasicki. Adam Gro-
chowski. Karol Grochowski. Andrzej Ostaniewicz. Ka-
zimirz Sadjewicz. Ian Ludkiewicz. Antoni Sagayło.
Piotr Kozakowski. Iozef Rukwiza. Piotr Iwaszkiewicz.
Antoni Szablewicz. Adam Ratowicz. Antoni Raczkow.
Krzysztof Sangowicz. Iozef Chrzanowski. Kazimirz
Urbanowicz. Antoni Rotow. Tadeusz Fronckiewicz. Sta-
rosta Powiatu Upitskiego. Marcin Micewicz. Por. Pow.
Up. Michał Fronckiewicz. Sta. Rym. Iozef Giegior. Łow.
Smoleń. Antoni Baczafski. Teofil Romaszkie-
wicz. Stefan Romaszkie-
wicz. Ian Mimoński. Ierzy Mimoński.
Ian Sabański. Kazimirz Grulewski. Tadeusz Agryppa
Podh. Pow. Upitskiego. Iozef Sabański. Władysław
Dowgiałłowicz. Hor. Przem. Tadeusz Zukowicz. Tadeusz
Kosakiewicz. Iozef Kildysz. Ierzy Tomkiewicz. Grze-
gorz Mimoński. Kazimirz Trzyński. Antoni Kildysz.
Moyzesz Iwanowicz. Bonifacy Wyszyński. Antoni Wulf.
Franciszek Romanowski. Iakub Pietraszewski. Woyski
Infant. Franciszek Salmonowicz. Stanisław Łozowski.
Kazimirz Gruszecki. Iozef Alexandrowicz. Antoni
Chmielewski. Ian Ratowski. Tadeusz Turowski. Iakub
Radziszewski. Ierzy Solłohub. Ierzy Olszewski. Ian
Ludkiewicz. Bartłomiej Stegwiłło. Marcin Sereyko. Iozef
Daniłowicz. Karol Koryźna. Rłł. Pow. Upits. Iozef
Sonizayło. P. P. Upitski. Augustyn Korzyzna. S. T. X.
Stanisław Gościwicz. Chor. Tra. Laud. Stanisław z
Koziełska Puzyna Skarb. Mozyr. Alexander Antoni
Billewicz. Starosta Puzin. Dyrw. Rott. Bir. Pow. Upit-
skie. Piotr Mackiewicz. Hor. P. Up. Ian Targoski. Iozef
Koryźna. Maciej Tunbut. Sebastian Recewicz. Th.
Prześmicki. Tomasz Proniewski. Maciej Bronikowski
Skarb. Brze. Iozef Wołodzko. Chor. Upits. Iozef Pa-
płowski. Michał Iwanowski. Tadeusz Eygird. Maciej

Polikuski. Iozef Rudziński. Tadeusz Okmiański. Podcz.
Osz. Tomasz Korozna. Rot. P. Upits. Iakub z Kozieł-
ska Puzyna Star. Pupar. Oboz. Upits. Kazimirz Karpp
Star. Pokosz. Ben. Karp. Star. Płun. Kazimirz Skal-
ski. Skarbnik Or. Ludwik Giesluchyd. Ian Chyroż Chor.
Poszwit. Iakub. Połom. Michał Stroga. Franciszek Hry-
niewicz. Ian z Ginbultu Leparski. Ludwik Leparski.
Iohan Zambidorff. Antoni Paszkowski. Antoni Łopata.
Henryk Schulten. Kap. I. K. Mci. Kazimirz Gottard. Woy-
ciech Kaczewski. Antoni Niemiewicz. Michał Zakrzew-
ski. Maciej Makiewicz. Piotr Dyakiewicz. Bogusław Za-
rzecki. Ian Plotkowski. Iozef Snarski. Mateusz Won-
sowicz. Stanisław Odachowski. Ciwn. Mał. Dyrwian. X.
Zm. Stanisław Botocki. Por. Petyh. Ierzy Siemiaszko
Ciun. Użwiń. y Pułkow. P. X. Z. Star. Tel. Antoni
Giełgud. Ciun. Twerski. y Pułk. Wieloński. Powiatu X.
Zmudz. Ian Odachowski. Ciun. Prirż. X. Zmudz. Star.
Łopayski. Ignacy Karpp. Woysk X. Zmudz. Rott. Piotr
Szawel. Star. Polepski. Antoni Białozor. Rot. Płh. Ros.
X. Zmudz. Ierzy Iwanowicz. P. W. S. X. Zm. Pow.
Kowief. Tadeusz Białozor. Star. Koyran. y Rewel. Ierzy
Lawdański. Star. Giuskon. Alexander Siemiaszko
Star. Iud. Chor. X. Zmudz. Ierzy Zalewski. Rott. P.
Szawdowskiego. X. Zmudz. Starosta Szn. Kalixty Pu-
zyna. Star. Upits. Iozef Sylwestrowicz. Strażnik W. Smo-
leń. Michał Zaleski. Star. Gubr. Iozef Sznywiłło. Po-
rucz. Petyh. Iozef Zaleski. Iozef Sylwestrowicz. Hor.
Ziem. Czech. Antoni Zaleski. Kazimirz Ianczewicz. Bo-
gusław z Woronny. Czyż. Hor. I. K. Mci. Antoni Py-
neta. Hor. I. K. Mci. Franciszek Iastrzemski. Marcin
Iargusz. Ian Gudowicz. Franciszek Dargusz. Onufry
Zkretta. Ierzy Ianczewicz. Star. Gier. Tadeusz Iastrzębski.
Mateusz Hurczyn. Hieronim Dowiat. Dominik Dowiat.
Tomasz Łosiński. Ludwik Siodlecki. Marcin Pikturna.
Iozef Siemaszko. Bartłomiej Iakubowski. Ian Iuszkie-
wicz. Stanisław Antoni Skolski. Maciej Zaczkowski.
Antoni Karwowski. Ierzy Wambut. Antoni Witowski.
Michał Tarabski. Marcin Fledrzyński. Tadeusz Wit-
kowski. Tadeusz Rymwid. Mickiewicz. Michał Rupeyko.
Iozef Iazdowski. Andrzej Stefanowicz. Tadeusz Za-
lewski. Tomasz Pinkiewicz. Wincenty Woydyłło. Woy-
ciech Andrzejowski. Ian Iurkowski. Iozef Wierciński.
Samuel Ogonowski. Michał Godlewski. Kazimirz Sa-
ckiewicz. Tadeusz Zaremba. Marcin Iesiewicz. Franci-
szek Ordyniec. Franciszek Downarowicz. Michał Buł-
charyn. Woyciech Budkiewicz. Ian Budkiewicz. Maciej
Budkiewicz. Tadeusz Wasilewski. Maciej Kołontay.
Piotr Turolski. Franciszek Eysymont. Ignacy Zawis-
towski. Antoni Niemczynowicz. Ignacy Lanckoroński.
W. Pow. Brzes. Kazimirz Sosnowski. Choraży Pety-
hor. I. K. Mci. Ignacy Maliszewski. Iozef Wilanowski.
Iozef Ioachim Bęklewski. Iozef Bęklewski. Floryan Bę-
klewski. Piotr Bęklewski. Michał Połoński. Dominik
Bęklewski. Antoni Bęklewski. Floryan Bęklewski. Wa-
wrzyniec Bęklewski. Izaiasz Bęklewski. Franciszek Bę-
klewski. Tomasz Bęklewski. Woyciech Turski. Franci-
szek Buchowiecki. Felicyan Buchowiecki. Star. Tubin.
Ian Węglowski. Wawrzyniec Porozowski. Antoni z Po-
goczynkow. Pałyński. Tobiasz Brzozowski. Ian Włodeł.
Michał Boreysza. Filip Bielski. Wincenty Boreysza.
Her. Bielski. Leon Zdzitowiecki. Onufry Połoński. An-
toni Wiszowaty. Franciszek Połoński. Ierzy Gierdowski.
Onufry Makowski. Woyciech Makowski. Tadeusz Ielec.
Ignacy Ujazdowski. Antoni Paszkowski. Woyciech Sie-
nicki. Waleryan Rutkowski. Antoni Sawicki. Emanuel
Wisłowski. Michał Kościa. Woyciech Kościuszko. Iozef
Dombrowski. Iozef Kościuszko. Stanisław Dombrowski.
Ignacy Boreysza. Star. Lewend. Adam Zaleski.
Stanisław Czechowski. Felix Laskowski. Michał Cze-
chowski. Ierzy Chocianowski. Michał Bienicki. P. P.
R. Iozef Bienicki. Alexander Billewicz. Rot. Dyr.
Innocenty Bienicki. Hieronim Laskowski. Paweł Domb-
rowski. Michał Sawicki. Ian Sawicki. Maciej Laskow-
ski. Daniel Laskowski. Gabriel Płocki. Szmud. Felicyan
Izbicki. Kasper Nosowski. Felicyan Budzowiecki.
Iozafat Kościa. Leon Deholk. Stanisław Sokołowski.
Felicyan Izbicki. Kasper Łazowski. Piotr Czechowski.
Ambroży Kotaszewicz. Adam Izbicki. Marcin Imieni-

ski. Iozef Leszkiewicz. Andrzej Dombrowski. Franci-
szek Czaykowski. Tadeusz Clewiński. Antoni Ratowski.
Zukasz Chocianowski. Iakub Kotuszewicz. Iozef La-
skowski. Ian Pluszowski. Ambroży Łukasiewicz. Łu-
dwik Grodstajski. Kazimirz Zaszczynski. Dominik
Zaszczynski. Ian Zaszczynski. Iozef Bartoszewski. Pa-
weł Leszkiewicz. Bazyli Leszkiewicz. Antoni Leszkie-
wicz. Antoni Przychoski. Franciszek Gurski. Ierzy Bo-
reysza. Stanisław Boreysza. Szymon Boreysza. Felicyan
Radzikowski. Felicyan Stachorski. Adam Stachorski.
Piotr Błocki. Stanisław Błocki. Mikołaj Zaykowski.
Iozef Laskowski. Mikołaj Laskowski. Ambroży La-
skowski. Michał Olszewski. Ignacy Bernacki. Ian Za-
dornowski. Ludwik Pluszczewski. Piotr Pluszczewski.
Michał Gliński. Michał Zadornowski. Franciszek Baocki.
Ludwik Gronostajski. Symon Groński. Symon Groń-
ski. Ian Płocki. Iozef Kościuszko. Marcin Krahelski.
Iozef Kruszewski. Kazimirz Buchowiecki. Tadeusz I-
akubowski. Walenty Wroblewski. Antoni Wroblewski.
Antoni Laskowski. Bogusław Laskowski. Ierzy Cho-
mentowski. Antoni Zardecki. R. W. B. Roman Wy-
rzychowski. Marcin Wołyniewicz. Marcin Lachowicz.
Franciszek Unichimowski. Iozef Zbaraszewski. Iulian
Radzikowski. Henryk Pelka. Felix Pelka. Marcin Tur.
Dominik Pluszczewski. Franciszek Michniewicz. Fran-
ciszek Bortnowski. Tomasz Połoński. Iozef Krzywo-
blocki. Antoni Blocki. Serwacy Gurski. Adam Stachor-
ski. Mikołaj Horain. Hilary Reszka. Ignacy Święcicki.
Oboz. Miński. Michał Świętorzecki. Stanisław Święto-
rzecki. Felix Pawlikowski. Felix Pawlikowski. Antoni
Latkowski. Michał Głębicki. Ian Piszczak. Star. Mo-
rymbur. Marcin Ioachim Wankowicz. Woyski Miński.
Marcin Onufry Oziębłowski. Por. Wwdztwa Mińskie-
go. Ierzy Adam Przesiecki. Michał Przesiecki. Michał
Uzłowski. Władysław Hrehorowicz. Antoni Paszkowski.
Grzegorz Wirzbiecki. Anastazy Wierzbicki. Hieronim
Wierzbicki. Karol Strachocki. Ian Piotrowski. Antoni
Dombrowski. Kr. P. Brań. Dominik Piotrowicz. Wa-
wrzyniec Lachowski. Stanisław Skoczynski. Mikołaj
Piotrowski. Ierzy Michałowski. Bernard Szwykowski
Star. Onisz. Marcin Walicki. Star. Bochnow. Alexan-
der Oranowicz. Cz. Tro. Kazimirz Aromowicz. Antoni
z Chłasowa Chłasowicz. Cześ. Wołkow. Iozafat Prze-
myski. Podcz. S. Wi. Disma. Domaracki. Kom. Brz. Ian
Krupski. Czesz. Oszm. Ierzy Zalewski. Skarb. Przygow. Ierzy
Chociatowski. Felician Olszewski. Cześ. Z. Lid. Antoni
Matuszewicz. Oboz. Br. Bazyli Bronicki. Oboz. Grodz. Ta-
deusz Borodziej. Most. Orsz. Antoni Borodziej. Most. Pow.
Orszań. Iozef Korobiec. Marcin Maciejowicz. Ierzy Wan-
kowicz. Maciej Gudziński. Bartłomiej Orłowski. Ian Wil-
kiewicz. Bazyli Pomsłowicz. Karol Niciecki. Ierzy
Abakanowicz. Adam Abakanowicz. Woyciech Pioro.
Marcin Nyra. Michał Onoszko. Michał Baranowski. Mi-
chał Tyszkiewicz. Antoni Zolądz. Ian Kochanowski. Iozef
Onoszko. Ignacy Brancewicz. Ian Sawicki. Piotr Ma-
xymowicz. Antoni Tadeusz z Owalczye. Cidzik. Iozef
Azorowicz. Antoni Opacki. Ian Drozdowski. Adam
Wojszko. Skorobohaty. Adam Ogilbaffe. Dominik Aza-
rewicz. Klemens Lubicz. Wierzbicki. Tadeusz Wasilew-
ski. Hor. P. Orszań. Franciszek Wasilewski. Hor. P.
Orszań. Paweł Bartoszewicz. Łowczy. P. Orsz. Leon
Szemioth. Rot. P. Orsz. Tadeusz Szemioth. Rotmistrz
Powiatu Orsz. Michał Dłuski. Rot. Powiatu Orsz. Wła-
dysław Mohucz. Rot. P. Orsz. Iozef Czereyski. Rot.
P. Orsz. Zygmunt Czereyski. Hor. P. Or. Kazimirz
Chludziński. Tomasz Podernia. M. Ors. Szymon Ziem-
kiewicz. Bazyli Burski. Ioachim Kuzmiecki. Bohdan Stra-
szkie-
wicz. Antoni Łowieniecki. Floryan Połtuwe. Ian
Wysłouch. Stefan Maraciński. Marcyan Iankowski. Igna-
cy Iankowski. Maciej Woyniłowicz. Franciszek Ian-
kowski. Antoni Wasilewski. Rot. Pow. Orsz. Tadeusz
Hłasko. Mikołaj Łozicki. Małkowski. Ian Zalewski.
Władysław Tolloman. Ian Dabianho. Antoni Iwaszkie-
wic. Danil Szodra. Iozef Kozłowski. Antoni Zalewski.
Ignacy Leszczewicz. Tadeusz Zabielski. Rot. Powiatu
Orszań. Adam Sokołowski. Szymon Szodra. Tomasz No-
wicz. Iulian Borodziej. Most. Pow. Or. Ludwik Boro-
dziej. Most. Pow. Orszań. Kazimirz Beliosz. Ierzy

Wysłouch. Michał Wasilewski. Maciej Wasilewski. Rot.
Orsz. Tadeusz Kozakiewicz. Mikołaj Kozakiewicz. Mi-
chał Wontyniec. Iozef Petowt. Nikodem Petowt. Sta-
niław Chomiński. Teodor Rościszewski. Teodor Szy-
bieka. Iozef Puciejewski. Maciej Staszkie-
wicz. Miko-
łaj Laskowski. Andrzej Iankowski. Teodor Chomiń-
ski. Iozef Mościcki. Mikołaj Wasilewski. Szymon Su-
szczewski. Antoni Burdziłowski. Bazyli Czarniawski.
Piotr Wasilewski. Ian Dłuski. Ian Wasilewski. Kon.
Powiatu Orszań. Iozef Rosochacki. Tadeusz Woroty-
niec. Tadeusz Bartoszewicz. Antoni Szembel. Michał
Złotogurski. Ian Zaleski. Teodor Truszyński. Ian Słom-
czewski. Teodor Izmałowicz. Ian Zubowski. Ignacy An-
toszkiewicz. Ierzy Szembek.

Manifest II.

Co nam dnia wczorajszego grożąca strachem
y boiaźnią obiecowała *in conceptu suo* nawał-
ność, to nam *in partu suo* dzisiaj smutnie do-
świadczać daie; nie znana dotąd narodowi na-
szemu wolność prawa, y równość szlachecką
pogrążająca gwałtowność, kiedy ani przez wzgląd
na prawa spokojność w ufundowaniu Trybu-
nału nakazujące, ani na powagę I. K. Mci Pana
naszego Miłościwego przez Delegowanych I. W.
W. Senatorów, Biskupa Kamienieckiego y Ka-
sztelana Połockiego do zachowania w swoich
obrębach prawa insynuacye y zalecenia *tranquil-*
litas czyniących, ani wynaydowane skuteczne,
jakie tylko w takim razie wynaleść się mogły,
to jest spolnego wszystkich starania się o ula-
twienie zachodzących na wiele Seymikow obie-
keyi, sposoby, ktore *in stricta libertatis obser-
vantia* biorąc, wielubę z Ich Mciow Panow De-
putatów do przysięgi przystępować nie powinni.
I. O. Xiążę IMé Radziwiłł Wda Wileński nie-
tylko żołnierzy swoich nadwornych do izby są-
dowej zbrojnie przystawionych y armaty pod
zamek sprowadzone odciągnąć nie chciał, ale
ieszcze większą ich przymnożywszy liczbę, przy-
stęp szlachcie z manifestami y dekretami prze-
ciwko deputowanym Ich Mciom, a nawet nie-
którym Sędziom, zatamował; tak że duchowień-
stwo *ob metum* sprofanowania *diluvis sanguinis*
kościół, nabożeństwa zwykłego odprawować
bezpieczeństwa nie miało, y duchowni Deputaci
do przysięgi *accedere* nie wazył się, takim spo-
sobem gwałtowne Trybunału ufundowanie do
przysięgi po jednym z niektorych Seymikow,
z drugich rozdwoionych po dwóch, y przeciwko
manifestom, tudzież dekretom *praedilectos* sobie
wybierając, do przysięgi dopuściwszy, wykonał.
Ażeby zatym ten tak okropny *actus* następują-
cym Trybunałom fundowaniom strasliwego nie
podawał przykładu, a terazniejszego wyroki
ostatnią kraiovi nie groziły ruiną, my Senato-
rowie, Ministrowie, Dygnitarze, Urzędnicy Ziem-
scy, Grodzcy rycerstwo, szlachta, y obywatele W.
X. L: *insuper* my Deputaci zastraszony przystęp
do izby sądowej mający, solenny ten przed Bo-
giem serc naszych świadkiem, przed Nayaśniew-
szym Maiestatem I. K. Mci y przed całą Rze-
cząpospolitą o takowe gwałtowności, inkonwe-
nienecy, a zatym *de illegitimitate* tego Trybu-
nału *solemniter* manifestujemy się. Pisan w Wil-

nie roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego, miesiąca Kwietnia ósmnastego dnia.

M. Massalski K. W. H. W. W. X. Litew. Ignacy z Kozielska Ogiński M. W. W. X. Lit. Hr. Fleming P. W. W. X. Lit. Antoni Przędziński R. W. X. L. Stanisław Ciołek Poniatowski Stolnik W. X. Litew. Gerwazy Ludwik Oskierka Cześnik W. X. Litew. M. Brzostowski K. W. W. X. Lit. Michał Ogiński P. P. W. X. Lit. Iozef Sosnowski P. W. W. X. Lit. Antoni Tyzenhauz Pisarz W. W. X. Lit. Ian Antoni Horain Podkomorzy Wileński. Stefan Olendski Marszałek Powiatu Wołkowyskiego. Rafał Oskierka Marszałek Moz. Iozef Narbutt R. P. L. Deputat. Dominik Zaiarski Cześnik y Deputat Upits. Eligiusz Osiecki Kr. Smo. Antoni z Goszcza Gosiecki Rotmistrz y Deputat Trocki. Ian Zyberg Szambelan I. K. Mci. Ian Eperysarz Str. Szyr. Michał Chlewiński Rotmistrz Xięstwa Zmudzkiego Deputat Zmudzki. Ignacy Ichnatowicz Deputat Powiatu Grodzieńskiego, Podstoli Powiatu Grodzieńskiego. Iakub Rukiewicz Miecznik y Deputat Powiatu Grodzień. Szymon Tadeusz Obrąpalski Deputat z Wdztwa Połockiego. Adam Papłoński Deputat Powiatu Słonimskiego. Ierzy Rostocki Deputat Powiatu Słonimskiego. Tadeusz Hayko Star. Bial. Deputat z Wdztwa Mściławskiego. Ignacy Wiśniewski Łowczy y Pisarz G. P. Deputat z Pińskiego. Ludwik Orzeszko Stolnik Piński. Marcin Oskierka. Antoni Świętorzecki Podkom. Miński. Ian Orzeszko Star. P. P. Antoni Deszpot Zenowicz Wojski Pol. Ian Buynicki Stolnik W. Poł. Iozef Wiszniewski Rotmistrz Powiatu Pińskiego. Kazimirz Narbut Marszałek Powiatu Lidzkiego. Romuald z Hanusa Leparski Podstoli Powiatu Lidzkiego. Andrzej Rylło Horodniczy Rotmistrz Powiatu Lidzkiego. Tadeusz Narbutt Koniuszy Powiatu Lidzkiego, Chorąży P. W. W. X. Lit. Antoni Narbutt Marszałek Powiatu Lidzkiego. Dominik Narbutt Marszałek Powiatu Lidzkiego. Franciszek Rutski Cześnik Powiatu Lidzkiego. Antoni Orzeszko. Gedeon D. Oledski S. W. Bernard Szykowski Star. Osz. Franciszek Mackiewicz. Ignacy Myślicki. Rafał Andrzejkiewicz. D. Alexandrowicz P. Z. P. L. P. Bułharyn K. W. R. S. L. Iozef Borkowski. Iozef Mackiewicz. Michał Narbutt. Antoni Mrokowski. Michał Mrokowski Obożny Woiewodztwa Brzeskiego. Stefan Dłuski Podcz. Czer. Andrzej Talwosz Steckiewicz. Star. Koniurowski. Ludwik Znamierowski. Franciszek Towiański. Piotr Nowicki. Andrzej Bogatko. Mateusz Lubianiec. Michał Rutlic, Wiktor Michał Swian. Gedeon Tarnowski. Antoni Święcicki. Andrzej Kilcewicz. Zygmunt Woyna. Adam Sułkowski. Karol Zapasnik. Kazimirz Ięgieć. Antoni Kołyszko. Iozef Wiadnicz. Antoni Paprocki. Iozafat Kościa. Adam Bochdziewicz. Michał Morykoni Starosta Pomuski. Ian Telszewski. Ierzy Nowicki. B. L. Iozef Iunosza Dąbrowski Rotmistrz y Chorąży Powiatu Wilkomirskiego. Ignacy Sawgiel. Kazimirz Rudnicki Sypayło Cześnik Powiatu Orsz. Marcyan Boygis. Krzysztof Bolcewicz Struczaszy Pow. Wilk. Ian Gieczewski. Iozef Maczoński. Maciej Rubaszewski. Tadeusz Kurmin. Rafał Grądzki S. Powiatu Wilkomirskiego. Michał Gąsiewicz Stol. Zakr. Antoni Iozef Grądzki Pow. Wilk. Tadeusz Czerniewski. Antoni Bogdanowicz M. P. W. Tadeusz Borowski. Stefan Chmielewski. Antoni Golewicz. Iozef Buyko. Tadeusz Rubaszewski. Antoni Szymkowicz. Ierzy Miechowski. Tadeusz Stefanowicz. Stan. Kulwyński. Kazimirz Szucicki. Stefan Buyko. Gabryel Zylichowski. Tadeusz Parafianowicz. Michał Czarnawski. Alexander Billiewicz Rot. Dyr. Michał Swiacki. Andrzej Pruszkiewicz. Ian Kołyszko. Paweł Płoński. Marcin Munczyński. Tadeusz Wasilewski. Podczaszy Pow. Orszań. Franciszek Wasilewski Horodniczy Ziemi Orsz. P. Bartoszewicz Łow. Orsz. Hieronim Szemioth Rotmistrz Pow. Orszań. Iozef Czereyski. Maciej Wasilewski Rotm. Orsz. Leon Szemioth R. P. O. Tadeusz Szemioth. Władysław Mohuczy. Stanisław Wasilewski. Iozef Petowicz W. Pow. Orsz. Nikodem Petowtt. Teodor Chomiński. Iulian Borodziez Mo. P. Orsz. Antoni Borodziez. Michał Raszkowski. Ian Barto-

szewicz. Tom. Kozakiewicz. Ian Zaleski. Ian Słoneczew. I. Kuzmicki. Ian Wislouch. Bazyli Broniecki. Kazimirz Chludziński. Floryan Pottew. M. Ignacy Suszczewski. Ignacy Lubieński. Adam Fontański. Antoni Bordziłowski. Antoni Wasilewski. Mikołaj Łozicki. Malkowski. Stanisław Chomiński. Hieronim Iurowski. Ierzy Wisłouch. Iozef Kozłowski. Tomasz Podorniec. Ignacy Leszewicz. Tomasz Nowicki. Teodor Rościszewski. Franciszek Iankowski Iozef Puzyrewski. Ian Wieliczekiewicz. Antoni Zalewski. Antoni Iwaszkiewicz. Adam Sokółowski. Stefan Moraczyński. Antoni Łowieniecki. Daniel Szczodra. Michał Worotyniec. Andrzej Karawacki. Michał Zlotogurski. Kazimirz Gorski. Bohdan Osztaszkiewicz. Szymon Szczodra Iozef Kruz. Kazimirz Izmailowicz. Franciszek Rodziewicz. Michał Skirmunt. Antoni Tad. Zawalezyc Cidzik. Andrzej Middleton. Michał Tadeusz Michniewicz Starosta Polun. Antoni Bałeci Cześnik Zakr. Franciszek Paszkowski. Antoni Gembicki. Adam Ligęza. Antoni Gieisztor. Ignacy Iakubowski Mostowniczy Trocki. Tadeusz Eydziatowicz Stolnik Smoleński. Antoni Iozef Woynarski Cześnik Chelm. Tomasz Noniewicz. Iakub Raczo. Ludwik Leszczyński. Michał Dłuski Stolnik Smolen. Rotmistrz Powiatu Orszań. Ian Mistkowski. Marcin Walicki Star. Boch. Iozafat Przesmycki. Tadeusz Bartoszewicz. Alexander Aranowicz Cześnik Trocki. Ian Surny Cześnik Mściławski. Kazimirz Aranowicz Cześnik Tr. Adam Fontański. Mikołaj Pożaryski. Maciej Grudziński. Antoni Zalledz. Ierzy Chociatowski. Michał Tyszkiewicz. Adam Abakanowicz. Iozef Downarowicz Cześnik Powiatu Oszmiańskiego. Antoni Hutorowicz Podstarości Sądowy Oszmiański. Antoni Aluszewicz. Michał Baranowski. Wincenty Suszczewski. Karol Nieciecki. R. Pow. Or. Michał Onoszek. Bazyli Ponsilowicz. Ian Krupski Cze. Pow. Os. Ian Zubowski. Ierzy Wankiewicz. Ierzy Abakanowicz. Ian Sawicki. Iozef Towiański. Marcin Maciewicz. Iozef Korobiec. Zygmunt Czereyski. Szymon Zienkowicz. Ian Drozdowski. Antoni Ratowski. Ian Rosochacki. Iozef Andrzejkiewicz Rotmistrz Powiatu Wołkowyskiego. Franciszek Mańkowski. Dominik Białokoz. Michał Butrymowicz. Iakub Poczobut. Kazimirz Butrymowicz. Tadeusz Andrzejkiewicz. Ignacy Zawistowski. Iozef Butrymowicz. Iozef Budkiewicz. Marcin Eysmont. Mateusz Poczobut. Adam Miłtan. Woyciech Budkiewicz. Maciej Budkiewicz. Ian Budkiewicz. Maciej Pułianowski. Iozef Szypkiewicz. Maciej Kollątay. Fran. Eysmont. Tad. Wasilkow. Piotr Turobolski. Tadeusz Eysmont. Kazimirz Wirzicki. Ian Nonkuński. Ludwik Iwaszkiewicz. Ludwik Boianowski. Iozef Ważyński Kon. Po: Osz. Ignacy Wołodzko Star. Powiatu Oszmiańskiego. Stanisław Piestewicz. Karol Połubiński. Michał Podernia. Michał Dobrogost Podbięta. Ian Pomowski. Mikołaj Michałowski. Adam Chomski. Antoni Sucharzewski. Eliasz Hutorowicz. Marcin Wilkicki. Kazimirz Starosielski. Ian Szareyko. Piotr Manciwoda. Iozef Dogoeki. Ian Łuniewicz. Tadeusz Łuniewicz. Iozef Łuniewicz. Ierzy Łuniewicz. Mikołaj Dagoeki. Ian Iankowski. Piotr Sylwestrowicz. Stefan Witkiewicz. Ian Montrymowicz. Tadeusz Siemaszko. Stan. Ukryn. Onufry Łapiński. Fran. Stackiewicz. Michał Złobiński. Ian Sulistrowski. Michał Sulistrowski. Stefan Sylwestrowicz Ierzy Ropp. Por. I. K. M. Antoni Bogdanowicz M. P. W. Ian Tomaszewicz K. P. Wilkom. Ignacy Gruszewski. Maciej Bagiński. Antoni Mickiewicz. Stanisław Tomaszewicz. Michał Gruzewski. Stanisław Dowsin. Franciszek Rodziewicz. Ian Giedmin. Stanisław Szykiewicz. Ian Tracewski. Michał Iankowski. Ian Pietraszkiewicz. Ierzy Sadowski. Ian Starosielski. Tomasz Oziewicz. Roman Wołodzko. Szymon Kuniewicz. Antoni Hutorowicz. Apolinary Wołodzko. Ierzy Idzitowiecki. A. Wołodzko Skar. Oszm: Antoni Downarowicz. Antoni Czyż. Franciszek Ioszkiewicz. Ignacy Turczynowicz. Antoni Zawadzki. Ian Rodziewicz. Andrzej Rodziewicz. Tadeusz Starosielski. Iakub Karpowicz. Ignacy Michałowski. Karol Koczan. Stanisław Sławiński. Iozef Kozubowski Komornik Powiatu Oszmiańskiego. Władysław Kamiński Strażnik Starodubowski. Maciej Wiałowicz. Ierzy Krukowski. Stefan

139

140

Marzymowicz. Alexander Zabłocki. Kazimirz Krzyżewicz. Wincenty Szyliński. Ierzy Downarowicz. Stanisław Szablewicz. Sebestyan Walentynowicz. Iozef Tokarzewski. Antoni Nęczykowski. Karol Przybylecki. Ferdynand Szmauksza. Adam Świętorzecki. Antoni Doktorowicz. Iozef Dowiat. Iozef Pruszycki. Ignacy Bogwił. Kazimirz Szymkiewicz. Michał Skirmont. Ierzy Gliński. Szymon Pleśniewicz. Izidor Iałowcki. Leon Ierzy na Radoszewie Radoszewski Rotm: K. M. Franciszek Szczodro Łowczy W. Trockiego. Antoni Tomasz na Rybnie Rybiński Star. Poss. Ignacy Turłay Stolnik Trocki. Iozef Ant. Kamieniecki na Małyszach Małyszewicz Starosta Zyrwiński. Iozef Zaleski. Cz. Modesty Ieziorkowski Cześnik Łom. Maciej Iocz S. T. Ierzy Ant. Iwaszkiewicz M. W. T. Tadeusz Szczodro Star. Gryc: Leon Iozef Iwaszkiewicz S. Os. Ian Gawianowski. Andrzej Eynarowicz. Benedykt Iocz. Tadeusz Wincenty Kijud. Felicyan Iwaszkiewicz. Woyciech Bohdanowicz. Iakub Tubielewicz. Iozef Andrzejkiewicz. Ierzy Franciszek Talwosz Regent Ziemi y Grodzki Wdztwa Trockiego. Stanisław Mikutowicz Star. Man: Maciej Pałacki Rac. Antoni Mikutowicz. Ignacy Mikutowicz. Antoni Mikulowicz. Ian Zelnio. Antoni Oławski. Ian Giedroń. Andrzej Pacewicz. Tadeusz Moszoł. Adam Bucewski. Mateusz Iwaszkiewicz. Ierzy Zukiewicz. Ierzy Kirklewski Star. Plikiński. Ierzy Dominik Kirklewski. Ian Ławronowicz. Stefan Wazgird Podsądkow: W. T. Tomasz Mordasz Zyliński O. W. T. Szymon Rymza. Piotr Stanisławski. Antoni Iwaszkiewicz. Michał Bogdanowicz. Ierzy Zuk. Michał Kolankowski S. K. Iozef Woytkiewicz. Iozef Krzyżanowski. Iozef Tworowski. Iozef Zyliński L. W. T. Iozef Winarski. Antoni Chodakin. Franciszek Winarski. Mikołaj Nawsud. Stanisław Zalewski. Marcin Niedziński. Iozef Maciej Nawsud. Marcin Szadziewicz. Ian Kuczewicz. T. Murawiecki. Ian Białowiecki. Szymon Iwoszewski. Tomasz Dongierd. Iakub Raczo Rotmistrz I. K. Mci. Maciej Mierzwiński. Tadeusz Siemaszko Komornik Powiatu Grodzieńskiego. Iozef Oledzki. Mikołaj Obuchowicz. Piotr Czydzik. Tadeusz Wolmer. Iozef Siemaszko. Mateusz Kulikowski. Antoni Cidzik. Tomasz Ichnatowicz. Wincenty Skibiński. Stanisław Kulszewski. Iako nieumiejętni pisma krzyżkami podpisujemy się: Teodor Alexandrowicz t t t. Stefan Olkowski t t t. Teodor Obuchowicz t t t. Marcin Ichnatowicz t t t. Ignacy Grobicki. Michał Witkiewicz. Rafał Cieszyko. Tadeusz Kolankowski Skarb: Starodubowski Star. Zebrzy: Antoni Mordas Zyliński. Felicyan Zyliński. Ignacy Stopyp. Marcin Grażewicz. Antoni Grażewicz. Teofil Iocz. Maciej Iocz. Antoni Grażewicz. Ierzy Szedziewicz. Mateusz Zacharewicz. Ierzy Iachimowicz. Piotr Wójczek. Antoni Leśniewski. Michał Bańkowski. Stanisław Zyliński. Alexander Niedziński. Marcin Piotrowski. Iakub Halkowski. Andrzej Tur. Michał Politański Cześnik Powiatu Grodzieńskiego. Kazimirz Wolmer B. P. I. Adam Eysmontt. Piotr Piruski. Paweł Micewicz. Ian Klimański. Kazimirz Klimański. Franciszek Swirski. Ian Swirski. Andrzej Butrymowicz. Michał Butrymowicz. Paweł Eysmontt. Ian Kraiewski. Stanisław Dąbrowski Rotmistrz Powiatu Wilko. Tadeusz Downarowicz. Iako nieumiejętni pisma krzyżkami podpisujemy się: Andrzej Poskoczym t t t. Ian Swirski. t t t. Ierzy Kimbart t t t. Teodor Mirski t t t. Karol Lichodziewicz t t t. Andrzej Zakrzewski t t t. Ignacy Zakrzewski t t t. Władysław Zakrzewski t t t. Karol Zawadzki t t t. Maciej Nowicki. Ian Obuchowicz. Mikołaj Micewicz. Stefan Kuszelewski. Paweł Ruszczewski. Andrzej Siemaszko. Michał Eysmontt. Stanisław Obuchowski. Ian Radziwiłowicz. Stefan Pawłowski. Adam Wolmer. Piotr Wleczycki. Paweł Bylczyński. Ian Bylczyński. Maciej Eysmontt. Szymon Kuszelewski. Mikołaj Kalenkiewicz. Stefan Cidzik. Ian Dyakiewicz. Alexander Szyszko. Ludwik Sopoeko. Marcin Klimański. Franciszek Klimański. Antoni Tomaszewicz. Teodor Szymkiewicz. Ignacy Zakrzewski. Władysław Zakrzewski. Mikołaj Ptaszyński. Ignacy Wankowski. Franciszek Kraiewski. Iozef Kielpsz. Kazimirz Kozłowski. Szymon Szczepkowski. Iozef

Oleszkiewicz. Tadeusz Porzecki. Stefan Rusiecki. Iako pisma nieumiejętni położonemi krzyżkami podpisujemy się: Ian Wroblewski t t t. Kazimirz Eysmontt. t t t. Marcin Cidzik t t t. Tomasz Cidzik t t t. Iozef Ostrowski. Tadeusz Hromyka. Antoni Huszcza. Michał Sadowski. Antoni Zabłocki. Iakub Rogożyński. Franciszek Baranowicz. Karol Lichodziewicz. Maciej Sadowski. Piotr Mirski. Fran. Mirski. Andrzej Kuszleyko. Woyc: Milewski. Bazyli Reutt. Fran. Siemaszko. Teodor Perkowski. Iozef Hoiecki. Teodor Sniezko. Fran. Rodziewicz. Iozef Rodziewicz. Ignacy Rodziewicz. Bartłom. Rodziewicz. Ignacy Cwiński. Onufry Rahoza. Iozef Urbanowicz. Iozef Usakowski. Teodor Wonkowski. Wawrzyniec Szyszło. Antoni Kowzan. Paweł Szymkiewicz. Antoni Lenczewski. Zacharyasz Dobrylewski. Iozef Butwiłowski. Antoni Rodziewicz. Antoni Kielpsz. Antoni Wernikowski. Michał Pawłowicz. Antoni Szomański. Iozef Butrymowicz. Antoni Kuczewski. Stanisław Iankowski, Franciszek Ichnatowicz. Michał Micewicz. Mateusz Brzozowski. Marcin Bogodzieński. Piotr H. Iakimowicz. Iozef Nacelewicz. Stefan Wołkowicki. St. Nowicki. Ierzy Iodkoski. Daniel Lipnicki. Ignacy Szaniawski. Kazimirz Grobicki. Iozef Kalenkiewicz: Ignacy Derwiński. Felicyan Wysocki. Iozef Worytko. Marcin Egott. Ignacy Worytko Komor: Wdztwa Wileńskiego. Iako nieumiejętni pisma przy położonych własną aktora ręką krzyżkach podpisujemy: Stanisław Bartoszewicz t t t. Kazimirz Szyszka. Franciszek Kozłowski. Paweł Płoński. Andrzej Obuchowicz. Karol Fabryciusz Skarbnik Prod: Andrzej Białobłocki. Michał Iwaszkiewicz. Adam Wysocki. Marcin Stasiewicz. Ierzy Pietraszewski. Ignacy Tołoczko. Bartłomiej Ianulewicz. Iako nieumiejętni pisma położonemi krzyżkami podpisujemy się: Piotr Butwiłowski t t t. Antoni Suchodolski t t t. Michał Bilmin t t t. Antoni Szyszko. Iozef Grabowski. Antoni Talski. Benedykt Weyss Tow. Kazimirz Gorzkowski. Karol Fabryciusz Skar: Wdztwa Smol: Krzysztof Fabryciusz Tow: Pet: Pietraszewski. Andrzej Białobłocki T. I. K. Mci. Michał Białobłocki. Michał Bilmin. Adam Wysocki. Piotr Butwiłowski. Ignacy Tołoczko. Marcin Stasiewicz. Marcin Szyszka. Antoni Suchodolski. Michał Iwaszkiewicz. Bartłomiej Ianulewicz. Ierzy z Hanusa Leparski. Podstoli Powiatu Upitskiego. Th: z Kozielska Ruzyna Starosta Filipowski. Kazimirz Karp Stta Podkodziup. Benedykt Karp. Starosta Płońgieniński. Stanisław Staszekiewicz Starosta Pobersztelski Skar. Infant. Iozef Stawniczew Star. Giegudzki. Ignacy Kulesza Cze. Powiatu Upits. Rafał Lanzberg Straż. Infant. Iozef Dowiat. Iakub Dowiat. Kazimirz Satkowski. Ian Satkowski. Ian Sabański. Iozef Lewicki. Stefan Symonowicz. Ian Grański. Ian Iągajłowicz. Maciej Mazgko. Antoni Surwiło. Tadeusz Bogwił. Iozef Siniud. Iozef Woytkiewicz. Ierzy Korzeniewski. Kazimirz Doszokiński. Ignacy Steygwiło. Ian Kalanowski. Piotr Kliński. Ian Giegocki. Stefan Wilkicki. Antoni Wilkicki. Iozef Puchowski. Rafał Brzozowski. Paweł Stefanowicz. Ierzy Dowgiało. Bonifacy Iuchnowski. Stefan Bodganowicz. Iozef Zubkowski. Ian Giedw. Szymon Stefanowicz. Szymon Piotrowski. Szymon Orłowski. Andrzej Iarkowski. Dawid Iasiński. Adam Grochowski. Karol Grochowski. Adam Turczyłło Łow. Pow. Star. Wiktory Turczyłło Wojski Xięstwa Infant. Alexander Turczyłło Łowczy Powiatu Upits. Bogusław Skirmont. Ian Skirmont. Iakub Czarkiewicz C. Z. R. Z. Antoni Chomiczowski. Paweł Chomiczowski. Ierzy Woytkiewicz. Ian Woytkiewicz. Ian Korzeniowski. Szymon Mongird. Antoni Dumaszewicz. Ignacy Wierciński. Bogusław Wierciński. Maciej Berzeniewicz. Stefan Alexander Sutkowski Podczaszy Infant. Dominik Dowgird. Mateusz Hrydrygiewicz. Marcin Siągajło. Tadeusz Longajłowicz. Hieronim Staszkiewicz. Ierzy Matkowski. Szymon Ryzniowski. Iakub Pisarski. Tadeusz Poskoczym. Antoni Brzeziński. Adam Dowgiało. Antoni Dylikiewicz. Karol Rottowill. Bogusław Sawgin. Andrzej Sawgin. Mikołaj Makowski. Ierzy Rutkowski. Andrzej Skrzymowski. Szymon Offenberg. Dawid Iurkiewicz. Ian Kwiatkowski. Adam Zakrzewski. Daniel Szykiewicz. Tomasz Grzybowski. Ba.

141

zyli Targoński. Karol Andruszkiewicz. Bonifacy Zopian. Ierzy Montwitt. Adam Pozniak. Wiktor Szarokowski. Tadeusz Swiderski. Floryan Iankowski. Kazimierz Kojalowiec. Onufry Kojalowiec. Dominik Kojalowiec. Maciej Machcewicz. Fabian Łaniewski. Maciej Tołoczko. Piotr Modeksza. Michał Domeyko. Teodor Abramowicz. Ierzy Mackiewicz. Gedeon Szylling. Kazimierz Iurewicz. Maciej Stasiewicz. Ierzy Tołoczko. Maciej Iwaszkiewicz. Ierzy Budrzewicz. Iozef Lutkiewicz. Tadeusz Dowgiałło. Ian Bogdanowicz. Ierzy Ratyński. Michał Łukowski. Dominik Dowgiałło. Michał Dowgiałło. Iozef Baniewicz. Bazyl Synkowski. Franciszek Leszczyński. Karol Ballikiewicz. Mateusz Wincewicz. Maurycy Szostakowski. Zacharyasz Szyłowski. Antoni Szyłkowski. Antoni Bielawski. Ierzy Lubiański. Wiktor Proniewicz. Ian Proniewicz. Ignacy Lenard. Iozef Murawski. Franciszek Murawski. Tomasz Chohłowski. Ian Pietkiewicz. Piotr Pietkiewicz. Michał Strocki. Dominik Stankiewicz. Kazimierz Iwanowski. Maciej Grzybowski. Maciej Wyżynski. Ignacy Gryniowicz. Waleryan Siwkowski. Franciszek Brzeziński. Kazimierz Szadziewicz. Ian Lubkiewicz. Antoni Sungayło. Piotr Kozakowski. Iozef Rukwiza. And. Mordas. Ant. Szamlewicz. Adam Rutowicz. Ant. Raczo. Krzysztof Sungowicz. Iozef Chranowski. Star. Rawiat. Antoni Rattowit. Iozef Piessak. Andrzej Staniewicz Cześć. Wił. Krzysztof Zolkowski. Ierzy Zolkowski. Władysław Leparski. Antoni Maczański. Tadeusz Sawicz. Andrzej Ostaniewicz. Michał Ostaniewicz. Ierzy Widmont. Szymon Lemieszewski. Franciszek Ostaniewicz. Mikołaj Wieczerczewski. Stefan Szaszekiewicz. Kazimierz Kildysz. Tomasz Strzałkowski. Wincenty Zolkowski Cześć. Lidz. Michał Surynt. Tadeusz Downarowicz. Michał Zagołłowicz. Tadeusz Zagołłowicz. Tadeusz Czomolowski. Michał Wirszycki. Bartłomiej Sierowicz. Ian Tołoczko. Ian Gliński. Ian Dowgiałłowicz. Dominik Bogdanowicz. Ian Iodkiewicz. Michał Bohdziewicz. Franciszek Czaszyn. Michał Trzaczko. Antoni Dziewoczko. Ian Wardowski. Iozef Proniewski. Bartłomiej Harasinowicz. Nikodem Czaszyn. Tomasz Bernatowicz. Adam Maczański. Marcin Zolkowski. Dominik Downarowicz. Dominik Kościuszko. Iozef Zolkowski. Franciszek Surynt. Ian Wolk. Karol Knir. Adam Krukowski. Floryan Bartusiewicz. Dominik Andrzejewski. Mateusz Stachowski. Zygmunt Stawski. Iakub Towtko. Ignacy Dylkiewicz. Antoni Towtko. Andrzej Towtko. Mateusz Dylkiewicz. Kazimierz Snieszko. Antoni Snieszko. Ian Towtko. Michał Baniewicz. Karol Bogusław. Kazimierz Prościwicz. Franciszek Gieduszko. Franciszek Niekraszewicz. Bartłomiej Bystram Rotm. Pow. Upitskiego. Michał Pietrkiewicz Rotmistrz Pow. Wilkom. Iozef Pietrkiewicz Łowczy Wilkomir. Wawrzyniec Kruczyński. Pocz. X. Żmudzki. Tadeusz Mieński Skarb. Pow. Wilk. Stanisław Mieński Skarb. Pow. Wilkom. Ludwik Piotrowski Skarbnik Pow. Upitskiego. Tadeusz Buywid Rotm. Powiatu Upitskiego. Marcin Zatorski Podstolic Wendefski. Ignacy Francuzewicz Porucznikowicz X. Żmudzki. Iozef Sankowski. Antoni Iurewicz. Adam Gintowit. Ian Kliński. Tadeusz Piotrowski Skarbnikowicz Pow. Par. Stefan Gineytr. Tomasz Kulcza Porucznik Pow. Wilkom. Ian Niekrasz. Dawid Piotrowski. Michał Łukański. Michał Leparski. Andrzej Wuiakowski. Piotr Boniszko. Iozef Truszewicz. Krzysztof Dawnarowicz. Mateusz Leparski. Tadeusz Kulesza. Ambroży Korzdniwski. Michał Kulesza Nikodem Święcki. Tadeusz Monkiewicz. Tomasz Skrzynowski. Antoni Czarniecki. Ian Kirkiło. Michał Szumiało. Karol Koryzna Rotm. Pow. Upits. Stanisław z Koziełska Puzyna. Augustyn Koryzna S. S. Stanisław Guściewicz. Iozef Surwiłło Porucznik Pow. Eyragolskiego. Tadeusz Okmiański Poczaszyc Smo. Iozef Wołodko Chorąży Pow. Upits. Ian Targoński. Maciej Bronikowski Skar. Br. Tadeusz Przesmycki. Michał Ianowski. Iozef Połowski Stolinowicz Pow. Upits. Tomasz Praniewski. Iozef Koryzna. Kazimierz Myszkowski Włodkourski. Piotr Mackiewicz Horod. Pow. Upits. Sebastyan Roycewicz. Maciej Twirbuł. Tadeusz Eygird. Tadeusz Fronkiewicz Starosta Rymczyński. Iozef Gregier Łowczy Woiewództwa Smoleń. Ian Miński. Ierzy Miński. Kazimierz

Grochowski. Antoni Baczański Cześć. Pow. Upits. Ian Sabański. Iozef Sabański. Kazimierz Zorowski. Ierzy Tunkiewicz. Iozef Kildysz. Tadeusz Agryppa Podstar. Upits. Poczaszyc Wództwa Witeb. Władysław Dowgiałłowicz Hor. Przem. Tadeusz Kozakiewicz. Tadeusz Zubowicz. Iozef Pietraszewski Woyski Inflantski. Krzysztof Giedroyć. Benedykt Iaroszewicz. Karol Szymkiewicz. Ian Zakiewicz. Antoni Ludkiewicz. Iozef Świątorzecki. Antoni Kildysz. H. Io. Cwiński Sta Eyszyński. Michał z Koziełska Puzyna Skar. Pow. Upit. Andrzej Poskoczym. Paweł Boniuszko. Antoni Stankiewicz. Iozef Borowski. Floryan Groński. Antoni Smoleński. Tadeusz Zadeyko. Maciej Dawgiałło. Michał Sokołowski. Władysław Narkiewicz. Iozef Goyrzewski Rot. Pow. Wil. Antoni Zorowski Star. Now. Tadeusz Choynowski Strażnik Infant. Tadeusz z Dobura Makowski. Tadeusz Mingayło. Mateusz Medestowicz. Iakub Paszkiewicz Porucznik. Dominik Paszkiewicz. Tadeusz Tumulewicz. Ian Paszkiewicz. Bartłomiej Ciemnołowski Star. Nisław. Kolleta. Henryk Sulter Kapitan I. K. Mei. Kazimierz Gottard. Woyciech Kuczowski. Iozef Tuszkiewicz. Antoni Michniewicz. Piotr Dyakiewicz. Ierzy Zakrzewski. Mateusz Wasowicz. Bogusław Zarzecki. Maciej Mackiewicz. Ian Platkowski. Ierzy Knarski. Tomasz Koryzna Rot. Pow. Osz. Kazimierz Salski Skar. Pow. Orszań. Ian Chyrosi. Ludwik Gerladz. Mateusz Stryga. Rafał Łopata. Kazimierz Hryniewicz. Ian Leparski. Ludwik Leparski. Ferdynand Lamzdoff. Antoni Paszkowski. Ruffal Gulbinowicz. Ambroży Kozłowski. Dyonizy Dowiałł. Antoni Konstantynowicz. Stanisław Czerkacki. Stefan Wyszomirski. Stanisław Odachowski Ciwun Małych Dyrwian X. Żmudz. Star. Botocki Poruc. Pet. Ierzy Siemiaszko Ciwun Uz. y Pulkownik Powerski Powiatu Xięstwa Żmudz. Star. Telszaw. Antoni Gielgud Ciwun Twer. y Pulkow. Wielon. Powiatu X. Żmudz. Ian Odachowski Ciwun Birzynieński X. Żm. Star. Łopuy. Ignacy Karp Woyski X. Żmudz. Starosta Polepski y Rotm. Pow. Orsz. Antoni Białozor Rotm. Pow. Rosien. X. Żmudz. Ierzy Iwanowicz P. W. S. X. G. P. S. Ko. Tadeusz Białozor Star. Koryński y Reweld. Ierzy Ławdński Star. Guczkomyski. Alexander Siemaszko Star. Fudra. Chorąży X. Żmudz. Ierzy Zaleski Rotm. Powiatu Szawdow. X. Żmudz. Star. Szwałowski. Kalisty Puzyna Star. Upitski. Iozef Sylwestrowicz Straż. Woiewódz. Smolen. Michał Zaleski Star. Gubr. Iozef Sywiłło Pocz. Pow. Eyr. Iozef Zaleski. Iozef Sylwestrowicz Chorąży Ziemi Cheg. Antoni Zaleski. Kazimierz Ianczewicz. Bogusław z Woroney Czyż Chorąży I. K. Mei. Franciszek Iastrzembki. Marcin Darguż. Ian Gudowicz. Franciszek Darguż. Onufry Suretta. Ierzy Ianczewicz Star. Gierszot. Tadeusz Iastrzembki. Mateusz Hureczyn. Hieronim Dowiałł. Dominik Dowiałł. Tomasz Łosiński. Marcin Pikturna. Ludwik Siedlicki. Iozef Siemiaszko. Bartłomiej Iakubowski. Ian Iuszkiewicz. Stanisław Antoni z Korabia Skulski. Maciej Zaczkowski. Antoni Karwowski. Ierzy Wambutt. Antoni Witowski. Michał Tarabski. Marcin Fłodrzyński. Tadeusz Witkowski. Tadeusz Rymand Mickiewicz. Michał Rypeyko. Iozef Iazdowski. Andrzej Stefanowicz. Tadeusz Zaleski. Tomasz Rynkiewicz. Wincenty Woydyło. Woyciech Andrzejewski. Ian Iurkowski. Iozef Wierciński. Samuel Ognowski. Michał Godelewski. Kazimierz Saekiewicz. Tadeusz Zaręba. Marcin Iosewicz. Franciszek Ordyniec. Franciszek Downarowicz. Karol Eydziatowicz Sędzia Ziemi. Woiewodz. Smolen. Tadeusz Eydziatowicz Stolinik Woiew. Smolen. Iozef Łukasiewicz. Antoni Łukasiewicz. Maciej Iocz. Kazimierz Łukasiewicz. Benedykt Łukasiewicz. Kazimierz Sinkiewicz. Tomasz Noniewicz. Ian Łukasiewicz. Ian Szolkiewicz. Iakub Iauszyc. Andrzej Renbecki. Karol Rukowski. Piotr Klepacki. Ignacy Dowgiałło. Ludwik Leszczyński. Iozef Strackowski. Franciszek Iankowski. Iakub Pawłowski. Iozef Fiedorowicz. Antoni Wodzbun. Roman Fiedorowicz. Ludwik Szarocki Kom. Star. Rostocki Pow. Słonimsk. Sędzia Grodzki Pow. Słonim. Antoni Leon Czechowicz Obożny Pow. Słonim. Andrzej Suchodolski Miecznik Powiatu Słonim. Ludwik Antoni Broński Koniuszy Pow. Słonim. Kazimierz Ian Gławbicz Prze-

143

clawski Kray. Pow. Słonim. Tadeusz Czudowski Star. Prusiński. Ian Woyniłowicz Pocz. Pow. Słonim. Iozef Czudowski. Paweł Woyniłowicz Pocz. Pow. Słonim. Andrzej Przeclawski Podsekowicz Pow. Słonim. Iozef Dobkiewicz. Adam Czarnuszewski. Kazimierz Bosiacki. Szymon Kasparowicz. Ian Wędkiewicz. Andrzej Mizgier. Stefan Mizgier. Astafcy Mizgier. Ian Turczynowicz Suszczycki I. K. Mei. Tadeusz Czernik. Mikołaj Tertykowski. Iozef Siemiński. Andrzej Tertykowski. Antoni Iurewicz. Ian Bobrowski. Iozef Korbutt. Franciszek Bankowski. Paweł Podhayski. Franciszek Minakowski. Iozef Błocki. Antoni Buchowiecki Kon. Wództwa Brzeskiego. Ignacy Lanckoroński Paszkowski Rotm. W. B. Antoni Witelwicz Zardecki R. W. B. Michał z Bieniezdził Bieniecki P. Pow. Rzeczyc. Onufry z Czerniow Połowski. M. Sienicki Łow. Owrucki. Iozef z Bieniezdził Bieniecki P. P. L. Franciszek z Czerniow Połowski. Gabriel Błocki Snieszko. Antoni Ratowski. Wiktory Bieniewski Stolinik Chelm. Woyciech Kościuszko. Knieta Zardecki M. P. W. Iozef Kościuszko. Antoni z Pogonowiczow Patyński. Felicyan Izbecki. Andrzej Sidwonycz. Leon Debuli. Marcin Imieniński. Michał Kościuszko. Iozef Błocki. Faustyn Kościuszko. Mikołaj Laskowski. Felicyan Buchowiecki Starosta Tubim. Ignacy Maliszewski. Skar. Brzes. Emanuel Wisłouch R. W. B. Kasper Kosmowski. Marcin Wołenczewicz †††. Kasper Łozowski. Adam Zalski. Ambroży Kotoszewicz. Ierzy Chocianowski. Tomasz Wołynczewicz. Stanisław Sokolowski. Iozef Leszkiewicz. Wincenty Wołynczewicz. Iozef M. Witanowski. Onufry Makowski. Felix Laskowski. Antoni Laskowski. Antoni Laskowski. Woyciech Makowski. Mikołaj Laskowski. Ambroży Łukasiewicz. Ludwik Hornostajski. Hieronim Laskowski. Maciej Laskowski. Mikołaj Laskowski. Daniel Laskowski. Ian Witanowski. Michał Zadernowski. Ian Zadernowski. Iozef Laskowski. Ignacy Biernacki. Franciszek Gorski. Serwacy Gorski. Kazimierz Buchowiecki. Stanisław Błocki. Antoni Błocki. Tadeusz Iakubowski. Iozef Zbarasewski. Franciszek Onichimowski. Walenty Wroblewski. Iulian Radzikowski. Iozef Joachim Bęklewski. Floryan Bęklewski. Iozef Bęklewski. Woyciech Turski. Franciszek Bęklewski. Piotr Bęklewski. Wawrzyniec Bęklewski. Dominik Bęklewski. Izainz Bęklewski. Antoni Bęklewski. Tomasz Bęklewski. Stanisław Czechowski. Michał Czechowski. Woyciech Paszkowski. Antoni Paszkowski. Michał Połowski. Stanisław Turski. Franciszek Iohańkowski. Antoni Ielec. Kazimierz Narkuski. Ierzy Ielec. Tomasz Ratowski. Iakub Kotaszewicz. Alexander Wołynczewicz. Stanisław Bolski. Szymon Bilski. W. Książ Szuycki. Adam Stachorski. Antoni Iahańkowski. Tomasz Iahańkowski. Andrzej Laskowski. Ian Wielogorski. Iakub Starowski. Stanisław Woruszyno. Iakub Woruszyno. Marcin Sniżko Błocki. Ian Sniżko Błocki. Piotr Chodymeki. Ian Chodymeki. Dominik Chodymeki. Mikołaj Horaim. Iozef Legucki. Franciszek Łazowski. Alexander Łazowski. Ignacy Osuchowski. Ian Osuchowski. Filip Bielski. Augustyn Bielski. Ian Bielski. Iozef Łazowski. Ian Truskowski. Kazimierz Krzywobłocki C. N. S. Kazimierz Lewkowicz. Iozef Krzywobłocki. Dominik Lewkowicz. Tadeusz Chlewiński. Ignacy Iahańkowski. Piotr Czechowski. Iozef Loniewski. Władysław Sualski. Hilary Pieszka R. Gwg. Ian Gorski. Wawrzyniec Suchodolski. Leon Ielec. Iozef Czarnowski. Ignacy Boreysza. Tadeusz Ielec. Iustyn Detterowa. Antoni Lanckoroński Paszkowski. Paweł Dąbrowski R. W. K. Stanisław Dąbrowski. Franciszek Czaykowski. Iozef Dąbrowski. Andrzej Dąbrowski. Tadeusz Ielec. Waleryan Rutkowski. Tadeusz Ielec. Tomasz Połowski. Iozef Leszkiewicz. Franciszek Błocki. Kazimierz Iaszczynski. Woyciech Popławski. Stanisław Popławski. Iakub Wierzbicki. Franciszek Mac. Kościuszko Siechnowicki. Franciszek Zatoski Cze. Czer. Hrehory Ancuta. Andrzej Ancuta. Stanisław Błocki. Michał Sawicki. Ian Sawicki. Woyciech Boguszewski. Antoni Błocki. Ian Maliszewski. Leon Maliszewski. Antoni Kurowicki. Iozef Kurowicki. Stanisław Kuniewski. Kazimierz Fiedziuszko. Iozef Fiedziuszko. Marcin Fiedziuszko. Ian Nietyksza.

144

Samuel Laskowski. Michał Orda Miecznikowicz Pow. Pińskiego. Felicyan Nagurezewski Regent P. P. Ian Czernik. Iozef Gieysztor. Antoni Zygmunt Ziabka R. P. P. Antoni Bohuszewicz. Iozef Strzałkowski. Stefan Wondolowski. Ian Strzałkowski. Antoni Strzałkowski. Antoni Rutkowski. Iozef Hruszecki. Antoni Zakrzewski. Kazimierz Starowski. Antoni Osowiecki. Ierzy Telatycki. Michał Buttman. Ignacy Turiewicz. Franciszek Szymański. Iozef Brachowski. Tadeusz Zegliński. Ludwik Rodziewicz. Ian Suchodolski Horod. Woiewództwa Mściławskiego. Ian Suryn Cześćnik y R. W. M. Leon Antoni Dewic Sędzia Ziemi Pog. W. M. Puł. W. W. X. L. Iozef Kirkor Puł. I. K. Mei. Tadeusz Ignacy Kirkor R. W. M. Ian Nepomuc. Ciechanowiecki. Star. Miłł. Krzysztof Ciechanowiecki. Felicyan Suchodolski Kray. Woł. Ian Kurek Tow. I. K. Mei Lantwoyt Mści. Star. I. P. Wołk Karaciński Star. s. Korwin Buynowski. Ian Komar. Iakub Korsak Ch. B. W. S. P. Xawier Komar. Grzegorz Osmołowski. Stanisław Tadeusz Suryn. Dyo. Kurck. Leon An. Daszkowicz. Horbacki. Sylwester Koszałek. Km. Hutoński. Andrzej Suryn. Tadeusz Suryn Cześć. Mści. Antoni Moskiewicz Cześć. Mści. Tad. Imc. Kurek. Ian Suryn Cześć. Mści. Floryan Iackowski Cześć. Połocki. Tadeusz Kurek. Mikołaj Iasieński. Kazimierz Pacewicz. Antoni Romanowski. Ian Tołpyha. Ian Dzikowicki. Wiktory Dmochowski. Alexander Waskowski. Mikołaj Myślik. Leon Rozwadowski. Ian Prokopowicz. Marcin Sikorski. Kazimierz Gromdzki. Tomasz Tołpyha. Marcin Wysocki. Antoni Krzywicki. Antoni Iwicki. Stanisław Tański. M. Abramowicz. Ian Michałowski. Ian Osmołowski. Cyp. Piotrowski. Iozef Iurewicz. Iozef Wilczyński. Antoni Mirzyński. Ian Kurek. Stefan Kurek. Sym. Granda. Maur. Panuik. Tadeusz Stypałkowski. Ian Droniecki. Her. Malinowski. Michał Małachowski. Bazyl Sołohub. Walenty Kurek. Benedykt Dawidowicz. Ignacy Sudziłowski. Tad. Domaszewski Pieślak. L. Io. z Woroney Czyż. Antoni Korsiak. Władysław Saprynowski. Iozef M. Kisiel. Kazimierz Gaworowski. Piotr Czechowski. Maciej Czechowski. Io. Th. Krzywicki. Szymon Kościuszko. Ian Kołupayło. Karol Kołupayło. Antoni Choynowski. Ian Iewniowicz. Maciej Choynowski. Iozef Goyzewski. Alexander Kurek. Karol Suszczyński. Iakub Hryniewicz. Iozef Slunka. Bazyl Bogucki. Gabryel Hryel. Piotr Sołohub. Ludwik Podwiński. Kazimierz Iasieński. A. B. Chodzkwicz. Mo. W. M. Star. Łuszewski. Felicyan Halcewicz Plekaczewski Straż. W. M. Stanisław Korebko na Czerniewie Czerniewski. Franciszek Kwaczynski Iaroszewicz. Hre. Kliszewski Olluk. Wik. Długokański. Bazyl Karaczewski Wołk. Ian Onoszkowicz Iacyna. Iozef Plekaczewski. Teodor Holkowski. Michał Kozopolański. Franciszek Skułydycki. Dominik Kiryacki. Ierzy Margrabia Myszkowski. Alexander Kozopolański. Iozef Czerniewski. Michał Lenczewski. Felicyan Woyciechowski. Leon Borczyński. Ant. Lenczyński. Alexander Kopolowski. Iozef Wroblewski. Ian Dobrosielski. Michał Piotrowski. Kazimierz Petrzycki. Antoni Zaleski. Iozef Iubza. Piotr Zalewski. Io. Bliustrub. Ian Kurek. Ian Podobied. Ant. ni Krassowski. Michał Sudziłowski. Io. Komarowski. Dom. Czechowski. Io. Buczyński. Ludwik Kurek. Antoni Wyzłański. Ian Kraiewski. Ignacy Święcki Ob. W. Miński. Ian Piszczalło Star. Mor. Michał Świętorzecki. Marcin Wankowicz Cześć. W. Min. Piotr Kozubowski. Michał Piotraszkowski. Felix Pawlikowski. Antoni Dombrowski. Ignacy Strękowski. Adam Dyszlewicz. Ignacy Świętorzecki. Stanisław Świętorzecki. Adam Wankowicz Star. Kłapo. Marcin Onufry Oziembłowski Porucz. W. M. Ierzy Adam Przesiecki. Michał Przesiecki. Michał Uzłowski. Karol Strachowski. Grzegorz Wierzbicki. Atanazy Wierzbicki. Hieronim Wierzbicki.

145

Instrumentum accessionis I. WW. I. Panow Senatow etc. etc. Konfederacji W. X. Litewskiego.

My Senatorowie, Ministrowie, Dygnitarze, Urzędnicy y obywatele W. X. Litewskiego niżej na

podpisach wyrażeni wszem wobec y każdemu zosobna do wiadomości podaiemy; iż lubo na Zieździe Konfederacyi Generalney W. X. Lit. w Wilnie w roku terażniejszym d. 16 Aprila przytomni osobami naszymi znajdować się nie mogliśmy, wolą iednak chęcią y spólnością czynienia y prac dla dobra publicznego, z współbracją naszą *in actu* teyże Konfederacyi podpisaną łączemy się y jednoczymy, onę utrzymywać, bronić y zastępować powinniśmy; słowem do tey Generalney Konfederacyi obowiązkow, z osob naszych przystępujemy, tak iakbyśmy na tey Generalney Konfederacyi sami osobami naszymi znajdowali się, a ponieważ współbracia nasi toż *Confoederationis vinculum* na terażniejszym *Convocationis* Seymie od Stanow zgromadzonych Rzeczypospolitey approbowane dla tym mocniejszy twierdzy przysięgą zmocnili, więc y w tym od nich nie wyłączając się, *hunc actum accessionis nostrae* przed I. O. Prymasem Korony Polskiej y W. X. Lit. rotą w Konfederacyi wyrażoną zaprzysiędz mamy, na dowod czego niniejszy akt przystąpienia y przyłączenia się naszego podpisami rąk własnych stwierdzając, on *ad acta publica* inserować *praecommittimus*. Datum w Warszawie roku 1764 dnia 16 Maia.

Gabryel Wodziński Biskup Smoleński *salvis iuribus et immunitatibus personas et bona Sanctae Romanae Ecclesiae concernentibus*. Michał Massalski K. W. Hetm. W. W. X. Lit. P. Sapieha Woiew. Smoleński. Alexander Sapieha Woiewoda Połocki Hetm. Polny W. X. Lit. Iozef Solłohub Wdł Witebski. Iozef Książę Massalski Podskar. Nadwor. Lit. Stanisław Ciołek Poniatowski Stolnik W. X. Lit. Andrzej z Kozielska Ogiński Miecznik W. X. Lit. Ignacy z Kozielska Ogiński Marszałek W. W. X. Lit. Michał Xiążę Czartoryski Kancel. W. W. X. Lit. Iozef Hilzen Kasztelan Xięstwa Infantyńskiego. Antoni Zabiello Łowczy W. X. Litewskiego Marszałek Powiatu y Konfederacyi Kowieńskiej y Posel tegoż. Antoni Mik. Pac Pisarz W. X. Lit. Iozef Sosnowski Pisarz W. X. Lit. Starosta Sądowy Marszałek Konfederacyi y Posel Wdztwa Brzeskiego. Cum praecustoditione o podatki, biorąc do braci podpisują się Leo Pociy O. W. X. Lit. Adam Chmara Vice Instygtor W. X. Lit. Ignacy Łopaciński Pisarz Skarb. W. X. Lit. punkt o podatki biorąc do braci. Andrzej Ukolski Ciwon, Podkomorzy y Posel Wdztwa Trockiego cum praecustoditione, aby podatki sine consensu Wdztwa stanowane nie były. Iozef Prozor Starosta y Posel Kowieński. Ierzy z Hanusa Leparski Podstoli y Posel Ptu Upit. Ian Szuksza Podstarości Kowieński Posel Ptu Upit. salva praecustoditione o podatki kontrybucyi X. Żmudzkiego podpisują się Michał Gorski Ciwon Ziem. y Posel X. Żmud. Wiekszniański Uzwiąt. Starosta Por. Pet. Antoni Tołoczko Posel Wdztwa Smoleń. Pisarz Grodz. Powiatu Wołkowsk. Ludwik Antoni Broński Koniuszy y Posel Powiatu Słonim. Stefan Olędzki Marszałek Powiatowy y Konfederacki Ptu. Wołkowy. y Posel tegoż Ptu. Ian Bychowicz Posel Sędzia Grod. Ptu Wołkow. Piotr Bohomolec Stolnik Witebski salva praecustoditione o podatki do woli Wdztwa. Ian Zambrzycki Stolnik Ptu Orszańskiego Posel. Zenon Kazimierz Wysłouch Miecznik y Posel Wdztwa Brzesk. Konsyliarz do Konfederacyi o podatki biorąc do braci. Ian Orzeszko Star. y Posel Ptu Pińskiego salva praecustoditione o podatki biorąc do braci. Mikołaj Tadeusz Łopaciński Sta Sądowy y Posel Wdztwa Mściśławskiego o podatki biorąc do braci. Ian Suchodolski Horodniczy Wdztwa Mściśław. Posel o podatki biorąc do braci. A. Tyszkiewicz Posel Wdztwa Mińskiego. Gedeon Ieleński Pisarz Dekretowy W. X. Lit. Posel Ptu

Mozyrskiego, o podatki biorąc ad referendum do braci. Tomasz Pruszanowski Łowczy y Posel Powiatu Rzezyckiego. Ian Szadurski Stol. y Posel X. Infant. Tadeusz Iundził Podk. Grodz. Stefan Sliżeń Podk. Słonim. Romuald z H. Leparski Podst. Powiatu Lidzk. Paweł Bartoszewicz Łowczy Ptu Orszań. Ian Iozef Kłock Sta Kołaczew. Kazimierz Łuskiński Wojski W. Witebskiego Chor. Pety. Kazimierz Zaranek Ch. P. Cypryan Lenkiewicz. Krzy. Ieleński Miecznik Mozyr. Ian Iozef Michniewicz Chor. Gw. Kor. Felicyan Przedziecki. Ian Przejalgowski. Tadeusz z Iaxow Bykowski. Michał Świętorzecki Rot. Wdztwa Piń. Ignacy Wyszyński Skarb. St. Xawer Ogiński Sta Przewalski. Ioachim Rudaltowski T. H. Franciszek Uniechowski Koniuszy Miński. Ignacy Boreysza Ssta Lewkowicki. Michał Zaleski Ssta Guber. Bonawentura Wroblewski. Tomasz Zawistowski. Kazimierz Przysiecki. Franciszek Woydziewicz Woyskowiec Starod. Antoni Geyszor. Leon Kościuszko. Ignacy Solłohub Str. X. Żmud. Tadeusz Hayko Ssta Bal. Stefan Horodeński Sędzia Kaptur. Wtwa Witopsk. Antoni Kossakowski Marszałek Iaśnie Oświeconego Xiążęcia Imci Prymasa z Xięstwa Żmudzkiego. Dominik Narbut Marszałek Ptu Lidz. Ignacy Maleszewski. Adam Heybowicz.

Roku 1764 miesiąca Maia 16 dnia wyż wyrażeni I. O. I. WW. Ichmość iurament rotą w Konfederacyi opisaną przedemną Prymasem Korony Polskiej y W. X. Lit. wykonali.

Władysław Xiążę Łubiński, Arcybiskup Gnieźnieński, Prymas Korony Polskiej y W. X. Lit.

Actus accessionis ad vinculum Confoederationis per Illustrissimos Magnificos Senatores, Dignitarios, et Officiales Magni Ducatus Litvaniae a. D. 1764.

Actum in Curia Regia Varsaviensi sub tempus moderni Interregni feria quarta post Dominicam Cantate proxima, anno Domini millesimo septingentesimo sexagesimo quarto. Ad Officium actaque praesentia Castr. Capit. Varsavien. personaliter veniens Mgnicus Josephus Narbut Rothmagister Districtus Lidensis a Confoederatione Magni Ducatus Lituaniae electus Nuntius eidem Officio et actis praesent. actum accessionis ad vinculum Confoederationis Magni Ducatus Lituaniae manibus infrascriptorum Illustrium Mgeorum Senatorum, Ministrorum, Dignitariorum et Officialium, tum quoque Illustrissimi. Primatis Regni et Magni Ducatus Lituaniae subscriptum introcontentum obtulit, et ad ingrossandum in acta praesen. porrexit tenoris sequentis:

My Senatorowie, Ministrowie, Dygnitarze, Urzędnicy y obywatele Wielkiego Xięstwa Litewskiego niżej na podpisach wyrażeni. Wszem wobec y każdemu zosobna do wiadomości podaiemy, iż lubo na Zieździe Konfederacyi Generalney Wielkiego Xięstwa Litewskiego w Wilnie dnia szesnastego Aprila w roku terażniejszym tysiącnym siedmsetnym sześćdziesiątym czwartym, znajdować się nie mogliśmy przytemni osobami naszymi, wolą iednak, chęcią y spólnością czynienia y prac dla dobra publicznego z współbracją naszą *in actu* teyże Konfederacyi podpisaną łączemy się y jednoczymy, onę utrzymywać, bronić y zastępować powinniśmy, słowem do tey Generalney Konfederacyi y zaprzysiężonych obowiązkow z osob naszych przystępujemy, tak iakobyśmy się na tey Generalney Konfederacyi sami osobami naszymi znajdowali. A ponieważ współbracia nasi toż *Con-*

federationis vinculum na terażniejszym Seymie *Convocationis*, od Stanow Rzeczypospolitey zgromadzonych approbowane dla tym mocniejszy twierdzy przysięgą zmocnili, więc y w tym od nich nie wyłączając się *hunc actum accessionis nostrae* rotą w Konfederacyi wyrażoną przed Iaśnie Oświeconym Xiążęciem Korony Polskiej y Wielkiego Xięstwa Litewskiego Prymasem zaprzysiędz mamy, na dowod czego niniejszy akt przystąpienia y przyłączenia się naszego podpisami rąk własnych stwierdzając, on *ad acta publica* inserować *praecommittimus*. Działo się w Warszawie roku tysiąc siedmsetnego sześćdziesiątego czwartego miesiąca Maia szesnastego dnia.

Gabryel Wodziński Biskup Smoleński *salvis iuribus et immunitatibus personas et bona Sanctae Romanae Ecclesiae concernentibus*. Michał Massalski K. W. H. W. W. X. Lit. P. Sapieha Woiewoda Smoleński. Alexander Sapieha Woiewoda Połocki H. P. W. X. Litewskiego. Iozef Solłohub Woiewoda Witebski. Iozef Książę Massalski Podskarbi Nadworny Litewski. Stanisław Ciołek Poniatowski Stolnik W. X. Lit. Andrzej z Kozielska Ogiński Miecznik W. X. Lit. Antoni Zabiello Łowczy W. X. Litewskiego Marszałek Powiatu y Konfederacyi Kowieńskiej y Posel tegoż. Antoni Michał Pac P. W. X. Litewskiego. Iozef Sosnowki P. W. W. X. Litewskiego Starosta Sądowy Marszałek Konfederacyi y Posel Woiewodztwa Brzeskiego cum praecustoditione o podatki biorąc do braci, podpisują się. Leo Pociy Ob. W. X. Lit. Adam Chmara Viceinstygtor W. X. Lit. Ignacy z Kozielska Ogiński Marszałek W. W. X. Litewskiego. Michał Xiążę Czartoryski Kancelerz W. W. X. Litewskiego. B. Hilzen Kasztelan Xięstwa Infantyńskiego. I. X. Radziwił Ordynat Klecki. Ignacy Łopaciński Pisarz Skarb. W. X. Litewskiego Posel Powiatu Brasławskiego, punkt o podatki biorąc do braci. Andrzej Ukolski Ciwon, Podkomorzy y Posel Wdztwa Troc. cum praecustoditione, aby podatki sine consensu W. Xięstwa stanowane nie były. Iozef Prozor Starosta y Posel Kowiński. Ierzy z Hanusa Leparski Posel Powiatu Upitskiego. Ian Szuksza Podstarości Kowiński Posel Powiatu Upitskiego salva praecustoditione o podatki kontrybucyi Z. X. Z. mego podpisują się. Michał Gorski Ciwon Tenen. y Posel Xięstwa Żmudzkiego Wiekszn. Uzwiąt. Po. Pe. Antoni Tołoczko Posel Woiewodztwa Smoleńskiego Pisarz Grodzki Powiatu Wołkowskiego. Ludwik Antoni Broński Koniuszy y Posel Powiatu Sło. Stefan Olędzki Marszałek Powiatowy y Konfederacyi Powiatu Wołkowskiego y Posel tegoż Powiatu. Ian Bychowicz Posel y Sędzia Grodzki Powiatu Wołkowskiego. Piotr Bohomolec Stolnik Witebski salva praecustoditione o podatki do woli Woiewodztwa. Ian Zambrzycki Stolnik Powiatu Orszańskiego Posel Tenen. Kazimierz Wisłouch Miecznik y Posel Woiewodztwa Brzeskiego Konsyliarz do Konfederacyi o podatki biorąc do braci. Ian Orzeszko Starosta y Posel Powiatu Pińskiego salva praecustoditione o podatki do braci moiey. Tadeusz Łopaciński Starosta Sądowy y Posel Wdztwa Mściśławskiego o podatki biorąc do braci. Ian Suchodolski Hor. W. M. Mściśł. Posel Kor. o podatki biorąc do braci. A. Tyszkiewicz Posel Woiewodztwa Mińskiego. Gedeon Ieleński Pisarz Dekretowy W. X. Litewskiego Posel Powiatu Orszańskiego o podatki biorąc ad referendum do braci. Tomasz Pruszanowski Łowczy y Posel Powiatu Rzezyckiego. Ian Szadurski Stolnik y Posel X. Infantyńskiego. Ian Kazimierz Zyberk Starosta Rakan. Posel ex ordine Xięstwa Infantyńskiego. Tadeusz Iundził Podkomorzy Grodzki. Stefan Sliżeń Podkomorzy Powiatu Słonim. Romuald z H. Leparski Podst. Powiatu Lidzkiego. Paweł Bartoszewicz Łowczy L. Ian Iozef Kłocki Starosta Kołaczewski. Kazimierz Łuskiński Woy. Wit. Star. Z. Słu. Kazimierz Zaranek Chor. P. Cypr. Io. Spoker Lenkiewicz Z. P. Mozyrskiego. Konst. Ludwik

Poliński Miecznik Mozyrski. Ian Iozef Michniewicz Chor. Gw. Kor. Felicyan Przedziecki. Ian Przejalgowski. Tadeusz z Iaxow Bykowski. Michał Świętorzecki P. W. M. Ignacy Wyszyński Skarb. Starod. Xawer Ogiński Starosta Przewalski. Ioachim Rudaltowski T. N. Franciszek Uniechowski Koniuszy Miński. Antoni Dziekoński Surrogator Ziemi Wołkowskiej. Ignacy Boreysza Starosta Lewkowicki. Michał Zaleski Starosta Gubr. Bonawentura Wroblewski. Tomasz Zawistowski. Kazimierz Przysiecki. Franciszek Woydziewicz Woyski Starodubowski. Antoni Gieyszter. Leon Kościuszko. Ignacy Solłohub. Star. Xięstwa Żmudzkiego. Tadeusz Hayko Starosta Bielski. Stefan Horodeński Sędzia Kapturowy P. Wilko. Antoni Kossakowski Marszałek Iaśnie Oświeconego Xiążęcia Imci Prymasa z Xięstwa Żmudzkiego. Dominik Narbut Marszałek Powiatu Lidzkiego. Ignacy Maliszewski. Adam Heybowicz z Brasławskiego. Antoni Dusiacki Rudomina Porucznik w. cudzoziemskiego z Brasławskiego. Kazimierz Kasiłowicz SS. Kazimierz Pokubialo. Roman Michałowski. Stanisław Konarski. Ian Myślecki. Szymon Bynicki S. P. Ian Bulhak Stolnik y Sędzia Kapturowy Powiatu Słonimskiego. Stanisław Brodowski Skarbnik Słonimski. Iozef Dziekoński Rotm. Powiatu Wołkowskiego. Adam Batoryński Cześnik Miński. Domi. Sędzia Kaptur. Powiatu Słonim. Ierzy Rostocki Podstolic Słonim. Tadeusz Wołodkowiec Horodniczy Wdztwa Miński. Piotr Świężyński Sędzia Grodzki Piński. Stanisław Snański Starosta Zaborski. Iozef Kościakowski Starosta Strubicki. Ian Niemczyłowicz. Iozef Horbowski. Ludwik Oskierka Podk. I. K. M. Iozef Salmonowicz Kapitan y obywatel Powiatu Brasławskiego. Kazimierz Miłkowski z Powiatu Wołkowskiego. Felicyan Suchodolski Krayczy Powiatu Wołkowskiego. Iozef Duleba W. W. X. Litewskiego Sekretarz. T. Turski L. K. Michał Kurnatowski. Tadeusz Wasilewski Hor. Powiatu Orszańskiego. Franciszek Wasilewski. Rotm. Powiatu Orszańskiego. Stanisław Wasilewski. Maciej Wasilewski. Ian Zaliszewski. Stanisław Heybowicz. Ioachim Ichnatowicz. Ianusz Iozef Frąckiewicz. Noniewicz. Stefan Konarski. Michał Gizbert Studnicki. Ian Byniucki Stolnik Woiewodztwa Połockiego. Stanisław Eydziatowicz Sędzia Ziemi Smoleński Namieśnik husarski B. W. W. X. Litewskiego. Stanisław Iapowicz. Ian Hołyński Starosta Klimowicki. Maciej Czechowski. Antoni Michał Sobalski Star. Tiar. y Kościelnicki R. S. K. W. Mściśławskiego.

Ichmość wszyscy tu zakonnotowani przysięgą stwierdzili, X. W. Łubiński Prymas.

Post cuius quidem actus accessionis ad vinculum Confoederationis Magni Ducatus Lituaniae in acta praesentia ingrossandum originale ejusdem idem offerens rursus ad se recepit et de recepto sibi que extradito Officium praesens quietavit quietatque praesenti.

Trzaska.

Lectum per Suchodolski.

Tatarowie w służbie cudzoziemskiej będący odwołani in assistentiam Konfederacyi Generalney W. X. Litewskiego.

Tatarowie w Rzplitey possessy y domicilia swoje mający, iako wierność żywiący ich pani swoiey zachować powinni, tak żeby w żadnoy cudzoziemskiej, a choćby domowej, lecz przeciwny zkonfederowanym Stanom Rzplitey służbie, *in spatio* sześciu niedziel od zaczęcia niniejszego Seymu nie znajdowali się, *sub alienatione* dobr hybernowych y ekonomicznych, *et confiscatione* dziedzicznych nakazujemy; ktorzy iako przywykli do służby rycerskiej, żeby przez oddalenie się od niej nie szkodowali, naznacza-

my im służbę na wsparcie *et in assistentiam* Konfederacyi Litewskiej, y pod kommendę Hetmańską W. X. Lit. oddajemy, którym płacę żeby skarb W. X. Lit. obmyślił, mieć chcemy, a ta *pro persoluto circa calculum* od Rzplitey, akceptowana być ma.

O Seymikach rozdwojonych w W. X. Lit.

Lauda Seymikow Ante-Konwokacyinych, iedne Woiewodztwa Wileńskiego, pod dyrekcją Urodz..... Czyża Krayczego Wileńskiego, drugie Powiatu Orszańskiego, pod dyrekcją Urodz. Hieronima Szemiotha Obożnego Orszańskiego, a trzecie Powiatu Rzczyckiego pod dyrekcją Urodz. Antoniego Chaleckiego Podkomorzego Rzczyckiego w roku niniejszym zaszle y ustanowione, tudzież Urodz. Sędziow Kapturowych w tychże wszystkich trzech laudach *de nominibus et cognominibus* wyrażonych, iako *pluralitate votorum et legaliter* obranych, oraz sądy onychże *authoritate praesentis* *Conventus* stwierdzamy, y unacniamy. A zaś drugie tak w Woiewodztwie Wileńskim, iako też Powiatach Orszańskim, y Rzczyckim *lauda, contra pluralitatem et legalitatem* pierwszych wyżej opisanych nienależycie uformowane, także Sędziow w nich wyrażonych, onych wszelkie *judicata et omnes actus* z całą w tychże laudach opisaną rzeczą znosimy, kassuujemy, y za nieważne *pro perpetuo* uznajemy; a nieposłuszny temu naszemu postanowieniu *pro hostibus patriae* deklarujemy. *Praeveniendo* zaś, żeby w przyszłym czasie podobne nie praktykowały się *abusus*, y dowcipne zepsowanych umysłów wynalazki, pozwalamy *injuriatis* tych wszystkich, którzy przeciwne wzwyż approbowanym *lauda* formowali, *aggressiones, et violentias* sądom, Sędziom *ad praesens* potwierdzonym, y stronom czynili, do generalney Konfederacyi W. X. Lit. *ad instantiam* Urodz. Instygatora Lit. zapozwać, y onych konwinkować.

Laudum Woiewodztwa Mińskiego.

151

Laudum Woiewodztwa Mińskiego na Seymiku Ante-Konwokacyinych w roku niniejszym pod dyrekcją Ur. Michała Zyzemskiego Woyskiego Mińskiego stało y uczynione, tudzież *sancitum* generalney Konfederacyi W. X. L. tak względem restytucyi Urodz. Sędziow Kapturowych tegoż Wdztwa, *ad exercenda* z innemi onych kolegami *judicia*, iako też *in ordine* zniesienia z niektórych osob nieprawnych Kapturu Mińskiego dekretow, *et in aliis contentis* w roku terażniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiątym czwartym dnia dwudziestego piątego miesiąca Kwietnia w Wilnie zaszle, *cum omni* onych *obloquencia* stwierdzamy, oraz żeby ciż Urodzeni Sędziowie Kapturowi Woiewodztwa Mińskiego *in praedicto laudo* wyrażeni, *et sancito* Konfederacyi W. X. Lit. *officio suo* przywroceni, sądy swoje bez żadney od nikogo przeszkody odprawowali, nakazujemy; a iezeliby kto tychże Ur. Sędziow znowu od sądu *sub quocunque titulo* śmiał oddać, takowego każdego, *et complices*

onego *pro hostibus patriae* deklarujemy; a zabiegając żeby takowe *ausus* szkodliwego przysłym czasom nie podały przykładu, pozwalamy *injuriatis*, wszystkich, którzy przerzeczonych Sędziow Kapturowych nienależycie od sądu oddalili, y też sądy *tumultuarie impedire et aggredi* wazyli się, do generalney Konfederacyi W. X. Lit. *ad instantiam* Ur. Instygatora Litewskiego zapozwać, y onych konwinkować.

Warunek miast W. X. Lit.

Miasta W. X. Lit. Wilno, Grodno, Mińsk, Nowogrodek Witebsk, Kowno, Brześć y wszystkie miasta stołeczne Krolewskie, tak przez częste pożary, iako przez zajmowanie stancyi *ex officio* przez handle różnych klasztorow, y innych osob, przez uwłaczanie iurydykyi Sądow Miejskich, przez testamentowe dobr miejskich, y summ na nich dyspozycye, przez wniesienie wyderkaffow na kamienice y domy, przez zalegające nakoniec podatki, miasta wniwecz spustoszone y zniszczone, do dawniejszego chcą przywrócić stanu, y na ten koniec wszystkie prawa, konstytucye ponienionym miastom służące reasumując, postanawiamy: aby, gdy niniejszą konstytucją wszystkie odtąd *ex officio* instancye znaszamy y kassuujemy, Ich Mć Panowie Deputaci, Posłowie, *et cujusvis tituli* Urzędnicy, w przerzeczonych miastach własnymi kontraktami stancye (y to do nich nikogo nie przymuszając) naymowali, gdyby zaś który z tychże Ich Mciow albo według kontraktu nie zapłacił, albo poczynionych szkod nie nadgrodził, tedy takowy w Ziemstwie lub w Grodzie tegoż Woiewodztwa, Powiatu lub Ziemi, *praecisa appellatione* sądzony, a za niedotrzymanie kontraktu sowitey zapłaty wskazem, za poczynione zaś szkody *duplici refusione* karany być ma, y *execucye* tak iak za Trybunalskimi dekretami przez każdy Urząd *ad libitum* użyty, *expedyowane* być ma. Względem zaś lokacyi chorągwi Trybunalskiej czasu Trybunału, dawne w tym ustanowienie potwierdzamy. A czasu Seymu Grodzieńskiego dla chorągwi Węgierskiej laski W. X. Lit. tak dla Officerow, iako też *gemeynow*, stancye *ex officio* aby miasto Grodno na przedmieściu swoim naznaczało, mieć chcemy, warując iednak tym miastom, aby pod tytułem żołnierzy nikt inny w tych domach *ex officio* wyznaczonych lokowany nie był. Klasztorzy *utriusque ritus*, ażeby *in rigore* praw y konstytucyi dawniejszych zakazujących po kamienicach y domach prywatnych, tudzież po klasztorach wszelkich szynkow, oraz wszelkich towarow przedawanie zabraniających, zachowali się, postanawiamy, y wszelkie na to otrzymane libertacje y przywileie kassuujemy, *poenamque confiscationis* tychże towarow y trunkow zakładamy; *executionem vero hujus poenae*, y moc zabierania takowych trunkow y towarow samymże miastom pozwalamy, y takowe konfiskaty *praevia, justa, et reali taxatione* na reparacyę tychże miast dysponujemy. Tegoż duchowienstwa *utriusque ritus*

152

y klasztorow kamienice y iurydyki osiadłe mieszczanami, napełnione żydami, *et omnis tituli* mieszkańcami, *in praedictum* Sądow Miejskich na mieszczan, y Starościńskich na żydow, pod sąd prywatnych Prokuratorow wciągane, ażeby odtąd *ullo titulo et praetextu* nie były, owszem ażeby z osob swoich, handlow, rzemiosł, takowi mieszczanie do Miejskiej, a żydzi do Woiewodzińskiej y Starościńskiej iurydykyi, według przepisu tyłu praw, *directe* należeli, waruimy. Temuż prawu podlegać mać wszystkie iurydyki Senatorskie, Metropolitańskie y szlacheckie. Wszystkie prawa, a mianowicie konstytucye 1676 y 1677 reasumując, ażeby dobra miejskie nieruchome, iako *haereditas publica* Rzplitey, kamienice, dwory y palace żadnym zapisom, donacyom y testamentowey dyspozycyi dla duchowienstwa y klasztorow nie podpadały, waruimy, oraz wszystkim *cujusvis status nobilis et civilis* na kamienice, domy y grunta miejskie, żadnych summ, legacyi y obligacyi dla duchowienstwa wnosić, y one żadnym pretextem od stanu świeckiego odrywać nie pozwalamy, y owszem wcale zabraniamy. A gdzieby takowe summy przez testamenta, legacye, donacye na kamienicach, domach, placach y gruntach miejskich po konstytucyi 1677 dla stanu duchownego wniesione y opisane być się pokazały, tedy takowe legacye, *et cujuscunque tituli* donacye y summy, za nieważne deklarowawszy, tychże kamienic, dworow, placow, y gruntow *successoribus, et in casum* nieobeymowania przez successorow, samym miastom *liberam rehabilitationem, praevia* iednak *ad instantiam Instigatoris* *Judicij Civitatis* do Sądu Miejskiego *ad citationem, hoc modo* stanowimy y ordynujemy: ażeby takowe funda po deklarowaniu przez miasto *ad rehabilitationem, successoribus et venditionem omnino* komużkolwiek *etiam* szlachcicowi *plus offerenti, salvis juribus et oneribus Civitatis* in spatio trzech lat od daty terażniejszej konstytucyi przedane były. A z takowego przedania summy wynikającej *una medietas* za reparacye *possessoribus, altera vero medietas* aktorom lub ich successorom, a iezeliby się takowi nie znaleźli, tedy miastu *ad usum publicos cedere* ma, y powinna będzie. Podobnymże sposobem zabiegając wszelkiemu spustoszeniu miast, mieć chcemy, aby gdy dziedzie kamienicy iakiej, lub dworu, lub placu miejskiego długami tak obciążony będzie, iż onych nie zdoła uspokoić, tedy y takowa kamienica, iako też takowy dwor, plac, rownie *per plus offerentiam* ma być przez miasto do zprzedania podany; summą zaś z takowey przedaży wynikającą *creditores* zadłużonego aktora *ducta proportione* kapitałow swoich uspokoieni być ma. A takowym przedażom *spatium* trzech lat od daty niniejszej naznaczamy, *praevius innotescentijs* od miasta *ad valvas* ratusza y bram miejskich przez trzy lata *continuo publicandis*. A iezeliby *post elapsum triennium* żadni *haeredes et creditores* do takowych pustych kamienic, dworow, placow odezwy do miasta nie czynili, tedy iuz

153

na ten czas takowe wszystkie kamienice, dwory, place, *ad possessionem* miasta wiecznie należeć mać, *sine ullo regressu per haeredes et creditores*. Przytym *insistendo* wszystkim prawom *de non evocatione* miast y mieszczan *cujuscunque conditionis* do żadnych sądow mimo *forum Civitatis* z *appellacją* do Sądow I. K. Mci Zadwornych Assessorskich, *strictissime* opisanym, ustanawiamy; aby Sądy Trybunalskie, Grodzkie, a czasu *Interregni* Kapturowe żadnych *penitus* spraw *tam in causa juris, successionis, quam in causa facti* do miast, *ad funda civitatensia*, y do osob miejskich regulujących się, *sub ullo titulo et praetextu* rozsądzać, zaczętych litispencyi kontynuować nie wazyli się *sub nullitate decretorum secus obtentorum et obtinendorum et sub poenis evocationis* w Sądach Assessorskich W. X. L. *irremissibiliter extendendis*.

Pro reliquo reasumując *legem sumptuariam* w miastach według dawnych praw, aby obywatele *cujusvis status (excepto Magistratowych)* szabel y innych szlacheck. stanowi przyzwoitych ozdob nie zażywali, lecz we wszystkim według opisania tych praw, *quoad legem sumptuariam* zachowali się, *sub gravi animadversione et inspectione* zakazujemy. Inne zaś tychże miast żądze do przyszęgo *Coronationis* odkładamy Seymu.

Kommissya Skarbu W. X. Lit.

Chcąc iak naydoskonalszy na zawsze uczynić skarbu Litewskiego porządek, y pomnożyć onego dochody, przez wprowadzenie rządow y ekonomiki ku lepszemu pożytkowi Rzplitey, za zgodą powszechną skonfederowanych Stanow, sądziemy za rzecz potrzebną ustanowić Radę Ekonomiczną skarbu Lit. *vim commissionis* mać. Do ktorey to przy Wielmożnym, Urodz. Wiel. y Nadwornym Podskarbach Lit. deputujemy z Senatu Kommissarzow dwoch, to iest: Wielm. Tadeusza Ogińskiego Trockiego, Tadeusza Burzyńskiego Smoleńskiego Kasztelanow. *Ex Equestri Ordine* zaś siedmiu, to iest: Urodz. Gerwazego Oskierkę Cześnika, Antoniego Tyzenhauza Pisarza Wielk. W. X. Lit. Stefana Ołędzkiego Marszałka Wołkowskiego, Iana Horaina Podkom. Wileń. Tadeusza Iundziłła Podkom. Grodzień. Wazgierda Cześnika Trockiego. Zenona Wysłouch Mieczn. Brześcian. Ktorzy to Wielm. y Urodzeni Kommissarze, a zaś Podskarbiowie Wiel. y Nadw. Litewscy *in supplementum* swoich przysięg do Grodna *pro die 2da Ianuarij* w roku przyszłym tysiąc siedmset sześćdziesiątym piątym bez odwołki czasu zieczawszy, nayprzed przysięgę przed Ziemstwem, lub *in absentia* przed Grodem Powiatu Grodzieńskiego wypełnią *in eam rotham*.

Ia N. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy Świętej Iedynemu, że w zasiadaniu na tej Radzie Ekonomiczney, na nic więcej, iak tylko na dobro publiczne względ mieć będę, uciemiężenia ani allewiacyi prywatney, a szkodliwej Rzplitey radzić nie będę, owszem o nią opponować się będę; obietnic za-

154

nych, ani iakichkolwiek datkow, y iakimkolwiek pretextem y wynalazkiem, ani sam przez siebie, ani przez subordynowane osoby, procz pensy przez Rzeczypospolitą wyznaczony, akceptować nie będą y nie zezwolę. Dla Offycyaliſtów skarbowych dawających rachunki, z importancyi ogólnie y w ſzczegulności *per ſpecificum* wſzystkiew, ani faworem, ani nienawiścią uwodzić ſię nie będą, ale tylko według ſamey ſłuſzności y rzetelności, radzić, ſprawy decydować. y ten Urząd ſprawować będą. Tak mi Panie Boże dopomóż y niewinna Męka Syna Ięgo. Po którym wykonanym iuramentie ſeſſyę ſwoie *sub praesidentia* W. Podskarbiego W. W. X. Lit. lub *in casu ejus legalis impedimenti, primi in ordine designati Senatoris*, lub też *in absentia* Senatorów wyznaczonych, Ur. Podskarbiego Nadwornego Litewskiego, a naręszcie w niebytności tegoż, wyższego Urzędem Kommissarza *ex equestri ordine*, nie uważając na nieprzytomność iędnego lub więcej, aby tylko pięć osób było z Prezydującym, intymować będą, iurydycką ufunduią, ſądy obwołać każą, y codziennie, *exceptis diebus festiuis*, z rana o godzinie osmy do iędnastej, z południa o godzinie wtorej do ſzostej zasiadać, y tak dwie kadencye w każdym roku po niedziel sześć trwać mające, zacząwszy teraz, pierwszą *die 2da Ianuarij* w roku przyszłym 1765. Drugą *Ima Iulij* w tymże roku *pariter* sześć niedziel *non interrupte* (chybaby ſpraw y rachunkow nie stało) reasumować y kontynuować będą. Do pisania zaś protokulow y trzymania archiwu Ekonomicznego, Urodz. Skarbnego W. X. L. iako iuż naznaczoną od Rzpłtey pensją mającego, użyją. A Regenta Skarbowego osobę zdolną, na ten czas *coram eodem Consilio Aeconomico* przysiądź y dependować od Ur. Skarbnego Litewskiego mającą, przybiorą y ustanowią. Ktorzy akta przyszłe y dawniejsze gdziekolwiek będąc sprowadzą, y w zamku Grodzieńskim *in archivio Aeconomico* iak nayporządniej oblokują, y konserwować będą. Taż Kommissya o dochodach skarbowych y przymożeniu onych ſprawiedliwym, naradzać ſię y decydować będzie. Instruktarz nowy generalny nieuciemieźliwy, przeyrzawszy dawniejsze y terazniejsze ustanowienia Podskarbiech, ułożyć, a ułożony wydrukowawszy nitylko do wſzystkich rozesłać komor, ale y do Grodow *per oblatam* podać ma, a Pisarzom wſzystkich komor zaleci, aby kwity z wyrażeniem *specifice quantitatis* importowanego cła nie *anonime*, (iak przedtym bywało), każdemu płacącemu dawali, a to pod karą skarbową ſądu ſwego. Miara, waga, łokcie etc. ażeby iędnakowe po całej Prowincyi W. X. Lit. były, taż Kommissya ustanowić starać ſię będzie. Trakty dla ludzi kupiectwem ſię bawiących dawniejszemi prawami obostrzone, y gdzie potrzeba będzie, aby temi chodzili, pod konfiskacją towarow, z opisaniem mostow, grobel, grobelnego, mostowego, zawadow y młynow do defluitacyi na rzekach portowych będących, przez wysła-

nych od siebie Rewizorow po Woiewodztwach y Powiatach ustanowią, y te ustanowienia, tak po komorach, iako też y do akt każdego Grodu *per oblatam*, dla wiadomości y uniknienia depaktacyi podać każą. Rzeki portowe prawem opisane y zgodne do defluitacyi, aby były *navigabiles, exequendo* o tym prawo, starać ſię mają, y na wyczyszczenie onych obmyślenie sposobu tey Kommissyi zlecamy. Offycyaliſtów skarbowych zgodnych szlachtę y katolikow, według prawa przysięgłych postanowią, niesposobnych albo źle ſię ſprawujących, lub niepotrzebnych, czyli depaktujących, albo funkcyi ſwoiey niepiłnujących oddalą, y przewinionych skarżą, ktorzy za każdą dyspozycją *Consilij Aeconomici*, kiedykolwiek potrzeba będzie, stawić ſię mają, *sub abjudicatione et poenis arbitrarijs* z tego Sądu *super reum extendendis*. Żołnierzy dla potrzeby skarbu y nieodwłoczney eksekucyi *super renitentes pro exigentia rei, non excedendo numerum* stu żołnierzy z Offycerami, kosztem skarbowym ustanowi, ktorzy *ad privatos usus* używani być nie mają, ale iędynie od władzy Rady Skarbowey dla interessu skarbu dependować powinni: a iężeliby więcej potrzeba było *pro casu*, Wielmożny Hetman Wielki Litewski dodać *tenebitur*, pensye pomiarkowane według ſłuſzności y potrzeby ponazacza, a niepotrzebne pokassuie. Regestra polrocney importancyi przez Pisarzow, Rewizorow cełł, y wſzelkich *in genere* podatkow, z wyrażeniem porządnie każdego dnia, iakowu kupiec? zkąd? z iakim, y iak licznym towarem? *in czyli extra Regnum* przechodził, dokąd szedł, wiele zapłacił? iężeli według instruktarza spisane, a przez Superintendentow weryfikowane, rozstrząsną, y cokolwiek pokaże ſię pieniędzy, *ultra expensas legales*, one składać *in archivio Aeconomico* w zamku Grodzieńskim za trzema kluczami, iędnym Podskarbińskim, drugim delegowanych Senatorow, a trzecim delegowanych *ex equestri ordine*, y nie wydawać iędni bez drugich bez rezolucyi Seymowych, lub *Senatus Consilij* podług warunkow konst. 1717 nie mają. Ponieważ zaś administracye *super vacantias* Starostw, y różnych Krolewszczyzn *post decessum possessorum abusive* dawane, żadney importancyi do skarbu nie przynosiły, y owszem wielkie krzywdy ſuccessorom, dezolacye y inne *praejudicia*, oraz depaktacye dobrom czyniły; przeto zabiegając *in futurum his abusibus*, waruiemy: aby otdąd *post fata cujusvis possessoris circa vacantiam* wſzelkiew Krolewszczyzny, na którą *jus communicativum*, albo *cessya* nie zaszła, *successores* zmarłego possessoria, czyli possessorki zostawali, nie dezoluując, ani nad zwyczaj więcej intraty nie biorąc, aż do odebrania przez nowego possessoria *vigore* przywileiu od Krola danego, a intratę wſzelką *ab actu caeptae vacantiae, ad actum* obięcia oney przez nowego possessoria, za uczynioną przed poſłanym od skarbu Litewskiego kalkulacją, do tegoż skarbu oddać punktualnie powinni, a za dezolacye lub depaktacye, iężeliby w dobrach pokazały ſię, odpowiedzieć mają *sub carentia acti-*

156

vae vocis wſzędzie, *atque poena* 2000 kop Lit. *in Commissione ad instantiam thesauri Magni Duc. L. extendenda*. Skargi o depaktacye kupcow, zwracania z traktow, y wzaiemnie do kupcow będące, y ktorekolwiek ſprawy y krzywdy skarbowych interessow tyżące ſię, y z przyczyny *commerciorum* z iakimikolwiek osobami, bądź duchownemi, bądź świeckimi, czyli szlacheckimi, czyli inszey kondycyi zachodzące, według porządku wpisow w registra każdemu rekwirującemu wpisanym, za poprzedzającymi iędnak pozwami, *sub titulo Consilij Aeconomici*, to iest Kommissyi, sposobem następującym: my Kommissarze Rady Ekonomiczney Skarbu W. X. Lit. od Rzeczyposp. wyznaczeni: wydawać mianemi, a w własnym Grodzie, gdzie dobra pozwanego szlachcica, Starosty, lub duchownego leżą, kupca zaś *in actis Civitatensibus*, gdzie ięgo iest mieszkanie, na niedziel cztery zeznanemi, decydować, inkwizycye, kalkulacye, weryfikacye, *pro necessitate et exigentia negotiorum*, przez Urząd Grodzki lub Ziemski *expediendas* naznaczyć, przysiąg gdzie potrzeba ſłuchać, karę *super delinquentibus, nemine excepto*, wskazać, y satysfakcyą komu od kogo iakowa będzie należała, nieodwłocznie dla prędkiew ſprawiedliwoſci handlujących nakazać, a *in casu* niestawania, za drugą kondemnata, tak iakby za ostatnią, *finalis executio et bonorum vel proventuum iure victi per Officium competens traditio, usque ad realem satisfactionem parti iure vincenti* bydź ma, *adhibito etiam adminiculo* skarbu Litewskiego. *Pro poenis* zaś *solis personalibus, spirituales personas ad iurisdictionem Spiritualem*, a zakonnikow *ad Superiores* odsyłać mają. *Forum* szlachcie z Superintendentami w Kommissyi Ekonomiczney, a zaś Superintendentom z szlachtą w Trybunale Skarbowym. Także mają zapozwać *ad instantiam Instigatoris* W. X. Litewskiego, (ktory tym Sądom *assistere* powinien), wſzystkich pretendujących cełł wodnych y lądowych *pro reproductione iurium*, ktorzy zapozwani kiedy pokażą należyte prawa cła ſwoie ewinkujące, ta Kommissya komuby one *de iure* należały, *in bonificationem* ich, gdzie do Krolewszczyzn y do Urzędow były nadane, takową kwotę ze skarbu płacić ostrzeże *usque ad fata possessoris, aut abscessum iuris*, iakową teraz *non abusive* bierze, *praevia investigatione* dowiedziona. A za cła do dobr dziedzicznych należące dwudziestoletni prowent ze skarbu Rzeczypospolitey *legitimo competitori, praevia securā summy*, ktorey będzie należało, *providenda locatione*, spłaca, a te cła nazawsze zniosą. Za nadane zaś cła od Krolow y Xiążąt na fundacye duchownym, *facta prius investigatione*, wiele ſprawiedliwie teraz czynią, taż Kommissya skarbu Litewskiego *cum notitia iurisdictionis spirituales*, raz na zawsze kontrakt uczyni, *et annuatim* wynikającą summę punktualnie wypłacać będzie, a cła *in perpetuum* skassuie. Iężeliby zaś prawa żadnego, albo wątpliwe y nienależyte na cła *abusive* wybierane ktorzy pokazali, takowe cła *cum praetextuosis iuribus* uchyla y skassuia, y wię-

157

cey brać zakazą, *sub refusione in post* branych, *et poena* 2,000 kop przez też Kommissyą *irroganda*. Wſzystkie zaś *negotia et desideria* skarbowe *nullis exceptis*, nawet stanowienie Offycyaliſtow skarbowych, wyznaczenie im repartycyi, lub odmienienie y skassowanie onych, *pluralitate votorum Consilii Oeconomici* decydowane y rezolwowane być powinny, y gdzie *conformis decisio* wſzystkich nastąpi, takowe w protokul wpisane wſyscy podpisać mają, a gdzie różność zdania zaydzie, tedy każdy wpisane ſwoie własne w protokule podpisze, dla explikacyi na potym *sensus sui* Rzeczypospolitey; *pluralitas* iędnak *concludet*, z dozwoleciem do trzech razy wotowania od ſprawy nie odchodząc; a gdyby natenczas *paritas votorum* nastąpiła, tedy Prezydujący powtornie ſwoie *votum* dać ma, a do ktorey ſię strony przypisze, tey decyzya ważność mieć powinna; zrywający zaś umyſlnie komplet, ma być odsądzony od funkcyi ſwoiey. *Expens* żadnych nie ma czynić nad te, ktore Rzeczypospolita opisała, (*salva diminutione aut abrogatione* niepotrzebnych) albo opisze, lub ktore w nieuchronney potrzebie przez *Senatus Consilium* mocą konstytucyi 1717 naznaczone będą. Na każdym Seymie ordynarynym, czyli extraordinarynym, gdy obranie Marszałka, y złączenie ſię Izby Poselskiew z Senatorską do powitania nastąpi, Wielm. Podskarbi Wielki Litewski, *cum Consilio Oeconomico*, rachunki wſzelkich importancyi skarbowych, według wyższego opisu, *desideria* y proiekta skarbowe ku pożytkowi Rzeczypospolitey, z iakieykolwiek okoliczności ſciągające ſię, *ad cognitionem et resolutionem Statuum* podać, *et de transactis suis* ſprawić ſię ma *figura Iudiciali*. A iako wyznaczeni teraz Kommissarze tylko do Seymu przyszłego ordynarynego *in functione Commissoriatu* zostawać mają, tak na tymże Seymie wolno będzie Rzpłtey innych *pluralitate votorum* obrać, lub tych *in parte vel in toto* potwierdzić, ktorzy *in functione sua* od Seymu do Seymu ordynarynego zostawać mają. A gdyby *hoc interstitio* ktory z Kommissarzow umarł, albo *ad Ministerium* czyli do Senatu był przeniesiony, tedy na mieyscu ięgo Krol IMć za radą *Residentium ad latus* ma innego uprzywileiowanego do czasu *expiracyi* funkcyi innych Kommissarzow naznaczyć. A ktorzy na kadencyi ktoreykolwiek zasiadać będą, tedy w własnych ich ſprawach *in aliis subseis* przypadłych *personalitatem* wyciągających obmowa dla nich *currere* powinna, za ukazaną a *Consilio Oeconomico* attestacją, że są *actu in exercitio* funkcyi. Gdyby zaś komu dowiedziono, że pod przypadnieniem ſprawy *in exercitio* funkcyi nie był, a podstępnie dla zwleczenia ſprawy obmowę wyiednał taki tyſiącem kop *irremissibiliter* karany być ma. Zasiadające osoby *in Consilio Oeconomico* funkcyi Deputackiew, *durante Commissoriatu*, mieć nie mogą; a gdy ktory Poselską funkcyą zaszczycony będzie, tedy tak ten, iako Senatorowie *Commissarii* y Podskarbi *in negotiis* skarbu Lit. *ad vota* należeć nie mają, ale tylko samę remonstracyą interessow

158

skarbowych uczynić mogą. Podobnie *in Consilio Oeconomico* żaden z osob Kommissarskich w własnej sprawie *tam ex reatu, quam ex actoratu* wotować nie ma, y na ustęp wyjść powinien; w czym ani *suspensa*, ani *remissa*, *ex quo Commissarius, currere* nie ma. Ponieważ wszystkie rządy y dyspozycje skarbu Lit. do terażniejszej Rady Ekonomicznej władzę Kommissyi mającej zupełnie należeć mają; więc wszelkie prerogatywy Podskarbińskie, co do rządów y interessów skarbowych prawami opisane, wcale na tę Radę Ekonomiczną, która *etiam sub Interregnis in plena iurisdictione et autoritate sui* zostawać ma, bez żadnej excepcji wkładamy, wlewamy, y rozciągamy tak, aby W. Podskarbi W. W. X. Lit. wspólnie tylko z Kommissarzami wszelkie rządy skarbu Rzeczypospolitej, tudzież dobr y dochodów stołu Krolewskiego *post fata Regis* sprawował. Nie chcąc zaś aby ta publicznemu użytku iącemu dobru praca y usługa, z niemalym być musząca kosztem y omieszkaniem własnych interessów, bez przywoitej zostawała nadgrody; przeto mimo winney od Stanów Rzeczypospolitej wdzięczności, sto dwadzieścia tysięcy złotych Pol. (znosząc wszelkie proweniencye y obwencye Podskarbińskie zkańdokolwiek, y iakimkolwiek sposobem dotąd praktykowane) terażniejszemu W. Podskarbiemu Lit. a zaś następcem jego po osmdziesiąt tysięcy złotych. Wielmożnym zaś y Urodzonym Kommissarzom, każdemu z nich po osm tysięcy corocznie z skarbu Rzpłtey naznaczamy; które to, tak W. Podskarbi W. W. X. Lit. iako y Kommissarze, nie ryczałtem, ale na końcu każdej kadencyi takowym sposobem odbierać mają, to iest: ktorzykolwiek będą zasiadali całą kadencyą, albo poki spraw stanie, ci całą pensyą pułroczną odbierać mają, ci zaś, ktorzyby się absentowali, *ad proportionem* opuszczonego czasu, mają mieć też pensyą detrunkowaną, która to reszta z odtrąconey summy w kassie Rzpłtey zostać powinna: a gdyby W. Podskarbi W. W. X. Lit. albo który z WW. y Ur. Kommissarszarow *ob legalitatem* tylko prawdziwey choroby na kadencyą iedną, czyli więcej ziechać nie mógł, tedy *in hoc solo casu* za ziechaniem się na najbliższą kadencyą, gdy zechce zatrzymaną pensyą odebrać powinien poprzysiądz przed Kommissarzami *supra verum sui infirmitatem*, a dopiero po zaprzysiężeniu takowym, ma *rehabere* z skarbu tę swoję pensyą. To iednak prawo terażniejszych Podskarbi Wielkiego y Nadwornego Litewskich *stringere* nie ma. A że Ur. Podskarbi Nadw. Lit. do tej publicznej usługi iest obligowany, y według praw y prerogatyw sobie służących, (które *in robore* mieć chcemy) do dobr stołowych należy; zaczym mu także z tegoż skarbu W. X. Lit. dziesięć tysięcy złotych. na rok, a drugie dziesięć z dobr ekonomicznych W. X. Lit. *in summa* dwadzieścia tysięcy *simili cautione* naznaczamy. Regentowi Skarbowemu pracę w pisaniu dekretów, y porządnym akt utrzymywaniu ponosić mającemu (ktorego sobie wyznaczy Kom-

missya) pensyi dwa tysiące złotych. na rok naznaczamy.

Projekt do ustanowienia w kraiu stęplowanego papieru, iak iest pilnie potrzebny, tak tej Kommissyi, ażeby go uformowała, *et plenis Statibus* gotowy do roztrząśnienia podała, zalecamy.

Ta zaś Kommissya do żadnych spraw y dobr ziemskich, także do ustanowienia nowych podatków nad terażniejsze postanowienie, *ullo penitus praetextu*, iako zgoła do siebie nie należących, wtracać się nie ma, ani też lokacyi woysk komputowych y onym płacy odmieniać (która według konstyt. 1717 r. zostawać ma) nie będzie mogła, ani też w żadne materye *Status* wdawać się żadnym sposobem, iako żadney mocy y władzy na to nie mająca, nie powinna będzie.

Taż Kommissya Skarbowa na przyszłym Seymie, gdy Stany Rzpłtey złączone będą do powitania, przy likwidowaniu się swoim okaże dochodów Rzpłtey *quantum*, a Rzpłta na ten czas przez decyzją Stanów po złączeniu się Izby Poselskiej z Senatem, czyniąc dyspozycje swoje w materyach skarbowych, naznaczy *certum fundum* na zapłatę woysku W. Xtwa Lit. a podatek podymnego z dobr ziemskich szlacheckich *in toto vel in parte* znieście, nie odkładając do dalszego Seymu.

Cło generalne Litewskie.

Idąc wzorem dawniejszych konstytucyi, widzimy za naysprawiedliwszy, a kraiovi nie uciążliwy dochód cło generalne wodne y lądowe po wszystkich Woiewodztwach y Powiatach W. X. Lit. ustanowić; a przeto za zgodą powszechną zkonfederowanych Stanów, partykularne cła, myta, komory, przykomorki y obiażdżki, y wszelkie *in genere et specie* iakimkolwiek sposobem bezprawnie wymyślone, *abusive* wprowadzone extorsy, na zawsze znosiemy: a zaś niektóre do Urzędu, dobr y possessyi za prawami pretendowane, *ad resolutionem finalem* Ekonomicznej Kommissyi skarbu Rzpłtey odsyłamy. Ktore to cło generalne, *nemine excepto*, począwszy od N. Krola, aż do ostatniego obywatela y kupca *cuiusvis generis et conditionis*, tak na wodzie iako y na lądzie, nie uważając na żadne generalnie libertacye, serwitoraty y protekcyje, y inne wymyślne excepcyje, wszyscy do skarbu Rzpłtey płacić mają, według instruktarza, ktorego modyfikacya, czyli pomiarowane ulżenie przez tę Ekonomiczną Kommissyą nastąpi. Od zboża zaś wszelkiego rodzaju szlacheckiego z własnej krescencyi prowadzonego, za poprzysiężeniem na komorze przez szypa, po złoto. Polsk. dwa od łasztu płacono być powinno. Exakcyja zaś tego cła zaczynać się ma po ułożonym przez Kommissyą Ekonomiczną instruktarzu, *a die prima Ianuarii anni futuri millesimi septingentesimi sexagesimi quinti*.

Pod to iednak cło generalne podpadać nie mają podwoy czyli końmi, czyli wołmi zboże lub inne *victualia* na targ, albo na własną potrzebę, czyli z dobr do dobr, albo do portu,

także y leśne towary szlacheckie do ładu tylko prowadzone, y bydło wszelkie z dobr do dobr przeganiane, także wyprowadzenie *necessarium* z Gdańska, Rygi y Krolewca na potrzebę szlachecką, które powinien szypier każdy zaprzysiądz na komorze, iako to nie na sprzedaż żadną, tylko na domową potrzebę prowadzi, ma być od cła uwolnione.

Że zaś mosty y groble dziedzicow y possessorow w niektórych miejscach wiele kosztują; przeto na podobieństwo konstytucyi 1726 et 1736 rokov, tak mostowe iako y grobelne od ludzi *cujuscunque status et conditionis* kupiectwem bawiących się, brane być ma tym sposobem, to iest: gdzie są kosztowniejsze mosty y groble, nie więcej iak od konia y wołu po groszy trzy, a gdzie mniej są kosztowne, po dwa lub iednemu groszu według taryfy; dla ktorey ułożenia, na rewizye grobel y mostow, y opisanie traktow, ktorędy kupcy *semel pro semper* chodzić, y wiele płacić mają, tą Kommissya Ekonomiczna naznaczy, y wysła Kommissarzow do Woiewodztw, y zformowaną z tych rewizyi iedną taryfę *per oblatam ad acta* każdego Woiewodztwa dla wiadomości powszechny poda, drugą do Kommissyi Ekonomicznej odeszle; ktorey to rewizyi y ustawy ani Podskarbiowie, ani żadne prywatne osoby, czyli Urzędy sprzeciwiać się, odmienić, lub przepisywać, ani też kupcow z tychże na inne zwracać trakty, y depaktować, także libertacye, serwitoraty y protekcyje dawne być nie powinny, *sub poenis personalibus et cruminalibus arbitrariis, ad instantiam cuiusvis in foro Commissionis Oeconomicae irrogandis*. Spaśnego zaś od wołu, czyli konia od tychże ludzi kupczących, gdzie będą popasali, grosz ieden, od noclegu groszy trzy, na pastwiskach od dworu ukazanych brać wolno będzie. Od tegoż iednak mostowego y grobelnego, także spaśnego, fory końmi y wołmi zboże y inne *victualia* na targ y własną potrzebę, lub do ładu wiozące, albo z dobr do dobr przewożone, także leśne towary, niemniej przepędzania bydła wszelkiego rodzaju z dobr do dobr, rownie wolne mieć chcemy; mosty zaś, groble, y wszelkie przeprawy dziedzice y possessorowie naprawiać mają, y komor skarbowych postanowienia w dobrach, gdzie się będzie Kommissyi Skarbowcy najlepiej zdawało, według prawa bronić nie będą, *sub poena* pięciuset kop groszy Lit. *in foro praemisso ad instantiam cuiusvis extendenda*. Przez most zaś y groble Terespolskie na rzece portowej Bugu w Woiewodztwie Brzeskim W. Fleminga Podskarbiego W. W. X. Lit. znacznym sumptem erygowany, każdy, *nulla excepta conditione*, ma płacić od konia y wołu po groszy trzy, od człeka pieszego po groszu iednym.

Seorsive według dawnych *ante Unionem* przywileiow myto drągowym nazywane, na Starostw Sądowych Brzeskich płacone być ma, podług dawnego zwyczaju po złoto. dziesięć, kwitowe w to inkludując, a to przez skarb Litewski *usque ad fata moderni possessoris Capitanei*,

vel abscessum juris, a defuitujący od tego wolni być mają.

Ponieważ dotąd niesłusznie praktykowało się, że obywatele W. X. Lit. prowadzący wina z Węgier, lub też kupcy sprowadzający wina z tamtąd, y towary ze Śląska y Gdańska, dwa cła, Koronne y Litewskie opłacać musieli; przeto ustanawiamy, aby odtąd cło należące do skarbu Koronnego na komorach Koron. tylko wypłacali, a za pokazaniem kwitu opłaconego cła w Koronie, iuż na komorach Litewskich aby od wszelkiego placenia byli wolni.

Kwarta z dobr Krolewskich.

Chcąc dochody publiczne W. X. Lit. mieć powiększone, a stosując się w tym do dawnych praw y konstytucyi, ustanawiamy: iż kwarta sprawiedliwa z dobr Krolewskich do skarbu W. X. Lit. wypłacana będzie, która że bez nowey na gruncie lustracyi być nie może, dla tego naznaczamy Lustratorow na lustrowanie dobr Krolewskich, Krzesłowych, Starostw, Leśnictw, Woytostw, dzierżaw, y innych Krolewszczyzn dawno y nowo osiadłych, nawet *jure hypothecae* trzymanych, z przyczyny aukcyonowanych teraz wszędzie intrat, nie inkludując iednak dobr stołu Krolewskiego, a ci Lustratorowie mają być *capaces et bene possessionati*, a to:

Do Woiewodztwa Wileńskiego. Urodzonych Krzysztofa Gedroyca Stolnika, Alexandra Horaina Podstolego, Wileńskich. Do Powiatu Oszmiańskiego UU. Iozefa Downarowicza Cześnika, Ignacego Wołodzka Strażnika Oszmiańskich. Do Powiatu Lidzkiego. UU. Iozefa Stypalkowskiego Sędziego Grodzkiego Lidzkiego, Iozefa Dłuskiego. Do Powiatu Wilkomirskiego. UU. Franciszka Morykoniego Surrogatora Ziemskiego Wilkomirskiego, Dominika Micewicza. Do Powiatu Brasławskiego. UU. Antoniego Kwintę Strażnika Brasławskiego, Antoniego Downarowicza. Do Wdztwa Trockiego. UU. Ierzego Zeromskiego Podczaszego, Iozefa Eytmina Krayczego Trockiego. Do Powiatu Grodzieńskiego UU. . . . . Politalskiego Cześnika, ... Bohuffała Woytkowicza Grodzieńskich. Do Powiatu Kowieńskiego. UU. . . . . Medkę Podśędką, Ignacego Zawiszę Koniuszego Kowieńskich. Do Powiatu Upitskiego. UU. Dominika Zaiarskiego Cześnika, Bartłomicia Bystrama Rotmistrza Upitskich. Do Xięstwa Żmudzkiego. Do pierwszych trzynastu Powiatow. UU. Antoniego Gielguda Ciwona Twerskiego. Tadeusza Białożora Starostę Koyrańskiego. Do drugich dwunastu Powiatow UU. Ignacego Karpia Woykiego, Ignacego Chrzastowskiego Podstolego Żmudzkich. Do Wdztwa Połockiego UU. Iozefa Chrapowickiego Generała Maiora woysk W. X. Lit. Iozefa Siellickiego Starostę Chlewińskiego. Do Wdztwa Nowogrodzkiego. U. Iana Rowińskiego Podczaszego Nowogrodzkiego. Ieden tylko, że w tym Wdztwie mało Krolewszczyzn. Do Powiatu Słonimskiego. UU. Ludwika Brońskiego Koniuszego, Bogusława Szukiewicza Strażnika Słonim-

skich. Do Powiatu Wołkowskiego. UU. Iana Bychowca Sędziego Grodzkiego. Antoniego Tołoczka Pisarza Grodzkiego Wołkowskich. Do Woiewodztwa Witebskiego. UU. Ierzego Łuskię Woyskiego, Ignacego Karnickiego Podstolego, Iana Hurka Oboźnego y Pisarza Grodzkiego Witebskich. Pawła Bartoszewicza Łowczego Orszańskiego. Do Powiatu Orszańskiego. UU. Tadeusza Wasilewskiego Podczaszego Orszańskiego. Andrzej Siemiaszka Budowniczego Mińskiego. Do Wdztwa Brześciańskiego. UU. Ignacego Wyganowskiego Pisarza Grodzkiego Brześciańskiego, Pawła Bulharyna Koniuszego Wołkowskiego. Do Powiatu Pińskiego. UU. Antoniego Swiężyńskiego Sędziego Grodzkiego. Iana Orzeszka Strażnika Pińskich. Do Wdztwa Mściśław. UU. Marcina Hurka Horodnicz. Witebsk. Iana Suchodolskiego Mściśław. Horodnicz. Do Wdztwa Mińskiego. UU. Ignacego Przędzieckiego Pisarza Ziemińskiego Starodubowskiego, Marcina Wankowicza. Do Powiatu Mozyrskiego. UU. Iana Wolskiego Strażnika, Pawła Zudrę Krayczego Mozyrskich. Do Powiatu Rzezyckiego. UU. Kaietana Podbereskiego Podstarostę Rzezyckiego, Pawła Czyża Podczaszego Brześciańskiego, Iana Buynickiego Stolnika Połockiego, Stanisława Przędzieckiego Starostę Ie-smońskiego. Do Xięstwa Inflantskiego. UU. Iana Szadurskiego Stolnika, Michała Ryka Surrogatora Inflantskich.

164

Ktorzy to Lustratorowie naznaczeni, nayprzod przysięgę przed aktami Grodu swego Wdztwa lub Powiatu, dnia pierwszego Lutego w roku przysłym tysiącnym, siedmsetnym sześćdziesiątym piątym wypełnią w tę rotę: Ia N. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Trojcy S. Iedynemu, iż przy lustracyi mi powierzony osobiście, a nie przez inne osoby inwentarze y registra importancyi, wszystkich *in genere* Krolewszczyzn od possessorow czyli Kommissarzow, bądź gubernatorow lub dyspozytorow ich podane, wiernie y sprawiedliwie na gruncie rewidować, y co do intrat należy, weryfikować y poprawiać z należytnym wypytaniem się y pilnością o wszelkich dochodach będę, nie nie folgując, ani respektem y przyjaźnią na przyjaciele, ani krewnego, ani nienawiścią na nieprzyjaciela nie uwodząc się, ani podarunkow y obietnic żadnych, ani przed, ani pod czas, ani po lustracyi od nikogo brać y akceptować nigdzie nie będę, nad zwyczajnie tylko postanowioną mi pensją y sufficyencyą dla koni naywięcey dwanaście, taryffę sprawiedliwą kwarty uformuję, y tę lustracyą w czasie wyznaczonym, nie zaslaniając się niczym, tylko jedną prawdziwą chorobą, skończyć, y włożony na mnie obowiązek Lustratorski dopełnić starać się będę. Tak mi Panie Boże dopomóż y niewinna Męka Iego.

Po wykonanym takowym iuramencie, lustracyą Krolewszczyzn, *ut supra*, nie inwolwując gruntow *juri Terrestri* podległych y dobr *per decreta pro terrestribus* uznanych, a za przywilejami nie-
trzymanych, a die decima quinta Februarii anni

futuri millesimi septingentesimi sexagesimi quinti, zacząną y onę *circa ultimos Octobris anni ejusdem*, skromnie się sprawując, a to *sub poena* pięciu set kop Lit. *in proprio Officio ad instantiam injuriati in casu contraventionis super contraveniente irroganda*, zakończyć powinni. A gdzieby które Starostwa, lub dzierżawy w dwóch Wdztwach lub Powiatach swoje attynencye miały; tedy w którym Wdztwie lub Powiecie *fundum principale* leży, Lustrator tegoż Wdztwa lub Powiatu tak *in fundo principali*, iako też we wszystkich attynencyach, *etiam* w granicach innego Wdztwa lub Powiatu leżących, lustracyą czynić powinien będzie, a Lustrator sąsiedzkiego Wdztwa lub Powiatu takowej lustracyi przeszkadzać nie ma. Possessorowie zaś tych Krolewszczyzn wszystkich, w którym miejscu sami znajdować się będą, a w niebytności ich Kommissarze, gubernatorowie, lub inni dyspozytorowie, nietylko tey lustracyi *impedire* nie mają, ale owszem dla doskonałego y rzetelnego intrat zupełnych inwestygowania, y wyprowadzenia, inwentarze y registra wszelkiej trzyletniey importancyi, inkludując w też importancye tak z aręd, stawow, młynow, czynszow y wszelkich gotowych dawanych pieniędzy, iako też krescencyi, przykładem kontraktow zastawnych lub arędownych, gdzie iest w iakim kraiu puszczenia dobr zachowany zwyczaj taxowanych wynikające prowenta, nie inkludując puszczykow, leśnych prowentow, y innych handlow, Lustratorom, gdzie na grunt ziada, reprodukować, y o wszelkim rodzaju tych prowentow informować będą powinni, a to *sub rigore infrascripto*; UU. zaś Lustratorowie przeyrzawszy się w produkowanych inwentarzach y registrach, do prywatney *de qualitate et quantitate* takowych prowentow indagacyi y weryfikacyi przystąpić, y gdzieby się większy nad produkowane y podane sobie inwentarze y registra który prowent pokazał, też presuperancyą possessorowi, bądź Kommissarzowi, czyli gubernatorowi iego remonstrować, y do summaryuszu intrat przyłączyć, y o wszystkim gdzieby się oczywiście pokazało, registra zkorrigować, y dopiero roczny prowent, biorąc proporcją z trzech lat ostatnich po sobie idących, szredni rok zkomputowawszy, samego possessora czyli gubernatora, lub dyspozytora iego, któryby z tych inwentarze y registra podał, do przysięgi *in eam rotham*, iako nad inwentarze czyli registra produkowane, indagowane y poprawione, więcej intraty nie znajduie się, dopuścić będą obowiązani. Z korey takowym sposobem wyprowadzoney wszelkiej proveniencyi intraty roczney wytrącić mają, nie inkludując budynkow kosztownych reparacyi, ani ich konserwacyi, ani żadnych nadwornych milicyi, krom proporcjonalnych garnizonow w Starostwach pogranicznych, miejscową nieuchybną, sprawiedliwą expensę, która szczegulnie *pro necessitate* utrzymania intraty pokazaney wynikać będzie, *praevia* przez tychże Lustratorow *indagatione*, a dopiero z restytuującego a *praemissis expensis* prowentu, czwar-

165

tą część dla skarbu Rzpltey wynaydą; w Starostwach zaś summowanych odtrąciwszy prowizye od summy, kwartę rachować y ustanowić mają, y w taryffę Lustratorską wpiszą, z których iedną do akt Grodu każdego Woiewodztwa *per oblatam* podadzą, a drugą do Kommissyi Ekonomiczney Skarbowey odeszłą, przy odebraniu których tenże skarb Litewski za prace y koszta dla każdego Lustratora po złotych cztery tysiące zapłacić *indilate* powinien. A zatym według tey taryffy pomienioną kwartę sami possessorowie, a nie poddani, zacząwszy od raty Marcowey w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym szostym, do skarbu W. X. Lit. *circa acta* Grodu własnego wnosić powinni będą, a z Grodow Kommissya Skarbowa takowe importancye odbierać ma. Każdy zaś nowy possessor w pierwszym roku possessyi swoiey kwadrupłę oddawać ma, ostrzegając, aby takową kwartę y kwadrupłę possessorowie z intrat płacili, nie rozkładając na poddanych, ani tychże poddanych nad ich powinności nie aggrawując, y Starostw nie dezoluąc, *sub amissione* Starostw y dzierżaw na Kommissyi Ekonomiczney *in contravenientes decernenda*. Ponieważ zaś *praesens sancitum* kwartę sprawiedliwą ustanawia; więc po zakończoney lustracyi od daty pierwszey raty płacenia teyże kwarty, podatek symple kwarty dotąd opłacany na ten czas *ipso facto* płacony nie będzie, wchodząc już w tę kwartę. Ktoby zaś ważył się czyli sam przez siebie, czyli przez subordynowane osoby tę lustracyą impedyować, inwentarzow y registrow pokazania, y rewizyi Lustratorom bronić, przysięgi nie wypełnić, y tey kwarty, tudzież kwadrupli, iako iest *immediate* wyrażona, według nowej taryffy wznaczonym czasie do skarbu nie płacić, y ekucyi bronić, tedy takowy ma *carere* wszędzie według konstytucyi 1717 *activa voce, et functionibus* za dekretem Kommissyi Skarbowey, która Kommissya *satisfactionem* w zapłacie kwarty *injunget, et executionis modum decernet* za pierwszym swoim dekretem, tak iak za dekretem *ultima convictionis*.

166

Gdyby zaś Lustratorowie, czyli wszyscy, czyli niektorzy nie chcieli zadosyć uczynić swoiey funkcyi, *simili modo* mają *carere activa voce*, y zapozwani na Kommissyą Ekonomiczną, mają *subesse poenis pro negligentia*, czterech niedziel więzy, y dwoch tysięcy kop Lit. a Kommissya Ekonomiczna Skarbowa teraz ustanowiona *raz post translapsum tempus* innych *substitutet* Lustratorow, a ci przez Radę substytuowani Lustratorowie mają *eadem praerogativa et auctoritate* co y Seymowi *gaudere*.

Gdyby zaś z Lustratorow *interstitio lustrationis nondum terminato* umrzeć miał, tedy aby lustracya nie speszła, ma Rada Skarbowa innego na miejsce zmarłego *ad primam notitiam* przydać; która to lustracya, iezeliby *casu aliquo* w czym zupełnego skutku wziąć nie mogła, tedy też sama Rada Skarbowa sposoby *ad effectum*, rezolwując *omnes intervenientes casus*,

T. VII.

potrzebne obmyślić, *et definitive* zakończyć *omnino et indilate* powinna będzie.

Iezeliby który dzierżawca też lustracyą sądził się być obciążonym, tedy po uczynionym *in spatio* niedziel czterech o to manifeście, wolność będzie miał *agere* na Kommissyi Ekonomiczney, która to *pro justitia* rezolwować ma, y iezeli potrzeba będzie, innego Lustratora dla poprawienia pierwszey lustracyi wyszle; nim zaś przyidzie do roztrząśnienia tey preaggrawacyi, wyznaczoną przez lustracyą kwartę, podług rat possessor płacić powinien będzie: gdyby zaś *intra spatium* czterech niedziel żadnego manifestu o preaggrawacyą nie uczynił, tedy takowa lustracya już *in suo robore* zostawać ma. Ze zaś Starostowie Grodowi prawami obowiązani zamki opatrywać, bezpieczeństwo y ekucyje *super convictis* w swoim Woiewodztwie lub Powiecie czynić; przeto ciż UU. Lustratorowie przy lustracyach expensę y potrzebę takową, iak gdzie wynikać będzie, wypiszą *ad decisionem Statuum* na przysłym Seymie; a gdzie nie będzie *sufficiens proventus* do opatrzenia *praemissorum*, przyszły Seym sposob dostarczający *pro securitate publica*, tudzież sądowych ekucyi, obmyśli; a ta taryffa do lat pięciu trwać powinna, po którym czasie nowa lustracya przez Lustratorow, których wcześniej Kommissya Skarbowa naznaczyć powinna będzie, nastąpić ma. A że w wielu Starostwach, dzierżawach, y wszelkich Krolewszczyznach podatek hybernowy od poddanych do skarbu Rzpltey płacony, przez odmiannę czasu y dobr sytuacyi iest niedostatecznie dyspartymentowany; przeto tymże Lustratorom moc daemy po wszystkich Starostwach, dzierżawach, Krolewszczyznach Krzesłowych generalną rewizyą uczynić, podatek hybernowy sprawiedliwie *ad proportionem bonorum* rozłożyć, y nową sprawiedliwą taryffę hybernową sporządzić, iedną *ad acta Castrensia*, drugą *ad acta* Kommissyi Skarbowey oddać powinni będą *in spatio* roku.

167

Ponieważ zaś sprawiedliwa kwarta z Krolewszczyzn y inne publiczne podatki *sufficienter* zastąpić mogłyby podatek podymnego na dobra ziemskie szlacheckie do czasu tylko przez konstytucyą 1717 *ob desolationem* na ten czas Starostw włożony; przeto skoro postanowiona *praesenti sancito* lustracya swoy skutek weźmie, natychmiast Stany Rzpltey płacę woysku W. X. Lit. z kwarty tychże Starostw determinować będą, a podatek podymnego z dobr ziemskich na ten czas zniesionym być ma.

Pogłowne żydowskie W. X. Lit.

Iako dostatecznie wiemy, że nad podatek *in vim* pogłownego żydowskiego summy sześćdziesiąt tysięcy złotych. Polskich konstytucyą a. 1717 ogólnie postanowioncy, żydzi starsi za prywatnemi swoieni dyspartymentami y dyspozycyami, daleko większe summy z niemalym uciemieniem całego żydowstwa, osobliwie w miasteczkach Krolewskich y szlacheckich mieszkającego, wybierać, y na swoy pożytek, oraz prywa-

6

tne expensa obracać zwykli, a Rzpłta z pomiarowania słusznego daleko większy z podatku żydowskiego bez ciężkości onych mieć może emolument; przeto znosząc wspomnianą, *in vim* pogłównego postanowioną, *ut supra*, summę, pogłównie generalne od wszystkich żydów y Karaimów tak w miastach, iako y wsiach, karczmach Krolewskich, duchownych, y świeckich ustanawiamy, sposobem w Koronie opisanym y postanowionym, regulując *in toto* dla Prowincyi W. X. L. Konstytucyą Koronną o pogłównym żydowskim napisaną, tak co do sposobu sporządzenia taryfły, iako też obowiązku panów dobr duchownych y świeckich, y innych wszystkich punktów, oraz przydając ten warunek, ażeby żydzi, arędarze y inni wszyscy po wsiach mieszkający, lub komornikami będący, nowej taryfły ułożeniem do parafii y kahałów lub przykahalków przypisani, chcący wychodzić w inną parafię lub pod inny kahał, nie pierwey przynosić się mogli, *az sufficientem cautionem* żydów osiadłych teyże parafii lub kahałowi, do którego należeć będą, po sobie dadzą, iż pogłowne wyznaczone do kahału tego, do którego są zapisani, niezawodnie wypłacać mają; poki nowej taryfły pogłównego ustanowienie nie nastąpi.

168

W Xięstwie zaś Inflantskim żydzi ponieważ dawniey swego kahału nie mając, do różnych kahałów y przykahalków W. X. Lit. przydzielali się, podług własnego swego upodobania, zaczymy gdy już od lat dziesiątka w mieście Krasławiu dziedzicznym W. Konstantego Platera Woiewody Mścisławskiego iest kahał, y Rabin ustanowiony, y już większa część *ad praesens* żydów w Xięstwie Inflantskim będących do onego należy, zaczymy dla regularności podatku pogłównego, znosząc wszystkie dawniejsze onych dyspartymenta, tudzież konsensa panów postronnym Rabinem dawane, y zasług między żydami Inflantskimi, a kahałami lub przykahalkami Lit. *quocunque titulo* ustawy dotąd będące, wszystkich żydów w całym Xięstwie Inflantskim *ad praesens* y na potom będących, *nemine excepto*, do kahału Krasławskiego przyłączamy, ze wszystkimi szkołkami y parafiami, y tamże przy kahale Krasławskim miejsce starozakonnych ich obrządków determinując, pod tegoż kahału Krasławskiego zwierzchność onych poddaemy y przyłączamy. Naznaczamy zatym do każdego Wdztwa y Powiatu Urodzonych Kommissarzów.

Do Wdztwa Wileńskiego Urodzonych..... Czyż Krayczego Wileńskiego..... Szpyrkę Do Powiatu Oszmiańskiego. UU. Iozefa Ważyńskiego Koniuszego, Ignacego Nowickiego Krayczego Oszmiańskiego. Do Powiatu Lidzkiego. UU..... Nowickiego Budowniczego, Franciszka Iankowskiego Rotmistrza Lidzkiego. Do Powiatu Wilkomirskiego. UU. Michała Gąseckiego Stolnikowicza Wilkomirskiego, Ignacego Iaugela. Do Powiatu Brasławskiego. UU. Antoniego Iarockiego Krayczego y Regenta, Iana Wawrzeckiego Woyskowicza Brasławskiego. Do Wdztwa

Trockiego. UU. Leona Radoszewskiego Koniuszego Trockiego, Kazimierza Sadowskiego. Do Powiatu Grodzieńskiego. UU..... Rukiewicza Oboźnego, Kazimierza Wolmera Budowniczego Grodzieńskiego. Do Powiatu Kowieńskiego. UU. Iozefa Meysztowicza Cześnika Kowieńskiego, Nikodema Borewicza Starostę Potumulskiego. Do Powiatu Upitskiego. UU. Karola Koryznę Rotmistrza, Iozefa Kuielewicza Regenta Ziemskiego, Upitskich. Do Xięstwa Zmudzkiego. UU. Ierzego Laudąńskiego Starostę Guczkompskiego, Narewicza Rotmistrza Powiatu Wilkiskiego. Do Woiewodztwa Połockiego. UU. Szymona Obrąpskiego Miecznika Starodubowskiego, Antoniego Hercyka. Do Wdztwa Nowogrodzkiego. UU. Dominika Woyniłowicza Woyskowicza,..... Mierzejewskiego Podczaszyca, Nowogrodzkiego. Do Powiatu Slonimskiego. UU. Kazimierza Przeclawskiego Krayczego, Antoniego Czechowicza Oboźnego, Slonimskich. Do Powiatu Wołkowyskiego. UU. Iana Bychowca Sędziego Grodzkiego, Antoniego Tołoczka Pisarza Grodzkiego Wołkowyskich. Do Wdztwa Witebskiego. UU..... Pióra Strażnika Witebskiego,..... Lubaszczynskiego. Do Powiatu Orszańskiego. UU. Adama Bartoszewicza, Iana Buczyńskiego Rotmistrzów Orszańskich. Do Wdztwa Brześcińskiego. UU. Romualda Leparskiego Podstolego Lidzkiego, Tomasza Zawistowskiego. Do Powiatu Pińskiego. UU. Francisz. Hołowka Horodniczego Pińsk. Franciszka Kurzenieckiego Starostę Swałowickiego Chorążego Petyhorskiego Buławy W. W. X. L. Do Wdztwa Mścisławskiego. UU..... Kurka Chorążego Przedniey Straży, Antoniego Sobańskiego Starostę Kocielnickiego. Do Wdztwa Mińskiego. UU. Mikołaja Świętorzeckiego Mostowniczego Mińskiego, Piotra Pawlikowskiego Star. Ochelnickiego. Do Powiatu Mozyrskiego. UU. Iana Oskierkę Sędziego Kapturowego Mozyrskiego, Kazimierza Rudzieńskiego Regenta Ziemskiego Mozyrskiego. Do Powiatu Rzeczyckiego. UU. Michała Malinowskiego Stolnika Brasławskiego, Michała Giżyckiego Skarbnika Rzeczyckiego. Do Xięstwa Inflantskiego. UU..... Benisławskiego Miecznika, Iana Karnickiego Cześnikowicza, Inflantskich.

Ktorzy na dzień drugi miesiąca *Ianuarii* w roku następującym tysiącnym siedmsetnym sześćdziesiątym piątym do Kancellaryi Grodzkiej pryneypalney swego Wdztwa y Powiatu, gdzie są *specifice* wyznaczeni, ziechawszy, y tam przed aktami Grodzkimi, a gdzieby Grodzki walcował, przed bliższymi, w przytomności szlachty na ten czas znajdujących się, najprzod iurament rotą w konstytucyi Koronney opisaną wykonać mają, a potom iurydykcyą swoją ufundowawszy, Rewizorom, szlachcie, y żydom regestra, rewizye żydowskich y Karaimowskich głów przez nich podpisane, produkować, produkowane zkorregować, y każdy kahał osobno z żydowską parafią, co do głów, zasummowawszy, przysięgę najprzod od katolików szlachty, po-

169

170

tym od żydów *super realem conscriptionem regestrorum*, sposobem w konstytucyi Koronney opisanym, sprawiedliwie odbierać, y we wszystkim według teyże konstytucyi postępować, y zachowywać się powinni będą, a za odebraniem taryfł skarb Litewski każdemu Kommissarzowi po tysiącu złotych: za kwitem ręcznym zapłacić ma.

Artyllerya W. X. Lit.

Ponieważ wybieranie sympli kwarty dla artylleryi W. X. L. wyznaczony, pokazało się nietylko dla żołnierzy exekwujących niewygodne, ale też obywatelom uciążliwe, gdy po całym Xięstwie Lit: od każdego Starostwa aż do najmniejszego dzierżawy iędzić musieli, oraz ponieważ IMé Panowie Generalowie artylleryi W. X. L. przepisom praw stanowionych zadostyc zupełnie nie czyniąc, tak należyte opatrzenie cekauzu Wileńskiego, y przymnożenie artylleryi z dochodów na to wyznaczonych ubliżali, iako też powinny *ex praescripto legum* kalkulacyi *adaequata* czynić wzbraniłi się; przeto symplę kwartę dotąd będącą do kwarty generalney ze wszystkich Starostw y dzierżaw ustanowioney przyłączamy, y w onę inkludujemy, wyznaczając, aby Kommissya Skarbowa determinowane *quantum* y z sympli kwarty dotąd na artylleryą przychodzące, ogólnie na rok, ratę pierwszą zaczynając w roku tysiącnym siedmsetnym sześćdziesiątym szóstym, miesiącu Marcu, punktualnie wypłacała; oraz reasumując prawo o artylleryi W. X. Lit. a *specialiter* konstytucye *annorum* 1670, 1673, 1678 y 1717 mieć chcemy, aby IMé Pan General W. X. L. *ad praesens* będący od daty objęcia Urzędu swego, y następcy jego, nie przywłaszczając na siebie *ullo praetextu* prowentów *omnis tituli*, tak z Starostw Lipniszek y Gieronen, iako też z iurydyki Antokolskiej, z tartaku, cegielni, folwarku Wirszup, y włoki na Rzeszy, tudzież trzydziestu tysięcy złotych: Polskich z podatku czopowego Powiatu Oszmiańskiego aplikowanych, y pomienionego *quantum in vim* sympli kwarty przez Kommissyą Skarbową wypłacać mającego się corocznie należytą y dostateczną, podług obowiązku przysięgi swoiey, zdawali kalkulacyą na Kommissyji Skarbowey *ad instantiam* Instygatora *eiusdem Officii Commissarialis*, która Kommissya Skarbowa ma nietylko należyty regulament expensow artylleryjskich uczynić, ale też Generalom artylleryi W. X. L. proporcjonalną do ich Chiefowstwa wyznaczyć pensyą; ażeby zaś zupełna być mogła informacya o prowentach z Lipniszek, Gieronen, z iurydyki Antokolskiej, tartaku, cegielni, folwarku Wirszup y włoki na Rzeszy przychodzących, potrzebną być onych lustracyą przez Lustratorów do Starostw y dzierżaw Powiatu Oszmiańskiego wyznaczonych uznawamy, y aby w dalszy czas co lat pięć równie z innemi Starostwami y dzierżawami pod nowe lustracye tegoż Powiatu Lustratorów podpadały, postanawiamy; y dozór nad artylleryą W. X. Lit: z pomnożeniem *rei*

171

armamentariae W. Hetmanowi W. W. X. Lit. zalecamy, y od kwarty y hiberny podług dawnych praw wolne czyniemy.

Zachowanie WW. Hetmanow W. X. Lit. przy prawach y prerogatywach ich.

Ponieważ W. X. L. przez rekognicyą chwalebnych postępów WW. Hetmanow swoich W. Massalskiego Kaszt: Wileń: y W. Sapielhy Woiewody Połock: y ścisley przez nich praw obserwy, żąda, aby władza Hetmanow W. X. Lit. zostawiona była przy prawach y prerogatywach dawniejszych; więc niniejszym prawem stanowieny, aby ciż Hetmani W. X. Lit. na zawsze przy dawnych prawach y prerogatywach zostawali, a mianowicie według opisu konstytucyi 1717 która *in suo robore* zostawać ma.

Kwit successorom Wielm. Sołłohuba Podskarbiego W. W. X. Litewskiego.

Lubo Wiel: Ian z Dowoyna Sołłohub Podskarbi W. y Pisarz Ziemski W. X. L. *ab actu apprehensionis* Podskarbstwa W. X. Lit. to iest *ab anno 1732 a die prima Martii usque ad annum 1747 et seorsive* z dobr I. K. Mci stołowych ekonomicznych *stante Interregno* za rok 1733 na Seymie Warszawskim w roku 1738 agitującym się chociaż niedoszłym, dostatecznie *coram Deputatis a Republica*, y na innych ordynarynych y extraordinarynych Seymach *in hoc interstitio*, aż do czasu terażniejszego czyniwszy kalkulacyą *ad mentem constitutionis* roku 1717 y nad kontrakt czyli opis w teyże konstytucyi roku 1717 wyrażony, na Seymie Grodzieńskim za rok 1745 y za rok 1746 *inclusive* aukcyi po złot: Polsk: sto tysięcy na rok *libere ac spontanee*, pomnażając dochody skarbu Lit: postąpiwszy, y za pomienione lata wyrażone dwakroć sto tysięcy złotych: Pol: w skarbie W. X. Lit. w depozycie u W. Ierzego Fleminga terażniejszego Podskarbiego W. X. Lit: *ad ulteriorem Rzeczypltey dispositionem* zostawiwszy, kwitu generalnego nie otrzymał; przeto gdy Wiel: Iozef Sołłohub Wda Witeb: syn niegdy W. Iana Podskarbiego W. W. X. Lit. kalkulacye rzetelne *coram delegatis ad examinandum* produkował, które żadney wątpliwości y interpretacyi nie podpadały, zaczymy wszystkich successorow y konsuccessorow przerzeczonego niegdy Wielm: Iana Sołłohuba Podskar. W. W. X. Lit. ze wszystkich lat Podskarbstwa jego kwituujemy, y od wszelkich impetycyi, y od kogokolwiek zarzutów iakowych *perpetuis temporibus lege praesenti* uwalniamy.

172

Kwit successorom I. W. niegdy Stanisława Poniatowskiego Kasztelana Krakowskiego.

Ponieważ I. W. niegdy Stanisław Ciołek Poniatowski Kaszt. Krak. *in anno 1738* będąc Wdą Mazowieckim *in vita sua* na Seymie Walnym Warszawskim *coram Deputatis a Rplca ex omnibus perceptis et expensis* Podskarbstwa W. W. X. Lit: *ab actu* kwitu roku 1726 na Sey-

mie Grodzińskim *in rem* siebie y successorow swoich otrzymanego, za lat pięć, to iest: *pro a. 1727, 1728, 1729, 1730, 1731 a die prima Martii* zaczynaąc, a na tymże dniu, *idque prima Martii* w roku 1732 kończąc, według konstytucyi 1717 z summy corocznie dwakroć sto tysięcy zł: Pol: należący a *in summa* z remanentem tysiąca czterechset ośmdziesiąt zł: Pol: po kwicie pozostałym milion tysiąc czterysta ośmdziesiąt zł: Pol: wynoszący, y z tey całej summy *liquide* wyrachował się, y z tego kalkulacyą na terazniejszym Seymie Warszawskim zkonfederowanych Stanow autentyczną rękami Deputatow z Seymu Warszawskiego *ut supra 1738 anno* delegowanych podpisaną, successorowie s: p: I: W: Kasztellana Krak: położyli; zaczym *insistendo* tey pomienionej Seymowej kalkulacyi, *uti legaliter et realiter* expedyowanej, pomienionego nigdy I. W. Kasztellana Krak: y successorow onegoż *generaliter ad ultimum actum Ministerii* jego Podskarbstwa, *de pleno* kwituujemy.

Kwit Wielm. Ierzemu Hrabii Flemingowi Podskarbiemu W. W. X. Lit.

Ponieważ Wiel: Ierzy Hrabia Fleming Podskarbi Wiel: y Pisarz Ziemi W: X: Lit: *a data* obięcia Podskarbstwa, to iest *ab anno 1746 ad datam praesentem anni 1764 ad diem 24tam Iunii ex perceptis et justis expensis* wykalkulował się, tak podług konstytucyi 1717 roku, iako też z summy ofiarowanej dobrowolnie aukcyonowanej *quotannis* po sto tysięcy zlot: Pol: a zatym za te wszystkie wyżej specyfikowane lata tak z intrat cell nowych Rzeczypltey, iako też z dzierżawy ekonomii dobr stołowych, oraz cell starych I. K. Mei za kontraktem Nayiańszyczego Augusta Trzeciego trzymanyh *ad datam S. Iana*, to iest: *ad vigesimam quartam Iunii anni praesentis* dostatecznie wylikwidował się; więc za te wszystkie lata tak Wiel: Podskarbiego, iako y successorow jego kwituujemy, a *residuitatem* od tey ostatniej kalkulacyi pozostałą w skarbie W: X: Lit: to iest, milion sześćdziesiąt tysięcy siedmset siedmziesiąt dziewięć zł. Pol. groszy szesnaście *ad ulteriorem* Rzpltey *dispositionem* zachowujemy. Dwie zaś summy *idque* pierwszą Wiel: Chomentowskiego Wdy Mazowieckiego, drugą Wiel: Ponińskiego Wdy Poznańskiego, *successoribus* przez tegoż Wiel: Podskarbiego W. W. X. Lit. wypłacone *acceptando*, waruie sobie Rzplta, iż *successores* tak *Chomentoviani* za testamentem, iako y *Poninsciani*, żadney pretensyi o te summy do Rzeczypospolitey mieć nie będą, które iuż w rachunkach ostatnich Wiel: Podskarbiemu są przyjęte, iako przez niego *in toto* wypłacone.

Summa Urodzonego Niemierczya Podkomorzego Kiiowskiego.

Ponieważ konstytucyami *a. 1659, 1662*, a mianowicie *1690 residuitas* summy Urodzonego Ierzego Niemierczya Podkomorzego Kiiowskiego do wypłacenia ze skarbu W. X. Lit. iest naka-

zana; przeto terazniejszym prawem skarbowi W. Lit. zalecamy, ażeby *praeuia indagazione* z dawniejszych rachunkow Podskarbińskich, *et quietationibus*, ieżeliby znalesć się miały, ten dług pięćdziesiąt dwa tysięcy zł. nieodwłocznie Urodz. Augustowi Niemierczowi Chorążemu Sandomirskiemu z proweniencyi skarbu W. X. Lit. był wypłacony, *praecavenda pro re* tegoż skarbu *evictione circa quietationem* przez tegoż Urodzonego Niemierczya Chorążego Sandomirskiego.

Zapłacenie summy z skarbu W. W. X. Litewskiego Urodzonym Morykonim.

Dług Rzpltey na zapłatę woysku W. X. L. zaciągniony, dekretem Kommissyi Mińskiej *anni 1665 Iunii* szostego dnia, *ex mente* dwoch konstytucyi 1659 *et* 1661, *mediante liquidatione* nastapioney ferowanym; *ob defectum aerarii* dotąd nie zapłacony, recessem Seymu 1683 do zapłacenia ubeściczony *successoribus* U. Fredyana Morykoniego, to iest: Urodz. Marcyanowi Pisarzowi W. X. Lit. Skarbowemu, Michałowi Staroście Pomuskiemu Grodzkie: Franciszkowi Ziems. Surrogatorom Powiatu Wilkomir. należący, zaczym my Stany zkonfederowane Rzpltey widoczną uznawiając krzywdę, y znaczną stratę, którą przez niewypłacenie dotąd UUr. Morykonowie dla publicznego kredytu ponieśli pomieniony dekret Kommissyi Mińskiej *in quantitate* summy trzykroć cztery tysiący czterysta ośmdziesiąt cztery zlot. groszy siedmnaście przysądżający, ferowany, *pro satisfactione non amplius dilatanda*, dla wyżej wyrażonych UU. Morykonich *ad executionem* przywodziemy, y ztwierdzamy, tudzież ażeby onym skarb W. W. X. Lit. z summy, która się w skurbie tymże *hic et nunc* znajdować może, przed następującym Seymem *Coronationis*, za kwitem tychże UU. Morykonich *in rem Reipublicae* wypłacił, nakazujemy; oraz takową ze skarbu W. X. Lit. *determinando* exsolucyą, W. Podskarbiego W. X. Lit. że *circa calculum* przyjęta będzie, ubeściczamy.

Dług successorow nigdy Urodz. Boratynlego.

Zachowując *fidem publicam*, a stosując się do konstytucyi *annorum 1677, 1678 et 1690* y dekreto *annorum 1691 et 1753* między *successoribus* tegoż Ur. Boratynlego zaszłych, tychże *successoribus* do Kommissyi Skarbowey W. X. Lit. *pro cognitione* tegoż długu, y ieżeli się *sprawiedliwy* pokaże, *pro reali satisfactione* odsyłaamy.

Powiększenie płacy dla chorągwi Węgierskiej Marszałkowskiej W. X. Lit.

Ponieważ chorągiew Węgierska do dyspozycyi WW. Marszałkow Wielkich W. X. Lit. należąca bardzo szczupłą ma pensyą, bo tylko dwanaście tysięcy złotych konstytucyą 1717 dezygnowaną, tak dalece, że terazniejszy Marszałek Wielki W. X. Litewskiego *de proprio aere* corocznie na utrzymanie teyże chorągwi, *in obsequio publico* w W. X. Lit. y w Koronie, kon-

serwując onę w większym na usługi Rzpltey komplecie, po kilkanaście tysięcy zł. *expensui*; więc za zgodą Stanow zkonfederowanych *znaczamy*, ażeby Kommissya Skarbowa, *praesenti lege* ustanowiona, corocznie dwoma ratami, Septembrową y Marcową, iak woysko Lit. swoy zółd odbiera, nieodwłocznie *zaczawszy ab anno praesenti* na każdą ratę po zł. Pol. dziewięć tysięcy *currenti in Regno moneta*, *praeuia* Marszałka W. W. X. Lit. *quietatione*, na też chorągiew z importancyi skarbu W. X. Lit. wypłać porównywiąc *placę* teyże chorągwi *ad quantitatem* zółdu chorągwi Marszałkowskiej Koronney.

Subsidium Urodzonym Marszałkowi Konfederacyi Generalney W. X. Lit.

gorliwość Urodzonego Michała Brzostowskiego Koniuszego y Marszałka Konfederacyi W. X. Lit. *niżeli* przyzwoitą od Rzeczypospolitey odbierze wdzięczność, *subveniundo* tymczasem kosztom terazniejszego Urzędu jego, *znaczamy* ze skarbu W: X. L. sto tysięcy zlot. Pol. które żeby temuż Urodzonym Marszałkowi Konfederackiemu nieodwłocznie przez W. Podskarbiego W. W. X. Lit. wypłacone, a W. Podskarbiemu *circa calculum pro persoluto* od Rzpltey przyjęte były, mieć chcemy.

175 Reces względem podniesienia Biskupstwa Wileńskiego na Arcy-Biskupstwo.

Powszechnie obojga Stanow Prowincyi W. X. Lit. *żądania*, ażeby Biskupstwo Wileńskie na Arcy-Biskupią godność podniesione było, *ponieważ* teraz do skutku *ob rationem Interregni*, iako *in re ius Maiestaticum spectanti*, przywiedzione być nie mogą, do Seymu Koronacyjnego odkładamy.

Kommissye do ekonomii Krolewskich w Wielkim X. Litewskim.

Chcąc mieć doskonałą wiadomość o stanie terazniejszym ekonomii Krolewskich w W. X. L. *znaczamy* za Kommissarzow do ekonomii Grodzińsk. y Brzesk. z Senatu: WW. Tadeusza Ogińskiego Trockiego, Iozefa Hilzena Inflantskiego Kasztelanow; z Stanu rycerskiego: UU. Antoniego Tyzenhauza Pisarza W. W. X. Lit. Ioachima Chreptowicza Stolnika Nowogrodzkiego, Zenona Wysłoucha Miecznika Brześciń. Michała Morykoniego Pomuskiego, Iozefa Niesiołowskiego Cyryńskiego, Kazimierza Zyberka Rakańciskiego Starostow; do ekonomii Olitńskiej, z Senatu: W. Kasztelana Inflantskiego, y z Stanu rycerskiego: UU. Karola Eydziatowicza Ziem. Smoleńskiego, Iana Bychowca Grodzkiego Wołkowyskiego Sędziow, Dominika Alexandrowicza Pisarza Ziemi Lidzkiego, Iana Orzeszka Strażnika Pińskiego, Iozefa Prozora Generała Maiora woyska W. X. Lit. Iana Karola Zawiszę Porucznika Petyhorskiego; do ekonomii Mohilowskiej z Senatu: W. Tadeusza Burzyńskiego Kasztelana Smoleńskiego, z Stanu

rycerskiego: UU. Ignacego Łopacińskiego Pisarza Skarbowego W. X. Lit. Iana Iozofowicza Chlebickiego Starostę Orszańskiego, Ierzego Leparskiego Podstolego Upitskiego, Tomasza Pruszanowskiego Łowczego Rzeczyckiego, Antoniego Łapę Starodubowskiego, Iana Suchodolskiego Mściławskiego Horodniczych; którzy *zichawszy* do wspomnionych ekonomii, na czas między sobą umowiony, *absentia nonnullorum non obstante*, byle się pięciu *znaydowało*, za wiadomością skarbu W. X. Lit. one zrewidują, *procenta* y wszelkie dochody *zweryfikują*, defekta albo ruina, *ieżeli* się w których dobrach pokaże, y w czymby *reparacya* potrzebna była, *uznają*, *prawa* y przywileie iakie który *possessor* w każdej z tych ekonomii ma, *obaczą*, *nie* iednak *nie approbując* ani *kassując*, *ale* o wszystkim Rzplą na przyszłym Seymie *Coronationis* informować będą, *nie czyniąc* skarbowi wielkich *expens*, ani ubogim *poddanym* ciężkości.

Wykupno ekonomii Szawelskiej.

Zatutowana dotąd *exempcy*a ekonomii Szawelskiej, żeby *tandem* przyszła do skutku, *rekomendujemy* W. Podskarbiemu W. W. X. Lit. aby *należąca* za też ekonomią I. W. Xciu Woiwodzie Wileńskiemu summy w roku *terazniejszym* dnia dwudziestego czwartego Lipca, *praeuia verificatione* pretensyi, wypłacił, a wspomnioną ekonomią na tymże terminie *objawszy*, *ad bona mensae Regiae* przyłączył, do weryfikowania zaś wspomnionych pretensyi UU. Karola Bitofta Woyskiego Powiatu Upitskiego . . . . Wazgirda Cześnika Wdztwa Trockiego, y . . . . Giełguda Star. Okniańskiego, *non obstante unius absentia*, *znaczamy*, y *forum* do rozprawy o nie w Konfederacyi W. X. Lit. *determinujemy*. Po obięciu zaś teyże ekonomii, *summa* czterdzieści tysięcy zł. Pol. która do tych czas *Krolowi IMci in recompensam* zastawu iey z skarbu W. X. L. *placona* była, *odtąd in usus publicos* przez Kommissyą Skarbową *obrocona* być ma.

Potwierdzenie zamiany gruntow w Starostwie Homelskim z UU. Mickiewiczami zaszłey.

Zamianę gruntow w Starostwie Homelskim, którą W. Michał Xzę Czartoryski Kanclerz Wielki W. X. Lit. Ssta Homelski ku wygodzie y *pożytkowi* tego Sstwa z UU. Mickiewiczami przed lat dwudziestą uczynił, *grunt* ich dziedziczny *Susolowszczyzna* nazwany, *in contiguitate* miasta Homla będący, do Starostwa przyłączywszy, a na to miejsce *in aequivalenti* *grunt*, *alias* obręb Uroczyszczem Zielona Łąka nazwany, *onim* *wydziliwszy* y *oddawszy*, *approbujemy* y *utwierdzamy* tak, aby wspomniony *grunt* *Susolowszczyzna* *perpetue* do Starostwa Homelskiego *należał*, a UU. Mickiewiczowie y ich *successorowie*, *obrab* ten Uroczyszczem Zielona Łąka *zwany*, *prawem* *Ziemskim* *wiecznymi* *czasy* *trzymali*, na którą to *zamianę* *wszyscy* *in anno 1744* *przywilej* s. p. *Krola IMci* *Augusta Trzeciego* *in toto* *zmacniamy* y *ratyfikujemy*, y do *ogranicze-*

nia obrębu tego Zielona Łąka, Kommissarzow naznaczamy.

Rozgraniczenie Starostwa Homelskiego.

Ponieważ od dawnego czasu Starostwo Homelskie w Powiecie Rzeczyckim sytuowane, iest w różnych dyfferencyach z graniczącymi tak od dobr Krolewskich lennych y dożywotnich, iako też ziemskich y duchownych; przeto na rozgraniczenie onego ze wszystkimi graniczącymi przy Ur. Ierzym Iodce Podkomorzym Lidz. *decisivam sententiam* mieć mającym, za Kommissarzow naznaczamy, UU. Iana Buynickiego Stolnika Połockiego, ... Hutorowicza Podstarość. Grodz. Oszmiańskiego, Kaietana Podbereskiego Podstaro. Grodz. Rzeczyckiego, Iana Hurkę Pisarza Grodz. Witeb. Kazimierza Oskierkę Kasztelanica Nowogrodzkiego, Floryana Bykowskiego Stolnika Mińsk. Adama Lenkiewicza Podstolego Mozyrskiego, Dominika Zaiarskiego Cześnika Upitskiego, Pawła Bartosiewicza Łowczego Orszańskiego, Iana Suchodolskiego Horodniczego Mścisk. którzy podług przepisu praw o Kommissyach y Kommissarzach opisanych, w czasie iak najprędzszym sposobność upatrzysz, y z sobą zniosłszy się, wydadzą innotescencye wszystkim graniczącym, y *absentia nonnullorum non obstante*, byleby ich tylko pięciu było, do Homla ziada, y dyfferencye wszystkie rozsądzą, y Starostwo ponienione Homelskie *cum omnibus collateralibus* rozganią, y to wszystko wypełnią, cokolwiek do Sądow Kommissarskich będzie należało. Ieżeliby zaś Podkomorzy, lub który z Kommissarzow, albo ich kilku przed expedyowaniem y dokończeniem tej Kommissyi umrzeć miało, *in eo casu*, aby Sąd Assessorski Lit. innego Podkomorzego, y innych Kommissarzow wyznaczył, moc dajemy, y mieć chcemy.

Uspokojenie między dobrami ziemskimi, a Starostwem Ziołowskim.

Że w dobrach Sukaczach, Podlesiu, Borodyczach, y innych w Woiewodztwie Brzeskim Lit. leżących, Urodzonego Iozefa Bystrego Starosty Hutowskiego dziedzicznych, znajdują się kawalki y grunta Krolewskie do Starostwa Ziołowskiego w tymże Woiewodztwie Brzeskim Lit. leżące, należące, a z przyczyny pomieszania gruntow częste zachodzą między poddanymi kłótnie y niesnaski, na których uspokojenie *authoritate praesentis Conventus* Kommissyą postanawiamy, y na iey odprawienie Kommissarzow UU. Ignacego Wygonowskiego Pisarza Grodzkiego Brzeskiego Lit. Iozefa Woroszyłę Skarbnika Pińskiego, Bogusława Wereszczakę Łowczego Brzeskiego Lit. Franciszka Grabowskiego Oboźnego Brzeskiego Lit. Iana Orzeszkę Strażnika Pińskiego naznaczamy, zlecając onym, byle ich trzech było, *ażebym captato tempore, praevius* dwoma tygodniami *innotescentiis*, do pomienionych dobr ziechawszy, *non obstante alicujus partis contumacia*, zamianę gruntow, albo części Krolewskich za dziedziczne, oraz z budynkami y poddanymi,

servata proportione, uczynili, one odgraniczyli, hybernę, symplę kwartę y podymne na zamienne przeniesli, a cokolwiek ciż Kommissarze postanowią, to że *pro lege perpetua censeri et inviolabiliter* zachowane, *sine quibusvis motionibus et prosecutionibus*, być powinno, stanowimy.

Kommissya na rozgraniczenie dobr dziedzicznych Łyskowa y Niedźwiecka, z dzierżawą Nowym Dworem do Sstwa Wołkowyskiego należąca.

Ponieważ między dobrami dziedzicznymi Łyskowem U. Iana Bychowca Sędziego Grodzkiego Powiatu Wołkowyskiego, tudzież dobrami Niedźwieckim dziedzicznymi successorow s. p. Ur. Dominika Suchodolskiego Regenta W. X. Lit. w Powiecie Wołkowyskim leżącymi, a między dzierżawą Nowy Dwór nazwaną do Starostwa Wołkowyskiego należąca, niemałe o granice zachodzą dyfferencye; więc na rozsądzenie y uspokojenie onych, za Kommissarzow UU. Tadeusza Iundziła Podkomorzego, Marcina Olszarowicza Podsejka Grodzińskich, Ignacego Strawińskiego Woyskiego Powiatu Starodubowskiego, Boufała Pisarza Grodzkiego Grodzińskiego, y Michała Kołłontaia Chorążycza Wołkowysk. naznaczamy. Ktorzy to UU. Kommissarze, *ażebym* za wydanym przez siebie *ante terminum* Kommissyi sześciu niedzielami obwieszczeniem, *ad loca differentiarum* ziechawszy, wszelkie w granicach różnice *finaliter* uspokoiłi, kopce wysypali, dekret swoiey Kommissyi stronie pótrzebującej wydali, *authoritate praesentis Conventus* obowiązujemy, dając oraz *plenariam* teyże Kommissyi *potestatem* do uspokojenia dyfferency granicznych z innemi possessorami, a *latere* z przereczonemi dobrami ziemskimi y Krolewskimi graniczącymi, których Wielmożny Pan Michał Massalski Kasztelan Wileński Hetman W. W. X. Lit. Starosta Sądowy Wołkowyski, względem uregulowania dawney granicy Nowodworskiej, albo przereczeni dziedzice dobr Łyskowa y Niedźwiecka względem dawnych granic tychże dobr przed sąd teyże Kommissyi zapozwać zechcą, a ieżeliby z tych naznaczonych ktorego Kommissarza *fata* zaszyły, tedy pozwalamy obydwom przereczonym stronom obrać na miejsce zmarłego, innego Kommissarza.

Kommissya między Woiewodztwem Kiiowskim, a Powiatem Mozyrskim o dyfferencye.

W zachodzących dyfferencyach między Woiewodztwem Kiiowskim Powiatu Owruckiego, a Powiatem Mozyrskim, *pro finali disjudicatione* Kommissarzow z Woiewodztwa Kiiowsk: UU: Łukasza Bogdanowicza Chorążego Kiiowsk. Felicjana Birzyńskiego Chorążego Owruc: Łukasza Rybińskiego Podstolego Kiiowsk. Stanisława Baczyńskiego Woyskiego Owruc: Antoniego Korycińskiego Łowczego Owruc: Iędrzeia Trzeciaka Podczaszego Owruc: y Podstarość: Grodzkiego Żytomirskiego, a z Powiatu Mozyrskiego, Bohusława Oskierkę Kasztelanica Nowogrodzkiego, Gedeona Ieleńskiego Pisarza Dekretowe-

go W. X. Lit. Adama Ienkiewicza Podstolego Mozyrskiego, Pawła Zudrę Krayczego, Iana Wolskiego Strażnika, Rudzińskiego Regenta Grodzkiego, Urzędnikow Powiatu Mozyrskiego naznaczamy, ktorzy to UU. Kommissarze za wydanymi sześciu niedzielami, y publikowanymi w Powiecie Owruckim y Mozyrskim *ad valvas ecclesiarum* innotescencyami, w roku przyszlym tysiącnym siedmsetnym szesćdziesiątym piątym na dzień dwudziesty miesiąca Sierpnia do miasteczka Ielska w Powiecie Mozyrskim leżącego ziechawszy się, po ufundowanej Sądow iurydyckiy, naypierwey wizy granic y gruntow uczynić, dyfferencye wszelkie rozsądzić y uspokoić, dobra rozgraniczyć, y też Kommissyą, *non obstante aiorum absentia, dummodo sex Commissarii per tres ex utraque parte, non autem plures conducendi adsint*, finalnie bez żadnych limit zakończyć, grunta, *latifundia* w possessyą stronom podać *tenebuntur*; a UU. obywatele tak Woiewodztwa Kiiowskiego Powiatu Owruckiego, iako też Powiatu Mozyrskiego, prawa, przywileie, dyspozycye, rewizye, rozgraniczenia, dekreta, y wszystkie inne dokumenta *ad id negotium* służące, przed temiż Kommissarzami *reproducere* powinni będą, na każdego zaś z UU. Kommissarzow, ktorzyby na czas y miejsce naznaczone po podpisaniu innotescencyi nie przybył, y powinności swoiey zadosyc nie uczynił, winę czterechset grzywien zakładamy, o co *forum parti injuriatae* z UU. Kommissarzami z Woiewodztwa Kiiowskiego w Trybunale Koronnym *inter causas Officii cujusvis Palatinatus*, a z UU. Kommissarzami z Powiatu Mozyrskiego, w Trybunale Ziemskim Lit. *peremptorie* bez żadnych dylacyi nakazujemy.

Reformacya dobr wieczysto-lennych in naturam dobr dziedziczno-ziemskich.

Dobra wieczysto-lenne w aktualney possessyi Ur. Rafała Aloizego Oskierki Marszałka Powiatu Mozyrskiego będące, Narowlę ze wsiami Antonowem, Muchoiedami, Uchłami, Hołowczycami, Karpowiczami, y dalszemi wszystkimi atynencyami w Powiecie Mozyrskim leżące, *ex primitiva* onych *natura feudali, in naturam* dobr dziedzicznych ziemskich wiecznymi czasy *moderna lege* obracamy, y one w granicach W. X. Lit. *pro perpetuo* zachowujemy, *salvis oneribus Terrestribus Reipublicae*.

180 O zbiegłych poddanych z Powiatu Mozyrskiego, do Woiewodztwa Kiiowskiego.

Zadosyc czyniąc *desideriis* Powiatu Mozyrskiego, *forum* o zbiegłych poddanych z tegoż Powiatu w Woiewodztwo Kiiowskie, w tym Grodzie Wdztwa Kiiowskiego, do ktorego *possessores* poddanych zbiegłych należeć będą, *sine ullis dilationibus, non obstante ulla praescriptione*, według konstytucyi *millesimi sexcentissimi octogesimi quinti* naznaczamy y finalną rozprawę w tychże Grodach determinujemy.

Ubespieczenie Powiatu Mozyrskiego.

Powiat Mozyrski pograniczny, ponieważ od Haydamackich inkursy nie iest bezpiecny, co się iuz nieraz w tym Powiecie praktykowało; więc *providendo securitati* onego, *praecommittimus* W. Hetmanowi W. X. Lit. *ażebym* tenże Powiat *secundum exigentiam ad requisitionem* onego, woyskiem komputowym W. X. Lit. uspokoił.

Ubespieczenie possessyi obywatelow Powiatu Pinskięgo.

Iż niesłuszne częstokroć wynikaia *litigia*, przez ktore obywatele W. X. Lit. w starowiecznych possessyach dobr swoich dziedzicznych *turbantur*; zaczym na fundamencie tyłu praw statutu W. X. Lit. tudzież przykładem wielu Woiewodztw, Ziem y Powiatow, y Powiat Piński *authoritate Conventus nostri* warujemy, aby niczyia w tym Powiecie possessya *temere in quaestione* pociągana nie była, lecz kto tylko dyspozycye ziemskie na dobra swe, *vivente Rege Stephano*, pokaże, do dalszych dowodow y munitow nie był pociągany, y takowe dobra aby *foro et jurisdictioni Terrestri* podlegały, *praecavimus*

Reassumpcyja praw o kupach swywolnych w W. X. Litewskim.

Reassumując konstytucye 1609, 1611, 1613, 1626, 1658, 1678, 1685 o znoszeniu kup y ludzi swywolnych, y poskromieniu excessantow przez WW. Hetmanow, Regimentarzow, Starostow Grodowych, a oraz *providendo immunitati* dobr y osob patryotow W. X. Lit. *praesenti lege* iak najsćislej opisujemy, *ażebym* WW. Woiewodowie y Starostowie Grodowi, a gdzie Starostow nie ma, Marszałkowie Powiatowi, *non attento respectu personarum, neque ulla protectione, aut resistentia*, domow szlacheckich naieznikow, agressorow, z dodanym żołnierzem, *et etiam mota nobilitate*, ścigali, łapali, y do Urzędu Grodzkiego, a *stante Interregno*, do Sądow Kapturowych *pro sumendis poenis* oddawali, y *ażebym* ciż wszyscy, *cujuscunque status et conditionis*, na domy y possessye szlacheckie naiezdnicy, *personarum aggressores, legum contemptores, pro invincibilibus capitibus nulla unquam praestanda amnestia*, iak najsćislej sądeni, y w tychże sądach dekretowani byli, warujemy.

Odnowienie sprawy Urodzonego Wiktoryna Buchowieckiego.

Kryminalne pod czas Trybunału w Nowogrodku agitującego się naysćie, krwawe zranienie y zrabanie w roku 1759 Ur. Wiktoryna Buchowieckiego, przez Urodz. Iozefa Kaszycza, z naprowadzeniem Sędziow Trybunalskich popelnione, y uciążliwym prawa processem dla strony pokrzywdzoney *inique* z reformą dekretow, czynione, mimo wszystkie *sine iudicato* dekreta, *etiam ex fundo* poczynione tranzakcyje personalne, *vetante lege*, teraz odnawiamy, dekreta

in contumaciam partis gravatae ex fundo zaszcze kassuujemy, y rozprawę *de novo* we wszystkich na teraźniejszy Konfederacyi W. X. L. *authoritate* niniejszego Seymu *Convocationis solidatae* nakazujemy.

Wakanse W. X. Litewskiego.

Reassumując konstytucye *annorum* 1563, 1717 warnujemy, iż Senatoye, dygnitarstwa, Urzędy wszelkie W. X. Lit. samym tylko obywatelom W. X. Lit. w teyże Prowincyi possessye swoje niezmyslone, także *personalia* w teyże Prowincyi *merita* mającym, były konferowane, *sub nullitate obtinendorum privilegiorum*, jeżeliby przez nie mających possessyi y żadnych zasług w Prowincyi W. X. Lit. były *in posterum* otrzymane.

Biskupstwa y Opactwa *ritus Graeco-Uniti*, ażeby rodowitey szlachcie niewątpliwą *de stirpe nobili* zaszczyconym procedencją, były *in posterum* za przywilejami konferowane, a WW. Pieczętaryze obojga narodow aby przywilejow niepewney szlachcie nie pieczętowali, *sub nullitate obtentorum privilegiorum*, za wieczne postanawiamy prawo.

Zasługi W. Alexandra Suffragana Żmudzkiego y Ur. Iana Podkomorzego Wileńskiego Horainow.

Wielebno Alexandra Suffragana Żmudzkiego Referendarza W. X. L. Lit. Iana Podkomorzego Wileńskiego Horainow, znakomite y nie ustanne od lat kilkudziesiąt zasługi zalecić Krolowi IMci przyszłemu do sprawiedliwych y laskawych względow Stany Rzpltey deklarują.

Pozwolenie zamiany dobr Braszewice.

182

A że dobra Kapituły Wileńskiej Braszewice nazwane w Woiewodztwie Brzeskim Lit. leżące, są gruntami swemi z dobrami Antopol zwanemi Urodzonego Iozefa Bystrego Ssty Hutowskiego dziedzicznymi pomieszane, z kąd częste *oritur* kłótnie; więc te uspokoiąc, teyże Kapitulie *sive totum, sive partem* tych dobr dla Urodzonego Bystrego y successorow iego *jure haereditario* sprzedać, a inne *pro aequivalenti pretio*, a nie za więcej, aby taż Kapituła moc miała kupić dla siebie pozwalamy.

Kommandarya Litewska.

Urodzonego Bartłomieja Steckiego Kawalera Maltańskiego z mocy funduszu Xiążęcia IMci Mikołaja Radziwiłła Woiewody Wileńskiego, dla religii Kawalerow Maltańskich dobr Stwelowicz y Pocięki nazwanych, w Wielkim Xięstwie Litewskim w Woiewodztwie Nowogrodzkim leżących, pretendującego według opisu erekcyi, ze wszystkim tak do rozsądzania y oddania, komu z prawa y mocy funduszu należeć będzie, do Konfederacyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego odsyłamy.

Approbacya Maydeburji Ianiskiej.

Maydeburją Ianiską w Xięstwie Żmudzkiem w ekonomii Szawelskiej będącą, y kreowanie nań Woytow stanu szlacheckiego, na fundamen-

cie przywileju *erectionis* Nayaśnieyszego Zygmunta Trzeciego *sub anno* 1617 miesiąca Lipca 4 dnia datowanego y innych, temuż niastu od Nayaśnieyszych Krolow Polskich wolności, *sine praesentis erectionis* przywilejowi nadanych approbuujemy, tudzież aby przyznania wszelkich transakcyi prawnych, między szlachtą *juridice*, a nie prywatnie przed Woytem, a w niebytności iego przed Lantwoytem y osobami Magistratowemi, mieyskich zaś przed iednym tylko Urzędem, bądź Woytowskim, bądź Magistratowym były czynione, *praesenti lege* pozwalamy y warujemy.

Approbacya Maydeburji Szklowskiej y Bobrowskiej.

Przywileje dwa od Nayaśnieyszego Krola Inci Augusta III *recenter* zeszłego, ieden w roku 1762 miesiąca Kwietnia dnia 10 Wielmożnemu Xiążęciu Augustowi Czartoryskiemu Woiewodzie Ruskiemu na Maydeburją w mieście iego dziedzicznym Szklowie, drugi w roku 1762 miesiąca Grudnia dnia 1 Wielmożnemu Ignacemu Ogińskiemu Marszałkowi Wielkiemu W. X. Lit., na Maydeburją w mieście iego dziedzicznym, Bobrze, nadane, we wszystkich punktach approbuujemy y wspomniane Maydeburje z Maydeburjami Krolewskimi porównujemy.

Sprawiedliwość.

183

Chcąc pośpiech sprawiedliwości uczynić w odsądzaniu spraw wszelkich, mieć chcemy, aby sprawy wszystkie nietylko nowe, ale też y te, któreby bądź po remissach y dylacyach *in quovis foro*, bądź po kondemnatach chociażby *in ultimo gradu* wypadłych, a ieszcze *definitivam sententiam in minori subsellio* nie otrzymały, Ziemskie w Ziemskich, Grodzkie w Grodzkich Sądach *ad ultimam convictionem* prozekwowane były, y nie inaczej, tylko *per appellationem a definitiva sententia* do Trybunału wychodziły, *sub poenis evocationis*, ktoby nie należycie mimo należyte *forum* pozwał do drugiego, a Trybunały takowe sprawy dawne choćby po wszystkich dylacyach, które *iterari* już nie będą, *ad sua subsellia* odsyłać mają, oprócz tych spraw, w których zapisana w Trybunałach oczywista, y tych, w których *in accessoriis* dekreta zaszyły, takowe w Trybunałach już kończyć się mają, że zaś mimo prawo pospolite w wszelkich sprawach *subsellia* do sądenia się naznaczające *abusivus terminus* opisow rozprawowania się *in omni subsellio* porządek spraw y sądow miesza, przeto *illos abusus tollimus*, a iaka sprawa do iakiego *forum* z przepisu prawa należy, tam prozekwowana y sądzona, a nie inaczej być powinna, *sub rigore poenarum evocationis*; o obliży zaś między żyjącymi osobami, *forum* w Grodzie w Ziemstwie *ubi bona consistunt*, lub w Trybunale Ziemskim, Duchownym, y Skarbowym na obudwoch repartycyach naznaczamy.

Sądy Ziemskie.

Urzędnicy Ziemscy, Marszałek, Podkomorzy,

Chorąży, Sędziow Ziemskich czterech y Pisarz Ziemski, znosząc *abhinc* tytuł Podśędkow, obierani będą *pluralitate votorum*, nie czterech kandydatow obierając, lecz tylko do każdego Urzędu po iednemu, a gdzie iest Podśędek, ten *eo ipso* bez powtorney elekcyi ma być Sędzią, po obraniu zaś y otrzymaniu *laudi* z podpisem urzędnikow y szlachty, które tegoż dnia, którego się elekcyja skończy, *ad acta* Grodu podane być ma, za instrumentem elekcyi w Ziemstwie lub w Grodzie swego Woiewodztwa przysiągłszy, zaraz po przysiędze *in activitatem* Urzędow wchodzić będą, przeciw *privilegia* u Krola, IMci otrzymywać mają, a Krol IMc tak *electis legitime privilegia non denegabit*, a tak obrani *functionibus suis ad vitae tempora*, lub *ad ascensum* na wyższy Urząd *gaudebunt*. *Eligendi* do Urzędow Ziemskich powinni być *bens nati* y possessye ziemskie wieczyste w tymże Woiewodztwie y Powiecie, podług statutu W. X. Lit. y konstytucyi *annorum* 1562, 1563 mieć powinni. Toż samo ma się rozumieć o Urzędnikach Grodzkich y Regentach Ziemskim y Grodzkim. Sędziowie Ziemscy porządkiem w instrumencie elekcyi położonym mieysca zasiadać będą po Chorążym, przed Woyskim, y pierwszy *ex ordine* na sądach *praesidebit*, sądy podług naznaczonych prawem kadencyi sądzić będą, *sub poenis supra negligentes Officiales, non obstante duorum absentia*, w czym y Powiatowi Lidzkiemu *restituitur* prawa sądenia trojga Rokow *conformiter* do innych wszystkich Woiewodztw, a *in casu paritatis votorum* w tym Sądzie, Pisarz Ziemski na ten czas *sententiam decisivam* dać ma, gdyby zaś Pisarz umarł, Sędziowie innego wybiorą *protunc*, który zwykłą rotą przysiągłszy, zasiadać ma, poki na Seymiku nie nastąpi elekcyja Pisarza Ziemskiego. Ostrzegamy y to, iż Sędziow Ziemskich dwoch z iednego imienia w iednym Woiewodztwie, lub Powiecie obranemi być nie mogą. Seymikom zaś Elekcyinym Ziemskim, na zawsze czas po Gromniczych Gospodarskich Seymikach nazajutrz, bez uniwersałow mocą prawa naznaczamy.

Bezpieczeństwo Seymikow.

Stosując się w tym do praw W. X. Lit. *securitatem* Seymikow *cum securitate iudiciorum* rozniających, ustawujemy: iż ktoby się ważył Seymiki *tumultuarie* mieszać, drugie elekcyje na mieyscu nieprzyzwoitym robić, wiolencyje na Seymikach, na ulicach, w stancyach czynić, szlachtę z cudzych Wdztw albo żołnierzy sprowadzać do miasta, lub z bronią ognistą w zbrojach, w pancerzach, w kaftanach zbroynych na Seymiki, Sądy y Trybunały chodzić, takowy każdy *cujuscunque status et conditionis ex instantia cujusvis nobilis termino tacto* pozwany na pierwszej kadencyi Sądow Grodzkich lub Ziemskich, podług przepisu prawa, bez żadnych dylacyi, oprócz inkwizycyi, jeżeliby iey potrzeba było, *indilata* expedyować się mającey, *secundum qualitatem excessus* karany być ma, *salva in causis*

T. VII.

criminalibus tylko na Seymikach do Trybunału głównego W. X. Lit. *appellatione*; temuż prawu y Xięstwo Inflantskie podlegać ma.

Popisy.

Popisy co lat dwie aby okazowane były, nazajutrz po S. Michale; pierwszy popis ma być w roku 1765. Chorąży regestr spisany przez chorągwie y parafie szlachty okazywającej się ma podać Woiewodzie lub Kasztellanowi, a w Powiatach Marszałkom, z ktorego popisywać mają, a po popisie takowy regestr od Senatorow y Chorążego y Urzędnikow podpisany *ad acta* podany będzie, każdy szlachcie osiadłość swoię mający w tym Woiewodztwie lub Powiecie popisywać się powinien, *sub poenis legibus circumscriptis*, co y Senatorowie czynić obligowani *sub usdem poenis, ad cujusvis instantiam*, w Grodzie lub Ziemstwie *irrogandis*, a ktoby w rożnych Wdztwach lub Powiatach miał possessye, tedy w iednym popisawszy się ma otrzymać attestacyą, y już tym samym popisywać się w drugim mieyscu nie będzie obligowany, a iako *in objectionibus imparitatis*, oprócz prawem przepisanego przez wywod postępkow, nie powinny *legitimari* szlachectwa przez żadne dekreta, bez aktualnego wyvodu, tak tym bardziey wpisanie się w regestr popisowy nie służyć nie ma temu, ktoby był niepewnym szlachcicem, ktore prawo y na Xięstwo Inflantskie sciążać się ma.

185

Kommissya do korektury.

Iako sprawiedliwość iest największym dobrem obywatelow, tak aby taż sprawiedliwość przez przepisane przyzwoite reguły Sądow Iurydyckeyom przez skrocenie processu prawnego, przez poprawienie rozmaitych w sądach inkonwienieney udoskonaloną była, na ułożenie tego wszystkiego Kommissyą mieć chcemy, do ktorey z Senatu WW. Ignacego Massalskiego Biskupa Wileńskiego, Tadeusza Burzyńskiego Kasztelana Smoleńskiego; z Stanu rycerskiego: UUr. Antoniego Tyzenhauza Pisarza Lit. Kazimierza Wollowicza Marszałka Słonimskiego, Ierzego Iodkę Podkomorzego Lidzkiego, Tadeusza Iundziła Podkomorzego Grodzkiego, Mikołaja Łopacińskiego Starostę Mściślawskiego, Gedeona Ieleńskiego Pisarza Dekretowego W. X. Lit. Iana Szadurskiego Stolnika Inflantskiego, Iana Bychowca Sędziego Grodzkiego Wolkowskiego naznaczamy, którzy WW. UU. Kommissarze korekturę, *alias* rozporządzenie processu prawnego iak naydoskonaley opiszą y postanowią, uregulowanie regestrow Trybunałskich przez Wdztwa uczynią, y takowe dzieło na przyszłym Seymie Stanom Rzeczypospolitey *ad approbationem* podadzą.

Kaptury.

Ustanawiamy, iż *stante Interregno* do Sądow Kapturowych więcej Sędziow obierani nie będą, iak tylko w każdym Woiewodztwie lub Po-

7.

wiecie piętnastu, a Pisarz Ziemi w Wdztwie lub Powiecie pioro trzymać będzie, a *in absentia* jego Pisarz Grodzki; w którym Sądzie *stante Interregno* sprawy obligowe sążone być mają; do tegoż prawa y Xięstwo Inflantskie stosować się ma.

Zaslugi W. Marszałka W. W. X. Lit.

Gdy Wielmożny Ignacy Ogiński Marszałek Wielki W. X. Lit. W. Marszałka W. Koronnego przywiązane *ad Ministerium* zastępuje na Seymie terażniejszym prace, y od publicznych kosztownych nie unikał nigdy usług, w nadgodę ich zalecenie jegoż do łaskawych przysięgo Nayańniejszego Pana nappierwszych względów za sprawiedliwe uznając, w czasie swoim uczynione mieć chcemy.

Seymiki Smoleńskie y Starodubowskie.

Exulantskie Seymiki z przyczyny zatrudnienia w Seymikowaniu, aby już odtąd nie razem u XX. Bernardynów Wileńskich, lecz Seymik Starodubowski u XX. Karmelitów Bosych Wileńskich pod Ostrą Bramą, a Seymik Smoleński tamże na mieyscu u XX. Bernardynów Wileńskich, bez żadnego jednak Seymiku Starodubowskiego do Smoleńskiego, *et vicissim* Smoleńskiego do Seymiku Starodubowskiego interessowania się y przeszkody odprawowały, *praesenti lege* wyznaczamy mieysce. Urzędy zaś Ziemi y Grodzkie tegoż Woiewodztwa y Powiatu aby tylko *solis exulibus patriotis*, lub dobra nadane exulantskie trzymającym, *non vero advenis* z cudzych Woiewodztw y Powiatów rozdawane były, warujemy, wszystkie oraz tym exulom nadane y służące prawa, konstytucye, *diplomata*, *in toto* approbiujemy y utwierdzamy.

Dług Urodzonego Platera.

Summa sześć tysięcy talarów bitych przez konstytucyą 1717 *fol.* 330 Urodzonemu Ianowi Platerowi Woyskiemu Inflantskiemu w nagrodę expensow jego znacznych pod czas rezydencyi u Cara IMci dla interessow Rzeczypospolitey poniesionych, z Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit. *ad exsolvendum* naznaczona, ponieważ dotąd nie zapłacona, więc na finalne rozeznanie do Kommissyi Skarbowey Wielkiego Xięstwa Litewskiego odsyłamy.

Recess summy successorow W. Kotła Podskarbięgo W. W. X. Lit.

Summę *successoribus* W. Kotła Podskarbięgo W. W. X. Lit. y Pisarza Ziemięskiego W. X. Lit. należącą, iako iest przez konstytucyą 1736 w recess puszczona, tak y na terażniejszym Seymie, ponieważ nie przyszło do exsolucyi oney, zazgodą zkonfederowanych Stanow, w dalszy recess tę summę odkładamy.

X. Władysław Łubiński Arcybiskup Gnieźniński Primas Korony Polskiej y W. X. Lit. *salvis* iuribus et immunitatibus S. Romanae Ecclesiae. m. pp. Antonius Ostrowski Episcopus Vladislaviensis et Pomeraniae,

juribus ac immunitatibus S. Romanae Ecclesiae per omnia salvis. Theodorus Pr. Czartoryski Episcopus Poniński et Varsaviensis. Ignatius Massalski Episcopus Vilmensis salvis iuribus S. Romanae Ecclesiae salvoque instituto Reipublicae. Ignacy z Kozielska Ogiński Marszałek Wielki W. X. Lit. salvis iuribus Reipublicae, salvis praerogativis Ministeriorum et libera Electione. Michał Xiążę Czartoryski K. W. W. X. Litew. Teodor Wessel Podskarbi W. Kor. Ierzy Hrabia Fleming Podskarbi W. W. X. Litewskiego. Hieronymus Szeptycki Episcopus Plocensis, salvis iuribus S. Romanae Ecclesiae ac immunitatibus. m. pp. Andreas Baier Episcopus Culmensis, salvis iuribus et immunitatibus S. Romanae Ecclesiae, salvis quoque iuribus et praerogativis Terrarum Prussiae. Josephus Andreas C. Załuski Episcopus Kijoviensis et Cerniechoviensis, propter bonum pacis subscribo, salvis iuribus S. Romanae Ecclesiae et ritus Graeco-uniti. Salvis immunitatibus cleri et expunctis punctis contra eum, salvis iuribus Regni, M. Ducatus et Provinciarum annexarum, salvo libero veto at non libero rumpo, salva praerogativa Min. Poloniae quoad locum inaugurationis Regiae. m. pp. Gabriel Wodziński Biskup Smoleński oświadczaiąc się, iż do approbacyi Konfederacyi Litewskiej y artykułow do niej się ściągających najmniejszym zezwoleniem nie chce concurrere na życie lub rozlanie krwi ludzkiej, a dla nieokryślony mocy teyże Konfederacyi Litewskiej in materiis Status podpisuję się, salvo jure in integro Republicam concernente. Ian Wielopolski Woiewoda Sandomirski. m. pp. Michał Książę Massalski Kasztelan Wileński Hetman Wielki W. X. Lit. salvis iuribus Reipublicae et Ministeriorum Belli. Ignatius Twardowski Palatinus Calissiensis, iuribus S. Romanae Ecclesiae ac legibus Reipublicae de libera Electione, voce vetandi, jure Majestatico, libertate sese referendi ad suos Palatinatus, Officiis Palatinorum et Castellatorum totius Status saecularis, tum alternata Palatinatus Poniński cum Cracoviensi, jurisdictione Capitaneali Palatinatus Poniński et Calissiensis, iuribusque Terrarum Prussiae per omnia salvis. Kazimierz na Lubrańcu Dąbski Woiewoda Sieradzki salvis iuribus Reipublicae tum et Ministeriorum pacis et belli, antiqua forma Consiliorum et iudiciorum, salvis iuribus Terrarum Prussiae. Tadeusz Ogiński Kasztelan Trocki Starosta Retowski. m. pp. Andrzej Zamoyski Woiewoda Inowrocławski. August Alexander Xiążę Czartoryski Woiewoda General Ziem Ruskich, woysk Koronnych Generalny Regimentarz. Piotr Sapięha Woiewoda General Ziem Smoleńskich. Alexander Sapięha Woiewoda Połocki Hetman Pol. W. X. Lit. salvis iuribus Reipublicae et Ministeriorum Belli. Ignacy Cetner Woiewoda Belzki. m. pp. Iozef Antoni Iunosza Podoski Woiewoda Plocki. m. pp. Iozef Dowoyna Solohub Woiewoda Witebski. m. pp. Stanisław Bernard Gozdki Woiewoda General Ziem Podlaskich: salvis iuribus S. Romanae Ecclesiae et Reipublicae, salvis legibus omnibus de libera electione latis, salva veteri libertate, aequalitate, liberaque voce, salvo in omni jure Majestatico, et salva in omni constitutione 1736 anni, salva libertate se referendi ad suos Palatinatus, nec non salvo jure Palatinorum, Castellatorum, totiusque Status saecularis, salvis iuribus Prussiae, etsalvis iuribus Palatinatus Podlachiae, et salvo jure Academiae Cracoviensis, Vilmensis et Zamoysensis. Konstanty Ludwik Plater Woiewoda Męcisławski. m. pp. Paweł Hrabia na Ostromecku Mostowski Woiewoda Pomorski Starosta Skarszewski, salvis iuribus Terrarum Prussiae et immunitate civitatum majorum, ac salvo per Comitia instructorio thelonci constituendo, tum salva post expletum biennium ad consilia innovatione aliorum Commissariorum, et tollendi contributionis capitalis in utrisque Provinciis. Iosephus Mielżyński Castellanus Poniński, salvis tam alternata Palatinatus Poniński cum Cracoviensi, quam et praecustoditione, ut tollendo solutionem contributionis capitalis ex utraque Provincia provenientis ex bonis lustrationi subjectis augendus, et a judaeis, et ex thelonco adpraesens sancito percipiendus in solam solutionem stipendorum, non vero in alias necessitates

187

convertatur. Rochus Rola Zbięwski Castellanus Calissiensis, salva eadem ut supra alternata Palatinatus Poniński cum Cracoviensi, tum tollenda contributione capitali Palatinatus Majoris Poloniae. Joannes z Mącznik Mączyński Castellanus Siradiensis salvo libero voto et antiqua forma Iudiciorum Tribunalitiorum ac praerogativa Iudicii Terrestris Siradiensis. m. pp. Andrzej Moszczeński Kasztelan Inowrocławski. Tadeusz z Burzyna Burzyński Kasztelan Smoleński. Stanisław Sługocki Kasztelan Lubelski. Iozef Siemianowski Kasztelan Rawski. Josephus Hyżen Castellanus Ducatus Livoniae, salvis salvandis. Roch Michał Iabłonowski Kasztelan Wiślicki. m. pp. Alexander z Chyczowa Romer Kasztelan Zawichostki. m. pp. Antoni z Morska Morski Kasztelan Ziemi Przemyskiej. m. pp. Fr. Xawery Korwin Kochanowski Kasztelan Czechowski. m. pp. Edward Garczyński Kasztelan Rospirski, salva antiqua forma Iudiciorum Tribun. atque Iudicii Terrestris Sirad. m. pp. Josephus Sarius Jakliński Castellanus Oświecimensis. m. pp. Antoni Ian z Rotworowa Rostworowski Kasztelan Z. Zakroczymskiej. m. pp. Adam na Klewaniu y Zukowiu Xżę Czartoryski, General Ziem Podolskich Marszałek Konfederacyi Seymu Konwokacyinego. Hieronim Wielopolski Kon. Kor. S. Z. Posel Woiewodztwa Krakowskiego, salvis constitutionibus de coronatione Regum, m. pp. Stanisław Nałęcz Małachowski Sand. Starosta, Posel Wdztwa Krak. salva in toto const. 1669 et solenni protestatione przeciw punktowi Koronacyi, iako też zachowując wolny głos w swym szacunku y używaniu na obradach publicznych. Stanisław Kostka Dembiński Podcz. Krak. Posel Wdztwa Krakowskiego, salvis constitutionibus względem Koronacyi w Krakowie, et usibus Palatinatus Cracoviensis względem liberi veto na obradach publicznych. Iozef Wielopolski Starosta Landskoroński, Posel Woiewodztwa Krakowskiego, salvis constitutionibus de coronatione Regum. m. pp. Franciszek Wierusz Walknowski, Iudex Terrestris Marchalcus Iudiciorum Capturalium Palatinatus Calissiensis ac ex Palatinatu Poniński Nuntius, ad salvas circa subscriptionem Illustris Magnifici Castellani Poniński expressas sese referendo. m. pp. Antoni Krzęcki Podstoli Poznański Posel Woiewodztwa Poznańskiego salva eadem ut supra immediate. m. pp. Maciej z Głisna Głiszczyński, Ziemi y Kapturowy Wodztwa Kaliskiego Pisarz, Posel Woiewodztwa Poznańskiego, referendo se ad salvam circa subscriptionem J. M. Castellani Poniński expressam, salva quoque libera electione et jure vetandi. m. pp. Władysław Gurowski Kaszt. Poznański, Posel Wdztwa Poznań. cum salvis per Illustrem Castel. Posnan. annotatis. Kazimierz z Małoszyna Raczynski, Marszałek Konfederacyi Woiewodztw Wielkopolskich y Posel Woiewodztwa Poznańskiego, referendo se ad salvam per Illrem Magnificum Castellanus Ponińskiensem inscriptam. m. pp. Ian z Lipęgo Lipski, Posel Woiewodztwa Poznańskiego, referendo se ad salvam per Illustrem Magnificum Castellanus Ponińskiensem inscriptam. Ian Antoni Horain Podkomorz y Posel Woiewodztwa Wileńskiego, Starosta Ialowski. m. pp. Krzysztof Giedroyc Stolnik y Posel Woiewodztwa Wileń. salvis iuribus et libertatibus Reipublicae, salva antiqua forma regiminis et libera voce vetandi. Ignacy de Campo Scypion Star. Sądowy y Posel Powiatu Lidzkiego, salvis ex integro antiquis iuribus et legibus Reipublicae, oraz biorąc ad referendum do braci opisanie wolnego głosu na Seymach y Seymikach. Dominik Alexandrowicz Pisarz Ziemi y Posel Powiatu Lidzkiego, opisanie wolnego głosu y punkt Seymikowania biorąc ad referendum do braci. Michał Morykoni Ssta Pomuski, Surrogator Grodzki y Posel Powiatu Wilkomirskiego. m. pp. Alexander z Krzetuszewa Wawrzecki Sędzia woysk W. X. Lit. Marszałek Konfederacyi, Stolnik y Posel Powiatu Braclawskiego, salva per omnia illaesa aequalitate et libertate ubi competierit de jure vetandi et legibus Ministeriorum, ac ut exorbitantius ante liberam Electionem satis fiat. Ignacy z Łopacina Łopaciński Pisarz Skar. W. X. Lit. Posel Powiatu Braclaw. salvis libertatibus Rzeczypospolitey et iuribus Ministeriorum Belli, biorąc ad referendum do

188

braci to wszystko co się tycze wolnego głosu. Stanisław Lubomirski Strażnik Wielki Koronny, Posel Woiewodztwa Sandomirskiego. Iozef Wład. Grzymała z Siedlea Siedlecki, Posel Woiewodztwa Sandomirskiego. m. pp. Andrzej na Smogorzowie Dunin Wasowicz, Posel Woiewod. Sandomirskiego. m. pp. Antoni z Tymnicy Tymniński, Podczaszy, Podstarości Grodz. Stężycki y Posel Woiewodztwa Sandomirskiego. m. pp. Mikołaj Nałęcz Małachowski Opczyński Starosta, Posel Wdztwa Sandomirskiego, salva libera voce vetandi et iuribus Coronationis Regis sancitis. Andrzej z Dobiecina Dobiecki Czoćnik Powiatu Chęcińskiego, Posel z tegoż Powiatu Woiewodztwa Sandomirskiego, salvis iuribus, privilegiis, decretis Assessorialibus Universitat. Leopoliensis. in integro manentibus. m. pp. Woyciech z Herbna Rydzyski Stolnik Poznański, Pułkownik Hussarski N. Krol. Posel Woiewodztwa Kaliskiego referendo sese ad Castellana. Poniński salvam. m. pp. Ian Korytowski Podstoli y Posel Woiewodztwa Kaliskiego, referendo se ad salvam subscriptam J. M. Castellani Poniński. Antoni Poniński Starosta Kopanicki Posel Woiewodztwa Kaliskiego. Josephus Suchorzewski Nuntius Calissiensis, referendo se ad salvam J. M. Castellani Posnan. Florianus Mielżyński Capitaneides Kcinensis Nuntius Calissiensis, cum referentia ad salvas Illustris Magnifici Castellani Poniński. Antonius Bogucki Nuntius Calissiensis, referendo se in toto ad salvas sub inscriptione Illustris Magnifici Castellani Poniński exaratas. Andrzej Ukolski, Ciwon, Podkomorz y Posel Woiewodztwa Trockiego, salvis iuribus Reipublicae, voce vetandi et ordine Seymovania per constitutionem anni 1690 praescripto. Antoni Tyzenhaus Pisarz W. W. X. Lit. Marszałek y Posel Powiatu Grodzkiego. Iozef Chreptowicz Stolnik Nowograd. Posel z Powiatu Grodzkiego, salvis praerogativis Ministeriorum Belli. Antoni Zabięło, Łowczy W. W. X. Lit. Marszałek Powiatu Kowieńskiego y Posel tegoż Powiatu. Iozef Prozor Starosta Sądowy y Posel Powiatu Kowieńskiego. m. pp. Ierzy z Hanusa Leparski Podstoli y Posel Powiatu Upińskiego. Stanisław z Głogowy Kossowski, Starosta Sieradzki y Posel tegoż Woiewodztwa, salvis iuribus o Trybunale y o Pisarzu Ziemi Sieradzkim. Hyacynt Nałęcz Małachowski Starosta Piotrkowski, Marszałek Generalny Konfederacyi y Posel Wdztwa Sieradzkiego, intuitu formy seymikowania, biorąc się ad referendum do braci. m. pp. Alexander Mączyński Chorąży y Posel Wdztwa Sieradzkiego, salvis iuribus o Trybunale y Pisarzu Ziemi Sieradzkim. m. pp. Joannes de Kobierzycko Kobierzycki: Supdapifer et Nuntius Palatin. Sierad. salvis iuribus Sanctae Romanae Ecclesiae Catholicae, tum articulis contra dissidentes in religione, salvaque voce vetandi, ac libere sentiendi, salvis quoque iuribus Reipublicae ac legibus antiquis de forma, modo, et loco Iudiciorum Tribunalitiorum, tum praerogativa Iudicii Terrestris Siradiensis ac Lublinsensis, sancitis, cum referentia do braci, tum praecustoditione ut proventus publici ex thelonco generali, quarta, et a judaeis praesenti Confederatione adinventi. ac per Consilium Oeconomicum adinventi, ad thesaurumque Regni importandi, in solam extinctionem contributionis capitalis a Provincia Majoris Poloniae amplius insupportabilis convertantur, legibusque antiquis ac dispositione panis bene merentium in toto serventur, salvisque iuribus Academiae Leopoliensis Societatis Jesu, ac decretis Assessorialibus ex integro manentibus. Woyciech Męciński Starosta y Posel Wieluński, salva illaesa libertate et immunitate liberi veto in Comitibus Generalibus Regni, tum salvis iuribus Palatinatus Cracoviensis in omni. Ignacy Drogosław z Skorzewa Skorzewski Podstoli Powiatu Ostrzeszowskiego, Posel Ziemi Wieluńskiej y Powiatu Ostrzeszowskiego, salva ad referendum nobilitati pluralitatevotorum, electione Comitiorum Terrestrium, et conservatione sine praenudicio konstytucyi millesimi sexcentis septimi, volumine 4 fol. 939 titulo: Uwolnienie dworow szlacheckich w mieście Wieluniu jure Terrestris nadanych. Roch z Głogowy Kossowski Podskarbi Nadworny Koron. Posel Wdztwa Łęczyckiego. m. pp. Karol Saryusz

Gomoliński Podkomorzy y Poseł Wdztwa Łęczyckiego, salvo libero veto, et libertate z ostrzeżeniem, aby pogłowne z dobr ziemskich z pierwszym importancy kwarty, pogłownego żydowskiego, cla, na Kommissyi zniezione było: in casum non suppressionis, przez wysoke sub non exactione, a przez Woiewodztwa, Ziemię obciążone, non exsolutione praecavetur. m. pp. Szymon na Dzierzbicach Dzierzbicki Chorąży y Poseł Wdztwa Łęczyckiego. m. pp. Jan Chodkiewicz Starosta Wielelski Poseł z Xięstwa Żmudzkiego. m. pp. Michał Iozef Gorski Cicon y Poseł Xięstwa Żmudzkiego, Wickszn. Uzwiązki Starosta, salva libera voce vetandi, podpisują się. Antoni z Głogowy Kossowski G. W. K. Poseł Woiewodztwa Brzeskiego y Marszałek Konfederacyi Woiewodztw Kuiawskich, cum protestatione contra omnes salvas integritati, securitati, et utilitatibus ac sancitis tey Konfederacyi repugnant. Dyzmas na Trzebieczny Trzebiecki, Stolnik Woiewodztwa Inowrocławskiego, Poseł Woiewodztwa Brzeskiego Kuiawskiego, cum protestatione przeciw wszelkim ostrzeżeniom prawu sprawiedliwości, spokojności, pożytkom Rzeczypospolitey y ustawom terażniejszy Konfederacyi przeciwnym. Jan Kaletan Iliński Starosta Zytomirski Poseł Wdztwa Kiowskiego salva constitutione o extradycey poddanych z Wdztwa Kiowskiego, a z Powiatu Owruckiego do Powiatu Mozyrskiego. Jan Hrabia z Gory Skarbk Starosta Tuszyn. Poseł Woiewodztwa Inowrocławskiego salva electione Nuntiorum ad normam nunc constitutae electionis deputatorum, salvaque advenienda dispositione panis bene merentium, ne insupportabilis inter pares praepotentia praesumat, et libertas supprimatur. Jan Alexand. z Dolnego Kraszewa Kraszewski, Chorąży Pancerny, Poseł Woiewodztwa Inowrocław. m. pp. Iozef Leon z Rutkowic Rutkowski Sędzia Ziemi y Poseł Dobrzyński P. Hus. W. Kor. m. pp. Fabian Rościszewski Podstoli y Poseł Ziemi Dobrzyńskiej. Salwę czynią w trzech projektach: w pierwszym, że ratyfikacyi nie masz od Dworu Petersburskiego względem przyznania tytułu: caley Rusi; w drugim na clo generalne, żeby nie pacili wszyscy bracia szlachta od zboż y innych rzeczy na własnych swoich gruntach mających, ponieważ dosyć uciążeni iesteśmy pogłownym; w trzecim, na pluralitatem iakom nigdy nie pozwalal na wszelkich subselliach wotować, tylko brałem się ad referendum do braci, tak y teraz nie pozwalam. Alexander Borzęcki Poseł Wdztwa Ruskiego Ziemi Lwowskiej salva prerogativa Minoris Poloniae, intuitu Coronationis Regum. m. pp. Alexander z Morska Morski Chorąży y Poseł Ziemi Przemyskiej, Porucznik W. K. Rzeczypospolitey. Salva in toto iuris vetandi et coactione prerogatyw Hetmanow Koronnych y Litew. Jan z Drohoiowa Drohoiowski Chorąży Zydaczewski Poseł Wdztwa Ruskiego Ziemi Przemyskiej, salva contra nonnullas salvas, którzy inaczej decydowali w obecności Stanow Rzeczypospolitey, a niewiem iaką myślą podpisali się: Iozef z Malic Malicki Chorąży y Poseł Ziemi Sanockiej, salvis iuribus Ecclesiae ritus Graeci Latino Uniti. m. pp. Michał z Bukowa Bukowski. Stolnik y Poseł Ziemi Sanockiej, salvis iuribus Ecclesiae ritus Graeci Latino uniti. m. pp. Franciszek Rzewuski Pisarz Polny Koronny Poseł Ziemi Halickiej. Tadeusz Dziedoszycki Podkom. y Poseł Ziemi Halickiej, salva constitutione anni 1669 titulo: ratio wolnego głosu, coactione praerogativarum buław Koronnych y Litewskich, et iuribus Ecclesiae ritus Graeco-uniti. Jan z Goleiowa Goleiowski Podstoli Trębowelski, Regent Ziemi Lwowski, Poseł Ziemi Halickiej, salva veteri libertate, dominiisque et titulo Russiae Prussiae Regis Poloniarum in toto manent: praecustoditaque salva W. I. P. Dziedoszyckiego, Podkomorzego Halickiego, interposita, podpisują się. m. pp. Ignacy Potocki Starosta Gliniański General Lieutnant, Poseł Ziemi Halickiej, Kommissarz obrany od Stanow ad Consilium Bellicum cum eadem salva, iak kollega I. P. Podkomorzy Halicki. Iozef Komorowski Starosta Ochozki, Poseł Ziemi Chelmskiej, salva coactione Rządu wojska Litewskiego z Koronnym. Stanisław na Korcu Xiążę Czartoryski Łowczy W. Kor. Poseł Woiewodztwa Wołyńskiego, Staro-

sta Łucki. Materyą seymikowania pluralitate votorum, iakom brał in facie Statuum Reipublicae, tak y teraz biorę ad referendum do braci, którym selvam per omnia libertatem Seymikowania, iak sami zelchcą, y ustanowią, sobie ostrzegam, salvisque iuribus et libertatibus Reipublicae. m. pp. Mikołaj Iunosza Piaskowski Wojski Włodzimirski, Poseł Woiewodztwa Wołyńskiego, biorąc sposob kończenia wszystkich Seymikow do braci podpisują się. m. pp. Jan Stecki Starosta Stawiski, Poseł Woiewodztwa Wołyńskiego, też referencya do Woiewodztwa ostrzegając podpisują się. m. pp. Mikołaj z Zmigroda Stadnicki Chorąży y Poseł Podolski. m. pp. Kaletan Hryniewicki, Podczaszy Latyczewski, Podstarosta Grodzki Kamieniecki, Poseł Woiewodztwa Podolskiego. m. pp. Sebastian z Gawron Gawroński, Podstoli Powiatu Podstarosta Grodzki Latyczewski, Poseł Woiewodztwa Podolskiego. Karol Eydziatowicz, Sędzia Ziemi Woiewodztwa Smoleńskiego, y Poseł, salvis iuribus, diplomatibus in rem exulum Woiewodztwa Smoleńskiego servientibus. Antoni Felicyan Tołoczko, Poseł Woiewodztwa Smoleńskiego Pisarz Grodzki Powiatu Wołkowyskiego, Chorąży Petyhorski buławy Polney W. X. Lit. Jan Karol Kieczygałło Hrabia na Baksztach Zawisza Pnk. Petyhorski, y Poseł Powiatu Starodubowskiego. Salva iuribus, diplomatibus in rem exulum Powiatu Starodubowskiego servientibus. Antoni Białoiczewski Łappa, Horodniczy, Poseł Powiatu Starodubowskiego, podpisują się, salvis iuribus et libertatibus Reipublicae. I. Zamoyski Starosta y Poseł Lubelski. Hyacinthus Ieziński Thesaurarius Lucoviensis, Nuntius Palatin. Lublinensis. Salva Reipublicae circa antiquas leges libertate, salva libera voce in omnibus Comitibus vetandi ad referendum in omnibus punctis Palatinatu, me subscribo. Iozef Stellicki Poseł Woiewodztwa Połoc. Starosta Chlew. salvis iuribus, libertatibus et praerogativis Reipublicae. Iozef Chrapowiecki Podkomorzy Nad. I. K. Mei Gen. M. W. W. X. Lit. Poseł Wdztwa Połockiego. Salvis omnibus libertatibus et legibus Reipublicae et annexarum Prov. necnon libera vetandi voce salvisque iuribus et diplomatibus in rem exulum Woiewodztwa Smoleńskiego, et iuribus Academiae Leopoliensis, ac decretis Assessorialibus ex integro. Kazimierz Ciołek Poniatowski Podkomorzy Koronny, Poseł Bełzki. Franciszek z Głogowa Głogowski Starosta Krzywiewski Poseł Bełzki, salvis privilegiis et immunitibus Provinciae Prussiae praerogativis, iuribusque tam Regni Poloniae quam Magni Ducatus Lithuaniae libera voce vetandi reservatis, et praecustoditis. Iozef Xiążę Radziwiłł Ordynat Klecki, Poseł Wdztwa Nowogrodzkiego. m. pp. Iozef Korbok Nicziolowski Starosta Cyryński Gen. M. woysk W. X. Lit. Poseł y Pułkow. Woiewodztwa Nowogrodzkiego. m. pp. Ludwik Antoni z Brouna Broński Koniuszy y Poseł Powiatu Slonimskiego. m. pp. Stefan Olendski Marszałek y Poseł Powiatu Wołkowyskiego, m. pp. Jan Bychowicz, Poseł Sędzia Grodzki Powiatu Wołkowyskiego, salva libera voce vigore konstytycyi anni 1718. Stephanus Dembowski, Capitaneus, Nuntius et Mareschalcus Confoederati Palatinatus Plocensis, salva protestatione contra omnes salvas legi repugnantes m. pp. Franciszek Ignacy Rościszewski Sędzia Ziemi y Poseł Wdztwa Plockiego, salva cum solenni protestatione contra omnes salvas legi modernae per pluralitatem constitutae, et eadem contrarias, m. pp. Antoni Niszczeycki Cześnik Ziemi Zawkrzyńskiej, Poseł Wdztwa Plockiego. m. pp. Michał Bońkowski Podwoiewodzy y Poseł Woiewodztwa Plockiego. m. pp. Leonard Pociy O. W. W. X. Lit. Poseł Wdztwa Witebskiego. Piotr Bohomolec Stolnik y Poseł Wdztwa Witebskiego, salvis iuribus, libertatibus, et praerogativis Reipublicae, iuxta immediate usitatam formam regimini, et praecipue libera in omni vetandi voce, cum protestatione contra contraria. Jan Hlebicki Iozefowicz Starosta Sądowy y Poseł Powiatu Orszańskiego, salvis ex integro antiquis iuribus, et legibus Reipublicae, oraz biorąc ad referendum do braci opisanie wolnego głosu na Seymach y Seymikach. Jan Zambrzycki Stolnik y Poseł Powiatu Orszańskiego. Michael Karczewski Succamerarius et Nuntius Terrae Cernensis, salva integri-

190

tate iurium Regni et libertatis Reipublicae, iuribusque Supremi Mareschalci Regni, salva exvinculatione ab onere capitalis bonorum terrestrium, in cuius exvinculationis finem concessa est alia contributio. m. pp. Iosephus Alexander in Mrokow Mrokowski Ensifer Terrae Varsaviensis Vice-Capitaneus Castr. Cernensis, cum eadem salva superius apposita. m. pp. Stanisław Ciołek Poniatowski Stolnik W. X. Lit. Poseł Xięstwa Mazowieckiego z Ziemi Warszawskiej. Teodor na Szydłowie Szydłowski Chorąży y Poseł Ziemi Warszawskiej, salvis iuribus S. Romanae Ecclesiae, et Reipublicae, libertatibusque ejusdem, ac Ducatus Masoviae, ac exvinculatione a contributione et onere capitalis, in cuius locum aliae concessae contributiones. m. pp. Iozef z Wilczewa Wilczewski Podkomorzy y Poseł Ziemi Wiskiej. Cum solenni manifestatione przeciwko wszystkim salwom, ktoreby terażniejszego Seymu Convocationis sancta in dubium vocare chciały. m. pp. Jan Michał Rostkowski, Wiski, Wąsowski Starosta, Poseł Xięstwa Mazowieckiego z Ziemi Wiskiej. m. pp. Maciej Szymanski Starosta y Poseł Ziemi Wyszogrodzkiej Xstwa Mazowieckiego. m. pp. Klemens Nakwaski Pisarz Ziemi y Grodzki Ziemi Wyszogrodzkiej, salvis iuribus Ducatus Masoviae. m. pp. Iozef Młocki Starosta y Poseł Ziemi Zakroczymskiej, salva libera voce vetandi, iuribusque Ducatus Masoviae m. pp. Iozef na Bystrzech Bystry Starosta Hutowski, Poseł Ziemi Zakroczymskiej, salva ut immediate expressa. Franciszek na Podosiu Podosi Starosta Rypiński, Poseł Xięstwa Mazowieckiego Ziemi Ciechanowskiej salvis exceptis Ducatus Masoviae. Jan Chryzostom Kraiewski Instygator Koronny, Poseł Xięstwa Mazowieckiego Ziemi Ciechanowskiej salvis iuribus et exceptis Ducatus Masoviae, m. pp. Antoni Glinka Podkomorzy y Poseł Ziemi Łomżyńskiej Xięstwa Mazowieckiego, salvo jure vetandi. m. pp. Antoni Nałęcz Małachowski Ostrołęcki Starosta Poseł Xięstwa Mazowieckiego, y Marszałek Sądow Kapturowych Ziemi Łomżyńskiej. Delegatus ad pacta conventa, latusque Primatiale, salva wolnego głosu tak na Seymach, y Seymikach w czym iako in facie Stanow Rzeczypospolitey brałem się ad referendum do braci, tak również y teraz biorę. m. pp. Wojciech Kazimierz Chądzyński Woyski Rożański, Poseł Xięstwa Mazowieckiego z Ziemi Rożańskiej. Wiktoryn Tadeusz na Karniewie Kostka Karniewski, Pisarz Rożański, Poseł Xięstwa Mazowieckiego z Ziemi Rożańskiej. m. pp. Baltazar Kolumna z Obor Oborski Chorąży y Poseł Ziemi Liwskiej, salvis iuribus et exceptis Ducatus Masoviae, m. pp. Karol Wodziński Podkomorzyc Liwski y Poseł teyże Ziemi Wdztwa Mazowieckiego. m. pp. Tomasz z Tęczyna Ossoliński, Starosta Nurski, Poseł Xięstwa Mazowieckiego z Ziemi Nurskiej, salvis iuribus liberae vocis vetandi, m. pp. Alexander z Tęczyna Ossoliński Starosta Drohicki, Poseł Wdztwa Podlaskiego z Ziemi Drohickiej, salvis iuribus Sacrae Romanae Ecclesiae utriusque ritus. Salva libera voce vetandi, salva manutione rowney zawsze z Senatem influencyi Stanu rycerskiego ad omnia consilia, reservata praecustoditione przeciw wszelkim dyspozycjom skarbu Koronnego per Senat Consilia, tudzież aby wszelkie proveniencye z uchwalonych na Seymie terażniejszym podatkow wyniknąć mające, nie inaczej tylko na zniesienie pogłownego obrocone były, salva także adjuncta de non admissione indygenatow, nobilitacyi, y dyssydentow ad quaevis Officia, salvis iuribus Wdztwa Podlaskiego et praerogativis Generalu Ziemi Drohickiej, necnon salva referentia do Wdztwa moiego względem pospolitego ruszenia. Salvis per omnia iuribus S. Romanae Ecclesiae et Graeco-unitae, tum immunitatibus Palatinatus sui, atque laudis in tuitionem iurium cardinalium, liberaeque vocis vetandi illaese manent. sancitis, inherendo praecustoditioni publicae, cum solenni protestatione contra dissidentes, munera quaevis dignitatum ac officiorum obunda praesument: de non admissione indigenatus manifestando, necnon salvis summis in solam sublationem gravis oneris subsidii charitativi vulgo pogłownego per praesent: Confoederationem ex preventibus Reipublicae adinventis, tum quoque non derogando quid-

191

quam auctoritati et paritati in omnibus Consiliis Status equestri Ordinis cum Senatorio, a względem pospolitego ruszenia referendo me do braci, podpisują się. Franciszek Marcelli na Kossowie Ciołek Kossowski, Woyski Ziemi Mielnickiej, Poseł Ziemi Drohickiej Wdztwa Podlaskiego, m. pp. Alexander Hrabia Butler Starosta y Poseł Ziemi Mielnickiej Wdztwa Podlaskiego, salvis iuribus cardinalibus in pleno robore libertatis servandis, necnon sublationis oneris subsidii charitativi. Leo de Kuczyno Kuczynski Dapifer Terrae Mielnicensis ex Palat. Podlachiae et eadem Terra Mielnicensi Nuntius, salvis iuribus Sacrae Romanae Ecclesiae utriusque ritus, cum protestatione tam contra dissidentes acatholicos, quam etiam contra omnes in genere vendicantes praerogativam indigenatus ac nobilitatis, salvisque per omnia praerogativis Ordinis equestri in Consiliis Status; liberaque circa legem voce vetandi, salvis modernis adinventis ad aerarium publicum influendis, in sublationem oneris subsidii charitativi, to jest pogłownego szlacheckiego, lege praesenti constitutis preventibus, tum iuribus, ac privilegiis Palatinatus Podlachiae illaesis manentibus. Ad extremum intuitu expeditionis bellicae referentiam ad concives mihi praecavendo subscribo. m. pp. Iozef Antoni na Łuszczewie Łuszczewski Sędzia Ziemi Sochaczewskiej, ostrzegając aby podatek pogłownego, ponieważ inne postanowione nastąpiły podatki, zniezione zostało; podpisują się. m. pp. Roch Lasocki, Skarbnik Ziemi Rawskiej, Poseł Woiewodztwa Rawskiego z Ziemi Sochaczewskiej. m. pp. Antoni na Brzezinach Lasocki Starosta Gostyński, Poseł Wdztwa Rawskiego z Ziemi Gostyńskiej. m. pp. Iozef Sosnowski, Pisarz W. W. X. Lit. Starosta Sądowy, Marszałek Konfederacyi, y Poseł Wdztwa Brześcińskiego. protestując się przeciwko wszelkim salwom nienależytym, y niemogącym cożkolwiek uiąć lub przydać ustawom Rzeczypospolitey, ktore y chcącego y niechającego być posłusznym prawu obywatela rownie obligują y konieczne. m. pp. Zenon Kazimierz Wyslouch, Miecznik Poseł Woiewodztwa Brześcińskiego. Jan Orzeszko Strażnik y Poseł Powiatu Pińsk. m. pp. Mikołaj Tadeusz z Łopacina Łopaciński Starosta Sądowy y Poseł Woiewodztwa Mściślaw. salvis ex integro legibus Reipublicae per tres Ordines sancitis, necnon iuribus Ministeriorum Pacis et belli, biorąc oraz ad referendum do braci circumscriptionem liberi veto. m. pp. Jan Suchodolski Horodniczy y Poseł Wdztwa Mściślawsk. salvis antiquis iuribus et libertatibus względem wolnego głosu szlacheckiego na Seymach, y Seymikach, biorąc o wszystko ad referendum do braci. Alexander na Starey Czertwertni Swatopolk Xiążę Czetwertynski Podśadek Ziemi, Marszałek Konfederacyi, Poseł Woiewodztwa Braclawskiego. Bogdan Ostrowski Chorąży, Poseł y Marszałek Sądow Kapturowych Wdztwa Braclawskiego. Leonard Marcin z Swieykow Swieykowski Stolnik Powiatu y Podstarosta Grodz. Winnicki, Poseł Wdztwa Braclawskiego. m. pp. Ignacy Kolumna Czosnowski Starosta Salnicki, General Maior, Poseł Woiewodztwa Braclawskiego, m. pp. Stanisław Fortunat Nowowieyski Starosta Chruścieniecki, Poseł Wdztwa Braclawskiego. Tomasz Dorożyński Podstoli Powiatu Zwinogradzkiego Poseł Wdztwa Braclawskiego. Antoni Przeczdzicki Referendarz W. X. Lit. Poseł Woiewodztwa Mińskiego. Antoni na Lohoyku Tyszkiewicz G. M. W. W. Lit. Poseł Wdztwa Mińskiego. m. pp. Rafał Aloizy Oskierka, Marszałek Powiatowy y Konfederacki, oraz Poseł z Powiatu Mozyrskiego, salva per omnia integritate sancitorum praesentis Conventus. Geodeon Ieleński Pisarz Dekretowy W. X. Lit. Poseł Powiatu Mozyrskiego, salvis per omnia iuribus, libertatibus, immunitatibus Reipublicae et annexarum Provinciae, integritate limitum Korony Polskiej y W. X. Lit. oraz plenariis titulis Nayiańszych Regnantow Polskich, salvis praerogativis Ministeriorum, biorąc ad referendum do braci względem cyrkumskripcyi liberi veto. Kazimierz na Chalczu Chalecki Starosta Rzezański, Poseł Powiatu Rzezyckiego, salvis iuribus Reipublicae. Tomasz Pruszanowski Łowczy y Poseł Powiatu Rzezyckiego. Tomasz z Długiego Dłuski Łowczy

192

Wodztwa y Sędzia Grodu Lubelskiego, Posel Xięstwa Inflantskiego z Korony. m. pp. Mikołay Taczanowski Zowczy Sieradz. Posel Xięstwa Inflantskiego z Korony m. pp. Ian Szadurski Stolnik Podstarości Grodzki, Sekretarz y Posel Xięstwa Inflantskiego, podpisuję się ex classe Infant. in vim rati habitationis per omnes Ordines, etsalvis iuribus Xięstwa Inflantskiego. m. pp. Ian Kazimierz Zyberg Starosta Rakanciski y Ławaryski, Posel ex ordine Xięstwa Inflantskiego, salvis iuribus Majestaticis, libertate Reipublicae, et auctoritate Ministeriorum pacis et belli. m. pp. Franciszek Soldadini Radzca y Posel miasta Krakowa, salvis iuribus, privilegiis et prerogativis tam Magistratus, quam civitatis. m. pp. Iozef Kaetan Walkanowski, Sekretarz Syndyk y Posel miasta stołecznego Krakowa, salvis iuribus, privilegiis, decretis praerogativis eidem urbi et Magistratui Cracoviensi servantibus. Onufry Minkiewicz Sekretarz I. K. Mei Woyt y Posel miasta stołecznego W. X. Lit. Wilna, salvis iuribus, privilegiis eidem civitati servantibus. m. pp. Bazyli Komoniec Ilaszewicz Radzca y Posel stołecznego Rusi miasta Lwowa, salvis iuribus tegoż miasta, et aliis desideris ad praesens non resolutis. m. pp. Michał Wierzbic I. K. Mei Konsyliarz, Radzca y Posel miasta Lwowa, salvis iuribus privilegiis ejusdem civitatis tot constitutonibus Regni, tum decretis Assessorialibus approbatis. m. pp. Iacek Ogrodzki Starosta Lubczański Sekretarz Konfederacyi Seymu Konwokacyjnego. m. pp.

AKTA

SEYMU WALNEGO ELEKCYI NOWEGO KROLA,
r. 1674 dnia 27 miesiąca Sierpnia.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Sabbatho postridie festi Exaltationis Sanctae Crucis, anno Domini millesimo septingentesimo sexagesimo quarto.

Ad Officium et acta praesentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Joannes Szadurski Dapifer, Vice-Capitaneus Castrensium Livoniae, Secretarius Comitiorum Electionis, eidem Officio actum infrascriptum et Electionem Regis, pacta conventa, Suffragiaque Ordinum Regni et M. D. Lithuaniae ad acticandum obtulit de tenore, qui sequitur, tali.

PORZĄDEK ELEKCYI

NA SEYMIE WALNYM, MIĘDZY WARSZAWĄ A WOLĄ
POSTANOWIONY,
roku 1764 dnia 27 Sierpnia.

My Rady duchowne y świeckie, rycerstwo wszystkie Koronne y W. X. Lit. na Elekcyą nowego Pana między Warszawą a Wolą na dzień dwudziesty siódmy Sierpnia zgromadzeni, *inhaerendo in toto* Konfederacyi świeżo przeszłej Generalney Warszawskiej, reasumowaliśmy porządek y *securitatem* aktu tego tak zacnego, y ludzi wszelakich nań przyeżdżających w konstytucyi 1674 opisany; oraz postanowiliśmy, aby żaden tak na plac, gdzie się Ichmć Panowie Senatorowie z rycerstwem do rady zicżdżają, przyeżdżać, iako też w mieście Warszawie ieżdżić lub chodzić z strzelbą, karabinem, albo muszkietem, tudzież dzidą lub inną bronią, oprocz zwyczajney, pistoletow w olstrach, y to nie nabitych, także miecza, szable, korda, pałasza, koncerza, szpady nie ważył się; a ktoby temu po-

stanowieniu przeciwnym y przeciwnym był, ma być karan winą grzywien dwochset, y siedzeniem wieży przez niedziel sześć.

A ktoby szabli lub szpady y innego ręcznego oręża dobył, y kogo ranil, karze śmierci podlegać będzie; a iezeliby z ktorey chorągwi Woiewodzkiej lub Powiatowey, albolit też Nadworney *quocunque titulo* assystencyi ważył się kto strzelać, szabli lub szpady dobyć, rozruch, zwadę, lub boy iaki uczynić, ten *criminaliter* karany będzie, a Komendant iego lub Pryncypał, *ex arbitrio Iudicii* ma być karany.

Similiter aby *in campo Electorali*, gdy przydziemy do obrania Krola y Pana *vois publicis* całego narodu požądanego (ktorey Elekcyi dzień szosty Września determinujemy) przy nominacyi Xięcia Imci Prymasa, y ogłoszeniu przez Ichmościow PP. Marszałkow, nie ma być strzelanie żadne z ręczney strzelby w polu, ale artylerya osobno na to destynowana Elekcyą szczęśliwie stałą ogłaszać będzie. Co Ichmć Panowie Pułkownicy y Rotmistrzowie wszystkich Woiewodztw, Ziem y Powiatow zalecać w szczególności, y pilne na to baczenie mieć będą.

Na stanowiskach przy szopie przez Imci Pana Marszałka W. W. X. Lit. miejsce dla karat wyznaczonych, aby koźmi nikt zaiężdżać nie ważył się, y wzajemnie na stanowiskach dla koni wierzchowych naznaczonych, nikt także karatami nie zaiężdżał, ostrzega się.

Szopy po szczęśliwey zakończoney da Bog Elekcyi, aby się nikt nie ważył ruynować, ścinać, lub palić, bez wyraźney na to dyspozycyi Imci P. Marszałka W. W. X. Lit. *cavetur*.

Ktore to artykuły postanowione y w konstytucyi 1674 opisane, Ichmć PP. Marszałkowie W. X. Lit. z Ichmćiami PP. Deputatami z Senatu y Koła Rycerskiego obojga narodow na to wysadzonemi, publikować, według nich sądzić, y występnych karać mają.

Do ktorych to ustaw ekzekucyi postanowiliśmy *Compositum Iudicium* do Ichmćiow PP. Ignacego Ogińskiego Marszałka W. W. X. L. Borysowskiego *etc.* Starosty, y Xiążęcia Imci Iozefa Sanguszka Marszałka Nadwornego W. X. Lit. z Senatu: Ichmćiow PP. Iozefa Podoskiego Woiewodę Płockiego, Iozefa Dewoynę Sołohuba Woiewodę Witebskiego, Iana Czarnckiego Kasztelana Braclawskiego; a z Koła Rycerskiego ze wszystkich trzech Prowincyi obojga narodow: Ichmćiow Panow Dunina Starostę y Posła Zatorskiego, Drwęskiego Pisarza Ziemskiego y Posła Poznańskiego, Horodeńskiego Sędziego Kapturowego y Posła Wileńskiego, Bielikowicza Pisarza Grodzkiego y Posła Brasławskiego, Gomolińskiego Sędziego y Posła Sieradzkiego, Stamirowskiego Posła Chelmskiego, Olędzkiego Marszałka y Posła Wołkowskiego, Dłuskiego Łowczego y Posła Lubelskiego, Szamockiego Podstolego y Posła Warszawskiego, Kraiewskiego Instygatora Koronnego Posła Ciechanowskiego, Macieja Poletyłę Podczaszego y Posła Bielskiego, Przeddzieckiego Sta-

rostę Eysmontskiego Posła Inflantskiego. Ktorezy to wszyscy Ichmć wżwyz mianowani Sędziowie, niż na te Sądy zasiedli *in facie Reipublicae* przysięgę *rotha iuramenti anno 1674 praescripta* wykonali. Także Imć Pan Iozef Sosnowski Pisarz W. W. X. Lit. iako Marszałek Koła Rycerskiego zgodnie *nemine contradicente* obrany przysięgę wykonał, *rotha itidem in Electione anni 1674 exarata*.

Czas Seymikow Ante-Coronationis Krola przyszłego, y Seymu Koronacyi.

Mając wzgląd powinny na braci naszych na Elekcyą terażniejszą zgromadzonych, ktorzy obozem na stanowiskach Woiewodztw swoich pod niebem stoją, a słotliwe chwile y inne dokucają im niewygody, za powszechną zgodą Urodzonych Posłow z Woiewodztw, Ziem y Powiatow, wyznaczenie dnia Seymikow *Ante-Coronationis*, w ceremonii Koronacyi przyszłego Krola, y Seymu *Coronationis* dwuniedzielnego podczas przeszłych Bez-Krolewiow po Elekcyi y nominacyi Krola następować zwykłe, poprzedzamy, y Seymikom wspomnionym po wszystkich Woiewodztwach, Ziemiach y Powiatach w Koronie, w W. X. Lit., y w Wodzwach Pruskich Generału, z poprzedzeniem Seymikow Powiatowych podług zwyczaju, dzień dwudziesty dziesiąty Pazdziernika; ceremonii Koronacyi Krola przyszłego dzień dwudziesty piąty miesiąca Listopada; a Seymu *Coronationis*, dzień trzeci miesiąca Grudnia w Warszawie *ad mentem* konstytucyi Konfederacyi Warszawskiej (na ktore Seymiki Xiążę Imć Prymas uniwersały swoje wyda) teraz umawiamy y wyznaczamy, ażeby po szczęśliwey da Bog Elekcyi y nominacyi Krola, *ex campo Electorali* sessyi naszych do zamku Krolewskiego już nie przenosić, ale każdemu do odjazdu z Warszawy, gdy mu się podobać będzie, wolność zostawić, dla czego wszystkie inne materye *exorbitantiarum*, ktore na blisko przeszłym Seymie *Convocationis* umieszczone być nie mogły, a *sub praeteritis Interregnis* traktowane bywały, iezeliby ieszcze ktore Urodzonym Posłom Woiewodztw, Ziem y Powiatow, według instrukcyi ich wnosić zdawało się, te wszystkie do Seymu *Coronationis* odkładamy. *Pacta conventa* iednak dla przyszłego Krola w obecności naszej czytane, na sessyach Prowincyalnych examinowane, y do umowienia ichże *cum delegandis* od przyszłego Krola *in probatam fidem, et amorem boni publici*, Wielmożnych y Urodzonych *ex Senatu et Ordine equestri* Deputatow zdane, zaraz po nominacyi przyszłego Krola y Pana naszego umowione, zakończone, y poprzysiężone przez niego samego mieć chcemy.

Seymiki zaś Deputackie w Koronie we wszystkich Wdztwach y Ziemiach, zkąd Deputaci obierani bywają, zostawując wolność obierania tych samych, tak świeckich iako y duchownych, ktorzy na przeszły niedoszły Trybunał obrani byli, nazaiutrz po Seymikach *Ante-Coronationis*, według ustawy Seymu *Convocationis* blisko prze-

szłego, a potym Gospodarskie na ten raz, elekcye zaś Podkomorzych y Ziemskie aż po Koronacyi *suo cursu* następować będą. A że Ziemia Lwowska z Powiatem Zydaczewskim, Przemyska, Sanocka, Posłow Generałem w Wiszni obiera, więc tym Ziemiom każdej z nich osobno Seymikow Deputackich y Gospodarskich w pierwszy Poniedziałek po Seymikach Poselskich w tym roku czas naznaczamy, *similiter*, ponieważ Woiewodztwa Sieradzkie, Chelmińskie, Malborskie y Pomorskie, według dawnych praw y zwyczajow rozdzielnie y na innych od Poselskich Seymikow miejscach, Deputatow na Trybunał Koronny obierać zwykły, przeto y Sieradzkiemu Woiewodztwu w tydzień po Seymikach Antekoronacyinych Poselskich, a w Prusiech w tydzień po Generale w zwyczajnych *respective* miejscach, Deputatow sposobem na Seymie *Convocationis* uchwalonym, obierać, tudzież potym Seymiki Gospodarskie Powiatowe, odprawiać pozwalamy.

Reassumpcyą Trybunału Piotrkowskiego w Piotrkowie y Lubelskiego w Lublinie dnia iedynastego Lutego w roku przyszłym 1765 ma się zaczynać, w ktorych, że z okazji przeciągnionego czasu Koronacyi, kadencye sądenia opóźnione być muszą; więc dogadzając interesom Woiewodztw y Ziem, czas proporcjonalny na rcegestra tychże Wdztw y Ziem wszystkich tamże *juxta sancitum Convocationis* sądzić się mających, przez ordynacyą przyszłe Trybunały podziela, y ułożą, do czasu limit, po ktorych pomienione Trybunały, to iest: Piotrkowski do Poznania, a Lubelski do Lwowa w czasie opisanym przenosić się powinny, a na dalsze czasy reassumpcye y przenoszenie Trybunałow y ordynacya rcegestrow onychże *methodo* Seymem *Convocationis circumscripta*, także Seymiki Deputackie y Gospodarskie w czasie zwyczajnym według prawa *perfici* mają.

Ratyfikacya deklaracyi Ministrow Rossyiskich względem tytułu: Caley Rossyi Imperatorowy.

Ponieważ ratyfikacya deklaracyi przez Ministrow Rossyiskich daney w konstytucyi Konfederacyi blisko przeszłej Warszawskiej wyrażoney, względem tytułu Caley Rossyi Imperatorowy od Rzeczyposp. przyznanego, z podpisem ręki teyże Imperatorowy Imci y z pieczęcią, po zakończeniu Seymu Konwokacyjnego przyszła; więc też ratyfikacyą z oryginału na terażniejszym Seymie Elekcyi do konstytucyi wpisać rozkazaliśmy, ktora słowo w słowo iest takowa:

Divina favente clementia. Nos Catharina II Imperatrix et Auctocratrix totius Russiae, Moscoviae, Kijowiae, Wladimiriae, Novogardiae, Zarina Casani, Zarina Astrachani, Zarina Siberiac, Domina Plescoviae et Magna Dux Smolensci, Dux Esthoniae, Livoniae, Careliae, Tveriae, Ingoriae, Permae, Wiatkae, Bolgariae, et aliorum Domina, et Magna Dux Novogardiae, inferioris Terrae, Czernigoviae, Resaniae, Rostoviae, Iaroslaviae, Belooseriae, Udoriae, Obdoriae, Con-

diniae, totiusque Septentrionalis Plagae Dominatrix, et Domina Iberiae terrae, Cartalinensium et Grusinensium Zarorum, et Cabardinensis terrae, Czercassinensium et Montanorum Ducum, aliorumque Haereditaria Domina et Dominatrix.

Notum testatumque facimus omnibus et singulis, imprimis quorum interest; Nos Ministros nostros cum mandatis et publico testimonio ad Serenissimam Rempubliam Poloniae, Magnumque Ducatum Lithuaniae delegasse, jusque injunxisse, quo mentem nostram genuinam veramque de usu tituli Totius Russiae explicent, declarentque. Quois mandatis nostris ex parte Ministrorum nostrorum satisfactum est per declarationem, cujus tenor prout sequitur est:

Nos, Hermannus Carolus Keyserling S. R. I. Comes a Consiliis Suae Imperatoriae Majestatis Totius Russiae Intimus Actualis, Sancti Andreae, Sancti Alexandri Newski, et Aquilae Albae Eques, Orator Extraordinarius et Plenipotentiarius; nec non, Princeps Nicolans Reppin, Supremus Excubiarum Militarum Praefectus, Ordinis Sanctae Annae Eques, et Minister Plenipotentiarius apud Serenissimam Rempubliam.

Oppido constat tabulas pacis anni 1686 Russian inter et Serenissimam Rempubliam Poloniam conclusas, satis abunde enumerasse Ditiones, Provincias, et Terras, quae ab una et altera parte possessae et possidendae sunt, adeo, ut haec nec dubio, nec praetensionibus ullis subesse queant. Metuuntur saepius, quae metuenda non sunt. Quorum in censum titulus; Totius Russiae jamjam venit. Ne vero mens pia et voluntas amica Imperatricis Totius Russiae erga Serenissimam Rempubliam Poloniae, Magnumque Ducatum Lithuaniae incognita et non perspecta maneat, vigore hujus ad factam requisitionem declaramus, Suam Imperatoriam Majestatem Dominam nostram Clementissimam ex usu tituli Totius Russiae nec Sibi, nec Successoribus suis, neque Imperio suo jus ullum in Ditiones et Terras, quae sub nomine Russiae a Regno Poloniae Magnoque Ducatu Lithuaniae possidentur, eorumque subsunt Imperio, ullatenus vendicaturam, quin potius Serenissimae Reipublicae garantiam, seu tuitionem jurium, immunitatum, aequae ac Ditionum et Terrarum, quae vel de jure possidendae sunt, vel actu possidentur, praestitutam, et contra omnes, qui forsantur turbare eas praesumerent, perpetuo manutenturam, tutarumque esse.

Caetera spondemus, nos curaturos esse, quo intra spatium septem septimanarum Sua Imperatoria Majestas, Domina nostra Clementissima, hanc declarationem propria manu ratihabeat. confirmetque. In cujus robur et fidem hunc declarationis actum subscripsimus, et insignibus nostris gentilitiis munivimus.

Quae declaratio, cum et voluntati et mandatis nostris plane est conformis: quam ob causam eam, prout legitur, in majus robur et fidem, omni meliori, quo fieri potest modo, ratihabemus, ratificamus, corroboramus, propria manu sub-

scripsimus, et sigillo nostro Imperiali munivimus. Datum in sede nostra Imperiali Petropoli, die nona Junii 1764. Imperii nostri secundo anno.

Catharina.

Ex mandato Suae Imperatoriae Majestatis fidei versionis testamur.

(LS. appensi).

N. Panin.

Pr. A. Galitzin.

Vice-Cancellarius Princeps Alexander Galitzin.

A zatym iakośmy na Seymie Convocationis tytul Imperatorski Całey Rossyi Nayiasnieyszey Imperatorowy Rossyiskiey, przykładem inszych Dworow, referibiliter do tey ratyfikacyi przyznali, tak gdy ta nastąpiła, podług opisu warunkow tamże wyrażonych, przyznaiemy.

OZNAJMIENIE

KROLA NOWO-OBTRANEGO NA SEYMIE WALNYM ELEKCYI, MIĘDZY WARSZAWĄ A WOLA.

Po różnych konsultacyach, namowach o sprawach Rzeczypospolitey, y o naprawie praw y wolności naszych, także y o exorbitancyach, ktore na blisko przeszley Konfederacyi Seymu Konwokacyinego umieszczone być nie mogły, iedne inter pacta conventa Panu przysłemu podaliśmy, drugie do Seymu Coronationis odłożysz, przystąpiliśmy do samego aktu Elekcyi, y obraliśmy zgodnie z pośrodką siebie e civibus oyczynny za Krola Polskiego y W. X. Lit. y Państw wszystkiey tey Rzplitey, I. W. Imci Pana Stanisława Augusta Ciołka Poniatowskiego Stolnika W. X. Lit. godney y niewysławioney pamięci nappierwszemi w oyczynie zasługami, w dziełach publicznych zaszczyconego I. O. Imci Pana Kasztelana Krakowskiego syna, ktorego nietylko majorum w tey oyczynie decora ale też virtutes heroicae, y wrodzone przymioty tronu Krolewskiego godne, et in rebus gerendis consumatissima prudentia, każdemu z nas dobre wiadoma, w sercach naszych sprawiła: iż od nas iest iednostaynemi wolnemi głosy na tron Krolewski obrany; także od Imci Xiędza Arcy-Biskupa Gnieźnieńskiego, a Primate et Primo Principe w oyczynie naszey, tymże Krolem Polskim y W. Xiążęciem Lit., Provinciarumque annexarum (co nam y Rzplitey naszey, ku chwale Imienia Twego Świętego, a sławie narodow naszych, racz Panie Boże błogosławić y szczęścić) za troiakim o zgodę pytaniem, y za zgodą powszechną, nemine contradicente, iest mianowany, a przez Ichmciow PP. Marszałkow publikowany y ogłoszony, ktoremu Panu naszemu szczęśliwie nowo-obranemu obiecuiemy świętobliwą wiarę y posłuszeństwo, według praw naszych, chcąc y obiecuiąc: dostoięństwa, bezpieczeństwa, y dignitatem Iego wszędzie, iako cnyh Polakom należy, zaszczycać y o nie się zastawiać, y iako przy Krolu Panu swoim, wolnemi głosami zgodnie

obranym, stawać, Elekcyi wolney bronić, y onę według praw y wolności oyczystych manutenerere, et contra machinatores et seditiosos, iezeliby się strzeż Boże naydowali, iako hostes patriae consurgere, et in conservatione teyże Elekcyi sprawować się, secundum instituta przodkow naszych, y według opisania w statutach y konstytucyach, y obowiązkach dawnieyszych y świezszych. A iezeliby kto chciał co przeciwnego moliri, ma Rzeczpospolita wszystka postąpić sobie przeciwko takiemu, według praw y wszystkich Konfederacyi Generalnych, iako też y ostatniey. Wolnym też y swobodnym narodem będąc, iakośmy I. K. Mość przez wolne głosy nasze za Krola sobie obrali, tak przestrzegaiąc praw y swobod naszych przy I. K. Mci wiązać się chcemy z powinnością I. K. Mci, tak iako przodkowie nasi za Krolami Pany swemi Antecessorami I. K. Mci zawsze sobie przy obraniu ich postępowali, y warunki praw y swobod swoich z Pany swemi czynili.

Umowiliśmy tedy pewne artykuły pactorum conventorum z Plenipotentami I. K. Mci, ktore sam I. K. Mość poprzysiądz raczył, literas także confirmationis pactorum, jurium et omnium privilegiorum, przykładem Antecessorow, na szczęśliwey Koronacyi swoiey dać Rzeczypospolitey I. K. Mość będzie raczył.

ARTICULI

FACTORUM CONVENTORUM.

Między Stanami Rzeczypospolitey Korony Polskiej y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, y Prowincyi do nich należących, z iedney:

A Kommissarzami Iego Krolewskiej Mci, Nayiasnieyszego Stanisława Augusta obranego Krola Polskiego, Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego, Żmudzkiego, Kiiowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego, Inflantskiego, Smoleńskiego, Siewierskiego y Czerniechowskiego,

Ichmciami Pany: Ignacym Cetnerem Woiewodą Bełzkim, Iozefem Podoskim Woiewodą Płockim, Michałem Xiążęciem Czartoryskim Kancelrzem W. X. Lit. Kazimierzem Poniatowskim Podkomorzym Koronnym, Rochem Kossowskim Podskarbis Nadwornym Koronnym, Michałem Brzostowskim Koniuszym W. X. Lit. z drugiey strony.

Rady, Rycerstwo, y wszystkie Stany Korony Polskiej y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, y innych wszystkich Państw do Korony należących, to sobie u nas warowali, a My obiecuiemy, y za prawo mieć chcemy. Iż iako w wierze Świętey Katolickiey Rzymskiey z łaski Bożey urodziliśmy się, w teyże żyć y umierać, y onę nienaruszoną do ostatniego życia kresu zachować chcemy.

Iako zgodnemi y wolnemi głosami wszzech Stanow Rzeczypospolitey obojga narodow Polskiego y Litewskiego na to Państwo obrani y przyjęci iesteśmy, tak też y My stosując się do

woli tychże narodow, za żywota naszego mianować następcę naszego na Krolestwo nie będziemy, ani obierania iakiego składać, ani kształtem wymyślnym wsadzać, a to dla tego, aby wiecznemi czasy, y po zeyściu naszym wolne obieranie Krola wszem Stanom Koronnym y W. X. Lit. według wszystkich de libera Flectione uczynionych praw y przywileiow, in integro zostało; dla czego iezeliby Bog chciał Nas do stanu małżeńskiego determinować, y potomstwo nasze żadnego prawa ad successionem do tronu pretendować nie będzie mogło.

A tę małżonkę naszą za radą y wiadomością Rzeczypospolitey na Seymie, czyli Senatus Consilii, in sociam vitae przybierać sobie będziemy: ktora to małżonka przyszła nasza powinna być Katolickiey Rzymskiey religii natione, sive vocatione; preferuiąc iednak krwi Polskiey zaszczyt, upatrywać sobie będziemy małżonkę, ktora pro decore gentis opatrzeć będzie raczyła Rzeczypospolita, według dawnieyszych zwyczajow: a ta małżonka nasza w rządy Rzeczypospolitey, ani in materias Status wdawać się nie będzie, przyrzekamy. Linea de lumbis nostris directe descendens tych wszystkich prerogatyw zażywać będzie, ktorych Potomstwo Nayiasnieyszych Przodkow naszych używało.

Liberis suffragiis wolnego narodu na tronie osadzeni, używszy od urodzenia słodczy równości, y tę za nayprzedniejszy fundament, owszem za nappierwszą ozdobę y matkę wolnego Stanu rycerskiego maiąc, y licząc inter jura cardinalia tey Rzeczypospolitey korzyść nayusilnieyszą wolności prerogatywę, y pieczołowite oney utrzymanie, nie dopuściami nigdy lustru teyże równości żadnemi nomenklaturami familii domow, hrabstw, margrabstw, xiążęcych tytulow, zasłaniać y przytłumiać, ale zarowno wszystkich in aequalitate szlachtę censebimus, (solo Officio ex meritis parto distinguente personas) owszem zabiegać będziemy siłą Krolewskiego starania, żeby możniejszy nie był ciężki słabszemu; y z tey przyczyny, że Rex datus in subsidium oppressis, niewinność zawsze zasłaniać zechcemy od zapędow mocy nieprawiedliwie na nie uzbroioney. A gdyby się znalazł, ktoby chciał wynosić się supra aequalitatem, y prawo równości przestępować, tego cierpieć nie będziemy, y uzurpować sobie prerogatyw równość uciążających nie dozwolimy. Dom nasz aequalitati subiaceat; krewnych wszystkich naszych Nam collateralales, cum statu nobilitari eadem lance censebinus, y nad tych praw y wolności więcej juris et praerogativae przyznawać im nie będziemy, ale owszem intra aequalitatem juris aby wszyscy zostawali, przestrzegać będziemy. Oraz niewinność przyzwoitemi według praw sposobami zasłaniać deklaruiemy; nie maiąc w tym innych pretextow, tylko niewinności ocalenie, a wykraczaiącym z prawa protekcyi dawać nie będziemy.

To oraz cavemus że neminem captivari, nisi jure victum, permittemus. Dobr także gwałtownie konfiscować nie dozwolimy, chyba post iudicium et

convictionem w iurydykcyach przyzwoitych, ani honorow odbierać *ad mentem statuti* Władysława Jagiełły.

Dobr dziedzicznych nad walor pietnastu milionow złotych Polskich nabywać, bez wiadomości y zezwolenia na Seymie, nie będziemy, y to nabycie *praecedentibus solemnitatibus juris* nastąpić ma, ktore to dobra *successoribus masculis* tylko *cedere* powinny, y te *a corpore, jure, et Dominio Reipublicae avelli* nigdy nie mogą, gdyby *faemellus sexus extra Regnum* byl lokowany; gdyż wtedy corki Krolewskie *haereditare* nie będą mogły, ale te dobra *adaequato pretio a proximioribus redimi* powinny.

A że w Państwach Rzeczypospolitey znajduje się wiele dyssydentow *in religione Christiana*, więg *iisdem dissidentibus* warujemy *pacem in religione Christiana, salvis per omnia iuribus Romano-Catholicae Ecclesiae et ritus Greco-Unitorum*, według opisanja konstytucyi 1717, 1733 et 1736. Ostatniego zaś Seymu Konwokacyjnego 1764 prawa rygor nie rozciągając na prawnych possesorow dobr naszych Krolewskich, *salvis iuribus Curlandiae, ac Terrarum atque civitatum*, oraz na erygowanie nowych zborow w miastach y wsiach przywileiow wydawać nie będziemy, *sub nullitate eorundem*. O zbor w Toruniu *noviter* erygowany Kommissyą naznaczymy. Co się o zborze Spiskim, y o innych *noviter* erygowanych zborach w dobrach naszych Krolewskich rozumieć ma.

W rozdawaniu dygnitarstw, krzesel Senatorских, Starostw sądowych, prowentowych, y dzierżaw wszystkich, wakansow duchownych y świeckich, według dawnych praw y zwyczajow z Predecessorami naszymi umowionych, zachować się obiecujemy.

Przysięga nasza y *pacta conventa* na każdym Seymie *in praesentia omnium Ordinum*, głośno, rzetelnemi słowy, y żadnego nie opuszczając punktu y słowa, czytane być powinny, y każdemu Senatorowi y Posłowi, podług prawa, iezeliby w czym przez Nas nie dotrzymane były, domowić się y dopomnieć wolno będzie.

Żeby *justitia distributiva occasione* ambicyi *civium* nie podala, tedy My przy konferowaniu honorow, iako *et beneficiorum ecclesiasticorum utriusque ritus*, iuramentow żadnych prywatnych odbierać, *et submissiones ulla* wymagać nie będziemy; gdyby zaś komu dla promocyi do Krolestwa co od Nas obiecanie było, to *nullitati* podpadać ma.

Za honory y dygnitarstwa, za urzędy wszelkie y wakanse tak duchowne iako y świeckie, w Koronie y W. X. Lit. offerencyi pieniężnych *ullo titulo* pretendować nie będziemy; owszem gdyby się kto *ex civibus* wazyl za iaki urząd y dygnitarstwo Nam co ofiarować y dawać, tedy za dowiedzeniem tego, nietylko ma *officio carere vel dignitate*, ale *eo ipso pro incapaci* ma być rozumiany, *et ad cuiusvis nobilis instantiam* w Trybunale, ktorego iurydykcyi *Conventus subesse dimoscetur, ex quovis registro* sądzony y karany być

powinien. Ktore to urzędy *solis bene meritis* w Rzeczypospolitey, *Catholicis, nobilibus, terrigenis et aetate vigentibus, possessionatis* w Woiewodztwach y Ziemiach, a w W. X. Lit. y Powiatach, podług prawa, co do krzesel, Starostw Grodowych, y Urzędow (*exceptis scartabellis*, ktorzy do niczego należeć nie mają) *cedere* powinny.

Także w ieden dom, a dopieroż iedney osobie *suprema Ministeria Status*, iako to buław, pieczęci, lasek Marszałkowskich, Podskarbstwa w Koronie y W. X. Lit. ani *minorennibus*, Opactw, dygnitarstw, Starostw Grodowych, luboby *ex meritis* oyca, albo antecessorow iego zasłużonym, dawać y konferować nie będziemy; tudzież dwoch Starostw sądowych iedney osobie, ani też Senatorom tych Woiewodztw, Ziem, y Powiatow, w ktorzychby te Starostwa sądowe położone były, nie dawać przyrzekamy; ani więcej iedney osobie, iak dwa Starostwa niesądowe, lub dzierżawy, Woytostwa, *et quovis titulo* Krolewskorzny z szafunku łask naszych razem dzierżać pozwolimy: *jura communicativa* na dwa tylko Starostwa lub dzierżawy dawać będziemy. Iezeliby zaś dla wielkich zasług daliśmy komu większych intrat Starostwo, lub dzierżawę trzecią, ktorzyby na ten czas z łaski naszej miał dwa Starostwa, zaraz iedno w ręce nasze rezygnować powinien, a My iako *vacantem*, według dawnych praw, damy komu innemu, *salvis modernis possessoribus*.

Jura patronatus nostri na Biskupstwa, Opactwa, Probostwa, Plebanie, *et cuiusvis generis collationis nostrae Regiae beneficia* duchowne, iako też *jus nominandi* do Kardynalstwa, *inviolabiliter manutenebimus*, y prawa o nich *ad executionem* przywiedziemy, y przeciwko tym, ktorzyby bez nominacyi naszej iakimkolwiek sposobem na pomienione *beneficia* wazyli się, albo wazyl zechcą *intrudere*, przeszkadzać przykładem Antecessorow naszych będziemy. Prezenty iednak przez Nayprzewielebniejszego Xiędza Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, Prymasa Korony Polskiej y W. X. Lit. idącego za przykładem przodkow swych Prymasow, za rekomendacją Przewielebnych XX. Biskupow podczas Bez-Krolewstwa podawane, w całości zostawujemy, y za takowemi prezentami instytuowanych zakłócać nie pozwolimy.

Wakanse *extra tempus Comitiorum* naydaley w sześć niedziel, iako się o tym dowiemy, a na Seymach *ante omnia* konferować, y zaraz, komu są konferowane, publicznie za upomnieniem się Izby Poselskiej mianować, y one według praw, statutu, y wyższego opisanja rozdawać będziemy; *tuendo* Pieczętarzow przy urzędowey ich prerogatywie, pisania w Kancellaryach swoich przywileiow, y Nam do podpisu według woli naszej podawania onychże.

Pacta et foedera z postronnemi Pany y Państwy zawarte utwierdzić, pokoy z nimi utrzymać, tudzież wynikłe z sąsiedzkimi Monarchami graniczne dyfferenecyie uspokoić, *integritatem*

et indemnitate iurium Reipublicae iak nayprzeznacznie zachowywać, y ubezpieczać, przyrzekamy. A iako naywiększa szczęśliwość wszystkich Państw od postanowienia y przymnożenia wszelkich handlow zawisła, tak traktaty *commerciorum* naypożyteczniejsze Rzeczypospolitey, z sąsiedzkimi Potencyami, *approbante Republica* na Seymie, zawrzeć starać się będziemy.

Avulsa od Państw Rzeczypospolitey *omni meliori modo*, według czasu y okoliczności, y wspólnie z Rzplcą, z iak naylepszą dla niey korzyścią, rekuperować starać się będziemy; y nietylko ze wszystkich stron *ab intra et ab extra* o iey uspokoienie staranie czynić obiecujemy, ale też żadney części *a Republica avellere* nie dopuścimy, oraz o rekuperowanie *actorum* różnych Woiewodztw za granice pozabieranych pilnego starania przyłożemy.

Posłow Wielkich z wyrokow Seymowych, mniejszych y Rezydentow do cudzych dworow y kraioy *etiam* za przytomną Senatu radą według potrzeby Rzpltey posyłać będziemy, szlachtę tylko oboygą narodow *et annexarum Provinciarum bene possessionatos*, a powracający z legacyi Posłowie aby na Seymach podług prawa y zwyczajowi czynili relacyą, iako według instrukcyi sobie danej sprawili się, ktore instrukcyje, aby wraz z przytomną do boku naszego radą, y Ministrami *Status*, układane były, przestrzegać będziemy.

Indygenaty y nobilitacye nie inaczej, tylko na Seymach, *attenta pluralitate* rekomendujących Woiewodztw, Ziem y Powiatow dawać będziemy.

Cudzoziemcow wszelkiej kondycyi ludzi *ad Consilia* Stanow Rzeczypospolitey przypuszcząć, ani im *dignitates*, Starostw, y dzierżaw wszelkich dawać nie będziemy.

Dwory stanowi naszymu Krolewskiemu przystoyny z narodu Polskiego y Litewskiego, *et annexarum Provinciarum* stanu szlacheckiego, przykładem starodawnych zwyczajow, obecnie chować obiecujemy.

Obfite własnych Państw dziedzicznych dochody, że Antecessorom naszym Augustowi II y III do utrzymania przyzwoitey Monarsze okazałości wystarczające dodawały sposoby, ktore będąc ujęte Panu z równości *voto* narodu do berła zawołanemu, y preferującemu w surowym zachowaniu praw szczupłość intrat nad pobłażliwe nieprawne iakie wynalazki, y onych przymnożenie z krzywdą powszechną; narod dotkliwie o honor y cześć Krolow swoich troskliwie, dla bezpieczeństwa y powagi osoby naszej, regimenta gwardyi Koronne, ieden konny, drugi pieszy, y takież Litewskie dwa, konny y pieszy *pro dignitate Regia*, y tychże samych w woysku cudzoziemskiego autoramentu pułkow, gdzie wybor szlacheckiey młodzi swoje brać ma czwiznienie, y w powinny zaufaniu, w rodowitey ku oyczynie miłości wychowanemu Krolowi, *immediate* w naszą oddawszy władzę, *independenter* od Hetmanow y władzy woyskowej, przy-

rzekamy, że tych regimentow naywyższy komendy nie powierzymy, iak tylko szlachcicowi Polskiemu, albo Litewskiemu, lub *annexarum Provinciarum*. Ten zaś żołnierz ktoregobyśmy *aere proprio* z skarbu naszego nadwornego trzymać chcieli, że nigdy liczby tysiąc dwochset, zwyczajem Antecessorow naszych, przewyższać nie będzie, upewniamy; tych także komendę zwierzchnią szlachcicowi tylko Polskiemu albo Litewskiemu powierzymy.

Że zaś oddanie na straż iedney osoby Krolewskiej tych czterech regimentow gwardyi umniejsza sposobność dogodzenia innym potrzebom publicznym; więc Kommissyom Ekonomicznym oboygą narodow Kommissyi Woienney w Koronie, a Hetmanom w W. X. Lit. polecany obmyślenie z dochodow Rzeczypospolitey *fundi* na erygowanie nowego *in pari numero* tym czterem gwardyom żołnierstwa.

Dekretow wszelkich sądow prawem ustanowionych reskryptami kassować, ani wzięć nie będziemy; gleyty tylko przed dekrety dawać będziemy *ad jure agendum*, według dawnych praw, nie więcej, iak na sześć miesięcy, aby ztąd opóźniona nie była sprawiedliwość, ktore od wzdawania w sądach nie powinny ochraniać, a przeciwko dekretem wydawać ich nie będziemy, *sub nullitate* takowych.

Pieczęci pokoiowey y sygnetu do spraw y expedyeyi Rzeczypospolitey, według praw dawnych, zażywać nie będziemy, y *acta* wszystkie publiczne ięzykiem tylko Polskim y Łacińskim, a nie inszym, expedyować obiecujemy; a przywileiow żadnych ani uniwersalow *ullo titulo* pod pieczęcią pokoiową, *etiam ex Senatus Consilio*, wydawać nie kazemy, *sub nullitate*, gdyby iakie wyszły; ale to wszystko *muneri* Kancelerzow oboygą narodow, iako do nich należąco, zostawujemy.

Woysk cudzoziemskich wprowadzać w Państwa Koronne y W. X. Lit. nie będziemy, ani *bella offensiva* podnosić y prowadzić, ani żołnierza Polskiego za granicę wyprowadzać, bez wiadomości y zezwolenia na to Rzeczypospolitey. A iezeliby ktokolwiek pod tytułem y na imię nasze, *inscia Republica, quocunque titulo* ludzi zaciągał, chociażby za listami od Nas odpowiednemi, takiego *pro infami et perduelli, ac hoste patriae* deklarujemy, y teraz starać się będziemy, aby woyska cudzoziemskie iak nayprędzej po uspokoieniu Rzeczypospolitey za granicę z kraioy wyszły, y szkody pokrzywdzonym nagrodziły.

Na Sądach Seymowych, Relacyinych, y Kurlandskich, sprawy wszystkie tak, iako z rejestru *per numerum* przypadać będą, *non immutando unquam registrum, ab antiquioribus incipiendo*, ktoregokolwiek dnia sądzić będziemy, a przywoływać spraw *ex libitu nostro* nie kazemy, za naywiększemi instancyami, ani reiekt czynić nie pozwolimy, gdyżby to bylo *in praedictum injuriarum*; ale iako ktora sprawa wpisana będzie, a z rejestru przypadnie, onę Referenda-

rze Koronni y W. X. Lit. przywoływać każą. *Sententiam nostram ad pluralitatem votorum* stosować będziemy; a dekret Seymowy zaraz Ziemski Sąd miejsca inryzdykcyi w protokuł, a *in causis fisci et civilibus* Pisarz Dekretowy Koronny w Koronie, a w W. X. Lit. według zwyczaju, który przy Sądach znajdować się będzie, iako przeczyta, poprawiać go nie powinien, ale zaraz ręką obudwoch Referendarzow w protokole podpisany być ma, a stronom *in triduo* takowe dekreta *sine depectatione* wydawane być mają. Sądom tak Seymowym, iako y wszystkim innym, że *vigor suus redibit*, obligujemy się; w czym ile razy od Rezydentow przy boku naszym, *et a Ministris Status* ostrzeżeni będziemy, czynić attendencyą, na nich zasiadać, y Sądow Kurlandzkich *in terminis circumscriptis, praevis intimatorialibus*, nie opuszczać deklarujemy.

Sądow Assessorskich ordynacyą *ad mentem* konstytucyi na Seymie Konwokacyi w roku terażniejszym 1764 ferowaney, zregulować, y ustanowić przyrzekamy.

W wszelkich sprawach, w którymkolwiek Sądzie Koronnym lub Litewskim przypadających, instancyi przeciwko ukrzywdzonym dawać nie będziemy.

Ekonomiy, nad te, które stołowi naszemu należą, *sine speciali consensu Ordinum*, przyczyniać nie będziemy, ani granic, gruntow do dobr naszych stołowych *per potentiam administratorum* przywłaszczają y przyczyniać nie dopuścimy, y owszem *injuriatis* Kommissyi, *ad quamvis requisitionem* na osoby nieinteressowane do dworu, bronić y tamować nie będziemy, a zaczęte sprawy między stołowemi a ziemskimi dobrami, prawnym trybem kontynuowane być mają.

206

Lubo poczty Koronne, Litewskie, y Pruskie, dotąd za przywilejami Krolow Przodkow naszych na pożytek Generałow Pocztmistrzow chodziły, teraz za pozwoleniem Rzeczypospolitey na pomnożenie szczyplých dochodow stołu naszego Krolewskiego obrociemy. Uregulowanie zaś tychże poczt przez publikowaną na to ordynacyą tak opatrzymy, aby ztąd powszechna kraiu wygoda bez uciążliwości wyniknęła, z obstrzeniem bezpieczeństwa tymże pocztom, y rygoru na przestępcow; o co *forum* do Grodow, Ziemstw, y Trybunałow być ma.

Temi ekonomiyami podług prawa rządzić obiecujemy, żadnymi przywilejami one obciążać nie będziemy, najmniejszymi awulsyami szczyplić nie pozwojemy, owszem oderwane bez konsensu Rzpltey od nich dobra y dochody, *ordinaria juris* via rekuperować powinniśmy. Które to ekonomie w administracyą lub w arendę szlachcie Polskiej, *terrigenis* w Koronie, a Litewskie obywatelom tegoż Xięstwa *et annexarum Provinciarum* osiadłym, nie *extraneis*, podawać będziemy, y kwity tylko za wypłaceniem realney summy, *et juxta antiquum usum* wydawać rozkażemy. Przytym reassumujemy *in toto* konstytucyą 1717 tytuło: Redintegracya dobr naszych ekonomicznych, y one nieodwłocznie do ekzekucyi przyprowa-

dzić chcemy, ostrzegając *immunitatem* tyczące ekonomiy od hiberny, według prawa, y że wykupno ekonomii Szawelskiej konstytucyą Konwokacyi roku terażniejszego 1764 nakazane, nie ma *praedjudicare* possessyi naszej ekonomii Kozienskiej. y Niepołomskiej.

Warniemy też to o dobra stołu naszego, iż którzyby sobie *illatam injuriam* od dobr mianowanych pretendowali, tedy w tym administratorowie nasi sprawiedliwość czynić, y ukrzywdzonym odpowiadać będą powinni *in Judiciis post-Curialibus Regni, vel M. D. Lit.* to iest: gdzie te dobro leżeć będą, *juxta praescriptum legis, a in causis facti et simplicis injuriae, in foro competentis*, to iest: *Terrestri vel Castrensi, et judicatis ex qualitate facti, aut causa probatis, satisfaciunt, sub executione de bonis et personis eorumdem propriis*, którey ekzekucyi *ullatenus* przeszkadzać nie będziemy, *injuriatis litis expensas* ciż płacić mają; *vice versa* uczynione *expensas litis*, y szkody ekonomiom krzywdzący z nakazu Sądu płacić mają.

Woytostwa w Starostwach y ekonomiyach tak Koronnych, iako y W. X. Lit. *circa antiqua jura, privilegia et immunitates* konserwować będziemy, y żadnymi *extraordynaryinemi* y niesłusznymi podatkami onerować ich nie będziemy; które Woytostwa *cum jurisdictione, juxta legem, sine jurisdictione* także znaczniejsze, iako y leśnictwa. większe, szlachcie rodowitym, katolikom, mniejsze *secundum antiquum usum bene meritis* rozdawane być mają.

Ponieważ tey Rzpltey sol suchedniowa stanowi szlacheckiemu na dobra ich ziemskie dziedziczne z żup Bocheńskich y Wiąliczkich, także z ekonomii naszej Samborskiej wydawana bywała; tedy obowięzujemy się na dobra ziemskie takową sol suchedniową Woiewodztwom y Ziemiom wszystkim wydawać według praw, z powodu y przyczyn w tych prawach wyrażonych, po którą sobie Woiewodztwa bliższe posyłać będą. Odleglejszym zaś Woiewodztwom na miejscu naznaczone sol prowadzić kosztem naszym będziemy, za taxą proporcjonalną *ad elevatum* teraz *pretium rerum*, względem której pomiarowanie między Kommissyą Skarbową y kamerą Krolewską zachodzić powinno. Tego zaś wydawania soli Kommissya Skarbowa przestrzegać będzie.

Administratorowie żupni, *sub poenis in legibus descriptis*, wydawać one corocznie *tenebuntur, ad instantiam* Woiewodztw, Ziem y Powiatow. A jeżeliby administratorowie, albo iakimkolwiek sposobem nazwani dzierżawcy, z żup nie wydawali takowej soli, wolno będzie każdemu Woiewodztwu y Powiatowi do Trybunału przez Instygatora pozwać *inter causas fisci ex speciali registro, et poenas urgere* na tych, iako opisano w konstytucyach *anni* 1654 y innych dawnych.

To osobliwie Rzeczyposp. obiecujemy, że żydow do żadnych funkcyi na cłach, mytach, komorach, przykomorkach, y administracyach wszelkich dobr naszych Krolewskich, *quocunque titu-*

207

lo zażywać nie będziemy, ani dopuścimy, deklarując: że *inquantum* by którykolwiek z żydow do wzwzyt pomienionych funkcyi interessujący się, *sive praetextu factoratus, sive alio quovis colore* od kogożkolwiek był *deprehensus, ipso facto pro infami censetur*, y niepowinni My mu, ani prawa inszym żydom służące, ani protekcyja nasza, lub *cujuscunque alterius, suffragari*.

Most przez Wisłę na terażniejszą Elekcya sporządzony, że przez konstytucyą Seymu Konwokacyjnego 1764 ma być na zawsze kosztem Rzeczyposp. utrzymywany, przeto terażniejszey *possessorce* przewozu, ani konsensu *ad cedendum*, ani *post fata* oney przywileiu na tenże przewoz nikomu nie damy.

A że Stany Rzplitey windykacyą summ Neapolitańskich, y od nich *ilsum fructum* Nam oddały, staranie o tym pilne przelożyć w czasie swoim nie omieszkamy.

Nadgradzając Prowincyi Mało-Polskiej przeniesienie Koronacyi z Krakowa do Warszawy, złożenie Seymu *extraordynaryinego*, iak potrzeba wyciągać będzie, w Krakowie, według konstytucyi ostatney 1764 przyrzekamy.

Przywileie na Urzędy Powiatowe Wdztwom Wołyńskiemu, y Płockiemu, wedle teyże ustawy z Kancellaryi Koronney wydać rozkażemy.

208

O *eliberacyą* Drahima *ab anno* 1657 *in praetensis sumptibus belli Suetici* onerowanego, *et territorii Elbingensis ab anno* 1703 w possessyi Krola Imci Pruskiego zostającego, y klejnoty Rzeczyposp. aby z summ oneyże *ex pactis et calculo* należących *competenter et indilate* Rzplitey *restituantur, pro posse* wszelkiego dokładać starania będziemy.

I. W. Xcia Ernesta Iana za Kurlandy y Semigallii Xiążęcia od Rzplitey na Seymie *Convocationis* w tym roku 1764 uznanego, według tegoż Seymu wyrokow, przy spokojney Xięstw swoich *possessyi*, y wszystkich praw używaniu, iako też stan szlachecki przy iego prawach y przywilejach, także miasta w tym Xięstwie, *juxta pacta subjectionis, et formulam regiminis*, zachować obiecujemy.

Prawa Ziem Pruskich, tak iako ie *á. p.* Antecessorowie nasi approbowali, tudzież konstytucyą Seymu Konwokacyjnego 1764 y My zachować przyrzekamy. Na powszechnie zaś Stanow Rzplitey uskarżania przeciwko Magistratowi Gdańskiemu, przyrzekamy, iż według opisu generalney Konfederacyi roku terażniejszego, *sub titulo*: miasto Gdańsk, Kommissyą do tegoż miasta zaraz po szczęśliwey da Bog Koronacyi naszej wyznaczemy, y one do skutku przyprowadzić, a miasto Gdańsk w obrębie praw, y ich Magistraty utrzymać, starać się będziemy.

Tatarom w Państwach Rzeczyposp. osiadłym względem osiadłości ich, tudzież dyspozycyi woiennych, które na usługę Rzplitey konstytucyami, mianowicie 1673 *et* 1678 są obwarowane, też prawa, y ich przywileie zachować nienaruszenie deklarujemy.

Gory Olkuskie aby się stały *pożyteczne* dla

Rzplitey, potrzebią kosztownego opatrzenia, na które jeżeli pierwsze nieuchronne nakłady założyć podeymie się kompania iaka, chociaż y z cudzoziemskich kapitalistow złożona, tymże na tychże samych gorach, nie obciążając żadne inne dochody Rzplitey, obwarujemy iako najmocniey bezpieczeństwo założonych summ. To się ma rozumieć o erylowaniu mennicy, gdy *jus cudendae monetae* od Przodka naszego Zygmunta Trzeciego Stanom Rzplitey ustąpione, też Stany Nam znou powierzają; z tym obowiązkiem, aby pod dozorem, *et sub responsione* Kommissyi Skarbowey dla wygody publiczney pieniądze dobre w mennicy naszej bite były.

Urzędy Podskarbstw Nadwornych Koronnych y Litewskich przy swoich prawach zachowane mieć chcemy.

W żywey zostawiając perswazyi, iż uszczęśliwienie kraiu każdego od sposobu myślenia obywatelow, ten zaś sposób od wczesnych dobrej y cnotliwej edukacyi zasiewkow *dependue, amore boni publici* szkołę rycerską na młodź szlachecką postanowić pragniemy, y pilne mieć oko, aby w przyzwoitym trzymana była *ćwiczeniu*; do którego dzieła tak chwalebne y *pożytecznego*, spodziewając się, że względny będzie narod na szczupłość dochodow Krolewskich; a z tym na wydoskonalenie ustanowienia tego kontrubować zechce, przyrzekamy, że kiedy od Nas utormowany do takowej szkoły rycerskiej projekt approbować zechce Rzplita, y do tey *expensy* przyłoży się, My z naszej strony znacznie także przyłożemy się.

209

A naostatek wszystkie prawa, wolności narodowe, swobody, wszelkich osob y urzędow przywileie, statuta Koronne y W. X. Lit. *et annexarum Provinciarum*, wszystkim Stanom duchownym *Romano Catholicis, et ritus Graeco-unitorum*, y świeckim *incorporatis, eoque annexis Provincis, Universitatibus Cracoviensis, Zamoscensis, Vilnensis*, służące, iako y miastom *utiliter* należące, *et juste ac legitime* nadane, wszem wobec, y każdemu *zosobna jura omnia*, także ustawy przeszłego Seymu *Convocationis*, y te, które na przeszley, da Bog, Koronacyi, y na drugich Seymach, za spólną wszech Stanow zgodą umowione y postanowione są y będą, trzymać y wcale chować, one *in omnibus eorum punctis et clausulis, conditionibus, nexibus, et ligamentis adimplere*; także *litteras confirmationis iurium et pactorum* dać, *exemplo Praedecessorum nostrorum*, obiecujemy, mając zawsze za *naypierwszą* y wszystkie inne *przewyższającą* powiuność to, co *paybardziej* pożytek y sławę narodowi Polskiemu przynieść może.

A jeżelibyśmy, czego Boże uchoway! co przeciwko prawom, wolnościom, artykułom y kondycyom wszystkim wykroczyli, albo czego nie wypełnili, tedy obywatelow oboyna narodow od posłuszeństwa y wiary Nam powinny wolności czyniemy, według konstytucyi roku 1609.

Wacław Hieronim Sierakowski Arcy-Biskup Lwowski Deputatus ad pacta conventa a Republica. Antoni Ostrow-

ski Biskup Kuiawski y Pomorski, Ignacy Książ Masalski Biskup Wileński, Ian Wielopolski Woiewoda Sandomirski Delegatus a Republica, Ignacy Twardowski Wda Kaliski Delegatus a Republ. Thaddaeus Dux in Kozielsk Ogiński Castellanus Trocensis Delegatus a Republica ad pacta conventa, Kazimierz Granowski Wda Rawski Delegowany od Rzpłtey, Iozef Mielżyński Kasztelan Poznański Delegowany od Rzpłtey, Roch Rola Zbiwski Kasztelan Kaliski Delegowany od Rzpłtey, Michał na Suffeczynie Suffczyński Kasztelan Ziemi Czerskiej Wdztwa Mazowieckiego Deleg. od Rzpłtey, Szymon Siruć Kasztelan Witebski Deleg. od Rzpłtey, Ian Antoni Czarnecki Kasztelan Braclawski Delegatus ad pacta conventa od Rzpłtey, Iozef Hylzen Kasztelan Xięstwa Inflantskiego od Rzpłtey Deleg. Iozef Saryusz Iakliński Kasztelan Oświęcimski Deleg. ad pacta conventa od Rzpłtey, Bazyli z Walisk Ładzic Walicki Kasztelan Sochaczewski ad pacta conventa od Rzpłtey Deleg. Iozef Wielopolski Starosta Landkorofski Posel Wdztwa Krakowskiego Deleg. a Republ. Ioachim Schwartzemberg Czerny Chorąży y Posel Xięstw Zatorskiego y Oświęcimskiego Deleg. ad pacta conventa, Stanisław z Posławic Ankwicz Stolnik Wdztwa Krakowskiego Posel Xięstw Oświęcimskiego y Zatorskiego Deleg. ad pacta conv. od Rzpłtey, Kasper Łódzia z Zwonowa Rogaliński Starosta Nakielski Posel Wdztwa Poznańskiego Deleg. a Republica, Władysław z Gurowa Gurowski Posel Wdztwa Poznańskiego Deleg. a Republ. Ian Antoni Horain Podkomorzy y Posel Wileński Starosta Iawowski Deputat ad pacta conv. z Prowincyi W. X. Lit. Ignacy Tadeusz Iunosza Dąbrowski Chorąży Pułkownik y Posel Powiatu Wilkomirskiego Deputat ad pacta conventa z Prowincyi W. X. L. Mikołay Tadeusz z Łopacina Łopacinski Starosta Sądowy Wdztwa Męcislawskiego Posel Powiatu Braslawskiego Deputat ad pacta conventa z Prowincyi W. X. Lit. Alexander Tadeusz z Skrzetuszewa Wawrzecki Sędzia woysk W. X. Lit. Stolnik Braslawski Deleg. od Rzpłtey ad pacta conv. Andrzej Święcicki Chorąży Opoczyński Posel Wdztwa Sandomirskiego ad pacta conventa Deleg. Iozef Władysław Grzymala z Siedlca Siedlecki Posel Wdztwa Sandomirskiego Deleg. ad pacta conv. Generał Maior, August Sulkowski Starosta Nowodworski Posel Wdztwa Kaliskiego Deputat ad pacta conv. Antoni Tyzenhauz Pisarz W. W. X. Lit. Posel Powiatu Grodzkiego Deputat ad pacta conv. Antoni Zabiello Łowczy Wielki W. X. L. Marszałek Powiatu Kowieńskiego Posel tegoż Powiatu y Deputat ad pacta conv. Hiacynt Nałęcz Małachowski Starosta Piotrkowski y Posel Wdztwa Sieradzkiego Dep. ad pacta conv. Antoni z Głogowy Kossowski Generał Infanteryi woysk Koronnych Dep. ad pacta conv. Franciszek z Pielechowa y Żagorzyc Zagorski Starosta Owrucki Porucznik znaku hussarskiego woysk Koronnych Dep. ad pacta conv. z Wdztwa Kiiowskiego Posel, Michał Ozoryusz z Bukowa Bukowski Stolnik Ziemi Sanockiej Dep. ad pacta conv. z Wdztwa Ruskiego z Ziemi Sanockiej Posel, Mikołay Iunosza Piaskowski Woyski Włodzimirski Posel Wdztwa Wołyńskiego Dep. ad pacta conv. Adam Darowski Podsedek y Posel Wdztwa Podolskiego Dep. ad pacta conv. a Republ. Ian Kazimierz z Wislinga Zyberg Rakanciski y Ławaryski Starosta Posel z Powiatu Starodubowskiego Dep. ad pacta conv. Iozef Kazimierz na Choi y Rządźwie Choiecki Miecznik Ziemi Łukowskiej, Podstarosta Grodzki Zydaczewski Delegow. ad pacta conv. Deputat, Posel Wdztwa Lubelskiego, Ewaryst Iędrzey Kuropatnicki Kasztelaniec Biecki Posel Wdztwa Bełzkiego Deput. ad pacta conv. Leonard Pociy Obożny W. W. X. Lit. Posel Wdztwa Witebskiego y Dep. ad pacta conv. Theodor na Szydłowie Szydłowski Chorąży y Posel Delegow. Wdztwa Mazowieckiego z Ziemi Warszawskiej, Dep. od Rzpłtey ad pacta conv. Ian Michał Rostkowski Starosta Wizki, Wąsoski, Posel Woiewodz. Mazowieckiego z Ziemi Wizkiej Delegow. od Rzpłtey, Franciszek z Wilczewa Wilczewski Posel z Wdztwa Mazowieckiego z Ziemi Wiskiej Deleg. ad pacta conv. Franciszek na Podosiu Podoski Starosta Rypieński Posel Ziemi Ciechanowskiej Wdztwa Mazowieckiego Deput. ad pacta conv. od Rzpłtey, Ian Chryzo-

stom Kraiewski Instygator Koronny Dep. ad pacta conv. Marcin Antoni Matuszewicz Stolnik y Posel Wodtwa Brześcińskiego Dep. ad pacta conv. Paweł z Woronney Czyż Podczaszy y Posel Wdztwa Brzeskiego Lit. Dep. ad pacta conven. Iozef na Kurzeńcu Kurzeniecki Chorąży Powiatu Pińskiego Dep. ad pacta conv. Iozef Kolumna Czosnowski Ulanowski etc. Starosta Posel z Wdztwa Braclawskiego y Deput. ad pacta conv. Iozef z Przebendowa Przebendowski Chorąży Pomorski Posel Wdztwa Pomorskiego Deputat od Rzpłtey ad pacta conv. Ian Trembecki Sądowy Ziemi Tczewski Posel Wdztwa Pomorskiego Dep. ad pacta conv. Iozef Platler Inflantski, Duncburski Starosta, Posel y Deput. od Rzpłtey ad pacta conven. F. Soldadyni Eques Auratus Consul et Legatus civitatis Cracoviensis. Iosephus Cajetanus Walkanowski Philosophiae Doctor Consul et Legatus urbis Cracoviensis. A. Orłowski Sekretarz y Sedyk tegoż miasta. B. K. Sebastianus Bruchwicki Consul et Legatus civitatis Posnaniensis. Franciscus Hebdmann Consul et Legatus civitatis Posnaniensis. metropolis Majoris Poloniae. Ilaszewicz Consul et Legatus urbis Leopoliensis. T. Franchi Medicinæ Doctor Consul et Legatus Leopoliensis. Antonius Brzeski Sacrae Regiae Majestatis Consiliarius a civitate Regia Lublinski Legatus. Dominicus Szymański Offici Consularis civitatis S. R. Majestatis Lublinski Notarius et Syndicus. Krzysztof Radziłowski I. K. Mci Sekretarz Radca miasta Kamieńca Podolskiego. Antoni Szachin I. K. Mci Sekretarz, Radca y Delegat miasta Kamieńca Podolskiego Deputat ad pacta conventa.

212
Ktore to artykuły *pactorum conventorum* my Kommissarze I. K. Mci do ułożenia onych *vigore plenipotencyi tenoris sequentis*:

Stanisław August z Bożey łaski obrany Krol Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kiiowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smoleński, Siewierski y Czerniechowski. Za zrzadzeniem Boskim y affektow oboyya narodow Korony Polskiej y Wielkiego Xięstwa Litewskiego będąc obrani Krolem iednostaynemi y wolnemi głosami, nznaczamy do spisania *pactorum conventorum* z strony naszey: Wielmożnych Ignacego Cetnera Woiewodę Bełzkiego, Iozefa Podoskiego Woiewodę Płockiego, Michała Xiążęcia Czartoryskiego Kanclerza Wielkiego W. X. Lit. Urodzonych Kazimierza Poniatowskiego Podkomorzego Koronnego, Rocha Kossowskiego Podskarbięgo Nadwornego Koronnego, Michała Brzostowskiego Koniuszego Wielkiego Xięstwa Lit. ktorzy z Delegowanemi od Rzeczypospolitey mają też *pacta* zkoncertować, umowić y podpisać, na co wzwyy wymienionym Kommissarzom naszym zlecenie daiemy, y tym instrumentem onych umacniamy. A cokolwiek będzie przez nich imieniem naszym umowionym, y od nich podpisanym, to przyiąć y przysięgą ztwierdzić przyrzekamy, y na to się własną ręką, przy przyciśnieniu pieczęci naszey Pokoiowey, podpisuiemy. Działo się w Warszawie dnia siódmego miesiąca Września, roku Pańskiego tysiącznego siedmsetnego sześćdziesiątego czwartego.

Stanisław August Krol.

(Mieysce pieczęci).

Plenipotencya Kommissarzom ad pacta conventa. zkoncertowane y umowione rękami własnymi podpisuiemy. Działo się w Warszawie dnia trzynastego Września, roku Pańskiego 1764.

Ignacy Cetner Woiewoda Bełzki od I. K. Mci P. m. Miłościwego naznaczony Kommissarz Plenipotencyaryusz ad pacta conventa mpp. Iozef Antoni Iunosza Podolski Woiewoda Płocki od I. K. Mci P. m. Miłościwego naznaczony Kommissarz Plenipotencyaryusz ad pacta conven. mpp. Michał Xiąże Czartoryski Kanclerz Wielki W. X. L. od I. K. Mci P. m. Miłościwego naznaczony Kommissarz Plenipotencyaryusz ad pacta conv. mpp. Kazimierz Ciołek Poniatowski Podkomorzy Koronny od I. K. Mości P. m. Miłościwego naznaczony Kommiss. Plenipotenc. ad pacta conv. Roch z Głogowy Kossowski Podskarbi Nadworny Koronny od I. K. Mci P. m. Miłościwego naznaczony Kommiss. Plenipotenc. ad pacta conv. Michał Brzostowski Koniuszy W. W. X. Lit. od I. K. M. Pana mego Miłościwego Kommissarz Plenipotencyaryusz naznaczony ad pacta conventa.

213

DIPLOMA ELECTIONIS.

In Nomine Sanctissimae et Individuae Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.

Nos Vladislaus Żubieński Archi-Episcopus Gnesnensis, Legatus Natus, Regni Poloniae et Magni Ducatus Lithuaniae Primas, Primusque Princeps. Venceslaus Sierakowski Archi-Episcopus Leopoliensis. Antonius Ostrowski Cujaviensis et Pomeraniae, Ignatius Massalski Vilnensis, Theodorus Dux Czartoryski Posnaniensis, Hieronymus Szeptycki Plocensis, Antonius Wołowicz Luceoriensis, Joannes Łopaciński Samogitiae, Andreas Bajer Culmensis et Pomesaniae, Josephus Załuski Kijoviensis, Gabriel Wodziński Smolenscensis, Episcopi. Joannes Wielopolski Sandomiriensis, Ignatius Twardowski Calisiensis, Casimirus Dąbski Siradiensis, Palatini. Thaddaeus Ogiński Castellanus Trocensis, Antonius Dąbski Brestensis Cujaviensis, Salesius Potocki Kijoviensis, Andreas Zamoyski Inowrocławaviensis, Augustus Dux Czartoryski Terrarum Russiae, Michael Rzewuski Podoliae, Petrus Sapiha Smolencensis Ignatius Cetner Bełscensis, Josephus Podoski Plocensis, Josephus Dowoyna Sołohub Vitebscensis, Bernardus Gozdki Podlachiae, Casimirus Granowski Ravensis, Constantinus Plater Męcislaviensis, Paulus Mostowski Pomeraniae, Petrus Miączyński Czerniechoviensis, Palatini. Josephus Mielżyński Posnaniensis, Mathias Sołtyk Sandomiriensis, Rochus Zbijewski Calisiensis, Joannes Mączyński Siradiensis, Andreas Moszczeński Inowrocławaviensis, Stanislaus Sługocki Lublinski, Joannes Zboiński Plocensis, Simon Siruć Vitebscensis, Michael Suffczyński Cerscensis, Josephus Siemianowski Ravensis, Joannes Czarnecki Braclaviensis, Josephus Hylzen Livoniae, Rochus Jabłonowski Vislicensis, Josephus Potkański Radomiensis, Alexander Romer Zawichostensis, Antonius Morski Praemisliensis, Adamus Pelka Polanecensis, Xaverius Kochanowski Czechoviensis, Antonius Gajewski Nakielscensis, Antonius Zakrzewski Biechoviensis, Alexander Dzierzbicki Brzezinen: Josephus Jakliński Oświęcimensis, Franciscus Rychłowski Spicimiriensis, Adalbertus Dąbski Kowaliensis, Basilius Walicki Sochaczoviensis, Jacobus Zieliński Raciążensis, Joannes Rostworowski Zakroczymen-

sis, Joannes Nowosielski Ciechanoviensis, Joannes Cieszkowski Livensis, Valerianus Ankwicz Konariensis Siradiensis, Castellani. Ignatius Ogiński Mareschalcus Supremus Magni Ducatus Lithuaniae. Michael Dux Czartoryski Supremus M. D. Lit. Cancellarius. Theodorus Wessel Supremus Thesaurarius Regni. Georgius Fleming Supremus M. D. Lit. Thesaurarius. Josephus Dux Sanguszko Mareschalcus Curiae M. D. L. Senatores et Officiales Regni et Magni Ducatus Lithuaniae. Josephus Sosnowski Supremus M. D. L. Notarius, Equestris Ordinis Mareschalcus. Hieronymus Wielopolski Stabuli Regni Praefectus. Stanislaus Małachowski Capitaneus Sandecensis, ex Palatinatu Cracoviensi. Adamus Łódzia Poniński Culinae Regni Praefectus. Gasparr Rogaliński Capitaneus Nakielscensis, ex Palatinatu Posnaniensi. Alexander Tyszkiewicz Cywon Vilnensis. Joannes Antonius Horain Succamerarius Vilnensis, ex Palatinatu Vilnensi. Stanislaus Lubomirski Excubiarum Regni Praefectus. Antonius Potkański Succamerarius Sandomiriensis ex Sandomiriensi. Stephanus Muszczeński Ensisifer Wschoviensis. Augustus Sołkowski Capitaneus Neoforiensis, ex Calisiensi. Ludovicus Pociy Excubiarum M. D. L. Praefectus. Andreas Ogiński Ensisifer M. D. L. ex Trocensi. Hyacinthus Małachowski Capitaneus Petricoviensis. Michael Radoszewki Capitaneus Szadkoviensis, ex Siradiensi. Rochus Kossowski Thesaurarius Curiae Regni. Carolus Gomoliński Succameraarius Lanciensi, ex Lanciensi. Jacobus Nagurski, Cywon Berzanensis. Stanislaus Odachowski Cywon Minorum Dyrwian, ex Ducatu Samogitiae. Antonius Kossowski Generalis Exercitus Regni; Andreas Cieński Dapifer Brestensis Cujaviae, ex Brestensi Cujaviensi. Joannes Cajetanus Iliński Capitaneus Zytomiriensis. Adolphus Lubomirski Vexilliferides Regni, ex Kijoviensi. Antonius Wolski, Succamerarius Inovladislaviensis, Ludovicus Dąbski Capitan. Inovladislaviensis, ex Inovladislaviensi. Iosephus Podoski Succamerarius Dobrinensis. Simon Zieliński Vexillifer Terrae Nurensis, ex Terra Dobrinensi. Adamus Dux Czartoryski Generalis Terrarum Podoliae. Adamus Mniszech Vexillifer Curiae Regni, ex Russiae. Franciscus Ledochowski Capitaneus Vlodimiriensis, Nicolaus Piaskowski Tribunus Vlodimiriensis ex Volhyniae. Cajetanus Hryniewiecki Pocillator Latyczowiensis. Adamus Darowski Sub-Judex Podoliae, ex Podoliae. Adamus Wyogierd Sub-Dapifer Smolenscensis. Michael Dylewski Tribunus Smolenscensis, ex Smolenscensi. Joannes Zamoyski Capitaneus Lublinski. Stanislaus Wybranowski Vexillifer Lublinski, ex Lublinski. Michael Zienowicz Tribunus Polocensis, Michael Sielecki Regens sigilli majoris M. D. L. ex Polocensi. Adamus Chołoniowski Succamerarius Bełzensis. Josephus Olszewski Vexillifer Bełzensis, ex Bełzensi. Josephus Niesiołowski Capitaneus Cyrnensis. Joachimus Chreptowicz Dapifer Nowogrodensis, ex Nowogrodensi. Stephanus Dembowski Capitaneus Plocensis. Sta-

214

nislaus Przewiczewski Vexillifer Plocensis, ex Plocensi. Casimirus Łuski Tribunus Witebscensis, Petrus Bohomolec Dapifer Witebscensis, ex Witebscensi. Michael Karczewski Succamerarius Terrae Czerscensis. Antonius Małachowski Capitaneus Ostrołęcensis, ex Masoviae. Alexander Ossoliński Capitaneus Drohicensis. Leo Kuczyński Dapifer Mielnicensis, ex Podlachiae. Stanislaus Gadomski Succamerarius Terrae Sochaczowien-
215 sis. Franciscus Lanckoroński Capitaneus Ravensis, ex Ravensi. Martinus Matuszewicz Dapifer Brzestianensis. Paulus Buchowiecki Notarius Terrestris Brestianensis, ex Brestianensi. Antonius Bogniewski Judex Terrestris Culmensis. Chrysostomus Browński Assessor Judicii Terrestris Culmensis, ex Culmensi. Nicolaus Łopaciński Capitaneus Mściwławiensis. Joannes Suchodolski Curator Arcium, vulgo Horodniczy, Mściwławiensis, ex Mściwławiensi. Valerianus Piwnicki Vexillifer Marienburgensis. Georgius Kalkstein Vexilliferides Culmensis, ex Marienburgensi. Alexander Dux Czetwertyński Sub-Judex Terrestris Braclaviensis. Josephus Kolumna Czarnowski Capitaneus Ulanoviensis, ex Braclaviensi. Venceslaus Bystram Succamerarius Pomeraniae, ex Pomeraniae. Adamus Chmara Vice-Instigator M. D. Lithuniae. Florianus Bykowski Dapifer Minscensis ex Minscensi. Josephus Plater Capitaneus Dineburgensis. Joannes Szadurski Dapifer Livoniae, ex Livoniae. Franciscus Czacki Capitaneus Novogrodensis, Demetrius Jabłonowski Capitaneus Kowelscensis, ex Czerniechoviensi, Palatinatus, ad sigillandum praesens Electionis decretum Deputati:

Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, ac interesse poterit, significamus et universis. Quandoquidem Respublica nostra veteri suo instituto tribus contineatur Ordinibus: Regia scilicet potestate. equestri Ordine, et Senatorio his interjecto: quapropter exempto nuper rebus humanis Augusto III Pio, Optimo, Maximo, ac nunquam grata memoria satis colendo Principe, cum omnis regendae et administrandae Reipublicae ratio ad Senatum et Ordinem equestrem necessario redierit, factum est, ut Ordinum Conventus cum paulo ante mense Majo, tum etiam num per nos Varsaviae haberentur. Quibus quidem utrisque in Conventibus provisum imprimis diligenter, accisa reficere, nutantia firmare, fulcire cadentia, jam lapsa restituere. A condita namque gente nostra ad haec usque tempora memoria vetera repertibus nunquam amplius detrimenti Respublica cepisse visa est, quam cum ambitioni exterorum Principum solum nationis liberae pateret. Qui haereditariis ditionibus impensius studentes, dum negligunt, dum fastidiunt nostra, fieri non potest, quin quassatae, fractae, ac fere collapsae res omnes indigenis certum exitum minitentur. Itaque haec mala sedulo nobiscum reputantibus, ex omnibus beneficiis Regno a Deo Regnorum ac Regum auctore et conservatore datis atque concessis, nullum nec ad gloriam illustrius, nec

ad utilitatem majus contigisse videtur, quam quod ab Ejus Divino Spiritu interius collustrati obviam his malis eundo, animos obfirmaverimus, non peregre petitem, non exoticis legibus enutritum Principem ad Regni clavum admoturos. Quamobrem die et loco Comitiorum Electionis a nobis edicto Senatus et Equites effusi in campum ad Varsaviam et Wolam versus, Regibus eligendis consecratum, ipso Electionis initio Sanctum Dei Spiritum solemniter hymno postquam supplices venerati sumus, statim atque in suffragia itum esset, omnes non in alium quemquam ex tam copioso flore Regni, sed in Stanislaum vestustissima de gente Ciołkorum Poniatowski voluntates nostras contulimus. Magnum nos certe fructum in theatro totius orbis caepimus libertatis nostrae, cum eum optimum ex optimis civibus Regem et moderatorem Reipublicae elegimus. Aliis populis Reges edit successio, casus, fortuna, sors: nobis eum consilium sanum, iudicium rectum, libera voluntas et clara unitas, opus vere Spiritus Sancti, electam gemmam totius Poloniae orbis edidit. Quaesivimus scilicet Regem domi, et in gremio gentis, nationisque nostrae, in quo et civis clarissimi, et Regis optimi egregiae virtutes sedem et domicilium fixissent. Quod huic quidem Electo merito contigit. Quis enim eo splendore familiae clarior? Paternis meritis illustrior? Patre heroe editus, qui orbem terrarum nominis sui fama compleverat; quis sanguinis conjunctione ornatio-
216 rior? Matre progenitus, quae Jagiellonum antiquissimorum, supremorumque gentis nostrae Principum de sanguine orta, omnia prohibitis, fortunae, naturae decora in eum transfuderat. Quis majora aetate sua summarum virtutum, religionis, justitiae, sapientiae edidit specimina? quis extra patriae limites clarius enituit? nemo etenim est, qui nesciat, quantus ubique ejus virtutibus honor habitus est, quanti proceres eum fecerint, quantum exterarum gentium Principes ei detulerint, cum egregie gentis nostrae decus et existimationem ubique servarit et auxerit. Cujus cum luculentissima commendatione externa legationes a summis ad nos orbis Principibus et Monarchis missae et ablegatae amplissimo de eo sunt testimonio, quod ejus spectata virtute niti possit publica Regni nostri salus. Quapropter ad normam et praescripta omnium Ordinum Regni electum non casu et fortuna, non vulgari et tumultuario impetu, aut temeritate vel favore, sed interposita auctoritate et iudicio gravissimo. Quod nobis, Reipublicae nostrae et Polonico nomini, totique adeo orbi Christiano bonum, faustum, felixque sit, Eundem Illustrissimum Stanislaum Ciołek Poniatowski Dapiferum Magni Ducatus Lithuaniae in Regem Poloniae et Magnum Ducem Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Wolhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae et Czerniechoviae creatum, verbis solemnibus de more renuntiamus, non inviti, nec coacti, non pauci, sed

universi, non unius Status, sed omnium Ordinum consensu.

217 Cum vero Electus Serenissimus Rex Stanislaus Augustus firmissimo jurejurando se obstrinxerit ad leges, libertates, immunitates tum ecclesiasticas, tum saeculares, jura publica et privata a Divis olim Regibus concessa, ac privilegiis stabilita, integre et Sacrosancte servanda, tuendaque; nos vicissim pollicemur Eidem Serenissimo Regi Stanislauro Augusto fidem, reverentiam, obsequium (perinde ac aliis Regibus nostris superioribus ex aequo, justo ac honesto praestita sunt) nos constanter ac perpetuo praestituros. Atque hoc Electionis nostrae decretum, immortalis Dei benignitate, ductu, ac nomine libepter illud executuri, concordibus omnium Ordinum sententijs pro more recepto, Illustri Magnifico Domino Comitiorum Electionis Mareschalco munus imponimus, notum faciendi, in manusque Suae Majestatis tradendi; caeteraque omnia pro ejusmodi rerum ratione agendi perficiendique. In ejus rei fidem praesentium Dominorum Senatorum, et ex equestri Ordine ad sigillandum Deputatorum sigilla sunt appensa. Datum per manus Celsissimi et Excellentissimi Domini Michaelis Ducis Czartoryski Supremi Magni Ducatus Lithuaniae Cancellarii, ipsis Comitibus Electionis ad Varsaviam die 7 mensis Septembris, anno post Natum Regem Regum 1764. Praesentibus:

Josepho Kierski Secretario Majori Regni Suffraganeo Posnaniensi, Alexandro Horain Referendario Lithuaniae Suffraganeo Samogitiae, Antonio Przewdziecki, Referendario M. D. Lit., Casimiro Poniatowski Succamerario Regni, Michaeli Brzostowski Stabuli Praefecto M. D. Lit., Felice Czacki Pocillatore Regni, Ludovico Oskierka Pincerna M. D. L., Stanislauro Duce Czartoryski Venatore Regni, Antonio Zabiello Venatore M. D. Lith., Michaeli Lipski Notario Regni Abbate Lubensi, Antonio Pac Notario M. D. Lith., Antonio Tyzenhauz Notario M. D. L., Friderico Bruhl Supremo Praefecto Rei Armamentariae Regni Capiteo Castrensi Varsaviensi, Eustachio Potocki Praefecto Rei Armamentariae M. D. L., Leonardo Pociy Castra-Metatore M. D. L., Joanne Chrysostomo Kraiewski Instigatore Regni, Andrea Zienkowiec Instigatore M. D. Lit., Stanislauro Grodzicki Vice-Instigatore Regni, Francisco Czerny Custode Coronarum Regni, Josepho Dunin Karwicki Sigilli Majoris, Ignatio Malczewski Sigilli Minoris Regni Regentibus, Adamo Rzewuski Vagrovocensi, Vladislavo Walknowski Tremesnensi Abbatibus, Stanislauro Łętowski Cracoviensi, Stanislauro Sobolewski Varsaviensi, Josepho Wilczewski Visnensi, ... Tucholka Marienburgensi, Succamerariis Terrestribus, Mathia Łuszczewski Lanciensi, Theodoro Moszczeński Brzestensi Cujaviensi, Francisco Zagorski Owruccensi, ... Branicki Haliciensi, Francisco Bieliński Czerscensi, Mathia Szymanowski Visogrodensi, Josepho Młocki Zakrocymensi, Josepho Karczewski Livensi, Thoma Ossoliński Nurensi, Valeriano Łuszczewski Sochaczewiensi, Antonio Łasocki Gostinensi Capitaneis Castrensis, Felice Turski Coadjutore Praeposito Gnesnensi, Luca Goduroski Primicerio Leopoliensi, Francisco Sierakowski Scholastico, Andrea Młodzieiowski Cancellario Gnesnensibus, Antonio Okęcki Custode Posnaniensi, Joanne Dębowski Suffraganeo, Cypriano Wolicki Archidiacono Pomeraniae Cujaviensibus, Ignatio Comite Krasicki Praeposito Premisliensi, Francisco Pacynowski Scholastico Culmensi, Michaeli Bierzyński Praeposito Kijoviensi Praelatis, Christophoro Szembek, Ignatio Cieński, Stephano Żubieński, Thoma Szaniawski Gnesnensibus, Georgio Bietkowski Leopoliensi, Michaeli Sołtyk Coadjutore Primicerio,

Josepho Niewieściński Cracoviensibus, ... Złocki Cujaviensi, Joanne Josepho de Skrzetuszewo Wawrzocki Vileni, ... Łempicki, Josepho Gliński, Josepho Kochanowski Plocensibus, Antonio Wyszyński Premisliensi, Michaeli Zienowicz Samogitiae, Alexandro Grąbczewski Culmensi, Xaverio Grochowalski Chelmensi Canonicis Cathedralibus, Simone Dzierzbicki Lanciensi, Josepho Brzeziński Inowladslaviensi, Paulo Boski Czerscensi, Theodoro Szydłowski Varsaviensi, Theodoro Woczyński Ravensi Vexilliferis Palatinatum et Districtum, Francisco Walknowski Calissiensis, Venceslao Przyłubski Brestensi Cujaviensi, Sigismundo Staniszewski Varsaviensi, Josepho Rudkowski Dobrzyński Judicibus, Mathia Gliszczyński Calissiensis, Mathia Sobolewski Varsaviensi, Clemente Nakwaski Wissogrodensi Notariis, Ignatio Pruski Sub-Judice Ravensi Terrestris, Josepho de Skrzynno Dunin Capiteo Zatoriensi, Disma Szymanowski Pincerna, Melchior Szymanowski Venatore Varsaviensibus, Josepho Celiński Pocillatore Czerniechoviensi Officialibus Terrestribus, Antonio Brzozowski Decretorum Regni Notario, Ignatio Nowicki Metrices Cancellariae Regni Majoris, Josepho Miklaszewicz Metrices Cancellariae M. D. L., Joanne Nepomuceno Słomiński Metrices Cancellariae Minoris Regni Praefectis, Francisco Soldadini Equite Aurato, Josepho Cajetano Walkanowski Secretariis Regiis Consulibus, Andrea Orłowski Syndico Legatis urbis metropolitanae Cracoviensis, Sebastiano Bruchwicki et Francisco Hebdmann Secretariis Regiis Consulibus et Legatis civitatis metropolis Majoris Poloniae Posnaniensis, Basilio Hlasczewicz, Thoma Franchi Medicinae Doctore Consulibus Legatis metropolis Russiae civitatis Leopoliensis, Antonio Brzeski Secretario Regio, Josepho Jedliński Consulibus, Dominico Szymański Syndico Legatis civitatis Lublinsensibus.

caeterisque plurimis Officialibus, Capitaneis, Secretariis et Aulicis Regiis, incolisque Regni et Magni Ducatus Lithuaniae ad praesentem Conventum Electionis Regni et Magni Ducatus Lithuaniae Varsaviae congregatis. Adstiterunt solemniter juramento die 13 mensis Septembris in Archi-Collegiata Varsaviensi super pacta conventa, seu capitulationem, post traditum hoc diploma, a Sacra Regia Majestate praestito, Illustrissimi, Reverendissimi, Excellentissimi Domini Antonius Eugenius Vice-Comes Archi-Episcopus Ephesus Nuntius Apostolicus. Hermannus Carolus Keyzerling S. R. I. Comes, Imperatoriae Majestatis Totius Russiae; Carolus Princeps de Carolath Regis Borussiae; Legati, aliique Principum externorum Ablegati Ministri.

Vladislaus Żubiński Archi-Episcopus Gnesnensis, Primas Regni Poloniae, et Magni Ducatus Lithuaniae.

Josephus Sosnowski Supremus M. D. L. Notarius, Mareschalco Comitiorum Electionis mpp.

IURAMENT

KROLA INCI OBRANEGO STANISŁAWA AUGUSTA,
Super pacta conventa w kościele S. Iana w Warszawie
dnia 13 Września uczyniony.

Ego Stanislaus Augustus Poloniae Rex, M. D. Lith., Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, et Czerniechoviae, spondeo, et sancte juro Deo Omnipotenti, ad haec Sancta Christi Evangelia, quod pacta conventa per Ordines Regni Mihi data, in omnibus eorum articulis, punctis, clausulis,

conditionibus, ita ut nec specialitas generalitati nec generalitas specialitati deroget, servabo, manutenebo, et adimplebo, atque ea omnia iterato etiam in solempni Coronatione juramento confirmabo. Sic Me Deus adjuvet, et haec Sancta Iesu Christi Evangelia.

Praesentibus: Vladislao Lubinski Archi-Episcopo Gnesnensi Legato Nato Regni Poloniae et M. D. Lit. Primato Primoque Principe, Venceslao Sierakowski Archi-Episcopo Leopoliensi, Antonio Ostrowski Cujaviensi et Pomeraniae, Ignatio Massalski Vilmensi, Theodoro Duce Czartoryski Posnaniensi, Hieronymo Szeptycki Plocenski, Antonio Wollowicz Luceroriensi, Joanne Lopaciński Samogitiae, Andrea Bajer Culmensi et Pomercaniae, Josepho Zaluski Kijoviensi, Gabriele Wodziński Smolenscensi Episcopis, Joanne Wielopolski Sandomiriensi, Ignatio Twardowski Calissienski, Casimiro Dąbski Siradiensi Palatinis, Thadaco Ogiński Castellano Trocenski, Antonio Dąbski Brzestensi Cujaviensi, Salesio Potocki Kijoviensi, Andrea Zamoyski Inowroclawienski, Augusto Duce Czartoryski Terrarum Russiae, Michaelae Rzewuski Podoliae, Petro Sapieha Smolenscensi, Ignatio Cetner Boleseensi, Iosepho Podoski Plocenski, Josepho Dewoyna Solohub Witebscensi, Bernardo Gozdzi Podlachiae, Casimiro Granowski Ravensi, Constantino Plater Mścisławiensi, Paulo Mostowski Pomeraniae, Petro Miaczyński Czerniecho iensi Palatinis, Josepho Mielżyński Posnaniensi, Mathia Soltky Sandomiriensi, Rocho Zbijewski Calissienski, Joanne Maczyński Siradiensi, Andrea Moszczęński Inowroclawienski, Stanisłao Slugocki Lublincenski, Joanne Zboiński Plocenski, Simone Syrud Vitebscensi, Michaelae Suffczyński Czernescenski, Josepho Siemianowski Ravensi, Joanne Czarniecki Braclaviensi, Josepho Hylzen Livoniae, Rocho Jablonowski Wislicienski, Josepho Potkański Radoniensi, Alexandro Romer Zawichostensi, Antonio Morski Premisliensi, Adamo Pelka Polancecenski, Xaverio Kochanowski Czechoviensi, Antonio Gajewski Nakelscenski, Antonio Zakrzewski Biechoviensi, Alexandro Dzierzbicki Brzeziński, Josepho Jakliński Oświęcimensi, Francisco Rychłowski Spicimirski, Adalberto Dąbski Kowalicenski, Basilio Walicki Sochaczewienski, Jacobo Zieliński Raciazcenski, Joanne Rostworowski Zakroczymski, Joanne Novosielski Ciecchanowienski, Joanne Cieszkowski Livensi, Valeriano Ankiewicz Konariensi Siradiensi Castellanis, Ignatio Ogiński Mareschalco Supremo M. D. Lit., Michaelae Duce Czartoryski Supremo M. D. L. Cancellario, Theodoro Wessel Supremo Thesaurario Regni, Georgio Fleming Supremo M. D. Lit. Thesaurario, Josepho Duce Sangusko Mareschalco Curiae M. D. Lit. Senatoribus et Officialibus Regni et M. D. L., Josepho Sosnowski Supremo M. D. L. Notario equestri Ordinis Mareschalco, Josepho Kierski Secretario Majori Regni Suffraganeo Posnaniensi, Alexandro Horain Referendario Lith. Suffraganeo Samogitiae, Antonio Przewdzicki Referendario M. D. L., Casimiro Poniatowski Succamerario Regni, Rocho Kossowski Thesaurario Curiae Regni, Andrea Ogiński Ensifero M. D. Lit., Hieronymo Wielopolski Stabuli Regni Praefecto, Michaelae Brzostowski Stabuli Praefecto M. D. Lit., Adamo Łodzka Poniński Culinae Regni Praefecto, Felice Czacki Pocillatore Regni, Ludovico Oskierka Pincerna M. D. Lit., Stanisłao Duce Czartoryski Venatore Regni, Antonio Zabiello Venatore M. D. Lit., Michaelae Lipski Notario Regni Abbate Lubensi, Antonio Pac Notario M. D. L., Antonio Tyzenhauz Notario M. D. L., Ederico Bruhl Supremo Praefecto Rei Armamentariae Regni Capitaneo Castrensi Varsaviensi, Eustachio Potocki Praefecto Rei Armamentariae M. D. Lit., Stanisłao Lubomirski Excubiarum Regni Praefecto, Ludovico Pocię Excubiarum M. D. L. Praefecto, Leonardo Pocię Castra-Metatore M. D. Lit., Joanne Chrysostomo Kraiewski Instigatore Regni, Andrea Zienkiewicz Instigatore M. D. L., Stanisłao Grodzicki Vice-Instigatore Regni, Adamo Chmara Vice-Instigatore M. D. L., Francisco Czerny Custode Coronarum Regni, Josepho Du-

nin Karwicki Sigilli Majoris Regni, Michaelae Sielicki Sigilli Majoris M. D. Lith., Ignatio Malczewski Sigilli Minoris Regni Regentibus, Adamo Rzewuski Wagrowecenski, Vladislao Walknowski Tremensensi Abbatibus, Stanisłao Łętowski Cracoviensi, Joanne Antonio Horain Vilmensi, Stanisłao Sobolewski Varsaviensi, Josepho Wilczewski Visnensi, ... Tucholka Marienburgensi Succamerariis Terrestribus, Mathia Łuszczewski Lancienski, Theodoro Moszczęński Brzestensi Cujav. Franciscio Zagorski Owruccenski, ... Branicki Haliczenski, Franciscio Bieliński Czernescenski, Mathia Szymanowski Wissogrodenski, Josepho Młocki Zakroczymski, Josepho Karczewski Livensi, Thoma Ossoliński Nurenski, Valeriano Łuszczewski Sochaczewienski, Antonio Lasocki Gostinenski Capitaneis Castrensis, Felice Turcki Coadjutore Praeposito Gnesnensi, Luca Godurowski Primicerio Leopoliensi, Franciscio Sierakowski Scholastico Culmenski, Michaelae Bierzyński Praeposito Kijoviensi Praelatis, Christophoro Szembek, Ignatio Ciecński, Stephano Lubieński, Thoma Szaniński Gnesnensibus, Georgio Bietkowski Leopoliensi, Michaelae de Soltky Coadjutore Primicerio, Josepho Niewieściński Cracoviensibus, ... Złocki Cujaviensi, Joanne Josepho de Skrzetuszewo Wawrzecki Vilmensi, Josepho Gliński, Josepho Kochanowski Plocensibus, Antonio Wyszyński Premisliensi, Michaelae Zienowicz Samogitiae, Alexandro Grabzewski Culmenski, Xaverio Grochowalski Chelmenski Canonicis Cathedralibus, Simone Dzierzbicki Lancienski, Josepho Brzeziński Inowladislaviensi, Paulo Boski Czernescenski, Theodoro Szydłowski Varsaviensi, Theodoro Woyczyński Ravensi Vexilliferis Palatinatum et Districtuum, Franciscio Walknowski Calissienski, Venceslao Przyłubski Brzestensi Cujaviensi, Sigismundo Stanisłowski Varsaviensi, Josepho Rutkowski Dohrzynenski Judicibus, Mathia Gliszczyński Calissienski, Mathia Sobolewski Varsaviensi, Clemente Nakwaski Wissogrodenski Notariis Terrestribus.

caeterisque plurimis Officialibus, Capitaneis, incolisque Regni et M. D. Lit ad Conventum Electionis Varsaviae congregatis.

IURAMENT

NAYIAŚNIEYSZEGO KROLA IMCI STANISŁAWA AUGUSTA, Obranego Krola Polskiego, y Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego, Żmudzkiego, Kiiowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego, Inflantskiego, Smolenskiego, Siewierskiego y Czerniechowskiego, który przy szczęśliwey Koronacyi swojej Stanom Rzeczypospolitey oddać będzie powinien.

Ego Stanislaus Augustus Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaequae, per omnes Regni Ordines utriusque gentis, tam Poloniae, quam Lithuaniae, caeterarumque Provinciarum Regno Poloniae, Magno Ducatui Lithuaniae annexarum, et incorporatarum, communi consensu libere electus, spondeo ac sancte juro Deo Omnipotenti, ad haec Sancta Iesu Christi Evangelia: quod omnia jura, libertates, immunitates, privilegia publica et privata juri communi utriusque gentis et libertatibus non contraria, ecclesiasticas et saeculares ecclesiis Catholicis Romanis, Principibus, Baronibus, nobilibus, civibus, incolis, et quibusli-

SUFFRAGIA

WOIEWODZTW Y ZIEM KORONNYCH Y W. X. LIT. ZGODNIE NA NAYIAŚNIEYSZEGO

STANISŁAWA AUGUSTA

Obranego Krola Polskiego, y Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego, Żmudzkiego, Kiiowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego, Inflantskiego, Smolenskiego, Siewierskiego y Czerniechowskiego,

dane między Warszawą a Wolą, dnia szóstego miesiąca Września, roku 1764.

Wolowodztwo Poznańskie.

Władysław Lubinski Arcy-Biskup Gnieźnieński Prymas Korony Polskiej y W. X. L., Teodor Xiążę Czartoryski Biskup Poznański y Warszawski, Iozef z Brudzewa Mielżyński Kasztelan Poznański, Antoni Gaiewski Kasztelan Nakielski Starosta Kosciński, Kazimierz Nałęcz z Maloszyzna Raczyński Starosta Czerwonogrodzki Posel Wdztwa Poznańskiego mpp., Adam Łodzka Poniński Kuchmistrz Koronny Starosta Rycz. y Bab. Posel Wdztwa Poznańskiego mpp., Kasper Łodzka z Zwonowa Rogoński Nakielski Obor. Starosta Posel Wdztwa Poznańskiego, Rafał z Błociszewa Gniwowski Chorąży Wschowski Posel Wdztwa Poznańskiego mpp., Franciszek Wierusz Walknowski Sędzia Ziemi y Marszałek Sądów Kapturowych Wdztwa Kaliskiego Posel Poznański mpp., Woyciech z Werbna Rydzyski Stolnik y Posel Wdztwa Poznańskiego Pułkownik Hussarski Krolewski mpp., Mikolay z Wybranowa Swinarski Podczaszy Kaliski Posel Wdztwa Poznańskiego mpp. Antoni Krzycki Podstoli y Posel Wdztwa Poznańskiego mpp., Ian Korytowski Podstoli Kaliski Posel Woiewodz. Poznańskiego mpp., Piotr Drwęski Pisarz Ziemi Poznański y Posel Wdztwa Poznańskiego, Maciej Gliszczyński Pisarz Ziemi Kaliski Posel Wdztwa Poznańskiego mpp., Antoni Łodzka Poniński Starosta Kopaynicki Posel Wdztwa Poznańskiego, Iozef Mycielski Starosta Koniński Posel Wdztwa Poznańskiego mpp., Konstancy Kwilecki Starosta Mosiński Woiewodzt. Poznańsk. Posel mpp., Władysław Gurowski Kasztelan Poznański Posel Wdztwa Poznańsk. Ian Lipski Obocznic W. Koronny Posel Wdztwa Poznańsk., Floryan z Brudzewa Mielżyński Starosta Kcyński Posel Wdztwa Poznańsk., Antoni Bogucki Posel Wdztwa Poznańsk., Felicyan Niegolewski Starosta Pobudziski, Stanisław Łodzka z Bnina Bniński Kasztelan Szremski, Piotr Wilkoński Kasztelan Krzywiński, Stanisław Mycielski Starosta Lubiatowski, Filip Raczyński Starosta Mirśceicki mpp., Alexander Unrug Starosta Zelegniowski, Iozef z Radoliny Radoliński Podkomorzyc Wschowski mpp., Ludwik Chlapowski Pułkownik woysk Koronnych, Ignacy Wilkoński Kaszt. Krzywiński mpp., Piotr Kaliszowski Sędzia Kapturowy Poznański mpp., Andrzej Odrowąż Chwałkowski mpp., Iozef Ulatowski, Michał Niezychowski, Antoni Drwęski Sędzia Kapturowy Poznański, Kacietan Karśnicki Judex Capturalis Valecensis, Marcin Witkowski, Stanisław Zeromski, Marcellin Niezychowski Sekretarz Wdztw Wielkopolskich Sędzia Kapturowy Nakielski, Piotr Władysław Unrug, Karol Krzyżanowski, Ignacy Leszczyc Mierzewski, Inkub Niezychowski, Antoni Ostrorog na Kolnie Prusimski, Woyciech Cedrowski Sędzia Kapturowy Poznański, Michał Swierczyński, Iozef Korytowski, Woyciech Korytowski, Piotr Korytowski Sędzia Kapturowy Poznański, Inkob Korytowski, Ian Korytowski, Ignacy Bniński Kasztelan Szremski, Mateusz Drogiński, Iozef Grochowalski, Franciszek Grudziecki, Stefan Dobrogoyski, Tomasz Ialbrzykowski, Stanisław Kurzewski, Antoni Pomian Koludzki, Franciszek Pomian Koludzki, Maciej Kowalski, Wawrzeniec Lutomski, Hilary Strubiński, Felix Fran-

ciszek Łoyko Starosta Sropski mpp., Floryan Borzęcki, Maciej Borzęcki, Damazy Borzęcki, Ignacy Zakrzewski, Inkub Laszewski, Jan Baranowski mpp., Jan Gutkowski, Karol Kurcewski, Ignacy Malechowski, Jan Wilkoński, Felicyan Krzyski, Ignacy Mietlicki, Leopold Pogorzelski, Woyciech Gockowski, Filip Malinowski, Jan Korytowski, Fabian Korytowski, Tomasz Jabłoński, Franciszek Modlibowski, Ignacy Dunin Szpotański, Andrzej Przeński Sędzia Kapturowy Poznański, Franciszek Godziszewski, Tomasz Chranowski, Ignacy Umifiński, Iozef Smaleński, Mulcher Mafkowski, Tomasz Suski, Xawery Nałęcz Kęszycki, Woyciech Będorski, Maciej Urbanowski, Antoni Felicyan Nagłowski, Władysław Domaradzki, Hilaryon Umifiński, Tadeusz Rudnicki, Dobrzaniecki, Zaborowski, Maciej Trąpczyński, Iozef Kierski, Piotr Korytowski, Fabian Korytowski, Stanisław Korytowski, Franciszek Korytowski, Antoni Bronikowski, Sebastian Brzechwicki I. K. Mei Sekretarz Radaea y Poseł stołecznego miasta Poznania, Franciszek Heblmann I. K. Mei Konsyliarz Radaea y Poseł miasta Poznania metropolii Wielko-Polskiej.

Województwo Krakowskie.

Hieronim Wielopolski Koniuszy Koronny Delegat Woiw. Krakowskiego, Stanisław z Łętowa Łętowski Podkomorzy Generału Wództwa Krakowskiego y Xięstw Zatorskiego y Oświęcimskiego Wielicki Bocheń. Starosta, Stanisław Nałęcz Małachowski Sandecki Starosta Delegat Wództwa Krakowskiego, Stanisław Dembiński Podczaszy Krakowski Delegat Wództwa Krakowskiego, Antoni Michałowski Podstoli y Del. Wództwa Krakowsk., Alexander z Łętowa Łętowski Łowczy y Marszałek Konfederacyi Wództwa Krak., Izidor na Słupowie Szembek Deleg. Wództwa Krak., Jan z Słaski Woyski Krakowski Starosta Boch. Del., Stanisław Scibor z Rudultowie Kotkowski Miecznik y Marszałek Kapturowy Krakowski Del. Wództwa Krak., Tomasz z Łętowa Łętowski Burgrabia zamku Krakowsk. Del., Stanisław z Inowicie Chwalibog Burgrabia zamku Krak. Deleg., Alexander z Lubrańca Dąbski Burg. zamku Krak. Poseł Wództwa tegoż, Franciszek Rychter Burg. zamku Krak. Poseł Wództwa Krak., Ludwik Moszczeński Skarbnik Xięstwa Zatorskiego y Oświęcimskiego Delegatus. Iozef Wielopolski Starosta Lanckoroński Del. Wództwa Krak., Piotr Ożarowski General Leytnant Del. Wództwa Krak., Iozef Wielopolski Del. Wództwa Krak., Stanisław z Przybysławie Oraczowski Starosta Rogowski Delegat Wództwa Krak., Franciszek Dembiński Deleg. Wództwa Krak., Jerzy Dembiński Del. Wództwa Krak., Michał z Słupowa Szembek Del. Wództwa Krak., Franciszek Dembiński Poseł Wództwa Krak., Franciszek z Lubrańca Dąbski Stol. Trembowelski Poseł Wództwa Krak., Franciszek Dembiński Del. Wództwa Krak., Michał z Łętowa Łętowski Pisarz Grodzki Biecki Sędzia Kapturowy Del. Wództwa Krak., Onufry Ożarowski Cześnikowicz Sandom. Del. Wództwa Krak., Wilhelm Siemiński Starosta Trzciel. Del. Wództwa Krak., Krzysztof Nałęcz Rudnicki Regent Grodzki Krakowski Del. Woiw. Krak., Iozef Pokutyński Del. Wództwa Krak., Iozef Wiktor Pułkownik regimentu Dragonii Poseł Woiw. Krak., Kasper Traczewski Woyski Biecki Delegat Wództwa Krak., Iozef Jordan Stoiowski Del. Wództwa Krakow. y Sędzia Kapturowy, Bogusław z Słaski Woyszczye Krakowski Star. Bocheń. Del., Tomasz Milkowski Del. Sędzia Kapturowy Wództwa Krak., Kaietan Rola Lubieniecki Kasztelaniec Czechowski Del. Wództwa Krak., Felix Skorupka Sędzia Kapturowy y Del. Woiw. Krak., Iozef Waxman Sędzia Kapturowy y Del. Wództwa Krak., Ioachim na Raciborsku Morsztyn Starosta Skotnicki, Adam z Trzebin Trzebiński Starosta Hac., Antoni z Morska Morski Poseł Wództwa Krak., Jan Romer Chorąży Czerniechowski Delegat Wództwa Krak., Michał Wielogłowski Del. Wództwa Krak., Felix Stadnicki Del. Wództwa Krak., Iozef z Zakliczyna Jordan Podwojewódzcy Biecki Del., Ignacy Oraczowski Del. Wództwa Krak., Adam Potocki Del. Wództwa Krak., Jan Bystrzonowski Del., Sebastian Radwan Łodziński Del. Wództwa Krak., Franciszek Łętowski Podkomorzye

Krakowski Del. Wództwa Krak., Ignacy z Łętowa Łętowski Del. Wództwa Krak., Franciszek Wodzicki Starosta Grybowski, Stanisław z Nałęczow Moszczeński, Szymon Werycha Darowski, Franciszek Maciej Dolewa Silnicki, Sebastian Lgocki, Antoni de Strussy Strus, Tadeusz Ankiewicz, Iozef Ankiewicz, Jan Werycha Darowski, Antoni Gruszecki, Antoni z Twardzew Twardzicki, Iozef z Chronowa Chronowski, Franciszek Bogorya Zakrzewski, Maciej Lipnicki, Stanisław Bogorya Zakrzewski, Stanisław Kostka Gostkowski Del., Konstantyn z Witoszewa Gostkowski Del. Wództwa Krak., Kasper Iaxa z Otwinowa Otfinowski Del. Wództwa Krak., Michał Jordan Stoiowski Del. Wództwa Krak., Antoni Dzierżek Krzyniecki, Stanisław Pisarski, Ignacy Bratkowski Del. Wództwa Krak., Michał z Borowego Szczepkowa Szczepkowski Del., Alexander z Gąsiorowa Gąsiorowski Poseł Wództwa Krak., Grabowski Starosta Powiatu Czch., Franciszek Dembiński Podczaszy Krakowski, Tomasz Włocki, Adam z Wielkiej Wsi Wielowicyjski Pułkownik regimentu konnego, Franciszek Iaxa z Otfinowa Otfinowski Starosta Szczerczowski Sędzia Kapturowy Delegat Wództwa Krak., Alexander z Brzezin Chrzastowski General-Adjutant Buł. Poln. Kor., Iozef Kolumna Walewski Podkomorzye Sieradzki Poseł Woiw. Krak., Romuald Kolumna Walewski Podkomorzye Sieradzki, Antoni Innosza Podoski Porucznik Reg. Gw., Stefan na Zakliczynie Jordan W. B. Del., Jan Jordan Pisarz Graniczny W. Krak. Deleg., Marcin na Napiorkach Napiorkowski Del. Wództwa Krak., Antoni z Zakliczyna Jordan Łowczy Belzki Del. Wództwa Krak., I. K. Lgocki Chorąży regimentu konnego I. W. Koniuszego W. Koron., Stanisław Kostka Kotkowski Del. Wództwa Krak., Jan Nepomucen Wielogłowski Delegat Wództwa Krak., Stanisław Grodzicki Vice-Instygator Koronny Del. z Wództwa Krak., Iozef Grodzicki Vice-Instygatorowicz Koron. Del. Wództwa Krak., Antoni z Lisowa Lissowski, Antoni Stawiski, Iozef z Przebysławie Oraczowski, Antoni Ciszkowski, Dionizy Michałowski, Jan Kanty Psarski, Antoni Stadnicki Delegat Wództwa Krak. z Powiatu Sandeckiego, Michał Stadnicki Del., Iozef Wielogłowski Del., Wincenty Rychter., Iozef Pogor z Borowego Szczepkowa Szczepkowski Del., Stanisław Ciołek z Żulina Żuliński Del., Ignacy Stadnicki, Woyciech z Wronowa Xięski Del., Ignacy Radwan z Dębego Dąbski, Walenty z Przyborowia Gorski, Inkub z Nidka Nidecki, Andrzej Duleba, Michał Ciołek Żuliński, Paweł Iozef Iaxa Otfinowski, Jan Iaxa Otwinowski, Ignacy Swatopelk Zawadzki, Kazim. Popiel., Cyprian Leśniewski, Iozef z Inowicie Chwalibog Vicegerent Gr. Biecki, Iozef z Inowicie Chwalibog Komornik Graniczny Powiatu Xięskiego, Stanisław z Inowicie Chwalibog Skarbnik Liwski, Szymon z Inowicie Chwalibog Podwojewódzcy Proszowski, Piotr Stadnicki Burgrabiec Krakowski, Dominik Stadnicki Burgrabiec Krakowski, Alexander Jordan Stoiowski, Felicyan Nidecki, Benedykt Nidecki, Alexander Nidecki, Ignacy z Przyborowa Gorski, Kazimierz z Czaiocin Wizemberg, Antoni z Przyborowa Gorski, Wawrzeniec z Przyborowa Gorski, Paweł z Zielonek Zieliński, Iozef Ulatowski Poseł Wództwa Krak., Jan Ulatowski, Kazimierz Leśniewski, Michał Rutkowski, Jan Zochowski, Mikołaj Rutkowski, Adam z Kluzan Kluzęński, Jan Kluzęński, Iozef Sobolewski Del. Wództwa Krak., Kazimierz Odrowąż Pieniążek Del., Franciszek Soldadini Radaea y Poseł miasta Krakowa M. Josephus Cajetanus Walkanowski Philosophiae Dr. S. R. Mitis Secretarius urbis metropolitanae Cracoviensis Consul et Legatus, Andrzej Orłowski Sekretarz Syndyk y Poseł miasta stołecznego Krakowa.

Xięstwo Oświęcimskie y Zatorskie.

Iozef Saryusz Iakliński Kasztelan Oświęcimski, Ignacy z Przebendowa Przebendowski Pucki Mirachowski Starosta Poseł Xięstwa Oświęcimskiego y Zatorskiego mpp., Adam na Pisarzowicach Pisarzowski Woyski Marszałek Seymikow y Poseł Xięstw Zatorskiego y Oświęcimsk. Dzwonogrodzki Starosta General Major, Ioachim Schwartzberg Czerny Chorąży y Poseł Xięstwa Zatorsk. y Oświęc., Stanisław z Posławic Ankiewicz Stolnik

227

229

228

230

Wództwa Krak. Poseł Xięstw Oświęcim. y Zatorsk., Michał na Korabnikach Waxman Cześnik y Poseł Xięstw Oświęc. y Zatorsk. mpp., Tomasz Inkiński Burgabia zamku Krak. Poseł Xięstw Oświęc. y Zatorsk., Piotr Hrabia na Skrzynnie Dunin Poseł Xięstw Zatorsk. y Oświęc. Ssta Zatorski, Antoni Odrowąż Wilkoński Podwojewódzcy Xięstw Zatorsk. y Oświęc. y tychże Xięstw Poseł, Kaietan Szyłchra na Trzebin Trzebiński Poseł z Xięstw Zatorsk. y Oświęc., Iozef z Brzezia Russocki Poseł z Xięstw Oświęc. y Zatorsk., Spytek z Zakliczyna Jordan Poseł z Xięstw Zator. y Oświęc., Ignacy z Bohrowki Bohrowski Poseł z Prześwicznych Xięstw Zatorsk. Oświęc., Tomasz z Brzezia Russocki Poseł Xięstw Zator. y Oświęc., Ignacy z Zakrzowa Zakrzowski Poseł Xięstw Zator. y Oświęc., Stanisław Paprocki Poseł Xięstw Zator. y Oświęc., Adam Pruszyński Poseł Xięstw Zator. y Oświęc., Władysław Waxman Xięstw Zatorsk. y Oświęc. Poseł, Alexander Szembek Poseł Xięstw Zatorsk. y Oświęcim., Jan z Zaklicz Jordan Poseł Xięstw Zatorsk. y Oświęc., Tomasz Skorupka Padlewski Poseł Xięstw Zator. y Oświęc., Andrzej Seisek Trzeszczkowski Poseł, Jan Rawicz Zachwiłychowski Łowczy Kiliowski Poseł Xięstw Oświęcim. y Zatorsk., Ludwik Woyna Orański Poseł Xięstw Zator. y Oświęc., Antoni Rogo Rogowski towarzysz znaku pancern. I. O. Xcia Woiw. Poznańskiego Poseł Xięstw Zator. y Oświęc., Felicyan Rogowski Poseł Xięstw Zator. y Oświęc., Iozef Stanisław z Skrzynna Dunin Stolnikowicz Zatorski Poseł Xięstw Zator. y Oświęc., Franciszek Trzebiński B. K. mpp., Antoni Żegota z Czernie Czernicki, Alexander Saryusz z Romiszowice Romiszowski, Jan z Tropin Hebda, Jan Radwan Łodziński, Ignacy z Radocze Achingier S. G. O.

Województwo Wileńskie.

Ignacy Massalski Biskup Wileński, Alexander Horain Biskup Hireneński Referendarz W. X. Lit., Alexander Skumin Tyszkiewicz Cywon Wileński, Jan Antoni Horain Podkomorzy Wileń. Starosta Iakoski Poseł na Seym Electioni, Jan Chodkiewicz Pułkownik Wództwa Wileń. y Starosta Wileński, Iakob Czapski Podskarbi Ziemi Pruskich, Alexander Horain Podstoli Wileń., Stanisław Giedroyć Cześnik Wództwa Wileń., Michał Horain Horodniczy Wództwa Wileń. y Poseł, Benedykt Oganowski Obozny Wództwa Wileń. Chorąży Petyhor. y Poseł, Antoni Gierald Towiański Strażnik Wództwa Wileń. y pro tunc Chorąży Starosta Inturski, Franciszek Czyż Krayczy Wileński, Jerzy Zaleski Starosta Grzybieński, Marcin Szumski Vice-Marszałek Sądowy Kaptur. y Poseł Wództwa Wileń., Adam Bronie Sędzia Kaptur. y Poseł Wództwa Wileń. Chorąży Petyhorski, Ignacy Iasiński Sędzia Kaptur. y Poseł Wództwa Wileń., Mikołaj Zmiłowski Łowczy Wództwa Nowogrodzki., Alexander Giedroyć General Adjutant Buł. W. X. L., Jan Muśnicki Starosta Szeternicki Koniuszye Wileński, Tomasz Marcinkiewicz R. W. W. Ch. P., Tadeusz Towiański Sędzia Kaptur. y Poseł Wództwa Wileńsk., Bartłomiej Iasieński Poseł Wództwa Wileń., Gaspar Horain Woytkowicz Wództwa Wileńsk., Dymitr Zmiłowski Łowczy Nowogrodzki, Ignacy Wadomski Bronie Podczaszy y Sędzia Kaptur. Wództwa Wileń. y Poseł, Kazimierz Horain Woyskowiec Wództwa Wileń., Ludwik Ryło Klimaszewski Sędzia Kaptur. Wództwa Wileńsk., Tadeusz Narbutt Ł. W. W., Iozef Czyż Sędzie Grodz. Wództwa Wileń. y Poseł, Adam Towiański Starosta Pruszowski, Stanisław Korsak, Ludwik Kontowt, Ignacy Omulski, Jan Staniewicz, Michał Nowicki Komornik y Poseł Woiw. Wileń., Kazimierz Gielart Towiański Skarbnik y Poseł Wództwa Wileń., Ignacy Szczurkowski Poseł Wileński, Jan Zycki Poseł Wództwa Wileń., Ludwik Kreutz Komornik Wództwa Wileń., Ignacy Horain Woyskowiec Wileń., Kazimierz Ryło Klimaszewski, Michał Narbutt.

Powiat Oszmiański.

Michał Brzostowski Koniuszy W. X. L. Doktor Powiatu Oszmiańskiego, Marcin Teodor Oskierka Starosta Miadziołski Dyrektor Koła Rycerskiego Powiatu Osz-

miańskiego do Seymikow Poselskich na Seymie Elekcynym, Tadeusz Kociel Starosta Mar., Wiktor Lachowicki Czechowicz Podstoli Pow. Oszmiań. Antoni Huttorowicz Podstarosta Sądowy Oszmiański, Andrzej Sawicz Zabłocki Łowczy Pow. Oszmiań., Iozef Skarbek Ważyński Koniuszy Pow. Oszmiań., Ignacy Wołodzko Strażnik Pow. Oszm., Iozef Oskierka Chor. Pet., Benedykt Skarbek Ważyński Sędzia Oszmiański, Aloizy Sulistrowski, Roman Wołodzko Starosta Urzecki, Michał Danilewicz Pułk. Pow. Oszm., Konst. Chomiński Starosta Hub., Stanisław Sulistrowski Starosta Iżycki, Jerzy Krzywobłocki Strażnik Pow. Oszm., Apollinary Wołodzko Skarb. Pow. Oszmiań., Alexander Wołodzko Skarb. Pow. Oszm., Adam Łokuciejewski Starosta Nier., Piotr Niewiadomski, Tadeusz Sulistrowski, Antoni Dowarowicz, Antoni Huttorowicz R. Pow. Oszmiań., Alexander Rohoza Staroście Kawszowski, Adam Iankowski Regent Powiatu Oszmiań., Leon Rynwid Mickiewicz Star. Rudnicki, Piotr Kosiański Rotm. Oszmiański, Franciszek Downarowicz, Ignacy Skarbek Hronyka Cześnik Powiatu Starodub., Tadeusz Gąsowski Horodniczy Pow. Oszm., Benedykt Skrycki Rotm. Pow. Oszmiań., Stanisław Rodziejewicz Łowczy Powiatu Pińskiego, Szymon Kunczewicz R. Pow. Oszm., Dominik Jerzy Cybulski, Troian Ryndwid Mickiewicz, Tadeusz Mickiewicz, Wincenty Hryc Moskiewicz R. Pow. Oszmiań., Ignacy Zakrzewski, Floryan Dębora Bryliński, Tadeusz Niewiadomski, Wincenty Snopek Wierciński, Antoni Skrzycki, Adam Pietraskiewicz Koniuszy Trocki, Wiktory Iasieńczyk Michałowski, Tadeusz Cybulski, Jerzy Sadowski, Tomasz Wihnsxa, Ignacy Kowzan, Franciszek Krynitowicz Moczulski R. Pow. Oszm., Waleryan Bibersztejn Lewicki, Antoni Łozdia Klodnicki, Franciszek Łokuciejewski, Bazyli Kolb, Franciszek Szwab Szwafski, Antoni Szweryn, Ignacy Michałowski, Iozef Bouszewicz, Andrzej Szklonnik, Iakub Tadeusz Huttorowicz Budowniczy Oszmiański, Elias z Huttorow Huttorowicz, Tadeusz Łuniewicz, Jan Szereyko, Maciej Krassuski, Jerzy Chorzelski, A. Izff Urbanowicz Pod. y Regent Sąd. Pow. Oszm., Marcin Klimafski Regent Ziemi Sur. Grodz. Pow. Oszm., Franciszek Klimafski Łowczy Pow. Oszm., Iozef Klimafski Łowczy Pow. Oszmiań., Jan Klimafski Łowczy Pow. Oszmiań., Kazimierz Klimafski Łowczy Pow. Oszmiań., Stanisław Poślewicz, Szymon Iacynicz, Jan Muśnicki, Tadeusz Kosiański.

Powiat Lidzki.

Ignacy de Campo Scypion Sądowy Starosta y Doktor Powiatu Lidzkiego, Iozef Kazimierz Stypalkowski Sędzia Grodzki Pow. Lidzkiego, Andrzej Ryłto Hor. Rotmistrz Pow. Lidz., Tadeusz Narbutt Koniuszy Powiatu Lidz. Pułkownik Petyhor. woysk W. X. Lit., Iozef Narbutt Rotmistrz Pow. Lidz., Antoni Narbutt Marszałkowiec Pow. Lidz., Dominik Narbutt Marszałkowiec Pow. Lidz., Antoni Skinder Starosta Uholnicki, Andrzej Zaleski Rotm. Pow. Lidz., Michał Skinder W. Pow. Lidz., Jerzy Białopiotrowicz Strażnik Pow. Lidzki., Nikodem Michał Alexandrowicz Skarb. Pow. Lidz., Tomasz Alexandrowicz Skarb. Pow. Lidz., Michał Narbutt Podkomorzye Pow. Lidz., Piotr Jerzy Radobylski Hubarowicz, Mikołaj Radziwiłowicz, Szostak Skarbnikowicz Pow. Lidz., Michał Borzymowski Podczaszye Pow. Lidz., Iozafat Klanicki Chorąży Petyh. Starosta Nowodworski, Ignacy Myślecki, Jan Gincet, Stanisław Kościeszka Zaba S. W., Zygmunt Kościeszka Zaba, Tomasz Franciszek Wilkaniec Regent Pod. Pow. Lidz., Kazimierz Pokubiat, Maciej Radziecki, Tadeusz Słotwiński Cześ. Lub., Jerzy Iursza, Kaietan Skinder, Benedykt Wawrzecki Starosta Wideszan., Adam Skilski, Stanisław Goszczye, Michał Goiszewski, Antoni Skinder, Mikołaj Komorowski, Jan Tolszewski, Tadeusz Skinder, Franciszek Iankowski.

Powiat Wilkomirski.

Ignacy Tadeusz Innosza Dąmbrowski Chorąży Generalny Powiatu Wilkomirskiego Pułkownik, Jan Eperysz Szyrwint. Meyszagolski Starosta Marszałek Sądowy Kaptur. Pow. Wilkom., Kazimierz Skumin Tyszkiewicz

226

231

Starosta Głański, Jan Inosza Dąmbrowski Stolnik Powiatu Wilkomir., Michał Morykoni Starosta Pomorski Surrogator Grodzki Pow. Wilkom., Franciszek Morykoni Surrogator Ziem. Pow. Wilkom., Teodor Billewicz Starosta Łoyciewski, Antoni z Liptowa y Orawy Komorowski Starosta Meldyński, Ludwik Ieleński Miecz. Mozyrski Reg. W. B. P. W. X. Lit., Iozef Kościalkowski Pod. Pow. Wilkomir., Antoni Kazimierz Tomaszewicz Strażnik Brasław. Vice-Marszałek Kaptur. Pow. Wilk., Ignacy z Zydrana Kościalkowski Woyskowiec y Rotmistrz Pow. Wilkom., Jan Bartoszewski Miecz. Rotm. y Sędzia Kaptur. Pow. Wilkomir., Dominik Micewicz Hor. Upiński, Iozef Pietrkiewicz Cześn. Pow. Wilkom., Antoni z Susza Kaczyński Rotm. Pow. Wilkom., Krzysztof z Towilla Bolcewicz Struczasy Pow. Wilkom., Hieronim Pietkiewicz Łow. Pow. Wilkom., Michał Iozef Kiszewa Lisiecki Rotm. Pow. Wilk., Iozef Kublicki Piotuch Miecznik Rzec. Reg. Kaptur. Wilk., Ignacy Iawgiel Skarb. Pow. Wilkom., Marcin Walentyłowicz Rotm. Pow. Wilkom., Michał z Gąsek Gąsecki, Antoni Kościalkowski Podstolic Pow. Wilkom., Michał Minolgański Ciszkievicz Rotm. Pow. Wilk., Tadeusz Legowicz Łow. Pow. Wilk., Tadeusz Wilczeński Rotmistrz Starodubowski, Wincenty Tomaszewicz, Tadeusz Szymkowicz, Franciszek Rychlewicz, Tadeusz Markiewicz, Leonard Korsak Chorąży Smoleński, Antoni Iwanowski, Jan Muchowski, Antoni Toczyłowski Rotm. Pow. Wilk., Maciej Klimowicz Rotm. Smoleń., Ierzy Huba, Ignacy Pietkiewicz Sędzia Pow. Wilk., Antoni Walentyłowicz Struczasy Smoleński, Iozef Toplicki Pisarzewicz Grodz. Pow. Wilk., Antoni Groński Mostowniczy Pow. Wilk., Michał Chmielewski Skarb., Ierzy Groś Łowczy Pow. Wilk., Ludwik Pietkiewicz Sędzia Kaptur. Wilk., Tomasz Groński Cześnik Upiński, Iakub Blus, Iakub Ratomski, Kazimierz Kulikowski Strażnik Smoleński, Adam Korwin Krukowski Budowniczy Pow. Wilk., Roch Babiłło Skarbnikowicz Wilkomirski, Kazimierz Szuńcicki Skarbn. Wilkomir., Kazimierz Ilczewicz Skarbnikowicz Pow. Wilk., Antoni Babiłło Cześnik Wilk., Marcin Lisiecki, Jan Sowgin Skarbnik Wdztwa Trockiego, Iozef Legowicz, Franciszek Paszkiewicz, Ignacy Slepś Dunin Struczasy Mozyr., Adam Traczewski, Piotr Golejowski, Iozef Rosser, Jan Gneit, Marcin Kiszewa Lisiecki, Iozef z Grotha Nowomiejski Rotm. P. W., Florian Nowomiejski, Hieronim Żoromski Starosta Brodowski, Tadeusz Narbutowicz, Ierzy Chruścicki Rotm. Wilkomir., Jan Dubicki, Franciszek Zubrarski, Antoni Sokółowski, Bogusław Szretter Kasztelan Infanlski. Daniel Łaniewski Wolk, Krystyan Ludwik Zell, Bogusław Mizgier, Jan Blus, Witt Ianowicz Rotm. Powiatu Wilk., Tadeusz Tomaszewicz Rotm. Pow. Wilk., Adam Stankiewicz Mostowniczy Pernawski, Antoni Gruzewski, Iozef Antoni Długosz Wyrzykowski.

Powiat Brasławski.

Antoni Tadeusz z Skrzetuszewa Wawrzecki Sędzia woysk W. X. L. Stolnik Pow. Brasławskiego in campo Electorali pierwszy Urzędnik, X. Ian Iozef z Skrzetuszewa Wawrzecki Najświętszego Oycy y S. Stolicy Apostolskiej Protonotaryusz obojga prawa Doktor Katedr Wileński y Plockiey Kanonik, Stefan Ian Bielkiewicz Pisarz Grodzki y Posel Powiatu Brasławskiego Sędzia Generalnych Kapturów Korony Polskiej y W. X. Lit., Iozef Kwinta Rotm. y Posel Pow. Brasławski. Chorąży Petyhor. B. P. W. X. L., Ierzy Kwinta Miecznik Pow. Brasław., Tomasz Mirski Surrogatorowicz y Posel Pow. Brasław. Porucznik I. K. Mci B. P. W. X. L., Ignacy z Skrzetuszewa Wawrzecki Starosta Poński Podwojewódzcy Smoleński Posel Pow. Brasław., Franciszek Bielkiewicz Cześnik Pow. Brasław. Starosta Miksztański, Kaietan Smigiełski Kraczy Pow. Brasław., Leonard Bielkiewicz Koniuszy Brasławski, Antoni Dusiaci Rudomina Podczaszy Pow. Brasław., Iakub Miński Strażnikowicz Pow. Brasław., Ian Biegański Podczaszy Pow. Brasław., Franciszek Ciechanowiecki Chorąży Petyhor. Starosta Dudziński, Wincenty Bielkiewicz Pisarzewicz Grodz. Pow. Brasław., Stanisław Rudomina Rotm. Pow. Brasław., Adam Bielkiewicz, Tadeusz Smi-

gielski, Waleryan Salmonowicz Podstolic Pow. Brasław., Ludwik Bielkiewicz Cześnik Pow. Brasław., Iozef Salmonowicz Kapitan, Iakub Rudomina Podczaszy Powiatu Brasław., Ian Salmonowicz Rot. Pow. Brasław., Adam Bielkiewicz Towarzyst Petyhorski, Kazimierz Badowski, Michał Wolatynowicz, Franciszek Konoplański, Franciszek Zołędź, Wincenty Kopeć Chorążyc Petyhorski Staroście Obolski, Stanisław Dobrowolski, Ludwik Teodor Rytrochy Gener. Adiut., Donat Polub Smoleński, Ignacy Rudomina Podczaszy Brasławski, Iakub Honesty, Tomasz Staczewicz, Piotr Karpowicz Skarb. Woiew. Inowrocław., Stanisław Butkiewicz, Tomasz z Skrzetuszewa Wawrzecki, Gerhard Szauman, Ierzy Szauman.

Woiewodztwo Sandomirskie.

Ian Wielopolski Woiewoda Sandomirski. Maciej Sołtyk Kasztellan y Duktur Woiewodztwa Sandomirskiego. Roch Michał Iablonowski Kasztellan Wiślicki Starosta Korsuński. I. Potkański Kasztellan Radomski. Alexander z Chyszowa Romer Kasztellan Zawichostski, Duktur Powiatu Pilźnińskiego. Adam na Grabownicy Pelka, Kasztellan Połaniecki. Xawery Korwin Kochanowski Kasztellan Czechowski. Stanisław Lubomirski Strażnik Wielki Koronny. Franciszek Lubomirski M. K. Antoni z Potkany Potkański Podkomorzy Woiew. Sandomirskiego. Michał Swidziński Starosta Radomski y Rotmistrz Powiatu tegoż Radomskiego. Woyciech Grabieński Starosta Stężycki. Mikołaj Małachowski Opoczyński Starosta y Rotmistrz Powiatu Opoczyńskiego. Ignacy Załuski Chęciński Starosta y Rotmistrz Powiatu. Maxymilian Zborowski, Chorąży Wiślicki, Sędzia Grodzki Nowokorczyński, Marszałek Sądów Kapturowych Woiewodztwa Sandomirskiego y Rotmistrz. Stanisław Iwabia na Przerębie Przerębski S. P. Ignacy Kalinowski Rotmistrz Powiatu Wiślickiego. Ignacy Iakub Korwin Bronicki Skarbnik Wiślicki, Chorąży Pancerny. Ioachim Amor Hrabia Tarnowski Rotmistrz Powiatu Wiślickiego. Andrzej Iablonowski Chorąży y Rotmistrz Powiatu Pilźnińskiego. Stefan Xawery Kochanowski Rotmistrz Powiatu Radomskiego. Marcin na Troianowie Troianowski Chorąży y Rotmistrz Ziemie Stężyckiej, Pułkownik znaku hussarskiego Iasn. O. Xięcia Strażnika W. K. Antoni Kolumna Cieciszowski Rotmistrz Ziemie Stężyckiej Andrzej Święciecki Chorąży Opoczyński, Sędzia y Podstarości Grodzki Radomski, Porucznik Powiatu Radomskiego. Antoni Lubieniecki Stolnik Powiatu Pilźnińskiego. Antoni Tymiański Podczaszy Woiewodztwa Sandomirskiego, Podstarości y Sędzia Grodzki Ziemie Stężyckiej. Franciszek Libiszewski Podczaszy Radomski, Podstarości y Sędzia Grodzki Opoczyński. Franciszek Dunin Brzeziński Podczaszy Opoczyński. Sebastian na Bystrzonowicach Bystrzonowski Podczaszy Chęciński Antoni Pokutyński Delegat Wdztwa. Iozef Sierakowski Podstoli Pilźniński, Vice-Starosta y Sędzia Grodzki Biecki, Chorągwi Powiatu Pilźnińskiego Porucznik. Woyciech z Wielkiej Rudy Wężyk Podstoli Radomski, Chorągwi Chorągwi Powiatu I. W. Sty Radomskiego. Mikołaj z Lubomierza Treter Podstoli Ziemie Stężyckiej. Michał Antoni Leszczyński Cześnik Woiewodztwa Sandomirskiego y Pułkownik pierwszy. Stefan z Goluchowa Goluchowski Cześnik Ptu Wiślickiego y Pułkownik. Michał Iaxa Bąkowski Cześnik Powiatu Radomskiego. Ian Wykowski Staroście Sierkowski. Woyciech na Zebrach Zebrowski Cześnik Ziemie Stężyckiej. Ignacy na Macieciowicach Potocki Starosta Gliniański, obywatel Ziemie Stężyckiej. Ian Saryusz na Skorkowicach Skorkowski Cześnik y Porucznik Ptu Opoczyńskiego. Iozef Sołtyk. Andrzej z Dobiecina Dobiecki Cześnik Ptu Chęcińskiego, Chorąży znaku pancernego I. W. Imci Pana Woiewody Podlaskiego. Woyciech z Krempy y Święcie Święciecki Łowczy Wiślicki. Michał z Skrzynna Dunin na Karwicach Karwicki Woyski y Posel na Sejm terazniejszy z Woiewodztwa Sandomirskiego, Pisarz Grodzki. Nowomiejski, Buncuczny Woiewodztwa tegoż y Sędzia Kapturowy. Iakub Hadziewicz Woyski Nowomiejski Sędzia Kaptur. y Pisarz Grodzki Sandomirski, Chorąży Powiatu Wiślickiego. Roch z Chyszowa Romer Woyski Ptu Radom-

235

skiego. Stanisław Iastrzembiec Kuczkowski Miecznik y Sędzia Kaptur. Pilźniński z Woiewodztwa Sandomirski. Konstanty Bogorya Skotnicki Komornik Graniczny Sandomir. Posel na Sejm terazniejszy Woiewodztwa Sandomir. Porucznik Ptu Wiślickiego. Stanisław Wroblewski Vices-Gerent Grodz. Łukowski. Michał z Iagniątek na Podolanach Iagniątkowski Miecznik Pow. Radomskiego, Chorąży Chorągwi Ptu Sandomirskiego. Adam Grabowski Miecznik Ziemie Stężyckiej. Ignacy z Kosowa Kosowski Miecznik Pow. Chęcińskiego, Sędzia Kaptur. Woiewodztwa Sandomirskiego. Kazimierz z Zakliczyna Iordan Ssta Siemichowski. Felicyan Siemuński Chorąży Braclawski. Konstanty Popiel Skarb. Ptu Radomskiego. Iacek z Popowa Rudnicki Komorn. Graniczny Sandomirski. Felicyan z Gorkowa Gorkowski. Antoni Gorzkowski. Antoni Kłoczowski Podwojewódzcy Ziemie Stężyckiej. Franciszek Burdzicki Sędzia Ziemie Stężyckiej Kapturowy. Iozef na Czerniechowie y Przyborsku Niemirycz Komornik Granicz. Ptu Wiślickiego. Tadeusz Potkański Kasztelan Radomski. Ignacy Kamieniecki Cześnik Chelmiński. Iakub na Prebendowie Prebendowski Kasztelan Elblądzki. Tymoteusz Zbrożek Stoln. Mieln. Karol Karszo z Siedlewa Siedlewski, Antoni Szarsowski. Stanisław z Lubomierza Treter Podstolic Stężycki. Walenty Łabęcki swoim y braci rodzonych PP. Balcera, Mansweta, y Felixa imieniem podpisują się. Szymon Ostaszewski Podstoli Inowłodzki. Ludwik z Chronowa Chronowski Skarbnikowicz Wiślicki. Iozef Święciecki Chorąży Opoczyński. Leon na Libiszowie Libiszewski. Kazimierz Karszo z Siedlewa Siedlewski. Michał Pozowski. Antoni Krulikowicz. Franciszek Kamieniecki. Kazimierz Telatycki. Leon Modzolewski. Rafał Kamieniecki. Franciszek Korczak Płoskoński. Antoni Promiński. Antoni Telatycki. Fabian Rudzki. Michał Piasecki. Ignacy Korwin Kochanowski. Andrzej Maldawska. Tomasz Kamieniecki. Michał Podgorski. Andrzej Ryklewski. Woyciech Siemuński. Maciej Laskowski. Dominik Kochanowski. Ferdynand Kochanowski. Kaietan Kochanowski. Wawrzeniec Koźmiński. Piotr Korwin Kochanowski. Paweł Krzelożycki Mrozek. Stanisław z Glewa Lasocki. Walenty Koźmiński. Maciej Odrowąż Kietliński. Franciszek Starczewski. Szymon Tarnawa Malczowski Sędzia Kapturowy Woiewodztwa Sandomir. Vices-Gerent Grodz. Chęciński. Adam z Rogoźnika Rogoyski Podstoli Gostyński. Ludwik Tarnawa Malczowski Subdelegat Grodzki Chęciński. Iozef Drodzowski. Felix Lubański. Andrzej Gawroński Rawa. Iozef Bierzyński Podczaszy Chęciński. Ian Laskowski Podczaszy Nurski, Sędzia Kaptur. Woiewodztwa Sandomirskiego. Antoni Łoncki Skarbnik Liwski. Stanisław z Gozimirza Gozimirski Skarbnik Kaliski, Sędzia Kapturowy Powiatow Radomskich. Kaietan Dominik Baier S. K. P. Ch. Ian Zawada. Floryan Pieczynga Chomentowski Skarbnik Ziemie Stężyckiej. Franciszek Odynieć Subdelegat Grodz. Chęciński. Ian Kanty Karwosiecki. Ignacy Tarnawa Malczowski Komornik Chęciński. Woyciech z Błędowa Błędowski Iozef ze Stojanowa Stojanowski. Ian Piasecki Miecznik Podolski. Andrzej Tarło Ssta Trześniows. Ian Nepom. Odrowąż Kietliński. Mikołaj Odrowąż Kietliński Superintendent. Kaietan Bogorya Skotnicki Sędzia Kaptur. Wdztwa Sandomirskiego. Wawrzeniec z Posławic Ankwicz Kasztelan Zawichostski. Paweł Popiel Stolnik Wiślicki. Tomasz Sołtyk. Ignacy z Zakliczyna Iordan. Andrzej z Wiesiołowa Wiesiołowski Łowczy Ziemie Wieluńskiej. Leo Korwin Kochanowski Porucznik Pow. Sandomir. Sędzia Generalny Wdztwa Sandomir. Maciej Niemyski. Iozef Odrowąż Kietliński. Franciszek a Paulo Odrowąż Kietliński. Alexander z Boguszewa Boguszewski. Franciszek z Rupniewa Rupniewski Sędzia Kaptur. Posel Wdztwa Sandomir. y Chorąży Powiatu Wiślickiego. Iozef Bogorya Skotnicki. Michał ze Skrzynna Dunin. Adam Parysz S. W. Marcin Libiszewski Sędzie Opoczyński. Franciszek Korwin Kochanowski Miecznik Ziemie Mielnickiej, Porucznik Pow. Radomskiego. Paweł Krzelczycki. Mrozek C. W. Franciszek Bieliński. Daniel z Siemuszowy Pietruski. Emeryk Niemyski. Ignacy Olaszewski. Antoni Kwaśniewski. Kazimierz Niemyski. Ka-

236

ietan z Siemuszowy Pietruski. Piotr Domaszewski. Felix Gorski. Ignacy Dunin Karwicki Woyszczye Wdztwa Sandomir. Towarzyst Pułkowcy Chorągwi I. W. I. P. Kasztelana Sandomir. Franciszek Domaszewski. Maxymilian Trzeciński Starosta Bakocki. Michał z Siemoni Siemuński. Antoni Kollątay. Ian Kollątay. Rafał Kollątay. Hugo Kollątay. Franciszek Potkański. Rafał Swatopelk Zawadzki. Franciszek Grabowski. Piotr Biewski. Franciszek Kotowski. Ian Dramiński V. G. Z. Ian Godziemba Paszewski. Kazimierz z Wielkiej Rudy Wężyk Woyski Opoczyński. Antoni Batowski Woyski Pilźnic. Iozef Karszo z Siedlewa Siedlewski. Bartłomiej Zdziechowski. Iozef Popiel. Kazimierz Burdzicki P. z Chyszowa Romer. Władysław Sienieński. Woyciech Benedyktowicz. Ian Wolański. Ignacy na Rucku Rucki. Ignacy Iankowski. Kaietan Iankowski. Stanisław Łodzia Borzykowski. Kazimierz Korczak Hoszewski. Kazimierz Telatycki. Antoni Głuzewski Stolnik Malborski. Łukasz Kłoczowski. Ignacy Drzewica Mikułowski. Antoni Rybczyński. Adam z Strzegonia Strzegocki. Ierzy Rucki. Franciszek Dunin Karwicki Podkomorzy I. K. Mci. Iozef z Skrzynna na Karwicach Dunin Karwicki Regent Koronny, Pułkownik Hussarski woysk Rzeczyposp. Adam na Wyszynie Wyszynski Podwojewódzcy Powiatu Opoczyńskiego, Sędzia Kaptur. Posel na Elekcya. Hippolit Kolumna Walewski Chorąży Chorągwi Powiatu Opoczyńskiego. Daniel Libiszewski Podczaszy Stężycki. Stanisław Iankowski Chorąży Parnawski. Antoni Kraszkowski Podcz. Tremb. Tomasz Wodziński, Podstoli Zyrom. Iozef Tomasz z Woli Kuroszowcy Kurosz Sub: Grodz. Rad. Wiktor Mecherzyński. Iozef z Rospry Faygiel Cześnik Sanocki, Sędzia Kapturowy Wdztwa Sand: Ptu Opoczyńskiego. Teodor Zieliński, Łow: Woiewodztwa Sand: Starosta Uyski, Kazimierz z Skrzynna Dunin Karwicki, Oberszteleytnant woysk Rzeczypospolitey, Ian z Skrzynna Dunin Karwicki Woyszczye Pilźniński. Karol z Rozpry Faygiel. Iozef Sciborowski Podczaszy Smoleński. Karol z Skrzynna Dunin Łowczy Wiski. Kazimierz z Skrzynna Dunin Łowczy Mielnicki. Ignacy Drzewica Mikułowski. Walenty Tarnowski Miecznik Chelmiński. Iacek Maggiera Mierecki Cześnik Braclawski. Iozef Maggiera Mierecki Cześnikowicz Braclawski. Ignacy na Libiszowie Libiszowski Podcza: Stężycki. Konstanty na Libiszowie Libiszowski Podcza: Stężycki. Bazyli na Libiszowie Libiszowski Podcz. Stęż. Mikołaj Libiszowski Podcza: Stężycki. Iozef z Mirowa Myszkowski Cześnikowicz Braclawski. Woyciech z Mirowa Myszkowski Cześnikowicz Braclawski. Franciszek Stawski Skarbnikowicz Wiski. Kazimierz Prandota Libiszowski Vicesgerent Grodz: Opocz: Leon Prandota Libiszowski. Ian Nepomucen z Skrzynna Dunin Karwicki, Regentowicz Koronny, y za brata mego rodzonoego Krzysztofa Dunina Karwickiego podpisują się. Piotr na Szlach Szlaski. Andrzej z Skrzynna Dunin Karwicki Miecznikowicz Brac. Stanisław z Skrzynna Dunin Karwicki Miecznikowicz Braclawski. Ian Mohelski. Kazimierz z Skrzynna Dunin Karwicki Łowczy Opoczyński. Ian Kanty Saryusz Wolski Vicesgerent Grodzki Opoczyn: Mikołaj z Skrzynna Dunin Brzeziński Burg: Grodz. Opocz. Ian z Rozpry Faygiel Burgabia Krakowski. Ian Faygiel Cześnikowicz Sanocki. Stanisław Sciborowski. Szymon z Skrzynna Dunin Burgabie Opoczyn: Gasper z Skrzynna Dunin Burgabie Opoczynski. Iozef Iankowski Chorążyc Parnawski. Franciszek Iankowski Chorążyc Parnawski. Walenty Iankowski. Adam Sciborowski. Antoni Trębiński. Iozef Klobuszewski. Ignacy Witkowski. Michał Zakrzewski. Walenty Zakrzewski. Ludwik Mirecki. Michał Zawisza. Ian Wayski. Hippolit z Potoka Fox Potocki. Marcin z Dołęg Dołęga Oberszteleytnant woysk Rzpłtey. Michał z Dołęg Dołęga. Iozef Swęderski. Bernard Bogusławski. Tomasz Trzaska Subdelegat Grodz: Opoczynski. Felix Popławski. Andreas a Psary Psarski. Felicyan Prandota Libiszowski Podczaszy Radomski, Filip Prandota Libiszowski Podczaszy Radomski. Stanisław Kraszkowski Podczaszy Trembowski. Kazimierz Tymiański Cześnik Smoleński. Ludwik Roch Saryusz Gomoliński Pułkownik W. K. Piotr Saryusz Gomoliński

237

238

ski Major wojsk Koronnych reg: pieszego B. W. K. Inn z Rucka Rucki Porucznik. Ignacy z Chyszowa Romer Starosta Tyrawski. Iozef Władysław z Siedlca Grzymała Siedlecki General Major. Mikołaj z Chyszowa Romer Sędzic Nowomiejski, Andrzej na Smogorzewie Dunin Wąsowicz. Michał Antoni z Łabiszyna Latalski Pisarz Grodzki Radomski. Adam Nałęcz Tymiański Vicesgerent Grodzki Radomski. Adam Grabowski Miecznik Ziemi Stężyckiej. Antoni na Mikułowicach Drzewiça Mikułowski Komornik Graniczny Powiatu Opoczyńskiego. Filip Łodzia Rogaliński Łowczy Filziński. Sebastyan Chotecki. Ierzy z Łabiszyna Latalski Regent Grodzki Radomski. Stanisław z Rucka Rucki. Ignacy Tadeusz z Siedlca Grzymała Siedlecki. Kazimierz Dunin Karwicki Obersztejt: wojsk Kor; Xawery Leszczyński Sędzia Kapturowy Sandomirski. Mikołaj Grzymała z Siedlca Siedlecki Sędzia Kapturowy Sandomirski. Waclaw Tymiański Komornik Graniczny Ziemi Stężyckiej. Antoni Scibor Rylski. Stanisław Krzywda na Bogutach Bogucki Komornik Graniczny Rożański. Andrzej z Radwanowic Radwanowski R. G. X. Z. y. Oświec: Michał z Białaczowa Odrowąż Strasz. Gerwazy Ian Korwin Kochanowski Kasztelan Polaniecki. Woyciech Gozdawa Sudraski. Felicyan ze Zborowa Zborowski. Iozef Leszczyński. Iozef z Gołuchowa Gołuchowski. Iozef z Chrzanowa Chrzanowski. Marcin Mora Mieszkowski. Szymon Belina Grocki. Franciszek z Inowka Ianowski. Alexander Flotfelt Kamiński. Sebastyan Saryusz Zaleski. Piotr z Krcpy Swięciecki. Franciszek Xawery Krzelczycki Mrozek. Woyciech z Wosin Wosiński. Stanisław z Morska Morski. Andrzej na Wielkiej Paprotni Paprocki Łowczy Ziemi Stężyckiej Sędzia Kapt Woiew: Sand. Maciej Podczaski. Michał Ciolek Zieliński. Iozef z Sosnowicy Sosnowski. Iozef Antoni Poboy Kotlewicz Woycki Mozyrski. Antoni Saryusz Promiński. Maciej z Stroynowa Stroynowski. Ierzy Konstanty z Gołuchowa Gołuchowski Pułkownik Rzpłtey. Felicyan z Dębian Dębiński, Chorążyc Smoleński. Kazimierz z Lewartowa Lewartowski. Felix Korwin Kochanowski Podstolic Wendeński. Iozef Osiński. Ian Gorzkowski. Ignacy Gozdawa Sokolowski. Stanisław Troianowski. Ignacy Latosławski. Władysław z Ulaszewicz Pakosz Stolnikiewicz Bielski. Antoni Ianowski swoim, y Iozefa, Macieja, braci rodzonych imieniem. Iozef Starzyński. Karol Starzyński. Antoni z Iagniątek Iagniątkowski. G. Leszczyński Obozny. Antoni na Leszczynie Leszczyński. Ian Korwin Kochanowski. Izzydor Zdziedzowski Obozny Powiatow Radomskich. Xawery Dunin Karwicki Woyszczyce Wwdztwa Sandomirskiego. Michał Dunin Karwicki Woyszczyce Wwdztwa Sandomirskiego. Zygmunt Siemiński. Michał z Wiatrowicz Wiktor S. G. B. Stanisław z Strzegonia Strzegocki. Kazimierz z Zakliczyna Iordan. Ludwik Mikułowski. Stanisław Potocznyński. Ian Dłużewski. Franciszek Kotowski. Iozef z Korczynna Tatomir. Tomasz Niemiercz Chorążyc Sandomir: Michał Brancki. Stanisław Brancki. Benedykt Mirbach. Iozef Bombek. Krzysztof Mirbach. Leonard Mirbach. Iakub Plochocki. Tadeusz Łodzia z Dzwonow Rogaliński L. P. Kazimierz Korczak Ploskoński. Ian Poray Rożański. Franciszek Taras Wolkowiński. Adam Witosławski. Bonifacy Modzelewski. Ignacy Zaleski. Michał Korwin Kochanowski. Iozef Hultt Chorążyc Ziemi Stężyckiej. Ian Korycki. Iozef Podczaski. Mikołaj Iabłonowski. Iozef Mszanecki. Stanisław Boiemski. Iacenty Zalski. Walenty Raciborski. Alexander Mirecki Komornik Graniczny Ziemi Rawskiej. Ian Bukowiecki Sub-Delegat Grodzki Radomski. Maciej Tymiański Sub-Delegat Grodzki Radomski. Piotr Lechowski. Iozef Kirnicki. Alexander Sekucki. Karol Sekucki. Stefan Sekucki. Alexander Pozowski. Stefan Wolski. Łukasz Krassowski Komornik Graniczny Woiewodztwa Sandomirskiego, Powiatu Chęcińskiego, tegoż Powiatu Sędzia Kapturowy. Tomasz Zieliński B. W. Namieśnik. Franciszek Dąbrowski. Konstanty Trebecki Ssta Rawicki. Ian Malinowski. Ludwik Czarny Zawisza. Tomasz Ujeyski. Franciszek Woyna. Ignacy Pietruski. Adam Krzelczycki Mrozek. Stanisław z So-

239

snowicy Sosnowski. Ignacy Norbert Poboy Kotlewicz. Antoni Zaklika. Stanisław Szteyner. Antoni Wolski. Woyciech Iawornicki. Rygobert Mikułowski. Łukasz Mikułowski. Sabba Mikułowski. Iozef Czarny Zawisza. Wawrzeniec Tomaszewski. Iozef Tomaszewski. Adam Kroczewski. Ian Kroczewski. Gaspar Piotrowski. Sebastyan Bonicki Burgr. Liwski. Iozef Wilkowski. Woyciech Chłuda Vicesgerent Grodz. Buski. Iozef Zbroczek Stolnikiewicz Mielnicki. Maciej Arciechowski. Michał Dybowski. Rafał Chorbowski. Iakub Makowiecki. Tomasz Krzesamowski. Kazimierz Romer. Ian Tembogorowski. Franciszek Muszyński. Woyciech z Zaboklik Zaboklicki. Podstoli Owrucki. Franciszek Makowiecki. Ian z Pożog Pożowski Vicesgerent Grodz. Nowomiejski. Iozef Dąbrowski. Grzegorz Sosnowski. Andrzej Kierzerkowski. Antoni Łapa Wolski. Stanisław Bleszyński. Iozef Sebastyan Saryusz Zaleski. Bonifacy Korwin Kochanowski Podstolic Wendeński. Kazimierz Podwysocki Cześnik Parnawski. Benedykt Słowiński. Adam z Lubieniec Lubieniecki General wojsk Koronnych. Adam Burski. Szymon Iasiński. Stanisław Swatopelk Zawadzki. Iozef Korwin Kochanowski Podstoli Wendeński. Ian Oyzranowski. Iozef Waligurski. Stanisław Troianowski. Stanisław Uszowski. Iozef Kuliński Skarb. Nur. Teodor Mikułowski. Felicyan z Krzyńc Krzyńcicki. Ian Macieciowski. Subdelegat Grodzki Lubelski. Iozef Macieciowski. Ludwik Wrzasek. Paweł Kroczewski. Iakub Promiński. Tomasz Chomentowski Cześnik Czerniechowski. Antoni Mirecki Cześ: Kiliowski. Iozef Saryusz Bielski. Baltazar Słezanowski. Michał Błażowski. Woyciech Łacki. Felix z Białaczowa Odrowąż Strasz. Pułkownik R. Z. W. K. Stanisław z Białaczowa Odrowąż Strasz. Woyciech z Białaczowa Odrowąż Strasz. Marcin z Białaczowa Odrowąż Strasz. Kazimierz Krzelczycki Mrozek. Franciszek z Białaczowa Odrowąż Strasz. Iozef Radwan Ostaszewski Namieśnik Chorągwi Powiatowej. Szymon Radwan Ostaszewski Miecznik Rożański. Iozef z Białaczowa Odrowąż Strasz. Kapitan regimentu Ianowego I. K. Mei Rot: Ptu. Antoni Treyga Podczasy Czerniechowski. Iozef Wiewiorowski Burgrabia Rawski. Ian Karszo z Siedlewa Siedlewski. Ignacy z Białaczowa Odrowąż Strasz. Antoni Misiecki. Antoni Zaleski. Krzysztof Wyrzykowski. Iakub na Dmuchach y Wypychach Dmuchowski. Grzegorz Odrowąż Kietliński. Tymoteusz Odrowąż Kietliński. Stanisław Odrowąż Kietliński. Salesius Odrowąż Kietliński. Ian z Siemuni Siemuński. Iozef z Siemuni Siemunski. Stanisław Ianowski. Maciej Ianowski. Iozef z Skrzynna Dunin. Stanisław Wodziński. Stanisław Skrzynecki. Antoni Palifski. Stanisław Paliński. Franciszek Paliński. Ian Galczyński. Stanisław Koźmiński. Ian Koźmiński. Piotr Brodzki Podczasy Nurski. Franciszek Brodzki. Piotr Kuliński Skarbnik Nurski. Mikołaj Barcikowski Stolnik Piński. Piotr Barcikowski Cześnik Dobrzyński. Iozef Barcikowski. Iozef Troianowski Stolnik Męcislawski. Alexander Troianowski Skarbnik Ostrzeszowski. Karol Wolański Podczasy Trembowelski. Iozef Kuliński. Stanisław Kuliński. Caietan Grabkowski. Stanisław Andrzejowski. Ian Wolański. Iozef Wolański. Stanisław Kostka a Psary Psarski. Ioannes a Psary Psarski. Ioachimus a Psary Psarski. Ignacy Wodziński. Mikołaj Wodziński. Stanisław Zaborski. Mikołaj Zaborski. Ian Zaborski. Iozef Siedlewski. Franciszek Siedlewski. Ignacy Chyczewski. Stanisław na Wyszynie Wyszyński Subdelegat Grodzki Opoczyński. Stefan Wyszynski. Michał Tyszewicz. Paweł Sliwieński. Iozef Sliwieński. Woyciech Sliwieński. Ian Ostrowski. Stefan z Chyszowa Romer Skarbnikiewicz Radomski. Samuel Kosecki Pułkownik wojsk Koronnych. Antoni Iawornicki Chorążyc Braclawski. Woyciech Iawornicki Podczasy Żytomirski. Paweł Iawornicki Cześnik Czerniechowski. Mikołaj Wyrzykowski Vicesgerent Łukowski. Tomasz Trzebiński Subdelegat Woiewodztwa Sandomirskiego. Maciej Dobrański Stolnik Nowogrodzki. Karol Stokowski Vicesgerent Stężycki. Mikołaj Borzy-

240

241

kowski. Nikodem Zaboklicki. Andrzej Miłkowski. Sebastyan Sokolowski. Franciszek Kutwicki. Iakub Mszanecki. Iozef Mszanecki. Michał Mszanecki. Michał Łaguna. Sebastyan Łaguna. Alexander Łaguna. Adam Łaguna. Piotr Kuliński Skar. Ziemi Nur. Karol Stokowski Vicesgerent Stężycki. Stanisław Młodecki Sędzia Kapturowy Woiewodztwa Sandomirskiego. Iacek Dębicki Chorążyc Wiślicki. Onufry Gosławski Podczasy Chęciński. Woy: Dębicki Chorążyc Wiślicki. Kasper Popiel Staroście Łoiowski. Stanisław Zieliński Stolnik Dobrzyński. Adam Ianowski. Michał Moszczyński Cześnik Dobrzyński. Bernard Moszczyński Cześnikiewicz Dobrzyński. Marcin Brodzki. Adam Mrozek. Władysław Rudnicki. Piotr Radnicki. Mikołaj Stokowski. Tomasz Skarżyński. Stanisław Łukawski. Adam Łaguna. Kaietan Gorski. Tadeusz na Mrokowie Mrokowski M. Z. Warszawskiy; S. Gr. Czer. Franciszek z Bystrzonowic Bystrzonowski. Mikołaj Trzebieński. Antoni Innosza Podoski Cześnik Trębowelski. A. Woyciech Swatopelk Zawadzki Por; G. Kor: Antoni z Mikułowic Mikułowski. Piotr Zaremba Iastrzębski. Maciej Iaxa z Dębic Dębicki. Chryzostom Iaxa z Dębic Dębicki. Iacek Strzyżewski. Piotr Mikułowski. Adam Podoski Podkomorzyce Rożański. Woyciech Iwanowski Stol: Liw: Szymon Stadnicki. Woyciech z Rakowa Bogin na Mnie Rakowski Podczasy Ziemi Wiskiey. Ian Kieszkowski Komornik Graniczny Powiatu Chęcińskiego. Franciszek z Krakowa Krakowski Starosta Małkowski. Tymoteusz Dunin z Smogorzewa Wąsowicz. Augustyn z Boguszewa Boguszewski. Woyciech Dunin z Smogorzewa Wąsowicz.

Woiewodztwo Kaliskie.

Ignacy z Skrzynna Twardowski Woiewoda Kaliski. Roch Rola Zbiiwski Kasztelan Kaliski. Antoni z Błociszewa Gajewski Kasztelan Nakielski Ssta Kościński. Antoni Zakrzewski Kasztelan Biechowski. Iozef Korsbok Łacki P. B. K. PP. Woiewodztwa Kaliskiego Posel. Stefan Dominik Moszczeński Miecznik Ziemi Wschowskiej Posel Woiewodztwa Kaliskiego. August Sułkowski Starosta Nowodworski Posel Woiewodztwa Kaliskiego. Franciszek Miaskowski Starosta Gnieźnicki, Posel Woiewodztwa Kaliskiego. Rafał z Gurowa Gurowski Starosta Kolski. Posel Woiewodztwa Kaliskiego. Stanisław Łuba Starosta Stawiszński, Posel Woiewodztwa Kaliskiego. Konstanty Łodzia Bniński Ssta Murzyn: Posel Woiewodztwa Kaliskiego. Zygmunt z Grudny Grudziński, Posel Woiewodztwa Kaliskiego. Ian Hippolit na Kwilezu Kwilecki jako Posel Woiewodztwa Kaliskiego. Iozef Suchorzewski jako Posel Wdztwa Kalisk. Franciszek Sokolnicki Ssta Bogusz: Posel Woiewodztwa Kaliskiego. Stefan Leszczyce Zielenacki Komornik Graniczny Poznański, Posel Woiewodztwa Kaliskiego. Maxymilian Międzyński Posel Woiewodztwa Kaliskiego. Andrzej z Przyimy Przyemski Pułkownik W. Kor: Posel Woiewodztwa Kaliskiego. Iozef Gliszczyński Posel Woiewodztwa Kaliskiego. Ignacy Skarbek Malczewski Starosta Pławski, Posel Woiewodztwa Kaliskiego. Karol L. z P. Koszutski, Posel Woiewodztwa Kaliskiego. Adam Grabowski, Starosta Lipiński. Antoni Czapski, Podkomorzy Chęmiński jako ziemianin. Tadeusz Iaraczewski jako ziemianin y obywatel. Ierzy Wilhelm z Golczewa Golcz Starosta Tuchol: jako ziemianin. August Stanisław z Golczewa Golcz Star: Grudz: Henryk z Golczewa Golcz Generał Major. Iozef Rosen, Żupnik Poznańskiego y Kaliskiego Woiewodztwa, jako Ziemianin. Kazimierz Zakrzewski qua ziemianin. Adam z Kwileza Kwilecki Kaszt. Łędzki, Augustyn Nałęcz Gorzeński Chorążyc Kaliski. Piotr Łodzia z Zonowa Rogaliński. Xawery z Modły Molski Pułkownik W. Kor: Iozef Moszczeński. Ignacy Samek Gliszczyński, Pisarzowie Ziemi Kaliski. Antoni Łodzia Tomicki. Woyciech Węgorzewski Łow: Poznański. Stanisław Otto Trampezyński. Maxymilian Wilczyński. Iozef Nieświatowski. Ian Nepomucen Węgorzewski Łow. Poznań: Prokop z Linowa y Piotrkowic Linowski Ł. K. Adam Bronikowski. Franciszek Gruszczyń-

242

ski Pułkownik. Xawery Małachowski Regent Grodzki Koniński. Stanisław Ulatowski. Ignacy Gockowski. Antoni Watta Kosicki. Stanisław Kwiatkowski. Stanisław Wilezyński. Alexander Gurowski Kasztelanie Poznański. Teodor Sułkowski Staroście Osmoliński. Antoni Gorski. Tomasz Gorski. Bogusław z Łagowca Szczaniecki. Xawery z Łagowca Szczaniecki naszym y całego imienia imieniem. Iozef Ant: Magnuski. Konstanty Prus Iabłonowski G. Adi: wojsk Rzeczypospolitey. Melchior Grabczewski Pisarzowicz Woiewodztwa Pomorskiego. Piotr z Kiekrza Kierski. Franciszek Białobłocki, Chorążyc R. N. K. IMci. Tomasz Bieliński. Stanisław Frankenberg. Ian Szarzyński Kapitan R. P. Hollenderskiej. Ludwik Kczewski. Franciszek Gniewosz. Ian Tolkacz. Ignacy Moszczeński. Iozef Grasiński. Iozef Rembieliński. Michał Dmuchowski. Ignacy Frankenberg. Marcin z Wielkiej Ptaszyny Ptaszyński. Ludwik Skorzewski. Marcin Bestenhauz. Stefan Małachowski. Stanisław Chrościecki. Ignacy Chrościecki. Roch z Chomencie Morawski. Kazimierz Gądkowski. Iozef z Modły Molski. Alexy Rosnowski. Ludwik Bądkowski. Woyciech Sarnowski. Ignacy L. z P. Koszutski, Iozef Otto Trampezyński Consiliarius. Stefan Belina Szczytnicki. Mikołaj Dalezyński. Maciej Traczewski. Chryzostom Rosnowski. Andrzej Zukowski. Franciszek Powalski. Michał Kurnatowski. Iozef Granowski. Paweł Sokolnicki. Tomasz Rożański. Szczepan Barzeński. Woyciech Giliński. Antoni Zaborowski. Adam Nieżychocki, Podkomorzyce Wschow. Antoni Swięciecki. Andrzej z Droszewa Droszewski. Iozef z Droszewa Droszewski. Michał Nicgolewski Łowczyce Poznański. Iakub Szymanowski Regent Grodzki Nakielski. Kazimierz Bieliński. Ian Zakrzewski Stolnik Ciech: Ian Nepomucen Zakrzewski, Ignacy na Droniach Hulewicz. Antoni Sikorski. Maciej Leszczyce Mierzewski. Franciszek Swięciecki. Antoni z M. Małachowski. Antoni z Skokow Roznowski. Ignacy Kosicki. Xawery Zakrzewski Kasztelanie Bie. Maciej Ossowski. Iozef Napruszewski. Teodor Wysocki Sędzia Grodzki: Kru: Michał Tokarzewski. Ludwik z Doppora Dopporski Major W. Koron: Ian Alexander Bronikowski. Adam Dziembowski. Ludwik Mielęcki Chorążyc wojsk K. Franciszek Małachowski. Dominik Iedlecki. Alexander z Golocina Golecki. Iozef z Golocina Golecki. Kazimierz Gorzeński. Floryan Zakrzewski Kasztelanie Biechowski. Kasper Zaleski. Tomasz Utowie. Ignacy Małachowski. Iozef Drwęski. Mikołaj z Droszewa Droszewski. Iulian z Pierzchna Koszutski. Woyciech z Pierzchna Koszutski. Konstanty z Pierzchna Koszutski. Marcin Czarnożyński. Iakub Kiedrzyński. Ian Przeniewski. Michał Strzeszkowski. Ignacy Koszutski. Paweł Dzirzykray z Chomęcie Morawski. Franciszek z Droszewa Droszewski.

243

Woiewodztwo Trockie.

Tadeusz z Kozielska Ogiński Kasztelan Trocki. Ludwik Pocię Strażnik Wielki W. X. Lit. Posel pierwszy Woiewodztwa Trockiego. Andrzej z Kozielska Ogiński, Miecznik W. X. L. Ludwik Skumin Tyszkiewicz, Kasztelanie Męcislawski. Stefan Dominik Romer Sędzia Ziemi, Marszałek Sądow Kapturowych, Posel Woiewodztwa Trockiego. Ian Romer Horodniczy, Sędzia Grodz: y Posel Woiewodztwa Trockiego. Ierzy Zeromski Podczasy y Posel Woiewodztwa Trockiego. Leon Ierzy z Radoszewa Radoszewski Koniusz, Rotmistrz, Podskarbi Sądow Kapturowych y Posel Woiewodztwa Troc. Franciszek Iwaszkiewicz Vice-Marszałek Sądow Kapturowych, Chor: Pety: Posel Woiewodztwa Troc: Antoni Ważyński Skarbnik W. X. Litew. Franciszek Romer Skarbnik Woiewodztwa Troc: Tadeusz Tański Rotm: y Posel Woiewodztwa Troc. Antoni Tomasz na Rybinie Rybiński, Sędzia Kapturowy y Posel Woiewodztwa Troc. Stefan Wazgird Podsekodkiewicz Wdztwa Trockiego. Mikołaj Wazgird Podsekodkiewicz Wdztwa Trockiego, Franciszek De Raetz Woykowicz, Podwoiewodziec y Posel do Elekcyi Woiewodztwa Troc. Antoni Karol Legiecki Hryniewicz Starosta

244

Kraśnieński, Regent, Komornik y Poseł do Elekcji z Woiewodztwa Troc. Kazimierz Sadowski Chor: Czerniechowski, Poseł do Elekcji Woiewodztwa Trockiego. Tadeusz Szczodro Łowczyk, Regent y Poseł do Elekcji z Wdztwa Troc. Michał Golewski, Poseł do Elekcji z Wdztwa Troc. Ignacy Sadowski Cześnikowicz Woiewodztwa Troc. Stanisław Mikutowicz Starosta Manciuński. Antoni Zyliński L. W. T. Ignacy Mikutowicz. Iozef Wincenty Mackiewicz Komor: Woiewodztwa Troc. Tadeusz Wincenty Kiiuc. Tadeusz Tołkacz. Iozef Nawśuc. Ian Antoni Kaiewicz. Antoni Tański. Dominik Surwillo. Mikolay Nawśuc. Zygmunt Abramowski. Franciszek Dowmał. Tadeusz Moszoll. Iozef Iwaszkiewicz. Tadeusz Mackiewicz. Joachim Kirklewski. Antoni Wirpsza. Andrzej Eynarowicz. Hieronim Naramowski, Bartłomiej Niekrasz. Sylwester Rakint. Antoni Inowicz. Ignacy Wirpsza. Iozef Marcinkiewicz. Iakub Klidzia. Stefan Mordwin Szczodro Most: Powiatu Orszadzkiego. Ian Kobyliański.

Powiat Grodzieński.

Antoni Tyzenhauz, Pisarz Wiel: W. X. Lit. Pułkownik Powiatu Grodzieńskiego. Tadeusz Iundził Podkomorzy Ptu Grodzieńskiego. Tadeusz z Kozielska Puzyna Ssta Filipowski, Poseł Grodzieński. Michał Eysymont Woyski, y protunc Chorąży Ptu Grodzieńskiego. Ian Wołkowiecki Stolnik Ptu Grodzieńskiego. Ignacy Ihnatowicz Por: Powiatu Grodzieńskiego. Iozef Wołowicz Ciwun Gondyński Xięstwa Żmudz: Podstarości Sądowy Ptu Grodzieński: Wiktoryn Buchowiecki Sędzia Grodzki Ptu Grodzieński. Iozef Ielski Po. Ptu Grodzieński. Iakub Rukiewicz Obożny Ptu Grodzieński: Ignacy Littawor Chreptowicz. Kazimierz Dubiski Ssta Koz. Alexander Milkał Narwoysz Podczaszy, Ssta y Regent Ziem. Ptu Grodzieńskiego. Ian Milkał Narwoysz Porucznik I. K. Mci. Piotr Milkał Narwoysz Chor: B. W. X. Lit. Benedykt Wołowicz P. P. G. Antoni Kleczkowski Chork. Ptu Wil. Ludwik Milkał Narwoysz, Podstarosta. Kazimierz Wolimer Bud: Ptu Grodz. Ian Moross R. Ptu Grodz. Piotr Iundził Pod: Grodz. Franciszek Bouffal Woyskowiec Ptu Grodz. Kazimierz Horbaczewski. Paweł Eysymont. Stanisław Ieleński Podstarości Sad: Ptu Mozyr. Marcin Iasieńczyk Ochotnicki R. P. B. Joachim Ihnatowicz Komornik Powiatu Grodz. Dominik Floryan Kiełowski. Krzysztof Eysymont Komornik Ptu Grod. Piotr Bouffal. Ignacy Wołowicz P. P. G. Paweł Woyniłowicz. Ian Horbaczewski. Piotr Urbański. Szymon Rohoza. Ian Sopoćko. Piotr Malinowski. Tadeusz Glindeicz. Rot: Powiatu Grodzieńskiego. Franciszek Lubicz Zołkiewski. Wiktor Kiernożycki P. L. Ian Kuszelewski. Andrzej Iozef Antoni Eysymont. Mateusz Wiktory Olizarowicz. Michał Horbaczewski. Iozef Tadeusz z Cichowa Cichowski S. G. Ch. Iozef Spiliński. Franciszek Baranowicz. Iakub Sopoćko, Tadeusz Siemaszko. Franciszek Bogusław Horbaczewski. Stanisław Krupowicz Rot: Powiatu Grodz: Stefan Kamiński. Ierzy Tołoczko. Dominik Ponikwicki, Kazimierz Obuchowicz. Piotr Kamiński, Ian Micewicz. Stanisław Radziwiłowicz. Ierzy Micewicz. Rafał Czeszyko. Ierzy Szaniawski Strażnik Smoleński. Piotr Pietkiewicz. Stanisław Kalenkiewicz. Mateusz Szymon Herburt Heybowicz. Tadeusz Wolmer. Piotr Lenkiewicz. Ierzy Sierkuciewski. Antoni Leon Eysymont. Tadeusz Kolankowski Skarbnik Starodub: Andrzej Mioduszewski. Ignacy Worytko Komor: Wdztwa Wileń: Iozef Malinowski. Stefan Kuszelewski Cześnik Owrucki. Ian Rosochacki. Dominik Strupiński. Szymon Sopoćko. Kazimierz Bartoszewicz. Tadeusz Rosochacki. Ian Dobrylewski. Andrzej Srebrowski. Tadeusz Obuchowski. Stanisław Szaniawski Landwoyt Grodz: Michał Ixzura Szaniawski. Ignacy Ixzura Szaniawski. Alexander Sawicz Porucz: Ptu Grodzieński: Wincenty Skibiński. Tadeusz Mroczech. Kazimierz Alexandrowicz. Iozef Bylczyński. Franciszek Rusiłowicz. Stanisław Kamiński. Ian Kalenkiewicz. Kazimierz Sierkuciewski. Ignacy Grobicki Rotm: Powiatu Grodzieński: Stefan Obuchowicz. Stefan Dyakiewicz. Ignacy Staniewski. Tadeusz Augustowski. Mateusz Rychter. An-

toni Grynaszewicz. Michał Witkiewicz. Ian Staniewski. Stefan Bylczyński. Kazimierz Grobicki. Ludwik Tołoczko. Ierzy Dobrylewski.

Powiat Kowiński.

Antoni Zabiello Łowczy W. W. X. Lit. Marszałek Powiatu Kowin: Kawaler Orła Białego y S. Michała Francuskiego, orderow. Iozef Xiąż Radziwiłł Ordynat Klecki, Pułkownik Ptu Kowin: Kawaler orderu S. Huberta. Ludwik Chełchowski Pisarz W. X. Lit. Skarbowy, Stolnik Powiatu Kowin: Michał Korwin Kossakowski Podstoli y Marszałek Sądow Kapturowych Ptu Kowin: Szymon Korwin Kossakowski Podczaszy Ptu Kowin: Stanisław Zawisza Miecznik Ptu Kowin. Ignacy Zawisza Koniuszy Ptu Kowin. Antoni Korwin Kossakowski Strażnik y Rotmistrz Ptu Kowin: Ignacy Zabiello Kasztelanie Mściślaw: Ssta Saski. Iozef Zabiello Łowczy Lit: Michał Zabiello Łowczy Lit: Marszałek Ptu Kowin: Adam Medeksza Podśgdkowicz Ptu Kowin. Iozef Medeksza Podśgdkowicz Ptu Kowin: Ssta Skirstymofski. Antoni Cholewa Babecki Sędzia Kaptur: y Poseł Ptu Kowin. Ian z Wolda Meier Strażnik Ptu Kowin: Iozef Staszewski Stolnikiewicz Ptu Upit: Adam Iozef Krupczek Kozakowski Reg: Ziem: Powiatu Kowin. Antoni Dołęga Kozierowski Starosta Broszkowski. Tomasz Michniewicz. Manswet Podolecki Ssta Maławski. Karol Dołęga Kozierowski Ssta Rostkowski. Ignacy Chocianowicz. Ian Dębski. Stefan Paciewicz. Andrzej Tołoczko. Iozef Sławoczynski Cześnik Xięstwa Żmudz: Ian Kulwicz. Felicyan Kulwiński. Iozef Zabiello, Generał Maior w. W. X. Lit. Szambelan I. K. Mci. Joachim Iozef z Grzymała Wieszycycki. Paweł Korzeniewski. Ian Wroblewski Skarbnik Ptu Kowin: Benedykt Ostaszewski. Bartłomiej Trojanowski. Wiktor Dąbrowski. Franciszek Brodowski. Franciszek Bukowski. Tadeusz Woiszwiło. Dominik Tyszkiewicz. Stanisław Strabecki. Tomasz Nartowt. Antoni Demyko. Franciszek Wołodkowicz.

Powiat Upitski.

Ierzy Ettanusa Leparski Podstoli Powiatu Upitskiego y Delegat. Iakub z Kozielska Puzyna Obożny y Delegowany Powiatu Upitskiego. Benedykt Karpp Starosta Płongiański Delegat Powiatu Upitskiego. Karol Karpp Starosta Szamański y Delegowany Powiatu Upit: Kazimierz Karpp Starosta Pokodzki y Delegowany Powiatu Upit: Iozef z Kozielska Puzyna Ssta Michaliski Delegowany z Powiatu Upitsk: Antoni Stanisław Łopaciński Rot. P. Upit: Iozafat Szlagier Pisarz Powiatu Upit: Stanisław Staszkievicz. Ierzy de Tornauw Kapitan I. K. Mci Ssta Poberstelski. Antoni Iawoysz. Piotr Iawoysz.

Woiewodztwo Sieradzkie.

Kazimierz na Lubrańcu Dąbski Woiewoda Sieradzki, Kłodawski, Pokrzywnicki etc. Starosta, Deputat ad pacta conventa. Ian z Mącznik Mącznyński Kasztelan Sieradzki. Edward Garezyński Kasztelan Rospirski. Stanisław z Głogowy Kossowski Starosta Sieradzki R. P. S. Hiacynt Nałęcz z Małachowicz na Rękoraiu, Mszczennicy Małachowski Starosta Piotrkowski y Poseł Wwdztwa Sieradzkiego, Duktur Powiatow Piotrkowskiego y Radomskiego. Michał Radoszewski Starosta y Duktur Powiatu Szadkowskiego. Alexander Mącznyński, Chorąży Sieradzki R. P. S. y Poseł Wdztwa tegoż. Szymon na Kościelnych Zarembach Zaremba Sędzia Ziemi Wdztwa Sieradzkiego. Ian z Kobierzycza Kobierzycy Podstoli Sieradzki. Marcin Załuski Generał Maior R. P. S. Stanisław Stawiski Porucznik Powiatu Szadkowskiego. Bartłomiej Zelisławski Podczaszy Porucznik Powiatu Szadkowskiego. Iakub z Psar Psarski Stolnik Wieluński Chorąży Powiatu Szadkowskiego. Kazimierz z Tymowy Tymowski Woyski Sieradzki Sędzia Grodzki Piotrkowski, y Kapturowy Woiewodztwa Sieradzkiego, Poseł tegoż Woiewodztwa, Stanisław Kolumna Walewski Stolnik Sieradzki. Antoni Radlicki Woyski Woiewodztwa Sieradzkiego. Sta-

nisław z Ostrowa Rychłowski Woyski Piotrkowski, Poseł Woiewodztwa Sieradzkiego. Maciej Święcicki Miecznik Sieradzki. Alexy Ostrowski Miecznik Piotrkowski Poseł Woiewodztwa Sieradzkiego. Walenty z Kobierzycza Kobierzycy Poseł Wwdztwa Sieradzkiego, Chorąży z Powiatu Piotrkowskiego. Ian z Masłowic Rychłowski Woyski Piotrkowski. Ignacy na Suchycach Suchecki Stolnik Czernie: Pułkownik Powiatu Piotrkowskiego. Maxym z Turzy Rogow Turski Chorąży Hussarski, Porucznik Powiatu Radomskiego Woiewodztwa Sieradzkiego. Franciszek z Zaremb Kościelnych Zaremba Komornik Ziemi Sieradzki. Kazimierz Wężyk Porucznik znaku I. W. Kasztelana Sieradzkiego. Tomasz Domaszewski Porucznik Woiewodztwa Sieradzkiego. Melchior Krobanowski Chorąży I. W. Kasztelana Sieradzkiego. Iozef Kliński Porucznik Powiatu Szadkowskiego. Antoni Korabita Ostrowski Chorąży Powiatu Radomskiego. Antoni Iozef Korabita Ostrowski Chorąży Sieradzki. Michał Korabita Ostrowski Chorąży Sieradzki. Bartłomiej Turski Generał Adjuant. Marcin Iaxa na Krobanowie Krobanowski Chorąży Piotrkowski, Chorąży Powiatu Szadkow: Świętosław Gnoński Regent Ziemi Sieradzki. Daniel Iozef Spinek towarzysz hussarski. Seweryn Zaremba Tyminiecki towarzysz pancerny. Michał Domaniewski. Woyciech Bartochowski Kasztelanie Wieluński. Tomasz Mącznyński Kasztelanie Sieradzki. Ignacy Milewski towarzysz pancerny. Ian Łykowski. Balcer Pągowski. Bogumił z Morawec Morawski towarzysz hussarski. Franciszek Zaremba Tyminiecki. Ignacy Błęszyński Ch: S. Poseł Woiewodztwa Sieradz. Woyciech Walewski Podśdek Ziemi Sieradzki. Stanisław Wołowicz Starosta Przyluski. German Wężyk Towarzysz znaku hussarskiego I. K. Mci. Antoni Kaczkowski towarzysz znaku pancernego I. K. Mci. Ludwik Kucharski. Iozef z Mogilnicy Mogilnicki Obożny Polny Koronny. Stefan Grzymała Ostrowski Woyski Inowłodzki. Stanisław Mogilnicki Starosta Hądziński. Tomasz Białobrzycki. Chryzostom Bądkowski towarzysz pancerny. Felix Medyński towarzysz pancerny. Iozef Szaszor Bukoieski towarzysz znaku pancernego. Stanisław May Stolnik Zytomirski. Antoni May. Ludwik Dobiecki Skarb: Piotrkowski. Antoni May. Ludwik Dobiecki z Mostowa Mostowski Regent Grodzki Piotrkowski. Andrzej na Psarach Psarski, Kazimierz Rychłowski. Stanisław Sawicz. Ian Bielecki. Ian z Lubrańca Dąbski Woiewodzie Sieradzki. Michał z Głogowy Kossowski. Burg: Sieradz. Konstanty Milewski Ptu Sieradz: Chorąży. Adam Pacynowski. Ian Sulmierski. Franciszek Sulmierski. Ian Gołenbowski Pisarz Ziem. Sieradz. Gabryel z Roxyc Pągowski. Andrzej Milewski. Iozef z B. P. Pstrokoński. Ian Kolumna Walewski. Maciej Donin Hippolit Fox Potocki. Fabian Godlewski. Maciej Dąbski Podśdek Brzeski Kujaw: Stanisław Ciołek Poniatowski. Iakub Taczanowski. Romanus Rychłowski Kaszte. Sieradz: Antoni Roiek. Ignacy Ianiuszewski. Felix Zlotnicki Podw: Sieradzki: Zygmunt Zlotnicki. Idzi Wiktor Pruszkowski Sędzia Kapturowy Sieradzki. Iakub Drogoński. Kazimierz Drogoński. Ian Drogoński. Iozef Sulmierski. Woyciech Oyrzanowski. Mikolay Zabłocki. Iozef Zabłocki. Ian Komornicki. Antoni Komornicki. Ian Ostromecki. Stanisław z Kozielant Chrzapanowski. Roman Kobielski. Stanisław Ianikowski. Franciszek Gołygowski. Franciszek Ianikowski. Iozef Doroznyński. Stanisław Psarski. Stanisław Bogusławski. Iozef Kamocki. Ian Psarski. Franciszek Rzepecki Subdelegat Grodz. Piotr: Tomasz Gołygowski. Joachim z Psar Psarski. Kazimierz Wężyk Sędzia Kapturowy Woiewodztwa Sieradzkiego. Michał Tymowski Subdel: Grodz: Piotr: Andrzej Dobrzelowski. Piotr Doroznyński. Iozef Biestrzykowski. Stanisław Błęszyński. Michał Stankiewicz. Antoni Tomicki. Adam Tomicki. Marcin Stobiecki. Piotr Mostowski. Franciszek Gawroński. Piotr Bielski. Sebastian Piotrowski. Alexander Bielski. Michał Domaniewski. Ian Kolumna Walewski, Maior woysk. Maciej Wężyk Sędzia Kapturowy Woiewodztwa Sieradzkiego. Franciszek Domaniewski, Ignacy Wysławski, Iwon Szczaniawski.

Idzi Słucki Komor: Gran: y Sędzia Kapt: Woiewodztwa Sieradz: Klemens Słucki. Paweł Kobylecki. Stanisław Mieluński. Kaietan Męciński. Ignacy Rychłowski Podkomorzyc Sieradz: Iozef z Maszkowa Maszkowski. Ludwik z Politalic Politalicki Burg: Grodz: Ostrzesz: Tomasz z Worochty Nałęcz. Russyan Subdel: Grodz: Piotr: Iozef z Tymowy Tymowski. Subdel: Grodz. Piotr. Bartł. Turski Gen: Adiut: Fran. Suchecki. Hippolit Suchecki. Stanisław Suchecki. Ian z Tymowa Tymowski Regent Grodz: Wiel: Ian Nekanda Trepka. Maciej z Dobrzelowa Dobrzelowski. Stefan Swidziński. Franciszek Siemiński. Iakub Bąnkowski Podczaszy Rad: Bonawentura Siemieński Bur: Grodz: Piotr: Franciszek Maszkowski Porucznik gw: pieszy. Stanisław Politalicki. Ian Nowina Młoszewski Subdelegat Grodzki Piotrkowski. Woyciech Pieszkowski. Bartłomiej Pągowski. Baltazar Więckowski. Alexander Latalski. Michał Kobierzycy Burg: Łęczycki. Iakub Niesobia Kempisty Komor: Gran. Wiel: Fran. Kobierzycy. Ian Kobierzycy. Sebastian Kobierzycy. Ignacy Sułkowski, Stanisław Dobrzelowski. Franciszek Dobrzelowski. Woyciech Zarembo. Rafał z Wilwice Wilwicki. Antoni Witwicki. Karol Pieszkowski. Gaspar Wyrzykowski. Balcer z Roxyc Pągowski. Karol Antoni z Roxyc Pągowski Sub. Grodzki. Piotr Adam Nekanda Trepka. Antoni May. Franciszek Trepka. Ludwik Trepka. Maciej Trepka. Stanisław Trepka. Stanisław Dobięcki. Ian Dobięcki. Mateusz Dobięcki. Kaietan Izdebski. Iozef na Bierzynie Bierzyński. Antoni na Bierzynie Bierzyński. Ian na Bierzynie Bierzyński. Maxym Politalicki. Antoni Iaworski. Stanisław Szatkowski. Tomasz Szatkowski. Felicyan Stetkiewicz. Iozef Ianicz Lipiński. Woyciech Iaworski. Antoni Korzeniewski. Antoni z Rudnik Rudnicki, Antoni Zarembo. Alexander y Adam Niedźwiecycy. Michał Zdzinicki. Iakub Głuchowski. Maciej Drozdowski. Ignacy Walożynowski. Iozef Dłuski. Xawery Starczowski. Sebastian z Roxyc Pągowski. Sebastian Kodrembski. Andrzej Skapski. Iozef Zaleski. Ian Iaworski. Franciszek Drozdowski. Stanisław Zaleski. Antoni Bierzyński. Ignacy Więckowski. Franciszek Rzepecki Subd. Grodz. Piotr: Teodor Wzdulski. Marcelli Święcicki. Grzegorz Więckowski. Stanisław May. Adam Strażyński. Gabryel Więckowski. Iakub Więckowski. Iozef z Roxyc Pągowski. Woyciech z Roxyc Pągowski Burg: Grodz: Piotr. Alexander y Michał Zamoysey. Paweł Kobelecki. Woyciech Wolski. Walenty Wolski. Walenty Gąsiorowski. Alexander z Roxyc Pągowski. Mikolay Bąkowski. Ian Kropiwnicki, Rotm: I. W. Starosty Piotr: Bartłomiej Raczynski. Iozef Strzelecki. Szymon Zaleski. Kazimierz Kwiatkowski. Adam Drozdowski. Maxymilian Wierusz Kowalski. Mikolay Czyński. Iozef Bogusławski. Antoni Makowski. Woyciech Czapiewski. Ian Raczynski. Walenty z Masłowic Rychłowski Woyszczy Sier: Ian z Masłowic Rychłowski. Paweł Rychłowski. Stanisław z Masłowic Rychłowski Woyszczy Sier: Iozef Rychłowski Woyszczy Sier: Woyciech Waliszewski. Antoni Frycek. Maciej Iurzyński. Stanisław Masłowski. Stanisław z Roxyc Pągowski. Andrzej Bydlowski. Stanisław Chrzapanowski. Maciej z Iackowa Iackowski Subd. Grodz: Piotr: Zygmunt z Kamocina Kamocki. Iozef z Kamocina Kamocki. Ian z Kamocina Kamocki. Anastazy z Kamocina Kamocki. Stefan z Kamocina Kamocki. Maciej Iurzyński. Woyciech Nieniewski. Kazimierz Kociolkowski. Franciszek z Roxyc Pągowski. Dominik Dąbek. Ian Maiewski. Franciszek Starzyński Sędzia Kaptur: Sieradz: Piotr: Oczosalski Cześnik Piotrkowski. Kanty Gołebowski Komornik Gran: Sier: Ian Nepomucen Kobielski Komornik Granic: Sieradzki. Gabryel Karśnicki. Piotr z Karśnic Karśnicki. Iakub Sromocki. Walenty Rafalski. Stanisław Zermoski. Maciej Zermoski. Tomasz Magnuski. Bonawentura Nakielski. Antoni Sromocki. Rafał Zermoski. Tomasz Grabiński. Woyciech Biskupski. Ian Zermoski. Adam Chmielewski Sędzia Kapturowy Wdztwa Sieradz. Franciszek Strzeszkowski. Balcer Ianikowski. Woyciech Mieszkowski. Konstanty Ianikowski. Alexander Soiecki Reg: Bidg: Antoni Kozancki. Iozef Szypowski. Michał Biesiekier-

246

248

247

245

249

250

ski. Ian Szypowski. Iozef Pecherzewski. Iozef Skąpski. Kazimierz Magnuski. Franciszek Magnuski. Felicyan Szypowski. Walenty Łyszczynski. Woyciech Rychlewski. Stefan Skąpski. Franciszek Gumiński. Iozef Szulmirski. Woyciech Mellowski. Iozef Zalewski. Ignacy Wysławski. Ignacy Korzenicki. Maciej Borawski. Antoni Szczepanowski. Mat. Szczepanowski. Iozef Gorski. Stanisław Gliński. Franciszek Pstrokoński. Ian Wierzechlewski. Antoni Wierzechlewski. Ian Stokowski. Mikołaj Wężyk. Ian Wężyk. Konstanty Wężyk Subd. Gr. Wieluński. Kazimierz Wężyk. Stan. Tymieniecki. Maciej Oczosalski. Walenty Zdzienicki. Karol Wolski. Ian Wolski. Iakub Taczanowski. Piotr Niniewski. Iakub Walewski. Iędrzej Bydłowski. Kazimierz Krzycki. Wawrzenc Bydłowski. Karol Koczański. Iozef Koczański. Marcin Koczański. Wawrzenc Bielski. Stanisław Chodakowski. Woyciech Kobierzki. Piotr Szaniawski Subdel. Grodz. Piotr. Franciszek Dłużewski. Woyciech Waliszewski. Stanisław Waliszewski Subdel. Grodz. Piotr. Bonawentura Saganowski Subdelegat Grodz. Piotr. Antoni Radzinski Subdel. Grodz. Sieradzki. Stanisław Zaręba Subdel. Grodz. Piotr. Felicyan Wężyk. Iozef Grabiński Sędz. Kaptur. Sieradz. Maxymilian Radomski. Andrzej y Antoni Kobylec. Antoni Grabiński. Iozef Wężyk. Ian Dawidowicz. Iozef Bykowski. Iozef Walewski. Bartłomiej Morze. Franciszek Zabicki Franciszek Białobrzski. Iozef Białobrzski. Ludwik Ichnatowski. Tomasz Bielski. Antoni Tymowski. Ian Zaręba Komornikiewicz Ziemi Sieradzkiej. Piotr Tymowski. Stefan Krobanowski. Marcin Krobanowski. Franciszek Węgliński. Iozef Rychlewski. Kazimierz Biernacki. Michał Lubieński. Antoni Lubieński.

Ziemia Wieluńska.

Woyciech Męciński Ssta Wieluński y Poseł z teży Ziemi. Iozef Sławęta Stawski Podczaszy y Poseł Ziemi Wieluń. Ludwik Fundament Karśnicki, Chorąży Ostrzeszowski. Woyciech Wierusz Niemojewski Cześnik y Poseł Ziemi Wieluń. Mikołaj Taczanowski Łowczy Sieradz. Antoni na Olszowy Olszowski Stolnik Piotr P. Z. Wieluń. Antoni na Morzkowie Morzkowski Pisarz Grodz. y Poseł Ziemi Wieluń. Stanisław Męciński Staroście Wieluń. I. P. Kieński. Starosta Kotelnicki. Franciszek z Stadnik Stadnicki Staroście Ostrzeszow. Poseł Ziemi Wieluń. Adam Męciński Staroście Ostrzeszowski. Walenty Męciński Staroście Ostrzeszowski. Ludwik Madaliński Podsekodkiewicz Ziemi Wieluńskiej y Sędzia Kapturowy. Felicyan z Sucheje Suchecki Sędz. Kapt. Iozef Drogosław z Skorzeza Skorzewski Sędz. Kapt. Kazimierz z Mirowa y Myszkwic Myszkwowski. Augustyn z Mirowa y Myszkwic Myszkwowski Stolnikiewicz Ostrzeszowski. Iozef Madaliński Sędzia Kapt. Iozef Walewski Chorąży Piotr. Stanisław Madaliński. Piotr Chodakowski. Sędz. Kapt. Z. W. Iakub Madaliński P. Z. W. Maxymilian Wielowieyski. Maxymilian Chodakowski. Tomasz Fundament Karśnicki Sędz. Kapt. Z. W. Stanisław Fundament Karśnicki Podkomorzyc Ziemi Wieluńskiej. Stefan Wiewiorowski. Tomasz Wiewiorowski. Kazimierz Wiewiorowski. Iozef Pagowski. Stanisław Szolowski Burg. Wieluń. Woyciech Myszkwowski P. W. K. Gabryel Suchecki. Alexander Konopnicki. Stefan Grzymała z Długoleki Długolecki. Andrzej Saryusz Kicki.

Wolewodztwo Łęczyskie.

Alexander z Dzierzbic Dzierzbicki Kasztelan Brzeziński, Marszałek Sąd. Kapt. Wolewodztwa Łęczyskie. Roch z Głogowy Kossowski Podskarbi Nadworny Koronny. Karol Saryusz de armis Ielito Gomoliński Podkomorzyc Wdztwa Łęczyskiego. Maciej Iozef Korczak na Łuszczewie Łuszczewski Starosta Łęczyskie. Woyciech na Bardzinie Bardziński Chorąży y Poseł Wolewodztwa Łęczyskie. Szymon z Dzierzbic Dzierzbicki Chorąży Łęczyski. Ian Saryusz z Remiszewic Stokowski Chorąży Powiatu Inowłodzkiego, Poseł Wdztwa Łęczyskie. Adam Saryusz z Remiszewic Stokowski, Chorąży Po-

wintu Brzezińskiego, Sędzia Kapt. Wdztwa Łęczyskie. Franciszek z Wilkanowa Wilkanowski Sędzia Ziemi Wdztwa Łęczyskie. Ian Tomasz z Brochocina Brochocki Stolnik Brzeziński Poseł Wolewodztwa Łęczyskie. Antoni z Mącznik Mączynski Stolnik Inowłodzki. Antoni z Dzierzbic Dzierzbicki Podczaszy Pow. Inowłodz. Iozef Kuciński Podczaszy Łęczyskie. Woyciech Grzymała Ostrowski Podsekodk Wolewodztwa Łęczyskie. Wincenty Skarżyński Podstoli Wdztwa Łęczyskie. Alexander Skarżyński Łowczy Ptu Brzeziń. Michał z Widawy Wężyk Podstoli Inowłodzki, Poseł Łęcz. Tomasz z Głogowy Kossowski Podstoli Ptu Brzeziń. Poseł Wolewodztwa Łęczyskie. Wincenty Czarny Zawisza Łowczy y Poseł Wdztwa Łęczyskie. Stefan Grzymała Ostrowski Inowłodzki Woyski. Iozef z D. Dobrski Skarbnik Ptu Brzeziń. y Poseł Wdztwa Łęczyskie. Ian Dembowski Starosta Będziński. Paweł Mikorski Podczaszy Ziemi Gostyńskiej Poseł Wolewodztwa Łęczyskie. Iozef Iaxa Kwiatkowski Kasztelan Inowł. Poseł Wolewodztwa Łęczyskie. Michał Kolumna Walewski Podkomorzyc Sieradz. Poseł Wolewodztwa Łęczyskie. Anastazy na Walewicach Walewski Kasztelan Łęczyski. Franciszek na Pokrzywnicy Pokrzywnicki Staroście Szad. Poseł Wolewodztwa Łęczyskie. Ignacy Saryusz Gomoliński Podkomorzyc y Poseł Wolewodztwa Łęczyskiego. Ian Krosnowski Poseł Wolewodztwa Łęczyskie. Antoni Ligęza Wolski Cześnik Inowłodzki. Walenty Chobrzyński Podstoli Brzeziński. Mateusz Kolumna Walewski Kasztelan Rospirski. Tomasz Turski. Franciszek Zaremba Cielecki Starosta Zgierski. Teodor z Dzierzbic Dzierzbicki Starosta Wart. Felicyan z Szamowa Szamowski. Woyciech Kamiński, Burg. Grodz. Łęczyskie. Ian Teo. Saryusz z Remiszewic Stokowski Chorąży Brzeziń. Iozef na Bardzinie Bardziński Chorąży Łęczyskie. Onufry z Wilkanowa Wilkanowski Sędzia Ziemi Łęczyskie. Xaw. Świętosławski. Ioannes in Magna Biesiekierzy Biesiekierski Burgabius C. L. Felicyan z Dzierzbic Dzierzbicki. Woyciech z Brochocina Brochocki. Woyciech Augustyn z Grabia na Świętosławiu Świętosławski Burg. Grodz. Łęczyskie. Franciszek Mączynski Stolnikiewicz Inowłodzki. Ian Skrzynecki. Ioannes Felicianus in Wyrzyki Wyrzykowski Iudex Palat. Lancie. Iozef Krosnowski Sędzia Kapt. Wdztwa Łęczyskiego. Franciszek in Wyrzyki Wyrzykowski. Ignatius in Wyrzyki Wyrzykowski. Laurentius in Białe Szypowski. Ioannes in Białe Szypowski Iudex Capt. Palat. Lanc. Piotr Sulima Zabokrzecki. Onufry na Wielkim Chrzęstowie Dąmbrowski Sędz. Kapt. Stanislaus in Terawa Terawski. Antonius in Terawa Terawski. Franciszek z Ierzmanowa Ierzmanowski. Antoni Ujazdowski. Chryzostom Ujazdowski. Walenty Ujazdowski Antoni Gutowski. Iozef Grabski Podstolic Łęczyski. Leon Horain. Franciszek Biesiekierski. Ludwik Świętosławski. Maciej Biesiekierski. Ignacy Skrzynecki. Franciszek Czerwiński. Woyciech Zieleniewski. Andrzej Gutowski. Synplicy Czerwiński. Iakub Zdzienicki. Iakub Delamor. Piotr Czerwiński. Marcin Dembowski. Iakub Dembowski. Cypryan Wągrocki. Iozef Oski Adam Kieśnieski. Iozef Dzierzbicki. Świętosław Suchorski. Marcin Lenczowski. Stanisław Kossowski Podczaszy Inowłodzki. Roch Kossowski Podczaszy Inowłodzki. Mikołaj z Głogowy Kossowski. Franciszek z Lubiatowa Lubiatowski. Stanisław z Lubiatowa Lubiatowski. Sędzia Kapturowy. W. Ł. Krzysztof Kawęcki. Iozef Sulima Zabokrzecki Cześnikiewicz Zawskrzyński. Władysław Włostowski Łowczy Łęczyski. Antoni Grabski. Walenty Grabski Miecznikiewicz Inowłodzki. Grzegorz Rożycki. Apollinary Grabski Miecznikiewicz Inowłoc. Ian Rakowiecki Burgabia Grodz. Łęcz. Balcer von Hevel. Stanisław Krasnodębski Plenipotent Wdztwa Łęczyskie. Tomasz Zabokrzecki. Stefan Borucki. Woyciech Dąbkowski. Hippolit Mikorski. Felix Wierzechlejski. Apollinary Polichnowski. Stanisław Ciński. Gaspar Dąbkowski. Maciej Mokroski. Stanisław z Remiszewic Stokowski. Antoni Sulimierski. Stanisław Chłebowski. Andrzej Saryusz z Gomolina Gomoliński. Kasper Walewski Podkomorzyc Sier. Świętosław Kossowski. Ian Wyrzykowski. Roch Krosnowski. Mikołaj Wężyk. Franciszek z Bro-

chocina Brochocki. Walenty z Remiszewic Saryusz Stokowski. Antoni Saryusz z Remiszewic Stokowski. Ian Saryusz z Remiszewic Stokowski. Ian Iaykowski. Alexander Palichnowski. Wincenty Kurowski. Paweł Kałowski. Chrystyan Palichnowski. Marcin Wierzechlejski. Marcin Saryusz z Remiszewic Stokowski. Mikołaj Saryusz z Remiszewic Stokowski. Iozef Bugajski. Antoni Ziemęcki. Chryzostom Ujazdowski. P. Sulima Zabokrzycki. Iozef Grabowski. Ian Dobek. Ian Saryusz de Remiszewic Stokowski, Burgab. G. Ł. Ian Nepomucen Gaiewski Reg. Ziemi Łęczyskiej. Maciej Gaiewski.

Xięstwo Żmudzkie.

Ian Dominik z Łopacina Łopaciński Biskup Żmudzki. Franciszek Piłsudski Piwnicy W. X. L. Starosta Wieszwiński. Iakub Nagurski Ciwon Berżański, Pułkownik Generalny y Surrog. Ziemi. Xięstwa Żmudz. Powentki, Giten. Ssta. Tadeusz Billewicz Ciwon Wielkich Dyrwian Xstwa Żmudz. Ssta Woyni. Stanisław Odachowski Ciwon Małych Dyrwian Xstwa Żmudz. Ssta Boldecki. Ian Grothuz Sur. y Pułk. Xstwa Żmudz. Ierzy Szymon z Lipnicy Billewicz Ciwon Pojurski Xstwa Żmudz. Ssta Rosieński. Rafał Przeciszewski Ciwon Wieszwiński Xięstwa Żmudz. Ian Odachowski Ciwon Birzymiański Xięstwa Żmudz. Ignacy Karp Woyski Xstwa Żmudz. Ssta Polewski. Ignacy Antoni Chrzęstowski Podstoli y Rotmistrz Xstwa Żmudz. Ludwik Piłsudski Koniuszy Xstwa Żmudz. Mateusz Billewicz Strażnik Xstwa Żmudz. Ssta Beśmiercki. Antoni Białozor Rot. Xstwa Żmudz. Wiktory Straszewicz Obozny y Rotm. Xstwa Żmudz. Walerjan Billewicz Rotm. Xstwa Żmudz. Ssta Eyragolski. Szymon Piotr Herubowicz Cześ. Xstwa Żmudz. Mikołaj Xiążę Radziwiłł Podkomorzyc W. X. L. Ierzy Xiążę Radziwiłł na Krozach Podkomorzyc W. X. L. Wincenty Sołłohub Strażnik Xięstwa Żmudz. Ian Dowoyna Sylwestrowicz Rotm. Xstwa Żmudz. Alexander Siemaszko Starosta Iudrski. Franciszek Karp Ciwon Eyragol. Xstwa Żmudz. Michał Syxtus Herubowicz Cześ. Xstwa Żmudz. Kalixty Puzyna Ssta Upiński. Iacek Antoni Puttkamer. Iozef Nagurski Starosta Dyr. Ierzy Puttkamer Pułkownik, Antoni Gadon Rotm. Ignacy Legiecki Hryniewicz. Ignacy Micewicz Woyskowy Xstwa Żmudz. Mateusz Straszewicz Skarb. Pttu Star. Tadeusz Petrusiewicz Porucznik Xstwa Żmudz. Tomasz Legiecki Hryniewicz Ssta Skielerski, Reg. Xstwa Żm. Ierzy Dowoyna Sylwestrowicz. Kazimierz Lemnicki Poseł Xstwa Żmudz. Mikołaj Niewiadowski Porucznik. Kazimierz Ianiewicz. Ierzy Odachowski. Tadeusz Maliszewski. Onufry Ianiewicz. Antoni Mankowski. Iakub Iasieński. Iozef Strubzewski. Adam Stankiewicz. Iozef Rynwid Mickiewicz. Tadeusz Legiecki. Alexander Bogdanowicz. Tadeusz Elzberh. Norbert Blinstrub. Iozef Stulgiński. Antoni Kosakowski M. W. K. Marszałek I. O. X. Inci Prymasa. Ian Przyalgowski. Ignacy Przeciszewski Ciwonowicz Kor. X. L. Iozef Dowoyna Sylwestrowicz Strażnik Wolewodztwa Smoleńskiego. Ignacy Tadeusz Sznabowicz Ssta Giędański. Maurycy Nagurski Chor. Ptu Berża. Michał Norwiłło. Antoni z Otowiczow Zty Porucz. I. K. Mci. Franciszek z Ramonta Noreyko. Stanisław Billewicz Skarb. Xięstwa Żmudz. Michał Kasperowicz. Teodor z Czesna Kuszleyko. Felicyan Iozef na Kemkorach Przygimach Przygintt. Tadeusz Zaleski. Franciszek z Tyta Monkiewicz. Stanisław Zdanowicz. Hieronim Dowiat. Kazimierz Szyrwiński. Mikołaj z Bileza Raszanowicz.

Wolewodztwo Brzeskie Kujawskie.

Antoni Ostrowski Biskup Kujawski y Pomorski. Antoni na Lubrańcu Dąbski Wolewoda Brzeski Kujawski. Iozef z Lubrańca Dąbski Kasztelan Kowalski. Antoni z Głogowy Kossowski General Infanter. woysk Koron. Teodor z Moszczenna Moszczęński Brzeski Kujawski Ssta Gen. Adiut. Buł. W. X. L. Antoni z Głogowy Kossowski Starosta Przedecki Poseł Wolewodztwa Brzeskiego Kujaw. Maciej z Brudzewa Mielżyński Ssta Radzieiowski Poseł Wdztwa Brzeskiego. Stanisław Dąbski Starosta Młodzieński. Waclaw z Przyłubia

Przyłubski Sędzia Ziemi Brzeski Kujawski. Andrzej Cieński Stolnik Brzeski Kujawski. Ignacy Wodziński Podcz. Kruszwicki. Mikołaj Wodziński Miecznik Brzeski Kujaw. Stanisław z Lubrańca Dąbski Cześ. Brz. Kujaw. Rafał Wodziński Cześ. Kowal. Wincenty Modliński Żupnik Brz. Kujaw. y Inowrocł. Iozef Słubicki Skarb. Kowal. Michał Antoni Mierzyński Miecznik Ptu Kowal. Antoni Wolski Podwolewodzy Brz. Kujaw. Iozef z Lubrańca Dąbski Ssta Karaczyń. Kazimierz Zakrzewski Woyski Kowal. Sędz. Grodz. Radzie. Paweł Szadokierski. Daniel Słubicki Skarbnikiewicz Kowalski. Iakub Swierczyński Łowczy Kruszwicki. Ignacy z Lubrańca Dąbski Skarbnik Kruszwicki. Urban Gliński Sędzie Brzeski Kujawski. Ian Hrabia z Gory Skarbek. Iozef Mniewski. Iozef Wolski. Adam Słubicki Skarbnikiewicz Kowalski. Marcin z Lubrańca Dąbski. Tomasz z Lubrańca Dąbski. Stanisław Bielski. Woyciech Bogusławski. Ian z Lubrańca Dąbski. Sylwester Radzyński. Ignacy Wodziński Podstolic Inowrocł. Antoni Nałecz Sławiński Burg. Grodz. Brz. Kujaw. Walenty Rafalski. Adam Brodzki. Paweł z Warzymowa Pomian Sokołowski. Iozef z Warzymowa Pomian Sokołowski. Teodor z Warzymowa Pomian Sokołowski. Serafin z Warzymowa Pomian Sokołowski.

Wolewodztwo Kiiowskie.

Xiążę Iozef Andrzej Załuski Biskup Kiiowski y Czer. Franciszek Salezy Potocki Wolewoda Gen. Ziemi Kiiow. Ian Kaietan Iliński Ssta Zytomirski. Adolf Lubomirski Chorąży Koron. Ian Kaietan Trypolski Sędzie Ziemi Kiiow. Franciszek z Pielechowa y Zagorzyc Zagorski Ssta Owrucki, Poseł Wdztwa Kiiow. Iozef Toporczyk Iakubowski Stolnik Owrucki, Poseł Wdztwa Kiiowskiego. Andrzej Trzeciak Poseł na Seym Electionis. Wawrzenc Potocki Pod. Zyt. Poseł na Seym Electio. Ignacy Niemirycz, Podk. Smoleń. Poseł Wdztwa Kiiow. Michał Antoni Niemirycz Poseł Wdztwa Kiiow. Stanisław Pruszyński Cześnik Zytomirski, Poseł Wdztwa Kiiow. Onufry Bierzyński Ssta Szawulski, Poseł Wdztwa Kiiow. Iozef Stanisław na Iaślanach Brodzki Sędzia Grodz. Krzem. Poseł Wdztwa Kiiow. Iozef Stępkowski Kasztelan Zarnowski, Poseł Wdztwa Kiiow. Andrzej Dubrawski Podcz. Braclaw. Poseł Wdztwa Kiiow. Celestyn z Szpanowa Czaplac Podczaszy Wdztwa Kiiowskiego. Ian Stecki Ssta Stawiski obywatel Wolewodztwa Kiiow. Stanisław Kostka Ortyński Podczaszy Zwinogrodzki. I. Kazimierz Iliński Woyski Kiiowski. Iozef Stecki Miecznik Kiiowski, Pisarz Grodzki Łucki, Poseł Wdztwa Wolyńskiego. Iozef Bierzyński Chorąży Owrucki. Paweł Pruszyński obywatel Wolewodztwa Kiiow. Maxymilian z P. Potocki Regent Ziemi Kiiowski. Iakub z P. Potocki Regent Pograniczny Wdztwa Kiiow. Roch Ian z P. Potocki Podstarosta Zytomir. Felix z P. Potocki Podstolic Zytom. Medard z P. Potocki Podstolic Zytomir. Adam z P. Potocki Podstolic Zytomirski. Iozef Czaykowski. Michał z Pruszyzna Pruszyński. Ian Nep. na Ilińsku Iliński Ssta Niziński. Mikołaj Wiktor Iliński. Łukasz Saryusz Makowski. Floryan Makowski. Gabryel Antoni Wasilkowski. Iozef Rychard Poczętowski Kom. Gran. Soch. Stanisław Iozef z Ryszek Ochocki. Tomasz Bukowiecki. Woyciech Cielecki. Augustyn Drzewiecki. Ignacy z Pierzchna Koszutski Cześ. Poznański. Łukasz Strutyński Staroście Horodelski. Ian Rościszewski. Michał z Szpanowa Czaplac. Szymon Toporczyk Iakubowski Chor. Braclawski. Stanisław z Wasilkowic Wasilkowski. Hieronim Pruszyński. Iakub Zawialicz Moczulski. Ludwik Zagorski. Michał Ianiszowski. Dominik Daszczyński. Iakub Niedaszowski.

Wolewodztwo Inowrocławskie.

Andrzej Zamoyski Wolewoda Inowrocławski. Andrzej z Moszczenna Moszczęński Kasztelan Inowrocławski. Antoni Wolski Podkomorzyc Inowrocławski. Ludwik na Lubrańcu Dąbski Inowrocławski Starosta. Ignacy Kościelski Chorąży Bidgowski Ssta Słons. Dyżmas Trzebiecki Stolnik Wdztwa Inowrocławskiego. Ian z Biesiekierza Biesiekierski Podczaszy Bidgowski. Iozef

252

254

253

255

256

z Komierowa Komierowski Cześnik Woiewodztwa Inowrocławskiego. Tadeusz na Iaraczewie Iaraczewski Ssta Solec. Ian z Lubrańca Dąbski Ssta Kłodawski, Poseł Wodztwa Inowrocł. Antoni Miesosławski Ssta Klecki. Ignacy z Głogowy Kossowski. Piotr z Mieroszewie Gąsiorowski. Stefan Cichski Stolnikiewicz Brzeński Kujawski. Franciszek z Moszczenna Moszczeński Kasztelan Inowrocławski. Iozef Wolski. Michał Trzebuchowski Chorążyc Inowrocławski. Andrzej Dobiecki. Ian Alexander z Dolnego Kraszewa Kraszewski Porucznik Panc. Iozef Pławiński. Ian Niewieściński. Antoni Biesiekierski. Antoni Niewieściński. Felix Wysocki Skarbnikiewicz Brz. Kniaw. Antoni Biesiekierski Podczaszyc Bidgoski. Antoni Bonawentura z Markowie Markowski. Adam z Kentryna Kentryński. Dionizy z Uminina Umiński. Tomasz Kobielski. Michał Kobielski. Bartłomiej z Kraszewa Dolnego Kraszewski, Burgr. Krusz. Woyciech Milewski. Kazimierz Smoszarzski. Teodor z Markowie Markowski. Iozef z Ziemięcina Ziemięcki, Chor. Reg. Zan. Antoni Chmielewski. Antoni Wolski. Maciej Wolski. Wawrzenciec Kłobuchowski. Ignacy Gizieński. Iozef Korytowski. Antoni Kraszewski. Antoni z Uminina Umiński Burgrabia Brz. Kni. Michał z Zelechowa Wyleżyński.

Ziemia Dobrzyńska.

T. Podoski Podkomorzy y Ssta Dobrzyński. Michał Cher. Iunosza Podoski Grodowy Ssta Brodnicki, Poseł pierwszy z teyże Ziemi. Szymon z Gościsz na Steklinie Zieliński, Chor. Zie. Nur. Poseł z Ziemi Dobrzyń. Iozef Leon z Rutkowic Rutkowski Sędzia y Poseł na Seym Electionis z Ziemi Dobrz. Tomasz na Rokitnicy Rokitnicki Stolnik y Poseł Ziemi Dobrzyń. Piotr Paprocki Łowczy y Poseł Ziemi Dobrzyńskiej. Stanisław na Krzycku Krzycki Poseł Ziemi Dobrzyń. Adam Sumiński Woyski Brzeski Kniaw. Piotr Sumiński. Benedykt Iaworowski Regentowicz Drob. Gabryel Karwośiecki, Komornik Graniczny Plocki. Hieronim Zieliński Chorążyc Nurski. Marcelli Zieliński Chorążyc Nurski. Ian z Mazowsza Mazowiecki Regent Ziem. Dobrzyński. Ian Ośnialowski Regent Grodzki Bobrown. Benedykt Trzeński. Adam Grzębski. Mikołay Sumiński. Stanisław Chelmicki Skarbnikiewicz Ziemi Dobrzyń. Kaietan Czermiński Staroście Zbyszewski. Antoni Czermiński. Iozef Chelmicki. Michał Płaskowski Staroście Brodnicki. Woyciech Płaskowski. Filip Iakub Kowalewski. Antoni Kowalewski. Franciszek Wenda. Nikodem Myśliborski. Ian Petrykowski. Szymon Ciotkowski. Damazy Miodnski Sędzic Grodz. Bobrow. Michał Chelmicki Skarbnikiewicz Dobrzyń. Teodor Karwośiecki. Antoni Murzynowski. Tomasz Chelmicki. Michał Rokitnicki. Franciszek Czernicki. Iakub Chelmicki. Sabin Mańkowski. Iozef Słubicki. Kazimierz Rokicki. Michał Matuszewicz. Ignacy z Murzynowa Murzynowski. Łukasz Wituski. Kaietan Kowalewski. Paweł Rutkowski. Stanisław z Wrześni Bardzki. Izidor Stefański.

Woiewodztwo Ruskie.

Xiążd Władysław Hieronim Sierakowski Arcy-Biskup Lwowski. August Alexander Xiążę Czartoryski Woiewoda Generał Ziem Ruskich, Marszałek General. Konfederacy Koronney, woysk Koronnych Generalny Regimentarz. Antoni z Morska Morski Kasztelan Ziemi Przemyskiej. Adam na Klewanu y Zukowie Xiążę Czartoryski Generał Ziem Podolskich. Adam z Buzenina Mniszek Chor. Nadw. Kor. Adam z Olbrachcie Bielski Chor. Z. L. Iozef Malicki Chorążyc Sanocki. Iozef z Drohoiowa Drohoiowski Chorążyc Zydzaczewski, y Poseł. Michał Zielonka Stolnik Lwowski. Michał z Bukowa Bukowski Stolnik Sanocki. Krzysztof Zurowski Stolnik Zydzaczewski. Michał z Bibersteyna Błoński Podczaszyc Sanocki. Dominik Wawrzenciec z Błazowa Błazowski Woyski y Podstarosta Grodz. Lwowski. Roman Szumlański Ssta Bak. Poseł Ziemi Halic. Michał z Hordyni Hordyński Woyski Zydzaczewski. Ian Amor Hrabia Tarnowski Poseł Ziemi Hal. Adam Mrozowski Poseł Wdztwa Ruskiego Ziemi Lwowskiej. Alexander

Borzęcki Ssta Dołhański Poseł Wdztwa Ruskiego Ziemi Lwowskiej. Stefan z Hordyni Hordyński Miecznik Kijowski Pisarz Grodz. y Poseł Ziemi Lwowskiej. Prokop Popiel Starosta Tuczapski, Poseł Ziemi Lwowskiej. Michał Mniszek Ssta Staszawski. Mikołay Mrozowski Poseł Wdztwa Ruskiego Ziemi Lwowskiej. Kazimierz Woyna Orański Poseł Ziemi Halickiej. Władysław Charczowski Kasztelan Słoński Poseł Ziemi Przemyskiej. Edmund Antoni z Wielkich Choynat Choynecki Łowczy Zydzaczewski. Antoni Drohoiowski Miecznik y Poseł Ziemi Przemyskiej. Ian Drohoiowski Poseł Ziemi Przem. Michał Drohoiowski Poseł Ziemi Przemyskiej. Iędrzey Drohoiowski Poseł Ziemi Przemyskiej. Antoni z Biezdziędzy Broniewski Skarbnik Zydzaczewski Poseł Ziemi Lwow. Stanisław z Biezdziędzy Broniewski Poseł Ptu Zydzaczewsk. Ian Lubek Poseł z Ziemi Przemyskiej. Ian Bukowski Cześnik y Poseł Ziemi Sanockiej. Michał de Humniska Humnicki Poseł Ziemi Sanockiej. Samuel Lewicki Ssta Krzczekow. Poseł Ziemi Przemyskiej. Antoni Siedliski Chorążyc Pancerny. Iozef Przczekowski Poseł Ziemi Przemyskiej. Ian Przczekowski Sędzic Grodzki Przenyski. Ian Hordyński Pisarz Gr. y Poseł Ziemi Przemysk. Adam Konarski Kasztelan Sandom. Iakub Karnicki Poseł z Powiatu Zydzaczewskiego. Iozef Fredro Poseł z Ziemi Sanockiej. Piotr Stawski Poseł z Ziemi Przemyskiej. Alexander Nechrebecki Poseł z Ziemi Lwowskiej. Maciej Choynecki Pisarz Grodz. y Poseł Ziemi Sanockiej. Konstanty Szumlański. Ignacy z Witosław Witosławski Zapłatyński Poseł Ziemi Przemys. Ignacy Strelbicki Poseł Zydzaczewski. Woyciech Sielatycki Poseł Zydzaczewski. Michał Humnicki Poseł Ziemi Przemys. Michał Nechrebecki Poseł Ziemi Halickiej. Antoni Hondorff. Iozef Hondorff. Iozef Orlewski Poseł Lwow. Woyciech Szeptycki Staroście Obuch. Michał Wieniawski Staroście Mogilnicki. Iozef Zielonka Poseł Przemyski. Michał Grodzicki Poseł Ziemi Sanockiej. Iozef Tarnowiecki Poseł Ziemi Sanockiej, Stanisław Truskolaski Poseł Ziemi Sanockiej. Michał Szumlański. Ierzy Łaszewski Podwoiew. Sanoc. Felix Antoni z Grodkowa Łoś Kasztelan Lwowski Ssta Wyszyński, Poseł Ziemi Przemyskiej. Ian z Grodkowa Łoś Cześnik Zydzaczewski Poseł Ziemi Lwowskiej. Franciszek Cieszkowski Poseł Ziemi Halickiej. Piotr Krukowiecki Komornik Graniczny Krakow. Iacek Borkowski. Antoni Niedźwiecki Pisarzyc Ziem. Brzez. Iozef Białoskurski. Antoni Białoskurski. Nereusz Broniewski. Teodor Srokowski Vice-Regent Grodz. Łucki. Franciszek Bukowski Kasztelan Sanocki Poseł z teyże Ziemi. Ludwik Zapłatyński. Woyciech Hordyński. Ian Ludwik Dąbrowski, Vice-Regent Grodzki Halicki. Rafał Zurowski Poseł Ziemi Przemyskiej. Woyciech Zurowski. Ignacy Cieszanowski Łowczy Sanocki. Antoni Piniński Staroście Pilzniński. Ian z Borysławia Borysławski. Ierzy z Borysławia Borysławski. Szczepan Godzki Woiewodziec Podlaski, Ssta Mściubowski, Poseł Ziemi Lwowskiej. Kaietan Pokutyński Ssta Kryniczanski. Antoni Kaietan Cieszanowski Vices-Gerent Grodzki Sanocki. Franciszek Cieszanowski. Iozef Giebułowski Poseł Sanocki. Onufry Giebułowski. Andrzej Seweryn Doliniański Vicesgerent Grodz. Lwow. Felix Doliniański. Bartłomiej Cieszanowski. Daniel Loniewski. Kazimierz Konopacki. Ian Wisłocki. Iozef Piorkowski. Marcin z Rakowa Rakowski Regent Grodzki Zydzaczewski. Iozef Bilina Stawski. Antoni Bilina Stawski. Ian Komarnicki. Bazyli z Komarnik Komarnicki. Mateusz Korwin Wolski. Ignacy Orłowski. Ioannes z Wchery na Wysokich Wysoczański Pietrusiewicz. Mikołay Tatomir. Bazyli Tatomir. Bazyli Wysoczański. Ian Tustanowski. Iozef Strelbicki. Paweł Tustanowski. Teodor Tustanowski. Ian Tustanowski. Mikołay Tustanowski. Roch Czechowicz Poseł Ziemi Halickiej. Iozef Iablonowski Ssta Horyhładzki Sędz. Grodzki Latycz. Poseł Ziemi Halic. Ian Skarbek Chorążyc Kolom. Poseł Hal. Michał Brześciński. Iozef Załęski. Klemens Brzeziński. Rafał Załęski. Kazimierz Brzeziński. Antoni Borzęcki z Korzazowa. Maciej Załęski. Adam Brześciński. Iozef Zabłocki. Ian Michałowski. Stefan Malinowski. Antoni Rudkowski. Antoni Odrowąż Abratowicz Vicesgerent Grodzki Latyczew. Ian Pphorecki. Michał Słoński Vicesgerent Grodzki Łukowski. Dominik Odrowąż Pieniązek Rotm. y Poseł Ziemi Sanoc. Maciej Zurowski. Ludwik Bratkowski Ssta Miklaszewski. Szymon Skolimowski. Piotr Skolimowski. Antoni Wyczółkowski. Sebastian Mniszek. Stanisław Kostka Rospowski. Elias Ignacy Stawski Pułk. Ian z Charczowa Charczowski Kasztelan Przem. Kaietan Urbański Podstolic Sanoc. Antoni Skrzyński Poseł Ziemi San. Iozef Humiecki Poseł Ziemi San. Dionizy Hryniewicz. Iozef Bobowski. Kaietan Mierzejewski Kasztelan Soch. Iędrzey Mierzejewski Kasztelan Soch. Iozef Mrozowski Staroście Sługwiski. Stanisław Borowski. Michał Komarnicki. Błazkiewicz. Ian Komarnicki Błazkiewicz. Iozef Białoskurski. Adam Białoskurski. Stanisław Dydziński. Wacław Łaszewski Miecznikiewicz Sanocki. Iozef z Konopk Ialbrzykowego Stoku Konopka. Bazyli Komoniec Iłaszewicz, Radca y Poseł miasta stołecznego Rusi Lwowa, prasens Suffragium imieniem miasta, podług praw temuż miastu służących, podpisuję. Tomasz Francki Medycyny Doktor, Radca y Poseł miasta I. K. Mci y Rzczyposp. Lwowa mpr.

258

Ziemia Halicka.

Ludwik Leo Szeptycki Biskup Lwow. Halic. Kamie. Koadiutor Metropolii całej Rusi. Franciszek Xawery Branicki Starosta y Poseł Ziemi Halickiej. Antoni z Miłkowie Borzysławski Chorążyc y Poseł Ziemi Halickiej, Podstar. Grodz. Tremb. Sebastyan z Starey Wsi Mossaki Mossakowski Chorążyc Ptu Trembowel. Mateusz Bąkowski Podczaszyc y Poseł Ziemi Halickiej. Ian z Goleiewa Goleiewski Podstoli Trembow. Regent Ziem. Lwow. Poseł Ziemi Halic. Mikołay Szumlański Łowczy y Poseł Ziemi Halic. Ignacy Potocki Starosta Gliń. Poseł Ziemi Halic. Woyciech Scibor Marchocki Woyski Tremb. y Poseł. Stanisław na Rudzie y Bałahanowie Worcelli Woyski Kolom. Podstar. Grodz. Hal. Poseł z teyże Ziemi. Iozef Dulski Skarbnik Trembow. Poseł Ziemi Halic. Marcin Stanisław Kostka Bąkowski Pisarz Grodz. y Poseł Ziemi Halic. Iozef Poradowski Kom. Gran. y Poseł Ziemi Halic. Roman Szumlański Chorążyc Halicki Ssta Rahowiecki. Ian Amor Hrabia Tarnowski Poseł Halic. Stanisław z Kozielska Puzyna Ssta Upitski Poseł Ziemi Halic. Antoni Krosnowski Starosta Petrykowski Poseł Ziemi Halick. Andrzej Rola Ianiccki Sędz. Grodz. Zydzaczewski, Poseł Ziemi Halic. Iosephus Iablonowski Capit. Heryhladen. Index Castren. Laticev. Nuntius ex Terra Halic. Woyciech Rzewuski Por. Pan. Poseł Hal. Franciszek Nielepiec Poseł Hal. Ian Skarbek Chorążyc Kolom. Poseł Ziemi Halic. Boh. Czechowicz Poseł Ziemi Halic. Tadeusz Skrzetuski Staroście Mogil. Poseł Ziemi Halic. Andrzej z Miłkowie Borzysławski Chorążyc Hal. Iozef z Komorowa Ciołek Komorowski Pułk. W. K. Maciej Uruski Regent Grodz. Hal. Ignacy Iskra P. Z. P. Stanisław z Wielkiego Ratowa Ratowski Subdelegat Grodz. Tremb. Michał Nechrebecki. Ian Pakosławski. Iozef Iskra S. B. A. Zaręba. Kaietan Kurdwanowski. Francisz. Xawery z Uruza Uruski. Ignacy Kaietan Swięcicki. Michał z Wielkiego Ratowa Ratowski. Michał Skrzetuski Staroście Mogil. Andrzej Skrzetuski Staroście Mogilu.

260

Ziemia Chelmska.

Kazimierz Hrabia na Krasnym Korwin Krasieński Obonzy W. K. Ssta Krasnostawski. Iozef Ioachim Hrabia na Liptowie y Orawie Komorowski Ssta Ochozki. Tomasz Stamirowski Chorążyc Ptu y Podst. Grodz. Krasnost. Iozef Bąkowski Stolnik Ziemi Chelmsk. Poseł z teyże Ziemi. Stanisław Nowicki Cześnik Ziemi Chelmsk. Poseł z Ziemi Zakroczymskiej. Iozef Łopuski Miecznik Ziemi Podstar. Grodz. Chelmsk. Ignacy na Liniewie Liniewski Woyski Krasn. Maciej z Radzanowa Ciemniwski Podstoli Krasnost. Poseł ad pacta conventa. Paweł Sosnowski Skarbn. Ziemi Chelmsk. Poseł z teyże Ziemi. Szczesny Nowicki Łowczy Ziemi Chelmsk. Ulrich Xiążę Radziwiłł G. W. L. Ian Kunicki Ssta Czul. Tadeusz Przyłuski Ssta Hadziacki. Antoni z Kochowa Kochow-

259

ski Pisarz Grodzki Kras. Iozef Dydziński Chor. y Poseł Ziemi Chelmsk. Iozef z Romanowa Romanowski. Ignacy z Kars Karski. Andrzej Terlecki. Franciszek Liniewski Woyszczyc Krasn. Franciszek Nowicki Vicesgerent Grabow. Antoni Bliziński. Gaspar z Kozarzowa Borzęcki. Ignacy Łopuski. Iozef Borowski. Mikołay Pułkiewicz. Ian Saryusz de Olbrachcie Bielski. Woyciech Saryusz de Olbrachcie Bielski. Iozef Kostecki. Dominik z Tomaszewicz Tomaszewski. Maciej Borzynowski. Ian Kupraszewski. Franciszek Pilitowski. Iakub Biliński. Antoni Lewiński. Kazimierz Niewęglowski.

261

Woiewodztwo Wołyńskie.

Antoni Erazm Wołłowicz Biskup Łucki y Brzeski. Stanisław Xiążę na Korcu Czartoryski Łowczy W. Koronny Ssta Łucki. Franciszek A. Ledochowski Ssta Sądowy Włodzimierski. Iozef Xiążę Sanguszko Marszałek Nadw. Litt. iako Ssta Krzemieniecki. Mikołay Iunosza Piaskowski Woyski Włodzimierski y Poseł. Szymon Olszański Stolnik Wołyński. Michał Ielowski Skarbnik y Poseł Wołyński. Iozef Stecki Miecznik Kijowski Pisarz Grodz. Łucki, Poseł Wdztwa Wołyńsk. Antoni z Piętek Sobolewski Sędzia Grodzki Włodzim. Stefan Potocki Podwoiewodzy y Poseł Wołyń. Hieronim Xiążę Sanguszko Ssta Czerkaski. Konstanty Ollizar Ssta Siniński Marsz. Sąd. Kapt. Wdztwa Wołyń. y Poseł. Ian Stecki Ssta Stawski, Poseł Wdztwa Wołyń. Franciszek Bieliński Ssta Garwoliński, obywatel Wdztwa Wołyń. Franciszek Czacki Ssta Nowog. obywatel Wdztwa Wołyń. Celestyn z Szpanowa Czaplac Podczaszyc Kijowski iako obywatel Wdztwa Wołyń. Xiążę Ianusz Czetwertyński Staroście Dańczewski. Ignacy Malczewski Regent Kanc. Marcin Ielowski Ssta Wielatyc. Stanisław Xiążę Iablonowski Ssta K. Ian Iunosza Piaskowski Poseł Wdztwa Wołyń. Michał z Stoicszyna Stoński Ssta Nowski, Poseł Wdztwa Wołyń. Stanisław Kostka Małachowski Poseł Wdztwa Wołyń. Wilhelm Felix Kierdey Wielhorski Poseł Wdztwa Wołyń. Dominik Onufry Podhorski Poseł Wdztwa Wołyń. Antoni z Dzierzbic Dzierzbicki Podczaszyc Inowłodzki, Poseł Wdztwa Woł. Stanisław Dunin Wąsowicz Starosta Dzierkowski, Poseł Wdztwa Woł. M. Grocholski Sędzia Ziem. Braclaw. obywatel Wdztwa Wołyń. Felix Czarniecki Poseł Wdztwa Wołyń. Woyciech Bogatko P. B. R. M. Choloniewski Podkomorzyc Belzki. Ignacy Bogatko Podcz. Winnicki, obywatel Wdztwa Woł. Adam Ledochowski Staroście Włodzimir. Iozef Xiążę Czartoryski Ssta Radoszycy. Antoni Hrabia Krasicki. Ianusz Xiążę Sanguszko. Michał Mossakowski Gen. Maior woysk Koron. I. Kazimierz Iliński Woyski Kijowski. Marcelli Ierzy Omieciński. Iozef Stęmpkowski Kasztelan Zarnowski. Narcys Popiel Miecznik Owrucki. Felicyan Iablonowski S. W. Poseł Wdztwa Wołyń. Paweł Bezym Regent Grodz. Krzemień. Ignacy Stęmpkowski Kasztelan Zarnowski. Iozef Leon z Polkowa Konopacki Ssta Gluchowski. Iozef z Kozarzowa Borzęcki Stolnik Nowogr. Chor. zn. pancern. Ignacy Adam Franciszek Ciołek Poniatowski Sęd. K. W. Leon Michał Iunosza Piaskowski Sęd. K. W. Iozef Lipski Sędzia K. W. Piotr Lubiec Gostyński Burg. Grodz. Włodzim. Iozef Prawdzic Grunia Ssta Kotelk. Ignacy Wierzbicki. Felicyan Hulewicz. Xawery Iastrzębski. Iozef Woyna Orański. Franciszek Sobieszczański. Ierzy Falkowski Vicesgerent Grodzki Grabow. Iozef Sławoszewski. Ian Osiecki Ian Zagurski Poseł Wdztwa Wołyń. Franciszek Hulewicz. Iozef Ienicz. Antoni Fabian Zywułt. Franciszek Chałęcki. Tomasz Markuz. Tomasz Podhorodyński. Antoni S. Chrzaszcz. M. Karol Icz Domaniewski. Mateusz Falkowski Subd. Grodz. Łucki. Iozef Zajączek. Franciszek Zaleski Sędzia Kaptur. W. Antoni Korsak. Władysław Omieciński. Iulian Iastrzębiec Rogowski. Michał z Szpanowa Czaplac. Kazimierz Brodowski. Stanisław Kostka z Wolan Wolafski. Mikołay Iunosza Piaskowski. Franciszek Burzyński. Sebastyan Drozdowski. Franciszek Stefan Zywułt. Kazimierz Franciszek Stobry Sokolowski. Ian Ludwik Omieciński. Kazimierz Karski. Ignacy

262

Buza Łubkowski Starościec Taborowski. Maciej Leśniowski. Rotm. Stanisław Pruszyński. Iozef Gnatowski. Iozef Podhorodnyński Bożydar. Stanisław Rządowski. Tadeusz Putkowski. Wawrzeniec Rządowski. Ludwik Lubieniecki. Franciszek Krukwa Tomaszewski. Ignacy Bończyk Mianowski. Ignacy Kordys. Remigian Bożeniec Ielowski Stola. Zwin. P. Z. P. W. K. Poseł Wództwa Wolyń. Woyciech Bożeniec Ielowski Poseł Wództwa Wolyń. Ian Glinka Wolski. Iozef M. Sumowski, Kom. Ziem. Czerski. Iakub Rohoziński. Franciszek Rohoziński. Ignacy Malachowski. Antoni Glinka Wolski Poseł Wództwa Woł. Gabryel Wołozkiewicz Olizar. Stefan Załęski. Rafał Grotowski. Iozef Urbanowski Sędzia Pograniczny Braclaw. Woyciech Iakubowski Pułkow. w Francusk. Zygmunt z Drozdkowa Grodecki. Ian Markowski, Adam Konopacki, obywatele Wództwa Wolyń.

Woiewodztwo Podolskie.

I. Rzewnski Woiewoda Podolski. Severyn Rzewnski Ssta Doliński, Gen. Mai. w. K. Poseł Wództwa Podol. Franciszek Pius Boreyko Podczaszy Podolski. Kaietan Hryniewiecki Podczaszy Latyczowski, Podstar. Grodz. Kamieniecki. Poseł Wództwa Podolskiego. Adam Darowski Podsek i Poseł Wództwa Podolsk. M. Dembowski Woyski Latyczowski Poseł Wództwa Podol. Ian Kicki Miecznik Czerwon. Ssta Okniński, Poseł Woiewod. Podol. Tomasz Wisłocki Pisarz Grodzki Latycz. Poseł Wództwa Podol. Kaietan Swatopelk Xiążę Czwertyński. Poseł Wództwa Podolsk. Bonawentura Tarlo Ssta Brzegowski, Poseł Wództwa Podolsk. Remigian Dłuski R. G. Kam. Poseł Wództwa Podolsk. Andrzej Boreyko Kasztelan Zawich. Poseł Wództwa Podol. Ignacy Kolumna Czosnowski Ssta Salnicki, Poseł Wództwa Podol. Xawery Kackowski Skarbnik Podol. Sędzia Grodzki Kamien. Kaptur. y Pograniczny, swoim y brata mego Kazimie. Łowczego Latyczewsk. tudzież Kaietana y Severyna synowcow moich Kackowskich imieniem podpisuję. Stanisław Bakowski Poseł Wództwa Podolsk. Iozef z Lubrańca Dąbski Ssta Karycz Poseł Wództwa Podol. Michał z Bystrzanowic Bystrzanowski Poseł Wództwa Podol. Felix Boreyko Kasztelan Zawich. Poseł Wództwa Podol. Ian Szumlański Poseł Woiew. Podol. Leon Sulerzyski, Poseł Wództwa Podolsk. Stanisław Kobierzewski Poseł Wództwa Podol. Ignacy Dulski Poseł Wództwa Podol. Marcelli Leszczyc Falęcki Poseł Wództwa Podol. Michał Hryniewiecki Poseł Wództwa Podol. Piotr Pokutyński. Ierzy Darowski Poseł Podolsk. K. Dąbrowski. Ian Maciej Hanicki Poseł Podol. Iozef Leszczyc Falęcki, Poseł Wództwa Podolsk. M. Darewski Poseł Wództwa Podol. Gabryel Antoni Bobrowski Poseł Wództwa Podol. Ignacy z Axamit Axamitowski Poseł Wództwa Podol. Iozef Mierzejewski. Andrzej Mierzejewski. Krzysztof Radziwiłowski I. K. Mci Sekretarz, miasta Kamieńca Podolskiego Radca y Delegat. Antoni Szahin I. K. Mci Sekretarz miasta stołecznego Kamieńca Podol. Radca y Delegat.

Woiewodztwo Smoleńskie.

P. Sapięha Woiewoda Smoleński. Adam Wisogierd Podstoli y Pułk. Wództwa Smoleński. Michał Franciszek Dylewski Woyski y Poseł Wództwa Smoleńskiego. Franciszek Koćcieszka Zaba Wdzic Miński. Iozef Chrapowicki Gen. Mai. W. W. X. Lit. Poseł Wództwa Smoleńskiego. Dominik Izff Pietraszkiewicz Miecznik y Poseł Wództwa Smol. Iozef Eydziatowicz Rotm. y Poseł Wództwa Smol. Ian Strawiński Rotmistrz Ptu Kowień. y Poseł Wództwa Smoleń. Michał Dylewski Poseł Woiewodztwa Smoleń. Antoni Dołęga Kozierowski Ssta Brochowski. Iozef Dołęga Kozierowski Ssta Restkowski. Kazimierz Dylewski Skarbnikiewicz Smoleński Ignacy z Skrzetuszowa Wawrzecki Podwoiew. Smol. Poseł z Powiatu Braślawskiego. Ianusz Iozef Frackiewicz Poseł Wództwa Smoleń. Antoni Kazimierz Dowgiałło Komor. Wolkow. Tadeusz Szeptyn Porucznik. Iozef Strzelecki. Maurycyusz Hłasko Strażnik Połocki. Ignacy Zug. Ierzy Iabłoński. Marcelli Bukowski. Apollinary Grabski. Stanisław Buttowicz. Ierzy Serafinowicz.

Iakub Kropiwnicki. Iozef Ięczewicz. Andrzej Kokotowicz. Franciszek Syruć. Marcin Amfowicz, Strażnik W. Smoleń. Iozafat Kisarszewski Krayczy Smol. Stefan Konarski. Iozef Onufry Kulesza Podsek W. Smoleń. Ian Kulesza. Michał Slizień Mostowniczy Smoleń. Alexander Wasilewicz. Wyrwicz Sekr. Rosz.

Powiat Starodubowski.

Antoni Michał Pac P. W. W. X. Litew. Ssta Boriawski etc. Pułkown. Ptu Starod. Ignacy Strawiński Woyski Starod. Poseł. Ian Bispink, Chorąży Starod. I. Karol Kieyżgałło Hrabia na Baksztach Zawisza Poseł Ptu Starod. Kazimierz Zaranek Starościec Plotelski, Poseł Ptu Starod. Ian Kazimierz z Wislingow Zyberk Rakan. y Ławar. Ssta, Poseł Ptu Starod. Deputat ad pacta conventa. Ignacy Łukaszewicz R. P. Starod. y Poseł. Ierzy Makarski Podstoli Starod. Tomasz Makarski Podstolic Starod. Antoni Łukaszewicz. Kazimierz Makarski Rot. Starod. Antoni Makarski Chor. Pet. Eligiusz Osiecki Kray. Star. Michał Slizień, Starościec Plotelski. Rafał Slizień, G. A. B. W. X. Lit. Michał Strawiński Stolnik Starod. Tadeusz Slizień Sędzia Grodzki Starod. Antoni Imbra Kray. Star. Dominik Piotrowski. Franciszek Piotrowski. Franciszek Mickiewicz. Ian Slizień Starościec Plotel. Iozef Bieniński Podczaszy Starodub. Antoni Komar Łow. Starod. Teodor Felicyan Szyszowski Strażnik Starod. Zygmunt Kamciński. Wawrzeniec Chomicz. Floryan Komar. Ian Makarski Skarb. Starod. Szymon Downarowicz. Piotr Łukaszewicz. Ierzy Dąbrowski. Ian Mingajło. Mikołaj Gutowski. Franciszek Rychterski Kapitan W. W. X. Lit. Antoni Uszak Kulikowski. Tadeusz Makarski. Tadeusz Strawiński Stolnik Starod. Antoni Trzaskowski. Piotr Darewski. Felix Iakubowski. Mateusz Szeniawski. Wawrzeniec Pruszek. Bazyli Makarski Podstolic Star. Ian Puchowski Mostown. Star. Leon Puchowski. Ierzy Scibło. Antoni Dzierżbiewski, Gabryel Scibło. Alexander Szymanowski. Antoni Samiszca. Ian Kozieł Strażnik Starod. Stanisław Downarowicz. Stanisław Konarski. Mikołaj na Zabkach Tur. Ian Maszewski. Iakub Ragniewicz. Stanisław Marcin Heybowicz. Antoni Protasewicki. Iozef Łozicki. Ignacy Dowiat. Iozef Walkanowski Franciszek Zarzecki. Ierzy Okołow. Maciej Zaykowski. Antoni Downarowicz. Leopold Łukaszewicz Rot. Ptu Starodubowskiego. Krzysztof Łukaszewicz Rot. Ptu Starodubowskiego.

Woiewodztwo Lubelskie.

Stanisław Sługocki Kasztelan Lubelski, Duktur Woiewodztwa Lubel. Eustachyusz Potocki G. A. W. X. Lit. Lwowski, Urzęd. Starosta. Szczesny Czacki Podczaszy K. Poseł Woiewodztwa Lubel. I. Zamoyński Starosta Lubelski, Poseł Woiewodztwa. Ian Nowosielski Kasztelan Ciechanowski, Ssta Łukowski. Stanisław Wybranowski Chorąży, Rotm. y Poseł Wtwa Lubel, Iacek Trembiński Chorąży, Rot. y Poseł Ptu Urzędow. Tomasz z Długiego Dłuski Łowczy y Poseł Woiewodztwa Lubel. Iozef Kazimierz na Choi y Rządowie Cholecki Miecznik Z. Łuk. Podsta. Grodz. Zyd. Poseł Woiewodztwa Lubel. Konstanty Iozef Kownacki Skarb. Urzęd. Poseł Woiewodztwa Lubel. z Ziemi Łukow. I. C. Poniatowski, Pułkown. Poseł Woiewodztwa Lubel. Leon Moszyński Ssta Inowłodz. Iozef Tadeusz Grom Lechnacki, salva integritate wiary Świętej y wolności, podpisuję się. Kaietan Potocki. Ignacy Stoiński Komornik, Podwoiew. Porucznik y Poseł Woiewodztwa Lubel. Kannt Dłuski Łowczy Lubelski, Chorąży y Poseł tegoż Woiewodztwa. Xawery Stoiński Porucznik y Poseł Powiatu Urzęd. A. Suchodolski Komor. Obożny y Poseł Woiewodztwa Lubel. Dominik Wężyk Chorąży y Poseł Ptu Urzędow. Fr. z Kozłarogow Libicki Poseł Ptu Urzędow. salva integritate wiary Świętej Katolickiej, podpisuję się. Ignacy Iżycki Łowczy Ł. Poseł Woiewodztwa Lubel. Alexander Węgleński Poseł Woiewodztwa Lubelskiego. Iozef Brodowski Podczaszy y Poseł Woiewodztwa Lubel. Antoni na Tyrzynie Tyrzyński Cześnikiewicz Urzęd. Po-

seł Woiewodztwa Lubel. Iozef Roiewski Poseł Wództwa Lubel. Antoni Nowosielski Poseł Ziemi Łuk. Tomasz Stęmpowski Camerarius Ter. Sochaczewien. Legatus ex Palat. Lublin. et Terra Lucov. Adam Szaniawski Poseł Woiewodztwa Lubel. Ziemi Łukow. Iozef Dłuski Łowczy Lubel. Franciszek Potocki Pisarzowicz Ziem. Kiiowski. Marcin Skoś Sobieszczański Poseł Wództwa Lubel. Kaietan Raczyński Starosta Koziański. Iacek Wierzbicki. Stefan Szczucki Poseł Woiewodztwa Lubel. Władysław Iżycki Ł. Ł. Stanisław Iżycki Ł. Ł. Wiktoryn Iżycki. Iakub Klembowski Woyski Z. Łuk. Iacek Šcibor. Michał Słotwiński. Michał Pietruszewski. Iozef z Kozarzawa Borzęcki Sędzia Kaptur. y Poseł Wództwa Lubel. Kaietan Leszczyc Skarszewski Subdel. Grodzki y Sędzia Kapt. Wództwa Lubel. Iozef Grabkowski. M. Dąbrowski. Stanisław Ierow z Zyrzyna Zyrzyński Sędz. Kapt. Z. Łuk. Gaspar Sieklucki. Leo Iasieński Pisarzowicz Grodz. Łukow. Franciszek Szawłowski Sędz. Kapt. Wysz. Grzegorz Chromiński Vicesgerent Grodz. Łuk. Iozef Kazimierz z Wołayniec Zaliwski Sędz. Kapt. Ziemi Łukow. Tomasz Szaniawski. Ignacy Szaniawski Podsekdkowicz Z. Łukow. Iozef Kaietan Szaniawski. Tomasz Grodzicki Sędz. Kapt. Ziemi Łukow. Piotr Grodzicki. Tomasz Grodzicki. Andrzej Tadeusz Staniszewski Sędz. Kapt. Ziem. Łukow. Antoni Onufry Lechnicki. Modest Pelka Poliński. Stanisław Radzikowski. Samuel Brzeżycki. Maciej Stypiński. Iakub Trzeński. Iacek Szabrański. Woyciech z Zakrzewa Zakrzewski. Karol Szabrański. Szymon Berkowski. Marcin Tuszowski. Tadeusz Zaleski. Tadeusz Rozwadowski. Stanisław Sokołowski. Woyciech na Choi y Rządowie Cholecki. Kaietan Szczucki. Iozef na Stępkowie Nieprzecki Pisarz Grodz. Zydaczew. Sędz. Kapt. Lub. Poseł Woyskowy. Iozef Zakrzewski. Kazimierz Aloizy Dmiński Reg. Grodz. Stężyc. Sędz. Kapt. Wództwa Lub. Iozef Starza z Brzezia Brzeski Sędz. Kapt. Woiewodztwa Lub. Iozef na Suffczynnie Suffczyński Ssta Debultowski Poseł Woiewodztwa Lubel. Stanisław na Choi y Rządowie Cholecki Miecznikiewicz Ziem. Łukow. Iozef na Choi y Rządowie Cholecki. Stanisław Ant. Ułański. Antonius Brzeski Consiliarius S. R. Mtis a civitate Regia Lublinensi ad Electionem Smi Regis primus Delegatus. Iozef Ieliński od tegoż miasta Lublina drugi Delegat. Dominicus Szymański civitatis S. R. Mtis Lublinensis Sindicus, et Officii Proconsularis civitatis ejusdem juratus Notarius, ad Electionem Smi Regis Delegatus.

Woiewodztwo Połockie.

Iason Iunosza Smogorzewski Arcy-Biskup Połocki. Antoni Deszpot Zenowicz Woyski y Duktur Wództwa Połockiego. Michał Siellecki Regent W. X. Lit. Ian Buynicki Stolnik Woiewodztwa Pol. Adam Hrebicki Horodn. Woiewodztwa Pol. Stanisław Hrebicki Pisarz Grodzki Woiewodztwa Połock. Benedykt Kublicki Podczaszy y Poseł Wództwa Pol. Iustynian Niemirowicz Szezy. Poseł Wództwa Pol. Starosta Markowski. Rafał Hłasko Mostown. Woiewodztwa Połoc. Iozef z Będkowa Spinek. Ian Pakosz Pisarz Grodz. Smol. y Poseł Woiewodztwa Połockiego. Ignacy Iesman Rotmistrz y Poseł Woiewodztwa Pol. Stanisław Hłasko Rott. y Poseł Wództwa Pol. Tadeusz z Będkowa Spinek Poseł Woiewodztwa Pol. Eliasz Kublicki Łow. Pol. Iozef Chrapowicki. Iozef Deszpot Zenowicz Ssta Nieszedercki. Krzysztof z Będkowa Spinek R. W. Pol. Marcin Szezyt. Karol Rahoza Starosta Kauszowski. Tadeusz Hłasko. Ignacy z Sullimow Samuyło Straż. Ptu Or. Ignacy Koniński Ssta Iaznieński. Ludwik z Sullimow Samuyło Ssta Zablocki. Alexander Rahoza. Iozef Maszewski. Antoni Siellawa Ssta Zwilski. Alexander Buynicki G. A. B. W. W. X. Lit. Szymon Buynicki Stolnikiewicz Wództwa Pol. Stanisław Buynicki Stolnikiewicz Woiewodztwa Pol. Andrzej Buynicki Stolnikiewicz Pol. Konstanty Buynicki Stolnik. Pol. Ioachim Buynicki Stolnik. Pol. Iozef z Naramowic Naramowski Chor. Parn. Piotr Kobylński. Ian Szantyr Rott. Woiewodztwa Pol. Leon Hłasko Ssta Pol. Tomasz Mineyko. Piotr Mackiewicz. Dominik Hłasko Rot. Woiewodztwa

Pol. Onufry Dominik Hłasko. Michał Mołochowiec. Antoni Saim Koszko Most. Wództwa Smol. Felix Hłasko Podocz. Ptu Piń. Roch Klepacki. Ignacy Hłasko Porucznik. Piotr Iuriewicz. Adam Maszewski. Tadeusz Pietryszcza. Tomasz Kielczewski. Ian Stręszewski. Franciszek Szulborski. Xawery Kamieński. Leon Błażewicz. Kazimierz Kaczeński. Maciej Latiński. Benedykt Weryha. Ian Iazwiecki. Iozef Błażewicz. Maciej Iazwiecki. Stanisław Walicki. Stanisław Iazwiecki. Szymon Kabot Zieleznicki. Szymon Falkowski. Iozef Pioulski. Antoni Stachowski. Iozef Klukowski. Franciszek Iankowski. Floryan Lipnicki. Ian Połofski. Ignacy Kostrowski. Iozef Łada Kłodnicki. Ian Maszewski. Michał Ludwik Wężyk Szemosz. Ignacy Klukowski. Michał Iasieniecki. Tomasz Rypiński. Iakub Maszewski. Ian Idzikowski. Mateusz Butrymowicz. Tadeusz Halkowski. Bazyli Sadowski. Mateusz Mihałowicz. Ian Łada Kłodnicki.

Woiewodztwo Belzkie.

Ignacy Alexander z Czertwie Cetner Wda Belzki. Kazimierz Poniatowski Podkomorzy Koronny Poseł pierwszy Wództwa Belz. Adam Myszka Choloniewski Podkomorzy Wództwa Belz. Ludwik Wilga Ssta Grabowiecki. Stan. Alexander Sikieryński Ssta Horodelski. Iozef Olszewski Chorąży Belzki Poseł Woiewodztwa Belz. Stanisław Dzierżek Chorąży Buski. Michał Wydęga Sędzia Ziemiński Poseł Woiewodztwa Belz. Antoni Wydęga Stolnik Grabowiecki Poseł Woiewodztwa Belz. Iakub Komorowski Stolnik Horodelski. Makary Kurdwanowski Stolnik Lubaczewski Poseł Woiewodztwa Belz. Michał Rulikowski Podczaszy Belzki. Marcin Olszyński Podczaszy Buski. Ian z Polanowic Polanowski Podczaszy Horodelski Sędzia Kapt. Szczesny Swieżawski Podsek Ziem. Belzkiey. Iozef Leszczycyński Podstoli Horodelski Sędzia Grodz. Łuc. y Kapt. Poseł Woiewodztwa Belz. Felicyan Zuliński Podstoli Lubaczewski Sędzia Kapt. Poseł Wództwa Belz. Iozef Brek Cześnik Buski Poseł Woiewodztwa Belzki. Bonawentura Przyłuski Cześnik Horodel. Remigian Trębiński Cześnik Lubaczew. Leon Ka. Wydęga Łowczy Buski Sędz. Kaptur. y Rotm. Woiewodztwa Belz. Reg. Grodz. Grabow. Michał Komorowski Łowczy Lubacz. Antoni Gintowtt Dzwiałtowski Miecznik y Poseł Woiewodztwa Belz. Marcin z Lipiego Uipski Miecznik Buski Podstar. Grodz. Belz. y Sędzia Kapt. Piotr z Polanowic Polanowski Skarbnik Belzki. Felicyan Rostkowski Skarbnik Horodel. Ssta Kopaygrodz. Poseł Woiewodztwa Belz. Szymon Głogowski Sędzia Grodz. Buski Poseł Woiewodztwa Belz. Iozef z Lityni Lityński Sędzia Kapt. y Pisarz Grodz. Michał Radecki Pisarz Grodz. Horodel. Sędzia Kapt. Woiewodztwa Belz. Maurycy Ligęza Kurdwanowski Poseł W. B. Ian Mier Ssta Wilkowski, Poseł W. B. Franciszek Głogowski Ssta Krzywiński P. W. B. Michał Rzezycki Ssta Potrzyński Porucznik Pańc. Poseł W. B. Ewaryst Iędrzej Kuropatnicki Kasztelan Biecki Poseł Sędz. Kapt. Woiewodztwa Belzkiego. Stanisław Poniatowski Podkomorzy Kor. Kaietan Sapieha Woiewodzie Mściłowski. Antoni Granowski Ssta Tarnogurski. Franciszek Swieżawski Ssta Pełczyński. Płacyd Ligęza Kurdwanowski Starościec Baranowski. Kazimierz Wysocki Ssta Ulwowiecki. Mikołaj Polanowski Ssta Dąbrowski. Iozef Stadnicki Chorąży Grabow. Kazimierz Radzieliński Kasztelan Rypiński, Franciszek Deboli Chorąży Lubacz. Cesław Sikieryński Starościec Horodel. B. Wydęga Stolnikiewicz Grabow. Tadeusz Wydęga Stol. Grabow. Felix Polanowski Podstolic Belzki. Woyciech Rostkowski Starościec Kopaygr. Iozef z Tchorzwa Tchorzewski Komor. Gran. Belz. Gabryel Hrabia Krasicki Starościec Korytnicki. Iozef Radecki Stolnikiewicz Buski. Felicyan Zuliński. Piotr Chorzewski Sędzia Ziem. Czerniechow. Ian Kazimierz Kozłowski. Ignacy Pruss Szumafczewski Podstoli Podolski. Marcin Wyczolkowski. Ian Gintowtt Dzwiałtowski. I. Paweł Wydęga Sk. Grab. Franciszek Rzezycki S. R. Andrzej Ubysz. Łukasz Trębiński. Iędrzej Głogowski. Tadeusz Wydęga Podwoiewodzy Wolyń. Franciszek

Wydźga Podwojewództwie Woł. Ian Rościszewski Łowczyce Brzez. Kui. Spirydion Sobieszczański. I. Stefan Horoch. Antoni Szalkiewicz. Mikołaj Sobieszczański. Ignacy Węgleński. Jakub Lipski. Kazimierz Wysocki. Iozef Iaworski. Mikołaj Zalewski. Stefan Nadarski. Michał Nadarski. Mikołaj Słupski. Ignacy Tomaszewski. Szymon Kamodziński. Michał Turczyński. Samuel Maiewski. Onufry Korytyński. Ksienka Korzeniowski. Onufry Ian Mora z Sugayna Swedorski. Iozef Mora z Sugayna Swedorski. Stefan Terlecki. Iozef Potuszyski. Bernardy Iasiński. Maciej Raczyski. Ignacy Kuczewski Sędz. Trembow. Ioachim Mycielski Miecznikiewicz Kaliski. Stanisław Mycielski Cześnikiewicz Horodelski.

Woiewodztwo Nowogrodzkie.

Iozef z Niesiołowic Niesiołowski Ssta Cyryński, Pułkownik y Posel Wdztwa Nowogrodzkiego. Ioachim Littawor Chreptowicz Stolnik Nowogr. y Posel. Ignacy Woynilowicz Podstoli y Posel Wdztwa Nowogr. Kazimierz z Samsonow Jabłowski Horodniczy y Posel Wdztwa Nowogr. Kazimierz Ignacy Korsak Obozny, Sędzia y Posel Wdztwa Nowogrodz. Ian Rowiński Podczaszy y Posel Wdztwa Nowogr. Władysław Wołski Skarb. y Posel Wdztwa Nowogrodz. Antoni Tuchanowski Łowczy, Rot. y Posel Wdztwa Nowogr. Iozef Montwid Wiazewicz Miecznik y Posel Wdztwa Nowogr. Michał Krzyszyłowski Koniuszy Rot. y Posel Wdztwa Nowogr. Wiktoryn Woynilowicz Woyskowicz Rotm. y Posel Wdztwa Nowogr. Teodor Niezabitowski Kaszt. Nowogr. Dominik Woynilowicz Woyskowicz y Posel Wdztwa Nowogr. Iozef Mierzejewski Podczaszy y Posel Wdztwa Nowogr. Alexander Woynilowicz Woyski y Posel Wdztwa Nowogr. Ignacy Iarand z Borzymia Makowiecki Ł. S. Posel W. N. Łukasz Stanisław Kamiński M. P. S. Posel Wdztwa Nowogr. Tadeusz Krzyszyłowski Rotm. y Posel Wdztwa Nowogr. Fabian Kaszyc Ssta Smerecki. Iozef Koncewicz Posel Woiewodztwa Nowogr. Michał Gintter. Ian Broniuszyc Harasimowicz Rotm. y Posel Wdztwa Nowogrodz. Samuel Korsak Oboznic, Sędzie y Posel Woiewodztwa Nowogrodzkiego. Stanisław Raykiewicz. Rot. y Posel Wdztwa Nowogr. Michał Iarand z Borzymia Makowiecki Posel Wdztwa Nowogr. Antoni Woynilowicz Posel Woiewodztwa Nowogr. Ignacy Wincenty Chelchowski Pisarzewicz Skarb. W. X. Lit. Posel Woiewodztwa Nowogrodz. Ian Woynilowicz Podstolic y Posel Wdztwa Nowogr. Iozef Woynilowicz Posel Woiewodztwa Nowogr. Tadeusz Chlewiński Posel Woiewodztwa Nowogr. Michał Brenowicz Starosta Krezki Posel Wdztwa Nowogrodzkiego. Iozef Korsak Podstolic y Posel Wdztwa Nowogr. Antoni Sowiec Korsak Reg. Ziemi y Posel Wdztwa Nowogr. Andrzej Wołodzko Rotm. Wdztwa Nowogr. y Posel. Adam Tadeusz Wierzeyski Posel Wdztwa Nowogrodz. Ignacy Obuchowicz Posel Wdztwa Nowogr. Ignacy Telszewski Rotm. Wdztwa Nowogr. y Posel. Ian Antoni Puchalło Cwiński Posel Wdztwa Nowogr. Tomasz Łyszkievicz Posel Wdztwa Nowogr. Wincenty Łyszkievicz Posel Wdztwa Nowogr. Marcin Bulhak Rotm. y Posel Woiewodztwa Nowogr. Iozef Dunin Raiecki Budowniczy y Posel Wdztwa Nowogr. Ian Niezabytowski Posel Wdztwa Nowogrodzkiego. Marek Iozef Tuchanowski Rotm. Wdztwa Nowogr. Ignacy Mogilnicki. Kasper Tuchanowski Rotm. Woiewodztwa Nowogrodz. Antoni Harasimowicz Posel Wdztwa Nowogr. Ierzy Wołczaski. Ian Tadeusz Troska Posel Woiewodztwa Nowogr. Paweł Kieniewicz Posel Wdztwa Nowogrodz. Ludwik Illinicz Zubko. Tomasz Rosiński. Ian Tadeusz Boltuc Ssta Piekar. Bogusław Zazarowicz. Wincenty Korybut Daszkiewicz. Stanisław Antor¹ Wołodzko. Franciszek Woynilowicz. Michał Tolszewski Rotmistrz Wdztwa Nowogr. Franciszek Korwin Milewski. Stefan Końcewicz S. P. O. Franciszek Płaskowicki. Maciej Czeczol. Bogusław Raiecki. Mikołaj Płaskowicki. Antoni Siemieracki Posel Wdztwa Nowogr. Michał Kieniewicz. Stanisław Antoni Hryckiewicz. Walenty Swiderski. Adam Budzyna Dawidowski. Franciszek Kor-

win Milewski. Ian Hordyna Strażnikiewicz Wdztwa Nowogr. Onufry Bieniewski Pruszek. Bronisław Talzewski. Ian Borsznak. Iozef Tuchanowski. Felicyan Iozef Rozyce Halicki. Franciszek Irzykowiec. Tomasz z Kubi Orzechowski. Michał Swiderski. Iozef Tuchanowski Rotm. Wdztwa Nowogr. Antoni Tuchanowski Rotm. Wdztwa Nowogr. Zygmunt Czeczol. Floryan Kulwiński. Teodor Płodziejewicz. Ignacy Suchocki. Wawrzeniec Dawidowski. Stefan Gryffin. Kazimierz Obuchowicz. Tomasz Kołgda. Tadeusz Tuchanowski. Ignacy Tuchanowski. Marcin Mogilnicki Kapitan. Paweł Saryusz Mokrski. Alexander Woynicz. Michał Wonsowicz. Dominik Pawłowicz. Ludwik Zamoycki. Ierzy Bąkiewicz. Mikołaj Copryński Cickawy. Iozef Ciechanowicz. Ignacy Maluszycki. Antoni Rowiński. Michał Ciechanowicz.

Powiat Stonimski.

Kazimierz Wołłowicz Marszałek Pułkownik y Posel Ptu Stonimskiego. Ian Kazimierz Makowiecki Chorąży y Posel Ptu Stonim. Andrzej Zienkiewicz Instygator W. X. Lit. y Posel Ptu Stonim. Antoni Ian Kobylński Stolnik, Podstarości Sadowy y Posel Ptu Stonimskiego. Kazimierz Stanisław Roslecki Podstoli Sędzia Grodzki Kapturowy y Posel Ptu Stonim. Antoni Leon Czechowicz Obozny Sędzia Kapt. y Posel Ptu Stonim. Bogusław Szukiewicz Strażnik, Sędzia Kapturowy y Posel Powiatu Stonim. Kazimierz Ian Glaubicz Przuławski, Kracycy, Sędzia Kapturowy y Posel Ptu Stonim. Andrzej Przeclawski Posel Ptu Stonim. Ian Bulhak Posel Ptu Stonim. Ierzy Rostocki Posel Ptu Stonim. Konstancy Glaubicz Przeclawski Sędzia Kapt. Ptu Stonim. Floryan Strawiński Posel Ptu Stonim. Roman Rostocki. Michał Zienkowiec Ssta Ostrzyński. Ignacy Szukiewicz Strażn. Ptu Stonim. Adam Szukiewicz Strażnik Ptu Stonim. Antoni Dybowski Posel Powiatu Stonimskiego. Franciszek Dybowski. Hieronim Strzyżowski Rotm. Ptu Stonim. Antoni Sypały. Michał Mizgier, Franciszek Mizgier. Maciej Korczyca. Adam Łukaszewicz Rotm. y Posel Ptu Stonimskiego.

Powiat Wołkowski.

Stefan Olendski Marszałek Ptu Wołkowskiego. Iozef Antoni Kaczanowski Woyski Ptu Wołkow. Antoni Toloczko Pisarz Grodz. Ptu Wołkow. Posel Wdztwa Infant. Hieronim Kollontay Cześnik y protuce Chorąży Ptu Wołkow. Michał Soroka Strażnik y Posel Ptu Wołkow. Paweł Bulharyn Marsz. Kapt. y Koniuszy Wołk. Posel Wdztwa Infant. Kazimierz Chodakowski Obozny Ptu Wołkow. Mikołaj Bulharyn Miecznik y Rotm. Ptu Wołkow. Ignacy Suchodolski Kracycy Ptu Wołkow. Tomasz Grzymała Posel Ptu Wołkowskiego. Tadeusz Bulharyn Vice-Marsz. y Posel Ptu Wołk. Felicyan Suchodolski Posel Ptu Wołkow. Stanisław Rolicz Owsiany Ł. Z. Karol Zolkowski Ssta Mokniński. Ian Tysza Bykowski Sędzia Kapt. Ptu Wołkow. Iozef Bulharyn Ssta Bakuński. Kazimierz Bulharyn Ssta Trzciański. Antoni Bulharyn. Stanisław Zyniew. Tadeusz Szemioth Chorąży Kowich. Ludwik Oskierka. Bogusław Olendski Ssta Dziakowski. Stefan Olendski Ssta Zylicki. Ianusz Olendski Marszałek: Ptu Wołkow. Krzysztof Olędzki Marszałek Powiatu Wołkowskiego. Stanisław Olendski Marszałk. Powiatu Wołk. Michał Kollontay Chor: P. S. K. Posel Ptu Wołkow. Władysław Owsiany Podst. Wołk. Ierzy Siemioth Posel Wołkow. Deputat z Kola Rycerskiego ad pacta conventa. Kazimierz Radowicki. Dominik Radowicki. Stefan Radowicki. Bogusław z Ulaszewicz Pakosz. Tomasz Grabowski G. M. W. X. Lit. Antoni Suchodolski Kracycy Ptu Wołk. Ludwik Owsiany. Ignacy Zawistowski Komor. y Posel od woyska W. X. Lit. Ignacy de Sienna Sienieński Ł. B. Antoni de Sienna Sienieński. Ian Iaskolld Posel od woyska W. X. Litew. Iozef Iaskolld. Ludwik Szemioth. Dominik Iaskolld Ssta Dziagir: Antoni Iaskolld Hor. Ptu Wołkow. Felicyan Toloczko. Stanisław Lubicz Zolkowski. Iozef Soroka Strażnikiewicz Wołkow. Waleryan Ło-

pata Dominik Suchodolski Kracycy Wołkow. Iozef Suchodolski. Michał Suchodolski. Ian Suchodolski. Bogusław Ciechański. Franciszek Leszczyński. Dyonizy z Pogończykow Patyński. Ian Antoni Opolski. Adam Milthomen. Ignacy Andrzejkowicz. Iozef Andrzejkowicz. Tomasz Skarzyński. Wawrzeniec Ciechlejewski. Ian Iozef Bulharyn Chor: Mozyr: y Podw: Wdztwa Nowogr: Piotr Soroka Strażnikiew: Wołk: Ierzy Soroka Straż: Wołkow: Ignacy Soroka Straż: Wołkow: Michał Bulharyn Posel Ptu Wołkow: Michał Zyniew. Medard Radowicki. Erazm Radowicki Major Regim: Konn: Ignacy Bohuszewicz. Remigyan Bohuszewicz. Iozef Andrzejkowicz. Antoni Wisniet. Ierzy Stefan Radowicki. Ian Budkiewicz. Franciszek Oszmieniec. Stanisław Pogrzebski. Cypryan Pisanka Kodziol. Ian Bukiemski. Woyciech Budkiewicz. Tadeusz Budkiewicz. Franciszek Grzymała. Tadeusz Andrzejkowicz. Iozef Mnichowicz. Tadeusz Brynk. Ian Kuszel. Antoni Zdzitowiecki. Ian Kołaszewski. Ian Niemczynowicz. Piotr Niemczynowicz. Antoni Niemczynowicz. Ian Hliński. Iozef Michnowicz. Antoni Zawistowski. Kazimierz Zawistowski. Ignacy Zawistowski. Ian Bieniecki. Ian Ciechański. Ignacy Zabiello. Mateusz Zyniew. Stefan Ciechański. Hilary Zawistowski.

Woiewodztwo Płockie.

Hieronim Szeptycki Biskup Płocki. I. A. Podoski Wda Płocki. I. A. Zboiński Kasztelan Płocki. I. Ziełiński Kasztelan Raciąży. Stefan Dembowsi Starosta Posel y Marszałek Woiewodztwa Płockiego. Stanisław Przeciszewski Chorąży y Rotm. Wdztwa Płock. Maciej Szydłowski Sędzia Ziemi Zawskrzyńskiej, Rotm. y Posel Woiewodztwa Płoc. Antoni z Damoiovicz Strzembosz Stolnik Ziemi Zawskrzyń. y Posel Woiewodztwa Płoc. Maciej Bagieński Podsedek Zawskrzyń. y Posel Wdztwa Płock. Izidor Woyciech Kosiński Cześnik y Posel Wdztwa Płock. Antoni na Radzanowie Niszczyci Cześnik Ziemi Zawskrzyń. Antoni Kuczborski Łowczy Ziem. Zawskrzyń. y Rotm. Ptu Sierpskiego Woiewodztwa Płockiego. Walenty Bońkowski Skarbnik Płocki. Michał Bońkowski Podwoiewodzy Płocki Rotmistrz. Iozef Mostowski, Rotm. z Ptu Niedzb. Pantaleon Mostowski, Kasztelan y Posel Wdztwa Płoc. Stanisław na Radzanowie Niszczyci Kasztelan Raciąży, Ssta Niszczyci. Iozef Biały Posel Wdztwa Płock. Franciszek Bońkowski Posel Woiewodztwa Płockie. Karol Bońkowski Buńczuczny Wdztwa Płoc. Maxymilian Siarakowski Buńczuczny Wdztwa Płoc. Felix Strzembosz. Iozef na Sulerzyzu Sulerzyski Porucznik Ptu Płock. Leon Sulerzyski na Sulerzyzu Rotm. W. K. Mateusz Podoski. Ignacy Kozłowski. Iozef Bońkowski. Franciszek Kosiński. Floryan Antonowicz Porucz. Ptu Sierp. Iozef Kosiński. Klemens Kozłowski Vice-Reg. Gr. Płoc. Andrzej Narzyski. Tomasz Młyński Por. Ptu Niedzb. Antoni Mdzewski. Iozef Dembowsi Stol. Płock. Filip Dembowsi Stolnikiew. Płoc. Tadeusz Dembowsi Podkomorzec Płoc. Ian Podoski W. P. Antoni Cyndacki. Iozef Antonowicz. Woyciech Kamiński Chorąży W. P. P. S. Franciszek Ubysz P. P. Z. Woyciech Zoltowski Sędzia Grodz. Płocki y Posel tegoż Wdztwa. Franciszek Zurawski Posel Wdztwa Płoc. Ian Godzawa Szudrawski. Teofil Zoltowski Sędzie G. Płoc. Ian Chamski Miecznikiewicz Płock. Łukasz Bromirski. Felicyan Sieklicki. Marcin Krasnodębski Z. W. P. Paweł Czachowski. Antoni Łazowski Z. W. P. Iozef Zembrzusi Burgrab. Ciech. y Sęd. Kaptur. Wdztwa Płoc. Stefan Cieszewski. Iozef Osiecki. Jakub Lisowski. Woyciech Krzykowski. Iozef Zochowski. Antoni Ulatowski. Iozef Bogusławski Staroście Płocki. Kazimierz Leszczyński. Ian Kampenhauzen. Balcer Rudkowski. Ian Rogiński. Antoni Kołakowski. Ian Czachowski. Michał Tański. Iozef Zgliczeński. Kazimierz Ługowski. Mikołaj Tylicki. Mateusz Antonowicz. Tomasz Rościszewski Posel Woiew. Płock. Łukasz Szelski. Iozef Rostkowski. Michał Rostkowski. Woyciech Szelski. Adam Chamski Podseđ.

Z. P. Mikołaj Katwosiecki. Waclaw Ciołkowski. Walenty Zoniewski. Ignacy Trembiński. Adam Ważyński. Woyciech Zochowski. Łukasz Jeż. Ian Ługowski. Ian Szczepkowski. Jakub Woliński. Jakub Dzięgielewski. Stefan Zembrzusi Stefan Zoltowski. Baltazar Włoczewski. Ignacy Święcicki. Adam Miłodrowski. Paweł Biliński. Paweł Łukowski. Antoni Chorzelski. Jakub Łukowski. Szymon Meldzyski. Paweł Brudnicki. Roch Dobrski. Ian Kondracki. Antoni Boianowski. Franciszek Kraszewski. Woyciech Łukowski. Łukasz Umiński. Ian Umiński Burgr. Płocki. Antoni Strzeszewski. Stanisław Remiszewski. Ian Lisiecki. Walenty Kowalewski. Woyciech Lisowski. Andrzej Głuchowski. Walenty Łukowski. Wawrzeniec Lisowski. Andrzej Popławski. Michał Kostkowski. Klemens Kostkowski. Krzysztof Kostkowski. Tomasz Wilewski. Franciszek Gorski. Jakub Umiński. Łukasz Pokrzywnicki. Dominik Długosiecki. Woyciech Niedziałkowski. Iozef Swierzyński. Tomasz Swierzyński. Ignacy Zembrzusi. Franciszek Dobrski. Tomasz Dobrski. Ian Małowiecki. Stanisław Kusowski. Paweł Zmiewski. Ian Barcikowski. Filip Barcikowski. Marcin Ciołkowski. Antoni Myśliński. Woyciech Chyczewski. Tomasz Ciołkowski. Iozef Ciołkowski. Iozef Kowalewski. Walenty Krzykowski. Walenty Zoltowski Burg. Płocki. Klemens Kozłowski Vice-Regent Płocki. Iozef Iakolowicz. Tomasz Zdzarski. Woyciech Smardzewski. Ian Karski. Felicyan Karski. Tomasz Rubacha. Karol Turski. Ian Grabia. Mikołaj Bagiński Burg. Płoc. Woyciech Bromirski Sędz. Kaptur. Antoni Zglenicki. Antoni Ostaszewski. Antoni Bogurski. Jakub Obrębski. Kazimierz Bogurski. Stanisław Kołakowski. Dominik Kosiński. Bartłomiej Wąsowski. Szymon Kowalewski. Jakub Turowski. Antoni Bloch. Wawrzeniec Wiekański. Marcin Gołkowski. Bartłomiej Wilewski. Adam Bębnowski. Fabian Stawski. Piotr Bońkowski. Franciszek Siemicki. Ian Kraszewski. Wiktor Zalewski. Paweł Gutkowski. Antoni Charzyński. Ian Gliński. Woyciech Bagiński. Teodor Rudkowski. Andrzej Hodubski. Jakub Krzykowski. Piotr Nadratowski. Franciszek Trzciański. Mateusz Bagieński. Leon Kierski. Paweł Petrykowski. Eustachi Sokolnicki. Franciszek Kocięcki. Ignacy Zakrzewski. Hilary Zabowski. Maciej Nadrowski. Woyciech Molski. Stanisław Hodubski. Andrzej Tański. Franciszek Nadratowski. Adam Kowalewski. Mateusz Sokolowski. Grzegorz Nadratowski. Ian Mianowski. Piotr Postrzawski. Woyciech Dobrosielski. Bartłomiej Niedziałkowski. Chryzostom Niedziałkowski. Antoni Bagiński. Ian Rogiński. Tomasz Zembrzusi. Iozef Zochowski. Antoni Girzyński. Adam Gadowski. Adam Girzyński. Iozef Gadomski. Adam Zdroykowski. Maciej Pokrzywnicki. Andrzej Pniwski. Adam Kowalewski. Ignacy Wilewski. Jakub Zgliczeński. Ian Ługowski. Maciej Maiewski. Teodor Krzykowski. Antoni Robrowski. Antoni Słuszewski. Ian Tylicki. Kazimierz Ługowski. Marcin Wieluński. Franciszek Gulkowski. Maciej Mioduski. Maciej Nadratowski. Michał Ługowski. Dominik Bieliński. Maciej Suwiński. Jakub Mystkowski. Antoni Kocięcki. Mikołaj Iastrzębowski. Tomasz Zembrzusi. Ian Kowalewski. Grzegorz Nadratowski. Woyciech Dobrosielski. Mateusz Krzykowski. Mateusz Sokolowski. Iozef Krzykowski. Franciszek Nadratowski. Antoni Nadratowski. Ian Mianowski. Ignacy Mostowski. Ian Kampenhauzen. Woyciech Lubański. Adam Dembski. Michał Chotkowski. Stanisław Petrykowski. Tomasz Brzechorowski. Łukasz Czernicki. Łukasz Krzykowski. Woyciech Czernicki. Adam Święcicki. Franciszek Nadratowski. Antoni Sarnaeki. Kazimierz Przeradzki. Bernard Malewski. Michał Nadratowski. Łukasz Budziński. Marcin Rzeszotarski. Antoni Straszewski. Franciszek Bieliński. Ian Strzeszewski. Stanisław Nadratowski. Woyciech Kręcieciewski. Antoni Biegłowski. Ian Lisowski. Bartłomiej Miłoszewski. Alexander Dembski. Woyciech Lipieński. Woyciech Nicki. Ian Suleński. Stanisław Rzeszotarski. Kazimierz Mlicki. Iozef Kęsicki. Stanisław Kęsicki. Andrzej Kęsicki. Walenty Kęsicki. Franciszek Cywiński. Iozef Paprocki. Iozef Konarzewski. Andrzej Nicki. Marcin Kluszewski. Ian Gadomski. Ignacy Kozłowski. Sta-

nisław Zbikowski. Iozef Zgliczyński. Maciej Staropiński. Ian Czachowski. Alexander Młyński. Eustachi Iozef Młyński Komor. Ziem. Porucz. Ptu Szreńskiego Wdztwa Płockiego. Adam Dembowsi. Ian Rościszewski. Woyciech Odechowski. Woyciech Kułakowski. Franciszek Ługowski. Ignacy Wessel Kasztelanie Sierpski. Woyciech Chmielewski Burg. Grodz. Płocki. Stanisław Bagieński. Bartłomiej Bromirski. Adam Bagieński. Antoni Bagieński Pisarz Gr. Płocki. Franciszek Orlewski. Ian Działyński. Benedykt Iaworowski. Hilary Mostowski. Adam Mostowski. Mikołaj Mostowski. Stanisław Mostowski Podseł. Z. Zawkrz. Bogdan Mostowski Podseł. Z. Zaw. Hippolit Gąsecki Sędzia Kapt. Franciszek Wilamowski. Franciszek Gizeński. Stanisław Wąsowski. Walenty Miłkowski. Ian Czerny. Antoni Chmielewski Komor. Z. Zawsk. Ian Zaborowski Komor. Z. Zawsk. Antoni Malewski. Łukasz Malewski Reg. Grodz. Płocki. Karol Sękowski Sędz. Kapt. W. Płoc. Mateusz Chmielewski. Franciszek Chmielewski. Iakub Kruszewski Reg. Zawkrz. Antoni Woźnicki Vicesgerent. Michał Manowski. Felicyan Motłkowski. Ian Gocłowski. Wawrzenc Brzozowski. Andrzej Sawicki. Piotr Modlewski. Andrzej Bęski. Woyciech Mosakowski. Iozef Wilkoski. Woyciech Bobr. Mateusz Rutkowski. Paweł Rutkowski. Michał Tański. Paweł Chmielewski. Adam Wąsowski. Gabryel Zdziarski. Adam Pniewski. Szymon Zmiiwski. Iozef Rutkowski. Adam Goryszelski. Walenty Rychaczewski. Woyciech Rychaczewski. Antoni Kolankowski. Iozef Kolankowski. Iakub Głuchowski. Szymon Rutkowski. Maciej Bonisławski. Iakub Iarżyński. Walenty Młyński. Andrzej Smoliński. Hilary Moczewski. Tomasz Pokrzywnicki. Franciszek Pokrzywnicki. Iakub Oyrzyński. Dominik Ianiszewski. Iakub Kornacki. Szymon Damiński. Paweł Damiński. Woyciech Sokolnicki. Dominik Kornacki. Ian Gumoski Burg. Grodzki Płoc. Vicesger. Ciechan. Stanisław Kowalewski. Mikołaj Miecznikowski. Hilary Mostoski. Fabian Bęski. Kazimierz Chmielewski. Ian Bykowski. Ian Karski. Iozef Karski. Iakub Kluszewski. Marcin Kluszewski. Kazimierz Malewski. Franciszek Rościszewski. Barnabas Czarun Zawisza. Tomasz Magnuski. Ian Mroczek. Iakub Kułakowski. Kazimierz Porzycki. Piotr Zwierzynski.

Wolewodztwo Witebskie.

Iozef Dowoyna Solłohub Wwda Witebski. Szymon Syruc Kasztelan Witebski. Leonard Pociy Ob: W. W. X. Lit. Posel y Pułkownik Wolewodztwa Witebskiego. Ianusz Xiążę Sanguszko Marszałkowiec W. X. Lit: Kazimierz Łuski na Wojski y Posel Wdztwa Witebskiego. Piotr Tadeusz Bohomolec Stolnik y Posel Wdztwa Witebskiego. Stanisław Pioro Skarbnik y Rotmistrz Wolewodztwa Witebskiego y Posel. Iozef Leopold Reutt Posel Wdztwa Witebskiego. Roman Mikosza Rot: y Posel Wdztwa Witebskiego. Onufry Ruszkowski Komor: Witebski. Iozef Tyburcy Pioro Skarbnikiewicz W. W. Piotr Szulc. Antoni Pioro Skarb: W. W. Franciszek Pioro Skarb: W. W. Xawery Szule Miecz. W. W. Ian Szule Miecznik: W. W. Michał Reutt. Iakub Koysov. Tadeusz Zaleski. Ignacy Solłohub Strażn: Wincenty Bohemski. Stefan Bublew. Stanisław Ramsza. Michał Krzczkowski. Stanisław Wasilewski. Teodor Zaranek P. M. Ignacy Zbrożek. Michał Chudziński. Waclaw Mogielnicki. Ian Rakowiecki. Walenty Grabski. Iozef Chodakowski. Gaspar Vonn Hewel. Stefan Szczuka. Iozafat Lipski. Iakub Snopkowski. Michał Teofil Snopkowski. Ludwik Dąbrowski. Ian Dąbrowski. Woyciech Mokierski. Ian Załuski. Antoni Butwiłowski. Tomasz Dąbrowski. Benedykt Gutakowski. Tadeusz Gutakowski.

Powiat Orszański.

Ian Hlebicki Iozefowicz Ssta Sadow: Pułkow: y Posel Ptu Orszań: Marcin Antoni Radomyski Wojski y Posel Ptu Orszań: Tadeusz na Wołczkach Deynarowski Wolczek Czesnik y Posel Ptu Orszań: Adam Bartoszewicz Rot: y Posel Ptu Orszań: Antoni Maxymi-

lian Dnski Ssta Micński Rot: y Posel Ptu Orszań. Leon Szemioth Rot: y Posel Ptu Orszań. Hieronim Szemioth Obożny Ptu Orszań: Tadeusz Buczyński Kracyczy Ptu Orszań. Tomasz z Skrzetuszewa Wawrzecki Podstaroście Orszań: Antoni Ratowski Woyskowiec Orszań: Tadeusz Ratowski Woysk: Orszań: Antoni Bartoszewicz. Ludwik Gutakowski. Tadeusz Gutakowski. Ierzy Stankiewicz R. S. M. W. X. Lit. Kazimierz Derko. Tadeusz Zambrzycki. Wincenty Hlebicki Iozefowicz Chor: Huss: Franciszek Wasilewski Horodn. Ziem: Orszań: Tadeusz Wasilewski Podczaszy y Delegowany Ptu Orszań: Paweł Bartoszewicz Łowczy Ptu Orszań: Ian Bartoszewicz Łowczy Orszański y Delegowany. Maciej Wasilewski Rot: y Delegowany. Tadeusz Hłasko Rotmistrz W. Pol. A. Kurowski L. W. M. Ian Wasilewski. Iozef Klaus Petowtt. Nikodem Klaus Petowtt. Alexander Korsak. Antoni Prawdzic Arciszewski. Tadeusz Bartoszewicz. Felicyan Sawicki. Antoni Sawicki. Stanisław Wołczek. Franciszek Bulhak. Stanisław Giedroyć. Iozef Czaplinski. Piotr Ianuszkiewicz. Iakub Tadeusz Zaleski. Stanisław Chomński. Michał Złotogurski. Tadeusz Konopko. Ian Łyko. Tadeusz Borodziej. Maciej Sokolowski. Adam Borowski. Bogusław Mizgier. Ioachim Kuźmicki. Iozef Zarzecki. Teodor Rościszewski. Franciszek Zuylard Fugler. Tadeusz Romanowicz. Antoni Skorobochaty. Ignacy Matkiewicz. Ian Iankowski. Andrzej Iankowski. Ignacy Kolkowski. Leon Woropay. Teodor Szybicki. Trojan Ratomski. Maciej Niciecki.

Wolewodztwo Mazowieckie. — Ziemia Czerska.

Michał na Suffczyźnie Suffczyński Kasztelan Ziemi Czerskiej. Michał na Rudnie Karczewski Podkomorzy Ziemi Czerskiej. Franciszek Bieliński Ssta Czerski. Stanisław Bieliński Ssta Garwoliński. Paweł na Bozem Boski Chorąży y Pułkownik Ziemi Czerskiej. Izidor Hrabia Ostrorog Stolnik Ziemi Czerskiej. Ian z Zaborowa Zaborowski Sędzia Ziemi Czerski. Franciszek z Prażmowa Prażmowski Podczaszy Ziemi Czerskiej. Iozef Grzybowski Cześnik Ziemi Czerskiej. Woyciech Hrabia z Buyna Opaliński Ssta Bolesł. Iozef z Orlewa na Kątach Orlewski Podst. Ziemi Czersk. Adam Kiciński Skarbnik y Posel Ziemi Czersk. Iozef Pułaski Pisarz N. K. Warecki, Stromecki Ssta. Szymon Tarlo Ssta Skalski, Posel Ziemi Czersk. Kaietan Gozdawa z Giżyc Giżycki Kasztellanie Wyszogrodzki. Władysław na Pniewiskach Pniewski Komornik y Posel Ziemi Czerskiej. Teodor Boski K. R. Ian Załuski. Konstancy Zaborowski Reg. Ziem. y Gr. Czersk. Stanisław Karczewski Podkomorzyc Czerski. Iozef Suffczyński Kasztellanie Czerski. Ant. Suffczyński Kasztellanie Czerski. Iozef Boski Chorąży y Posel Ziemi Czersk. swoim y brata mego Ignacego Boskiego imieniem. Tomasz Zaborowski Miecznik Ziemi Gostyń. Tomasz Franciszek z Prochnika Prochnicki Sekretarz I. K. Mei Posel Ziemi Czerskiej. Stefan Domański Posel Ziemi Czerskiej. Franciszek Marskowski. Felix Gorski. Łukasz Ocieszalski. Ian Szymanowski. Nicolaus Szymanowski. Antoni na Kłopczie Kłopocki Posel Ziemi Czerskiej. Iozef Cichocki Posel Ziemi Czerskiej. Franciszek Domański. Iozef Mysłowski. Michał z Irzykowa Baranowski Komornik Graniczny Ziemi Czersk. swym y Andrzeia, Iozefa, Tomasza, Antoniego, Iana, synow moich imieniem podpisuię się. Andrzej Baranowski. Bogusław Baranowski. Floryan z Irzykowa Baranowski swym y Antoniego, Ignacego, synow moich imieniem podpisuię się. Iozef Pniewski. Ian Pniewski P. Z. Czerskiej. Wincenty Modzelewski. Ant. Hrabia Ostrorog Stolnikiewicz Czerski. Ian Hrabia Ostrorog Stol. Czerski. Andrzej Hrabia Ostrorog Stol. Czerski. Ignacy Hrabia Ostrorog Kasztellanie Zakroczym. Iakub Zbierchowski. Marcin Zbierchowski. Iakub Domański. Adam Trzaska. Felix Dąbrowski. Floryan Szymanowski. Stanisław Krzywokolski. Woyciech Ryłski. Ian Prochnicki. Kazim. Wykowski S. Czerski. Franciszek Pułaski Racz. Ssta. Kazimierz Pułaski Starosta Zeeulen. Antoni Pułaski Staroście Warecki. Franciszek Pułaski. Eli-

asz Isiora Iskierski. Mikołaj Wykowski. Walenty Pułaski. Iozef Prażewski. I. Zygmunt z Staniszewicz Staniszewski Sędzia Ziemi Wdztwa Mazowieckiego Kapturowy y Posel Ziemi Warszawskiej incola Ziemi Czersk. Tadeusz Staniszewski Sędzia Ziemi Warszawsk incola Ziemi Czersk. Iozef z Karczewia Karczewski Ssta Ziemi Liw. Tomasz Rawicz Ostrowski K. W. K. Stanisław Rembicki obywatel y possessyonał Ziemi Czerskiej swoim y brata mego rodzonego Franciszka Rembickiego imieniem. Iozef Skarbek na Rudkach Rudzki Łowczy y Sędzia Kapt. Ziemi Czer. Iozef na Grzegorzewiczach Grzegorzewski Sędzia Kapt. Ziemi Czersk. Ian Antoni Skarbek Słanka Sędzia Kapturowy Ziemi Czerskiej. Ian Nepom. na Starym Zaborowie Zaborowski swym y Wincentego syna mego imieniem. Michał Bobicki Burg. Czerski. Ignacy Kolumna Cieciszowski. Michał Prawdzic Dębski. Maciej Turowski. Iozef na Zbrozy Zbrojski. Piotr na Zbrozy Zbrojski. Szymon Zamoyski. Ian Zamoyski. Iozef Kożuchowski. Walenty Kożuchowski Tomasz Kożuchowski. Franciszek Gońszewski. Iozef Dominik Wolski. Iozef Perzanowski. Maciej Perzanowski. Iozef Leszczyński. Mikołaj Leszczyński. Franciszek Leszczyński. Iozef Głuchowski. Walenty Laskowski. Antoni Laskowski. Tomasz Goławski. Iakub Domoszyński. Ignacy Brochocki. Stanisław Falecki. Iozef Paprocki. Wiktor Faliński. Stefan Skarbek Rudzki. Teodor Skarbek Słanka. Walenty Laskowski. Ludwik Faliński. Antoni Faliński. Ian Faliński. Bazyli Antoni Staniszewski Sędzia Ziemi Warsz. Nikodem Staniszewski Podstolie Z. Ł. Franciszek Staniszewski. Ian Staniszewski Kom. Z. C. Teodor Staniszewski. Stefan Staniszewski. Marcin Staniszewski. Kazimierz Staniszewski. Iozef Staniszewski. Woyciech Staniszewski. Stanisław Staniszewski. Mikołaj Staniszewski. Felix Staniszewski. Franciszek Staniszewski. Antoni Staniszewski. Franciszek Staniszewski Skarbnik Inow. Ignacy Staniszewski. Antoni Staniszewski. Sebastian Staniszewski. Andrzej Staniszewski Cześnik Inowłodzki. Iozef Staniszewski. Michał Staniszewski. Piotr Staniszewski. Ian Staniszewski Burg. Cz. Andrzej Staniszewski. Fabian Staniszewski. Mikołaj Staniszewski. Maciej Staniszewski. Walenty Staniszewski. Iacenty Staniszewski. Adam Staniszewski. Franciszek Staniszewski. Woyciech Staniszewski. Piotr Staniszewski. Paweł Staniszewski incola Terrae Cersensis. et Varsaviensis. Wiktor Łączkowski. Teodor Łączkowski. Konstancy Łączkowski. Maxymilian Łączkowski. Iakub Łączkowski. Stanisław Łączkowski. Andrzej Dobrakowski. Franciszek Dobrakowski.

Ziemia Warszawska.

Iozef Xiążę Czartoryski Posel pierwszy Ziemi Warszawskiej delegowany. Stanisław Sobolewski Podkomorzy y Posel delegowany Ziemi Warsz. Maciej Fryderyk na Ocieszynie Brühl Gener. Artyl. Kor. Starosta Warszaw. Teodor na Szydłowie Szydłowski Chorąży y Posel delegowany Ziemi Warsz. y Sęd. Grodz. I. Zygmunt z Staniszewic Staniszewski Sędz. Ziemi Wdztwa Mazowieckiego Kapturowy y Posel na Seymie Electionis Ziemi Warszawskiej. I. A. Rogowski Stolnik y Posel Ziemi Warszawskiej. Woyciech Szamocki Podstoli y Posel Ziemi Warszawskiej Sędzia Marszałek Koronny y Deputat do generalnego Kapturu. Dyzmas Szymanowski Cześnik Ziemi Warszawskiej. Melchior Szymanowski Łowczy y Posel Ziemi Warszawskiej. Franciszek Antoni na Wołuninie Wołuński Wojski, Sędzia Kapturowy y Posel Delegowany Ziemi Warszawskiej. Maciej Sobolewski Pisarz Ziemi Grodzki y Posel Ziemi Warszawskiej. Iozef Łoski Skarbnik y Posel Ziemi Warszawskiej Antoni Gorski Łowczy Ziemi Ciechanowskiej Posel Ziemi Warszawskiej, Kazimierz Karaś Cześnik Liwski, Posel Ziemi Warszawskiej delegowany. Stanisław na Szamotach Szamota Podczaszy Ziemi Sochaczewskiej Podwoiewoda y Posel Ziemi Warszawskiej. Adam Szydłowski Chorąży Warszawski Posel delegowany. Stanisław z Windyk Grzybowski Wojski Ziemi Liwskiej. Walenty Puchala

Komor. Gran. y Posel Ziemi Warszawskiej. Marcin na Wołuninie Wołuński Kracyczy Ptu Starodubowskiego. Szymon Orłowski P. M. Sędzia Kapt. Ziemi Warszaw. Iozef na Potrykozach Potrykowski Wojski Wdztwa Rawskiego Komornik Ziemi, Sędzia Kapturowy Posel Ziemi Warszawskiej. Michał Gałeczki Posel Ziemi Warszawskiej. Tadeusz Krzypin Staniszewski Sędzia Ziem. Warszaw. Bazyli Antoni Staniszewski Sędzia Ziem. Warszaw. Wiktor Ignacy Koziobrocki Podwoiewodzy Zakroczymski y Posel Ziemi Warszawskiej. Wiktor Okęcki Sędzia Kapturowy Chorąży Warszawski. Andrzej Puchala Posel Ziemi Warszawskiej. Iozef Dybowski Sędzia Kapturowy Ziemi Warszawskiej. Michał Zaleski Posel Ziemi Warszawskiej. Kaietan Siemiętkowski Posel Ziemi Warszawskiej. Roman Rogowski Stolnikiewicz y Posel Ziemi Warsz. Michał na Potrykozach Potrykowski Burg. Grodzki Sędzia Kapturowy Posel Ziemi Warszawskiej. Iakub Klembowski Wojski Ziemi Łukowskiej, Sędzia Kapturowy y Posel Ziemi Warszawskiej. Iulian Iozef Karczewski Wojski Ziemi Ciec. Sędzia Kapturowy y Posel Ziemi Warszawskiej. Władysław Płochocki P. Z. N. Franciszek Dybowski Komornikiewicz Warszawski. Marcin Franciszek Radziowski. Ian Karczewski. Alexander Karczewski. Antoni Karczewski. Woyciech Szczankowski Posel Ziemi Warszawskiej swym y brata swego imieniem. Augustyn Antoni Niemiera Komornik Ziemi Warszawskiej y Sędzia Kap. Ian na Szamotach Szamota. Władysław Mora Nietyxa. Iozef Mora Nietyxa. Franciszek Alojzy na Iasieniu Iasieński. Kazimierz Staniszewski. Woyciech Mora Nietyxa. Antoni Nietyxa. Seweryn Antoni na Szamotach Szamota Podczaszy Soch. Ierzy Melchior na Szamotach Szamota Podczaszy Ziemi Soch. Walenty z Szamot Szamota. Kazimierz na Wołuninie Wołuński Kracyczy Ptu Star. Woyciech z Szamot Szamota. Antoni Słomkowski z Szamot. Franciszek Rostkowski. Ian Słomkowski. Ignacy Słomkowski. Iozef Prawdzic z Izdebną Izbiński Łowczy Ziemi Soch. Stanisław Sulicki. Marcin Toporeczyk na Płaskach Płaska. Ian Franciszek Puchala Cywiński. Antoni Puchala Cywiński. Walenty Puchala Cywiński. Ignacy Niemiera K. Z. Władysław Niemiera.

Ziemia Wizka.

Iozef z Wilczewa Wilczewski Podkomorzy y Posel Ziemi Wizkiej. Ian Michał Rostkowski Starosta Wizki, Wąsowski, y Posel Ziemi Wizkiej. Franciszek z Wilczewa Wilczewski Posel Ziemi Wizkiej. K. Karwowski Łowczy y Posel Ziemi Wizkiej. Antoni Niewodowski Miecznik y Posel Ziemi Wizkiej. Baltazar z Choynowa Choynowski Posel Ziemi Wizkiej. Ian Wilczewski Podkomorzyc Ziemi Wizkiej. Franciszek Wilczewski Podkomorzyc Ziemi Wizkiej. Stanisław Wilczewski Podkomorzyc Ziemi Wizkiej. Iozef Wilczewski Podkomorzyc Ziemi Wizkiej. Iozef Wilczewski Podkomorzyc Ziemi Wizkiej. Ian Olszyński. Antoni Wroczyński Burgrabia Ziemi Wizkiej. Andrzej Downarowicz. Franciszek Sleszyński. Woyciech Plichta obywatela Ziemi Wizkiej.

Ziemia Wyszogrodzka.

Maciej Szymanowski Starosta Ziemi Wyszogrodzkiej. Ludwik Mokronoski Ssta P. K. Antoni z Nieborowa Kobylnicki Chorąży Ziemi Wyszogrodzkiej. Franciszek Kanigowski Stolnik y Posel Ziemi Wyszogrodzkiej. Iozef Kanigowski Podczaszy Wyszogrodz. y Posel. Tadeusz Szymon Miszewski Cześnik Ziemi, Podstarosta y Sędzia Grodzki, oraz Kapturu teyże Ziemi Marszałek. Tomasz Nowowiejski Łowczy Ziemi Wyszogrodz. Antoni Pilchowski Wojski Wyszogr. Klemens Nakwaski Pisarz Ziemi y Grodzki Ziemi Wyszogrod. Wincenty Nakwaski Skarbnik y Posel Wyszogrod. Seweryn Malewski Posel Ziemi Wyszogr. Woyciech Iozef Nakwaski. Reg. Ziem. y Grodz. Ziemi Wyszogr. Iozef z Nieborowa Kobylnicki Łowczy Ziemi Zakroczym. Stefan Romocki Ssta Liezbarski. Michał Szymanowski Staroście Wyszogr. y Posel. Ian Szymanowski Staroście Wyszogrodz. Maior Rgtu Łan. Adam Maliński Komornik Zie-

mi Wyszogr. Adam Sieklucki. Iozef Szymanowski Staroście Wyszogr. Dominik Szymanowski Staroście Wyszogr. Wojciech Bromierski.

Ziemia Zakroczymska.

Antoni Ian z Rostworowa Rostworowski Kasztelan Ziemi Zakroczymskiej. Iozef Wągródzki Podkom. Zakroczymski. Iozef Młocki Ssta Zakroc. Szymon Kazimierz na Szydłowie Szydłowski Chor. Ziemi Zakroc. Antoni Kicki Podczaszy Zakroc. Teodor z Myszczyna Myszczynski Sędzia Ziem. Zakroczym. Stanisław Iaroszewski Stolnik Zakroc. Iozef Radzicki Cześnik Ziem. Marszałek Kapt. Zakroc. Bartłomiej Wessel Kavalier Maltański, Poseł Ziemi Zakroczym. Stanisław Nowicki Cześ. Ziemi Chelm. Poseł Ziemi Zakroc. Wojciech na Szygach Szygowski Podsek Zakroc. Tadeusz Młocki Staroście Zakro. Kazimierz Iunosza Łempicki Podstoli y Podstar. Grodzki Ziemi Zakro. Iakub Młocki Staroście Zakr. Adam z Wągródna Wągródzki Pisarz Ziem. y Grodz. Zakr. Bonawentura Łempicki Miecznik Ziemi Zakr. Iozef na Bystrech Bystry Ssta Hutowski. Wojciech Alojzy Dołęga Dziedzicki Sędzia Grodzki Zakr. Iozef Wągródzki Podkomorzye Zakro. Ludwik Rogala z Zaborowa Zaborowski Komor. Gran. Ziemi Czersk. Sędzia Kapt. y Delegat Ziemi Zakr. Paweł Iaroszewski M. K. R. Antoni z Tysk Tyski Sędzia Kaptur. y Delegat Zakro. Iozef na Bystrech Bystry. Zygmunt na Lasocinie Lasocki Sędzia Kapt. y Delegat Zakr. Ignacy Iunosza Łempicki. Adam z Obor Łazniewski Sędzia Kapt. Ziemi Zakroc. Maciej Dziedzicki Sędzia Kapt. Ziemi Zakroc. Iozef Stanisław Sutkowski. Piotr Dunin Mieczynski Sędzia Kapt. Zakroc. Iozef Iezierski. Kajetan Sutkowski. Maciej Gnatowski. Dominik Bystry. Waleryan Gnatowski Komor. y Sędz. Kapt. Zakro. Bartłomiej Brodzicki. Stanisław Falbowski. Franciszek Wągródzki Podkomorzye Zakr. Paweł Łempicki Komornik Zakroc. Franciszek Brodzicki. Adam Gutowski. Kazimierz Kowalewski. Franciszek Olszewski. Andrzej Olszewski. Iakub Truszczyński. Andrzej Rogala Zaborowski. Ian Lassocki. Stanisław Gawłowski Komor. Ziemi Zakroc. Julianus a Wilamy Wilamowski Burgr. Castr. Zakroc. Franciszek z Tysk Tyski. Mikołaj Morski. Ian de Tyski Tyski. Franciszek Zaremba. Iozef Ianiszewski. Paweł Zaremba. Ian Smitkowski. Szymon Modzelewski. Waleryan Rostkowski. Stanisław Olszewski. Michał Gzowski. Piotr Gawłowski. Paweł Bagiński Burgr. Zakr. Stanisław Łempicki, Franciszek Młocki Staroście Zakr. Kazimierz Tyski. Iozef Tyski.

Ziemia Ciechanowska.

Franciszek na Podosiu Podoski Ssta Rypiński, Pułk. y Poseł Ziemi Ciechan. Ian Nowosielski Kasztelan Ciechan. Iozef na Piegłowie Piegłowski Chor. Ziem. Ciechan. Ian Chryzostom Kraiewski Instyg. K. Poseł teżyże Ziemi. Antoni Nosarzewski Sędzia Ziemski Ciechan. Iozef Nosarzewski Stolnik Ziemi Ciechan. Wojciech na Kluszewie Kluszewski Cześnik y Poseł Ziemi Ciechan. Michał z Radzanowa Ciemniwski Poseł Ziemi Ciech. Antoni Gorski Łowczy Ciech. Wojciech na Pęczkach Pęczkowski Sędzia Grodz. Ciechan. Ian Łopacki Rotmistrz Ptu Prasnyskiego, Skarbnik, y Poseł Ziemi Ciechan. Stefan Rościszewski Miecznik Ciechan. Stanisław na Radzyminie Radzymiński Kasztelan Ciechan. Marszałek Sądow Kapt. teżyże Ziemi. Antoni Zieliński Podstoli Zawsk. Rotm. Ptu Sochockiego Ziemi Ciech. Teodor Radzymiński Podkomorzye y Rotm. Ziemi Ciech. Maciej Kicki S. B. S. K. K. y Porucz. Ziemi Ciech. Stanisław Młodzianowski Porucz. Ptu Sochockiego. Ian Szydłowski Porucz. Ptu y Ziemi Ciechan. Franciszek Burski. Iozef Demby Chor. Ptu Ciechan. Andrzej Duczyński Sędzia Kaptur. Tomasz Kraiewski Chor. Ptu Prasnysk. Stanisław Kraiewski Instygatorowicz Koron. Ian Szydłowski. Bartłomiej Kraiewski Instygatorowicz K. Maciej Nosarzewski Sędzic Ziemski Ciecha. Kapit. R. Łanowego. Paweł Kraiewski Instygatorowicz Koron. Ian Nosarzewski. Adam Gorski, Ian Smoleński. Walenty Burski. Stanisław Nosarzewski. Iozef Kozicki. An-

toni Obreński. Marcin Kraiewski. Iakub Zembrzusi. Dominik Kraiewski. Kazimierz Łazowski. Antoni Zurawski. Maciej Iozef Grzybowski. Szymon Zorawski. M. P. Duczyński. Bazyli Zagwoyski. Antoni Bystry. Walenty Bystry. Andrzej Bystry. Franciszek Kozicki. Alexander Olszewski. Klemens Zieliński. Antoni Zembrzusi B. G. C. Alexander Swierskowski. Stanisław Grabowski. Karol Karski. Bartłomiej Fałęcki. Wawrzyniec Ostrowski. Paweł Chrostowski. Mikołaj Smoliński. Maciej Płoszczeyski. Antoni Bobiński. Franciszek Smoliński. Piotr Łazowski. Ian Ossowski. Fabian Bobiński. Raymund Szydłowski. Bonifacy Kołakowski. Antoni Brozewski. Karol Sosnowski. Iozef Pęczkowski. Antoni Ropelowski. Iozef Klicki. Grzegorz Bobiński. Antoni Roman. Iozef Roman. Franciszek Zberowski. Paweł Stryewski. Gabryel Morawski. Maciej Łempicki. Franciszek Stryewski. Piotr Ossowski. Piotr Kruszewski. Szymon Ostrowski. Piotr Ostrowski. Antoni Ostrowski. Marcin Krępski. Michał Krępski. Tadeusz Długolecki. Marcin Długolecki.

Ziemia Łomżyńska.

Antoni Glinka Podkomorzy y Poseł Ziemi Łomżyń. Ssta Makowski. Ignacy z Przyimy Rawicz Przyiemski Łomżyński, Zambrowski, Koliński Starosta, Poseł Ziemi Łomżyń. Antoni Nałęcz Małachowski Ostrołęcki Ssta, Poseł Ziemi Łomż. Ignacy Zambrzycki Chor. y Poseł Ziemi Łomżyń. Stanisław Kostka z Gościszki Zieliński Stolnik y Poseł Ziemi Łomżyń. Romuald Wyszowski Podczaszy y Poseł Ziemi Łomż. Podstar. y Sędz. Gr. Koliński. Ludwik Mostowski Cześ. y Poseł Ziemi Łomż. Adam z Iabłoni Samsonow Iabłowski Woyski y Poseł Ziemi Łomż. Ian Iozef Kisielnicki Skarb. y Poseł Ziemi Łomż. Ignacy z Iabłonowa Iabłonowski Poseł Ziemi Łomż. Antoni Szymon Kramkowski Cześnik Podlaski, Poseł Ziemi Łomż. Antoni Bukowski Poseł Ziemi Łomżyń. Antoni na Grzymałach Grzymała Poseł Ziemi Łomżyń. Zygmunt na Mrozach Mrozowski Miecznik Rożański. Szymon Suski Poseł Ziemi Łomżyń. Iozef Ian Kisielnicki Poseł Ziemi Łomż. Daniel Miecznikowski Poseł Ziemi Łomż. Alexander Mostowski Cześn. y Poseł Łomżyń. Stanisław Kostka Mostowski Cześnik y Poseł Łomż. Roch Klicki Komornik y Poseł Ziemi Łomżyń. Iozef na Buczynie Buczyński Burgr. Grodz. Poseł Łomżyń. Ignacy Gozdawa Godlewski B. G. L. Poseł Łomżyń. Szymon Skiński Poseł Łomżyń. Iozef Barzkowski Poseł Łomżyń. Andrzej na Gałazkach Gałazka Poseł Łomż. Iozef Teodor na Mrozach Mrozowski Poseł Ziemi Łomż. Antoni Zbierzechowski Poseł Łomżyń. Ferdynand Horbowski Poseł Łomż. Andrzej Szumowski Poseł Łomż. Adam Podbielski Burgr. Grodz. Zambr. Poseł Ziemi Łomż. Onufry Wyszowski Poseł Łomż. Tomasz Budziszewski Poseł Łomżyń. Iozef Grudowski Poseł Łomż. Tomasz Truskolaski Kom. Ziemi Łomż. Ian Antoni z Dolaka Drewnowski Kom. Gran. Poseł Ziemi Łomż. Andrzej Modzelewski Poseł Ziemi Łomż. Piotr Dobrzeniecki Poseł Łomż. Alexander Czaplicki Sędzia Kapt. Łomż. Albin na Zaruziu Zaruski Podsek Łomżyń. Iozef Klicki Komor. Ziemi Łomżyń. Ian Duczyński Sędz. Kapt. Mikołaj Glinka Podkomorzye Łomżyń. Tomasz z Przyimy Rawicz Przyiemski Staroście Łomż. Ignacy ze Stawu Stawski Podeszycze Wieluń. Maciej Zbierzechowski. Stanisław Kisielnicki Skarbnikiewicz Wizki, moim y Iana, Antoniego, braci moich rodzonych imieniem podpisuję się. Maciej Bogucki. Wojciech Grzymała. Ian na Mrozach Mrozowski. Mikołaj na Buczynie Buczyński. Michał Bukowski. Karol Dąbrowski. Franciszek Barzikowski. Karol Dzwonkowski. Tomasz Klicki. Stanisław y Iozef Babszy. Michał Rożkowski. Anzelm Grzymała. Ian Mostowski Cześnikiewicz Łomżyń. Ian y Łukasz Godlewscy Sędzicowie Grodz. Zaubr. Franciszek Grzymała. Franciszek Klicki. Franciszek Horbowski. Leo Suski Komor. Ziem. Zambr. Ian Wądołkowski. Paweł Zaorski. Konstanty Skrodzki Komorn. Ziem. Koliń. Wojciech Chłudzkiński. Tomasz Grzymała. Iakub Chelstowski. Hippolit Mosty. Maciej Mierzejewski. Antoni Chelstowski. Maciej Korczakow-

ski. Kazimierz Szczeciński. Andrzej Pijor Mierzejewski. Antoni Stroniawski. Alexander Mierzejewski. Piotr Bobiński. Walenty Damięcki. Paweł Damięcki. Mateusz Kołakowski. Wawrzyniec Kołakowski. Iakub Danowski. Teodor Danowski. Ian Gromadzki. Waleryan Dzwonkowski. Iozef Dzwonkowski. Konstanty Skrodzki. Waleryan Dzwonkowski. Wojciech Chłudzkiński. Paweł Chłudzkiński. Piotr Włotkowski. Franciszek Włotkowski. Iozef Komorowski. Iozef Kołakowski. Tomasz Grzymała. Mikołaj Rogiński. Ian Rogiński. Walenty Rogiński. Mikołaj Rykaczewski. Ignacy Włotkowski. Sylwester Filipkowski. Karol Gorski. Piotr Drożęcki. Ian Popkowski. Antoni Popkowski. Walenty Drożęcki. Tomasz Drożęcki. Mikołaj Włotkowski. Grzegorz Gorski. Kazimierz Popkowski. Antoni Gardacki. Wojciech Rucki. Mikołaj Rucki. Stanisław Popkowski. Andrzej Grzymała. Dominik Damięcki. Andrzej z Czartoryi Czartoryski. Gabryel z Czartoryi na Roginicach, Piasecznych, Włotkach etc. Czartoryski. Bonifacy z Czartoryi Czartoryski. Ian Zaruski. Stanisław Mierzejewski. Grzegorz Nakielski. Franciszek Gumkowski. Ian Choynowski. Michał, Paweł, Wawrzyniec, Szymon, Walenty Choynowscy. Dominik, Sebastian, Tomasz Sierputowscy. Tomasz, Dominik, Wawrzyniec Sulkowscy. Andrzej, Piotr Tyszkowie. Paweł Opęchowski. Marcin Skrodzki. Seweryn Dzierzgowski. Tomasz Iankowski. Iakub Wrzosek. Iakub Białobrzęski. Maciej, Ian, Antoni, Kanty Grabowscy. Stanisław Trzuskowski. Paweł Prusiński. Alexander y Adam Ładowie. Wojciech Żuba Burgr. Grodz. Łomżyń. Piotr Tysza B. G. L. Wojciech Rakowski B. G. L. Franciszek Gadowski. Ian Perzanowski. Franciszek Krukowski. Andrzej Bobiński. Ludwik Słaski. Michał Żałęski. Adam Damięcki. Antoni Ponikowski Podsek Rożański. Grzegorz Suski. Franciszek Dzwonkowski. Alexander, Kasper Mierzejewscy. Tadeusz Zebrowski. Piotr Młodzianowski. Maciej Olszewski. Iozef Wądołkowski Regent Grodz. Zambr. Wojciech Kraiewski Burgr. Grodz. Zambr. Leon Kraiewski. Kazimierz Kraiewski. Tomasz Kraiewski. Piotr Targoński. Wojciech y Ludwik Stępniewscy. Stanisław Kruszewski. Iakub Sienkiewicz. Ian Sienkiewicz. Franciszek Zielechowski. Adam Duchnowski. Marcin Truszkowski. Wojciech Grzymała. Franciszek Modzelewski. Franciszek Podbielski. Franciszek Cichocki. Antoni Siemiński. Adryan Niebrzydowski. Wojciech Błęszyński. Mateusz Głodkowski. Walenty Łupiński. Kasper Kraiewski.

Ziemia Rożańska.

Michał Hieronim Hrabia na Krasnym Korwin Kraiński Podkomorzy Rożański y Makowski. Kazimierz Hrabia na Krasnym Korwin Kraiński Oboźny W. Kor. Krasnostawski, Prasnyski, Nowomiejski Ssta. Stanisław Maxymilian z Sucheego y Łazow Kostka Młodzianowski Rożański y Makowski Ssta. Michał Karski Chorąży Rożański Starosta Ostrowski. Franciszek Rostkowski Podstoli Rożański. Ian z Radzanowa Ciemniwski Cześnik Rożański. Wojciech Kazimierz Chądzyński Woyski Rożański. Wiktorian Tadeusz na Karniewie Kostka Karniewski Pisarz Ziemski y Grodzki Rożański y Makow. Franciszek na Przeradowie Przeradowski Skarbnik Rożański. Ignacy Rufin z Gościszki Zieliński Miecznik Łomżyń. Ian z Gościszki Zieliński Gener. A. W. K. Antoni na Szygach Szygowski Podstar. Grodz. y Poseł Rożań. Adam Karniewski. Pankracy Karniewski. Ian Karniewski. Alexander Karniewski Pisarzewicz Rożań. Tomasz z Radzanowa Ciemniwski Sędzic Ziemski. Felicyan Antoni na Subatyczach Maciszewski Podst. Inowłoc. Mateusz Tański Komo. Ziemi Roż. Adam Rzechowski Sędz. Kapt. Adam na Rzechowie Rzechowski. Andrzej Zebrowski Kom. Ziem. Adam na Poniku Ponikowski. Iakub Gogolewski Burgr. Grodz. Rożań. Ludwik Zieliński Podczaszye Rożań. Iacek Napierkowski Sędzia Kapt. Stefan Kosiński. Andrzej Olszewski Sędzia Kaptur. Iozef Kosiński. Bartłomiej Napierkowski. Ian Modzelewski. Piotr Cieński B. G. M. Adam Mierzejewski B. G. R. Wojciech Zakrzewski. Iozef Rzechowski Podwoiew. Roż. Tomasz Brzozowski. Zygmunt Rembkowski Miecznikiewicz Rożański. Paweł Zebrow-

ski. Tomasz Brzozy. Antoni Oraczowski. Ian z Sucheego y Łazow Młodzianowski Miecznikiewicz Ciech. Antoni Zembrzycki. Wojciech Zebrowski Burgr. Gr. Ziem. Paweł Tadeusz na Grodzisku Grodzicki. Bartłomiej Bromirski. Michał Święcki. Antoni Mandeki. Adam Gostkowski. Ian Kozicki Burgr. Ciech. Ignacy Zydzki. Antoni Kownacki. Iozef Rola B. G. L. Antoni Kozniwski. Stanisław Bagiński. Ignacy Poliweżyński. Adam Nowodworski Łowczy Ziemi Roż. Iakub na Pęczkach Pęczkowski. Balcer Rzewnicki Burgr. Grodz. Rożań.

Ziemia Liwska.

Ignacy na Cieszkowie Cieszkowski Kasz. Liw. Iozef z Karczewia Karczewski Ssta Liwski. Baltazar Kolumna Oborski Chor. y Poseł Ziemi Liwskiej. Iozef Wodziński Stolnik Liwski. Martynian Grzybowski Podczaszy Liw. Kazimierz Karaś Cześnik Liws., Poseł Ziemi Warsz. Ignacy Zieliński Łow. y Podstar. Grodz. y Poseł Ziemi Liw. Michał na Cieszkowie Cieszkowski Sędzia Grodzki Liw. y Poseł. Ian Wodziński Poseł Ziemi Liwsk. Karol Wodziński Poseł Ziemi Liwsk. Krzysztof Cieszkowski Ssta Zbuczynski, Poseł Ziemi Liwsk. Florjan Cieszkowski Ssta Kleszczewski Poseł Liw. Iozef Kolumna Oborski Chor. Liw. Onufry Oborski Chorąży Liw. y Poseł. Adam Kolumna Cieszkowski Podczaszy Liw. Iakub Czaczkowski Poseł Liw. Felicyan Oborski Skarbnikiewicz Liw. y Poseł. Kazimierz Mieczkowski Poseł Liw. Ian Rola Sędz. Kapt. y Poseł Liw. Antoni Dąbrowski P. W. K. y Poseł Liw. Antoni Iaczewski Vicegerent y Poseł Liw. Piotr Ostoia Roguski Burgr. Grodz. y Poseł Liw. Dominik Doliwa Goyski B. G. y Poseł Liw. Roch Dąbrowski. Adam Gałęcki Poseł Liw. Ian Choiecki Sędz. Kaptur. y Poseł. Antoni Mroczek Poseł Liwsk. Tomasz Zukowski Poseł Liw. Ian Paszkowski Poseł Liw. Franciszek Sitnicki Sędz. Kapt. y Poseł Liwsk. Iozef Walewski Chorąży Piotrk. Antoni Toczyski Poseł Liw. Mateusz Toczyski Poseł Liw. Fabian na Wieladkach Wieladko B. P. Tadeusz Wieladko S. Z. L. Wincenty Wieladko. Ian Klukowski Poseł Liw. Tomasz Skubniwski Poseł Liw. Ian Obrepalski Poseł Liw. Antoni Zabiwski Poseł Ziemi Liw. Kazimierz z Owsa Dąbrowski Poseł Liw. Andrzej Radzikowski Poseł Liw. Ian Mroczek. Wojciech Skarżyński. Wojciech Skubniwski, Alexander na Połaziu Połazki B. L. Andrzej Rola. Michał Rola Poseł Liwsk. Ierzy Zukowski Poseł Ziemi Liw. Tomasz na Karczewiu Karczewski. Iakub Zieliński. Wawrzyniec Skarżyński. Andrzej Iaczewski. Franciszek na Goisiu, Krukach, Doliwa Goyski. Szymon Felicyan Iasnogorski Ssta Rodmanowski herbu Iasieńczyk swoim y Ignacego synowca swego imieniem.

Ziemia Nurska.

Tomasz z Tęczyna Ossoliński Ssta Nurski. Franciszek Słaski Sędzia Ziem. Nurs. y Poseł. Ian Woliński Stolnik Nurski. Dominik Franciszek Zembrzusi Podstoli y Poseł Ziemi Nursk. Stefan z Niedzielska Madaliński Łow. Ziemi Nursk. y Poseł. Iozef Antoni Obreński Skarbnik y Poseł Nurs. Adam Kownacki Podstar. Sędz. Gr. Kam. Poseł Nur. Iozef Kaliński Poseł Ziemi Nurs. Wojciech Kazimierz Chądzyński Woyski Rożański. Roch Czarnowski Kom. Gran. Ziemi Rożań. Poseł Nurski. Ian Zambrzycki Kom. Gr. y Poseł Ziemi Nurskiej. Stefan Zambrzycki Kom. Gr. Ziemi Nur. Franciszek Raczko Poseł Ziemi Nurs. Ian Swinoleński Poseł Ziemi Nurs. Dyonizy Słaski Poseł Ziemi Nursk. Dominik Duczyński Łowczy Nurski. Krzysztof Celiński Poseł Ziemi Nur. Ian Zembrzusi Poseł Nurski. Stanisław Klicki Łowczy Ziemi Rożańskiej. Ian Ostaszewski. Gaspar Zebrowski.

Woiwodztwo Podlaskie. — Ziemia Drohicza.

Stanisław Bernard Gozdzi Wda Podlaski, Duktor y Generał Ziem Podlaskich. Alexander z Tęczyna Ossoliński Ssta Drohiczy y Poseł, Karol Iozef od Grzymałow Gozdawa Niemira Chor. Ziemi Drohic. y Poseł. Michał z Hulidowa Kuszell Stolnik Wdztwa Podlask.

284

283

285

281

286

282

Ignacy Ciecierski Stol. Ziemi Droh. Iacek z Rostworowa Rostworowski Podcz. Podl. Poseł Drohicki. Maciej Kazimierz Skorupka Podcz. Ziemi Drohic. Sędz. Grod. Sando. Sebastian Kolumna Sienicki Podcz. Mielnicki. Franciszek Kolumna Sienicki Cześć. Podl. Poseł Ziemi Droh. Jakub Ciecierski Miecznik Ziemi Droh. y Poseł. Antoni z Tęczyna Ossoliński Ssta Suleiow. Poseł Ziemi Drohic. Stanisław Karwowski Podstol. y Poseł Ziemi Bielsk. Ssta Narewski. Ignacy Obniski. Ignacy Lubicz Zaleski Skarbnik Wdztwa Podlas. Tomasz z Tęczyna Ossoliński Chorążcy Podlaski Poseł Drohic. Krzysztof Kierznowski Komor. y Poseł Z. Biels. Alexander Bogusz Poseł Ziemi Bielsk. Maciej Wnorowski Vicesger. Grodz. Brańsk. Franciszek z Hulidowa Kuzell Stolnikiewicz Podl. Franciszek Ciecierski Stolnikiewicz Podl. Franciszek Lubicz Zaleski Podczaszyc Podl. Poseł Droh. Ignacy Pudłowski Wojszczyce Podlas. Poseł Z. Droh. Konstanty Rostworowski Podczaszyc Podl. Maciej na Mioduszach Mioduszewski. Stanisław Czapski Cześćnik Droh. Tomasz Mioduszewski. Franciszek Struś Stolnik Inowłoc. Kasper Paderewski Kom. Ziem. Nur. Sędzia Kaptu. Z. Drohic. Woyciech Radzikowski Vicesgerent Grodzki Łuk. Dominik Wawrzeniec Krassowski. Iozef Douksza. Ian Bieliński. Antoni Frankowski. Stanisław Iozef Dąbrowski. Mateusz Dąbrowski. Ian Frankowski. Bonawentura Krassowski. Kaletan Radorzyski. Adam Krasski. Iozef Niemierka. Jakub Stoński. Stanisław Wysocki. Woyciech Gogolewski. Paweł Ratyński. Antoni Gogolewski. Ignacy Szorc. Antoni Tadeusz Porzifski. Alexander Świącicki. Tomasz Wierzbicki. Marcin Wnorowski. Ian Zukowski.

Ziemia Mielnicka.

Alexander Hrabia Butler Ssta y Poseł Mieln. Tomasz Wyrzykowski Łowczy Podl. Poseł Mieln. Andrzej Borkowski Podstar. Gr. y Poseł. Paweł Siestrzewitowski Łowczy Podl. Iozef Wyrzębowski. Antoni Wyrzykowski. Franciszek Kostka Suchodolski Skarbnikiewicz Podl. Michał Kostka Suchodolski Skar. Podl. Adam Ian Kanty Borkowski Reg. Grodz. Miel. Benedykt na Tarkowie Srebrnym seu parva Tarkowski Vicesgerent Mieln. Wincenty Bogucki. Iozef Wąsowski Pisarzewicz Grod. Mieln. Wincenty Tarnawa Radliński. Leon Zaremha B. Gr. M. Maciej na Krynkach Sobolach Kryński. Kazimierz Gąsowski. Michał Prossowski. Woyciech z Kulesz Kulesza Wojszczyce Mieln. Woyciech z Obrytego Obrycki Skarbnikiewicz Nurski. Walenty na Tarkowie Srebrnym albo Małym Tarkowski. Iozef Radzikowski. Ignacy Hornowski. Antoni Wyrzykowski. Ignacy Gałęski. Stefan de Niemyie Niemyski. Szymon de Grzymala Herubinowicz Woyno Podwoicw. Mieln. Antoni Dąbrowski. Ignacy Skiwski na Skiwach. Antoni na Biernatach Biernacki. Ignacy z Obrytego Obrycki. Ignacy Iankowski. Maciej Bogucki. Paweł Lipiński Komornikiewicz Bobrown. Jakub Wyrzykowski. Ignacy Biernacki. Antoni Niedźwiczki. Michał Lisicki. Antoni Radzikowski. Tomasz Kudelski. Piotr Łazowski. Franciszek Rozniatowski. Antoni Pęski. Franciszek Nowosielski. Ignacy Marofski. Ian Kanty Radzikowski. Franciszek Sawicki. Felicyan Sarnacki. Bartłomiej Twarowski. Woyciech Mioduszewski. Filip Radzikowski. Paweł Zaleski. Antoni na Orłowie Orłowski. Franciszek Grzybowski. Leon z Kuczyna Kuczyński Stolnik, Poseł y Rotm. Ziem. Mieln. Wiktoryn z Kuczyna Kuczyński Podstoli Z. Droh. y Poseł. Franciszek Marcelli na Koszowie Ciołek Kossowski Woyski y Poseł Ziemi Mieln. Iozef Kuczyński Ssta Iadowski. Michał Suchodolski Wojszczyce Podl. Ignacy Kuczyński Podstolic Ziemi Droh. Antoni z Bądzyna Bądzyski Kom. Ziemi Nurskiej. Felix Turski Podstolic Ziem. Mieln. Benedykt Kossowski Skarbnikiewicz Droh. Andrzej Skiwski Sędz. Kapt. Droh. Ian Markowski. Antoni Kostowicz. Antoni Łuniewski Pisarzewicz Gr. Droh. Teodor Bieliński Sędz. Kapt. Droh. Antoni Kuczyński Stolnikiewicz Mieln. Kazimierz Mleczo. Tadeusz Sutkowski Sędz. Kapt. Droh. Stanisław z Oląd Olędzki. Antoni Stępkowski Sędz. Kapt. Z. Droh. Iozef Kostewicz. Piotr Mleczo. Alexander Hryniewicki. Stanisław Odrowąż

Kietliński. Antoni Łuniewski. Tomasz Czarkowski. Stanisław z Kaczyna, Harbasew, Chmara Kaczyński Sędz. Kapt. Ziemi Droh. Leon Twarowski. Wawrzeniec na Obrzebie Obrebski. Tomasz Łuniewski Pisarzewicz Grodz. Drohicki. Iozef Zaleski. Antoni Ratyński. Woyciech Skłodowski. Andrzej Gałęcki. Antoni Humnicki. Ian Mzura Czarnocki Burg. Grodz. Droh. Ignacy de Laskow Laskowski. Piotr Bugucki Sędzic Grodzki Nur. Andrzej na Nowey Łupiańce Łupieński. Paweł Wyszyski. Ian Szyngler. Jakub Zglinicki. Antoni Borkowski Sędz. Kapt. Droh. Konstanty Podbiłski. Paweł Wyrzębowski. Maciej Gnatowski. Ludwik Gnatowski. Ludwik Borychowski. Michał Maniewski. Iozef Borchowski. Mikołaj Czarkowski. Franciszek Twarowski. Woyciech z Podniećnia Podniećniński. Piotr z Iaszczułtow Iaszczułt.

Ziemia Bielska.

Kazimierz Karwowski Łowczy Ziemi Wizkley Ignacy Gozdawa Godlewski. P. Z. Ł. Stanisław Karwowski. Woyciech Karwowski. Franciszek Choynowski. Abdon Liwiński. Piotr Kapica. Mateusz Zagorski. Ludwik Dziakiewicz. Augustyn Godlewski. Woyciech Kruszewski. Ian Mońko. Kazimierz Szymanowski. Michał Zmiewski. Stefan Białosuknia. Iozef Świerzbowski. Paweł Skarzyński. Ian Czarnocki. Marcin Krolkowski. Antoni Choynowski Grzymala. Marcin Czarnocki. Michał Piotrowski. Ian Mroczek. Kopiński. Paweł Skrodzki. Baltazar Baykowski. Ian Kruszewski Chorążcy, Poseł y Marszałek Sądow Kapt. Ziemi Bielsk. Ssta Wasilkowski. Woyciech Iaruzelski Podczaszyc Bielski. Iozef Pęski. Antoni Kruszewski. Ian Sienicki. Jakub Dragowski. Iozef Truskolaski. Paulin Boryczewski. Ambroży Barbowski. Symeon Roszkowski. Kazimierz Kruszewski. Ignacy Kruszyński. Tomasz Skrodzki. Iacenty Dzierżek. Stanisław Żędzian. Paweł Koc. Roch Sokolowski. Kazimierz Dąbrowski. Ian Radłowski. Antoni Falkowski. Adam Szuliński. Kazimierz Sutkowski. Walenty Tworowski. Paweł Mierzwiński. Grzegorz Iamiołkowski. Michał Kostro. Wiktoryn Baykowski. Maciej Poletyło Podczaszyc, Poseł Ziemi Bielskiej Podstarosta Grodz. Brański, Ssta Glinnicki. Woyciech Poletyło Vicesgerent Grodz. Brań. Maciej Woyno Podwoicw. Droh. Marcin Brzoziński. Wawrzeniec Poletyło B. G. M. Ian Popławski. Stanisław Wiercieński. Karol Krassowski. Ierzy Przyborowski. Antoni Poletyło. Maciej Woyno. Alexander Skłodowski. Ian Szmurło. Michał Łuniewski. Iozef Truskolaski. Iozef Burczymucha Kamieński. Paweł Burczymucha Kamieński. Tadeusz Burczymucha Kamieński. Ian Polak Stypulkowski. Franciszek Chreba Niwiński. Albin Wierciński. Sebastian Radliński. Klemens Bleszyński. Franciszek Poletyło. Franciszek Dąbrowski. Stanisław Krassowski. Iozef Porowski. Franciszek Popławski. Franciszek Iemielitty. Ludwik Młodzianowski. Stanisław Falkowski. Piotr Zaleski Ssta Surazki, Poseł Ziemi Biel. Paweł Hryniewicki Reg. Grodz. Brań. y Poseł Bielski. Ian Skarzyński. Ian Łuczkiwicz. Tadeusz Kierznowski Komornikowicz Bielski. Stanisław Skarzyński. Iozef Smulski. Wiktoryn Łuniewski. Ian Łuniewski. Piotr Łuczkiwicz. Urban Sliwowski. Antoni Uszyński. Antoni Kramkowski. Stanisław Łuczkiwicz. Mikołaj Ruszkowski. Ignacy Piętka. Iozef Ozepowski. Ierzy Kulakowski. Ian Dąbrowski. Ian Rowicki. Iozef Pogonowski. Ludwik Dragowski. Adam Kuczyński. Ian Czarnocki. Andrzej Łuniewski. Andrzej Uszyński. Antoni Roszkowski. Leon Wolski. Iozef Karwowski Woyski Biel. Ignacy Cybulski. Woyciech Mościcki Burg. Grodz. Biel. y Poseł. Iozef Płowski Vicesgerent Grodz. Brań. Franciszek Boryszewski. Ian Lewicki Cześćnik Bielski. Leon Lewicki Cześć. Ziemi Biel. Wilhelm Orsetty Łowczyce Podlaski. Stanisław Żolkowski Cześćnik Podlaski. Kazimierz Przyłęski. Ian Ostrowski. Dominik Wislouch. Wiktoryn Sikorski. Woyciech Skibicki. Ian Danowski. Woyciech Mościcki. Kazimierz Płowski. Michał Rydzewski. Ignacy Heybowicz. Szymon Wyszkowski. Piotr Zabokrzycki. Dominik Pryncypatty. Ian Rutkowski.

Franciszek Kramkowski. Ian Czarnuszewicz. Łukasz Iankowski. Krzysztof Rutkowski.

Woiewodztwo Rawskie.

Kazimierz Granowski Woiewoda y Generał Ziem Rawskich. Iozef Siemianowski Kasztelan Rawski. Bazyli z Walisk Ładzie Walicki Kasztelan Ziemi Soch. Stanisław Gadomski Podkomorzy Ziemi Sochaczewskiej. Franciszek de Breze Lanckoroński Ssta y Poseł Ziemi Rawskiej. Waleryan Łuszczewski Ssta y Poseł Ziemi Sochacz. Antoni na Brzezcinach Lasocki Ssta y Poseł Ziemi Gostyńsk. Maciej Korczak Łuszczewski Ssta Łęczycy, Poseł Ziemi Soch. Teodor Skarbek na Wodzieczny Woyczyński Chor. Vice-Ssta y Sędzia Grodz. Rawski. Kazimierz na Bratoszewicach Bratoszewski Chorążcy y Poseł Ziemi Gostyńsk. Ian Edmund z Bratoszewicz Bratoszewski Stolnik Gostyński. Gabryel Lesiewski Sędz. Ziem. Rawski. Iozef na Łuszczewie Łuszczewski Sędzia Ziemi y Poseł Ziemi Soch. Ierzy na Podczachach Podczaski Sędzia Ziemi y Poseł Ziemi Gostyń. Ssta Muchowski, swym y w tyże Ziemi Walentego Komornika Ziemi Gostyń. Marcina y Franciszka Podczaskich imieniem. Filip Piekarski Stol. Z. R. Adam Lasocki Stol. y Poseł Ziemi Sochacz. Ignacy Pruski Podseł. y Poseł Ziemi Raw. Iacek Odrowąż Bebnowski Podst. y Poseł Raw. Gaspar na Grotowicach Grotowski Podstoli, Podstar. Grodzki y Poseł Ziemi Soch. Mateusz Kłopotki Cześćnik y Poseł Rawski Ssta Kelecki. Woyciech Bieniewski Cześćnik Sochacz. y Poseł. Iozef Mikorski Cześć. y Poseł Ziemi Gostyń. Franciszek Szymanowski Łowczy Rawski, Poseł Ziemi Sochacz. Antoni z Łęczyna Łęczyński Łowczy y Poseł Ziemi Gostyń. Ian Skarzyński Woyski y Poseł Ziemi Gost. Andrzej Leszczyński Pisarz y Poseł Ziemi Rawskiej. Antoni z Sławina Nałęcz Sławiński Pisarz Ziemi Sochacz. y Poseł. Jakub Grzegorzewski. Felix Mikorski Pisarz Ziemi Gost. y Poseł. Tomasz na Starym Zaborowie Zaborowski Mieczn. Ziemi Gostyń. Stanisław na Magnuszewie Magnuszewski Skarbnik Sochaczewski y Poseł. Maciej Krassowski Podwoicwody y Poseł Rawski. Ian Rusiecki Podwoicwody Sochaczewski. Iozef Zaborowski Podw. y Poseł Ziemi Gostyń. Teodor Szczawiński Skarbnik Gostyń. Piotr Celestyn z Roxyc Zapolski Pisarz Naywyższy Skarbu I. K. Mei, Rzypltey y Poseł Rawski. Ian Lesiewski Sędzic Ziemi Rawski. Dominik Iaxa z Bykowie Bykowski Sędz. Grodz. Sochacz. Franciszek Stępkowski Sędz. Grodzki y Poseł Ziemi Gostyń. Felicyan z Klichowa Klichowski, Pisarz Grodz. y Poseł Rawski. Władysław Dunin Mieczyski Pisarz Grodz. y Poseł Ziemi Sochacz. Andrzej Bratoszewski Pisarz Grodz. y Poseł Ziemi Gostyń. Ian Rzeszotarski Kom. Ziemi Rawskiej. Ian Nep. Magnuszewski Kom. y Poseł Ziemi Sochaczew. Marcin Brochwicz Gostyński Komor. y Poseł Ziemi Sochacz. Felicyan Stępkowski Poseł Ziemi Gostyń. Iozef Chmielecki Reg. Grodz. y Poseł Ziemi Sochacz. Iozef Lasocki Reg. Grodz. Gostyń. y Poseł. Iozef Pierzchała Przedziecki Poseł Ziemi Rawskiej. Franciszek Bylina Leszczyński. Franciszek Łuszczewski Vicesgerent Gr. y Poseł Ziemi Sochacz. Filip Szaniawski Ssta Kąkolownicki. Ioannes Iosephus Łochocki Cap. Osie. Ian na Lubrańcu Dąbski Wdzie Brze. Kula. Ignacy na Swidnie Swidziński Ssta Lityński. Konstanty z Łęczyna Łęczyński P. W. K. Ignacy Mogilnicki Ssta Nieszawski. Dezyderyusz Boski Kasztel. Rawski. Iacek na Wieszczycach Wieszczycy Marszałek Kapt. Ziemi Gostyń. Baltazar Inxa na Bykach Bykowski Poseł Ziemi Rawskiej. Kazimierz Pivo. Ian Nowicki Siło Porucz. Poseł Ziemi Socha. Maciej Zarzycki. Gordyan na Podczachach Podczaski Sędzic Ziemi Gost. y Poseł. Franciszek Szczakowski Sędz. Kapt. y Poseł Ziemi Raw. Andrzej na Stamirowicach Stamirowski. Iozef Kokolski. Iozef Odrowąż Bebnowski Poseł Rawski. Wawrzeniec z Zablocia Zabloci Reg. Grodz. Wał. Poseł Ziemi Gostyń. Franciszek Xawery Mikorski Poseł Ziemi Gostyń. Piotr z Łęczyna Łęczyński. Piotr z Cebulina Cebulski. Iozef Iawornicki Poseł Ziemi Sochacz. Paweł Odrowąż Bebnowski

ski Pułkownik W. K. Roch z Bogatkow Bogatko Porucz. W. Cesar. Poseł Ziemi Rawskiej. Ignacy Karski. Mikołaj Mchowski. Iozef Rykaczewski Burg. Grodzki Raw. Ian Grzegorzewski. Michał Miłkowski. Stanisław Łęczyński Łowczy Gostyński. Maciej Ostoia Sułocki Komor. Gr. Płocki z Ziemi Gostyńskiej Delegat. Iozef Franciszek Słubicki Ziemi Gostyńskiej Delegat. Ian Kanty Boczkowski. Antoni Zabłocki Delegat Ziemi Gostyńskiej. Iozef Słubicki Poseł Ziemi Gostyń. Antoni na Stępowie Stępkowski Poseł Ziemi Raw. Mateusz Mikorski. Gaspar Rakowiecki. Franciszek Lisowski Poseł Ziemi Sochacz. Antoni Rogalski Delegat Ziemi Sochacz. Michał z Bytyna Kurnatowski. Iozef na Rakowcu Rakowiecki. Stefan Łażniewski. Iozef Moraczewski. Antoni na Przyłuskach Przyłuski. Andrzej na Poradach Poradowski. Iozef Bugayski. Ian Bogatko Staroście Kislaw. Woyciech Domaszewski Poseł Raw. Iozef Nep. Zaborowski Delegat Ziemi Gostyń. Antoni Chmielecki Poseł Z. Soch. Maciej z Bądzyna y Guzow Guzowski Burg. y Poseł Ziemi Gostyńskiej.

Woiewodztwo Brzeskie Lit.

Iozef Sosnowski Pisarz W. W. X. L. Ssta y Doktor Woiewodztwa Brzeskiego Litew. Michał Xiążę Czartoryski Kanclerz W. W. X. Lit. obywatel Wdztwa Brześcińskiego. Ierzy Fleming P. W. W. X. L. Marcin Matuszewicz Stolnik y Poseł Wdztwa Brzeskiego Lit. Deputat ad pacta conventa z Prowincyi W. W. X. L. Paweł Buchowiecki Pisarz Ziem. Wodztwa Brzeskiego. Iozef Kurzeniecki Chor. Ptu Pińskiego. Ignacy Wygonowski Pisarz Grodz. Brz. Stefan Kurzeniecki Ssta Zaw. Paweł z Woronney Czyż Podczaszyc y Poseł Woiewodztwa Brzesk. Litew. Franciszek Ursyn Niemczewicz Cześćnik Sędz. Kapt. y Poseł Wdztwa Brześcińskiego. Zenon Wisłouch Miecz. Wodztwa Brzes. Antoni Buchowiecki Koniuszy Wodztwa Brzes. Floryan Książ Szuyski Strażn. y Poseł Wodztwa Brzesk. Iozef Matuszewicz. Ignacy Lanckoroński Paszkowski Poseł Wodztwa Brzes. Marcelli Ursyn Niemczewicz Poseł Wodztwa Brzesk. Iozef Duleba pieczęci W. W. X. L. Sekretarz. Hiacynt Zbrochowski Kościła Poseł Wdztwa Brzes. Michał Szwejkowski Poseł Wodztwa Brzesk. Krzysztof Koiszewski. Bernard Buchowiecki Poseł Wdztwa Brzesk. Stanisław Kropiński. Xawery Hornowski Poseł Wodztwa Brzesk. Kazimierz Sosnowski Poseł Wdztwa Brzes. Ignacy Maliszewski Poseł Wodztwa Brzes. Ian Włodek Miecznik Kłiow. Poseł Wdztwa Brzesk. Władysław Wankowicz. Michał Słurowski. Michał Owsiany. Antoni Paszkowski. Piotr Hornowski. Ierzy Wankowicz. Franciszek Buchowiecki. Samuel Eynarowicz. Paweł Dombrowski. Paweł Matuszewicz. Ian Michniewicz. Dominik Łuszczyski. Felicyan Buchowiecki Ssta Tubiń. Iozef Tomaszewski. Leon Zdzitowiecki. Rafał Nietyxa. Piotr Buchowiecki. Iozef Buchowiecki. Antoni Matuszewicz. Stanisław Iankowski. Marcelli Gałęwski. Ian Ratyński. Ignacy Guzolf. Teodor Turczynowicz Suszycki. Walenty Tokarzewski. Ignacy Iankowski. Ludwik Kurzeniecki. Franciszek Kurzeniecki Ssta Swatt. Ignacy Kurzeniecki. Wiktor Kurzeniecki. Iozef Terlecki. Michał Domański. Nepomucen Turczynowicz Suszycki. Iozef Kropiwnicki. Ian Noyszewski. Iozef Myszyński. Tomasz Koiszewski. Tomasz Zawistowski. Bonifacy Milewski. Antoni Zborowski. Leon Kościuszko. Faustyn Kościuszko. Kazimierz Trębiński. Andrzej Worotyński Woysk. Czers. Antoni Przyszycowski. Ian Przyszycowski. Waleryan Elert. Adam Ancuta. Bonifacy Ancuta Woys. Czers. Felicyan Kulczyski. Ian Smogorzewski. Ignacy Kunicki. Andrzej Korzeniecki. Tadeusz Kropiwnicki. Tobiasz Brzozowski. Franciszek Padkowski. Ignacy Iankowski. Tadeusz Ielec. Ian Kościuszko. Rafał Brzozowski. Ian Kulesza. Karol Kulesza.

Powiat Piński.

Ludwik Orzeszko Stolnik y Doktor Ptu Pińskiego. Piotr Tadeusz Frąckiewicz Podstoli y Podstar. Sąd. Ptu Pińsk. Kaletan Korzeniewski Marszałek Kapt. y Cześć. Ptu Piń. Franciszek Hołłowka Horodniczy Ptu Pińsk. Ignacy Wiśniewski Łow. Ptu Pińsk. y Poseł. Benedykt

Szpanowski Czaplic Koniuszy Ptu Pińsk. y Poseł. Ian Orzeszko Straznik y Delegat Ptu Piń. Franciszek Lubbecki Poseł na Seym Elekc. Ian Polchowski Budowniczy y Poseł Ptu Pińsk. Klemens Orzeszko Vice-Marszałek Sąd. Kapt. Ptu Piń. Iozef Wiśniewski Rotmistrz Ptu Piń. Piotr Świetyński Sędzia Grodz. Ptu Piń. Piotr Skokowski Rotm. Ptu Piń. Wiktor Grzymała Lubański Poseł Ptu Piń. Leon Onufry Korzeniewski Ssta Zolk'n. Iozef Wiśniewski Ssta Gniew. Poseł Ptu Piń. Antoni Szymra Rotm. Ptu Pińsk. Samuel Olesza Krayczyc y Sędz. Kapt. Ptu Piń. Adam Skirmont Ssta Mollodylczycy. Leopold Olesza Sędz. Kapt. Ptu Piń. Benedykt Godlewski Ssta Łoknicki. Teodor Rodziewicz Sędzia Kapt. y Delegat Ptu Piń. Michał Orda Sędzia Kapt. Ptu Piń. Felicjan z Nagurkow Nagurczewski Reg. Gr. Ptu y Deleg. Antoni Orzeszko Poseł Ptu Piń. Michał Rodziewicz Deleg. z Ptu Piń. Ludwik Rodziewicz Deleg. z Ptu Piń. Mikołaj Ozdźniński. Michał Buttman. Iędrzey Biernacki Deleg. Ptu Piń. Samuel Rodziewicz Deleg. z Ptu Piń. Franciszek Skirmunt Ssta Bulnicki. Tadeusz Zegliński. Iozef Gruszecki. Benedykt Malczewski. Kazimierz Gurski.

Woiewodztwo Chełmińskie.

X. Andrzej Baier Biskup Chełmiński y Pomezafński, salvis iuribus Romanae Ecclesiae. Antoni Bagniewski Sędzia Ziem. Wdztwa Chełm. y Poseł, salvis iuribus Terrarum Prussiae et fidei R. Cathol. Ignacy Pawłowski Chorąży Ziemi Michałowskiej. Chryzostom Browiński Sądowy Ziem. Wdztwa Chełm. Poseł z Ptu Toruńskiego. Tomasz Czapski Ssta Knyszyński Poseł z Ptu Brodnickiego. Woyciech de Nostycz Iackowski Burgr. Grodz. Wdztwa Chełm. Poseł Ptu Grudziądzkiego. Felicjan Ostrowski Ssta Łopatecki, z Ptu Grudziądzkiego Poseł. Łukasz Tur Poseł z Ptu Radzyńskiego. Leon Ostrowski z Ptu Radzyńskiego Poseł. Szymon Tadeusz z Kitek Kicki Ssta Sobowidzki Poseł Ptu Brodnickiego. Iozef Dziengowski Poseł z Ptu Nowomiejskiego. Paweł Przeradzki Poseł z Ptu Nowomicyskiego. Ian Mazowiecki. Ian Bagniewski. Franciszek Bagniewski Sędz. Ziem. Chełm. Antoni Malonowski. Ian Iaworski. Tyburey Płachecki. Floryan Elzanowski. Antoni Tokarski Regent Ziem. Chełm. Stanisław Ciborski Sądowy Ziem. Chełm. Ignacy Borowski. Ignacy Urzelski. Iozafat Wierzbicki. Ian Koss. Ian Rościszewski. Karol Rościszewski. Woyciech Przeradzki. Ignacy Przeradzki. Kazimierz Prądyński. Dominik Rembieliński. Ian Rembieliński. Antoni Massanowski. Franciszek Browiński. Maciej Browiński. Iozef Iackowski. Ian Płachecki. Iozef Płachecki. Ignacy Cielecki. Fabian Elzanowski. Mikołaj Elzanowski. Franciszek Przelugowski. Marcin Błoch. Franciszek Bloch. Antoni Zrzelski. Maciej Zrzelski. Antoni Borkowski. Marcin Cielecki. Bartłomiej Grabowski. Iozef Stepowski. Andrzej Cielecki. Ignacy Zawadzki. Adam Zawadzki. Dominik Samplawski. Ian Samplawski. Tomasz Ciborski Burgr. K. Łukasz Wituski. Gaspar de Nostycz Iackowski. Sylwester Leski salvis iuribus Ecclesiae Rom. Cathol. et iuribus Terrarum Prussiae, ac constitutionibus Regni de non erigendis de novo fanis dissidentium. Michał Orłowski. Szczepan Wituski. Kazimierz Kalksztejn. Woyciech Piński. Samuel Kalksztejn. Iozef Pieccki.

Woiewodztwo Mściławskie

Konstanty Ludwik Platter Wwdn Mściławski. Mikołaj Tadeusz Łopaciński Starosta Sądowy Woiewodztwa Mściław. Antoni Hołyński Podstar. Grodz. Mściław. Ian Suchodolski. Ignacy Poniatowski Porucznik. Iozef Kirkor. Ian Łopaciński. Mikołaj Ilinicz Starosta Koźn. Michał Hołyński. Alexander Poniatowski Starosta Usz. Antoni Zyrkiewicz. Iozef Krzywicki. Antoni Wyzłański. Tadeusz Ostrowski. Kazimierz Kyryacki. Stanisław Horbacki. Ian Tołpyha. Ian Ciarniowski. Mikołaj Smolak. Franciszek Smolak. Kazimierz Osmołowski. Tadeusz Osmołowski. Iozef Iackowski. Antoni Kisiel. Stefan Zyrkiewicz Rotm. Woiewodztwa Mściław. Xawery Stachowski Poseł Woiewodztwa Mściław. Samuel Zukow-

ski Rotm. y Poseł Woiewodztwa Mściław. Grzegorz Iozef Osmołowski. Ian Komar. Bazyli Korsak. Tadeusz Kirkor Poseł Woiewodztwa Mścił. Ian Hołyński Klimowicki Starosta, P. Woiewodztwa Mścił. Kazimierz Iaworowski. Tadeusz Kurek. Andrzej Kuczuk. Szymon Granda. Bazyli Bogucki. Dominik Czechowski. Paweł Frackiewicz. Łukasz Daniłowicz. Iozef Oleszkowski. Michał Kurek. Bazyli Solłohub. Antoni Sobański Starosta Kocielnicki, Poseł od wojska W. X. Litew. Piotr Zaleski. Michał Stachowski. Piotr Kobylński. Antoni Stachowski. Stanisław Sluniko. Antoni Mańkowski. Ierzy Myszkowski. Ignacy Zakrzewski. Iakub Falkowski.

Woiewodztwo Malborskie.

Waleryan na Piwnicach Piwnicki Chorąży y Poseł Woiewodztwa Malborskiego. Ierzy Kalksztejn Chorążycy Chełmiński Poseł Woiewodztwa Malbors. Iozef Korytowski Poseł z Ptu Sztumskiego. Szymon Działowski. Antoni Trzciniński. Stanisław Niewieściński Poseł z Ptu Kiszporskiego. Ignacy Piwnicki Sądowicz Ziem. Chełmiński. Iozef Borowski. Rafał Kalksztejn.

Woiewodztwo Braclawskie.

Ian Antoni Czarnocki Kasztellan Braclawski, Stanisławski Ssta. Alexander Swatopolk Xiążę Czetwertyński Podśd. Ziem. y Poseł Wdztwa Braclawskiego. Iozef Kolumna Czosnowski Ssta Ulanow. Poseł Wdztwa Braclawskiego. Ian Kol. Czosnowski Ssta Winnicki, Poseł Wdztwa Braclaw. Bogdan Mikołaj z Nasłowa Ostrowski Chorąży Marszałek Sądu Kapt. y Poseł Woiewodztwa Braclawskiego. Zacharyasz Iaroszyński Podstoli Winnicki, Poseł Wdztwa Braclaw. Stanisław Nowowiejski Ssta Chruśliniecki, Poseł Wdztwa Braclaw. Stanisław Ostrowski Horodniczy, Sędzia Grodzki Winnicki, y Poseł Wdztwa Braclawskiego. Tomasz Derożyński Podstoli Zwinogrodzki, Poseł Wdztwa Braclaw. Franciszek na Podosiu Iunosza Podoski Cześnik Zwinogrodzki, Poseł y Sędzia Kapturowy Wdztwa Braclawskiego. Andrzej Alexander Wielogorski Miecznik Winnicki, Poseł Wdztwa Braclawskiego. Gabryel Porczyński Woyski Winnicki Poseł Wdztwa Braclaw. Iunusz Swatopolk Xiążę Czetwertyński Poseł Wdztwa Braclawskiego. Antoni Baczyński Burgr. Grodzki Winnicki, Poseł Wdztwa Braclawskiego. Paweł Woynarowski Poseł Wdztwa Braclaw. Franciszek na Biedrz. Biedrzycki Sędzia Kapt. y Poseł Wdztwa Braclawskiego. Marcelli Iozef Xiążę Swatopolk Czetwertyński Poseł Wdztwa Braclawskiego. Walenty Oraczewski Poseł Woiewodztwa Braclawskiego. Iozef Skarbek Kiełczewski Ssta Kaho. Poseł Wdztwa Braclawskiego. Franciszek Bekierski Chor. Zwinogr. Poseł Wdztwa Braclawskiego. Iozef Szaniawski Poseł Wdztwa Braclaw. Szymon Bykowski Sędzic Trem. Poseł Wdztwa Braclawskiego. Andrzej Swidziński Poseł Wdztwa Braclawskiego. Stanisław Miedzwicki Poseł Wdztwa Braclawskiego. Michał z Służewa Kaszuba Uhacki Poseł Woiewodztwa Braclawskiego. Mikołaj Iaroszyński Ssta Wyzgr. Fran. Ianiszewski Podstolic Owrucki. Szymon Uhacki. Kazimierz Szawłowski.

Woiewodztwo Pomorskie.

Paweł Hrabia na Mostowie, Ostromęcku Mostowski Wła Pomorski, Ssta Skarszewski, salvis iuribus Romano-Catholicae fidei et Terrarum Prussiae. Wachaw Bystram Podkomorzy Wdztwa Pomorsk. Poseł z Powiatu Tczewskiego, salvis iuribus Terrarum Prussiae. Iozef z Prebendowa Prebendowski Chorąży Pomorski, Poseł Powiatu Tczewskiego. Ian Trembecki Sądowy Ziem. Tczewski, Poseł z Ptu Gdańskiego, salvis iuribus Romano-Catholicae fidei et Terrarum Prussiae. Michał Lewald Iezierski Podwoiew. Pomorski, Poseł z Ptu Gdańskiego salvis iuribus, privilegiis, diplomatibus, consuetudinibus Terrarum Prussiae. Adam Gotartowski Pisarz Grodz. Skarsz. Poseł z Powiatu Newskiego. Piotr Grąbczewski, Reg. Ziem. Pomor. Poseł z Ptu Newskiego, salvis per omnia iuribus Terrarum Prussiae in

toto. Iakub Owicki Sądowy Ziemi Tczewski, Reg. Grodzki, Poseł z Powiatu Swieckiego. Ian Lewaldt Iezierski Sądowy Ziem. Mirach. Poseł z Powiatu Swieck. salvis per omnia iuribus Terrarum Prussiae. Andrzej Prądyński Sądowy Ziemi Tucholski, Poseł z Ptu Tucholskiego. Paweł Czapski Wdzc Pomorski, Poseł z Ptu Tucholskiego. Mikołaj Wilhelm Korff ex domo Kreitzburgensi, Ssta Tolkmitski. Iakub Koziczkowski Reg. pieszey artylleryi Koron. Maior, Poseł Powiatu Człuchowskiego, salvis iuribus Terrarum Prussiae. Felician Białochowski Maior regimentu konnego, Poseł z Ptu Człuchowskiego. Iozef Kossowski Ssta Wertelecki, Poseł z Powiatu Mirachow. Iakub Tuchołka Ssta Iasiniecki Poseł z Ptu Mirachowskiego, salvis iuribus Romano-Catholicae fidei et Terrarum Prussiae. Iacek Ogrodzki Ssta Lubcański Poseł Wdztwa Pomorskiego Ptu Puckiego. Antoni Iasiniecki Sędzia Ziemi Tczewski, Kapitan regimentu konnego Poseł z Ptu Puck. Iozef Cielecki. Stefan Tuchołka Staroście Iasiński. Ian Nepom. Prebendowski Chorążycy Pomorski. Woyciech Koziczkowski Por. regim. art. Koronney. Roch Płachecki Vicesgerent Skarsz. Iozef Wybicki. Michał Pawłowski. Iakub Wąglikowski Iakub Wyczechowski. Franc. z Goleczewa Golez P. I. K. Mci. Piotr Wiecki Subdeleg. Skarsz. Michał Weysenhoft Poseł Wdztwa Pomorskiego. Woyciech Grąbczewski Chorąży gwardyi pieszey. Franciszek Grąbczewski. Franciszek Owidzki S. B. Michał Owidzki Ł. W. Michał Wysocki. Bogusław Wyczechowski. Paweł Pierszczewski. Ian Kłopotek Głowczewski. Iozef Kowalewski. Andrzej Wysocki. Woyciech Małek Podiaski. Ignacy Linda. Marcin Węsierski. Kazimierz Studziński. Iakub Tempski. Ian Iakub Szemirowski. Hermann Iezewski. Martinus Węsierski. Szymon Makierski. Kryspin Zewski. Iozef Gran Czapiewski. Kazimierz Wysocki. Maciej Ciemiński. Michał Milwiński. Ian Dobrzewiński. Paweł Wyczechowski. Ian Wroczyński. Franciszek Rudnicki. Woyciech Lewiński. Iozef Lewiński. Dominik Owidzki. Iakub Dzięcielski. Iakub Lichtenstein. Woyciech Wypecki. Franciszek Lewiński. Franciszek Rembieliński. Ignacy Rembieliński. Iozef Rembieliński. Ian Lewiński. Ignacy Lewiński. Wawrzeniec Rybiński. Marcin Rybiński. Wincenty Rybiński. Szymon Wiecki. Ignacy Wysocki. Ian Wiecki. Karol Wiecki. Antoni Wiecki. Wawrzeniec Płachecki. Iozef Płachecki. Karol Płachecki. Roch Zukowski. Iakub Rybiński. Ian Tokarski. Michał Zeromski. Ian Łącki. Wawrzeniec Lewaldt Iezierski. Ian Lewaldt Iezierski. Felix Lewaldt Iezierski. Paweł Kuczowski. Ian Orlikowski. Antoni Wąglikowski Sędzia Ziemi Mirach. Ian Rybiński. Iakub Orlikowski. Iozef Kłopotek Głowczewski. Iozef Cisowski. Andrzej Wysocki. Iozef Ostrowski. Szczepan Ossowski. Woyciech Cisowski. Ian Depka Prądyński. Franciszek Poblocki. Ian Chełmowski. Krzysztof Orłowski. Wawrzeniec Wiccki. Ian Ierzy Chmieliński. Antoni Gozdowski.

Woiewodztwo Mińskie.

Antoni Przedziecki Refer. W. X. Lit. Doktor Woiewodztwa Mińskiego. Felicjan Wołodkowicz Arcybiskup Metropolita całej Rusi, Prototron Włodzimirski, Brzeski Biskup, Opat Kiiow. Pieczarski. Adam Chmara Vice-Instygat. W. X. Lit. Ssta Gizowski, Poseł Woiewodztwa Mińskiego. Floryan z Iaxow Bykowski Stol. Rotmistrz Wdztwa Mińskiego Starosta Celski. Antoni Świętorzecki Podcz. y Poseł Wdztwa Mińskiego. Ignacy Święciecki Surrog. Ziem. y Poseł Wdztwa Mińskiego. Franciszek Uniechowski Koniuszy y Poseł Woiewodztwa Mińskiego. Alexander z Iaxow Bykowski Stolnik Starod. Iozef Święciecki Oboźny Woiewodztwa Mińsk. A. Tyszkiewicz. Ian Iozef Kłokoeki Ssta Kołacz. Poseł Woiewodztwa Mińsk. Stanisław Hrabia Tyszkiewicz P. W. B. y Poseł Woiewodztwa Mińskiego. Mikołaj Świętorzecki Mostowniczy Woiewodztwa Mińsk. Dominik Zaiarski Sędzia Kapturowy Wdztwa Mińsk. Marcin Wankowicz Cześ. Wdztwa Mińsk. Felicjan Ratyński Miecznik Miński. Piotr Wankowicz Cześnik Wdztwa Mińskiego. Karol Czarnocki Kasztellan Bracl. Ian Ratyński. Franciszek Woydziewicz. Stanisław Urchorowicz.

Iozef Antoni Gudziejewski. Ian Władysław Barba. Iozef Świąciecki. Stefan Bykowski Stol. Miński. Marcin Walicki P. W. Ian Littawor Aramowicz Ssta Br. Sędzia Kapt. Wdztwa Mińskiego. Ignacy Gnatowski. Ian Onufry z Gierzodow Gierzodowicz. Roman z Iaxow Bykowski. Piotr Pawlikowski. Antoni z Iaxow Bykowski. Antoni Littawor Chreptowicz. Stanisław Przedziecki. Hippolitt Ratyński. Nikodem Iozef z Gierzodow Gierzodowicz. Ignacy Uniechowski Koniuszyc Miński. Hieronim De Raes. Kazimierz Świętorzecki Mostow. Woiewodztwa Mińsk. Ignacy Ratyński. Iozef Zaiarski. Tadeusz Littawor Aramowicz. Michał Przysiecki. Tadeusz Gzowski. Ignacy Świętorzecki. Iozef Gzowski. Iozef Strąkowski. Adam Nowodworski. Wawrzeniec Puzinowski. Adam Gordziałowski. Andrzej Ołędzki. Felicjan Przedziecki. Stanisław Świętorzecki. Tadeusz Kossakowski. Antoni Moczydłowski. Andrzej Szklenik. Marcin Narymunt Waszkiewicz. Waleryan Baka. Antoni Odyniec. Iakub Kniarz Iuriewicz. Tadeusz z Iaxow Bykowski. Felicjan Przedziecki. Antoni z Proszanki Barankow Proszyński Podstar. Wdztwa Mińsk. Hippolitt Ratyński. Stanisław z Żubna Hercyk. Antoni Pollewicz Jamontt. Marcin Korroczycki Kozakiewicz. Michał Kościuszko Waluzynicz. Leon Ialbrzyk Wyszynski Ssta Kuszel. Ludwik Plewako. Tadeusz Steckiewicz. Ian Plewako. Iozafat Bogusław. Michał Kordziecki. Iakub Iesman. Szczepan Komorowski. Maciej Korczyk. Ignacy Chocianowicz. Michał Czernicki. Iozef Odyniec. Stanisław Kostrowicki Skarb. Ptu Rzeczyckiego.

Powiat Mozyrski.

Rafał Alojzy Oskierka Marszałek Ptu Mozyrsk. Antonin Młodowski Biskup Turowski, Koadiutor Piński. Tomasz Ipohorski Lenkiewicz Stoln. Ptu Mozyrsk. Ssta Hrabn: Ian Oskierka Poseł Ptu Mozyr. Antoni Oskierka Starosta Miedzioł. Poseł Ptu Mozyr. Stanisław Ieliński Koniuszy y Poseł Ptu Mozyr. Ssta Boryskowski. Bogusław Wolbek Pisarz Grodz. Mozyr: y Poseł. Iozef Paweł Zudra Krayczy y Poseł Ptu Mozyr: Iozef Krecz S. Por: Ioachim Korsak Rotm: Ptu Mozyr: Marcin Ieliński Ssta Zachowicki. Michał Hieronim Darcwski. Michał Zaleski. Alexander Hruziewicz. Stanisław Fossowicz. Ioachim Obuchowicz Stol: Mozyr: Iozef Czulkiewicz. Wiktory Romanowski. Antoni Grazny.

Powiat Rzeczycki.

Kazimierz na Halcu Chalecki Pułkow: y Poseł Ptu Rzeczyck: Leon Kiełczewski Podst: y Poseł Ptu Rzeczyck: Michał Pruszanowski Podcz: Ptu Rzeczyck: Franciszek z Sieciłowicz Szelutta Cześ: Ptu Rzeczyck: Antoni Pruszanowski Surr: y Poseł Ptu Rzeczyck: Michał Rokicki R. W. X. Lit. Alexander Wołk Lewonowicz Krayczy y Poseł Ptu Rzeczyck: Ierzy Skoryna Poseł Ptu Rzeczyck: Michał Pokroszyński Poseł Ptu Rzeczyck: Iozef na Chalcu Chalecki Podkom: Ptu Rzeczyck: Ian Korbaczewski. Romuald Poziemkowski. Bazyli Czerniawski. Tadeusz Muraszko Sędzia Kapturowy. Iozef Ian Iaworowski. Ian Muraszko. Michał Zolłtek. Szymon Moraczewski. Franciszek Imieniński. Iędrzey Korcun. Ian Berliński. Stefan Bułacki. Dyonizy Zboromirski.

Xięstwo Inflantskie.

Iozef Hylzen Kasztellan Xięstwa Inflant: Iozef Plater Sądowy Inflantski, Duneb: Starosta y Poseł. Kazimierz Plater Wwdzic Mściław: y Poseł Xięstwa Inflant: Iustynian Hylzen Wwdzic Miński Starosta Marynaws: y Poseł Xięstwa Inflant: Stanisław Przedziecki Ssta Iesimowski Poseł Xięstwa Inflantsk: Michał Przedziecki Referendarzyc W. X. Lit. Poseł Xięstwa Inflants: Ian Zyberk Starosta Bolnicki Poseł Xięstwa Inflant: Iozef Zyberk Ssta Talicki Poseł Xięstwa Inflant: Paweł Bułharyn Reg: Skarbowy W. X. L. Poseł z Xięstwa Infl: Elias Kublicki Poseł Xięst: Inflant: M: Hieronim Mohl Oboźnic Xięstwa Inflant: y Poseł. Alexander Buynicki Poseł Infl: Iozef Iodko Skarbn: y Poseł Xięst: Inflant: Andrzej Karnicki Łowczy y Poseł Infl: Bonifacy Beni-

sławski Poseł Xięst: Infi: Felicyan Ryk Poseł Xięstwa Infi: Marcin Benisławski Poseł Xięst: Infi: Antoni Ryk Poseł Xięst: Infi: Ian Szadurski Stolnik y Podst: Grodz: Xięst: Infi: Michał Weysenhoff Pisarz Grodz: Infi: Ian Kazimierz z Wiślina Zyberk Rakan: y Ława: Ssta. Iozef Weysenhoff Czest: Xięst: Infi: August Plater Woiewo-
dzic Mécisławski.

Woiewodztwo Czerniechowskie.

Piotr Miącyński Woiewoda y Generał Ziem Czerniechowskich. Franciszek Leduchowski Ssta Sąd: Włodzimir: Poseł Woiewodztwa Czerniechów: Dymitr Xiążę z Prussow Iabłonowski Ssta Kowelski, Poseł Woiewodztwa Czerniechów: Antoni Bożeniec Ielowski Chor: Ptu Nowogr: y Poseł Woiewodztwa Czer: M. D. Xiążę Korybut Woronicki. Franciszek Nowina Złotnicki Podcz: Nowogr: Sąd: Gr: Grab: Poseł Woiewodztwa Czerniech: Piotr Lubicz Gostyński Podst: y Poseł Woiewodztwa Czern: Ignacy Piotr Cieszkowski Łowczy y Poseł Woiewodztwa Czerniech: Stanisław Orański Podcz: y Poseł Woiewodztwa Czern: Konstanty na Iwaniczach Iwanicki Poseł Woiewodztwa Czern: Antoni z Piętk Sobolewski Czest: Nowogr: Poseł Woiewodztwa Czern: Rafał z Pięściorog Pięściorowski Pisarz Grodz: Włodz: Poseł Woiewodztwa Czern: Arnolf Radzimiński Starosta Dymitrowski Poseł Woiewodztwa Czer: Adam Ledochowski Staroście Włod: Poseł Woiewodztwa Czern: Paweł Dogiel Cyryna Sędzic Ziem: Nowogr: Poseł Woiewodztwa Czern: Eligiusz Prazmowski Staroście Maszczonow-

ski. Iozef z Kozarzewa Borzęcki Stolnik Nowogr: Tomasz Szeluta Markos. Onufry Rokicki. Mikołay Kar-ski. Dymitr Brzozowski. Franciszek Kozłowski. Paweł Telecki. Ignacy Tyszkiewicz. Ian Skoczylas Piasecki. Władysław Ciołkowski. Iozef Splawski.

Na ktore Suffragia nasze Nayiaśnieyszemu Stanisławowi Augustowi od nas nowo obranemu Krolowi Imci Polskiemu, Wielkiemu Xiążęciu Litewskiemu, Ruskiemu, Pruskiemu, Mazowieckiemu, Żmudzkiemu, Kiiowskiemu, Wołyńskiemu, Podolskiemu, Podlaskiemu, Inflant-skiemu, Smoleńskiemu, Siewierskiemu, Czerniechowskiemu, &c. &c. &c. zgodnie y iednostaynie ofiarowane, my wzywż mianowani pomienionych Woiewodztw Koronnych y W. X. Lit. także y Państw do nich należących, obywatelę, nietylko naszym, ale y pozostałych w domach braci naszych imieniem, *modo quo supra*, podpisaliśmy się.

Iozef Sosnowski Pisarz W. W. X. Litewsk. Marszałek Koła Rycerskiego.

Ian Szadurski Stolnik y Vice-Starosta Grodzki Xięstwa Inflantskiego Sekretarz Seymu Elekcyi.

Finis Interregni.

PRAWA Y KONSTYTUCYJE

ZA PANOWANIA

STANISŁAWA AUGUSTA

(1764 — 1768.)

DENUNTIATIO

REGIS CORONATI STANISŁAI AUGUSTI.

STANISLAUS AUGUSTUS

Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, et Czerniechoviae.

Omnibus in universum Regni nostri Ducibus, Principibus, Comitibus, Baronibus, spiritualibus et saecularibus, Archi-Episcopis, Episcopis, Palatinis, Castellanis, Capitaneis, Dignitariis, Officialibus, Judicibus, ac eorum Vices-Gerentibus, tum Pro-Consulibus, Consulibus, ac quibusvis aliis Regni nostri et Magni Ducatus Lithuaniae Magistratibus, aut eorum locum tenentibus, cae-

terisque cujuscunque conditionis hominibus, ad quorum notitiam hae nostrae pervenerint literae, sincero et fideliter Nobis dilectis, gratiam nostram Regiam. Sincere et fideliter Nobis dilecti. Cum praeter spem et ultra studia nostra de patria ita merendi, Deo, per quem Reges regnant, sic volente, studiis Ampplissimorum Regni Ordinum unanimiter in personam nostram concurrentibus ad capessenda Regni hujus scepra vocati, et liberis electoris populi suffragiis in Comitibus Electionis Varsaviae in diem vigesimam septimam Augusti designatis, sub die septima Septembris e cive patriae in Regem renuntiati essemus, et praestito a Nobis in ecclesia insigni Collegiata Varsaviensi Divi Joannis Baptistae solenni in pacta-conventa jurejurando, publicum Electionis decretum ac diploma accepissemus, reliquum Nobis erat, ut praefixum per Comitibus Electionis hic Varsaviae Inauguratio-

L I T E R A E

JURAMENTI PRAESTITI

JUXTA FORMULAM IN ACTU ELECTIONIS DESCRIPTAM.

STANISLAUS AUGUSTUS

Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, et Czerniechoviae.

Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis. Quia in frequentia magna hominum in insigni ecclesia Collegiata Sancti Joannis Baptistae Varsaviensi, die vigesima quinta mensis Novembris anni praesentis, verbis conceptis ad Sacro-sancta Dei Evangelia, tale juramentum Ordinibus Regni et Magni Ducatus Lithuaniae praestitimus.

301
nis nostrae tempus, diem scilicet vigesimam quintam Novembris, expectaremus, quo ipsomet die in supra nominata insigni Collegiata Varsaviensi, praemisso et praestito prius ante altare majus in manibus Reverendissimi Domini Vladislai Lubieński Archi-Episcopi Gnesnensis, Primatis Primique Principis Regni et Magni Ducatus Lithuaniae, ex concepta formula actis Electionis nostrae inserta, de servandis et manutenendis juribus, privilegiis, libertatibus ecclesiasticis et saecularibus, privatis et publicis Regni, et Magni Ducatus Lithuaniae juramento, Sacro oleo uncti, et Regio diademate, quo Reges Poloniae ab antiquissimo tempore coronari solent, ritu Catholico-Romano, assistente Nuntio Apostolico, adstante et inspectante Senatu, Terrarumque Nuntiis, ac plurimis Dignitariis, Officialibus, et incolis Regni, insigniti et coronati sumus. Qua quidem Coronatione et Inauguratione nostra rite ac legitime peracta, jam quod Nobis et Reipublicae, universoque orbi Christiano faustum ac salutare sit, Deo auspice gubernacula Regni capessimus, et Nos regimini populi Divinitus traditi accinximus, recepto jam a praesentibus Dominis Senatoribus, aliisque Dignitariis et Officialibus Regni ac Magni Ducatus Lithuaniae, tum a civitatibus Cracoviensi, Posnaniensi, Vilnensi, Leopoliensi, Varsaviensi, Petricoviensi, Lublinensi, Wschovensi, compluribusque aliis, fidelitatis juramento. Quod ad notitiam omnium et singulorum deducendo, Sinceritates et Fidelitates Vestras, quarum interest, hortamur, illisque mandamus, ut hanc Inaugurationem nostram, libertatumque ac jurium factam a Nobis confirmationem, publice in civitatibus, oppidis, parochiis, et villis diebus forensibus, aut solennioribus per Praecones, literarumque harum in locis publicis affixionem, denuntiari ac publicari, et in acta publica referri eurent et faciant. Quod autem reliquum est, Sinceritates et Fidelitates Vestrae intermissa tempore Interregni Officia, aut munera sua (praestito prius quamprimum juramento) reassumant. Judicia tam Terrestria quam Castrensia, causarum tam Judicialium quam Officiorum, Tribunalis itidem Regni ordinaria, ac etiam civilia, et alia quaelibet, autoritate et sub nomine nostro aut titulo exercent, omniaque ea, quae vel ex legum praescripto, vel de more ac consuetudine ad illarum officia pertinent, jam facere incipiant, et jura tam antiqua, quam noviter sancita exequantur, dentque operam, ne jus et justitia, quae Regnorum summa praesidia sunt et firmamenta, diutius intermissa jaceant aut negligantur, pro gratia nostra, Officiorumque suorum debito. Datum Varsaviae in Comitibus felicis Coronationis nostrae. Die IV mensis Xbris anno Domini 1764, Regni vero nostri primo.

Ad mandatum Sacrae Regiae Majestatis proprium.

Andreas Zamoycki Supremus Regni Cancellarius.

Ego Stanislaus Augustus Rex Poloniae, Magni Ducatus Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque, per omnes Regni Ordines utriusque gentis, tam Poloniae, quam Lithuaniae, caeterarumque Provinciarum Regno Poloniae, Magnoque Ducatui Lithuaniae annexarum et incorporatarum, communi consensu libere electus, spondeo ac Sancte juro Deo Omnipotenti ad haec Sancta Jesu Christi Evangelia, quod omnia jura, libertates, immunitates, privilegia publica et privata, juri communi utriusque gentis et libertatibus non contraria, ecclesiasticas et saeculares, ecclesiis Catholicis Romanis, Principibus, Baronibus, nobilibus, civibus, incolis et quibuslibet personis, cujuscunque status et conditionis existentibus, per Divos Praedecessores Meos Reges, et quoscunque Principes Regni Poloniae, et Magni Ducatus Lithuaniae, praesertim vero Casimirum Antiquum, Ludovicum Loiz nuncupatum, Vladislavum I Jagellonem dictum, Fratremque ejus Vitoldum M. D. Lit. Ducem, Vladislavum II Jagellonis Filium, Casimirum III Jagellonidem, Joannem Albertum, Alexandrum, Sigismundum I, Sigismundum II Augustum, Henricum, Stephanum, Sigismundum III, Vladislavum IV, Joannem Casimirum, Michaellem, Joannem III, Augustum II et Augustum III Reges Poloniae, et Magnos Duces Lithuaniae, juste et legitime datas, quae congruunt cum pactis conventis, a Nobismet juratis, tum pacta per Ordines Regni et M. D. L. Mihi tradita manutenebo, observabo, custodiam et adimplebo, in omnibus conditionibus, articulis et punctis in ijsdem expressis. Pacem quoque et tranquillitatem inter dissidentes in religione Christiana tuebor, manutenebo, nec ullo modo vel jurisdictione nostra, vel Officiorum nostrorum, et Statutum quorumvis autoritate quemquam affici, opprimique causa religionis permittam, nec ipse afficiam vel opprimam, ac ea, quae in Electione nostra Varsaviensi consti-

tuta sunt, et quae in Conventione Coronationis constituentur, manutenebo, iisque satisfaciam. Omnia illicite a Regno Magnoque Ducatu Lithuaniae, et Dominijs eorundem quocunque modo alienata, vel bello, vel quovis alio modo distracta, ad proprietatem ejusdem Regni Poloniae, et Magni Ducatus Lithuaniae pro posse, ad mentem pactorum conventorum, aggregabo, terminosque Regni et Magni Ducatus Lithuaniae non minuam, sed defendam, et potius favente Deo dilatare curabo. Justitiam omnibus incolis Regni, juxta jura publica, in omnibus Dominijs constitutam, absque omnibus dilationibus et prorogationibus, administrabo, nullo etiam sanguinis nostri respectu habito. In dispensatione quoque distributivae justitiae non Me alligabo solummodo ad affectum et propensionem naturalem sanguinis, sed ipsam bene meritorum rationem prae oculis et corde habebō, in disponendis occurrentibus Officijs et beneficijs Reipublicae. Et si (quod absit) in aliquo juramentum Meum hocce violavero, tunc in eo casu ad mentem constitutionis 1609, incolae Regni et M. D. Lit. a fide et obedientia Nobis praestanda dispensantur. Sic Me Deus adjuvet, et haec Sancta Christi Evangelia.

De quo quidem juramento nostro a Nobis praestito, ut omnibus, quorum interest, constaret, literas hasce nostras manu nostra subscripsimus, sigillumque Regni nostri appendi jussimus. Actum et datum Varsaviae in Conventu felicis Coronationis nostrae, die 3tia Decembris, anno Domini millesimo, septingentesimo, sexagesimo quarto.

Stanislaus Augustus Rex.

CONFIRMATIO

GENERALIS JURIORUM.

In Nomine Domini Amen.

NOS STANISLAUS AUGUSTUS

Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, et Czerniechoviae.

Significamus testatumque facimus hisce literis nostris, quorum interest, universis et singulis, tam praesentibus, quam futuris, horum notitiam habituris. Cum omnipotentis Dei gratia, ac liberrimarum gentium Regni Poloniae, et Magni Ducatus Lithuaniae, spontaneis suffragiis, ad thronum hujus Regni elevati, et sacro diademate insigniti sumus: primam ac praecipuam imponi Nobis necessitatem conspicimus, ut studia Statuum Serenissimae hujus Reipublicae hactenus in Nos collata, favoribus gratissimi animi nostri palam etiam profiteamur, testificemurque. Et licet nullis literarum monumentis

tanta inest fides, quantam pectori nostro Regio virtus et innatus erga communem hanc patriam insculpsit amor; tamen, ne quid a veteri instituto, laudabilique Serenissimorum Antecessorum nostrorum exemplo in Nobis desiderari videatur, scripto id cavemus, quod re ipsa sanctissime observare, tueri, et manutenebo spondimus; tum, Sacramento jurisjurandi a Nobis solenniter praestito, promissimus; ac propterea sponte nostra, ac animo deliberato morem et consuetudinem Divorum Antecessorum nostrorum et Regum Poloniae, et Magnorum Ducum Lithuaniae insequentes, omnia privilegia, donationes, inscriptiones, advitalitates, libertates, praerogativas, et immunitates Regni Poloniae, et Magni Ducatus Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque, ut et in specie Ducalis Prussiae, Lemburgi et Bitoviae, juxta jura sua, (quo nomine confirmationem nostram, ad normam a Divis Antecessoribus editam, ex Cancellaria nostra extrahere, et constitutionibus modernis Conventus inserere jussimus) ac aliarum Provinciarum ijs annexarum, conjunctim aut separatim ipsis concessas, ecclesiasticas, et saeculares, publicarumque, ac privatarum personarum cujuscunque status, conditionis, aut sexus existentium, civitatum ac locorum quorumcunque per Antecessores nostros Reges Poloniae, et Magnos Duces Lithuaniae, ac Terrarum ijs conjunctarum, Principes, Duces, ac Dominos, tam in toto, quam in parte, praesertim vero Casimirum Magnum, Ludovicum Loiz nuncupatum, Vladislaum Secundum Jagellonem dictum, Fratremque Ejus Vittoldum, et Sigismundum, Magnos Duces Lithuaniae, Vladislaum Tertium, Casimirum Tertium, Jagellonis Filios, Ioannem Albertum, Alexandrum, Sigismundum Primum, Sigismundum Secundum Augustum, Henricum, Stephanum, ac Sigismundum Tertium et Vladislaum Quartum, Joannem Casimirum, Michaelem, Joannem Tertium, Augustum Secundum, ac Augustum Tertium, Reges Poloniae, et Magnos Duces Lithuaniae; ac etiam per Magistratus Prussiae atque Archi-Episcopos, Episcopos, Magistros, et Praeceptores antiquos Livoniae, necnon Duces, Principes, ac Dominos Terrarum Russiae et Masoviae, juste et legitime concessas et emanatas, ac juri communi utriusque gentis non contrarias; item jura, leges et statuta, constitutiones, Judicia Tribunalis, et alia ultimae instantiae, ac decreta, libertates ac immunitates in Conventibus Generalibus quibuslibet ordinationes latas atque sancitas, nominatim autem libertates ac leges in Conventu Electiois Henrici Regis, ac in Conventu Andrejoviensi, et Coronatione Regis Stephani, constitutionesque in Coronatione Sigismundi Tertij laudatas; ac denique leges in Comitibus Convocationis ultimariae sub Confoederatione, et quae in praesentibus Comitibus Coronationis sancientur, et Nobis exhibebuntur; ita tamen, ut nec

304

305

specialitas generalitati, nec generalitas specialitati deroget, ratificandas, et firmiter manutenebimus, tum etiam conditiones, seu pacta nostra cum Ordinibus stipulata, in omnibus eorum punctis, articulis, clausulis, conditionibus, approbanda, roboranda, et confirmanda esse duximus, prout praesentibus literis nostris ratificamus, manutenebimus, approbamus, roboramus, et confirmamus. Decernentes illas, et illa omnia, quae superius commemorata sunt, perpetuae, indubiae, ac inviolabilis firmitatis robor obtinere debere. Insuper verbo Regio spondemus et pollicemur, illas in praedictis earum punctis, articulis, clausulis, conditionibus firmiter, inconcussae, inviolabiliter tenere, observare; implere, et exequi, ac omnibus et singulis ex ijs satisfacere, cum effectu teneri et exequi facere. Pariter promittimus, assecuramus, ac in Nos recipimus, quod omnia per hostes finitimos injuste a Regno ac Magno Ducatu Lithuaniae, ac Dominijs eorundem, quocunque modo occupata, vel bello, vel quovis alio modo distracta, ad proprietatem et unitatem ejusdem Regni Poloniae, et Magni Ducatus Lithuaniae, tum Provinciarum ijs annexarum aggregabimus, neque fines Regni et Dominiorum nostrorum minuemus, sed pro viribus nostris proferemus, et dilatabimus. Quodsi aliquid contra libertates et immunitates, jura et privilegia praelibitorum Regni Poloniae, et Magni Ducatus Lithuaniae, ac caeterarum Provinciarum ijs annexarum faceremus, non servantes (quod absit) in toto vel in parte, id totum irritum ac inane, nulliusque momenti fore ac esse decernimus et pronuntiamus. Quod vero supra hisce literis, privilegia, libertates ecclesiasticas, cum caeteris confirmavimus, in juramento nostro Catholicas Romanas nominavimus, id nihil omnibus Ecclesijs Graecis, et privilegijs earundem obesse debet, imo eadem in suo robore conservamus, tum et articulo juramenti huic nequaquam derogare volumus, quod videlicet pacem et tranquillitatem inter dissidentes de religione tuebimur et manutenebimus, inconcussae, firmiter, inviolabiliter, et cum effectu Nos observaturos promittimus ac spondemus, juxta constitutiones et statuta Regni; jura quoque Terrarum Prussiae in omnibus manutenebimus, et in suo robore conservabimus. Vacantiasque omnes in Terris praedictis, juxta tenorem articuli in pactis nostris cum Republica inserti, ac de distribuendis vacantibus conclusi, conferemus, dantes insuper potestatem Cancellario et Vice-Cancellario Regni et Magni Ducatus Lithuaniae, ut has literas confirmationis generalis jurium, privilegiorum, et libertatum Regni et Magni Ducatus Lithuaniae, ac Terrarum ijs annexarum authentice sub Regni sigillo, Ordinibus, Terris, ac subditis nostris, qui eas requirerent, non expectato alio mandato nostro, uter vel alter eorum extradat. In cujus rei fidem literas hasce manu nostra subscripsimus, sigillumque Regni eis appendi jussimus. Datum Varsaviae in Conventu felicis Coronationis nostrae die 4 mensis

306

Decembris, anno Domini 1764 Regni vero nostri anno primo.

Praesentibus Reverendissimo, admodum Reverendis, Reverendis in Christo Patribus, Magnificis et Generosis, Reverendis, Venerabilibus, Genorosis ac Nobilibus:

Vladislae Pomian Lubieński Archi-Episcopo Gnesnen: Legato Nato, Regni nostri Poloniae ac Magni Ducatus Lithuaniae Primate Primoque Principe: Venceslao Sierakowski Archi-Episcopo Leopoliensi, Cajetano Soltyk Cracoviensi, Duce Severiae, Antonio Ostrowski Cujaviensi et Pomeraniae, Ignatio Massalski Vilnensi, Theodoro Duce Czartoryski Posnaniensi et Varsaviensi, Hieronymo Szeptycki Plocensi, Antonio Wollowicz Luceoriensi et Brestensi Lithuaniae, Joanne Łopaciński Samogitiae, Andrea Bajer Culmensi et Pomesaniae, Josepho Żaluzki Kijoviensi et Czernichoviae, Gabriele Wodziński Smolensciae, Episcopis; Antonio Jabłonowski Posnaniensi, Joanne Wielopolski Sandomiriensi, Palatinis; Michaele Massalski Castellano Vilnensi Supremo Exercituum Magni Ducatus Lithuaniae Duce; Ignatio Twardowski Calissiensis, Casimiro Dąbski Siradiensi, Palatinis; Thaddaeo Ogiński Castellano Trocensi, Thoma Soltyk Lanciensi, Antonio Dąbski Brzestensi Cujaviae, Andrea Zamoycki Inovladislaviensi, Augusto Duce Czartoryski Terrarum Russiae, Exercituum Regni Supremo Regimentario et Confoederationis Generalis Mareschalco, Josepho Ossoliński Volhyniae, Michaele Rzewuski Podoliae, Petro Sapieha Smolensciae, Alexandro Sapieha Polocensi Campestri Exercituum Magni Ducatus Lithuaniae Duce, Ignatio Cetner Belzensi, Josepho Podoski Plocensi, Josepho Dewoyna Solohub Witebscensi, Bernardo Gozdcki Podlachiae, Casimiro Granowski Ravensi, Constantino Plater Mściślaviensi, Michaele Czapski Mariaeburgensi, Paulo Mostowski Pomeraniae, Joanne Augusto Hilzen Minscensi, Francisco Szembek Livoniae, Petro Międzyński Czerniechoviensi, Palatinis; Josepho Mielżyński Posnaniensi, Matthia Soltyk Sandomiriensi, Rocho Zbiłewski Calissiensis, Josepho Starzeński Gnesnensi, Ioanne Mączyński Siradiensi, Thaddaeo Lipski Lanciensi, Paulo Dąbski Brestensi Cujaviae, Andrea Moszczeński Inovladislaviensi, Michaele Leduchowski Volhyniae, Thaddaeo Burzyński Smolensciae, Stanislae Sługocki Lublinski. Adamo Brzostowski Polocensi, Ignatio Zboński Plocensi, Michaele Suffczyński Cerscensi, Antonio Międzyński Podlachiae, Francisco Czapski Culmensi, Joanne Czarnecki Brachviensi, Josepho Hilzen Livoniae; tum Stanislae Chłapowski Mederecensi, Rocho Jabłonowski Vislicensi, Josepho Potkański Radomiensi, Alexandro Romer Zavichostensi, Antonio Morski Pracmiński, Stephano Kunicki Chelmensi, Xaverio Kochanowski Czechoviensi, Antonio Gajewski Naklensi, Edwardo Garczyński Rospienski, Antonio Zakrzewski Biechoviensi, Josepho Głębocki Krusviciensi, Josepho Jakliński Oświęcimensi, Adalberto Dąbski Kowalinski, Matthia Malczewski Santocensi, Basilio Walicki Sochaczewiensi, Matthia Soltyk Varsaviensi, Jacobo Zieliński Racięzensi, Joanne Rostworowski Zakrocymensi Joanne Nowosielski Ciechanoviensi, Ignatio Cieszkowski Livnensi, Castellanis Regni et Magni Ducatus Lithuaniae Senatoribus; Ignatio Ogiński Mareschalco, Michaele Duce Czartoryski Cancellario, Supremis Magni Ducatus Lithuaniae; Theodoro Wessel Regni, Gregorio Fleming Magni Ducatus Lithuaniae Supremis Thesaurariis. Josepho Duce Sanguszko Curiae Magni Ducatus Lithuaniae Mareschalco, Status Ministris; Josepho Suffski Supremo Regni Secretario, Episcopo Bolinensi Suffraganeo Posnaniensi, Gabriele Junosza Podoski Spirituali Regni, ecclesiae Cathedralis Cracoviensis Praeposito, Antonio Przędziecki Magni Ducatus Lithuaniae Saeculari, Referendariis; Casimiro Poniatowski Regni, et ex Palatinatu Belzensi, Stanislae Duce Radziwiłł Magni Ducatus Lithuaniae, Supremis Succamerariis; Rocho Kossowski Curiae Regni Thesaurario, ex Palatinatu Lanciensi, Francisco Lubomirski Regni, Andrea Ogiński Magni Ducatus Lithuaniae, Ensiferis, altero ex

307

Terra Sochaczowiensi, Hieronymo Wielopolski Regni, Michaelae Brzostowski Magni Ducatus Lithuaniae Stabulorum Praefectis, ac altero eorum Confoederationis ejusdem Ducatus Lit. Mareschalco, Adamo Łodzia Poniński Culinae Praefecto, Augusto Moszyński Dapifero, Felice Czacki Pocillatore Regni; Gervasio Oskierka Pincerna M. Ducatus Lit. ex Ducatu Livoniae, Stanisław Duce Czartoryski Regni, Antonio Zabiello Magni Ducatus Lithuaniae Venatoribus, Michaelae Lipski Spirituali Regni, Abbate Lubensi, Antonio Pac, Josepho Sosnowski, Antonio Tyzenhauz, Saecularibus Magni Ducatus Lithuaniae Supremis Notariis; intermedio eorum ex Palatinatu Brestensi Lithuaniae; et ultimo ex Districtu Grodnensi; Michaelae Ogiński Magni Ducatus Lithuaniae Campestri Notario, Stanisław Lubomirski Excubiarum Regni Praefecto, ex Palatinatu Sandomir. Casimiro Krasieński Regni, Leonardo Pocię Magni Ducatus Lithuan. Castrorum Metaribus; Friderico Comite Brühl Regni, Eustachio Potocki M. Ducatus Lit. Rei Armamentariae Praefectis; Philippo Wolodkiewicz Archi-Episcopo Metropolita Kijov. Haliciensi, et totius Russiae Prototroni, Episcopo Vlodimiriensi et Brestensi, Sylvestro Rudnicki Episcopo Luceoriensi et Ostrogieni, Exarcha totius Russiae, Smogorzewski Archi-Episcopo Połocensi; tum Leone Szepczycki Leopoliensi et Haliciensi, Metropolita Kijoviensis Coadjutore; Georgio Buhak Pincensi, Maximiliano Ryłko Chelmensi et Belzensi ritus Graeci Latino-Uniti Episcopis; Hilzen anteacto Episcopo Smolensciae, Joanne Dembowski Cujaviensi, Casimiro Rokitnicki Plocensi, Stephano Giedroń Białorusiensi Suffraganeis; Adamo Rzewuski Wągrowiensi, Ecclesiae Archi-Cathedralis Leopoliensis Cancellario; Vladislao Walknowski Trzemeszyniensi, Ecclesiae Cathedralis Posnaniensis Canonico, Adamo Przemborski Jędrzejowiensi Ecclesiae Cathedralis Cracoviensis Canonico, Abbatibus; Francisco Czerny Coronarum Regni Custode; Adamo Mniszek Curiae Regni Vexillifero, ex Palatinatu Russiae; Antonio Ważyński Magni Ducatus Lithuaniae Tribuno, ex Palatinatu Trocensi; Ignatio Comite Krasiecki Praemisiensis Cathedralis Ecclesiae Praeposito; Mathia Lubieński Archi-Cathedralis Gnesnensis Decano, et Cathedralis Cracoviensis; Christophoro Szembek Principe Praeposito Siedlunensi, et insignis Collegiatae Varsaviensis, Cypriano Wolicki Officiali Gedanensi, Pomeraniae, Archi-Diaconis; Andrea Młodziejowski Abbatiarum, Hebdoviensis Coadjutore, Czervinensi Administratore, Archi-Cathedralis Gnesnensis, Josepho Gorzeński Praeposito et Officiali Piliceni, Cathedralis Cracoviensis, Ferdinando Kicki Canonico Leopoliensi, Cathedralis Cujaviensis, Cancellariis Ecclesiarum; Felice Turcki Canonico Gnesnensi, Officiali Generali Varsaviensi, Praeposito, Michaelae Poniatowski Canonico Cracoviensi, Decani, Archi-Cathedralium Gnesnensium Coadjutore; Joanne Chrisostomo Kraiewski Instigatore Regni ex Palatinatu Plocensi, Stanisław Grodzicki Regni, Adamo Chmara Magni Ducatus Lithuaniae Vice-Instigatore, altero eorum ex Palatinatu Minscensi; Josepho Dunin Karwicki Regente Cancellariae Regni ex Palatinatu Sandomiriensi; Alexandro Skumin Tyszkiewicz Vilensi, Antonio Gielgud Twerensi. Civonibus, altero eorum ex Ducatu Samogitiae; Casimiro Narbut Lidensis, Casimiro Wołłowicz Slonimensis, Stephano Olendski Wołkowiscensis, Antonio Orzeszko Pincensis, Raphaelae Oskierka Mozyrensis, Districtum Mareshalcis; postremo eorum ex eodem Districtu; Nicolao Skurzewski Posnaniensi, ex Palatinatu Calissiensis; Joanne Horain Vileni, Georgio Jodko Lidensi, Districtu ex eodem, Antonio Potkański Sandomiriensi, Xaverio Sokolnicki Calissiensis, Josepho Łacki Brzestensi Cujaviae Palatinatu ex eodem, Antonio Wolski Inowladislaviensi, Palatinatu ex eodem, Josepho Podolski Dobrinensi, Thaddaeo Jundziłł Grodnensi, Antonio Dzedoszycki Haliciensi, Terra ex eadem, Carolo Saryusz Gompłiński Lanciensi, Stephano Słizień Slonimensi Districtu ex eodem, Thoma Dembowski Plocensi, Josepho Hurko Vitebscensi, Josepho Karczewski Czerscensi, Stanisław Sobolewski Varsaviensi, Josepho Wilczewski Viznensi Terra ex eadem, Josepho Wągrowzki Zakro-

308

309

czymensi, Jacobo Narzyski Ciechanowiensi, Terra ex eadem, Antonio Glinka Łomżensi, Terra ex eadem, Michaelae Krasieński Rożanensi, Stanisław Gadomski Sochaczowiensi, Terra ex eadem, Joanne Czapski Culmensi, Venceslao Bystram Pomeraniae, Antonio Chalecki Rzeczcycensi, Joanne Borch Livoniae, Ducatu ex eodem; Petro Gostyński Czernichoviae, Succamerariis; Stanisław Malachowski Sandecensi Palatinatu ex Cracoviensi, Ignatio Scypion Lidensi; Josepho Ossoliński Sandomiriensi, Friderico Josepho Moszyński Neokorczyński, Michaelae Swidziński Radomiensi, Terra ex Ravensi, Nicolao Malachowski Opoczniensi, Ignatio Zaluski Chęciniensi, Palatinatu ex Sandomiriensi, Gasparo Rogaliński Naklensi, Palatinatu ex Posnaniensi, Francisco Kwilecki Wschowensi, Palatinatu ex Posnaniensi, Stanisław Kossowski Siradiensi, Hyacintho Malachowski Petriciowiensi, utrisque Palatinatu ex Siradiensi, Adalberto Męciński Wielunensi Prozor Kownensi Districtu ex eodem, Mathia Łuszczewski Lanciensi, Theodoro Moszczeński Brestensi Cujaviae, Joanne Cajetano Iliński Zytomiriensi, ex Palatinatu Kijoviae, Ludovico Dąbski Inowladislaviensi, Josepho Mielżyński Radzieiowiensi, Adamo Duce Czartoryski Generali Podoliae, ex Palatinatu Russiae, Xaverio Branicki Haliciensi, Terra ex Zakroczymski, Francisco Ledochowski Wlodimiriensi, Joanne Zamoyski Lublinensi, Stephano Dembowski Plocensi, Joanne Hlebicki Jozowic Janzanensi, Bieleński Cerscensi Terra ex eadem; Joanne Rostkowski Wiznensi, Terra ex eadem, Mathia Szymanowski Wissogrodziensi, Josepho Młocki Zakroczymski, Terra ex eadem, Adamo Krasinski Ciechanowiensi, Stanisław Młodzianowski Rożanensi, Josepho Karczewski Livensi, Terra ex eadem, Thoma Ossoliński Nurensi, Alexandro Ossoliński Drohiciensi, Alexandro Butler Mielnicensi, Francisco Lanckoroński Ravensi, Terra ex eadem, Valeriano Łuszczewski Sochaczowiensi, Antonio Lasocki Gostinensi, Terra ex eadem, Nicolao Łopaciński Męcislaviensi, ex Palatinatu Smolensciae, Albrichto Duce Radziwiłł Rzeczcycensi, Francisco Czacki Novogrodziensi, Capitaneis Jurisdictionalibus, ultimo ex Palatinatu Czernichoviae, Ignatio Dąmbrowski Wilkomiriensi, Districtu ex eodem, Antonio Gorzeński Calissiensis, Martino Troianowski Stężyński, Andrea Święciecki Opoczniensi, Simone Dzierzbicki Lanciensi, Adamo Bielski Leopoliensi, Alexandro Morski Premysliensi, Antonio Borysławski Haliciensi, Jacobo Trembiński Urzędowiensi, Palatinatu ex Lublinensi, Nicolao Stadnicki Podoliae, Palatinatu ex eodem; Stanisław Dzierżek Busceni, Theodoro Szydłowski Varsaviensi, Stanisław Pruss Opacki Wiznensi, Ignatio Zambrazycki Łomżensi, Valeriano Pivnicki Culmensi Palatinatu ex eodem; Antonio Levald Gorski Rzeczcycensi, ex Palatinatu Mariaeburgensi; Josepho Przebendowski Palatinatu Pomeraniae, ex eodemque Vexilliferis; Romer Troceni, Palatinatu ex eodem; Mathia Szydłowski Zawskrzyniensi, ex Palatinatu Plocensi; Sigismundo Staniszewski Varsaviensi, Terra ex Cernensi; Antonio Nosarzewski Ciechanowiensi, Terra ex eadem; Francisco Slaski Nurensi, Terra ex eadem; Georgio Podczaski Gostinensi, Terra, ex eadem; Josepho Rutkowski Dobrinensi, Antonio Bagniewski Culmensi, Stanisław Jasiński Dirschaviensi, Judicibus Terrestribus, penultimis ex Palatinatu Culmensi, postremo ex Pomeraniae; Wołkowyci Grodnensi, Districtu ex eodem, Stanisław Walewski Siradiensi, Palatinatu ex eodem, Brochocki Brzeziński, ex Palatinatu Lanciensi, Joanne Pausza Kijoviensi, Palatinatu ex eodem, Michaelae Zielonka Leopoliensi, ex Palatinatu Russiae, Michaelae Burkowski Sanocensi, ex Palatinatu praedicto, Macario Kurdwanowski Lubaczewiensi, ex Palatinatu Belzensi, Joachim Littavor Chreptowicz Novogrodziensi, Palatinatu ex eodem, Antonio Strzembosz Zawskrzyniensi, ex Palatinatu Plocensi, Josepho Rogowski Varsaviensi, Leone Kuczyński Mielnicensi, ex Palatinatu Podlachiae. Adamo Lasocki Sochaczowiensi, ex Palatinatu Pomeraniae, Ludovico Orzeszko Pincensi, Districtu ex eodem, Dapiferis; Stanisław Dembiński Cracoviensi, Caelestino Czaplci Kijovensi, Palatinatu ex eodem, Antonio Bia-

310

311

łobocki Łucoviensi, ex Palatinatu Culmensi, Pio Boreyko Podoliae Palatinatu ex eodem, Adalberto Rakowski Terrae Wiznensis, Mariano Grzybowski Livenski, Terra ex eadem, Sebastiano Sienicki Mielnicensi, Terra ex eadem, Cajetano Hryniewiecki Districtu Laticzowiensi ex Ducatu Livoniae, Pocillatoribus, Gvidone Siedliski Premisliensi, ex Palatinatu Russiae, Alexandro Duce Czetwertyński Bracławiensi, ex Palatinatu eodem, Subjudicibus Terrestribus; Adamo Łacki Opoczniensi, Joanne Kobierzycki Siradiensi, Georgio Leparski Upitensi, Districtu ex eodem, Wysogied Smolensciae, Palatinatu ex eodem, Casimiro Łuska Vitebsceni, Palatinatu ex eodem, Victorino Kuczyński Drohiciensi, ex Palatinatu Podlachiae, Josepho Turcki Mielnicensi, Palatinatu ex eodem, Adamo Lenkiewicz Mozyriensi, Districtu ex eodem, Subdapiferis; Nicolao Rudomina Brasławiensi, Districtu ex eodem, Michaelae Miszewski Vissogrodziensi, Terra ex eadem, Andrea Dobiecki Districtu Chęciniensi, ex Ducatu Livoniae, Pincernis; Alexandro Łętowski Cracoviensi, Palatinatu ex eodem, Alexandro Taczanowski Siradiensi, ex Terra Vielunensi, Vincentio Zawsza Lanciensi, Bartoszewicz Orszanensi, Districtu ex eodem, Melchior Szymanowski Varsaviensi, Thoma Nowowiejski Vissogrodziensi, Terra ex eodem, Martino Łopuski Drohiciensi, Terra ex eadem, Valentino Sienicki Bielsceni, Terra ex eadem, Thoma Dłuski Lublinensi, ex Palatinatu Culmensi, Casimiro Jezierski Vendensi, ex Palatinatu Pomeraniae, Venatoribus; Morsztyn Skotnicensi, Dembiński Volbromensi; Siemiński Nosoviensi, ex Palatinatu Cracoviensi, Friderico Dunin Zatoriensi, Przebądowski Mirachoviensi, ex Ducatibus Oswiecimensi et Zatoriensi, Chodkiewicz Vielonensi, et Colonello Confoederationis Ducatus Lithuaniae ex Palatinatu Vileni, Oskierka Miadziolensi, Kocioł Markoviensi, ex Districtu Oszmianensi, Billewicz Loycieviensi ex Districtu Wilkomiriensi, Strutyński Szakinoviensi, ex Districtu Brasławiensi, Romer Tyraviensi, ex Palatinatu Sandomiriensi, Mycielski Osinensi, Poniński Kōpaniceni, ex Palat. Calissiensis, Mich. Radoszewski Schadkov. ex Palat. Sierad. Billewicz Woyniucen. ex Ducatu Samogitiae, Borzęcki Dolhanensi, Łoś Wysiniensi, ex Palatinatu Russiae, Skarbek Sołotvinensi, Kurdwanowski Baranoviensi, ex Terra Haliciensi, Komorowski Ochożnensi Terra ex Chelmensi, Olizar Sinniceni, ex Palatinatu Volhyniae, Kicki Oknizensi, ex Palatinatu Podoliae, Szumlański Rakoveceni, Palatinatu ex eodem, Moczyński Inowlodensi ex Palatinatu Lublinensi; Korsak Sniotwiensi, ex Palatinatu Połoceni, Granowski Tarnogurensi, Mir. Wilkoviensi et Generali, ex Palatinatu Belzensi, Niesiołowski Cyrynceni, ex Palatinatu Novogrodziensi, Tyszkiewicz Strzałkoviensi ex Districtu Wołkowiscensi, Anton. Malachowski Ostrołęczeni, ex Terra Łomżeni, Casimiro Korytowski Graboviensi, Joanne Dąbski Kłodaviensi, ex Palatinatu Culmensi, Ciechanowiecki Chosłaviensi, Poniatowski Uszpoliensi, ex Palatinatu Męcislaviensi, Antonio Kczewski Straszewiensi, ex Palatinatu Mariaeburgensi, Czosnowski Ulanoviensi, Comite Krasiecki, Duce Janussio Czetwertyński Daniczewiensi, ex Palatinatu Bracławiensi, Simone Kicki Subovidzka, Constantino Nowowiejski Bernensi, Jacobo Tucholka Jasineceni, ex Palatinatu Pomeraniae, Kłokocki Kołaczewiensi, ex Palatinatu Mińsceni, Zyberg Rakacynceni, ex Ducatu Livoniae, Principe Woroniecki, Mycielski Lubiatoviensi, ex Palatinatu Czerniechoviae, Casimiro Lubieński Leloviensi, Elia Wodzicki Stobniceni, Francisco Wodzicki Gryboviensi, Miaskowski Gnesnensi, Casimiro Raczynski Czerwonogrodziensi ex Palatinatu Posnaniensi, Felice Sołtyk Zwinogrodziensi, Ignatio Potocki Glinianensi, Philippo Nerio Szaniawski Kąkolovniceni, Potocki Leżajsceni, Ogiński Przecieleni, Augusto Sułkowski Neoforiensi, Josepho Wielopolski Lanckoronensi, Alexandro Sułkowski Odolanoviensi, Francisko Sułkowski Cudnoviensi, Hieronymo Duce Sanguszko Czerkassiensis, Potocki Kanioviensi, Joanne Pac Zioliwiensi, Jablonowski Kowlensi, Severino Rzewuski Dolinensi, Capitaneis; Duce Radziwiłł Ordinato Kleceni, Francisco Wielopolski Margrabio Pinczoviensi,

312

Casimiro Tymowski Siradiensi Judice Castrensi Petriciowiensi, Casimiro Iliński Kijoviensi, Palatinatu ex eodem, Sumiński Dobrinensi, Terra ex eadem; Nicolao Piaskowski Vlodimiriensi, ex Palatinatu Volhyniae, Strawiński Staroduboviensi, Districtu ex eodem, Francisco Zienowicz Połocensi, Palatinatu ex eodem, Josepho Kaczanowski Wołkowisceni, Districtu ex eodem, Adalberto Chądzyński Rożanensi, ex Terra Nurensi, Ignatio Pruszanowski Rzeczcycensi, Districtu ex eodem, Tribunis; Mathia Sobolewski Varsaviensi, Victorino Karniewski Rożanensi, Terra ex eadem, Laurentio Działowski Culmensi, Palatinatu ex eodem, Notariis Terrestribus et Castrensis; Alexandro Kotkowski Cracoviensi, Palatinatu ex eodem, Demetrio Szumlański Kolomyesceni, Terra ex Haliciensi, Zagurski Vlodimiriensi, ex Palatinatu Volhyniae, Antonio Niewodowski Viznensi, Zieliński Żomżefski, Terra ex Rożanensi, Eusiferis, Antonio Sarnaeki Thesaurario Bielsceni, ex Palatinatu Pomeraniae, Staszkievicz Thesaurario Livoniae, ex Districtu Upitensi, Horain Arcium Plantatore Vileni, Palatinatu ex eodem, Narbut Lidensi, Districtu ex eodem, Antonio Buchowiecki Brestensi Lithuaniae, Palatinatu ex eodem, Stabulorum Praefectis; Joanne Hurko Castrorum Metatore Vitebsceni, Palatinatu ex eodem. Deodato Szukiewicz Excubiarum Praefecto Slonimensi, Districtu ex eodem, Worcell Haliciensi, Terra ex eadem, Chrapowicki, Staroduboviensi, Districtu ex eodem, Leone Swiękowski Vinniceni ex Palatinatu Bracławiensi, Vice-Capitaneis Castrensis; Koziębrodzki Judice Castrensi Haliciensi, Terra ex eadem, Leone Stecki Ovruceni, ex Palatinatu Kijoviae, Josepho Stecki Luceoriensi, ex Palatinatu Volhyniae, Casimiro Lipiński Cameneceni, ex Palatinatu Podoliae, Alexandro Wybicki Christburgensi, ex Palatinatu Mariaeburgensi, Notariis Castrensis; Skurzewski, Garceński, ex Palatinatu Calissiensis, Antonio Kossowski Regiminis Lancaalis ex Palatinatu Brestensi Cujaviae, Gasparo Lubomirski, ex Palatinatu Volhyniae, Staryzski ex Palatinatu Podoliae, Paulo Czapski ex Palatinatu Pomeraniae, Generalibus; Wiktor ex Palatinatu Cracoviensi, Kalinowski ex Palatinatu Sandomiriensi, Węglński ex Terra Chelmensi Colonellis; Poniatowski Rothmagistro ex Palatinatu Bracławiensi, Dłuski Capitaneo ex Palatinatu Lublinensi Exercituum Regni; Kietliński ex Palatinatu Sandomiriensi, Sobolewski ex Terra Varsaviensi, Succamerariis nostris; Chrisostomo Browiński Culmensi, Palatinatu ex eodem, Joanne Trembecki Dirschaviensi, Francisco Ciesleski Swiecceni, Michaelae Lniski Dirschaviensi, Stanisław Czarliński Swiecceni, Joanne Jezierski Mirachoviensi, Georgio Prądzyński Tucholiensi, Assessoribus Terrestribus, ex Palatinatu Pomeraniae; Joanne Mazowiecki Dobrinensi, ex Palatinatu Culmensi, Antonio Tokarski Culmensi, Palatinatu ex eodem Regentibus Terrestribus; Modliński Zuppario Cujaviensi, ex Palatinatu Inowladislaviensi, Francisco Zaremba Siradiensi, Nicolao Godlewski Nurensi, Camerariis Terrestribus; Ignatio Konarski Culmensi, ex Palatinatu Pomeraniae, Walewski Lanciensi, Palatinatu ex eodem, Bniński Szremeni ex Palatinatu Calissiensis, Michaelae Trzeński Dobrinensi, ex Palatinatu Culmensi, Niszczeycki Racięzensi ex Palatinatu Plocensi, Cieszkowski Livensi, ex Palatinatu Czerniechoviae Castellandis; Joachim et Raphaelae Comitibus Tarnowskich, Michaelae Przedziecki Referendaria Magni Ducatus Lithuaniae, ex Ducatu Livoniae, Josepho Wielopolski Vexilliferida Regni, Duce Czartoryski Regni ex Terra Varsaviensi, Zabiello Magni Ducatus Lithuaniae ex Districtu Coveni, Venatoridis; Ożarowski Castrorum Regni Metatorida ex Palatinatu Cracoviensi, Radoliński Calissiensis, Pal. ex eodem, Niemierzyc Kijoviensi, Palatinatu ex eodem, Carolo Wodziński Livensi, Chalecki Rzeczcyceni, Districtu ex eodem Succamerariis; Męciński Capitaneida Vielunensi, Terra ex eadem, Georgio Kalekstein Vexilliferida Culmensi, ex Palatinatu Mariaeburgensi, Dunin Pocillatorida Brzeziński ex Palatinatu Lanciensi, Galimski Tribunida Orszanensi, Districtu ex eodem, Ośniałowski Ensiferida Dobrinensi, Terra ex eadem, Ignatio Pivnicki, Thoma Wyczechow'

313

ski, Antonio Kleszczyński Assessoriis Terrestribus Culmensibus ex Palatinatu Mariaeburgensi; Theodoro Działowski Notarida Terrestri Culmensi, ex eodem Palatinatu, ut et aliis numerosissime pro Generali felicitis Coronationis nostrae Conventu congregatis Dignitariis, Nuntiis Terrestribus, Praelatis, Canonicis, Officialibus, ac Nobilibus; necnon civitatum Cracoviensis, Posnaniensis, Vilmensis, Sandomiriensis, Leopoliensis, Petricoviensis, Lublinskiensis, Wschowensis et Varsaviensis Delegatis; civitatum Terrarum Prussiae, Gedanensis, Elbingensis, Thorunensis, et Mariaeburgensis, Residentibus, ad Curiam nostram Secretariis, caeterisque quamplurimis personis, Secretariis, et Alicis nostris.

Stanislaus Augustus Rex.

KONSTITUCYE

SEYMU WALNEGO KORONACYI KROLA IMCI,
dnia 3 miesiąca Grudnia roku Pańskiego 1764.

W Imię Pańskie, Amen.

STANISŁAW AUGUST

z Bożej łaski Krol Polski, Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kiiowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smoleński, Siewierski, y Czerniechowski.

1. Wszem wobec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, oznajmujemy, iż gdy osobliwszą Opatrznością łaskawey woli Boskiej, która Wszemmocnością swoją ku wybraniu naszemu na tron Polski, iednomyślną w całym narodzie naszym sprawiła, y za błogosławieństwem swoim widocznym, iednostaynym zewoleniem Stanow to zrzadziła, abyśmy w Warszawie, nie zieżdżając na ten raz do Krakowa, obrządkiem Kościoła Świętego Katolickiego na Krola namaszczeni, y zwyczajną koroną tegoż Krolestwa ukoronowani byli; co dnia 25 Listopada przez Nayprzewielebniejszego w Bogu Władysława Łubińskiego Arcy-Biskupa Gnieźnieńskiego, Xiążęcia Prymasa Korony Polskiej, y Wiel. Xięstwa Litewskiego w przytomności Senatu, Ministrów, Dygnitarzow, Urzędnikow, y obywatelow obojga narodow licznie zgromadzonych, iest wykonano; zaczym My także dopełniając z osoby naszej to wszystko cośmy na Seymie Electionis przez pacta conventa tej Rzeczypospolitey przyrzekli, y obowiązkiem przysięgi ztwardzili, za zgodą wszech Stanow Rzeczypospolitey w związku trwającej, na ten Seym Koronacyi naszej zgromadzonych, stanowimy.

Acta Interregn.

2. Ustawy Rzeczypospolitey w Bezkrolewiu na Seymach Konwokacyinym pierwszym, y Elekcyinym drugim, ponieważ te są zupełney ważności y mocy, co y inne ustawy w czasie Seymow wszystkich in plenis Ordinibus przez Stany zgromadzone zdziałane; przeto one w swej nie naruszonej natury swojej istocie zachowujemy, y na zawsze mieć chcemy; tudzież pacta con-

venta między Nami, a Stanami obojga narodow umowione, y przez Nas poprzysiężone, nienaruszenie ztrzymać przyrzekamy. Acta sub Interregno Konfederacyi Generalnych Koronney y W. X. Lit., in toto potwierdzamy. Sądow Kapturowych dekreta prawu nieprzeciwne, lecz w granicach opisu dawniejszych Konfederacyi, y obmowie konstytucyi Seymu Konfederacyjnego 1764 tit. o Kapturach poczynione, approbujemy. A te sprawy, które processem kapturowym zakończone, dla ustania tej Iurydykcyi, eksekucyi swych dekretow nie doszły, aby w Grodzie onego Woiewodztwa, Ziemi, lub Powiatu indilate eksekwowane były, stanowimy. Rozpoczętych zaś, a niedokończonych tamże spraw, in foro causis lege praescripto, rozsądzenie z osobnego rejestru przed innemi sprawami, zostawujemy.

Złączenie Konfederacyi obojga narodow.

3. Gdy Konfederacye Generalne obojga narodow przy dostoięństwie naszym, celem iedynym ugruntowania religii Rzymskiej Katolickiej, praw, wolności, swobod oyczystych, z sobą złączone y zprzymierzone, do ubezpieczenia praemissum naygruntowniejszą są twierdzą; zaczym na utrzymanie tego wszystkiego, actum koniunkcyi Konfederacyi Lit. z Koronną, y oświadczone w niej chwalebne dla dobra publicznego przedsięwzięcia potwierdzając, onę w terażniejszą konstytucyą inserować zlecamy. A ponieważ actus Konfederacyi Generalney W. X. Lit. mocą y powagą Convocationis, y terażniejszego Coronationis, Seymow, wspoły z Koronnemi dostatecznie są utwierdzone, zaczym wszystkie tychże Konfederacyi Generalnych, tak Koronney, iako y W. X. Lit. sancita y dekreta, za mocne y nieporuszone lege praesenti censendo, ażeby suum inviolabile robur, y należyte iudicatum miały dopełnienie, autoritate omnium Ordinum, mieć chcemy.

Odesłane dekretem teyże Konfederacyi Generalney W. X. Lit. ad resolutionem et decisionem omnium Ordinum pretensye, iako to: o wybierane per tractum possessyi Xiążąt Radziwiłłow z ekonomii Szawelskiej podymne; a akcyzę w mieście Słucku y Kopylu, do czasu tylko stante hostico, na garnizon Słucki pozwoloną, od roku tysiąc siedmset siedmnastego ad privatus usus perceptowaną, a teraz za dekretem Generalney Konfederacyi W. X. L. przez naznaczonych ad id opus Urzędnikow Sądowych zwerfikowaną; o reprodukcya oryginalnych cyrkumskrypcyi ordynacyi Nieświezkiej y Olyckiej in anonimite w konstytucyą anni 1589 wprowadzonej, dla uwiadomienia, iezeli w niej zgodne z prawami oyczystymi zawierają się postanowienia; oraz dalsze względem Xcia Karola Radziwiłła wyroki dekretu Konfederacyi Generalney W. X. Lit. na dniu szesnastym Augusta w roku terażniejszym 1764 w Grodzie ferowanego, także ad resolutionem zupełnych Stanow zostawione, że dla szczupłości czasu et ob-

315

ingruentiam innych interessow na terażniejszym Seymie decydowane y ułatwione być nie mogły, do przyszłego Seymu odkładamy.

A że odzyskanie archivi et mobilium Xiążąt Radziwiłłow z Nieświeża, Słucka, y innych dobr przez Xcia Karola Radziwiłła wywiezionych, rownie pro sorte minorennis Xiążęcia Hieronima Radziwiłła Woiewodzica Wileńskiego należących, Wielmożnym y Urodzonym tutorom y kuratorom tychże Xiążąt, dekretami Konfederacyi Generalnych Koronney y W. X. L. iest zalecone, eo magis, że in hocce archivo documenta authentica unionis Xięstwa Lit. z Koronną Polską, y inne prawa y przywileie Prowincyi W. X. L. służące znajdują się; exinde za dowiedzeniem się, gdzieby były zawieszony y złożony, ad recuperationem onych omni meliori modo dopomodz, y powagę naszą Krolewską interponere deklarujemy.

A ponieważ ciż WW. y UU. tutores et curatores nie mając żadnych dotąd ad manus dokumentow, creditoribus et praetensoribus Radzivilianis w Sądach Konfederacyi Generalney W. X. Lit. odpowiadać, y dobr onych bronić nie mogli: z tych przyczyn za wszelkie wypadłe w tychże Sądach iudicata nie mają być iednym com responsables: owszem wolno będzie tak WW. y UU. tutorom y kuratorom Xiążąt Radziwiłłow, iako też y samym dziedzicom, iezeliby na ktorey dług lub pretensyą w Konfederackich Sądach iuz rozsądzoną kwit wynalazł się, lub słuszną reprobacyą pretensyi deduci mogła, z takowemi o zły przewod prawa in foro competenti rozprawić się, co iednak dekretem w tychże Sądach, za sprawiedliwymi cujuscunque tituli dokumentami y opisami, oraz w słusznym pretensyach otrzymanym, ullo praetextu praepredicare nie ma. Akta Konfederacyi Generalnych Koronney y W. X. Lit. iako to: dekretow y sancitorum protokoly, oraz wszystkie tychże Konfederacyi actus iak się rozwiną y zakończą, do archiwow, Koronne do Koronnego, a Litewskie do Litewskiego Urodzeni Sekretarze y Regenci Konfederacyi Generalnych Koronney y W. X. Lit. in spatium roku, praevia z odebrania sibi danda a Custodibus archivorum quietatione, oddać mają. Maiąc oraz wzgląd, żeby zasługujący się oyczyznie sprawiedliwą meritorum odbierali nadgrode, in recompensam prac in publico obsequio Ur. Ignacego Strawińskiego Starosty naszego Słonimskiego, Sekretarza Generalney Konfederacyi W. X. L. dwadzieścia tysięcy złotych ze skarbu Litewskiego naznaczymy, które ażeby Kommissya skarbowa w roku blisko następującym z importancyi do siebie wchodzących, wypłaciła, zalecamy.

317 Akt przystąpienia Stanow zkonfederowanych W. X. Lit. do zkonfederowanych Stanow Koronnych.

Actum in Curia Regia Varsaviensi sub tempus moderni Interregni feria tertia post festum S. Francisci Confessoris proxima, anno Domini millesimo septingentesimo sexagesimo quarto.

816

Ad Officium actaque praesentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia, personaliter veniens Magnificus Jacobus Klembowski Tribunus Terrae Eucoviensis, Iudexque Capturalis Terrae praesentis Varsaviensis, eidem Officio actisque praesentibus Confoederationem Statum Regni et Magni Ducatus Lithuaniae in unum copulatae obtulit et ad ingrossandum porrexit, tenoris talis:

4. Większe daleko nad powszechny udział wyznać winniśmy Naywyższej Opatrzności dla nas dobrodzieystwa, że uspiołym y tak długo na własne przypadki bezczułym umysłem postawiła nayprzed oczy żywy obraz wszybskich, które nam bliskością upadku groziły, niebezpieczeństw, sprawiła chwalebna owę w synach oyczyzny o całość iey ducha troskliwość, wznieciła w sercach obywatelow przygaszoną o dobro publiczne gorliwość, a tak do przedsięwzięcia y wykonania zbawiennego dla Rzeczypospolitey dzieła przysposobionym, ukazała cel, do ktorego dążyć, zawady, które miać, pobudki, ktoremi biegu przyspieszać, utoronaną przez przodkow naszych mieliśmy drogę.

Tę właściwą Opatrzności dzielność uznaliśmy w początkowych Konfederacyi tak Koronney, iako y Prowincyi W. X. Litewskiego związkach, które w różności czasow y przyczyn zaczęte, różnością środków prowadzone, do iednego iednak publiczney szczęśliwości y ubezpieczenia powszechnego zmierzwały kresu.

Snował się w myślach każdego obraz powszechnego oyczyzny w dawniejszych Interregnach spustoszenia, pola odlogiem puszczone, wie y miasta z mieszkańcow wyzute, a częstokroć, w popioł obrocone, sprzęt domowy iuz to ku wygodzie, iuz ku rozkoszy, troskliwego gospodarza staraniem przysposobiony, albo gdzie za granicą chowany, albo w wnętrznościach ziemi utaiony, życia naostatki obywatelow w niepewności iutra zostające, prawa w księgach zamknięte, sądy milczące, y inne tysiączne z Bezkrolewem ztowarzyszone nieszczęśliwości.

Powiększały tę boiaźń zaiętrzone między obywatelami umysły, z których iedni do utrzymania zamysłow ambicyi, drudzy do wykonania zemsty, inni do nabycia podłych zyskow, takowych czasow oczekiwac zwykli.

Tak okropne Bezkrolewia skutki, iuz iuz przed oczy zbliżone, przerażały zatrwożone mieszkańców umysły; aliści gorliwe dobrze życzących przedsięwzięcia ścisłym Konfederacyi skrepowawszy się węzłem, oddaliły w samych początkach te z doświadczenia przewidziane dla oyczyzny przypadki, y natychmiast słodkiej używać z rozkoszą pozwoliły spokojności.

Podobniali uważać bez wewnętrznej nasycenia powszechnie kraiu obszernego, rownie y ludnego, uspokoienie? przywroczone prawom dawnym siły, zaszczerpione z nadzieją nowe założone przyszłych narodu porządkow fundamenta, a co większa ułatwioną drogę do szczęśliwey Krola Elekcyi, dzieła oyczyzny naszej nayszlachetniejszego.

Wszystkie iednak, iako są naypomyślniejsze czynienia naszego skutki, przewyższa ten, żeśmy

318

obrali Krolem tego, ktorego naywyższa Opatrzność zbiorem cnot y przymiotow, nad wysokość Maiestatu wyniesionych, do uznania bardziey, niżeli do wybrania podała.

Z tych y innych pobudek, my Stany zkonfederowane Duchowne y Swieckie Korony Polskiej y W. X. Lit. dotąd w szczegulnych tylko Prowincyi związkach zostaiące, łączemy się przy dostoieństwie Nayiaśniejszego Maiestatu I. K. M. P. n. Miłościwego w iedno zgromadzenie, powszechną całego narodu Konfederacyą sprawującą, ażebyśmy ściślejszym związkim skrupowani, im iednomyslniey, tym zdolniey opatrzli to, cokolwiek wolną Nayiaśniejszego Pana Elekcyą od szkodliwych machinacyi ubezpieczyć, Iego szczęśliwe do uporządzenia praw y porządkow oyczystych wspolne z Stanami Rzeczypospolitey zamysły wspierać, wzajemne oboyga narodow wewnętrzne y zewnętrzne bezpieczeństwo y spokojność powszechną gruntować y utwierdzać może. A w tey nierozdzielności terazniejszego Związku naszego, aż do zupełnego we wszystkim uspokojenia, że we wszystkich aktach publicznych, nie przerywając alternaty laski Seymowej dla Prowincyi Wielko-Polskiej na Seymie *Coronationis* przypadającej, trwać będziemy, niniejszym ziednoczenia się naszego instrumentem iak naysolenniey wzajemnie sobie, pod zaprzysiężonemi przez nas obowiązkami, przyrzekamy.

O którym Stanow zkonfederowanych Koronnych z Litewskimi ziednoczeniu, aby Krol Imię uwiadomiony został, oraz upewniony był o szczyrych intencyach naszych, że ten uspolony obydwóch Konfederacyi węzeł, ma cel *tuedae Majestatis et libertatis*, iako też inne dla dobra powszechnego wyżey założone, Imię PP. Posłow I. W. W. Zamoyskiego Inowrocł. Gozdzięgo Podlaskiego, Plattera Mściławskiego Woiewodow, Raczyńskiego Poznańskiego, y Kaliskiego, Małachowskiego Sieradzkiego, Łętowskiego Krakowskiego, Komorowskiego Chełmskiego, Sosnowskiego Pisarza W. X. Lit. Brześcińskiego, Tyzenhauza Pisarza W. W. X. Lit. Grodzieńskiego, Woiewodztw Ziemi y Powiatu Konfederacyi Marszałkow, z pomiędzy siebie do I. K. Mci wyznaczamy; którym instrukcyą rękami I. O. y I. W. Marszałkow Generalnych Konfederacyi naszych podpisana, dać przyrzekając, to nasze oświadczenie ziednoczenia Konfederacyi oboyga narodow iednomyslnie *in publica facie* Rzeczypospolitey uczynionego, podpisami rąk własnych stwierdzamy, *datum* w Warszawie r. 1764 miesiąca Septembra 15 dnia.

August Xiążę Czartoryski Marszałek Generalney Konfederacyi. Michał Brzostowski Koniuszy y Marszałek Generalney Konfederacyi Prowincyi W. X. Lit. Ian Wielopolski Woiewoda Sandomirski Koniuszy Konfederacyi Generalney. Ignacy Twardowski Woiewoda Käliski, Koniuszy Konfederacyi Generalney. Kazimierz Dąbski Woiewoda Sieradzki. Andrzej Zamoyski Woiewoda Inowrocławski. Ignacy Cetner Wda Belzki. Iozef Antoni Inosza Podoski Woiewoda Plocki, Koniuszy przysięgły Konfederacyi. Stan. Bernard Gozdzi

Woiewoda General Ziem Podlaskich. Paweł Hr. Mostowski Woiewoda Pomorski, Starosta Skarszewski, Marszałek Konfederacyi Woiewodztw y Ziem Pruskich. Roch Rola Zbiłewski Kasztellan Kaliski. Andrzej Mszczęński Kasztellan Inowrocławski, Koniuszy Konfederacyi. Stanisław Sługocki Kasztellan Lubelski, Koniuszy Konfederacyi. Antoni z Morska Morski Kasztellan Ziemi Przemyskiej, Koniuszy Konfederacyi. Xawery Korwin Kochanowski Kasztel. Czechowski, Koniuszy Konfederacyi. Alexander z Łętowa Łętowski, Łowczy y Marszałek Konfederacyi Woiewodztwa Krakowskiego. Ignacy Przebendowski, Pucki Mirachowski Starosta, Marszałek Konfederacyi Xięstwa Oświęcimskiego y Zatorskiego. Franciszek Czyż, Kracycz y Marszałek Konfederacyi Wdztwa Wileńskiego. Ian Antoni Horain Podkomorzy Wileński, Starosta Iałow. y Koniuszy Konfederacyi Wdztwa Wileńskiego. Ian Chodkiewicz Pułk. W. K. Koniuszy Konfederacyi. Marcin Teodor Oskierka Ssta Miadziolski, Marszałek Konfederacyi Powiatu Oszmiańskiego. Tadeusz Kociel Ssta Markowski Koniuszy Generalny Powiatu Oszmiańskiego. Ian Eperyeszy Mar. Star. Marszałek Konfederacyi y Sądow Kapturowych Powiatu Wilkomirskiego. Teodor Billewicz Starosta Łoyciewski Koniuszy Generalny Wilkomirski. Ian Zyberg Ssta Bolnicki Koniuszy Generalny Wilkomirski. Alexander z Skrzetuszawa Wawrzecki Marszałek Konfederacyi Ptu Brzławskiego, Sędzia Wojsko. W. X. Lit. circa Regem, legem, et libertatem podpisuję się. Franciszek Bielkiewicz Cześnik y Koniuszy Generalny Powiatu Brzławskiego Ssta Miksztański. Kaietan Smigielski Kracycz y Koniuszy Generalny Konfederacyi Ptu Brzławskiego. Stanisław Lubomirski Strażnik Wielki Koronny, Marszałek Konfederacyi Woiewodztwa Sandomirskiego. Antoni Ważyński Skarbnny W. X. Litewski. Koniuszy z Woiewodztwa Trockiego na Generalną Konfederacyą W. X. Lit. Antoni Zabiello Łowczy W. W. X. Lit. Marszałek Konfederacyi Powiatu Kowieńskiego. Antoni Tyzenhauz Pisarz W. W. X. Lit. Marszałek Konfederacyi Powiatu Grodzieńskiego. Ian Wolkowicki Stolnik y Koniuszy Powiatu Grodzieńskiego. Iozef Ielski Podczaszy Ptu Grodzieńskiego y Koniuszy. Franciszek Bonfiał, Koniuszy z Powiatu Grodzieńskiego do Generalney Konfederacyi W. X. Lit. Antoni Dołęga Koziorowski Ssta Brzozzkowski Koniuszy. Iozef Ielski Podczaszy Ptu Grodzieńskiego y Koniuszy. Antoni Dołęga Koziorowski Ssta Brzozzkowski Koniuszy. Benedykt Karpp Starosta Płońgiński Koniuszy Powiatu Upińskiego. Tadeusz Puzyna Ssta Filipowski Koniuszy Powiatu Upińskiego. Hiacynt Nałęcz Małachowski Ssta Piotrkowski, Marszałek Konfederacyi Woiewodztwa Sieradzkiego. Wojciech Męciński Starosta y Marszałek Konfederacyi Wieluńskiej. Roch z Głogowy Kossowski Podskarbi Nadworny Koronny Marszałek Konfederacyi Woiewodztwa Łęczyckiego. Stanisław Odachowski Marszałek Konfederacyi Xięg. Zmudzkiego. Antoni z Głogowy Kossowski G. W. K. Marszałek Konfederacyi Woiewodztw Kujawskich. Celestyn Czaplic Podczaszy y Koniuszy Woiewodztwa Kłiowskiego. Szymon z Gościszki Zieliński Chorąży Ziemi Nurskiej, Koniuszy Ziemi Dobrzyńskiej. Piotr Sumiński Koniuszy Ziemi Dobrzyńskiej. Adam na Klewaniu y Zukowie Xiążę Czartoryski Marszałek Konfederacyi Generalu Wdztwa Ziem Ruskich. Iozef Joachim Hrabia na Liptowie y Orawie Komorowski Ssta Ochozki Marszałek Konfederacyi Ziemi Chełmskiej y Powiatu Krasnostawskiego. Mikołay Inosza Piaskowski Woyski Włodzimirski Marszałek Konfederacyi Woiewodztwa Wołyńskiego. Ian Kicki Miecznik y Koniuszy Woiewodztwa Podolskiego, Ssta Okiński. Xawery Kaczkowski Skarbnik y Koniuszy Woiewodztwa Podolskiego, Sędzia Grodzki Kamieniecki y Pograniczny. Adam Wisogierd Pułkownik y Koniuszy Woiewodztwa Smoleńskiego. Ignacy de Campo Scipion Sądowy Powiatu Lidzkiego, Ssta y Koniuszy Powiatu Starodubowskiego. Ignacy Strawiński Woyski y Koniuszy Powiatu Starodubowskiego Sekretarz Konfederacyi Generalney W. X. Lit. Eustachiusz Potocki General artylleryi W. X. Lit. Lwowski Urzędowski Starosta, Marszałek Konfederacyi Woie-

320

321

wodztwa Lubelskiego. Ian Siellicki Regent W. W. X. Litewskiego, Marszałek Konfederacyi Woiewodztwa Połockiego. Ian Mier Starosta Wilchowski Koniuszy do Generalney Konfederacyi Woiewodztwa Bełzkiego. Ioachim Chreptowicz Marszałek Konfederacyi y Stolnik Wdztwa Nowogrodzkiego. Iozef Niesiołowski Ssta Cyryński Pułkownik y Koniuszy Generalney Konfederacyi z Woiewodztwa Nowogrodzkiego. Antoni Tulanowski Łowczy y Rot. Woiew. Nowogrodz. Koniusz. do Generalney Konfederacyi Prowincyi W. X. Lit. z tegoż Woiewodztwa, Chorąży Petyhorski. Kazimierz Wólłowicz Marszałek Powiatowy y Konfederacki, oraz Pułkownik Powiatu Słonimskiego. Antoni Leon Czechowicz Oboźny, Sędzia Kapturowy y Koniuszy z Powiatu Słonimskiego, Bogusław Szukiewicz Strażnik y Koniuszy Powiatu Słonimskiego. Stefan Olendski Marszałek Powiatowy y Konfederacyi, oraz Pułkownik Powiatu Wołkowickiego. Iozef Antoni Kaczanowski Woyski Powiatu Wołkowickiego, Koniuszy do General. Konfederacyi W. X. Lit. Stefan Dembowski Starosta y Marszałek Konfederacyi Woiewodztwa Plockiego. Hieronim Pieżgałło Szemieth Oboźny, Marszałek Konfederacyi Powiatu Orszańskiego. Adam Bartoszewicz Rotm. Vice-Marszałek Sądow Kapturowych y Koniuszy do Generalney Konfederacyi Powiatu Orszańskiego. Tadeusz na Wólczkach Deynarowski Wólczek Cześnik, Rotmistrz Powiatu Orszańskiego, Koniuszy Konfederacyi W. X. Litewskiego. Antoni Maxymilian Dłuski Rotmistrz y Koniuszy Konfederacyi z Powiatu Orszańskiego. Izydor Hrabia Ostrorog Stolnik y Marszałek Konfederacyi Ziemi Czerskiej. Stanisław Sobolewski Podkomor. y Marszałek Konfederacyi Ziemi Warszawskiej. Ian Michał Rostkowski Starosta Wizki, Wąsoski, Marszałek Ziemi Wikiey zkonfederowanej. Maciej Szymanowski Starosta y Marszałek Konfederacyi Ziemi Wyszogrodzkiej. Iozef Młocki Starosta Zakroczymski y Syrocki, Marszałek Ziemi zkonfederowanej. Antoni Kicki Podczaszy Ziemi Zakroczymskiej Delegowany z Ziemi Ciechanowskiej Koniuszy. Stanisław z Suchege y Łazow Młodzianowski Rożański y Makowski Starosta, Marszałek Konfederacyi Ziemi Rożańskiej. Baltazar Kolumna Oborski Chorąży Ziemi Liwskiej, Marszałek Konfederacyi teyże Ziemi Woiewodztwa Mazowieckiego. Wojciech Kazimierz Chądzyński Woyski Rożański Marszałek Konfederacyi Ziemi Nurskiej Woiewodztwa Mazowieckiego. Stanisław Gadowski Podkomorzy y Marszałek Konfederacyi Ziemi Sochaczewskiej. Iozef Mikorski Cześnik y Marszałek Konfederacyi Ziemi Gostyńskiej. Iozef Sosnowski Pisarz W. W. X. Lit. Marszałek Konfederacyi Woiewodztwa Brzeskiego. Antoni Buchowiecki Koniuszy Koniuszy Woiewodztwa Brześć. Ludwik Orzeszko Stolnik y Marszałek Konfed. Powiatu Pińskiego. Ludwik Kurzeniecki Koniuszy do Konfederacyi z Powiatu Pińskiego. Kaietan Korzeniewski Marszałek Kapturowy, Cześnik y Koniuszy Powiatu Pińskiego. Ian Orzeszko Strażnik y Koniuszy Konfederacyi Powiatu Pińskiego. Iozef Antoni Hotyński W. P. W. Powiatu P. W. K. W. M. Franciszek Xawery Stachowski Skarbnik Woiewodztwa Nowogrodzkiego, Koniuszy z Woiewodztwa Mściławskiego. Stanisław Emeryk Ostrowski Horodniczy Braclawski, Sędzia Grodzki Winnicki, Koniuszy zkonfederowanego Woiewodztwa Braclawskiego. Gabryel Porczyński Woyski Winnicki Koniuszy Konfederacyi Wdztwa Braclawski. Antoni Świętozrecki Podczaszy y Koniuszy Wdztwa Mińsk. Franciszek Wniechoroski Koniuszy y Koniuszy Wdztwa Mińskiego. Rafał Aloizy Oskierka Marszałek Powiatowy y Konfederacki tegoż Powiatu Mozyrskiego. Antoni Oskierka Starosta Bachrymowski Koniuszy Konfederacyi Generalney Prowincyi W. X. Lit. z Powiatu Mozyrskiego. Michał Weysenhoff Pisarz Woiewodztwa Infant. Koniuszy do Generalney Konfederacyi W. X. Lit. Alexander Gurowski Kasztellan Poznański, Koniuszy Konfederacyi Woiewodztwa Wielkopolskiego. Ludwik Chyłkowski Koniuszy Konfederacyi Woiewodztwa Wielkopolskiego. Tomasz z Długoy Dłuski. Łowczy Woiewodz. Sędzia Grodu Lubelskiego, Sekre-

322

tarz Konfederacyi Koronney. Ignacy Strawiński Woyski Star. Sekretarz Konfederacyi Generalney Wielkiego X. Litewskiego.

Post cuius quidem Confoederationis ad acta presentia ingrossationem, originale ejusdem idem offerens, praevia Officii sui quistatione, rursus ad se recepit.

Obiásnienie władzy Kommissyi Skarbowey.

5to. Iako na Seymie *Convocationis* wszystkie rządy y dyspozycye skarbu Koronnego na ułożoną Radę Ekonomiczną władzę kommissyi mającą zdane są, tak aby ta kommissya, co do ekonomicznych interessow, zawsze moc miała czynić wszelkie rozrządzenie, stanowiemy w liczbie osob pięciu. Co się zaś iurydycznych okoliczności y kwartalnych rachunkow, y wydatkow pieniędzy tycze, te mają być szczególnie na kadencyach opisanych expedyowane. A że pensye Kommissarzom y Instygatorowi Koronnemu tylko na kadencye są naznaczone; więc tym, którzy w czasie *extra cadentiam* będą w Warszawie pilnować skarbowych interessow, nadgroda być ma dzielona *juxta praesentiam* zasiadania na sessyach, z pozostających w kassie pieniędzy nieprzytomnych Kommissarzow, procz Wielmożnego Podskarbiego Wielkiego Koronnego terazniejszego, na kadencyach, iako też y grzywien do kassy pod czas iurydyki wchodzących. A protokoły być mają osobne iurydyczne, y osobne ekonomiczne.

323

Approbacya ordynacyi Kommissyi Skarbowey.

6to. Ponieważ Kommissya Skarbu Koronnego, dla powszechney wiadomości rozsądzenia iurydycznych y skarbowych interessow ordynacyą napisała, y wydrukować kazała, y do approbacyi Seymu terazniejszego podała, przeto My niektore punkta *pro exigentia et necessitate rei melioruiac*, one mocą terazniejszego Seymu approbuujemy, y aby według opisu teraz poprawionego, y w konstytucyą weszłego dla uniwersalney wszystkich wiadomości y obserwancyi przedrukowana była. teyże Kommissyi Skarbowey zlecamy.

Ordynacya Kommissyi Rzeczyposp. Skarbu Koronnego pod Prezydencyą I. W. Imci Pana Teodora Wessla Podskarbiego Wielkiego Koronnego, Kawalera orderu Orła Białego, dnia pierwszego miesiąca Sierpnia roku Pańskiego 1764 z opisu prawa zaczętey, w przeciagu Kommissyi niniejszey ułożona y podpisana.

Pragnąc Kommissya Rzpłtey skarbu Koronnego, aby do wiadomości wszystkich obywatelow Koronnych y innych tak przez wnioskek spraw swoich, iako y wszelkich żądań do Kommissyi naszej interessowanych, nie tylko inchoacya kadencyi z opisu prawa przypaść zawsze regularnie powinny być wiadoma, ale y sposoby tak do wydziału potrzebiującym sprawiedliwości, iako też rezolucyi y uradzenia pożytkujących oyczyźnie projektow, nie były tajne;

przeto takowy, stosując się do prawa świeżo przez Stany Rzplitey uformowanego, ustanawia odprawowania porządek. A nayprzod dla administrowania upragnionym sprawiedliwości niniejszą postanawia ordynacyą: iż w wszystkich kwartalnych kadencyach prawem opisanych, w każdym tygodniu, dni: Poniedziałkowy, Wtorkowy, Srzodowy y Czwartkowy, w rannych y poobiednich zasiadaniach, iedynie do odbywania spraw przypadłych (wedle niżej opisanego rejestrow porządku) wyznacza. W Piątki zaś y Soboty około rady y pomnożenia dochodow skarbu Koronnego, y tych układania projektow, tudzież rezolucyi, oprócz niżej wyrażonych rejestrow: *directi mandati, et poenalium*, zabawiać się ma; nie zagradażając iednak podczas mnostwa spraw, a niedostatku nagłej potrzebujących rezolucyi interessow ekonomicznych, ten czas ku odbywaniu świętej obroci sprawiedliwości, co przy odwołaniu sessyi obwieszczono będzie. Żeby zaś w sądzie swoim mnostwo rejestrow nie zatrudniało, dwa tylko ordynaryjne, *sine beneficio arresti*, trzeci *directi mandati*, a czwarty *poenaliu*, ustanawia; to iest w Poniedziałek y Wtorek każdego tygodnia, ieden *ex delatione thesauri*: w którym iedynie te mieścić się powinny sprawy prawne y uczynkowe, w których Urodzony Instygator z doniesienia skarbowego, lub Officialista skarbowy aktorat przeciwko komu, *et e converso* kto przeciwko skarbowi uformuie; drugi we Srzodę y Czwartek *registr in-juriorum*: w którym sprawy o handle, manufaktury, miary, podatki pogłownego y podymnego, także *ad aerarium publicum* należące depaktacye, długi za towary, y wezle kupcow, y inne z przyczyny *commerciorum* krzywdy, pretensye, y wiolencye wynikające mieścić się mają, z tą prekustodycyą: że gdyby w rejestrze spraw do sądenia nie stało, drugi *registr* wzięty będzie: a kiedy w obydwóch nie stanie, tedy około interessow skarbowych (iako wyżej iest wyrażono) radę y ułożenia czynić powinna; trzeci *directi mandati* każdego dnia o godzinie szostey po południu brać miany, w którym sprawy nawet z propozycyi za daniem Roku, albo z wydanego *in vim termini tacti* pozwu, *respectu laesae autoritatis Commissarialis*, także o wiolencye na osobach Sądowych y ich służących, oraz Officyalistow Skarbowych, tu pod bokiem sądowym poczynione, tudzież przyjeżdżających do sądu swego y odjeżdżających *ad normam* Kommissyi Radomskiej mieścić się mają: a czwarty *poenaliu* w Sobotę o godzinie szostey po południu, co do otrzymania dekretow *executionis cum Capilaneis*. Wpisy własnym domysłem przeciwko prawu przedzwoniane *per non sunt*, byź nie powinny, a z przywołanego zaczęta sprawa kontynuować się ma poty, (choćby uznaczony innemu rejestrowi czas zabrała) poki zupełnie nie odsądzi się, tak dalece, że zaczętey sprawy nie skończywszy, inszych brać nie będzie się godziło. Konnexye tylko takowe w sprawach, które albo przez intercepcyą aktoratu, albo rzetelną

ewikcyą lub z iedneyże sprawy wynikać będą, ściśle konstytucyą 1726 zachowując, mieścić się mogą; a niesprawiedliwe *abrogantur*, pod karą sądową na stronę y patronow promowujących y broniących wskazać mianą. W których to rejestrach Pan Regent Kommissyi Skarbowey wpisy rekwirującym zaraz według rekwizycyi każdego, nie na kartki, ale w rejestra na to *in folio* oprawne, własną ręką wpisywać powinien, z wyrażeniem imion, przezwisk, y urzędow, aktora y pozwanego, y o co; y tych wpisow do sądenia przypadających wokandę na drzwiach izby sądowej, dla powszechney wiadomości y pewności, pod animadwersyą sądową, przybiciać każe. Protokoly sentencyonarzow ekonomicznego y iurydycznego, Kommissarz ieden, a gdy ten dostarczać nie będzie mógł, tedy dwoch, każdy osobliwie trzymać będzie, w który sentencye w sprawach, także rezolucye względem interessow skarbowych do naradzenia przypadających zaszłe, z wyrażeniem zdań, kiedyby różne nastąpić miały, *sine solario* wpisywać będzie, które według opisu świeżo nastąpionego prawa każdy Kommissarz podpisać ma. A po kadencyi każdej, tylko sentencyonarz ekonomiczny przy iednym będzie. Protokoly dekretow y ekonomiczny, przy Panu Pisarzu Kommissyi Skarbowey zostawać mają, w których na końcu każdej kadencyi seryarz *transactorum* spisany byź powinien; a *in casu* choroby, lub zatrudnienia onego innemi skarbowemi interessami, Pan Regent *vices supplebit*, do którego *extradita* pieczęć, y korekta należeć będzie, które protokoly przydujący na sessyi z dwoma Kommissarzami podpisywać ma. Rejestra zaś Kommissarz drugi trzymać ma dla wpisywania krotkiego sentencyi y kondemnat także *sine solario*; nie tylko zaś wpisy y pozwy pod intytlucyą w prawie tymże wypisaną wychodzić miane, ale y sentencye, dekreta, y rezolucye Kommissarskie. Polskim rodowitym językiem, dla zupełniejszego wszystkich objaśnienia, pisane byź zawsze powinny. Te zaś czynione wpisy, dekreta korekty, pieczęci y blankiety na pozwy, stronom rekwirującym, według wypełnionych przez tychże wzwyż wspomnionych PP. Pisarza y Regenta, iako od skarbu pensyonalnych, przysiąg, bez żadney pod iakimkolwiek pretextem zapłaty, *etiam ab ultro offerentibus*, wydawane byź powinny, oprócz ekstraktow, od których arkusza *strictiori caractere* po dwadzieścia wierszy na iedney facyacie pisać mających, podług konstytucyi 1726 nie więcej iak po złotemu iednemu, nawet choćby kto *ultro* więcej dawał, Kancellarya brać y depaktować nie ma, a to pod oddaleniem biorących y depaktujących od Urzędow y Kancellaryi, y winami osobnemi przez Sąd Kommissarski skazać mianami. Ktobykolwiek do skarbu Koronnego miał pretensyą, ten Officyalistom skarbowym pod tytułem: My Kommissarze iako w prawie iest opisano, ma wydać pozew z położeniem na Komorze Skarbowey, y zeznaniem relacyi w tym Grodzie, gdzie ta Komora leży.

W Palestrze w tym Sądzie stawać mającey, chcąc widzieć zawsze chwalebna w młodzi edukacyą, y szczytacy onę porządek, przykładem Sądow Zadwornych, Mecenasow nie więcej, iak pietnastu mieć chce, którzy przystępując w tenże komput z dependentami, których *registr* Sądowi podać mają, rotę iuramentu wykonać powinni będą w te słowa: „Ja N. N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trojcy Sw. Iedynemu, iż stronie która mnie do sprawy swojej wokować będzie, wiernie służyć będą, zbytecznego *solarium* czyli pensyi wyciągać nie będą a onę wzięwszy, od sprawy nie tylko nie odstąpię, ale y rady, y papierow stronie przeciwney ani przez siebie, ani subordynowane osoby nie wydam, y stronę przeciwną informować nie będę, także rady na zwłokę świętey sprawiedliwości przeciwko prawu na wyniszczenie stron pozycujących się, pryncypalom moim żadnym pretextem lub kolorem dawać nie będę, dokumentow, które mi powierzone będą, na uniknienie lub przyłumienie sprawiedliwości, tać nie będę, ale spraw przypaść mających *in longo* wypisane *merita* Sądowi rzetelnie, bez uszczerbienia cudzey sławy, podawać będę; tak mi Panie Boże dopomóż, y niewinna Męka Chrystusa Pana.“ A takowe wypełnione iuramenta mają byź nieodwłocznie w protokole dekretowym zapisane; ci oraz Panowie Mecenas i skromności swych dependentow przestrzegać mają, ażeby się bez ich wiadomości y pozwolenia sądowego, w sprawach nie odzywali, y żadnych hałasow, także inkonwoniencyi nie czynili, *sub amotione* od palestry, *et poenis arbitrariis*. A gdy ustąpi który Mecenas, za wiadomością Sądu, inny *substitui* ma. Sprawy zaś nietylko z uszanowaniem Sądu ale y bez najmniejszego stron promowane byź mają urażenia, *sub animadversione* na to Sąd. Spraw wszystkich wypisane *merita* do Sądu z konkluzyą, także *summary* do patronizacyi, podpisane każdemu Kommissarzowi y drugiey stronie w tey sprawie dawane byź mają, w czym żadna pod przypadły w sprawie wpis exkuza uchodzić nie może. Po odbytych replikach żadne nowe spraw rekapitulacye czynione w tymże byź nie mogą sądzie, a illacye iedynie *ad omissa, non vero decisa*, wniesione bywać mogą pod winami na wnoszącego takową niniejszey ustawie przeciwną illacyą. Do sprawy dwoch, a do większey trzech tylko patronow należyć może. Wpisy iakimże porządkiem wpisane, takimże wołane byź zawsze mają, ani *restitutio* lub *continuatio causarum*, lub inne wynalazki y wybiegi formowane byź mogą; a wpisy które podczas iedney kadencyi osądzone nie będą, druga kadencya od przewołanych zaczynać ma.

A iako ta Kommissya iest iurydykcyą *ultima instantiae*, w interessach skarbowych pod iednymi osobami od Seymu do Seymu ordynarynego zasiadająca, tak *pro securitate et certitudine* pragnących prędkiy sprawiedliwości ekucyi y satysfakcyi, żadnych dylacyi y wybiegow prawnych na protellacyą *admittere* nie po-

winna, *noviter* iednak *reperta documenta rem evincencia ad revelationem* dekretow Sądu swego niniejszego raz ieden w sprawie stronom wolne będą. Sessye ani przywołane, ani odwołane przez nikogo byź nie mogą przed czasem y godzinami w prawie wypisanemi, ale za nadeściem godziny, byle komplet był, nie czekając na nikogo, Sady się zacząć y kontynuować mają. Żaden oraz z osob zasiadających darmo o ustępy *in extenuationem* czasu prosić nie powinien, ale uprosiwszy, słusność swey proźby Sądowi na ustępie opowiedzieć powinien, tudzież żaden Kommissarz od zaczętey sprawy odchodzić, y kompletu zrywać, a pod czas sentencyi z miejsca wstawać nie ma, pod animadwersyą Sądową.

Żaden także z osob Kommissarskich na kondescensye, rewizye, lustracye, lub iakimkolwiek sposobem skarbu tyczące się funkcye, *ex effatis* Sądu swego wypadające, wpraszać się, lub onych nawet pretendować, albo akceptować, pod podobną animadwersyą Sądową, nie ma się ważyć.

Na ustępie osoby choćby naydystyngwowsze, oprócz osob Sądu Kommissyi Skarbowey, zatrzymywać, czyli do zatrzymowania się prosić, mocy Kommissya mieć nie ma. Inkwizycye w sprawach na tey Kommissyi mieścić się powinny, nie *suo coram iudicio*, lecz przed Ziemskiem lub Grodzkiemi naznaczonemi osobami, zawsze expedyowane być mają; komportacye zaś, że tykać będą całości skarbu, inne następować nie mogą, tylko w dłużności skarbowi od officyalistow lub kupcow, tedy to przed Sądem Kommissyi swoiey naznaczone będą, *sine quovis* od tego *solario*. Kassaty, sublewacyi od procesow, bez przypadnienia własnego wpisu, nikt u Sądu dopraszać się pod winami sądowemi, ani Sąd onych dozwałać, *sub nullitate* onych, a *cognitio processus circa negotium* *resolvi* ma.

Ponieważ wszelkie libertacye, paszporty, serwitoraty y protekcye przez wzwyż wspomnione prawo konfederacyi Seymu *Convocationis* są zniesione, zacych Kommissya Skarbowa onych bądź dla siebie używać, bądź dla kogokolwiek dawać *ullo praetextu in detrimentum* skarbu nie będzie, ale cło generalne, od czego będzie należało, według instruktarza roku 1764 każdy z zasiadających na Kommissyi, bez wszelkiey excepcyi, rowno z innemi ponosić y płacić powinien.

Iako zaś dawne mieć chcą prawa, tak to się ostrzega, iż w obstawaniu przy wyraźnym prawie, *et circa registra et latam sententiam*, także przy niniejszey naszey ordynacyi, *etiam unius oppositio valere* ma.

Palestra Sądu Kommissyi Skarbowey.

7mo. Przychylając się do konstytucyi r. 1726 niniejszym obostrzamy prawem, aby odtąd w Sądzie Kommissyi Skarbu Koronnego *in numero* mecenasow 15 sama się szlachta rodowita Polska mieściła, nie wzruszając iednak tych, którzy na ostatniey Kommissyi kadencyi (ieżeli który

ex ignobili genere) na też wykonali iurament patronizacya.

Wyznaczenie miejsca iurydykcyom ultimae instantiae I. K. Mci y Rzeczypospolitey.

328

8vo. Lubo Seymem Convocationis w zamku tuteyszym Warszawskim miejsce dla Kommissyi Skarbu Koronnego iest wyznaczone, zważając jednak szczupłość onego, upatrując oraz nieuchronną potrzebę tak dla powagi naszey, aby ultimae instantiae iurydykcye Rzeczypospolitey w przyzwoitych odprawowały się miejscach, iako też aby pracującym in illis subselliis wszelka była wygoda, y archiva też w należyte bezpieczeństwo opatrzone być mogły, ustanawiamy niniejszym prawem y Kommissyi Skarbowey, Rzeczypos. zalecamy, aby z dochodów Rzeczypospolitey sumptem oney, starali się nabić, kupić, a nareście wynalazszy przyzwoite miejsce, z fundamentow wymurować dom, w którymby miejsce obszerne było dla sądow, kassy, archivorum, Archiwistow Kommissyi Skarbu Koron: y Woy-skowey, niemniej dla iurydykcyi Marszałkow, y Sądow Assessorskich, także rewizyi y expedy-cyi celnych.

Assekuracja konserwacyi papierow publicznych.

9no. Ponieważ papiery publiczne iedne w Krakowie, a drugie tu w Warszawie in archivo Regni znajduią się; zaczym aby też archivum porządniejsze napotym zostawało, y w iednym na to opatrzonym przez Kommissyą Skarbową miejscu ułożone było, Kommissyą na przeniesienie z Krakowa do Warszawy samych tylko papierow Rzeczypospolitey publicznych, My Krol wyznaczemy. A skoro tu przeniesione będą, zregestrowanie y ułożenie przeniesionych, wraz y z temi co się w Warszawskim archiwum znajduią, Wielebnym Sekretarzom y Referendarzom oboyga narodow, przy Urodzonych Metrykantach, pod dozorem WW. Kanclerzow, lub Pod-Kanclerzych, także oboyga narodow zlecamy. A że wiele papierow publicznych y expedy-cyi rozmaitych w prywatnych archiwach różnych rodzinyi znajduie się; więc pro repetitione ichże ztamtąd, et comportatione ad generale archivum Regni, Urodzonym Instygatorom Koronnym w Koronie, a Litewskim w Litwie, in foro competenti czynić teraz y zawsze rozkazujemy. Do otwarcia to ktorego w Krakowie archivum Wielmożni Senatorowie klucza negować nie mają, ktorego to registr wiernie przepisany ad acta Castrensia Cracoviensia ma być per oblatam podany.

Deklaracya cła generalnego.

10mo. Lubo konstytucyą Seymu Convocationis naznaczone cło generalne tak w Koronie Polskiej, iako w Wielkim Xięstwie Litewskim, iednak gdy Woiewodztwa Pruskie przez Senatorow y Posłow swych uwolnienia siebie od tego podatku dopraszały się, my Stany Rzeczypospolitey, na fundamencie zaszły już w tym

generalney Seymu Convocationis ustawy, contra jus aequalitatis, takowey excepcyi nie przypuszczając, circa decisionem Statuum forma iudiciaria, pluralitate votorum, iako in cathegoria aeconomica latam w tym prawo Seymu Convocationis in toto reassumuiemy, y cło generalne na wszystkie in genere tak w Koronie iako y w Wielkim Xięstwie Litewskim rozciągamy, nemine excepto, Woiewodztwa, Ziemie y Powiaty.

Obostrzenie prawa o dupli kwarty.

11mo. Lubo dawne prawa, osobliwie konstytucya roku 1658 tit. Auctio prowentu Rzeczypospolitey, y inne dosyć wyraźnie opisały, aby novi donatarii et cessionarii, y jus communicativum albo in solidum mający a tempore realis suae possessionis, za pierwszy rok takowey swoiey possessyi do skarbu Rzeczypospolitey duplę z Starostw, dzierżaw y innych Krolewszczyzn, sub amissione iurium, wypłacali, a po wypłaceniu dopiero dobra za listami tylko podawczemi od Wielmożnego Podskarbiego Wielkiego Koronnego, propter intromittendum wydanemi, odbierali; że iednak successu temporis abusive tego prawa zażywając, częstokroć bez listow podawczych tylko własnym domysłem różne Starostwa, dzierżawy y Krolewszczyzny w possessyą brali, y dupli prawem ostrzeżoney do skarbu Koronnego nie opłacali, przeto zabiegając his abusus, reassumuiąc dawniejsze o tym napisane prawa, y one iak nymocniey obostrzając, aby damnifikacyi skarbu Rzeczypospolitey nie było, novi donatarii et cessionarii, albo in solidum jus mający, każdy skoro tylko otrzyma przywilej albo vigore consensus Regii cessyą, a wdowy po śmierci mężow, czyli mężowie po śmierci żon in iure communicativo pozostali, abhinc zaraz, et ad summum intra spatium niedziel dwunastu, z Kancellaryi Koronney list imieniem naszym Krolewskim donoszący Wielmożnemu Podskarbiemu Wielkiemu, y Kommissyi Skarbowey Koronnym, o wyszłym przywileju lub konsensie ad cedendum, otrzymać powinni, y za oddaniem iego do teyże Kommissyi, y pokazaniem kwitu na duplę wypłaconą, list podawczy na dworzanina zwyczajem Litewskiego skarbu, odebrać mają y przez tego tylko dworzanina podanie w przywileju wyrażonego Starostwa, dzierżawy, lub iakieykolwiek Krolewszczyzny, intromissyą prawną znaczyć będzie. Ten zaś dworzanin dwa inwentarze in fundo spisać powinien, żeby ieden przy tym, komu przywilej służy, zostawił, a drugi do archiwum Kommissyi oddał. Co wszystko pod utraceniem niżej opisanym prawa, in casu niewypełnienia praemissorum, ostrzegamy. Gdyby zaś Kancellarya Koronna bez przyczyny takowego na podanie listu negowała, tedy idem privilegiatus praevia manifestatione contra Cancellariam, ma się prosto o list podawczy do skarbu udać. Waruiemy oraz, że przeciwko zaniedbywającemu tego ostrzeżenia, extunc też Kommissya Ekonomiczna post elapsum spatium niedziel dwunastu, te Starostwa, dzierżawy y wszelkie Krolewszczy-

329

zny przez duplę nie opłacone, y za listem podawczym nie intromittowane, zapozwawszy ad instantiam skarbu do Sądu swego, za pierwszym dekretem lub kondemnata, sekwestrować będzie, y pro vacanti poda, według opisu prawa tego-rocznego Seymu Convocationis, a My Krol inego ex statu nobilitari na takowe wakanse, tanquam per commissum hujus legis abusum zdarzzone, uprzywileiować mamy. Gdyby zaś Kancellarya Skarbowa trudniąc niepotrzebnie, dupli od płacącego odebrać nie chciała, albo Kommissya za oddaniem sobie listu imieniem Krolewskim z Kancellaryi Koronney, y pokazaniem kwitu z wypłaconey dupli, listu podawczego do objęcia dobr rekwirującemu dać rekuzowała; na ten czas rekwirujący, praevia manifestatione tu w Warszawskim, lub in casu vacantiae onego, w poblizszym Grodzie, in elapsu tych niedziel dwunastu facta, ma prezentować y reponować officiose list wspomniony Kancellaryi Koronney, y duplę dla uczynienia skarbowi satysfakcyi; a po takowey repozy-cyi wolno będzie wziąć się do dobr uprzywileiowanych, albo cedowanych, lub juri communicativo podległych, per officiosam intromissionem przez Woźnego y dwoch szlachty, y one bezpiecznie trzymać bez inkwi-tacyi aż do expiracyi, quatenus dobrego, prawa swego.

Ustanowienie miary generalney.

12. Ponieważ Kommissya Skarbu Koronnego z mocy y władzy przez konstytucyą Seymu Konwokacyjnego Warszawskiego niedawno w r. terażniejszym 1764 zaszła, na siebie włożony ustanowienie generalney wszędzie miary zlecającą, aby różność miar, wagi, łokci etc. w miastach, miasteczkach y innych miejscach dotąd abusive praktykowanych, sprzeczki lub zakłócenia przyczyną nie była, y kwitnącego nie wstrzymywała handlu, na podobieństwo konstytucyi anni 1565 tit. Ustawa wagi y miary, iednakowo ostrzeżoney wszędzie po miastach, miasteczkach ostrzegającej, znosząc wszelkie abusus miar dotąd różnie nazywanych praktykowane y z ich nazwiskami, miarę generalną, wagi, łokcie, garce, pułgarca, kwarty, etc. iednakowe na wszystkie gatunki szynkow y kupna, bez wszelkiej excepcyi Ratuszną Warszawską, także becзки, pułbeczki, rowne po całej Koronie cum Provinciis annexis, to iest: aby korzec Warszawski garcy takowychże 32 w sobie miał, a Gdańskich korczykow dwa po garcy 16, cwierci zaś cztery, każdą po garcy ośm rachując, w sobie zawierał. Łokieć calow 24 nie wzruszając miary prętowey starodawney co do włok. Kamień funtow 32, każdy zaś funt lotow 32 Wrocławskich. Cetań kamieni pięć, a szafunt kamieni 13 a grzywna lotow 16 w sobie aby zamykały; w garniec zaś dwa pułgarca, a kwart cztery, w kwartę zaś cztery kwaterki, a w konew garcy takowychże pięć; tudzież w beczkę 72 garcy, a w pułbeczkę garcy 36 aby wchodziło, na zawsze ustanowiła, y takowe wymierzenie cechą skarbu Koronnego z okowaniem iednak korca,

331

330

także korczyka y cwierci (ktory korzec wszędzie iednakowo Warszawski nazywać się ma) poznaczone, do każdego głównego miasta, Ziem y Powiatow po Woiewodztwach, dla złożenia po Ratuszach, rozesłać ma, a dla większy wiary iedną ad archivum oeconomicum, a drugie na Ratusz Warszawski dla wolnego każdemu wymierzenia bez płacy, oddać każe. Ta zaś ustawa aby po wszystkich miastach, miasteczkach, iarmarkach, targach, dobrach Krolewskich, ziemskich, duchownych, iurydykcyach y karczmach obserwowana była, nakazała; aby zaś Wielmożni Woiewodowie, każdy swemu przysięgiemu Podwoiewodzemu, a Starosta każdy Grodowy swojemu Urzędowi; na Wołyniu zaś y Ziemi Pruskiej prawo do tego mający wypełnić zalecili, sub rigore legis na teyże kommissyi in casu contraventionis, ad instantiam cuiusvis, nawet y skarbu Koronnego extendendo, ostrzegła; tudzież aby Urodzeni Podwoiewodzowie z Urzędem Grodzkim, lub iedną osobą, czyli in casu legalis eorum impedimenti, sami z Magistratem Miejskim; w Woiewodztwie zaś Wołyńskim y Ziemiach Pruskich ci, którzy gdzie iakowe do stanowienia praemissorum prawo mają, według rozesłanych miar pocchowanych, wszędzie iednakowe miary, łokcie, garce, wagi, becзки, etc. pod cechą Woiewodzyńską y okowaniem u gory, dołu, y żelaznym poprzecznym przez szrodek prętem korca, korczyka, y cwierci, po wszystkich miastach, miasteczkach swego Woiewodztwa, z ostrzeżeniem każdego zboża ozimnego y iarego w strych bez kolnierza, zwyczajnym szerokim drewnianym strychulem, a nie wałkiem, przez przedającego mierzenia, tak dalece, żeby pręt żelazny poprzeczny widać było, aby na zawsze ustanowili, y na Ratusz każdego miasta y miasteczka, a gdzie go nie masz, do Burmistrza czyli Woyta przysięgłego, dla większy wiary pocchowane y okowane, co do korca, korczyka, y cwierci, według modelu wszędzie rozesłanego, aby oddali, y tak te, iako y kłody in circulo miast, miasteczek, iurydykcyi wszelkich, kosztem onych porobić nieodwłocznie aby nakazali, a dawne miary pokassowali; wolność każdemu rekwirującemu przemierzyć na miarę ratuszną y kłodową zostawiając, wspomniona Kommissya zaleciła; y aby według takowych miar, łokci, wagi etc. wszędzie Woiewodzyńską sine depactatione cechą (iako wyżej iest wyrażono) cechowanych, dwory, arendarze, karczmarze, szynkarze, kupcy, y wszysecy obywatele, gdzie komu należy, wszędzie po miastach większych y mniejszych, miasteczkach, iurydykcyach, wsiach, y karczmach wszelkich, bez żadney excepcyi szynkować, mierzyć, przedawać y kupować mają, pod winą Sądu teyże Kommissyi, lub Ziemstwa, albo Grodu własnego, na instancyą czyjakolwiek albo y skarbową nastąpić mianą; czego aby żaden dziedzic, albo possessor bądź duchowny, bądź świecki, cujuscunque status et conditionis aktualny possessor, ullo praetextu, nietylko nie bronił,

332

alę owszem o zupełną exekucją *praemissorum* w dobrach swoich starał się, y sprawiedliwość nieodwłoczną rekwirującemu czynił, a to *sub poenis legibus descriptis, et sub responsione ac refusione praetensionis in casu contraventionis* na instancją każdego, lub skarbu Koronnego w własnym Grodzie, lub Ziemstwie, *salva appellatione irrogandis*; fałszujący zaś miarę, albo cechy na miarach. łokciach *etc.* że *gravioribus poenis* także karany być ma, ostrzegła, y aby też ustawę zaczawszy *ad die 1 Ianuarii* w roku przyszedłym 1765 *ad diem 1m Octobris anni ejusdem*, nie przeciągając nie czasu, UU. Podwojewódzowie z Urzędnikami Grodzkimi, lub *in casu legalitatis* sami z Magistratem Miejskim, także na Wołyniu y Ziemiach Pruskich mający do tego prawo, każdy w swoim Województwie, Ziemi lub Powiecie, *sub distinctis poenis et refusione itidem per occasionem negligentiae injuriatis damnorum*, także w przypadku sprzeciwiania się na instancją wyżey rzezoną *decernendis*, wypełnili, obwarowała; a że niektóre fundacye duchowne, Starostwa y inne dobra, spy, *alias* osepny czyli meszne, tace, *etc.* według dawnych praw y zwyczajow starą miarą odbierać powinny, przeto aby różności w miarach, y sprzeczki ztąd w odbieraniu nie było, też same stare miary z terazniejszą nową ustanowioną wymierzywszy, *ad proportionem* starych miar, należytość osepow, mesznego y tace, nową aby odbierali, wspomniona Komissya Skarbu Koronnego postanowiła; przeto wyżey wyrażone ustanowienie za iednostayną zgodą wszęch Stanow *lege praesenti* we wszystkich punktach y obowiązkach approbujemy, y za wieczne, y w niczym niewzruszone prawo mieć chcemy, y aby temuż postanowieniu wyżey wspomnieni Wielmożni Woiewodowie, tudzież Urodzeni Podwojewódzowie y Starostowie y miasta, iako też wszelkiey kondycyi y stanu ludzie zadosyć we wszystkim nieodwłocznie, nietylko pod winą dawnymi prawami opisaną, ale y pod podpadnięciem tysiąca grzywien, a w miastach *abjudicatione a Magistratu*, a na podlejszey kondycyi ludzi pod więzieniem w turmie przez cwierć roku, czynili, przykazujemy.

Zniesienie pogłownego, podymnego, tak w Koronie, iako y w W. X. Lit.

13. Lubo konstytucya Seymu *Convocationis* z nowych podatkow, które ustanowiła, zniesienie pogłownego y podymnego, podług wystarczającej proweniencyi, Kommissyom Skarbowym zaleciła; gdyby jednak bądź trudności w dyspartymencie y wybieraniu przerzeczonych nowych proweniencyi (które dłuższego czasu wyciągały) bądź inne nieuchronne expensa, które w tych czasach skarby obojga narodow uczynić musiały, przeszkodą być miały do przyspieszenia y dopełnienia tej dobrom ziemskim, Krolewskim, y duchownym ulgi; tedy dla żądania wszęch Stanow obojga narodow postanawiamy, iż zniesieniu tych uciążliwych pogłownego y podym-

nego podatkow, daley iść w odwłokę nie dopuścimy, iak tylko do przyszłego Seymu ordynarynego 1766 na którym po wysłuchanych skarbow obojga narodow rachunkach, skoroby z nich nie pokazał się dostarczający sposob zniesienia tych ciężarow, inne nayskuteczniejsze dla zapłaty wojska sposoby obmyśleć y ustanowić będą się powinny, z obwarowaniem, aby temuż wojsku należący żołd nieodwłocznie oddać nie w wojskowych, ale w skarbowych Kommissyi Sądach, *ad instantiam cujusvis injuriati*, pod winami w prawach wyrażonemi decydowane były. Same nawet *desideria*, co do tych to zapłat y onychże regularności, na każdym Seymie sposobem y skutkiem w interessach skarbowych w prawie opisanym, nieodwłocznie rezolwowane y decydowane być mają. *Insistendo* oraz uchwale Seymu *Convocationis*, Woiewództwom, Ziemiom y Powiatom obojga narodow przyrzekamy, iż na tymże następującym ordynarynym Seymie w roku 1766 Kommissye Skarbowe importowane wszystkie z tych to nowo ustanowionych podatkow, mianowicie cla generalnego, kwarty sprawiedliwey, pogłownego żydowskiego, dochody na zniesienie podatkow pogłownego y podymnego, Stanom Rzpltey likwidować y komportować *methodo* rezolucyom w interessach skarbowych *praescripta* powinne, co ma służyć Xstwom Żmudzkiemu y Inflantskiemu.

Zniesienie foraliorum.

14. Doznawając skutkiem, iako dawniejszeimi dozwalany prawami sposob podatku, nazywany *foralia* czyli targowe, kupczącym krzywdę, a mieszkającym w miastach Krolewskich drogość czyni nieznośną; przeto pragnąc pomnożyć handle, miastom okazałość, a przybywającym na ziazdy publiczne w nabywaniu *victualiorum* wygodę przywrócić; *extunc* wszelakim iurydykcyom, osobom nadawane do wybierania tegoż targowego, prawa y przywileie uchylamy, y żadnym wynalazkiem komużkolwiek, pod winą w Grodzie, Ziemstwie, lub też Sądzie Kommissyi Skarbu Koronnego, *ad cujusvis instantiam* na extorkwującego, lub extorkwować nakazującego, dwóch tysięcy grzywien nieodwłocznie wskazać mianą, mocą niniejszego zabraniamy prawa.

Most na Wiśle pod Warszawą.

15. Ponieważ naznaczona na Seymie *Convocationis* exakcyja mostowa na Wiśle pod Warszawą, pokazała się z doświadczenia niedostarczającą, tak na utrzymanie mostu, iako też wypłacenie *contingentis* terazniejszey possessorce przewozu przywileciem zaszczyconey, które prerzeczonym Seymem *Convocationis* z teyże exakcyi być miało; więc postanawiamy tryplikacyą mostowego, oprócz płacy od podniesienia mostu statkom przechodzącym, tak aby co po trzy grosze było, po dziewięć płacono, a co po groszu, po trzy grosze było wypłacane. A że most terazniejszy na czas tylko Elekcyi zrobiony, nie może być na zawsze utrzymany, więc wi-

dząc potrzebę inszego mostu wystawienia gruntownie na miejscu, które się zdać będzie naysłownie, do którego brzegi od dziedzicow ich zabraniane być nie mają, a dla wygodnego zaś do mostu przyjazdu zastępujących domow, *praevia* przez Kommissyą Skarbową *taxatione et bonificatione*, demolicyi, moc y staranie polecamy Kommissyi Skarbu Koronnego, a *in casum* zepsucia mostu, zapłata od przewozu równaż, iak od mostowego być ma. A Starostowie y dzierżawcy dobr naszych, według dawnych praw 1632, 1648, 1668, 1674, nie mają bronić drzewa z lasow na budowlę mostu dla powszechney wygody, pod winą tysiąca grzywien w Sądzie Kommissyi Skarbowey, na instancją skarbu wskazać mianą.

Kwit successorom W. niegdys Ossolińskiego Podskarbiego Wielkiego Koronnego.

16. Ponieważ Wielmożny Iozef Woiewoda Wołyński y Tomasz Starosta Nurski z Tęczyna Ossolińscy, iako successorowie Wielmożnego Franciszka Maxymiliana Ossolińskiego Podskarbiego Wielkiego Koronnego oycy swego, za lat cztery y kwartał ieden od obięcia Podskarbstwa, *usque ad voluntariam* przez tegoż oycy *ejusdem ministerii resignationem*, to jest *a quartuali Aprilis pro annis 1729no, 1730mo, 1731mo, 1732do, ad ultimam Iunii 1733tii*, przed Delegowanemi od Rzeczypospolitey na Seymie *anno 1738vo* agitowanym, ze wszystkich generalnie teyże Rzeczypospolitey prowentow y dochodow, iako też z dobr stołowych *sub tempus Interregni* w roku 1733cim administrowanych, *sufficientem* uczynili *calculationem*, y z tegoż rachunku przewyższającą nad wszelkie prowenta sumnę sześćdziesiąt sześć tysięcy, sto trzynaście złotych Polskich *de proprio* wyłożoną, *ex amore boni publici dono gratuito* teyże Rzeczypospolitey ustąpili, też samę kalkulacyą przed Kommissarzami przez Seym *Convocationis* roku terazniejszego 1764go delegowanemi, *mediante etiam comprobatione juratoria*, komportowali, y przerzeceni Kommissarze produkowaną przed sobą y zrewidowaną podpisali, iako tychże dekret świadczy; a tak *de pleno et integro* we wszystkim Rzeczypospolitey zadosyć uczynili, zaczym za zgodą trzech Stanow, *insistendo* pomienioney kalkulacyi Seymowey, *uti legaliter et realiter* uczynioney, pomienionego Wielmożnego Ossolińskiego y jego successorow *plene, integre*, y generalnie kwitujemy, z samey nawet księgi rachunkowey oddaney y od wszelkich, *quocunque titulo et praetextu*, impetycyi *perpetuis temporibus* uwalniamy.

Kwit successorom W. Iana Kantego Moszyńskiego Podskarbiego W. Koronnego.

17. Czyniąc zadosyć prawu ustanowionemu przez Seym Konwokacyiny 1764, Urodzeni August Stolnik Koronny, y Fryderyk Starosta Nowomieyski Moszyńscy, successorowie W. Iana Kantego Moszyńskiego Podskarbiego W. Ko-

ronnego, ponieważ przed deputowanemi na to od Rzeczypospolitey Kommissarzami, podług obowiązku konstytucyi 1736ti *titulo*: skarb Koronny, rachunki zupełne z proweniencyi skarbu Koronnego za lata wszystkie, tak administracyi, iako y przez czas Urzędu Podskarbstwa Wielkiego Koronnego, *evincendo* już zmarłego przerzeczonego W. Moszyńskiego, względem Rzeczypospolitey *in suo ministerio* szczerą przysługę, wierne oddali y wyrachowali się; zaczym za zgodą Stanow zgromadzonych z pomienionych rachunkow y oddaney nad expensa summy złotem *a flor.* 18 każdy czerwony złoty rachuiąc, złotych Polskich dwa kroć dwadzieścia y sześć tysięcy, trzysta osmnaście, groszy dwadzieścia y ieden, pieniążkow dwa, superaty *una cum provisione assignata* od Seymu *Convocationis* złotych Polskich cztery tysiące, pięć set, dwadzieścia y sześć, groszy dziesięć, szelągow dwa, onychże zupełnie kwitujemy, *et ab omni impetitione* wiecznymi czasy uwalniamy; owszem za tak przykładną Rzeczypospolitey wierność y staranie, dla tylchże pozostalych successorow wdzięczną pamięć zachowamy.

Ciż iednak successorowie papiery skarbowe pod czas Urzędu wzwyyż wzmiankowanego, W. niegdys Podskarbiego W. Koronnego, a przez wyznaczonych z Seymu Kommissarzow zapieczętwane, *ad archivum* skarbu Koronnego, *praevia* od Kommissyi Skarbowey *quietatione*, nieodwłocznie oddać mają.

Kwit successorom zmarłych Podskarbach: Czapskiego y Grabowskiego.

18. Po uczynioney relacyi przez Wielebnego Xięzda Andrzeja Ignacego Baiera Biskupa Chelmińskiego, wraz z Delegowanemi na Seymie Konwokacyi do wysłuchania rachunkow successorow zmarłych Podskarbach, między innymi W. Iana Anzgaro Czapskiego, y Macieja Grabowskiego Podskarbach Wielkich Koronnych, ponieważ ciż successorowie według przeznaczenia na dawniejszych Seymach kalkulacyą *coram Delegatis* expedyowali, y onę w księgach przez siebie komportowanych z podpisami na ow czas Delegowanych pokazali, y te księgi komportowane zaprzysięgli; z których gdy się pokazało, że Wielmożny Czapski Podskarbi Wielki Koronny sumnę ogólną, przy ostatney kalkulacyi w roku 1744 w Grodzie expedyowanej, Delegowani *ex Senatorio et equestri Ordine* sumnę ogólną dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy, czterysta czterdzieści cztery złotych Polskich, groszy iedenastacie, pieniążkow cztery y puł, *pro remanenti* dla Rzeczypospolitey do oddania uznali y podpisali; którą kalkulacyą wyznaczonem z Seymu Konwokacyinog *ex Senatorio et ex equestri Ordine* Delegatom examinaować y weryfikować kazano, z ktorey to weryfikacyi gdy się nie większa summa, iak tylko wyżey wzmiankowana do oddania, to jest 99,444 złotych Polskich, groszy 11, pieniążkow 4 y puł, Rzeczypospolitey należy, y z tej sumny mając u sie-

bie *in deposito* Wielmożny Franciszek Bieliński Marszałek W. Koronny sumę 62,550 złotych Polskich, też sumę *mediante decreto* Kommissyi Skarbowey *cum provisione* oddał, y kwit od teyże Kommissyi otrzymał; a zaś resztującą sumę 36,894 złotych Polskich groszy 11, piąniżkow cztery y puł, successorki przereczonego niegdys Wielmożnego Czapskiego Podskarbiego Wielkiego Koronnego wypłacić są powinne, iakoż UU. Czapsy Starostowie Knyżyńscy gdy połowę z tey resztującej sumy *ex interesse sui exnunc cum provisione* wypłacają, więc z wypłaconey wraz złączoney z summą od Wielmożnego Marszałka W. Koronnego odebraną, mocą Seymu terazniejszego kwituujemy. A zaś że UU. Nieborscy Generałowie woysk Koronnych drugą część, *ex restanti summa*: trzyczęści sześć tysięcy, ośmset dziewięćdziesiąt y cztery złotych Polskich, groszy iedenascie, piąniżkow cztery y puł płacić mający, teraz iey nie komportują y nie oddają, zlecamy więc Kommissyi Skarbowey, ażeby przez Urodzonego Instygatora Koronnego o oddanie oney prawnie dopomnieć się nie omieszczała, a odebrawszy, zakwitowania wszelką moc będzie miała. Urodzonych zaś successorow Wielmożnego niegdys Grabowskiego Podskarbiego y Administratora Generalnego skarbu Koronnego, gdy się on *stante vita* ieszcze *sui* dostatecznie z prowentow wszelkich y dochodow Rzeczypospolitey wyrachował, y wykalkulował, do ktorego, iako też y do Urodzonych Czapskich, żadney nie zostawiając pretensyi, *ex re* rzetelnych kalkulacyi kwituujemy.

337

Co się zaś tycze ksiąg y papierow wszelkich do kalkulacyi regulujących się, zlecamy Kommissyi Skarbowey, ażeby one *ad archivum* skarbu odebrała.

A gdy successorowie niegdys W. Przebendowskiego *ex restanti* po zaszyłym od Stanow Rzeczypospolitey *in rem* W. niegdys Podskarbiego W. Koronnego kwicie, y Siedlnickiego Podskarbiego W. Koronnego *ex totali* rachunkow przed Delegowanymi z Seymu Konwokacyjnego nie komportowali, y kalkulacyi nie czynili, przeto nakazujemy Urodzonemu Instygatorowi Koronnemu ażeby onych *indilate* na Kommissyą Skarbową *ex munere Officii sui* zapozwał, ktorzy to successorowie tak niegdys W. Przebendowskiego iako y Siedlnickiego, na Kommissyi Rzeczypospolitey skarbowey będąc zapozwani, stawić się *praecisis omnibus dilationibus sub rigore poenae peculatus* mają, y tamże stanawszy, kalkulacyą, *ad praescriptam regulam* na Seymie Konwokacyi, uczynić mają, a cokolwiek się pozostających summ z kalkulacyi u successorow W. Siedlnickiego, dajemy moc Kommissyi Skarbowey, ażeby odebrała y zakwitowała, ktory kwit gdy nastąpi, mocą Seymu terazniejszego za ważny na potym mieć chcemy.

Kwit W. Teodorowi Wesslowi Podskarbiemu Wielkiemu Koronnemu.

19. Lubo *sancito* Stanow oboyg narodow na Seymie *Convocationis* W. Teodorowi Wesslowi Podskarbiemu W. Koronnemu zlecono, ażeby z prowentow dobr ekonomicznych stołowych y żupp solnych na Seymie terazniejszym kalkulacyą uczynił, y *tit.* Warunek dobr y intrat stołowych Krolewskich iest *cautum*: ażeby WW. Podskarbiowie Wielecy oboyg narodow prowentow wszelkich do stołu naszego Krolewskiego należących całości przestrzegali, y do siebie dla dochowania y oddania ich Nam Krolowi odbierali, a gdyby co z nich użyto było na expensa Bezkrólewia, żeby Nam to z skarbu Rzeczypospolitey kompensowane y powrocone było. Z tym wszystkim że WW. UU. Delegatom naszym do słuchania wspomnionego W. Teodora Wessla Podskarbiego W. K. tak rzeczonych rachunkow, iako y z kwartału iednego *a Ima Aprilis ad ultimam Junii* w tym roku *de proventibus* z cell y składow winnych Rzepltey wyznaczonym, czas krotki Seymu tego wystarczyć nie może do uczynienia doskonałej kalkulacyi z dobr stołowych y żupp solnych, ale tylko z kwartału *a die Ima Aprilis ad ultimam Junii* z dochodow Rzeczypospolitey cell y składow winnych odebrać mogli, y Nam o tym dostateczną relacyą uczynili. Więc *authoritate* Seymu terazniejszego W. Teodora Wessla Podskarbiego W. Koronnego z rachunkow *de proventibus* Rzeczypospolitey cell y składow winnych za kwartał pomieniony *de pleno et integro* oddanych kwituujemy, y kwit generalny *de integro proventu Reipublicae* z cell y składow winnych ienu *cum Officio et successoribus* od wszelkich impetycyi *ex hoc capite* ichże zasłaniając dajemy. Rachunki zaś z prowentow ekonomicznych y żupp solnych, *consulendo angustiae* czasu terazniejszego, Nam samym zdaemy y zostawujemy, to ostrzegając, aby W. Podskarbi W. Koron. kalkulacyą z dochodow *mensae nostrae Regiae* uczyniwszy, kwit z uczynioney odebrawszy (ktory *ejusdem valoris* mieć chcemy, iak gdyby *a plenis Ordinibus* był dany) *quantum* to ktore na potrzebę y konto Rzeczypospolitey *erogatum*, w rachunkach Nam *deducendum apparebit*, a w rachunkach kwartału z dochodow Rzeczypospolitey teraz oddanych, iako w nie weszło *deductum est*. Tenże W. Podskarbi y Kommissya Skarbowa, Koronni z przyszłych teyże Rzeczypospolitey dochodow, do skarbu naszego powrócić y oddać powinni będą. A że rachunki W. Podskarbiego z prowentow Rzeczypospolitey, tak teraz kwartalowe, iako y dawniey na Seymie *Convocationis* oddane, zawsze potrzebne Kommissyi Skarbowey, więc te wszystkie generalnie rachunki z należącymi do nich dokumentami y kwitami, W. Podskarbi Koron. do *archivum* Kommissyi Skarbowey, *praevia* ieyże *quietatione* z odebranych, oddać obligowany iest, y to mu zalecamy.

338

Przywrocenie kosztow W. Xiążęciu Augustowi Czartoryskiemu.

339

20. Ponieważ W. Xiążę August Czartoryski Woiewoda General Ziem Ruskich, Marszałek Stanow zkonfederowanych Rzeczypospolitey, y Generalny Regimentarz woysk Koronnych, przy wielkich dowodach przykładney miłości oyczyny, ktore pracą y doskonałym Regimentarstwem użyciem w utrzymaniu niepraktykowanej dotąd podczas Bezkrólewia publiczney spokojności y bezpieczeństwa dla każdego, y tey nie opuścił oyczynnie przysługi, że zastępując wydatki Rzeczypospolitey, ze swego summy niżej wyrażone: nayprzod Urodzonemu Alexandrowiczowi od Xiążęcia IMci Prymasa y przytomney iemu w czasie Bezkrólewia Rady do Porty wyslanemu, do summy którą wziął z skarbu dodając dla wyciągającej potrzeby czerwonych złotych tysięcy dwieście, potym Urodzonemu Sługockiemu do Krymu wyprawionemu, inkludując w to prezent dla Hana IMci siedmset czerwonych złotych, nakoniec Łomaczowi Anton. Sadeł dla Rzeczypospolitey sprowadzonemu, y na sprowadzenie iego czerwonych złotych trzysta dwadzieścia siedm wypłacił, przeto czynom iego wyżey wyrażonym wdzięczną teraz y potomności zostawimy pamięć, aby mu przereczone summy skarb Koronny nieodwłocznie zapłacił, zalecamy.

Rekompensa Urodzon. Darowskiemu.

21. Na instancją Urodzonych Posłow Ziemskich, Urodzonemu Adamowi Werysze Darowskiemu Podśędkowi Ziemskiemu Podolskiemu, Porucznikowi pancernemu w nadgodę dokładnych fatyg y starania, w interessie Rzpltey z Dworem Tatarskim przez Kommissyę w Iozefogrodzie y Kamieńcu odprawione, skutecznie zakończonym podietych, summę dwanaście tysięcy złotych Polskich naznaczamy, którą skarb Koronny wypłacić będzie powinien.

Subsidium miastu Elblągowi.

22. Obmyślone konstytucyą Seymu *Pacificationis* 1736 miastu Elblągowi w podatku publicznym przez skarb Koronny corocznie summą ośmiu tysięcy złotych Polskich zastępowanie, z przyczyny, że *territorium* własne wspomnionego miasta na interest Rzeczypospolitey w zastawę odeszło, terazniejszą Stanow uchwałą ponawiamy, y aby dotąd kontynuowane było, dokąd toż miasto do zupełney possessyi swego dziedzictwa powrocone nie będzie, mieć chcemy. Miastu też Malborkowi skarżącemu się o aggrawacyą podatkami summy ośm tysięcy złotych Polskich na rok następujący wypłacenie Kommissyi Skarbu Koronnego zalecamy, na następujące zaś lata, stosując się *ad resultatum Senatus Consilii anni* 1748 obmyślenie defalki na Generale Ziem Pruskich naypierwsze temuż miastu *praecommitimus*.

Gratitudo Urodzonemu Marszałkowi Seymu Electionis, tudzież UU. Sekretarzom.

340

23. Chwalebne y usilne starania y prace Urodzonego Iozefa Sosnowskiego Pisarza Polnego W. X. Lit. Marszałka Seymu *Electionis* zasłużyły u Nas y Rzeczypospolitey na sprawiedliwą wdzięczność, którą chcąc mu oświadczyć, summę sześćdziesiąt tysięcy złotych Polskich ze skarbu W. X. Lit. oraz Urodzonym Sekretarzom, *idque* Ianowi Szadurskiemu Stolnikowi Xięstwa Inflantskiego Sekretarzowi Seymu Elekcyi szesnaście tysięcy złotych Polskich ze skarbu Litewskiego, y Urodzonemu Wincentemu Zawiszy Łowczemu Łęczyckiemu, Sekretarzowi Seymu niniejszego szesnaście tysięcy złotych Polskich ze skarbu Koronnego naznaczamy, ktore wyznaczone summy przez Kommissyę Skarbowe aby nieodkładnie wypłacone były, mieć chcemy, y że *in rationibus* expensow przyjęte będą, ubezpieczamy, oraz na dalszy czas, iż summy nie większe nad dawniey w rekompensę Marszałkom Seymowym y Sekretarzom naznaczane, assygnowane być mają, waruujemy.

Zwazając rowniez czynne wyslugi niniejszego Seymu Marszałka Urodzonego Hiacynta Malachowskiego Podstolego Koronnego Starosty Piotrkowskiego, podobną mu ofiarowaną od Stanow 60 tysięcy summę teraz nie przyjmującego, w przyszłych Rzeczypospolitey, a niewątpliwych mieć chcemy względach.

Wypłacenie summy successorom Ur. Kazimierza Karwowskiego Marszałka Seymowego.

24. Ponieważ *per Senatus Consilium millesimo septingentesimo quinquagesimo octavo anno*, na Seymie Warszawskim, summa dwadzieścia tysięcy złotych Polskich successorom niegdys Ur. Kazimierza Karwowskiego Stolnika Ziemi Bielskiej za laskę Seymową Marszałkowską była naznaczona, przeto zlecamy Kommissyi Skarbu Koronnego zapłacić rzeczonego Marszałka successorom, iezeli ta summa czyli *in toto*, czyli *in parte* nie iest wypłacona.

Nagroda Fournierowi.

25. W nagrodę zasług Fournierowi Pułkownikowi w woysku Koronnym Rotmistrzowi chorąg. Węgierskiej summę ośm tysięcy złotych Polskich za zgodą wszech Stanow naznaczamy, y ażeby ta summa z Skarbu Koronnego temuż wypłacona była, Kommissyi Skarbu Koronnego zalecamy.

Lustratorowie Woiewodztwa Kiiowskiego.

26. Ponieważ w konstytucyi Seymu *Convocationis* do lustracyi Starostw, y wynalezienia kwarty sprawiedliwych w Woiewodztwie Kiiowskim do Powiatu Owruckiego, Urodzony Stanisław Ochocki, a za Kommissarzow do pogłownego żydowskiego, w tymże Powiecie Urodzeni Piotr Dybowski, y Antoni Wasilkowski, possessyi żadney w Woiewodztwie y Powiecie tym

341

nie mający są podani, a skarb Rzeczypospolitej w pokrzywdzeniu swoim bezpieczniego upomnienia się mieć nie mogłby, przeto za prozbą Urodzonych Posłów tegoż Woiewodztwa, na miejsce Urodzonego Ochockiego do lustracyi Starostw, Urodzonego Jana Steckiego Stolnika Żytomirskiego; do pogłownego zaś żydowskiego; Urodzonych Iozefa Niezwoiewskiego, y Ignacego Zeremię za Kommissarzow; mocą niniejszey ustawy, naznaczamy.

Przywrocenie iurydykcyi Marszałkowskiej Wielmożnemu Franciszkowi Bielińskiemu.

27. Ponieważ Wielmożny Marszałek Wielki Koronny przystąpił do Rzeczypospolitej, przeto temuż Wiel. Marszałkowi Wielkiemu Koronnemu iurydykcyą Marszałkowską, ze wszystkim iey prawem y uprzywileiowaną mocą natychmiast reassumować y kontynuować pozwalamy. Też oraz iurydykcyą Marszałkowską, na ktorej dobry porządek, y powszechne przy boku naszym, y pod czas publicznych obrad funduje się bezpieczeństwo, przy wszelkich prawach o niey stanowiących, prerogatywy iey warujących naruszenie, nietylko przy boku naszym, y podczas obrad publicznych, ale y przez cały czas *Interregnum*, na zwykłym obrad publicznych miejscu, albo gdzieby się też obrady odprawowały, podług artykułów Marszałkowskich, za zgodą wszech Stanow zachowujemy.

Wyznaczenie Assessorow do Sądow naszych.

28. Lubo w konstytucyi 1764 Regenci Kancellaryi Koronnych y W. X. Lit, położeni są pomiędzy Assessorami, *vota decisiva* w Sądzie naszym Assessorским mającemi, gdy iednak eiz nie za przywilejem naszym, lecz *ad beneplacitum* WW. Kanclerzow y Podkanclerzych swoje mają Urzędy, tak iak inni officialistowie wspomnianych Kancellaryi, zaczym onych *circa vota* tylko *consultiva*, miasta zaś nasze tak Koronne, iako y Litewskie *et annexarum Provinciarum* przy ostrzeżeniu względem Inflant w przerzeczony konstytucyi wyrażonym zachowujemy, y czyniąc zadosyć wzmiankowanej konstytucyi *ad Natos Assessores* wyznaczamy z Korony, z Senatu: WW. Jana Wielopolskiego Sandomirskiego, Pawła Mostowskiego Pomorskiego, Woiewodow; Franciszka Czapskiego Chełmińskiego. Urodzonego Franciszka Xawerego Kochanowskiego Czechowskiego Kasztelanow, *ex Ordine equestri*: Urodzonych Xiążęcia Adama Czartoryskiego Generała Ziem Podolskich, Stanisława Małachowskiego Sandeckiego, Iozefa Ossolińskiego Sandomirskiego, Franciszka Bielińskiego Czerskiego, Fryderyka Dunina Zatorskiego, Starostow, Jana Czapskiego Podkomorzego Chełmińskiego, Teodora Szydłowskiego Chorążego Warszawskiego, Andrzeja Gostowskiego Miecznika Ziem Pruskich; a z Prowincyi W. X. Lit. *ex Ordine Senatorio*: Wielmożnych Antoniego Sołłohuba Witebskiego, Konstantego Plattera Mściślawskiego Woiewodow, *ex Ordine equestri*: Urodzonych Andrzeia Ogiń-

skiego Miecznika W. X. Lit. Ierzego Iodkę Podkomorzego Lidzkiego, Tadeusza Iundziłłę Podkomorzego Grodzieńskiego, Ignacego Strawińskiego Sstę Słonimskiego, Iozefa Plattera Sstę Duneburskiego, Jana Zyberka Sstę Ławaryskiego, Leopolda Orzeszkę Sędziego Ziemskiego Pińskiego..... Niesiołowskiego Sstę Cyryńskiego, Jana Zaiarskiego Cześnika Upitskiego, Alexego Wieszczyckiego Podczaszego Witebskiego. Urodzonych zaś Podskarbach Nadwornych Koronnego y W. X. Lit. iako zatrudnionych *ex munere Officii* w Kommissyi Skarbowey Rzpłtey, oraz naszej Krolewskiej, od zasiadania w Sądach Assessorских uwalniamy. A Pisarzow do spraw w Sądach Referendarskich naznaczonych abrogujemy. Tudzież na żądanie Woiewodztw Białoruskich do wyznaczonych miejsc na Sądzie Assessoriy Litewskiej w konstytucyi Seymu *Convocationis* miasto Mińsko przydajemy. Agdyby przed Seymem przyszłym ordynaryjnym, który z wyznaczonych Assessorow umarł, albo *ad Ministerium* czyli do Senatu był przeniesiony, tedy na miejsce iego My Krol za radą *Residentium ad latus* innego uprzywileiowanego do czasu *expiracyi* funkcyi innych Assessorow naznaczyć mamy.

Compositio inter Status.

29. Ponieważ na Seymie *Convocationis* w roku terażniejszym umowy między sobą zkonfederowane Stany Rzeczypospolitej *compositio-nem inter Status spiritualem et saecularem*, y *in pactis conventis* obiecaliśmy na ten koniec. wyznaczyć Kommissarzow; więc pragnąc tego, żeby tak dawno od Rzpłtey požądane przez Najjaśniejszych Predecessorow naszych na kilku Seymach zlecane, y dotąd nieziszczone dzieło do skutku przyprowadzić: termin tey kompozycyi tu w Warszawie agitować się mającey *pro 28 7bris* w roku przyszłym 1765 naznaczamy, y za Kommissarzow z Rad naszych mianujemy, z Senatu: duchownych Wielebnych Antoniego Ostrowskiego Kuiuawskiego, Hieronima Szeptyckiego Płockiego, Jana Łopacińskiego Żmudzkiego, Stefana Giedroycia Nominata Inflantskiego, Biskupow; świeckich: WW. Antoniego Iablónowskiego Poznańskiego, Xcia Augusta Czartoryskiego Ruskiego, Iozefa Podoskiego Płockiego, Kazimierza Granowskiego Rawskiego Woiewodow. *Ex equestri Ordine* Urodzonych Antoniego Kossowskiego Referendarza Koronnego, Ołędzkiego Cześnika Litewskiego, Chryzostoma Kraiewskiego Instygatora Koronnego, Ierzego Iodkę Lidzkiego, Tadeusza Iundziłłę Grodzieńskiego, Karola Gomolińskiego Łęczyckiego, Antoniego Dzieduszyckiego Halickiego, Jana Borchy Inflantskiego, Podkomorzych; Teodora Szydłowskiego Chorążego Warszawskiego, Iozefa Łuszczewskiego Sędziego Ziemi Sochaczewskiej, Ioachima Chreptowicza Nowogrodz. Leona Swiękowskiego Winnic. Stolnikow, Tomasza Dłuskiego Łowczego Lubelskiego, Sobolewskiego Łowczego Warszawskiego, Andrzeia Gostom-

skiego Miecznika Ziem Pruskich, Szyppowskiego Pisarza Bydgoskiego, Niesiołowskiego Starostę Cyryńskiego, Bielewicza Sstę Woynołowskiego. Panowie duchowni także z strony swojej na tenże czas tyle zesłać mają osob pewnych do Warszawy, ile od Nas iest z Stanu rycerskiego wyznaczonych, y z IMcią Xiędzem Nuncyuszem Apostolskim, w czym przyłożenie się Stolicy Apostolskiej do zamierzonego końca potrzebne osadzają, znosić się zechcą. A ta kompozycya *absentia nonnullorum non obstante, dummodo* tak z duchownych iako y z świeckich z Senatu po dwóch; a *ex equestri Ordine, et ex Deputatis a Collegio Episcopali* po sześciu *adsint*, niezawodnie w dzień wyżej wyznaczony zacząć się, y trwać do umowienia zachodzących materyi ma, *etiam cum facultate prorogandi* onę *ad tempus Delegatis bene visum*, za zgodą iednak na to *pluralitate votorum*, gdyby tego była potrzeba, y tak żeby przed Seymem przyszłym ordynaryjnym dokonana była, o ktorej kompozycyi naprawieniu y spisaniu, na przyszłym Seymie ordynaryjnym relacyą uczynią, y onę przeczytają; żeby tamże exekucyą iey obmyślić y ubezpieczyć. A jeżeliby z tych osob od Nas mianowanych przed zaczęciem lub dokończeniem zleconego dzieła, kto umarł, lub *infirmirate vera, vel legali impedimento detineretur*; o czym Kancellaryi naszej oznamić będzie powinien, tedy Nam wolno będzie na miejsce takiego, innego deputować, co samo z tychże przyczyn *respective* do delegowanych *ex Clero a Collegio Episcopali* uczynić Najprzewielebniejszemu Xciu Imci Arcybiskupowi Gnieźnieńskiemu Prymasowi Korony Polskiej y W. X. Lit. *nomine ejusdem Collegii Episcopalis* pozwalamy.

Alternata Prowincyi.

30. Skoro najwyższy Stanu rycerskiego zaszczyt *aequalitas*, ktora gdy między osobami dotąd *sacrosancte* zachowywana, tym bardziej między Prowincyami *observari* powinna; przeto znosząc praktykowane częstokroć (nie bez straty naydroższego Seymowania czasu) między pierwszych Wielkiej; a Małej-Polski, tudzież W. X. Lit. Woiewodztw Posłami o pierwszeństwo głosu y alternaty dysceptacye, raz na zawsze postanawiamy: iż iako alternata lasek rownie na ordynaryjnych iak extra-ordynaryjnych Seymach, *sine ullo discrimine*, wciąż odtąd zachowana być powinna, tak pierwszeństwo głosu za rozdziającą też głosy laską chodzić ma, to iest: Marszałek starej laski lub podnoszący laskę pierwszy Poseł *in ordine* wotowania na nowego Marszałka, pierwszemu swojej Prowincyi Woiewodztwu, podobnież nowo obrany Marszałek, iuz *in materia* rugow albo Seymowania także pierwszemu swojej Prowincyi Wdztwu głosy dawać powinni będą, to iest: na następującym naypierwszym Seymie, pierwszy głos *in ordine* wotowania na nowego Marszałka ma być dany Prowincyi Wielko-Polskiej, na drugim *in post* Seymie Prowincya Mało-Polska, na trzecim zaś

Seymie Prowincya W. X. Lit. wotować nayprzed będzie, po głosach zaś pierwszych Woiewodztw czyli Generalow wedle alternaty, głos drugi dawany będzie Posłom *ex turno* następującej *ex alternata* do laski *immediate* Prowincyi, dalsze zaś głosy Woiewodztw innych *secundum turnum omnino* kontynuowane być mają, *salva per omnia lege* o alternacie kadencyi każdego trzeciego Seymu ordynaryjnego dla Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego *in toto manente*.

Objasnienie konstytucyi dawniejszych o trwaniu sessyi Seymowych.

31. Lubo konstytucye roku 1678 *titulo*: O Seymach deklaracya, a druga roku 1690 *titulo* Objasnienie konstytucyi dawniejszych o porządku Seymowania, nie dozwalały przy świecach Seymowania, iednak My uważając okoliczność czasu, iż kadencye Seymowe ordynaryjne w tey części roku przypadają, kiedy dni krotkość potrzebnym radom nie wystarcza, zaczym za powszechną Stanow zgodą odtąd chcemy mieć y postanawiamy, żeby wszystkie tak ordynaryjnych iako extraordynaryjnych Seymow sessye, *etiam* przy świecach trwać mogły poty, poki potrzeba zachodzących proiektow wyciągać będzie.

Korektura Trybunału.

32. Na Seymie przeszłym *Convocationis* zdalo się Stanom Rzpłtey do ułożenia korektury y uregulowania iak nayściślejszego *in Majoribus et Minoribus Subselliis* sprawiedliwości, y opisania prawa o sukcesyach, wyznaczyć *ex Senatorio et equestri Ordine* Kommissarzow, którzy lubo około tego wielce potrzebnego dzieła, na którym szczęśliwość Panowania naszego y spływające na cały kraj błogosławieństwo Boskie zakładamy, z wszelką usilnością chwalebnie pracując, na Seymie terażniejszym ułożone proiekta pokazać Nam byli gotowi; że iednak ta tak ważna, iak naydoskonalszego sprawiedliwości ustanowienia y opisania materya niemalego czasu y rozmysłney potrzebnie delibercyi, więc onę do przyszłego y następujących wszelkich odkładamy Seymow, tak aby zaraz po złączeniu się Izby Poselskiej przy powitaniu Nas, gdy Kommissyie Skarbowy y Wojskowy Stanom Rzpłtey, *de transactis suis* sprawią się, y relacyą swoją uczynią, naypierwey, w żadne inne nie wchodząc materye, ta korektury Trybunału, y ustanowienia iako naydoskonalszego sprawiedliwości świętey bywała zawsze zaczęta y *forma iudiciaria* konkludowana materya, do ktorej ułożenia tymże Delegowanym z Seymu *Convocationis*, proiekta rozważać y skombinować zlecamy, y moc nadajemy zupełną. Y ci to Wielmożni y Urodzeni Kommissarze na niedziel cztery przed Seymem, Wielmożnym Pieczętarzom poukładane proiekta *ad concertandum cum praesentibus ex Deputatis*, podać mają. Trybunały zaś tak Prowincyi Wielkopolskiej, iako y Małopolskiej wedle dawnych praw, y obserwując *novellam* na Seymie *Convocationis legem, in toto* zachować się

maią, *salvis exceptis Ducatus Masoviae, et correctura iurium Prussiae.*

Oblásnienie prezydenci Lwowskiej.

33. Ponieważ przez ustawę Seymu *Convocationis* Kapituła Lwowska iest obowiązana przeydować Trybunałowi Prowincyi Małopolskiej, a nie wyrażono *explicite*, czyli ma mieć także swojego Vice-Prezydenta, objaśniamy tedy terazniejszą konstytucyą, że prezydencyą Lwowską *parem et ad normam* Kapituły Gnieźnieńskiej mieć chcemy, a przeto dwoch Deputatów, *alias* Prezydenta y Vice-Prezydenta Kapituła Lwowska obierać ma. Dla których to Prezydenta y Vice-Prezydenta subsystemy na Trybunalskiej funkcyi, probostwo Trembowelskie, *salvo moderno possessore*, Kapituła Lwowskiej *in perpetuum. relicta quarta parte proventuum pro Commendario, perpetuo* inkorporujemy.

Deklaracya Ziemstw Woiewodztwa Sandomirskiego Powiatow Radomskich.

34. Ziemstwa Sandomirskiego, a Powiatow Radomskich Elekeya (ponieważ z przepisu Seymu Konwokacyi na same dni świąt Narodzenia Bożego następujących przypada) do Poniedziałku po święcie *Purificationis B. V. Mariae* w roku blisko przyszłym 1765 odkładamy, które to Ziemstwo Sady swe przyszłe, podług kadencyi postanowionych sobie, *non immiscendo* spraw iednego Powiatu do drugiego, sądzić będzie

A w Trybunale Pisarze Dekretowi Ziemstw Woiewodztwa Sandomirskiego *turnum* pomiędzy sobą corocznie przez czas rejestru swego w trzymaniu piora, to iest: na pierwszy rok Ziemstwo Sandomirskie, na drugi Radomskie, na trzeci Stężyckie zachowają. Że zaś sądzenia Grodzkich Sądow Nowokorczyńskich alternata w Pilźnie, gwoli wygodzie Powiatu tamecznego, tegoż to Seymu *Convocationis* konstytucyą iest pozwolona, przeto na wygodne wspomnionych Sądow, tudzież y Ziemskiej kadencyi sądzenie dom przyzwoity, y sklep na ksiąg chowanie Ziemskich y Grodzkich Urodzony Ssta nasz Pilźniński opatrzeć y postanowić będzie powinien, a to *sub responsione* w tychże to samych Sadach.

Upewnienie miejsca sądzenia się w Trybunale Ziemi Dobrzyńskiej.

35. Ziemia Dobrzyńska do sądzenia się w Trybunale, lubo przez konstytucyą Seymu Konwokacyjnego *in anno praesenti 1764* zapadła w Poznaniu y w Bydgoszczy ma wyznaczone miejsce, ale kiedy Urodzeni Posłowie teyże Ziemi Dobrzyńskiej, na fundamentie instrukcyi swojej, *exposcunt*; ażeby nie w Poznaniu dla odległości miejsca, y innych przyczyn, ale w Bydgoszczy podług przypadającej tylko alternaty była sądzona; więc za powszechną wszach Stanow zgodą, teyże Ziemi Dobrzyńskiej w Bydgoszczy, podług przypadającej alternaty w czasie

przez ordynacyą Trybunału ułożonym, miejsce wyznaczamy do sądzenia.

Sady Ziemskie Warszawskie.

36. Przychylając się do żądzy Urodzonych Posłow Ziemi Warszawskiej, też Sady Ziemskie po Powiatach teyże Ziemi do tych czas z wielką ciężkością sądzące się, aby odtąd w samey Warszawie odprawiły się, mocą Seymu terazniejszego postanawiamy.

Sady Ziemskie Czerskie.

37. Aby sprawiedliwość tym łatwiey y dogodnicy była administrowana dogadzając żądaniom Posłow Ziemi Czerskiej, oraz za powszechną Stanow Rzpltey zgodą, na zawsze ustanawiamy, aby Sady Ziemskie dotąd z wielkim utrudzeniem po Powiatach sądzone, odtąd w Czersku na iednym miejscu Powiatami sądzone były, w ten sposob: pierwszego tygodnia Sady Czerskie, drugiego Sady Powiatu Groieckiego, trzeciego Pow. Wareckiego, czwartego zaś Pow. Garwolińskiego. Gdyby zaś ktorego Powiatu sprawy prędzey odsądzone były, tedy następującego Powiatu sprawy brane być mają, za obwołaniem iednak przez Woźnego, iakowy Powiat sądzony będzie, a dla takowego rozporządzenia, rejestra osobne dla każdego Powiatu zrobić rozkazujemy.

Kommissya ad revisionem archivi Ziemi Ciechanowskiej.

38. Lubo przez uchwałę Seymu Konwokacyjnego 1764 roku Kommissya *ad revisionem archivi* Ziemi Ciechanowskiej iest naznaczona, gdy iednak dotychczas taż Kommissya żadnego nie wzięła skutku, więc mając wzgląd na słuszne żądanie Posłow Ziemi Ciechanowskiej, też Kommissyą, *in toto* reasumujemy, y aby swoy skutek wzięła, mieć chcemy, taż oraz Ziemia z podatku prawem pozwolonego tychże salaryować ma Kommissarzow.

Przydanie Surrogata Urodzonemu Brzozowskiemu Pisarzowi Ziemskiemu y Grodzkiemu Ciechanowskiemu.

39. Ponieważ Urodzony Kazimierz Brzozowski Pisarz Ziemski y Grodzki Ciechanowski wieloletnością straconym wzrokiem przyciśniony, nie może dosyć czynić funkcyi swojej, więc aby sprawiedliwość w Ziemstwie y Grodzie w biegu swoim nie była przytamowana, Urodzonego Mchowieckiego Komornika Ciechanowskiego *laudo* na Seymiku ante-Koronacyjnym obranego za Surrogata *ad subsequenda* tegoż Urodzonego Pisarza *fata* naznaczamy; tak iednak, iż tenże Surrogat po wykonanym iuramentie, dochodami z tegoż Urzędu ma się połową dzielić z rzeczoną Urodzonym Brzozowskim, który na Pisarstwie tymże wzrok y lata utracił.

Ustawa Rokow Ziemskich Woiewodztwa Podlaskiego Ziemi Drohickiej.

40. Lubo Roki Ziemskie Drohickie względem czasu y miejsca konstytucyami *annorum* 1569, 1588, 1611, 1631 et 1678 są oznaczone y determinowane, gdy iednak Urodzeni Posłowie teyże Ziemi, w części *reassumptionem*, w części zaś pomnożenia kadencyi, y odmienienia czasu onychże ku lepszej wygodzie ziomkow swoich dopraszają się, więc *desideriis* onychże dogadzając, co do miejsca Drohiczyna, wszystkie reasumując konstytucy, trzy kadencye w roku każdym teyże Ziemi Drohickiej w Drohiczynie, według dawnego prawa, naznaczamy. Co zaś do czasu kadencyi też prawa uchylamy; a tak ktora była kadencya *feria secunda post S. Michaelis, pro feria secunda post Trium Regum proxima*; ktora była w Poniedziałek po Nowym Lecie, *pro feria secunda intra octavas festi Sacratissimi Corporis Christi Domini*; ktora zaś była *feria secunda post festum Sanctissimae Trinitatis, pro feria secunda, post festum Sancti Lucae Evangelistae* przekładamy. A każdej takiej kadencyi przeciąg czasu do sądzenia na tamtej stronie Buga mieszkańcom niedziel dwie wyznaczamy. A ponieważ konstytucyami *annorum* 1631 et 1678 tak dla odleglejszych od miasta Drohiczyna parafii, iako też dla rozlewającej rzeki Buga, a ztąd złych przepraw miejsce miasteczko Miedzna do sądzenia spraw obywatelskich z tey tu strony Buga mieszkańców, iest wyznaczone, więc reasumując też same prawa, co do miejsca miasteczka *ad praesens* Miedzny Urodzonego Butlera Ssty Preńskiego dziedzicznego, kadencyą iedną w roku niżej wyrażoną temuż miejscu warujemy, w czasie iednak zaczęcia oneyże y ksiąg otwarcia, też mianowane konstytucy uchylamy. Gdy iednak dla rozlicznych a od siebie odległych na tey tu stronie rzeki Buga parafii będących zręcznością y bliskością miasteczko Miedzna dla wszystkich obywatelów być nie może, przeto *utidem* dwie kadencye ku lepszej wygodzie tychże obywatelów, aby rownie iak Zabuzanie trzema zaszczytzeni byli kadencyami, to iest: w Sokołowie miasteczku dziedzicznym Wielmożnego Ogińskiego Marszałka Wielkiego, Wielkiego Xięstwa Litewskiego, y w Mokobodach miasteczku dziedzicznym Urodzonego Ossolińskiego Starosty Drohickiego, *lege perpetua* stanowiąmy, y na zawsze te miejsca do kadencyow obserwowane mieć chcemy. Czas zaś w sądzeniu tych trzech kadencyi w ekucyi swojej takowy zachowujemy, to iest: po odsądzoney pierwszej w Drohiczynie kadencyi, a po tym skończonym paury dwuniedzielney czasie, do Sokołowa na tę stronę Sędziowie Ziemscy ziechać będą powinni, y tamże poki spraw stanie, nie przeciągając iednak czasu więcej nad niedziel trzy, wszystkich tey strony obywatelów sądzić będą. Po reasumowanej zaś y skończoney drugiej w Drohiczynie dwuniedzielney kadencyi, ktora ut

supra przypadać będzie, podobnież w niedziel dwie do Miedzny ziechać mają, gdzie przez niedziel dwie *utidem* wszystkie parafie sądzić będą. Po reasumowanej zaś y skończoney trzeciej w Drohiczynie kadencyi, ciż Sędziowie w wyściu podobnegoż *interstitii* czasu do Mokobod ziechać obligowani będą, gdzie reasumowawszy swoją iurydykcyą, *utidem* wszystkich tey strony obywatelów przez niedziel dwie sądzić będą, *et omni in loco cunctos judicarios actus exercere* powinni, *sine impedimento* tamecznych dziedzicow y possessorow. A te wszystkie na każdym miejscu kadencye, *feria secunda proxima* zaczynać y reasumować się mają; a gdyby *quo casu* kadencya ktora na obojey stronie upaść miała, alternacie *praejudicare* nie ma, y owszem gdzie się sądzić miała, tam się zaczynać powinna, stanowiąmy y naznaczamy. To iednak *praecavendo*, ażeby żaden obywatel nikogo mimo tych kadencyi y miejsc, to iest za Bugiem mieszkających do Sokołowa, Miedzny y Mokobodow, *et e converso* z tey strony Buga mieszkających do Drohiczyna, *sub poenis arbitrariis, et evocatorie* nie pociągał, *ac sub nullitate decretorum* warujemy. Przed zaczęciem zaś Rokow bądź w Drohiczynie, bądź w Sokołowie, Miedzny y Mokobodach, podług kadencyi wyżej opisanych, przed każdą kadencyą *posita*, y otwarciem ksiąg Ziemskich przez Pisarza, lub Regenta, y Komornikow *ad suscipiendas quasvis transactiones et relationes*, dwoma niedzielami każde Roki poprzedzać ma, a po tych skończonych, drugie dwie niedziele dla wyjęcia onychże trwać powinny. Suscepta zaś strony Zabuskiej w Drohiczynie, a z tey strony Buga, w miejscu swoich kadencyi ostrzega się. Pozwom czas wedle konstytucyi 1670 *praefigitur*. Konserwacya zaś *omnium actorum* w samym mieście Drohiczynie *cavetur*. Zeznanie relacyow, y zapisowanie onychże na Sady Ziemskie *in proprio territorio* w Ziemstwie albo Grodzie, *oproc* parafii Knyszowskiej, ktora do kadencyi Drohickiej należeć ma, *sub nullitate terminorum ordinatur*. Od relacyi każdej groszy piętnaście od suscepty płacić należeć będzie. Rejestra do sądzenia spraw, pierwszy ordynaryiny *praevio arresto*, drugi taktowy *sine beneficio arresti*, a trzeci *poenali* oznaczają się. Pod czas Rokow Ziemskich Sady Grodzkie sądzone być nie mają. Sędziowie zaś Ziemscy stron depaktować nie powinni, *lege perpetua* warujemy, y stanowiąmy.

Pozwolenie Sądow Grodzkich w Goniądzu.

41. Stosując się do konstytucyi roku 1667 którą pozwolony iest Grod w mieście Goniądzu do Starostwa Knyszynskiego należącym, dla przyjmowania tranzakeyi, z racyi odległości Grodu Brańskiego y złych przepraw przez rzeki obywatelów Ziemi Bielskiej traktu Zatykockiego, pozwalamy y postanawiamy, aby Urodzeni Podstarości y Pisarz Grodzcy Brańscy terazniejsi y na potym będący, odprawiwszy pierwszą kadencyą *feria secunda post festum*

Sanctorum Trium Regum w Brańsku, do miasta Goniądza na jedną kadencyą, to iest *pro feria secunda post Dominicam Reminiscere Quadragesimali* zieżdzali, y tam wszystkie sprawy Grodowi należące obywatelów traktu Zatykockiego w domu wygodnym sądzili; inne zaś kadencye w Brańsku kontynuowali, pod winami w prawie opisaniemi.

350 Przeniesienie xiąg Ziemskich Ziemi Rawskiej do miasta Białły.

42. Ponieważ w mieście naszym Rawie, dla znacznego tegoż miasta upadku, xięgi Ziemskie bezpieczniey dla siebie nie mają konserwacyi, na czym nie mało należy, y zawisło ucalenie fortun szlacheckich, a że Urodzony Andrzej Leszczyński Pisarz Ziemski Rawski miasta Białły dziedzie, gdzie *positio actorum* w tymże mieście dawnym prawem iest ostrzeżona, ku pomnożeniu swych w oyczynie y w Woiewodztwie zasług, dom wymurować sklepiony na konserwacyą tychże xiąg obliגיע się, więc przychylając się do proźby Urodzonych Posłów Ziemi Rawskiej, na przeniesienie xiąg Ziemskich do miasta Białły, pozwalamy, ale nie w przod, aż wspomniony dom będzie wymurowany, y ze wszystkim zakończony.

Alternata Pisarza Ziemskiego Płockiego z Pisarzem Ziemskim Ziemi Zawkrzyńskiej.

43. Ponieważ w konstytucyi Seymu *Convocationis* w opisaniu alternaty między Pisarzami Woiewodztwa Mazowieckiego, y innych, opuszczona iest alternata zieżdzania do Trybunału y pisania tamże dekretów na rejestrze Woiewodztwa Płockiego, między Pisarzem Ziemskim Płockim, y Ziemskim Zawkrzyńskim, którą teraz na proźbę Urodzonych Posłów chcąc aby była, postanawiamy: że iednego roku zaczynając od pierwszego Trybunału Pisarz Ziemski Płocki, a drugiego roku Pisarz Ziemski Zawkrzyński dekreta pisywać mają.

Przeniesienie suscepty Grodzkiej Płockiej z Srzeńska do Mławy.

44. Lubo w konstytucyi Konwokacyiney wyrażono iest, aby suscepta ustawiczna w mieście Srzeńsku pod iurydykcyą Starosty Płockiego była, żądanie zaś Urodzonych Posłów, na terazniejszym Seymie, podług instrukcyi iest, aby też suscepta nie w mieście Srzeńsku, ale w Mławie mieście Krolewskim *in medietullio* Ziemi Zawkrzyńskiej, dla wygody publiczney teyże Ziemi Zawkrzyńskiej *continuo* bywała, którą to susceptę tamże w Mławie pod iurydykcyą Starosty Płockiego odtąd na zawsze mieć chcemy, y żeby susceptant przysięgły y ustawiczny *tirca acta et sine depactatione* tranzakcyę przyjmował, mocą niniejszego Seymu nakazujemy. Suscepta Ziemska pod czas Sądów przy Regencie Ziemskim tylko być ma, y Komornikowskie xięgi przy nim być mają.

Rewizya xiąg Ziemi Liwskiej.

45. Na żądanie Urodzonych Posłów Ziemi Liwskiej, za powszechną wszech Stanów zgodą, konstytucye lat 1601, 1609, 1613, 1616, 1647, 1678 o rewizyi xiąg Ziemi Liwskiej nastąpione, dotąd nie ziszczone, reassumujemy, y mieć chcemy, aby też Ziemia Liwska na przyszłym Relacyinym Seymiku Kommissarzów do ułożenia *archivi*, przepisania xiąg, y wiecznego w nich ułożenia porządku, z pomiędzy siebie wybrała, y onych przy Urodzonych Starości y Pisarzu Ziemskim Liwskim, dla większego warunku, *etiam* przysięgą, gdyby potrzeba było, obowiązawszy, *condigne* rekompensować starała się.

Deklaracya konstytucyi Seymu *Convocationis* uchwaloney Kommissyi Woyskowej.

46. Konstytucyą o Kommissyi Woyskowej, *quoad tenorem legis*, w punktach ekzekucyi podpadających od wszelkicy wymuiąc wątpliwości, opuszczamy chętnie assumptu iey słowa wszelkie, któreby tłumaczone być mogły na dotkliwość Wielmożnych Hetmanów Koronnych, gdyż w tym iesteśmy przeświadczeniu, że tak znaczni nietylko z Urzędu, ale y z urodzenia, y cnot w oyczynie ludzie, niechybnie poznają, iż cokolwiek w niniejszym zawiera się prawie, nie żadnym ich unartwienia powodem, ale iedynie z rozważenia większego *in posterum* publicznego dobra, postanowiono iest.

Tę zaś pomienioną konstytucyą przez iedyny względ dobra publicznego przenoszącą na Kommissyą Woyskową to, co samowładności Hetmanów Koronnych należało, tak deklarujemy: iż ta Kommissya zacząć się ma w Warszawie dnia pierwszego miesiąca Marca w roku przyszłym 1765 pod prezydencyą Hetmana Wielkiego, czyli Polnego Koronnych, lub pierwszej *in ordine* znajdującey się pod ten czas osoby *Senatorii* czyli *equestris Ordinis*, y agitować się w każdym potrzeby czasie bez zachowania kadencyi, dla czego, aby na niey kompletu ustawicznego brakować nie mogło, zaraz po reassumpey opisana umową wyznaczeni Kommissarze obowiązać się mają, który z nich przez iak długi czas pilnować kompletu, *dummodo quinque adsint*, obligowany będzie, y dla tego wyznaczoney ze skarbu płacy wyliczenie, nie kadencye, lecz samo *attestatum* czterech z gory Woyskowych Kommissarzów, *quantum* należące dla każdego z nich determinować będzie, ponsyo Pisarzowi, Regentowi teyże Kommissyi, y inne potrzebne expensa z largicyi też Kommissya wyznaczy. Ten iednak względem kompletu warunek nie odbiera mocy, aby też Kommissya limitowana *ad tempus bene visum* była, skoroby woyskowe interassa *interstitium* czasu pozwałały. Pozwy y ordynanse od tey Kommissyi pod pieczęcią iey wydawane być mają, oraz wszelkie expedyce z Kancellaryi Kommissyi Woyskowej wychodzić powinny pod pie-

351

352

352

częcią teyże Kommissyi, która ma być: orzeł Polski miecz y armaturę w szponach mający. Inskrypcya zaś do tey pieczęci: „Pieczęć Kommissyi Woyskowej Kor:“ Posłannictwa wszelkie od Orientalnych Potencyi przez Hetmanów, czyli w niebytności tychże, od Prezydującego na ow czas *Consilio Bellico* przyjmowane być mają, który *cum Consilio Bellico* Nas samych y przytomną Nam Radę *in intervallo* Seymów, a pod czas Seymu całą Rzeczpospolitę o rzeczonym posłannictwie informować ma. Inne zaś punkta podług przerzeczoney konstytucyi Konwokacyiney, aby *in toto* przez Kommissyą Woyskową zachowane były, mieć chcemy. Generałowie Artylleryi Koronney rachunki *perceptorum, expensorum*, które przedtem na Seymie czynione były, odtąd na Kommissyi Woyskowej expedyować mają, a Kommissya Stany Rzeczypospolitey informować będzie, oraz aby projekta od tey Kommissyi Woyskowej Rzeczypospolitey podawane zaraz po ułatwieniu ekonomicznych, tymże samym porządkiem, *eadem methodo et forma*, iak projekta Kommissyi Skarbowey rezolwowane y decydowane były, postanawiamy.

Deklaracya Sądowej iurydykcyi nad Gwardyami naszymi.

47. Lubo Rzeczpospolita z sprawiedliwych wyrażonych powodów przez *pacta conventa*, oddała iedney a zupełney władzy y dyspozycyi naszej cztery regimenta gwardyi konne y piesze, My iednak przekładając nad wszelkie inne względy iak nayspełniejszy zachowanie spokojności wewnętrzney, y sprawiedliwości rowney dla każdego, tychże gwardyi żołnierskie posłuszeństwo w nienaruszoney zupełności Nam samym zostawiwszy, względem likwidacyi y zachowania *disciplinae militaris*, do Kommissyi Woyskowych aby należeli, mieć chcemy. Ktore to Woyskowe Kommissye żeby nie wątpliwe Sądów swoich prawidło miały, *codicem disciplinae militaris* na przyszły Seym ordynaryiny do examinu y approbacyi Rzeczypospolitey wygotować mają; niżeli zaś to nastąpi, według dawniejszych artykułów woyskowych każdy *delinquens* sądzony być ma.

Kwit Urodzonemu Fryderykowi Brühlowi.

48. Ponieważ Urodzony Fryderyk Aloizy Brühl sprawujący dotąd Urząd Generała Artylleryi Koronney, na terazniejszym Seymie *Coronationis*, przed Wielmożnymi y Urodzonymi *ex Senatorio et equestri Ordine* do odebrania y expedywania rachunków artylleryi Koronney delegowanymi Kommissarzami, tak z summ, pierwszej stu szesnastu tysięcy sześciu set ośmdziesiąt y siedmiu złotych Polskich, grosza iednego, corocznie na też artylleryą *ab anno 1748 die 1ma Iunii, ad annum praesentem 1764um, ultimam diem Maji*, z Kancellaryi skarbu Koronnego kwarcianey braney, iako też z drugiey summy siedmiudziesiąt y ieden tysięcy złotych

Polskich *per resultata Senatus Consilii* z skarbu Koronnego odebraney, tak na reparacye ceug-hauzów, Warszawskiego, Krakowskiego, y Malborskiego, iako też na kupno dwunastu sztuk armat od Urodzonego Potockiego przeszłego Starosty Błońskiego, y na inne teyże artylleryi Koronney potrzeby wydaney y obroconey, dowodny przy dokumentach rachunek uczynił, y z tychże summ wyżej wyrażonych do skarbu Rzeczypospolitey nie winien nie pozostał się, więc onegoż *cum successoribus ejus* kwituujemy.

O obieraniu Posłów na Seymu, y Deputatów na Trybunał w Woiewodztwach Poznańskim, Kaliskim, y Ziemi Wschowskiej.

49. Ponieważ Woiewodztwa Poznańskie y Kaliskie, iak świadczy konstytucya roku 1685 Posłów na Seym, y Deputatów na Trybunał zwykły *pluralitate votorum* obierać, zaczyn przy tym obyczaju też Woiewodztwa, przychylając się do proźby Urodzonych Posłów Woiewodztwa Poznańskiego y Kaliskiego na zawsze zachowujemy. Y żeby *ad pluralitatem votorum*, czyli *ad activitatem* na Seymikach, sami tylko w tych Woiewodztwach possessyonaci, to iest: possessyą dziedziczną lub zastawną, albo arrendowną mający, należeli, y dla tego przez Assessorsów przysięgłych Marszałkowskich mają być *in tractu* Seymikowania zarejestrowani przez Powiaty y parochie, dozwalamy.

Dla porządnego zaś wotowania też Woiewodztwa ławki na cmentarzu Srzedzkim zrobić dla każdego Powiatu każą, aby nikt z innego miejsca, tylko z swey Powiatowej ławki wotował, *sub non acceptatione voti*, a Marszałek tychże Seymików z Assessorami *super realem annotationem votorum et laudi* przysięgłszy, każdego, y na kogo wotującego imię y przewisko niech notuje, y *ad acta* Woiewodztw razem z *laudum* poda, *praesenti lege cavemus*.

O Postach Woiewodztwa Lubelskiego.

50. Ponieważ Woiewodztwo Lubelskie w obszerności swoiey y liczbie obywatelów między innymi nienayszczupleysze, a z dwóch Ziemi y Powiatu tylko trzech Posłów na Seym wysyła, przeto na instancyą Posłów tegoż Woiewodztwa przerzeczoną liczbę *ad alterum tantum* podwyższamy, y aby odtąd sześciu Posłów z tegoż Woiewodztwa na każdy Seym wysyłano, mieć chcemy.

Ustawa Podkomorzych, y Ziemstwa w Powiatach Żytomirskim y Owruckim Woiewodztwa Kiiowskiego.

51. Ponieważ Woiewodztwo Kiiowskie trzy Powiaty, to iest Kiiowski, Żytomirski y Owrucki w sobie zamykające, iednego tylko Podkomorzego, y Ziemstwo Kiiowskie dotąd miało, a przeto obywatele w dochodzeniu prędkiey sprawiedliwości częstokroć przewłokę miewali, a nawet dla nacisku do kadencyi wielu osob w Woiewodztwie zasłużonych, y do tych Urzędów sposobnych, trudność w dochodzeniu Sey-

354

mikow Podkomorskich y Ziemskich zachodziła, zaczym na żądanie Posłow tegoż Woiewodztwa, dla prędszego czynienia sprawiedliwości (zachowując nienaruszenie w swojej dostojności Urząd Podkomorzego, y Ziemstwa Powiatu Kiiowskiego dawniejszym prawem obwarowany) w Powiatach Zytomirskim y Owruckim Urząd Podkomorzego, tudzież Sędziego Podsędka y Pisarza Ziemskich z iurydykcyą y wszystkiemi tym Urzędem prerogatywami z prawa pozwolonemi na zawsze postanawiamy, y miejsce sądzenia się Sądow Ziemskich Kiiowskich y Zytomirskich w Zytomirzu, a Owruckich w Owrucczu wyznaczamy. A że Ziemstwo Kiiowskie czas kadencyi dawniejszym prawem ma sobie naznaczony, tedy Ziemstwo Zytomirskie w niedziel trzy po kadencyi Kiiowskiej, a Owruckie także w niedziel trzy po Zytomirskich Ziemskich Sądach zakończonych (nie przeszkadzając jednak kadencyom Grodzkim Powiatowym Woiewodztwa tego) kadencye swoje reasumować, y na zawsze sądzić będą. Oraz na Seymikach y innych Zjazdach Woiewodztwa, stalla swoje Podkomorzowie po Kiiowskim Podkomorzym, a Sędziowie, Podsędkowie, y Pisarze Ziemscy Zytomirscy y Owruccy po Kiiowskich zasiadać mają, y wszelkich prerogatyw Urzędowi swemu z prawa należących zażywać będą. Ze zaś Podkomorski, tudzież Sędziego, Podsędka y Pisarza Ziemskich Kiiowskich Urzędy teraz aktualnie waku a, tedy na obranie tych Urzędników Kiiowskich y Zytomirskich w Zytomierzu, a Owruckich w Owrucczu Wielmożny Woiewoda, lub *in ejus renitentia* Kasztelan, innotescencye wyda, a nareszcie na Seymiku Gospodarskim w roku przysłym 1765 naznaczamy. Na który termin y czas Seymikom naznaczony, obywatela ziechawszy się *pluralitate votorum*, Marszałkow Seymikowych do wszystkich trzech Powiatów obiorą, y pod temiz Marszałkami *et eadem pluralitate votorum* do każdego Urzędu po czterech kandydatów obierając, osoby sposobne, prawa wiadome, y possessye w tym Wdztwie mające, wedle ustawy Seymu *Convocationis* 1764 wybiorą, y Nam *ad confirmandum privilegio* z każdego Powiatu, *attenta majori pluralitate votorum*, prezentować będą. Przysięgi zaś na Urzędy swoje Podkomorzowie na kadencye Ziemskie lub Grodzkie *propru Districtus*, a Sędziowie, Podsędkowie, y Pisarze Ziemscy zawsze na leżeniu, *alias* na otwarciu ksiąg Ziemskich, wedlug dawnego prawa, przed Woiewodą lub Kasztelanem, albo Starostą Grodowym, a w niebytności onych przed następującym urzędnikiem, w przytomności innych urzędników y szlachty obywatelów, rotą prawem opisaną wypełniać mają. Ułatwiając oraz wcześniej kłótnie między Pisarzami Ziemskimi, z okazji pisania dekretów Trybunalskich urosć mogące, postanawiamy, aby w pisaniu dekretów Trybunalskich y zieżdzaniu na kadencyą Woiewodztwa, alternata między niemi zachowana była; a gdyby któremu *legalitas*, lub *fata pro turno sui* ziechania

na kadencyą Woiewodztwa do Trybunału nie pozwoliły, na ten czas żyjący Pisarz wedlug alternaty powinność tę zastąpić ma.

Ustanowienie Seymikow Gospodarskich w Woiewodztwie Mazowieckim.

52. Ze przez konstytucyą Seymu *Convocationis* w roku terażniejszym nastąpioną, Seymiki Gospodarskie dla wszystkich Woiewodztw, Ziem y Powiatow nazaiutrz po Seymikach Deputackich są naznaczone, w Woiewodztwie zaś Mazowieckim dziesięć Ziem w sobie zawierającym, nie prędszy iak w pięć lat alternata obierania Deputatów, podlug dawnego zwyczaju, przypada, więc aby nie tak przedłużone, owszem częstsze kadencye y czasy do decydowania interessow swoich pomienione Woiewodztwo Mazowieckie mieć mogło, Seymiki dla niegoż Gospodarskie, iuz nie po Deputackich, ale po każdym Poselskich Seymikach nazaiutrz, naznaczamy.

O obieraniu Posłow Pruskich.

53. Dla Woiewodztw Ziem Pruskich konstytucyą roku 1613 o obieraniu Posłow y Deputatów nastąpioną, teraz y przez Woiewodztwo Chełmińskie z Ziemią Michałowską przyjętą reasumujemy, oraz aby podobnym sposobem Marszałkowie y Posłowie, tak na Seymikach, iako y Generale byli obierani, stanowiąmy, co ma służyć Woiewodztwu Wołyńskiemu y Podolskiemu.

Postanowienie płaty Smolakom Ziemi Halickiej.

54. Ponieważ Ziemia Halicka na zapłatę Smolakom ku ubezpieczeniu Podgorza od opryszków podatek podymnego, drugie tyle iak teraz woysku wypłacać zwykła, mieć chce; przeto przychylając się do proźby Posłow teyże Ziemi, na tenże podatek podymnego zezwalamy, *hoc praecauto*, ażeby *ad privatos usus* ciż Smolacy zażywani nie byli, y procz kommend przez Ziemię naznaczonych, Kommissyą Woyskową za naywyższą władzę znali.

Lustracya podatku czopowego y szeleżnego w Ziemi Chełmskiej.

55. Na instancyą Urodzonych Posłow Ziemi Chełmskiej, y Powiatu Krasnostawskiego, lustracyą nową podatku czopowego y szeleżnego we wszystkich miastach y miasteczkach teyże Ziemi Chełmskiej y Powiatu Krasnostawskiego, *authoritate* Seymu tego naznaczamy, do ktorey Kommissarzow na naypierwszym Seymiku Gospodarskim, obywatelom wspomnioney Ziemi y Powiatu obrać pozwalamy, a ktoby się czuł *aggravatus* przez tychże Lustratorów, temu zostawujemy *viam agendi* w Trybunale *ex registro fisci*, lub z rejestru Ziemi Chełmskiej, podlug opisu Seymu *Convocationis anni praesentis*.

Przedłużenie Seymu.

56. Gdy nam w rozmaitych tak publicznych

iako y prywatnych Woiewodztw, Ziem y Powiatow obojga narodow żądzach w czasie dwu niedzielnym aktem Elekeyi do Seymowania naznaczonym *effectuari* dotąd nie przyszło; przeto za powszechną Stanow zgodą, tenże Seymowania czas do kilku dni, to jest do dnia dwudziestego miesiąca terażniejszego *inclusive* przedłużamy y przeciągamy.

Przysięga Urodzonego Seymowego Sekretarza.

57. Ponieważ dotąd przysięga dla Sekretarza prawem nie jest ostrzeżona, a niemają na niey Stanom naszym należy, więc za powszechną zgodą, aby Urodzony Sekretarz zaraz po wypełnioney przysiędze Urodzonego Izby Poselskiej obranego Marszałka, od niegoż nominowany, na każdym Seymie *in facie* Stanu rycerskiego w te słowa przysięgał, raz na zawsze stanowiąmy:

Ia NN. przysięgam Panu Bogu w Troycy Świętey Iedynemu, iż podane mi od laski proiekta do czytania, tak iak będą napisane, nie przydając, ani unnieysząc, one czytać będą, a proiekta przez Marszałka Seymowego y Deputatów do konstytucyi podpisane, mnie do przepisania dane, do druku nie nie umiuję ani przydając podam, y onegoż wiernie dopilnuję. Tak mi Panie Boże dopomóż, y niewinna Męka Syna Iego.

Xięstwo Kurlandzkie y Semigalskie.

58. Ponieważ konstytucyą Seymu *Convocationis* roku terażniejszego I. W. Xiążęcia Ernesta Iana de Biron y potomkow iego płci męskiej przy Xięstwach Kurlandzkim y Semigalskim, niemniej też szlachtę Kurlandzką y Semigalską, przy ich prawach zachowała; przeto stosując się do oney *in fundamento* konstytucyi 1736 roku, y *vigore* teyże ustanowionych paktow przez Kommissyą Gdańską w roku 1737 oraz inwestytury pomienionych Xięstw Kurlandyi y Semigallii onemu daney, tegoż I. W. Xiążęcia Ernesta Iana, *circa possessionem feudi legitime obtenti*, y przy prawach wszystkich zdawna Xiążętom Kurlandzkim służących, bez żadnego onych umnieyszenia, *in toto* zachowujemy y utwierdzamy. Zaszle zaś bez dozwozenia Seymowego *ex resultatis* tylko *Senatus Consiliorum* do tychże Xięstw dyspozycye, y wydane *diplomata*, oraz wszystkie z tego wynikłe *actus*, rovnwie iako y nastąpione w nieszczęśliwych tegoż I. W. Xcia Ernesta Iana czasach reskrypta, prawom Rzeczypospolitey, Xiążęcym *juribus feudi*, y pomienionych Xięstw przeciwnie, za nieważne uznaiemy, y że bynajmniej wspomnionemu nie raz Xięciu, y iego następcom męskiego rodzaju *obstare et praedjudicare* nie mogą y nie powinny, *declaramus*. Przytym szlachcie obywatelom Xięstw Kurlandzkich, którzy dotąd *homagium* Xięciu swemu nie złożyli, ażeby w czasie od tegoż I. W. Xcia Ernesta Iana zamierzonym y wyznaczonym, takowe *homagium* powinnie oddali, y we wszystkim wierni, oraz

podlug praw posłusznymi byli, zwierzchnością władzy naszej, pod obowiązkami *ex vigore legum* ściągającymi się, nakazujemy. A że syn starszy I. W. Xcia Ernesta Iana, Xiążę Piotr na Seym terażniejszy *Coronationis* przybył, dla oddania *homagium*, *vigore* konstytucyi Seymu *Convocationis*, Nam y Rzeczypospolitey za oycę swego y za siebie; przeto po ułatwionych Rzeczypospolitey na terażniejszym Seymie potrzebach, y zakończeniu onych, pomienionego Xcia Piotra do oddania *homagium* w czasie sposobnym łaskawie przypuścić obiecujemy, oraz inwestyować tak I. W. Xcia oycę iego, *renovando ejusdem jura feudi*, iako też *simultaneae* samego Xcia Piotra, tegoż Xięstwa feudalnego dziedzica (*salvis conditionibus in pactis Gedanensibus expressis*, y przez I. W. Xcia *ejusque successores masculos adimplendis*) będziemy. Względem ktorych kondycyi dopełnienia, aby bez uciążliwości I. W. Xcia Ernesta Iana sposob opłacenia długow, podlug konstytucyi 1736 r. do dobr stolu Xiążęcego należących w tych paktach Gdańskich opisany, był zachowany, y do skutku przywiedziony, baczenie na to damy. A iako pomienione *pacta* przez Kommissyą Gdańską ustanowione, żadnego *praedjudicium* prawom obywatelów tych Xięstw przynosić nie mogą y nie powinne, tak obywatelów Stanu rycers. XX. Kurlandyi y Semigallii, *circa pacta primaevae subjectionis Divi Sigismundi Augusti*, *ejusdem privilegia nobilitatis*, *et formulam regiminis*, *aliaque privilegia legitima et jura*, *immunitates*, *ac libertates*, tudzież miasta y wszystkich obywatelów przy ich prawach zachowujemy y ubezpieczamy, oraz żeby sprawy tych Xięstw na Sądach naszych Relacyinych, podlug dawnych praw y ustaw, ostateczną decyzją odbierały, warujemy. Obywatelów zaś tych Xięstw przy rovnnych wolnościach y prerogatywach z innemi Rzeczyp. obywatelami, wedlug praw oney, zachowujemy.

Na żądze zaś Woiewodztw y Powiatow granicznych z Xięstwami Kurlandzkim y Semigalskim, *ad mentem* konstytucyi Seymu *Convocationis*, oraz wedlug paktow *subjectionis* y dawniejszych inwestytur, Kommissarzow naszych zesłać nie omieszkamy. Co y z strony swojej Xiążę Inć Kurlandzki uczynić ma, ktory w czasie umowionym *ad loca controversa praeviis innotescentiis* ziadą, dukta graniczne przeyrzą, kontrowersye rozsądzą, y granice pewne (zachowując się we wszystkim wedlug instrumentow *Commissionis*, ktore onym dane będą) postanowią.

Warunek praw religii Katolickiey w Xięstwach Kurlandzkim y Semigalskim.

59. Wiare Świętą Katolicką Rzymską *et ritus Graeci Latino-Uniti* w Xięstwie Kurlandzkim y Semigalskim, tudzież *pacta subjectionis*, *formulam regiminis*, wszystkie prawa y przywileje szlachty tameczney, iako y innych obywatelów, wzorem y przykładem konstytucyi toż warujących, ponawiamy, zachowujemy y utwier-

dzamy; oraz wszystko coby się z nimi nie zgadzało, lub przeciwnie w tej mierze działo, znosimy, kassujemy, y za nieważne deklarujemy. Wielmożni Pieczętarze obojga narodów aby według konstytucyi roku 1717 wyżej namienione prawa sobie zalecone mieli, mieć chcemy. A gdyby zaś co przeciwko tym prawom, *formulae regiminis*, y przywilejom szlacheckim y innych obywatelów popełniło się, Urodzonym Instygatorom Koronnym y W. X. Lit. aby *ad instantiam* każdego *ibi, ubi de jure venerit*, przestępców dla odebrania należytej kary zapozwali, *serio* zlecamy y nakazujemy.

Kommissya do traktowania z Dworem Rossyjskim.

60. Kiedy Nam Wielmożny Xże Repnin Posel extraordinaryny y pełnomocny Najjaśniejszy Imperatorowy całej Rossyi przelożył, że w artykule 31 traktatu pokoju roku 1686 między Polską y Rossyą zawartego przepisano iest, iż tenże traktat na początku każdego panowania odnowiony być ma y potwierdzony zobopolnie, y że determinacya granic wyrażona w pomienionym traktacie nie przysłała do skutku, a wszczęło się wiele różności, tak względem *possessyi*, iako też o zbiegów y insze pokrzywdzenia publiczne y partykularne; więc potwierdzając y chcąc do eksekucyi przyprowadzić tenże wspomniony traktat, tudzież dla uspokojenia wszystkich tych różności y sporek, mianujemy pod Najwyższą Zwierzchnością naszą przy Prezydencji Najprzewielebniejszego w Bogu Xiążęcia Imci Prymasa, oraz przy Kancelarzach Wielkich y Podkancelrzach obojga narodów, za Kommissarzów, z Senatu: Wielmożnego Ignacego Twardowskiego Kaliskiego Woiewodę, Wielmożnego Xiążęcia Augusta Czartoryskiego Woiewodę y Generała Ziem Ruskich, W. Iozefa Solłobuba Wwdę Witebskiego; z Stanu rycerskiego: Urodzonych Antoniego Tyzenhauza Koniuszego W. X. Lit. Hiacynta Malachowskiego Podstolego Koronnego, Xcia Stanisława Czartoryskiego Łowczego Wielkiego Koronnego, którym dajemy zupełną moc do traktowania o tych wszystkich sprawach, y wzięwszy wspomniony traktat 1686 roku za fundament do umowienia po przyjacielsku y zakończenia zupełnie z tym, albo z temi, który, lub którzy będą mieli do tego podobną od Najjaśniejszy Imperatorowy Rossyjskiej plenipotencyą. A że do tego interesu należy wyexaminowanie na miejscu granic obudwoch Państw, oznaczenie onych, ustanowienie Sądów Pogranicznych niezawodne, przepis powinności y mocy tychże Sądów, powrocenie do Polski archiwów zabranych z Polski y Litwy, y cokolwiek dla niewzruszonego zachowania wiecznego pokoju, y zobopolnych wszelkiego rodzaju korzyści handlowych y narodowych ściągac się może; przeto za radą tychże wyżej mianowanych Kommissarzów mianować *subalterne* inszych będziemy, przepisać im instrukcyje potrzebne każemy, y umocować onych zupełnie zechcemy. A ci

ziewchawszy na granice, y umowiwszy się z temi, którzy będą do tego wyznaczeni ze strony Najjaśniejszy Imperatorowy Rossyjskiej, biorąc także traktat r. 1686 za fundament, granice uznają y oznaczają, różności y sporki wszystkie uspokoią y decydować będą; oraz wynaydą iak naydostateczniejsze sposoby do zabiezienia wszelkim na dalszy czas kłotniom, y Sądy Pograniczne ustanowią dla zachowania y czynienia zobopolnie, y iak naysurowszey każdemu ukrzywdzonemu bez dystynkei sprawiedliwosci, ażeby odiać przez to wszelkie okazy y przyczyzny do nieukontentowania. A iako to iest z pożytkiem obudwoch Państw, nietylko utrzymać przyjaźń między nimi trwałą, ale ścisleyszym ieszcze zmocnić związkim, y tenże Wielmożny Xże Repnin kilkakrotnie Nam oświadczył, że Najjaśniejsza Monarchini iego w tej samey iest intencji, tak za radą tychże wyżej mianowanych Kommissarzów przez Ur. Franciszka Rzewuskiego Pisarza Polnego Koronnego Delegowanego od Konfederacyi Generalney, a teraz od Nas mianowanego Posła do Dworu Imperatorskiego Rossyjskiego, lub innego, kogobyśmy na to wybrali y wyznaczili, *cum Ministerio* Najjaśniejszy Imperatorowy Rossyjskiej dla zawarcia nowego traktatu przyjaźni y soiuszu, obrany na fundamencie gwarancyi wzajemney *possessyi* Państw obudwoch, y praw, przywilejów, wolności Rzpltey, y negocycyą wnidziemy, plenipotencyą specjalną do tego potrzebną, y informacye do negocycowania o nowy traktat przyjaźni y soiuszu obrony poszlemy. Cokolwiek zaś będzie ułożono względem tego nowego traktatu pokoju y soiuszu obrony, to wszystko dla mocy y stałości swoiey potrzebować będzie aprobacyi, y ratyfikacyi na przyszłym Seymie czyli ordynarynym czyli umyślnie na to złożonym. A w tym wszystkim pilną bacznosc dajemy, y wyżej mianowani Kommissarze doglądać będą, aby nowe obowiązki nie były szkodzące prawom naszym, ale owszem, aby ile możność y okoliczności pozwolą, wszystko z naywiększą korzyścią Rzpltey ustanowione było, nie naruszając w niczym traktatu Karłowickiego, iako wieczysty utwierdzającego pokoy.

Deklaracya do traktowania z Dworem Berlińskim.

61. Wiele na tym każdemu zależy Państwu, żeby z sąsiedzkimi Potencyami w dobrej y nienaruszonej przyjaźni zostawać mogło; zacyzmy gdy Krol IMć Pruski przez Ministrow swoich to Nam oświadczył, że dla spokojności sąsiedzkiej, y sprawiedliwosci dla zobopolnych krajów, a przez to dla zagrodzenia drogi do wszelkich zaczepiek, ktoreby tak dawny y mocny węzeł dobrego y zgodnego między Iego y naszymi Państwami zachowania zrywały, życzyliby sobie umowienia y wyznaczenia z obudwoch stron Sądów Pogranicznych, ktoreby dotąd zachodzące y w przyszłym czasie trafiać się mogące kłotnie między pogranicznymi mieszkańcami o rzeczy,

y wszelkie zobopolne pretensye rozeznawać, examinaować, finalnie sądzić, sprawiedliwosc nakazywać, y iey wykonanie obmyślać, władzę y moc nadaną sobie zawsze miały. Zyczyliby sobie niemniej podobnego umowienia y wyznaczenia Kommissarzów do miarkowania y uspokajania dyfferencyi o granice między partykularnymi obywatelami, którzy nie dołożywszy się naywyższej Zwierzchności swoiey, bezprawia popełniają, *iura et securitates bonae vicinitatis* gwałcą, y dobre porozumienie, zgodne pożycie między tych to dwojga Państw poddanymi psują. Na resztę zyczyliby sobie tenże Krol IMć Pruski, żeby między obiema Państwami handlow kupieckich lądowych y wodnych zakwitnienie, y wszelkiego bezpieczenstwa obmyślenie nastąpić mogło; więc wzajemne żądanie z naszej strony całości granic naszych, y fortun obywatelów w pograniczu wspomnionym mieszkających, y sprawiedliwosci niezwłoczney dla każdego oświadczać, y tę zbawienną obustronnie myśl Najjaśniejszego Krola IMci Pruskiego Nam oznajmioną mile przyjmując, a oraz obiecane od Krola IMci przez Xiążęcia Czartoryskiego Łowczego Koronnego od Nas do tegoż Krola IMci wysłanego, ukrzywdzonym od poddanych Iego obywatelom naszym w pograniczu Szląskim, Pruskim y Brandeburskim różnemi czasy, naywięcej zaś w roku 1763 y w roku terażniejszym sprawiedliwej satysfakcyi mając mocną nadzieję, do traktowania w wyrażonych punktach z Ministrami Krola Imci Pruskiego, którzy na to będą od niego umocowanemi, y porozumienia się z niemż względem dania instrukcyi *ab utrinque* zgodnych Kommissarzom y Sędziom Pogranicznym, y rownego z obuch stron ich umocowania, tudzież względem nadgrody namienionych krzywd, tych samych WW. y UU. Kommissarzów, którzy do traktowania terażniejszego Seymu ustanowieniem z Dworem Rossyjskim są naznaczeni, postanawiamy, y im relacyi uczynienie o tym traktowaniu przed Nami, y przytomną przy boku naszym Radą, zalecamy; po ktorey według potrzeby Kommissarzów y Sędziów Pogranicznych instrukcyami przyzwoitemi z Kancellaryi naszej opatrzonych niebawnie wyznaczyć, y pensye, gdzie obeyć się bez nich nie będzie można, dla Sędziów y Kommissarzów determinować zechcemy, oraz środki, iakie ułożone będą przez tychże naszych Delegowanych, nayskuteczniejsze przed się wzięść zechcemy.

Aprobacya Sądów Pogranicznych Woiewodztwa Bracławskiego z Tatarami.

62. Ponieważ przez Wielmożnych Humieckiego Kamienieckiego, Iana Czarneckiego Bracławskiego Kasztelanów, kommissya z Tatarami w Palliowym Ieziorze zaczęta, a potym *ex limitatione* w Kamieńcu r. 1762 zakończona y żeby z tym narodem podobne nie wypadły kłotnie y niebezpieczenstwa, przez tychże Wielmożnych Kasztelanów Kommissarzów Sądy Pograniczne,

ad formam Sądów Pogranicznych Woiewodztwa Podolskiego z Kommissarzami od Porty y Hana Tatarskiego zesłanemi ustanowione, też Sądy *ad normam* prawa Woiewodztwa Podolskiego, approbiujemy; prace zaś nie małe y expensa na te dwie kommissye przez WW. Kasztelanów złożone, do sprawiedliwej nadgrody w pamięci niezawodney zostawujemy.

Pensya Sędziom Pogranicznym Woiewodztwa Podolskiego.

63. Ponieważ w Sądach Pogranicznych Woiewodztwa Podolskiego z Portą Ottomańską, przez Urodzonych Sędziego y Pisarza Grodzkich Kamienieckich, tudzież dwoch Sędziów Pogranicznych y Burgrabiego Grodzkiego Kamienieckiego sądzić się zwykłych, sprawy obywatelów Tureckich, nietylko z obywatelami Woiewodztwa Podolskiego mają być rozsądzone, iak dawniey bywało, ale *per resultatum Senatus Consilii* ostatniego, wszystkim obywatelom całego Krolestwa *forum* do odpowiadania *ad actoratus* obywatelów Tureckich w tychże Sądach naznaczono; przeto potwierdzając tę ustawę *ejusdem Senatus Consilii*, oraz mając wzgląd, że przez to przybywa pracy y kosztów, wspomnionym Sędziom do pensyi dawniejszey tysiąca złotych, każdemu po drugiemu tysiącu przyczyniamy, y ażeby każdemu z tych Sędziów po dwa tysiące corocznie wypłacane były, skarbowi Koronnemu zalecamy.

Interessa z Dworem Saskim.

64. Gdy wnoszone na Seymie *Convocationis* przez Urodzonych Posłów potrzebne z Dworem Saskim traktowanie o pretensye Rzeczypospolitey *ex pactis* Najjaśniejszych Predecessorów naszych Drugiego y Trzeciego Augustów wynikające, od niegoż dotąd nie są uspokojone, y obywatele rozmaici Państw naszych w dochodzeniu sprawiedliwych należytości y długów od tegoż Dworu trudność mają, z dobr także stołowych Krolewskich dochody od śmierci Najjaśniejszego Augusta III do Rzpltey należące, do kassy wspomnionego Dworu importowane *anticipative*, ktore Nam Krolowi teraz *de jure competunt*, y wroczone być powinny; więc na usilne żądanie na Seymie terażniejszym Urodzonych Posłów, y za zgodą wszech Stanów, traktowanie z Dworem Saskim, tak o Rzpltey pretensye, iako też o wybrane *anticipative* dochody z dobr naszych stołowych tudzież o partykularne obywatelów Państw naszych kredyty, długi y pretensye, My Krol na siebie staranie bierzemy, y wszelkich przyzwoitych środków dla otrzymania skuteczney satysfakcyi zażyć, starać się będziemy.

Urzędy Koronne.

65. Zachęcając ludzi zgodnych do usług Rzeczypospolitey, do dalszego w nichże postępku, dla zaszczytu ich, za powszechną Stanów zgromadzonych zgodą, przyczyniamy Urzędy Sekretar-

rzow świeckich w Koronie y Litwie, także Pisarzow świeckich trzech w Koronie, *ad normam* Pisarzow W. X. Lit. y te osobom dobrze Nam y Rzeczypospolitey zasłużonym konferować będziemy.

Kasztelania Buska, y Urzędy Ziemskie Powiatowe różnych Woiewodztw.

66. Żebyśmy obfitsze mieli *ad praemiandam virtutem* wiernych poddanych naszych sposoby y szafunki łask naszych, na prozbę Posłów Ziemskich, Woiewodztwu Belzkiemu Buską Kasztelanią nadaemy, y miejsce pomienionemu Buskiemu Kasztelanowi po Urodzonym Kasztelanie Konarskim Kuiawskim w Senacie naznaczamy, Urzędy zaś Ziemskie, oprócz Podkomorzich y Sądowych, Woiewodztwu Sieradzkemu na Powiaty: Szadkowski (*salvo stallo* Urodzonego *ad presens* Starosty Szadkowskiego) y Radomski, Łęczyckiemu na Orłowski, Brzeskiemu Kuiawskiemu na Przedecki y Radzieiowski, a Ziemi Dobrzyńskiej na Rypiński; Woiewodztwu Płockiemu na Powiat Sierpski, Ziemi Ciechanowskiej na Powiat Prasnyński, Ziemi Gostyńskiej na Powiat Gąbiński, nadaemy, y przywileje na pomienioną Kasztelanią Buską y urzędy, z Kancellaryi naszej *possessionatis* wydać rozkażemy. Ktorzy to Urzędnicy, *secundum ordinem* Woiewodztw y Powiatow, to jest: Chorążowie po Chorążych, *et consequenter* aż do ostatniego głosu na Seymikach zabierać będą, *authoritate* Seymu terażniejszego deklarujemy.

Pozwolenie Woiewodztwu Belzkiemu Podkomorzego dla Ziemi Buskiej.

67. Ponieważ Woiewodztwo Belzkie dwie Ziemi y trzy Powiaty mające, iednego tylko ma Podkomorzego, przeto Ziemi Buskiej odtąd Podkomorzego obierać na zawsze dozwalamy, oraz aby odtąd na następujące Seymy już nie czterech, ale pięciu Posłów toż Woiewodztwo obierało, *lege perpetua* stanowimy.

364 Wyznaczenie miejsca dla Podkomorzego Wschowskiego, ostrzeżenie iurydykcyi Starosty y Ziemstwa Wschowskich.

68. Podkomorzemu Wschowskiemu konstytucją 1678 miejsce obiecane po Podkomorzym Kaliskim, a Staroście Wschowskiemu przed Waleckim, za zgodą wszech Stanow naznaczamy. Ziemstwo zaś Wschowskie przy dawnym prawie y prerogatywie zachowujemy. Miasto Wschowa, według praw Koronnych y lustracji, iurydykcyi Starosty, na wzor stołecznego miasta Poznania, aby posłuszne było nakazujemy.

Dom nasz Krolewski.

69. Zostawszy z łona równości wolnemi narodow głosami na naydostojniejszy tronu Polskiego wyniesieni miejsce, nie utraciliśmy iednak smaku ulubienia tego równości stanu, w którym rodzić się y wychować się Nam przyszło; y w tej mierze myśli nasze zupełnie Stanom

na Seymie Elekeyi naszej otworzywszy, między warunkami paktow z Nami umowionych przyrzekliśmy, żadnemi z strony naszej nomenklaturami familii, nowych tytułów lustru tej szacowney a Nam miley równości nie zacieśniać, lub przytłumiać, y domowi naszemu iako w obywatelstwie oyczystym umieszczonemu nie więcej prawa y wolności nad innych tegoż zacnego narodu obywatelow przyznawać; y w tym przedsięwzięciu trwać żądaliśmy y żądamy. Gdy zaś ogolne Stanow zgromadzonych żądze wymagają po Nas, abyśmy tak na znak narodowego do Nas przywiązania, iako y nadgodę czynow wielkich niegdys Rodzica naszego, to męstwem w młodszych latach, to skuteczney y narodowi użyteczney w pierwszeństwie Senatu rady y pomocy, skłonili się *ad publica vota* y domowi naszemu, to jest braci naszym rodzonym, Kazimierzowi Podkomorzemu Koronnemu, Iędrzeiowi Staroście Ryckiemu, y ich sukcesorom tudzież Michałowi Opatowi Czerwińskiemu Poniatowskiemu, tytuł Xiążęcy przyznali, to Nam od Stanow uczynione ofiarowanie tym chętniey przymiemy, im pewnieysi iesteśmy, że tegoż przydatku ozdobnego tytułu nieodmowienie, utwierdzi Nam miłość ludu w rządy powierzonego; który tytuł że z równości szlacheckiey y podległości prawu pospolitemu tychże Braci naszych y ich potomstwo wyłączać nie ma, *ad mentem pactorum conventorum*, warujemy.

Reintegracja dobr Starostwa Halickiego.

70. Ponieważ niektóre wsie *ad corpus* Starostwa Halickiego należące, pretextem przywileiow *ad sinistras delationes* exportowanych, iako to Kozina, Wysoczanka, Pułwiktoraowa oderwane, Pawelcze zaś processem inwolnowane znajduią się, przez co Urodzony Starosta Halicki nietylko w gruntach, prowentach y granicach krzywdę cierpieć, ale y processa prawne ponosić musi, przeto na instancją Posłów Ziemskich, za zgodą wszech Stanow, pomienione dobra Kozinę, Wysoczankę, Połwiktoraową y Pawelcze *ad corpus* pomienionego Starostwa, zachowując przy dożywotniey possessyi tak possessorkę Koziny, iako też possessora Wysoczanki (*praevia* przez Urząd Grodzki Żydaczewski, lub iednego Urzędnika *in spatio* niedziel dwunastu, *sive captato tempore* ziechiać mającego, iak wiele possessorowi teyże Wysoczanki, podług lustracji *anni* 1664 w teyże Wysoczance należąc powinno *determinatione*) *ac in rem* tegoż possessora w dożywnię iego possessyą, *non involvendo* iednak gruntow Wiktorowskich, *non obstante quavis contumacia ex divisione*, przywrócić mić chcemy, y reinkorporujemy. Lubo zaś Wielmożny Andrzej Zamoyski *ad praesens* Kancelerz Wielki Koronny, przeszły *immediate* Starosta Halicki, sumę czterdzieści y dwa tysięcy złotych Polskich niegdys Wielmożnemu Potockiemu na ow czas Staroście Halickiemu konstytucją roku 1658 za reparacją zamku Halickiego na wsiach Bołszewie y innych do Sta-

rostwa Halickiego należących assekurowaną, przychodząc do possessyi tegoż Starostwa sukcesorom niegdys Wielmożnego Potockiego, nietylko *iuxta nexum* konstytucyi wypłacił, ale y dwie wsie, to jest: Iumnice y Uhrynow do Starostwa Halickiego, *in bonificationem* łatwości zgodzenia się, bez prawnego processu pomienionym sukcesorom na lat dwadzieścia (ewikycją *in casu fatalitate* odpadnienia zapisawszy) w possessyą wypuścił, *mediante* zaś *consensu* Regio pomienione Starostwo Ur. Branickiemu terażniejszemu Staroście Halickiemu *dimittendo ad manutenendum* konwencyi swoiey obligował, przeto mając wzgląd na obfitość zasług Urodzonego Branickiego, Nam y Rzeczypospolitey chwalebnie świadczonych, a sukcesorom Wielmożnego Potockiego naymniejszey nie chcąc czynić krzywdy, niemniey uwalniając Wielmożnego Zamoyskiego od zapisaney *eo intuitu* sukcesoribus Potocciannis ewikycyi, sumę pomienioną czterdzieści dwa tysięce złotych Polskich już raz przez Wielmożnego Zamoyskiego wypłaconą, niemniey kilkuletnią dobr pomienionych possessyą po części wytrzymałą, *denuo* tymże sukcesorom z skarbu Koronnego *exnunc* wypłacić naznaczamy, a dobra pomienione Iumnice y Uhrynow *in rem* Urodzonego Ssty Halickiego, *non obstantibus quibusvis iuribus et contractibus*, *in spatio* niedziel dwunastu *ab actu* Seymu *deoccupando*, deklarujemy.

366 Wsi naszych Sołomka y Zurawka rozporządzenie.

71. Zważając szczupłą bardzo Starostwa naszego Grodowego Lwowskiego prowenta, a ieszcze y tych zmniejszenie skassowaniem na terażniejszym Seymie *foraliorum*, tudzież mając sprawiedliwe względy, że Ur. Starosta terażniejszy, na reparacją zamku dla Trybunału Małopolskiego, y utrzymywanie Starościńskich ludzi *expensę* mić będzie znaczną; zacyz wsie nasze Sołomkę y Zurawkę w Woiewodztwie Ruskim, Ziemi Lwowskiej leżące, y zdawna ku Starostwu Lwowskiemu należące, do tego Starostwa, y prowentu iego, wraz z propinacją, przywracamy y przyłączamy. A uchylwszy na stronę dawne tych to wsianow oboiey wsi na wypełnianie pewnych Nam posług, dane od Przodkow naszych przywileje, y uwolniwszy onych od tychże posług, aby odtąd na ich miejsce Urodzonym Staroście Lwowskiemu podobne powinności, czynsze y daniny, iak y inne wsie nasze w okolicznych pełnią Starostwach, oni także wypełniali, stanowimy, *salva pendenda quarta proventuum* z tychże wsi, iakie się pokażą, *ad aerarium Reipublicae*.

Assekuracja dożywocia Urodzonym Ordynatom Zamoyskim małżonkom na Starostwo Płoskierowskie y Tarnawatkę.

72. Dożywocie na Starostwo Płoskierowskie y wieś Hreczaną w Woiewodztwie Podolskim, na dzierżawę Tarnawatkę y Wieprzowe Iezioro w Woiewodztwie Belzkim z przyległościami, to,

ktore służy Wielmożney Teressie z Mnichowskich Zamoyski Woiewodzinie Lubelskiej wdowie, Urodzonemu Klemenowski Zamoyskiemu Ordynatowi synowi iey, y Konstancyi z Xiążąt Czartoryskich małżonkom *in solidum*, tak aby po zeyściu teyże Wielmożney Woiewodziny Lubelskiej matki, toż Starostwo y dzierżawy w possessyą y używanie swoje obiąć mogli *ad extrema vitae suae tempora*, za zezwoleniem Stanow Rzeczypospolitey, *attentis meritis* przyznajemy, ktore to nadanie dożywocia prawom naszym Krolewskim w wolnym szafunku Starostw *et iurium communicativorum praeiudicare* nie ma, zachowując *novellam legem* o płaceniu kwarty y dupli.

Przeprawy Wielko-Polskie.

73. Iako wiele na tym przynależy, ażeby dla wygodnego wszelkiego stanu ludzi przejazdu, iako y kupcow handle prowadzących, dla przymnożenia skarbowi Rzpltey pożytkow, wszelkie przeprawy opatrzone były; zacyz kiedy Urodzeni Woiewodztw Wielkopolskich Posłowie donieśli Nam, że przeprawa w dobrach Białośliwiu, znacznym kosztem dziedzica w mostach wystawiona, dla niedostatku borow znacznie nadruynowana, dla ktorey zepsucia przeciwdziający tak obywatele, iako y kupcy do Gdańska, Wrocławia, Leszna y innych miast, przez nadstawienie daleko większey y gorszey podroży, nie małą ponoszą niewygodę; więc za powszechną Stanow Rzpltey zgodą, Urodzonego wsiow Białośliwia, y Wysoki dziedzica obligujemy, aby dogadzaiąc *publicae commoditati*, starał się przeprawę poprawić, na ktorey iedynie utrzymanie *liberam scissuram* na borach naszych dzierżawy Zelgniewskiej, w bliskości pomienionych dobr będącey, na wieczne pozwalamy, *sine desolatione* borow, czasy. Ktorego wolnego zazywania borow, aby dziedzicom wsi Białośliwia y Wysoki nie bronili, tak terażniejszemu, iako y następującym zalecamy possessorom.

Przeniesienie akt Generału Kiiowskiego z Lublina do Lwowa.

74. Woiewodztwom, ktorych akta Trybunałskie są w Lublinie, to jest: Kiiowskiego, Bracławskiego, Podolskiego y Czerniechowskiego, a teraz podług rozdziału w Trybunale się Lwowskim sądzić mają, *exnunc* wolne tychże akt z Lublina do Lwowa przewiezienie oznaczamy, do ktorego to przewiezienia y besciecznego we Lwowie oblokowania, Woiewodztwom y Ziemiom, po dwóch obywatelow osiadłych, y Regentow Ziemskich przysięgłych gdzie są, w czasie, który się sposobny zdawać będzie, delegować zlecamy. Ponieważ zaś Trybunały są teraz rozdzielone, przeto aby każdy z tych Trybunałow osobliwie miał pieczęć, z wyrażeniem wo koło orła Polskiego wypisu: „Pieczęć Trybunału Piotrkowskiego, Poznańskiego, czyli Bydgoskiego, także Lubelskiego y Lwowskiego,“ ktore na inchoacyi Trybunałow ma oddać Ziemstwu

tegoż miejsca, a te Ziemstwa depaktować nie mają.

Dobra stołu Krolewskiego.

75. Że się konstytucyi *tit. Reintegracya* dobr naszych ekonomicznych, tak w Koronie, iako y w Wielkim Xięstwie Litewskim, na Seymie a. 1717 postanowionej dosyć nie stało, y owszem przeciwno wżwyż wspomnionemu prawu y innym całość dobr stołu naszego warującą, wiele się na umniejszenie dochodow stołu naszego tak w Koronnych, iako y Litewskich ekonomicznych działo; więc chcąc, aby też dobra nasze stołowe do swoiey całości przywrócone były, kommissyje nasze *in personis Senatoris et equestris Ordinis* z szlachty osiadley, *cum plena facultate*, tak do Koronnych iako y Litewskich ekonomicznych, tudzież leśnictw *generaliter* wszystkich w ekonomicznych naszych będących, ordynować będziemy; ktorzy Kommissarze, *absentia* tych, ktorzyby *in instrumento Commissionis* wyrażeni nie ziechali, *non obstante*, byle pięciu było przytomnych; wszelkie dochody, czynsze, daniny, y pańszczyzny należące od poddaństwa, bez uciemienia onych, ale za sprawiedliwą uwagą *in qualitate* gruntow, na ktorych osiadają, porządki, iurydykcyje przyzwoicie opiszą, prawa miast, y ich lokacye rozważą, roztrząsą, y decydować będą; granice, gdzie potrzeba będzie, osobicie rozeznają, *et amicabiliter adhibito Officio campestri*, to iest: przy Podkomorzym, lub Komorniku Granicznym *component*; a gdyby strona *componere* nie chciała, tedy w Sądach naszych Zadwornych Assessorskich Dozorcy nasi o to *ad instantiam Instigatoris, agere* mają. Praw, iakie kto ma, *sub ammissione possessionis*, pokazanie nakażą, y dawne, to iest: na ktore przywileje wychodziły, *ante lustrationes ultimarias* otrzymane, przezwawszy, nienaruszenie zostawią. A z pod pieczęci Pokoiowej wyszłe, iako nieważne, skassują, *possessye* zaś reinkorporować będą, inne zaś y wątpliwości podlegające, zadanymi nie wsparte lustracyami, *pro decisione et cognitione* do rzeczonych Sądow naszych Assessorskich odeszłą. W ekonomicznych Malborskiej y Rogozińskiej wszystko to, co w inszych dla pomnożenia dochodow stołu naszego, y dla wprowadzenia iako najlepszego w tychże ekonomicznych rządu y porządku, czyniąc; czynszownikow, mieszkanecow w ekonomicznych rzeczonych, *ex occasione renovationis emphiteusis*, różnemi sposobami *ad sinistram informationem* wypadłych, że zażywani y wycieńczeni bywali, a często podkupowania sąsiadow doświadczając, ręce w gospodarstwie opuszczając im przychodziło, co gdyby dłużej praktykować się miało, zamiast polepszenia, uszczuplone w dochodach te ekonomiczne nasze zostałyby musiały; o bezpieczeństwie wieczystym dla nich samych, y successorow, lub *propter juris quaesitores*, upewnią y *in emolumentum* skarbu naszego, z takowym bezpieczeństwem, nadane od Nas, z postanowieniem czynszu corocznego, *perpetuo* trwać mającego,

przywileje w swoiey ważności zachowają, y zachowywać zalecą. Jeżeli zaś ktore *jura emphiteutica* w tychże ekonomicznych są szlachcie służące, za takowemi prawami trzymanych *possessy statum* opisawszy, podobnie do Sądow naszych Assessorskich *pro cognitione* odeszłą. Zamek Rogoziński zdezolowany zlustriują, *et rudera ejus* na pożytek skarbu naszego obrocą. Te tedy kommissyje od Nas zesłane, cokolwiek według mocy teraz dozwoloney postanowią, to tak ważne ma być, iakoby *authoritate* Seymu terazniejszego stwierdzono było, *praecisis omnibus appellationibus et prosecutionibus*. My zaś żadnych przywilejow, na iakąkolwiek alienacyą dobr stołu naszego Krolewskiego, *sub nullitate privilegiorum*, wydawać nie będziemy. A iako dawnemi prawami, tak y świeżemi warowano, aby dobra stołu naszego lustracyom nie podpadały, *et ab omnibus oneribus* wolne były, więc to samo *praesenti lege cavetur*. Warunek konstytucyi *anni 1717 de non evocatione* dozorcow dobr stołu naszego do Grodow y Trybunałow *in toto, sub nullitate judicatorum*, reasumujemy.

Miasto Zakroczym.

76. Miasto nasze Zakroczym przez dawniejszych czasow nieszczęśliwości, a naybardziej przez oddalenie się rzek Buga, Narwy, y Wisły, tam przedtym płynących, prawie już upadłe, chcąc poratować, a do stanu pierwszego przyprowadzić, podług konstytucyi temuż miastu roku 1589 służący, na poratowanie onegoż w bałwanach sześciu przychodzących z żupy Zakroczymskiej; a że te mając zaległe w teyże żupie, więc nakazujemy, aby *praecedente calculo, cum quo competierit, ab ultima quietatione* Urodzonemu Iozefowi Młockiemu Staroście Zakroczymskiemu, *vi scripti* wypadłego między tymże Starostą Zakroczymskim a obywatelami miasta Zakroczyma, za rekwiżycją iegoż wroczone było, na następujące zaś lata *ad producenda jura legitima* przed kommissyją prowontow stołu naszego, toż miasto odsyłamy.

Konserwacya puszczy Niepołomskiej.

77. Iako dobra nasze stołowe są *patrimonium* Rzeczypospolitey Nam docześnie pozwolone, tak z miłości naszej ku Państwow Nam od Pana Boga powierzonym, w konserwowaniu tychże dobr chęć naszą ogłaszamy. A że w puszczy Niepołomskiej różni przez zasługi swoje za przywilejami y prawami pewną liczbę for drzewa y drew warowaną sobie mają, ktora puszcza z kilkokrotnych rewizyi znacznie zruynowana, y zdezolowana się być pokazuje, tedy przez samę słuszność tak dla naszej, iako y dla prawa do niey mających wygody (wyjąwszy tych, co przez zamianę gruntow dziedzicznych z Antecessorami naszymi wolny wrąb w teyże puszczy naszej na zawsze ubezpieczony mieli, ktorych My w całości prawa zachowujemy) inni zaś *per medium* tylko swoiey należyłości w drzewie y drwach partycypować y od-

bierać będą przez lat dwadzieścia, *hac conditione*, aby tam na tych miejscach to drzewo y drwa brali, gdzie im ludzie nasi łowieccy zdolne według ich potrzeby pokażą, a to pod konfiskacyą wozow y sprzętów *secus* czyniącym, poki młodzież do swego nie przydzie wzrostu y perfekcyi, a po wypłynionych lat dwudziestu, mają *ad plenum jus sum redire, co praesenti cavemus lege*.

370 **Approbata zamiany dobr Kuchar y Rudna ekonomicznych I. K. Mci za dobra wieś Bogucice dziedziczne Urodzonego Jana z Słaskiego, Wojskiego Woiewodztwa Krakowskiego.**

78. Ponieważ dla zachodzących granicznych sporek y dyfferencyi między dobrami ziemskimi Bogucice Urodzonego Jana z Słaskiego Wojskiego Krakowskiego, a dobrami naszymi stołowemi, za Kuchary y Rudno do ekonomicznej Niepołomskiej należącemi, nastąpiła zamiana, *mediante commissione, vigore* instrumentu przez Nayiaśniejszego niegdy Predecessora naszego Augusta III dnia 23 Lipca 1755 roku wydanego na gruncie dobr Bogucice *sub actu* 14 dnia miesiąca Sierpnia *expedita*. A ten *actus* kommissyi tylko przez samego niegdy Nayiaśniejszego Augusta III listem z Kancellaryi Koronney *de die 4bris 1755* wydanym autoryzowany, dotąd przez Stany Rzeczypospolitey dla niedoszłych Seymow nie approbowany; więc *prospiciendo juri et integritati utriusque*, aby takowa kommutacya *vim perpetuitatis* miała, też kommissyją y zamianę wraz z skryptem do niey się referującą *sub die 14 Augusti 1755* przez Kommissarzow daną, y ich podpisem stwierdzoną, mocą Seymu terazniejszego na wieczne czasy, *cum omni proprietate et oneribus* Rzeczypospolitey, iako iuz z dobr ziemskich Urodzonemu Słaskiemu y iego successorom na dobra Kuchary y Rudno, *juxta antiquum usum practicum*, approbuemy; a zaś dobra Bogucice przeszłe, *modo quo supra*, ziemskie w nasze stołowe zamieniamy, y one do ekonomicznej Niepołomskiej *juri nostro Regio* przyłączamy.

Uspokoienie granic między dobrami dziedzicznymi Dźwiniaczem y Starostwem Czerwonogrodzkim.

79. Gdy akt graniczny Kommissarski między dobrami naszymi klucza Dźwiniackiego ziemskimi, y Starostwem Czerwonogrodzkim zaszły, y odprawiony dla założoney od tegoż Starostwa Czerwonogrodzkiego do Sądow Assessorskich Koronnych appellacyi, swego dotąd skutku nie ma, zaczynam dla łatwiejszego uspokoienia, za zgodą Stanow, kommissyją y Kommissarzow: Urodzonych, Tomasza Stadnickiego Podolskiego, Tadeusza Dzieduszyckiego Halickiego Podkomorzych, Antoniego Borysławskiego Chorążego Halickiego, Adama Darowskiego Podśędka Podolskiego, Antoniego Chrzanowskiego Podczaszego, Jana Kickiego Miecznika, Macieja Nowego Cześnika, Czerwonogrodzkich; Ignacego Swieykowskiego Podcz. Żytomirsk. Iakoba Go-

skiego Halickiego, Waleryana Bielawskiego y Darowskiego Komornikow Podolskich; Marcina Dołęgę Pułkownika wojsk naszych naznaczamy, ktorzy na wiosnę w roku następującym, aby ich tylko pięciu było, *praevius innotescentis ad locum controversum* ziada, przerzeczony akt Kommissarski graniczny zweryfikowawszy, bez wszelkich dylacyi lub appellacyi, albo prozekucyi, sprawę całą graniczną, *ad citatis collateralibus, nulli partium favendo*, osądzą, kopce usypią, y wszystkie pretensye dotąd zachodzące uspokoią; ktorych dekret aby wiecznemi czasy nienaruszenie był zachowany, y do exekucyi przyprowadzony, *praesenti lege cavetur*.

Approbacya sprzedaży medietatis wsi Gnatowice in rem Urodzonego Bazylego Walickiego Kasztelana Sochaczewskiego.

80. Gdy Panny Dominikanki konwentu Sochaczewskiego połowy wsi Gnatowice nazwanej w Woiewodztwie Rawskim, a Ziemi Sochaczewskiej leżącej, na osobę Urodzonego Bazylego Walickiego Kasztelana Sochaczewskiego, drugiey połowy tey to wsi Gnatowice dziedzica, kontraktem *resignationis, praecedente consensu Romano et aliis solennitatibus juris*, za sumę dwadzieścia tysięcy złotych Polskich sprzedać determinowały się, więc za tę samą kwotę dwadzieścia tysięcy złotych Polskich, a nie większą, pozwalamy tymże Pannom Dominikankom konwentu Sochaczewskiego części czyli wioski w bliskości, ku pożytkowi ich przytrafiającej się, prawem dziedzictwa nabyć, którą My z Następcami naszymi tranzakcyą, według terazniejszego pozwolenia wszech Stanow Rzeczypospolitey nastąpić mającą, za wiecznie trwałą mieć chcemy.

Dobra Brwilno y Bielawy.

81. Ponieważ dobra Brwilno Wysokie, w Woiewodztwie y Powiecie Płockim leżące, Urodzonego Wincentego Modlińskiego Żupnika Kujawskiego dziedziczne konwentowi Płockiemu Panien Zakonnych Świętego Norberta *a prima fundatione* przyległe; dobra zaś Bielawy, y Złotniki w Woiewodztwie Brzeskim Kujawskim, Powiecie Radzieiowskim leżące, tychże Panien Zakonnych Płockich dziedziczne, dobrom Urodzonego Modlińskiego Żupnika Kujawskiego dziedzicznym przyległe zostają; więc na obligacyą wżwyż wyrażonych stron, dogadzając *commoditatibus* ich, zamiany wzajemney tychże dobr pozwalamy.

Przyczynienie placow do rozprzestrzenienia zamku Warszawskiego.

82. Lubo na Seymie Konwokacyi w roku terazniejszym agitującym się dla rozprzestrzenienia zamku naszego Warszawskiego niektore place y domy, iako to Rowennowski, y Rafałowiczowski nazwane, zykające się z murami zamkowemi, podług uznania na ten czas architektow W. Podskarbiemu W. Kor. okupić y znieść naznaczono y to iuz swoię wzięło exekucyą; gdy jednak dla

dostateczniejszego rozprzestrzenienia tegoż zamku y dziedzińca na wygodę publiczną, przez uznanie tychże architektów, ieszcze jeden dom Ratałowiczowski do Krakowskiej bramy rozciągający się, y drugi dom Sławetnych Zambergierow w samey bramie Krakowskiej sytuowany, tudzież z drugiej strony domy y place cztery, idąc od bramy Zamkowej Grodzkiej nazwanej, do kościoła S. Iana po prawey ręce, do Urodzonego Płochockiego i innych należące aż do rogu kanału, to jest do kamienicy XX. Mansyonarzow Warszawskich rozciągające się są *indispensabiliter* potrzebne; przeto za zgodą wszech Stanow, dogadzając publiczney we wszystkim wygodzie, zlecamy Wielmożnemu Podskarbiemu Wielkiemu Koronnemu y Kommissyi Skarbowey, ażeby uczyniwszy wprzód ugodę z possessorami o wyżej wspomniane place y domy, za służną y sprawiedliwą onych taxa nabyć, y w okrag zamkowy *indilate* wpuścić maia, sumę iaka będzie należała wypłacić, co *in rationibus* skarbu Koronnego przyjęto być ma, postanawiamy.

Pozwolenie kupienia placow Tepperowi w Warszawie.

83. Ponieważ się przy mieście naszym stołecznym Warszawie wiele placow częścią pustych, częścią drewnianemi budynkami przypadkom ognia całemu miastu grożącemi zabudowanych znajduie; więc dogadzając *publicae commoditati*, iako też dla ozdoby tegoż miasta naszego rezydencyonalnego, pozwalamy Piotrowi Tepperowi obywatelowi miasta naszego Poznania; aby mógł takowe place ku użytkowi publicznemu, y ozdobie miasta Warszawy kupować sobie, y na nich czyli to domy ozdobne dla najmow, czyli szpiklerze dla składow y skupowania zboż, *in usum publicum* potrzebnych murować, w czym ażeby od nikogo *quocunque modo, titulo et praetextu* inkwietowanym nie był, *praesenti lege* dla niego y successorow iego, *una cum facultate testandi* waruiemy, *salvis oneribus Reipublicae et civilibus*.

Szkoła rzemieślnicza w Opolu.

84. Szkołę rzemieślniczą w Opolu w Woiewodztwie Lubelskim od Xięży *Scholarum Piarum in commodum* ubogich dzieci y kraiu erygowaną, wraz z fundacją tychże Xięży *Scholarum Piarum* przez s. p. Iana Tarła Woiewodę Sandomirskiego, *ad mentem* prawa 1736 *cum perpetua* do niej *incorporatione* plebanii *Opolskiej, mediante Sanctae Sedis Apostolicae beneplacito*, uczynioną, pod protekcją naszą bierzemy y approbujemy. A uczni wyzwołone w teyże szkole, aby wszędzie po cechach w miastach y miasteczkach we wszelkiej z drugimi rzemieślnikami równości przyjmowani y zachowani byli, nakazujemy.

Szpitala Warszawskie.

85. Szpital generalny w Warszawie, za staraniem Xiędza Baudouin kongregacyi *Missionis* ka-

plana, pod tytułem Dzieciątka Iezus założony, dobrami niektórymi ziemskimi, Kręczki, Umiaostowo, Klimonty, y Falki, w Ziemi Warszawskiej leżącemi nadany, approbujemy. Rządy zaś tego szpitala, iakie Nam się będą zdawały nayprzyswoitsze, postanowimy, y on dostatecznymi dochodami opatrzymy.

Szpital także w Warszawie pod tytułem Świętego Rocha dla ubogich chorych, od Wielebnego w Bogu Bartłomieja Tarła, na ow czas Biskupa Poznańskiego, erygowany, y częścią wsi Stanczlewice nazwanej, od niegoż nadany, approbujemy; zezwalaiać oraz, aby wioska Rakowiec w possessyi tegoż szpitala będąca, temuż szpitalowi *jure perpetuo* od dziedzicow cedowana, a druga część wsi Stanczlewice przykupiona była.

Approbacya fundacyi domu Nacyonalnego w Rzymie, oraz szpitala y alumnatow przy nim fundowanych.

86. Kościół y dom Nacyonalny Polski w Rzymie z szpitalem y alumnatami, pod tytułem S. Stanisława Biskupa y Męczennika, Krolestwa naszego Patrona, a pod rządem Przewielebnych Biskupow Krakowskich zostaiący, *pia liberalitate* stanu duchownego tey Rzpltey od dawnych iuz czasow fundowany, dla obfitych pożytkow z niego na narod Polski spływaiących: że w Rzymie, na wzor innych Krolestw kościoły tam y domy swoje maiających, własnością jest nacyi Polskiej, że rodakom Rzpltey czyli to z nabożeństwa *limina Apostolorum* nawiedzaiącymi, czyli *causa studiorum, osobliwie ecclesiasticorum* do Rzymu się ndaiącym skłonienie czyni, *et in parte per alum-natus modum subsistendi, et educationis subministrat*, a potym *excultos* oyczynie oddaie, godny uznaiemy protekcyi naszej y Rzpltey; przeto fundacją tegoż domu, szpitala, *et alumnatuum* przy nim tak dawniey *fundatorum*, iako też *recenter* przez Wielebnego Iozefa Benedykta Grodzickiego Kanonika Katedralnego Krakowskiego fundowanego, *authoritate* niniejszego Seymu, *iuxta tenorem et obloquentiam respectivarum erectionum, in toto* approbujemy, oraz wszystkie rzeczzone fundacye pod protekcją naszą, y Rzpltey bierzemy, obiecuiąc nietylko ie usilnie *manutenerere et protegere*, ale też sposobnych okazyi *ad augmentum, et ampliationem* onych, iako narodowi Polskiemu wielce pożytecznych, opuszczać nie będziemy.

Forteca Częstochowska.

87. Ponieważ Rzeczpospolita do swoiey Najswiętszey Krolowy Maryi Panny, w obrazie Częstochowskim cudami słynącej zawsze nabożną, y Iey protekcyi w potrzebach doznawaiąca, wszystkimi konstytucyami, a mianowicie *annorum* 1652, 1658, 1676, 1710, 1717, Iasną Gorę ztwardziła, więc na oświadczenie, iako nieustannie pragniemy Matki Boskiej dla Nas y całego Krolestwa skuteczney pomocy y opieki, za zgodą wszystkich Stanow Rzpltey oboygą narodow, wyżej wyrażone konstytucye w swoich właściwych opisach, mocą terażniejszego Seymu mieć chcemy; to na przyszły czas, co do Iasney Gory

postanawiaiać y ostrzegaiąc: żeby prowenta z dobr od Nayaśniejszych Predecessorow naszych y Rzpltey nadanych, na utrzymanie dostatecznego garnizonu y ammunicyi potrzebney, iedynie na ten koniec, y na lepsze coraz opatrzenie, y reparowanie fortecy obracane były, y żeby Kommandant tey fortecy, który ma być rodowity Polski szlachcic katolik, a przez Nas uprzywileiowany, co rok Kommissyi Wojskowej *de statu et necessitatibus* tey fortecy, z dobra na to nadanych, *providendis* sprawiał się.

Korony y insignia Krolewskie.

88. Kiedy z woli y zgody zkonfederowanych Stanow Rzeczypospolitey na Seymie *Convocatio-nis* 1764 korony y insignia do Koronacyi Krolow należące z Krakowa sprowadzone były, tak za wolą y zgodą tychże Stanow Rzeczypospolitey na Seymie terażniejszym zgrupowanych, po odprawioney iuz szczęśliwey Koronacyi naszej, nazad do Krakowa odwiezienie tychże koron *et insigniorum*, pod dozorem Xiędza Kustosza Koron. Wielmożnemu Dembińskiemu Kasztelanowi Woynickiemu, Urodzonemu Stanisławowi z Posławic Ankwiczowi Kasztelanowi Bieckiemu y *Delegando* od Kommissyi Skarbu Koronnego zlecamy, aby umowiwszy między sobą dzień, z Warszawy razem ruszyli, y do Krakowa przyiechawszy, na zwykłym mieyscu korony y insignia *in praesentia* WW. Senatorow *ex lege* do zawiadywania skarbem Krakowskim wyznaczonych, lub ich subalternow, iako też przytomnych na ow czas Burgrabich Zamkowych Krakowskich, zapisawszy w Grodzie *actum* złożenia, zanknięcia y zapieczętowania, deponowali, a Urodzony Deputat Kommissyi Skarbowey *de erogatis* na expens podrozną WW. y UU. Kommissarzow y Kustosza Koron. teyże Kommissyi Skarbowey oddać ma rachunek, który *in rationibus* przed Nami w czasie swoim *reddendis* przyjęty być ma.

Libertacya placow Urodzonych Kuczyńskiego y Kłopotowskiego.

89. Dwórki Urodzonych Leona Kuczyńskiego Stolnika Mielnickiego, y Wincentego Kłopotowskiego Burgrabiego Drohickiego, w mieście naszym Drohiczynie będące, y place do wybudowania tychże skupione, od wszelkich impetycyi żołnierskich, przechodow, dawania podwod, wiecznymi czasy, *salvis tantummodo oneribus pro interesse Reipublicae et civitatensibus*, uwalniamy.

Iarmark w miasteczku Siedlcach.

90. Przywilej Nayaśniejszego Augusta III Predecessora naszego, którym iarmark w miasteczku Siedlcach w Woiewodztwie Lubelskim, a Ziemi Łukowskiej leżącym, Wielmoż. Xcia Michała Łukatorskiego Kanclerza W. W. X. Lit. dziedzicznym, jest ustanowiony, (czas przedzey zaczęcia iego, to jest od Niedzieli Starozapustney naznacziąc) mocą Seymu terażniejszego approbujemy, oraz ustanowienie drugiego

iarmarku dwuniedzielnego w tymże miasteczku, który się w dzień pierwszy miesiąca Lipca zaczynać ma, pozwalamy.

Indygenat Urodzonych Brühlow.

91. Ponieważ Urodzeni Fryderyk y Karol Graffowie Brühlowie od Wdztw niektórych rekomendowani, procedencją swoią y zacność urodzenia dokumentami z Xięstwa Saskiego zagranicznymi, y że dotąd w Xięstwie Saskim iako dystyngwowani obywatele maiorat y possessye znaczne trzymaią, dowiedli, y do usług Rzpltey są sposobni; przeto onych za indygenow Korony Polskiej y W. X. Lit. oraz Prowincyi do nich należących, z ich successorami przyjmuiemy, y do wszelkich prerogatyw stanow i szlacheckiemu przyzwoitych, *capessendorum bonorum et honorum*, przypuszczaiąc, tychże przy dziedzictwach, tak przez oyca ich, iako y przez nich samych nabytych, *salvo praestando Reipublicae super fidelitatem iuramento*, zachowuiemy, y terażniejszą uchwałą, za zgodą wszech Stanow uznaiemy, y *diploma eo intuitu* z Kancellaryi Koronney wydać rozkazemy.

Indygenat Urodzonego Iozefa Gabaleona Salmoura.

92. Zawdzięczaiąc wielkie zasługi w Rzpltey Nayprzewielebniejszego Imci X. Arcy-Biskupa Gnieźnieńskiego Prymasa Korony y W. X. L. iako też Wielmożnego Franciszka Bielińskiego Marszałka W. Koronnego, pierwszego brata, a drugiego wuia Urodzoney Graffowy z Żubieńskich Salmourowy; syna iey, a synowca y wnuka *respective* dwoch wspomnionych wielkich mężow w Xięstwie Pedemontskim starożytnością familii zaszczyconego, w Xięstwie Saskim indygenat y dobra znaczne maiaćcego, do indygenatu Korony Polskiej y W. X. Lit. oraz Prowincyi do nich należących, z successorami (ieżeli ich mieć będzie) przyjmuiemy, y do wszelkich prerogatyw stanowi szlacheckiemu przyzwoitych *capessendorum bonorum*, za zgodą wszech Stanow, *salvo praestando super fidelitatem Reipublicae iuramento, et productione documentorum nobilitatem suam probantium* przed Pieczętarzami, które *ad archivum Regni* podane być maia, przypuszczamy, y *eo intuitu diploma* z Kancellaryi Koronney wydać rozkazemy.

Indygenat Urodzonemu Pyrhys de Varille szlachcicowi Francuskiemu.

93. Maiać sobie doznaną *in re literaria indolem*, y pracowitą chęć do usług publicznych U. Cezara Pyrhysa de Varille szlachcica Francuzkiego, onego za zgodnym Panow Rad naszych y Posłow Ziemskich zezwoleniem, do indygenatu *cum successoribus* w Państwach naszych Koronnych y W. X. Lit. za wyprobowaniem przed Kanclerzami szlactwa w narodzie swoim, przypuszczamy, y *eo intuitu diploma* z Kancellaryi naszej wydać rozkazemy, *salvo praestando super fidelitatem Reipublicae* przed temiż *iuramento*,

Indygenat Urodzonemu Ierzemu Bertrandowi.

94. Zasługom niegdy Urodzonego Krzysztofa Bertranda Pułkownika przez tak wiele lat w wojsku Rzplitey czynionym, ponieważ śmierć jego w akcji pod Nadarzynem podczas przeszłego Bezkrolewina uprzędziła sposob należytey dla osoby jego nadgrody, przeto successorom jego winną oświadczając wdzięczność, Urodzonego Ierzego Bertranda syna jego, iako z szlachetney krwi Francuzkiej pochodzącego, za rekomendacją Wielmożnego Augusta Xiążęcia Czartoryskiego Woiewody Generała Ziem Ruskich, iako Generalnego woysk Koronnych Regimentarza, do indygenatu Polskiego, *et ad omnes praerogativas*, które tylko prawdziwemu indygenie Państw Rzplitey należą, przypuszczamy; nie wprzód iednak *ad capessenda officia et beneficia* Rzplitey przychodzić ma, aż przed Kanclerzami szlachetnoścą zagraniczną procedencyi swoiey dokumentami Nam y Rzplitey dowiedzie, y *praestabit super fidelitatem Reipublicae juramentum, eoque intuitu diploma* z Kancellaryi naszey wydać rozkażemy.

Indygenat Urodzonych Riaucoura y Schmidta.

95. Że wiele na tym należy Rzplitey, żeby ludzi cnotliwych y majątnych osobliwemi względami szaszczycać, Urodzonych Piotra Riaucoura z synem Iędrzeiem, y z synowcem Iozefem Generałem Maiorem w wojsku Lit. y Ludwika Biskupa Ptolomeyskiego, iako też Ur. Karola Schmidta *in Imperio* szlachtę będących, *prout ex diplomatibus* ichże *constat*, Nam zasłużonych, za powszechną zgodą do indygenatu y prerogatyw szlachectwa w Koronie, W. X. Lit. y Prowincyach do Nas należących przypuszczamy, *et capessendorum bonorum capaces* mieć chcemy, *salvo praestando* przed Kanclerzami *super fidelitatem Reipublicae juramento*, y *eo intuitu diploma* z Kancellaryi naszey wydać rozkażemy.

Indygenat Urodzonego Szymona Corticellego.

96. Iako przodkowie Urodzonego Szymona Corticellego Obersztleytnanta w wojsku naszym, rodowitością szlachectwa, znakomitością urzędów sprawowanych w kraju swoim szaszczyeni, do Polski przeniosłszy się dawno, zawsze wienami Nam byli, tak my zgromadzone Stany, mając zalecone dwudziestoczworoletnie tegoż Obersztleytnanta, tudzież oycy jego niepoślednie w wojsku Rzplitey zasługi, onego za indygenę Korony Polskiej y W. X. Lit. powagą Seymu terazniejszego uznaiemy, wszelkich swobod szlacheckich pozwalamy, y przywilej *eo nomine* z Kancellaryi naszey Koronney wydać zlecamy, nie pierwey iednak, ażby autentyczne swego szlachectwa pokazał wywody, y przysięgę wierności Nam wykonał przed Wielmożnemi Kanclerzami.

Nobilitacja Urodzonych Hiżow.

97. Przez wzgląd zawsze należyty na rekom-

mendacją rządzących wojskiem naszym Koron. y W. X. L. mając sobie zaleconych przez W. Xięcia Augusta Czartoryskiego Woiewodę y Generała Ziem Ruskich, iako woysk Koronnych Generalnego Regimentarza, tudzież pamięć zasłużonych w wojsku naszym Koron. Nam y Antecessorom naszym, mianowicie pod Prowadzeniem niewygasłej pamięci Iana III dom Urodzonych Hiżow, do kleynotu szlachectwa Polskiego y należytych mu prerogatyw przypuszczamy, y domieszczamy, Urodzonych: Franciszka Obersztleytnanta w regimencie gwardyi naszey, Piotra Kapitana Indziiniera, Wilhelma Kapitana w tymże regimencie gwardyi, successorow Iana Pułkownika niedawno zmarłego, z ichże oboiey pći successorami, tudzież Iozefa Kanonika Przemyskiego brata ich rodzzonego, zostawując przy używanej im dotąd ięza w czerwonym polu herbu pieczęci, a dodając na hełmie rękę zbroyną, *salva lege de scartabellis sancita, et praestando super fidelitatem Reipublicae juramento* przed Kanclerzami, którym diploma z Kancellaryi naszey wydać rozkażemy.

Nobilitacja na rekomendacją Wielmożnego Xcia Augusta Czartoryskiego Woiewody Generała Ziem Ruskich, iako Generalnego Regimentarza woysk Koronnych.

98. Stosując się do praw dawnych authorityjących powagę rekomendacyi Hetmanow, czyli Generalnych Regimentarzow woysk obojga narodow, mając sobie zaleconych przez Wiel. Xcia Generała Regim. woysk Koronnych, zasługami y experyencyą *in re militari* Urodzonego Ludwika Tolchsdorffa Pułkownika regimentu artylleryi Koronn. w wierze Katolickiey prawowierney będącego wraz z synem, *extunc ad jus nobilitatis, salva lege de scartabellis*, przypuszczamy, *salvo super fidelitatem* Nam *praestando juramento*, a *diploma eo intuitu* z Kancellaryi naszey wydać rozkażemy.

Nobilitacja zasłużonych w wojsku Koronnym.

99. Mając wzgląd na rekomendacją Wielmożnego Augusta Xiążęcia Czartoryskiego, Woiewody y Generała Ziem Ruskich, iako Generalnego woysk Koron. Regimentarza, na fundamentie prawa wyraźnego Nam y Stanom Rzeczyposp. uczynioną, za Ianem Maiorem, y Alexandrem Kapitanem w regimencie pieszym Buławy W. Koron. Lindsayami bracią rodzonemi, katolikami, onych do kleynotu szlachectwa Polskiego, *salvo iednak jure scartabellatus*, przypuszczamy, *et praestando super fidelitatem Reipublicae juramento*, y *eo nomine* diploma z Kancellaryi naszey wydać rozkażemy.

Nobilitacja UU. Brzozowskiego, Nowickiego, Słomińskiego, Kozłowskiego, y Fontanny.

100. Mając wzgląd na pilne y dawne *in publico* zasługi Urodzonych Antoniego Brzozowskiego Pisarza Dekretowego, Ignacego Nowickiego, Iana Słomińskiego, Mekrykantow Kan-

cellaryi naszych Kor: Łukasza Kozłowskiego Sekretarza naszego, tudzież Iakuba Fontanny, za rekomendacją WW. Pieczętarzow Koronnych y Litewskich, tudzież niektórych Woiewodztw, onych z potomstwem ich *sexus utriusque, accedente consensu Ordinum*, do kleynotu szlachectwa Polskiego, *et annexarum Provinciarum* przypuszczamy, y przyjmujemy, *salva de scartabellis lege sancita, et praestando super fidelitatem Reipublicae* przed Pieczętarzami *juramento*, którym *diploma* z Kancellaryi naszey wydać rozkażemy.

Zachowanie przy prawach y prerogatywach szlacheckich, successorow Ur. Iana Tatarowicza.

101. Mając wzgląd na podejmowane usługi woienne niegdy Urodzonego Prokopa, y długie *in variis subselliis* o substancją *processa*, iako też sposobienie ię *ad quaevis obsequia* oyczyźnie Urodzonego Sebastyaną towarzysza w wojsku Koronnym Tatarowiczow, *abusum Iana status nobilitaris*, ktorego się dawno z ubostwa y różnych klęsk dopuścił, znosiemy, y ażeby *juri nobilitari* successorow jego, tudzież *validitati* tranzakcyi wszelkich *nilhil praepudicet*, Seymu terazniejszego mocą deklarujemy. Inne zaś przeciwnne *actus*, ięzeli by się gdziekolwiek znalazły, umarzamy, oraz tegoż Urodzonego Sebastyaną Tatarowicza, z osobliwey uwagi *capacitatis ad usus publicos*, do wszelkich praw, prerogatyw y szaszczytow szlacheckich, *cum natis, et nascituris successoribus*, przypuszczamy.

Warunek prerogatyw stanu szlacheckiego.

102. Iako prawo równości y urodzenia szlacheckiego, chociażby w największym ubostwie, nappierwszym iest w tym narodzie szaszczytem; tak lubo Urodzeni Franciszek z bracią swemi Łukowiczowie, herbu Newlin, y Franciszek Dobrzyński herbu Ielita, dla straty *per varias temporum calamitates* przez oycow swoich fortuny y dokumentow, w ubostwie są urodzeni, że iednak szlachetnemu ich *in aequalitate* (choćby dla ubostwa *aliquem abusum nobilitatis* uczynili) urodzeniu, żadney nie podpadałemu wątpliwości, szkodzić to *ad praerogativas nobilitares* im y potomkom onych nie ma, *authoritate* Seymu terazniejszego ogłaszamy, y wszelkich od kogożkolwiek impetycyi zakazujemy.

Approbcacya przywileju Aurati Equitis.

103. Mając zaleconych w zasługach Nayiaśniejszych Antecessorow naszych, y osoby naszey Krolewskiej, z Magistratu Krakowskiego Baltazara Hintza, Iozefa Feistenmantela, Iana Kozłowskiego, Macieia Baiiera; z Magistratu Warszawskiego Franciszka Wittoffa, Michała Sacressa, Pawła Andrychowicza, Iana Felixa Dulfusa, Antoniego Fryza, y Kazimierza Czemińskiego, których na szczęśliwey Koronacyi naszey uczyniliśmy *Equites Auratos*, z łaski naszey przywilej osobom ich dany, temu hono-

rowi y prerogatywie służący, *praesenti lege* aprobujemy, *ad normam* konstytucyi anni 1676 za Iana III Seymu *Coronationis*.

Wyjazd do granicę pozwolenia.

104. Ponieważ słabość zdrowia Wielobnych Xiążęcia Teodora Czartoryskiego Poznańskiego, Iozefa Załuskiego Kiiowskiego, Adama Krasieńskiego Kamienieckiego Biskupow, I. W. Iana Branickiego Kasztelana Krakowskiego Hetmana W. Koronnego, WW. Ignacego Twardowskiego Kaliskiego, Iozefa z Tenczyna Ossolińskiego Wołyńskiego, Piotra Sapięhy Smoleńskiego, Stanisława Bernarda Gozdzińskiego Podlaskiego, Konstantego Plattera Mściślawskiego, Iana Augusta Hilzema Mińskiego Woiewodow, Iozefa Hilzema Kasztelana Inflantskiego, Urodzonego Rafała Gurowskiego Kasztelana Przemęskiego, niemniey W. Ignacego z Kozielska Ogińskiego Marszałka Wielkiego W. X. Lit. do dalszych Rzplitey usług wyciąga kuracyi u wod zagranicznych, przeto *accedente omnium Ordinum consensu*, tymże rzeczonym Wielobnym, Iasnie Wielmożnemu, Wielmożnym, y Urodzonemu, *cum beneficio suspensionis, in iudiciis majoris minorisve subselli, in causis personalitatem requirentibus*, mianowicie od czasu realnego ich wyjazdu za granicę, aż do czasu następnego Seymu, odiazdu tegoż dozwalamy. Rownież Wielmożnemu Iozefowi z Dowoynow Sołłohubowi Woiewodzie Witebskiemu zyskującemu pozwolenie, do Grodu Witebskiego za Surrogata Urodzonego Kazimierza Łuskinę Podstolego Witebskiego mieć chcemy. Niemniey W. Iozefowi Lubartowiczowi Xiążęciu Sanguszkowi Marszałkowi Nadwornemu W. X. Lit. *simile* dozwalając *beneficium*, za Surrogata do Grodu Krzemienieckiego Urodzonego Celestyna Czaplica Podczaszego Kiiowskiego, deklarujemy. Tudzież Wielmożnemu Pawłowi Mostowskiemu Woiewodzie Pomorskiemu Staroście Skarszewskiemu wyjazdu dozwalając za granicę, z podobnymże dobrodzieystwem dla administrowania sprawiedliwości w Grodzie Skarszewskim, wyznaczamy za Surrogata Urodzonego Michała Przebendowskiego Chorążego Woiewodztwa Pomorskiego; nakoniec Urodzonym Iozefowi Ossolińskiemu Staroście Sandomirskiemu, Fryderykowi Mostowskiemu Staroście Nowokorczyńskiemu, Iozefowi Mniszchowi Staroście Sanockiemu, Adamowi Krasieńskiemu Staroście Ciechanowsk: za zezwoleniem naszym do odwiedzenia krajow zagranicznych iadącym, rownież dozwalamy *suspensionis* dobrodzieystwo, y za Surrogatow, mianowicie do Grodu Sandomirskiego Urodzonego Macieia Skorupkę Podczaszego Drohickiego, do Grodu Nowokorczyńskiego Urodzonego Łukasza Moszyńskiego Łowczego Radomskiego, do Grodu Sanockiego Urodzonego Iozefa Malickiego Chorążego Sanockiego, do Grodu Ciechanowskiego Ur. Iozefa Pięglowskiego Chorążego Ciechanowskiego, Surrogatami mianujemy.

Wnieście się ad Curiam Romanam o kanonizacyę, y beatyfikacyę Stanisława Papczyńskiego.

105. Zakładając wielką ufność uszczęśliwienia Rzpltey w intercessyi sług Bożych za Nami, starać się będziemy wnieść instancją do Stolicy Apostolskiej o kanonizacyę Błogosławionych Iana Kantego, Iana z Dukli, Kadłubka *de Rosis*, tudzież beatyfikacyę cudami słynącego Polaka Stanisława Papczyńskiego fundatora zakonu Kleryków Regularnych *sub titulo Immaculatae Conceptionis Beatissimae Virginis Mariae*, y Andrzeia Bobolego *Societatis Iesu*.

Deklaracya Seymikow Relacyjnych w Woiewodztwach, y Ziemiach Prowincyi Koronnych.

106. Zachowując dawny zwyczaj doniesienia Woiewodztwom, Ziemiom y Powiatom o ustawach Seymowych, czas Seymikow Relacyjnych tymże Woiewodztwom y Ziemiom w Prowincjach Koronnych, wedle żądzy przytomnych Posłow deklarujemy, iako to: Woiewodztwu Krakowskiemu na Deputackie, czyli *in casum* extraordinarynego Seymu, na Poselskie Seymiki. Xięstwom Oświęcimskiemu y Zatorskiemu na Deputackie Seymiki. Woiewodztwom Poznańskiemu y Sandomirskiemu na Seymiki Deputackie, czyli *in casum* extraordinarynego Seymu, na Seymiki Poselskie. Kaliskiemu wraz z Poznańskim. Sieradzkiemu we dwa tygodnie po odprawionych Seymikach Gospodarskich, *respective* Powiatowych, to iest: *pro 24 Septembris* w roku następującym w Szadku. Ziemi Wieluńskiej *similiter* iak Woiewodztwom Poznańskiemu y Sandomirskiemu. Woiewodztwom Łęczyckiemu również iak Woiewodztwom Poznańskiemu y Sandomirskiemu. Brzeskiemu Kujawskiemu także iako y Łęczyckiemu. Kłowskiemu *pro 22 Aprilis* w roku nadchodzącym. Inowrocławskiemu wraz z Woiewodztwem Brzeskim Kujawskim. Ziemi Dobrzyńskiej na Seymiki Deputackie. Woiewodztwu Ruskemu, to iest Ziemiom Lwowskiem, Przemyslskiej y Sannockiej z Powiatem Żydaczewskim *pro 22 Aprilis* w roku nadchodzącym. Ziemi Halickiej tak, iako y Woiewodztwu Sandomirskiemu. Ziemi Chełmskiej również z Halicką. Woiewodztwu Wołyńskiemu nazajutrz po odprawionych Seymikach Elekcyjnych Woiewodztwa tegoż w Łucku, to iest: *pro 15 Iunii*. Woiewodztwom Podolskiemu na Deputackie, czyli najpierwsze Poselskie. Lubelskiemu *pro die 30 Ianuarii* w roku następującym. Bełzkiemu na Deputackie. Płockiemu *similiter* na Deputackie, czyli najpierwsze Poselskie. Woiewodztwu Mazowieckiemu, iako to: Ziemi Czerskiej *pro feria quarta post Dominicam Misericordiae*. Ziemi Warszawskiej *pro feria secunda post Dominicam Conducus Paschae*. Ziemi Wizkiej na najpierwszy Poselski. Ziemi Wyszogrodzkiej także na najpierwszy Poselski. Ziemi Zakroczymskiej na Deputacki. Ziemi Ciechanowskiej także na Deputacki. Łomżyńskiej, Rożańskiej, Liwskiej y

Nurskiej Ziemiom, również iak Ziemi Wizkiej na najpierwsze Poselskie Seymiki. Woiewodztwu Podlaskiemu, *utpote*: Ziemiom Drohickej, Mielnickiej, y Bielskiej na Seymiki Deputackie, lub najpierwsze Poselskie. Woiewodztwu Rawskiemu *nempe*: Ziemi Rawskiej na najpierwszy Poselski. Ziemi Sochaczewskiej na Deputacki. Ziemi Gostyńskiej iak dla Rawskiej na najpierwszy Poselski, Seymiki. Woiewodztwom Chełmińskiemu na Generał *boni ordinis*, na kturen z Kancellaryi naszej Koronnej uniwersał wydany będzie. Malborskiemu wraz z Woiewodztwem Chełmińskim. Braclawskiemu na Seymik Deputacki. Pomorskiemu, iak Chełmińskiemu. Czarniechowskiemu również iak Braclawskiemu, na Seymik Deputacki, naznaczamy.

Szkoła rycerska.

107. Kiedy krotkość dni Seymu terażniejszego, przy wielości innych materyi, projektu dokładnego do ustanowienia y uregulowania szkoły rycerskiej ułożyć nie dozwoliła, więc tę materyę tak dla kraiu pożądaną, *inter primaeva* do Seymu przyszłego *negotia*, w recess puszczaamy.

Pretensye domow Iabłonowskich, Lubomirskich, y successorow niegdys W. Rybińskiego Woiewody Chełmińskiego.

108. Pretensye domu Wielmożnych Iabłonowskich do Rzeczypospolitey miane, względem summ przez niegdys I. W. Iabłonowskiego Kasztelana Krakowskiego Hetmana Wielkiego Koronnego, na zapłatę woysku Koronnemu wydanych, inż konstytucyami roku 1703 tudzież 1718 y 1726 w recessach umieszczone, że dla szczupłego Seymowania terażniejszego czasu nie mogąc likwidacyą onych do skutku przywieść, odsyłamy w recess do przyszłego Seymu. Podobnie rekompensę za szybę solną Kunegunda zwaną domowi Urodzonych Lubomirskich w konstytucyi 1726 wzmiankowaną, do następującego odkładamy Seymu. Także pretensyą successorow niegdys Wielmożnego Jakuba Rybińskiego Woiewody Chełmińskiego, y Generała Artylleryi Koronnej w konstytucyi 1726 wytkniętą, do przyszłego w recess przypuszczamy Seymu.

Recess do drugiego Seymu desideriorum Woiewodztw, Ziem y Powiatow.

109. Ponieważ na terażniejszym Seymie dla krotkości czasu, y spraw publicznych, *desideria* wszystkie Woiewodztw, Ziem y Powiatow Koronnych y W. X. Lit. zupełnego skutku wziąć nie mogły, tedy wszystkie materye na terażniejszym Seymie nie umieszczone, *per recessum* do przyszłego Seymu ordynarynego odkładamy; oraz złożenie Seymu extraordinarynego, *praecedente Senatus Consilio*, iezeliby iakowe *ingruentis necessitates* wyciągały, w mocy naszej zostawiamy.

Rezydenci do boku I. K. Mci do przyszłego Seymu zaczynając.

A die 1 Ianuarii 1765 ad ultimam Martii anni ejusdem. Nayprzewielebniejszy w Bogu Xiążę IMé Prymas, Iaśnie Wielmożny Kasztelan Krakowski, Wielmożny Kasztelan Poznański, Urodzony Kasztelan Sandecki. *A die 1 Aprilis ad ultimam Iunii*, tenże Nayprzewielebniejszy Xiążę IMé Prymas, Wielm: Woiewoda Krakowski, Wielm: Kasztelan Sandomirski, Urodzony Kasztelan Międzyrzecki. *A die 1 Iulii ad ultimam Septembris anni ejusdem*, Przewielebny Xiążę Arcy-Biskup Lwowski, Wielm: Woiewoda Poznański, W. Kasztelan Kaliski, Ur. Kasztelan Wislicki. *A die 1 Octobris ad ultimam Decembris anni ejusdem*, tenże Przewielebny Xiążę Arcy-Biskup Lwowski, Wielm: Woiewoda Wileński, Wielm: Kasztelan Woynicki, Ur. Kasztelan Biecki. *A die 1 Ianuarii 1766 ad ultimam Martii anni ejusdem*, Przewielebny Xiążę Biskup Krakowski, Wielm: Woiewoda Sandomirski, Wielm: Kasztelan Gnieźnieński, Ur. Kasztelan Rogoziński. *A die 1 Aprilis ad ultimam Iunii anni ejusdem*, tenże Przewielebny Xiążę Biskup Krakowski, Wielmożny Kasztelan Wileński, Wielm: Kasztelan Sieradzki, Ur. Kasztelan Radomski. *A die 1 Iunii ad ultimam Septembris anni ejusdem*, Wielmożny Xiążę Biskup Kujawski, Wielmożny Woiewoda Kaliski, Wielm: Kasztelan Łęczycki, Ur. Kasztelan Zawichostski.

Hiacynt Nałęcz Małachowski Podstoli Koron: Starosta Piotrkowski, Marszałek Koła Rycerskiego mpp.

Antoni Ostrowski Biskup Kujawski y Pomorski. Ignacy z Skrzypna Twardowski Wda Kaliski, Deputat do Konstyt: z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiej. Ignacy Cetner Wda Bełzki, Deputat do Konstytucyi z Prowincyi Małopolskiej. Iozef Dowoyna Solohub Wda Witebski, Deputat do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Lit. Antoni z Głogowy Kossowski Generał woysk Koron: Posel Wdztwa Brzeskiego Kujaw: y Deputat do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiej. Iau Chryz: Kraiewski Instygator Koron: Posel Wdztwa Płockiego, y Deputat do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiej mpp. Stanisław Lubomirski Strażnik W. Koron: Posel Wdztwa Sandomirskiego, Deputat do Konst: z Prowincyi Małopolskiej. Tadeusz Dzieduszycki Podkomorz y Posel Ziemi Halickiej z Prowincyi Małopolskiej do Konstytucyi Deputat. Antoni Tyzenhauz Koniuszy W. X. Lit. Posel z Powiatu Grodzieńskiego, Deputat do Konstyt: z Prowincyi W. X. Lit. Iozef Sosnowski Pissarz Polny W. X. Lit. Starosta y Posel Wdztwa Brześciań: Deputat do Konstyt: z Prowincyi W. X. Lit.

Wincenty Czarny Zawisza Łowczy Wdztwa Łęczyckiego Podkom: Nadwor: I. K. Mci Sekretarz do Konstytucyi.

KONSTITUCYE

WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO

NA TYMŻE SEYMIE KORONACYI KROLA IMCI O CZYNNIENIU DYSPOZYCYI SKARBOWYCH EXTRA CADENTIAS.

1. Kommissya Skarbowa, ażeby w rozrządzeniu ekonomicznych interessow nieustanną *pro commodo* skarbu czynić mogła dyspozycyą, stosując się we wszystkim do Koronnej Kommissyi, ustanawiamy takową Radę Ekonomiczną *extra cadentias* w liczbie trzech osob, dla rezolwowania y dysponowania skarbowych nadarzanych interessow, przez umowionych *e medio sui* Skarbowych Kommissarzow, w mieście Grodnie sprawowaną mieć chcemy.

Prorogacya czasu do wykonania iuramentu Lustratorow Starostw.

2. Wyznaczeni do lustracyi Starostw Lustratorowie, ponieważ niektorzy dla nadchodzących Seymikow Ziemskich wziechaniu na dniu pierwszym *Februarii* do Grodow w tych Woiewodztwach y Powiatach, gdzie Starostwa leżą, trudność mieć mogą; zacych wykonanie takowego iuramentu w roku następującym 1765 *ad primam Martii* przedłużając, mieć chcemy, aby *intra spatium* od pierwszego *Februarii*, do pierwszego Marca *ad praesens prorogatum*, a naydaley *prima die mensis Martii* takowy iurament, *in ordine* expedywania zaleconey funkcyi, w Grodzie tegoż Woiewodztwa lub Powiatu, gdzie *extendetur* lustracya, *praevio* na wykonanie takowego iuramentu w Kancellaryi *testimonio*, był wypełniony.

Czopowe y szelężne Woiewodztwa Wileńskiego, Nowogrodzkiego, Brzeskiego Litewskiego, Wilkomirskiego y Grodzieńskiego Powiatow, tudzież Xięstwa Żmudzkiego.

3. Pensye w Wielkim Xięstwie Litewskim na buławę Wielką y Polną, tudzież na Dygnitarzow, officyalistow woyskowych, y largicze rycerstwu, *ex mente* konstytucyi roku 1717 naznaczone, y z niżej opisanych poborow, *idque* na pensyą buławy Wielkiej, y na exsolucyą pensyi officyalskich, tudzież na akkomodacyą rycerstwa, z czopowego y szelężnego Woiewodztwa Wileńskiego, siedmdziesiąt tysięcy złotych Polskich; z czopowego szelężnego Woiewodztwa Nowogrodzkiego, sześćdziesiąt pięć tysięcy; z czopowego szelężnego Woiewodztwa Brzeskiego Litewskiego, trzydzieści tysięcy złotych; z czopowego szelężnego Powiatu Wilkomirskiego piętnaście tysięcy zł. Pol. wybierane; a na buławę Polną, z czopowego szelężnego Powiatu Grodzieńskiego, czterdzieści tysięcy; a z czopowego szelężnego Xięstwa Żmudzkiego, czterdzieści tysięcy złot. Pol. takoz wybierane, żeby *ab hinc* w roku przyszłym 1765 od zaczynającej się raty Marcowej, ze skarbu Litewskiego dwoma ratami w czasie konstytucy 1717 roku wy-

386 rażonemi, tak na buławę Wielką y Polną, iako też Dygnitarzom y officyalistom wojskowym, podług konstytucyi roku 1717 punktualnie wypłacone, a na akkomodacye rycerstwa y largi-cye straconym, czterdzieści sześć tysięcy złotych. Polskich, *sancito* teyże konstytucyi naznaczone, aby w skarbie Litewskim do dyspozycyi *supra id contingens* od Kommissyi Wojskowej zachodzących składane były, postanawiamy. A takowe dotąd z pomienionych Woiewodztw y Powiatow, oraz z Xięstwa Żmudzkiego czopowego szelężnego prowenta, ażeby do Kommissyi Skarbowey należały, mieć chcemy; dając moc teyże Kommissyi w Woiewodztwie Wileńskim, Nowogrodzkim, y Brzeskim Litewskim, oraz Wilkomirskim y Grodzieńskim Powiatach, tudzież w Xięstwie Żmudzkiem, importacyi czopowego szelężnego wyburzenia, niemniemy w miastach Wilnie, Nowogrodka, Brześciu Litewskim, Wilkomirzu, Grodzie, y Rosieniach, takowego podatku sprawiedliwym instruktazem uregulowania, który *juxta constitutum* Skarbowey Kommissyi od wszystkich kotłow, szynkow, trunkow przywożnych, y innych *ex genere* czopowego szelężnego y sofowego wybieranych dotąd podatkow, aby *abhinc nullo excepto*, był wypłacany, dla pomnożenia skarbu Rzeczypospolitey, postanawiamy. W aptekach zaś y klasztorach, aby żadnych trunkow *ullo titulo* nie szynkowano y nie przedawano, *injungimus*. A lubo konstytucya roku 1717 w mieście Wilnie sześć kotłow na iurydyce Montwidowskiej, y trzy kotły na Werkach, od podatku czopowego uwolniła, iednak zważając ztąd znaczną skarbu publicznego szkodę, *praesenti lege* trzy tylko na Werkach kotły, do robienia na nich y szynkowania tamże, nie przewożąc do Wilna na szynk trunkow, iako przez odległość miejsca. *praesudicium* poborowi czopowego z miasta Wilna nie czyniące, *circa praeteritam libertationem*, zostawiamy; a zaś z kotłow na iurydyce Montwidowskiej, aby rowny iak w całym mieście placony, y *ad aerarium publicum* wybierany był podatek, naznaczając, Kommissyi Skarbowey zalecamy, aby umiarkowawszy *proportionatam designationem census annualis* dla possessorow iurydykyi Montwidowskiej, corocznie *in hujusmodi recompensam* punktualnie wypłacała. *Eoque intuitu veteres* w tym mieście *in praesudicium* skarbu czopowego szelężnego *abusus* znaszając, *omnis tituli* excepcye y libertacye kassuujemy, generalny podatek od wszystkiego, cokolwiek *ad naturam* czopowego y szelężnego ściągac się może, *nullo excepto*, w mieście Wilnie y wszystkich onego przedmieściach, *similiter* w Nowogrodka, Brześciu, Grodzie, Wilkomirzu y Rosieniach, rozciągając *plenam in hac re* dysponowania *potestatem*, tudzież przestępnych sądzienia, Kommissyi Skarbu Litewskiego naznaczamy.

387

Kommissya Wojskowa w Wielkim X. Litewskim.

4. Lubo przez rekognicyą chwalebnych postępów WW. Hetmanow, W. Massalskiego Ka-

sztelana Wileńskiego, y W. Sapięhy Woiewody Połockiego konstytucya *novellae legis* Seymu *Convocationis* roku 1764 *ad instantiam* na ow czas Prowincyi Litewskiej, zachowała tychże Hetmanow przy dawnych prawach y prerogatywach, a mianowicie według opisu konstytucyi 1717 iednak gdy Prowincye Koronne *indissolubili nexu* z Prowincyą W. X. Litewskiego złączone, porównania praw y prerogatyw władzy Hetmańskiej w teyże Prowincyi, ze swoiemi przez instruksyą Woiewodztw, Ziem y Powiatow, na terażniejszym Seymie dopominały się; zaczyn sądząc za rzecz słuszną, mieć ią w nieodmiennych między Prowincyami kardynalnych prawach y prerogatywach, Kommissyą Wojskowa według reguł do takoweyże Kommissyi Koronney wspomnioną konstytucyą *Convocationis et moderna lege* przepisanych w Prowincyi W. X. Lit. postanawiamy. Do ktorey WW. y UU. Kommissarzow *ex Senatorio Ordine* I. W. Michała Ogińskiego Woiewodę Wileńskiego, W. Iana Horaina Kasztelana Brześcińskiego; z Stanu rycerskiego UU. Iozefa Sosnowskiego Pisarza Polnego W. X. L. Antoniego Zabiellę Łowczego W. X. Lit. Stanisława Odachowskiego Ciwuna Małych Derwian, Starostę Botockiego. Tadeusza Narbutta Porucznika Petyhorskiego, Michała Paca Starostę Ziółowskiego Generała Maiora, Franciszka Bitowta Oberszteleytnanta regimentu konnego Buławy Polney W. X. Lit. Michała Horaina Horodniczego Wileńskiego Oberszteleytnanta regimentu Buławy Wielkiej W. X. Lit. oraz miejsce dla niej w mieście Grodzie naznaczamy. Ktorey się pierwsza kadencya *pro hac sola vice die 25 Febr.* w roku przyszłym 1765 zaczynać ma. Następujące zaś wszelkie kadencye, aby wraz z Skarbowey Kommissyi kadencyami zaczynały się y kontynuowane były, postanawiamy. Pensye tynże Kommissarzom rowne z Kommissarzami Kommissyi Skarbowey Wielkiego Xięstwa Litewskiego naznaczamy.

Seymiki Elekcyjne, Deputackie, y Ziemskie.

5. Zagęszczone Woiewodztw y Powiatow przez zrywanie Seymikow *abusus*, iako powszechną znajdując iednomysłność, ażeby w Seymikowych Elekcyjach Deputatow y Urzędnikow Ziemskich *pluralitas* głosow skutki rad, *ad normam* dawnych praw stanowiła, tak dogadzając naybardziej nalegającej ugruntowania sprawiedliwości potrzebie, znosząc *abusum* zrywania tych Seymikow, y reasumując konstytucyą 1613 roku, mieć chcemy, y ustanawiamy: ażeby Seymiki Elekcyjne Deputatow, y Ziemstw, a w Xięstwie Inflantskim, Kommissarzow do Kommissyi Skarbowey, y Ziemskich Urzędow, *pluralitate suffragiorum* konkludowane były; na których ci tylko, którzy prawdziwie według dawnych praw są w swoim Woiewodztwie lub Powiecie *bene nati et possessionati*, moc dawania *suffragiorum* mieć będą.

388

Do Urzędow zaś Ziemskich *possessy* według świeżey konstytucyi Seymu *Convocationis*, a do

389 funkcyi Deputackiey przed rokiem dziedziczne, lub zastawne mający, obierani być mają. *Ad activitatem dandi suffragii* lat osmaście zupełnych, *ad capacitatem* zaś być obranym Urzędnikiem, lub Deputatem, lat dwadzieścia trzy skończonych, *salvis modernis possessoribus* mieć powinien. Opozycye zaś przeciwko tym, którzyby pod procederem prawnym, *ex liquido debito* wynikającym, czyli pod kondemnatami, lub *crimine notati vel convicti* byli, albo też *possessy* nie według prawa mieli założone, zachowane być mają; y gdyby przeciwko takowym obiekcjom y excepcjom był kto obranym do funkcyi Deputackiey, nazajutrz po ufundownym Trybunale, za wniesieniem z oblicyentem *experiri* powinien będzie; a Trybunał za dowodem słusznym czynionych *ejusmodi* na Seymikach obiekcyi, takowego Deputata *ab Officio et ab omni* na lat trzy *activitate amovere tenebitur*, ktoremu wykonany iurament na Seymiku w tey mierze *suffragari* nie będzie mógł. A iezeliby *obficiens* niesprawiedliwą czynił obiekcya, rowneyże podlegac ma karze. A chociażby pod czas Seymiku przy obieraniu Deputatow nie było kondemnatami obiekcyi, takowe iednak czterema niedzielami przed Seymikiem otrzymane, a w Trybunale zarzucone od funkcyi go oddalać powinny, porządek zaś Seymikowania ma być takowy: iż w dzień prawem naznaczony, *in solito loco*, nie przedzey iak o godzinie osmey zrana, zebrawszy się na Seymik, miejsca swoje koło stołu Urzędnicy zasiąść, a *nobilitas* nie cisnąwszy się do stołu, *stalla* Urzędnikow otoczywszy, Seymikować zaczyna; y takowy Seymik przez pierwszego Senatora świeckiego, a w niebytności Senatora, przez pierwszego Urzędnika przytomnego zagaiony, *et sub praesidentia* onego, nie obierając już odtąd Dyrektorow Seymiku, odprawowany być powinien, A że Stany Rzeczypospolitey w związku Generalney Konfederacyi, *ad mentem* koniunkcyi Konfederacyi Litewskiej z Koronną, konstytucyą terażniejszą potwierdzoney, zostawać nie przestają, *ezinde* na następujących *proxime* Seymikach Elekcyjnych, Deputackich, y Ziemskich, oraz dalszych, poki *exwinkulacya* wspomnioney Konfederacyi nie nastąpi, nie już pierwszy Urzędnik własnego Woiewodztwa lub Powiatu, lecz Marszałek Konfederacki tegoż Woiewodztwa, czyli Powiatu, Seymik zagaiać, y miejsce Dyrektorskie zasiadać ma; co iednak Senatorom w zagaieniu Seymikow, y zasiadaniu miejsca Dyrektorskiego w swoich Woiewodztwach *praesudicare* nie powinno. Na których Seymikach porządek, zagaiać y przydować mających, ma być ten: w Woiewodztwach, Woiewoda, Kasztelan, Podkomorzy, Starosta Sądowy, ktoremu to miejsce do zasiadania naznaczamy; Chorąży, y inni porządkiem statutu opisani; w Powiatach, Marszałek, Podkomorzy, Starosta, Chorąży, y inni podług porządku statutowego; a Cywuni Wileński, Trocki y Żmudzcy, po Senatorach przed innemi Urzędnikami miejsce mieć będą. Sposob zaś kreskowania się *super*

pluralitatem na Seymikach (ażeby było bez praktyk y inkonweniencyi, y ażeby do onego ci, co wotować nie powinni, nie mieszały się) Woiewodztwa y Powiaty sobie ułożą. Iednak żeby *realis connotatio suffragiorum* była, tak Przydujący, iako też pierwsi Urzędnicy (których czterech *ex ordine* przytomnych przy Przydującym zasiadając, *vota* razem z Przydującym konnotować, *in attententia et vigilantia* dalszych Urzędnikow, a *pluralitatem* Przydujący promulgować będą powinni) wykonać iurament mają na Seymiku, *super justam connotationem et promulgationem suffragiorum*; co y Marszałkowie Konfederacyi na następujących Seymikach wykonać mają. A gdy już którym przydzie raz *ex ordine* przysiężac na którym Seymiku, tedy na innych przysiężac nie będą obligowanemi; dowod zaś takowey wykonaney przysięgi ma być w Kancellaryi Grodzkiej zapisany, do ktorey y *suffragia* obywatelow przez nich samych podpisane, lub przez Przydującego, y czterech Assessorow konnotowane, po każdym Seymiku *ad acta indilate* oddawane będą, *et vigore ejusmodi laudi* My Krol przywileje dawać będziemy; a za otrzymanemi przywilejami, w Ziemstwie lub w Grodzie Woiewodztwa lub Powiatu swego *privilegiati* Urzędnicy Ziemscy przysięgę wykonać, *et Officiis suis fungentur*.

A iezeliby kto dawszy *suffragium* iednemu do Urzędu Ziemskiego, a dwom do funkcyi Deputackiey, ważył się innemu do tegoż Urzędu, lub do Deputacyi znowu *vota* dawać, y zapisywać *suffragia*, takowego kreski akceptowane, y na żadnego kandydata *ad suffragia* mieszczone być nie mają; a kandydaci swoich kresek, po zapisaniu onych, na drugiego wlewać mocy mieć nie będą. Obrani Deputaci y kredensowani, dla uniknienia tumultow przedtym na ufundowaniu Trybunałow praktykowanych, y wielu inkonweniencyi, zaraz na miejscu Elekcyi nieodstępnie, *in facie* Woiewodztwa y Powiatu, przed pierwszym Senatorem świeckim, lub *in absentia* onego, przed pierwszym Urzędnikiem zagaiającym, y innemi czterema *ex ordine* przytomnemi, przysięgę prawem opisaną wykonać mają, która przysięga do kredensu inserowana być powinna, y *ad acta proprii Districtus* podana, a iezeliby się iednego dnia Seymik Deputacki nie skończył, tedy drugiego dnia kontynuowany, a koniecznie w trzecim naydaley, konkludowany być powinien; po którym skończonym zaczynać się Seymiki Gospodarskie *in crastino* będą. O bezpieczeństwie zaś Seymikow y osob nań przyjeżdżających, iako y wszystkich zjazdow, tak dawne, iako y Seymu *Convocationis* prawo ponawiamy, *superaddendo* aby na pomienionych Seymikach, zjazdach, *et ubique locorum* żaden z obywatelow nikogo *laesivis verbis* lżyć, infestować, na pojedynki prawami Boskiemi y świeckimi zakazane, y *specialiter* statutem W. X. Lit. zabronione, przez się, lub subordynowane osoby wyzywać, prowokowanych *aggredi* nie ważył się, *sub irremissibili poena pro laesione*

390

skommatycznymi słowy, *sessionis turris civilis* sześciu niedziel, a za wyzwanie, tumulty, y agressive, lub dobytciem szabel w czasie Seymiku, niedziel dwunastu *in fundo*, w Sądzie Grodzkim, *ad instantiam injuriati, praecisa appellatione, discernenda*.

Opisanie sądowej sprawiedliwości, czas zaczynania Trybunału, y sądenia onego.

6. Ponieważ czas wyznaczony sądenia Trybunałów na każdej kadencji po niedziel dwadzieścia był wcale niedostarczający na rozsądenie spraw licznie namnożonych w Prowincyi W. X. Litewskiego; więc pragnąc tey nayessencyonalniejszey potrzebie, podług powszechnych żądź, zupełnie dogodzić, *praesenti lege* stanowimy: iż Woiewodztwa y Powiaty obierając *pluralitate votorum*, sposobem teraz opisanym, w czasie przyzwoitym Deputatów, po dwóch maia kredensować, iednego na kadencyą Wileńską, a drugiego na kadencyą Ruską; Xięstwo zaś Żmudzkie odtąd czterech ma wysyłać, *idque* dwóch na kadencyą Wileńską, a dwóch na Ruską, z których pierwsi na kadencyą do Wilna ziada, y w pierwszy Poniedziałek po Świętym Stanisławie Biskupie, obrawszy Marszałka *solita praxi*, Sady Głownego Trybunału przez niedziel dwadzieścia dwie nieprzerwanie sędzić będą; do którego obrania Marszałka obrani Deputaci Ruskicy repartycyi, którzy się w Wilnie naydować będą, *suffragia* dawać maia. Po ktoey kadencyi skończoney ciż Deputaci, iuz do sądenia kadencyi Ruskicy obligowani nie będą, ale tylko Marszałek Trybunału Głownego w Wilnie obrany z Deputatami na Ruską kadencyą od Woiewodztw y Powiatow destynowanemi, na pierwszy Poniedziałek po Trzech Krolach do Nowogrodka, lub Mińska, podług alternaty przypadającej, która od Mińska zaczynać się ma, ziechać, y *similiter* przez niedziel dwadzieścia dwie w tymże Trybunale przyzwoić, y Sady Trybunału Ziemskiego *non interrupte* sędzić *tenebitur*, ażeby *sitientes justitiam* tym prędszą sprawiedliwość otrzymać mogli. Pisarzami Trybunalskiemi nie maia bydź iuz odtąd Pisarze Ziemsicy, ale Deputaci *per turnum* Woiewodztw y Powiatow, każdego roku na każdej kadencyi, zaczynając one od Woiewodztwa Wileńskiego, Pisarzow Trybunalskich Urząd sprawować powinni, wykonawszy zwykły Pisarzom iurament, a po skończoney kadencyi akta Trybunalskie zintroligowane, y porządnie zregestrowane Pisarzowi Ziemiemu miejsca sądzącego się Trybunału oddawać maia.

Podskarbiowie zaś Trybunalscy na każdej kadencyi dawnym zwyczajem obierani bydź powinni.

Trybunał duchowny.

7. Trybunał duchowny dotąd na kadencyi Wileńskiej we Wtorki sądzący się, ponieważ Trybunałowi Ziemiemu do sądenia się był

przeszkoda, przeto po skończonym Trybunale Ziemiem w Wilnie, wyznaczeni przez Marszałka z Koła wielkiego w liczbie sześciu Deputaci, z sześciu Deputatami duchownymi, których Kapituła Wileńska trzech, Żmudzka dwóch, a Smoleńska iednego wyznaczać będą, złączwszy się, y Marszałka świeckiego obrawszy *e medio sui*, Sady Trybunału *compositi iudicii* przez niedziel sześć nieprzerwanie sędzić będą. A lubo Trybunał duchowny konstytucyą 1726 *stricto* obrarowany, iakie sprawy sędzić ma, a których przywłaszczają nie powinien; iednak ponieważ *per abusum* tegoż prawa *praejudiciose contra praescriptum legis* wiele spraw przywłaszczają; zaczyn *insistendo* teyże konstytucyi, ażeby Trybunał duchowny *abhinc* żadnych spraw *ad eum forum* nienależących, *sub nullitate decretorum*, nie przyjmował, waruiemy. A gdzieby w nim *paritas votorum* zachodziła, takowa sprawa na drugi Trybunał *pro resolvenda paritate* odesłana będzie; a dekreta, zapisy, ekstrakty wszelkie, Marszałek Trybunału duchownego *primo loco* przed duchownymi podpisywać będzie. A iezeliby kto z duchownych, lub świeckich, w takowych *ad forum compositum* nienależących sprawach Sąd *tentare* ważył się, takowy zapłaceniem dwieście kop groszy Litewskich, *per medium parti et per medium iudicio, irremissibiliter* karany bydź ma, iednak sama sprawa *ad forum competens remitti* powinna. A Urodzeni palestranci, iezeliby w takowych sprawach stawać podeymowali się, *poena sessionis turris* dwóch niedziel *eo instanti* karani będą. A iezeliby dekret *evocatorie* w Trybunale duchownym kto otrzymał, tedy do Trybunału Ziemskiego zapozwany, *poenaltati* kop dwieście podlegać będzie.

A że Sędziowie do tego Sądu naznaczeni, nie pilnując sami Sądow, na swoje miejsce coraz innych zasadzali, *et eo ipso* w Sądach trudność czynili, więc gdy powiększona onych teraz iest liczba, *eo fine*, ażeby *abhinc, sub abjudicatione*, nie absentując się sami sędzili, determinujemy. A Pisarz w tymże Trybunale zasiadać, registra y protokoły zawiadywać ma tenże sam, który w Trybunale Wileńskim Ziemiem *immediate* skończonym Pisarską funkcją odbywał.

Zniesienie Trybunału Skarbowego.

8. Ponieważ przez konstytucyą Seymu *Convocationis* Kommissya Skarbowa iest ustanowiona, do ktoey sprawy wszystkie, w Trybunale Skarbowym dotąd sądzące się, należeć powinno; więc onę znosząc, sprawom wszystkim, *ex praescripto legum* do Trybunału Skarbowego należącym *forum* w Kommissyi Skarbowey na zawsze naznaczamy. Ze zaś Xięstwo Inflantskie, podług dawnego prawa obierało dotąd dwóch Kommissarzow na Trybunał Skarbowy, y tey prerogatywy utrzymanie sobie rezerwowało; przeto tegoż Xięstwa obrani Kommissarze, od Woiewodztwa *antiquo more salariandi*, na Kommissyi Skarbowey W. X. Lit. aby miejsce mieli, y

nie wdawiając się w inne kommissyi sprawy, tylko w tych, które dawniey do Trybunału Skarbowego należały, decyzje swoje spolnie z innemi Kommissarzami dawali, na zawsze waruiemy. *Similiter* Pisarze Skarbowi W. X. Lit. według obligacyi funkcjom swoim przyzwoitey, na teyże Kommissyi Skarbowey, zasiadać maia; y *gaudere antiqua praerogativa*, nie wdawiając się w decyzje, których Kommissya Skarbowa do zdarzonych potrzeb y okoliczności używać będzie mogła.

Trybunał W. X. Lit. iakie ma sędzić sprawy.

9. Ponieważ to wiele prawami iest warowane, żeby sprawy *in minori subsellio* nie rozsądzone, do Trybunału nie cisnęły się; zaczyn wszystkie sprawy, czy to *ex cruda citatione*, czyli też po dylacyach, inkwizycyach, kondemnatach, eksekucyach, oraz po wszystkich akcesoryach, *similiter* y te wszystkie, w których *etiam* oczywista zapisana, nie iuz po appellacyi a *definitiva sententia*, lecz tylko po wyszłych dylacyach, nie drabowane *in minoribus subselliis*, w registrach Trybunalskich znajdujące się; takoz wszystkie sprawy z registrow *incarceratorum et termini tacti*, w których zapisana była oczywista, iako *per abusum legis, solo adinvento praetextu*, do tych registrow wprowadzone, *in minori subsellio* nie drabowane, *cum suis connexis actoratibus* w registrach ordynaryjnych, *ex vi* łączenia *persistentibus*, do Ziemstw y Grodow *proprii Districtus aut Palatinatus, ubi bona consistunt (excepto* spraw appellacyjnych a *finali iudicato* w Trybunale znajdujących się, tak tych w których po appellacyi a *definitiva sententia* od Ziemstw y Grodow oczywista zapisana, iako y tych, w których oczywista nie zapisana, tudzież o kontrawencye dekretom oczywistym Trybunalskim *similiter* z dekretow *paritatum*, które *ad disjudicandum* w Trybunale *persistere* maia) *praesenti sancito* odsyłamy; *eoque intuitu*, następujące *post hanc legem* Trybunały, iezeliby strony w sprawach *praesenti lege, ut supra expressum*, odesłanych *ad minora subsellia*, nie pozywając do Ziemstw y Grodow, ważyły się iedna drugą pozywać do Trybunału, lub aktoraty wynosić, nie tylko takowe sprawy *pro finali disjudicatione* do Ziemstw y Grodow *ad primam incidentiam* aktoratow odsyłać będą, lecz *pro evocatione irremissibiliter* stronie, podług statutu y konstytucyi, penami karać maia. W sprawach zaś sukcesyjnych y o aktorstwo, o dobra w różnych Woiewodztwach y Powiatach *situm* maiać, iezeliby strony *litigia* z sobą wiodące nie mogły się zgodzić, w którym Ziemstwie tę sprawę zacząć y konkludować maia, *in tali casu* powinny się zapozwać do Trybunału, a Trybunał nie wchodząc *in cognitionem negotii, ad primam instantiam* takowe sprawy odsyłać, *ad minus subsellium* determinować będzie, w tym Ziemstwie procedować stronom, *et finaliter, salva appellatione a definitiva sententia, experiri*, w którym Woiewodztwie lub Po-

wiecie większość dobr, o które *vertitur*, sytuowana będzie. Po otrzymanym w Ziemstwie lub Grodzie *post, aut ante dilaciones* kontumucyjnym iednym, lub więcej dekrete, nie iuz do Trybunału, ale *iterum* do tegoż Sądu Ziemskiego czyli Grodzkiego, gdzie sprawa zaczęta, aż do oczywistego *in principali negotio* dekretu, lub zupełney *ad ultimum gradum in contumaciam* konwikcyi, aby procedera kończyli, *salva* tylko *ab eodem principali disjudicato negotio appellatione* do Trybunału, postanawiamy. A gdyby strona po oczywistey, ostatney w Ziemstwie lub w Grodzie rozprawie, nie czyniąc appellacyi, a przez to samo dekretem tych Sądow kontentując się, *satisfactionem* czynić nie chciała, tedy *etiam* o takowe kontrawencye *iterum iterumque* w tymże Ziemstwie lub w Grodzie, gdzie sprawa sądzona była, *sine ulla appellatione* z przysądzeniem *irremissibiliter* pen kontrawencyjnych sześć niedziel więzy, sta kop, y *expens* prawnych, *terminari* powinna.

O appellacyach.

10. Appellacye a *minoribus subselliis*, iako też od Sądow Podkomorskich, *post latum* tylko *finale in principali negotio decretum, in omni modestia*, podług statutu, czynione bydź maia; to iest, gdy takowy dekret oczywisty, promulgowany przed stronami będzie, strona czy to iedna, czyli wszystkie od całego dekretu, lub od niektórych kategorii appellowaćby chciały, *puncta in scriptis* z appellowanych kategori Urzędow z podpisem swoim, lub plenipotentow własnych *podac tenentur*, a Urzędy takowych appellacyi *omnino a toto iudicato vel punctis* sentencyi swych dopuścić powinni będą. Iezeliby zaś nie od całego dekretu urosły appellacye, tedy dekret w punktach nie appellowanych wiecznymi czasy za mocny trzymany bydź ma, a Trybunał tylko appellowane kategorye, nie wdaiąc się *in disquisitionem, et cognitionem* akceptowanych przez strony punktow, rozsądzić ma; a gdy appellacye od całego dekretu *malitiose* uroszczone będą, a w Trybunale sprawiedliwie inne punkta rozsądzone bydź się pokażą, y za słuszne *ex decisione* Trybunału uznane będą, *similiter* y w kategoryach strona *injuste appellans* od dekretu, winą płacenia sta kop groszy ukrzywdzoney stronie, a drugie sta kop Urzędowi, od którego appellowała, przytym siedzeniem, więzy sześciu niedziel *cum refusione expensorum, irremissibiliter* karana bydź ma; po uroszczoney zaś appellacyi w Ziemstwie lub w Grodzie od oczywistego dekretu przez stronę, która iezeliby pretendowała deliberacyi do trzech dni, czy przy appellacyi obstawać, czyli też dekretem kontentować się ma, takowey deliberacyi Sąd *permittere* powinien, a dla dostateczney informacyi z dekretu stronie Kancellarya Ziemska lub Grodzka wraz *post latum et promulgatum decretum* też decyzją wydać *tenetur*, a dekreta oczywiste Ziemskie y Grodzkie *in principali* ferowane z kontrowersyami y żalobami stron, *etiam* od

tychże stron pisanemi, a przez Regenta zkorrywogowanemi, układane y wydawane bydź powinny *partibus requirentibus*.

Ekzekucya za dekrétami kontumacyjnemi.

11. Ponieważ *per constitutionem anni 1726* ekzekucya za dekrétami z aggrawacyą stron, y nieprędkim sprawiedliwości doysciem iest opisana, więc w tym zkracając *abusum* przeciągłego prawa, tak postanawiamy: ażeby strona *jure vincens* w sprawach wszelkich *summarij processus* przyznanych *liquidum debiti*, y nieprzyznanych zapisow *in causis exemptionis*, tudzież *objectae ignobililitatis*, o zbiegłych lub wyprowadzonych podanych, o wiołencye, inwazye, y w dalszych sprawach rokiem zawitym, podług statutu, sądzących się, otrzymawszy *in quocunque foro competenti* kontumacyiny dekret, y po zprowadzoney za tym dekretem prawney ekzekucyi, y po przyięty *in scriptis cedulae* za drugim w takowych sprawach otrzymanym dekretem kontumacyjnym, a w sprawach sukcesyinych, tudzież o dziedzictwo dobr, o kognicy między prawami, o aktorstwo gruntow (*non praejudicando* irzydykcyi Podkomorskiej) w innych *simplicium injuriarum* sprawach, po dwóch ekzekucyach, za trzecim kontumacyjnym dekretem, po appellacyach zaś *a minoribus subselliis*, za pierwszym kontumacyjnym w Trybunale otrzymanym dekretem, *et similiter* w sprawach, w których *ante hanc legem* zaszy kontumacyiny dekreta, tedy po otrzymanym iednym *post hanc legem* kontumacyjnym dekrete, podanie dobr *cum forti executione mota nobilitate*, *sub privatione officiorum*, *quovis captato tempore subsequi* powinno. Urzędnik od strony konwinkuiący użyty obwieszczenie ma czterema tygodniami, licząc po siedm dni w każdy tydzień, *juridice* wydać, a wydawszy na terminie ziechać, y tentować obięcia, którego iezeliby strona *convicta* nie dopuściła, odiechać, a na dowod kontrawencyi dekrétowi *parti actoreae testimoniales* wydać *tenetur*, za którym to podanym *anterius* obwieszczeniem, czy ten sam Urzędnik, czyli inny *a parte actoreae* użyty, powtore już bez żadnego dalszego obwieszczenia, *quovis captato tempore iterum* tentować zaiazdu wolen będzie, a za niepostąpieniem od strony zkonwinkowanej, y za drugim razem także *parti actoreae testimoniales* wydać ma, *post haec jure vincens* do tegoż Sądu, z którego dekret *ultima instantiae* wypadł, stronę sprzeciwiającą się pozwać *tenetur*, a Sąd każdy nie wprzod ma słuchać *in principali negotio* sprawy, aż pierwey za tę kontrawencyą, która pokaże się *ex testimonialibus* zaiazdow, nie odkładając *ad principale*, lecz *circa incidentia actoratus* po dwieście kop groszy Litew. za każdy *distinctim*, *medium* sobie, *medium parti injuriatae*, y do tego po sześć niedziel więzy wskazać powinien będzie, a ten przesąd sobie przysądzony *Iudicium non a parte actoreae*, lecz *a parte convicta* zyskiwać ma, *deinde ad principale negotium* przystąpić powinien będzie, a którzyby obięcia za

dekretami nie dopuściwszy, *iidem* kondemnować się mieli, tedy takowi *tanquam rebelles* prawom oyczystym *omni activitate carere* mają, którym Kancellarye W. X. Lit. gleytow wydawać, *sub nullitate* onych, nie powinny będą. Dobra onych przez Urząd *ad libitum* użyty *quovis tempore captato*, *non attentata ulteriori resistentia*; *neque attentata defensione*, *per partem convincentem fortiter* obeymować wolno będzie. Urzędnicy zaś na ekzekucye wszelkie zieżdzając, iezliby *parti jure victae faventes* być się pokazali, lub też nie zieżdzając sami czasu ekzekucyi *ad fundum*, *testimoniales* stronom wydawali, *poenis sessionis turris* przez niedziel sześć, *et refusione damnorum* karani być mają. *Ad expediendas vero inquisitiones et executiones*, za dekrétami w Sądach Ziemskich lub Grodzkich, nietylko *hujusce Palatinatus vel Districtus*, gdzie się sprawa agituie, ale z inszych Woiewodztw y Powiatow stronom Urzędnikow używać pozwalamy. Urodzeni zaś Urzędnicy, że po wydanych innotescencyach na extenuacyą stron na terminie nie zieżdzając, odroczeniami częstokroć czas zprowadzali; zaczym po wydanych innotescencyach, ażeby bez żadnych odroczeń, *excepta vera infirmitate, et consensu partium, actus suos* expedyowali, mieć chcemy.

Warowanie loci standi na kondemnaty.

12. Ażeby odtąd na kondemnaty Trybunalskie Koła Wielkiego, w Trybunale tegoż Koła, y na teyże repartyey, na ktorey otrzymane były, skarbowe w Skarbowey Kommissyi, *fori compositi* w Trybunale duchownym, ziemskie w Ziemi, Grodzkie w Grodzie znaszane, y warowanie *loci standi*, sposobem w dawnych prawach opisany, *in eadem repartitione et Iudicio*, gdzie wypadły, znaszane były, postanawiamy; *secus* zaś *pro nullis ac irritis* deklarujemy. A że *praesenti lege ad subsellia sibi competentia* wszystkie sprawy są odesłane; zaczym *etiam* na Trybunalskie *ante terminum executionis modernae legis* wypadłe kondemnaty, w sprawach ziemskich w Ziemstwie, Grodzkich w Grodach, do których przynależć będą, warowanie *loci standi* naznaczamy, toż się ma rozumieć o kondemnatach y na tych, którzy Deputatami obrani będą, ażeby nie czasu rugow, ale *in foro circa incidentiam actoratus*, gdzie kondemnata wypadła, *securitatem loci standi* sobie warowali.

Dylacye.

13. Dylacye multiplykowane, y *beneficia juris* na iedną protrakcyą sprawiedliwości świętey do tych czas po różnych subselliach używane *abrogando*, mieć chcemy, ażeby nie więcey dylacyi, iak tylko kopia spraw wszystkich, *munimenta*, y godzina iedna, *modo infra expresso*, użyzane były, to iest: w sprawach sukcesyinych, tudzież o dziedzictwo, kognicye między prawami y dyfferencyami gruntow, na pierwszym terminie kopie spraw wszystkich razem z przydaniem patrona, iezliby strona potrzebowała, na

drugim zaś terminie *munimenta specificata sub juramento subsequendo, juxta exigentiam* stron *et antiquas leges*, każdy sąd użyzwać ma, godzinę zaś iedną *actori et citato, in causis simplicium injuriarum, non vero summarii processus, concessibilem* mieć chcemy; w sprawach *ex quolibet subsellio per appellationem* w Trybunale przypadających, żadne *prorsus* dylacye, *etiam et beneficium juris*, użyzane y używane być nie mają, lecz *ad primam incidentiam actoratus in principali* sązione będą; a ponieważ tak przez odesłanie spraw *ad minora subsellia*, iako też przez umniejszenie dylacyi *juris processus*, iest skrocony; zaczym w praktykowanych dotąd przy konkluzyi Trybunału trzech dylacyinych tygodniach, nie już dylacyiny, lecz oczywiste sprawy sądzić się mają. *In causis exemptionum et pupillarum*; o zbiegłych lub wyprowadzonych podanych, *et in causis facti*, według statutu prawa, oraz konstytucyi 1699 *de expulsionibus* postanawiamy; aby każdy Sąd we wszystkich *expulsionum* sprawach *a sola reinductione* zaczął, nie użyzając *expulsoribus* żadnych *prorsus* dylacyi, appellacyi, y dobrodzieystw prawnych *excepta sola et unica dilatione copiarum* spraw wszystkich, y to *in spatio reinductionis, calculationis, verificationis, inquisitionis, seu comportationis reddendarum*. A ponieważ *eadem constitutione 1699 poena sessionis turris pro expulsoribus* iest naznaczona; więc *pari jure* też peny y na tych, którzy o *expulsu* oskarżywszy, oney nie dowiodą, więzy sześć niedziel naznaczamy. Sąd zaś od pen wzwyz wyrażonych strony, na ktoreby się ściaęgały, uwalniać, ani tychże pen *ad principale* suspendować nie powinien będzie. W sprawach też o podanych wyprowadzonych lub zbiegłych, ktore bez appellacyi w Grodach *terminari* powinny, *ad primam instantiam copiae* spraw, *cum statuione in causis exemptionum, similiter (nil quidquam praejudicando* warunkom y obowiązkom w prawach zastawnych opisany, oraz possessyi za onemi *usque ad plenariam* tychże warunkow przez Wicznika *satisfactionem*) inkwitacya, a *in causis facti* inkwizycya *ad primam instantiam* przy kopii spraw *in spatio eorum omnium actuum* w Sądach uznane być mają.

O obmowach.

14. *Beneficium* obmowy *circa antiquas leges* zachowujemy, *hoc tamen praecauto*: iezeliby Senator, Minister, Poseł Ziemi na Seymie *actu* nie będący, obmowę na funkcyi swojej podał, a przeto y stronę siebie pozywającą y Sąd *eludere* ważył się, tedy każdy na to rezolwujący się *poena sessionis turris civilis* przez niedziel sześć karany być ma; dla czego *praesentiam suam* każdy z Senatorow, y Ministrow od Marszałka W. X. Lit. lub *in absentia* Litewskich Marszałkow, od przytomnego w ow czas Koronnego, a z Posłow Ziemi od Ur. Marszałka Seymowego dokumentem *testari* powinien będzie. Ktore to obmowy przez Senatorow, Ministrow, y Posłow *supra publicam legalitatem, exceptis*

causis exemptionum, expulsionis, et inscriptionum, w których *per plenipotentarios* odpowiadać *tenentur* we wszystkich Sądach iść powinno; *similiter* obmowy *contra Iudicium* w Trybunale podane, *et supra veram infirmitatem in causis personalibus, praevio juramento supra eam*, Sąd przyjmować powinien. Ktore to obmowy przez Senatorow, Ministrow, y Posłow *supra publicam legalitatem* podane, aż do terminu zakończenia funkcyi Seymowej, a *contra Iudicem* w Trybunale do zakończenia tey funkcyi, na ktorey iest Sędzią, *secundum leges antiquas acceptari* mają. Która to obmowa Senatorom, y Posłom w Sądach Assessoryi W. X. Lit. służyć nie ma, gdy te Sądy w mieście Seymu agitować się będą. Takowe tedy pozostałe aktoraty, po przyiętych obmowach za wyściem terminu, wraz *in quolibet subsellio*, opuściwszy, do wołania *ex ordine actorati iterum* resuscytowane y wołane być mają, *non attentato ordine*; to się ma rozumieć y o tych aktoratach, przy których zapisana godzina, że wraz przy *expiracyi* godziny, według zegaru wołana będzie, a iezeliby *in tractu expiracyi* godziny *ex ordine* wołania aktoratow wpadła inna sprawa oczywista, wtedy po odsądzeniu oney też na godzinie pozostała sprawa *ante omnia* wołana y sądzona ma być. A iezeliby w Ziemstwie lub w Grodzie była podana obmowa *contra Iudicem*, tedy ten Sędzia, przeciwko ktoremu będzie podana sprawiedliwa obmowa, nie powinien będzie zasiadać na swoiey sprawie, sprawa iednak przez innych Sędziow decydowana być powinna.

Regestra Sądowe Trybunalskie.

15. Ponieważ z przeszłych regestrow Trybunału Głownego W. X. Lit. y dni do wołania onych naznaczonych *practicatum*: iż niektore regestra po wielokroć razy wołane były, a drugie y do konkluzyi Trybunału nie zaczęte zostały, raz że Urodzeni Marszałkowie nie chcą wołać regestrow ordynaryinych, *arbitrarie incarcerationum* lub taktowe do wołania brali, *similiter* y palestra *favendo* swoim aktorom, ażeby przeciwny aktorat nie był wołany, kontrowersyami przeciugali, zaczym *antiquum usum* wołania regestrow *biennium in omnibus subselliis* znosząc, takowy względem regestrow wpisywania spraw, y wołania onych ustanawiamy porządek.

1. Regestr *appellationum*, do ktorego tylko za appellacyą sprawy, od Sądow Ziemi Podkomorskich lub Grodzkich odchodzące, dla rozsądzenia w tymże Trybunale wpisywane być powinno, tudzież dekreta *paritatis* dawniejsze Trybunalskie.

2. Regestr sprzeciwieństwa, do ktorego mają być ingrossowane sprawy *contraventionum* dekretem Trybunalskim, *post appellationem* wypadłym, iako też y tym, którzyby popieraając appellacyi, sami dopuścili się w Trybunale *post appellationem* kondemnować.

3. Regestr *Officii*, do ktorego tylko mają być sprawy ingrossowane *cum negligentibus Officiali-*

bus, za omieszkaniem Rokow lub Roczkow wpisane z delacyi *cujusvis*, lub *ad instantiam Instigatoris*.

4. Registr *incarceratorum*, do ktorego mimo wszelką sprawiedliwość, *solo abusu variis praetextibus* sprawy ziemskie lub inney natury strony wprowadzały, dla wciągnięcia do tegoż rejestru *causam juris seu differentiarum*, wzięwszy człowieka czy to na dyfferencyi, czyli na drodze, lub od siebie namowionego, *crimine non notatum* do Trybunału o mil kilkadziesiąt przyprowdziwszy, *sinistre in contumaciam* strony, udając za kryminalistę, registr *incarceratorum* częstokroć y taktowy *in elusionem* Sądu y sprawiedliwości; więc *abhinc* znosząc takowe *abusus*, żadnych spraw, oprócz tylko samych kryminalnych, za przyprowdzeniem aktualnego kryminalisty, *similiter in causis honorum* o więzienie szlachty *sub ullo titulo, et praetextu* wpisywać, ani Sądu tentować, *sub poenis irremissibilibus sessionis turris* sześć niedziel na stronę, a na Urodzonych Palestrantow, ktorzyby wnosić lub stawać *circa actoratum* w takowych sprawach mieli, niedziel dwie wieży naznaczamy. A gdyby kto wpisawszy sprawę, *tanquam* z kryminalistą, a *in futura juris* przez inkwizycją tego nie dowiodł, y ten ktorego pod wartę Trybunalską oddał, aktualny delinkwent *in crimine* nie pokaże się, tedy takowa strona o co zapożywała, rzecz traci, *et poenis pro illusione* Sądu niedziel sześć przy nawiazce sowitey *cum restitutione litis expensorum*, et *refusione damnorum*, karana będzie, a za szlachcica niesłusznie inkarcerowanego *poenis* sześć niedzielami wieży *in fundo*, z nawiazką sowitą, *litisque expensorum et damnorum subesse* powinna.

5. Registr taktowy, który nie inaczej rozumieć się powinien, iak tylko w tych sprawach, gdy się kryminal lub pod Sądami, lub *in circuitu* miasta o milę, także gdy *laeditur* osoba Deputacka, *securitas et auctoritas judiciorum* y stron, *similiter* o excessa pod tymże Trybunałem, takowe sprawy, wraz po wpisaniu aktoratu *extra regestrum*, *etiam in tractu* oczywistej sądzone być mają, do ktorego rejestru, *etiam* Sędziowie Trybunalscy żadnych spraw *sub ullo praetextu*, czy to *in causis facti*, czyli z dyfferencyi *promanantibus*, w domach swoich *quocunque casu* wynikłych, *stante caractere* wpisywać, do Trybunału pozywać, lub registr taktowy, czyli inny tentować, szlachty aggrawować, *sub nullitate decretorum*, *et sub refusione damnorum* nie powinni będą, ale w takowych sprawach *in foro competentis*, *ubi bona consistunt, actiones instituere*, y skończyć *ibidem tenentur*. Te zaś wszystkie rejestra, nie przywiązując się do dni, mają być wolane tym porządkiem: nappierwey registr *appellationum*, potem aż się z niego iedna oczywista *in principali negotio* odsądzi sprawa; po ktorey odsądzoney, ma być wołany registr sprzeciwieństwa, z ktorego także po odsądzoney iedney oczywistej, wołany będzie registr *Officii*, *tandem* registr *incarceratorum*. Takowym tedy

wyżej opisanym sposobem, *non servato ordine dierum*, wszystkie wzyż wyrażone rejestra, a w nich *consecutive* następujące aktoraty *suo ordine* wołane być mają. Gdyby zaś sprawy mając naznaczone sobie rejestra nie mieszały się, y ażeby żaden z litygantow nie ważył się sprawy *Officii* do rejestru sprzeciwieństwa, lub innych *et e contra* wpisywać, oraz ażeby nikt pod omyłkami nie ważył się wpisywać aktoratów *sub nullitate iudicati*, y wpisu *eliminatione*, a Marszałkowie Trybunalscy rejestra nie przeskakując, ale *ordine* w tej konstytucyi *expresso* wołać, ani nowych rejestrow koncytować nie mają, y dekreta *hoc modo illegitime* od stron otrzymane, nietylko *nullitati* mają być podległe, ale *insuper* otrzymujący takowy dekret *sessione* wieży cywilney niedziel sześć ma być karany, *cum solutione litis expensorum*. Sprawy zaś wszystkie, nie wpisując na drugiej kadencyi, z tychże samych rejestrow, iedne po drugich mają być wołane, y gdzieby dla wielkości rejestrow już więcej aktoratów wpisywać nie można było, tedy do introligowanych nowych rejestrow nie przemaszając aktoratów nieodwołanych, nowe przybywające sprawy, pod numerami *consecutive* po ostatnich aktoratach idącymi wpisywać będą. A gdy już takowe pierwsze rejestra aktoratami napelnione zostaną, tedy powtorne rejestra mają być sporządzone, a przybywające aktoraty strony wpisywać będą, także pod numerami, a *primo posito numero* przy pierwszym powtorne rejestru aktoracie, *consecutive* na dal wpisywać y numery kłaść powinni będą. A Marszałek każdy poty z nowych powtornych rejestrow spraw wołać nie będzie, poki wszystkie stare rejestra, oraz przy ktorzych obmowy zapisane były, nie przywoła, a dla pewności wpisanego aktoratu, Pisarze Trybunalscy wokandę tych wszystkich aktoratów, ktore tylko od początku kadencyi wpisywane będą, w puł kadencyi drugą wokandę, od połowy do konkluzji kadencyi, wpisywanych aktoratów w Trybunale aktykować każdej kadencyi, *sub relegatione* od funkcyi Pisarskiej, powinni będą, ktorzych wokand widymusy, aktoratów *excerpta* każdej potrzebującej stronie; *sub poenis*, wolne być *absque solutione* mają. A że praktykowało się do tych czas wielkie pokrzywdzenie *litigantibus* przez Urodzonych Pisarzow y Regentow rejestrowych, że *favore* przyiacioli swych, tak przed wydaną wokandą, iako też po wydaney z rejestrow Trybunalskich karty wyimowano z aktoratami, a drugie na to miejsce wkładano, rejestra po wielekroć razy odmieniono, y znowu introligowano; więc zabiegając *his inconvenientiis*, ieżliby się *abhinc* to pokazało na Urodzonych Pisarzach lub Regentach, tedy *ex termino tacto cum abjudicatione* od swych funkcyi, *et refusione damnorum* sądeni być na tym, czyli drugim Trybunale, mają: w Trybunale *similiter* duchownym, praktykowane dotąd rejestra utrzymując, wpisywanie do nich spraw, y wołanie, *methodo* o rejestrach Trybunału Głownego W. X. L. Ziem-

skiego *ad praesens circumscripta*, postanawiamy, y ażeby Urodzeni Pisarze Trybunalscy za wpisy sami przez się, y przez swoich subalternow, żadnych *penitus* offerencyi nie brali, ale solucją w konstytucyi 1726 roku od aktorow kontentowali się, *sub relegatione* od funkcyi, waruiemy.

Rejestra w Ziemstwach y Grodach.

16. W Ziemstwach y Grodach rejestra dwa być powinny, ieden wszelkich spraw cywilnych, a drugi spraw uczynkowych *incarceratorum*, te zaś Urzędy Ziemskie y Grodzkie, sprawy statutem y dalszemi prawami sądzić determinowane, *ad mentem* tychże praw *judicata* ferować powinny będą, do ktorzych rejestrow sprawy, sposobem o rejestrach Trybunału Głownego opisanym, ingrossowane, y też rejestra *alternatim* między sobą tymże sposobem, iako o rejestrach Trybunału opisanym, wołane y sądzone być mają. Urzędy Ziemskie, Roki mają sądzić trzy razy w roku po sześć niedziel w czasie statutem opisanym, chyba by spraw nie stało, a w Xięstwie Inflantskim, dwoie tylko Rokow, to jest: Święto-Michalskie y Trzy-Krolskie; a Roczki cztery razy po cztery niedziele, pierwsze w Marcu a *die prima Martii*, drugie a *die prima Maji*, trzecie a *die prima Augusti*, czwarte a *die prima Decembris*, *non obstante festo*, bez troyga wołania zaczynać się mają. W Xięstwie zaś Inflantskim z przyczyny przypadającej w Maiu kadencyi tegoż Xięstwa w Assessoryi Koronney, oraz szczupłości spraw, Roczki Maiowe, y Marcowe sądzone być nie mają, lecz tylko dwa razy na rok, w Augustcie y Decembrze.

O sprawach minoris importantiae.

17. Ponieważ w małych importancyach nawięcej spraw po Ziemstwach y Grodach znajduie się, y *in principali* strona *convicta* przysądzonego *judicatum* stronie pokrzywdzoney nie chcąc płacić na iedyną extenuacyą, *malitiose* siebie y drugą stronę gubiąc, appellacyą do Trybunału uraszczają, a tak acz sprawiedliwie otrzymane *judicatum*, bez skutku y konkluzji ustawać musiało; zacyz dogadzając *nobilitati*, ażeby w sprawach wszystkich *minoris importantiae*, ktore *ex merito suo non excedunt valorum* pięciu set złotych, Urzędy Ziemskie y Grodzkie przez finalną pryncypalną w swoich Sądach decyzyą *judicata* ferowali, *non admissa quavis appellatione*, waruiemy.

O deputatach.

18. Deputaci, ktorzy dają się korrumpować, *ad cuiusvis instantiam*, czy to w tym Trybunale, czyli w następującym, *praevia deductione, ab omni activitate in perpetuum* mają być odsądzeni. Ciż Deputaci, ażeby Sądow pilnowali, produktow y replik wszystkich stron słuchali, też repliki kontrowersyne sami, a nie przez żadnych w kole od siebie subalternow notowali, od Sądow *ullatenus, sub abjudicatione* od charakteru Sędziowskiego, nie absentowali się bez oznajmienia

się w kole, ale też Sądy punktualnie, *secundum praescripta legis*, zasiadali, *omnem honestatem* zachowywali, *in tractu* tak kontrowersyi, iako też pod czas namowy z mieysc swoich na drugie, *post inchoatum turnum* w kole nie przechadzali się z mieysc swoich, decyzyą dawali do promulgacyi *pluralitatis votorum* przez Urodzonego Marszałka, tym bardziej praktyk y zniesienie się pod czas namowy czynić, *sub relegatione* od funkcyi, nie ważyli się, postanawiamy. *Post finitum* zatym *turnum*, ieżliby który Deputat *ante promulgationem* decyzyi powtornie *turnum* nie potrzebował, tedy Urodzony Marszałek *pluralitatem votorum antequam*, Deputaci z mieysc nie powstaną, *promulgare tenebitur*, a każdemu z Deputatow, poki z mieysc nie powstaną, *turnum* pretendującemu, raz, drugi, y trzeci pozwolić Marszałek powinien. *Post quam pluralitatis promulgationem* żaden z Deputatow *turnum* dopraszać się, z Sądow *et usque ad promulgationem* przed stronami dekretu oddalać się *indispensabiliter*, także *sub relegatione* od funkcyi, nie będzie mógł. Podobnym sposobem, aby żaden z stron lub do spraw należący, *cujuscunque status et conditionis*, y nikt inny do zawartego koła, iak wezmą do namowy, do izby Sądowej wchodzić *ante promulgationem* dekretu przed stronami, *sub poenis sessionis turris* przez niedziel sześć, y pod zapłaceniem sta kop *excessu ad cuiusvis etiam* z Deputatow *instantiam, per medium iudicio per medium delatori decernendis*, y Sędziowie Trybunalscy wprowadzać, *sub iisdem poenis*, aby nie ważyli się, postanawiamy. A ktorzyby produktow y replik wszystkich nie słuchali, decyzyi dawać nie powinni *sub relegatione*.

Wniesienie abrogowane.

19. Ponieważ do tych czas praktykowały się w Trybunałach, y innych subselliach bezprawia, iż strony nie mając aktoratu, albo przywołania onych nie czekając przy processach, albo przy podanych supplikach, listy zaręczne, rejestra y inne różne *judicata* otrzymywały, przez co wiele czasu zabierały, *tollendo hos abusos* przeciwko prawom praktykowane, postanawiamy: ażeby żaden tak z stron, iako też y z Urodzonych patronow, *sub quocunque titulo*, nie ważyli się wnaszać, nie czekając przywołania, o list zaręczny, o registr, czyli inne iakiekolwiek *judicatum* upraszać, ale każdy *ex litigantibus* sprawę za zapozwem, lub za zakazem *pro merito actionis* do rejestrow, *ubi competierit*, wpisawszy, aktoratu swego przywołania *ex ordine* czekał, *sub nullitate secus iudicatorum, et sub poena sessionis turris* przez niedziel dwie, tak na stronę o to dopraszającą się, iako też na Urodzonych Patronow wnoszących, w każdym Sądach *ex termino tacto eo instanti* po takowym wniesieniu *irremissibiliter irroganda, nihil quidquam derogando* wniesieniu, o stałe *sub securitate* Sądow akcyje. Processa zaś *in scriptis* bez żadnych kontrowersyi z expressją tylko od kogo, przeciwko komu, y o co, przed Sądem przeczytawszy, do Kancel-

laryi mają być oddawane. Listy zaręczne *ad obloquentiam* prawa statutowego, Urzędem Ziemskim y Grodzkim *committimus* wydawać.

Dochody Sędziom Trybunalskim.

20. Lubo konstytucya 1726 *lucra, alias* kopy od litygantow Sędziom Trybunalskim *a iudicatis* opisała, iednak ponieważ *per abusum* Urodzeni Deputaci *extorsive* kopy *pro arbitrio suo* nakładali, mimo wzwyż wyrażoną konstytucyą nowe *lucra* formowali; zaczym znaszając takowe bezprawia, ażeby Trybunał *abhinc* takowych extorsyi nie czynił, strony kopami nad *lucra* należące, według wzwyż wyrażoney konstytucyi, nie aggrawował, mieć chcemy. A *in casu* takowe extorsyi, ukrzywdzoney stronie, czy to przez się, czyli przez plenipotentow lub attendentow, na drugi następujący Trybunał, nie iuz Sukkollektorow, ale Podskarbiech Trybunalskich, y Cenzorow, *vigore constitutionis* 1726 wolno zapożywać będzie *ex regestro termini tacti*; a za pierwszym przywołaniem aktoratu Trybunał rozsądzniejszy *in principali* takową sprawę, przebrane nad słusność kopy od stron *cum triplici pensione, et seorsive litis expensa irremissibiliter parti injuriatae* na zapozwanych przysądzić będzie powinien; a Urodzeni *Succollectores* odbierając kopy od stron, y kwity onym dając, powinni *expresse* wyrazić w kwicie swoim, za ktore y iakie *lucra*, y wiele kop brać będą, *sub poenis irremissibiliter* dwoch niedziel wieży, *etiam* za wniesieniem *decernendis*, iezeliby takich kwitow y z taką *expresyą*, iak się wyraziło, stronom dawać nie chcieli.

404

O dochodach Urzędem Ziemskim y Grodzkim.

21. Dochody w Ziemstwie y Grodach, lubo są opisane konstytucyą Seymu *Convocationis* 1764, ktora czterech Sędziow Ziemskich zniósłszy, Podsekdkow w każdym Woiewodztwie y Powiecie determinowała; zaczym dochody wszelkie w Ziemstwie wszystkim Sędziom rownie należąc mają. Pieczęć zaś w Ziemstwie iedna z herbem Litewskim y inskrypcyą własnego Woiewodztwa, czyli Powiatu, tak do dekretow, iako y ekstraktow używana, y w Kancellaryi Ziemskiej konserwowana być ma: od ktorey dochod, nie podwyższając nad dawny przepis prawa, *aequaliter* między Sędziow Ziemskich rozdzielany być ma. Od przesądow zaś wszelkich na Rokach y Roczkach, od dekretow oczywistych, niestannych, y appellacyjnych, *ex ratione* ingruencyi spraw następujących po Ziemstwach y Grodach z remissy Trybunałow, oraz *ex ratione* czasu przedłużenia tymże Sądow y Sędziom w większej liczbie będącym; zaczym od tych judykatoow od każdego wyroku *ad normam* dochodu Sędziom Trybunalskim w konstytucyi 1726 wyrażonego, nie iuz po kopie, lecz po złotemu nznaczamy.

O Kancellaryi Trybunalskiej.

22. Kancellarya Trybunału W. X. Lit. że przez obszerne y długie pisanie dekretow pod

czas namowy wiele czasu zabierała; przeto *cavetur*, żeby Urodzeni Regenci samę tylko decyzyą, przez którą co się komu, y na iakim fundamencie przysądzi, lub kogo od czego odsądzi, pisali, y takowe same *judicata* w izbie sądowej przed stronami czytali, y stronom wydawali, stanowiemy. A iezliby kto pretendował z żalobami, kontrowersyami, wyięcia dekretow, tedy takowe łączenie aktoratoow, kombinacye żalob, ułożenia kontrowersyi, w stancyach pisać mają, y samym stronom pozwalamy, z poprawieniem iednak takowych układanych kontrowersyi przez UU. Regentow; a chociaż konstytucya 1726 ustanowiła, aby stronnica każda arkusza, *excepto* pierwszej, na ktorey dokumentu intitulacya, także ostatniey, na ktorey pieczęć Sędziow Trybunalskich y Urzędnikow *cujuscunque subsellii* wyrażać się zwykła miała wierszow trzydzieści, iednak ponieważ kancellarya przez obszerne pisanie y rozciąganie słow dla placenia dochodow *gravamen* stronom przynosiła; zaczym *abhinc strictius* pisać powinni, nie rozciągając słow y liter, *sub poenis*. A ponieważ praktykowało się w Trybunale W. X. Litewskiego, że Urodzeni Regenci brali litygantow sprawy w attencye y promocyje swoje, *favore* utrzymania ktorych, Deputatow karesowali, *et variis studiis etiam* pod czas samey namowy przechadzając się, nie pilnując miejsca swego, sprawy promowali; zaczym ażeby tak pod czas kontrowersyi, iako też podczas namowy, przy swoim stole siedzieli, nie przechadzali się, spraw nie promowali, z izby sądowej, nim dekret promulgowany będzie, nie wychodzili, y w decyzye nie wdawali się, *sub poena abjudicationis ex termino tacto decernenda*, y ażeby Ur. Pisarz Trybunalski nad trzy osoby do Regencyi Trybunalskiej *viros nobiles* do tej funkcyi *idoneos legum gnaros* y w niczym *non notatos* nie kreował, y Trybunał nie więcej nad trzy osoby nie akceptował, postanawiamy.

405

O kondemnatach na WW. Woiewodow lub UU. Starostow Sądowych wypadłych.

23. Kondemnaty wszelkie na Wielmożnych Woiewodach y Urodzonych Starostach Sądowych otrzymane, *activitati* Urzędnikow Sądowych od nich installowanych w Sądach ich, oraz na inkwizycye y eksekucye zieżdżających, *nocere* nie mają, y onym *activitatem* żaden tamować takowemi dekretami nie powinien będzie. A Woiewodowie, y Starostowie Sądowi Urzędnikow Grodzkich nie za pieniądze, lecz *gratis, sub poenis et refusione* wziętych pieniędzy, installować, tudzież Woiewodztwa y Powiaty Urzędnikow Ziemskich obierać mają, *personas non notatas, aetate et intelligentia vigentes*, praw oyczystych wiadomych; oraz Woiewodowie y Starostowie, nie iuz iak przedtym było, iż trzech kreowali Urzędnikow, Podstarościow, Sędziego, y Pisarza; lecz teraz przez wzgląd na mnostwo spraw do Ziemstwa y Grodow odeszłych, tudzież dla łatwiejszego *nobilitati* sprowadzenia eksekucyi, niemniej, iż Roczki przez cztery ra-

zy na rok *indispensabiliter* sądzone będą, przy Podstarościm trzech Sędziow kredensować mają. Ktorzy *absentia duorum non obstante*, Sądy z Pisarzem sądzić będą powinni, a *paritatem, similiter* iak w Ziemstwie, Pisarz rezolwować będzie. Iezliby zaś kto miał sprawę z Pisarzem, Sędzia *ex ordine* ostatni miejsce Pisarza zastąpić ma, y tylko *in casu paritatis* sentencyą dawać y onę rezolwować powinien.

De valore dekretow oczywistych.

24. *Insistendo* wszystkim prawom y konstytucyom, a mianowicie konstytucyi 1726 roku *de valore* dekretow oczywistych Trybunalskich *quam strictissime* opisanym, ustanawiamy: ażeby też dekreta oczywiste Trybunalskie *ex seriis partium controversiis* ferowane, tudzież dekreta Sądow Polubownych, przez nikogo *in ullum dubium* wprowadzane y naruszone nie były, lecz *circa valorem sui inviolabiliter perpetue* zostawały. *Similiter censendum* o dekretach ktore Kasztellanowie, Marszałkowie, y Starostowie z Kommissarzami *jus decisionis* mającemi, *in causis differentiarum*, w sprawach z remissy odesłanych, ferować będą, także dekreta Podkomorskie z remiss Ziemskich, lub Trybunalskich *sine appellatione* zaszły; *item*: dekreta Ziemskie, y Grodzkie *ex seriis partium controversiis* ferowane, od ktorych appellacye nie zaszły, lub nie zaydą, aby przez nikogo wzruszane y w wątpliwość wprowadzane nie były, *praesenti lege* waruiemy; y ażeby wszelkie Urzędy za takowemi, *tanquam ultimae instantiae*, dekretami w wiązanie przysądzoney rzeczy, *sub poenis* tak na Urząd, iak y na stronę w statucie *expressis, omnino* czyniły, nakazujemy.

406

O dekretach kondyktowych.

25. Ponieważ w Trybunałach y subselliach W. X. Lit. *invaluit abusus* dekretow kondyktowych, *ad placitum* między stronami ferowanych, przez co nieznośnie zagęszczone są *praejudicia*; więc zabiegając *his abusibus*, ustanawiamy: ażeby *abhinc* żadne strony takowych dekretow między sobą opisywać, a Sąd żaden takowych *ex conducto* uformowanych dekretow przyjmować, podpisywać, do akt ingrossować, *sub nullitate et eliminatione ex actus, ad cuiusvis nobilis instantiam*, nie ważyły się.

O patronach.

26. Urodzeni patronowie, podług konstytucyi 1726 *nobiles, jurati, possessionati et nullo excessu notati, in omnibus subselliis* być mają: ciż UU. patronowie do żadney sprawy, choćby w wielu kategoriach będący, nie więcej iak tylko po dwoch, *idque* ieden do produktu, a drugi do repliki całej sprawy należąc będą, y ktory z nich produkt lub replikę zaccnie, takowe kontrowersye, nie dzieląc na wielu kollegow, sam z kolegą *sub poenis* konkludować *tenetur*. A że UU. patronowie *laesive* stawiają *sub praetextu* niby żaloby aktora, nie zachowując żadney modestyi,

obserwancyi Sądu y stron, częstokroć strony przeciwko ktorym stawiają, wexować zwykli; zaczym *pro tanta vexa et laesione, poena abjudicationis a patrocinio* karani być mają, *ad instantiam cuiusvis ex termino tacto*; ciż UU. patronowie że kontrowersyami długimi Sąd trudnili, *abhinc* żeby produkta *in scriptis consone in omni* z dokumentami, nie nad to nie dokładając, ani uymuiąc, *et similiter* repliki Sędziom dawali, y czytali, a produkując czyli replikując bez żadnych słownych przedłużanych remonstracyi y exaggeracyi, dygressyi, preiudykatoow allegowania, dla iedney impressyi, ktore częstokroć *contra legem et iustitiam* były ferowane, pokrocie stawiali, po stancyach żadnych korupcyi roznosić, y onemi Sędziow tentować nie ważyli się, (co się ma ściagać y na Urodzonych attendentow) prawa tylko *directe ad meritum actionis* służące allegowali, y onemi dowodzili, postanawiamy, *sub iisdem poenis*.

407

O xięgach y aktach.

27. Ponieważ wielka trudność była tak *liti-gantibus*, iako też wszystkim stronom rekwirującym dokumentow z akt Ziemskich y Grodzkich, w ktorych częstokroć dla nieporządku onych *nullus ordo* znajdował się; zaczym ażeby w Ziemstwach y Grodach xięgi były otwarte, y akta wszelkie z wolną rewizyą każdemu y wyięciem z onych widymusow, oraz ażeby wszelkie akta tak dawniejsze, iako *et post hanc legem* przybyłe, po wszystkich Ziemstwach y Grodach zarejestrowane y zintroligowane, oraz porządnie *cum specificatione* datt od kogo, komu, y na co służą, spisane były, *rigorose* obowiązujemy wszystkie Urzędy, *eoque intuitu ob securitatem* tychże aktow, gdzie mają bydź konserwowane; na Ziemskie, Woiewodztwo y Powiaty; na Grodzkie, Woiewodowie y Starostowie *contribuere, et archiva* murowane mieć mają. Dokumenta, ktore dotąd w Grodach były przyznawane, lub aktykowane, a do Ziemstw nie przeniesione, ażeby *in suo robore et valore* zostawały, waruiemy.

O Magdeburyach W. X. Lit.

28. Lubo Magdeburye w Wielkim Xięstwie Litewskim będące, przyznania od osob stanu rycerskiego dotąd przyjmowały, iednak dla lepszego aktorow bezpieczeństwa, na przyszły czas to *abrogando, salvis anterioribus usque ad datam praesentem, etiam sub Interregnis*, praw, zapisow, cassyi, obligow, *et varii tituli* zapisow, *recognitionibus* w tychże Magdeburyach *expeditis, abhinc* żadnych tranzakcyi, *sub nullitate*, przyznania w Magdeburyach Wielkiego Xięstwa Litewskiego na dobra ziemskie, donacyi, sprzedaż, zapisow, kontraktow, obligow, testamentow, tudzież na Starostwa, dzierżawy, Krolewsszczyzny cassyi, y innych wszelkich między Stanem szlacheckim y duchownym tranzakcyi zachodzących, przyjmować nie ważyli się, ale żeby Stan szlachecki y duchowny, według statutu Wielkiego Xięstwa Litewsk., mając iakiekolwiek do przy-

znania tranzakcyę, *in foro et coram Officio competenti*, to iest: w Trybunałach, Ziemstwach, Grodach, przyznanie, a pod czas nie sądzących się Rokow, lub Roczek, Pisarz Ziemski y Grodzki *circa acta sua* lub Regent aktualny przysięgły wpisując tranzakcyę do księgi intrologowanej, z podpisem rąk zeznawiających, przyznania podług prawa y zwyczaju Koronnego przyjmować maia, *praesenti lege* postanawiamy. Do akt zaś Magdeburskich, aby tylko w samych sprawach mieyskich, lub o grunta y place mieyskie, wszelkie zapisy, kontrakty, do przyznania przyjmowane były, mieć chcemy. Akta Magdeburskie *similiter* iako o Ziemskich y Grodzkich opisano, maia być zintrologowane y zarejestrowane.

O Woźnych alias Generałach.

29. Zabiegając ażeby Generali przeciwko przysiędze y funkcyi swojej nie wykraczali, żadnych zeznań *falsificatorie* nie czynili, ustanawiamy: iż jeżeliby który Woźny nie podawszy pozwu y obwieszczenia, nie czyniąc obdukeyi, wizyi *in fundo*, intromissyi, y innych *cujuscunque tituli*, które do Woźnych należą, powinności, ważył się *falsificatorie* relacye w kancelaryach zeznawać, y toby onemu *legitime* dowiedziono było; takowy Generał w każdym Sądzie *ex termino tacto* na peny kryminalne sądzony być ma, y nietylko takowe fałszywe jego zeznanie *nullitate* powinno być w każdym Sądzie kassowane, ale też za onemi wyniesione pozwu, y wypadłe *in contumaciam* dekreta, y wszystkie onych *falsificatorii actus*, żanego waloru mieć nie powinny; *providendo* oraz *securitati* osob tychże Generałow funkcyę swoje odprawiających, *eo intuitu* konstytucyą 1726 reasumując, *contra violatores* peny w tymże prawie wyrażone, *quam strictissime* opisujemy.

O zbiegłych poddanych.

30. W sprawach o zbiegłych poddanych, lubo *summarius processus inter concives* dawniejszymi prawami opisany; iednak *praesenti lege* ustanawiamy: aby z ktorego Woiewodztwa lub Powiatu o wyszłych poddanych *instituetur actio*, w Grodzie *ejusdem Palatinatus vel Districtus summario processu, praecisa appellatione, finaliter* rozszadzona była.

O ekzekucjach Kapturowych Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

31. Ponieważ *contra mentem* konstytucyi 1736 y konstytucyi Seymu *Convocationis* Sędziowie Kapturowi nie maiać Urzędow Ziemskich y Grodzkich na ekzekucyę ziędzali; zaczym takowe *actus*, iako *contra mentem* prawa kassujemy: dekreta zaś oczywiste po inkwizycyach *etiam* przez Sędziow Kapturowych ekspedyowanych *in principali, ad mentem* praw o Sądach Kapturowych ferowane; *et similiter* inkwizycyę, weryfikacyę, y kalkulacyę ekspedywane, *in pleno valore* zachowujemy.

O gleytach z Kancellaryi wydawanych.

32. Gleyty z Kancellaryi W. X. Lit. od obywatelow prawo wiodących potrzebowane, aby przy warowaniu *loci standi* nie aktykowane *robur suum* nie miały, *subsellia* wszystkie W. X. Lit. przestrzegać maia. A w dalszych prawa terminach w tey konstytucyi nie opisanych, *usum* statutu W. X. Lit., y konstytucyi Seymowych wcale zachowujemy; w punktach zaś *praesenti lege* opisanych, ażeby przeciwko terażniejszemu Rzplitey postanowieniu, żadne przeszłe prawa na pomoc brane nie były, warujemy.

Pozwolenie dwóch Ziemstw, y dwóch Grodow Xięstwu Zmudzkiemu.

33. Zważając, iż w tak obszernym y ludnym Xięstwie Zmudzkiem na dwadzieścia ośm Powiatow dzielącym się, ieden Urząd Ziemski, y ieden Urząd Grodzki w administrowaniu s. sprawiedliwości mało co uspokoienia między prawującymi się mogłyby sprawić; przeto skłoniwszy się do próżb przez UU. Posłow tegoż Xięstwa zanięsionych, dwa Ziemstwa temuż Xięstwu Zmudzkiemu fundować *cum plena jurisdictione* pozwalamy; *idque* iedne maiać się sądzić w Rossieniach, a drugie w tymże Xięstwie w Telszach, w czasach prawem pospolitym opisanych; niemniej Wielmożny Xięstwa Zmudzkiego Starosta wraz po wieździe swoim, ktorego sobie obywatele Xięstwa Zmudzkiego podług dawnych przywileiow, nadań, y wolności od Nayiaśniejszych Krolow Polskich Antecessorow naszych pozwolonych, sami obierać maia; Grodow dwa, ieden *pro loco solito Consiliorum* w Rossieniach, drugi *pro secundo loco* na sądenie spraw drugiey połowy Xięstwa Zmudzkiego, terażniejszym postanowieniem w Telszach *designato* fundować ma, y aby dwóch Podstarościch, sześciu Sędziow, y dwóch Pisarzow Grodzkich kredensować mogli, *vi legis modernae* stanowimy; z ktorych ieden Podstarości, y trzech Sędziow, y ieden Pisarz w Rossieniach; a drugie tyle takichże Urzędnikow w Telszach, według opisanych kadencyi sądzić maia.

A że na dwóch mieyscach Sądy Ziemskie y Grodzkie *praesenti lege* ustanowione, pociągają ten porządek, aby szlachta Xięstwa Zmudzkiego rozprawować się maiać, wiedziała, do ktorego należeć ma Sąd, dla tego przepisuie się dyspartymen takowy: do Ziemstwa y Grodu Rossieńskiego należeć będą Powiaty: Eyrogalski, Wilkoski, Wieloński, Rossieński, Widuklewski, Krozki, Tendziagolski, Iaswoyński, Szawelski, Wielkich y Małych Dyrwian, Berżański, Uzweński. Do Ziemstwa zaś y Grodu Telszewskiego, Powiaty: Telszewski, Retowski, Poiurski, Wieszniański, Korszewski, Szaudowski, Gondyński, Twerski, Potumszewski, Birzyniański, Polongowski, Powendeński, Medyngiański, Konklański, Zorański, należeć maia.

Warnujemy to, ażeby Urząd ieden Ziemski lub Grodzki w drugiego iuryzdykcyę nie mięszął

409

410

się *sub nullitate decretorum*, y ażeby nikt nie ważył się *extra repartitionem* tych Powiatow *evocatorie* zapożywać, dla zwłoki sprawiedliwości świętey, *sub poena evocationis* sta kop, *et sessione turris* sześciu niedziel *in foro proprio decidenda et irroganda*; nakazujemy. A jeżeliby kompetytorska z dobr w obudwoch dyspartycyach Xięstwa Zmudzkiego leżących sprawa była, tedy na takowe sprawy iedno Ziemstwo Rossieńskie determinujemy. W sprawach zaś wszelkich z dobr zapozwanego do sądu tey repartyey, gdzie dobra pozwanego leżą, *forum* naznacza się. *Acta vero publica*, taryfły, maia zostawać w Kancellaryi Rossieńskiej, a w Telszewskiej Grodzkiej y Ziemskiej tylko dekreta tychże Sądow, y wszelkie w nich zaszłe tranzakcyę, inkwizycyę, zachowane być powinny. Urzędnicy Ziemscy Rossieńcy przed Telszewskimi Ziemskimi, y Grodzcy Rossieńscy przed Grodzkimi Telszewskimi na Seymikach y zjazdach publicznych w zasiadaniu mieysca mieć maia. Ciż Urzędnicy Ziemscy y Grodzcy obudwoch dyspartycyi do ekspedywania inkwizycyi, kalkulacyi, weryfikacyi, czynienia ekzekucyi w tychże Sądach *ad requisitionem* stron, wzaiemnie na obiedwie repartyey mogą być naznaczeni. Przyznania praw, obligow, y innych wszelkich tranzakcyi w każdym z tych Sądow rownie za ważne mieć chcemy. A względem przeniesienia wieczystych tranzakcyi w Grodzie przyznanych do Ziemstw swojej repartyey, w ktorey dobra leżą, statut W. X. Lit. zachowujemy.

Activitas Ciwunow Xięstwa Zmudzkiego

34. Urodzeni Ciwunowie Xięstwa Zmudzkiego, ktorych iest czternastu, tym porządkiem maia mieć swoje *stalla*: Eyragolski, Wielkich Dyrwian, Małych Dyrwian, Retowski, Uzweński, Poiurski, Twerski, Szaudowski, Berżański, Tendziagolski, Korszewski, Wieszniański, Gondyński, Birzyniański. Prerogatywy tychże Ciwunow podług dawnych praw utrzymują się. A ponieważ ieden Podkomorzy w tak obszernym y ludnym Xięstwie wystarczyć sądzić dyfferencyę nie może; więc Urodz. Ciwunow Zmudzkich na sądenie spraw Podkomorskich w tym tylko Xięstwie *praesenti lege* authorityujemy, y podług statutu W. X. Lit. o Podkomorzach opisanego, moc zupełną do sądenia daimy; y że ciż Ciwunowie *intra limites* tylko Xięstwa Zmudzkiego sprawy Podkomorskie, nie wyiędzając do innych Woiewodztw y Powiatow Prowincyi Litewskiej, sądzić moc maia, stanowimy; *appellacyą a definitivo* tychże Ciwunow, *principali iudicato, directe* do Sądu Starosty *vel Kasztelana* Zmudzkiego wolną zachowujemy. *Eo intuitu* ciż Ciwunowie rotą Podkomorską na sądenie spraw Podkomorskich przysiędz przed Sądem Ziemskim Rossieńskim na Rokach Ziemskich *in facie nobilitatis stringuntur*; y ciż Ciwunowie maiać moc każdy od siebie po iednym Komorniku kreować, y kredensować a Komornicy *itidem* rotą Komornikowską w statucie Li-

tewskim opisaną, powinni być przysięgli, *et eadem autoritate et activitate*, iak y Komornicy Podkomorsey, *gaudere*, tylko na toż Xięstwo Zmudzkie *non ultra*, iako y Ciwunowie maia. Podkomorzy zaś Xięstwa Zmudzkiego przy generalney powadze swojej z Komornikami swemi *et circa potestatem* wyiędzania *extra limites etiam* Xięstwa Zmudzkiego na sądenie spraw dyfferencyinych, zachowuje się. A że odtąd Ciwunowie Zmudzy zostawali Sędziami do sądenia spraw Podkomorskich, przeto ażeby ciż Urodzeni Ciwunowie nie byli Sędziami Ziemskimi y Grodzkimi, tak w Xięstwie Zmudzkiem, iako y w całej Prowincyi W. X. Litew. waruje się. A dekreta onych w tychże maiać być lokowane Kancellaryach, z ktorego dyspartymentu Sądow zapisani będą.

Przydanie Deputata Xięstwu Zmudzkiemu y Posła.

35. Że dotąd Xięstwo Zmudzkie, podług dawnych praw y konstytucyi W. X. Lit. obierało trzech Deputatow, dwóch Posłow. Więc w tak ludnym y obszernym Xięstwie, aby odtąd czterech Deputatow na Trybunał Główny W. X. Lit. obywatele Xięstwa Zmudzkiego *in loco solito Consiliorum* w mieście naszym Rossieniach obierali, za zgodą Stanow zgromadzonych, niemniej obierania trzeciego Posła na Seym z tegoż Xięstwa Zmudzkiego, pozwalamy.

Mieysce Sądow Ziemskim Trockim.

36. Zwyczaj sądenia każdej kadencyi Rokow Ziemskich Wdztwa Trockiego na dwóch repartycyach w Trokach y Merczu dotąd zachowany, że iest z utrudzeniem tak sądowych, iako też prawujących się osob w przeiędzaniu, oraz dla szczupłości gospod skassowawszy, tymże Sądow Ziemskim Trockim w iednym tylko mieście Trokach *lege praesenti* mieysce wyznaczamy.

Ubespleczenie Sądowej sprawiedliwości.

37. Lubo Prowincya W. X. Lit. przez wyznaczonych do ułożenia korektury *jurium* Seymem przeszłym Konwokacyjnym Kommissarzow, fundowanie Trybunału, Seymiki y porządek onych opisawszy, *processum iudicarium* krotszym sposobem ułożyła, na którym dziele szczęśliwość Panowania naszego y pływaiące na cały kray błogosławieństwo Boskie zakładamy; iednak że ta tak ważna, iak naydoskonalszego sprawiedliwości ustanowienia materya *ex abusu legum* udoskonalenia siebie potrzebować może; przeto ażeby po złączeniu Izby Poselskiej, przy powitaniu Nas, gdy Kommissya Skarbowa y Woyskowa Stanom Rzplitey *de transactis suis* sprawią się, y relacyą swoją uczynią, y desideria onych rezolwowane będą, tudzież materye podatku pogłownego w Koronie, a podymnego w Litwie decydowane będą. Naypierwey, w żadne insze nie wchodząc materye, ta iak naydoskonalszego ustanowienia y poprawy *processus juris et abusum* praw do sprawiedliwości zięgających się materya, bywała zawsze zaczęta,

412

nayzupełniejszą uwagą roztrząsniona, *et forma iudicialia* konkludowana, terazniejszem postanowieniem mieć chcemy, *non derogando* konstytucjom dawniejszym y terazniejszym, *de valore* dekretow oczywistych Trybunalskich y Assessorskich, postanowionym.

Uspokolenie różnicy granic między miastem naszym Wohynem do ekonomii Brzeskiej Litewskiej należącym, a dobrami Urodzonych Kuczyńskich dziedzicznymi w Wolewodztwie Lubelskim leżącymi.

38. Ponieważ między dobrami Zbilitowem, Branicą, Suchowolą y Kopiną ziemskimi pozostały, y successorow niegdy Urodzonego Mikołaja Kuczyńskiego dziedzicznymi, a miastem naszym Wohynem do ekonomii Brzeskiej, należącym, różnica o grunta, lasy, y sianożęcia przez niemały czas uspokoić się nie mogła, a ztąd inkonwencyencye różne praktykowały się, którym zapobiegając pozostała wdowa y successorowie niegdy Urodzonego Mikołaja Kuczyńskiego Podstolego Drohickiego z iedney, a mieszczanie miasta naszego Wohynia, za wiadomością Kommissyi Skarbowey naszej, z drugiey strony, ugodę różnice granic ułatwiającą umowili y postanowili; przeto dla tym dostateczniejszego stron uspokojenia potrzebne być zięchanie Urodzonych Iozefa Wilczewskiego Wizekiego, Tadeusza Iundziłła Grodzieńskiego, Podkomorznych, na miejsce granic między wżwyz wyrażonemi dobrami uznaiemy. Ktorzy Urodzeni Podkomorzowie, albo ieden z nich, *absentia alterius non obstante, praecise* na dzień trzynasty miesiąca Maia w roku następującym 1765 za poprzedzającym niedziel dwoma wydaniem stronom innotescencyi, zięchawszy, podług umowione y postanowionej między stronami ugody, kopce granice oznaczając usypią, lub usypie, usypanym moc y ważność nieodmienną w potomne czasy utwierdzą, lub utwierdzi, a na sprzeciwiających się winy prawne warować będą, lub będzie. *actumque sui officiosum in praemissis transactum* stronom wydadzą, lub wyda, ktore granice przez tychże Urodzonych Podkomorznych, lub iednego z nich, sposobem opisanym zakończone, ustawą Seymu niniejszego za ważne mieć chcemy y postanawiamy.

Gratitudo Wielmożnemu Xiążęciu Michałowi Czartoryskiemu Kanclerzowi Wielkiemu Wielkiego X. Lit.

39. Iako czterdziestoletnie *in Ministerio Republicae* Wielmożnego Xiążęcia Michała Czartoryskiego Kanclerza Wielkiego W. X. Lit. prace, y chwalebne zawsze czyny nietylko w przytomnym czasie powiną w Rzeczypospolitey znayduią wdzięczność, ale też znamienitą na potomne wieki ziednały sławę; tak pokazana tegoż Xiążęcia Kanclerza na Seymie przeszłym *Convocationis*, gorliwa dla dobra powszechnego miłość, *et animi magnitudo*, że w osobie naszej będąc Sądow naszych Assessorskich *Supremus Iudex*, dla pokazania, iak iest w administrowaniu świętey sprawiedliwości ostrożnym, y do przyjęcia do-

brych rad y rozsądnych zdań przychylnym, Wielmożnych, Urodzonych Assessorow *ad ferendam decisivam sententiam admittendos* sam dopraszał się, tym większą pomnożyła mu całego narodu rekognicyą; przez którą Rzeczpospolita na tymże Seymie *Convocationis* zgromadzona, *in vim publicae gratitudinis* coroczną dożywotnią osmiudziesiąt tysięcy złotych Polskich pensyą przerzeczonemu Xiążęciu Kanclerzowi Wielkiemu W. X. Lit. ofiarowała. A że tey pomienionej pensyi Xiążę Kanclerz wszelkie ukontentowanie swoje *in conscientia rectefactorum* zakładając, *excelsa et generosa mente* przyjąć nie chciał; przeto tak My w osobie naszej Krolewskiej, iako y obydwu Rzeczypospolitey Stany *in perennis gloriae monumentum*, y na wiekopomny wszystkich zięczywych oyczyzny synow przykład, wielkie onego dla Rzeczypospolitey czynione dzieła; nie interressowaną dla dobra powszechnego miłość, y ten *spontanei* władzy Iego Kanclerskiej *sacrificii* heroizm, niniejszym publicznym zawdzięczamy, *et celebramus* wyznaniem: y ażeby iak nayprędzey statuę na rynku Wileńskim, z wyrażeniem y wypisaniem wielkich iego y dzielnych czynow; *a post sera fata*. tegoż Xiążęcia Kanclerza *mausoleum* z podobnym wyrażeniem na nim *meritorum*, w kościele Katedralnym Wileńskim, dzielność y wpaniałość duszy wielkiego w oyczyźnie męża wyobrażającym, kosztem skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego wystawione było, mieć chcemy.

Obiaśnienie omyłki kwitu Wielmoż. Hrabi Fleminga przeszłego Podskarbiego W. Wielkiego Xięstwa Lit. na Seymie Konwokacyinym danego.

40. Ponieważ Wielmożny Fleming przeszły Podskarbi Wielki W. Xięstwa Litewskiego na odeszłym Seymie Konwokacyinym, zdiając kalkulacyą z prowentow celnych Rzeczypospolitey za lat pułdwunasta, *idque a die 1ma Martii anni 1753 ad diem 1mam Septembris anni praesentis*; z prowentow zaś dobr naszych stołowych, y cła starego *a die 24 Junii anni 1763* do takowegoż dnia *itidem anni praesentis* rachował się; y na to przez delegowanych *ex Senatu et ex equestri Ordine* Kommissarzow podpisane produkował registra, a z obojga prowentow w wspomnionej Seymu Konwokacyinog konstytucyi iest tylko do dnia *24 Junii* zakwitowany: przeto objaśniając takową omyłkę, y utwierdzając kwit względem dobr naszych stołowych y cła starego; waruiemy, iż przyszła kalkulacya W. Fleminga przeszłego Podskarbiego W. Wielkiego Xięstwa Litewskiego z cel Rzeczypospolitey na nadchodzącey Kommissyi Skarbowey nie inaczej, tylko od dnia pierwszego Septembra roku terazniejszego 1764 ma być czyniona.

Ubezpieczenie pensyi Podskarbińskiej.

41. Gdy pensya Podskarbińska sto dwadziesiąt tysięcy złotych Polskich Wielmożnemu Ierzemu Flemingowi, na ten czas Podskarbiemu Wielkiemu Wielkiego Xięstwa Litewskiego, san-

cito Seymu *Convocationis* do życia iego iest assekurowana, a *post resignationem* onego toż Podskarbstwo Wielkiego Xięstwa Litewskiego, Wielmożnemu Michałowi Brzostowskiemu Podskarbiemu Wielkiemu Litewskiemu dostało się, więc *ex vi* wyżey wyrażoney konstytucyi Seymu *Convocationis*, oraz dla zasług *in publico* dawniejszych, y teraz przy lasce Marszałkowskiej Konfederackiey *summo dispendio* własney substancyi y zdrowiałożonych, tegoż Wielmożnego Michała Brzostowskiego *in omni* ubezpieczamy, iż do życia Wielmożnego Ierzego Fleminga pensya zupełna Podskarbińska, sto dwadziesiąt tysięcy złotych Polskich Wielmożnemu Brzostowskiemu terazniejszemu Podskarbiemu Wielkiego Xięstwa Litewskiego płacona będzie.

415 **Dług successorowi Wielmoż. Kocięła Podskarbiego Wielkiego W. X. Litewskiego.**

42. Ponieważ z kalkulacyi Wielmożnego Kocięła Podskarbiego W. Wielkiego Xięstwa Litewskiego w roku 1726 przed Stany Rzeczypospolitey w Grodzie na Seymie uczynionej *liquide constat*: iż na potrzebę Rzeczypospolitey nad prowenta skarbu *de proprio aerario* wydał summę trzykroć sześćdziesiąt y ieden tysięcy, trzysta sześćdziesiąt y trzy złotych Polskich y groszy dziesięć, y takowa summa z okazji różnych expensow z skarbu Litewskiego nie mogła być dotąd wypłacona, ale recessem Seymu tak *anni 1736* iako też Konwokacyinog *anni 1764* takowa exsolucya do dalszego czasu iest odłożona; niemniey ponieważ Urodzony Tadeusz Kocięł successor Wielmoż. Kocięła Podskarbiego W. Wielkiego Xięstwa Litewskiego z tey summy, sto sześćdziesiąt y ieden tysięcy, trzysta sześćdziesiąt trzy złotych Pol. y groszy dziesięć Rzpltey ustępuie; przeto Kommissyi Skarbowey Wielkiego Xięstwa Litewskiego *residuum* summy, dwakroć sto tysięcy złotych Polskich, czterema ratami przez lat cztery od daty niniejszey w rok po złotych pięćdziesiąt tysięcy Ur. Tadeuszowi Kocięłowi wypłacić zlecamy, *salvis quietationibus in rem* skarbu W. Xięstwa Litewskiego, *si quae producentur*, y że *in calculo* przyjęta będzie, ubezpieczamy.

Dług Urodzonych Romerow.

43. Ponieważ dług Urodzonych Romerow *ex capite* Mateusza Romera Generała Artylleryi W. Xięstwa Litewskiego pochodzący, na expensa artylleryi W. Xięstwa Litewskiego erogowany, a konstytucyą *anni 1690* za rzetelny uznany, *in quantitate* sto czterdzieści trzy tysiące siedemset siedm dziesiąt ieden złotych Polskich, tudzież dalszych summ pretensye, gdy na ostatnim dniu kończącego się Seymu Stany Rzpltey *in cognitionem* weyść nie mogły, zaczym dla roztrząśnienia takowej pretensyi Urodzonych Romerow, ten interes do Kommissyi Skarbowey Wielkiego Xięstwa Litewskiego odsyłamy. Ktora to Kommissya na przyszłym Seymie Stany Rzeczypospolitey informować będzie.

Zamiana dobr Parańanowa.

44. Dobra Parańanow do Archidyakonii Wileńskiej należące, *collationis nostrae Regiae* na dobra dziedziczne Lyntupy w Powiecie Oszmiańskim sytuowane, Wielmożnego Michała Brzostowskiego Podskarbiego Wielkiego W. Xięstwa Litewskiego zamienić pozwalamy. Oraz aby takowa zamiana *aequivalenter* uczyniona była, tak na zweryfikowanie *utriusque possessionis*, iako też na uczynienie prawney zamiany, za Kommissarzow Xiędzia Franciszka Kononowicza Kanonika Smoleńskiego, y Urodzonego Adama Wysogierda Podstolego Smoleńskiego wyznaczamy, y authoryzujemy.

Rozgraniczenie Starostw Pieniańskiego y Kupiskiego.

45. Ponieważ Starostwa Pieniańskie y Kupiskie w Powiecie Wilkomirskim leżące, w aktualney possessyi Wielmożnych Xiążąt Czartoryskich Kanclerzow Wielkich W. Xięstwa Litewskiego małżonkow będące, są w różnych dyfferencyach z graniczącymi; przeto na rozgraniczenie onych ze wszystkiemi graniczącymi, przy Urodzonym Ierzym Iodce Podkomorzym Powiatu Lidzkiego *decisivam sententiam* mieć mającym, za Kommissarzow naznaczamy: Urodzonych: Horaina Podstolego Wileńskiego, Felicjana Zmiewskiego Łowczego Wileńskiego, Iozefa de Raesa Woyskiego y Podwojewódzkiego Trockiego, Iozefa Stypałkowskiego Sędziego Grodz. Lidzkiego, Kaietana Podbereskiego Podstarościego Powiatu Rzeczyckiego, Teodora Bilewicza Starostę Łoyciewskiego, Dominika Zaiarskiego Cześnika Upitskiego, Iakoba Puzyne Obóznego Upitskiego, Antoniego Świętorzeckiego Podczaszego Mińskiego, Antoniego Przyałgowskiego Podczaszego Żmudzkiego, Marcina Dołęgę Oberszterleytnanta woysk naszych, ktorzy według przepisu praw o kommissyach y Kommissarzach opisanych, w czasie iak nayprędzym sposobność upatrzysz, y z sobą zniósłszy się, wydadzą innotescencye wszystkim graniczącym, y *absentia nonnullorum non obstante*, byleby ich tylko pięciu było, do tych Starostw ziadą, y dyfferencye wszystkie rozsądzą, Starostwa pomienione Pieniańskie y Kupiskie *cum omnibus collateralibus* rozgraniczą; y to wszystko wypełnią, cokolwiek do sądow Kommissarskich będzie należało. Iezeli by zaś Podkomorzy, lub który z Kommissarzow, albo ich kilku przed expedyowaniem y dokończeniem umrzeć miał, *in eo casu*, aby Sąd Assessorski Litewski innego Podkomorzego, y Kommissarzow wyznaczył, moc daiemy, y mieć chcemy.

Approbacya kommissyi między Starostwem Ziołowskim, a dobrami Antopol nazwanymi.

46. Ponieważ *constitutione* Seymu *Convocationis* do zamiany wsiow, gruntow, y ich ograniczenia między Starostwem Ziołowskim *possessionis* Ur. Michała Paca Kasztelanica Xięstwa Żmudzkiego, a dobrami Antopol zwanymi Ur. Iozefa

417 Bystrego Starosty Hutowskiego dziedzicznymi, w Woiewodztwie Brzeskim Litewskim leżącymi, wyznaczona Kommissya swoy skutek wzięła; y zamianę wsiow Sukacze, y Raszeń dziedzicznych ziemskich, na Krolewskie, a wsiow Podlesie, Borodycze, y Tołkowa Krolewskich, na ziemskie dziedziczne uczyniła; więc takową zamianę, y całe przez wzwyz wyrażoną kommissyą ograniczenie, *et omnem actum* tey kommissy dnia 14 miesiąca *Novembra* w roku niniejszym odprawione y zakończoney, mocą niniejszego Seymu (*salvis pro utraque natura* wsiow zamienionych Rzeczypospolitey *juribus*) stwierdzamy y approbuujemy.

Securitas dobr hibernowych Rypuana.

47. Dobra Rypuan *juri regali* podległe, *quondam* do Starostwa Chosławskiego przysługujące, przywilejem I. K. Mci ś. p. Augusta III a *corpore* tegoż Starostwa odłączone, *ad praesens* za konsensem y przyznaną cessyą w dożywotniey possessy Urodzonego Nepomucena Ciechanowieckiego będące, iako iuż a *fundo* dobr Chosławicz odeszłe, *et seorsivo privilegio* chodzące, a *corpore* przerzeczonego Starostwa Chosławskiego *praesenti lege in perpetuum* odłączamy, y że *in posterum* do tegoż Starostwa inkorporowane nie będzie, terażniejszego, y po nim następujących possessorow upewniamy.

Ubespieczenie sześciu włok gruntu Treygi nazwanych.

48. Ponieważ Urodzony Dominik Alexandrowicz Pisarz Ziemi Powiatu Lidzkiego, przed Unią od ś. p. Krola IMci Zygmunta Augusta, sześć włok gruntu Treygi nazwane w powiecie Lidzkim leżące, antecessorom swoim Woyciechowi Alexandrowiczowi, a potym Urodzonemu Ianowi Alexandrowiczowi Marszałkowi Grodzieńskiemu *jure successivo* spadłe, wiecznością ma nadane, na ktore włoki, iako też y na inne dziedziczne dobra, lubo prawa *per hostilitatem* y przez ogień poginęły, iednak *vigore* prawa *Unionis* kto był dzierżącym dobr iakich *ante unionem*, by też y bez listow, wiecznie przy nich zostawać ma, pomienione sześć włok gruntu, Treygi nazwane, z poddanemi na nich mieszkającymi, *pro bonis terrestribus, sine ulla disquisitione*, objaśniamy.

Ubespieczenie folwarku Wersztoku.

418 49. Folwark Wersztok z wioskami Kuraszewem, Wołgostawem y zarosłami Podwołocze nazwanymi, w Wwodztwie Brzeskim Litewskim leżący, lubo pod taryfyy y tranzakcy ziemskie podpadał, ani płacy hibernowey nie podlegał, gdy iednak *circa quaesita jura* nieiakię zachodziły *perplexitates*; a zatym za zgodą wszech Stanow pomienione dobra w possessy teraz Urodzonego Iozefa Wilczewskiego Podkomorzego Ziemi Wiskiej zostające, znosząc iakiekolwiek zawikłania, temuż Urodzonemu Ioe-

fowi Wilczewskiemu, za ziemskie wieczyste, *salvo onere* dobr ziemskich uznaiemy.

Dobra Kuszliki.

50. Ponieważ *ob ingruentiam publicorum negotiorum* na Seymie terażniejszym Koronacyjnym nia przyszło do weyrzenia w dokumencie na dobra Kuszliki Ur. Ierzego Korsaka, y w dowody, *ut asserit*, że imieniowi iego *ante Unionem* lennością są nadane, zaczym Sądom naszym Zadowornym Assessorskim W. X. Lit. rozeznanie dokumentow y decyzją *committimus*.

Pozwolenie zamiany gruntow Wincze nazwanych hibernowych.

51. Ponieważ między dobrami ziemskimi Ur. Ludwika Orzeszko Stolnika Pińskiego w Powiecie Pińskim grunta hibernowe Wincze nazwane, *sub jure advitalitio* onego y małżonki iego zostająca *reperiuntur, et ex hac contiguitate et mixtura* z gruntami iego dziedzicznymi majątności Załozia, *pro publico commodo* na sypanie grobel y rowow bicie nie mało expensu wyłożył; tedy *favore meritorum* onego, iako też względ mając, aby *post fata* terażniejszych possessorow *successores* ich, z nowym donataryuszem o spor w gruntach do utraty nie przychodzili, na zamianę wspomnionych gruntow hibernowych na grunta dziedziczne wsi Załozia, w tymże Powiecie leżące, lub inne obrębne, zezwalamy. Na którą przy Urodz. Stefanie Slizienie Podkomorzym Słonimskim Kommissarzow UU. Kazimierza Wyganowskiego Podczaszego Trockiego, Franciszka Grabowskiego Oboźnego Brzeskiego, Iozefa Bystrego Starostę Hutowskiego, Bohusława Wereszczakę Łowczego Brzeskiego, Antoniego Swiężyńskiego Sędziego Grodzkiego, y Franciszka Hołowkę Horodniczego Powiatu Pińskiego dezygnuiemy. Ktorzy to Urodzeni Podkomorzy, y Kommissarze, *non obstante nonnullorum absentia, dummodo* przy Podkomorzym czterech *adsint*, umowiwszy się między sobą o czasie, na grunta przerzeczone ziemskie y hibernowe zieczawszy, *pensata qualitate et valore*, y wymiar onych uczyniwszy, zamianę w rowney dobroci y szacunku gruntow ziemskich z hibernowemi uczynią, y te grunta Winczańskie, podług dawnych rewizy y ograniczeń, *in haereditariam possessionem* Ur. Stolnika Pińskiego podadzą, y do dobr iego dziedzicznych przyłączą, a grunta wsi Załozia, lub inne niezawodne dziedziczne tegoż Urodzonego Stolnika Pińskiego *in pari bonitate et valore* z hibernowemi, w hibernowe obroczą, kopcami osypią, *et sub jura nostra Regia* poddadzą; y wszystko *pro exigentia rei* przezornie y sprawiedliwie wykonają, *non praepjudicando quidquam* possessy *ad vitae tempora modernorum possessorum*; którą to zamianę, iaka przez wyznaczonych Kommissarzow nastąpi, za ważną *in perpetuum* mieć chcemy; a podatek publiczny iak był płacony w hibernowych y ziemskich, tak z zamiennych grun-

tow, według prawa, do skarbu Rzeczypospolitey płacony być ma.

Modyfikacya dekretu Sądow Generalney Konfederacyi W. X. Litew.

52. Urodzonych Ierzego Abramowicza Starostę Starodubowskiego, Iozefa Pruszyńskiego Podstarościego Mińskiego, Muśnickiego Koniuszego Woiewodztwa Wileńskiego, Antoniego y Tomasz Tyzenhauzow Chorążycow Wileńskich, a *rigore* dekretu Konfederacyi W. X. Lit. roku 1764 miesiąca Augusta szesnastego dnia w Grodnie zaszłego, na proźbę UU. Posłow W. X. Lit. za powszechną zgodą Stanow Rzeczypospolitey, *praesenti lege* uwalniamy.

Uwolnienie od więzy UU. Kaszyca, Ianowicza, y Bogusza.

53. Urodzonych Iozefa Kaszyca Starostę Kudziańskiego, Antoniego Ianowicza Czośnika Wilkomirskiego, y Antoniego Bogusza Rotmistrza Mozyrskiego, od siedzenia więzy *in fundo* z delacyi Urodzonego Wiktoryna Buchowieckiego, w Sądach Generalney Konfederacyi W. X. L. *ad instantiam publicam* uznancy, na proźbę UU. Posłow W. X. L. uwalniamy.

Indygenat na rekomendacyą WW. Hetmanow W. X. Litew.

54. Mając względ na rekomendacyą WW. Hetmanow W. X. Lit. tudzież doświadczone *in re militari* merita Iana Larzaka, y Karola Petersenna Pułkownikow, Teodora Laskarysa Oberszteleyntanta, Ierzego y Iakoba d'Obyrn, Piotra Deskoura Oberszteleyntanta sukcesorow z ich sukcesorami do indygenatu przypuszczamy, *salva deductione* szlachectwa swojego na Seymie następującym, *et praestando super fidelitatem juramento; post quod deductum et praestitum* przed Kancelrzami, *diplomata nostra Regia* wydać Kancellaryom naszym rozkażemy.

420 Nobilitacya niektórych neofitow, czyli od nich pochodzących.

55. Na instancyą UU. Posłow Prowincyi W. X. Lit. upraszających o modyfikacyą konstitucyi Seymu przeszłego Konwokacyjnego, *titulo*: O neofitach, nastąpioną, nietylko osoboin gatunku tegoż neofitow, ktorzy omylnym y pochlebnym tłumaczeniem statutu W. X. L. żydow chrzest y wiarę Świętą przyjmujących za szlachtę poczytać deklarującego uwiedzeni, udawszy się drogą obyczaioy rodowitym szlachcie przyzwoitych, do prerogatyw szlacheckich y do różnych urzędow, oraz tak do dziedzicznych, iako y zastawnych dobr possessy z czasem przyszli, pod takową zasłoną z różnemi imieniami y domami szlacheckimi spokrewnili się, ale też y tym samym spokrewnionym domom szlacheckim wniesioną. Lubo konstitucya wspomniona y na terażniejszym Seymie, *sub titulo actorum Interregni* iest w swej mocy zostawiona; iednak za iednym kompassy naszej

powodem, y usilnym wspomnionych Posłow dopraszaniem się; dystyngowawsze z pomiędzy tegoż gatunku neofitow, iako y od tychże pochodzące osoby Nam rekomendowane, iako to: Franciszka y Ludwika Łyżyńskich, Abramowiczow, Ignacego y Iozefa Gurskich, Felicyana Kazimirskiego, Teodora Lutyńskiego, Michała Oświecimskiego, Andrzeia Przewockiego,..... Swięteckich, Antoniego Maioskiego, Iana Nowakowskiego, Franciszka, Macieia, y Antoniego Dobrzyńskich, Adama, Pawła, Piotra, Ignacego, Iana Zbitniewskich, Antoniego Traianowskiego, Kazimierza Pawłowskiego, Iana Michałowskiego, Piotra Pawłowicza, Iakuba Ieleńskiego, Mateusza Ieleńskiego, Stanisława Ieleńskiego, Iana Lipińskiego,..... Orłowskiego,.... Mańkowskiego, Teodora Dessawa, Iozefa Kwicinińskiego, Dominika Dobrowolskiego,.... Bergina,..... Iakubowskiego, Tomasz y Antoniego Poziomkowskich, Iana Dobrowolskiego, Franciszka Krzyżanowskiego, Woyciecha Szymańskiego, Tadeusza Bielskiego, Iozefa Szpaczkiewicza,.... Nizielskiego, Stanisława Iarmunda, Bonawenturę Bartoszewicza, Iozefa Poznańskiego, Andrzeia, Manina Niewiarowskiego, Felicyana Iankowskiego nobilituiemy za powszechną Stanow zgodą, y onym *praeciso etiam scartabellatu, praerogativis nobilitariibus* w samey Litwie *gaudere cum successoribus* pozwalamy; oraz każdemu z nich do Nas supplikującemu osobne z Kancellaryi W. X. Lit. na to przywileie z nadaniem herbow wydać rozkażemy, *salvo praestando super fidelitatem Reipublicae juramento*. Oprocz tego, gdy Nam Krolowi Stany Rzeczypospolitey za takową powszechną zgodą, teyże neofitow kondycyi, czyli od nich pochodzącym osobom nie więcej iako dziesiąciu, y to nie duchownego, lecz swieckiego stanu, bądź z Korony, bądź z W. X. Litewskiego, ktorzychbyśmy takowego łaskawego naszego względu godnemi być uznali, *praeciso similiter scartabellatu*, tymże kleynotem szlachectwa zaszczyć dozwoliły; My Krol takowe przywileie, naydaley w czasie roku całego, pod nieważnością późniejszych, lub nad liczbę wyrażoną danych przywileioy tym osobom z tychże naszych Kancellaryi oboygą narodow, mocą niniejszey konstitucyi wydać każemy: a ci po odebranych przywileiach, przyięgi wierności Rzeczypospolitey przed Kancelrzami lub Podkancelrzami, Koronni przed Koronnemi, a Litewscy przed Litewskimi wykonają maia, ktore przywileie że tey wagi, co y Seymowe nobilitacye mieć chcemy, one *exmunc*, za powszechną Stanow zgodą, approbuujemy. Ta zaś wyżej wzmiankowana o neofitach konstitucya konwokacyjna, że we wszystkich punktach *plane, ac integre* zawsze obserwowana y zachowana być ma, waruiemy.

Ocalenie honoru Urodzonych Miktaszewiczow.

56. Lubo w roku 1705 *ad obloquentiam juris* na Seymiku Gromnicznym Woiewodztwa Witebskiego wywodem solennym, a w roku 1717

y 1725 dekretami Trybunalskimi Urodzeni Mikłaszewiczowie zarzut imieniowi swemu od Urodzonych Szemiothow uczyniony znieśli, lecz kiedy *fata* Urodzonych delatorów oczywistą rozprawę zastanowili; przeto mając wzgląd na zasługi Urodzonego Iozefa Mikłaszewicza Metrykanta Wielkiego Xięstwa Litewskiego *cum descendenti-bus*, *moderna fiza lege nobilitatem indisputabilem* przyznaiemy.

Uspokojenie desideriorum synagogi y kahału Pińskiego.

57. Ponieważ synagoga, *et respective* kahał Piński, kilkokrotnym ognia pożarem iest zdezsolowany, długami, wyderkauffami y uciążliwym hiberny placeniem, nie trzymając żadnych gruntow mieyskich, iest obciążony y pokrzywdzony; przeto ażeby *ad toleranda onera publica* byli zdolniejszymi, Kommissyi Skarbowey Wielkiego Xięstwa Litewskiego zalecamy, aby weyrzawszy *in gravamina* y krzywdy teżyze synagogi Pińskiej, *non derogando* pogłównemu generalnemu, *postulata* iey z prawem y słusnością *concordantia*, *non obstantibus decretis evocatorie obstitis*, rozeznała y rozsądziła, y oney *circa debitam justitiam* allewiacyą, iezeli się aggrawacya okaże, uczyniła, oraz *respective* oderwanych od niey partykularzow, y przykahałkow *forum* teżyze synagodze *cum renitentibus* w teżyze Kommissyi Skarbowey W. X. Litewskiego *praesenti lege* nazznaczamy.

422

Kościół Mieleczycki.

58. Przywilej Nayiaśnieyszego Augusta III Antecessora naszego, prawa y przywileie dawnieysze kościoła farnego Mieleczyckiego *juris patronatus et collationis nostrae Regiae* roku 1744 miesiąca Listopada dnia 12 w Warszawie konfirmujący, *in omnibus punctis* ztwierdzamy y aprobuiemy.

Miasto Witebsk.

59. Miasta naszego Witebska porownanego *in omnibus praerogativis* z miastem stołecznym Wilnem, wszystkie przywileie y prawa *ante Unionem* onemu nadane, za zgodą wszech Stanow, aprobuiemy; oraz Magistratowym osobom na własną tylko domową potrzebę, wszelakie trunki mieć pozwalamy, y od extorsyi przez kontrahentow czopowego, szelężnego *abusive* czynionych uwalniamy.

Seymiki Relacyjne w W. X. Lit.

60. Seymiki *Relationis* Woiewodztwom y Powiatom W. Xięstwa Litew., Xięstwu Zmudzkiemu y Inflantskiemu w mieyscach prawami oznaczonych, na Seymiki Pogromniczne w następującym 1765 nazznaczamy.

Hiacynt Nałęcz Małachowski Podstoli Koron. Starosta Piotrkowski, Marszałek Kola Rycerskiego mpp.

Antoni Ostrowski Biskup Kniawski y Pomorski. Ignacy z Skrzypna Twardowski Wda. Kaliski, Deputat do Kon-

stytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiej. Ignacy Cetnar Wda Belzki, Deputat do Konstytucyi z Prowincyi Małopolskiej. Iozef Dowoyna Sollohub Wda Witebski, Deputat do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Lit. Antoni z Głogowy Kossowski General Woysk Koronnych Pośel Woiewodztwa Brzeskiego Kuiuaw. y Deputat do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiej. Ian Chryz. Kraiewski Instygator Koron. Pośel Woiewodztwa Połckiego, y Deputat do Konstyt. z Prowincyi Wielkopolskiej mpp. Stanisław Lubomirski Strażnik W. Koron. Pośel Woiewodztwa Sandomirskiego, Deputat do Konstyt. z Prowincyi Małopolskiej. Tadeusz Dzieuszycy Podkomorzy y Pośel Ziemi Halickiej z Prowincyi Małopolskiej do Konstytucyi Deputat. Antoni Tyzenhauz Koniuszy W. X. Lit. Pośel z Powiatu Grodzieńskiego, Deputat do Konstyt. z Prowincyi W. X. Lit. Iozef Sosnowski Pisarz Polny W. X. Lit. Ssta y Pośel Wdztwa Brześcińskiego Deputat do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Lit.

Wincenty Czarny Zawisza Łowczy Wdztwa Łęczyckiego Podkom. Nadwor. I. K. Mci, Sekretarz do Konstytucyi.

ORDYNACYA

423

SĄDOW ZADWORNÝCH ASSESSORSKICH

W EKSEKUCYI KONSTITUCYI SEYMU CONVOCATIONIS
ROKU 1764 SPORZĄDZONA.

STANISŁAW AUGUST

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kiiowski, Wołhyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smoleński, Siewierski, y Czerniechowski.

W szem wobec y każdemu zosobną, teraz y na potym będącym, wiadomo czyniemy; że iako przy pierwszym wstępie naszym na tron, na którym za dobrowolnym oboygą narodow Korony Polskiej, y Wielkiego Xięstwa Litewskiego wybraniem, Pan Bog z łaski y woli swoiey Świętey osadzić Nas raczył, naywięcey pragnęliśmy, aby ta oyczyna, co Nam przedtym była wspólną, a teraz rządowi naszym iest powierzoną, nietylko dawnych praw zachowaniem, ale też onychże dla potrzeby publiczney polepszeniem, coraz więcej uszczęśliwiała się; tak z równym upodobaniem wykonywać Nam przychodzi, co uchwała Seymu Konwokacyjnego Warszawskiego w roku 1764 przez Stany Rzeczypospolitey, względem uczynienia nowej ordynacyi w Sądach naszych Zadwornych Assessoryi Koronney y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, ustanowiła.

Którą do eksekucyi przywodząc, y przyrzeczenie nasze *in pactis conventis* dopełniając, gdy dawnieysza ordynacya na samę tylko Assessoryą Koronną w roku 1680 sporządzona, y konstytucyą 1683 ztwierdzona, nie iest dostateczna, y owszem dla nowych przypadkow w późniejszym czasie zaszłych dodatku w wielu materjach y odmiany (zabiegając wszelkim wątpliwościom y trafunkowym nienależnościom) po-

trzebuie; przeto dla większego ugruntowania powagi tego naszego Krolewskiego Trybunału, y przychylenia pewnieyszej sprawiedliwości uciękającym się do niego tak w Koronie, iako y w Wielkim Xięstwie Litewskim, następujące czyniemy rozporządzenie.

Ustanowienie decyzyl per pluralitatem.

Nayprzod: iako Nayiaśnieysi Antecessorowie nasi, tudzież y My sami ofiarowaliśmy *per pacta conventa* Rzeczypospolitey, w wszelakich Radach y Sądach *ad pluralitatem* łączyć swoje zdania, tak w tym Sądzie naszym własnym, wyiawszy sprawę z appellacyi od Sądu Mieyskiego tak z Polski, iako y Prowincyi Pruskiej, tudzież Wielkiego Xięstwa Litewskiego do niego przychodzące, także y te, coby się do praw Mieyskich y przywileiow im nadanych ściągaly, ponieważ te Nam samym iedynie, *ex vi directi Domini* nad miastami, do rozsądzenia należą, y konstytucyą *Coronationis* ostrzeżone zostały, nie inaczey mieć chcemy, tylko aby każda decyzya ktorychkolwiek innych spraw *ex sola pluralitate* *votorum* ferowana była.

424

Dla czego do Wielmożnych Kanclerzow y Podkanclerzow oboygą narodow, ktorzy w reprezentacyi osoby naszej Krolewskiej w tym Sądzie tak w Koronie, iako y Litwie przydują, y Urzędnikow tamże z ustanowienia swych Urzędow zasiadających, to iest: Sekretarzow Wielkich, Referendarzow, Pisarzow, Instygatorow, y Vice-Instygatorow, Regentow, Pisarza Dekretowego, y czterech *ex Ordine Senatorio*, a dwunastu *ex Ordine equestri*, tak z Korony, iako y Litwy za Assessorow przyłączamy.

Przydanie Assessorow ex ordine Senatorio et equestri.

Ktorzy to Wielmożni y Urodzeni Assessorowie przez Nas teraz *ex ordine Senatorio* w czasie Seymu *Coronationis*, a *ex Ordine equestri* przez Marszałka Seymowego wyznaczeni, *in futurum* na każdym Seymie ordynarynym więksością głosow po złączeniu się zaraz Izby Poselskiej z Senatem do powitania naszego, Senatorowie od Senatu, a *equestri Ordinis ab equestri* obierani od Seymu do Seymu ordynarynego być mają. A gdyby w czasie średnim między Seymem a Seymem, który czyli z Senatu, lub *ex equestri Ordine per ascensum, cecessum, sive decessum* w Koronie y Litwie z nich ubył, to na mieysce iego wolność sobie zostawiamy, inszego aż do przyszedłego Seymowego wybrania nazznaczyć, a Podskarbach Nadwornych Koronnych y Litewskich, lubo w konstytucyi roku 1764 między Assessorami położeni, że jednak Kommissyi Skarbowey zawsze *adesse* powinni, aby dwoiakiego Urzędu obowiązkiem nie byli uciążeni, *ab Officio Assessoriatu* w Sądzie naszym Assessorium uwalniamy.

Porządek zasiadania na Sądach.

Zasiadanie zaś ich tak w Koronie, iako y Li-

twie przy Wielmożnych Kanclerzach, lub Podkanclerzow tegoż Sądu naszego Assessorskiego pierwszych Prezydentach wyznaczamy, podług rangi, aby zaraz przy Kanclerzach lub Podkanclerzow pierwsze mieli mieysce Senatorowie, drugie Urzędnicy Koronni y Litewscy, trzecie *Electi* z Stanu rycerskiego na Seymie, a czwarte Urzędnicy Kancellaryi Koronnych y Litewskich, po nich Pisarze Dekretowi.

Assessorowie przysięgać mają.

425

Ci wszyscy Assessorowie, wyiawszy Wielmożnych Kanclerzow y Podkanclerzow, tudzież Wielmożnych Senatorow oboygą narodow *circa Ministeria et dignitates* przysięgłych, zaraz przy zagaeniu Sądow naszych Assessorskich mają wykonać iurament przed Wielmożnymi Kanclerzami lub Podkanclerzami, to iest: Sekretarze Wielcy, Referendarze, Pisarze w Koronie y w Wielkim Xięstwie Litewskim, y *electi ex Ordine equestri*, w tę rotę następującą:

Rota przysięgi.

„Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. iedynemu. Że w tym Sądzie Assessorskim Krolewskim według sumnienia, prawa y przywileiow każdemu służących, nie mając względu na bogatego, lub ubogiego, przyjaciela, krewnego, y nieprzyjaciela, każdą sprawę sędzić będę, darow żadnych od nikogo przed sprawą, pod czas sprawy, y po sprawie brać, rady prawującym się dodawać, praktyk w sprawach toczących się czynić, sekretow Izby Sądowej y zdania wotujących wydawać nie będę. Tak mi Boże dopomóż etc.

A Urodzeni Instygatorowie, y Vice-Instygatorowie, tudzież Regenci Kancellaryi, Pisarze Dekretowi oboygą narodow (ponieważ *votum* tylko *consultivum* w tym Sądzie naszym mieć będą) iuż nie na sędzenie, ale na dawanie *in suo voto* sprawiedliwej w każdej sprawie rady, podług wyżey opisaney roty (iezeli w sędzie zasiadać zechcą) przysięgę uczynią, y mieysca wszyscy swoje, iako są w wyższym punkcie oznaczone, obeymą.

Ustanowienie kadencyi Sądow Assessorskich w Koronie y Litwie.

Kadencye w każdym roku dla tychże Sądow naszych Assessorskich Koronnych y Litewskich, tylko dwie determinuiemy. To iest: iedne *per Majum, Iunium, Iulium, et Augustum*; a drugą *per Novembrem, Decembrem, Ianuarium, et Februarium*. W Koronie pierwsza zaczynać się ma *in Majo*, a w Wielkim Xięstwie Litewskim *in Novembri*. W czasie którym tym porządkiem sprawy wszelkie do naszej iurydykcyi Krolewskiej z prawa należące odprawowane być powinny.

W pierwszej y drugiej kadencyi przez całe trzy miesiące sprawy mieyskie, *tam ex appellationibus*, bądź od Sądow Mieyskich, bądź Kommissyjnych, także *ex crudis citationibus per com-*

munitates, czyli *contra communitates exportatis*. Item: *causae cognitionis privilegiorum, differentiae limitum inter bona nostra Regalia et territoria, sive spiritalia*, między którymi (w swej kadencji przez Sejm Convocationis 1764 wyznaczony) y sprawy Xięstwa Inflantskiego w Assessoryi Koronnej mieć się powinny. Czwarły zaś miesiąc przy każdej kadencji (ponieważ *causae colonares*, co ich przedtem ku pomocy tylko Wielmożnym Kanclerzom lub Podkanclerzom osobno Wielcebnym y Urodzonym Referendarzom nasi Koronni y Litewscy sędziwali, do Sądu naszego Assessorskiego terazniejszą ordynacją, za pożądaniem Stanów Rzeczypospolitej, przyłączamy) na ich samych rozsządzenie, aby był obrocony, mieć chcemy.

Wyznaczenie miejsca na Sądy w Koronie y Litwie.

Miejsce tym kadencyom dla Assessoryi Koronnej miasto rezydencyalne nasze Warszawę, a dla Litewskiej także miasto Warszawę, y w Wielkim Xięstwie Litewskim miasto Grodno, Brzeście Litewskie, y Mińsk, za uniwersalami iednak Wielmożnych Pieczętarzów, naznaczamy. Nie skracać iednak niniejszym naznaczeniem woli naszej, gdybyśmy to mieć chcieli, aby te obie Assessorye, Koronna y Litewska w miejscu, gdzie będziemy w granicach Państw naszych rezydowali, sądzone były.

Opisanie kompletu Sądowego.

Nadto, aby te kadencye uczyniliśmy zawsze pewne, y *litigantes* niezawodną dla siebie mieli sprawiedliwość, stanowieny. Iż gdyby Wielmożni Kanclerz lub Podkanclerzy obojga narodów publicznie zatrudnieni interessami, po odsądzonych sprawach miejskich (które wszystkie pod artykułem *pluralitatis* tak w Koronie, iako y w Wielkim Xięstwie Litewskim Nam samym y Wielmożnym Kanclerzom lub Podkanclerzom do sądenia a *pluralitate votorum decisivorum* wyłączyliśmy) oddalić się czyli absentować chcieli; to Senator na miejscu Wielmożnych Kanclerza lub Podkanclerzego przydzować będzie, y z czterema Assessorami *vota decisiva* mającemi, tudzież szostym Pisarzem Dekretowym, Sądy do zakończenia każdej kadencji kontynuować będzie, co samo y w przytomności Wielmożnych Kanclerza, albo Podkanclerzego zachowano być ma, przy sądeniu spraw do miast się nie ściągających, dla zupełnego uformowania kompletu, bądź w Koronie, bądź w Litwie.

W dekretach iednak nie insza ma być *formalitas* zachowana, tylko ta co y przedtem; ponieważ to, Sąd jest nasz własny, y podpisywać one sami Kanclerze, lub Podkanclerze obojga narodów będą.

O powtórzeniu wotów.

A że trafia się, że nie wszyscy Assessorowie równą pojętnością interes zrozumieją, y dopiero *circa vota* swych kolegow lepiej go poznają;

zaczyn, gdyby to z wotowania Wielmożni Kanclerz, lub Podkanclerzy, albo na ich miejscu przydzujący Senator porozumiał, ma pozwolić tymże Assessorom y powtórnie wotować.

Deklaracja inappellabilitatis.

W takim tedy uregulowanym przez terazniejszą ordynacją Sądzie naszym, aby wszelka napotym wątpliwość *in publico* z zakładania od dekretów naszych Assessorskich do Sądów Relacyjnych *appellacyi*, lub bez fundamentu wznowiona, umorzona na zawsze została, mocą powagi naszej Krolewskiej teraz y napotym deklarujemy; że wszelakie dekreta Nayiaśniejszych Antecessorów naszych, y nasze w Assessoryi Koronnej y Litewskiej z oczywistych kontrowersyi, lub zaocznie ferowane były, są, y być powinny tej ważności y mocy, iako dekreta Seymowe, relacyjne, y Trybunalskie, żadney *appellacyi* ani na Sejm Walny, ani do Sądów naszych Relacyjnych nie podlegające, y iey nie przyjmujące. A gdyby -kto mimo tej naszej deklaracyi ważył się od dekretu Sądu naszego *appellacją* zakładać, natychmiast *ex termino tacto*, siedzeniem więzy przez niedziel sześć karany być ma.

O exekucyi dekretów Krolewskich.

Postanawiamy oraz, aby te dekreta nasze tak, iak Trybunalskie w obmowie konstytucyi *tit.* O exekucyi dekretów, tak na Koronę, iako y Litwę zformowanych, przez Starosty y Urzędy Grodzkie *exekwowane* bywały, a to pod rygorem *contra non exequentes* w tychże konstytucyach wyrażonym.

De restitutione causae in integrum de noviter repertis.

Gdy się zaś zdarzy, osobliwie *in causis juris*, że *litigans* po utraconey już przez dekret z oczywistych strony obojcy kontrowersyi ferowany swojey sprawie, nowe dokumenta tej ważności wynajdzie, któreby pomienionego dekretu nayistotniejsze *motiva* sprawę decydującę wzruszały, powinien wprzody przez illacyą *in pleno iudicio* prosić o Deputacyą do ich zrewidowania, którzy Deputowani *e gremio* zasiadających w Sądzie Assessorskim zrewidowawszy takowe dokumenta, nakażą *producenti* wypełnić iurament w ten sposób: „że o tych dokumentach przed zakończeniem sprawy nie wiedział, y dopiero po zakończonej, y zaszłym dekrecie one wynalazł.“ A potym dadzą mu *super eo attestatum* z podpisem własnych rąk swoich, za którym dopiero Kancellarya nasza da mu reskrypt *restitutionis causae in integrum*, a takowa sprawa, *remota omni dilatione*, z przypozwi zaraz rozszadzona być powinna, co tylko w Koronie, podług konstytucyi 1726 *et juxta usitatum praxim Curiae*, zachowano być ma; w Wielkim zaś Xięstwie Litewskim *ex noviter repertis documentis* dekreta oczywiste, podług dawnych praw, wzruszane być nie powinno.

428

Ubezpieczenie sądów y osob w nich stawiających.

Ponieważ powaga Sądu naszego, iako naypierwszego z natury swej Trybunału, nie tylko od należytego rozporządzenia sądzących, ale też uszanowania ich osob, a ubezpieczenia tych, co sprawy w nim mają, y one utrzymują, zależy. Więc w tej materii dawniejszą ordynacją 1680 *in toto* ponawiając, mieć chcemy; żeby każdy iakiejkolwiek godności, kondycyi y stanu sprawę swoję w Sądzie naszym Zadwornym Assessorskim mający, skromnie y przystoynie u Sądu zachowywał się; stronic, ani patronom przeciwny interes utrzymującym nie odgrażał, y przykrości żadney nie wyrządzał; indukty sprawy nie przerywał ale z swego miejsca to wnosil, co do obrony przez się lub przez stawiającego od siebie patrona potrzeba wyciągać będzie, a to pod ukaraniem wykraczającego *pro arbitrio iudicii ex termino tacto* w tymże samym Sądzie. Ktoremu obmyślając *securitatem* tak w Koronie, iako y w Wielkim Xięstwie Litewskim. Kommissya Wojskowa, *ad requisitionem* Wielmożnych Kanclerza lub Podkanclerzego, albo Przydzującego w miejscu ich Senatorsa, dostateczne *praesidium* z ludzi wojskowych dodawać powinna.

Ostrzeżenie patronów.

Tę samą skromność przykazujemy y patronom tam stawiającym, aby trzeźwo y gotowi do spraw przystępowali, ieden drugiemu w indukty y repliki nie wpadali, ale to wszystko, co w Sądzie wniosą, prawem y dokumentami wzmacniali, z przygotowanych sobie na piśmie *mature* preparamentów sprawy indukowali, a to pod rygorem w teży ordynacyi wyrażonym, to iest: *in levioribus* zaplaceniem grzywnien trzech na szpital, a *in gravioribus* ukaraniem *pro arbitrio* Sądu naszego.

429

Liczba Palestry.

Tych zaś patronów w Sądach naszych Assessorskich nie większą liczbę mieć chcemy, iak dawnastu na zawsze ustanowioną, y aby do stawiania przez Wielmożnych Kanclerzów y Podkanclerzów samych byli przypuszczani, *modernis*, którzyby się nad tę liczbę znajdowali, *salvis manentibus*.

Aby byli przysięgli.

A iako sądzących *probatur fides* przez wykonany iurament, tak stawiających palestra przy zacczęciu Sądów tychże naszych *super fidelitate patrocini* raz tylko na pierwszej kadencji podobną przysięgę (*non obstante* choćby w innym Sądzie już był przysięgłym) wykona w rotę następującą: „Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. Iedynemu: iż stronic tej, która mnie do sprawy swej zażyje, wiernie służyć będę, zbytecznego od niey nad pracę *salarium* wymagać, ani rady na zwłokę świętey sprawiedliwości, lub wyniszczenia strony dawać, ani po wziętym *salarium* od zacczętej

sprawy odstępować nie będę, dokumentów także do sprawy mi powierzonych nikomu ku szkodziu pryncypała mego nie wydam, ani onych dla uniknienia sprawiedliwości nie zataię. Tak mi, *etc.* Do ktorey wykonania *et assumendi* zaraz *circa admissionem tenebuntur*, a Urodzony Pisarz dekretowy zakonnotowaną *in actis ad requisitionem* każdemu *ex admissis authentice* wydać tę przysięgę powinien.

Lubo ordynacya dawniejsza 1680 dla Assessoryi Koronnej us anawiając rejestra pewne y nieodmienne wpisy spraw na różność ich podzieliła, z wyznaczeniem dni dla każdego, czego dotąd w Assessoryi W. X. Lit. nie używano, ale tylko w ieden registr sprawy wszystkie tak z *appellacyi* miejskie, iako y szlachtę o granice, tudzież uznawania przywilejów, y inne *ex crudis citationibus* mieszczono, y takowy registr na każdą kadencyą znowu układano; (dla czego możniejsi słabszym zawsze cięższymi stawali się uchylając tym sposobem dla nich nadal świętą sprawiedliwość, którą My między pierwszymi panowania naszego mając celami, pragniemy onę ku wszystkim przybliżyć) zczynym względem tychże rejestrow, w nie wpisow, y przywołania z porządku ich spraw, żadney nie przestępując, to czyniemy rozsządzenie.

Rozsządzenie względem rejestrow Sądowych y spraw, co w nie wpisowane będą.

W Assessoryi Koronnej polepszając powyżey wspomnioną ordynacją: tak w sprawach tych, co *ex appellatione*, albo *per gravamen* do Sądu naszego już przedrabowane, *in prima*, a czasem *et in secunda ordinaria*, albo zwyczajney Kommissyi *instantia*, y po wyszłych wszystkich dylacyach do rozsządzenia przychodzą, ieden tylko registr prosty chcemy mieć zachowany w Koronie y Litwie, z ktorego *appellantes*, lub *per gravamen provocantes* rozprawiać się, za pierwszym przywołaniem sprawy *peremptorie*, powinni.

A gdyby który na zwłokę sprawiedliwości zamiast rozprawy dał się kondemnować, ma być wzdany *in lucro succubitionis in appellatione, sive provocatione et refusione expensarum litis*; co w Assessoryi Koronnej Litewskiej zachowane na zawsze mieć chcemy.

Także w sprawach, ktore *ex cruda radice*, iako do pierwszej instancyi do Assessoryi przychodzą, a bez Kommissyi *in fundo* obeysć się nie mogą, tak w Koronie iako y Litwie zaraz *ex simplici registro*, bądź przez dekret oczywisty, bądź zaoczny, odsyłane na kommissyą być mają. A w tych, co kommissyi nie potrzebują, a na stole sądowym rozszadzone być mogą, znaszając mniey potrzebne areszta w Assessoryi Koronnej praktykowane, tudzież innym nazwiskiem w Assessoryi Litewskiej obyczaiem dawnego processu zażywane dylacye, te tylko na potym ustanawiamy; to iest: w Koronie zamiast dylacyi *ad munimenta*, ma być brana komunikacya wzajemna dokumentów wszelkich dla obo-

430

iey strony służyących, bądź wspólnie aktoraty y reaty, bądź tylko *actoratum et reatum* pomiędzy sobą mających tym obyczajem, skoro z wpisu rejestrowego sprawa ku rozprawie w Sądzie naszym przywołana będzie, po zapisanej komparycyi, Pisarz w protokule extendować ma dekret *communicationis hinc inde omnium iurium et documentorum ad futuram cadentiam*, a po takowym dekrete strony obie zszedłszy się do Kancellaryi Dekretowej, tamte dokumenta zniosą wraz z pisanemi porządnie każda od siebie swoich dokumentów summaryuszami, które Kancellaryja Dekretowa zwerefikowawszy, każdą z osobna summaryusz podpisze Pisarz Dekretowy Koronny, a iako ie podług summaryuszow strona od strony weźmie, tak według nichże po wypłynieniu niedziel czterech a data komunikacyi, oddać sobie wzajemnie za kwitem strony, lub patronowie od nich stawiający, powinny. A gdyby potym przy rozprawie oczywistej strona którakolwiek iaki dokument produkowała, a tenby się nie znajdował w summaryuszu podpisanym, nie ma mieć u Sądu żadnego waloru, chybaby też zaprzysięgła, że o tym dokumencie aż dopiero po zaszłej komunikacyi dowiedziała się, y on wynalazła. Co y w sprawach z kommissyi do Assessoryi *per appellatorem* powracających się, gdyby *in tractu* iej podobna komunikacya nie nastąpiła, zachowano mieć chcemy. A w Assessoryi Xięstwa Litewskiego już używaną dawniej na pierwszym zaraz terminie dylacją kopii spraw wszystkich, *ad obloquentiam* konstytucyi 1726 *ac in tractu* naznaczonych Kommissyi, aby zachowana na zawsze była, ostrzegamy. Na drugim zaś terminie podług prawa statutowego W. X. L. dylacyi *ad munimenta specificata*, za wykonaniem iednak przez stronę o to proszącą w Sądzie iuramentu, już nie do niedziel czterech, ale do następującej tylko kadencyi użyczymy. Wolność zaś mazania w rejestrze Sądowym wpisanych aktoratów dotąd polubownie od iedney tylko strony praktykowaną, bez dolożenia się w tym Sądzie, lub drugiey strony zapozwaney, wcale znosimy.

W tym tedy terażniejszym ułożeniu w Assessoryi Koronney, co do spraw z Małopolskiej, Wielkopolskiej, y Pruskiej Prowincyi, te rejestra stanowimy:

1. Rejestr prosty Magdeburski *ex appellatibus causarum juris civilis*, w który y sprawy *communitatum contra Magistratus* z Polskich miast wpisywane będą.

2. Rejestr prosty Pruski, także *causarum juris civilis ex appellatibus*, w iakowy podobne sprawy z miast Prowincyi Pruskiej *communitatum civitarum* mieścić się powinny.

3. Rejestr *fisci* prosty, do którego także same sprawy, o uznanie przywileiów na dobra y wakanse, o exekucyą onychże, o granice między dobrami naszymi y szlacheckimi lub duchownymi, o niewydanie dziesięcin z dobr naszych Krolewskich, tudzież *communitatum* miast prze-

ciw Starostom wpisywać będzie należało, podług terażniejszego ułożenia.

A ponieważ w rejestrze *fisci* pomieszczone *eiusdem qualitatis* sprawy, iakie więc duchowni w Assessoryi miewają, lub z Woiewodztwa Wołyńskiego trafiają się; zaczym używanie tych rejestrow przedtym praktykowanych, iako y areztowego ustanie.

4. Rejestr *expulsionum* prosty, do którego należeć będą nietylko sprawy *expulsivae* z dobr, ale też *et violationis privilegiorum*, tudzież *evocationum extra forum, ac personarum vere miserabilium*; które to *species* spraw, że są uprzywilejowane, *et strictae iustitiae*, waruimy to na zawsze, iż w nich żadne dylacye, isć nie powinny, ale każdy *citatus praemissa unica citatione* z prostego rejestru, z przywołaniem u Sądu *peremptorie*, rozsądzi się.

5. Dla spraw Xięstwa Inflantskiego sam także rejestr prosty, z tym iednak, iak wyżej ostrzeżeniem, że sprawy już *in prima instantia* drabowane, lub na Kommissyą isć mające, zaraz z tegoż prostego ekspedywane być mają.

6. *Vere incarceratorum*, w iaki same szczególnie sprawy ich, y kryminalne mieścić się będą.

7. Rejestr *causarum colonarium*, do którego wszystkie sprawy *colonaes* wpisywane, y z niego wołane być powinny.

Po ułożeniu rejestrow, branie ich u Sądu w każdej kadencyi tak ordynujemy: w kadencyi Listopadowey zaraz z początku rejestr Magdeburski ma być wzięty y kontynuowany przez całe niedziel cztery. Po nim rejestr Pruski przez następujące w Grudniu niedziel trzy. Potym rejestr *fisci* przez następujący czas aż do ostatnich dni Stycznia. A nakoniec rejestr *causarum colonarium* przez cały miesiąc Luty brane, y *iuxta ordinem* wpisow w nich znajdujących się, odsądzone mieć chcemy.

A w kadencyi Maiowej od początku miesiąca Maia ten porządek brania rejestrow ustanawiamy.

Nayprzed rejestr Magdeburski od pierwszych dni Maia, aż do piętnastego tegoż miesiąca, a od dnia piętnastego rejestr spraw Inflantskich *ad ultimos dies* Czerwca. Potym rejestr Pruski przez niedziel dwie poczynającego się Lipca; zatym *fisci* aż do końca wspomnionego miesiąca.

A iezeliby się trafiło, że na tę swoię kadencyą nie ziadą obywatele Xięstwa Inflantskiego, to rejestra tak być brane mają, y po sobie odsądzone, iak w pierwszey kadencyi są ułożone, w małości zaś spraw Inflantskich, rejestr Pruski sam zastępować resztę czasu dla nich wyznaczonego *ad ultimos dies* Czerwca będzie. *Causarum* zaś *colonarium* przez cały Sierpień (zachowując w nich przywołanie podług porządku wpisow) brane y odsądzone będą.

Rejestr *in carceratorum, expulsionum, violationis privilegiorum, evocationum, et personarum miserabilium*, tak w pierwszey, iako drugiey kadencyi, każdego dnia w godziny poobiednie brane y sądzone być mają.

Toż samo rozrządzenie y w Litewskiej Assessoryi.

A w Litewskiej Assessoryi taki porządek rejestrow przepisujemy:

Pierwszy Magdeburski spraw miejskich z appellacyi, lub przez *gravamen a primis instantiis*, albo *ex cruda citatione* przychodzących, w który wszystkie takowe sprawy wpisywane będą, a za przywołaniem, podobnie iak w Koronie, z swych wpisow nie opuszczając żadnego *peremptorie* odsądzywane.

Drugi *fisci*, a do tego sprawy wszystkie, to iest: uznania ważności przywileiów, bądź między świeckimi, bądź duchownymi, tudzież o uznanie granic między dobrami naszymi, a ziemskimi, albo duchownymi należeć będą, Przypadające zaś z niego, iezeli które kommissyi *in fundo* potrzebowałyby, *peremptorie* za przywołaniem odsyłane być na nie mają; a te co ich kommissya *in fundo* rozsądzi, y z appellacyi, czyli *per gravamen* do Sądu naszego Assessorskiego powroczą, bez innych wszelkich dylacyi, iako *in prima instantia* drabowane, *decidentur*. Inne zaś sprawy *juris* co *ex cruda radice* do tego rejestru przez pozwy wprowadzone, a na stole bez kommissyi rozsądzone być mogą, *circa modum* powyżey opisanych dylacyi processu ordynaryjnego zostawiamy.

Trzeci *expulsionum*, do którego sprawy o gwałtowne z dobr wybicie, o ewokacyą do Sądu nieprzyzwoitego, o zgwałcenie przywileiów naszych, tudzież y sprawy ludzi prawdziwie ubogich należą.

Czwarty *in carceratorum*.

Piąty *causarum colonarium*, poddanych naszych z dzierżawcami, na tych tedy przywołanie y odsądzenie tym sposobem kadencye dwie dzielemy.

W kadencyi iak w Koronie, tak y Litwie Listopadowey, będzie wzięty rejestr Magdeburski, y kontynuowany aż do połowy miesiąca Grudnia; po nim zaraz rejestr *fisci* wzięty aż do końca miesiąca Stycznia, w Lutym zaś rejestr *causarum colonarium*, przywołane y odsądzone będą.

Tym samym porządkiem odprawiać się ma y Maiowa kadencya, począwszy od dni pierwszych Maia.

Rejestr iednak *in carceratorum*, y *expulsivae* w czasie tym pod czas każdej kadencyi, iak y w Koronie, brane być mają.

Zalecenie WW. Ministrom Xięstwa Litewskiego ułożenia rejestrow Sądowych.

Aby zaś ten porządek rejestrow był wprowadzony, y raz na zawsze ustanowiony w naszej Assessoryi Litewskiej, iego exekucyą WW. Kanclerzowi y Podkanclerzem tego narodu zalecamy.

A kiedy przez tę punktualność odsądzania nie stanie spraw w którym rejestrze, to na to mieysce Sąd, nie oglądając się na wyznaczenie dla niego czasu, drugi po nim do sądzenia następujący zaraz brać powinien w Koronie, y

Litwie, tak aby żadne opóźnienie w uczynieniu sprawiedliwości nikomu nie działo się.

Ustanawiamy także, iż ci Wielmożni y Urodzeni Assessorowie, co *vota activa* w Sądach naszych Assessorskich mieć będą, ani patronowie tamże stawiający, na żadne kommissye z Sądu tegoż wyznaczeni być nie powinni.

Warunek dla Xięstwa Inflantskiego.

A Xięstwo Inflantskie przy ostrzeżeniu w konstytucyi Seymu Konwokacyjnego w roku 1764 odprawionego zachowując, względem rozsądzania spraw wszelkich z tegoż Xięstwa do Assessoryi naszej Koronney przychodzących, czyniemy dyspozycyą. To iest: żeby te Sądy przez samych tylko Wielmożnych Kanclerza lub Podkanclerzego Koronnych odsądzone bywały, iako a *pluralitate* decyzyi innych Assessorow wyjęte. Także iak na nie Ur. Referendarz lub Pisarz W. X. Lit. y Assessor uprzywilejowany narodu Inflantskiego *sub nomine* Sekretarz, *ad mentem* ordynacyi 1677 ziedzie, mieysce dla nich do zasiadania Ur. Referendarzowi albo Pisarzowi między Urzędnikami Koronnymi, a Assessorowi Inflantskiemu przed Officyalistami Kancellaryi naszych Koronnych wyznaczamy. Który podobny iurament, iak y wspomnieni Officyalistowie, *pro dando voto consultivo* przed zasiadaniem wykona, kreacyą zaś tego Sekretarza *iuxta praxim* dotąd *usitatam* Nam y Successorom naszym, przez przywilej dożywotni zachowujemy.

Ostrzeżenie w sprawach granicznych z dobrami I. K. Mci.

W sprawach granicznych ostrzegając *avulsione* dobr Rzeczypospolitey, aby te przez praktyki dzierżawcow zaprzywilejowanych naszych *cum collateralibus bonorum terrestrium, sive spiritualium*, mianowicie przez kommissye z reskryptow naszych odprawione, w swych granicach szkody nie ponosiły, y coraz nie uszczuplały się, to na zawsze ustanawiamy; żeby po kommissyi y zaszłym dekrete za reskrytem, każdy dzierżawca, gdy takowy dekret *pro re iudicata* przyimie; w Sądzie naszym Assessorским stanawszy, zaprzysięgł, iż pod czas odprawionego aktu tey kommissyi wszelkiego dokładał starania, które tylko do uchrony granic dobr Krolewskich, y do obronienia ich całości prawo mu zająć pozwoliło; y akt Kommissarski *per oblatam ad acta* Metryki Koronney iezeli w Koronie, do Litewskiej iezli w Litwie to rozgraniczenie będzie, z przyłączeniem mapp podał.

Ubezpieczenie dla miast fori.

Ubezpieczając na potym iurydykcyą naszą Sądow Assessorskich dawniejszymi konstytucyami, iako to; pierwszą 1578 *tit.* Co sędzić mają. Drugą 1627 *tit.* O dekretech Trybunalskich. Trzecią 1611 *tit.* Miast Koronnych *extra forum evocatio*. Czwartą 1633 *tit.* O niewyonszeniu mandatow za Dworem ostrzeżoną. Tudzież zabiegając tym bezprawiom, iakowe *pri-*

vati pozywając miasta nasze y mieszczan bądź do Trybunałów głównych, bądź do innych iurydykcyi miastom y mieszczanom nieprzyzwoitych, przestępować opis prawa wyraźnego zwykli, aby się dostateczniej tym przestępstwom zabezpieczyć mogło, a też iurydykcyę naszą w swej niewzruszonej powadze ocalała; (którą iak najsławniejszy ubezpieczyć ordynacyą terażniejszą w obmowie konstytucyi konwokacyney roku 1764 staramy się) zaczym w mocy powyżey cytowanych praw waruimy; iż gdyby odtąd któżkolwiek, czyli Magistraty miast naszych, czyli mieszczan, pominawszy ich własną y naturalną iurydykcyę, do Trybunału, Ziemstw, lub Grodu *evocatorie* mimo praw powyżey wyrażonych zapozwał, takowy *ad instantiam* Instygatora, lub Wice-Instygatora Kor. y W. X. L. *absque delatore*, iako w sprawie *iurium nostrorum Regalium* do tegoż Trybunału, Ziemstwa lub Grodu, *conventus poenis evocationis*, to iest: siedzeniem wieży przez niedziel dwanaście, y pięciu set grzywien karany być ma, pod który rygor *pro evocationibus* przez prawo Koronne ustanowiony, y sposob processu, Urzędy *evocatorie* otrzymane dekreta exekwujące, podlegać mają.

Nakoniec ułożoną tabelłę *iurium Cancellariae*, y od WW. Kanclerzow, y Podkanclerzych obojga narodow podpisaną, powagą naszą Krolewską stwierdzamy, y aby od wszystkich zachowana była mieć chcemy.

Tę więc ordynacyą naszą Assessoryi Koronney, y W. X. Lit. ku używaniu na potomne czasy (bez ubliżenia iednak wolności, gdyby potrzeba wyciągała, iey poprawy, którą sobie, y Najjaśniejszym Sukcessorom naszym wcale zachowujemy) My Krol sporządziwszy, wyraźnie y na zawsze mieć chcemy, aby ią w powyżey wzmiankowanym własnym Sądzie naszym nie tylko zupełnie zachowano, ale podług niego wszystkie sprawy sądzone, począwszy od roku 1765, po szczęśliwey Koronacyi naszej odprawiono.

A iżby tym rychley wszystkim ku wiadomości przyść mogła; przeto onę podpisem ręki naszej, y czterech obojga narodow WW. Kanclerzow y Podkanclerzych ztwierdzoną, z Kancellaryi naszych pod pieczęciami wydać, *et inter acta* Seymu *Coronationis* pomieścić rozkazaliśmy. Dan w Warszawie pod czas Seymu szczęśliwey Koronacyi naszej, dnia piętnastego miesiąca Grudnia, roku Pańskiego 1764. Panowania naszego pierwszego roku.

Stanisław August Krol.

(Locus Sigilli Majoris Regni).

Andrzej Zamoyski Kanclerz Wielki Koronny.
X. Andrzej Młodziecowski Podkanclerzy Koronny.

(Locus Sigilli Majoris M. D. Lit.)

Michał Xzę Czartoryski Kanclerz Wielki W. X. L.
Antoni Przezdziecki Podkanclerzy W. X. L.

KONSTITUCYE

SEYMU WALNEGO ORDYNARYJNEGO
W WARSZAWIE.

Roku Pańskiego 1766. Dnia 6 Października złożonego.

W Imię Panskie, Amen.

STANISŁAW AUGUST

z Bożej łaski Krol Polski, Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kiiowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflancki, Smoleński, Siewierski, y Czerniechowski.

Wszem wobec, Państw naszych Koronnych y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, oraz Prowincyi do nich należących obywatelom, wiadomo czyniemy: iż My technąy chęcią gorliwą pomnożenia dobra oyczyzny naszej, Seym Walny ordynaryjny, z kadencyi w prawach opisanej przypadający, wydawszy wprzod do Woiewodztw, Ziem y Powiatow obojga narodow uniwersaly nasze, w roku niniejszym 1766 na dzień szosty miesiąca Października złożyliśmy. Na którym idąc porządkiem na seymach *Convocationis* y szczęśliwey Koronacyi naszej opisanym, niżej zaraz następujące, za zgodą wszech Stanow Rzeczypospolitey, postanowiliśmy prawa.

Wiara Święta Katolicka Rzymska.

Chcąc iak naygruntowniey wiarę naszą Świętą Katolicką Rzymską przeciwko Nieunitom y Dysydyntom ubezpieczyć, prawa wszystkie oyczyste, dawne osobliwie *annorum 1717, 1733, 1736*, y ostatnie Seymu *Convocationis 1764, una cum poenis* przeciwko wykraczającym *cujusque status et conditionis, in toto, et per omnia* reassumujemy.

MATERYE SKARBOWE.

Zniesienie cła generalnego.

Cło generalne konstytucyami Konwokacyną y Koronacyną *anni 1764* ustanowione w Koronie Polskiej Wielkim Xięstwem Litewskim, *et in annexis Provinciis* znosiemy, od którego szlachtę y duchowieństwo uwalniając, przy przeszłych prawach zostawujemy.

Uchylenie cła in Regno.

Ponieważ cło *in Regno* iest nie małym dla kupczących *in commerciis* naprzykrzeniem, a przeto do rozszerzenia handlu krajowego tamą y przeszkodą; więc dogadzając żądaniu powszechnemu, toż cło *in Regno*, w Koronie y Litwie *cum annexis Provinciis* dla wszystkich handlujących uchylamy. Co ma służyć y dla handlujących z Litwy do Korony, y z Korony do Litwy, y przez Litwę idących y płynących.

Względem zaś cła generalnego w osobliwym punkcie wyżej opisanego, przywrocenie duchowieństwa y szlachty do praw poprzedzających, konstytucye *a. 1764* na miasta y wszystkich oby-

436

watelow Woiewodztw Pruskich, tudzież Xięstw Inflanckiego y Kurlandzkiego *in corpore* tylko tychże Woiewodztw y Xięstw, rozciągamy. A komora z Fordona nie ma być do Ostromecka przeniesiona.

A że cło *in Regno* do skarbow Rzeczypospolitey należące duchem ulacnienia drogi do handlow y manufaktur iest przez Nas za zgodą zgromadzonych Stanow zniesione; więc y My dając z siebie przykład miłości dobra krajowego, takowego cła *in Regno* do skarbu stołu naszego Krolewskiego należącego chętnie odstępujemy, y bonifikacyi Nam od Stanow Rzeczypospolitey ofiarowanej, zakładając zysk dla Nas największy na wdzięczności narodowej, nie przyjmujemy.

Czopowe y szelężne generalne w Koronie na zniesienie pogłownego y podymnego.

Pragnąc aby w narodach Nam w rządy powierzonych, rownież wszystkim Prowincyom y Woiewodztwom były pożytki y ciężary, przywodząc oraz do skutku konstytucye Seymow Konwokacyjnego y szczęśliwey Koronacyi naszej roku 1764 przyrzekające znieść przeciążający Woiewodztwa niektore pogłownego y podymnego podatek, na żołd woysku Koronnemu, który po większej części z upadać mającego pogłownego składał się, tudzież na zasilenie dochodow skarbu Koron. zmniejszonych przez zniesione cło generalne, y uchylenie w kraiu cłapostanawiamy, na wzor konstytucyi roku 1710 podatek generalnego czopowego y szelężnego, które wniesione y wybierane niżej opisanym być ma sposobem. Wszyscy obywatele Koronni w dobrach tak stołu naszego, iako też Starostwach, dzierzawach y innych iakiegożkolwiek nazwiska Krolewszczyznach, tudzież ziemskich szlacheckich, duchownych, czyli to do miast należących w miastach y miasteczkach, wsiach, karczmach y innych szynkownych domach, tudzież browarach szlacheckich po miastach Krolewskich będących, propinacye trunkow w szynkach czyli arędach mający iakiegokolwiek stanu y kondycyi, nie zasłaniając się żadnymi wolnościami ani przywilejami, bądź od Krolow niegdys dziedzicow, bądź w czasie późniejszym od Stanow Rzeczypospolitey pozyskanemi, *sine ulla bonorum et personarum exceptione*, sami *in personis*, albol też przez kommissarzow lub ekonomow, czyli pisarzow prowentowych, to iest: ludzi wiary godnych, y rzeczy tey wiadomych, a w dobrach naszych stołowych administratorowie lub ekonomowie, wyklikidowawszy prowent z propinacyi, bądź przez własny dworny szynk dawany, bądź arędą postąpioney, wykalkulować zysk czystey intraty *demptis expensis*, z samey tylko propinacyi trunkow przez rok przychodzący, będą powinni (to iest: w szynkach dwornych wytrąciwszy *expens* possessorow, a w arędach to wszystko, co nie iest propinacyą trunkow) z takowego zysku dziesiąty grosz do skarbu Rzeczypospolitey płacić, y realność importowania podawszy

488

437

tabelłę, każdej karczmy y szynku w miasteczkach, dobrach, Krolewszczyznach, wsiach, iako też y w dobrach stołu naszego znajdujących się, zaprzysiądz mają *in eam rotham*:

Ia N. przysięgam Panu Bogu Wszzechmogącemu w Troycy S. Iodynemu: iż w dobrach N. nazwanych zysku z propinacyi trunkow przychodzącego intraty roczney złotych Polskich N. w roku terażniejszym do wybierania znalazło się, od którego dziesiąty grosz, to iest: złotych Polskich N. do skarbu Rzeczypospolitey wypłacam, oraz do zapisania w taryfę, dla płacenia *in futurum*, do dalszey w tym dyspozycyi Rzeczypospolitey sprawiedliwie podaję, y nic z takowego od propinacyi trunkow zysku na szkodę Rzeczypospolitey nie utaiłem, tak mi Panie Boże dopomóż.

Takowy iurament w roku 1768 począwszy od dnia pierwszego miesiąca Marca do dnia piątego miesiąca Kwietnia roku tegoż, *non obstante die festo*, w Grodach własnego Woiewodztwa, Ziemi lub Powiatu przed osobą Urzędu Grodzkiego wykonywać, *et expleti iuramenti rotha* w akta tegoż Grodu wpisana być ma.

Przy wykonaniu którego iuramentu każdy possessor lub kommissarz. ekonom albo pisarz prowentowy, pierwszą importancyą pułroczną podatku czopowego y szelężnego *instantanee* do Kancellaryi Grodzkiej za kwitami Regenta lub Vice-Regenta *sine solutione* kwitowego wnosić ma.

A iuz takowy podatek za wykonanym raz iuramentem do dalszey Rzeczypospolitey dyspozycyi każdego roku dwoma ratami, to iest: iedną ratą od dnia pierwszego Marca, do dnia piątego Kwietnia roku tegoż; drugą ratą od dnia pierwszego Września do dnia piątego miesiąca Października, na terminach pułrocznych płacony będzie, *nullo obstante casu aut impedimento, sub poena solutionis alterius tanti*, za wydaną z Grodu delatą od Kommissyji Skarbu Koronnego, przez exekucyą żołnierską, ktorey Kommissya Woyskowa negować nie ma, *in rem fisci Reipublicae* na dobrach *inculpatorum vindicanda*. Poddani także nasi w niektórych dobrach tak stołu naszego iako też y innych Krolewszczyznach zaszczycający się libertacyami y przywilejami Antecessorow naszych na pędzenia wodek y piwa, aby daninę pod nazwiskiem suchych rat lub inną nomenklaturą do dworow zwyczajną wypłacili, a z oney dziesiąty grosz do skarbu Rzeczypospolitey aby od possessorow był dawany, waruimy y stanowimy.

Kancellarye zaś Grodzkie wszystkich Woiewodztw, Xięstw, Ziem czyli Powiatow, przy wysłuchanych iuramentach, taryfę czopowego y szelężnego *proprü Palatinatus Terrae vel Districtus* sporządzając, wiele z których dobr, bądź to stołu naszego, czyli innych Krolewskich, bądź ziemskich czyli duchownych, miast, miasteczek, wsiow, *et quovis nomine* osiadłości płaconym być ma, *cum distincta specificatione*, possessorow oraz karczem czyli szynkow porządnie spisać, a takową taryfę przez Urząd Grodzki podpisaną, y z akt Grodzkich

urzędownie wyiętą, do Kommissyi Skarbu Koronnego w roku tymże 1768 *in spatio* naydaley miesiący czterech *omnino sub poenis* odsyłać powinny będą.

A jeżeliby dobra iakiejkolwiek natury extensyą swoich attynencyi w drugie Woiewodztwo lub Powiat miały, tedy possessor lub kommissarz, ekonom czyli pisarz prowentowy, nie odłączając *a fundo* attynencyi w tym Woiewodztwie lub Powiecie, podatek czopowego y szelężnego zaprzysięgać, tabellę karczem y szynkow podawać, y cały podatek do Kancellaryi wnosić będzie obligowanym, w którym Woiewodztwie lub Powiecie *fundus principalis bonorum* jest sytuowany.

Takowy zaś podatek czopowego y szelężnego, ażeby bez uciążliwości obywatelów Koronnych tym łatwiey mogli być opłacani, y ażeby zastawnicy lub arendarze dobr, z okazji onego, do dziedziców czyli swych prawodawców iakowoy pretensyi nie formowali, w dobrach stołu naszego administratorowie lub ekonomowie, w Krolewskich Starostowie y dzierżawcy y innych wszelkich iakiegokolwiek stanu y kondycyi, miasta, miasteczka, wsi, karczmy, domu szynkowego possessorowie mieć będą moc każdego trunku w propinacyi czyli to w dworney, czyli też arendą puszczoney, podnieść cenę szynku. Zakazujemy oraz Urzędem Woiewodzym do takowey ceny trunkow, zboż y innych produktow wdawać się, pod ostrością prawa.

440

A gdyby ktory possessor iakiegokolwiek stanu y kondycyi, bądź duchowny albo świecki, w miastach, y miasteczkach, dobrach, y wsiach, propinacye przez arędy lub szynki mający, terażniejszemu ustanowieniu sprzeciwiając się podatek czopowego y szelężnego nie zaprzysięgał; takowy każdy *ex delatione cuiusvis* do Grodu swego Woiewodztwa, Ziemi lub Powiatu zapozwany, *in solutionem* nie już dziesiątego grosza, ale całego prowentu swego z propinacyi, *per medium* Sądowi *et medium delatori*, z wroceniem unkosztow prawnych, zaraz zaprzysięgać mianych, *praecisa quavis appellatione, praecisisque omnibus dilationibus ac legis beneficiis* za dwuniedzielnym pozwem z osobliwego rejestru *fisci* (ktory wszystkie *adhunc actum* Grody mieć, y na każdej kadencyi *sub poenis irressimilibus* odsądzać mają) sądzony być powinien, y podatek czopowego y szelężnego od tegoż prowentu do taryffy Grodowey przyłączony pośledniey, sposobem wyżej opisanym opłacać ma pod winą dwoistej opłaty niniejszym prawem nakazaney.

Grody zaś sprzeciwiających się prawu temu od wyznaczoney uwalniać kary, mocy mieć nie będą, pod ostrością prawa nań wskazać mianą.

Za ktoremi taryffami wszystkie Grody Woiewodztw, Ziemi y Powiatow Koronnych w każdym roku, po skończoney każdej racie, summy z podatku czopowego y szelężnego importowane w pilney mając pieczy, zesłanym od Kommissyi Skarbu Koronnego Offycyalistom, lub za teżyze assygnacyami, *praeuia* siebie *quietatione*, niezawodnie

wypłacać, a zaległe *vigore* taryffy, y w wyznaczonych rat terminach, niewypłacone podatki na delatę wydawać, y takową delatę nieodwłocznie odsyłać mają. Za ktore Kancellarye y Offycyalistow ten podatek odbierających, ich Starostowie, a w Xięstwie Mazowieckim Pisarze Ziemszy, *in responsione* skarbowi Koronnemu będą.

Ponieważ zaś podatku nowo ustanowionego czopowego y szelężnego, na zniesienie pogłównego y podymnego *certa quantitas* teraz wiadoma byź nie może; przeto dla pewniejszey woysku płacy, pogłowne y podymne aż po zapłaceniu raty Septembrowey *in anno ut supra 1768* po wszystkich Woiewodztwach Koronnych ustawać ma, y nikt z obywatelów Koronnych już o rzeczony podatki pogłownego y podymnego inkwietowany być nie powinien.

Przy oddawaniu których summ, y wyrachowaniu się z onych rzetelnym, Regentom Kancellaryi Grodzkich za konserwacyą onychże, y porządne taryff spisanie, od każdego złotego przy każdej racie po szelągu jednym z teżyze summy z dyspozycyi Kommissyi Skarbu Koronnego przez odbierającego Offycyalistę Skarbowego, lub mającego assygnacyą, wypłacanym być ma.

Miasta główne Korony Polskiej y inne Krolewskie, ktore mając sobie *jura propinandi*, piwa wyrabiając, wodki pędząc, dotąd kontrybuowały do czopowego Woiewodztw, Ziemi y Powiatow, tudzież iurydykcye za mieyskimi prawami w tychże miastach propinujące (oproczy Starostow naszych, ktorzy już czwartą płacą intraty część do skarbu Koronnego) aby nie dziesiąty grósz zysku, ale zwyczajnym sposobem importowali do skarbu Rzeczypospolitey czopowe y szelężne, rozrządzenie zlecamy Kommissyi Skarbu Koronnego, ktora co do tego punktu (*salvis per omnia iuribus* miast naszych) do weryfikowania tych to importancyi, y onych pomnożenia sposoby iak nayskuteczniejsze przed się weźmie, instruktarz oraz nowy, *pensata rerum proportione*, co do win y likworow wszelkich zagranicznych ustanowi, y według niego opłatę do skarbu Koronnego nakaze. Miasta zaś dziedziczne ziemskie y duchowne, ktore przez prawa sobie od Przodkow naszych lub dziedziców nadane, rovnież wyrabianią y szynkowania trunkow mają dozwoleń, y teraz czopowe Woiewodztwom, Ziemiom y Powiatom wypłacały, aby sposobem wyżej opisanym przysięgę, przez Burmistrza y dwoch Raycow wykonywały, y dziesiąty grosz czystego zysku z propinacyi trunkow importowały, a retentujące miasta, Grody skarbowi na delaty podawać mają.

Jeżeli zaś gdzie Starosta z mieszczanami, lub innemi iurydykcyami, *vel e converso* ciż z Starostą są *in lite* o zabraną lub niedopuszczoną propinacyą trunkow, ostrzegamy: iż płacenie czopowego generalnego, z przyczyny zastałego trunkow propinowania, nie ma prawu żadney strony *ad decisionem causae in foro competenti* pomagać, lub szkodzić.

Że zaś dotąd publiczne z Woiewodztw usługi

były rekompensowane z importancyi czopowego y szelężnego, ktore *ad aerarium* Woiewodztw, Ziemi y Powiatow, należało; przeto zastępując w tym *fidem publicam* Woiewodztw, Ziemi y Powiatow upewniamy: iż assekurowane *per lauda publica* Woiewodztw, Ziemi, czyli Powiatow za podjęte publiczne wysługi ziemianom *praemia*, za dowiedzeniem iako za publiczną wysługę dotąd tylko *in expectatione* zostając, miał sobie ziemianin przyrzeczoną *ex aerario* Woiewodztwa, Ziemi, czyli Powiatu, a nieziszczoną nadgodę, przez skarb Koronny, a to za decyzją Sądowną, nie wprzod iednak, aż po importowaney proweniencyi ustanowionego generalnego teraz czopowego aktorowi, lub *in casum ejus factorum*, successorom tegoż wypłacone mieć chcemy.

442

Ponieważ Woiewodztwa Poznańskie y Kaliskie przez wyznaczoną z Seymików Gospodarskich *annorum 1765ti, 1766ti* Kommissyą *per lauda* uchwaloną, tak intratę czopowego z miasteczek importowaną do terażniejszego czasu, iako y summę ośmiukroć sto tysięcy złotych Polskich z tego czopowego zebraną na dobrach Sierakowskich lokowaną, nad to dochód tegoż czopowego na czas przyszły wynikać mający między obywatelow rozporządziły y podzieliły; że iednak dla nieuchronnych Rzeczypospolitey potrzeb sądziemy za rzecz przyzwoitszą y słusniejszą, aby w nadgodę zniesionego cła generalnego y wewnętrznego, tudzież pogłownego teraz, *modo ut supra*, abrogowanego, czopowe do skarbu Woiewodztw przedtym importowane, od tego czasu ku generalnemu Rzeczypospolitey użytkowi na skarb Koronny było obrocone; przeto uchylając tę Kommissyę Woiewodztw Poznańskiego y Kaliskiego dyspozycyą, za powszechnym Stanow zezwoleniem, My Krol bierzemy to na siebie: iż rozeznawszy dokładnie y przezornie te rozporządzenia uczynione, rozważywszy także zasług słusność, podług proporcji y własnego rozsądzenia importatę tegoż czopowego do czasu ułożenia przyszłego podatku, to jest: *ad diem primam Martii anni 1768vi* wynikającą, także summę ośmiukroć sto tysięcy na Sierakowie lokowaną, między obywatelow zasłużonych tychże Woiewodztw podzieliemy *in spatio* niedziel sześciu *a data praesenti*.

Że zaś Woiewodztwa Ziemi Pruskich już dokładnie Rzeczpospolitą upewniali: iż przy zniesieniu pogłownego *ad tenorem* instrukcyi Urodzonych Posłow swoich dadzą podatek; więc do rozrządzenia tegoż podatku, My Krol naznaczymy im Generał *post-komicjalny*, na którym Generale podatek ułożą y ustanowią.

Postanowienie o lustracyach Starostw y dupli w Koronie.

Dla uniknienia kosztu na lustracye copięcioletnie Starostw, oraz dla zachęcenia possessorow do reparacyi ich, czas lustrowania odtąd *post cessum vel decessum* każdego possessora, nie inwolwując osob *vi juris communicativi*, lub ju-

ris in solidum possessyie zaczynających, naznaczymy. Ktore lustracye expedyowane mieć chcemy tym sposobem. Skoro tylko śmierć ktorego possessora lub possessorki nastąpi, albo cessyia za konsensem naszym, ma zaraz Kommissyia Skarbu Koronnego przysięgłego rotą Lustratorską dworzanią possessyonatą na grunt dobr pozostałych lub ustąpionych zesłać, a zesłany też dobra, jeżeli *post fata* wakować będą, na skarb Koronny odbierze, z tą tylko intratą, ktora się *a fatis* zmarłego possessora zaczynać będzie, y z temi inwentarzami, jeżeli y iakie przez poprzedzającą lustracyą są dla gruntu ostrzeżone; a intraty *ad fata possessoris* należące, y wszelkie inwentarze, y sprzęty zmarłego własne, wolne dla iego successorow zostawi, wyiawszy iedne zasiewy gruntowi dostarczające, gdyby tenże possessor przed zasianiem zupełnym umrzeć miał.

443

Jeżeli zaś dobra *per cessionem* od iednego do drugiego possessyi przechodzić będą, na ten czas tenże Lustrator pod żadnym pretextem do prowentow interessować się nie ma. A *in utroque casu* intratę sprawiedliwą, sposobem w konstytucyi Seymu *Convocationis* opisanym, wyprowadzi, *cessionario* lub *privilegiato* od Nas possessori poda. Intratę zaś, ktora *a fatis* possessora *ad actum* obięcia drugiego, *stante vacantia* wybierze, *praevio* z niey przed Kommissyą Skarbową *calculo*, do skarbu Koronnego oddać będzie powinien, a skarb takowym dworzanom, *pensata* pracy *quantitate*, usługi ich nadgradzać powinien będzie *non excedendo summam* od nayintratniejszego Starostwa dwoch tysięcy złotych Polskich.

Że zaś nadzieia copięcioletney teraz odmienionej lustracyi wstrzymała uzalenia niektórych Starostow o przeładowanie kwartą; przeto nie zagradzając drogi do sprawiedliwości każdemu ukrzywdzonemu, wolne dochodzenie ulgi, w Kommissyi Skarbowey zostawiamy, choćby się o to po wyznaczonym przez prawo czasie, byleby przed terażniejszym Seymem, *officiose* uzalił.

Przez tenże wzgląd sprawiedliwości o dupli tak postanawiamy: iż gdyby nowy possessor zapłaciwszy duplę, *ab actu* obięcia dobr naszych Krolewskich w puł roku umarł, y dobra wolne do naszego szafunku zostawił, takową wypłaconą duplę skarb Koronny successorom iego powrócić ma.

A uprzywileiowanych na dobra nasze Krolewskie, ktorzy duplę należącą zapłaciwszy, listy oznaymujące y podawcze albo nie wczasie otrzymali, albo dotąd otrzymać zaniedhali, takowych na ten ieden raz tylko od rygoru konstytucyi Seymu szczęśliwey Koronacyi naszej uwalniamy, y aby temuż prawu zadosyć uczynić mogli, czasu im do niedziel dwunastu od aktu publikacyi terażniejszey konstytucyi pozwalamy, ktore to *beneficium legis* nie ma służyć tym, ktorzy *in toto* prawu listy sprzeciwili, lub lustrować się nie dopuścili, owszem tych za podległych rygorowi konstytucyi 1764 uznaiemy.

Ucalenie pogłównego żydowskiego w przypadku konflagraty żydów.

Dogadzając tak pewności intrat skarbu Koronnego, jako y ubożącym się przez pożary ognio-
we synagogom, ustanawiamy: iż gdyby połowa
większa miasta, lub całe zgorzało, w ten czas
za manifestem uczynionym przez possessora po-
gorzałe domy wyrażającym w aktach Grodu
własnego, y tegoż *authentice* do Kommissyi Skar-
bu Koronnego przesłaniem, decess wypadający
z pogorzeli, Kommissya rozłoży na głowy w
Woiewodztwie taryfą pogłównego specyfikowa-
ne, y tenże decess przez lat trzy rozłożony opła-
cać nakaze. Pomniejsze zaś iednego lub kilku
domow pogorzenie, na mieszkańcow w mieście
innych żydów panu miasta tego rozłożyć zale-
camy.

Obiaśnienie pensyi Kommissarzow Skarbowych.

Ponieważ opisy Kommissyi Skarbu Koronne-
go tak na Konwokacyi, jako też Koronacyi na-
szej dla Kommissarzow szczególnie w War-
szawie interessa skarbowe na Kommissyi spra-
wiających pensye wyznaczyły; a zdarzały się y
zdarzać się mogą potrzebne czynności w odle-
głych od Warszawy miejscach, przez wyzna-
czonych od Kommissyi z pomiędzy siebie Kom-
missarzow w okolicznościach ekonomicznych skar-
bowych; to iest: rozrządzenia około rzek por-
towych, twierdz, tam lub innych robot, wyczy-
szczenia onychże, robienia kanałów do handlow
Rzeczypospolitey nayszyteczniejszych, lub do
łączenia przez nie rzek dla wygody nawigacyi,
iako w ekonomicznych a potrzebnych *publico*
interessach; więc równaż im prezencya wyzna-
czoney pensyi na czas ich czynności skarbowych,
iako y w Warszawie pracującym przytomnym
Kommissarzom, aby zapisywana, y z skarbu
Koronnego wypłacana bywała, nakazujemy.

Potwierdzenie kupna pałacu dla czterech iuryzdykcyi Koronnych Rzeczypospolitey skarbowi Koronnemu zleconego.

Ponieważ Kommissya Skarbowa Koronna do-
pełniając zalecenie Seymu przeszłego Korona-
cyinego, pałac na Długiej ulicy w Warszawie
leżący Krasieńskich zwany, z dwiema iuryzdyk-
cyami, iedną przy tymże pałacu od ulicy Świę-
to-Ierskiej, a drugą na Leśnie przy Warsza-
wie zostającą, tudzież ogrodem y innemi przy-
należnościami na Rzeczypospolitą dla czterech
iuryzdykcyi *ultimae instantiae* od Wielobne-
go Xiędza Adama Krasieńskiego Biskupa Ka-
mienickiego, z dochodow skarbu Koronnego,
prawem wieczystym, za poprzedzającymi trans-
akcyami nabyła, y sumę za szacunek tego
pałacu z iuryzdykcyami ugodzoną zupełnie za-
płaciła; więc utwierdziwszy takowe nabycia, y
oneż za wieczno trwałe mieć chcąc, ten pałac
z iuryzdykcyami od wszelkich impetycyi, y pre-
tensyi czyichkolwiek zkadkolwiek wynikających
wiecznie uwalniamy, oraz stanowimy: aby pa-

łac przereczony, w rządach y pod dozorem
Kommissyi Skarbowey zostawać mający, na nic
więcey używany nie był, szczegulnie tylko dla
publiczney wygody w konstytucyi Seymu Ko-
ronacyinego wypisaney, w którym umieszczone
archivum skarbu Koronnego, z zamku przewie-
zione, a w nim akta terażniejsze y przyszłe,
Urodzeni Pisarz y Regent teyże Kommissyi, y
podług obmowy konstytucyi Konwokacyiney y
obowiązkow przysięg przez nich wykonanych,
porządnie konserwować, o xięgi skarbowe do
tego *archivum* należące, gdziekolwiek znajduja-
ce się, prawnie w Kommissyi Skarbu Koronne-
go czynić, odbierać, y w tym *archivum* składać
mają.

A że Urodzony Krasieński Obożny W. Ko-
ronny za ustąpione dożywocie na części officy-
ny do pałacu należącey rozciągające się, y re-
paracyą tamże czynioną, podług osobnego kon-
traktu z nim ułożonego, że nie nastąpiła dwóch
placow rezygnacya, dotąd mieć nie mogli za-
pełney satysfakcyi; więc pozwalamy teyże Kom-
missyi Skarbu Koronnego, aby przez plenipo-
tenta swego donacyą dwóch placow na Leśnie
przy Warszawie będących, uiszczając się z obo-
wiązkow kontraktu dla tegoż Urodzonego Kra-
sieńskiego Obożnego Wiel. Koronnego y potom-
kow iego zeznała, oraz resztę iuryzdykcyi teyże
Leśnińskiej, iako Rzeczypospolitey mniej po-
trzebney, do pałacu Rzeczypospolitey należącey,
innym osobom za cenę sprawiedliwą sprzedała.

A dla publiczney wygody Kommissya Skarbu
Koronnego z dziedzina wzwyż wyrażonego pa-
łacu ma wydzielić wystarczający plac na ulicę,
ktorąby z Długiej ulicy do Święto-Ierskiej wy-
godnie przeieźdzać można.

Utwardzenie kontraktu o plac zamkowi naszemu Warszawskiemu przyległy z Wielebną Kapitułą War- szawską przez Kommissyą Skarbową zawartego.

Kontrakt z Wielebną Kapitułą Warszawską,
gruntu ku Wiśle przy zamku Warszawskim od
Gnoiowej Gory leżącego dziedzicami, tudzież
Urodzonymi Krasuckimi, y Sławetnemi Krze-
mieńskimi, łąźni y domkow na tych placach
będących drewnianych, ogniem zamkowi grożą-
cych, possessorami, przez Kommissyą Skarbu
Koronnego z potrzeby y przyczyn słuźnych
zawarty, we wszystkich obowiązkach y warun-
kach zupełnie na zawsze potwierdzamy.

Utwardzenie podobne kontraktu o plac do zamku przykupiony od Urodzonego Lubomirskiego Miecznika Koronnego.

Kontrakt wieczystey zamiany przez Kommis-
syą Skarbu Koronnego z Urodzonym Franci-
szkiem Lubomirskim Miecznikiem Koronnym pa-
łacu pod Blachą zwanego na Krakowskim Przed-
mieściu przy zamku Warszawskim ku Wiśle le-
żącego dziedzicem, względem ustąpienia placu
łokci dwunastu, dla rozprzestrzenia wygo-
dniejszego do tegoż zamku zaiazdu postanowio-
ny, zupełnie na zawsze zmacniamy.

Kontynuacya reparacyi zamku naszego Warszawsk.

Iako iuż konstytucyą Seymu Konwokacyinego
w roku 1764-tych zaszła, z przyczyn w teyże
konstytucyi wyrażonych, obwarowano y posta-
nowiono: aby fabryka zamku Warszawskiego
rozpoczęta, podług abrysow, do należytey do-
skonałości była przywieziona, y pokoie przy-
zwoicie ku ozdobie sporządzone obiciami y in-
nemi przynależnościami znajdowały się; gdy
po części temu zadosyć się stało, że iednak, do
zupełnego udoskonalenia, znaczne expensa są
ieszcze potrzebne, a z rachunkow Kommissyi
Ekonomiczney skarbu Koronnego pokazały się
summy na tęż fabrykę, y na sprowadzone do
pokoiow *mobilia* znacznie erogowane; zaczym
oszczędzając dochody skarbu Rzeczypospolitey,
postanawiamy *praesenti lege*: aby tak na dokoń-
czenie doskonałe fabryki, iako y rozprzestrzenie-
nie tegoż zamku, według obmowy teyże kon-
stytucyi, Kommissya Ekonomiczna skarbu Ko-
ronnego co rok czterekroć sto tysięcy złotych
Polskich przez lat dwie do przyszłego da Pan
Bog ordynaryinego Seymu wypłacała.

Kwit successorom niegdy Wielmożnego Siedlnickiego Podskarbiego W. Koronnego.

Przez wzgląd na znaczne długi po śmierci
ś. p. Wielmożnego Siedlnickiego Podskarbiego
Wielkiego Koronnego pozostałe, y na zasługi
successorow iego, zamiast summ przez Kom-
missyą Skarbową z rachunkow Podskarbińskich
dla Rzeczypospolitey wyklikwidowanych, *et ad
repetendum* z pozostałej fortuny po tymże Wiel-
możnym Siedlnickim należących, za zgodą Sta-
now, summą trzechkroć sto tysięcy złotych Pol-
skich przez Urodzonego Alexandra Borzęckiego
Podstolego Koronnego, swoim y innych konsuk-
cessorow imieniem zapłacić ofiarowaną, konten-
tuujemy się; którą summę na terminie Trzech
Krołow w roku przyszłym 1767-mym do kassy
Prowincyi Ruskiej, skoro tenże Urodzony Bo-
rzęcki Podstoli Koronny (*salva* sobie *portionum
suos consuccessores afficiendum* od nichże *repetiti-
one*) złotem albo nową monetą, podług ustano-
wionego waloru, za kwitem specyalnego pleni-
potenta skarbu Koronnego w Grodzie Lwow-
skim wypłaci; natychmiast od rygoru dekretu
Kommissyi Skarbowey y wszelkich Rzeczypo-
spolitey pretensyi, z okazji Podskarbstwa tegoż
niegdy Wielmożnego Siedlnickiego, do fortuny
po niń pozostałej ściągających się, ciż succes-
sorowie uwolnieni będą wiecznemi czasy. Jeże-
liby zaś summa pomieniona trzykroć sto tysię-
cy złotych Polskich na terminie przereczonym
wypłacana nie była, na ten czas wolne docho-
dzenie przysądzonych summ dla Rzeczypospoli-
tey Kommissyi Skarbowey zostawać ma.

Kwit Urodzonym Dzierżańskim, y uwolnienie od pła- cenia Ur. Gadmolskiego Podkomorzego Sochaczew- skiego.

Mając wzgląd na nieszczęście, ktore przypad-

kowym ogniem dotknęło niegdy Urodzonego
Dzierżańskiego Regenta kwarty y hiberny skar-
bu Koronnego, summę trzydzieści tysięcy zło-
tych Polskich skarbową w tym ogniu pogorza-
łą, a w rachunkach skarbowych remanentem po-
daną, successorom niegdy Ur. Dzierżań-
skiego darujemy, y ich zupełnie, *tanquam de
persoluta*, kwituujemy, oraz Urodzonego Gadm-
olskiego Podkomorzego Sochaczewskiego, iako
przeszłego Pisarza kwarty y hiberny skarbu
Koronnego, od processu względem tey summy
intentowanego na zawsze uwalniamy.

Uwolnienie sekwestrowaney summy przez skarb Ko- ronny, żydow kupcow Ciechanowieckich.

Przez przezorną czulość Kommissyi Ekono-
miczney skarbu Koronnego summy w różney mo-
necie srebrney przez żydow miasta Ciechanowca
do Gdańska wiezione, na Komorze zabrane, na
instancyą Urodzonych Posłow Xięstwa Mazo-
wieckiego y Woiewodztwa Podlaskiego na ten
raz ieden występki odpuszczając, od konfiskaty
uwalniamy; y aby Kommissya Skarbowa też
summy do mennicy naszej dla stopienia oddaw-
szy, a za walor srebra wynikłą summę odebra-
wszy, Urodzonemu Ossolińskiemu Staroście Nur-
skiemu miasta Ciechanowca dziedzicowi wypła-
ciła, zalecamy.

Kwit Wielmożnemu Teodorowi Wesslowi Podskarbie- mu W. Koronnemu, tudzież WW. y Urodzonym Kom- missarzom Skarbowym.

Ponieważ Wielmożny Teodor Wessel Pod-
skarbi Wielki Koronny, tudzież Wielmożni,
Urodzeni, Ignacy Twardowski Woiewoda Ka-
liski, Ignacy Cetner Woiewoda Bełzki, Andrzej
Moszczeński Woiewoda Inowrocławski, Bazyli
Walicki Kasztelan Sochaczewski, Roch Kossow-
ski Podskarbi Nadworny Koronny, Teodor Szy-
dłowski Chorąży Warszawski, Stanisław Lubo-
mirski przedtym Strażnik, teraz Marszałek W.
Koronny, Tadeusz Dzieduszycki Cześnik Ko-
ronny, Iacenty Małachowski Referendarz Ko-
ronny, Fryderyk Moszeński Starosta Nowomiey-
ski, August Sułkowski Pisarz Wielki Koronny,
Kaietan Hryniewicki Chorąży Czerwonogrodzki,
Mikołay Taczanowski Łowczy Sieradzki, Miko-
łay Iunosza Piaskowski Podkomorzy Krzemie-
niecki, Woyciech Chądzeński Woyski Rożański,
Antoni Kossowski Sekretarz Wielki Koronny,
Ignacy Kolumna Czosnowski Starosta Salnicki;
tak z Seymu *Convocationis*, iako też od Nas na
miejsce *ex Collegio* wyszłych y ubyłych wyzna-
czeni Kommissyi Skarbu Koronnego Kommis-
sarze, oddawszy Nam y Stanom Rzeczypospoli-
tey rachunki wszelkich dochodow y wydatkow
skarbu Koronnego, od dnia pierwszego Lipca
roku 1764 do dnia ostatniego Września roku
1766 rządzonego, y tych rachunkow przed
Wielmożnemi y Urodzonymi z Senatu, Wiele-
bnym Adamem Krasieńskim Biskupem Kamie-
nieckim, Macieiem Lanckorońskim Kasztelanem
Kiiwskim, Adamem Brzostowskim Kasztelanem

Połockim, Tomaszem Soltykiem Woiewodą Łęczyckim; z Stanu rycerskiego, Piotrem Ożarówskim Generałem wojsk Koronnych Wdztwa Krakowskiego, Woyciechem Szuyskim Starostą Niżyńskim Woiewodztwa Kiiowskiego, Iozefem Bobowskim Podstarostą Grodzkim Sanoockim Woiewodztwa Ruskiego, Iozefem Markowskim Cześnikiem Mielnickim Woiewodztwa Podlaskiego, Alexandrem Horainem Podwoiewodzym Sądowym Woiewodztwa Wileńskiego, Andreziem Ukolskim Podkomorzym Trockim Woiewodztwa Trockiego, Pawłem Bulharynem Marszałkiem Wołkowyskim Powiatu Starodubowskiego, Iozefem Bystrym Łowczym Nadwornym W. X. Lit. Woiewodztwa Brześciańskiego, Kazimierzem Radońskim Starostą Dembskim Woiewodztwa Poznańskiego, Woyciechem Ostrowskim Podsejkiem Ziemi Woiewodztwa Łęczyckiego, Symeonem Kazimierzem Szydłowskim Chorążym Ziemi Zakroczymskiej Podkomorzym naszym Nadwornym, Antonim Sarnackim Skarbnikiem Ziemi Bielskiej Woiewodztwa Pomorskiego, Posłami; do konfrontowania z dowodami *ad referendum* Nam y Stanom Rzeczypospolitey delegowanymi, obowiązki tey delegacyi wykonywającymi, y Nam o dobrych rządach Kommissyi donoszącymi, dostateczne dochodow y wydatkow skarbu Koronnego dokumenta, tudzież protokoły y wszelkie akta swoje pokazali, ze wszystkich dochodow y wydatkow skarbu Koronnego za czas wyżej wyrażony zupełną uczynili kalkulacyą, oraz *de omnibus suis gestis et transactis* dostatecznie uisicili się; przeto za doskonałe y następującym Kommissyom na przykład być miane czynności *pro publico* prace, y około pomnożenia skarbu Koronnego starania, o wdzięczności upewniwszy onych, żadney nie zostawiając pretensyi, zupełnie tak terażniejszych jako y ubyłych Kommissarzow z ich successorami kwitujemy. Summę zaś resztującą trzy miliony sześćdziesiąt y pięć tysięcy ośmset czterdzieści y sześć złotych Polskich, groszy dziewiętnaście, donarow dziesięć w kasie generalney skarbu Koronnego, y na remanentach zostającą, w rachunkach przez tychże Wielebnych, Wielmożnych y Urodzonych Kommissarzow, y Delegowanych podpisanych wyrażoną, *ad dandum* z niey *rationem* następującej Kommissyi zostawujemy.

Ustawa waloru y kursu monet w kralach Rzeczypospolitey, y sposob płacenia summ w Prowincyach Koronnych.

Rozliczne *in volumine legum* o mennicy y monecie konstytucye wyznaczone *eo fine* Kommissye, y włożone niepojednokrotnie na Poprzednikow naszych Krolow Polskich *circa pacta conventa*, względem wynalezienia skutecznego sposobu do otworzenia mennicy obowiązki, są iawnym dowodem, iak wielką Rzplita uznała potrzebę własney dobrej monety, a bezskuteczność tych usiłności pokazała, iak wielkie do wykonania tego tak potrzebnego dla wygody kraiu dzieła za-

chodziły trudności. Początkowym tych trudności źródłem było odstąpienie od wewnętrznej srebrney monety ze złotem szacunku, gdy Rzeczypospolita w pośród wojennych ciężarów, z upodlenia monety pomnożenia dochodow publicznych w roku 1654 szukać zaczęła; a zatym nieuchronne srebra za złą monetę kupowanego podrożenie, dalszey monety deteryoracyi było powodem.

Takowa monety kraiovey ze złotem zagranicznym w szacunku nierowność, przez ponizenie ceny towarow kraiowych, y podrożenie zagranicznych, acz znaczne przyniosła straty; te iednak nie tak długo były dolegliwemi; gdy bowiem dla niedostatku srebra, mała kwota tyńfow y szostakow za Panowania Iana Kazimierza, Michała, y Iana III Krolow Predecessorow naszych wybita, dostarczyć nie mogła potrzebom wewnętrznej y zagranicznej handlu; wielka za czasem liczba dobrej postronney monety w talarach, pułtalarkach, y cwiartkach Hiszpańskich y Holenderskich z handlu zagranicznego w kray nasz napłynęła. ktorey obfitość y proporcjonalnie według owych czasow umiarkowana iey z czerwonymi złotemi kurrencya *aequilibrium* tych dwoch naydroższych metalow, długo w narodzie utrzymywała. Nierownie większych szkod była przyczyną kurrencya monet na Seymie traktatowym 1717 do-cześnie tylko approbowana, a potym pożytecznym dla handlujących zwyczajem utrzymana, ktorzy taniej złoto w portowych miastach biorąc, drożey ie w kraiu udawali.

Ta albowiem kurrencya przez podwyższenie ceny złota, y ponizenie *ultra modum* talarowey monety, wzruszywszy zachowaną we wszystkich rządnych kraiach między srebrem a złotem proporcya, dała pochop zagranicznym do wykupienia nayprzod za złoto naywiększey części talarowey y inney dobrej monety, po ktorey znacznym ubytku odkryła się niedostateczność kraiovey monety na drobniejsze wydatki y odmienienie złota w tak obszernym kraiu niedostarczającej.

Ten monety niedostatek otworzył drogę do wprowadzenia zagranicznej monety, a powab obłudney *ex quantitate numerica* korzyści, dopomógł do wykupienia ostatka dobrej monety y znaczney części złota, tak dalece: że zła a coraz gorsza moneta gwałtownym wylewem kray cały napełniła.

A lubo przezorne WW. Podskarbach oboyya narodow zabiegi przez ogłoszoną redukcya dalszemu zagranicznych monet wpłynieniu tamę założyć usiłowali; przecię chciwych lichwiarzow wynalazkiem lepsze redukowanych monet gatunki za gorsze pod podobnym stępem bite, wykupione y z kraiu wyprowadzone były.

Tym ostatnim na cały narod uciskiem pobudzone zkonfederowane Rzeczypospolitey Stany na Seymie Konwokacyinym roku 1764-tego postanowili: aby po skończonym Bezkrólewiu wszelka zagraniczna moneta przez bicie dobrej kraiovey monety wykorzeniona była. Żeby zaś

450

ta zbawienna dla dobra pospolitego ustawa przęd-szy skutek wzięła, też zkonfederowane Rzeczypospolitey Stany, pokładając zupełną ufność w oycowskiej naszey około dobra pospolitego staranności, *ius cudendae monetae* niegdyś od Predecessora naszego Zygmunta III Rzeczypospolitey ustapione, Nam zupełnie samym do dnia życia powierzyły. Zaczym My zawdzięczając tę Stanow Rzeczypospolitey na miłości ku Nam ugruntowaną ufność, oraz chcąc iak nayprędzey zapobiedz dalszym niłey oyczyzny naszey stratom, zaraz po Seymie szczęśliwey Koronacyi naszey, myśli y usiłowania nasze do tego iak naypilniey obrociliśmy: żeby Rzeczypospolita dobra, y z naylepszymi w sąsiedzkich państwach monetami porównaną, opatrzona być mogła.

Do uporządzenia tak trudnego wszędy, a w Państwie naszym tym trudniejszego dzieła, że blisko od wieku rzecz menniczna całę zaniedbana była; staraliśmy się wybrać z narodu mężow cnotą y żarliwością o dobro pospolite wsławionych, a przytym w handlowey y mennicznej umiętności biegłych, ktorzy po długim, rozmyślnym y uważnym naradzeniu się, plantę całego mennicznego dzieła Kommissyom Rzeczypospolitey skarbow Koronnego y Litewskiego podali, a obie Kommissye Skarbowe nalazszy onę narodowi na zawsze pożyteczną, mocą obowiązku prawem na siebie włożonego przez uniwersały swoje we wszystkich Grodach aktykowane, Koronny pod datą dnia 10 miesiąca Lutego roku 1766 w Warszawie, a Litewski pod datą dnia 9 Augusta roku 1766 w Gro-dnie zupełnie approbowali.

Nie litowaliśmy zatym dalszey pracy y znacznych nakładow dla sprowadzenia z cudzych kraioy ludzi umiętnych, y wszelkiego gatunku rzemieślnikow, owszem *cum sacrificio* należących Nam *ex jure monetandi* pożytkow, postaraliśmy się zafundować porządną do prędkiego opatrzenia kraiu nowymi pieniądźmi zdatną, y w niczym naylepszym w Europie nieustępującą mennicę, która gdy iuz w zupełnym znajduie się porządku, więc wszelka moneta w mennicach naszych bita, aby tym łatwieyszą w kraiu miała kurrencya, za zgodą wszęch Stanow, nayprzod dyspozycyę wszelkie oboyya Kommissyi Skarbowych, względem ustanowienia gatunkow nowey monety, tudzież wagi, proby, y porównania ich kursu przeciw czerwonym złotym Holenderskim, iako też redukcye monet zagranicznych *in toto* approbujemy; oraz to *pro lege positiva* mieć chcemy: aby w mennicach naszych z grzywny Kolońskiej feynu po ośmdziesiąt bito czterogroszowek, ktorym to czterogroszowkom odtąd imię złotego naznaczymy. A takich złotych szesnaście y trzy grosze srebrne na czerwony złoty, ośm złotych na talar bity, cztery grosze srebrne na złoty, a groszy nowych miedzianych trzydzieści takoz na złoty rachować się ma. Żadne insze gatunki monet w mennicach naszych bite być nie mają, iako tylko czerwone złota podług proby y wagi

Prowincyi Holenderskiej. W srebrney zaś monecie talary bite proby trzynastej y sześć granow, sztuk dziesięć z grzywny feynu. Połtalarki proby takoz trzynastej y sześć granow, sztuk dwadzieścia z grzywny feynu. Czwiartki, to iest dwozłotowki proby dziesiątej, sztuk czterdzieści z grzywny feynu. Złotowki proby osmej granow dwanaście, sztuk ośmdziesiąt z grzywny feynu. Pułzłotowki proby siodmiej, sztuk sto sześćdziesiąt z grzywny feynu. Grosze srebrne proby piątej granow szesnaście, sztuk trzysta dwadzieścia z grzywny feynu. W monecie miedzianej trzygroszowki, groszowki, pułgroszowki, szelągi po złotych cztery z funta miedzi, wagi takoz Kolońskiej.

Ktora to nowa moneta, aby podług wyżej opisaneuy ustawy po całej Koronie Polskiej y w Wielkim Xięstwie Litewskim *cum annezis Provincis* od każdego brana była, pod rygorem kary na nieposłusznych prawu ściągającej się, nakazujemy.

Osobliwie zaś I. Wielmożnemu Xciu IMci Kurlandzkiemu zalecamy, a miastom naszym Pruskim *sub rigoroza animadversione* w Sądach naszych Zadwornych przykazujemy: aby żadney monety nie bili, ktoraby nie była *in pondere, grano, specie et valore* z monetą naszą nową *per omnia conformis*, y kurs teraz ustanowiony we wszystkim zachowywali.

A że Kommissye Skarbowe oboyya narodow przy redukcji zagranicznych monet, tyńfow y szostakow Polskich, iako prawem autoryzowanych, dotknąć nie mogły; więc wzięwszy w uwagę, iż y ta moneta waloru wnętrznego nie ma, a zatym rowney z nową monetą kurrencyi mieć nie powinna, przeto tyńfy stare Polskie do groszy nowych miedzianych dwudziestu siedmiu, a szostaki do groszy dziesiąciu redukujemy. O czym Kommissye Skarbowe oboyya narodow zaraz z Warszawy przez uniwersały swoje *publicum* obwieścić mają, oraz tymże Kommissyom Skarbowym moc zupełną dajemy: aby wszystkie monet zagranicznych gatunki, *post primam Septembris anno 1767mo* ieden po drugim, podług potrzeby, y rekwizycyi Kommissyi naszey Mennicznej, kassowali, pułrokiem przed terminem kassaty przez uniwersały swoje *publicum* obwieściwszy.

Nadto tymże Kommissyom Skarbowym oboyya narodow zalecamy: aby odtąd wszystkie publiczne dochody, tak w redukowanych monet gatunkach, iako y w nowey monecie, złoty nowy, to iest cztery grosze srebrne za dawny złoty rachując odbierały, y zarowno wszystkie pensye, zapłatę woysku, y inne wydatki w podobnym rachunku wypłacały.

Żeby zaś na potrzebnych do bicia nowey monety materyałach w mennicy naszey nie zbywało, y żeby tym przędzey moneta w całym kraiu *uniformis* stała się, tudzież aby nowa moneta przędzey po całym kraiu rozeyść się mogła, obie Kommissye Rzeczypospolitey skarbu Koronnego y Wielkiego Xięstwa Litewsk., do-

452

chody wszelkie publiczne tak w redukowanych monetach, iako y talarach lub czerwonych złotych Holenderskich y nowej monecie odbierać, redukowane monety dla topienia do mennicy naszej odsyłać, złota teyże mennicy na skupienie materyałów podług potrzeby dodawać maia, a mennica nasza za złoto, według wyżey opisanego kursu, tudzież y za topione srebro, podług proby, wagi, y taxy mennicy przez Kommissye Skarbowe approbowaney, płacić nową monetą powinna będzie.

A gdy według terażniejszego porownania monet *in valore intrinseco*, czerwony złoty, który podług konstytucyi *anni 1717* szedł dotąd w złotych Polskich ośmnastu, teraz iest niżony do złotych Polskich szesnastu y groszy dwudziestu dwóch y puł; przeto zachowuiąc całość kontraktow y wszelkich transakcyi, według konstytucyi *anni 1726* monetę w kontraktach wyrażoną, a walor w Krolestwie idący ostrzegający, deklaruiemy: iż debitorowie opłacając summy tak duchowne iako y świeckie, nawet y od kupcow na skrypta lub wexle zaciągnięte, chociażby w opisie tylko *numerica species* czerwonych złotych była wyrażona, też summy monetą w kontrakcie opisaną, a walorem teraz ustanowionym to iest: dopłacając do każdego czerwonego złotego po pięć groszy srebrnych, a za dawny złoty każdy monetą pożyczony, terażniejszy złoty, to iest cztery grosze srebrne oddając, wypłacać powinni będą; wyiawszy summy *in specie* złotem assekurowane między kupcami z handlu lub kredytu wynikające, lub kupcom za towary należące, które *ad proportionem* złota, nie monety, rachowane były.

Summy *in terminis satisfactorijs ex mente decretorum et transactionum*, y wszelkich obligow *juste et legaliter* w Grodach reponowane, pieczęciami Grodzkimi zapieczętowane, *praeuia juratoria comprobatione*, iako z pod pieczęci nieytwane, y niefruktyfikowały, aby przez tych, komu należą, podniesione były, *praesenti lege* waruiemy.

A że moneta zagraniczna y dawna kraiowa iest już *ad valorem intrinsecum* redukowana; przeto zagraniczna dopoki w czasie przez Kommissyą Skarbową skassowana nie będzie, a kraiowa do dalszey dyspozycyi Rzeczypospolitey zostawiona, według redukcyi swoich z tąż łatwością iak nowa brane byź maia.

Przedłużenie Seymu.

Gdy ważność y liczba interessow publicznych tak Nam czas wycieńczyły; iż na schyłku seymowania znajdujemy się w nieuchronney potrzebie tegoż czasu przyczynienia, abyśmy tak skarbowe materye zupełnie dokończyć, iako w wojskowych iurydycznych y innych choć co potrzebniejszego ustanowić mogli; przeto za zgodą wszech Stanow Seym terażniejszy do dnia 29 *Novembris inclusive* w roku terażniejszym 1766 przypadającego przedłużamy.

Ubezpieczenie wolnego głosu.

Zrzenica wolności, y tyła umocniony prawami głos wolny, żeby żadną słow obojętnością w iakimkolwiek przepisie prawa nie słabiał, waruiemy.

Obiaśniając zaś pozwolenie ostatnią 1764 konstytucyą podania Kommissyi Ekonomiczney, ku pożytkowi Rzeczypospolitey projektow, z iakichkolwiek ściągających się okoliczności, mieć chcemy, żeby te tylko same *forma judiciaria* konkludowane były, które ani nowych wynalezienia podatkow, ani już od Stanow Rzeczyposp. przyjętych pomnożenia y powiększenia w sobie nie zawierają; bo te tak, iako powiększenia woyska, stanowienia traktatow, wypowiedzenia woyny, y inne *materiam Status* w sobie zamykające, iako każdego obywatela spokojność, y własność interessuią, tak na wolnych Seymach, za wolnym tylko prawo kontradykcyi mającego Senatora, Ministra, lub Posła głosem, konkludowane y przyjęte byź maia.

Wyznaczenie Kommissarzow skarbu Koronnego.

Stosując się do prawa Seymu *Convocationis anni 1764* o obieraniu na Seymach większością głosow Kommissarzow skarbu Koronnego uchwalonego, tąż większością obranych skarbu Koronnego Kommissarzow, to iest: Wielmożnych y Urodzonych Ignacego Twardowskiego Kaliskiego, Andrzeia Moszczeńskiego Inowrocławskiego Woiewodow, Bazylego Walickiego Kasztelana Sochaczewskiego, Augusta Sulkowskiego Pisarza Wielkiego Koronnego, Mikołaja Iunoszę Piaskowskiego Podkomorzego Krzemienieckiego, Fryderyka Moszyńskiego Nowokorczyńskiego Starostę, Kaietana Hryniewieckiego Chorążego Czerwonogrodzkiego, Woyciecha Chażyńskiego Woyskiego Ziemi Rożańskiej, to Seymem *Convocationis*, to *post obitum et resignationem* reskryptami naszymi w teyże kommissyi umieszczonych, władzą kommissyi kontynuujących potwierdzamy; a zaś kompletując *numerum lege praefixum* do wyż rzeczonych, Wielmożnego Iana Borchy Woiewodę Inflatskiego, Urodzonych Tomasza Dłuskiego Podkomorzego Lubelskiego, Kaspra Rogalińskiego Starostę Nakielskiego, Waleryana Piwnickiego Miecznika Ziem Pruskich, Andrzeia Święcickiego Sędziego Ziemskiego Radomskiego, Stanisława Karwowskiego Podstolego Ziemi Bielskiej, Iozefa Potockiego Starostę Leżańskiego. Piotra Ożarowskiego Generała-Maiora woysk Koronnych przydaiemy. Ktorzy nowo wyznaczeni przysięgę rotą w konstytucyi Seymu *Convocationis* przepisaną przed Ziemstwem, lub *in absentia* przed Grodem Warszawskim wykonawszy, władzę swoią z potwierdzeniem Kommissarzami dnia dziewiątego miesiąca Grudnia roku niniejszego zacząć, y wszelkie obowiązki zlecenia praw tak co do rządu, iako y sądu w prawie wypisanych, całomiesięcznych kadencyach wykonywać, aż do czasu reassumować mianey przez Kommissarzow na

454

przyszłym ordynarynym Seymie obranych iurydykcyi, wypełniać będą. A zasiadanie *juza stalla* urzędow obserwowane byź ma.

Sposob obierania Kommissarzow tak Skarbowych, iako y wojskowych, tudzież Assessorow do Sądow Zadwornych obojga narodow.

Ponieważ na Seymie Konwokacynym *anni 1764* zkonfederowane Stany determinowawszy obieranie, lub potwierdzenie Kommissarzow większością głosow na każdym Seymie ordynarynym, czasu y sposobu takowego obierania dostatecznie nie opisały; więc aby te okoliczności iakiego w czas przyszły nie przynosiły zatrudnienia, sposob obierania Kommissarzow *ex utroque Ordine* do Kommissyi Skarbowey, iako y wojskowych obojga narodow, za powszechną Stanow zgodą postanawiamy takowy.

A nayprzod, do każdej z wspomnianych Kommissyi My Krol y Następcy nasi Krolowie Polscy nominować będziemy czworo tyle kandydatow *ex Senatorio et equestri Ordine*, ile osob kommissyą każdą według prawa składać powinno, y tych od Nas nominowanych kandydatow drukowany register Wielmożnym Senatorom przez Sekretarzow Narodowych, a Urodzonym Posłom przez Sekretarza Seymowego dniem przed Elekcyą rozdać rozkażemy. Nazajutrz zaś każdy Senator y Poseł ma mieć przygotowane kartki cztery, a na każdej z tych kartek wybrawszy z pomiędzy kandydatow przez Nas nominowanych, ma zapisać żądane od siebie *ex utroque Ordine* osoby do każdej z osobna kommissyi w liczbie prawem ustanowionej, y takowe kartki *ex turno* Senator Sekretarzowi Wielkiemu, a Poseł Sekretarzowi Seymowemu oddawać będzie. A zatym *praeuia* przez Marszałka Koła rycerskiego y Deputatow do konstytucyi wyznaczonych *scrutinio* kartek, Elekcyja Kommissarzow większością głosow po sobie mających deklarowana, y w konstytucyą wpisana byź ma. Czas zaś takowey Elekcyi między kończącemi się materyami ekonomicznymi a początkiem interessow wojskowych na zawsze naznaczymy. A po zakończonych wojskowych y sprawiedliwości materyach, Assessorowie do Sądow naszych Zadwornych tak Koronney iako y Litewskiej Assessoryi porządkiem, y sposobem wyżey opisanym obierani byź maia.

MATERIE WOJSKOWE.

Polepszenie płacy woysku Koronnemu.

Ponieważ płaca na konie y porcy konstytucyą roku 1717 woysku Koronnemu Polskiego y cudzoziemskiego zaciągu wyznaczona nie iest dostarczającą do sustentacyi y utrzymania iego, ile gdy *pretia rerum* temi czasy znacznie podniesione zostały, a chcą toż woysko mieć w aktualnym komplecie, należytym porządku, y w gotowym zawsze do usługi publiczney stanie, oraz dla oddalenia wszelkiej w marszach, obozach, y na konsystencyach obywatelom uciążli-

wości; przeto płacę temuż woysku, to iest: w Polskim autoramencie ussarzowi do zł. Polsk. lub czterogroszowek sześćset; pancernemu do zł. Pol. czyli czterogroszowek pięćset; letkiemu do złotych Polskich czyli czterogroszowek czterechset na konia. W cudzoziemskim zaś autoramencie porcy konne do złot. Polskich lub czterogroszowek czterechset pięćdziesiąt. Pieszce do złot. czyli czterogroszowek dwóchset sześćdziesiąt dwóch y groszy piętnastu, podwyższamy, y procz tego gwardyom naszym konney y pieszey Koronnym (przez wzgląd większey tutaj drogości, y ustawicznej przy boku naszym Krolewskim usługi, ile ieszcze w kazernach zostaiącym) culagi czyli dodatku, to iest: dla regimentu gwardyi naszej konney Koronney złotych Polskich lub czterogroszowek dwakroć piętnaście tysięcy dwieście pięćdziesiąt, dla regimentu gwardyi naszej pieszey Koronney zł. Polsk. czyli czterogroszowek sto tysięcy naznaczymy; tudzież tym końcem postanawiamy: aby do podatkow czyli płacy dla woyska Koronnego konstytucyą roku 1717 ułożonych, y dotąd wybieranych skarb Koronny sumę dwa miliony dwakroć siedm tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych lub czterogroszowek, to iest: chorągwiom ussarskim sto pięćdziesiąt dwa tysiące, chorągwiom pancernym pięćkroć dwanaście tysięcy, chorągwiom letkim sto dwadzieścia ośm tysięcy zł. Pol. lub czterogroszowek, na dragonią regimentowi gwardyi naszej konney Koronney trzykroć sześćdziesiąt pięć tysięcy dwieście pięćdziesiąt, regimentowi Krolewcy Ieymosci pod szeffostwem Urodzonego Mniszecha Starosty Sanockiego siedmdziesiąt pięć tysięcy złotych Polskich czyli czterogroszowek, regimentowi Krolewicy Imci pod szeffostwem Urodzonego Skorzewskiego Generała-Lieutenanta w woysku naszym siedmdziesiąt pięć tysięcy zł. Polskich czyli czterogroszowek, regimentowi buławy W. Koron. siedmdziesiąt pięć tysięcy, regim. buł. Poln. Kor. regimentowi Ur. Wielopolskiego Koniuszego Koron. siedmdziesiąt pięć tysięcy, regimentowi Urodzonego Potockiego Podczaszego Litewskiego siedmdziesiąt pięć tysięcy złotych Polskich czyli czterogroszowek, na infanteryą zaś, regimentowi gwardyi naszej pieszey Koronney dwakroć ośmdziesiąt siedm tysięcy pięćset, regimentowi Krolewcy Ieymosci pod szeffostwem Urodzonego Goltza Generała-Lieutenanta w woysku naszym sześćdziesiąt dwa tysiące pięćset, regimentowi Krolewicy Imci pod szeffostwem Urodzonego Goltza Generała Maiora w woysku naszym sześćdziesiąt dwa tysiące pięćset, regimentowi buławy Wielkiej Koronney pięćdziesiąt sześć tysięcy dwieście pięćdziesiąt, regimentowi buławy Polney Koronney pięćdziesiąt trzy tysiące sto dwadzieścia pięć, regimentowi artyleryi Koronney pięćdziesiąt trzy tysiące sto dwadzieścia pięć, trzem chorągwiom Węgierskim pieszym dwadzieścia pięć tysięcy złotych Polskich lub czterogroszowek, corocznie zacząwszy od pierwszego Marca w roku da

456

457

Bog przyszłym 1767 dwoma ratami Marcową y Septembrową temuż woysku Koronnemu wypłacał.

Kommissy zaś Woyskowej Koronney zlecały, y daliśmy moc y władzę: aby podług takowej polepszoney płacy porządny uformowała regulament, artykuły wojskowe niedosyć dotąd objaśnione, ułożyła, y cokolwiek do należytego w woysku ściągac się będzie rozrządzenia, ustanowiła, oraz to wszystko niezwłocznie do ekucyi przyprowadziła, a co w wyrażonych okolicznościach Kommissya Woyskowa Koronna ułoży, y do skutku przywiedzie, *robur et validitatem* mieć ma *suam*, aż do approbacyi naszej na przyszłym Seymie ordynaryjnym w roku 1768.

Zważając oraz szczupłość płacy dla korpusu artylleryi Koronney, y mając w uwadze istotną potrzebę utrzymania ceyhauzu, osobliwie w Warszawie y Kamieńcu Podolskim, sumnę zł. Polskich sto szesnaście tysięcy sześćset osmdziesiąt siedm y grosz ieden, na konserwacyę korpusu artylleryi z skarbu Koronnego dotąd wypłacaną do trzechkroć sto tysięcy podwyższamy, y aby do dawney wyżey wyrażoney summy skarb Koronny sto osmdziesiąt trzy tysiące trzysta dwanaście złotych Polskich czyli czterogroszowek y groszy dwadzieścia dziewięć corocznie temuż korpusowi artylleryi Koronney zwykłym sposobem wypłacał, mieć chcemy; a co dotąd od regimentow do artylleryi Koronney ubywało, tymże regimentom przywracamy. Z tey zaś wyznaczoney trzechkroć sto tysięcy summy za dyspozycyę Kommissy Woyskowej Koronney rozporządzoney, Generał artylleryi Koronney *ad tenorem* konstytucyi Seymu *Coronationis* 1764 przed tąż Kommissyą woyskową rachować się ma.

Gdy regiment łanowy na Seymie 1626 z łanow Krolewskich ustanowiony dotąd na 505 y poł porcyi po zł. 200 na każdą likwidował się, a do usługi publiczney równie iest zażywanym, postanawiamy: aby też porcy *ad normam* innych infanteryi regimentow polepszone, złotych Polskich lub czterogroszowek sto trzydzieści dwa tysiące sześćset dziewięćdziesiąt trzy y groszy dwadzieścia dwa y puł wynoszące, skarb Koronny temuż regimentowi łanowemu dwoma ratami corocznie wypłacał, a proweniencye z łanow na ten regiment destynowane, na skarb Koronny przez Starostow lub dzierżawców z własney *possessy*, bez wymagania więcey nad należytość od *possessorow* łanow, *sub poenis et responsione* w Kommissy skarbu Koronnego, wraz z kwartą komportowane y odbierane byđz maia.

458 A że Generałowie Inspektorowie bez żadney wyznaczoney będąc pensy porcy od regimentow odciągane na siebie mieli; przeto też porcy regimentom przywracając, osobną teraz pensyą na rok Generałowi Inspektorowi od kawaleryi (ile odciągane corocznie porcy wynosiły) dwadzieścia sześć tysięcy czterysta zł. Polskich

czyli czterogroszowek, Generałowi Inspektorowi od infanteryi dwadzieścia osm tysięcy złotych Polskich czyli czterogroszowek z skarbu Koronnego postanawiamy. Warując przytym, aby Generałowie Inspektorowie nie dożywoćniemi (*salvis modernis possessoribus*) lecz przez Nas Krola do czasu tylko naznaczani byli, a po expedyowanych za ordynansami Kommissy Woyskowej Koronney regimentow rewizyach, attestacya teyż Kommissy z podpisem czterech z gory Kommissarzow do odebrania wyznaczoney z skarbu Koronnego pensy służyć im ma.

Maiąc wzgląd oraz na Officyerow, y kompanię Polskiego zaciągu w woysku Koronnym zasłużonych, których podeszłość wieku, lub przypadkowa w służbie okoliczność niesposobnemi czyni do usługi publiczney, y ktorzy tylko przed polepszoną płacą w służbie zostawali, na sustentacyę tych sto pięćdziesiąt tysięcy złotych Polskich czyli czterogroszowek z skarbu Koronnego co rok, naznaczamy, y aby te do Kommissy Woyskowej Koronney wypłacane były, ustanawiamy. Takowych zaś Officyerow y kompanię inwalidow Rotmistrze chorągwi, a Szefowie regimentow Kommissy Woyskowej Koronney prezentować maia, a Kommissya o niesposobności ich do służby, iezeli w rzeczy samey znayduie się, decydować będzie. Tym sposobom wyrażoną sumnę Kommissya Woyskowa Koronna do miary zasług, *et pro exigentia* rozporządzi, y z niey na każdym Seymie sprawować się Rzeczypospolitey powinna będzie.

Lubo konstytucya Seymu *Convocationis* 1764 roku iurydykyą terażniejszych Kommissarzow Woyskowych Koronnych od Seymu do Seymu oznacza; że iednak zaczęcia dnia y kończenia się teyż dokładnie nie wymierza, y przez czas Seymu woysko znaydowałoby się bez kommendy, przeto iako ninieysi Kommissarze woyskowi Koronni, *ex mente* konstytucyi Seymu *Coronationis* 1764 a., iurydykyą swoią *die prima Martii* zaczęli, tak aby y przyszli Kommissarze dnia pierwszego Marca w roku przyszłym 1767, z konsyderacyi zwykle zaczynających się *in Martio* rat, władzę swoią zaczynali, y o tymże dniu w roku 1769 kończyli, mieć chcemy y postanawiamy; a takowy zaczynania się y kończenia termin dalszym Kommissarzom Woyskowym na zawsze naznaczamy.

459 Kiedy zaś pogłowne z dobr ziemskich y duchownych dotąd na woysko Koronne oboya zaciągów wypłacane podług ustawy Seymu niniejszego tylko do raty Septembrowey a. 1768 *inclusive* ma byđz wybierane, a na to miejsce podatek czopowego y szelężnego z dobr ziemskich, Krolewskich, y duchownych uchwalony do skarbu Rzeczypospolitey importowany będzie; przeto mieć chcemy, aby za ustaniem płacenia pogłownego, w terminie wyż namienionym *possessorowie* dobr naszyc Krolewskich hibernę od poddanych wybrawszy, tam gdzie kwarty odwożą, z ratą Septembrową do skarbu Koronnego odwozili, a to *sub reponsione* w Sądach

Kommissy teyż skarbu. Woysku zaś Koronnemu oboya zaciągów tak dawną płacę *in summa* pięciu milionow dwakroć dwudziestu y pięciu tysięcy siedmset osmdziesiąt y siedmiu złotych grosza iednego Polskich, iako też wyżey nieinkludując culagi trzykroć piętnaście tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych wynoszący dla regimentow gwardyi naznaczoney, na samo polepszenie płacy *in quantitate* dwóch milionow sześćkroć dwudziestu sześciu tysięcy pięćset pięćdziesiąt sześć złotych groszy dwudziestu iednego y puł teraz postanowioną, podług wyż wyrażoney oznaczenia dwoma ratami *in Martio et Septembri*, począwszy od raty Marcowey anni 1769 *inclusive*, punktualnie y niezawodnie wypłacał, zalecając temuż Skarbowi: aby takowe dla woyska wypłacanie przed innemi prawem sobie zleconemi wydatkami pierwszą zawsze miało ekucyą.

Gdy zatym hiberna zwykle na woysko wybierana w czasie wyż namienionym do skarbu Koronnego odbierana będzie: przeto postanawiamy; aby tenże skarb Koronny, oprócz wyżey wspomnionych summ, pensye tak na buławy Wielką y Polną, iako też dla Pisarza Polnego Koronnego, tudzież largicyą woyskową dawnicy z hiberny wybierane, corocznie w czasie zwykłym punktualnie wypłacał.

W rocie przysięgi Kommissarzom Woyskowym przepisanej, że się nie znayduie obowiązek sekretu w materyach woyskowych potrzebnego; przeto do teyż na potym *noxum* przysięgi *super secretum stubas* przyłączamy.

Ordynacyą od Kommissy Woyskowej podaną, mocą terażniejszego Seymu approbujemy y onęż dla powszechney wiadomości w konstytucyą Seymu niniejszego wpisaną mieć chcemy.

Ordynacya Kommissy Rzeczypospolitey woyska Koronnego.

460 Ordynacya Kommissy Rzeczypospolitey woyska Koronnego pod prezydencyą I. O. Xięcia IMci Augusta Alexandra Czartoryskiego Woiwody Generała Ziem Ruskich, Stanow zkonfederowanych Rzpłtey Generalnego Marszałka, dnia pierwszego Marca tysiąc siedmset sześćdziesiątego piątego roku w Warszawie z opisu prawa zaczętey, w przeciagu teyż Kommissy ułożona y podpisana.

Kommissya Rzeczypospolitey woyska Koronnego ustanawiając porządek, w reasumowanej podług prawa iurydykyi swoiey, y pragnąc aby tenże w sprawach y rezolucyach Sądowi niniejszey Kommissy przynależących wszystkim był dostatecznie wiadony; takową czyni ordynacyą: a nayprzod aby wielość regestrow Sądu nie zatrudniała; cztery tylko ustanawia. Pierwszy ordynaryjny bez aresztu dla spraw woyskowych *ex cruda citatione* do Sądu przychodzących. Drugi *remissarum* dla spraw, ktoreby od Sędziow partyi woyskowych do Sądu Kommissy przez appellacye y prosekucye przychodziły, tudzież *per remissionem* od iakieykolwiek iuryz-

dykyi odesłane były. Trzeci *directi mandati*, w ktorym wpisy o urażoną powagę Kommissarza lub wiolencye na osobie tegoż, oraz Officyalistow Kommissy na mieyscu Sądowey Iurydykyi wyznaczonym popelnione, z roku y propozycyi, lub przypozwow czynione byđz maia. Czwarty *poenaliu* do samych grzywien y otrzymania dekretow *executionis* ustanawia się. Żeby zaś długie spraw oczekiwanie exwisceracyi stronom nie przynosiło, registr ordynaryjny dla spraw *ex cruda citatione* zaczynac się a *prima Martij*, a sądzić się będzie *ad ultimam ejusdem*, a zaś registr *remissarum a die prima Aprilis* także do ostatniego dnia tegoż miesiaca, y tak *consequenter* alternata tych obydwow regestrow miesiacami iść ma. Registr zaś *directi mandati* każdego dnia y czasu, skoroby sprawa z innego registru nie zastąpiła, *pro exigentia* sprawiedliwosci brany byđz może. A regestrowi *poenaliu* każdy dzień Sobotni wyznacza się. Wpisy *per non sunt* nad wolą strony spychane byđz nie maia, ani sprawy zaczętey przed skończeniem inna przerywać nie powinna, sprawy tylko z wpisem zgadzające się, nie dopuszczając żadney konnexyi, wprowadzane byđz maia. W te zaś regestra wpisy rekwirującym bez najmniejszey solucyi własną ręką Urodzony Regent Kommissy Woyskowej z wyrażeniem imion, nazwisk y urzędu aktora y pozwanego wpisywać będzie, a wokandę spraw do sądenia przypadających dla powszechnego stron uwiadomienia na drzwiach Izby Sądowey przybiac każe.

461 Registr, z ktorego sprawy sądzić się będą, Prezydujący na Kommissy trzymać y weń decyzye y kondemnaty zapisywać będzie, a zaś ieden z WW. y UU. Kommissarzow w sentencyonarz *pluralitatis* sentencye w sprawach, tudzież rezolucyie w zachodzących interessach woyskowych, bez wszelkicy za to nadgrody kontentuiąc się pensyą Kommissarską, kontentować ma, ktore decyzye y rezolucyie, gdy się na nie wszyscy zgodzą, wszyscy przytomni Kommissarze podpisać maia. Gdyby zaś różność zdania nastąpić miała tedy moc decyzyi *circa pluralitatem* zostanie, *sentientibus* zaś *contra pluralitatem* wolno będzie przy każdej sprawie pod decydującą *pluralitatis* sentencyą *per pluralitatem* podpisaną, swoje zdanie w sentencyonarzu wpiąć y podpisać.

Protokoł, w ktory dekreta y rezolucyie woyskowe wpisywane będą Urodzony Pisarz Kommissy Woyskowej trzymać ma, y w nim każdego dnia w Sądzie zasiadających Kommissarzow zapisywać. Protokoł zaś dyspozycyi woyskowych przy Urodzonym Regencie Kommissy Woyskowej zostawać powinien, w ktorym wszelkie ordynanse, y dyspozycyie od Kommissy wyszłe *de tenore* wpisywać tenże Urodzony Regent obligowany iest, do ktorego *extradita* pieczęć y korekta należeć ma.

Decyzye Sądu y wyroki porządnie rodowitym językiem wpisywane, y rekwirującym z pieczęcią przez Urodzonych Pisarza y Regenta bez

najmniejszy rekompensy (iako niżej naznaczonemi pensjami kontentowanymi) *sub animadversione iudicii* być mają wydawane.

Dekrety i rezolucye Kommissyi w protokole Prezydującego wraz z zasiadającymi *protunc* Kommissarzami, podpisywać będzie, zaś ekstrakty onychże z podpisem Prezydującego wychodzić powinny.

Pieczęć przy aktach Kommissyi Woyskowej bydz ma większa do expedyccyi większych y iurydycznych, mniejsza do poczty tylko interesow woyskowych tyżącey się.

Potrzebne y nieodbite expensa Kommissyi Woyskowej tak na pensye ustanowionym offycyalistom, iako inne potrzeby z largycyi, według opisu prawa opatruiąc, tak się ustanawia. Urodzonemu Władysławowi Duninowi Mieczysławskiemu Pisarzowi Kommissyi Woyskowej złotych Polskich albo czterogroszowek srebrnych dwanaście tysięcy, y na expensa Kancellaryi złotych Polskich albo czterogroszowek srebrnych dwa tysiące corocznie. Urodzonemu Piotrowi Nowickiemu Regentowi złotych Polskich czyli czterogroszowek srebrnych sześć tysięcy na rok. Urodzonemu Ianowi Krystyanowi Gröhlz Generałowi Audytorowi złotych Polskich albo czterogroszowek srebrnych trzy tysiące. Urodzonemu Ignacemu Łempickiemu Generałowi Adiantantowi złotych Polskich albo czterogroszowek srebrnych trzy tysiące. Instygatorowi złot. Polskich albo czterogroszowek srebr. dwa tysiące. Woźnemu pierwszemu złot. Polskich albo czterogroszowek srebrnych pięćset. Woźnemu drugiemu złotych Polskich albo czterogroszowek czterysta wszystkim kwartałami corocznie zapłacono będzie.

462 W sprawach wszelkich *facti*, choćby y pod bokiem Kommissyi naszej wynikłych, do słuchania inkwizycyi poblizsze Urzędy Ziemskie, lub Grodzkie naznaczane będą.

Ordynanse, listy, y inne woyskowe dyspozycye *per pluralitatem* ustanowione, przez samego Prezydującego w Izbie Sądowej podpisywane będą.

Palestry mecenasow aby nie większa liczba była, iak szesnaście, mieć chcemy. Z tych ieżeliby ktorzy *in alio subsellio* przysięgli nie byli, przed odzywaniem się do sprawy w Sądach Kommissyi Woyskowej przysięgę wykonać powinni będą. Ciz dependencji swoich registr podadzą, ktorzych to mecenasow w liczbie szesnastu *de nomine et cognomine* registr przez Prezydującego podpisany *ad archivum* Kancellaryi oddany być powinien.

Ponieważ żadne grzywny ani luty *pro re* Sądu nie będą przysądzone; przeto registru *poenaliu* postanowienie tylko co do dochodzenia grzywien przez Sąd niniejszy stronie od strony przysądzonych ściagać się ma.

August Xiążę Czartoryski W. G. Z. R. Kommissarz z Senatu. I. A. Podoski Woiewoda Płocki, Kommissarz z Senatu. I. R. Zbiłewski Kasztelan Kaliski, Kommissarz z Senatu. A. z Morska Morski Kasztelan Lwowski, Kommiss. z Senatu. K. X. Poniatowski P. K. Kommissarz z Stanu rycerskiego. H. Wielopolski K. W. K.

Kommissarz z Stanu rycerskiego. Brauicki Ł. W. K. Kommissarz z Stanu rycerskiego. M. Ronikier Cześnik W. X. Lit. Kom. z Stanu rycerskiego. Ssta Męciński Ssta Wieluń. Kommissarz z Stanu rycerskiego. Mączyski Chorąży Sieradzki, Kom. z Stanu rycerskiego. Szy. Dzierzbicki Chorąży Łęczycki, Kommissarz z Stanu rycerskiego. Fe. An. Łoś Ssta Wyszyński, Kommissarz Stanu rycerskiego.

Szkola rycerska.

Skłaniając się do dawnego a powszechnego Rzeczypospolitey żądania, y uprzedzając skutek obowiązku *pactis conventis* przez Nas Krola przyjętego, z oycowskiego starania o istotne dobro Krolestwa y sławę narodu, założywszy własnym kosztem naszym szkołę rycerską, dla edukacyi szlacheckiej młodzi, y sposobienia iey do zdalnych usług oyczyźnie, w radzie y boiu, lubo powrocenie skarbowi naszemu expensowaney do dnia pierwszego Septembra roku terażniejszego na tę młodź szlachecką summy sześciuście siedmiudziesiąt sześciu tysięcy czterechset trzydziestu dwóch złotych Polskich od skarbow Rzeczypospolitey byłoby spodziewane, lecz że zysk wdzięczności y ufności narodowej miło Nam Krolowi iest nad inne wszystkie przekładać zyski; przeto tak tę wyż wyrażoną sumę iako y drugą milion czterekroć pięćdziesiąt dziewięć tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt y jeden złotych Polskich, to na reparacyą fortecy Kamienieckiej, to na ludwisarnią tu w Warszawie wystawioną, to na dopełnienie szczupłej płacy regimentom gwardyi Koronney y Litewskiej, to na extraordinaryne zagrapicne potrzeby z skarbu naszego wyłożoną, chętnie Rzeczypospolitey daruimy. Że zaś nad przerzeczone dla dobra tej oyczyzny wydatki nasze summa corocznej procentu trzykroć sto tysięcy złotych Polskich przez zniesienie cla *in Regno* skarbowi naszemu upadła, na bonifikacyą ktorego decessu obydwu narody, iuż Nam dwakroć sto tysięcy corocznie ofiarowały, ktoreśmy na korpusu wystarczyć nie może; przeto do tych dwokroć aby summa czterekroć sto tysięcy złotych Polskich corocznie była dodawana ze skarbow oboyg narodow, za zgodą wszzech Stanow Rzeczypospolitey, postanawiamy w ten sposob: że ze skarbu Koronnego czterekroć sto tysięcy, a z Litewskiego dwakroć sto tysięcy złotych Polskich corocznie dwoma ratami Marcową y Septembrową; zaczynając pierwszą *a die prima Septembris anni currentis* za kwitem przytomnego pod ten czas korpusu kadetow Kommandanta, Kommissyie Skarbowe oboyg narodow punktualnie wypłacać mają. Ktorą wyznaczoną corocznie sumę, gdy oprócz Offycerow y wszelkich potrzebnych do edukacyi y posługi metrow y ludzi na dwieście kadetow szlachty wystarczającą być uznaiemy; przeto aby taż liczba w przerzeczonym korpusie zupełnie się znaydowała, tegoż lustracyą corocznie w Maiu przed Prezydującym na ow czas Kommissyi Woyskowej, a likwidacyą summy

iako na nic innego, lecz tylko dla korpusu kadetow, obrocona przez Kommissyą Woyskową czynione mieć chcemy. A My Krol iako wzięliśmy na siebie imię Szeffa tegoż korpusu kadetow, tak zostawiamy Nam samym rozporządzenie wszelkiego ćwiczenia *tam in militaribus quam in civilibus*, iak do nauk, tak y do obyczajow przez przystoyną młodzi szlacheckiej edukacyą.

Iako zaś tychże kadetow do tych czas w przerzeczonym dziedzicznym pałacu naszym Kazimierzowski zwanym, tym czasem umieściliśmy, tak y daley z wrodzoney Nam narodowej miłości bez żadney bonifikacyi mieć chcemy. Lecz że po zeyściu naszym z tego świata nie mieliby pewnego mieszkania; przeto na kupienie placu y wymurowanie na nim budynkow do takowej szkoly rycerskiej potrzebnych y honoru narodu zgodnych osob, summę trzechkroć sto tysięcy złotych Polskich corocznie także ze skarbu oboyg narodow, z Koronnego dwie części, z Wielkiego Xięstwa Litewskiego trzecią część do płacenia, zaczawszy *a die prima Septembris anni 1768* przez lat dziesięć po sobie idących, do rąk wyznaczonego od Nas Krola Prezydującego nad fabryką za powszechną Stanow Rzeczypospolitey zgodą naznaczamy, z ktorey summy wydatki na wspomnioną fabrykę czynione każdego roku przed Kommissyami Skarbowemi pokazywane, y dokumentami autentycznymi dowodzone być mają. Gdyby zaś do kończenia tej fabryki, y ulokowania w niej korpusu kadetow dożył Nam Krolowi nie przyszło, tedy successorowie nasi, a przerzeczony pałacu dziedzice nie mają mieć mocy ruszenia przerzeczonych kadetow z terażniejszej lokacyi, lecz tak z zaietych teraz przez kadetow budynkow, iako y całego pałacu summą trzech tysięcy czerwonych złotych na rok każdy kontentować się mają.

Ponieważ zaś Stany Rzeczypospolitey za fundowanie tak pożytecznego dla oyczyzny korpusu kadetow do późney potomności wdzięczną Nam rozciągając pamięć żądają, aby na wszelkich tegoż korpusu żołnierskich insygniach y ryszunkach litery imię nasze Krolewskie wyrażające czasy wiecznymi odmieniane nie były; przeto tę wdzięczności ofiarę wzajemną wdzięcznością przyjmuiemy, y aby w skutku na zawsze dopełniona była, mieć chcemy.

Dozwolenie prerogatyw Hetmanom terażniejszym oboyg narodow.

Obiaśniając konstytucye Seymow *Convocationis et Coronationis anni 1764* o Kommissyach Woyskowych, postanawiamy: aby ordynanse y wszelkie expedyccye woyskowe pod imieniem Hetmanow oboyg narodow, gdy na Kommissyach Woyskowych *respective*, to iest: Koronni w Koronie, Litewscy w W. Xięstwie Litewskim przeydować osobiście będą, z Kommissyi wychodziły.

Raporty dwoiste od Regimentarzow, tudzież

od Szeffow regimentow tak Kommissyom Woyskowym, iako y Hetmanom czynione y odsyłane być mają, oprócz regimentow leyb-gwardyi naszych konnych y pieszych.

Patenta na szarze w regimentach tak konnych iako y pieszych Hetmańskich począwszy od Kapitana z chorągwią, aż do Chorążego przez tychże Hetmanow każdego w swoich regimentach dawane być mają.

Warty z tychże regimentow *in assistantiam* tymże *in numero* ludzi czterdziestu ordynowane przez Kommissyie Woyskowe być mają. Co wszystko żyjącym teraz Wielmożnym Hetmanom oboyg narodow służyć tylko powinno.

Dla pewności zaś niezawodney pensyi Hetmanom, aby dwoma ratami Marcową y Septembrową, zaczawszy pierwszą ratę od dnia pierwszego Marca w roku przysłym 1767 Wielmożnym Hetmanom W. Xięstwa Litewskiego corocznie ze skarbu W. Xięstwa Litewskiego, *praevis quietationibus* punktualnie wypłacana była, a Wielmożnych Hetmanow Koronnych w czasie zniesienia pogłownego, żeby ze skarbu Koronnego podobnie dochodziły pensye, nakazuiemy.

Garnizon w Starostwie Spizkim.

Ponieważ Kommissya Skarbu Koronnego zapatrzyszy się na konstytucye *annorum 1587, 1609, 1670, 1674, 1688* sprawę o garnizon w Starostwie Spizkim do Stanow Rzeczypospolitey odesłała; przeto reassumuiąc pomienione konstytucye, mieć chcemy: aby w Starostwie naszym Spizkim pogranicznym garnizon z stu dwudziestu ludzi składający się ze skarbu Koronnego, podług obmowy pomienionych konstytucyi, był utrzymywany y płacony. Lustracya zaś tegoż garnizonu y rozporządzenie do Kommissyi Woyskowej Koronney na zawsze należeć powinny.

Wyznaczenie osob na Kommissarzow Woyskowych Koronnych.

Przychylając się do konstytucyi Seymu *Convocationis anni 1764* większością głosow tak dawniey w teyże Kommissyi, to Seymem *Convocationis*, to *post obitum et resignationes* reskryptami naszymi umieszczonych potwierdzając, iako y *noviter* obranych, to iest: z Senatu Wielmożnych: Xiążęcia IMci Augusta Alexandra Czartoryskiego Woiewodę Generała Ziem Ruskich, Iozefa Podoskiego Wwdę Płoc. Kazimierza Granowskiego Woiewodę Rawskiego Leona Morszynskiego Kasztelana Lubelsk.; z Stanu rycerskiego Urodzonych: Xiążęcia Kazimierza Poniatowskiego Podkomorzego Koronnego, Hieronima Wielopolskiego Koniuszego Koronnego, Franciszka Branickiego Łowczego Koronnego, Michała Ronikiera Cześnika Litewskiego, Antoniego Ponińskiego Kuchmistrza Koronnego, Iozefa Bąkowskiego Podkomorzego Ziemi Chełmskiej, Iana Czapskiego Podkomorzego Chełmskiego, Antoniego Dobieckiego Chorążego Che-

cińskiego, Wincentego Modlińskiego Chorążego Brzeskiego Kuiawskiego, Iozefa Stępkowskiego Kasztelanica Zarnowskiego, Porucznika znaku pancernego, Antoniego Kickiego Pułkownika Artylleryi Koronnej, Malczewskiego Pułkownika regimentu Buławy Wielkiej Koronnej, za Kommissarzow wojska Koronnego deklarujemy (z nakazaniem nowo w tęj Kommissyą wstępującym wypełnienia przysięgi w czasie reassumpeyi swojej *ex mente legis* iurydykcyi rotą w konstytucyi Seymu *Convocationis* wypisaną) a tymże tak potwierdzonym, iako y nowo obranym Kommissarzom wszystkich obowiązkow mocą praw na tęj Kommissyą wlnych wypełnianie zalecamy, z wypełnieniem nakazanego *lege praesenti super secretum stubae* iuramentu.

MATERIE IURYDYCZNE.

Przyspieszenie sprawiedliwości w Sądach naszych Zadwornych, y przywrocenie iurydykcyi Referendarzom.

Lubo w czasie *Convocationis* roku 1764 żądze od Stanow zkonfederowanych w ułożeniu ordynacyi Sądow naszych Zadwornych wypełniliśmy, y sprawy, które do samych WW. Pieczętarzow należą rozszędzenia, od tych, które *pluralitate votorum* determinowane być mają, rozłączyliśmy; gdy iednak dla niebytności y nieprzytomności lub opóźnienia w przybywaniu na Sądy WW. y UU. Assessorow czas nadaremnie z krzywdą innych rejestrow często ubiega, y pacycenci nie mają ponoszą zawod; dla czego dogadzając słusznosci, dajemy moc WW. Pieczętarzow sprawy wszelakie bez kompletu Assessorow, *tam ex Senatorio* iako y *equestri Ordine* od Stanow Rzeczypospolitey wyznaczyć mianych, gdyby przytomnemi być nie mieli, ordynacyą przepisanego decydowania y sądenia. A iezeliby samże Pieczętarz miał sprawę, więc miejsce iego Senator lub Sekretarz, albo Referendarz, lub Pisarz Koronni zasiadać y rozszędzać sprawę powinni będą.

Sprawy gromadzkie, to jest poddanych wsi naszych Krolewskich z Starostami, dzierżawcami uprzywilejowanymi, przedtym do Referendaryi należące, pomienioną ordynacyą pod iedną Assessorą iurydykcyą lubo złączyliśmy, gdy iednak takowe złączenie dla pomienionych poddanych przyspieszenia nie sprawiaie; przeto wspomnioney ordynacyi rozszędzenie polepszając: przerzeczone poddanych sprawy w Koronie iurydykcyi Wielebnego y UU. Referendarzow Koronnych przywracamy; a oddalając napotym przypadkowe kollizye, te spraw rodzaie Sądow ich oddaie to jest:

Sprawy poddanych wsi naszych Krolewskich przeciw Starostom y dzierżawcom uprzywilejowanym, *et e converso* o robocizny, pomiar gruntow, czynsze, spy, daniny, tudzież inne powinności od gromad należące.

Także sprawy między wybrańcami, *non respectu privilegiorum*, komuby wybraniecstwo nale-

żeć miało, (gdyż takowe uznanie Sądowi Assessorskiemu podpadać ma) lecz iezeliby względem ujęcia gruntow między Starostami czy dzierżawcami, alholiteż gromadami y wybrańcami zachodziła sprzeczka, tudzież między samemiż wybrańcami gdyby się rozrodzili: takowe dwa przypadki WW. y UU. Referendarze, lub ieden z nich, Koronni wraz z Assessorami do Sądu naszego Zadwornego wyznaczonemi, iezeliby na kadencye Sądow ziczali *pluralitate votorum*, a w przypadku nieprzytomności Assessorow, sami Referendarze rozszędzać *cum declaratione inappellabilitatis decretorum*, w miesiącach Marcu y Kwietniu, Wrześniu y Październiku moc będą mieli.

A dla pieczętowaniu dekretow teyże iurydykcyi Referendarskiej, pieczęć mnieyszą od Koronnej pod orłem Polskim z napisem „pieczęć Referendaryi Koronnej“, wyznaczamy.

Gdy zaś w Assessoryi *Februarius et Augustus* od przerzeczonych spraw wolne zostały, więc w te same miesiące sprawy *expulsionum et evocationum*, zaś *in defectu* onych, *regestr fisci pluralitate votorum* z tym samym iako wyżey dokładem sądzone być powinny.

Żeby też Sąd Kommissarski, czyli z dekretu Assessorskiego y Referendarskiego, czy też przez reskrypta nasze do graniczenia wyznaczony, tym ściśle sprawiedliwość zachował, każdy Kommissarz (wyiąwszy Senatorow y Podkomorznych, y innych Sędziow iuż przysięgłych) pierwszy raz na Kommissyji zasiadający, *praesentibus partibus et arbitris*, nayprzod ten, który ma przyzdować, w przytomności drugich współ Kommissarzow, a drudzy przed przydującym przy zafundowaniu iurydykcyi Kommissarskiej, iurament *rotha pro Assessoribus descripta* wykonali, a takowe wykonanie w akcie swym Kommissarskim aby na początku zapisali. Napotym zaś gdy który z nich na takową Kommissyąznaczony będzie, aby przysięgi nie ponawiał, lecz wyiąwszy z Grodzkich czy Ziemskich xiąg (do których *per oblatam* początek czyli excerpt z aktu Kommissarskiego przerzeczone przysięgi w sobie zawierający podany być powinien), dla siebie względem dowodu, iuż wykonany iurament zachowa, który *extract in simili actu Commissoriali loco praestandi iuramenti* służyć mu będzie.

A ponieważ ten Trybunał nasz rownego z innymi iurydykcyami *supremae instantiae* potrzebuie porządku, uszanowania y bezpieczeństwa; więc ku temu wszystkiemu wartę przyzwoitą dla tegoż Trybunału wyznaczoną przez Kommissyą Woyskową mieć chcemy.

O władzy Marszałkow Koronnych y W. Xięstwa Litewskiego.

Że do zabaw Marszałkow Koronnych ieszcze w roku 1504tym od Nayiaśniejszego Alexandra Predecessora naszego przepisany, przybyło z czasem wiele innych wielkiej wagi powinności: to z miejsca w Senacie, to z Sądo-

468 wey iurydykcyi, to z straży bezpieczeństwa Krolewskiej osoby, to z dozoru porządku w miastach rezydencyi naszej, nakoniec z rządow w Kommissyji Brukowej wynikających; przez co zadosyć uczynienie temuż Urzędow nietylko iest trudne, ale staie się prawie niepodobne. Więc My Krol dogadzając powszechney usłudze, od rządzenia dworem naszym Wielmożnych Marszałkow Wielkich y Nadwornych oboygą narodow odtąd nazawsze uwalniamy, y tę całą część Urzędu ich do rządu wewnętrznego dworem naszym z prawa pomienionego roku ściągającą się, na inną osobę z pomiędzy zostających przy boku naszym zdolną do tego, przez Nas upatrzoną zdawać będziemy, Sąd iednak tego dworu naszego przy iurydykcyi Marszałkowskiej, iak dotąd bywał, zostawiamy. Iako zaś między najcelnieyszymi Marszałkowskimi obowiązkami iest bezpieczeństwo osoby naszej, a przy niey wszelkiej kondycyi ludzi pod bokiem naszym znajdujących się, Sądową iurydykcyą ugruntowane, Przodkowie też nasi naywyższy Sąd względem życia y honoru każdego z obywatelow w ręku swoich mający, tenże *pluralitati* zdaniow *in subselliis* oddali, którą y My sami w Sądach naszych Relacyinych uroczyscie zachowujemy; przeto rownie mieć chcemy, aby y w tym *ultima instantiae* Sądzie naszym Marszałkowskim, kryminalne sprawy *pluralitate votorum* decydowane były, do których to Sądow, *ad causas criminales tantum*, za Assessorow czterech Senatorow świeckich pierwszych *in ordine* przy boku naszym przytomnych, z Stanu zaś rycerskiego czterech Urzędnikow świeckich, czyli to Koronnych, czyli Litewskich, którzy w miejscu rezydencyi naszej na ten czas znajduwać się będą (wyiąwszy od tey obligacyi Sekretarzow, Referendarzow, Podskarbach Nadwornych, y Pisarzow Wielkich oboygą narodow, iako z Urzędow swoich *in aliis subsellis* zasiadających, lub w niebytności ich, Urzędnikow Ziemskich) wyznaczamy; gdy tedy przypadnie do sądenia sprawa kryminalna, Wielmożny Marszałek Wielki *natus Praeses* w sądach swoich, albo pod niebytność iego, lub pod czas choroby, lub inney iakiey zabawy, Wielmożny Marszałek Nadworny, WW. y UU. Assessorow o dniu y godzinie do sądenia uwiadomić będzie powinien, miejsce na tych Sądach po Marszałkach Senatorowie *suo ordine*, iak w Senacie siedzą; Urzędnicy zaś po Naywyższych Podkomorznych, według dawności daty swoich przywilejow, zasiadać będą. Ktorzy to Urzędnicy wezwani od Przydującego Marszałka do Sądow Marszałkowskich *ad causas mere criminales* przysiędz przed nim *tenebuntur* według następujący roty.

469 Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu: iż sprawiedliwie według Boga, prawa pisanego, y stron kontrowersyi sądzić będę; na bogatego y ubogiego, przyjaciela y nieprzyjaciela, obywatela y przychodnia, żadnego względu nie mając, ani przyjaźnią, ani żadnemi pogro-

kami się nie uwiodę; ale w sądeniu samego Pana Boga, prawa, słusznosci y stron kontrowersyi służyć będę; praktyk wszelkich w sprawach przypadających do Sądu mego z nikim czynić nie mam, ani przestrogi, ani rady dawać, ani brać by też naymnieyszych upominkow nie będzie mi wolno.

Ktorą to przysięgę tak wykonaną Urząd Marszałkowski w akta swoje wpisać powinien, a kto raz wykona przysięgę w akta ingrossowaną, iuż powtornie będąc wezwany do tey Sądowey iurydykcyi ponawiać oney nie ma, chociażby na inny Urząd był od Nas przeniesiony. Komplet w Sądach naszych Marszałkowskich *in causis* tylko *criminalibus* potrzebny, w pięciu osobach, czyli to *ex Senatorio*, czyli *Dignitariorum* lub Urzędnikow Ziemskich *ordine*, rachuiąc w nie Marszałka iednego, lub obydwuch, *absentia aliorum Assessorum non obstante*, składać się będzie; *in casu* zaś *paritatis votorum* w trzecich kreskach, które za każdą razą od dołu zaczynają się mają, *lege praescripta* dla Kommissyji Skarbowych, postąpić będzie należało; to iest: do ktorey strony Przydujący Marszałek przypisze swoje kreskę, tey decyzya ważność mieć powinna; a gdyby wezwani wyżey Assessorowie na czas sprawy kryminalney przypadającej nie przybyli, tedy y bez kompletu sędzi kryminalnie będzie mógł. Ponieważ Urząd Marszałkowski na małą liczbę piechoty Węgierskiej do straży y usługi swojej potrzebney, ma naznaczoną od Rzeczypospolitey płacę, też piechotę pięćdziesiąt ludźmi powiększoną mieć chcemy, y na to do wyznaczoney iuż na tę piechotę summy, przydawać corocznie z culagą dwadzieścia ośm tysięcy ośmdziesiąt sześć złotych kwotę skarbowi Koronnemu zlecamy. Dla obieżdzania zaś w nocy obszernych przedmieściow, y opatrzenia wszelkiego w każdym czasie pod bokiem naszym bezpieczeństwa, Kommissyja Woyskowa co pułroku dwie chorągwie letkie, pod dyspozycyą łaski Marszałkowskiej Koronnej, a w Wielkim Xięstwie Litewskim wcześnie przed naszym przybyciem, Kommissyja Litewska pod dyspozycyą łaski Wielkiej Litewskiej ordynować y oddawać powinna będzie. A lubo przy innych prerogatywach z prawa, z chwalebnych zwyczajow Marszałkom Wielkim służyących, y z opisu artykułow Marszałkowskich (z których iedne tylko rządzenie wewnętrzne dworem naszym Krolewskim wyięliśmy) do tey Marszałkowskiej władzy wszystko: bądź względem wszelkich wiolenicy w miejscu rezydencyi naszej y okolicach *circa circum* na milę, (wyiąwszy osoby samych Posłow tylko, podług opisu konstytucyi 1749) bądź o długi nie na dobra stoiące, ale na kartę bez zapisania *forum* innego albo słownie do krotkiego czasu, w mieście, gdzie rezydować będziemy, przez osoby wszelkiej kondycyi gościem w tymże mieście przebywające (excypuiąc szlachtę possessyą realną w Państwach naszych mającą) od kogożkolwiek zaciągnione, y cokolwiek tycze się *policiem* albo porządku, także ustanowienia tacy

comestibilium et potabilium y towarow kupieckich, miar, wag, łokci, a to dla wygody dworu naszego, *et per consequens* dla wygody publiczney, podług dawnych praw iedynie Marszałkom iurydykcyą przy boku naszym trzymającą odanych, w każdym mieyscu rezydencyi naszej należec powinno; przecież baczność na ochędostwo ulic, kanałow, bezpieczeństwo od ognia, doskonałą wiadomość o ludziach nietylko mieszkających, ale y przybywających, a o cudzoziemcach y podeyżrzanych osobach czym się bawia? y iezeli godziwy do życia sposob mają? szczegulniey Urzędem Marszałkowskim zalecamy. Dla czego Magistrat mieyskim, albo Urzędem we wszystkich miastach naszych Krolewskich, do których *immediate* dozór *praemissorum* należec powinien, gdzie znajdować się będziemy; w materyach *solius policie et praemissorum* dependencyą od zwierzchności Marszałka Wielkiego nakazujemy, y od dekretow mieyskich w sprawach takowych *parti gravatam se sententi* appellacyi do Sądow naszych Marszałkowskich dozwalamy. Od których iurydykcyi *tanquam inappellabilis instantiae* nikt iakieykolwiek będąc kondycyi, wyłamywać się nie powinien. A osoby *munus* w tey iurydykcyi mające, *ex vi ejusdem muneris*, do żadney inney iurydykcyi pociągane pod żadnym tytułem być nie mają, lecz *delictum* ich *ex eodem munere*, iezeliby się iakie pokazało, w Sądach *supremae instantiae* Marszałkowskich rozeznanwane y decydowane być powinno. Sprawy zaś w Sądach Marszałkowskich niedokończone dla wyjazdu z mieysca rezydencyi naszej, y ustaiącey tamże iego iurydykcyi: z szlachtą do Grodu z mieszczanami y cudzoziemcami do miasta, z żydami, wyiawszy Warszawę, (w której *incolatus* podług opisu dawnych praw *inhibetur*, y w której do Sądow Potocznych konstytucyą 1658 opisanych, y miasta *cumulative* należec powinny) do Woiewody, *servato ordine reatus*, odesłane generalnie być mają. Dekreta przytym, oraz kondemnaty, czyli infamie w iurydykcyi Marszałkowskiej otrzymane *super presentibus*, tenże Urząd *usitato more, super absentibus vero* od mieysca iurydykcyi Marszałkowskiej, Urzędy Grodzkie lub mieyskie na osobach czyli na dobrach *jure victorum* exekwować będą. Że zaś iawna iest potrzeba ustawicznego przy boku naszym mieszkania Marszałkow Wielkich, iako tak wiele czynności publicznych na sobie mających, a dotąd Stany Rzeczypospolitey na nieuchronne expensa do Urzędu przywiązane żadnego funduszu dla nich nie obmyśliły: My zachęcając ich do pilnego Urzędu sprawowania, względy na ich zasługi deklarujemy. Na pensye iednak dla Sędziego, Pisarza, Regenta, Instygatorow, Woźnych y inne potrzeby, niemnicy na exekucyą kryminalistow, gdzieby instygujący na ich życie nie byli w stanie kosztu łożyć, corocznie do rąk y dyspozycyi Marszałka W. Koronnego w Koronie, a Litewskiego w Litwie, pod czas rezydencyi tylko naszej, z skarbow *respective* obojga narodow summe 40,000 złotych

471

Polskich dawać naznaczamy. Że wiele dobremu porządkowi y znaiomości interessow na tym należy, żeby akta iurydykcyi Marszałkowskiej generalnie wszystkie porządnie były trzymane, y ceremoniał wszystkich audyencyi Ministrow cudzoziemskich, wyjazdow y wszelkich aktow publicznych, każdy Marszałek Urząd sprawujący w księgę wpisywać kazał; więc do tego tychże Marszałkow *pro tempore*, iako też *post fata* ich successorow, do oddania aktow Marszałkowskich y wszelkich publicznych skryptow *ad archivum publicum* laski Wielkiej obowiązanych mieć cheemy. Ktore to *archivum* w pałacu Rzezypospolitey dla czterech iurydykcyi kupionym y naznaczonym lokowane być powinno. Gdyby zaś, czyli dla słabości zdrowia, czyli dla nieprzytomności ktory z Marszałkow WW. Urzędu swego przy boku naszym sprawować nie mógł, tedy w Koronie na mieyscu Marszałka W. Koronnego Marszałek W. Litewski, w niebytności iego Marszałek Nadworny Koronny, po nim zaś Marszałek Nadworny Litewski, a gdyby y tego nie było, *Minister Status* świecki pierwszy *in ordine totum munus* Marszałka przy boku naszym sprawować będzie, w Litwie wzaiemnie Marszałkow Litewskich niebytność Koronni Marszałkowie, a tych *Minister Status in ordine* pierwszy, porządkiem namienionym zastępować mają. Co się ma rozumiec o czasach między Seymem a Seymem; pod czas Seymow albowiem tak w Koronie iako y w Litwie odprawujących się, podług opisu porządku między Marszałkami obojga narodow w roku 1647 uczynionego, y konstytucyą tegoż roku approbowanego, iurydykcyja Marszałkowska zostawać będzie.

Sądy pograniczne Podolskie y Braclawskie.

Spokoyności sąsiedzkiej wiele na tym należy, żeby poddani graniczących z Nami Potencyi sprawiedliwości prędkiey w sprawach z obywatelami y mieszkańcami Państw Rzeczypospolitey doznawali; więc *praesenti lege* deklarujemy: że na Sądach Pogranicznych Podolskich, w zachodzących sprawach z poddanemi Porty Otomańskiej, wszyscy *etiam* possessyi w tymże Woiewodztwie Podolskim nie mający odpowiadać, y dekretem ich posłusznymi być powinni: co ma służyć y Sądow Pogranicznym Woiewodztwa Braclawskiego; a ciż Sędziowie mają się dopominać o wzaiemną u Sędziow zagranicznych sprawiedliwość.

Ordynacya Sądow Ziemskich Woiewodztwa Krakowskiego.

Dogadzając sprawiedliwemu żądaniu Wdztwa Krakowskiego przez Ur. Posłow wniesionemu, konstytucyi roku 1565 y 1589 *titulo*: Roki, uchylamy, y przeiazdy Sędziow Ziemskich po Powiatach przez dni trzy do sądzenia wyznaczonych, na których tylko czas się traci, moderujemy, postanawiając: aby tylko trzy kadencye tychże Rokow na dwoch mieyscach, w Krakowie y w Czchowie, iako w pośrzod Powiatow Pod-

472

gorskich, były, a każda kadencya ma w sobie zawierać niedziel pięć. Co tak objaśniamy: w Krakowie ma się sadić pierwsza kadencya *feria secunda post festum Circumcisionis Christi Domini* przez tygodni dwa, y w trzecim tygodniu w Piątek się kończyć, gdzie Powiaty Krakowski, Szczerecki, Proszowski, Xiążki, y Lelowski, sadić się mają. Po skończonych Sądach w Piątek w Krakowie, ma *transferri jurisdictione* na bliski Wtorek do Czchowa, tam mają trwać Sady do Soboty w drugim tygodniu, gdzie Powiaty Sandecki, Czchowski, y Biecki sadić się mają. Druga kadencya *feria secunda post Dominicam Invocavit Quadragesimalem*. Trzecia *feria secunda post festum Sanctissimae Trinitatis* rownymże sposobem iak y pierwsza sądzone być mają; zostawiając Pisarzowi Ziemskiemu tę prekaucyą, że po odsądzeniu Rokow Ziemskich, każdej kadencyi wolno mu wszystkich Powiatowych spraw dopisywać, według wyciągającego potrzeby czasu w Krakowie y Czchowie. Regestra spraw Powiatowych nie mają być osobne, ale ieden w Krakowie dla pięciu Powiatow, drugi w Czchowie dla trzech Powiatow. Wpisy nie według pierwszeństwa Powiatow, ale kto pierwszy wpis uczyni, przyimowane, y porządkiem przywoływane sprawy do sądzenia być mają. Kadencye Sądow Grodzkich, nie w ten czas iak Ziemskich przypadać mają, aby ziemianie mający w Ziemstwie y Grodzie sprawy, pod ieden czas pociągani *ad utrumque forum* do odpowiadania nie byli, lecz kiedy kadencya Sądow Ziemskich przypada w Krakowie, w ten czas, lub *in proximiori cadentia* mają kadencye przypadać Sądow Grodzkich y Sandczu y Bieczu. Kiedy zaś Ziemskie Sady będą w Czchowie, mają się sadić podobnie Grodzkie Sady w Krakowie, ktore Grody *ad mentem* konstytucyi *anni 1667* nie wdaiąc się *in cognitionem* spraw *et resolutionem negotii* do Sądow Ziemskich należących (ktorą konstytucyą reassumujemy) kiedy się trafi: że sprawa *vim cognitionis sapiet*, nie do Trybunału, ale do Sądu Ziemskiego z Grodu odsyłana takowa sprawa być ma, ochraniając ziemianow kosztu, y przyspieszając doycia na kadencyach trzech w roku sądzących się prędszey sprawiedliwości. Że zaś sądzenia Ziemskich Sądow w Czchowie alternata z Krakowa przypada, a teraz *rudera* tylko zamku starego, gdzie się przedtym też Sady odprawiały, y *archivum* dla konserwacyi papierow opatrzone było, *calamitosam desolationem* pokazują; przeto na wygodne wspomnionych Sądow Ziemskich sądzenie, lub dom przyzwoity y sklep na chowanie xiąg Ziemskich Ur. Starosta nasz Czchowski wymurować, lub stary zamek zreparować powinien będzie, *sub responsione in casu renitentiae* na tychże samych Sądach Ziemskich. Za który expens względy nasze Urodzonemu Staroście obiecujemy. Xięstwa Zatorskie y Oświęcimskie, względem kadencyi Grodzkich Sądow, pod czas incydecyi Sądow Ziemskich aby się nie sądziły, reassumujemy konstytucyą 1667 roku, y onę *in toto* aplikujemy.

473

Pisarz y Komornicy Ziemscy Krakowscy.

Pisarz Ziemski y Komornicy aby według dawnych praw konserwacyą *actorum terrestrium* bez przeszkody wszelkiej y susceptę mieli, *cum beneficio* spraw sądzenia *exempcyi* y *extraditionis subditorum* z Komornikami Ziemskimi na otwarciu xiąg Ziemskich, y też xięgi aby zawsze *propter commodum* Woiewodztwa otwarte były, *circa antiquam legem* konserwujemy.

Suscepty Ziemskie w Krakowie y w Czchowie, gdzie się Sady Ziemskie odprawować będą, iako też y w Lelowie, *uti in loco privilegiato* Sądow Ziemskim przedtym *determinato*, (ktore do Ziemskich Iurydykcyi należec mają) dogadzając *desideriis* ziemianow Powiatu Lelowskiego: że dla odległości Grodow Woiewodztwa *extra Palatinatum et Districtum alienae jurisdictionis* transakcye czynić muszą, postanawiamy: ażeby dom dla suscepty, y sklep dla schowania czynionych transakcyi Urodzony Starosta nasz Lelowski w zamku Lelowskim opatrzeć y zreparować kazał, ktoremu tę uczynność pamiętać deklarujemy, *praesenti lege cavemus, in casu contraventionis forum* w tychże Sądach Ziemskich *responsionis* naznaczamy. Xięstwo zaś Zatorskie y Oświęcimskie na dwie niedziele przed kadencyą Sądow Ziemskich otwarcie akt Ziemskich y sądzenia spraw przez Pisarza y Komornikow Ziemskich prawem pozwolonych przyimuie. Zachowując równość, y konfidencyą nierozdzieloną *corporis cum parte* Woiewodztwa Krakowskiego z Xięstwami Zatorskim y Oświęcimskim, chcąc mieć zachowane, ułożoną między Pisarzami Ziemskimi Woiewodztwa Krakowskiego y Xięstwa Zatorskiego y Oświęcimskiego względem wpisywania dekretow na regestrze w Trybunale Koronnym, rowno Woiewodztwu iak y Xięstwom pomienionym konstytucyą Seymu *Convocationis 1764 anni* ustanowioną alternatę, *ad invicem* między sobą przyjętą, aby na trzech kadencyach całego rejestru specyfikowanego Pisarz Ziemski Krakowski, a czwartego roku zawsze Pisarz Ziemski Zatorski wszystkie pisywał dekreta, mocą niniejszego prawa utwierdzamy y ubezpieczamy. Podobną alternatę w Wdztwie Bełżkim Pisarzom Ziemskim Bełżkiemu y Buskiemu między sobą w pisaniu dekretow w Trybunale Koronnym zachować zalecamy.

474

Rewizorowie do ułożenia xiąg dawnych Ziemskich Woiewodztwa Krakowskiego.

Mając doniesienie przez Urodzonych Posłow Woiewodztwa Krakowskiego, że blisko przez sto lat wieku dochodzącego wakowało Ziemstwo Woiewodztwa Krakowskiego, y w niedozorze zostaiące xięgi aktow dawnych Ziemskich częścią dawnością czasu nadbotwiałe, częścią porozrucane y powydzierane w wielkim po Powiatowych miastach znajduią się nieporządku, w czym fortun ziemiańskich znaczny być może uszczerbek przez zniszczenie onychże; więc za

instancją Urodzonych Posłów Województwa Krakowskiego, Rewizorów do ułożenia tychże aktów, do Krakowa: Urodzonych Zawadzkiego Podstolego Czerniechowskiego, y Ligockiego Skarbnika Łęczyckiego; do Czchowa: Urodzonych Chwaliboga Komornika Sandeckiego y Biesiadeckiego Vicesregenta Bieckiego naczynamy. Ktorzy to Rewizorowie akta Ziemskie z kościoła Lelowskiego do sklepu zamku Krakowskiego sprowadzą y tamże złożone w Krakowie razem z aktami Powiatów Krakowskiego, Szczerzeckiego, Proszowskiego, Xięskiego y Lelowskiego sprowadzone znajdujące się, wykonawszy wprzód na kadencji Sądów Ziemskich w Krakowie przysięgę, y z substytutami swemi *in eam juramenti rotham*: iako akta Ziemskie Województwa Krakowskiego Powiatowe, z dyspozycji Rzeczypospolitej rewidując, sprawiedliwie y oczywiście do xiąg Ziemskich wprowadzą; nie uwodząc się korrupcyą, przyznaną, lub nienawścią, żadney transakcyi y najmniejszey minuty nie utaię; y cokolwiek *in actis* kopii, dokumentów, zapisów, granic y transakcyi wszystkich znajdować się będzie, lub też *ex investigatione* u kogoby się *in privato* xięgi Ziemskie albo protokoły y transakcyje różne iako y granic znajdować mogły, rekuperować będą; y to wszystko w generalności do akt Ziemskich wpisać każe; tak mi Panie Boże dopomóż.

475

Ktorą przysięgę tak Urodzeni Rewizorowie, iako y ich Substytucji rewidujący xięgi y akta Ziemskie Powiatów Sandeckiego, Czchowskiego y Bieckiego *rotha subscripta juramenti* wykonać przed Sądem Ziemskim w Czchowie będą powinni, sprowadziwszy akta Ziemskie Bieckie do Czchowa, *fideliter* wszystkie akta Ziemskie Podgorskich Powiatów zlustrowią y zrewidują, z dawnych oryginalnych protokołów, suscept y przyjętych kopii aktykowanych xiąg *ex originalibus* zkonfrontowawszy, przepiszą, y znajdujące się nie opuszczając (opócz czegoby już dożyć nie można było *corruptione saeculi* zniszczonego) wszystkie transakcyje y akta w xięgi wprowadzą dostatecznie zaindukowane, y też xięgi oprawione wraz z starymi xięgami, y ze wszystkimi transakcyami Zawisłskich Powiatów w sklepie zamku Krakowskiego, Podgorskich zaś wszystkich Powiatów przeniosłszy je do Czchowa, w sklepie Czchowskim ulokują, *in custodiam et conservationem ex lege publica* Ziemstwu Krakowskiemu oddadzą, którym za prace podjęte Urodzonym Rewizorom do Zawisłskich Powiatów pięciu, każdemu z osobna po summie złotych trzy tysiące pięćset, Urodzonym zaś Rewizorom do Podgorskich Powiatów trzech, po summie dwa tysiące pięćset z kurrencyi czopowego do Województwa Krakowskiego jeszcze należącego wypłacenie dysponujemy *ad primam Martii 1767mi anni*.

Sądy Ziemskie Powiatów Radomskich y Ziemi Stężyckiej w Województwie Sandomirskim.

Ponieważ Ziemstwo Powiatów Radomskiego,

Opoczyńskiego y Chęcińskiego konstytucyami Seymów *Convocationis* y *Coronationis* roku 1764 ustanowione, iedne tylko *distinctim* w każdym Powiecie (nie mieszając spraw iednego Powiatu do drugiego) opatrzone kadencyą; a ztąd w dokonywaniu zaczętego processu, kilkoletnia w doyciu sprawiedliwości staie się zwłoka; przeto dogadzając usilnemu Urodzonych Posłów Województwa Sandomirskiego żądaniu, stanowimy: aby odtąd Sądy pomienione w kadencyach niżej wyrażonych wzajemną wszystkim trzema Powiatom w każdej kadencyi sądenia konserwacyą sądzone były, kadencye zaś pomienionemu Ziemstwu trzech niedzielne, pierwszą *feria secunda post festum Sanctorum Trium Regum* w Radomiu, drugą *feria secunda post festum Sanctissimae Trinitatis* w Opocznie, trzecią *feria secunda post festum Sancti Francisci Confessoris* w Chęcinach determinujemy.

A zaś Ziemstwu Stężyckiemu trzy kadencye: iedną *feria secunda post festum Sanctorum Trium Regum*; drugą *pro feria secunda post Dominicam Conductus Paschae*; trzecią *pro feria secunda post festum Sancti Mathaei Apostoli* naczynamy.

476

Objasniając zaś konstytucyą Seymu *Convocationis anni 1764* deklarujemy: iż Regenci Ziemszy *juxta turnum* piora Województwa tego dla zapisowania spraw w registra, tygodniem przed kadencyą rejestru do Lublina zieżdzać będą powinni.

Ktore to konstytucyje co do wydawania dekretów y inney Sądowej expedyccji w Lublinie, tudzież zapisowania spraw w registra przez Pisarza y Regentów Województwa swego, y Województwo Krakowskie przyimuie.

Ustawa o Rokach Ziemskich Województwa Sandomirskiego w Powiatach Sandomirskim, Wislickim y Pilźnińskim.

Ponieważ przez konstytucyą Seymu *Convocationis* y *Coronationis anno 1764to* Ziemstwo Powiatów Radomskich dla obszerności Województwa y rozległości Powiatów iest ustanowione y rozłączone, Ziemstwo zaś pierwsze Sandomirskie w swojej władzy y powadze z kadencyjami konstytucyą *anni 1685ti* opisanemi co do Powiatów Sandomirskiego, Wislickiego y Pilźnińskiego zostawione, po iedney tylko *distinctim* w każdym Powiecie (nie mieszając spraw iednego Powiatu do drugiego) mają kadencye, a ztąd w dokonywaniu zaczętego processu kilkoletnia w doyciu sprawiedliwości staie się zwłoka; przeto dogadzając żądaniu Urodzonych Posłów Województwa Sandomirskiego, za powszechną Stanów Rzeczypospolitej zgodą stanowimy: aby odtąd Sądy pomienione w kadencyach niżej wyrażonych wzajemną wszystkim trzema Powiatom na każdej kadencyi sądenia konserwacyą sądzone były. Lubo zaś tych trzech Powiatów Sandomirskiego, Wislickiego y Pilźnińskiego osobne każdego Powiatu kadencye sądziły się, że iednak dla rozległości miast, to dla wielkich z gor, Wisły, Wisłoki

y innych rzek wylewów, obywatelom tychże Powiatów tak na Sądy, iako y inne termina zieżdzać z trudnościami było, a przez to nie małyby szkodę y upadek w sprawach swoich ponosić musieli; więc dogadzając tak sprawiedliwej potrzebie, *intermedium locum*, do sądenia Sądów Ziemskich na zawsze w Wisłicy naczynamy. Kadencye zaś temuż Ziemstwu trzech niedzielne, pierwszą: *feria secunda post Dominicam Conductus Paschae*; drugą: *feria secunda post festum Sancti Ioannis Baptistae*; trzecią *feria secunda post festum Sancti Mathaei Apostoli* determinujemy. *Apertio actorum Terrestrium* w tymże Ziemstwie Wislickim przed każdą przydającą kadencyą *ad mentem* dawniejszych praw *praecedere* powinna; konserwacya *archivi* Ziemstwa, suscepta wszelkich transakcyi, wydawanie ekstraktów, registra spraw, do Regenta Ziemskiego Sandomirskiego należeć mają.

477

Przyczynienie kadencyi Sądów Ziemskim Powiatowym Województwa Poznańskiego y Kaliskiego.

Ponieważ szczupły wymiar czasu dla kadencyi Sądów Ziemskich w Kościanie, Gnieźnie, Pyzdrach, y Kcynie do odsądzenia rejestrow nie dostarcza, a przeto *sitentibus iustitiam* zwłaszcza się satysfakcyja; zczynmy aby sprawiedliwość we wszelkich kwitnęła sądowych zwierzchnościach, nie odmieniając czasu kadencyom dwa razy corocznie odprawować się zwykłym, prawem *anni 1764ti* determinowanego, postanawiamy: aby po odbytych dwochniedzielnym sądeniu w Poznaniu, zaraz *non interrupte* w Kościanie dwie niedzieli; po nich zaś według dawnego prawa y zwyczaju w Wschowie tydzień, te Pulroczi agitowały się. A kadencyom Powiatu Pyzdrskiego y Gnieźnieńskiego tydzień przyczyniamy, iakoli też w Kcynie, gdzie tylko przedtym trzy dni odprawiały się, cały tydzień sądenia się pozwalamy.

Xiąg Ziemstwa Sieradzkiego z Krakowa do Piotrkowa sprowadzenie.

Gdy podczas zamieszania Panstw Rzeczypospolitej naszey xięgi Ziemstwa y innych Grodów Województwa Sieradzkiego są do Krakowa sprowadzone, a teraz Urodzeni Posłowie Województwa Sieradzkiego żądają onychże nazad do *archivum* Ziemstwa Sieradzkiego odebrania; delegujemy Ziemstwo Sieradzkie, y Grody Sieradzki y Piotrkowski, aby ci, *dummodo tres adsint*, zniósłszy się z Grodem Krakowskim, też xięgi, ktore będą należeć do fortun ziemian Województwa Sieradzkiego, porządnie spisane *ad archivum* Ziemstwa Sieradzkiego przeniesli, ieden summaryusz w akta Grodu Krakowskiego, a drugi do akt Grodów Województwa Sieradzkiego *ad cunctorum notitiam* zaoblatowali.

Przeniesienie Sądów Ziemskich z Powiatów Brzezińskiego y Orłowskiego do miasta Łęczycy.

Ponieważ Województwo Łęczyckie przez Posłów swych, *exponendo pericula actorum Terre-*

strium w przewożeniu onychże po Powiatach na przypadające sądów kadencye, doprasza się: aby w stołecznym Województwa mieście Łęczycy odprawiać się mogły; przeto za zgodą wszech Stanów, pomienionych Powiatów Brzezińskiego y Orłowskiego Sądy odtąd do Łęczycy przenosimy, ktore tamże odprawiać się powinny na zawsze, w czasach iednakże *cum interstitio* każdemu Powiatowi, podług dawnych praw, determinowanych; aby zaś *commodius* ziemianom być mogło *per citiorem apertionem actorum Terrestrium* Powiatu Łęczyckiego, a więc już nie na dwie, lecz trzy niedziele przed Sądami dozwalamy suscepty, ktora tak zaczynająca się *non interrupte* aż do konkluzji ostatniego Powiatu Orłowskiego Sądów trwać powinna.

478

Sądy Ziemskie Województw Kujawskich.

Chcąc, aby *citori cursu* sprawiedliwość szła, na żądanie Urodzonych Posłów Województw Kujawskich stanowimy: aby w tychże Województwach Sądów Ziemskich trzy kadencye do roku konstytucyami *annorum 1588vi, 1593tii* wyznaczone, *feriatim actus* tychże Sądów zapisując, nie po tygodniu, lecz poty, poki do ostatney sprawy w każdej kadencyi odsądzone nie będą, agitowały się.

Sposob stanowienia praw.

Chcąc Seymowe ustawy ścisłym projektów roztrząśnieniem iak najlepiej wydoskonalić, y one do iak nayprędzey *publico* podać wiadomości, mocą niniejszego prawa stanowimy. aby wszelkie projekta w materyach skarbowych, wojskowych, y iurydycznych *et in desideris* Województw, Ziem, y Powiatów drukowane, y każdemu z Posłów po przeczytaniu, na dni dwa przed decyzyą *ad deliberandum* podawane były, mieć chcemy. A skoro tylko projekt decydowany, y rękami Urodzonego Seymowego Marszałka y Wielmożnych y Urodzonych do Konstytucji Deputatów będzie podpisany, tak zaraz Urodzony Seymowy Marszałek tenże projekt podpisany w xięgach Grodzkich miejsca Seymowego zaoblatowawszy, oryginał *ad archivum* Metryk Koronnych podać *eznunc* winien będzie. A Pisarz Grodzki miejsca Seymowego aby przez cały czas przy xięgach Grodzkich osobiście znajdował się, y po przyjęciu do oblaty, ekstrakty z swoją korektą na każde Województwo po iednemu na rekwiżycyą pierwszego *in ordine* Senatora, a pod nieprzytomność iego, pierwszego Posła też ekstrakty naydalej *in spatium* dni dwoch aby bez żadney solucyi wydawał, nakazuiciny, a to *sub poena quingentorum marcarum* w Sądach Marszałkowskich prawnym dowodem *instantanee* z Roku na delacyą każdego rekwiżującego *decernenda*. Gwoli czemu ze skrybentów Urodzony Pisarz trzymać, y sam protokołów przez Seym pilnować winien będzie; więc summe dwa tysiące złotych Polskich za każdy Seym do wypłacenia Kommissyom na-

naszym Skarhovym obojga narodow, to iest: Koronney w Koronie, a Litewskiej w Xięstwie Litewskim zalecamy.

479 **Pozwolenie Podkomorzego y Ziemstwa Woiewodztwu Podolskiemu dla Powiatu Latyczowskiego.**

Zakładając naywiększe uszczęśliwienie ludu od Boga Nam w rządy powierzzonego, na czynieniu sprawiedliwości, gdy w Woiewodztwie Podolskim iedno Ziemstwo y Podkomorzy z Komornikami swemi, na tak obszerne Woiewodztwo, w trzech Powiatach znajdujące się, rozszadaniu spraw *cognitionem* w sobie zawierających, y granicznych dostarczyć nie może; przeto za prozbą Posłów Ziemskich tegoż Woiewodztwa, żebyśmy oraz mieli *ampliozem* modum *praemiandorum bene meritorum civium*, temuż Woiewodztwu Podolskiemu, dla Powiatu Latyczowskiego, Podkomorzego y Ziemstwa osobne od Kamienieckiego, na wzor Woiewodztwa Kiiowskiego, osobne w swych Powiatach Ziemstwa y Podkomorzycy mającego, dozwalamy, y miejsce onym między Urzędnikami Podkomorzemu po Podkomorzym Podolskim, Sędziemu po Sędzim, Podsędkowi po Podsędku, Pisarzowi po Pisarzu Ziemskich Kamienieckich wyznaczamy. Do których to Urzędów Woiewodztwo zaraz nazajutrz po Seymiku Gospodarskim w roku da Bog przysłym 1767mym, a w dalszym czasie po zeyściu którego z nich, lub po wstąpieniu na wyższy Urząd, za uniwersałami Wielmożnego Woiewody lub Kasztelana zwykłeni, po cztery za kandydatow osoby w tym Woiewodztwie osiadłe, zasłużone, y w prawach oyczystych biegłe, według dawnych praw y zwyczajow wybrać, y Nam do uprzywileiowania podać y podawać ma. A My po iedney z nich do każdego urzędu osobie, która się Nam podoba, przywileiować będziemy. Ktoży od Nas uprzywileiowani przysięgi na urzędy swe na otwarciu xiąg Ziemskich Latyczowskich dwoma niedzielami przed pierwszą po wypadłych przywileiach przypadającą kadencją zacząć się mającym, *in praesentia* zgromadzonych obywatelów przed pierwszym *ex ordine* Woiewodztwa Senatorem, albo Urzędnikiem przytomnym wykonawszy, Podkomorzy, Sędzia, y Podsędek Komornikow, a Pisarz Regenta postanowiwszy, y onych przysięgi wysłuchawszy, każdy *ad munia sibi de lege competentia* weźmie się. Kadencją zaś dla tegoż Ziemstwa (uchylając dawniejsze źle wypadające) pierwszą po Przewodney Niedzieli, drugą po Świętym Wicie y Modeście, trzecią po S. Agnieszce, w pierwsze Czwartki po każdym święcie naczamy, Grodzkie zaś ażeby po każdej Ziemskiej skończoney w tydzień odprawiały się, postanawiamy. A te kadencye Ziemskie aby punktualniey dochodziły, konstytucją Seymu *Convocationis anni 1764* Woiewodztwom Poznańskiemu y Kaliskiemu służącą, dla Woiewodztwa Podolskiego reassunujemy. W pisaniu zaś dekretow Trybunalskich Pisarze, a w trzymaniu

porządku protokołow y rejestrow na swych kadencyach, Regenci Kamieniecki z Latyczowskim ażeby alternatę zachowali, postanawiamy. Seymiki iednak wszelkie ażeby w Kamieńcu Podolskim, jako w stołecznym mieście Generału (wyiąwszy *casum hostilitatis et pestilentiae*) odprawiały się, postanawiamy.

Ubespieczenie Sądow Woiewodztwa Płockiego.

Ponieważ dla niedochodzenia Sądow Ziemskich sprawiedliwość obywatelom ubliżona bywa; przeto *in casu* niezachania Officyalisty Ziemskiego ktoregokolwiek, aby *ad normam* Woiewodztw Wielkopolskich Poznańskiego y Kaliskiego, innego Subdelegata zgromadzonym ziemianom na Sady obrać wolno było, postanawiamy.

Przełożenie Rokow Warszawskich na inny czas.

Kadencye Rokow Ziemskich Warszawskich, ktore *feria secunda post festum Sancti Francisci Confessoris* sędzić się zwykły, a w tym samym czasie Seymy ordynaryjne w Warszawie odprawiają się, y Trybunał Piotrkowski zaczyna się; przeto też Roki *pro feria secunda post festum Sancti Martini* przekładamy, *cum facultatibus* tychże Rokow wyższemi konstytucjami opisanych.

Grod Ostrołęcki.

Ponieważ się Ziemstwo Łomżyńskie według prawa w mieście Ostrołęce do Ziemi Łomżyńskiej należącym sędzić zwykło *secundum cadentias per legum constitutas*; zacyz aby w tymże mieście sędzić się mogły Sady Grodzkie Ostrołęckie pod imieniem Urodzonego Starosty naszego Łomżyńskiego, do których sędzenia Urodzony nasz Starosta Łomżyński postanowić ma *virum capacem et sufficientem*, według woli y dyspozycyi swojej, także y Urodzony Pisarz Łomżyński do sędzenia wyżey wyrażonych Sądow, y *suscepty actorum* podpiska swego ma postanowić, y akta do Łomży *ad archivum* corocznie oddawać *pro securitate eorum*.

Kommissya do wyznaczenia placow w mieście naszym Żytomierzu na wybudowanie Kancellaryi Ziemskiej y Grodzkiej Kiiowskich.

Ponieważ po odpadnieniu miasta Kiiowa stołecznego Woiewodztwa Kiiowskiego, Kancellarye są przeniesione do miasta naszego Krolewskiego Żytomierza, a te dotąd nie mają swoich własnych Kancellaryi wybudowanych, z przyczyny niepozwolenia placow przez U. Starostow; więc za zgodą wszzech Stanow Rzpltey, *subveniundo publicae securitati actorum*, na wyznaczenie y wymierzenie placow na obydwie Kancellarye, to iest: Ziemską y Grodzką dostatecznych; Kommissarzow Urodzonych Michała Steckiego Podkomorzego Kiiowskiego, Michała Trypolskiego Sędziego, Michała Wychowskiego Podsędku, Ignacego Szczeniowskiego Pisarza Ziemskiego Kiiowskiego, Iana Kościuszkę Pi-

sarza Ziemskiego Żytomirskiego, Maxymiliana Sędziego Pogranicznego Kiiowskiego, y Rocha Podstolego Żytomirskiego Potockich, Iozefa Bierzyńskiego Podkomorzego Żytomirskiego, Iakuba Moczulskiego Regenta Ziemskiego Kiiowskiego y Grodzkiego Owruckiego, Mikołaja Kaleńskiego Namiestnika Grodzkiego Kiiowskiego naczamy. Ktorzy to UU. Kommissarze w czasie sposobnym do miasta Żytomierza na tę Kommissyą ziechawszy się, *absentia nonnullorum non obstante, dummodo quatuor adsint* place dostarczające w miejscu naysposobniejszym, *sine injuria civitatis*, tak na Kancellaryą Ziemską, iako y Grodzką Kiiowską wyznaczają, opisują, y znakami oznaczają. Ktorego to wyznaczenia że bronić y przeszkadzać nie ma Ur. Starosta, pod winą tysiąca grzywien nieodwłocznie zapłacić się mających, za przypozwem do Sądow bądź Ziemskich, bądź Grodzkich, prawem niniejszym stanowimy.

Approbacya placu na Kancellaryą Ziemi Wyszogrodzkiej.

Lubo iuz przez konstytucją *anno 1613-tio* był plac na Kancellaryą Ziemską wymierzony, lecz gdy na to miejsce inny zdadniwszy do suscepty Urodzony Michał Szymanowski Starosta Wyszogrodzki *laudo publico* teży Ziemi przyrzekł zapłacić; więc tenże plac y z domostwem w Wyszogrodzie na rogu w rynku leżący nazwany Iędkowski, na Kancellaryą dla teży Ziemi wyznaczamy, y tenże *in perpetuum* mieć chcemy, y od wszelkich podatkow y stanowisk woyskowych *abhinc* uwalniamy.

Rewizya xiąg Ziemskich, Grodzkich Wyszogrodzkich.

Przywodząc do skutku konstytucją *anni 1678-vi* gdzie rewizya xiąg teży Ziemi była pozwolona, która dotąd nie nastąpiła, a iest bardzo potrzebna; więc aby tychże xiąg iednych podartych, drugich zdezolowanych niezawodna nastąpić mogła rewizya, y niektórych akt przepisanie *in attendentia* teży Ziemi Urzędnikow UU. Klemensa Nakwaskiego Podkomorzego, Szymona Tadeusza Miszewsk. Sędziego Ziemskiego, Franciszka Kanigowsk. Stolnika, Pawła Kadłubowskiego Podsędku, Iozefa Kobylnickiego Cześnika Podstarostę Grodzkiego, Woyciecha Nakwaskiego Pisarza Ziemskiego Grodzkiego, *praesenti lege* zlecamy.

482

Bezpieczeństwo fortun y honorow szlacheckich obywatelow Ziemi Rawskiej, po pogorzeli xiąg Ziemskich, Grodzkich, y granicznych, tudzież pozwolenie Urzędow Powiatow Bielskiemu y Mszczonowskiemu, oraz obieranie Deputatow Rawskich Generałem.

Czyniąc bezpieczeństwo honorow rodowitych y fortun szlacheckich obywatelom Ziemi Rawskiej, przeciwko wszelkim kłotniom y napaściom z okazji pogorzałych xiąg Ziemskich Grodzkich y granicznych, wraz z miastem naszym Sądowym Rawą y kościołem Farnym teży xięgi złożone w sobie zamykającym, zkadkolwiek

wyniknąć mianym, za prozbą Posłów teży Ziemi, przychylając się do praw w podobnym przypadku Woiewodztwom Kiiowskiemu, Bracławskiemu y Czerniechowskiemu y innym *annorum 1654 et 1658 tit. Securitas bonorum et honorum* uchwalonych, stanowimy: aby ciż obywatel na upewnienie possessyi dobr swoich, czy to dziedzicznym, czy zastawnym lub iakimkolwiek prawem dzierzących, iako też kredytorowie długi swoje czy to do osob, czy do dobr na zapisy Grodowe lub karty ręczne mający, też dokumenta wszelkie tak oryginalne iako y ekstraktami autentycznymi przed pogorzela wziętymi, na Sady Grodzkie lub Ziemskie swojej Ziemi, w ktoreykolwiek kadencyi, w przeciagu roku iednego od aktu niniejszey konstytucyi komputowanego, pod nieważnością onych, komportowali. Ktore komportowane Sąd Grodzki lub Ziemski ma zrewidować, y onych lekty, korrekty, pieczęci z tych y innych okoliczności uwag y dowodow niezmysłność zważywszy, każdy ekstrakt y oryginalny dokument rękami własnymi podpisają, a tak podpisane do xiąg Grodzkich lub Ziemskich w oryginałach swoją ręką podpisanych bez wszelkiej zapłaty przez oblatę przyjąć UU. Regentom Grodzkiemu lub Ziemskiemu każą, a UU. Regenci teży transakcye pod tytułem wsi kaźdey, do ktorey należeć będą, lub pod imieniem też dokumenta oblatującego (ułożwszy *per actus*) w protokoły na to sporządzone powprawiają y oprawić każą, ekstrakty lub oryginały, iezeliby który był zdarty, podkleją lub przepiszają, y kopia do podpisu sędziow (z tym podpisem: kopia transakcyi NN. zdartey albo zbutwiałyey wiernie przepisana y weryfikowana z oryginałem) podadają, y w protokole przy podartey transakcyi umieszczają, y takowym sposobem introligowane w protokołach, Sędziow Ziemskich rękami lub Officyalistow Grodzkich Rawskich podpisane transakcye, na ekstrakty tymże Ziemianom z pieczęcią y korekta swoją wydawać będą. Toż Ziemstwo Ziemskie, Grod Grodzkie pozostałe protokoły po pogorzeli, na pierwszych swoich kadencyach zrewidują, brzegi y *spatia* do iakieykolwiek fabrykacyi podobne pozapisują, transakcye y karty policzą, summariusz tranzakcyi spisać każą, y rękami swemi też protokoły popodpisują, summariusz przy każdym protokole przyłączają. A dziedzicy przed pogorzela tych xiąg, possessye swoje dziedziczne spokojnie dzierzający, iako też wszelacy obywatele, o długi na dawne zapisy y karty także nieprozekwowane żadnym processem ani manifestami niezakwestyjonowane mający, iako też y prawa zastawnikow, aż do wykupna, aby o nieważność onych, zaś inni obywatele o zastarzałe długi a nieprozekwowane nie byli inkwietowani, ostrzegamy, pod winami *de indebita vexa in acquietato negotio* w prawie obostrzonemi, w Sądzie każdym skazać mianami. Żeby zaś ciż obywatele na potomność czasu w klejnotach swojego szlactwa bezpieczni byli, mieć chcemy: aby każdy obywatel

483

481

imienia swego rodowitość, zacząwszy od dżada, genealogią spisaną w tymże Sądzie dokumentami autentycznymi remonstrował, lub ktoremby te dokumenta z xięgami pogorzały, zkologowanemi krewnemi y dawnością niewątpliwie na osobie swojej tej prerogatywy szlacheckiej piastowaniem dowodził, a takie genealogie do xiąg Grodzkich lub Ziemijskich podane, dla spalonych xiąg dokumentami nie wsparte, ieżeliby przez lat sześć nie były kwestyonowane, rzetelne a niewątpliwe szlachectwo y niewzruszone aby utwierdzały, y za dokument potomkom były, mieć chcemy. Co się zaś tycze granic między dziedzinami imion szlacheckich, którychby dokumenta pogorzały, te aby według terażniejszych possessy. lub gdzieby zachodziła sprzeczka, a dokumentami rezolwować się nie mogła, zaciągnawszy z inkwizycy starych swiadectwa, mając wzgląd na nieprzerwane spokojnie używania przez Urodzonego Podkomorzego lub iego Komornika, na każdego rekwizycyą odnowione, rezolwowane finalnie były, rozkazuujemy. A na dalsze czasy aby UUr. Starostowie nasi Rawski, Sochaczewski y Gostyński, zabiegając podobnym nieodżałowanym przypadkiem, *archiva* w zamkach Grodów swoich osobne bezpieczone, tak na xięgi Grodzkie, iako y xięgi Ziemijskie, tudzież y izby dla mieszkania Regentow ku przyjmowaniu y wydawaniu transakcy zreparowali, zamknięciami bezpiecznemi opatryli, podwinami *de negligentia Capitaneorum* opisanemi, rozkazuujemy. A za prozbą UUr. Woiewodztwa tegoż Posłów chcąc zasłużonym pomnożyć nadgodę, Urzędy Ziemijskie Powiatow Bielskiego w Ziemi Rawskiej, Mszczonowskiego w Ziemi Sochaczewskiej leżących, *exceptis electivis*, zwyczajem innych Ziem y Powiatow nadaiemy y postanawiamy. A Generaly dawnym zwyczajem do Bolimowa, zachowując Ziemiom alternatę co do osob possessyą *in proprio territorio* (*non praejudicando* prawom Wielmożnego Woiewody) mających, przywracamy. A Poselskie Seymiki co do miejsca, każda Ziemia u siebie w wyznaczonym miejscu prawem, a co do sposobu obierania *ad mentem* konstytucy *anni 1667 titulo*: Seymiki Woiewodztwa Rawskiego, porządkiem w uchwałach Ziem tegoż Woiewodztwa opisanym odprawiane być mają. Sądom Ziemijskim Gostyńskim wygodniejsze kadencye wyznaczamy, to jest: pierwszą w Poniedziałek przed świętem Najświętszej Panny Gromnicznej, drugą w pierwszy Poniedziałek po Świętej Małgorzacie, trzecią w pierwszy Poniedziałek po Świętym Marcinie; a Gąbińskim Sądom w tydzień po Gostyńskich, mocą niniejszego prawa stanowimy.

Wyznaczenie Assessorow do Sądow Zadwornych Koronnych.

Czyniąc zadosyć ustawie Seymow *Convocatio- nis et Coronationis anni 1764ti* do zasiadania na Sądach naszych Zadwornych Assessorских Koronnych, nominujemy, to jest: z Senatu Wielmożnych Antoniego Iabłonowskiego Poznański-

go, Ignacego Cetnera Bełzkiego, Woiewodow; Tadeusza Lipskiego Łęczyckiego, Urodzonego Kazimierza Karasia Wizkiego, Kasztelanow; z stanu Rycerskiego Urodzonych Andrzeja Gostomskiego Podkomorzego Malborskiego, Iozefa Ossolińskiego Starostę Sandomirskiego, Iozefa Łuszczewskiego Sędziego Ziemijskiego Sochaczewskiego, Teodora Szydłowskiego Chorążego Warszawskiego,..... Micielskiego Starostę Konińskiego, Felixa Łosia Starostę Wyszynskiego, Kazimierza Wykowskiego Stolnika Powiatu Czerwonogrodzkiego, Fryderyka Dunina Starostę Zatorskiego,..... Zielńskiego Łowczego Sochaczewskiego, Xiążęcia Czetwertyńskiego Starostę Woronowskiego, Hrabie Amora Tarnowskiego Podkomorzego naszego Nadwornego,..... Orłowskiego Miecznika Dobrzyńskiego. Ktorzy to (oproc na tymże teraz Urzędzie potwierdzonym) przysięgę Assessorom tymże w prawie wypisaną wykonawszy, zlecone temuż Urzędowi wykonywać będą powinni obowiązki.

MATERYE EX DESIDERIIS WOIEWODZTW, ZIEM Y POWIATOW.

Rezolucya na deklaracje Dworow zagranicznych.

Z przyzwoitym poważeniem przyjęliśmy deklaracje na pismie Nam podane za Nieunitami y dyssydentami w Koronie y w Wielkim Xięstwie Litewskim znajdującemi się; nayprzod Nayiaśniejszy Imperatorowy Iey Mci caley Rosseyi przez I. W. Xięcia Repnina Posła Wielkiego, potym od Nayiaśniejszego Krola Imci Pruskiego przez W. Benoit Ministra Plenipotencyaryusza, a nakoniec od Nayiaśniejszych Krolow Duńskiego przez Urodz. de Mestral de St. Saphorin Ministra, y Angielskiego przez Ur. Wroughton Rezydenta.

Upewniamy tych Nayiaśniejszych Monarchow: iż we wszystkim dotrzymujemy y dotrzymywać będziemy praw y swobod, ktore tymże Nieunitom y dyssydentom, czyli z ustaw oyczystych, mianowicie konstytucy 1717 *anni*, y posłedniejszych, czyli z traktatow, niewątpliwie sprzyiają.

Co się tycze uzalenia dyssydentow z przyczyny sprawowania swych obrządkow wynikających, *Collegium* Przewielebnych, Wielebnych XX. Arcybiskupa y Biskupow, pod Prezydencyą Nayzwielebniejszego Xcia Imci Prymasa, ułatwi te trudności z zwyczajną sprawiedliwością y miłością bliźniego, y poda na pismie toż uregulowanie do akt Metryki, z ktorych wolne każdemu nanienionego skryptu wyięcie *praeiustodimus*.

Wydatki extraordinaryne przy wyprawie y trzymaniu Posłów u dworow cudzoziemskich, tudzież na szkołę do nauki ięzykow orientalnych.

Iako dla zachowania dobrej przyiaźni y correspondency z Dworami cudzoziemskimi potrzebne jest trzymanie Posłów naszych y Rzeczypospolitey, a oproc zwyczajnej tymże pensy, są konieczne inne extraordinaryne wydatki;

więc naznaczamy na to corocznie sumę sto tysięcy złotych Polskich, którą skarby oboya narodow, Koronny w dwóch częściach, W. Xięstwa Litewskiego w trzeciej; do kassy naszej Krolewskiej, za kwitami imieniem naszym odbierającego, wypłacać mają.

A że Urodzony Tomasz Alexandrowicz Podkomorzy Nadworny Posel nasz y Rzeczypospolitey Extraordinaryny do Porty Ottomańskiej, powracający zakończywszy Poselstwo swoje, przymuszony był przy wyjeździe z Konstantynopola zaciągnąć długi trzech tysięcy czerwonych złotych, nie mogąc wystarczyć na nieuchronne dla honoru narodu kosztowney w tamtym kraiu legacyi wydatki; przeto za słuszną rzecz sądząc zapłacenie takowego długi, oraz do skarbow oboya narodow, według zwykley proporcyy dwóch części z trzecią, odsyłamy.

Tenże Urodzony Alexandrowicz założywszy w Konstantynopolu z rozkazu naszego Krolewskiego szkołę do nauki ięzykow orientalnych, dla sposobienia młodzi Polskiej do potrzebney oyczynnie swego czasu usługi; więc na założenie y utrzymanie tak pożytecznego dzieła, ażeby skarby oboya narodow taką sumę corocznie, iak się pokaże z obrachowania nieodbitych wydatkow, wypłacały, mieć chcemy y postanawiamy.

Bonifikacya y rekompensa dla Urodzonego Stankiewicza Pułkownika naszego.

Mając wzgląd sprawiedliwy na zasługi Urodzonego Stankiewicza Pułkownika naszego, ktory w Stambule na usługach Rzeczypospolitey bawił, y tam dla trudnych *Interregni* okoliczności *de proprio* niemale poniosł wydatki, przychylając się oraz do reprezentacyi Nam w tym uczynionych, y dla zachęcenia generalnego do publicznych usług, naznaczamy mu w rekompensę y bonifikacyą ze skarbow Koronnego y Litewskiego trzy tysiące czerwonych złotych, ktore za kwitem przerzeczonego Stankiewicza wyliczyć rozkazuujemy.

Zamiana wsi Sielca duchowney, za wieś Wesołą dziedziczną.

Uspokajając dyfferencyą graniczną między wsią Sielec zwaną, do kantoryi Sandomirskiej należąca, a wsią Chełsty Ur. Marcina Dołęgi Oberstlieutnanta w woysku naszym Koronnym dziedziczną, w Woiewodztwie Sandomirskim a Powiecie Opoczyńskim leżącemi, dozwalamy temuż Urodzonemu Dołędze, też wieś Sielec teraz duchowną, za wieś Wesołą tegoż Urodzonego Dołęgi dziedziczną, *praeio consensu loci ordinarii, in aequivalenti* zamienić, a takową zamianę *mediante consensu* uczynioną, wieczystym utwierdzamy prawem.

Warunek prawa dziedzicznego do dobr Kręczki, Umilastowo, Klimonty y Falki.

Ponieważ dziedzictwo dobr Kręczki, Umilastowo, Klimonty, y Falki, w Ziemi Warszaw-

skiej leżących, tym wyrażeniem: iakoby szpital generalny w Warszawie pod tytułem Dzieciątka Iezus założony, miał być przerzeczonemi dobrami nadany w konstytucy Seymu Koronacyjnego *anni 1764ti* jest zaimplikowane; że zaś nie dobrami, ale summami na pomienionych dobrach *titulo* zastawy będącemi, jest przerzeczony szpital opatrzoney; więc niniejszą konstytucyą toż wyrażenie objaśniamy, y prawo dziedzictwa samym właściwym wspomnionych dobr dziedzicom waruujemy.

Pozwolenie kupna dobr Wielebney Kapituły Płockiej.

Wielebna Kapituła Płocka mając miasteczko Skaryszew z wsiami Grochowem, Kawenczynem, y Gocławem w Woiewodztwie Mazowieckim a Ziemi Warszawskiej leżące dziedziczne, od Płocka y dobr swoich odległe, ktore za inne przyleglejsze zamienić sobie zyczyła, gdy łatwiejsze znajduie kupno dobr przyległych niż zamiannę, y dla tego o przedaż dobr pomienionych z skarbem naszym Krolewskim wszedłszy, sumę dwakroć sto tysięcy złotych Polskich w zlocie *pro pretio* ma umowioną; przeto gdy też Kapituła *praeio beneplacito Romano ac loci ordinarii* donacyą dobr pomienionych na osobę naszą uczyni, aby za pomienioną sumę dwakroć sto tysięcy złotych Polskich, a nie więcej, inne dobra prawem wieczystym dla siebie kupić mogła za zgodą wszech Stanow pozwalamy.

Uspokojenie długi successorom s. p. Wielmożnego Iakuba Rybińskiego Woiewody Chełmińskiego Generała artyleryi Koronney należącego.

Ponieważ summa sto pięćdziesiąt y dziewięć tysięcy trzysta czterdzieści y trzy złotych, grodwadzieścia dziewięć przez Wielmożnego Rybińskiego Woiewodę Chełmińskiego na artylleryą Koronną *de proprio* wydana, w roku 1718tym przez delegowanych od Rzeczypospolitey Senatorow y Posłów Ziemijskich przy rachunkach weryfikowanych y podpisanych przyznana, dla odłożenia Seymu tegoż niewypłacona, w roku 1726tym *ob minorennitate* successorow recessowana, a zaś w roku 1764tym na Seymie szczególny Koronacyi naszej *in ordine* satysfakcyi do terażniejszego Seymu odesłana jest; przeto za zgodą wszech Stanow, gdy Urodzony Xiążę Czartoryski Stolnik W. Xięstwa Litewskiego chcąc sobie *mereri* w oyczynnie, odstępuje pięćdziesiąt y dziewięć tysięcy trzysta czterdzieści trzy złotych, groszy dwadzieścia dziewięć; przeto Kommissyji Skarbu Koronnego zalecamy: aby sto tysięcy złotych Polskich w roku 1770 za kwitem należytym wypłaciła.

Rozwiązanie recessu Seymu anni 1677 w interesie dobr Ostrogskich uczynionego.

Niegdy Iasnie Wielmożny Xiążę Ianusz Ostrogski Kasztelan Krakowski w roku 1609 otrzymawszy pozwolenie Seymowe na samych tylko successorow swoich uczynienia ordynacyi dobr swoich dziedzicznych, gdy w teyże ordynacyi

kilkokrotnie powtorzonej Kawalerow Maltańskich od zagranicznej władzy dependujących successorami położył, a przeto nie zyskawszy approbacyi Rzeczypospolitej na takową dyspozycją, też dobra po zeyściu jego prawem naturalnego spadku *per successores sanguinis* trzymane y rządzone, dla zasłych takowych transakcyi y recessu Seymu *anni* 1677 dotąd nie rezolwowanych, przyczyną były znacznych sporow y niechęci między obywatelami Krolestwa tego. Przeto oddalając wszelkie okazy, ktoreby domową spokojność naruszać mogły, przy niniejszey rezolucyi pomienionego recessu, tak dyspozycją wspomnionego Xiążęcia Ostrogskiego Kasztelana Krakowskiego, co do spadku dobr uczynioną, z prawem pozwolenia nie zgadzając się, iako wszelkie inne bądź od Predecessorow naszych, bądź w ktorychkolwiek subselliach y od kogożkolwiek na ubliżenie prawa naturalnej sukcesyi dobrom ziemskim służącego, *actus* y transakcyje nastąpione uchylamy y znosimy. A z mocy tegoż naturalnego prawa transakcyje w Grodzie Sandomirskim w roku 1753 przez Xiążęcia Ianusza Sanguszka przeszłego Marszałka Nadwornego W. Xięstwa Litewskiego, iako bezpotomnego successora y dziedzica, na też dobra dla wszystkich bez excepcyi uczynione, oraz wszelkie pośrednie dyspozycye, transakcyje, zapisy, assekuracye, około dobr przez recessa niektórych donataryuszow do niegoż powroconych, zeznane y nastąpione, tudzież nabycia dobr dziedzictwem od tychże iuryskwezytorow, niemniej dożywocia, summy possessorow aktualnych przed rezygnacją dobr przez niego podpisane, za ważne y nieporuszone mieć chcemy. Ile zaś do chwalebnej ofiary przez tegoż niegdy I. W. Xiążęcia Ianusza Ostrogskiego sześciu set żołnierzy przeciwko wojującej na ten czas Porcie Ottomańskiej dla Rzeczypospolitej uczynionej, ponieważ donatariuszowie Xiążęcia Sanguszka czyniąc wieczny fundusz posiłku ku każdej Rzeczypospolitej potrzebie, summę trzykroć sto tysięcy złotych Pol. na uformowanie kilku set ludzi y sustentacją ich corocznie z dobr nabytych płacić deklarują; przeto tę deklaracją wdzięcznie przyjmując, do rozdyspartymentowania tej summy na wszystkie miasta y wsie, y punktualnej wyznaczenie płacy, Kommissarzow Wielmożnego Antoniego Morskiego Kasztelana Lwowskiego, Urodzonych Michała Leszczyńskiego Podczaszego Sandomirskiego, Antoniego Dzierzbickiego Podczaszego Inowłodzkiego, Piotra Pruszyńskiego Podczaszego Kiiowskiego, Iozefa Markowskiego Cześnika Mielnickiego, Iozefa Przybyszewskiego Pisarza Ziems. Krzemienieckiego, Iozefa Sobolewskiego Pisarza Ziemskiego Włodzimirskiego, Iozefa Wilnera Stolnika Inflantskiego nazywamy. Ktorzy to Kommissarze, byle ich czterech były, na dzień pierwszy miesiąca Maia w roku następującym 1767mym nie uchybiając terminu, za poprzedzającymi od siebie wydaniem innotescencyami, do dobr Dubna zieczawszy,

z inwentarzow, ktore pod przysięgą ich rzetelności, dziedzice lub ich dyspozytorowie wiary godni, *sub confiscatione bonorum*, komportować mają *attenta cuique resignatorum bonorum proportione*, summę trzykroć sto tysięcy złotych Polskich do rocznego wypłacenia, na miasta y wsie rozłożywszy, wyznaczają, a corocznie dwoma ratami zaczynając pierwszą *a die prima Septembris anni* 1767 sto pięćdziesiąt tysięcy wynoszącą, taryfłą opiszą do Grodow poblizszych pieniądze za kwitami składać naczynają, akt swoy dwoma exemplarzami do Grodow Żytomirskiego y Łuckiego podadzą. A My Krol do uformowania proporcjonalnego takowej summy korpusu zdatną osobę Stanu szlacheckiego patentem naszym wyznaczemy, ktora do władzy Kommissyi Wojskowej należeć, y wszystkich expens przed tą rachunek czynić powinna będzie. Prawa od tegoż Xiążęcia Sanguszka bywzego Marszałka Urodzonemu Franciszkowi Czackiemu Strażnikowi Wielkiemu Koron., tak co do dożywocia, iako też do summ wniesionych służące y nadane, unaczniamy. Prawa zaś y summy Urodzonych Stępkowskich Kasztellanicow Zarnowskich małżonkow na dobrach w kluczu Czudnowskim miane y rozciągające się, iako y Urodzonego Piaskowskiego Podkomorzego Krzemienieckiego na dobrach w kluczu Szulzińskim leżących z summami wniesionymi, w zupełnej mocy zachowane mieć chcemy; nie mniej Urodzonego Kazimierza Brodowskiego przy prawie y dożywociu wsi Ohyowiec, a Gabryela Brodowskiego przy wsi Poławiniki, tudzież Urodzonego Stanisława Zakrzewskiego prawa y summy na wsi Niemierzycach, iako też Urodzonego Iana Brodowskiego przy wsi Kłobucku w kluczu Czudnowskim, Ur. Franciszka Burzyńskiego przy prawach na wsi Zielińce zwanej, Ur. Cieszkowskiego Podkomorzego Nowogrodzkiego na wsi Chlewkach, y Stanisława Cieszkowskiego Chorążego Włodzimirskiego na wsi Mytyńcach, summy y dożywocia zachowujemy. Iako y Urodzonych Omieńskiego, Leśniowskiego, Brodowskiego y Maszkowskiego Rotmistrzow, przy ichże prawach y dożywocia zachowujemy, *etiam post transactiones Sandomirienses subsecutas* uczynionych. Lubo zaś zmarły Wielmożny Ignacy Sapieha Woiewoda Mściśławski od donacyi na klucz Bazaliski y Krasilowski tudzież na inne dobra sobie służących, manifestem w Grodzie Krzemienieckim dnia dwunastego *Decembris* w r. 1755 zaniesionym odstąpił, że jednak successorowie jego teraz dowodzą rewersem od Xcia Sanguszka danym dziedzictwo dobr pomienionych, pomimo wyżej wyrażony manifest, dla siebie upewnione, a do tego successorowie Wielmożnego Woiewody Mściśławskiego, dług Urodzonych Piaskowskiego Podkomorzego Krzemienieckiego, Iozefa Steckiego Sędziego Ziemskiego Łuckiego, przez Xcia Sanguszka na też dobra zaciągnięty powinnie zaspokoili; przeto manifest pomieniony kassując, że ważności donacyi Wielmożnemu Wdzie Mściśławskiemu służących ni-

gdy nie ubliżał, upewniamy, y dobra wyż wzmiankowane od wszelakich praw dożywczych y długow przez Xcia prawodawcę *post amissam hereditatem* danych y zaciągniętych, oprócz wyż wyrażonego długu, mocą prawa terażniejszego utwierdzonego, przyznanego, y już uspokoionego uwalniając, dziedzictwu wiecznemu successorow Wielmożnego Woiewody Mściśławskiego, iako to: z głowy Iana Sapiehy syna najstarszego, Kazimierza małoletniego Sapiehy w opiece Ur. Elżbiety z Branickich Sapieżyny matki y dożywczo pani będącego, Iozefa Pułkownika, Xawerego Kaletana Sapichow, Woiewodzców Mściśławskich braci między sobą rodzonych, *non attentis ad vitalitibus* tymże trzem braci *servientibus*, co do exdywizyi *exnunc* rowney między temiż successorami wszystkimi podległe uznawamy. Tudzież Tereszek y Malinek na osobę Urodzonego Grocholskiego Sędziego Ziemskiego Braclawskiego grodownie rezygnowanych, przy dziedzictwie zupełnym zostawujemy. Urodzonego Iozefa Urbanowskiego Skarbnika Wołyńskiego przy summach y prawach w kluczu Stepańskim zachowujemy. Prawa y summy Urodzonemu Iozefowi Radzieckiemu Cześn. Zakroczymskiemu na dobra Niemowicze y Czudle służące utwierdzamy. Tudzież Urodzonego Antoniego Dzierzbickiego Podczaszego Inowłodzkiego, iako też y Iana y Maryanny z Sokołowskich Piaskowskich Podczaszych Wołyńskich w kluczu Stepańskim possessorow prawa na wsiach y summy unaczniamy wszystkie. Donacyi oraz Wielmożnemu Salezemu Potockiemu Woiewodzie Kiiowskiemu na dobra klucz Lutowiz nazwany (*salvis iuribus* tak co do dożywocia iako y sumy Urodzonemu Czackiemu *suprascriptis*) mimo recess utwierdzamy. Rozgraniczenie między dobrami Zasławskimi y Ostrogskimi od dobr klucza Szulzińskiego, Bazaliskiego, y innych, z posypaniem kopcow przez Urzędy Podkomorskie Belzki y Braclawski, z zachowaniem prawa w r. 1762 nastąpione, wiecznymi czasy approbujemy. Ta zaś konstytucya, że bynajmniej *praesudicare* nie powinna *iuribus successorum* od Beaty y Anny Katarzyny Kościeleckich *precedentium*, *lege praesenti* warujemy, y onym *viam agendi in foro competentis* ostrzegamy.

Kommissya do rozgraniczenia Wdztwa Kiiowskiego z Woiewodztwem Braclawskim.

Ponieważ Woiewodztwa Kiiowskie y Braclawskie, podług wyznaczonej z Seymu 1736 *anni* Kommissyi, dotąd w dyfferencyach swoich prawie y ostatecznie nie rozgraniczyły się; przeto zawiesiwszy ważność dekretow Radomskich y aktu granicznego Kommissarskiego w roku 1755 dnia dwudziestego piątego Sierpnia z limity nastąpionej *in contumaciam* Woiewodztwa Kiiowskiego, przez samych Kommissarzow Woiewodztwa Braclawskiego zapadłego, dla ostatecznego tychże Woiewodztw rozgraniczenia Kommissarzow, Wielmożnych: Michała Leduchowskiego Wołyńskiego, Iana Czarneckiego Braclaw-

skiego, Ludwika Bożydar Podhorodyńskiego Czerniechow: y Ur: Iana Popiela Sierpskiego Kasztellanow; tudzież UU. Michała Steckiego Kiiowskiego, Felicjana Bierzyńskiego Żytomirskiego, Iana Pauszę Owruk: Alexandra Swatopelka Xcia Czetwertyńskiego Braclaw: Adama Choloniańskiego Bełzkiego, Podkomorzych; Franciszka Zagorskiego Owruckiego, Iozefa Kolumnę Czosnowskiego Wiennickiego Starostow; Andrzeia Trzeciaka Kiiowskiego, Kazimierza Choieckiego Żytomirskiego, Łukasza Rybińskiego Owruckiego, Bogdana Ostrowskiego Braclawskiego, Marcina Grocholskiego Winnickiego, Anton: Czczela Zwinogrodzkiego, Chorążych; Iozefa Jakubowskiego Kiiowskiego, Piusa Ierlicza Owruckiego, Czarneckiego Zwinogrodzkiego Stolnikow, Krzysztofa Michałowskiego Podczaszego Braclawskiego, Stanisława Ortyńskiego Podczaszego Zwinogrodzkiego, Michała Trypolskiego Kiiowskiego, Stanisława Pruszyńskiego Żytomirskiego, Sędziow; Iana Choieckiego Żytomirskiego, Leonarda Swiekowskiego Braclawskiego, Podsejdkow; Iana Kościuszkę Żytomirskiego, Leona Steckiego Owruckiego, Tomasza Wislockiego Braclawskiego, Pisarzow Ziemskich; Franciszka Grocholskiego Braclawskiego, Zacharyasza Iaroszyńskiego Winnickiego, Tomasza Dorożyńskiego Zwinogrodzkiego, Podstolich; Michała Trzeciaka Kiiowskiego, Iana Bobra Braclawskiego, Stanisława Kordysza Winnickiego, Podoskiego Zwinogrodzkiego, Cześnikow; Ignacego Boćkowskiego Kiiowskiego, Jakuba Korycińskiego Owruckiego, Gabryela Porczyńskiego Braclawskiego, Łowczych; Onufrego Bierzyńskiego Starostę Szawuliskiego, Ludwika Wirskiego Braclawskiego, Franciszka Szaszkowicza Winnickiego, Skarbnikow; Alexandra Wielogorskiego Starszego, Szymona Bykowskiego Mniejszego Braclawskich, Ierzego Metelskiego Starszego, Ludwika Zagorskiego Mniejszego Żytomirskiego, Stefana Zabokliskiego Zwinogrodzkiego, Wojskich; Karola Dunaiewskiego Łowczego Latyczewskiego, Jakuba Moczulskiego Regenta Ziemskiego Kiiowskiego, y Grodzkiego Owruckiego, wyznaczamy. Ktorzy to Kommissarze za wydaniami sześciu niedzielami, a w Grodach oboiego Wdztwa przez Woźnych zeznanymi innotescencyami w roku 1767mym na dzień 30 *Septembris* na grunt dobr miasteczka Pochrebiszcz bez limity zieczawszy, *absentia nonnullorum non obstante, dummodo quinque adsint*, po ufundowanej Sądowej iurysdykcyi, dukta y redukta prowadzić nakażą. Po ktorych *de situ locorum et villarum* inkwizycją wywiadą, y pomienione Woiewodztwa, podług dokumentow granice ewinkujących, oraz z dowodow inkwizycyi, rozwiązując ważność wyżej zawieszonych dekretow y aktu kontumacyalnego, ograniczą, y kopcami Urodzonym Podkomorzym, lub ich Komornikom Granicznym, ktoregokolwiek z tych dwóch Woiewodztwa, bądź też jednemu osypać zalecą, y we wszystkim ostatecznie *et finaliter* rozsądzą, a WW. y UU. Kommissarze podpi-

sawszy innotescencye, *sub poenis legibus Regni descriptis*, na mieysce granic ziechać powinni.

Seymiki Woiewodztw Krakowskiego, Sandomirskiego, Kiiowskiego, Płockiego, Braclawskiego y Czerniechowskiego.

Woiewodztwom Krakowskiemu, Kiiowskiemu, Płockiemu, Braclawskiemu, y Czerniechowskiemu przyimującym konstytucyę *anni 1611mi*, Woiewodztwu Sieradzkiemu o obieraniu Posłow na Sejm służącą, y sposob Seymikowania w tey wyż wyrażoney konstytucyi opisany, mocą terażniejszey konstytucyi pozwalamy. Co przyimuje y Woiewodztwo Sandomirskie, iako *in usu* tego będące.

Oznaczenie Seymikow Relationis Generałowi Woiewodztwa Ruskiego.

Wszystkim Ziemiom y Powiatom Generału Ruskiego Seymiki *Relationis* na dzień Seymiku Deputackiego w roku 1767 w bliski Poniedziałek po święcie Najswiętszey Panny Narodzenia naznaczamy. Sposob temuż Generałowi Seymikowania *in futurum* na Seymikach Poselskich taki wyznaczamy, iakim Woiewodztwa Poznańskie y Kaliskie zaszczycaią się, na fundamencie konstytucyi lat 1685 y 1764, co ma służyć Ziemi Halickiey y Woiewodztwu Sieradzkiemu.

Seymiki Ziemi Dobrzyńskiej.

Stosując się do konstytucyi 1611 Woiewodztwu Sieradzkiemu, tudzież 1685^{ti} Woiewodztw Brzeskiemu Kuiawskiemu y Inowrocławskiemu służących, przykładem tychże Woiewodztw, sposobem w przerzeczonych konstytucyach opisanym, Seymiki przed Seymowe w Ziemi Dobrzyńskiej odprawiać pozwalamy, *robore* niniejszey konstytucyi.

Ubezpieczenie Seymikow Woiewodztwa Łęczyckiego.

Chcąc, aby *concives* tegoż Woiewodztwa umowiony na Seymiku *per laudum* porządek Seymikowania do skutku przywodzili *ad normam* konstytucyi *anni 1611 et 1685* Woiewodztwom Sieradzkiemu y Kuiawskiemu służącey, toż Woiewodztwo Łęczyckie w obieraniu Posłow y Deputatow wspomniane prawa przyimuje, *laudum* za zgodą Stanow Rzeczypospolitey approbujemy. Co ma służyć Xięstwu Mazowieckiemu, y Woiewodztwu Bełzkiemu.

Lokacya Bielina.

Lokacyą Bielina przez niegdy Wielm. Franciszka Bielińskiego Marszałka Wielkiego Koronnego, tu przy Warszawie na gruntach własnych wedle szpitala pod tytułem Dzieciątka Jezus, w swoim dawnym ograniczeniu rozciągających się, tak dziedzictwem, iako też przez zamianę nabytych założonego, zamiany oraz gruntow dziedzicznych za Starościńskie approbujemy; y iako grunta pomienione *in ante* w possessyi dziedzicznej wspomnionego niegdy Wielmożnego Marszałka Wielkiego Koronnego będące, y Sta-

rostwu ustapione, do Starostwa Warszawskiego *juribus Maiestatis et Reipublicae*, tak też *in ante* Starościńskie do Bielina *juri et immunitati Terrestri* inkorporujemy. A mieszkańcy tegoż Bielina *ex appellatione* od Sądow swoich Woytowskich do iurydykcyi Mieyskiej Starey Warszawy, a *per consequens* do Assessoryi, y *ad onera civitatensia* należeć powinni.

Ubezpieczenie soli Powiatowey Woiewodztwa Płockiego.

Ułatwiając kollizye y krzywdy między obywatelami Woiewodztwa Płockiego dziejące się z przyczyny wiele wyznaczonych do wydawania soli suchedniowey Dystrybutorow, na wniesienie UU. Posłow Woiewodztwa tegoż ustanawiamy Żupnika od Nas uprzywileiowanego, za ktorego assygnacyami Pisarz z żupy Płockiey też sol wydawać będzie, pomieniony zaś Żupnik nie więcej od beczi, iak tylko złoty Polski brać ma; co mu odbierający obywatel sol płacić powinien, ktorey odbieranie, w czasie ośmiu niedziel naznaczamy.

Zamiana wsi Brzeskiej Woli y innych naszych Krolewskich za wsie Niedomyce y inne dzlędziczne.

Ponieważ Ur. Adam Podoski Podkomorzy Rożański o dobra nasze Brzeską Wolą z woytowstwem w possessyi Urodzonego Drelinga, drugą Brzeską Wolą także z woytowstwem, y trzecią Brzeską Wolą wraz z Łomaną Wolką w possessyi Urodzonego Potockiego Starosty Leżańskiego, tudzież wieś Luchow z woytowstwem y sołtystwem w possessyi U. Michałowskiego zostające, w Woiewodztwie Ruskim Ziemi Przemyskiej leżące, suplikował Nam y seymującym Stanom, aby mogli one dla przyległości sobie większych, z łaski naszej za dobra swoje ziemskie dziedziczne, to jest: wsie Niedomyce, Grodek, Głuw, Powężow w Powiecie Pilznińskim, y Lenarcice w Powiecie Sandomirskim będące *modo commutationis* pozyskać; przeto mając wzgląd na zasługi antecessorow y iego własne, za powszechną Stanow Rzeczypospolitey zgodą tey zamiany pozwalamy, y dla poznania ekwiwalencyi iey, Kommissarzow z Senatu: Wielmożnych Macieia Sołtyka Sandomirskiego, Antoniego Morskiego Lwowskiego, Urodzonych Alexandra Romera Zawichostskiego, Malickiego Sanockiego, Kasztelanow; Maxymiliana Zborowskiego Sędziego Ziemskiego Sandomirskiego, Michała Leszczyńskiego Podczaszego Sandomirskiego, Bobowskiego Podstarostę Grodzkiego Sanockiego, Michała Drohoiowskiego Sędziego Grodzkiego Przemyskiego, Horodyskiego Pisarza Grodzkiego Przemyskiego, Romera Starostę Tyrawskiego, Kietlińskiego Stolnika Czerniechow. Skirmunta Komornika Ziemi Wizkiej, Iozefa Bielińskiego Komornika Ziemskiego Przemyskiego, naznaczamy. Ktorzy Kommissarze, byleby ich pięciu było, za poprzedzającymi innotescencyami w czasie sobie upodobanym, nayprzod do dobr dziedzicznych

na zamianę ofiarowanych, a potem do dobr naszych Krolewskich ziają, y obydwóch, dobr prowenta *et qualitates* zważywszy, też zamianę *in equivalentia, citra praejudicium* stron obydwóch, uczynią, y terażniejsze wyżey wyrażone Krolewskie dobra prawu Ziemskiemu, y dziedzicznej possessyi U. Podoskiego, (*salvis juribus modernorum possessorum*) a zaś dziedziczne iego, prawu naszemu Krolewskiemu wieczyście podległymi bydź uznają, a o wszelkie pretensye, ktoreby do tych dobr do czasu zamiany ściągąć się mogły, ewikcyą na dobrach, ktore z Krolewskich w dziedziczne zamienione będą, ostrzegą; takowey zaś zamiany *actum* na jednym exemplarzu do własnych Grodow, a na drugim do akt Kommissyi Skarbowey podadzą. Po którym podanym też kommissya, dla wylikwidowania y ustanowienia sprawiedliwey kwarty z dobr dziedzicznych w nasze Krolewskie zamienionych, przysięgłego dworzanina zesłać ma. Nadto wsiom Niedomyce, Grodek, Głuw y Powężow zwanym w lasach Starostwa Czchowskiego, a wsi Lenarcicom w lasach Starostwa Sandomirskiego, Wolom zaś Brzeskim z woytowstwem, y Łomaną Wolką w lasach Starostwa Leżańskiego, wolnego wrębu, jeżeli się dawne do tych wrębów pokażą prawa, a jeżeli dawnych nie masz, tedy tylko na folwarczną potrzebę pozwalamy.

495 **Uspokojenie pretensyi Daniłowiczowskich sukcesorow.**

Pretensyą successorow niegdy Iana Mikołaj Daniłowicza Podskarbiego Wielkiego Koronnego o summy różne, dekretami kommissyi wyznaczonych *per legem publicam in anno 1676 latam* wytkniętę, do Rzeczypospolitey mianą, na instancyą Stanow Rzeczypospolitey do Kommissyi skarbu Koronnego *pro finali decisione* odsyłamy, a po wylikwidowaniu summ pomienionych *ex reproducendis in ibidem documentis*, zapłacenie onych *in rem* tychże successorow, albo ich iuriskwesytow z skarbu Koronnego nakazujemy, iak prędko będzie można.

Assekuracya starych zasług wojskowych Stanisława Iablónowskiego Kasztelana Krakowskiego Hetmana W. Koronnego.

A ponieważ na fundamencie konstytucyi 1683; 1685 y 1690 płacę woysku Stanisław Iablónowski Kasztelan Krakowski Hetman Wielki Koronny swoim kosztem utrzymywał, podług likwidacyi Trybunałow Łuckiego, Radomskiego y Lwowskiego, ktoren wydatek successorom konstytucyą 1703 upewniony jest, y recessami odesłany Seymow 1724, 1726, 1736 y ostatnim 1764 y na pomnożone instrukcyę Prześwientnych Woiewodztw uważając, gdy dla uszczuplonych dochodow Rzeczypospolitey satysfakcyi naznaczyć nie możemy ze skarbu naszego Koronnego; a ci successorowie oświadczają łatwość ugodzenia; więc naznaczamy Kommissarzow Wielbnego Hieronima Szeptyckiego Biskupa

Płockiego, Kazimierza Granowskiego Rawskiego Woiewodę, Węglińskiego Kasztelana Chełmskiego, UU. Bobowskiego Cześnika Sanockiego, Orłowskiego Miecznika Dobrzyńskiego, Zbrożka Woyskiego Krzemienieckiego, Michała Buczewicza Burgrabiego Grodzkiego Łuckiego, ktorzy weyrzą w dowody tak autentyczne, iako wyżey wspomnionym prawem ubezpieczone, ktore *etiam* poprzysiądz nakazą, z ktorych uznane do przyszłego Seymu odesła.

Pozwolenie wyjazdu za granicę.

Ponieważ potrzeby polepszenia sił zdrowia na dalsze Rzeczypospolitey usługi wymagaia odjazdu do wod za granicę; przeto *cum beneficio suspensionis* w Sądach wszelakich *in causis personalitatem requirentibus, durante* bawienia u tychże wod *spatio*, dozwalamy wyjazdu za granicę Przewielebnemu Kaietanowi Sołtykowi Xciu Biskupowi Krakowskiemu, Wielbnyim Antoniemu Ostrowskiemu Biskupowi Kuiawskiemu, Ignacemu Kniaziovi Massalskiemu Wileńskiemu, Teodorowi Xciu Czartoryskiemu Poznańskiemu, Hieronimowi Szeptyckiemu Płockiemu, Stanisławowi Grabowskiemu Xciu Biskupowi Warmińskiemu, Ianowi Łopacińskiemu Zmudzkiemu, Andrzejowi Baierowi Chełmińskiemu, Adamowi Krasieńskiemu Kamienieckiemu, Gabyrielowi Wodziańskiemu Smolińskiemu, Stefanowi Giedroiciowi Inflantskiemu Biskupom; Wielmożnym Wacławowi Rzewuskiemu Krakowskiemu, Hetmanowi Polnemu Koronnemu, Antoniemu Iablónowskiemu Poznańskiemu, Michałowi Ogińskiemu Wileńskiemu, Ianowi Wielopolskiemu Sandomirskiemu, Ignacemu Twardowskiemu Kaliskiemu, Tomaszowi Sołtykowi Łęczyckiemu, Ianowi Chodkiewiczowi Starości Generalnemu Zmudzkiemu, Franciszkowi Potockiemu Kiiowskiemu, Starości Sądowemu Bełzkiemu, Andrzejowi Moszczeńskiemu Inowrocławskiemu, Augustowi Xciu Czartoryskiemu Ruskim, Iozefowi Ossolińskiemu Wołyńskiemu, Piotrowi Sapież Smoleńskiemu, Alexandrowi Sapież Połockiemu, Hetmanowi Polnemu W. X. L., Ignacemu Ceterowi Bełzkiemu, Iozefowi Iablónowskiemu Nowogrodzkiemu, Iozefowi Sołłohubowi Witebskiemu, Bernardowi Stanisławowi Gozdkiemu Podlaskiemu, Pawłowi Mostowskiemu Mazowieckiemu, Kazimierzowi Granowskiemu Rawskiemu, Karolowi Sapież Woiewodzie Brześciańskiemu, Konstantemu Platerowi Męcislawskiemu, Stanisławowi Lubomirskiemu Braclawskiemu, Ierzemu Flemingowi Pomorskiemu, Starości Skarszewskiemu, Ianowi Borchowi Inflantskiemu, Woiewodom; Iozefowi Mielżyńskiemu Poznańskiemu, Antoniemu Morskiemu Lwowskiemu, Tadeuszowi Burzyńskiemu, Smoleńskiemu, Adamowi Brzostowskiemu Połockiemu Starości Sądowemu Wolkowskiemu, Ewarystowi Kuropatnickiemu Bełzkiemu, Maciejowi Stadnickiemu Kamienieckiemu, Michałowi Suffczyńskiemu Czerskiemu, Ianowi Grabowskiemu Elblągskiemu, Iozefowi

Hilzenowi Infantskiemu, Staroście Sądowemu Brasławskiemu, Urodzonym Rochowi Iabłonowskiemu Wiślickiemu, Stanisławowi Ankwiczowi Bieckiemu, Andrzejowi Iabłonowskiemu Połanieckiemu, Kasztelanom; tudzież Wielmożnym Stanisławowi Lubomirskiemu Marszałkowi Wielkiemu Koronnemu, Ignacemu Ogińskiemu Marszałkowi Wielkiemu Wielk. Xięstwa Lit., Wielbnemu Andrzejowi Młodzieckowskiemu Podkanclerzemu Koronnemu, Nominatowi Biskupowi Przemyskiemu, Wielmożnym Anton. Przędzieckiemu Podkanclerzemu Wielkiego Xięstwa Litewskiego, Staroście Sądowemu Pińskiemu, Ierzemu Mniszchowi Marszałkowi Nadwornemu Koronnemu Generałowi Wielkopolskiemu, Iozefowi Xciu Sanguszkowi Marszałkowi Nadwornemu W. X. Lit. Staroście Sądowemu Krzemienieckiemu, Wielbnemu Gabryelowi Podoskiemu Referendarzowi Koronnemu, niemniej Urodzonym Stanisławowi Malachowskiemu Sandeckiemu, Stanisławowi Siemińskiemu Bieckiemu, Iozefowi Ossolińskiemu Sandomirskiemu, Ludwikowi Dąbskiemu Inowrocławskiemu, Franciszkowi Zagorskiemu Owruckiemu, Iozefowi Karczewskiemu Liwskiemu, Stanisławowi Młodzianowskiemu Rożańskiemu, Iozefowi Platterowi Düneburgskiemu, Sądowym Starostom; podobnegoż pozwalając za granicę wyjazdu, *ad administrandam* pod tychże wyjazd *justitiam*, nominujemy za Surrogatow mianowicie: do Grodow Sandeckiego Ur. Stanisława Chwaliboga Burgrabiego zamku Krakowskiego, do Grodu Bieckiego U. Alexandra Łętowskiego Podczaszego Krakowskiego, do Grodu Wileńskiego U. Horaina Podwojewódzkiego Wileńskiego, do Grodu Poznańskiego U. Andrzeja Niegolewskiego Chorążego Poznańskiego, do Grodu Kaliskiego Ur. Iana Lipskiego Miecznika Kaliskiego, do Grodu Sandomirskiego U. Skorupkę Podczaszego Drohickiego, do Grodu Brasławskiego Ur. Antoniego Mierskiego Podstolego Brasławskiego, do Grodu Inowrocławskiego U. Stanisława Dąbskiego Podczaszego Bidgoskiego, do Grodu Kiiowskiego U. Kazimierza Choieckiego Chorążego Zytomirskiego, do Grodu Owruckiego Ur. Dubrawskiego Podstarostę Owruckiego, do Grodu Krzemienieckiego Ur. Felicyana Drzewickiego Chorążego Krzemienieckiego, do Grodu Połockiego Ur. Troiana Korsaka Podwojewódzkiego Połockiego, do Grodu Pińskiego Ur. Swiężyńskiego Podstarostę Pińskiego, do Grodu Wolkowskiego U. Antoniego Dziekońskiego Stolnika Wolkowskiego, do Grodu Belzkiego Ur. Lipskiego Podstolego Buskiego, do Grodu Witebskiego Ur. Kazimierza Łuskińskie Stolnika Witebskiego, do Grodu Liwskiego U. Krzysztofa Cieszkowskiego Starostę Zbuczynskiego, do Grodu Rożańskiego Ur. Iana Radonńskiego Miecznika Chęcińskiego, do Grodu Skarszewskiego U. Lniskiego Podwojewódzkiego Pomorskiego, do Grodu Düneburgskiego U. Kazimierza Kublickiego. Ktorzy to nominowani Surrogatowie przez czas dozwolonego za granicę

Starostom wyjazdu, sprawiedliwość Powiatom w Grodach, do których naznaczeni są, *ad tenorem legum* sprawować mają. A ponieważ Ur. Krański Starosta Sądowy Ciechanowski wyiechawszy za pozwoleniem na Seymie ostatnim od Nas pozyskanym, za granicę dotąd *commoratur*; przeto za Surrogata do Grodu Ciechanowskiego U. Młodzianowskiego Komornika Ziemi Ciechanowskiej deklarujemy.

498 Uwolnienie od dekretu *eiusque rigoribus* U. Podkomorzego Heyckinga.

Urodzonego Dietyryka Ernesta Heyckinga Podkomorzego naszego od dekretu, *eiusque rigoribus* w Sądach generalney Konfederacyi Koronney y Wielkiego Xięstwa Litewskiego *ex delatione* U. Szymona Zorawskiego zaszłego, *non intrando in cognitionem causae*, na proźby Urodzonych Posłów Wielkiego Xięstwa Litewsk. uwalniamy.

Ocalenie sławy Urodzonych Daszkiewiczow.

Aby starożytnego imienia sławie wszelkie banicje y dekreta w Sądach Woyskowych, y innych subselliach na osobie Ur. Teodozego Daszkiewicza otrzymane szkodzić nie mogły; przeto mając wzgląd na zasługi U. Alexandra Daszkiewicza Skarbnika Halickiego takowe processa y wszelkie transakcye rodowitości tychże uwłaczające znosimy, y za powszechną Stanow Rzeczypospolitey zgodą wyż rzezonych z potęstwem ich przy wszelkich prerogatywach narodowych zachowujemy.

Uchylenie processu na U. Byszewskim zaszłego.

Proces na Urodzonym Arnoldzie Byszewskim o wiołencę pod bokiem naszym Krolewskim uczynioną, w Sądach Marszałkowskich Koronnych otrzymaną, na proźbę wielu Posłów z szczegulney klemencyi naszej zupełnie znosimy, onegoż do czci y łaski naszej Krolewskiej przywracamy.

Zasługi y pretensye różnych domow.

Pretensye successorow Hreherego Ogińskiego Hetmana W. X. Lit. kilkokrotnym recessem, mianowicie *anno* 1710 ubezpieczone, że dla szczupłości skarbu W. X. Lit. teraz uspokoiłone bydź nie mogą, więc ie na przyszły czas ubezpieczamy.

Podobneż successorow niegdy I. W. Szczesnego Potockiego Kasztelana Krakowskiego; niegdy W. Leduchowskiego Woiewody Wołyńskiego; Ur. Krzeczковского Starosty Włodzimierskiego, Urodzonych Popielow pretensye; niemniej W. Ludwikowi Podhorodyskiemu Kasztelanowi Czerniechowskiemu; y Ignacemu Woroniczowi Regimentarzowi partyi Ukraińskiej, nadgrode za prace y koszta na kommissyi z dworem Tatarskim w Iozefgrodzie ekspedywanej; oraz nadgrode U. Dominikowi Stoińskiemu za ucalenie ciąg ziemskich y Trybunalskich Lubelskich, oycu iego prawem *anni* 1726 as-

sekurowaną; niemniej pretensją successorow U. Michała Puzyny Pisarza W. X. L. przez też kommissyą w recess puszczoną; oraz pretensye successorow U. Marcina Korbuta za Sekretaryą Legacyi do Moskwy; zasługi niegdy W. Kazimierza Bielińskiego Marszałka W. Koronnego trzema konstytucyami w recess puszczone; successorow Chrzanowskiego Podkomorzego Brzeskiego nadgrode, w recess puszczone.

499 Deklaracya Seymikow Relacyjnych w Woiewodztwach y Ziemach Prowincyi Koronnych y Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Zachowując dawny zwyczaj doniesienia Woiewodztwom, Ziomom y Powiatom o ustawach Seymowych, czas Seymikow Relacyjnych tymże Woiewodztwom, Ziomom y Powiatom w Prowincyach Koronnych, wedle żądzy przytomnych Posłów (*cum beneficio suspensionis* do niedziel sześciu *ab actu* skończenia Seymu) deklarujemy, nazajutrz po Seymiku Deputackim w roku następującym 1767mym. Woiewodztwom zaś Sieradzkiemu, Mazowieckiemu, na dzień piętnasty miesiąca Czerwca w roku tymże; a Chelmińskiemu, Malborskiemu, y Pomorskiemu na dzień Generału, na który im uniwersał z Kancellaryi naszej wydany będzie, składamy.

W Wielkim zaś Xięstwie Litewskim Seymiki *Relationum* nazajutrz po Seymikach Gromnicznych Gospodarskich w roku następującym 1767 naznaczamy.

Gratitudo Urodzonemu Marszałkowi, y Urodzonemu Sekretarzowi Seymowemu.

Gdy Urodzony Celestyn Czaplic Podkomorzy Łucki Marszałek Seymu terażniejszego chwalebny y przykładową pracą, ile w przedłużonym Seymowaniu czasie, wiele do skutku ustaw dopomagał; przeto nim takowa oyczyźnie użyteczna czynność zgodną winney nadgrodzie pozyskać będzie mogła satysfakcyą, temuż Urodzonemu Marszałkowi summe złotych Polskich ośmdziesiąt tysięcy naznaczamy, y też aby skarb Koronny nieodwłocznie wypłacił, nakazujemy.

Urodzonemu także Stanisławowi Rembielińskiemu Sekretarzowi naszemu, y terażniejszego Seymu, w nadgrode pilnych y pracowitych czynności iego, zlecamy Kommissyi Ekonomiczney skarbu Koronnego: aby onemuż summe dwadzieścia tysięcy złotych Polskich nieodwłocznie zapłaciła; ktoremu też Urodzonemu Sekretarzowi naszemu y Seymu terażniejszego *praesenti lege injungimus*; ażeby konstytucye Seymu tego iak najprędzey do druku podał, y po iednym exemplarzu dla każdego Senatora, Ministra Posła, y Kommissarza z obojga Kommissyi obojga narodow, tudzież dla każdego Grodu w Koronie y w Litwie *cum annexis Provinciis*, to jest: *in summa* pięćset exemplarzew do dyspozycyi Kommissyi Skarbowey Koronney oddał, y wyłożone expensa na druk y papier tych konstytucyi, oraz projektow pod czas terażniejszego Seymu dla komunikacyi Stanom Rzeczypospo-

lity *ad deliberandum* drukowanych, iako też na introligatora, registrem podane: aby skarb onemuż wroczył, y zupełnie zapłacił, nakazujemy. Tudzież drukowania więcej *a parte* wyż wspomnionych pięćset exemplarzew temuż samemu tylko Urodzonemu Sekretarzowi, *sine cuiusvis impedimento*, pozwalamy.

Rozwiązanie Konfederacyi.

Z dwóch nieco różnych przyczyn, nayprzed w Wielkim Xięstwie Litewskim, a potym w Koronie uczynione generalne Konfederacye gdy przed szczęśliwą Koronacyą naszą łącząc się w iedną, za cel zbawiennego związku bezpieczenstwo Maiestatu naszego y utrzymanie wolności założyły, a tym iedynie końcem w nierozrywany węzeł dotąd zostawały; w przeciągu tegoż czasu doświadczając nietylko *ab extra* zupełney dla Nas od postronnych Monarchow przyiaźni, lecz *ab intra* nieporuszoney ku Nam onych tego Krolestwa obywatelow wierności, ktorey grunt daliśmy otwartością serca naszego, y nayusilniejszym o dobro tych narodow staraniem, tak dalece: że wewnętrzne przeświadczenie nasze o wszystkich dotąd Panowania naszym czynach, y dalsze szczere dla dobra publicznego zamysły, nie innego Nam obiecywać mogą, iak narodową wdzięczność y cnotliwe, a tymże narodom ku swoim Krolom zawsze naturalne do Nas przywiązanie; przeto tego związku żadney iuz nie widząc potrzeby, raczey na istocie iednomyslności spaiączey serca obywatelow szczęśliwość tey oyczyzny naszej, a w niey naszą osobistość pokładając, też Konfederacye, tak co do osobnych ich związkow, iako do wzajemnego między sobą złączenia, tudzież wszystkie Woiewodztw, Ziom y Powiatow Konfederacye rozwiązuemy, *et libertatem sentiendi, ac jus vetandi* przy prawie we wszelkich Seymowych materyach, oprócz *pluralitati* zostawionych, reassumuemy. Oraz Seymiki Ziemskie Poselskie y Deputackie uwalniając od przyzyci Marszałkow Konfederackich, *ad formam* o Seymikach Deputackich *lege praescriptam*, stosujemy y przywracamy. A iako ustawy Rzeczypospolitey w Bezkrolewiiu na Seymach Konwokacyinym y Elekcyinym czynione, są rownie zupełney ważności y mocy, iako y ustawy w czasie Seymow *in plenis Ordinibus* udzielane; tak *sancita* y dekreta wszelkie, *et omnes actus* przerzeczonych Konfederacyi mocą konstytucyi *Convocationis et Coronationis* approbowane y utwierdzone, *in integro et irrevocabili valore* zostawujemy, y żeby *ullo titulo* naruszone nie były, warujemy.

Sprawy zaś do tych Konfederacyi intencowane, a nieodsądzone, *ad subsellia competentia* do rozsądzenia odsyłamy, w których strony zapozwane do tych Sądow *poenis evocationis* podlegać nie mają.

A że przez żadną od Nas y Rzeczypospolitey uczynność nie mogłyby być dostatecznie nadgrodzone prace y starania Wielmożnego Augu-

sta Xcia Czartoryskiego Woiewody y Generała Ziem Ruskich, dopiero rozwiązanej Konfederacyi Stanow Rzeczypospolitey Generalnego Marszałka, ktore tak pod czas Bezkrólewia dla obrony od spustoszenia kraioy tego Królestwa, y rozlania krwi obywatelow przedtym w Bezkrólewiu praktykowanych, a dla utrzymania niezwyčajnego podobnym czasom pokoiu, iako po szczęśliwey Elekcyi y Koronacyi naszej dla publicznego dobra, nie przepuszczając zdrowiu y fortunie, czynić nie omieszkał; przeto wiekopomność sławy, y wdzięczność iako przyzwoitą wielkim mężom nadgrode, temuż Xiążęciu IMci; niemniej Wielmożnemu Michałowi Brzostowskiemu Podskarbiemu Wielkiemu W. Xięstwa Lit. Marszałkowi Konfederacyi tegoż Xięstwa Litewskiego, za czule y chwalebne swojego urzędu sprawowania, należyta wdzięczność zapisujemy; oraz wszystkich Woiewodztw, Ziem y Powiatow Marszałkom, pamięć ich zasług wiekopomną y szacunek *publico* oświadczamy.

W tey samey Konfederackiey czynności y prace Urodzonego Tomasza Dłuskiego Podkomorzego Lubelskiego zkonfederowanych Stanow Rzeczypospolitey Sekretarza, nie chcąc mieć bez nadgrody, (zwłaszcza gdy Urodzonemu Sekretarzowi Konfederacyi Litewskiej wyznaczeniem dwudziestu tysięcy przez Seym Koronacyiny jest nadgrodzono) procz słusznych na iego zasługi w tey oczywiście względów, aby mu skarb Koronny takoz dwadzieścia tysięcy złotych Polskich, a zaś Urodzonemu Michałowi Skrzetuskiemu Staroście Mogilnickiemu Vice-Sekretarzowi teyże Konfederacyi summę szesnaście tysięcy złotych Polskich wypłacił, zalecamy.

Rezydenci do boku I. K. Mci in continuatione roku terażniejszego do przyszłego Seymu inclusive.

A die 1ma Octobris, ad ultimam Decembris. Wielobny Xiądz Biskup Wileński, Wielmożny Wwoda Trocki, Wielmożny Kasztelan Żmudzki, Ur. Kasztelan Lendzki. *A die 1ma Ianuarii a. 1767mi, ad ultimam Martii,* Wielobny Xiądz Biskup Wileński, Wielmożny Woiewoda Sieradzki, Wielmożny Kasztelan Brzeski Kujawski, Urodz. Kasztelan Szremski. *A die 1ma Aprilis anni ejusdem, ad ultimam Iunii,* tenże Wielobny Xiądz Biskup Wileński, Wielmożny Kasztelan Trocki, Wielmożny Kasztelan Kijowski, Ur. Kasztelan Zarnowski. *A die 1ma Iulii anni ejusdem, ad ultimam Septembris,* Wielobny Xiądz Biskup Poznański, Wielmożny Woiewoda Łęczycki, Wielmożny Kasztelan Inowrocławski, Urodzony Kasztelan Małogoski. *A die 1ma Octobris anni ejusdem ad ultimam Decembris,* tenże Wielobny Xiądz Biskup Poznański, Wielmożny Starosta Żmudzki, Wielmożny Kasztelan Lwowski, Urodzony Kasztelan Wieluński. *A die 1ma Ianuarii anni 1768vi ad ultimam Martii,* Wielobny Xiądz Biskup Płocki, Wielmożny Woiewoda Brzeski Kujawski, Wielmożny Kasztelan Wołyński, Ur. Kasztelan Przemyski. *A die 1ma Aprilis anni ejusdem, ad ultimam Iunii,* tenże Wielobny Xiądz

Biskup Płocki, Wielmożny Woiewoda Kijowski, Wielmożny Kasztelan Kamieniecki, Urodzony Kasztelan Halicki. *A die 1ma Iulii anni ejusdem, ad ultimam Septembris,* Wielobny Xiądz Biskup Warmiński, Wielmożny Woiewoda Inowrocławski, Wielmożny Kasztelan Smoleński, Urodzony Kasztelan Sanocki. *A die 1ma Octobris anni ejusdem, ad ultimam Decembris,* tenże Wielobny Xiądz Biskup Warmiński, Wielmożny Xiądz Woiewoda Ruski, Wielmożny Kasztelan Lubelski, Urodzony Kasztelan Chełmski.

Celestyn z Szpanowa Czaplic Podkomorzy Łucki, Marszałek Koła rycerskiego.

X. Hieronim Szeptycki Biskup Płocki, Deputat z Senatu do Konstytucyi mpp. Ewaryst Andrzej Kuropatnicki Kasztelan Bełzki, Deputat do Konstytucyi z Senatu, Prowincyi Małopolskiej mpp. Ian Borch Woiewoda Generalny Xięstwa Inflantskiego, Deputat do Konstytucyi. z Senatu pro sorte Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego mpp. Andrzej z Moszczennego Moszczeński Woiewoda Inowrocławski, Deputat do Konstytucyi z Senatu, Prowincyi Wielkopolskiej. Tadeusz Dzieduszycki Cześnik Koronny, Posel Ziem Halickiey, z Prowincyi Małopolskiej, do Konstytucyi Deputat. Tomasz Dłuski Podkomorzy Generalny y Posel Woiewodztwa Lubelskiego, Deputat z Prowincyi Małopolskiej. Ioachim Littawor Chreptowicz, Sekretarz W. W. X. Lit. Posel z Woiewodztwa Nowogrodzkiego, Deputat do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Lit. Mikołay Tadeusz z Łopacina Łopaciński, Pisarz W. W. X. Lit. Starosta Grodowy y Posel Woiewodztwa Mścińskiego, Deputat do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Lit. mpp. Hiacynt Nałęcz Małachowski, Referendarz Koronny, Posel Woiewodztwa Sieradzkiego, Deputat do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiej. mpp. August Sulkowski Pisarz W. Koronny, Posel Woiewodztwa Płockiego, Deputat do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiej.

Stanisław Rembeliński I. K. Mci, y Seymowy Sekretarz.

KONSTITUCYE

WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO

NA TYMŻE SEYMIE.

MATERYE SKARBOWE.

Czopowe szelężne w W. X. L., na zniesienie podatkow dawnego czopowego y podymnego.

Czopowe y szelężne w Wielkim Xięstwie Litewskim konstytucyą anni 1717 do placenia woysku przyjęte, oraz na Woiewodztwa y Powiaty przez taryffy rozdzielone, chcąc w Prowincyi W. X. Lit. in emolumentum, et ad necessitates *Reipublicae* powiększyć: ażeby nie iuz przez kontrahentow podług wyż wspomnionych taryff, ale *distincte* z kaźdey Prowincyi, niżey opisaną proporecyą y sposobem wybierane, y importowane były mieć chcemy, y ustanawiamy.

Wszyscy obywatele W. X. Lit. et *annexarum Provinciarum*, w dobrach naszych hibernowych, tudzież ziemskich szlacheckich, y duchownych, w miastach, miasteczkach, wsiach, propinacye

w szynkach y arędach mający, iakiegokolwiek stanu y kondycyi, nie zasłaniając się żadnemi wolnościami, ani przywilejami, nawet przed Unią danemi, *sine ulla bonorum et personarum exceptione*, sami *in personis*, alboliteż przez kommissarzow, ekonomow, administratorow, namiestnikow, czyli pisarzow prowentowych, a w dobrach naszych stołowych administratorowie lub ekonomowie, wykalkulowawszy prowent swoy z propinacyi, bądź przez własny dworny szynk dawanej, bądź przez arędą postąpioney, wykalkulować tylko czystey intraty, *demptis expensis*, z samey tylko propinacyi trunkow przez rok przychodzący, będą powinni, to iest: w szynkach dwornych wytrąciwszy *expensa* possessorow, a w arędach to wszystko, co nie iest propinacyą trunkow, z takowego zysku dziesiąty grosz do skarbu Rzeczypospolitey placić, y realność importowania podawszy, tabellę kaźdey karczmy y szynku w miasteczkach, dobrach, Królewskich, wsiach, iako też y w dobrach naszych stołowych znajdujących się, zaprzysiędz mają *in eam rotham*:

504 Ia N. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Trocy Świętey Iedynemu, iż w dobrach N. nazwanych, zysku z propinacyi trunkow przychodzącego intraty roczney zł. Polsk. N. w roku terażniejszym do wybrania znalazło się, od ktorego dziesiąty grosz, to iest zł. Polskich N. do skarbu Rzeczypospolitey wypłacam, oraz do zapisania w taryffę dla placenia *in futurum* do dalszey w tym dyspozycyi Rzeczypospolitey sprawiedliwie podać, y nic z takowego od propinacyi trunkow zysku na szkodę Rzeczypospolitey nie utailęm, tak mi Panie Boże dopomóż.

Takowy iurament w roku tysiącnym, siedmsetnym, sześćdziesiątym osmym, począwszy od dnia pierwszego Marca, *non obstante die festo*, do dnia piątego miesiąca Kwietnia roku tegoż, w Grodach własnego Woiewodztwa, Xięstwa, lub Powiatu przed Urzędem Grodzkim wykonywać, et *expleti iuramenti rotham* aktami tegoż Grodu stwierdzić mają.

Przy wykonaniu ktorego iuramentu kaźdy possessor, kommissarz, ekonom, administrator, namiestnik, albo pisarz prowentowy, pierwszą importancyą półroczną podatku czopowego y szelężnego, *instantanee* do teyże Kancellaryi, za kwitami Regenta, *sine solutione* kwitowego wnieść ma.

A iuz takowy podatek za wykonanym raz iuramentem do dalszey Rzeczypospolitey dyspozycyi kaźdego roku dwiema ratami, to iest: iedną ratą od dnia pierwszego miesiąca Marca do dnia piątego Kwietnia, drugą ratą od dnia pierwszego miesiąca *Septembra* do dnia piątego miesiąca *Octobra*, na terminach półrocznych placenia będzie, *nullo obstante casu, aut impedimento, sub poena solutionis alterius tanti* za wydaną z Grodu delatą, od Kommissyi Skarbu W. X. Lit. przez exekucyą żołnierską (ktorey Kommissya Woyskowa *denegare* nie ma) *in rem fisci*

Reipublicae na dobrach *inculpatorum vindicanda*.

Poddani także nasi w niektorych dobrach hibernowych y stołowych, zaszczycający się dawnemi Antecessorow naszych libertacyami, y przywilejami na pędzenie wodek, y piwa, aby kapszczyznę swoim dworom wypłacali, a z oney dziesiąty grosz dla skarbu Rzeczypospolitey aby od possessorow był oddawany, warujemy y stanowimy.

Kancellarye zaś Grodzkie wszystkich Woiewodztw, Xięstw, y Powiatow, przy wysłuchanych iuramentach, taryffę czopowego y szelężnego *proprii Palatinatus, seu Districtus* sporządzając, wiele z ktorych dobr naszych stołowych, Starostw, dzierzaw, dobr, miast, miasteczek, wsiow, placonym być ma, *cum distincta specificatione possessorum*, oraz karczem y szynkow, spisać; a takową taryffę przez Urząd Grodzki podpisaną y w akta Grodzkie wprowadzoną, do Kommissyi Skarbu W. X. Lit. w roku tysiącnym siedmsetnym, sześćdziesiątym osmym, *in spatio* trzech miesięcy *omnino* odesłać powinni będą.

A iezeliby dobra iakieykolwiek natury extensyą attynencyi swoich w drugie Woiewodztwo lub Powiat miały; tedy possessor lub Kommissarz, ekonom albo pisarz prowentowy, nieodłączając *a fundo* attynencyi w tym Woiewodztwie lub Powiecie, podatek czopowego y szelężnego zaprzysięgać, tabellę karczem y szynkow podawać, y cały podatek do Kancellaryi wnieść będzie obligowanym, w którym Woiewodztwie, lub Powiecie *fundus principalis bonorum* iest sytuowany.

Takowy zaś podatek czopowego y szelężnego, ażeby bez uciążliwości obywatelow tym łatwiey mógł być opłacany, y ażeby zastawnicy, y arędarze dobr z okazji onego do dziedzicow iakowey pretensyi nie formowali, w dobrach naszych stołowych administratorowie, lub ekonomowie, w hibernowych Starostowie y dzierzawcy, tudzież w duchownych, szlacheckich, y innych wszelkich iakiegokolwiek stanu y kondycyi, miasta, miasteczka, wsi, karczmy, domu szynkowego possessorowie, mieć będą moc kaźdego trunku w propinacyi czy to dwornej, czyli też arędą puszczoney, podnieść cenę w szynku.

A gdyby ktory possessor iakiegokolwiek stanu y kondycyi bądź duchowny, albo świecki, w miastach, miasteczkach, dobrach y wsiach, propinacye przez arędy lub szynki mający, terażniejszemu ustanowieniu sprzeciwiając się podatku czopowego y szelężnego nie zaprzysięgł; takowy kaźdy *ex delatione cuiusvis* do Grodu swego Woiewodztwa lub Powiatu zapozwany, *in solutionem* nie iuz dziesiątego grosza, ale całego prowentu swego z propinacyi *per medium* Sądowi, et *medium delatori cum restitutione litis expensarum, praecisa appellatione, summario processu*, za dwuniedzielnym pozwem z osobliwego rejestru *fisci* sądzony być powinien, y podatek czopowego y szelężnego od tegoż prowentu przychodzący do taryffy Grodowej przyłączony posłedniey, me-

thodo praemissa opłacać ma, *sub poenis solutionis alterius tanti, moderna lege sancitis*.

Za ktoremi taryffami wszystkie Grody Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit. w każdym roku po skończoney każdej racie, summy z podatku czopowego y szelężnego importowane, zesłanym od Kommissyi Skarbowey W. X. Lit. Officyalistom, lub za assygnacyami, *praeuia* siebie *quietatione*, niezawodnie wypłacać, a zaległe *vigore* taryffy podatki na delatę wydawać, y takową delatę do teyże Kommissyi nieodwłocznie odsyłać maia. A gdy nappierwsza rata czopowego według niniejszego postanowienia w Marcu w roku 1768 importowana będzie; na ten czas dawnego czopowego wypłacenie rowno z datą wypłaconey importancyi ustawać ma. Przy odawaniu których summ Regentom Kancellaryi Grodzkich za konserwacyą onych y pisanie taryff od każdego złotego przy każdej racie po szelągu iednym, z tey summy z dyspozycyi Kommissyi Skarbowey przez odbierającego Officyalistę; lub maiaćego assygnacyą wypłacanym być ma.

Co zaś należy do podatku podymnego, ponieważ podatku nowo ustanowionego czopowego y szelężnego, na zniesienie podymnego, *certa quantitas* teraz wiadoma być nie może; przeto dla pewniejszey woysku płacy, podymne aż po zapłaceniu raty Septembrowey w roku 1768 po wszystkich Woiewodztwach y Powiatach, tak w dobrach naszych stołowych, iako też we wszystkich ziemskich, duchownych, y świeckich ustawać ma, y nikt go z obywatelow y possessorow W. X. Lit. płacić nie będzie obowiązany.

Miasta zaś nasze stołeczne Woiewodztw, Xięstw y Powiatow, pod dyspozycyą Kommissyi Skarbu W. X. Lit. przez konstytucyą Seymu *Coronationis*, do wybierania czopowego nie oddane czopowe y szelężne razem z czopowym y szelężnym Woiewodztw y Powiatow, podług konstytucyi 1717 przez dwie raty Marcową y Septembrową, aż do roku 1767 do 15 Marca *inclusive*, do Kancellaryi Grodzkich importować maia; a od daty 15 Septembra *anni 1767* podatek czopowego, szelężnego, y szosowego przez Exaktorow od Kommissyi Skarbu W. X. Lit. dostynowanych, podług instruktarza od teyże Kommissyi Skarbowey wczesnie na tę exekucyą ułożonego, y Exaktorom danego, iako y w miastach podług konstytucyi Seymu *Coronationis*, w dyspozycyi Kommissyi Skarbowey będących, wybierany być ma. Ktore to instruktarze do wybierania w miastach czopowego, y szelężnego y szosowego, chociaż *in executionem* wprowadzone, ma Kommissya Skarbu W. X. Lit. na przyszłym Seymie do rozważenia y approbaty Stanow Rzeczypospolitey podać. Takowa zaś od Kommissyi destynacya wybierania przez Exaktorow w miastach stołecznych podatku czopowego, szelężnego y szosowego, nie ma się ściągać do miast stołowi naszemu należących, ktore podług wyżey opisanego sposobu zaprzysiężony dziesiąty grosz od aręd, y szynkow, do Kancellaryi Grodzkich wnosić powinno.

Względem zaś miast Brześcia y Grodna, do objaśnienia natury onych, iezeli są miastami do dobr naszych stołowych należącymi, y z onych arędę, iezli *legitime* skarbowi *mensae Regiae* naszemu należy? do nastąpić maiaćey w Sądach naszych Zadwornych Assessorskich rozprawy odsyłamy.

Similiter te miasta nasze Grodowe, w których propinacya trunkow lub arendy do intraty Woiewodow czyli Starostow należą, dyspozycyi Kommissyi Skarbowey do zsyłania Exaktorow dla wybierania podatku czopowego y szelężnego podpadać nie maia, (w czym y prawa woytostwa dziedzicznego Brzeskiego *in integro* zachowujemy) ale *possessores* onych zaprzysiężony dziesiąty grosz od aręd, podług opisanego *superius* sposobu, do Kancellaryi Grodzkich importować na podatek czopowego y szelężnego obligowani będą.

Xięstwo Żmudzkie także podług ustanowioney konstytucyą Seymu *Coronationis anni 1764 subselliorum* repartyey, tenże podatek czopowego, y szelężnego do Grodow Rosieńskiego, y Telszewskiego przez obywatelow swoich, sposobem *moderna lege* opisanym, importować ma.

A ten podatek czopowego y szelężnego z Prowincyi W. X. Lit. przychodzący, nie ma się obracać na żadne inne expensa, tylko na nieuchronne Rzeczypospolitey potrzeby.

Approbacya ordynacyi Kommissyi Skarbowey Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Ordynacyą Kommissyi W. X. Lit. Skarbu, dla powszechney wiadomości względem rozszadzenia iurydycznych y skarbowych interessow ułożoną, wydrukowaną, y do approbaty Seymu terażniejszego podaną, *pro exigentia rei meliorawanszy*, y potrzebne warunki y ustawy w oney dolożywszy, mocą Seymu terażniejszego approbujemy, y aby według opisu teraz poprawionego, y w konstytucyą wprowadzonego, dla uniwersalney wszystkich wiadomości y obserwaney przedrukowana była, teyże Kommissyi Skarbowey zalecamy.

Ordynacya Kommissyi Rzeczypospolitey Skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Kommissya Rzpley Skarbu W. X. Lit. chcąc obywatelow y wszystkich ludzi kupieckich sprawy swoje, y iakiekolwiek żądania w tey Kommissyi maiaćych uwiadomić, nie tylko o niezawodnych inchoacyach kadencyi swoich, z przepisu prawa postanowionych, ale też o wymiarze czasu, tak do czynienia Sądowey sprawiedliwości, iako też do uradzenia użytecznych Rzpley dyspozycyi, y do interessow ekonomicznych rezolowowania destynowanego, stosując się w tym tak do prawa Konfederacyi Generalney Seymu *Convocationis*, iako też do terażniejszey roku 1766 konstytucyi, takowy ustanawia, y do wiadomości wszystkich podaje porządek:

Nayprzod w kadencyach sześć niedzielnych, po odsądzoney nappierwszey Ianuarowey *anni 1767* na dalszy czas iedney *prima Iunii*, drugiey

508

prima Xbris zaczynać się maiaćych, dla czynienia sprawiedliwości w każdym tygodniu dni: Poniedziałkowy, Wtorkowy, Szrodowy y Czwartkowy, na rannych y poobiednych sessjach na sądzenie spraw wyznacza; w Piątki zaś y Soboty około pomnożenia dochodow skarbu W. X. Lit. układania interessow, y dyspozycyi ekonomicznych radę czynić będzie; gdy jednak interessow potrzebujących nagley rezolucyi nie będzie, y w te dni Sądy odprawować się mogą; co przy odwołaniu uprzedzającej sessyi obwieści. Cztery rejestra sądowe ordynaryjne; *idque* pierwszy *fisci*, drugi: *injuriatorum provinciae*, trzeci *extraneorum injuriatorum*, czwarty *contraventionum*, a piąty taktowy ustanawia. To jest w Poniedziałek każdego tygodnia pierwszy rejestr *fisci*, w którym mieścić się będą sprawy skarbowe *juris et facti*, za uczynionemi *praeuia citatione* aktoratami *nomine* Instygatora W. X. Lit. *ex delatione thesauri*, lub przez Officyalistę Skarbowego, przeciwko komu, *et e converso* przez kogo przeciwko Skarbowi, lub Officialiście; drugi we Wtorek rejestr *injuriatorum Provinciae*, w którym sprawy o handle, manufaktury, miary, podatki, *cujuscunque tituli* długi za towary, kontrakta, wexle kupcow, y inne z przyuczyny *commerciorum* krzywdy, pretensye, y wiolencye wynikające, mieścić się maia; trzeci we Szrodę rejestr *extraneorum injuriatorum*, to jest zagranicznych, *et e converso* obywatelow Prowincyi Litewskiej z kupcami zagranicznymi, z aktoratow rekonwencyonalnych, w który rejestr sprawy między kupcami zagranicznymi, a naszymi obywatelami w pretensjach z handlu wynikających, *et securitatis publicae* handlującym po drogach, maia być wpisywane; czwarty we Czwartek rejestr *contraventionum*, o stałe kontraktenyze za wypadłemi dekretyami Kommissyi.

Z tych tedy czterech rejestrow, iezeliby w pierwszym spraw nie stało, ma być wzięty drugi; iezeliby nie stało w drugim, ma być wzięty trzeci; iezeliby nie stało w trzecim, ma być wzięty czwarty, *consequenter non attenda dierum repartitione*, gdyby zaś w tych czterech rejestrach spraw nie stało, Rada około interessow ekonomicznych w te dni czyniona będzie. Piąty rejestr taktowy każdego dnia o godzinie piątej po południu brany będzie, w tym rejestrze sprawy nawet za zakazem *in casu laesae auctoritatis Commissarialis*, o wiolencye osobom sądowym, *in actuali exercitio Officii* będącym y ich służącym, oraz Officialistom Skarbowym pod bokiem Sądowym, tudzież przyeżdżającym do Sądu, y odieżdżającym, *intra maenia* miasta poczynione mieścić się będą; sprawy oraz o nieoddanie kop *pro poenalitate* wskazanych *ad instantiam Instigatoris thesauri*, za zakazem bez pozwu wpisywane być maia.

Sprawy wpisane własnym domysłem strony, *nisi judicialiter*, mazane być nie powinny, a z przywołanego wpisu sprawa zaczęta, poty kontynuować się ma, choćby naznaczony inszemu rejestrowi czas zabrała, poki zupełnie *per turnum*

nie odsądzi się, *stante zaś deliberatione* po odszłych kontrowersjach, przywołana być może.

Konnexye albo *motiva* w sprawach te tylko mieścić się mogą, ktore z iedneyże sprawy wynikają, lub gdy o iedną rzecz prawo będzie, niesprawiedliwe zaś *motiva abrogantur* pod karą sądową na stronę y patrona promowujących niesłusznie. Kancellarya Kommissyi Skarbowey W. X. Lit: wpisy stronom rekwirującym zaraz, według rekwiżycyi każdego, w registra na to *in folio* oprawne wpisywać powinna, z wyrażeniem imion, przezwisk, y urzędow aktora, y pozwanego, y o co są pozwani, a tych wpisow do sądenia przypadających wokandy dla wiadomości y pewności stronom wypisywać wolno będzie.

Protokół ekonomiczny, albo dyaryusz Kommissarz trzymać będzie, *absque speciali salario*, w który akta każdego dnia, oraz rezolucye w w interessach skarbu do rady przypadających wpisywać ma. Który protokół według opisu prawa wszyscy Kommissarze podpisywać maia codziennie, rejestr ieden aktoratow Kommissarz trzymać będzie, dla wpisywania krotkiego sentencyi, y kondemnat przy aktoratach takoz *sine salario*, a decyzyą każdą wszyscy Kommissarze podpisywać będą, a drugi takowy rejestr będzie przy Skarbnym dla wołania wpisow.

Protokół dekrétow oczywistych tenze Kommissarz z ferowaną decyzyą konfrontować ma, a na konkluzyi każdej kadencyi wszyscy Kommissarze podpisać powinni.

Protokół ekonomiczny y registra po skończoney kadencyi *in archivo aeconomico* przy Skarbnym W. X. Lit. zostawać maia, w których na końcu teyże kadencyi Skarbnym spisze rejestr, czyli *seriem actorum*, a *in casu* choroby, lub innymi interessami skarbowymi zatrudnienia Skarbnego, Regent Sądowy *vices supplebit*.

Pisanie dekrétow, wydawanie ekstraktow, pieczęć y korrekta, do Regenta Sądowego należeć będą, który wypisawszy dekreta, protokoły *in archivo* lokować będzie; pozwy, dekreta y wszystkie instrumenta, pod intytulacyą w prawie opisaną, to jest: „My Kommissarze Rzpltey Skarbu W. X. Lit.“ wychodzić będą, y pod pieczęcią skarbową, na ktorey wyrżnięte są herby Prowincyi W. X. Lit. y I. W. Podskarbiego W. X. Lit.

Wpisy, dekreta, pieczęci, korrekty, y blankiety na pozwy, *pro re* skarbu *tam ex actoratu, quam ex reatu* bez żadney zapłaty, *etiam ab ulro offerentibus*, osobom do skarbu należącym z Kancellaryi wydawane być powinny, strony zaś tak *ex delatione thesauri* pozwane, iako też między sobą, y skarbem procedujące, za ekstrakta, widymusy, membrany, korrekty, pieczęci, do Kancellaryi płacić będą obligowane według nizey wyrażoney tabelli, y nad opisanie w niey dochody, żadnych innych extorsyi Kancellarya czynić nie będzie, pod animadwersyą Sądu, y winami przez Sąd Kommissarski wskazać mianami, *et sub privatione officiorum*.

509

510

Ktoby do skarbu miał pretensją, ten Oficjalistom Skarbowym pod tytułem: „My Kommissarze etc.“ iako w prawie jest opisano, ma wydawać pozew, y polożyć na Komorze Skarbowey, z zeznaniem relacyi w tym Grodzie, gdzie ta leży Komora. Chcąc widzieć chwalebna młodzi szlacheckiey edukacją deklarujemy, iż w palestrze mieścić się powinna szlachta, patronow iednak więcey być nie ma, iak tylko dwunastu, ktorzy w akta Kommissyi imiona y przezwiska wpisać dadzą, tudzież regista aplikantow, *alias* agentow, Sądowi podadzą, a wchodzący *in patrocinium* w tym sądzie, iurament wykona w te słowa:

Ia N. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy Świętey iedynemu, iż stronie, która mnie do sprawy swojej wokować będzie, wiernie służyć będę; zbytecznego salarium czyli pensyi wyciągać nie będę, onęż wzięwszy, od sprawy, nietylko nie odstąpię, ale rady y papierow stronie przeciwney ani przez siebie, ani przez subordynowane osoby nie wydam, y stronę przeciwną informować nie będę; także rady na zwłokę sprawiedliwości przeciwko prawu, na wyniszczenie stron pozywających się pryncypalom moim żadnym pretextem y kolorem dawać nie będę; dokumentow, które mi powierzone będą, na uniknienie lub potłumienie sprawiedliwości tać nie będę; ale spraw przypaść mających wypisane *merita* albo *status causae*, nie trudniąc Sądu słownym długim doniesieniem, Sądowi rzetelnie, bez uszczerbienia cudzey sławy, podawać będę; tak mi Panie Boże dopomóż y niewinna Męka Chrystusa Pana.

Takowe wypełnione przysięgi mają być nieodwłocznie w protokole dekretowym zanotowane, a ci patronowie sprawy z uszanowaniem Sądu bez najmniejszego urażenia stron donosić, y skromności agentow swoich postrzegać powinni będą, pod sądową animadwersją. Spraw zaś wszystkich napisane *merita*, *alias status causae*, każdemu Kommissarzowi, y stronie przeciwney dawane być mają bez żadney exkuzy; po odbytych zaś replikach żadne nowe recapitulacye spraw czynione być nie mogą.

Wniesienia żadne czynione być nie mogą, pod winą na wnoszącego przeciwko terażniejszey ustawie.

Do sprawy większey tylko dwoch patronow należeć może z iedney strony; wpisy porządkiem tak, iak wpisane, być mają wolane; a które na iedney kadencyi skończone nie będą, od tych na drugiey kadencyi wołanie ma się zaczynać.

511 A iako ta Kommissya jest iurydykcyą *ultima instantiae* w interessach skarbowych, pod iednymi osobami od Seymu do Seymu zasiadająca; tak *pro satisfactio*ne pragnących prędkiey sprawiedliwości, żadnych dylacyi y wybiegow prawnych nie dopuści, y one cale abroguie. Iednak iezeliby kto pod czas przypadającej sprawy, *quo casu* nie miał *ad manus* dokumentow rzecz ewinkujących; w takowym przypadku su-

spensa do drugiey kadencyi raz ieden pozwolona być może stronie, *praevio juramento circa cognitionem* sprawy *praestando*, że nie na zwłokę sprawiedliwości prosił o takową suspensę, ale *ob verum* tylko *casum*, niedostarczających się na ten czas dokumentow.

Termin wydanych pozwow od daty zeznania onego niedziel cztery rachować się ma. Sessye ranne *praecise* o godzinie dziewiętey do dwunastey, a poobiednie od trzeciey do siodmey trwać mają. A przed tym czasem y godzinami, sessyi ani odwoływać, ani przywoływać nikt nie będzie miał mocy, ale za doysciem godziny, byle komplet był, nie czekając na nikogo, sądy y sessye zaczęte y kontynuowane być mają.

O ustępy prosić żaden z osob zasiadających bez racyi nie ma, ale prosiwszy na ustęp, ma dać słuszną tego przyczynę; na ustępie żadne osoby, oprócz osob do Kommissyi należących, znajdować się nie mają, y zatrzymywać ich Kommissya mocy mieć nie będzie.

Żaden z osob Kommissarskich na exekucye, rewizye, lustracye, *ex effatis* Sądu swego wypadające, lub iakimkolwiek sposobem skarbu tycające się funkcye wpraszać się, lub one przyjmować, oraz wdawać się *in promotionem* spraw nie ma, pod sądową animadwersją, ani Sąd onych naznaczać mocy mieć nie będzie; także inkwizycye w sprawach na tey Kommissyi mieścić się powinnych, nie przez żadnego z Kommissarzow, ale przez Ziemstwa y Grody ekspedyowane być mają, oprócz spraw *ex termino tacto* przypadłych.

Warować *locum standi* na kondemnaty bez pozwu, y przypadnienia własnego aktoratu, nikt nie ma, ani dopraszać się Sądu będzie, *sub poenis*, ani Sąd dozwolić będzie mógł, *sub nullitate* warowania, a kognicya kondemnat *circa negotium* *resolvi* ma.

Kopy *pro lucris* *in subselliis* zwyczajnie płacone, w Sądzie Kommissyi brane od stron nie będą. Kopy albo winy pieniężne, na strony prawo przestępujące, gdy przypadać będą, nie na stronę Sądu, lecz *pro re* skarbu iść mają, y z nich przy kalkulacyi na Seymie, razem iako z innych prowentow Kommissya rachować się będzie. Aby zaś pieniężne *poenalties* *ad fiscum* przysądzone nie trudniły Sądu; przestrzegają się patronowie: iż za swoich aktorow sami nieodwłocznie przysądzone winy do skarbu wypłacać powinni, *sub carentia vocis* w inney sprawie, a sobie od aktorow swoich odbierać będą. Kommissarze ziechawszy na kadencyą, odieżdżać bez zostawienia nad komplet przynajmniey dwoch, lub iednego kollegow do administrowania sprawiedliwości świętey, y interessow ekonomicznych, oraz bez doniesienia się izbie, w potrzebach naglających ich wyjazd, odieżdżać, czyli absentować się nie mają; ktorzy zaś przez iaki czas na oney nie będą, *absentia* każdego ma być zapisywana, y pensya odtrącona, według prawa za czas omieszkaney.

512

Ponieważ wszystkie libertacye, paszporty, serwitortaty y protekcye, przez prawo są zniesione; przeto Kommissya Skarbowa onych bądź dla siebie używać, bądź dla kogokolwiek dawać, żadnym pretextem na szkodę skarbu nie będzie, ale cło należące według instruktarza, każdy z zasiadających na Kommissyi bez wszelkicy excepcyi, rowno z innemi ponosić y płacić powinien. Gdyby dozór skarbu był pewny, y niezawodny, deklarujemy: iż Kontraregistranci, y Superintendentenci przyjmowani nie będą, tylko ludzie stanu szlacheckiego, dobrze osiedli, y za kawencyą rekomendujących czyli osobistą, czyli listowną; (opócz zasiadających osob w Kommissyi) ktorzy takowych osob rekomendować, ani kaucyi za nich dawać nie powinni. A ci Kontraregistranci y Superintendentenci przysięgli być mają, y żadnemu z osob w Kommissyi zasiadających, lub za dyspozycją ktorego z Ich Meciow komu obcemu żadnych pieniędzy z prowentow celnych na komorach będących wydawać nie mają, *sub poenis et abjudicatione ab Officio*, oprócz wydanych od Kommissyi na kadencyach podpisami *in completo numero* stwierdzonych *solita forma* assygnacyi, za ktoremi tylko wypłacone summy, *in calculo* przyjęte będą.

Ażeby zaś wszelkie rezolucye w interessach skarbowych, y onych expedycey, regularnym sposobem, y bez straty czasu z pilnością czynione były, dla uniknienia dłuższego po zakończoney kadencyi dosiadywania, na początku każdej kadencyi, mają kolledzy między siebie rozebrać dyspartymentem umowionym, y ustanowionym wszelkie interessa ekonomiczne, y pracą w onych wynikającą do obowiązku każdego, w szczegulności rozciągającą się rownie się podzielić, ażeby tym sposobem po naradzeniu się, y rezolucyi na sessyach, każdy w stancyi, w czasie *extra* sessyi, projekta, kalkulacye, rezolucye na memoryaly etc. układał, y gotowe potem *ad approbationem* wszystkich na sessye przynosił, gdzie czasu nie tracąc na wniesieniu, y roztrząśnieniu różnych y wielu razem materyi, porządkiem należyty, iedna po drugiey roztrząśniona, y rezolwowana *decisione per turnum*, lub też *unanimitate* nieodwłocznie być powinna.

513 Patron ieden y agent do interessow skarbowych mają być od Kommissyi wyznaczeni, y kosztem skarbu utrzymywani, ktorzy nietylko w sprawach wszelkich skarbowych stawać będą powinni, ale też na każdej kończącej się kadencyi mają wypisać *seriem* dekretow na oney wypadłych, *ex delatione* skarbu, lub Oficjalistow Skarbowych, y podać Kommissyi, która przytomnym Kontraregistrantom zaleci *executionem* onych, bądź do kontumacyjnych, bądź to na inkwizycye wypadłych, iakoby takowe sprawy, *ex delatione thesauri* rozpoczęte, iak nayprędzsz brały dokończenie.

Nie będzie to zaś w mocy y woli Kontraregistrantow, y innych oficjalistow godzić się z zapozwanymi stronami własnym domysłem po-

zaszłych dekretach, ale iezeliby strony pozwane żądały ugody, y satysfakcyą wszelką czynić submitowały się; ma być to pierwey Kommissyi doniesionym, y według otrzymaney rezolucyi Kontraregistrant lub Superintendent postąpić powinien będzie.

Assygnacya iedna na dwie summy wydawana być nie ma, tylko *distinctim* na każdą, y takowe assygnacye w xięgę osobną wpisywane będą, a *per extractum* z xięgi wydawane.

Kwity takż *distinctim* na każdą summę *vigore* assygnacyi *in completo numero* Kommissarzow podpisanych opłaconą *in debita forma*, z wyrażeniem gatunku monety, brane będą.

Ordynacya akcydensu Kancellaryi Sądowej.

Od wydawania z xiąg skarbowych wszelkich tranzakcyi, ekstraktow, dekretow y widymusow, od arkusza złoty ieden. Od pieczęci groszy piętnaście, od korekty groszy piętnaście. W skarbowych zaś interessach *tam ex actoratu, quam reatu pro parte* skarbu wszelkie transakcye, dekreta z pieczęcią y korektą bez żadney solucyi kancellarya wydawać ma.

Władza y powinność Kommissyi Skarbu W. X. Litewskiego, z wyznaczeniem czasu deputowania do konstytucyi y Delegacyi do skarbow z obojga narodow, oraz domieszczenie Kommissarzow Skarbowych do funkcyi Poselskiey, a wyłączenie od Marszałkowstwa Seymowego y Deputacyi do konstytucyi.

Iako Kommissya Skarbu W. X. Lit. dla samey tylko administracyi ekonomiczney y sądowej skarbu Rzeczypospolitey jest ustanowioną, tak procz tych, które są konstytucyami Rzeczypospolitey opisane, żadnych innych podatkow, celł, y iakimkolwiek imieniem placy od obywatelow W. X. Lit. czy to na skarb Rzeczypospolitey, czy to na inną iakąkolwiek destynacyą stanowić y exekwować, a ustanowionych konstytucyami *neque per se, neque per alios*, iakimkolwiek pretextem na siebie (co im do roty dołożono być ma) trzymać, lub innym, niż są albo będą w tychże konstytucyach opisane sposobem, wybierać, *sancita eo nomine* wydawać nie ma; lecz we wszystkich do opisow konstytucyi dawniejszych, y ostatney *anno 1764* stanowionych, nie w innym ie rozumiejąc iak właściwym y literalnym wyrażeniu, stosować się ma. Do sądowej swojey także iurydykcyi żadnych spraw, ktoreby *ex natura sua* do innych należały *subselliorum* y inne z prawa miałyby wyznaczone *forum*, ani nawet *causas inscriptionum*, choćby *inter viventes personas, etiam consentientibus partibus*, przyjmować nie ma, lecz tylko te, które *nōn abusive et praetextuoso titulo* do Skarbowego Trybunału należały, *idque*; ktore *directe fiscum Reipublicae*, kontrakty handlowe, sprawy kupieckie, wexlowe, y z Oficjalistami Skarbowemi w sprawach skarbu tycających się, komuby od nich krzywda się stała, y te ktore exekucją publiczney prawem opisanej w kraiu ekonomii *concernunt*, a to wszystko *sub nulli-*

514

tate sancitorum et decretorum secus latorum, et sub animadversione przez Stany Rzeczypospolitey.

A iako administracya dochodow Rzeczypospolitey ustawicznej potrzebuie czulości y częstej exekucyi, a ta w czasie dwoch kadencyi *sufficienter* dopełniona być nie może; więc do dwoch sześciuniedzielnych prawem opisanych kadencyi, drugie dwie dwuniedzielne, *in intervallis* tamtych ekonomiczne tylko być mające, przydaiemy. Czas zaś czyniania się sądenia y odbywania onych, takowym determinuiemy sposobem; to iest: po odbytey sześciuniedzielney kadencyi Ianuarowey w roku blisko następującym 1767 dalsze tym porządkiem zaczynać się mają: pierwsza dwuniedzielnia dnia osmego Marca, po ktorey sześciuniedzielnia w tymże roku dnia pierwszego *Iunii* zaczynać się będzie, a po niey trzecia dwuniedzielnia dnia osmego *Septembris*, po ktorey *iterum* sześciuniedzielnia dnia pierwszego *Decembra* poczętemi, y kontynuowanemi być mają. Ktore to cztery na rok kadencye, podług tego opisu po sobie idące, y przez zamierzony prawem czas *noninterrupte* trwające, *in completo numero* osob piąciu punktualnie sądzone być mają. Pensyi zaś za Kommissarską pracę naznaczoney takowy na zawsze czyni się dyspartymment.

515

Każdy z Kommissarzow, ktoryby punktualnie podług przepisu prawa na czas y miejsce ziechawszy, sześć niedziel całe nieomieszkiwając dni sądowych, y nie absentuiąc się, *assidue* sądził, za sześciuniedzielną kadencyą po skończeniu się oney trzy tysiące złotych zupełne ze skarbu Rzpltey odbierze, a zaś: za każdą kadencyą dwuniedzielną pomienionym sposobem odbytą, tysiąc złotych *similiter* wypłacono mu być ma; ktorzyby zaś z Kommissarzow na którą kadencyą nie ziechali, lub opóźnili się, tych pensyami, za omieszkanie *ad proportionem* opuszczonych dni wytrąconemi, *praesentes* na całych kadencyach Kommissarze 'dzielić się będą. Że zaś na porządku *archivi aeconomici, et iudicialii* na ich dozorze, pewności, y bezpieczeństwa, skarbowi Rzpltey, y stronom interessa swoje w Kommissyi mającym wiele zależy; więc mieć chcemy, y ustanawiamy, ażeby Kommissyja skarbu Wiel. X. Lit. dwie Kancellarye, iednę ekonomiczną, drugą sądową, y dwoch Regentow, iednego do ekonomicznych, drugiego do sądowych transakcyi od siebie wyznaczonych miała, ktorzy to Regenci, tak iako y akta szczegulnie w transakcyach, co do aktu sądzącej się kadencyi regulowanych, przez sądzącą się też kadencyą pod dozorem piro trzymającego Kommissarza będą, a po skończeniu kadencyi Kommissarz piro trzymający, akta, y transakcye skończoney kadencyi wespol z regestrami onych przez trzymającego piro przy zdawaniu podpisanemi, Urodzonemu Skarbnemu Lit. odda; Urodzony zaś Skarbnny w archiwach do siebie należących one oblokowawszy, w należyty dozorze y opatrzeniu z Regentami od siebie *extra cadentias* dependuiącemi utrzymywać,

y onemi zawiadywać, *sub responsione*, tak za siebie iako też za Regentow, *vigore* praw dawnych powinien będzie, dla czego Urodzony Skarbnny ma podać Kommissyi czterech kandydatow sposobnych do Regencyi, z ktorzych Kommissyja dwoch wybierze; do pensyi zaś dwoch tysięcy złotych dawniey Urodzonemu Skarbnemu naznaczonych, drugie dwa tysiące złotych przydaiemy, y ze skarbu Wiel. X. Lit. co rok do oplacenia cztery tysiące złotych naznaczymy.

A że pensya Regentowi Sądowemu przez konstytucyą Seymu *Convocationis* ustanowiona, iest niedostarczająca; przeto po trzy tysiące złotych tak ekonomicznemu, iako y sądowemu naznaczyć y wypłacać Kommissyja Skarbowa zupełną moc będzie miała, ktorzy to Regenci kontentuiąc się dla siebie takową pensyą, żadnych innych od kogokolwiek ani za listy podawcze dworzańskie, ani za assygnacye, dekreta, ani za żadne iakieźkolwiek transakcyje stronom rekwiruiącym wydawane pretendować, *et etiam ab ultro sibi offerentibus* brać y przyimować nie będą mogli, pod wroceniem *in duplo et refusione* stronie *litis expensarum*, co y do iuramentu przydano być ma.

Że zaś Kommissyja Skarbu W. X. Lit. przez konstytucyą *Convocationis* anno 1764 ma sobie zlecone staranie: ażeby rzeki portowe dla wygody y bezpieczeństwa handlujących wyczyszczone były; przeto mieć chcemy: ażeby przywożąc *ad executionem* prawo, też Kommissyja Skarbowa starała się rzeki portowe, ile w miejscach niebezpieczniejszych czynić *navigabiles*, y na ten wydatek, *expens* ze skarbu W. X. Lit. *ad summum* sto tysięcy złotych Polskich corocznie naznaczymy, ktore *circa calculum et circa documenta probatoria expensarum* przez Stany Rzpltey przyjęte będą. Gdzie zaś rzeki *ad commoditates et utilitates* transportow handlowych złączone być mogą, ma tam Kommissyja zesłać ludzi znających się dla ułożenia potrzebnych do tego projektow, *non obstantibus quibusvis* takowym skutkom *impedimentis*.

Stanowimy to *insuper*: iż Kommissarze Skarbowi, od Stanow Rzpltey naznaczeni żadnym sposobem od obowiązku zasiadania w Kommissyi, y sprawowania funkcyi swojey uwalniać się, aż do naznaczenia im przez Stany Rzpltey następcow, ani przez funkcyą inną iakową, ani przez rezygnacyą tey, a obranie się na drugą, ani przez postąpienie do godności iakieykolwiek, nie mają, a choćby który postąpił, tedy *eo ordine*, iak pierwey zasiadał, zasiadać y sądzić Kommissyją będzie, aż do skończenia funkcyi Kommissarskiej.

Że zaś Kommissyie Skarbowe rachunki czynić, *et transactorum rationem* zdawać po złączeniu się Izby Poselskiej z Senatem przed Stanami Rzpltey są obowiązane; przeto mieć chcemy, y ustanawiamy: aby Deputaci do Konstytucyi z Stanu rycerskiego w Izbie Poselskiej po obraniu Marszałka, y rugach, a z Senatu po złączeniu się Stanow Rzpltey, równie iako

516

y *Delegati* do kalkulacyi skarbow oboyg narodow wyznaczeni byli, *et hoc motivo* ażeby żaden z Kommissarzow konstytucyą naznaczonych, ani Deputatem do Konstytucyi, ani Marszałkiem Seymowym zostawać nie mógł, waruiemy. Po słami iednak Kommissarze Skarbowi oboyg narodow zostawać mogą.

Postanowienie o lustracyach Starostw, y dupli w W. X. Lit.

Gdy prawo Koronne Seymu terażniejszego, o lustracyach Starostw y dupli ustanowione, Prowincya W. X. Lit. *in toto* przyimuię; więc exekucyą tegoż prawa w całym Xięstwie Lit. chcąc mieć zachowaną, to *specialiter* stanowimy. Iż lubo konstytucyja Seymu *Convocationis* anni 1764 wyznaczywszy lustracyą Starostw, y kwartę z onych do skarbu Rzpltey determinowawszy, termin wnoszenia kwart ze wszystkich Starostw do Kancellaryi Grodzkich, iedną ratą naznaczyła, gdy iednak placenie tychże kwart dwoma ratami *possessoribus* iest łatwiejsze, y w regularności dochodow skarbowych użyteczniejsze; przeto placenie kwart na dalszy czas dwoma ratami Marcową y Septembrową, na każdą ratę przez połowę kwarty, zaczynaiąc nypierwszą ratę w roku przyszłym 1767 *a die prima Martii ad quintam Aprilis*, a drugą *a prima Septembris ad quintam Octobris*, naznaczymy. Ktore ażeby wszyscy Starostowie y dzierżawcy punktualnie y niezawodnie do Kancellaryi Grodzkich importowali, *sub rigore poenarum* obowiazuiemy.

517

Waruiemy to iednak, gdyby *casu fortuito* znaczny deces w intratach Starostw, lub dzierżaw wyniknąć miał, tedy wolno będzie possessorowi uczynić rekurs do Kommissyi Skarbowey, y wyprowadzić lustracyą sposobem w konstytucyi Seymu *Convocationis* 1764 opisanym, według ktorey przez Kommissyją approbowaney, kwartę wynikającą possessor wypłacać będzie.

Kwadrupla zaś do wypłacenia od nowych possessorow, prawem Seymu *Convocationis* ustanowiona, aby interpretacyi nie podlegała, objaśniamy: iż nie inaczey rozumiana być ma, tylko czwarta część intraty roczney Starostwa lub dzierżawy, to iest: kwarta druga w pierwszym roku nowego possessora do tey, ktora ordynaryinie corocznie dwoma ratami opłacona być powinna.

A że do lustracyi Starostw Xięstwa Infantzkiego expedyowaney, wiele iest czynionych interwencyi nietylko o grunta, ale też o dobra szlacheckie, iakoby pod Starostwa zagarnione, y wszczęte są o to procedera w Sądach naszych Assessorskich Koronnych; przeto rozsądenie tych spraw finalne w tychże Sądach naszych Assessorskich Koronnych, dając onym *potestatem cognitionis et resolutionis* dawniejszych lustracyi, iako nypiędsze mieć chcemy: aby prowent z Starostw Xięstwa Infantzkiego *in commodum Reipublicae* mógł być niezawodnie pewnym.

Gdzieby oraz od dobr ekonomicznych stołu

naszego *avulsa* w Wiel. X. Lit. na uszczerbek prowentow naszych *praepudicose* w taryfę dobr hibernowych wprowadzone były, tedy w takowych sprawach *forum* w Sądach naszych Zadowolnych Assessorskich *pro cognitione naturae bonorum*, do rozprawy y ostatecznego rozsądenia, wedle dawnych praw zachowuiemy.

Ponieważ zaś Kommissyja Skarbu W. X. L. niektórym donataryuszom ieszcze w roku 1764 przed zaczętą lustracyą Krolewszczyzn, przywileia na Starostwa y dzierżawy swoje mającym, kwadruplę według wyprowadzonych teraz lustracyi w roku terażniejszym 1766 *in Martio* do skarbu W. X. Lit. importować kazała, takowe zaś kwadruple według dawney kwarty nowi donataryuszowie wypłacać byli obligowani; przeto deklaruiemy: iż takowe kwadruple Starostw y dzierżaw w roku 1764 przed zaczęciem lustracyi konferowanych od donataryuszow do skarbu Wiel. X. Lit. importowane mają być, za kwartę w blisko następującym roku 1767 wytrąciwszy symplę kwartę dawniey płaconą *in duplo*, akceptowane y potrącone, iakoż y terażniejszym postanowieniem przyimuiemy y akceptuiemy.

518

Supplement do kwarty y dupli z ekonomii Połockiey y Słonimskiej.

Iako zaś w niektórych dzierżawach naszych w Powiecie Słonimskim leżących, iako to: w woytowstwach Pasinickim, Przewłockim, Miżewickim, Głowsewickim, y Starostwie Słonimskim, upoczywe poddaństwo zaszczycając się iakowymiś wolnościami, włożoney na się czasu lustracyi z Starostw powinności, y robocizny dzierżawcom swoim pełnić, oraz daniny, czynszow postanowionych oddawać nie chcą; a przeto possessorowie tych dzierżaw wyznaczoney z takowych przyczynionych powinności kwarty wnosić nie mogli; a zatyń dla uskromienia zuchwałego onych nieposłuszeństwa, iako też dla obaczenia y roztrząśnienia praw y przywileiow pomienionym wsiom służących, Kommissyją determinuiemy, y na nią Urodzon. Ludwika Orzczykę Podkomorzego Pińskiego, Iana Makowieckiego Słonimskiego, Iozefa Kaczanowskiego Wołkowyskiego Chorążych, Kazimierza Przeclawskiego Sędziego Grodzkiego, Michała Szwykowskiego Pisarza Grodzkiego Słonimskich, naznaczymy. Ktorzy to pomienieni Kommissarze, *unius duorumve absentia non obstante*, za poprzedzającym od siebie czterema niedzielami wydanym obwieszczeniem, na wyznaczonym terminie do miasta naszego Słoniwa ziechawszy, y pomienionym wsiom stawać przed sobą kazawszy, prawa y przywileie onych roztrząsną, y iezeliby tylko *pro tempore et necessitate* były dawane, lub też nie tym familiom, ktore *ad praesens* w tych wsiach znayduią się, nadawane, albo też *subreptitie* otrzymane, pomiarkowawszy; czyli też iezeliby autentycznych praw, przywileiow y dostatecznych dowodow nie mieli, dobrze uważywszy, takowe uchylą; a robociznę y

powinność taką, iaka w innych wsiach naszych, *ducta proportione* gruntow, ustanowią, lub też jeżeliby iakowemi byli nadani wolnościami, *pro justitia* rozsądzą, y umartwią. Oraz inwentarze tych wsiow, z wyrażeniem powinności od siebie ustanowionych, po dwa exemplarze sporządźszy, ieden *circa fundum possessoribus* zostawią, a drugi do Kancellaryi Kommissyi Skarbowey W. X. Lit. odeślą, *et seorsivo instrumento*, pomiarkowawszy z przyczynionych powinności wynikający roczny prowent, kwartę sprawiedliwą z tego przychodzącą odznaczą, y takowy wyznaczony kwarty instrument do Kommissyi Skarbowey W. X. Lit. odeślą. Ktore to, wyż pomienione wsie, jeżeliby podług terażniejszego postanowienia wyznaczony robocizny, y wszystkie powinności wypełniać wzbraniłi się; tedy za rekwiżycją dzierżawcow Kommissya Woyskowa ludzi woyskowych dla nakłonienia pomienionego zbuntowanego poddaństwa, podług potrzeby, dodać ma.

519

Similiter do woytostw y wsiow ekonomii Połockiey, rovnież buntujących się, takż Kommissyą naznacamy, y na nią Urodzonego Ignacego Lopacińskiego Pisarza Skarbowego W. X. Litewskiego, Iustyniana Szczyta Kasztelanica Inflantskiego, Iana Buynickiego Stolnika, y Szymona Obrąpalskiego Miecznika Woiewodztwa Połockiego, Andrzeia Pomarnackiego Horodniczego Wilkomirskiego mianujemy, y determinujemy. Ktorzy *simili methodo*, iak się wyżej do dzierżaw w Powiecie Słonimskim leżących opisało, postąpić y rozsądzić mają *in loco actui competenti*.

Ustanowienie miary y wagi generalney.

Zalecenie Seymu Konwokacyjnego, względem ustawy miar, wag, łokciow iednostaynych w Wielkim Xięstwie Litewskim, ponieważ do skutku przywodząc Kommissya Skarbowa przezornym one ułożyła sposobem, uniwersalem y przyłączoną do niego o miarach, wagach, y łokciach explikacyą w iakiey są z zagranicznymi podług handlow Litewskich, y z miarą Koronną konnexyi, Prowincyą Litewską uwiadomiła, garce wchodzące do miary krajowej, z onych wewnętrznym wymiarem, oraz funty czyli gwichty wewnątrznie wyważone y wymiarkowane, z ktorych kamień składa się, y łokieć, zupełnie wymiarkowane y uregulowane do mierzenia w kramach towarow, stosując one do dawnych gruntownych rozmiarow używanych, iednostaynie odtąd takowe łokcie do powszechnego w Prowincyi Litewskiej zażywania, a dla zręczney krajowi komunikacyi, do Kancellaryi każdego Grodu Woiewodztwa, y Powiatu rozesłała; zaczynym takowe uregulowanie miar, wag, y łokciow stwierdzając, mieć chcemy y ustanawiamy: aby w całym Xięstwie Litewskim te od Kommissyi ustanowione y rozesłane, używane były miary, wagi, y łokcie, to iest: do mierzenia zboża ma być iednostayna beczka, w którą ćwierci cztery, do ćwierci ósmiń dwie, a do

ósmiń szesnastek dwie wchodzić ma; w takową szesnastkę mieścić się garcy szynkowych dziewięć, w ósmiń garcy ósmnaście, w ćwierć trzydzieści sześć, w beczkę sto czterdzieści cztery, garniec zaś, od którego wymiar regularny tych miar zawisł, y którym wszelkie trunki mierzone być mają, ma w sobie wewnątrznie mierzony wgłęb calow siedm, ćwierci dwie, y osma część cala, na szerz calow cztery, trzy ćwierci, y takż osma część cala; do którego calow mierzenia skala położona na tychże garcach, y na uniwersalach po Kancellaryach Grodzkich rozesłanych, y w aktach skarbowych pozostałych wyrażona w takowy oraz garniec wchodzi pułgarce dwie, do pułgarca kwart dwie, a do kwarty dwie pułkwartowki; cechowy zaś do hurtowych przedaży garniec, do sowitey rozciąga się proporecyi, to iest: garcy szynkowych dwa, czyli cechowy ieden, rowny wymiar znaczyć mają. A takowych garcy cechowych sześć, czyli szynkowych garcy dwanaście do czaszy, którą się miody prasne w przedażach mierzyć powinny, wchodzić ma. Funt Litewski piątą częścią od funta Berlińskiego mniejszy, ma w sobie lotow trzydzieści dwa, takowy zaś funt, czyli gwicht z lotow w nich zawartych składający się, herbem skarbowym na każdej sztuce w gwichte mieszczący się oznaczony, ktorych funtow do Litewskiego kamienia czterdzieści, a kamieni pięć do cetnara wchodzi, łokieć Litewski dzieli się wewnątrznie na części dwadzieścia cztery, każda część cal znaczy, skala zaś na tymże łokciu położona oznacza calow miarę, z ktorych między sobą równości łokieć wymierzać się powinien. Takowe garce, funty, y łokcie do Kancellaryi każdego Grodu Woiewodztw, y Powiatow rozesłane. Prowincya zaś Litewska Kommissyi Skarbowey uniwersalem, y przyłączoną do niego explikacyą uwiadomiona, ktory to uniwersal, y explikacyą względem miar, wag y łokciow ustanowionych approbiując, nakazujemy: aby po wszystkich W. X. Lit: miastach, miasteczkach, karczmach, takowe miary do mierzenia, wagi do ważenia, łokcie takż do mierzenia, dla porządku krajowego iednostaynie używane były. Aby zaś WW. Woiewodowie y Starostowie Grodowi, przez swe Urzędy takowy zachowania miar, wag, y łokciow, w Xięstwie Litewskim zaprowadzając porządek, we wszystkich miastach y miasteczkach miary zbożowe z poprzecznym w wierzchu prętem żelaznym do mierzenia pod strychulec, oraz garce, y łokcie cechowano expensem Magistratow, lub wszelkiey nad miastami naszymi y dziedzicznymi zwierzchności, z cechą skarbową posporządzali, y takowy potrzebny krajowi porządek do skutku przywiedli, nakazujemy. A ktoby zaś w dobrach naszych Krolewskich, ziemskich y duchownych, w miastach, miasteczkach, karczmach, wsiach y wszelkich miejscach, z arendarzow, karczmarzow, szynkarzow, kupcow, y wszystkich każdego stanu obywatelow, inszey miary, wagi, y łokcia do przedawania, lub ku-

520

521

powania używać ważył się; tedy o to zapozwany do własnego Grodu, rozprawę beż żadnych dy-lacyi z rejestru *fisci* przyjąć, y za dowiedzeniem winę stu kop groszy Litewskich zapłacić będzie powinien.

A że na niektore fundacye duchowne Starostwa, y inne dobra według dawnych praw, y funduszow pewne miary zboża dawać są obowiązani; tedy takowe miary na terażniejszą nową ustanowioną przeredukowane być powinny, y podług istoty należyłości w prawach y funduszach wyrażony komu należeć zboża będą, lub różnicą miary, w teyże iednak proporcji obowiązku oddawane być mają. Takowe ustanowienie aby przez wszystkich w W. X. Litewskim każdego stanu obywatelow zupełnie uiszczone było, pod winą wyż wyrażoną na przestępnych prawa nieuchronnie rozciągnąć się mającą nakazujemy.

Kwit Wielmożnemu Flemingowi Woiewodzie Pomorskiemu, przeszłemu Podskarbiemu Wielk. Xięstwa Litewskiego.

Ponieważ W. Fleming bywszy Podskarbi W. X. Lit., *ad praesens* Woiewoda Pomorski, rachując się przed Kommissyą Skarbową W. X. Lit. z summy remanentowej, *vigore* kalkulacyi na Seymie *Convocationis anno millesimo septingentesimo sexagesimo quarto*, przed Stanami Rzeczypospolitey z prowentow skarbowych W. X. Lit. czynioney u siebie pozostałej miliona sześciudziesiąt tysięcy siedmuset siedmiudziesiąt dziewięciu złotych Polskich, groszy szesnastu, iako też z summy trzydziestu tysięcy stu szesnastu złotych Polskich, groszy piętnastu z prowentow celnych od dnia pierwszego Września 1764 roku, do dnia pierwszego Stycznia 1765 roku, przed obięciem rządow skarbu W. X. Lit. przed Kommissyą Skarbową do siebie wpadłej, *in summa universalis* z summy miliona dziewięćdziesiąt tysięcy ósmuset dziewięćdziesiąt sześciu złotych Polskich, grosza iednego, wyklikwował się, y expens tey summy realnymi kwitami, wprzod przed Kommissyą Skarbową W. X. Lit. a teraz przez tę Kommissyą dokumentami y kwitami przed Wielmożnymi y Urodzonymi od Nas y Stanow Rzeczypospolitey delegowanymi, *authentice* reprodukowanymi dowiódł; więc z takowey summy, miliona dziewięćdziesiąt tysięcy ósmuset dziewięćdziesiąt sześciu złotych Polskich, grosza iednego, tegoż Wiel-Fleminga Woiewodę Pomorskiego y successorow iego *authoritate praesentis Conventus* kwituujemy. Ze zaś pokazało się z tychże rachunkow, iż temu Wielmożnemu Woiewodzie Pomorskiemu należy z skarbu W. X. Lit. złotych Polskich sto czterdzieści ieden tysięcy, dwieście czterdzieści siedm, groszy dwadzieścia siedm; więc takową sumnę onemu assekurowujemy, y aby skarb W. X. Litew. z prowentow Rzpltey wypłacił, nakazujemy.

Kwit Wielmożnemu Brzostowskiemu Podskarbiemu W. X. Litewsk., tudzież WW. y UU. Kommissarzem Skarbowym.

522

Ponieważ Wielmożny Michał Hrabia Brzostowski Podskarbi W. W. X. L., tudzież Wielmożni, Urodzeni, Tadeusz Ogiński Trocki, Tadeusz Burzyński Smoleński Kasztellanowie, Antoni Tyzenhauz Podskarbi Nadworny W. X. L. Gerwazy Oskierka Referendarz W. X. Litewsk. Stefan Ołędzki Koniuszy W. X. Lit. Tadeusz Iundziłł Marszałek Powiatu Grodzieńskiego, Ian Szadurski Chorąży X. Inflantskiego, Ian Wołkowiński Stolnik Grodzieński, Michał Wazgird Podstoli Trocki, Zenon Wysłouch Podstoli Woiewodztwa Brześciańskiego, tak z Seymu *Convocationis*, iako też od Nas na mieysce wyższych y ubyłych wyznaczeni Kommissarze Kommissyi Skarbu W. X. Lit. oddawszy Nam, y Stanom Rzeczypospolitey rachunki wszelkich dochodow y wydatkow skarbu W. X. Lit. tychże rachunkow przed Wielmożnymi y Urodzonymi, z Senatu: Wielbnyim Gabryelem Wodzińskim Biskupem Smoleńskim, Urodzonym Iozefem Iaklińskim Oświęcimskim, Wielmożnymi Iozefem Hilzenem Inflantskim, Tadeuszem Lipskim Łęczyckim Kasztelanami; z Stanu rycerskiego: Ur. Andrzejem Święcickim Sędzią Ziemskim Radomskim z Woiewodztwa Sandomirskiego, Ianem Hrabią Tarnowskim Chorążym Ziemi Halickiey, Kaietanem Xiążęciem Czetwertyńskim Starostą Woronowskim z Woiewodztwa Podolskiego, Ianem Kłokockim Podstolim Mińskim, Starostą Kołaczewskim z Woiewodztwa Podlaskiego, z Ziemi Mielnickiey, Ianem z Wolda Meierem Woyskim Kowieńskim z Powiatu tegoż, Michałem Bitofftem Marszałkiem Upitskim z Powiatu tegoż, Franciszkiem Piłsuckim Piwnicznym Wielkiego Xięstwa Litewsk. z Xięstwa Żmudzkiego, Antonim Dziekońskim Stolnikiem Powiatu Wołkowyskiego z Powiatu Słonimskiego, Ludwikiem Herstópskim Podśędkiem Ziemi Wschowskiej z Woiewodztwa Kaliskiego, Ianem Walewskim Chorążym Szadkowskim z Woiewodztwa Sieradzkiego, Woyciechem Kosińskim Podstolim Płockim z Woiewodztwa Płockiego, Szymonem Kickim Starostą Sobowickim z Woiewodztwa Pomorskiego, Posłami; do konfrontowania z dowodami *ad referendum* Nam y Stanom Rzeczypospolitey delegowanymi, obowiązki tey Delegacyi wykonywającymi, y Nam o dobrych rządach Kommissyi donoszącymi, dostatecznie dochodow (*idque* celnych od dnia drugiego Stycznia roku 1765 do dnia pierwszego Lipca roku 1766 a czopowego, kwart, pogłownego żydowskiego, *inclusive* z ratą Septembrową tegoż r. 1766) y wydatkow tegoż skarbu W. X. Lit. dokumenta, tudzież protokoły, y wszelkie akta swoje pokazali, ze wszystkich dochodow y wydatkow skarbu W. X. Lit. za czas wyżej wyrażony zupełną uczynili kalkulacyą, oraz *de omnibus suis gestis et transactis* dostatecznie uiszcili się; przeto za doskonałe y następującym Komis-

523

syom na przykład byź miane czynności, *pro publico* prace, y około pomnożenia skarbu Litew. starania, o wdzięczności upewniwszy onych, żadney nie zostawiając pretensyi, zupełnie tak terażniejszych, iako ubyłych Kommissarzow z ich successorami kwitujemy. Summę zaś resztującą pięć kroć dwa tysiące czterysta osmdziesiąt sześć złotych Polskich, groszy dwadzieścia sześć, y puł, w kassie skarbu W. X. Lit. y na remanentach zostającą, w rachunkach przez tychże Wielmożnych, Urodzonych Kommissarzow podpisanych wyrażoną, *ad dandam* z niey *rationem* następującej Kommissyi zostawujemy.

Redukcja szostaków zagranicznych w Wielkim Xięstwie Litewskim.

Lubo Kommissya Skarbowa W. Xięstwa Litewskiego, przy redukowaniu monet zagranicznych, zapatrzwszy się na lepsze gatunki szostaków, wszystkie zarowno po groszy ośm y dwa szelągi otaxowała; że iednak między temi szostakami nayduie się wiele waloru tego niedochożących; więc zapobiegając aby lepsze podley szemi wykupowane nie były, wszystkie szostaki zagraniczne do groszy ośmiu redukujemy, co szkody przynieść nikomu nie może, gdyż każdy lepsze gatunki mający, przy topieniu ich *superfluum valoris* w srebrze znajdzie.

A tym redukowanym szostakom doczesną tylko w Wielkim Xięstwie Litewskim kurrencyą pozwalamy, którą to redukcya Wielmożny Podskarbi Litewski z przytomnemi tu Kommissarzami Skarbowemi przez uniwersaly swoje *exnunc* w Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego publikować zaleca.

Sposob płacenia summ od debitorow kredytorom z przyczyn ustawy monet.

W Prowincyi W. Xięstwa Litewskiego, walorem zapisow, y praw zastawnych między obywatelami zachowującey exolucye pieniędzy w rożnych gatunkach po zasłzey konstytucyi 1717 pożyczonych, y opisanych, do tychże opisow praw zastawnych, y dekretow chcąc mieć stosowane, oraz całość onych y sprawiedliwe kredytow odzyskanie zachować, takowym ie objaśniamy, y ustanawiamy sposobem.

Aby każdy, który pożyczyl pieniądze czerwonymi złotemi, lub talerami bitemi *in specie* w zapisie wyrażonemi, one takoz *in eadem specie* czerwonych złotych lub talarow, to jest tyle sztuk ile wziął oddać na terminie do exolucyi przypadającym był obowiązany.

Ktory zaś pożyczyl u kogo pieniądze czerwonymi złotemi, rachując czerwony złoty, czyli po złotych ośmnaście, czyli *alio calculo numerico* złotych rachowanemi, y opisanemi, albo też talerami bitemi, rachując talar po złotych ośm, oddać one swemu kredytorowi na terminie do exolucyi przypadającym takoz czerwonymi złotemi za czerwone złote, a talerami bitemi za talary w takowey iak dawana y zapisem opisana była, onych cenie, był obligowanym, to

jest tyle sztuk czerwonych złotych y talerow, ile wziął sztuk pożyczając pieniądze.

A tyrfami, y szostakami konstytucya *anni* 1717 ustanowionemi zaciągnione, y do oddania takoz monetą opisane summy, lub *currenti moneta ad exolutionem* determinowane, ponieważ cena tych tyrfow y szostakow *ex ratione* wykupionych lepszych gatunkow jest przez porownanie wewnętrznego waloru teraz niżoną; więc nie przywiązując się do przeszley ceny tychże tyrfow y szostakow, iako w gatunku podlejszym pozostałych, lecz podług ceny onych *ad praesens* ustanowioney mają być na terminach do exolucyi przypadających wypłacane, *in quantitate* złotych w zapisach wyrażonych, takowemż konstytucyinemi tyrfami y szostakami, rachując tyrfę po groszy miedzianych dwadzieścia siedm, a szostak po groszy takichże dziesięć, lub nową terażniejszay mennicy naszey monetą, oddając za każdy złoty w zapisach wyrażony, złoty *in specie* nowey naszey monety, mający w sobie groszy srebrnych cztery.

Similiter summy pozaciągane przed redukcjami, y po redukcjach zagranicznymi monetami, y do oddania takowemż monetami opisane, mają być przed następującą onych kassacyą na przypadających do exolucyi terminach wypłacane, *in quantitate* złotych w zapisach *expressa*, takoz zagraniczną monetą do przeszley ceny nie przywiązując się, lecz ceną tychże monet przez wyż wyrażoną redukcya teraz postanowioną.

Żeby zaś takowe exolucye łatwiey ziścić się mogły, kurs redukowanych *ad praesens* monet zagranicznych *ad diem primam Septembris anni* 1767 w cenie uczynioney onych teraz redukcji prorogujemy, y od kassacyi do tegoż terminu ubezpieczamy. Oraz Kommissya naszą Menniczną obowiązujemy; żeby przed wyż wyrażonym do kassacyi zagranicznych monet terminem, Prowincya Wielkiego Xięstwa Litewskiego monetą naszą nową uprowidowała.

A kurrencyą tyrfow y szostakow Polskich konstytucyinych takoz w cenie redukcji *ad praesens* uczynioney, utwierdzając, że dalszey redukcji y kassacyi podlegać nie mają, warujemy y ostrzegamy.

Warunek dochodow Starostwa Brzeskiego z przyczyny zniesionego cła generalnego.

Dochod Starostom Sądowym Brzeskiem *ante unionem* nadany, *titulo*: Dragowe, u pału Brzeskiego od spławnych na rzecę Bugu statkow y drzewa wybierany, a konstytucya Seymu *Convocationis* przy uchwale cła generalnego warowany, z produkowanych zaś przed Nami na terażniejszym Seymie Kommissyi Skarbowey rachunkow, na cztery tysiące złotych Polskich wyklikwidowany, z przyczyny: że żadnego innego Starosta Brzeski Litewski prowentu nie ma, a chcąc mieć on ubezpieczonym: aby też Kommissya Skarbowa W. X. Litewskiego z kassy skarbowey corocznie po cztery tysiące złotych Polskich terażniejszemu Staroście Urodzo-

nemu Sosnowskiemu Pisarzowi Polnemu W. X. Litewskiego, y następnym Starostom wypłacała, y oddawała, ustanawiamy. Co dla innych Starostw Grodowych, iakiezkolwiek prowenta mających, *in sequelam et praedictum* iść nie ma.

Wyznaczenie Kommissarzow Skarbowych Litewskich.

Do Kommissyi Skarbu W. X. Litewskiego, przy Wielmożnym Podskarbiem Wielkim, y Urodzonym Podskarbiem Nadwornym, Seymu terażniejszego większością głosow obranych deputujemy. *Ex Senatu*: W. W. Adama Brzostowskiego Połockiego, Iozefa Niesiołowskiego Nowogrodzkiego Kasztelanu. *Ex equestri Ordine*: U. U. Stefana Ołędzkiego Koniuszego Litewskiego, Iędrzeia Ogińskiego Miecznika Litewskiego,.... Kossakowskiego Pisarza Skarbowego Litewskiego, Ierzego Leparskiego Podkomorzego Upitskiego, Iana Wolkowickiego Stolnika Grodzieńskiego, Zenona Wysłoucha Podstolego Brzeskiego, Bernarda Szwykowskiego Starostę Oniskiego.

MATERYE WOYSKOWE.

Approbacya ordynacyi Kommissyi Woyskowej Wielkiego Xięstwa Litew.

Postanowiona konstytucya Seymu szczęśliwey Koronacyi naszey Kommissya Woyskowa w Wielkim Xięstwie Litewskim, kiedy dla odbywania iurydykcyi swoiey, ordynacyą napisala *sub actu* roku 1765 miesiąca Marca 10 dnia, przeto za powszechną Stanow seymujących zgodą onę approbując, y niektore punkta *pro exigentia rei* stanowiąc; aby *in codicem legum* była wpisana, mieć chcemy.

Ordynacya Kommissyi Woyskowej W. X. Lit. pod Prezydencyą I. W. Michała z Kozielska Ogińskiego Woiewody Wileńskiego ułożona y opisana.

Każda iurydykcyja istotę swey powagi y sławy zakłada na doskonałym porządku, czyli przezornej ordynacyi, która przepisem swych reguł uczy szukających sprawiedliwości, z iakowym zachowaniem się y sposobem do oney przystępować powinni. Kommissya Woyskowa Rzeczypospolitey W. X. Lit. żadney magistraturze nie chcąc ustąpić w staraniu o iak naydoskonalszą Sądow swoich formę, gdy do sprawowania władzy nad woyskiem ostatnią konstytucya Seymu *Coronationis* sobie powierzoney, widzi niedzielnym ogniwem spoioną administracyą sprawiedliwości, dla wiadomości wszystkich *ad hoc subsellium* udających się, oraz dla porządnego Sądow swoich odbywania, takową ustanawia ordynacyą.

Cztery regestra do wpisow używane będą: pierwszy ordynaryiny, drugi *incarceratorum*, et *exorbitantiarum*, trzeci *remissarum et appellationum*, czwarty taktowy.

Do ordynaryinego sprawy są należące o długi winne przez Deputata chorągwi, przez Exaktora regimentowi, y o zaległe u nich żołdy, y

inne między samemi woyskowemi podobne pretensye. W regestrze *incarceratorum et exorbitantiarum* mieścić się mają sprawy *criminales* exorbitujących na leżach lub konsystencyach, oraz w ciągnieniu y przeiazdach *disciplinam militarem* przestępujących, bez inwolucyi pod żadnym pretekstem innych spraw wszelkich. Do regestru *remissarum et appellationum* sprawy wchodzić powinny a *subsellis civilibus* do woyskowych odesłane, lub za appellacyą od Sądow Regimentarskich. Taktowy zaś brany będzie w czasie *laesionis* osob u Sądu zasiadających, y wynikłych niespokojności, *sub securitate iudiciorum*, między woyskowemi.

Gdyby strony prawujące się wiedziały o czasie sądzić się mających aktorow, takowe Kommissya czyni rozrządzenie: w pierwszych dwóch tygodniach po zaczęty kadencyi, mają być expedyowane likwidacya woyska, oraz rekwizycye lustracyi, y przejrzenie rapportow; w trzecim tygodniu Sądy otworzyć się powinny, przez wszystek czas, przywołując przed południem sprawy z regestru ordynaryinego, po południu zaś z regestru *remissarum*, jeżeli sprawa zrana zaczęta odsądzoną zostanie. Gdyby zaś spraw w regestrze *remissarum* nie było, y na poobiedney sessyi ordynaryiny kontynuowany będzie. Regestr *incarceratorum, et exorbitantiarum* po każdym odsądzonym aktoracie z powyższych, ma być wołany. Taktowy zaś w każdej porze, *etiam in tractu* sądzący się sprawy, będzie wołany: wszystkie aktoraty na pierwszej kadencyi nieodwołane, na następującej naypierwey expedyowane będą; po nich nowe wpisy brane zostaną. Do wpisow zaś ci naybliższemi będą, którzy na wyższych Sądach odesłani byli na inkwizycya.

Zapozwany każdy na terminie Sądow stawac powinien, gdyby zaś był *contumax*, aresztowanie żołdu wskazane być ma, y takowy gdyby chciał za służbę woyskową podziękować, poty nie może zostać uwolniony, poki od oskarżenia oczyszczony nie będzie, na którym strona powodowa wygrawszy sprawę, expensa prawne przysądzone mieć powinna. Gdyby zaś przez upor *mere* dla protrakcyi sprawiedliwości dwukrotnie dał się wzdać, Sąd takowego kaptwacyą wskazać, y *ad iudicium* kazać przyprowadzić obligowany będzie.

Dla umknienia zaś prawującym się przyczyn do kosztow, zostawie się wolność stawania przez samych siebie, lub przez plenipotentow, czyli przez patronow.

Wpisane w pomienione regestra sprawy, Urodzony Regent Kommissyi dla informacyi stron wypisawszy wokandę, onę u drzwi Izby Sądowej przybiie.

Każdy cywilny zapozwawszy żołnierza, *forum* Kommissyi Woyskowej według dawnych praw, przyiąć ma.

Pozew na Kommissya, albo *ad manus* być powinien podany, albo na konsystencyi głównej

kładziona, a Kommandant zapozwanego obwieścić powinien.

Nieprzytomnym na Sądach termin podania pozwu czteroniedzielny zakłada się, przytomni zaś *ad latus judiciorum* zaraz stawać powinni ku rozprawie; żeby zaś *clandestine* na pokrzywdzenie czyje aktoraty nie były wynoszone, zeznanie podanego pozwu *omnino* przez wojskową osobę czynione być powinno przed Kommandantem tej konsystencji, od której do podania pozwu żołnierz jest użyty, z warunkiem, aby tenże Kommandant dał swoje *testimonium* takowego zeznania.

Decyzje wszystkie Sądowe, gdzie *unanimitas* zajdzie, w sentencyonarzach wszyscy podpiszą Kommissarze, gdzie zaś różnić się będą zdania, wyrok Sądowy *ex pluralitate* wypadający powinien być podpisany przez Kommissarzów, większością kresek decydujących, y *talis potioritas* głosów *valorem* dekretu *statuet*, *diverse* zaś *sentientibus* zdanie swoje *inferius* zapisać wolno będzie.

Dekret Kommissyi w protokole zapisany, a podpisany przez Kommissarzów, ekstraktem wychodzić powinien, z pieczęcią wojskową, y z podpisem Prezydującego.

Pieczęć Kommissyi Wojskowej być powinna z herbem Xięstwa Litewskiego, y z napisem na okół: „pieczęć Rzeczypospolitey Kommissyi Wojskowej W. X. Lit.“ Która większa do dekretów, y ordynansów, a mniejsza do ekspedycyj listowych, używane będą.

Potrzebne y nieodbite expensa Kommissyi Wojskowej, tak na pensje ustanowionym oficyalistom, iako y inne potrzeby z largicyi podług opisu prawa roku 1717 opatruiąc, tak się ustanawiają: Urodzonemu Antoniemu Dziekońskiemu Stolnikowi Wołkowyskiemu Pisarzowi Kommissyi Wojskowej wyznaczoną przez konstytucyą roku 1717 na Kancellaryą Wojskową pensyą sześć tysięcy złotych Polskich waruiemy. Ktoremu, *in subsidium* expensow, także z summy largicyiny tysiąc złotych Polskich dodacemy. Na Urodzonego Pawlikowskiego Regenta także z summy pomienioney largicyiny trzy tysiące złotych Polskich naznaczamy. Urodzonemu General-Adiutantowi Kommissyi dwa tysiące złotych, Instygatorowi ośmset złotych, a Woźnemu trzysta złotych postanawiamy; y aby corocznie *per medium* za każdą kadencyą opłacane były, mieć chcemy.

Rapporta wszystkie *in interstitio* kadencyi, do Prezydującego *ultimarie*, y do WW. Hetmanów odsyłane być powinny, z których ieźliby co było doniesionym *publicam tranquillitatem* wzruszając a rezolucyi od Kommissyi y WW. Hetmanów potrzebujące, tedy tenże Prezydujący całą Kommissyą na miejsce, gdzie się sądzi, konwokować swoimi listami powinien będzie, z tym warunkiem: aby żadne dyspozycye stanowione nie były, y ordynanse nie wychodziły, iako *ex completo numero* Kommissarzów, których płaciu *omnino ad hoc actus* znajdować się ma.

Podwyższenie płacy wojsku Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Kiedy z wiekiem wzrastającym ściągających się *ad victum et amictum* potrzeb ceny znacznie zostały uwiększone, dla czego y wojsko W. X. Litewskiego za żołd konstytucyą roku 1717 postanowiony, żadną miarą niezdołając wyżywić się, częstokroć w przechodach, y na konsystencyach, własnymże obywatelom bywa uprzykrzone; przeto względnością na sprawiedliwość pobudzeni, aby na usługi oyczynie konsekrowani martwiącym każdego niedostatkiem nie zostali uciśnieni, za zgodą Stanów zgromadzonych poniższy regulament dodatkowej płacy postanawiamy; y konie towarzyskie w Polskim zaciągu, oraz porcy żołnierskie cudzoziemskiego auctoramentu nad przepis wspomnioney konstytucyi roku 1717 następującym podwyższamy sposobem; to jest: na 400 koni usarskich, na koń dodatku po złotych Polskich 172 uczyni summa złotych 68800. Na 1200 koni petyhorskich na koń dodatku po złotych 128 uczyni summa złotych 153600. Na 700 koni przedniej straży dodatku po złotych 128 uczyni summa 89600. Na 360 koni pułku Urodzonego Bielaka, w których aktualnie do boiu y potrzeby 180 towarzysztwa, y tyleż pocztow znajdować się powinno, na koń dodatku po złotych 100 uczyni summa złotych 36000. Na 300 koni pułku Tatarskiego Urodzonego Koryckiego, w których także 150 towarzysztwa y tyleż pocztow aktualnie ma się zawierać, dodatku na koń po złotych 100 uczyni summa 30000. Regimentowi gwardyi naszej Koronney do każdej porcyi dodatku po złotych 150 uczyni złotych 90000. Regimentowi konnemu buławy Wielkiej W. X. Lit. do każdej porcyi dodatku po złotych 150 uczyni złotych 45000. Regimentowi konnemu Polney W. X. Lit. do każdej porcyi dodatku po złotych 150 uczyni summa złotych 45000. Regimentowi konnemu I. W. Woiewody Wileńskiego, do każdej porcyi dodatku po złotych 150 uczyni summa złotych 45000. Gwardyi naszej pieszey, do każdej porcyi dodatku po złotych 62 y groszy 15 uczyni summa złotych 62500. Regimentowi pieszemu buławy Wielkiej W. X. Lit. do każdej porcyi dodatku po złotych 62 y groszy 15 uczyni złotych 26562 groszy 15. Regimentowi pieszemu buławy Polney W. X. Lit. do każdej porcyi dodatku po złotych 62 y groszy 15 uczyni summa złotych 26562 groszy 15. Frey-Kompanii artylleryi do każdej porcyi dodatku po złotych 62 groszy 15 uczyni summa złotych 9375. Chorągwi ianczarskiej buławy Wielkiej W. X. Lit. do każdej porcyi dodatku po złotych 62 groszy 15 uczyni summa złotych 8750. Chorągwi ianczarskiej buławy Polney W. X. Lit. do każdej porcyi dodatku po złotych 62 groszy 15 uczyni summa złotych 6250. Piechocie Trybunalskiej do każdej porcyi dodatku po złotych 62 groszy 15 uczyni summa 6250 co wszystko *in universum*

529

skomputowawszy, ogólna wypada summa na powiększenie żołdu wojskowego 749250 a tak złączywszy postanowioną przez konstytucyą 1717 płacą z niniejszym podwyższeniem żołdu, wychodzić będzie na konia usarskiego po złotych 600 na petyhorskich po złotych 500. Na przedniej straży, y Tatarskiego po złotych 400. Na porcyą iedną dragońską po złotych 450. Na każdą porcyą infanteryi, ianczarską y Węgierską po złotych 262 groszy 15; takową zaty summę, według opisanego na każdą chorągiew y regiment wydziału Kommissya Skarbową W. X. Lit. niezawodnie opłacać będzie dwiema ratami *idque* w Marcowej y Szeptembrowey, zaczynając dopłacenie wspomnionych dodatkow od raty Marcowej *anno 1769 inclusive*.

530

Ponieważ chorągwie y regimenta, lokacye y konsystencye swoje, od miejsca agituiący się Kommissyi Skarbowey oddalone mają; zczym aby iędząc po pieniądze do skarbu niepotrzebnych na podroz expens nie miały, Kommissyi Wojskowej zalecamy: aby ułożywszy tabelłę, w którym Woiewodztwie, lub Powiecie chorągiew czyli regiment stoi, y wiele na którą chorągiew, według terażniejszego dyspartymetu, na dodatek summy należeć będzie, onę *Consilio Aeconomico* poda, a Kommissya Skarbowa ustanowi *fundum* w tychże samych Grodach, lub poblížszych, z których nie udając się do skarbu, żołnierze summy sobie wydzielone odbierać będą.

Dostatecznie y żołdy opatrzone wojsko, aby odtąd za własne pieniądze wszędzie żyło, y żadnych extorsyi nie czyniło, oraz podwod, paszy od obywatelów nie wyciągało, waruiemy, y dozór iak najsurowszy *disciplinae militaris* Kommissyi Wojskowej zalecamy. *In casu* zaś najmniejszey krzywdy udziałaney komukolwiek, *pars injuriata* w Kommissyi Wojskowej satysfakcyi dopominać się będzie, a Kommissya wyrokiem swoim, *duplicem refusionem damnorum*, tudzież expens prawny na Kommandancie pokrzywdzonym wskazać obligowana będzie, kwatery tylo na kommendę, dach dla żołnierzy, woda, y opał, na konsystencyach pozwała się.

Między pierwszemi staraniami naszymi, gdy y dogodzenie sprawiedliwym wojska potrzebom mieścić powinniśmy, przeto z reprezentacyi Kommissyi Wojskowej W. X. Lit. uważywszy, że wojsko Litewskie na różne konsystencye przez konstytucyą roku 1717 rozłożone, niewygodne mieć musi konsystencye, teyże Kommissyi Wojskowej polecamy: aby inszy dyspartymet lokacyi chorągwi y regimentow, *habita ratione* wygodniejszego stanowiska, oraz komunikacyi chorągwi z chorągwiemi, y regimentow z regimentami postanowiła, *nil quidquam derogando* miejscom pod lokacyą żołnierza podpadać nie powinny. Dla utrzymania zaś spokojności w mieście naszym Wilnie stołecznym, regimentowi pieszemu buławy Wielkiej W. X. Lit. konsystencyą także naznaczamy.

Regimentu gwardyi konney y pieszey W. X.

Lit. ponieważ równie iak Koronne dla straży boku naszego należą, na miejscach rezydencyi naszej znajdować się muszą; przeto poprawa płacy dla nich tak, iak dla Koronnych *a die prima Martii anno 1767* zaczynać się ma.

Żeby zaś wojska W. X. Lit. nową dobrą monetą zapłatę ustanowioną odbierały, obowiązuemy Kommissyą Skarbową W. X. Lit. aby po ustanowionym regulaminie przez Kommissyą Wojskową dodatkowego żołdu, *lege praesenti* dla wojska ustanowionego, do Grodów, gdzie płaca wojsku jest destynowana, tyle summy w monecie nowej przesyłała, ile w redukowanej monecie w tychże Grodach złożono będzie.

Ponieważ gwardye nasze Litewskie piesza y konna dla assystencyi naszej ustawicznie w Warszawie będące, dla drożyzny swemi porcyami obeysć się y wysustentować nie mogą, przez wzgląd, że *pretia rerum* tak znacznie w górę poszły, postanawiamy: aby skarb Lit. corocznie dodatku albo culagi do zwyczajnych porcyi na te dwa regimenta destynowanych dopłacał, w proporecyi porcyi postąpionych na gwardye Koronne, który to dodatek poty wypłacany być ma, poki te gwardye w Warszawie mieć będą konsystencyą.

Podwyższenie porcyi chorągwi Marszałkowskiej Wielmożnego Marszałka W. Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Ponieważ całemu wojsku jest podwyższona płaca, do równegoż podwyższenia porcyi chorągiew Marszałkowską Wielmożnego Marszałka Litewskiego przypuszczamy, postanawiając: aby porcy tey chorągwi do dwóchset sześciudziesiąt dwóch złotych Polskich y groszy piętnastu wynosiła.

Ubespieczenie płacy wojsku Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Zalecamy Kommissyi Skarbowey W. X. Lit. aby w expensach prawem sobie zleconych, wypłacanie żołdu wojsku W. X. Litew. pierwszą zawsze przed innemi miało wykucyą.

Obmyślenie nagrody zasłużonym w wojsku Oficyerom W. X. Lit.

Ta jest oyczynskiego naszego starania o nagrodzie zasłużonym oyczynie troskliwość, aby każdy na usługach Rzeczyplitey wycieńczywszy zdrowie y siły, pozyskał nagrodę, y w wieku zastarzałym dostatecznie był opatrzone; przeto przez wzgląd na zasłużonych w wojsku W. X. Lit. Oficyerow *utriusque auctoramenti*, laty lub kalectwem obciążonych, nie mogących dalek powinności swoich odbywać, summę pięćdziesiąt tysięcy złotych Polskich ze skarbu W. X. Lit. naznaczamy, którą corocznie Kommissya Skarbowa, Kommissyi Wojskowej wyliczać będzie w czasie placenia na wojsko zwyczajnym; *Consilium Bellicum* z takowey kwoty rozdział czynić będzie na Oficyerow służyć dłu-

531

żey nie zdołających, y onym *habito respectu* na rangę, pensyą dożywotnią naznaczy,

Ponieważ różne znajdują się expensa, które Kommissya Woyskowa zastępować powinna; zczynym aby *Consilium Aeconomicum* summę czterdzieści sześć tysięcy na largicye konstytucy roku 1717 destynowaną, totalnie do Kommissyi Woyskowej wyplacało, *statuimus*; z ktorey, iako też y powyższej, na Seymie *calculus* powinien być uczyniony.

Wyznaczenie osob do Kommissyi Woyskowej W. X. Litewskiego.

Do Kommissyi Woyskowej W. X. Lit. przy W. Hetmanie Wielkim lub Polnym W. X. L. z Seymu terażniejszego większością głosów obranych, deputuiemy *ex Senatu*: I. W. Michała Ogińskiego Woiewodę Wileńskiego, W. Iana Chodkiewicza Starostę Żmudzkiego. *Ex equestri Ordine*: UU. Iozefa Sosnowskiego Pisarza Polnego Lit. Antoniego Zabiellę Łowczego Lit. Iędrzeia Ukolskiego Podkomorzego Trockiego, Iozefa Sapielę Pułkownika ussarskiego, Iana Iablońskiego Generał-Maiora woysk W. X. Lit. Antoniego Tyszkiewicza Generał-Maiora woysk W. X. Lit. Iana Wittinghoffa Starostę Okniańskiego.

MATERYE IURYDYCZNE.

Dodanie regestrow Ziemstwom y Grodom w W. X. Litewskim.

Gdy Urzędy Ziemskie, y Grodzkie konstytucyą *Coronationis anno 1764* dwa tylko rejestra, ieden cywilny, drugi *incarceratorum* do sądzenia spraw statutem, y dalszemi prawami determinowanych mając wyznaczone, sprawom *expulsionum*, *exemptionum*, y za obligami, prędkiey sprawiedliwości przez zagęszczenie aktorutów przyspieszyć nie mogą, przeto do wyrażonych dwóch regestrow, trzeci registr pod tytułem *summarii processus*, Ziemstwom y Grodom w W. X. L. przydajemy, do którego rejestru w Ziemstwach sprawy *exemptionum vigore* statutu obligowe, tak między zyiąciami, iako y między niezyiąciami osobami, a w Grodach *expulsionum et exemptionum* także *vigore* statutu, o zbiegłych poddanych y także obligowe, *inter viventes* tylko *personas*, y ktoreby taxy dobr za sobą nie pociągały, wpisywane mieć chcemy. Wołanie zaś tychże regestrow takowym ustanawiany porządkiem.

Nayprzod registr *summarii processus*, po przewołaniu którego do ostatniego wpisu, registr *incarceratorum* brany będzie, gdzie po odsądzoney oczywistej sprawie registr cywilny wołany być ma, aż do odsądzenia także sprawy oczywistej *in principali*. Po którym *denuo* registr *summarii processus*, aż do ostatniego wpisu, *et consequenter* wyżej opisanym sposobem rejestra wołane być mają.

A jeżeliby w ktorej sprawie z regestrow *summarii processus* przypadły uznana była inkwizycya, kalkulacya czyli weryfikacya, tedy

post expeditos hos actus, rozprawa między stronami z tegoż rejestru nastąpić powinna.

Podobnież po wypadley z rejestru *summarii processus* kondemnacie, *jure vincens*, exekucyą urzędową sprowadziwszy, znowu w tenże registr aktorat wpisać, y sprawy swoiey *ad ultimam convictionem, seu ad principalem decisionem*, popierać będzie.

A że niektóre sprawy skarbowe *moderna lege* do sądzenia Grodom destynowane, z rejestru *fisci* sądzić się mają, więc tenże registr na sam tylko gatunek tych spraw skarbowych *praesenti sancito* we wszystkich Grodach wyznaczając codziennie na rannych Sądach, choćby *in tractu* oczywistej sprawy *servato* iednak *ordine* wpisów, wołany mieć chcemy.

Zachowane iednak konstytucyą *Convocationis* dla spraw, obligowych *inter viventes personas forum* w Trybunale *etiam ex cruda citatione*, y terażniejszym prawem utwierdzamy, na które sprawy osobliwy registr obligowy w Trybunale naznaczamy, y wołanie iego, po odsądzoney oczywistej sprawie, z każdego rejestru nakazuiemy.

A chociaż wspomniona konstytucyą także o obligi *forum* w Ziemstwie, lub Grodzie, *ubi bona consistunt*, determinowała, ułatwiając iednak *creditoribus* zachodzącą w odzyskaniu summ trudność, *forum* za obligami *etiam* w tymże Grodzie, lub Ziemstwie pozwalamy, w którym Woiewodztwie lub Powiecie miejsce oddania summy obligiem opisane będzie, które y po sprowadzonych exekucyach służyć ma.

Dogadzając także *commoditati* Sędziów Grodzkich y stron w Grodach prawujących się, kadencyą Roczkow Augustowych przez konstytucyą *Coronationis* ustanowioną, na Septembrową przenosiemy, y początek oney *a die prima Septembris* przez niedziel cztery do sądzenia Roczkow Urzędem Grodzkim naznaczamy.

Woiewodztwom y Powiatom Trockiemu, Brasławskiemu, Reczyckiemu, y Mozyrskiemu, dla szczupłości spraw, dwie tylko kadencye Rokow Krolskich, to iest: Święto-Michalską y Trzykrolską do sądzenia się, tak iak w Xięstwie Inflantskim, naznaczamy.

Powiatowi zaś Pińskiemu, dla niebezpiecznych *in Decembri* na wodach przepraw, kadencyą Roczkow Decembrowych *per totum* znosząc, na Iuliową przenosiemy, a w innych Woiewodztwach y Powiatach, też kadencya Roczkow Decembrowych dnia 23 Decembra kończona być ma.

O appellacyach, y winach appellacyinych.

Konstytucyą Seymu *Coronationis anni 1764 titulo*: O appellacyach, *in toto* approbuiemy.

Winy zaś appellacyine na stronę appellującą, to iest: siedzenie wieży cywilney przez niedziel sześć, y płacenie sta kop Sądowi, a drugie tyleż stronie ukrzywdzoney *ad decidendum* Sądowi Trybunalskiemu zalecone, *lege praesenti*, za zgodą

Stanow Rzeczypospolitey w ten sposób odmieniając ustanawiamy.

Iż odtąd Sąd Trybunalski wskazując na stronę winy appellacyine, siedzenie wieży cywilney niedziel sześciu, albo zapłacenie za tęż wieżę tyśiąca kop groszy Litewskich, *decretorie* naznaczać ma.

Strona zaś winami appellacyinemi ukarana, *in termino* do zasiadania wieży *deciso*, czy to wieży cywilney niedziel sześć przyjąć, y płacenie sta kop stronie, a drugie sto kop Urzędowi uczynić, czyli też za same tylko siedzenie wieży, oprócz wyznaczonych dwóchset kop, *insuper* tyśiąć kop *parti injuriatae instantanee* wypłacić wolna będzie, *salvis expensis* przez stronę appellującą podanych, *praevio juramento* przez aktora lub plenipotenta.

Pod które terażniejsze ustanowienie *poenaltates* y winy appellacyine dekretami Trybunalskiemi już uznane, a *per renitentiam* stron niewypelnione, podciągane być nie mają.

A lubo też konstytucyą *Coronationis* o poczynione w czasie Seymikow tumulty, y exorbitancye, *forum* w Grodach *praecisa appellatione injuriatis* determinowała, zabiegając iednak, aby przez to niektórym obywatelom nie działały się *gravamina*, wolną stronom appellacyą, o akcyę Seymikowe rozprawującym się do Trybunału zachowuiemy. A w Sądach Trybunału Głównego takowe sprawy, o akcyę Seymikowe za appellacyą przysze, sądzone być mają z rejestru *termini tacti, non attentata repartitione*, tak iako o akcyę *sub securitate* Trybunału stałe.

Obiaśnienie konstytucyi Coronationis o Pisarzach Trybunalskich.

Ponieważ konstytucyą *Coronationis anni 1764* opisując Sądową sprawiedliwość, Pisarzami Trybunalskiemi Deputatów *per turnum* Woiewodztw y Powiatow każdego roku mieć chciała, a dystynkcyi między kadencyami Litewską y Ruską nie położyła; zczynym *praesenti lege* stanowimy: ażeby iak już iest w Trybunałach terażniejszych *in executione, turnus* Pisarzow na kadencyi Litewskiej od Wileńskiego Deputata zaczęty, porządkiem Woiewodztw y Powiatow, na kadencyi Wileńskiej sądzących się był kontynuowany, *et pariter turnus* Pisarzow na kadencyi Ruskiej od Deputata Nowogrodzkiego zaczęty, także porządkiem Woiewodztw y Powiatow na Ruskiej repartyey sądzących się, był zachowany.

A że Pisarze Trybunalscy kadencyi Ruskiej tak w Mińsku, iako y w Nowogrodzku rejestra aktoratow w xięgach Ziemskich tego Woiewodztwa, w którym się Trybunał sądzi, składać są obowiązani, a te rejestra *ad continuationem* wołania aktoratow do Trybunału są potrzebne: zczynym stanowimy: ażeby rejestra aktoratow kadencyi Mińskiej dla kontynuacyi wołania, Urodzony Pisarz Ziemiński Miński na reasumpcyą kadencyi Nowogrodzkiej, do Kancellaryi Nowogrodzkiej, pieczęcią urzędową ube-

spieczone odsyłał, *et vicissim* Urodzony Pisarz Ziemiński Nowogrodzki na kadencyą w Mińsku zczynającą się żeby toż samo czynił, nakazuiemy.

Regestr officii w Trybunale Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Lubo wielu konstytucyami, a mianowicie przez koekwacyą *jurium*, y ostatecznym Seymu *Coronationis* prawem a. 1764 *causae officii* Trybunałom W. X. Lit. są zlecone, że iednak temiż prawami dystynkcyą *paenalitatum* na Urodzonych Urzędników Ziemskich y Grodzkich *ex negligentia, vel abusu promeritorum* nie iest dostatecznie oświecona; więc *de praesenti sancito* Stanow Rzeczypospolitey każdemu obywatelowi pokrzywdzonemu, alboliteż *publicam delationem* biorącemu, z Urzędnikami Ziemiemi y Grodzkiemi *per negligentiam vel abusum* wykraczającymi, *forum ex registro officii* w Trybunale W. X. L. naznaczając: aby każdy Oficjalista za dowiedzionym Rokow lub Roczek *ex negligentia* omieszkaniem, dla ktoreyby komplet umyślnie był zerwanym, y Sady sądzić się nie mogły, siedzeniem wieży cywilney przez czas tak długi, iaki *per absentiam* od Sądow opuszczonym bydz się pokaże, *determinate* był karanym, nakazuiemy. A zaś o występki *ex abusu* Urzędu zapozwany, *et ordinariis probationibus juris* przekonany, ażeby *in privationem officii, et activitatis, secundum demeritum*, czy na lat kilka, czy na zawsze był sądzony, mieć chcemy y ustanawiamy, y tak źle sprawujących się Urzędników z tegoż rejestru sądzić pozwalamy. Gdyby zaś kto *malitiose* zapozwawszy urzędnika, lub Urząd *de negligentia, seu abusu*, tego, o co zapozwał, nie dowiodł; tedy rekonwencyonalnemi penami *irremissibiliter* ma bydz karanym. A za sentencyą samą Sędziowie, ani pozywani ani karani bydz nie mają. Chcąc zaś iak nayprędszą sprawiedliwości mieć exekucyą, tak w Ziemstwach, Grodach, iako też w Trybunale *ad actus calculationis, inquisitionis, verificationis, et exdivisionis*, po trzech każdej stronie odtąd urzędników zapisywać pozwalamy. Na których jeżeliby strony nie zgodziły się, tedy ich Sąd *judicialiter* ma wyznaczyć. A z tak wybranych, lub wyznaczonych, iednego iedna, drugiego druga strona ktorego chcąc ma sprowadzić urzędnika, albo obydwie iednego jeżeliby się na to zgodziły, którzy *ante actum* czterema niedzielami obwieszczenie wydać powinni będą. A gdyby który urzędnik wydał obwieszczenie y one podpisawszy (*excepta legalitate* w prawie *expressa*) *pro actu*, na który wydał obwieszczenie, nie ziechał; tedy takowy siedzeniem sześciu niedziel wieży cywilney, *et refusione litis expensarum* ma bydz karany.

Przydanie warty in assistentiam Trybunałow.

Ponieważ reasumpcyą Trybunału przyszłego w Wilnie, znacznie pierwey zaczyna się, niżeli się kadencye Ruskie dokończą; przeto ażeby

chorągiew Trybunalska, dotąd obydwóch kadencji pilnująca już do Wilna przeprowadzona nie była, ale zawsze Trybunałom kadencji Ruskiej asystowała, y po odsądzoney kadencji Nowogrodzkiej, tamże w Nowogrodku, poki się Mińska nie zacznie, *et e contra* w Mińsku, poki się czas sądenia Nowogrodzkiej, nie zbliży, konsystencyą miała, mieć chcemy, y postanawiamy. Trybunały zaś w Wilnie asystencyą z regimentu tam lokowanego mieć już raz na zawsze powinny, *exinde* ażeby iakowego w transportowaniu więźniów nie sądzonych, za Trybunałami zawsze przesyłanych, ubliżenia sprawiedliwości nie było, powagą terażniejszego postanowienia ordynujemy: iż po odsądzoney każdej kadencji Ruskiej Komendant piechoty Węgierskiej więźniów wszystkich pod przyzwolitą komendą ze wszelkim bezpieczeństwem do Wilna odprowadzać, y tam Komendantowi przy Trybunale znajdującemu się pod rejestrem y attestacyą zdawać powinien będzie. Co *similiter* po skończonym Trybunale w Wilnie Komendant tameczny *itidem* takimże sposobem w odprowadzeniu z Wilna więźniów na kadencji Ruskiej wypełniać ma.

A przeciwko artykułom tu postanowionym żadne prawo na pomoc brane być nie ma, w tych zaś, które się tu nie opisują, *usum* statutu Wielk. Xstwa Litewsk. y konstytucyi zachowujemy.

Przeniesienie Sądów Ziemskich Trzy-Krolskich Xstwa Żmudzkiego repartycji Telszewskiej.

Uważając iż czas Sądów Trzykrolskich w Xięstwie Żmudzkiem nie dopuszcza Ziemstwu Sądowemu Telszewskiemu znajdować się na Seymikach *Electionis* Deputatów na Trybunał, oraz y na Elekcyach Urzędów Ziemskich, gdy się zdarzą, w mieście naszym Rosieniach odprawujących się; więc ażeby czas takowy nie odbierał temuż Ziemstwu tak okazałe *libertatis exercitia*, reasumpcyą Sądów Trzykrolskich repartycji Telszewskiej na dzień drugi po Popielcu przenosimy, trwałość tychże Sądów podług dawnych praw ubezpieczając.

Przeniesienie Powiatów Wielkich y Małych Dyrwian do repartycji Telszewskiej Xstwa Żmudzkiego.

Gdy przez konstytucyą roku 1764 na Seymie szczęśliwey Koronacyi naszej, za zgodą wszech Stanów dogadzaiae rozległości Xięstwa Żmudzkiego ustanowiliśmy do Sądów Ziemskich y Grodzkich dwie repartyce w Rosieniach y Telszach, do których Powiaty Xięstwa Żmudzkiego tą konstytucyą wydzielone zostały; a gdy Powiaty Wielkich y Małych Dyrwian w tym podzieleniu niezręcznie przyłączone do Rosieńskiej repartycji; więc za żądaniem Urodzonych Posłów tegoż Xięstwa naznaczamy: ażeby Powiaty Wielkich y Małych Dyrwian do Telszewskiej repartycji należały.

Ordynacya Sądów Zadwornych Assessorskich Wielk. Xstwa Litewskiego.

Lubo Prowincye Koronne z Prowincyą W. X. Lit. przez konstytucyą *Convocationis* roku 1697 co do praw są porównane, jednak ponieważ też Prowincye nie mają *uniformitatem processus iudicarij*, zaczym osobliwszą ordynacyą Sądów naszych Zadwornych Assessorskich dla Prowincyi W. X. Lit. ustanawiamy tym sposobem.

Decyzya per pluralitatem.

Nayprzod, iako Nayiaśnieysi Antecessorowie nasi, tudzież y My sami przyrzekliśmy *per pacta conventa* Rzeczypospolitey we wszelkich radach y sądach *ad pluralitatem* łączyć swoje zdania, tak w tym Sądzie własnym naszym mieć chcemy: ażeby każda decyzya spraw *pluralitate votorum* ferowana była, wyjąwszy sprawy z *appellacyi* od Sądu Miejskiego do niego przychodzące, także y te, któreby się do praw miejskich y przywilejów im nadanych ściągały iakiegokolwiek rodzaju, między mieszczanami a szlachtą, czyli duchownymi osobami przypadające. *Item* sprawy *colonarium*, iako Nam samym szczerulnie, *ex vi directi Domini*, do rozsądzania należące, które decyzyi Kanclerza, lub Podkanclerzego należeć mają.

Dla czego do Wielmożnych Kanclerzow y Podkanclerzow, którzy w osobie naszej Krolskiej w tym Sądzie Zadwornym Assessorskim W. X. Lit. przydują, y do Urzędnikow, także *ex munere* swych Urzędow zasiadających, to iest do świeckich: Sekretarza, Referendarza, y Pisarzow Wielkich, Instygatora y Viceinstygatora W. X. Lit. Regentow Kancellaryi Litewskiej, Pisarza Dekretowego W. X. Lit. y dwoch *ex Ordine Senatorio*, a dziesięciu *ex Ordine equestri* Assessorow przyłączamy.

Ktorzy to Wielmożni y Urodzeni Assessorowie na każdym Seymie ordynarynym większością głosow obierani od Seymu do Seymu ordynarynego być mają. A ciż Wielmożni y UU. Assessorowie *vota activa* w Sądach naszych Assessorskich mający, iż na żadne Kommissye Sądow naszych naznaczeni być nie mają, warunkiem: Urodzonego zaś Podskarbiego Nad. Lit. lubo w konstytucyi *Convocationis* roku 1764 między Assessorami iest położony, że jednak Kommissyi Skarbowey zawsze *adesse* powinien, *ab Officio Assessoriatus* w Sądzie naszym Assessorskim uwalniamy.

A ponieważ Urodzony Instygator W. X. L. iest *ex munere Officii* dawnymi prawami obowiązany asystować Seymom, Assessoryi, y Kommissyi Skarbowey, a częstokroć y Trybunałom *in diversis locis* sądzącym się; zaczym ustanawiamy: ażeby tam znajdował się, gdzie *pro tempore* potrzeba będzie wyciągała przytomności jego. któremu do czterech tysięcy złotych dawnymi prawami naznaczonych, *ad coaequationem* z pensyą Instygatora Koronnego, dwa ty-

siące złotych Polskich przydaiemy, y żeby Kommissya Skarbowa Litewska corocznie takową pensyą, zaczynając *a die secunda Ianuarii anno 1767* wypłacała, zalecamy.

Porządek zasiadania w Sądach, y przysięga Assessorow.

Zasiadanie zaś w Sądach przy Wielmożnym Kanclerzu y Podkanclerzym tego Sądu naszego Assessorskiego, iako pierwszych y naturalnych Prezydentach, takowym ustanawiamy sposobem: ażeby zaraz przy Kanclerzu lub Podkanclerzym pierwsze mieli miejsce Senatorowie, drugie Urzędnicy Litewscy, trzecie *electi* z Stanu rycerskiego na Seymie, czwarte Urzędnicy Kancellaryi Litewskich, po nich Pisarz Dekretowy W. X. Lit.

Ci wszyscy Assessorowie, wyjąwszy Wielmożnego Kanclerza y Podkanclerzego, tudzież Wielmożnych Senatorow, *circa Ministeria et dignitates* przysięgłych, zaraz przy zagaieniu Sądow naszych Assessorskich mają wykonać iurament przed Wielmożnym Kanclerzem lub Podkanclerzym, to iest: Sekretarz, Referendarz, Pisarz, *et electi ex Ordine equestri* Assessores, rotą następującą:

Rota przysięgi.

Ia N. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy Świętey Iedynemu: że w tym Sądzie Assessorskim Krolskim według sumnienia, prawa, y przywilejow każdemu służących, nie mając względu na bogatego, lub ubożego, na przyjaciela lub nieprzyjaciela, każdą sprawę sądzić będę; darow żadnych od nikogo przed sprawą, pod czas sprawy, y po sprawie brać, rady prawującym się dodawać, praktyk w sprawach czynić, sekretow Izby Sądowej y zdania wotujących wydawać nie będę; tak mi Panie Boże dopomóż. Urodzeni zaś Instygator y Vice-Instygator W. X. Lit. tudzież Regenci Kancellaryi Większey y Mniejszey, oraz Pisarz Dekretowy W. X. Lit. ponieważ *votum* tylko *Consultivum* w tym Sądzie naszym mieć będą, już nie na sądenie, lecz na dawanie *in suo voto* sprawiedliwej w każdej sprawie rady, podług wyżej opisaney roty, przysięgę uczynią, y miejsca wszyscy swoje, iak iest w wyższym punkcie opisano, obeymą.

Naznaczenie kadencji Sądów Assessorskich.

Zabiegając, ażeby strony *litigia* wiodące częstemi na drogę *expensami* wycieńczane nie były, *et subveniendo* w tym *commoditati litigantium*, iako też Kancellaryi y Palestry Sądow naszych, iedną tylko kadencyą w każdym roku dla tychże Sądow determinujemy, wyznaczając czas do sądenia oney przez sześć miesięcy, zaczawszy *a die 1 Novembris* do dnia pierwszego miesiąca Maia, w którym czasie tym porządkiem sprawy wszelkie do naszej iurydykcyi Krolskiej należące sądene być powinny, *idque per Novembrem et Decembrem*, sprawy miejskie wszelakie,

tak *ex appellationibus*, bądź od Sądow miejskich, bądź Kommissyinych, iako też o prawa y przywileje miejskie, czy to między mieszczanami a szlachtą, lub innemi osobami *Status saecularis et spiritualis*, czyli też między mieszczanami a mieszczanami, y wszelkie inne sprawy do miast y mieszczan, *sub quacunque ratione* ściągnięte się, sądene być mają. *A prima* zaś *Ianuarij ad primam Februarij* przez cały miesiąc *causae colonares*, o krzywdy poddanych naszych od dzierzawcow, mają być sądene; *a prima vero Februarij* do dnia pierwszego miesiąca Kwietnia, wszystkie sprawy szlacheckie między obywatelami Xięstwa Litewskiego, czy to między świeckimi a świeckimi, czyli też między świeckimi a duchownymi, czyli też między duchownymi osobami do Sądow naszych Assessorskich należące, mają być sądene; a od dnia pierwszego Kwietnia do dnia pierwszego Maia, mają być sądene sprawy nasze ekonomiczne, tak *ex actoratibus*, iako też *ex reatibus*, wyjąwszy z tego rejestru sprawę miasta Brześcia Lit. iako już *vigore* przeszley ordynacyi do rejestru Magdeburgskiego wpisana.

Wyznaczenie miejsca na Sądy Assessorskie Litewskie.

Miejsce tym Sądow miasto Warszawę, także miasto Grodno, Brzeście Litewskie, y Mińsk naznaczamy, nie skracaiać jednak niniejszym naznaczeniem woli naszej, gdybyśmy to mieć chcieli, aby ta Assessorya Litewska w miejscu, gdzie będziemy w granicach Państw naszych, sądana była, a na ten czas tylko, gdy te Sądy w miastach Litewskich w Grodnie, Brześciu, lub Mińsku sądene będą, poprzedzającemi uniwersałami Wielmożnych Kanclerzow, po Woiwodztwach y Powiatach obwieszczone y uwiadomione być powinny.

Gdy zaś z alternaty prawa Seym ordynaryiny w Grodnie przypadać będzie, wtedy y Sądy nasze Assessorskie, w tymże mieście Grodnie przez całe poł roku sądene y kontynuowane być mają.

Ostrzeżenie nieprzerwaney w Sądach naszych sprawiedliwości.

Żebyśmy takowe Sądy uczynili zawsze pewne, *et partes litigantes* niezawodną dla siebie mieli sprawiedliwość, stanowimy: iż gdyby Kanclerz y Podkanclerz W. X. L. czy to publicznymi zatrudnieni interesami, czy to z inney iakiey przyczyny sami, na tych Sądach lub sessyi ktorey nie zasiadali, albo iezeliby własną swoją sprawę ktory z Kanclerzow w Sądach naszych Assessorskich miał; tedy tak w tych sprawach, ktore pod większość zdań, y decyzyi nie podpadaią, iako też w tych, ktore *ad decisionom pluralitatis* należą, wolno będzie Kanclerzowi lub Podkanclerzemu na swoim miejscu Senatora przez konstytucyą naznaczonego, a iezliby y Senatora nie było, tedy Sekretarza lub Referendarza W. X. L. zasadzić, dla punktualnego zawsze, y nieprzerwanego sprawiedliwości

539

538

537

540

kursu; a ten Senator, czyli Sekretarz, lub Referendarz W. X. L. na mieyscu Wielmożnego Kanclerza, y Podkanclerzego przydować będzie; y te sprawy, które *ad pluralitatem* nie należą, sam jeden przy Pisarzu Dekretowym sądzić, w tych zaś sprawach, które *pluralitati subiacent*, najmniey z czterma Assessorami *vota decisiva* mającemi, takż przy Pisarzu Dekretowym decydować ma.

A że się już praktykowało, iż przez dwie kadencye Sądów naszych Zadwornych Assessorских, Urodzeni Assessorowie *nati et creati praesentes* nie byli, y od onych absentowali się, a przez to sprawy *ad pluralitatem* zdań należące, z wielkim ubliżeniem *sitentium iustitiam* sądzone bydź nie mogły; więc *subveniundo* punktualnemu świętey sprawiedliwości administrowaniu, ustanawiamy: że ieżeliby na ktorey kadencyi Urodzonych Assessorow kompletu nie było, tedy *in tali casu* Wielmożny Kanclerz lub Podkanclerzy, czyli na mieyscu onych zasadzony, sam jeden sprawy *sub pluralitatem* zdań podpadające, decydować będzie, w dekretach iednak nie insza ma bydź *formalitas* zachowana, tylko ta co y przedtym, ponieważ to Sąd nasz iest własny, y podpisywać one sam Kanclerz lub Podkanclerzy będzie; w sprawach iednak ich własnych, mają bydź podpisywane dekreta przez zasiadającego na ow czas na ich mieyscu.

O powtorzeniu wotow.

A że trafia się, iż nie wszyscy Assessorowie równą poiętnością interest zrozumieją, y dopiero *circa vota* swych kollegow lepiej go poznają; zaczym gdyby to z wotowania Wielmożny Kanclerz lub Podkanclerzy, albo na ich mieyscu Prezydujący porozumiał, ma pozwolić tymże Assessorom powtornie y potrzebie w sprawach *sub pluralitatem* podpadających wotować, gdyby zaś na trzecim kreskowaniu stanęła *paritas votorum*, na ow czas wolno będzie Prezydującemu *ad resolvendam paritatem* dać drugą kreskę.

Deklaracya inappellabilitatis.

W takim tedy uregulowanym przez terażnieyszą ordynacyą Sądzie naszym, aby wszelka na potym wątpliwosc *in publico* z zakładania od dekretow naszych Assessorских do Sądow Relacyinych appellacyi umorzona na zawsze została; teraz y na potym deklarujemy: że wszelkie dekreta Najiaśnieyszich Antecessorow naszych y nasze, które w Assessoriy z oczywistych kontrowersyi ferowane były, są y być powinny tey ważności y mocy, iako dekreta Seymowe, relacyine, y Trybunalskie, żadney appellacyi ani na Seym walny, ani do Sądow naszych Relacyinych niepodlegające, y iey nieprzyjmujące. A gdyby kto ważył się od dekretu Sądu naszego appellacyą zakładać, natychmiast *ex termino tacto* siedzeniem więzy cywilney przez niedziel sześć karany być ma.

O exekucyi dekretow naszych.

Postanawiamy oraz, aby dekreta nasze przez Urzędy Ziemskie, Grodzkie exekwowane były, a to pod rygorem praw *contra non exequentes Officiales* napisanych.

Ubezpieczenie Sądow y osob w nich stawających.

Ponieważ powaga Sądu naszego, iako najpierwszego z natury swoiey Trybunału, nietylko od należytego rozporządzenia sądzących, ale też uszanowania ich osob, a ubezpieczenia tych, co sprawy w nim mają y one utrzymują, należy; więc mieć chcemy: żeby każdy jakiegokolwiek godności, kondycyi, y stanu, sprawę swoię w Sądzie naszym Zadwornym Assessorским mający, skromnie y przystoynie u Sądu zachował się, stronie ani Urodzonym patronom, przeciwny interes utrzymującym nie odgrzał, y przykrości żadney nie wyrządzał, indukty sprawy nie przerywał, ale z swego mieysca to wnosil, co do obrony przez się lub przez stawającego od siebie patrona potrzeba wyciągać będzie, a to pod ukaraniem wykraczającego *pro arbitrio iudicii ex termino tacto* w tymże samym Sądzie, ktoremu obmyślając *securitatem*, Kommissya Woyskowa *ad requisitionem* Wielmożnego Kanclerza lub Podkanclerzego dostateczne *praesidium* z ludzi woyskowych dodawać powinna.

Ostrzeżenie Urodzonych patronow.

Tę samę skromność przykazujemy y Urodzonym patronom tam stawającym, aby trzeźwo y gotowi do spraw przystępowali, ieden drugiemu w indukty y repliki nie wpadali, też produktu y repliki *exacte* przez siebie ułożone, z errorow poprawione, do Sądu *in scriptis* dawali, wszelką gotowość do sprawy mieli, a to pod rygorem w teyże ordynacyi wyrażonym, to iest: *in levioribus* zapłaceniem grzywien trzech na szpital, a *in gravioribus* ukaraniem *pro arbitrio* Sądu naszego. Ciz Urodzeni patronowie na żadne Kommissye z Sądu naszego Assessorского nie mają być wyznaczeni, oraz mają być *bene nati et possessionati*.

Liczba palestry.

Tych zaś Urodzonych patronow w Sądach naszych Assessorских nie większą liczbę mieć chcemy, iak dwunastu na zawsze ustanowioną, y aby do stawania przez WW. Kanclerzow y Podkanclerzych samych byli przypuszczani.

Aby byli przysięgli.

A iako sądzących *probatur fides* przez wykonany iurament, tak y stawających, a zatym każdy palestrant *super fidelitatem patrocini* przysięgę (*non obstante hoc*, choćby w innym Sądzie już był przysięgły) wykona w Sądach naszych, w rotę następującą:

Ia N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy Świętey Iedynemu: iż stronie

tey, która mię do sprawy swey zażyje, wiernie służyć będę; zbytecznego od niey nad pracę *salarium* wymagać, ani rady na zwłokę świętey sprawiedliwości, lub wyniszczenie strony dodawać, ani po wziętym *salarium* od zaczętey sprawy odstępować, nie będę; dokumentow także do sprawy mi powierzonych nikomu ku szkodzi pryncypała mego nie wydam; ani onych dla uniknienia sprawiedliwości nie zataię; tak mi Panie Boże dopomóż.

543 A Urodzony Pisarz Dekretowy zakonnotowaną *in actis ad requisitionem* każdemu *ex admissis authentice* wydać tę przysięgę powinien.

Dylacye, et beneficia iuris.

Chcąc uczynić *partibus litigantibus* przybliżenie najprędszey sprawiedliwości, ustanawiamy: ażeby nie więcej dylacyi, iak tylko kopia spraw wszystkich, *munimenta*, y godzina iedna użyteczne były, to iest: na pierwszym terminie, ieżeliby sprawa była o kognicyą przywileiow, lub iakowych dokumentow, kopia spraw wszystkich; a ieżeliby sprawa *concerneret commissionem in fundo*, tedy *in tractu* wyprowadzenia Kommissyi, też dylacya wyznaczona być powinna; na drugim zaś terminie, ieżeliby według prawa potrzebne były *munimenta*, mają być wyznaczone *specificata sub iuramento subsequendo*, którą dylacyą *ad munimenta* nie już do niedziel czterech, ale do następującey kadencyi pozwalamy. *Beneficium* zaś *juris* godzinę iedną *actori et citato (exclusis causis expulsionis)* *concessibile* mieć chcemy, oraz wolność mazania w rejestrze Sądowym wpisanych aktorow własnych, za dołożeniem się iednak Sądu lub strony, *litigantibus* zostawujemy.

Regestra causarum.

Pierwszy Magdeburski, do ktorego należą sprawy mieyskie z appellacyi, lub *per gravamen a primis instantiis*, albo *ex cruda citatione* przychodzące, także y te, ktoreby się do praw mieyskich y przywileiow im nadanych ściągaly. *Item* sprawy iakiegokolwiek rodzaju między mieszczanami a szlachtą, czyli duchownemi, te wszystkie w takowy rejestr wpisywane, y z tegoż rejestru sązione będą.

Drugi rejestr *causarum colonarium* poddanych naszych z dzierżawcami o krzywdy, uciemiężenia od dzierżawcow dobr naszych Krolewskich.

Trzeci rejestr *fisci*, do ktorego sprawy wszystkie szlacheckie, to iest: ważności uznania przywileiow, bądź między świeckimi, bądź duchownemi, tudzież o uznanie granic między dobrami naszymi, a ziemskimi, albo duchownemi; *item de natura et cognitione bonorum*, czy są ziemskie dobra, czyli też nasze Krolewskie; *item* o dobra lenne; *item* o spustoszenie zamkow, y dobr naszych; *item de abusu juris*, et *privilegiorum*, y inne *juris nostri Regalis* między szlachtą lub stanem duchownym wszelkiego rodzaju sprawy należące będą.

Czwarty rejestr *expulsionum*, do ktorego sprawa

wy o gwałtowne z dobr wybicie, o ewokacyą do Sądu nieprzyzwoitego, o zgwałcenie przywileiow naszych, tudzież sprawy ludzi prawdziwie ubogich należące będą.

Piąty *incarceratorum*, w którym same szczegółnie sprawy kryminalne mieścić się mają; ktory, iako też *expulsyiny*, w każdym miesiącu, *non attenta distinctione* czasu innych rejestrow y spraw, codziennie przez całą półroczną kadencyą brany y sądzony być powinien.

Szesty rejestr spraw dobr stołu naszego, *tam ex actoratu, quam ex reatu* przypadających, w ktory wpisywane mają być sprawy z administratorami y innemi dyspozytorami tych dobr, *et e converso*.

A kiedy przez tę punktualność do sądenia nie stanie spraw w którym rejestrze, tedy Sąd nie oglądając się na wyznaczony dla tego rejestru czas, drugi po nim do sądenia następujący brać powinien, tak ażeby żadne opóźnienie w administrowaniu sprawiedliwości nikomu nie działo się.

O Kommissyach.

Sprawy wszelkie o granice y dyfferencye między dobrami *juris nostri Regalis*, a dobrami szlacheckimi lub duchownemi ziemskimi przypadające, *post cognitionem* w Sądach naszych *documentorum*, y po rozsądeniu *causae juris*, ieżeliby *inter causas differentiarum* zachodziła, odsyłane być mają na Kommissye; a te, ktora Kommissya *in fundo finaliter* rozsądzi, y z appellacyi do Sądu naszego powroczą, już bez żadney dylacyi *ad primam instantiam* mają być decydowane.

Ostrzeżenie spraw granicznych z dobrami naszymi.

W sprawach granicznych, ostrzegając *avulsione* dobr *juris nostri Regalis*: aby te przez praktyki dzierżawcow uprzywileiowanych naszych *cum possessoribus bonorum terrestrium, saecularium, sive spiritualium* szkody nie ponosiły, y coraz nie uszczuplały się, ustanawiamy: ażeby po Kommissyi za dekretem Sądow naszych Assessorских expedyowaney, chociażby się decyzyą oney strony kontentowały, każdy dzierżawca w Sądzie naszym Assessorским stanąwszy zaprzysięgł, iż pod czas odprawionego aktu tey Kommissyi wszelkiego dokładał starania, ktore tylko do ochrony granic dobr Krolewskich, y do obronienia ich całości prawo mu zażyć pozwoliło, y akt Kommissarski *per oblatam ad actu* Sądow Assessorских Litewskich, z przyłączeniem mapp przez Geometrę *accurate* sporządzonych, y podpisem onego authoryzowanych, podał.

Ubezpieczenie dla miast fori.

Ubezpieczając iuryzdykcyą naszą Sądow Assessorских, dawnieyszemi konstytncyami *de non evocatione extra forum* ostrzeżoną, tudzież zabiegając bezprawiom, ktore *litigantes* pozywając miasta nasze, y mieszczan, bądź do Trybunałow Głownych, bądź do innych iuryzdykcyi, min-

stom y mieszczanom nieprzyzwoitych, y przestępując opis z prawa wyrażonego czynić zwykli, warujemy: iż gdyby odtąd ktokolwiek, czyli Magistrawy miast naszych, czyli mieszczan, pomnąwszy ich własną y naturalną iurydykcyą, do Trybunału, Ziemstwa, Grodu, lub inney iakowey iurydykcyi *evocatorie*, mimo Sądy nasze Assessorskie zapozwał, a tym bardziey proceder kontynuować ważył się; takowy za doświadczaniem przed Sądem naszym Zadwornym Assessorskim, oprócz skassowania przez Sąd nasz *nullitate* dekretow y procederu *evocatorie* otrzymanego, *insuper poenis evocationis*, to jest: siedzeniem wieży niedziel sześć, y płaceniem kop czterdziestu, tudzież *refusione expensarum* karany być ma, pod który rygor y Urzędy *evocatorie* otrzymane dekreta exekwujące, podpadać mają.

Wyznaczenie pensyi ze skarbu dla Urodzonego Pisarza Dekretowego W. X. Lit.

Zważywszy szczupłość dochodow Kancellaryjnych, Urodzonego Pisarza Dekretowego W. X. Lit: który znaczne expensa na kancellaryą, przytym na Woźnego, podroże, stanecy, wikt, z ubliżeniem własnych interessow swoich, przez całe puł roku w Sądach naszych Assessorskich ponosić musi; zaczyn *in supplementum* tychże niedostarczających dochodow, w osobliwej tabeli *jurium cancellariae* wyrażonych, złotych Polskich sześć tysięcy naznaczamy, która suma ażeby corocznie przez Kommissyą Skarbową W. X. Lit. razem a nie ratami, zaczynając pierwszą *exolucyą a die secunda Ianuarii* w roku następującym 1767 *praevia danda quietatione*, punktualnie Urodzonemu Pisarzowi, y następcom onego wypłacana była, warujemy.

Wyznaczenie Assessorow do Sądow naszych Zadwornych W. X. Lit.

Do Sądow naszych Zadwornych Assessorskich, przy WW. Kanclerzu y Podkanclerzym, oraz Dygnitarzach prawem naznaczonych, z Seymu terazniejszego większością głosow obranych, deputujemy za Assessorow, z Senatu: WW. Iozefa Solłohuba Woiewodę Witebskiego, y Iozefa Hilzena Infantskiego. *Ex equestri Ordine*, UUr. Iozefa Bystrego Łowczego Nadwornego Lit. Michała Ieleńskiego Podkomorzego Moczyńskiego, Ierzego Galimskiego Chorążego Orszańskiego, Stanisława Przeddzieckiego Sędziego Ziemskiego Starodubowskiego, Kazimierza Platera Woiewodzica Mściławskiego, Dominika Zaiarskiego Podstolego Upitskiego, Pawła Bartoszewicza Podczaszego Orszańskiego, Tadeusza Wankowicza Koniuszego Muńskiego, Franciszka Ratyńskiego Starostę Sieniawskiego, y Ludwika Gutakowskiego Podkomorzego I. K. Mci.

MATERIE EX DESIDERIIS WOIEWODZTW Y POWIATOW.

Dopełnienie gratitudinis W. Xięciu Michałowi Czartoryskiemu Kanclerzowi W. W. X. Lit.

Że skarb W. X. Lit. włożonemu na siebie obowiązki przez konstytucyą szczęśliwey Koronacyi naszej w wystawieniu statuy na rynku Wileńskim W. Xcia Czartoryskiego Kanclerza W. W. X. Lit. zadosyć dotąd nie uczynił; więc tym mocniey bezzwłocznyą satysfakcyą *ad praescriptum* konstytucyi *Coronationis* skarbowi W. X. Lit. tak w wystawieniu statuy, iako też *post sera fata* W. X. Lit. Kanclerza *mausolei* w kościele Katedralnym Wileńskim zalecamy, y obowiązujemy.

Miasto Wilno.

Między pożytkami, które w narodzie naszym pomnażać usilujemy, y ten jest niepośledney wagi, abyśmy miasta kraiowe, ile Nam sposobność pozwala, z ruin dzwigając do dawney przyprawdzali okazałości; przeto mając wzgląd na dezolacyą miasta naszego stołecznego Wilna, z przyczyny często doświadczonych pożarow, a chcąc od takowych przypadkow tę stolicę W. X. Lit. ocalić, *statuimus pro publico commodo*, aby w samym mieście żadne domostwa, iatki, budki dla przekupniow drewniane, nie znajdowały się, y jeżeli się znajdują, aby za wyznaczeniem przez miasto miejsca, były przeniesione.

W ulicach pryncypalnych domostwa drewniane z kominami murowanemi, które są dobre, zostać mają bez reparacyi, iednak aby tylko w nich wodek y oleiow składu nie było, oraz aby *in spatio* dwoch lat dachowką pokryte były, a gdzie zaś blisko kościołow y pałacow są drewniane budowy, a tych sąsiedzi dla powszechnego bezpieczeństwa od ognia, zniesienia będą żądali; tedy za taxą Sądu Woiewodzkiego z Urzędem Miejskim, *praevia solutione superficialium* przez żądających tego, zniesione być powinny, grunt iednak *penes haeredes* zostać ma, z wolnością murowania na nim.

Urząd Miejski w sikawki, haki, y wszelkie do gaszenia ognia porządky opatrzyć się, y tegoż ognia przestrzegać obligowany będzie, *sub animadversione* I. W. Woiewody Wileńskiego. *Abhinc* zaś nikomu drewnianego, w iakimkolwiek rodzaju, budowania stawiać nie będzie się godziło.

Z doświadczenia ustawicznego zważając: iż praktykowane dotąd utrzymywanie cechow, czyli *fraternitatum artificialium*, dla przychodniow do miast, ku mieszkaniu wstręt czyniło; przeto reasumując dawne konstytucye, *idque annorum 1420 titulo: De fraternitatibus. Item 1496. Item 1528*, oraz 1543 y ostatnią 1550 wszystkie cechy kassujemy, znosimy, y aby rzemieślnicy *omnis generis*, bez wycieuczenia siebie przez podatki, wzajemnie do cechow tak z rzemiosła,

iako y *ex bonis* do iurydykcyi mieyskiej należeli, mieć chcemy. Warując iednak: ażeby każdy kupiec, lub rzemieślnik chcący w mieście osiąść, prawo mieyskie przyjął, oraz w księgę mieyską wpisał się, nic od tego nie płacąc, żeby zaś każdy w mieście mieszkający mieszczanin cokolwiek do uszczęśliwienia miasta kontrybuował, ordynujemy: gdyby kupiec chcący na handlu zyskiwać, *in spatio* trzyletniego czasu dom własny sobie kupił lub wymurował, a od zarobku na handlu po jednym procencie od sta do ratusza płacił, któremu *in hoc genere* podatkowaniu y rzemieślnicy z zysku na rzemieśle swoim podlegać będą.

Mury na naszych placach zamkowych w Wilnie, ponieważ do ostatniey przyszły ruiny, polecamy I. W. Woiewodzie Wileńskiemu wynaleść sposoby do zażycia onych *ad publicos usus*.

Odnowienie granic Xięstwa Żmudzkiego, y innych Powiatow z Xięstwami Kurlandzkim, y Semigalskim.

Na żądanie Xięstwa Żmudzkiego, y Powiatow z Xięstwami Kurlandzkim y Semigalskim graniczących, reasumując dawniejsze o tym konstytucye na odnowienie granic Xięstwa Żmudzkiego, tudzież Powiatow Upitskiego, Wilkomirskiego, y Brasławskiego, z Xięstwami Kurlandzkim y Semigalskim, Kommissarzow WW. Gabryela Wodzińskiego Biskupa Smoleńskiego. Iana Gorskiego Kasztelana Żmudzkiego, Tadeusza Burzyńskiego Kasztelana Smoleńskiego, UUr. Michała Bitowtta Marszałka Powiatu Upitskiego, ... Ogińskiego Podkomorzego Powiatu Braclawskiego, Iana Iunoszę Dombrowskiego Podkomorzego Powiatu Wilkomirskiego, Ierzego Leparskiego Podkomorzego Powiatu Upitskiego, Iana Nagorskiego Podkomorzego X. Żmudzkiego, Iozefa Prozora Starostę Grodowego Powiatu Kowieńskiego, Antoniego Łopacińskiego Sędziego Ziemskiego Powiatu Upitskiego, Antoniego Gielguda Ciwuna Twerskiego, Antoniego Kwintę Pisarza Ziemskiego Powiatu Brasławskiego, Zawiszę Stolnika Powiatu Kowieńskiego, Tomasza Mirskiego Generała Adiantanta buławy Polney W. X. Lit. naznaczamy. A Xiążę IMśc Kurlandzki równą Kommissarzow liczbę z swoiey strony zesłać będzie obowiązany.

Ktorzy to Kommissarze w roku przyszłym 1767 *primo vere* do miasta naszego dobr stołowych Zagory nazwanego ziada, iurydykcyą swoię *non obstante absentia unius aut plurium* byleby ich najmniej po pięciu, y zawsze w rowney z obu stron liczbie Kommissarzow naydowało się, ufundują, y delincacye duktow *distimitatione Radviliana circa pacta subjectionis Curlandiae et Semigaliae* ustanowionych nakażą, y do zakończenia tych wymiarow akt swoy zalimitują.

Do ktorey to expedyeyi Urodzonego Ludwika Kreutza Komornika Woiewodztwa Wileńskiego, Mierniczego dobr naszych stołowych naznaczamy.

Ktorzy to Urodzony Komornik, *vel ad casum* nieprzybycia onego, drugi Komornik od Kom-

missarzow naszych *substitutus* granice *ad praesens* possessyie dystyngwujące, *et vigore* dokumentow *specialiter pactorum subjectionis* oznaczonemi być mające, iak naypilniey na płacicie dystyngwować, y dla illucydacyi snadniejszey Sądowi wyrazić powinien będzie. A przy reasumpcyi WW. Urodzeni Kommissarze dawniejsze kopce odnowią, dalsze dukta kopcami nowemi obsypią, kontrowersyie wszystkie, y pretensyie *ab utraque parte* wynikłe *decisive* uspokoią.

Rozgraniczenie między ekonomią naszą Grodzińską, a fundacyą IchMość Xięży Kamedułow Wigierskich.

Fundacyą Ich Mość Xięży Kamedułow Wigierskich od ś. p. Antecessora naszego Augusta Wtorego uczynioną, podług opisu oney stwierdzamy. A nad takowy fundusz coby do dobr y leśnictw ekonomii naszej Grodzińskiej, y wzajemnie od tychże dobr przeciw fundacyinemu przywileiowi za reskryptami przyjętym, y przywłaszczonym być się pokazało, weyrzenie, rozgraniczenie, y nowemi kopcami podług fundacyjnego dokumentu oznaczenie, postanowione od Nas *ex mente* konstytucyi *anni 1764 a statibus* kommissyji nakazujemy.

Pozwolenie uchwały Seymikowey Powiatowi Lidzkiemu.

Że na bezpieczenym ulokowaniu xiąg obywatelom wiele należy, a Powiat Lidzki *pro securitate* tych, żadnego do złożenia bezpiecznego nie mający miejsca, na wymurowanie porządnego skarbu w zamku Lidzkim, tudzież *pro commoditate publica* na Sądy, y odprawowania Seymikow sali, aby mógł na wymurowanie takowych edyficow uchwalić *laudum*, u Nas y Stanow Rzpłtey przez Posłow swych dopraszał się; zaczyn temuż Powiatowi Lidzkiemu *in praemissis desiderijs*, uchwałę ustanowić, y ku pozytywnej żądanej budowli obrocić, *authoritate praesentis Conventus* pozwalamy.

Zachowanie przy possessyi dobr Oniszek Urodzonych Szwykowskich małżonkow.

Iako Urodzeni Bernard, y Anna z Karasiow Szwykowsey małżonkowie w aktualney zostają possessyi dzierżawy Oniszki nazwaney w Woiewodztwie Trockim leżacey, tak przy teyże possessyi pomienioney dzierżawy z folwarkiem Szaki, Pliny, *et cum eorum attinentijs*, tychże Urodzonych Szwykowskich małżonkow zachowanych podług praw ich *ad vitae eorum tempora*, *authoritate* Seymu terazniejszego mieć chcemy y deklarujemy.

Warunek dobr Kuszlik.

Że za odesłaniem przez konstytucyą Seymu *Coronationis* nie nastąpiła kognicya y decyzya w Sądach naszych Assessorskich *de natura (ut asseritur a possessore* lenności) dobr Kuszlik, a te dobra *titulo* Krolewsczyzny, iak teraz trzyma Urodzony Ierzy Korsak Sędzia Ziemski Woiewodztwa Połockiego, wprowadzone w lustra-

cyą y płacenie kwarty do skarbu W. Xstwa Lit. zaczyn *ne aliquod fiat praejudicium* ostrzegamy, y za dowodem w Sądach naszych Assesorskich lenności, *refusionem* wypłaconey kwarty warujemy.

Parafia Newelska.

Kiedy w Woiewodztwie Połockim na pograniczu Rosyjskim, w parafii Newelskiej obywatele Katolickiej Rzymskiej wiary od kościoła Newelskiego o mil iedni ośm, a drudzy y dziecię oddaleni, grunta pewne lennym prawem imionom swoim służące, dla konserwacyi xięży, ku gwałtowney y nieuchronney potrzebie swojej ustąpili, a dla pewniejszego utrzymania na zawsze na pograniczu tychże kapłanow, z Xiędzem Kazimierzem Sutockim Plebanem Newelskim summę czterdziestu tysięcy złotych Polskich z kollekty całej parafii na tenże koniec zebrali, więc ustąpione dla kapłanow *fundos* potwierdzając, ażeby za tę wspomnianą summę wolno było temuż plebanowi przykupić ziemskiego lub lennego gruntu, a Xięża za wiadomością y approbacją *loci ordinarii* W. Biskupa Smoleńskiego umieszczeni byli, pozwalamy.

Uwolnienie a poenis Urodzonego Zambrzyckiego y redintegratio activitatis Ur. Sawaniewskiego.

Na wniesioną przez Urodzonych Posłów Prowincyi W. X. Lit. instancją, Urodzonego Iana Zambrzyckiego Stolnika Orszańskiego od wskazancy dekretem Trybunalskim więzy *in fundo*, uwalniamy; a Urodzonego Tadeusza z Szankowa Sawaniewskiego Mostowniczego Woiewodztwa Wileńskiego dekretem Trybunalskim *ab activitate* oddalonego, *ad activitatem* przywracamy, *accedente do tego partium consensu, et quietatione* każdemu z nich *respective data*.

Recess satysfakcyi successorow Urodzonego Krzysztofa Sulistrowskiego.

Ponieważ dla zachodzących na Seymie terażniejszym skarbu W. X. Lit. expensow, pretensya successorow Urodzonego niegdys Krzysztofa Sulistrowskiego Chorążego Oszmiańskiego Marszałka Konfederacyi W. X. Lit. *in vim*łożonych własnych *pro publico* expensow w summie . . . . złotych Polskich konstytucją *anni 1717* rekognoskowana, satysfakcyi należytey wziąć nie mogła; przeto onę do przyszłego Seymu w recess puszczaamy.

Celestyn z Szpanowa Czaplac Podkomorzy Łucki Marszałek Kola Rycerskiego.

X. Hieronim Szeptycki Biskup Płocki, Deputat z Senatu do Konstytucyi. mpp. Ewaryst Andrzej Kuropatnicki Kasztelan Belzki, Deputat do Konstytucyi, z Senatu Prowincyi Mało-Polskiej. Ian Borch Woiewoda Generalny Xięstwa Inflantskiego, Deputat do Konstytucyi z Senatu *pro sorte* Prowincyi W. X. Lit. mpp. Andrzej z Moszczanego Moszczęński Woiewoda Inowrocławski, Deputat do Konstytucyi z Senatu Prowincyi Wielkopolskiej. Tadeusz Dzieduszycki Cześnik Koronny Posel Ziemi Halickiej z Prowincyi Małopolskiej do Konstytucyi Deputat. Tomasz Dłuski Podko-

morzy Generalny, y Posel Woiewodztwa Lubelskiego Deputat z Prowincyi Małopolskiej. Joachim Chreptowicz Sekretarz W. W. X. Lit. Posel z Woiewodztwa Nowogrodzk. Deputat do Konstyt. z Prowincyi W. X. Lit. Mikołaj Tadeusz z Łopacina Łopaciński Pisarz Wielki W. X. Lit. Starosta Grodowy y Posel Woiewodztwa Mácisławskiego, Deputat do Konstytucyi, z Prowincyi W. X. Lit. mpp. Hiacynt Nałęcz z Małachowic Małachowski Referendarz W. Koronny, Posel Woiewodztwa Sieradzkiego, Deputat do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiej. mpp. August Sułkowski Pisarz W. Koronny, Posel Wdztwa Płockiego, Deputat do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiej. mpp.

Stanisław RembIELIŃSKI I. K. MCI y Seymowy Sekretarz.

KONSTYTUCYE

SEYMU EXTRAORDYNARYINEGO W WARSZAWIE

Roku 1767 dnia piątego Października złożonego y zaczętego, a z limitacyi y prorogacyi w roku 1768 dnia piątego Marca, przy rozwiązaniu Konfederacyi Generalnych Koronney y Wielkiego Xięstwa Litewskiego zakończonogo, *ex consensu Ordinum totius Reipublicae* ustanowione.

W Imię Pańskie Amen.

STANISŁAW AUGUST

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xięże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Wołhyński, Kłiowski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smoleński, Siewierski, y Czerniechowski etc. etc.

Akt Limity.

Stany Koronne y Wielkiego Xięstwa Litewskiego ziednoczywszy się węzłem Konfederacyi Generalney, dla utrzymania wolności narodowej, iako y dla naprawy defektow *et abusuum*, lub ulpszenia wszelkiego, ktoreby się w oyczyźnie naszej potrzebnym pokazało; a postępek takowy patryotyczny będąc wsparty od Nayiaśniejzey Imperatorowy IMci całej Rosyyi, szczerzey Alliantki y Przyiaciolki naszej (bo tego przez wspaniałe interessowanie się ku dobru Rzeczypospolitey, y konserwacyi wolności naszej dowody dała) więc też skonfederowane Stany oboyg narodow, tak nicoboiętnemi przeniknione będąc przyiaźni y dobrego sąsiedztwa dowodami, solenne do Nayiaśniejzey Imperatorowej Iey Mci wysłały Poselstwo, dla oświadczenia szczerzego podziękowania, y upraszania przez tychże Posłów o kontynuacyą pomocy przyiacielskiej, y o wysoką Nayiaśniejzey Imperatorowy gwarancyą, dla niewzruszoney, y wieczney konserwacyi praw, wolności, prerogatyw każdego, y legalney formy rządow Rzpltey. Upewniły oraz skonfederowane Stany Nayiaśniejszą Imperatorową Ieymość, że Grekom Nieunitom y dyssydentom współbraci, y współobywatelom swoim, będzie uczyniona sprawiedliwość y satysfakcy; ktorych podporą Nayiaśniejsza Imperatorowa

551

Ieymość, wraz z inszemi Ieyże alliantami, na fundamencie traktatow, być się deklarowała; zatym chcąc ieszcze od zgromadzonych na Seymie terażniejszym Stanow szczerą y przyiacielską Nayiaśniejzey Imperatorowy Imci, za wspaniałe Iey posilki oświadczyć rekognicyą, tudzież wypraszać sobie dalszą tey pomocy przyiacielskiej kontynuacyą, poki tego potrzeba wyciągać będzie, iako y wysoką Iey Imperatorskiej Mości gwarancyą dla wieczney konserwacyi wolności narodowych, dla praw, y formy rządow naszych: My Krol z drugimi Stanami skonfederowanemi na ten Seym zgromadzonemi, wypełniamy to powtornie niniejszym aktem naszym; a iako wszystko przez tę gwarancyą wieczną mieć trwałość powinno: więc cokolwiek na Seymie terażniejszym dla wolności narodowej, iako y dla utrzymania praw stanowić będziemy, wszystko to przez wzajemne z Przyiaciolką Rzpltey naszej ułożenie (ktora tak szczerze y wspaniale do dobra naszego się interessuje) czynić będziemy. Denominuiemy dla tego Delegatow niżej wyrażonych, dając im wszystkim wspólnie moc zupełną negocyowania, konkludowania, y podpisania traktatu, przez który życzymy sobie, aby wszelkie *abusus* według potrzeby Rzpltey naprawione były, tudzież aby prawa, forma rządow y wolność narodowa przez wysoką Nayiaśniejzey Imperatorowy Imci szczerzey Przyiaciolki y Alliantki naszej gwarancyą na zawsze utwierdzonemi były. Żądamy przytym, aby się pod tą wysoką gwarancyą Grekom Nieunitom, y dyssydentom, współbraci y współobywatelom naszym, wszelkiego stanu y kondycyi zupełna stała satysfakcy, według traktatow, y według sprawiedliwości onymże winney, *sine praejudicio* religii Rzymskiej Katolickiej panującey *et ad tenorem* deklaracyi Nayiaśniejzey Imperatorowy Ieymci całej Rosyyi. Authorizuiemy zatym aktem niniejszym, y moc zupełną Ichmościom Delegatom daimy, ażeby z Iasnie Wielmożnym Xiężem Imcią Replinem Posłem Wielkim Rosyjskim, lub z temi, ktorychby Nayiaśniejsza Imperatorowa Ieymość do tego dostateczną plenipotencyą autoryzowała (iako się wyżej powiedziało) traktowali, konkludowali, y podpisali, oraz traktując, roztrząsając, y po przyiacielsku rzecz układając z delegowanemi Konfederacyi Toruńskiej y Słuckiej, *salva in omni approbatione* Rzeczypospolitey, przy reasumpcyi niniejszego Seymu; cokolwiek zaś ciż Ichmość Delegaci ustanowią, chcemy to wszystko zupełnie akceptować, y ich ustanowienie, skonkludowanie, y podpisy na terminie, na który się ugodzą, ratyfikować, *in tantum in quantum* według tenoru aktu tego, y znajdującego się w nim wyrażenia, sobie postąpią, to jest *conformiter* interessom Rzeczypospolitey, y wolności narodowej, iak jest wyżej powiedziano, *et sine praejudicio* wiary Katolickiej panującey, ażeby Ichmość Delegaci z Iasnie Wielmożnym Posłem Wielkim Rosyjskim, lub z temi, ktorych do tego Nayiaśniejsza Imperatorowa Ieymć auto-

553

ryzować będzie, mogli *agere*, iako pełnomocni z strony naszej, y Rzeczypltey; więc chcemy, ażeby akt niniejszy był podpisany przez Nas Krola, y przez Marszałkow Konfederacyi Generalnych. Żądamy nadto, aby ciż Delegaci osobną mieli plenipotencyą, w teyże Myśli ułożoną, przez Nas Krola y *Ministerium* nasze podpisaną, pieczęciami oboyg narodow stwierdzoną, ktorą tu przyłączamy, dla wiadomości Stanow, na Seym terażniejszy zgromadzonych, a to dla zobopolney oneyże zamiany, przy odbieraniu plenipotencyi Nayiaśniejzey Imperatorowy Ieymci, od Iasnie Wielmożnego Posła Wielkiego Rosyjskiego, lub tych, ktorzy do zakonkludowania tego traktatu będą autoryzowani. Co takim ułożywszy sposobem, sądziemy rzeczą być pożyteczną, y ustanawiamy, ażeby dogadzając czasowi, do dzieła wyżej wspomnionego potrzebnemu, Seym terażniejszy był *ad diem primam Februarii*, roku blisko następującego tyśiącznego, siedmsetnego, szesćdziesiątego osmego limitowany; wszystkie dla tego członki Seymu terażniejszego, na ten termin przybyć będą obowiązane. Lubo przytym wyperswadowani iesteśmy o patryotycznej gorliwości Delegatow naszych, że dobro publiczne celem ich będzie, iednakże gdyby w punkcie iakowym różniące się między niemi znajdowały zdania, więc aby materyą takową *pluralitate* *uotorum* zakonkludowali, mieć chcemy, y postanawiamy. Obowiązuią wszystkich w ogolności, y każdego z osobna, aby się pod żadnym wynalazkiem, od zasiadania w umowionym miysecu, y na naznaczone godziny nie oddalał, *praeter legalitatem* *verae infirmitatis*; gdyby zaś z gwałtowney potrzeby musiał kto odjechać, albo oddalić się od Konfederacyi, ma wziąć pozwolenie od Nas Krola na piśmie, a na naznaczoney sobie w pozwoleniu czas powracać, y na nappierwszym zasiadzeniu swoim, artykuły traktatu, tak iak będą *unanimitate, vel pluralitate* ustanowione, podpisać, bez żadney wymowki; a gdyby się trafiło, ażeby kilka osob, lub kilkanaście odjechało za pozwoleniem, pozostali na miysecu w liczbie dwudziestu czterech osob (oproc Prymasa, iako Prezydującego) to jest iednego Biskupa, trzech Senatorow świeckich, dwoch Ministrow, y ośmnastu Posłów, będą mieli zupełną moc wszystko stanowić w niebytności drugich, ktorzy za powrotem swoim, iako się wyżej rzekło, to wszystko podpiszą; ieżeliby zaś kto sobie, przeciw niniejszey o absentuiących się ustawie postąpić odważył się, osoba iego odsadzeniu od wszelkich Urzędow, y *ab activitate* podpadać będzie; w sprawach zaś swoich cywilnych, aby każdy z Delegatow we wszystkich Sądach *suspensa gaudere* mógł, do końca tego traktatu mieć chcemy.

Stanisław August Krol.

Karol Xięże Radziwiłł Marsz. Gener. Konf. y Seymowy.

Stanisław Brzostowski Marsz. Gener. Konf. W. X. Litewskiego.

554

552

Delegati, ex Senatu, et Ministerio. Z Wielkiej Polski, Wielbny w Bogu Antoni Ostrowski Biskup Kuiawski, Wielmożni Antoni Barnaba Jabłonowski Poznański, Ignacy Twardowski Kaliski, Iozef Podoski Płocki, Woiewodowie; Tadeusz Lipski Kasztelan Łęczycki. Z Małej Polski, *ex Senatu*, Wielbny w Bogu Andrzej Stanisław Koska Młodzieiowski Biskup Przemyski, Kanclerz Wielki Koronny. Wielmożni Salezy Potocki Kiiowski, Ignacy Cetner Bełzki, Bernard Stanisław Gozdzi Podlaski, Woiewodowie. Urodzony Roch Jabłonowski Kasztelan Wiślicki. Z Wielkiego Xięstwa Litewskiego, *ex Senatu*, Wielbny w Bogu Stefan Giedroyć Biskup Inflantski. I. W. Michał Ogiński Wileński, Wielmożni Iozef Sollohub Witebski, Woiewodowie; Tadeusz Burzyński Smoleński, Adam Brzostowski Połocki, Kasztelanowie. *Ex Ministerio*, Wielmożni Xiążę Michał Czartoryski, Kanclerz Wielki Wielkiego Xięstwa Litewskiego, Ian Borch Podkanclerzy Koronny, Teodor Wessel Podskarbi Wielki Koronny, Xiążę Iozef Sanguszko Marszałek Nadworny Wielkiego Xięstwa Litewskiego. *Delegati ex equestri Ordine:* Z Wielkiej Polski. Urodzeni Władysław Gurowski Pisarz Wielki Koronny, Karol Malczewski Pułkownik Regimentu Buławy W. Koronny, Poseł z Woiewodztwa Poznańskiego, Adam Poniński Kuchmistrz Koronny Poseł z Woiewodztwa Kaliskiego, Stanisław Wessel Starosta Golubski, Woyciech Ostrowski Podsejdek Ziemi Łęczyckiej, Posłowie z Woiewodztwa Łęczyckiego. Kasper Xiążę Lubomirski, Poseł z Ziemi Czerskiej. Teodor Szydłowski Chorąży Warszawski Poseł z teyże Ziemi, Kazimierz Szydłowski Stolnik Prasnyski, Poseł z Ziemi Wiskiej, Kazimierz Xiążę Poniatowski Podkomorzy Koronny, Poseł z Ziemi Zakroczymskiej, Chryzostom Kraiewski Instygator Koronny, Poseł z Ziemi Rożańskiej, Walenty Sobolewski Łowczy Warszawski, Poseł z Ziemi Liwskiej, Stanisław Radziwiłł Podkomorzyc Ciecchanowski, Poseł z Ziemi Nurskiej, Xawery Branicki Łowczy Koronny, Stanisław Gadomski, Podkomorzy Sochaczewski, Posłowie z teyże Ziemi. Antoni Czapski Podkomorzy Chełmiński, Waleryan Piwnicki Miecznik Ziem Pruskich, Posłowie Woiewodztwa Chełmińskiego. Z Małej Polski. Urodzeni Franciszek Wielopolski Margrabia Pinczowski, Iozef Wielopolski Chorążyc Koronny, Posłowie z Woiewodztwa Krakowskiego, Iacek Małachowski Referendarz Koronny, Eliasz Wodzicki, Starosta Stobnicki, Piotr Ożarowski General Lieutnant woyska Koronnego, Maciey Skorupka Podczaszy Drohiczy, Posłowie z Woiewodztwa Sandomirskiego, Antoni Potocki Starosta Lwowski, Poseł z teyże Ziemi, Ignacy Bukowski Adiutant nasz, Poseł Sanocki, Antoni Błażewski Podstoli y Poseł Zydaczewski, Maryan Potocki Poseł z Ziemi Halickiej, Iozef Sosnowski Pisarz Polny Litewski Poseł z Ziemi Chełmskiej, Iozef Stępkowski Obożny Polny Koronny,

555

Poseł z Woiewodztwa Lubelskiego, Stanisław Karwowski Podstoli Bielski, Starosta Augustowski, Poseł z Ziemi Mielnickiej. Iozef Wilczewski Podkomorzy Wiski, Poseł z Ziemi Bielskiej, Celestyn Czaplic Podkomorzy Łucki, Ian Poniński Woiewodzie Poznański, Posłowie z Inflant Koronnych. Z Wielkiego Xięstwa Litewskiego. Urodzeni: Michał Pac Starosta Ziołowski, Poseł z Woiewodztwa Wileńskiego, Stanisław Xiążę Radziwiłł Podkomorzy Litewski, Poseł z Powiatu Lidzkiego. Marcyan Ianowicz Regent Ziemski Wilkomirski, Poseł z tegoż Powiatu, Stefan Romer Chorąży Trocki, Poseł z tegoż Woiewodztwa, Antoni Zabięłło Łowczy Litewski, Marcin Czerniewicz Sędzia Grodzki Kowiński, Posłowie z tegoż Powiatu Kowińskiego. Ian Pakosz Pisarz Grodzki Smoleński, Poseł z tegoż Woiewodztwa, Kazimierz Zabłocki Poseł z Powiatu Starodubowskiego. Franciszek Giedroyć Podczaszy Wołkowyski Poseł z tegoż Powiatu. Piotr Bohomolec Pisarz Ziemski Witebski, Michał Szyszko Chorąży hussarski, Posłowie z Wdztwa Witebskiego. Michał Xiążę Radziwiłł Krayczyc Litewski, Poseł z Woiewodztwa Brzeskiego Litewskiego, Michał Domański Poseł z Powiatu Pińskiego, Mikołaj Łopaciński Pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego, Poseł z Inflant Litewskich, Xiążę Adam Czartoryski General Ziem Podolskich, Poseł z Inflant Litewskich, Antoni Tyzenhauz, Podskarbi Nadworny Litewski, Poseł z Inflant.

Stanisław August Krol.

Karol Xiążę Radziwiłł, Marsz. Konf. Gener. y Seymowy.

Stanisław Brzostowski, Marsz. General. Konf. W. X. Litewskiego.

Marcin Matuszewicz, Sędz. Ziem. Wwodztwa Brzeskiego Lit. Kons. General. Wudztwa Podolskiego, Generalney Konf. Koronney y Seymowy Sekretarz.

PLENIPOTENCYA.

STANISŁAW AUGUST

z Bożey łaski Krol Polski, Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żnudzki, Wołyński, Podlaski, Inflantski, etc.

Za ziechaniem się skonfederowanych Stanow Rzeczypospolitey, na dzień piąty Oktobra, przez Nas Seymowaniu naznaczony, na tronie naszym zasiadliśmy, gdzie po podniesieniu łaski Konfederackiej, oraz y Seymowej, przez Wielmożnego Xiążęcia Karola Radziwiłła, Marszałka nayprzod Woiewodztwa Podlaskiego, a potym Generalney Konfederacyi Koronney, do mianowania osob, za zgodą wszęch Stanow Rzeczypospolitey, do traktowania z I. W. Xciem IMcią Mikołaiem Repninem, Wielkim y pełnomocnym Posłem Nayiaśnieyszey Katarzyny Wtorey, Imperatorowey Iey-Mci całej Rossyi, przystąpiliśmy, y onych wymieniliśmy, których od tronu naszego, *sub Praesidentia* Nayprzewielebnieyszego w Bogu Xcia IMci Prymasa *ex Senatu, et Ministerio*, a od łaski, *ex Ordine equestri* miano-

556

wanych tu wyrażamy, to iest, *ex Senatu*, z Wielkiej Polski, Wielbnego w Bogu Antoniego Ostrowskiego Biskupa Kuiawskiego, Wielmożnych Antoniego Barnabę Jabłonowskiego Poznańskiego, Ignacego Twardowskiego Kaliskiego, Iozefa Podoskiego Płockiego Woiewodow; Tadeusza Lipskiego Kasztelana Łęczyckiego. Z Małej Polski. *Ex Senatu*, Wielbnego w Bogu Andrzeia Stanisława Kostkę Młodzieiowskiego Biskupa Przemyskiego, Kanclerza Wielkiego Koronnego, Wielmożnych Salezego Potockiego Kiiowskiego, Ignacego Cetnera Bełzkiego, Stanisława Bernarda Gozdzi Podlaskiego, Woiewodow. Urodzonego Rocha Jabłonowskiego Kasztelana Wiślickiego. Z Wielkiego Xięstwa Litewskiego. *Ex Senatu*, Wielbnego w Bogu Stefana Giedroycia Biskupa Inflantskiego, I. W. Michała Ogińskiego Wileńskiego, Wielmożnych Iozefa Sollohuba Witebskiego, Woiewodow. Tadeusza Burzyńskiego Smoleńskiego, Adama Brzostowskiego Połockiego, Kasztelanow. *Ex Ministerio*. Wielmożnych Xcia Michała Czartoryskiego Kanclerza W. W. X. Lit. Iana Borchy Podkanclerzego Koronnego, Teodora Wessla Podskarbi Wielkiego Koronnego, Xcia Iozefa Sanguszka Marszałka Nadwornego W. X. Lit. przy Wielmożnym Xciu Karolu Radziwiłł Koronnym, y Urodzonym Stanisławie Brzostowskim Staroście Bystrzyckim Litewskim, obudwoch Generalnych Konfederacyi Marszałkach. *Ex equestri Ordine*, z Wielkiej Polski, Urodzonych Władysława Gurowskiego Pisarza Wielkiego Koronnego, Karola Malczewskiego Pułkownika regimentu buławy W. Kor. Posłów z Woiewodztwa Poznańskiego. Adama Ponińskiego Kuchmistrza Koronnego Posła z Woiewodztwa Kaliskiego, Stanisława Wessla Starostę Golubskiego, Woyciecha Ostrowskiego Podsejda Ziemskiego Łęczyckiego, Posłów z Woiewodztwa Łęczyckiego. Kaspra Lubomirskiego Posła z Ziemi Czerskiej. Teodora Szydłowskiego Chorążego Warszawskiego, Posła z teyże Ziemi, Kazimierza Szydłowskiego Stolnika Prasnyskiego, Posła z Ziemi Wiskiej. Kazimierza Xcia Poniatowskiego Podkomorzego Koronnego, Posła z Ziemi Zakroczymskiej. Chryzostoma Kraiewskiego Instygatora Koron. Posła z Ziemi Rożańskiej. Walentego Sobolewskiego Łowczego Warszawskiego, Posła z Ziemi Liwskiej. Stanisława Radziwiłł Podkomorzyc Ciecchanowskiego, Posła z Ziemi Nurskiej. Xawerego Branickiego Łowczego Koronnego, Stanisława Gadomskiego Podkomorzego Sochaczewskiego, Posłów z teyże Ziemi. Antoniego Czapskiego Podkomorzego Chełmińskiego, Waleryana Piwnickiego Miecznika Ziem Pruskich, Posłów z Woiewodztwa Chełmińskiego. Z Małej Polski: UU. Franciszka Wielopolskiego Margrabie Pinczowskiego, Iozefa Wielopolskiego Chorążyc Koronnego, Posłów z Woiewodztwa Krakowskiego. Iacka Małachowskiego Referendarza Koronnego, Eliasza Wodzickiego Starostę Stobnickiego, Piotra Ożarowskiego Generała Lieutnanta woyska

557

Koron. Macieia Skorupkę Podczaszego Drohiciego, Posłów z Woiewodztwa Sandomirskiego. Antoniego Potockiego Starostę Lwowskiego Posła z teyże Ziemi, Ignacego Bukowskiego Adiutanta naszego, Posła Sanockiego, Antoniego Błażewskiego Podstolego y Posła Zydaczewskiego, Maryana Potockiego Posła z Ziemi Halickiej, Iozefa Sosnowskiego Pisarza Polnego Lit. Posła z Ziemi Chełmskiej, Iozefa Stępkowskiego Obożnego Polnego Koronnego Posła z Woiewodztwa Lubelskiego, Stanisława Karwowskiego Podstolego Bielskiego Staroste Augustowskiego, Posła z Ziemi Mielnickiej, Iozefa Wilczewskiego Podkomorzego Wiskiego, Posła z Ziemi Bielskiej, Celestyna Czaplica Podkomorzego Łuckiego, Iana Nepomucena Ponińskiego Woiewodzica Poznańskiego, Posłów z Inflant Koronnych. Z Wielkiego Xięstwa Litewskiego UU. Michała Paca Starostę Ziołowskiego Posła z Woiewodztwa Wileńskiego, Stanisława Xięcia Radziwiłła Podkomorzego Lit. Posła z Powiatu Lidzkiego, Marcyana Ianowicza Regenta Ziemskiego Wilkomirskiego, Posła z tegoż Powiatu, Stefana Romera Chorążego Trockiego Posła z tegoż Woiewodztwa, Antoniego Zabięłło Łowczego Litewskiego, Marcina Czerniewicza Sędziego Grodz. Kowińskiego, Posłów z tegoż Powiatu Kowińskiego, Iana Pakosza Pisarza Grodz. Smoleńskiego, Posła z tegoż Woiewodztwa, Kazimierza Zabłockiego Posła z Powiatu Starodubowskiego, Franciszka Giedroycia Podczaszego Wołkowyskiego, Posła z tegoż Powiatu, Piotra Bohomolca Pisarza Ziemskiego Witebskiego, Michała Szyszkę Chorążego hussarskiego, Posłów z Woiewodztwa Witebskiego, Michała Xcia Radziwiłła Krayczyc Lit. Posła z Woiewodztwa Brzeskiego Litew. Michała Domańskiego Posła z Powiatu Pińskiego, Mikołaja Łopacińskiego Pisarza W. X. Lit. Xcia Adama Czartoryskiego Generała Ziem Podolskich, Posłów Inflant Litewskich. Antoniego Tyzenhauza Podskarbiiego Nadwornego Lit. Posła z Inflant. Tym tedy mianowanym y umocnionym przez Nas, ninieyszą plenipotencyą naszą daimy zupełną moc y władzę z wyż wspomnionym Xciem IMcią Posłem, lub z temi, którzyby byli na to od Nayiaśnieyszey Imperatorowey Iey-Mci mianowani y umocowani, wchodząc w wszelkie rozmowy y umowy, przekłady y wykłady, czynności y negocyacye, tudzież pozwalamy im układać, stanowiąć, konkludować, y podpisywać, to wszystko, co będzie przez nich uznano być nayużyteczniejszym y nayprzyzwoitszym prawdziwym interesom Państw Nam od Boga powierzonych; mianowicie zaś ocalenie y upewnienie swobod, wolności, y granic naszych, tudzież uszczęśliwienie Rzeczypospolitey w swoich prawach, ustawach, y dostoięństwach przyzwoitych; będą nadto mieli moc y władzę tak czynić y stanowiąć wszystko wspomnieni Plenipotenci nasi, iakbyśmy to samo robili, czynili, lub stanowili; obiecując y przyrzekając to słowem naszym

558

Krolewskim, za zezwoleniem wszystkich Stanow, iż cokolwiek mianowani Plenipotenci nasi uczynią y postanowią, to My nietylko przyjąć y ratyfikować, ale też y do skutku przywieść obowiązujemy się. Dan w Warszawie dnia 23 miesiąca Października, roku Pańskiego 1767 panowania naszego 4 roku.

Stanisław August Krol.

(Locus Sigili Majoris Regni).

Andrzej Stanisł. Młodzieowski Biskup Przem., Kanclerz W. K. mpp.

Ian Borch Podkanclerzy Kor.

(Locus Sigili Majoris M. D. L.)

Michał Xiążę Czartoryski, Kanclerz W. W. X. Lit.

Antoni Przedziecki Podkanclerzy W. X. Lit. mpp.

Prorogacya Seymu.

Ponieważ wyznaczona od Nas, y Stanow skonfederowanej Rzeczypospolitey delegacya do traktowania z Iaśnie Wielmożnym Wielkim Posłem Nayiaśnieyszey Imperatorowy Iey Mości całej Rosyy, Xiążęciem Mikołaiem Repninem, y do ułożenia wspólnie z nim przez sposób traktatu z Nayiaśnieyszą Imperatorową Iey-Mością Monarchinią jego, podług intencji Nayiaśnieyszych Stron zawierających tenże traktat, y podług naszego aktu limity, tegoż wszystkiego, co do czynienia na tym Seymie zachodzi, ku ubezpieczeniu wolności narodowej, prerogatywy każdego w szczególności, y ku opatrzeniu na zawsze stałości formy prawney rządu Rzeczypospolitey, iako też całej uchwały praw, przez ten Seym wygotować tego zbawionego dzieła w tym czasie nie mogła; y przez Nayprzewielebniejszego w Bogu Xiążęcia Iego-Mości Prymasa Prezydenta traktatu z strony naszej, potrzebę prorogacyi Seymu do kontynuowania

PLENIPOTENTIA

a Serenissima Imperatrice totius Russiae Illustri Principi Nicolao Repnin. Magno ejusdem Serenissimae Imperatoriae Majestatis Oratori data.

Divina favente Clementia Nos Catharina Secunda, Imperatrix et Autocratrix Totius Russiae, Moscoviae, Kiioviae, Vlodimiriae, Novogardiae, Zarina Casani, Zarina Astrachani, Zarina Siberiae. Domina Plescoviae, et Magna Dux Smolensci, Dux Esthoniae, Livoniae, Carrelliae, Tveriae, Iugoriae, Permae, Wiatkae, Bulgariae, et aliorum Domina, et Magna Dux Novogardiae, Inferioris Terrae, Czernigoviae, Resaniae, Rostoviae, Iaroslaviae, Belo-Ozeriae, Udoriae, Obdoriae, Condimiae, totiusque Septentrionalis Plagae Dominatrix, et Domina Iberiae Terrae, Carthalinensium, et Grusinensium Zarorum, et Cabardinensis Terrae, Czerkassinensium, et Montanorum Ducum, aliorumque Haereditaria Domina, et Dominatrix.

Principum, liberarumque gentium foedera, quibus ad promovendum commune bonum, praestandumque sibi securitatem, junguntur, nec ve-

w tym czasie swoich konferencyi z Iaśnie Wielmożnym Wielkim Posłem Nayiaśnieyszey Imperatorowy Iey-Mości całej Rosyy, y do ułożenia wspólnie z Nim pod approbacyą naszą y Rzeczypospolitey skonfederowanej tego wszystkiego tak, iak wspomniony akt limity tego samego Seymu opiewa, dostatecznie przełożyła; prorogujemy za powszechną zgodą Stanow skonfederowanej Rzeczypospolitey, y przedłużamy ten Seym *ex limitatione* na dniu dzisiejszym zaczęty, do dnia pierwszego Marca; chcąc po Delegacyi naszej, żeby iak naypilniey, y naydokładniey powierzone sobie czynności wspólnie z Iaśnie Wielmożnym Wielkim Posłem Nayiaśnieyszey Imperatorowy Iey-Mości całej Rosyy dopełniała, y do approbacyi naszej, y Rzeczypospolitey skonfederowanej, iak nayprędzey będzie można, przyniosła.

Karol Xiążę Radziwiłł Marsz. Generalney Konf. Kor. y Seymowy.

Marcin Matuszewicz Sędz. Ziem. Woiewodztwa Brzeskiego Lit. General. Konf. Kor. y Seymowy Sekretarz mpp.

Powtorna Seymu prorogacya.

Ponieważ to wszystko, co Delegacya nasza do traktowania z I. W. Posłem Wielkim Nayiaśnieyszey Imperatorowy Iey-Mości całej Rosyy ułożyła, y podpisała, z pilnością powinno być przeyrzane, a czas Seymowi terażniejszemu wyznaczony na to wystarczyć nie może, więc tenże Seym do dnia bliskiego piątego Marca *inclusive* prorogujemy.

Karol Xiążę Radziwiłł Marsz. Konf. Generalney y Seymowy.

Marcin Matuszewicz Sędzia Ziem. Woiewodztwa Brzeskiego Lit. General. Konf. Kor. y Seymowy Sekretarz mpp.

PLENIPOTENCYA

od Nayiaśnieyszey Imperatorowy Iey-Mci całej Rosyy, I. W. Xięciu Mikołaiowi Repninowi, Wielkiemu teyże Nayias. Imperatorowy Iey-Mci Posłowi dana.

Z Bożey wspomagającej miłości My Katarzyna II Imperatorowa, y Samodzierzyca całej Rosyy, Moskiewska, Kiiowska, Włodzimirska, Nowogrodzka, Carowa Kazajska, Carowa Astrańska, Carowa Sibirska, Hosudarynia Pskowska, y Wielka Xiężna Smoleńska, Estlandska, Liflandska, Karelska, Twerska, Iuhorska, Permska, Wiatska, Bolhorska, y innych; Hosudarynia, y Wielka Xiężna Nowogrodu, Nizowskicy Ziemie, Czerniechowska, Rezańska, Rostowska, Iarosławska, Biało-Iezijska, Udorska, Obdorska, Kondyjska, y całej Północney strony Roskazijskiej, y Hosudarynia Iberskiej Ziemi, Kartalińskich, y Gruzińskich Carow, y Kabardynskiej Ziemi, Czerkawskich, y Gorskich Xiążąt, y innych Następna, Hosudarynia, y Obladająca.

Ziednoczenie Hosudarow, y narodow, wzajemnymi między sobą związkami, dla wspólnego ich pożytku, y bezpieczenstwa, nie może być

ra, nec firma unquam esse queunt, nisi tali nitantur utilitate, quam ex sola rei natura, posthabita omni alia causa, ipsi utrinque metiuntur. Secus si fuerit, incitamenta desunt, quae pari eos efficacia ad eundem scopum impellant, quod si vero ad vicinitatis rationem aliae adhuc accedunt, ex statu partis alterutrius publico derivatae, quemadmodum id Imperio Russico, intuitu Serenissimae Reipublicae Poloniae contingere notum est, tum vel maxime mutuae amicitiae, et utilitatis vincula, perenni et indissolubili nexu constringenda sunt. Quae res, cum persuasissima Nobis fuerit, ex quo solum Imperii conscendimus, nullam certe praetermissimus occasionem, in Serenissimam Rempubicam, tam ultimi Interregni tempore, quo Rege suorbata erat, quam post felicem hodierni Regis, Serenissimi Principis Stanislai Augusti Electionem; amicitiae nostrae atque curae, pro incolumitate et conservatione liberi Status, vera ac insignia documenta publice edendi. Non potest quidem non jucundum, acceptumque Nobis esse, Serenissimam Remp. pro nostris in eam studiis, gratam se; et fiduciae plenam praebuisse, et adhuc praebere; quapropter perfecto opere nihil fuisset reliqui, nisi quod fructibus inde redundantibus, gaudere eam sineremus, rebus ipsius domesticis non amplius occupati. Verum enim vero, cum in Comitibus anno praeterito Varsaviae habitis non solum contra civium libertatem, ipsasque Reipublicae constitutiones, prava consilia se exsererent, et mox dissociata gens in diversas raperetur partes, sed etiam eorum, quae Nobiscum aliisque Potentiis solenniter pacta sunt, nulla plane ratio haberetur, ac denique nostrae religioni addicti, ut et caeteri dissidentes tam diu immerito suo oppressi, justissimas propterea Nobis admoverent preces, necesse erat, ut in Reipublicae negotia curas denuo intenderemus, non nostris, certe commodis inservientes, sed id potissimum acturi, ut Respublica imminente periculo eripiat, atque dissidentes in sua jura, privilegia, et praerogativas, secundum leges, restituantur. Hunc in finem indicenda comitia tanquam optimum, tutissimumque remedium, quo omnia in pristinum ordinem redigerentur, publicis declarationibus statim proposuimus, et nunc eodem remedio Suam Regiam Majestatem, et faederatae Reipublicae Status brevi tempore revera esse usuros, non sine voluptate animadvertimus. Considerantes porro Serenissimae Reipublicae in proximis Comitibus de rebus maximi momenti, et ad Nos haudmulto minus, quam ad ipsam spectantibus, decidendum esse, proindeque eam, missa ad aulam nostram solenni Legatione petiisse, ut de servandis, et tuis constitutionibus ejus perpetuo cavemus, hinc dexteritate, fide, et bene merendi studio dilecti fidelis nostri extraordinarii, et plenipotentiarum Oratoris, ad Suam Regiam Majestatem, et Rempubicam Poloniae Ablegati, Supremi Excubiarum Praefecti, et Equitis, Principis Nicolai Repnin confisi, cum nuncupavimus, et pleno

ni wewnętrzne, ni gruntowne, jeżeli nie ma one same po sobie początku, y założenia swojego, w naturalnych nieposrednich, y niepodległych na obiedwie strony interessach; inaczey bowiem, nie porusza tam pobudka, ktoraby ich równą mocą, do iednakowegoż nie pociągała celu. Naprzeciw czego, kiedy te interessa niepodległe od sąsiedztwa, mają ieszcze przymnozenie siebie od politycznego złożenia w korpusie tey, albo drugiey części, w jakim stanie znayduie się wiadomym przykładem *Imperium* całej Rosyy, względem Nayiaśnieyszey Rzeczypospolitey Polskicy, tym bardziey powinny one, nietylko połączyć ich z spółzwiązkami, wzajemnego przyiacielstwa, y pożytku, ale y czynić ieszcze takie spółzwiązki, nierozzerwanemi y wiecznemi. Od wstąpienia naszego na tron, upewnwszy się raz o tey prawdzie, nie upuściliśmy My zapewne żadnego zdarzenia, gdzie tylko Nayiaśnieyszey Rzeczypospolitey, iak w osierociałym iey stanie ostatniego Bezkrólewia, tak y potym po szczęśliwym wybraniu terażniejszey Iey Głowy, Iego Wieliczenstwa Krola Stanisława Augusta, essencyonalne, y nie fałszywe doświadczenia naszego przyiacielstwa, y naszego starania o dobrym stanie, y gruntności wolney Iey konstytucyi, podawać mogliśmy. Do osobiwey (prawda) służy Nam to satysfakcyi, widzieć: że Nayiaśnieysza Rzeczpospolita spółodpowiadała przedtym, spółodpowiada też y teraz przyznaniem, dowierzeniem, y wdzięcznością swoją takiey naszej, ku niey dobrej chęci. Y ztądby to zostawało Nam, po dopełnieniu dobrego dzieła, zostawić iey aby pożytkowała płodami onego, nie przyjmując więcey żadnego uczestnictwa, w wewnętrznych iey rozporządzeniach. Jeżeliby tylko odkryte na przeszłorocznym Warszawskim Seymie przeciw wolności obywatelow, y samey konstytucyi Rzeczypospolitey niebezpieczne zamysły, rozdziele nie obywatelow na różne partye, y iawne w tenże czas zaniedbanie uroczystych z Nami, y drugiemu Potencyami traktatow, w sprawiedliwej żądzy naszych iednowiernych, y innych dyssydentow, ktorzy tak długie, y bezwinne cierpią uciemienienie, nie przymusili Nas przyjąć nowego w dzielach Rzeczypospolitey uczestnictwa, nie dla iakieykolwiek w tym z naszej strony korzystujących pozorow, ale szczegulnie dla zbawienia Rzeczypospolitey od grożących iey napaści, y dla przywroczenia dyssydentow, do wszystkich im prawnie należących praw, wolności, y prerogatyw. W tym przedsięwzięciu proponowaliśmy My niedwlocznie przez publiczne nasze deklaracye, zebranie Seymu, iako lepszy y spodziewany sposob do przyprowadzenia dzieł w porządek, y kiedy My teraz z przyjemnością dozicramy, że Iego Wieliczenstwo Krol, y Stany skonfederowane Rzpłtey w samym dziele prędko ięli się tego sposobu, to z iedney strony, w uwadze tego, że Nayiaśnieysza Rzeczpospolita ma stanowić na przyszłym Seymie ważniejsze ledwie nie tylko Nas, iak y Oną inte-

instruximus mandato, prouti ipsum praesentibus hisce nuncupamus, et instruimus, ita, ut cum eo, vel iis, quos ad eundem finem Sua Regia Majestas, et Status Reipublicae Poloniae constituent, nominabunt, ac pariter sufficienti mandato muniant, de rebus et negotiis supradictis tractet, atque tales pactiones, quae publicis Imperii nostri commodis, et quod maximum est, securitati, libertati, et saluti Serenissimae Reipublicae Poloniae nec non conservationi ejusdem constitutionum, et formae legibus definitae convenire praefato Oratori nostro videbuntur, ineat, faciat, et subscribat, omniaque tandem, quae ad tractanda ista pactionum negotia spectant, eadem cum potestate, qua per Nosmet ipsos peracta fuissent, peragat. Caeterum sancte promittentes, ac spondentes verbo nostro Caesareo, omnia, et singula, firma, grataque habere, quae vi hujus mandati statuturus, promissurus et scripturus est. Nostram super his ratificationem, praeficiendo tempore, expediri curabimus. In quorum fidem, ac robur, praesentes hasce litteras manu nostra subscripsimus, et majori sigillo nostro Imperiali firmari jussimus. Quae dabantur Moscoviae die 22 Augusti anno 1767, regiminis nostri sexto.

(L. S.) *Catharina.*

In fidem versionis C. N. Panin. M. A. Galitzyn.

TRAKTAT WIECZYSTY

między Rzeczpospolitą Polską, y Imperium całej Rosyi.

W Imię Świętey, y nierozdzielney Troycy.

Lubo między Nayiaśnieyszą Rzeczpospolitą Polską, y Imperium całej Rosyi, trwa szczególnie według traktatu roku 1686 wieczny pokoy, prawdziwa przyjaźń, stała harmonia, y dobre sąsiedztwo, iednak gdy z przyczyny zwykłych w sprawach ludzkich odmian, wyniknęły między nimi od tyle czasow różne przypadki, które z racyi odmienionych cyrkumstancyi, nowy imże nayprzyzwoitszey wzajemnych obowiązkow wyciągają ustawy; z tey więc przyczyny, y drugich w terażniejsze czasy trałających się, które tak w publikowanych Nayiaśnieyszey Imperatorowy IeyMci całej Rosyi deklaracyach, iako y w aktach skonfederowanej Rzeczpospolitey Polskiej do nich się zgadza-

ressujące dzieła, y że znou przez przysłane do Dworu naszego uroczyste Poselstwo, potrzebowała Ona naszej raz na zawsze gwarancyi na całość Iey ustaw, a z drugiej ufając doświadczeniu, wierności, y gorliwości w służbie naszej, naszego miłowniernego, nadzwyczajnego, y Pełnomocnego Posła, przy iego Wieliczeństwie Krolu y Rzeczpospolitey Polskich, armii Generała Maiora, y Kawalera Xcia Mikołaja Repnina. My Iego naznaczyliśmy y upełnomocowaliśmy, iakoż tym naznaczamy, y upełnomocniamy wstępować w zobopolne rozmowy y negocyacyą z tym, albo temi, którzy dla tego samego przedsięwzięcia od Iego Polskiego Wieliczeństwa y Stanow Rzeczpospolitey Polskiej naznaczeni, wybrani, y rownomiennie dostateczną pełną mocą opatrzeni będą, postanawiać, zawierać, y podpisywać z nim albo z nimi takie obowiązki, które od wspomnionego Posła naszego przyznane będą, za zgadzając się z interesami Imperii naszej, a osobliwie z główniejszym z tych, to iest: całością, bezpieczeństwem, wolnością, y dobrym porządkiem Nayiaśnieyszey Rzeczpospolitey Polskiej, w Iey prawach, położeniu y konstytucyi, tak ażeby on Poseł we wszystkim tey negocyacyi y postanowienia wspomnianych obowiązkow tyczących się, postępował, z takąż władzą, iakby My to sami czynili, obiecując świątobliwie Imperatorskim naszym słowem, przyjąć za dobre, y wypełniać wiernie to wszystko, co przez onego w brzmieniu tey pełney mocy postanowiono, obiecano, y podpisano będzie, oraz y dać na to w mający się naznaczyć czas ratyfikacyą naszą. Na upewnienie o tym My tę pełną moc własną ręką podpisawszy, rozkazaliśmy ztwierdzić większą naszą Hosudarstwa pieczęcią. Dan w Moskwie dnia 22 Sierpnia 1767 a Panowania naszego VI roku.

(L. S.) *Katarzyna.*

Panin. Xiążę Alexander Galitzyn.

TRAKTAT WIECZNYO

między Rieczypospolitou Polskou, y Imperieiu Wse-Rossiiskou.

Wo Imia Swiatyja y nerazdzielnyia Troycy.

Chotia między Iasnieiszeiu Rieczypospolitou Polskou, i Imperieiu Wse-Rossiiskou, szczęśliwo prebywalet, po traktatu 1686 hoda wiecznoi mir, iskrenniaia družba, postoiannoie sohlāsie y dobroiu sosiedztwo, odnakoż kak po obyknowennym w dziełach czelowieczeskich peremienam, posledowali między Imi stol dawnaho wremiani raznyie proiszczedstwij, koi, po peremieniwszym sia obstoiatelstwam trebiut inowaho, onym swoistwenniciszaho oprediclenija w wzajemnych obiazatelstw, to po sei hlawnoi priczinie i druhim nastoiaszchaho wremiani słuczainym koi w publikowanych deklaracyach Ieia Wieliczeństwa Wsiepreświelieyszei Imperatricy Wse-Rossiiskoi i w sohlāsnych s onymi aktach

iących, dosyć iasnie całemu światu są pokazane; Nayiaśnieyszy Krol IMć Polski, y Stany Rzeczpospolitey oboygą narodow, Polskiego y Litewskiego, spoione między sobą węzłem Konfederacyi Generalney z iedney strony, a Nayiaśnieysza Imperatorowa IeyMć całej Rosyi z drugiej, uznali rzeczą być potrzebną, y stosującą się do wzajemnych ich interessow postanowić, y umocnić sposobem nowego traktatu, naypożyteczniejsze czasom, y cyrkumstancyom bardziey służące, Rzeczpospolitey zaś Polskiej, względem bezpieczeństwa Iey konstytucyi, y wolności, naypożyteczniejsze umowy; więc dla uczynienia takowego traktatu, z obu stron traktujących, są *actu* wyznaczeni *Plenipotentiarii*, a mianowicie z strony Nayiaśnieyszego Krola IMci, y Nayiaśnieyszey Rzeczpospolitey Polskiej, *sub Praesidentia* Xiążęcia Prymasa, Gabriela Iana Iunoszy Podoskiego, *ex Senatu*, z Wielkieypolski: Antoni Ostrowski Biskup Kuiawski, Antoni Barnaba Iabłonowski Poznański, Ignacy Twardowski Kaliski, Iozef Podoski Płocki, Woiewodowie; Tadeusz Lipski Kasztelan Łęczycki. Z Małey-Polski *ex Senatu*, Andrzej Stanisław Kostka Młodzieiowski Biskup Przemyski, Kanclerz Wielki Koronny, Salezy Potocki Kiiowski, Ignacy Cetner Belski, Stanisław Bernard Gozdzki Podlaski, Woiewodowie; Roch Iabłonowski Kasztelan Wislicki. Z W. X. Lit. *Ex Senatu*: Stefan Giedroyć Biskup Inflantski, Michał Ogiński Wileński, Iozef Sołłohub Witebski, Woiewodowie; Tadeusz Burzyński Smoleński, Adam Brzostowski Połocki, Kasztelanowie. *Ex Ministerio*: Xiąże Michał Czatoryski Kanclerz Wielki, W. X. Lit. Ian Borch Podkanclerzy Koronny, Teodor Wessel Podskarbi Wielki Koronny, Xiąże Iozef Sanguszko Marszałek Nadworny Wiel. X. Lit. przy Xiążęciu Karolu Radziwille Koronnym, y Stanisławie Brzostowskim, Staroście Bystrzyckim Litewskim, obudwoch Generalnych Konfederacyi Marszałkach. *Ex equestri Ordine*, z Wielkiej Polski: Władysław Gurowski Pisarz Wielki Koronny, Karol Malczewski Pułkownik Regimentu Buławy Wielkiej Koronney, Posłowie z Woiewodztwa Poznańskiego, Adam Poniński Kuchmistrz Koronny, Poseł z Woiewodztwa Kaliskiego, Stanisław Wessel Starosta Golubski, Woyciech Ostrowski Podśudek Ziemi Łęczyckiej, Posłowie z Woiewodztwa Łęczyckiego, Kasper Lubomirski Poseł z Ziemi Czerskiej. Teodor Szydłowski Chorąży Warszawski, Poseł z teyże Ziemi, Kazimierz Szydłowski Stolnik Prasnyski, Poseł z Ziemi Wiskiej, Kazimierz Xiąże Poniatowski Podkomorzy Koronny, Poseł z Ziemi Zakroczymskiej, Chryzostom Kraiewski Instygator Koronny Poseł z Ziemi Rożańskiej, Walenty Sobolewski Łowczy Warszawski, Poseł z Ziemi Liwskiej, Stanisław Radziwiński Podkomorzyc Ciechanowski, Poseł z Ziemi Nurskiej, Xawery Branicki Łowczy Koronny, Stanisław Gadomski Podkomorzy Sochaczewski, Posłowie z teyże Ziemi. Antoni Czapski Podkomorzy

skonfederowanoy Rieczypospolitoi Polskiej światu s dowolnoia iasnostyiu pokazany przinali Ieho Wieliczeństwo Korol Polskoi, i czyny Rieczypospolitoi Polskoi obiazannyie meźdu soboiu uzłom Heneralnoi Konfederacyi oboich narodow, Polskaho, i Litowskaho s odnoi storony; a Ieia Imperatorskoie Wieliczeństwo Wserossiiskaia z druhoy: za nužno i schodstwenno z wzaimnymi Ich interessami postanowit i opredelit sposobom nowaho traktata, poleznieisziye wremiani, i obstoiatelstwam, bolsze priliczeszwiuszczynie, a Rieczypospolitoj Polskoy wraz suźdenij bezopastnoi konstytucij, wolnosti Ieia, nuźnieisziie dohowory. Czehoradi dla postanowlenija takoho traktata, i naznaczeni ot oboich dohoworiwaiuszczych sia Storon Polnomocznyie, a imianno: z storony Ieho Wieliczeństwa Korola, i Jasniejszei Rieczypospolitoj Polskich, pod Prezydencyej Kniazia Primasa Habriela Iana Iunoszi Podoskaho: iz Senata iz Wielikoj Polzi: Antoni Ostrowski Jepiskop Kuiawskij, Anton Warnawa Jabłonowski Poznański, Ihnatij Twardowski Kaliskoj, Iozef Podoski Płockoj, Woiewody. Ftadiej Lipski Kastelan Łęczyckij. Iz Małoy Polzi; iz Senata: Andrey Stanisław Kostka Młodzieiowski Jepiskop Premyslski, Kancler Wielikoi Koronnoi, Salezy Potockij Kijewskoi, Ihnaty Cetner Belskoi, Stanisław Bernard Hozdzskij Podlaskoi, Woiewody. Roch Iabłonowski Kastelan Wislickij. Iz Wielikaho Kniazstwa Litowskaho: iz Senata, Stefan Hedroyc Jepiskop Inflantski, Michał Ohinskij Wilenskoj, Iozef Sołłohub Witebskoj, Woiewody. Ftadiej Burzyński Smolenskoj, Adam Brzostowski Połockoi, Kastelany. Iz Ministerstwa, Kniaz Michaiło Czatoryski, Welikoi Kancler Welikaho Kniazstwa Litawskaho, Ian Bork Vice-Kancler Koronnoj, Fedor Wessel Welikoi Podskarbij, Koronnoj, Kniaz Iozef Sanhuszko Marszał Nadwornoi Welikaho Kniazstwa Litowskaho pri Kniazie Karle Radziwile Koronnym, i Stanisławie Brzostowskim Starostie Bistrickom Litowskom, obeich Heneralnych Konfederacei Marszałach. Iz Rycarskaho Stana: iz Wielikoy Polzi, Władysław Hurowski Welikoi Pisar Koronnoi; Karł Malczewskij, Połkownik Połku Wielikoj Buławy Koronnoj, Posły Woiewodstwa Poznańskaho. Adam Poninskij Kuchmistr Koronnoj, Poseł Woiewodstwa Kaliskaho, Stanisław Wessel Starosta Holubskij; Woyciech Ostrowski Podsudija Ziemi Łęczyckoi, Posły Woiewodstwa Łęczyckaho. Kasper Lubomirskoi, Posoł Ziemi Czerskoi, Fedor Szydłowski Choronży Warszawskoi, Posoł toyzze Zenli, Kazimir Szydłowski Stolnik Prasniskij, Posoł Ziemi Wiskoi, Kazimir Kniaz Poniatowski, Podkomorij Koronnoi, Posoł Zenli Zakroczymskoi, Chryzostom Kraiewski Instihator Koronnoi, Posoł Zenli Rożańskoi, Posoł Zenli Liwskoi, Stanisław Radziminski Podkomoric Ciechanowskoi, Posoł Zenli Nurskoi. Xawerij Branicki Łowczy Koronnoi, Stanisław Hadomskij Podkomo-

Chelmiński, Waleryan Piwnicki Miecznik Ziemi Pruskiej, Posłowie z Woiewodztwa Chelmińskiego. Z Małej Polski, Franciszek Wielopolski Margrabia Pińczowski, Iozef Wielopolski Chorążcy Koronny, Posłowie z Woiewodztwa Krakowskiego, Iacek Małachowski Referendarz Koronny, Eliasz Wodzicki Starosta Stobnicki, Piotr Ożarowski Generał Lieutenant Woyska Koronnego, Maciej Skorupka Podczaszy Drohicki, Posłowie z Woiewodztwa Sandomirskiego, Antoni Potocki Starosta Lwowski, Posel z teyże Ziemi. Ignacy Bukowski Adiutant I. K. Mci, Posel Sanocki, Antoni Błażewski Podstoli y Posel Zydaczewski, Maryan Potocki Posel z Ziemi Halickiej, Iozef Sosnowski Pisarz Polny Litewski, Posel z Ziemi Chelmskiej, Iozef Stępkowski Oboźny Polny Koronny, Posel z Woiewodztwa Lubelskiego, Stanisław Karwowski Podstoli Bielski, Starosta Augustowski, Posel z Ziemi Mielnickiej, Iozef Wilczewski Podkomorzy Wiski, Posel z Ziemi Bielskiej, Celestyn Czaplic Podkomorzy Łucki, Ian Nepomucen Poniński Woiewodzie Poznański, Posłowie z Infant Koronnych. Z W. X. Lit. Michał Pac Starosta Ziołowski, Posel z Woiewodztwa Wileńskiego, Stanisław Xiążę Radziwiłł Podkomorzy Litewski, Posel z Powiatu Lidzkiego, Marcyan Ianowicz Regent Ziemi Wilkomirski Posel z tegoż Powiatu, Stefan Romer Chorąży Trocki, Posel z tegoż Woiewodztwa, Antoni Zabiello Łowczy Litewski, Marcin Czerniewicz Sędzia Grodzki Kowieński, Posłowie z tegoż Powiatu Kowieńskiego, Ian Pakosz Pisarz Grodzki Smoleński, Posel z tegoż Woiewodztwa. Kazimierz Zabłocki Posel z Powiatu Starodubowskiego, Franciszek Giedroye Podczaszy Wolkowski, Posel z tegoż Powiatu. Piotr Bohomolec Pisarz Ziemi Witebski, Michał Szydłowski Chorąży Hussarski, Posłowie z Woiewodztwa Witebskiego. Michał Xiążę Radziwiłł Krayczy Litewski, Posel z Woiewodztwa Brzeskiego Litewskiego, Michał Domański, Posel z Powiatu Pińskiego, Mikołay Łopaciński, Pisarz Wielki W. X. L. Xiążę Adam Czartoryski Generał Ziemi Podolskich, Posłowie z Infant Litewskich, Antoni Tyzenhauz Podskarbi Nadworny Litewski Posel z Infant. Z strony zaś Nayiaśnieyszy Imperatorowy Iey Mci caley Rosyyi, Xiążę Mikołay Repnin woysk Iey Imperatorskiej Mci Generał Maior, extraordinaryny, y pełnomocny Iey Posel przy Nayiaśnieyszym Krolu IMci Polskim, y Nayiaśnieyszy Rzeczypospolitey Polskiej, orderow Orła Białego, y Świętey Anny Kawaler. Ktorzy to *Plenipotentiarii*, po uczynionej komunikacyi, y zamianie swoich w należytey formie znalezionych instrumentow plenipotencyi, zgodzili się, postanowili, y zawarli niżej opisane artykuły traktatu wieczney przyjaźni, y gwarancyi Iey Imperatorskiej Mci caley Rosyyi.

ry Sochaczewskoi, Posly. tozże Zemli. Anton Czapskij Podkomorij Chelmiński, Waleryan Piwnickij Miecznik Zemel Pruskich, Posly Woiewodztwa Chelmińskiego. Iz Małoi Polzi: Franciszek Wielopolski, Markiz Pińczowski, Iozef Wielopolski Chorążcy Koronnoi, Posly Woiewodztwa Krakowskaho, Iacek Małachowskij Referendar Koronnoi, Ilia Wodzickij Starosta Stobnickij, Petr Ożarowskij Wojska Koronnaho Henerał Porutczik, Matwei Skorupka Podczaszij Drohickij, Posly Woiewodztwa Sandomirskaho. Anton Potockij Starosta Lwowskij, Posol Zemli Lwowskoi, Ihnatij Bukowskoi Ieho Krolewskaho Welicestwa Adjutant, Posol Sanockoi, Anton Błażewskij Podstoli, i Posol Zydaczewskij, Marian Potocki Posol Zemli Halickoi, Iozef Sosnowskij Pisar Polnoi Litowskij, Posol Zemli Chelmskoi, Iozef Stępkowskij Oboźnoi Polnoi Koronnoi, Posol Woiewodztwa Lublinskaho, Stanisław Karwowskij Podstolij Bielskoi, Starosta Awhustowskij, Posol Zemli Mielnickoi, Iozef Wilczewskij, Podkomorij Wiskoi, Posol Zemli Bielskoi, Celestyn Czaplic, Podkomorij Łuckoi, Iwan Niepomucien Ponińskij Woiewodzie Poznańskij, Posly Liffandij Koronnoi. Iz Welikaho Kniazstwa Litowskaho, Michayło Pac Starosta Ziołowskij, Posol Woiewodztwa Wileńskaho, Stanisław Kniaz Radziwiłł Podkomorij Litowskoi, Posol Powiatu Lidzskaho, Marcyan Ianowicz Rehent Zemskoi Wilkomirskoi, Posol tehoz Powiatu, Stefan Romer Choronży Trockij, Posol tehoz Woiewodztwa, Anton Zabiello Łowczy Litowskoi, Martin Czerniewicz Sudia Hrodskoi Kowieńskoi, Posly Powiatu Kowieńskaho; Iwan Pakosz, Pisar Hrodskij Smolenskoj, Posol tohoz Woiewodztwa, Kazimir Zabłocki, Posol Powiatu Starodubowskaho; Francisk Hedroje Podczaszy Wolkowskoi, Posol tohoz Powiatu; Petr Bohomolec Pisar Ziemskej Witebskoi, Michayło Szyszko Choronży Husarskoi, Posly Woiewodztwa Witebskaho. Michayło Kniaz Radziwiłł Kraicz Litewskoi, Posol Woiewodztwa Brzeskaho Litewskaho; Michajło Domański, Posol Powiatu Pińskaho; Mikołay Łopaciński, Welikoi Pisar Welikaho Kniazstwa Litewskaho, Kniaz Adam Czartoryski, Henerał Zemel Podolskich; Posly iz Liffandij Litewskoi. Anton Tizenhauz Podskarbij Nadwornoi Litewskoi, Posol Liffandskoi. A z storony Ieia Imperatorskaho Wielicestwa Wse-Rossiiskoi, Kniaz Mikołay Repnin, armii Ieia Wielicestwa Henerał Maior, czrezwyczajnoy, i połnomocnoy Ieia Posol pri Ieho Wielicestwie Korole, i Iaśnieiszei Rieczipospolitoi Polskich, i Kawaler orderow Biełaho Orła, i Swiatyia Anny. Kotorie Pełnomocnyie po prediawlenij i razmienie swoich w isprawnoy formie naidennyh połnych moczij usłowili, postanowili, i zakluczili sleduiuszczije artykuły, traktata wiecznoi druzby, i harantij Ieia Imperatorskaho Wielicestwa Wse-Rossiiskoi.

Artykuł I.

Nayiaśnieyszy Krol IMé, y Rzeczypospolita Polska, y Nayiaśnieysza Imperatorowa Iey Méc caley Rosyyi, potwierdzają iak nayuroczystszy sposobem stały, y wieczysty pokoy, nieprzerwaną szczerą przyjaźń, ściśle porozumienie się, y dobre sąsiedztwo, *inter respectivos Status*, possessyami, y własnościami, według formalnego opisu traktatu Moskiewskiego w roku 1686 między obiema Nayiaśnieyszymi traktującymi Stronami zawartego, ktorego tenor, moc, ważność, y obowiązki reassumują się *per expressum, et formaliter*, przez ten nowy traktat, we wszystkim ich określeniu, iak gdyby ten tu wspomniony dawny roku 1686 traktat był w niniejszy słowo w słowo inserowany.

Artykuł II.

Z powodu tey umowy, y żeby wzajemną swą przyjaźń, y wzajemnie swe wygody ugruntować na nieodmiennych fundamentach, to jest: na równym Państw, y systematycznym interesie obojga Nayiaśnieyszych współtraktujących Stron, zgodzili się oni gwarantować ieden drugiemu całość, y zachowanie aktualnych Ich w Europie possessy, Ziemi, Prowincyi, y granic; y w samey rzeczy, wszystko to sobie tym artykułem nayuroczyściey, *et sacrosancte* wzajemnie, na wieczne czasy gwarantują.

Artykuł III.

Gdy Nayiaśnieyszy Krol IMé y Rzeczypospolita Polska, zadosyć czyniąc sprawiedliwości, y osobliwszego poważania, ku wysokiey intercesyji Nayiaśnieyszey Imperatorowy Iey Mci caley Rosyyi, y innych Dworow, ktore do skutku razem z Nią wspolne przyprowadziły dzieło, zgodzili się iuz, y postanowili naywyraźniejszym sposobem ubezpieczyć, y w liczbie kardynałnych Polskich praw ugruntować na wieczne czasy, sposobem osobnego, przez niżej podpisanych Plenipotentow podpisanego aktu, wolne wyznanie wiary Greckiej Orientalney Nieunitskiej, y dyssydentskich obojga konfessyji Ewangelickich, wraz z prawami y prerogatywami świeckimi, y duchownymi, *in favorem* wszystkich obywatelow Rzeczypospolitey Polskiej, *et annexarum Provinciarum*, ktorzy wyżey wyrażone wyznaią religie; więc obie Nayiaśnieysze traktujące Strony iednomyslnie potwierdzają iak nayuroczystszy sposobem wszystko to, co tylko jest wyrażono w pomienionym osobnym akcie, a przeto, y powinien tenże mieć takowąż na zawsze zupełną moc, ważność, y obowiązek, iak gdyby we wszystkim swoim okryśleniu; y słowo w słowo w terażniejszy traktat był wpisany.

Artykuł IV.

Forma rządu Rzeczypospolitey Polskiej, y

Artykuł I.

Jeho Wielicestwo Korol, i Rieczpospolita Polska, i Jeia Imperatorskoie Wielicestwo, potwierdzają naytorzestwenniejszym obrazom, postoianno, i wiecznoi mir, nie prerywniu iskrenniu druzbu, tiesnoie sohlasije i dobroie sosiedztwo między wzaimnymi Hosudarstwami, władieniami, i Zemlami, po tocznoi sile Moskowskaho, w 1686 hodu, między obiema Wysokimi, dohoworiwaiszczimisia Stronami, zakluczennaho traktata, koieho sodierzaniye, siła, ważnost, i obiazatelstwy wozobnowlajutsia imianno, i toczno, sim nowym traktatom wo wsiem ich prostranstwie, podobno kakby sei staroi 1686 hoda, traktat ot słowa do słowa w niniejszej wnesen był.

Artykuł II.

Wsledstwije seho postanowieniia i daby wzaimniu swoiu druzbu, i wzaimnyie swoi wyhody utwerdit na niepremiennych naczalach to jest: na rawnom Hosudarstwenom, i systematycznym interesie oboich Wysokich Sodohowariwatelej, sohlasilis oni harantirowat druh druhu ciełost, i sochrannost nyniesznich Ich w Europie władienij, Zemel, Prowincyi, i hranic, kak oni siebie vse to sim artykułom torzestwenniejsze, i swiato wzaimno w wiecznyie wremiana harantirniut.

Artykuł III.

Kak Jeho Wielicestwo Korol, i Jaśnieisza Rieczpospolita Polska w udowletworeniye sprawiedliwosti, i iz osobliwaho uważeniya k wysokomu zastupleniju Jeia Wielicestwa Imperatricy Wse-Rossiiskoi, i druhich s nieiu obzczecie dieło uczyniwszych Dworow; sohlasilis uże, i opriedielili obiazatelnijszym obrazom uwierit, i w czisle kardynałnych Polskich zakonow obezpieczit w wiecznyie wremiana osobliwym ot niżepodpisawszych sia Połnomocnych podpisanym separatnym aktom wolnoie ispowiedanye wieri Hreczeskoj Wostocznoi Niesojedinennoj, i dissydentskich oboieho Jewanbeliczeskaho ispowiedaniya, kupno s prawami, i preimuszczestwami swietskimi, i duchownymi wpolzu wsiech zitelej Rieczipospolitoi Polskoi, i prisoiediennyh k nei Prowincij, ktoriie wyszepomianutia wieri ispowieduiut. To obie Wysokija Dohoworiwaiszcziesia Strony sohlasno potwierdzajut torzestwenniejszym obrazom vse to, czto ni izobrażeno w oznaczennom separatnom akcie; po czemu i dołžen onoi imet takuiuz na wsehda połnuiu siłu, ważnost, o obiazatelstwo, kakby wo wsiem swoim prostranstwie, i słowo ot słowa w nastoiaszczei traktat wpisany był.

Artykuł IV.

Forma prawlenija Rieczipospolitoi Polskoi, i

wolność wolnych iey obywatelów wyciągaia dla potomnych czasów wyraźniejszego, y w niczym nigdy nie poruszonego postanowienia, żeby nowe przypadki niemogły na potym wprowadzać nowe odmiany, które w pospolitym rządzie nie powinny nigdy ściągać się do samey fundamentalney konstytucyi; więc stosując się do aktu Generalney Konfederacyi obojga narodów Korony Polskiej, y W. X. Litewsk. po uczynionym dokładnym, fundamentalnym pomiarkowaniu wszystkich do tey ważney y delikatney materyi ściągaiających się okoliczności, iest postanowiony w tey mierze, y podpisany przez wzajemnych Plenipotentów osobny akt, który raz na zawsze oddziela, y pokazuje wyraźnie cele, y części rządu, tak pod imieniem kardynałnych praw, te które nie mogą na potym nigdy być naruszone, iako y te, które pod denominacyą *matariarum Status*, powinny na wolnych Seymach nieograniczonemu wolnemu głosowi nieodmienie podpadać. Ten osobny akt będąc pod gwarancyą terażniejszego traktatu, powinien wraz ze wszystkim tym, co iest na terażniejszym postanowiono Seymie, mieć wszelką tę moc, ważność, y obowiązek, iak gdyby on ze wszystkim Seymowym ustanowieniem, we wszystkim ich okryśleniu, y słowo w słowo w ten traktat był inserowany.

Artykuł V.

A iako Nayiaśniejsza Rzeczpospolita Polska, dla wieczystey trwałości wszystkiego tego, co ona teraz dla własnego pożytku ustanowiła, iak nayuroczyściey wzywała, y teraz ieszcze wzywa wysoką Nayiaśniejszey Imperatorowy IeyMci, na konstytucyą formę rządu, wolność, y prawa swoje, gwarancyą; tak Nayiaśniejsza Imperatorowa Ieymie zadocyć czyniać chęciom, y zaufaniu przyjacielskiemu Nayiaśniejszey Rzpłtey gwarantuie iey uroczyście mocą tego traktatu na wieczne czasy, iey konstytucyą, formę rządu, wolność, y prawa z przyrzeczeniem świątobliwym, y obowiązkiem, za siebie, y Sukcessorów swoich na tron *Imperii* całej Rosyyi, utrzymać, zachowywać, y zasłaniać Nayiaśniejszą Rzpłtę Polską przy nienaruszoney iey całości.

Artykuł VI.

Obie Nayiaśniejsze traktujące Strony, mając ten iedyny cel nowego swego związku, żeby wzajemną między sobą pomiarkować przyiaźń, według cyrkumstancyi terażniejszego czasu, y wzajemnych Ich interessów, przyznaia, y utwierdziają uroczyście tym artykułem, że wszystkie obowiązki terażniejszego ich traktatu, y wszystko, co tylko w nim iest postanowiono, nie powinno czynić naymniejszego uszczerbku mocy, y tenorowi innych ich traktatów, y obowiązków, z innemi Potencyami, a mianowicie względem Rzpłtey traktatowi pokoju Karłowickiego, mię-

wolnost wolnych jeia hrazdan trebiuit dla peredutocznieszah, i niczem nikohda nepokolebimaho opredielenija, daby nowyie sluczaj nie mohli wnow proizwolit nowych peremien, koi w Republikanskom prawlenij niedolzenstwiuit ni w kakoie wremia rozprostrianiat sia do samoi fundamentalnoi konstytucij. Czehoradi w sledstwije akta Heneralnoi Konfederacij oboich narodow Korony Polskoi, i Wielikaho Kniazestwa Litowskaho, po zrielim i osnowatelnom razmotrenij wsiech k sei waznoj i nieznoi materij prinadlezaszczich podrobnostei postawlen namierie, i podpisani wzajemnymi Polnomocznymi separatnoi akt, ktoroi iedinozdi na wsehda rozdzielaiet, i oznaczwaiet imianno predmiety, i czasti prawlenija, kak pod imieniem kardynałnych zakonow tie koi niemohut wpred nikohda naruszaiemi byt tak i tiie, koi pod zwaniem statskich materij dolzenstwiuit na wolnych Seimach podlezat niepremiennu, nieohranicznennomu wolnomu hołosu. Sey separatnoi akt, buduczii pod harantijeiu nastoiaszczaho traktata dolzen kupno so wsiem tiem, czto na nyniesznem Seymie opredieleno, imiet wsiu tuze silu, waznost, i obiazatelstwo, kakby onoj so wsiemi Sieimiczeskimi opredielenijami wo wsem ich prostranstwie, i słowo ot słowa w tot traktat wnesen był.

Artikuł V.

A kak Jasniejszaia Rzeczpospolitaia Polskaia, dla wiecznoi twerdosti wsiemu tomu, czto jeiu ninie w sobstweniuu poźtu uzakoneno, naytorzestwennieszim obrazom reklamirowała, i teper ieszcze reklamiruiet, wysokoiu Jeia Imperatorskaho Wieliczestwa Wse-Rossijskoi harantiju na konstituciju, formu prawlenija, wolnost, i zakony swoje; to Jcia Imperatorskoie Wieliczestwo, w udowletworenije żelanijam w družeskoj dowerennosti Jaśniejszey Rieczypopolitoi torzestwienno harantiruiet jei sim traktatom w wiecznyie wremiana, konstituciju, formu prawlenija, wolnost, i zakony jeia, obieszczaiet świato, i obiazuiet za siebie, i Preiennikow swoich na prestole Wse-Rossiiskoi Imperij, uderżywat, sochraniat, i zaszcziszczat Jaśniejszuii Rieczypopolituii Polskuii w nieprikosnowennoi ich cielosti.

Artikuł VI.

Obie Wysokije dobowariwauusciziasia Storonny imieia w nowom swoim soiedinenij tot odin predmiot; czto w wzaimnuu meźdu soboiu družbu razmierit, po obstoiatelstwam nastoiaszczaho wremiani i wzaimnych Ich interessów, torzestwennu sim artikułom priznaiut, i utwierdzaiut, czto wsiie obiazatelstwy nastoiaszczaho Ich traktata, i wsiie czto w nem ni postanowleno, nie dolzenstwiuiet czinit ni maleiszaho predosuzdenija sile, i soderżaniju drubih Ich traktatów, i obiazatelstw s proteczimi Derżawami, a imianu w razsuźdenij Rieczypopolitoi, traktatu Kar-

dzy Nią, y Portą Ottomańską zawartemu, iako też traktatowi Oliwskiemu, y wszystkim innym, ktore ona zawarła z innemi Potencyami.

Artykuł VII.

Obie Nayiaśniejsze traktujące Strony kładąc naturalną konsekwencyą, nowych swych przyiaźni obowiązków utrzymanie na wzajemnych granicach, między obustronnemi obywatelami, dobrego porządku, sprawiedliwego sądu, y rozprawy, y nienaruszoney spokojności, y chcąc zatym oddalić wszystko to, co temu zbawienemu przeciwne być może przedsięwzięciu, przyrzekaią sobie wzajemnie, y obowiązuią się mocą tego artykułu ufundować, y ustanowić nieodwłocznie Sądy Pograniczne z władzą zupełną, ktoreby zawsze się odprawowały, ażeby tym sposobem prędko, y nieparcyalna sprawiedliwość obojga Państw pokrzywdzonym poddanym czyniona, a przez to na granicach dobry porządek, y spokojność zawsze utrzymywane być mogły.

Artykuł VIII.

Ponieważ rozkrzewienie *commerci* między narodami służy do wspólnego ich pożytku, więc y wyciąga osobliwszego zwierzchności względu, y protekcyi: zaczym obie Nayiaśniejsze traktujące Strony, pozwalając wzajemnie iedna u drugiey wzajemnym poddanym prowadzić wolne targi, y bawić się w Państwach swoich dla kupieckich interessów, przyrzekaią sobie wzajemnie przyjmować ich łaskawie, y trzymać pod opieką praw każdej strony, a osobliwie nie ucieniając ich zbytmi względem drugich podatkami, y ciężarami, owszem ile można faworyzować ieszcze dla większego zachęcenia tak iak gdzie indziej inne przyjacielskie faworyzuią się narody.

Artykuł IX.

Ten traktat ma być przez obie Nayiaśniejsze traktujące Strony zwyczajnym sposobem ratyfikowany, y ratyfikacye onego zamienione tu w Warszawie w dwa miesiące *a die* podpisania traktatu, a iezeli będzie można, y przed tym ostatnim terminem.

In *fidem quorum* My Nayiaśniejszego Krola IMci, y Rzeczypopolitey Polskiej, y Nayiaśniejszey Imperatorowy IeyMci całej Rosyyi Plenipotenci, wygotowawszy w obu nacyonalnych ięzykach dwa tego traktatu *de verbo ad verbum similiter sonantia instrumenta*, one własnymi rękoma podpisaliśmy, y pieczęciami herbów naszych stwierdzili.

569

Działo się w Warszawie dnia dwudziestego czwartego według nowego kalendarza, (trzynastego według starego kalendarza), miesiąca Lutego, roku tysiącznego, siednsetnego, sześćdziesiątego osmego.

łowickaho mira, zakluczonnemu meźdu Jeiu, i Portoiu Ottomańskoiu; takoz traktatu Oliwskomu, i wsiem druhim, koi ona imieiet i z innymi Derżawami.

Artikuł VII.

Obie Wysokije dobowariwauusciziasia Storonny polahaia naturalnym sledstwijem nowych swoich obiazatelstw, družby sochranenije na wzajemnych hranicach, meźdu obiudnymi zitelami dobraho poriadka, sprawiedliwaho suda, i rasprawy, i nepokolebimoj tiszyny, i żelaia potomu udalit wsiie, czto siemu poleznomu namiereniju protiwo byt mozet, obieszczaiut druh druhu, i obiazuiut sia siloiu sieho artikuła opredelit, i ustanowit niemiedlenno Pohranicznyie Sudy z dostatočnoiu wlastiju, koiby wsehda w dieistwij byli, daby sposobom onych skoraiia, i bezpristrastnaia sprawiedliwost oboich Hosudartsw obizennym poddanym czinena, i tiem na hranicach dobroj poriadok, i teszina wsehda sochraniajemi byt mohli.

Artikuł VIII.

Razprostrianenie torhowli meźdu narodami, słuza k obszczej Ich polzie, zasłuziwaiet potomu i osobliwoie Prawitelstw popeczenije, i pokrowitelstwo, poczemu obie Wysokije dobowariwauusciziasia Storonny, dozwalaiut wzaimno odna u druhoi obiudnym poddanym, swobodniu torhowlu, i prebywanije w zemlach swoich dla kupieckich promysłów, obieszczaiut druh druhu, primat ich blahoskłonno, i soderżat pod opiekoiu každoi Storonny zakonow, a osobliwone otiahosezat ich izlisznimi w razsuźdenij druhich nałohami, i tiahostmi, no pacze skoliko možno, faworizowat ieszcze dla wiaszczaho oboodrenija tak, kak hdie druhije družestwiennyie narody faworyzuiutsia.

Artikuł IX.

Sei traktat jmieiet ot obieich Wysokich dobowariwauuscizich sia Storonny obykownennym obrazom ratifikowan, i ratifikacij onaho razmienieny byt zdies w Warszawie w dwa miesiąca od podpisania traktata; a iestli možno budet, i preźdie seho posledniaho uze sroka.

Wo uwierenije czeho, My Jeho Wieliczestwa Korola, i Jaśniejszei Rieczypopolitoi Polskich, i Jeia Imperatorskaho Wieliczestwa Wse-Rossijskoi Polnomocnyie izhotowia na obieich nacyonalnych jazykach, dwa seho traktata słowo ot słowa rawnohlasiaszczije justrumenty, sobstwennoruczno onyie podpisali, utwierdili ich pieczatni naszich herbów.

Uczyniono w Warszawie w deń dwatcatezertwoi po nowomu sztilu, (trinacatoj po staromu) miesiąca Fewrala tysiacza siedmsot szesdziesiąt osmaho hoda.

(L. S.) Gabryel Ian Inosza Podoski Primas, Pierwszy Xiążę Kor. Polskiej y W. X. Lit. mp. (L. S.) Książę Nikolay Repnin. (L. S.) Antoni Ostrowski Biskup Kujawski y Pomorski. (L. S.) Antoni Xiążę z Prusow Iablonowski, Woiewoda Poznański, mp. (L. S.) Ignacy Twardowski Woiewoda Kaliski. mp. (L. S.) Iozef Antoni Inosza Podoski Woiewoda Płocki. mp. (L. S.) Tadeusz z Lipego na Lipsku Lipski Kasztelan Łęczycki. mp. (L. S.) Andrzej Stanisł. Młodziejowski Biskup Przemyński, Kanclerz Wielki Koronny. (L. S.) Franciszek Salezy Potocki Woiewoda Generał Ziem Kłiowski. (L. S.) Ignacy z Czertwie Cetner Woiewoda Belzki. mp. (L. S.) Stan. Bernard Gozdki Woiewoda Generał Ziem Podlaskich. (L. S.) Roch Michał Iablonowski Kasztelan Wislicki. mp. (L. S.) Xiążę Stefan Gedroye Biskup Inflantski. mp. (L. S.) Michał Ogiński Woiewoda Wileński. (L. S.) Iozef Dewoyna Solohub Woiewoda Witebski. mp. (L. S.) Tadeusz z Burzyna Buzryński Kasztelan Woiewodztwa Smoleńskiego. (L. S.) Adam Brzostowski Kasztelan Połocki, Ssta Sądowy Wolkowski. (L. S.) Michał Xiążę Czartoryski, Kanclerz W. W. X. Lit. (L. S.) Ian Borch Podkanclerzy Koronny. mp. (L. S.) Teodor Wessel Podskarbi Wielki Koronny. (L. S.) Iozef Xiążę Sanguszko Marszałek Nadworny W. X. Lit. (L. S.) Karol Xiążę Radziwiłł Marszałek Konfederacji Generalney y Seymowy. (L. S.) Stanisław Brzostowski Ssta Bystrz. Marszałek General. Konfederacji W. X. Lit. (L. S.) Władysław Gurowski Pisarz Wielki Kor. Posel Wodztwa Poznańsk. (L. S.) Karol Malczewski Pułkownik Regimentu B. W. K. Posel Wodztwa Poznańskiego. (L. S.) Adam Łodzia Poniński Kuchmistrz W. Kor. Posel Woiewodztwa Kaliskiego. (L. S.) Stanisław Wessel Starosta Golubski, Posel Wodztwa Łęczyckiego. (L. S.) Woyciech Grzymala Ostrowski Podsedek y Posel Woiewodztwa Łęczyckiego. mp. (L. S.) Kasper Lubomirski Posel Wodztwa Mazowieckiego Ziemi Czarskiej. (L. S.) Teodor P. na Szydłowie Szydłowski Chorąży Ziemi, y Posel Warszawski Woiewodztwa Mazowieckiego mp. (L. S.) Kazimierz na Szydłowie Szydłowski Stolnik Powiatu Przasnyskiego, Posel Xięstwa Mazowieckiego Ziemi Wizkiej. mp. (L. S.) Kazimierz Xże Poniatowski Podkomorzy Koronny Posel Ziemi Zakroczym. (L. S.) Ian Chryzostom Kraiewski Instygator Koronny, Posel Ziemi Rożańskiej. mp. (L. S.) Walenty z Piętk Sobolewski Łowczy Ziemi Warszawskiej, Posel Ziemi Liwskiej. (L. S.) Stanisław Radziwiński Ssta Ianowski, Posel Ziemi Nurskiej. (L. S.) F. Xa-

AKT OSOBNY PIERWSZY,

zawierający w sobie wolności, y prerogatywy Greków Orientalnych Nie-Unitów, y dyssydentów, obywatelów y mieszkańców w Państwach Nayiaśniejszej Rzeczypospolitey Polskiej, y w przyłączonych do niey Prowincjach.

Nayiaśniejsza Imperatorowa Iey Mość caley Rossyi, y Nayiaśniejsi Iey Alianci Krolowie IchMć Pruski, Duński, Angielski, y Szwedzki, na fundamencie obowiązków Państw swoich, oświadczywszy się być wsparciem Greków Orientalnych Nie-Unitów, y dyssydentów mieszkających w Państwach Rzeczypospolitey, których prawa ustanowione przez tyle konstytucyi, są utwierdzone traktatami Oliwskim 1660 y Moskiewskim r. 1686 z iedney, a z drugiej strony Nayiaśniejszy Krol IMć, y Nayiaśniejsza Rzpłta, chcąc uczynić sprawiedliwość obywatelom swoim, iako też żądając swoje oświadczyć względy, na dopełnienie obowiązków traktatowych, y chęć okazać zostawania w dobrym porozumieniu się, przyiazni, y w zgodnym sąsiedztwie z

wery Branicki Ł. W. K. Posel Ziemi Sochaczewskiej. (L. S.) Stanisław Gadomski Podkomorzy, y Posel Ziemi Sochaczewskiej. (L. S.) Antoni Czapski Podkomorzy, y Posel Wodztwa Chelmińskiego. (L. S.) Walerian Piwnicki Miecz. Z. P. Woiewodztwa Chelmińskiego Posel. (L. S.) Franciszek Wielopolski Posel Woiewodztwa Krakowskiego. (L. S.) Iozef Wielopolski Posel Wodztwa Krakowskiego. (L. S.) I. Malachowski Posel Wodztwa Sandomirskiego. (L. S.) E. Wodzicki Posel Wodztwa Sandomirskiego. (L. S.) Piotr Ożarowski Posel Wodztwa Sandomirskiego. (L. S.) Maciej Skorupka Posel Wodztwa Sandomirskiego. (L. S.) Antoni Potocki Starosta Lwowski, y Posel Ziemi Lwowskiej. mp. (L. S.) Ignacy Bukowski Posel Sanocki. (L. S.) Iozef Ant. z Błazowa Błazowski Podstoli, y Posel Powiatu Zydaczewskiego. (L. S.) Maryan Potocki Delegat y Marszałek Ziemi Halickiej. (L. S.) Iozef Sosnowski Pisarz P. W. X. L. Posel Ziemi Chelmskiej. (L. S.) Iozef Stępkowski Obożny Polny Kor. Posel Woiewodztwa Lubelskiego. (L. S.) Stanisław Karwowski Podstoli Ziemi Bielskiej Wodztwa Podlaskiego, z Ziemi Mielnickiej Posel. (L. S.) Iozef Wilczewski Podkom. Ziemi Wiskiej, Posel z Woiewodztwa Podlaskiego, Ziemi Bielskiej. (L. S.) Celestyn z Szpanowa Czaplac Podkomor. Łucki, Posel z Inflant Koron. (L. S.) Ian Łodzia Poniński Posel z Inflant Koronnych. mp. (L. S.) Michał Ian Pac Starosta Ziołowski, Posel Woiewodztwa Wileńskiego. (L. S.) Stanisław Xiążę Radziwiłł Podkomor. W. W. X. Lit. Posel Powiatu Lidz. (L. S.) Marcyan Ianowicz Posel Powiatu Wilkomirskiego. (L. S.) Stefan Dominik Romer Chorąży y Posel Wodztwa Trockiego. (L. S.) Antoni Zabiełło Łowczy W. W. X. Lit. Posel Powiatu Kowickiego. (L. S.) Marcin Czerniewicz Horod. Sędz. Grodz. y Posel Kowiński. (L. S.) Ian Pakosz Pisarz Grodzki, y Posel Woiewodztwa Smoleńsk. (L. S.) Kazimierz Zabłocki Posel Powiatu Starodubowskiego. (L. S.) Franciszek Giedroyc Podczaszy, y Posel Wolkow. Obożny Polny Lit. (L. S.) Piotr Bohomolec Pisarz Ziemi, y Posel Woiewodztwa Witebsk. (L. S.) Michał Szyszko Chorąży Husarski, Posel Wodztwa Witebsk. (L. S.) Michał Xiążę Radziwiłł Krzyżyc W. X. Lit. Posel z Wodztwa Brzeskiego. (L. S.) Michał Domański Posel z Powiatu Pińskiego. (L. S.) Mikołay Tadeusz Łopaciński Pisarz W. W. X. Lit. Posel Inflantski. mp. (L. S.) Adam Czartoryski Posel Wodztwa Inflantskiego. (L. S.) Antoni Tyzenhaus P. N. W. X. Lit. Posel Woiewodztwa Inflantskiego.

ACTUS SEPARATUS PRIMUS,

quo immunitates, et praerogativae Graecorum Non-Unitorum, et dissidentium, civium et incolarum in Ditionibus Serenissimae Reipublicae Poloniae, et annexis eidem Provinciis continentur.

Quandoquidem Serenissima Imperatoria Majestas totius Russiae, et Serenissimi Eidem foedere juncti Reges, Borussiae, Daniae, Angliae, et Sveciae ab una, in fundamento obligationum Imperio, Regnisque suis incumbentium declararunt, se se habitantes in terris Reipublicae Graecorum Non-Unitos, et dissidentes, quorum jura tot constitutionibus stabilita, tractatu Olivensi anni 1660, et Moscoviensi anni 1686 roborata sunt, manenturos esse; ab altera etiam parte Serenissima Regia Majestas, et Respublica Poloniae, civibus suis jus suum tribuere cupiat, nec non alacritatem suam in adimplendis suis obligationibus, desideriumque, omnimodam cum Serenissima Imperatoria Majestate totius Russiae, et Serenissimis Eidem foedere junctis Regibus, Angliae, Prussiae, Sveciae,

571

Nayiaśniejszą Imperatorową Ieymością caley Rossyi, y Nayiaśniejszymi Potencyami Krolami Ichmościami Angielskim, Pruskim, Szwedzkim, y Duńskim, z Nią sprzymierzonymi, na fundamencie wyżey wyrażonych przyczyn, dla utrzymania w zupełney mocy tych traktatów, iako między traktującymi, y gwarantującymi, tudzież do sprawy niniejszey interessującymi się: Nayiaśniejszą Imperatorową Ieymością caley Rossyi, iako też Nayiaśniejszymi Krolami Ichmościami Duńskim, Szwedzkim, Pruskim, y Angielskim rzeczy nayswiętobliwszych zgodzili się, y postanowienie uczynili w ten niżej opisany sposob.

Artykuł I.

Gdy aktu osobnego terażniejszego mocą, przychodzimy do iedności obywatelskiej z Grekami Nie-Unitami, y dyssydentami; to nayprzod dla wiary Rzymskiej Katolickiej, iako panującej, sposobem nayuroczystszy warujemy, y ubezpieczamy.

§ I.

Ile razy wiara Rzymska Katolicka, w prawach, konstytucjach, y w wszelkich aktach publicznych wspomniona będzie, zawsze iey dawany bydz inna tytuł panującej, y wieczyście będzie panującą.

§ II.

Stosując się do prawa kardynalnego Rzeczypospolitey, przez ktore, od pierwszego zaszczerpienia wiary Świętej Rzymskiej panującej, tron Polski tylko katolikami Rzymskimi był osadzony, reassumiąc oraz konstytucyą 1669 y onę za niewzruszoną deklarując, na wieczne czasy warujemy, aby nie kto inny na przyszłe czasy mógł bydz Krolom Polskim, iak szczególnie z urodzenia, albo z powołania katolik Rzymski, a ktoby z Polaków, inney wiary kandydata na tron Polski promowował ważył się, takowego *pro hoste patriae et invindicabili capite irremissibiliter* deklarujemy. Krolowa także *ad sonatiam* teży konstytucyi 1669 *natione vel vocatione* katolicka Rzymska bydz zawsze powinna, a iezeli by się trafiło, żeby Krolowa była inney religii, tedy pokądby do wiary Świętej Rzymskiej nie przystąpiła, koronowaną bydz nie będzie mogła.

§ III.

Policzając *inter lura Cardinalia* Panującą w Polsce wiare Świętą Katolicką Rzymską, przeyście od Kościoła Rzymskiego do iakiejkolwiek inney religii w tym Krolestwie Polskim, w W. X. L. *et in annexis Provinciis*, za kryminalny występki deklarujemy; więc ktoby się na niego na przyszły czas odważył, wygnaniem z Państw Rzeczypospolitey bydz powinien: *forum zaś ad agendum* przeciwko takowym występcom, w Trybunałach Koronnych, y W. X.

T. VII.

Articulus I.

Cum actus separati praesentis vigore, perfectam cum Graecis Non-Unitis, et dissidentibus civium ineamus unionem, ea ante omnia religioni Romanae Catholicae, tanquam dominantis, modo sollemnissimo reservamus, ac assecuramus.

§ I.

Quoties religionis Romanae Catholicae, in legibus, constitutionibus, omnibusque actibus publicis fiet mentio, toties eidem titulus dominantis tribuetur, eademque in perpetuum dominantum obtinebit.

§ II.

Referentes Nos ad jura Reipublicae cardinalia, quorum vigore, a prima Sanctae fidei Romanae catholicae dominantis origine thronus Polonicus non nisi a Romanis catholicis possessus fuit, insimulque constitutionem anni 1669 reassumentes, ac immutabilem declarantes, perpetuis temporibus statuimus, neminem in futurum Regem Poloniae esse posse, nisi eum, qui aut natione, aut vocatione sit Romanus catholicus. Quod si vero quisquam Polonorum, alterius fidei candidatum ad thronum Poloniae promovere praesumpserit, eundem pro hoste patriae, et invindicabili capite irrevocabiliter declaramus. Similiter Regina tenore ejusdem constitutionis anni 1669 natione vel vocatione catholica esto. In casu autem, quo alterius religionis esset, coronari non poterit, antequam Sanctam fidem Romanam Catholicam amplexa fuerit.

§ III.

Cum religionem Romanam Catholicam in Polonia dominantem, Iuribus Cardinalibus annumeremus, transitum ab Ecclesia Romana ad aliam quaecunque religionem in hoc Poloniae Regno, Magno Ducatu Lit. et in annexis Provinciis criminale delictum declaramus. Qui itaque futuris temporibus transire ausus fuerit, exul Dominiis Reipublicae esto: forum autem, coram quo contra hujusmodi transgressores, ex termino tacto agendum sit, Tribunalia Regni,

19

Lit. *ex termino tacto* wyznaczamy; od tego jednak prawa wszystkie osoby, które się *in hoc casu* dotąd znajdowały, uwalniamy, y żadnym sposobem dochodzić na nich kary wspomnianej, y w prawach narodowych opisanej nie będziemy, ani dopuścimy.

§ IV.

Ze rok 1717 od pierwszego dnia Stycznia rachując *pro anno normali* w terażniejszym akcie osobnym jest wzięty, do zobopolney sprawiedliwości w pretensjach Greków Nie-Unitów, y dyssydentów do katolików, w sprawach tyżących się *religionem*, albo z okazji *religionis* zachodzących; więc dawniejsze przed tym terminem wszystkie się umarzaia, y nikomu pod iakimkolwiek pretextem wzruszać ich nie będzie wolno.

Artykuł II.

Gdy obywatele Polscy Stanu szlacheckiego, Grecy Orientalni Nie-Uniti, y dyssydenci obojga wyznania Ewangelickiego skonfederowali się dla przywrocenia sobie dawnych swobod, y praw, tak duchownych iako y świeckich; Nayiaśniejszy Król Imć y Nayiaśniejsza Rzeczpospolita, terażniejszym aktem osobnym aprobując ich Konfederacye w Toruniu y Słucku podniesione, y one *pro legalibus* od Konfederacyi Generalney już uznane, uznaią, tak, że ci obywatele skonfederowani, y ci wszyscy, którzy się *modo accessionis* do nich przyłączyli, iako popierający prawa swoje, y pozyskanie sprawiedliwości, za dobrych patriotów, y wiernych ku Maiestatowi I. K. Mci y Rzeczypospolitey bydź maią poczytani obywatelów.

§ I.

Ponieważ wszystkie dawne przywileje *de annis* 1563, 1568, et 1579 Konfederacye, y konstitucye *de annis* 1569, 1573, 1576, 1632, 1648 et 1667 iasnie dowodzą, że statuta, y edykta Iagiellońskie roku 1424 y 1439 przeciwko heretykom stanowione, tudzież, że Grecy Nie-Uniti dowodzą dawności praw swoich duchownych, y cywilnych od roku 1340 nie mogą być przeciwko Greków Nie-Unitów y dyssydentów w religii chrześcijańskiej allegowane: dekret zaś Ianusza Xiążęcia Mazowieckiego w r. 1525 ferowany, o którym nie masz wzmianki w przyjęciu przez Xięstwo Mazowieckie praw Koronnych, prawami pośledniejszymi, które formę rządu udoskonaliły, et *pro basi* równość urodzenia założyły, teraz podnosimy, y uchylamy. Chcąc zatym uprzatnąć wszystkie obojętności, wzwyż pomienione statuta Iagiellońskie, iako nie ściągające się do Greków Nie-Unitów, y dyssydentów, dekret zaś Xiążęcia Mazowieckiego iako teraz uchylony deklarujemy, y one na zawsze abrogujemy. Równie wszystkie punkta przeciwko Grekom Nie-Unitom, y dyssyden-

et Magni Ducatus Lit. assignamus. Ab hacce tamen lege omnes ii immunes sunt, qui huc dum in hoc casu existerent, quos hisce poenis, in legibus nationalibus fundatis, ullo quoquam modo neque subjiciemus, neque ab aliis subjici permittemus.

§ IV.

Siquidem annus 1717 computando a prima Ianuarii, in praesenti actu separato pro anno normali respectu mutuo administrandae justitiae super praetensionibus Graecorum Non-Unitorum, et dissidentium ad catholicos in causis Religionis, aut ex occasione religionis emanantibus assumptus est; proinde omnes hocce termino antiquiores nunc mortificantur, neminique easdem sub quoquoque praetextu resuscitare licitum erit.

Articulus II.

Cum Status equestris Poloniae incolae Graeci Orientales Non-Uniti, ac dissidentes utriusque confessionis Evangelicae pro restituendis antiqvis suis iuribus, et libertatibus tam spiritualibus, quam temporalibus Confoederationem inter se iniverunt; proinde Serenissima Regia Majestas, et Serenissima Respublica, praesenti actu separato mediante, Confoederationes eorundem Thorunii, et Sluciae initas approbant, easdemque, quarum legalitas a Confoederatione Generali iam agnita est, pro legalibus agnoscunt ita, ut Confoederati hi incolae, omnesque illi, qui iisdem modo accessionis se junxerunt, tanquam iuribus suis subvenientes, justitiamque efflagitantes veri patriotae, fidelesque Serenissimae Regiae Majestati, et Reipublicae cives censi debeant.

§ I.

Quoniam antiqua omnia privilegia de annis 1563, 1568, et 1579 Confoederationes, constitutionesque de annis 1569, 1573, 1576, 1632, 1648 et 1667 evidenter probant, statuta et edicta Iagiellonica in annis 1424 et 1439 contra haereticos emanata, ad Graecos Non-Unitos, et dissidentes in religione christiana, Graecis Non-Unitis antiquitatem iurium suorum spiritualium, et temporalium ab anno 1340 deducuntur et demonstrantibus extendi nequeunt; decretum vero Ianussii Ducis Masoviae anno 1525 latum, cuius neque in accessione Ducatus Masoviae ad leges Regni, neque in legibus posterioribus, quae regiminis formam perfectiorem reddiderunt, et pro basi aequalitatem natalium statuerunt, ulla fit mentio, ad praesens dissolvimus, ac abolemus. Cupientes proinde, omnes ambiguitates tollere, supra memorata statuta Iagiellonica, ad Graecos Non-Unitos et dissidentes non pertinere, decretum autem Ducis Masoviae pro sublato ad praesens declaramus, eademque in perpetuum abrogamus: similiter omnia puncta contra Graecos Non-Unitos, et dissidentes in Con-

tom, w Konfederacyach, y konstitucyach *de annis* 1717, 1733, 1736, 1764, 1766, tudzież klauzulę do rot y iuramentu Kanclerzów, y Hetmanów, *in praedictum* Greków Nie-Unitów, y dyssydentów w traktacie 1717 inserowaną, że wszystkim tym, co by się y w prawach wyższych po zaczęciu wojny Szwedzkiej przez pokoy Oliwski zakończonej, oraz w paktach konwentach Nayiaśniejszego Króla Imci szczęśliwie Panującego, osobom *cujuscunque status et conditionis*, y religii ich przeciwnego znajdować mogło, niemniej wszystkie reassumowania, salwy, excepcye, prerogatywie równości, lub *libero exercitio religionis eorum* szkodzące, w tychże wyższych prawach znajdujące się, a traktat od niejakiego czasu weszło, że którzy nie są katolicy Rzymscy, dyssydentów nazwisko maią: ustanawiamy, ażeby od tego czasu (nie derogując punktom w przysięgę Nayiaśniejszych Królów Polskich raz wprowadzonym, nieporuszenie zostawać maiącym) osoby Greków Nie-Unitów, y dyssydentów rozumiane, y nazywane były, *serio caventes, sub poenis contra convulsos legum sancitis*, aby świeckie *cujuscunque status et conditionis* osoby, nie heretykami, odszczepieńcami, schizmatykami, lub Dis-Unitami, ale Grekami Orientalnemi Nie-Unitami, dyssydentami lub Ewangelikami. Duchowni Grecy Biskupami, Władykami; Ewangelicy według swego Urzędu, Xiężą, duchownymi, pasterzami, czyli Ministrami *verbi Divini*; domy chwały Bożej Greków Nie-Unitów cerkwiemi Bożemi, dyssydentów zaś kościołami, zborami, wiara ich nie sekta, nie herezya, ale wiara, religia, czyli konfesyą, tak w publicznych aktach, iako w drukach, y pismach tytułowane były.

§ II.

Prawo fundamentalne roku 1573 y forma przysięgi wszystkich Królów Polskich aż do naszych czasów pokazuią iawnie, że to imię *dissidentes* równie wszystkim religiom chrześcijańskim służy, przeciw uważając, iż to w zwyczaj od niejakiego czasu weszło, że którzy nie są katolicy Rzymscy, dyssydentów nazwisko maią: ustanawiamy, ażeby od tego czasu (nie derogując punktom w przysięgę Nayiaśniejszych Królów Polskich raz wprowadzonym, nieporuszenie zostawać maiącym) osoby Greków Nie-Unitów, y dyssydentów rozumiane, y nazywane były, *serio caventes, sub poenis contra convulsos legum sancitis*, aby świeckie *cujuscunque status et conditionis* osoby, nie heretykami, odszczepieńcami, schizmatykami, lub Dis-Unitami, ale Grekami Orientalnemi Nie-Unitami, dyssydentami lub Ewangelikami. Duchowni Grecy Biskupami, Władykami; Ewangelicy według swego Urzędu, Xiężą, duchownymi, pasterzami, czyli Ministrami *verbi Divini*; domy chwały Bożej Greków Nie-Unitów cerkwiemi Bożemi, dyssydentów zaś kościołami, zborami, wiara ich nie sekta, nie herezya, ale wiara, religia, czyli konfesyą, tak w publicznych aktach, iako w drukach, y pismach tytułowane były.

§ III.

Cerkwie Greckie Nie-Unitkie, y kościoły dyssydentów obojey konfessyi Ewangelickiej, gdzie się aktualnie w Koronie, w Litwie, et *in annexis Provinciis* znajduia, iakiebykolwiek były erekcyi, ich cmentarze, szkoły, szpitale, et *omnis tituli* budynki do kościołów, y duchowieństwa ich należące, *pro subsistibilibus* na zawsze deklaruią się, z wolnością zupełną reparowania ich tak często, iak im się podoba, a *in casu* ruiny, lub pożaru ogniowego wspomnianych kościołów, et *omnis tituli* budynków reedyfikacyi, y erekcyi nowych, nie szukając u zwierzch-

foederationibus et constitutionibus de annis 1717, 1733, 1736, 1764 et 1766 complexa, nec non clausulam in praedictum Graecorum Non-Unitorum, et dissidentium rothae iuramenti Cancellariorum, et Ducum Exercitus, per tractatum anni 1717 insertam, cum iis omnibus, quae forte in legibus antiquioribus post initium belli Sveticum per pacem Olivensem finiti, tum in pactis conventis Serenissimae Regiae Majestatis, feliciter nunc Regnantis, eorundem personis *cujuscunque status et conditionis*, nec non illorum religioni contraria invenirentur, pariter ac omnes reassumptiones, salvas, et exceptiones, praerogativae aequalitatis, aut libero eorundem religionis exercitio praedictas, in superioribus legibus reperibiles, tractatibus autem, et substantiali formae regiminis Reipublicae in aevum constitutae adversantes, tollimus.

§ II.

Lex fundamentalis de anno 1573 et forma iuramenti omnium Regum Poloniae ad nostra usque tempora clare docent, nomen *dissidentium* omnibus religionibus christianis aequali ratione inservire, attamen considerando, quod ab aliquo tempore consuetudine introductum sit, ut qui religioni Romanae catholicae non sint addicti, *dissidentium* nomine vocentur: statuimus, ut abhinc (non derogando tamen introductis semel in formam iuramentum Serenissimorum Regum punctis, quae intacta manere debent) Graeci Non-Uniti, et dissidentes sub immediate expresso nomine intelligantur, ac eodem nuncupentur, serio caventes, sub poenis contra convulsos legum sancitis, ne saeculares *cujuscunque status et conditionis* personae, haeretici, schismatici, aut Dis-Uniti vocentur verum potius Graeci Orientales Non-Uniti, dissidentes, vel Evangelici. Spirituales autem personae, Graecorum Episcopi, Władycy, Evangelicorum vero pro ratione Officiorum suorum, sacerdotes, spirituales, pastores, seu Verbi Divini Ministri: domus cultui Divino dedicatae, Graecorum Non-Unitorum templa Divina; *dissidentium* vero, ecclesiae, caetus, neve fides eorundem secta, vel haeresis, verum fides, religio, confessio, tam in publicis actis quam libris typo vulgatis, aliisque scriptis appellantur.

§ III.

Templa Graecorum Non-Unitorum, et ecclesiae *dissidentium* utriusque confessionis, ubique in Regno, Magno Ducatu Lit. et annexis Provinciis actu reperiundae, *cujuscunque* etiam erectionis sint, eorundem caemeteria, scholae, nosocomia, et omnis tituli aedificia, ad ipsorum ecclesias, et fundos spirituales pertinentia, *pro subsistibilibus* in perpetuum declarantur, cum omnimoda libertate eadem reparandi, quotiescunque iisdem libuerit, necnon casu, quo dictae ecclesiae, et omnis tituli aedificia collaberentur, vel igne absumerentur, nova

ności duchowney Rzymskiej pozwolenia. A że na różnych miejscach z okazji tychże kościołów kollatorów, zgromadzenia, y ich ministrow, w różnych subselliach duchownych y świeckich do prawa y procederow pociągano; więc possessye aktualne cerkwi Nie-Unitow, y zborow oboygą konfessyi, *non obstantibus decretis in quovis subsellio emanatis, et poenalitatibus iisdem decretis injunctis* ostrzegają się, y takowe dekreta przeciwne *praejudicare* ich possessyi, ani osobom nie powinny.

§. IV.

Ponieważ przez wszelkie sposoby, y przez różne wexy prawne, przeciwko tenorowi pokoiu Oliwskiego, wiele kościołów dyssydem oboygą konfessyi Ewangelickiey zabrano, y że oni przez skromność y moderacyą restytucyi ich nie domagają się, y onych dobrowolnie z funduszami ich ustępują, wyjąwszy fundusze szpitalne y szkolne, ktore gdzie się pokażą bezprawnie odebrane, a ieszcze na tych miejscach aktualnie znajdują się dyssydenci, te wroczone być mają. To samo ma się rozumieć y o funduszach należących do zborow, aktualnie *in possessione* dyssydem będących, ktoreby się pokazały bezprawnie odebrane, albo pokrzywdzone, czyli to od dziedzicow dobr, czyli od sąsiadow z dobrami funduszowemi graniczących. Więć nie tylko ma być każdemu wolne, z pozwoleniem iednak w miastach, y dobrach Krolewskich Nayiasniejszego Krola IMci, w Starostwach za konsensem Starosty, a konfirmacyą Krolewską, (wyjąwszy miasta większe Pruskie, w których dyssydenci wolność budowania zborow od dawności mają.) w dobrach ziemskich y duchownych za pozwoleniem dziedzica na piśmie, budować cerkwie y zbory, z szkołami, szpitalami, y należącemi do nich potrzebnymi budynkami, byle iednak żaden dziedzic bez pozwolenia zwierzchności konsystorskiej tey konfessyi, dla ktorey cerkiew lub zbor stawić zechce, ichże nie wazyl się budować, ale też gdzie zbory *non existunt*, fundusze iednak do nich należące *actu* w possessyi Ewangelikow zostają, *in posterum in perpetuum* do nich należec będą. Także gdyby dziedzic Ewangelik przedając wieś Katolikowi, fundusz zboru, place w miasteczku, lub wsi, grunta y wsie funduszowe z kontraktu excypował, a dziedzic, lub possessor terażniejszy tey wsi lub miasteczka przeciwko tey excepcyi sobie fundusz Ewangelicki przywłaszczając, do restytucyi *exceptorum*, y zadosyć czynienia kontraktowi przedawnemu tey wsi, lub miasteczka *omnino tenebitur*. A summy funduszowe, y legacyne Ewangelickie kazdy dłużnik, czyli to *ex possessione*, czyli to za obligami płacić powinien. Wolno do tego będzie Nie-Unitom, y dyssydem mieć *liberum exercitium religionis in extenso*, iako to *exercere actus pietatis* do nabo-

exstruendi, et erigendi, sine omni a iurisdictione spirituali Romano Catholica impetranda licentia. Cum etiam diversis in locis ex occasione harum ecclesiarum collatores, communitates, eorundemque Ministri diversis coram subselliis spiritualibus, et saecularibus in jus vocati, et litibus implicati sunt; proinde Graecis Non-Unitis, ac dissidentibus utriusque confessionis actualis possessio ecclesiarum suarum, non obstantibus in quovis subsellio emanatis decretis, et poenalitatibus iisdem decretis injunctis assecuratur, talia autem decreta neque possessioni, neque personis eorundem praejudicare debent.

§ IV.

Quandoquidem dissidentibus utriusque confessionis Evangelicae multifariis modis, variisque processuum vexis, contra tenorem pacis Olivenensis permultae ecclesiae ademptae sunt, hi autem earundem restitutionem modestia et moderatione ducti non urgent, verum easdem una cum fundis ad easdem pertinentibus sponte libere cedunt, exceptis fundis nosocomiorum, et scholarum, qui in quantum demonstratum fuerit, eos absque jure ademptos esse, dissidentes vero in hujusmodi locis actualiter adhuc degerent, restitui debent, quod idem de fundis etiam ad ecclesias in actuali possessione dissidentium adhuc existentes pertinentibus intelligendum est, in quantum comprobatum fuerit dictos fundos ipsi illegitime ademptos, aut injuria affectos esse, sive per haeredes bonorum, sive horum fundorum vicinos. Proinde non solum cuique liberum ac licitum esto, et quidem in civitatibus Regiis et bonis Regalibus, cum permissione Sacrae Regiae Majestatis, in Capitaneatibus cum consensu Capitanei, et confirmatione Regia, (exceptis civitatibus Majoribus Prussiae, ubi dissidentes jure extruendarum ecclesiarum a longo tempore gaudent) in bonis terrestribus et ecclesiasticis cum permissione domini haereditarii in scriptis danda, templa, et ecclesias, nec non scholas, et nosocomia una cum aedificiis ad eadem necessariis, extruere, ita tamen, ne quisquam dominorum haereditariorum absque consensu Consistorii illius confessionis, in cujus usum templum, seu ecclesiam erigere voluerit, aedificare praesumat, verum ibi etiam, ubi ecclesiae non existunt, fundationes autem ad easdem spectantes, in actuali possessione dissidentium reperiuntur, dictae fundationes ad ipsos in posterum perpetuo pertinebunt. Similiter si quis dominus haereditarius Evangelicus, circa venditionem bonorum Catholico factam, fundationem ecclesiae, areas in oppido, aut pago, fundos, et pagos ad fundationes spectantes in contractu exceperit, modernus autem dominus haereditarius, aut possessor ejusdem pagi, aut oppidi, contraveniendo huic exceptioni, fundationem Evangelicam sibi appropriaret, ad restitutionem exceptorum, ac ad satisfactionem contractui venditionis hujus pagi, vel oppidi om-

żeństwa należące, xięży ordynować, y wokuwać, Sakramentami administrować, w jakimkolwiek ięzyku kazywać, z śpiewaniem pieśni duchownych, śluby dawać, pogrzeby publiczne odprawować, chorych wszędzie nawiedzać, Sakramentami im usługiwać, a to wszystko swojej religii ludzom, dzwonow y organow używać; wolno też ma być tak świeckim, iako y duchownym Starszym, kościoły swoje wizytować, y wszystko to wykonywać, co zwyczaj, y obrządek oboygą konfessyi z sobą niosą, bez referencyi *ad Episcopum Dioecesanum, et ad Parochos Catholicos Romanos*, y bez najmniejszey od nikogo przeszkody. Taż sama wolność służyć ma Grekom Nie-Unitom, to iest: budować cerkwie nowe, y restaurować stare z pozwoleniem, y wiadomością ich Biskupa, czyli Konsystorza w miastach, y miejscach, gdzie się ludzie nabożeństwa Greckiego Nie-Unickiego znajdują, y mieć w tych miejscach, y cerkwiach zupełne (*in quo includuntur* y publiczne processye) religii swojej *exercitium, sine impedimento* iednak nabożeństwa Rzymskiego, y processyi; dla czego cerkwie y zbory być stawiane nie bliżej, iako o dwieście łokci od kościołów katolickich mogą, co *reciproce* y w budowaniu kościołów Rzymskich zachowano być ma. Dla uniknienia zaś zakłócenia, processye dwie, y wyprowadzenia ciał, w ieden czas odprawiać się nie powinny, ale względem czasu w takich przypadkach *Rectores ecclesiarum amicaliter*, bez żadney sprzeczki, między sobą *convenire tenebuntur*, y ten, który pierwszy sąsiada swojego Pastorza o potrzebie processyi u niego ostrzeże, ten pierwszy ma być do processyi, lub pogrzebu odprawienia.

§ V.

A że żadna społeczność bez subordynacyi, y dyscypliny być nie może, wolność więc zupełną dyssydenci oboygą konfessyi mieć będą ustanowić konsystorze, miewać swoje kongregacye Synodalne, do porządku tylko wewnętrznego religii ich ściągające się, bez żadney od nikogo przeszkody, tak często one zwoływać, iak tego potrzebę baczyc będą, y na nich sprawy regulujące się, do ich nauki, do porządku, do dyscypliny, do zwyczajow, y postępkow ich Ministrow rozsądzać y stanowić. *Casus* dyspensy, y rozwody *inter conjuges dissidentes* oboiey konfessyi Ewangelickiey, tamże rozsądzane, y terminowane będą, bez wdawania się w to duchowieństwa Katolickiego Rzymskiego, ani dziedzicow, którzy *ex ratione dominii directe vel indirecte* w rząd duchowny wdawać się nie mają; a iezeliby się przedtem wdawali, y rzecz iesz-

nino tenebitur. Summas etiam Evangelicorum ex foundationibus et legatis profluentes, quisque debitorum, sive ex possessione, sive ex chirographica obligatione exsolvere obstrictus erit. Praeterea Graeci Non-Uniti, et dissidentes habebunt liberum religionis exercitium in extensum: videlicet actus pietatis ad cultum Divinum pertinentes exercendi, sacerdotes ordinandi, et vocandi, Sacramenta administrandi, in quacunque lingua concionandi, hymnos decantandi, copulandi, funera publice ducendi, aegrotos ubivis locorum visitandi, ipsis Sacramenta impertiendi, haecque omnia suae religionis hominibus, necnon campanis, et organis utendi; liberum etiam erit Senioribus ipsorum tam saecularibus, quam spiritualibus Ecclesias suas visitare, eaque omnia peragere, quae consuetudo, et ritus utriusque Religionis ferunt, irrequisitis Episcopo Diaecesano, aut Parochis Romanis Catholicis, et absque omni cujuscunque impetitione. Eadem ipsa libertate Graeci etiam Non-Uniti gaudebunt, nimirum in iis civitatibus, et locis, ubi personae ritus Graeci Non-Uniti reperiuntur, cum scitu et permissione sui Episcopi, aut Consistorii nova templa aedificandi, et vetusta restaurandi, et in iisdem locis et templis plenarium suum liberum religionis exercitium habendi, (in quo etiam publicae processiones includuntur) absque tamen impedimento cultus divini Romano-Catholicorum, et processionum eorundem; quapropter templa et ecclesiae non proprius, nisi ducentis ulnis ab ecclesiis Romanis catholicis erigi poterunt, idemque reciproce in extruendis ecclesiis Romanis catholicis observandum erit. Ad evitanda praeterea dissidia, duae nunquam processiones, nec duo funera uno eodemque tempore ducantur, verum tali in casu Rectores Ecclesiarum de captando tempore amicaliter, et absque omni altercatione inter se convenire tenebuntur, quique primus Pastorem vicinum suum de necessitate processionis praemonuerit, in ducenda etiam processione vel funere, prior erit.

§ V.

Cum vero nulla communitas absque subordinatione et disciplina consistere queat, proinde dissidentes utriusque confessionis plenariam habebunt libertatem propria Consistoria erigendi, Congregationes suas Synodales, internum solummodo religionis eorum ordinem concernentes, absque cujusquam impedimento tenendi, easdem toties quoties necessarium ipsis visum fuerit, convocandi, in iisdem omnes causas, ipsorum doctrinam ecclesiasticam, ordinem, disciplinam, consuetudines, vitamque, et mores sacerdotum concernentes, disjudicandi, et ordinandi. Casus ibidem dispensationis, et divortiorum inter conjuges dissidentes utriusque confessionis Evangelicae decidendi, et terminandi ita, ut neque Clerus Romanus catholicus, neque domini haereditarii iis sese ingerant, qui ex ratione dominij nec directe, nec indirecte regimini ecclesiastico

cze uspokoiona nie była, tedy *parti gravatam se sentienti* zostawie się wolność pozwania o *ad iudicium mixtum*.

§ VI.

Greco Nie-Unici, y dyssydenci, tak duchowni iako y świeccy, będą zupełnie wolni od wszelkiej iurydykcyi duchowney Rzymskiej tak, że żaden z ich duchownych, czyli świeckich nie powinien być zapozwany pod jakimkolwiek pretekstem do żadnego konsystorza Rzymskiego, ani do Trybunału duchownego w W. X. Lit.

§ VII.

Że się *abusus* wprowadził na wielu miejscach, przez który duchowieństwo Katolickie Rzymskie wymaga od dyssydentów, nie mając żadnego prawa do tego, pewną płać *sub titulo: jurium stolae*, mimo to, że oni swych własnych Ministrów utrzymywać muszą, więc ciż dyssydenci obojga wyznania od placenia *dictorum jurium stolae*, odtąd wolnemi *pronuntiantur*. Duchowni Katolicy Rzymscy nie będą mogli pod żadnym pretekstem wymagać żadnego datku, tak od szlachty, iako od mieszczan, y wiejskiego stanu ludzi dyssydentów. Zwyczaj też na wielu miejscach wzięty kolendowania po domach dyssydentskich dla iakowey offerencyi, y *abusus* przymuszania dyssydentów do brania biletów, lub pozwolenia na piśmie u plebanów Katolickich Rzymskich idąc do obrządków, y powinności religii swoiey, znoszą się, y *annihilantur* na zawsze. Co wszystko rozumieć się ma także o Grekach Nie-Unitach; *salvis* iednak *decimis*, *et missalibus*, gdzie takowe prawnie dotąd należały, iako też *compositionibus* o nie, *legaliter factis*.

§ VIII.

Biskup Mściwowski, Orszański, Mohilowski, pod tyłem: Biskupa Biało-Ruskiego, dopiero wspomnione katedry dzierżący, ze wszystkimi należącemi cerkwiemi, y monasterami, y ich funduszami, tak temi, które *actu* w possessyi tego Biskupa, y iego duchowieństwa znajdują się, iako y temi, ktorczy *pravia deductione in iudicio mixto* przywroczone były, konserwowany wiecznie będzie przy religii Greckiej Orientalney Nie-Unickiej, y tenże Biskup Biało-Ruski w tey swoiey dycezyi ma używać iurydykcyi swey rownie, iak y Biskupi Rzymscy w swoich dycezyjach używają, bez żadney od nikogo przeszkody. Przy teyże religii Orientalney wiecznemi czasy zostawać mają y te monastera, y cerkwie wszystkie, ktora do Metropolii Kiowskiy Nie-Unickiej, lub innego teyże religii starszeństwa, *actu*, lub *jure coram eodem iudicio mixto deducendo*, tak w Koronie, iako y w W. X. Litewskiem sytuowane, należącemi być się pokażą.

se immiscere praesumant; quodsi praeterlapsis temporibus iidem sese forte ingesserint, resque nondum sopita sit, parti gravatam se sentienti, actio in iudicio mixto libera reservatur.

§ VI.

Graeci Non-Uniti et dissidentes, tam spirituales, quam saeculares, ab omni iurisdictione ecclesiastica Romanae plenarie liberi erunt ita, ut nemo eorundem sive spiritualis, sive saecularis, sub quocunque etiam praetextu, ad ullum quodque Romanum Consistorium, vel etiam spirituale Magni Ducatus Lithuaniae Tribunal, ad citari debeat.

§ VII.

Cum in plerisque locis *abusus* quidam irriterit, quo clerus Romanus Catholicus citra omne jus certam a dissidentibus contributionem, sub titulo *jurium stolae* exigit, licet hi proprios suos sacerdotes sustentare teneantur, proinde dissidentes utriusque confessionis, a solutione dictorum *jurium stolae* exnunc liberi pronuntiantur. Clero Romano Catholico, nullo quoquam sub praetextu licitum erit, ulla a dissidentibus, tam nobilibus, quam civibus, et plebejis dationes exigendi. Mos etiam pluribus locis introductus, strenarum colligendarum causa, lucri gratia, ad eundem domos dissidentium, et *abusus* dissidentes cogendi, ut schedulas, seu scriptas licentias a Parochis Romanis Catholicis impetrent, quibus ritus Ecclesiasticos, et officia religionis suae exercere possint, in perpetuum tolluntur, et annihilantur. Que omnia de Graecis etiam Non-Unitis intelligenda sunt, *salvis* tamen *decimis*, et *missalibus*, ubi eadem ipsis hucusque jure, necnon ex ratione compositionum super iidem legaliter factarum competierunt.

§ VIII.

Episcopus Mściwaviensis, Orszanensis, Mohiloviensis, nunc sub titulo Episcopi Russiae Albae, supradictas cathedras possidens, cum omnibus huc pertinentibus templis, et monasterijs, eorumque foundationibus, tam iis, in quorum possessione idem Episcopus, ejusque clerus actualiter existit, quam etiam illis, quae ipsis *pravia deductione in iudicio mixto iterum ad iudicium* carentur, perpetuis temporibus circa religionem Greco-Orientelem Non-Unitam conservabitur. Qui quidem Episcopus Albae Russiae, in sua Dioecesi iurisdictionem eodem ac Episcopi Romani Catholici in Dioecesis suis modo sine cuiusquam impeditioe exercebit. Circa eandem religionem Greco-Orientelem perpetuis etiam temporibus, omnia illa monasteria, et templa sive in Regno Poloniae, sive Magno Ducatu Lithuaniae permanebunt, quae ad ecclesiam Metropolitanam Kijoviensem Non-Unitam, vel quoscunque alios hujus religionis superiores, *actu*, vel *de jure pertinere debent* (*facta coram iudicio mixto demonstratione*) apparuerint.

§ IX.

Liberum exercitium religionis nie może się obeysć bez xiąg do dewocyi potrzebnych, ktore ostatnimi czasy dyssydenci za granicą drukować przymuszeni byli, dawnicy zaś takowe xiążki tak dyssydenci, iako y Nie-Unici, w kraiu bez przeszkody drukowali; więc *in futurum* do wolności drukowania ich, y założenia drukarni swoiey *praevis* co do miast Krolewskich *Sacrae Regiae Majestatis consensu restituuntur*, z tym iednak powszechnie dla wszystkich drukarzew w Państwach Rzpltey ostrzeżeniu, żeby w nich heretyckich xiąg nie drukowali, y w punktach kontrowersyi, uszczypliwych expressyi, y ostrością stylu napelnionych, pilnie unikali.

§ X.

Małżeństwa między osobami różney religii, to iest: Katolickiej Rzymskiej, Greckiej Nie-Unickiej, y Ewangelickiej obojey konfessyi, nie mają być przez nikogo bronione, y przeszkadzane. Potomstwo *ex mixto matrimonio* spłodzone, synowie w oycowskiej, a corki w macierzyńskiej wierze edukowane być powinny z excepcyą umowy dla stanu szlacheckiego, jeżeliby iaka przez kontrakt małżeński przed szlubem zawarty znajdować się miała; *copulatio* ma *feri* przez Xiędza, lub Ministra tey religii, ktorey *neosponsa*, a *in renitentia Parochi neosponsae Romanae religionis*, duchowny etiam dyssydentski wolność ma mieć *copulandi*. Dekreta tey ustawy przeciwnie, jeżeli w którym Sądzie zaszły, *pro nullis declarantur*.

§ XI.

Ad liberum exercitium religii należy nieprzymuszanie do obchodzenia świąt katolickich, daleko ieszcze bardziey do publicznych processyi, y innych ceremonii kościoła Rzymskiego Katolickiego, lub do oplacenia się w czynieniu zadosyć obrządkom swey religii, a zatym Greco Nie-Unici, y dyssydenci, do tych świąt obchodzenia, y processyom katolickim assistowania, nie powinni być pociągani. Czelaź iednak y poddani wiary S. Rzymskiej Katolickiej, w zachowaniu świąt katolickich od panow swoich dyssydentów, y Nie-Unitow przeszkody mieć nie mają.

§ XII.

Seminaria, albo szkoły dla osob sposobiących się do Stanu duchownego, y edukacyi szlacheckich, lub miejskich, religii nie-Unitskiej dzieci, szkoły także parochialne dla nauki artykułow wiary młodzi swoiey religii, tak dawne iako y te, ktoreby w czasie przyszym na miejscach, gdzie są Nie-Unici, erygowane były, a partykularnie *Seminarium* Mohilowskie aktualnie

§ IX.

Cum liberum religionis exercitium libros devotioni inservientes omnino exigit. dissidentes vero proximis temporibus ex necessitate adacti fuerint, ut eosdem extra fines Regni imprimendos curare debuerint, antea tamen tam dissidentes, quam Graeci Non-Uniti ejusmodi libros absque impedimento in Regno imprimi faciebant, proinde in posterum restituuntur libertati libros typo excudendi, typographaeque sua instituendi, praevio, quantum ad civitates Regias attinet, S. R. Majestatis consensu, ea tamen generali ad omnes typographos in Dominiis Reipublicae reperibiles praemonitione, ne ullos libros haereticos imprimant, et in punctis controversiarum a scommaticis expressionibus, et aspero stylo repletis, sedulo caveant.

§ X.

Matrimonia inter personas diversae religionis, id est Romano-Catholicae, Greco-Non-Unitae, et Evangelicae utriusque confessionis a nemine prohibeantur, aut impediuntur. Proles ex mixto ejusmodi matrimonio, religionem parentum sequetur, filii nempe patris, filiae matris, excepto casu, quo personae nobiles in pactis ante initum matrimonium aliter inter se convenierint. Copulatio a sacerdote, vel Ministro ejus religionis, quam sponsa profitetur, peragatur, quod si vero Parochus sponsae Romanae Catholicae copulationem denegaret, Ministro religionis dissidentiae libertas esto eandem copulandi. Decreta denique, si quae forte huic sanctioni contraria ex quocunque iudicio emanata fuerint, pro nullis declarantur.

§ XI.

Pertinet ad liberum exercitium religionis, ne Gregorum Non-Unitorum, et dissidentium aliquis, dies festos Romano Catholicorum celebrare, multo minus publicis processionibus, aliisque caeremoniis ecclesiae Romano-Catholicae interesse vel etiam libertatem ritus suos ecclesiasticos observandi pecunia redimere cogantur, hinc est, quod iidem ad observendos hosce dies festos, assistendumque processionibus catholicis, compelli non debeant; famuli tamen, et subditi Sanctae religionis Romano Catholicae, a dominis suis dissidentibus, vel Grecis Non-Unitis, quo minus dies festos catholicos observent, non impediuntur.

§ XII.

Semmaria, seu scholas instruendis personis ad statum spirituales se accingentibus, educandisque juvenibus Graeco-Non-Unitis, status nobilis, et civitatis, nec non scholas parochiales, eidem juventuti in fide sua erudiendae destinatas, tam eas, quas dudum jam possident, quam illas etiam, quae in posterum in locis, ubi Graeci Non-Uniti degunt, erigerentur, praecipue autem

existens, nie mają być od nikogo inkwietowane. Kapłani Grecy, y ich familie, klasztorni, y duchowni, służy kościelni, do żadnych innych iurydykcyi, iako przed Sądem Biskupow Greckich Nie-Unickich, y Konsystorza ich ewokowani być nie powinni, *exceptis causis terrestribus*, według statutu W. X. Lit. Grecy Nie-Unici, y dyssydenci, do odmienienia wiary swoiay żadnym sposobem przymuszani nie będą; niemniej też klasztory y duchowieństwo Greckie Nie-Unitskie, y dyssydenci, w poborach publicznych z duchownymi religii Rzymskiej Katolickiej porównani, y od daniny, lub powinności, które tylko od poddanych panom należą, uwolnieni być powinni. Do tey jednak wolności należeć nie mają synowie kapłanow *nondum ordinati*, ani pod tę wolność podpadać nie mają grunta nie funduszowe. W miastach przez Grekow Nie-Unitow osiadłych, nadane im od Krolow *legitime* przywileje, a przez konstytucye approbowane, w niczym nie naruszone zostać mają. Cerkwie wszystkie iako y monasteria, któreby się pokazały Grekom Nie-Unitom nieprawnie odebrane, *cum fundis* do nich *pertinentibus*, y z summami należącymi wroczone im być powinny. Co wszystko podług dobrej woli parafianow, względem cerkwi, a podług funduszow, względem monasteru będzie exami-nowanym y decydowanym *in iudicio mixto*.

§ XIII.

A że spokojność publiczna, y bezpieczeństwo osob, od bezstronnego, y nieogładaiącego się tylko na iedyną słusność szafunku sprawiedliwości zawisły, a *quoad gravamina religionum*, ieszcze a *Majoribus nostris* żądany był, *pro securitate honorum et bonorum dissidentium* proces, y exekucya *utrique parti serviens*; zaczym przywo-dząc do skutku przyobiecany tylą recessami Sey-mow sposob obmyślenia, abyśmy z różniąciami się w wierze współ-obywatelami Grekami Nie-Unitami, y dyssydentami przychodźcie mogli, *ad osculum pacis*, *et iustitiae* onychże dotąd *via juris* pociągnionych do Trybunałów y Konsystorzow, przeciw konstytucyom 1627, 1632, 1638, 1648, *tam in reatu, quam et actoratu*, względem gatunkow spraw niżej wyrażonych, od iurydykcyi Trybunałów, y Konsystorzow Rzymskich katolickich, tudzież od Trybunału duchownego W. X. Lit. zupełnie *eximendo*, postanawiamy *iudicium mixtum*, albo Sąd wspólny z osob Sądowych siedmnastu, to jest: z ośmiu osob świeckich Rzymskiej katolickiej religii, a z ośmiu osob dyssydentow, lub Grekow Nie-Unitow; siedmnasty zaś Wielebny Biskup Grecki Nie-Unitski Biało Ruski, iako swoiay kadencyi Prezes *natus*. *Insuper* dway Pisarze do pisania dekretow *sine voto decisivo*, y dway Regenci szlachta *ad attendentiam archivi* obrani być mają; ieden zaś Pisarz z Regentem religii rzymskiej, a drugi z Regentem religii Greko Nie-Unickiej, czyli dyssydentskiej być powinni.

Seminarium Mohiloviae actu jam existens nemo turbare audeat. Sacerdotes Graeci aequae, ac ipsorum familiae claustrales, spirituales, ac servitores ecclesiarum, ad nullam aliam jurisdictionem, praeter Iudicium Episcoporum Graeco-Non-Unitorum evocentur, causis Terrestribus, juxta statutum M. D. Lit. *exceptis*. Graeci Non-Uniti, et Dissidentes, ad mutandam suam fidem nullo modo cogentur; monasteria itidem, clerusque Graeco-Non-Unitus, et dissidens, in conferendis oneribus publicis, clero catholico Romano coaequatus, et a dationibus, et obligationibus, quae dominis solummodo a suis subditis praestari solent, immunis esto. Hac tamen immunitate filii sacerdotum nondum ordinati, et fundi, qui ecclesiasticae fundationis non sunt, nequaquam gaudebunt. Civitatibus, quas Graeci Non-Uniti inhabitant, omnia a Regibus legitime collata, constitutionibusque confirmata privilegia, inviolabilia manebunt. Omnia templa, et monasteria Graeca, de quibus facta probatione, apparuerit eadem Graecis Non-Unitis modo illegitimo adempta esse, ipsis una cum pertinentibus ad eadem fundis, et summis, reddi debebunt. Quae omnia in iudicio mixto, intuitu, quidem templorum secundum bonam voluntatem parochianorum, respectu vero monasteriorum, secundum fundationes examinabuntur, et decidentur.

§ XIII.

Quoniam publica tranquillitas, securitasque personarum, ex administratione iustitiae ab omni partium studio aliena, nihilque nisi jus, ac aequitatem respiciente pendeat, et quoad gravamina religionum jam a Majoribus nostris pro securitate honorum, et bonorum dissidentium processus, et executio utrique parti serviens desideratur; proinde ad effectum deducendo, tot Comitiorum recessibus appromissum adinveniendae iustitiae modum, quo cum dissidentibus a Nobis in religione Christiana concivibus Graecis Non-Unitis, et dissidentibus ad osculum pacis, et iustitiae pervenire possimus, eosdem (cum usque dum via juris ad Tribunalia, et Consistoria, obstantibus annorum 1627, 1632, 1638 et 1648 constitutionibus pertracti fuerint) tam in actoratu, quam et reatu, intuitu variarum infra expressarum causarum, a jurisdictione Tribunalium, et Romano-Catholicorum Consistoriorum, necnon Tribunalis spiritualis M. D. Lit. omnimode liberos, ac immunes reddendo, modo constitutum iudicium mixtum, sive compositum ex septem supra decem personis Iudiciariis, octo nimirum saecularibus religionis Romano-Catholicae, et octo dissidentibus, seu Graecis Non-Unitis, inter quos Episcopus Graecus Non-Unitus Albae Russiae, tanquam natus suae cadentiae Praeses, decimus septimus erit. *Insuper* duo Notarii Decretorum absque voto decisivo, duo itidem Regentes nobiles ad attendentiam archivi eligantur, unus autem Notariorum aequae ac unus Regentium, Romano-Catholici, alter Notariorum, ac alter Re-

gentium religioni Graeco-Non-Unitae, vel dissidentium addicti sunt.

I. Z tych wyżej wyrażonych osob I. K. Mć corocznie *in mense Julio*, szesnaście Sądowych nominować, lub tych samych, którzy byli, albo niektórych na drugi rok zostawić moc mieć będzie. Pisarzow zaś y Regentow nominacya, y ich odmiana, a *iudicio mixto* dependować ma.

II. Te przez I. K. Mć nominowane Sądowe osoby sędzić będą w Warszawie, na mieyscu sposobnym, w roku przez miesiący sześć, a to takim sposobem: cztery osoby religii Rzymskiej, a cztery Greckiej Nie-Unitskiej, lub dyssydentskiej, na pierwszą przez Krola IMci naznaczoną kadencyą ziechawszy się, po wykonanym nayprzod w Grodzie Warszawskim iuramentie, Prezesa katolika Rzymskiego z pomiędzy siebie *pluralitate votorum* obiorą, iurydykcyą swoią ufunduią, Pisarzow y Regentow przysięgi wysłuchawszy, Sądy swoje przez trzy miesiące kontynuować będą.

III. *In casu* nieprzytomności ktorego z osob ośmiu, *sufficit numerus* sześciu do kompletu, a w przytomności siedmiu, ostatni *in ordine* tey religii, ktorey iest zbytnim, *carebit voto decisivo*, w komplecie zaś sześciu, gdyby Prezes *casu quo* zachorował, *primus in ordine* tey wiary mieysce iego zastąpi, a natychmiast *ad casum*, gdyby nie był *supernumerarius*, teyże wiary Pisarz *hujusce religionis cum voto decisivo, et praevio iuramento numerum* zasiadających *suo ordine* kompletować może.

IV. Pod Prezesem katolickim Rzymskim Pisarz dyssydent piro trzymać powinien, chociażby *ad stallum* Sędziego *cum voto* był pociągniony, *et vice versa*, Pisarz Katolik Rzymski pod Prezesem Greckim Nie-Unickim, lub dyssydem.

V. Druga tegoż *iudicii mixti* kadencya, przez osoby nominacyą Krola IMci do niey wyznaczone, w powtornych trzech miesiącach sędzić się będzie, na ktorey, po wykonaney przysiędze, *ante omnia* Prezes dyssydentski być powinien obrany. Zaty w pierwszey połowie prezydować Wielebny Biskup Grecki Nie-Unicki Biało ruski, a *in casu* nieprzytomności iego, Prezes dyssydent *vices* iego *supplebit*. Rownie *in absentia* Prezesa dyssydentskiego, Wielebny Biskup y drugą połowę kadencyi pod swoią kontynuować będzie prezydencyą. Gdyby zaś *casu quo* obydway Prezesowie nieprzytomni byli, *primus in ordine* Grek Nie-Unit, lub dyssydent, ich zastąpi mieysce. *Supernumerarius* zaś nad komplet *carens voto*, tey wiary *supplebit numerum*, ktoreyby Sędziego brakowało, obserwując to w razie potrzeby, y z Pisarzem.

VI. W takowym tedy Sądzie wspólnym, czyli *in iudicio mixto* (zachowując Sądom Zardwornym, Trybunalskim, Podkomorskim, Ziem-

I. Sacra Regia Majestas pollebit potestate ex hisce supramemoratis personis quotannis mense Julio sexdecem Iudices nominandi, vel hos ipsos antea jam constitutos, aut aliquos ex iis in secundum annum, hoc in Officio conservandi et confirmandi. Nominatio autem Notariorum et Regentium, eorundemque mutatio, a iudicio mixto dependebit.

II. Hi nominati a Sacra Regia Majestate Iudices, Varsoviae loco opportuno sex mensibus in anno iudicia sua peragent, idque modo sequenti: quatuor personae religionis Romanae Catholicae, totidemque Graecae Non-Unitae, vel dissidentiae, in prima a Sacra Regia Majestate assignata cadentia conveniant, praevioque praestito in castro Varsaviensi iuramento, Praesidem Romano-Catholicum, ex medio sui pluralitate votorum eligent, jurisdictionem suam fundabunt, exceptisque a Notariis et Regentibus iuramentis, iudicia sua per tres menses continuabunt.

III. In casu absentiae cujusdam ex octo istis personis, numerus senarius ad plenum constituendum iudicium sufficit, quodsi septem adfuerint, ultimus ordine ex eadem religione, in qua supernumerarius est, voto decisivo carebit. Completo autem numero sexenario, si Praeses casu quodam in morbum incideret, primus in ordine ejusdem fidei, in locum ejus succedet. Quodsi hujusce religionis nemo supernumerarius adesset, Notarius illi addictus, cum voto decisivo, et praevio iuramento, numerum Assessorum suo ordine supplere poterit.

IV. Praeside Romano Catholico, Notarius dissidens (quamvis in locum Assessoris, cum voto decisivo assumptus esset) et vicissim Notarius Romanus Catholicus Praeside Graeco Non-Unito, vel dissidente, munus suum exercent.

V. Secunda hujus iudicii mixti cadentia, personae ex nominatione Sacrae Regiae Majestatis, eidem designatae tribus secundis mensibus iudicia sua instituent, in quorum initio expleta jurisjurandi religione, ante omnia Praeses dissidens eligendus erit, consequenter per primam cadentiae medietatem, Reverendus Episcopus Graeco Non-Unitus Albae Russiae praesidebit, et in casu ejus absentiae, Praeses dissidens *vices* illius *supplebit*. Pari modo Episcopus in absentia Praesidis dissidentis altera etiam cadentiae medietate ad finem praesidebit. Si vero casu quodam uterque Praeses abesset, primus in ordine Graecus Non-Unitus, vel dissidens, in eorundem locum succedet. *Supernumerarius* autem voto carens, ejusdem religionis, ex cuius parte Iudex deest, numerum *supplebit*, quod etiam in casu necessitatis, intuitu Notarii observandum veniet.

VI. Coram hoc ergo composito, seu mixto iudicio (ita tamen, ut Iudiciis Regiis Post-Curialibus, Tribunalitiis, Succamerarialibus, Terre-

skim, y Grodzkim, sprawy właściwie do nich należące, y żadney konnexyi z religią nie mające) *causae tam ex actoratu, quam ex reatu, cum religione, et rebus ecclesiasticis connexionem habentes*, wprzód w Grodzie, czy Ziemstwie *definitive decisae*, a ztamtąd *ex appellatione, vel remissione* do tegoż wspólnego Sądu przychodzące, mieścić się będą, mianowicie sprawy, w przyszły czas między wszystkimi do kościoła Rzymskiego należącymi osobami, iako też Grekami Nie-Unitami, dyssydentami obojga konfessyi, duchownymi wszelkimi, y świeckimi, *cujuscunque status et conditionis, et e contra*, zwłaszcza *ex calumnia* religii, zaboystwa duchowney osoby, wioleocyi osob duchownych, kościołow, funduszow, szkół, szpitalow, cmentarzow, domow duchownych, przez duchownego wszelkiego, lub świeckiego popełnione, wdawania się w cudze iurydykcyę, y obrządku duchowne, *difference in jure patronatus etiam* dziesięciny w to *incluendo*, a słowem wszystkie z religii, y obrządkow wypływające, *pacem et tranquillitatem inter dissidentes* wzruszające kontrowersye, *judicium to mixtum, per pluralitatem* wotorum roztrząsania, karania, y *definitiva sententia sine appellatione* decydowania, mieć władzę będzie, według prawa, y zwyczaju, *etiam cum sequestratione* prowentow duchownych, *exceptis poenis personalibus*, w których *ad loci ordinarios*, osoby duchowne do kościoła Rzymskiego należące, odsyłane być mają. A zakonne też do zwierzchności im przywoitey, co równie w osobach w religii Greckiey Nie-Unitckiey, y dyssydentskiey duchownych obserwować się powinno, *sequestrarię* ich prowentu, *et pro poenis personalibus* odsyłając ich do ich Biskupa, albo Konsystorzow, sami także między sobą dyssydenci duchowni, y świeccy w sprawach natury wyżey nadmienionych *in eodem foro* sądzić się mają. Udziela się także temuż Sądowi *omnimoda potestas*, y przeszłe sprawy teyże natury, tak ieszcze nie rozsądzone, iako y *actu* dekretami, *cum gravamine* stron ferowanemi, y do exekucyi przyprowadzonemi rezolwowane, nie wyżey jednak, iak *ab anno normali* w tym akcie osobnym *constitudo*, to jest: *a prima Januarii inclusive 1717 de novo* rewidować, y finalnie decydować, stronom ukrzywdzonym nadgradzać, do possessyi kościołow, monasterow, szpitalow, szkół, seminariow, y ich funduszow, tudzież y dobr osob partykularnych, iakioykolwiek kondycyi, o którychby przez autentyczne dokumenta, że są *ex odio religii* odebrane, przywracać, y wszelaką administrować sprawiedliwość.

stribus, et Castrensibus, causae ad eadem proprie spectantes, religionique nullatenus connexae, salvae maneat) forum suum sortientur *causae tam ex actoratu, quam ex reatu, cum religione, et rebus ecclesiasticis connexionem habentes, in Iudiciis Castrensibus, vel Terrestribus definitive prius decisae, indeque ex appellatione, vel remissione, ad iudicium hoc commune devolutae, signanter omnes causae, quae in posterum quibuscunque personis ad ecclesiam Romanam Catholicam pertinentibus, cum Graecis Non-Unitis, et dissidentibus, utriusque confessoris, spiritualibus et saecularibus, cujuscunque status et conditionis, et e contra intercedent, uti quidem sunt causae calumniarum religionis, caedis spiritualis personae, violentiae personis spiritualibus illatae, violationis ecclesiarum, fundationum, scholarum, nosocomiorum, caemeteriorum, domuumque spiritualium, a quocunque sive spirituali, sive saeculari perpetratae, violationis alienae jurisdictionis, et rituum ecclesiae, controversiarum ratione juris patronatus, inclusis etiam decimis, uno verbo, omnes ex religione, et ritibus ecclesiasticis emanantes controversiae, quae pacem ac tranquillitatem inter dissidentes turbaverint, intuitu quorum omnium, iudicium mixtum habebit potestatem per pluralitatem wotorum cognoscendi, puniendi, et mediante definitiva sententia sine appellatione, secundum jura et consuetudines, decidendi, etiam cum sequestratione proventuum spiritualium, exceptis poenis personalibus, quarum intuitu personae spirituales ad ecclesiam Romanam Catholicam pertinentes, ad loci ordinarios, aequae ac personae religiosae, ad competentes suos superiores remittentur, quod aequae respectu personarum, etiam spiritualium Graecorum Non-Unitorum, et dissidentium, servandum est, proventus nimirum eorundem sequestrando, ipsosmet autem pro poenis personalibus ad Episcopos suos, vel Consistoria remittendo. Dissidentibus etiam, mutuo adinvicem, spiritualibus et saecularibus, in causis supra expressae rationis, in eodem hocce foro jus dicetur. Plena porro huic iudicio tribuitur potestas, antiquiores etiam hujus generis controversias, tam eas, quae indecisae adhuc remanserunt, quam etiam istas, quae decretis cum gravamine partium prolatis, et executioni demandatis finitae jam sunt, (si tamen determinatum hocce actu separato annum normalem, nimirum primam Januarii anni 1717 inclusive non excedunt,) denuo revidendi, et finaliter decidendi, partibus injuriatis compensationem adjudicandi, easdemque possessioni templorum, monasteriorum, nosocomiorum, scholarum, seminariorum, et fundationum suarum, necnon bonorum personarum privatarum cujuscunque status fuerint, (si authenticis documentis probari poterit eadem praefatis injuriatis ex odio religionis adempta esse) restituendi, omnemque justitiam administrandi.*

583

VII. Sprawy zaś graniczne z Katolikami Grekami Nie-Unitami, lub dyssydentami, między dobrami kościelnymi, y funduszowemi zachodzące, prosto, *omissa instantia prima, ad iudicium mixtum* przychodzić będą powinny, które to *iudicium* kondescensyą, w rowney liczbie Kommissarzow Katolików, y Grekow Nie-unitow, lub dyssydentow, naznaczyć będzie mogło, a ci gdyby nie byli *jurati Iudices, vel Officiales Terrestres, vel Castrenses, iuramentum de juste iudicando*, w Grodzie nabyłszy *praestare, et de praestito ad locum* kondescensyi dokument autentyczny z tegoż Grodu przywieść, *et Iudicio suo condescensoriali producere* mają, a potym, w rowney zawsze liczbie Katolików, y Grekow Nie-Unitow, lub dyssydentow znajdując się, *prout de jure*, dyfferencyą graniczną, *vocato etiam Geometra jurato* do zrobienia doskonałej mappy, rozsądzić *tenebuntur*, y od dekretu ich *parti gravatam se sentienti, ad idem iudicium mixtum* wolna będzie appellacya, gdzie finalny dekret nastąpić powinien.

VIII. Sędziowie Ziemscy y Grodzcy, albo na kondescensyę graniczne, *ex iudicio mixto* naznaczeni Kommissarze, w tymże Sądzie *judicati sui rationem* oddawać pociągani, ani penowani być nie mają.

IX. A że takowe Sądu *iudicium mixti*, ustanowieniem *publico bono, et tranquillitati consulitur*, więc słuszną być sądziemy rzeczą, aby Urodzeni Prezesowie, y Sędziowie wraz z Pisarzami y Regentami, *ex publico aerario salariati* byli.

X. Złożone to *iudicium mixtum*, będąc *ex pari numero* Sędziow, więc *incidente paritate wotorum*, po iednym y drugim wotowaniu, a trzecim *per vota secreta* kreskowaniu się, gdyby *iterum paritas wotorum* znalazć się miała, sprawa takowa ma być przez Prezesa teyże kadencyi rezolwowana, któremu *ad casum paritatis* dwoch kreskek udziela się *facultas*.

XI. Lubo nominacye osob Sądowych przez I. K. Mę są *in mense Julio* determinowane, iednakże *teraźnioysza*, po ratyfikacyi aktu niniejszego osobnego ma *subsequi*. Pierwsza zaś kadencya zaczynać się będzie 1 8bris roku 1768 dalszych zaś kadencyi kontynuacya, tudzież forma processow, y innych opisow obszerniey w ordynacyi, dla tegoż *iudicium mixtum* ułożoney, y w konstytucyą inserowaney, dostateczniey *elucidatur*.

XII. Podczas *Interregnum* toż *iudicium mixtum* kontynuować sądy swoje będzie, a *in casu* następującego terminu nominacyi, Nayprzewielebniejszy w Bogu Xiążę Prymas do nominacyi nowych Sędziow obowiazany będzie.

XIII. A że Offycyalistow Ziemskich, y Grodowych, potrzebnych *pro parte dissidentium*, aby teyże samey religii byli, *et in pari numero* z offycyalistami katolikami Rzymskimi użyci być mogli do kondescensyi, y exekucyi z dekretow Grodzkich, Ziemskich, y co będą *in hoc iudicio mixto* ferowane, teraz w całym kraju nie

584

VII. *Controversiae occasione limitum cum catholicis, et Graecis Non-Unitis, vel dissidentibus inter bona ecclesiarum, et fundationalia exoriundae, ommissa alia prima instantia, directe ad iudicium mixtum deferantur, quod idem iudicium condescensionem, in aequali numero Commissariorum catholicorum cum Graecis Non-Unitis, vel dissidentibus designare poterit, hi vero si jurati Iudices, vel Officiales Terrestres, aut Castrenses non fuerint, iuramentum de juste iudicando in proximo Castro praestare, et de praestito authenticum ex eodem Castro documentum ad locum condescensionis adferre, Iudicioque suo Condescensoriali producere tenebuntur. Tum vero aequali semper numero catholicorum, Graecorum Non-Unitorum, vel dissidentium servato, controversias limitum, prout jus et justitia exigit, vocato etiam Geometra jurato pro delineanda accurata mappa, disjudicare debebunt; ab eorundem autem decreto parti gravatam se sentienti appellare licebit ad iudicium mixtum, a quo definitive hujusmodi negotia decidentur.*

VIII. Iudices Terrestres, et Castrenses, vel etiam nominati a Iudicio mixto pro condescensione finium regundorum Commissarii, neque ad reddendam eidem Iudicio iudicati sui rationem adigi, neque poenalitatibus subijci poterunt.

IX. Et cum ea iudicii mixti institutione, *publico bono, et tranquillitati consulitur*, aequum iudicamus, ut Generosis Praesidibus, et Iudicibus, ac Notariis, et Regentibus, *ex publico aerario salaria* constituentur.

X. Quoniam *iudicium hoc mixtum ex pari numero* Iudicum constituitur; proinde *incidente paritate wotorum*, si nimirum post suffragia, prima et secunda vice publice prolata, tertio autem *in secreto expedita, iterum paritas wotorum* existat, *causa talis per Praesidem ejus cadentiae* resolvetur, cui *in casum paritatis* facultas duorum suffragiorum tribuitur.

XI. Quamvis determinatum sit, ut nominatio hujusmodi Iudicum per Sacram Regiam Majestatem mense Julio fiat, prima tamen post praesentis actus separati ratificationem, proxime subsequetur. Cadentia vero prima incipiet prima Octobris 1768, continuatio autem ulteriorum cadentiarum, ut et forma processuum, aliaque instructiones explicantur fusius et plenius in ordinatione huic iudicio mixto praescripta, et constitutioni inserta.

XII. Neque tempore Interregni *iudicium hocce mixtum a dicendo jure vacabit, incidentequae interea termino nominationis Iudicum, ad Reverendissimum in Christo patrem pro tempore Primatem Regni, ipsorum nominatio pertinebit.*

XIII. Cum autem necessarii, pro parte dissidentium Officiales Terrestres et Castrenses dissidentes, qui ejusdem religionis sint, et in pari cum Officialibus Romanis Catholicis numero pro condescensionibus, et ad executiones decretorum Castrensium, Terrestrium, et in hoc Iudicio mixto ferendorum adhiberi possint, in toto

masz, a *ratio aequitatis suadet* onych potrzebę. Zaczyn I. K. Mć kreować ich będzie miał władzę, za przywilejami swemi pod tytułem Subdelegatow *ad obeunda* tylko *munia* na kondescensjach *pro parte dissidentium*. Wolno zawsze jednak będzie stronom w Sądach Grodzkich, Ziemskich, *et in iudicio mixto* na officyalistow, *ad praemissa*, chociażby samych katolików, między sobą zobopolnie ugodzić się. Ci zaś Subdelegaci *dissidentes privilegiati* od Nayaśn: Krola IMci, przysięgę w Grodzie, lub Ziemstwie *ante exercitium officii* wykonać mają.

XIV. A że do tego *iudicium mixtum*, y miasta Pruskie większe, y mniejsze, w sprawach natury wyżej wyrażonych należeć będą, więc każdej kadencyi tydzień ostatni *genuine* do spraw tychże miast destynujemy, w którym z rejestru Pruskiego, *seorsive* uformowanego, sprawy wolane, y sądzone być powinny. Przez tydzień takowy ostatni, sprawom miast Pruskich destynowany, osoba jedna z czterech od miast tychże podanych kandydatow przez I. K. Mć nominowaną ma być *in iudicio mixto*, qua Sędzia *cum voto decisivo* przytomna, ktorey mieysca swego ustąpi ostatni *in ordine* dyssydent jako z miast Pruskich zasiadającemu także dyssydentowi, *salvo* jednak dla ustępującego *per totum* całej kadencyi *salario*. Waruie się *insuper* dla tych miast, że jako przedtym, *ex prima instantia*, do żadnego niższego *subsellium*, tylko prosto do Assessorji zapozywani bywali, tak y w sprawach natury wyżej wyrażonych, nie inaczej tylko *directe* ad *iudicium mixtum citari* powinny. Co się zaś tyce spraw *ex actoratu* onychże pochodzących, te rownie iako się wyżej powiedziało (*eximendo* ich jednak zupełnie od Konsystorzow Rzymskich Katolickich,) w Grodzie, lub Ziemstwie, *ex prima instantia* zaczęte być mają, w sprawach zaś z partykularnym, y mieyskim jurydykeyom podległym człowiekiem, *prima instantia reservatur* Magistratowi.

§ XIV.

Jus patronatus prerogatywa dziedzictwa, według zwyczaju nie ma, y nie powinno Grekom Nie-Unitom, y dyssydentom być odeymowanym, mają oni zatym *gaudere* tą prerogatywą rownie z Katolikami Rzymskimi w dobrach wieczystych, lub na innych mieyscach *ex possessione honorum* im służącą, z tą jednak kondycją, że Grecy Nie-Uniti, y dyssydenci prezentować powinni plebanow do kościołow, y cerkwi Rzymskich w dobrach swoich więzy Katolickich Rzymskich, *et e converso*, possessorowie Katolicy Rzymscy w dobrach swych cerkwie Greckie Nie-Unitckie, y zbory dyssydentskie mający, będą obowiązani dawać prezenty do cerkiew Greckich Nie-Unitckich duchownym teyże religii dobrych obyczajow, y świadectwem przez Biskupa, lub przez iego Konsystorz legitymowanym; do

hoc Regno ad praesens non existant, ratio autem aequitatis omnino eorundem institutionem suadeat; proinde Sacra Regia Majestas potestatem habebit, eosdem mediantibus privilegiis suis sub titulo Subdelegatorum ad obeunda munia in condensationibus tantum, pro parte dissidentium creandi. Liberum tamen semper erit partibus in Iudiciis Castrensibus, Terrestribus et in Iudicio mixto, circa assumendos ad praemissa etiam solos Catholicos Officiales invicem conveniendi. Hi autem Subdelegati dissidentes a S. R. Majest: privilegiati, ante exercitium Officii, in Castro, aut Iudicio Terrestri iuramentum explebunt.

XIV. Et quoniam iudicio huic mixto civitates etiam majores et minores Prussiae, in causis supra expressi generis suberunt, proinde solis causis harum civitatum, ultimam cujusvis cadentiae hebdomadem destinamus, quo causae ex registro Pruthenico, seorsive formato, aclamari, et judicari debebunt. Durante ultima hac hebdomada causis civitatum Prussiae destinata, unus ex quatuor candidatis, a civitatibus hisce praesentatis, quem S. R. Majestas nominaverit, iudicio mixto, qua Iudex, cum voto decisivo intererit, cui Assessori, nomine civitatum Prussiae, dissidenti, ultimus in ordine dissidens, locum suum cedet, salvo tamen salario integrae cadentiae locum cedenti reservato. Cautum pariter hisce civitatibus volumus, easdem prout in ante ex prima instantia, ad nullum inferius subsellium, verum directe ad Iudicia Post-Curialia, aditatae fuerant, ita et in causis supra expressae rationis, nonnisi ad Iudicium mixtum directe aditari debere. Processus vero ex actoratu ipsarum procedentes, eodem supra recensito modo (plenarie tamen eas, a Consistoriis Romanis Catholicis eximendo) ex prima instantia in Iudiciis Castrensibus, vel Terrestribus inchoari debent. In causis autem cum privata, et jurisdictioni Civitatensi subjecta persona intercedentibus, prima instantia reservatur Magistratui.

§ XIV.

Iure patronatus ex consuetudine ad praerogativas dominij haereditarii spectante, Graeci Non-Uniti, et dissidentes, nullatenus privandi erunt, vel privari debebunt, gaudebunt, itaque hac praerogativa, tam in bonis, quae jure perpetuo tenent, quam in aliis locis, ex possessione honorum ipsis competente, aequali cum Romanis Catholicis modo ea tamen conditione, ut Graeci Non-Uniti, et dissidentes, ad regendas ecclesias, et templa Romanorum Catholicorum, in bonis suis existentia, sacerdotes Romanos Catholicos praesentare teneantur, et e converso, possessores Romani Catholici ad templa Graecorum-Non-Unitorum, et ecclesias dissidenticas, in bonis suis consistentes, quoad beneficia Graeco-Non-Unita Ecclesiasticos ejusdem religionis, bonae vitae ac morum, et testi-

kościółow zaś dyssydentskich Ministrom teyże, co y zgromadzenie, konfessyi: ktorzy to Ministrowie według zwyczaju y obrządku religii, będą wprzod od pospolstwa. parafii obrani, y dobrym na piśmie świadectwem od zwierzchności swoiey kościelney opatrzeni *excepto* w Litwie, tam tylko, gdzie fundatorowie zborow ustąpili swego prawa *praesentandi parochii* Synodowi Ewangelickiemu. Prezbytera, czyli Ministra raz installowanego dziedzic nie będzie miał mocy rugowania *ex beneficio*; tudzież wyżej wspomniane prezenty mają być obustronnie, bez żadnego zysku, y pieniężney dawane rekognicy, a to dla zabieżenia depaktacyi, *et Symoniae*.

§ XV.

Wszystkie klasztory, y fundacye, ktore po reformacyi sekularyzowane były, tak w Krolestwie Polskim, iak w W. X. Lit. *et in annexis Provinciis*, powinny zostać *in eodem statu* czasy wiecznemi, *in quo* teraz zostaią.

§ XVI.

Ponieważ rowność szlachecka, iest fundamentem wolności Polskiej, y wsparciem naybezpieczniejszym praw oyczystych, a Grecy Nie-Uniti będąc *in possessione* tego prawa od czasu przyłączenia się ich do Rzeczypospolitey, dyssydenci zaś przeszło pultora wieku aż do roku 1717 na fundamencie dawnych praw Konfederacyi, konstytucyi, y przywilejow, wiecznością stwierdzonych, przez traktat Oliwski, y traktat 1686 ktore im dawne upewniaią ustawy, onych używali, więc niniejszym aktem osobnym przywracamy onymże wszelkie dawne przywileie y prerogatywy deklarujemy ich być *capaces* do wszystkich Urzędow Koronnych, y W. X. Lit. *et annexarum Provinciarum*, dostoięstw Senatorskich, Ministrowskich, Dygnitarstw Koronnych, y Ziemskich, funkcyi Trybunalskich, y Kommissarskich, Poselstw zagranicznych, y Seynowych, y wszelkich iakie być mogą innych łask, *ex distributiva gratia* Iego K. Mci dzierżenia Starostw Grodowych, y nie Grodowych, dobr Krolewskich, y wszelkich jurydykcyi Ziemskich, słowem mówiąc przywraca się tymże Grekom Nie-Unitom, y dyssydentom zupełna *activitas*, *tam in civilibus*, quam *militaribus*, oraz społeczeństwo wszystkich korzyści, ktore doskonała rowność urodzenia daie im prawo mieć wspólnie z Katolikami Rzymskimi, z tego powodu rowności religii nie ma być przeszkodą osobom religii Nie-Unitckiey, y dyssydentskiey, do pozyskania indygenatu y nobilitacyi.

586

§ XVII.

Mieszczanie religii Greckiey Nie-Unitckiey, y

monio sui Episcopi, aut Consistorii praeditos, ad ecclesias autem dissidenticas Ministros ejusdem, quam sua communitas profitetur confessionis, praesentare tenebuntur: qui quidem Ministri pro more et ritu suae religionis a communitate parochianorum praecedenter electi, et dando a potestate sua spiritali in scriptis testimonio muniti sunt, exceptis eis Lithuaniae locis, ubi fundatores ecclesiarum jus suum praesentandi Parochum, in Synodum Evangelicum transtulerunt. Presbyterum, vel Ministrum semel installatum beneficio privandi dominus haereditarius potestatem non habebit, praesentatione etiam, ab utroque sine ullo lucro, vel pecunia in recognitionem solvenda, conferantur, ad depactationem, et Symoniam evitandam.

§ XV.

Omnia monasteria, et fundationes, post reformationem in saecularia immutata, tam in Regno Poloniae, quam M. D. Lit. et annexis Provinciis, perpetuis temporibus in eodem. quo nunc sunt statu, permanebunt.

§ XVI.

Quoniam aequalitas inter nobiles libertatis Poloniae fundamentum, et tutissimum fulcrum patriarum legum est; Graeci vero Non-Uniti ab ipsorum ad Rempublicam accessione, dissidentes autem longius, quam medio supra unum saeculo, ad annum usque 1717 vigore antiquorum jurium, Confoederationum, constitutionum, et privilegiorum, in perpetuum confirmatorum, per pacem Olivensem, et tractatum anni 1686 qui antiquas illis assecurant sanctiones, in ejusdem aequalitatis usu, et possessione extiterunt; proinde restituimus ipsis, actus praesentis separati tenore, omnia antiqua jura, et praerogativas; declaramus ipsos *capaces*, ac habiles obtinendis, necnon obeundis omnibus muniis Regni, M. D. Lit. et annexarum Provinciarum, dignitatibus Senatorum, et Ministrorum, officijs Regni, et Terrestribus, Commissarialibus, Legationibus ad exteros, sive ad Comitata, functionibus Tribunalitjs, omnibusque alijs, quocunque nomine venerint beneficijs, ex distributiva S. R. M. gratia profluentibus, possidendis Capitaneatibus, cum, vel sine iurisdictione, bonis Regalibus, omnibusque iurisdictionibus Terrestribus, uno verbo restituitur Graecis hisce Non-Unitis, et dissidentibus plenaria *activitas*, tam in civilibus, quam *militaribus*, una cum participatione omnium utilitatum, ad quarum communem cum Romanis Catholicis participationem, perfecta natalium aequalitas jus ipsis tribuit, quam ob aequalitatis natalium rationem, religio etiam Graecis-Non-Unitis, et dissidentibus, impedimento nullatenus erit in obtinendis indigenatu, et nobilitate.

§ XVII.

Cives itidem religionis Graecae-Non-Unitae,

dyssydentskiej obojga wyznania, mają mieć zupełną równość z Katolikami Rzymskimi, podług sposobności własnej ich stanowi, iako to: *gaudere* prawem mieszczanstwa, społeczeństwa, magistratury po miastach, gdzie się ktoremu osieść podoba, prowadzenia handlow y kupiectwa, fundowania fabryk (za przywilejem iednak Krolewskim w miastach Krolewskich, w dziedzicznych wsiach czy miastach, za pozwoleniem dziecka), y szukania wszystkich sposobow profitu stanowi mieyskiemu przynależtych, z zupełną równością z ludźmi religii Rzymskiej Katolickiej. Ludzie zaś wiejskiej kondycyi, tak Grecy Nie-Unitci, iako y dyssydenci w Starostwach, y dobrach Krolewskich znajdujący się, w krzywdach y sprawach swoich, w Sądzie teyże kondycyi katolikom przepisany, rownie iako y katolicy, sprawiedliwość odbierać powinni.

Artykuł III.

We wszystkich tak większych, iako y w mniejszych miastach, y wsiach Pruskich, dyssydenci mocą traktatu Oliwskiego, a Grecy Nie-Unitci ustawą terażniejszego aktu osobnego, *liberum religionis exercitium*, według postanowionych artykułow na stronę dyssydentow w całej Rzeczypospolitey, w W. X. L. y należących Prowincyach, iak nayzupełniey mieć będą dla czego żaden z przyczyny samey religii od zażywania praw, y zaszczytow mieszczanstwa, y otrzymania Urzędow w Magistratach ich, (*salva* iednak, według ichże praw, *libera electione, non obstante*, co się tycze miasta Torunia, *decreto* roku 1724) przeszkody doznawać, y ekskludowanym być nie powinien.

§ I.

Duchowieństwo Rzymskie Katolickie żadnym sposobem w rzeczy do mieyskiej świeckiej zwierzchności należące wdawać się nie będzie mogło, iako w rzeczonych artykułach, na stronie dyssydentow, co do całej Rzpłtey warowano, y wyrażono iest.

§ II.

Kiedy dyssydem dane iest prawo y moc, sprawy kościelne, y Konsystoryalne dyssydentskie sądzić, y rozrządzać, to samo więc znowu służyć ma y miastu Toruniowi, *non obstantibus*, co z Biskupami, względem tego przeciwnie wypadłego, y uczynionego znajduie się. Do tego także Konsystorza miasta Torunia, wszystkie dyssydem zborny, *oratoria*, szkoły, domy kościelne z ich Ministrami, bakałarzami, y ze wszystkimi zgromadzeniow dyssydentskich osobami, w sprawach duchownych, małżeństwa, y duchowney karności, w Woiewodztwach Chełmińskim, y Malborskim, gdzie Dyecezya Chełmińska zachodzi, y w Archi-Dyakonacie Kamińskim, w Pomorskim zostaiące, należec maia.

ac dissidentiae utriusque confessionis, in civitatibus, plenaria cum Romanis Catholicis aequalitate, secundum capacitatem statui eorundum congruam, gaudebunt; videlicet jure civium fruenti, magistratus civitatum obtinendi, quas cuique eorundum incolere libuerit, necnon commercia, et mercaturam exercendi, officinas opificum instituendi, (salvo tamen in civitatibus Regiis desuper impetrando privilegio Regio, in bonis autem haereditariis, tam pagis, quam oppidis obtinenda a domino haereditario permissione) omnibusque aliis modis statui civitatensi propriis, lucrum suum quaerendi, aequae ac ipsi Romani Catholici. Hominibus vero plebeiae conditionis, tam Graecis-Non-Unitis, quam dissidentibus in bonis Regalibus, et Capitanealibus dependentibus, ratione perpressarum injuriarum, et processuum suorum, a Judiciis hujus status hominibus Romanis Catholicis assignatis, aequae ac his justitia administrabitur.

Articulus III.

In omnibus tam majoribus, quam minoribus civitatibus, ac villis Prussiae, dissidentes vigore pacis Olivensis, et Graeci-Non-Uniti virtute praesentis actus separati, libero religionis exercitio, juxta statutos articulos, favore dissidentium in tota Republica M. D. Lit. et annexis Provinciis, quam plenissime gaudere debebunt; quamobrem nemo ex solo motivo religionis a potestatis juribus et praerogativis civitatensibus, et munitis Magistratus illarum (*salva* tamen juxta earundem jura libera electione, non obstante, quod civitatem Thorunensem attinet decreto 1724) excludi, impediri, ac arceri poterit.

§ I.

Clerus Romanus Catholicus nullo modo se jurisdictionis saecularis civitatis negotiis immiscere, ac ingerere poterit, prout id in praefatis articulis, favore dissidentium, in tota Republica cautum et expressum est.

§ II.

Cum vero datum sit dissidentibus jus et facultas, causas ecclesiasticas, et Consistoriales dissidentium judicandi et dirigendi, idem etiam rursus competit civitati Thorunensi, non obstantibus, quae cum Episcopis acta, et gesta sunt his contraria, ad quod civitatis Thorunensis Consistorium omnia etiam dissidentium templa, oratoria, scholae, aedesque spirituales cum ecclesiarum Ministris, et ludi-magistris, singulaque communitatum dissidentium membra in spiritualibus, matrimonialibus, atque disciplina ecclesiastica, in Palatinatu Culmensi, et Marienburgensi, per tractum Dioecesis Culmensis, atque in Archi-Diaconatu Camenensi in Pomerania sita, pertinebunt.

§ III.

Wizyty, dekreta Biskupow, y inne ustanowienia duchowieństwa Rzymskiego Katolickiego, miast Pruskich tyczące się, prawom y wolnościom na stronę wszystkich tey Rzpłtey Grekow Nie-Unitow, y dyssydem warowanym przez terażniejszy akt osobny, w niczym uymować nie powinny. Y owszem, ktoreby się im sprzeciwiały, *pro nullis, et irritis* poczytane być maia.

§ IV.

We wszystkich miastach większych y mniejszych Pruskich, rzemieślnicy, ktorzy na gruntach duchownych Katolickich, świeckich y zakonnych, albo ktorzy w domach ich mieszkaią, iurydykcy mieyskiej, y swoim *respective* cechom podlegać, y powszechne z innemi rzemieślnikami cechowemi podatki wyplacać obowiązani będą: a nieposłuszni, iak wyżej wyrażono iest, Magistratowi, y swoim cechom, przez tenże Magistrat przyniewoleni być maia.

§ V.

Aby młodź ucząca się, y chodząca do szkół tak Rzymska Katolicka, iako Greko-Nie-Unitcka, y dyssydentska w tychże miastach skromnia się sprawowała, a w okoliczności iakiej wszczętych zamieszania rozterkow, aby Magistratowi, przez ich *respective* starszych, pod żadnym pretextem nie przeszkadzano, takich iako gwałcicielow publiczney spokojności, przytrzymać, dla skarania onych przez ich przyzwoitych Sędziow.

§ VI.

Napis na kamieniu marmurowym z dekretu de anno 1724 w rogu cmentarza kościoła S. Iana przy Kollegium Toruńskim Xięży Iezuitow położonym, przez tychże Xięży ma być zniesiony, y Magistratowi mieyscowemu oddany, ktory to Magistrat od wspomnionego dekretu, *salvis salvandis in aliis punctis praesentis actus separati expressis*, uwalnia się.

§ VII.

Gymnasium, y szkoły dyssydem miasta Torunia, iako też y drukarnia dekretem 1724 onymże zakazane, przy wszystkich, ktorych przedtem y do tychczas zażywali wolnościach, *non obstante dicto decreto*, zupełnie na zawsze zachowani być maia, *conformiter* iednak do przepisu paragrafu dziewiątego terażniejszego aktu osobnego o drukarniach Grekow-Nie-Unitow, y dyssydem, co do drukowania tamże xiąg dewocyi, y kontrowersyi w materji religii.

§ VIII.

Zbor dyssydem *Augustanae invariatae con-*

§ III.

Visitationes, ac decreta Episcoporum, aliaequae cleri Romani Catholici ordinationes, Prussiae civitates respicientes, juribus, et immunitatibus favore omnium in hac Republica Graecorum Non-Unitorum, et dissidentium, per praesentem actum separatum, stipulatis, derogare non poterunt, imo eae, quae ipsi adversantur, pro nullis, et irritis censendae sunt.

§ IV.

In omnibus civitatibus majoribus, et minoribus Prussiae. opifices, qui in fundis ecclesiasticis cleri Romani Catholici, tam saecularis, quam regularis habitant, aut domos eorum incolunt, jurisdictioni civitatensi, et suis respective contuberniis subiacere, ac communes contributiones, cum aliis contubernialibus opificibus, solvere tenebuntur; et non parentes in praemissis Magistratui, ac respectivis contuberniis, per Magistratum civitatis stringi debebunt.

§ V.

Studiosi, et scholares, tam Catholici Romani, quam Graeci-Non-Uniti, et dissidentes, in dictis civitatibus tranquilli se gerant, in casu vero excitatarum a quocunque ex illis perturbationum, ne Magistratus per eorundem respective superiores ullo pretextu impediatur, tales tanquam violatores tranquillitatis publicae detinere, ut a Iudice competente puniantur.

§ VI.

Inscriptio ex decreto de anno 1724 supra monumentum, in angulo caemeterii ecclesiae S. Ioannis prope Collegium Thorunense Patrum Jesuitarum positum, per eosdem Patres Jesuitas tollatur, et Magistratui loci extradatur, qui ab onere dicti decreti, *salvis salvandis in aliis punctis praesentis actus separati expressis*, absolvitur.

§ VII.

Gymnasium, et scholae dissidentium civitatis Thorunensis, et typographia, quae per decretum anni 1724 prohibita sunt, omnibus suis libertatibus, quibus antea, et hucum utebantur, non obstante dicto decreto, pleno jure in posterum fruentur, conformiter tamen ad praescriptum paragraphi noni praesentis actus separati circa typographias Graecorum-Non-Unitorum, et dissidentium, quoad libros devotionis, et controversiarum in materia religionis ibidem imprimendos.

§ VIII.

Templum dissidentium *Augustanae confes-*

fessionis w Toruniu, przed kilką lat w Starym Mieście wystawiony, w possessyi teyże religii wyznania, który teraz iest, bez nagabania wszelkiego wiecznie zostawać będzie, z zupełną wolnością przy nim wybudowania wieży, y trzymania w niey dzwonow, iako to w całej Rzeczypospolitey pozwolono iest.

§ IX.

Szlachta Woiewodztwa Chełmińskiego, osoby z Magistratu Toruńskiego na Urząd swoich Sądowych Ziemskich obierać będą, bez względu, żeby komu religia Ewangelicka szczególnie przeszkodą była.

§ X.

Prawo kollacyi do kościoła parafialnego S. Iana w Toruniu, do Nayaśnieyszych Krolow Polskich, y Magistratu tegoż miasta, alternatą należące, od ktorego Migistrat odtąd iak XX. Iezuitom one pozwolono, oddalony iest, do niego znowu przypadnie, y w czasie pierwszego zaraz wakansu zażyć go ma.

§ XI.

Kościóły zostające w Toruniu S. Iakuba, Pannien zakonu Świętego Benedykta na Nowym Mieście, y Panny Maryi Oycow Bernardynow, ze wszystkimi ich należytościami, w których possessyi do dziś dnia są, będą do nich wiecznemi czasy należeć. Nadgroda jednak szkód ztąd wynikających, przez Rzeczpospolitą miastu Toruniowi w czasie swoim obmyślona być ma.

§ XII.

Plebani Rzymscy Katolicy miasta Elbląga, tranzakcyą Wielebnego w Bogu Rudnickiego Biskupa Warmińskiego roku 1616 we wszystkiey swey mocy, y punktach zupełnie zachować będą obowiązani.

§ XIII.

Konstytucye roku 1717, 1733 y 1764 przeciw pryncypalnemu kościołowi miasta Gdańska wypadłe, aktem teraznieyszym osobnym uchylają się.

Artykuł IV.

Xięstwo Kurlandskie y Semigalskie będzie zachowane na zawsze przy prawach swoich duchownych, podług ustaw krajowych, y nikt przymuszonym nie będzie, pod iakimkolwiek pozorem, do wyznaczenia placow na wystawienie kościołow, y domow do tego należących, lub też naznaczenia iakowego domu do obchodzenia nabożeństwa publicznego Katolickiego Rzymskiego, zostawiając jednak w całości prawo administrowania Sakramentow chorym, gdziekolwiek znajdować się będą.

§ I.

Religia Grecka Oryentalna Nie-Unitow będzie

sionis invariatae, ante aliquot annos in veteri civitate Thorunensi exstructum, in libera ejusdem confessionis ab omni impedimento possessione, in qua actu est, perpetuo existet, cum plena facultate circa idem aedificandae turris, et tenendarum ibidem campanarum, prout id in toto Regno permissum est.

§ IX.

Nobilitas Palatinatus Culmensis, personas e Magistratu Thorunensi in Assessores Judiciorum suorum Terrestrium eliget, ita ut nemini religio Evangelica impedimento esse possit.

§ X.

Jus patronatus ecclesiae parochialis S. Joannis Thorunii ad Serenissimum Regem, et Magistratum dictae civitatis in altera vice spectans, quo idem Magistratus ab eo tempore, postquam illud Patribus Jesuitis concessum est, exclusus fuerat, ad ipsum denuo pertinebit, illoque prima succedente vacatione utetur.

§ XI.

Ecclesiae Thorunii existentes, S. Jacobi, Monialium ordinis S. Benedicti in Nova Civitate, et S. Mariae Patrum Bernardinorum ordinis Sancti Francisci, cum suis attinentiis, quae in hunc usque diem possident, penes eosdem permanebunt perpetuo, et in aevum. Compensatio tamen damnorum exinde resultantium, per Rempublicam civitati Thorunensi suo tempore providenda erit.

§ XII.

Parochi Romani Catholici civitatis Elbingensis, transactionem Reverend. in Deo Rudnicki Episcopi Varmiensis de anno 1616 in omnibus suis punctis, et articulis exacte servare tenebuntur.

§ XIII.

Constitutiones annorum 1717, 1733 et 1764 contra principalem civitatis Gedanensis ecclesiam latae, praesenti actu separato abrogantur.

Articulus IV.

Ducatus Curlandiae et Semigaliae in perpetuum manuteneri debent circa jura sua in ecclesiasticis secundum leges Provinciales, nemoque ullo sub praetextu adigi poterit ad assignanda loca, in extructionem templorum, aliorumque aedificiorum illuc spectantium, vel domus ad exercondum cultum Divinum Romanum Catholicum; jure tamen infirmis, ubicunque extiterint, Sacramenta administrandi, integro permanente.

§ I.

Religio Graeca Orientalis Non-Unita habebit

miała wolne zachowanie obrządku swego w Xięstwach Kurlandyi y Semigalii, od nikogo w tym nie uznaiąc przeszkody, ani przykrości.

§ II.

Duchowieństwo Katolickie nie będzie mogło (z uszczerbkiem inwestytury Xiążęcey) sprzeciwiać się prawom Xiążąt, y ich Konsystorzow.

§ III.

Duchowieństwo Katolickie nie będzie mogło, z krzywdą praw krajowych, dawać szluby służącym, y poddanym, bez pozwolenia ich panow.

§ IV.

Plebani w miastach Mitawie, y Goldyngu będą obowiazani, podług wyrażenia Kommissyi 1717 y ugody w Warszawie 1740 między Xiążęciem Kurlandskim, y temi plebanami uczynionej, y nakoniec *secundum reversales* przez Xiążęcia IMci roku 1764 wydanych, powrócić do bra Xiążęciu Neu-Fridrychschoff, y Rorznen, przestając na tym, co im w zwyż wyrażonych postanowieniach warowano.

§ V.

Kościóły y ich należytości, ktore przez niektórych tylko współkollatorow z krzywdą drugich ustąpione Katolikom, powroczone być powinny religii wyznania Auszpurskiego, a to się ma rozumieć od pierwszego dnia Stycznia *inclusive* roku 1717 co iednak nie powinno się ścierać do kościoła farnego w Illuxcie, który z Collegium, z szkołami, dobrami, y wszystkimi do Wielebnych OO. Iezuitow należytościami, w dobrach dziedzicznych Wielmożnego Iozafata Zyberka Kasztelana Infantskiego dla tychże Oycow ufundowany, powagą. tego aktu osobnego *approbatur*.

§ VI.

Wszystkie w powszechności kościóły obojga wyznania Ewangelickiego, ktore teraz w Xięstwie Kurlandyi y Semigalii są, y ktore na potym ustanowione będą, zostaną na zawsze dla tychże wyznaniow, nie będą podlegały pod żadnym pozorem iakieykolwiek odmianie, lub reformie.

§ VII.

Nie będzie można wystawiać kościołow, kaplic, ani klasztorow w dobrach Xiążęcey, y w miastach, bez pozwolenia Iego, ani w dobrach szlacheckich bez pozwolenia dziedzicow. A iako zabroniono iest przez konstytucye Rzpltey, aby duchowieństwo nie mogło nabywać dobr na pożytek kościoła, lub zgromadzenia iakiego, więc taż sama konstytucya ma być prawem y dla Kurlandyi, z temi iednak excepcyami, ktore są w konstytucyi wyrażone.

liberum ritus sui exercitium in Ducatibus Curlandiae et Semigaliae, absque omni cujusvis impeditone, aut turbatione.

§ II.

Clerus Catholicus non infringet (in praesudicium investiturae Ducalis) jura Ducum, eorundemque Consistoriorum.

§ III.

Clerus Catholicus non poterit in praesudicium legum Provincialium connubio jungere servos, et subditos, sine consensu eorundem dominorum.

§ IV.

Parochi civitatum Mitaviensis et Goldingensis ad mentem Commissionis anni 1717 et Conventionis Varsaviensis 1740 inter Ducem Curlandiae, et eosdem Parochos factae, et tandem secundum reversales a Duce in anno 1764 datas, bona Ducalia Neu-Fridrichschoff, et Rorznen debent restituere, contenti illis, quae ipsis supra memoratis documentis stipulatum est.

§ V.

Ecclesiae, earundemque attinentiae, ab uno tantum, alterove collatorum in praesudicium reliquorum Catholicis cessae, reddi debent religionem confessionis Augustanae profitentibus, et quidem a prima Januarii anni 1717 inclusive computando; quod tamen extendi non poterit ad ecclesiam parochialem Illuxensem, quae una cum Collegio, scholis, bonis, omnibusque aliis pertinentiis Patrum Societatis Jesu, in eorundem favorem a Magnifico Josaphat Zyberk Castellano Livoniae in bonis ipsius haereditariis fundata, vi hujus actus separati approbatur.

§ VI.

Ecclesiae in universum omnes utriusque religionis Evangelicae, quae nunc in Ducatu Curlandiae et Semigaliae existunt, et quae in posterum exstruentur, juri dictarum confessionum semper suberunt, neque sub ullo praetextu cuiuspiam mutationi, vel reformationi subjacebunt.

§ VII.

Licitum non erit erigere templa, sacella, caenobia in bonis, civitatibusque Ducalibus absque permissione Ducis, in bonis vero terrestribus sine licentia haeredum. Quemadmodum vero constitutionibus Reipublicae vetitum est, ne clerus bona in emolumentum ecclesiae, aut communitatis cujusquam acquirat, ita ejusdem constitutionis autoritatas, visque extenditur ad Ducatum Curlandiae, cum exceptionibus tamen iis quae in constitutione sunt expressae.

§ VIII.

Iako zaś w Państwach Rzeczypospolitey, przez porównanie w prerogatywach obywatelskich Greków Nie-Unitow, y dyssydentow oboyg konfessyi z Katolikami *capacitas* do honorow, y łask Krolewskich, tym samym prawem, ktore Katolikom służy, y Kurlandczykom oboyg konfessyi przez ten akt osobny iest przyznana; tak w Kurlandyi y Semigalii szlachcie tychże religii, iako też Katolickiey Kurlandczykom, y Polakom, byle tamże byli *possessionati*, wzajemna równość służyć powinna. Co się rozumieć ma y o mieszczanach, co do prerogatyw mieyskich.

Artykuł V.

Ze każdemu dotrzymywać należy praw iemu służących, więc y Powiatu Piltyńskiego obywatelom, według traktatu między Nayiaśnieyszym Stefanem Batorym Polskim, y Fryderykiem Drugim Duńskim Krolami w roku 1585 dnia 10 Kwietnia w Kronenburgu zawartego, iako też według pokoju Oliwskiego, tychże praw całość, y possessyi aktualnych spokojność, terazniejszym aktem osobnym na wieczne czasy opatrujemy, y ubezpieczamy.

§ I.

A nayprzod Powiat cały Piltyński, tak iak się znaydował przed wspomnionym rokiem traktatu Kronemburskiego, nie tylko co do wiary, y co do kościołow, ale też co do przemiany natury dobr kościelnych Katolickich w świeckie zostawujemy, y tytuł Biskupstwa Piltyńskiego, bez possessyi żadney w Powiecie Piltyńskim od wspomnionego czasu zaniechany, a potym *de anno* 1685 do Biskupstwa Inflantskiego przez nominacyą Nayiaśnieyszego Krola Iana III przywiązany, umarzamy. Y z tey nominacyi wszczęty między Wielebnymi Biskupami Inflantskimi a szlachtą Piltyńską process w Sądach Relacyjnych w wieczną niepamięć podaiemy; y że Powiatowi całemu Piltyńskiemu, iako sekularyzowanemu, szkodzić w żadnym czasie nie powinien, deklarujemy.

§ II.

Rządu wewnętrznego w tym Powiecie ustanowienie przez Kommissyą 1617 od Nayiaśnieyszego Krola IMci Zygmunta III wyznaczoną, *in suo robore* zostawujemy, z tym iednak dokładem, żeby w tymże Powiecie nie tylko dyssydentskiej oboyg konfessyi, y Katolickiey Rzymskiej wiary, ale też Greckiey Orientalney Nie-Unitckiey wolne było sprawowanie, y żeby religie wyżey wyrażone do Urzędow, dziedzicznych osiadłości, na przeszkodzie nikomu nie były.

§ VIII.

Jam cum in Ditionibus Roipublicae per exaurationem Graecorum Non-Unitorum, et dissidentium utriusque confessionis cum Catholicis in ratione praerogatarum civibus competentium, ad honores, et gratias Regias *capacitas* sit agnita, eodem ipso jure quo Catholici gaudent, incolae quoque Curlandiae utriusque confessionis, auctoritate praesentis actus separati gaudere debent; proptereaque in Curlandia et Semigalia nobiles iisdem addicti religionibus, necnon Catholici e Poloniae Regno oriundi, pari cum ipsis nobilibus Curlandiae, modo possessiones in Curlandia habeant, frui praerogativa debent. Quod etiam de civitatum incolis, quoad eorum praerogativas, est intelligendum.

Articulus V.

Cum jura, quae cuivis propria sunt, integra eidem servari debeant, ideo incolis etiam Districtus Piltinensis ad tenorem tractatus inter Serenissimos Stephanum Bathorem Poloniae, et Fridericum II Daniae Reges in anno 1585 die 10 Aprilis Coroneburgi initi, itemque juxta pacem Olivensem, horumce jurium integritatem, et quietam eorum, quae nunc tenent, possessionem, praesenti actu separato in perpetuum praecustodimus et assecuramus.

§ I.

Primum igitur, totum Districtum Piltinensem eo in statu, in quo ante memoratum annum Coroneburgensis tractatus erat, non modo quoad religionem, et templa, sed etiam quoad immutatam bonorum ecclesiasticorum Catholicorum in saecularia naturam relinquimus, titulumque Episcopatus Piltinensis, omnis possessionis eo in Districtu vacuum, et ab anno memorato neglectum, ac deinceps anno 1685 Episcopatu Livoniae annexum, nominatione a Serenissimo Rege Joanne III facta, extinguimus: litemque ex ea nominatione inter Reverendos Episcopos Livoniae, et Piltinensis Districtus nobiles coortam, et ad Relationis Judicia deductam, perpetuae oblivioni mandamus; neque illam Districtui Piltinensi, utpote jam plane ab ecclesiasticis ad saeculares traducto, nocere unquam posse declaramus.

§ II.

Formam regiminis interni, in hoc Districtu per Commissionem anno 1617 a Serenissimo Sigismundo III Rege designatam, constitutam, in suo robore conservamus, sic tamen, ut in eodem Districtu non modo dissidentium utriusque confessionis, et Catholicorum, sed Graecorum etiam Orientalium Non Unitorum religio liberum exercitium habeat, neque religiones supra memoratae cuiquam obesse possint, quominus et dignitates adipisci, et haereditaria bona consequi possit.

§ III.

Szlachta tegoż Powiatu Piltyńskiego, iako y ci, ktorzy od nich dotychczas za szlachtę obywatelską należącym y uroczytym przyjęci sposobem, w równości praw swoich, z inną szlachtą Inflantską, bez żadnego względu na różność religii, zupełnym prawem, y prerogatywami w Rzpltey, y w należących do niey Prowincyach, aby tylko tamże byli *possessionati*, zaszczytenci być mają, *et vice versa* w Powiecie Piltyńskim, szlachta Polska, y należących do Rzpltey Prowincyi, równymi prawami, *aequalitate*, y prerogatywami *gaudere* powinni.

§ IV.

Co się zaś zamku, czyli Starostwa Piltyńskiego, tudzież dobr, y folwarkow do niego należących tycze, to względem tych ordynacya *formulae regiminis* nienaruszenie obserwowana będzie, y possessorowi aktualnemu Staroście, całość prawa dożywnotniego, y zastawy ubezpieczamy: inne zaś dobra przez szlachtę, y obywatelow Powiatu Piltyńskiego tamże osiadłe, *circa tenorem* konstytucyi roku 1764 o Inflantach, konserwowane zostaną, y possessorowie ich osobney na nie konfirmacyi szukać obowiązani nie będą. Tudzież aby poddani szlachty Piltyńskiey *ubique locorum deprehensi*, onymże wydawani byli, mieć chcemy, *in casu* zaś dochodzenia przez prawo tychże poddanych, aby szlachcie Piltyńskiey w każdym Sądzie sprawiedliwość administrowana była.

A iako wszystkie wyżey wyrażone punkta gruntuią się, y funduią, tak na prawie natury y publicznym, iako też przywileiach, konstytucyach dawnych, *pro basi* równości, y wolności Polskich służących, ponieważ Grecy-Nie-Uniti, y dyssydenci oboyg konfessyi, przez długi przeciąg czasu *in possessione pacifica* wszystkich prerogatyw, y wolności zostawali, y w niey przeszkody żadney nie mieli, aż przez nieprawne, iuż po pokoju Oliwskim *de anno* 1660 y traktacie Moskiewskim *de anno* 1686 późniey ferowana konstytucye, y że Nayiaśnieysza Imperatorowa IeyMć całej Rosyi, sąsiadka Rzpltey, tudzież Nayiaśnieysi Krolowie Szwedzki, Pruski, Angielski, Duński, interessuiąc się, iako strony z gwarancyi wzwyż wyrażonych traktatow, żądali przywrocenia praw y przywileiow Grekom Nie-Unitom, y dyssydem, *tam in spiritualibus, quam in temporalibus* służących, więc wszystkie te punkta wyrażone w artykułach terazniejszego aktu osobnego, mają, y powinny być prawem stałym, wiecznym, y nigdy nieporuszonym. A ktobykolwiek one naruszać ważył się, ma być, y będzie poczytany, y traktowany, iako wzruszyciel pokoju publicznego, y nieprzyjaciel Rzeczypospolitey.

Ten osobny akt pierwszy, będąc pod gwarancyą podpisanego dziś traktatu, między Nayiaśnieyszym Krolom Imcią y nayiaśnieyszą Rzeczpospolitą Polską z iedney a Nayiaśnieyszą Im-

§ III.

Nobiles ejusdem Districtus Piltinensis, quemadmodum et ii, qui ab ipsis congruo et solenni modo inter nobiles indigenas adoptati sunt, in aequalitate jurium, cum reliqua nobilitate Livoniae, nullo religionis discrimine habito, juribus suis, praerogativis in Republica annexisque ei Provinciis, dummodo ibidem sint possessionati, gaudebunt; pari ratione nobiles Poloniae et annexarum ei Provinciarum, juribus, et praerogativis paribus, in Districtu Piltinensi potientur.

§ IV.

Quod spectat arcem, sive Capitaneatum Piltinensem, fundosque, et praedia ad illam spectantia, de iis observandum erit, quod in regiminis formula constitutum est, et possessori actuali Capitaneo, jus Hypothecae, et possessionis, ad vitae tempora assertum volumus: caetera autem bona, quae a nobilibus et incolis Districtus Piltinensis tenentur, ad praescriptum constitutionis anni 1764 de Livonia, conservari volumus, neque illorum possessores quaerere peculiarem pro illis retinendis confirmationem oportebit. Adhuc ut fugitivi subditi nobilium Districtus Piltinensis ubicunque locorum deprehensi, iisdem restituantur, Nobilibusque Districtus Piltinensis, lte de restituendis ejusmodi subditis contententibus, in quovis subsellio jus suum tribuatur, cavemus.

Quemadmodum vero omnia supra dicta puncta innuntur, tam legi naturae, et publicae, quam privilegiis, constitutionibus antiquis, pro basi aequalitatem, et libertatem Polonam habentibus, tum etiam, cum Graeci-Non-Uniti, et dissidentes utriusque confessionis, a longo tempore in pacifica possessione suorum jurium, praerogativarumque exstiterant, ac nunquam in eo impediti fuerunt, praeter illegitimas, jam post pacem Olivensem in anno 1660 tractatumque 1686 deinceps secutas constitutiones, necnon cum Serenissima totius Russiae Imperatoria Majestas, vicina Reipublicae, ac Serenissimi Reges Sveciae, Prussiae, Angliae, Daniae, tanquam partes ex mediatione, supra citatorum tractatum, se se interponant, exposcantque restitutionem jurium, privilegiorum Graecorum Non-Unitorum, et dissidentium, tam in spiritualibus, quam saecularibus ipsis competentium, proinde omnia haec puncta in articulis actus praesentis separati contenta, veluti jura firma, perpetua, et immutabilia, haberi, censeri, et servari debebunt. Quicunque autem ea labefactare praesumeret, pro turbatore publicae pacis, hosteque patriae, reputabitur, tractabiturque.

Hic separatus actus primus, cum sit sub garrantia subscripti hodie tractatus inter Serenissimum Regem, Serenissimamque Rempubl. Polonam ab una, et Serenissimam Imperatricem totius Russiae

peratorową Ięymcią całej Rosyji z drugiej strony, powinien mieć wszelką takową moc, skutek, y obowiązek, iak gdyby tenże w ten traktat słowo w słowo był wpisany. Więc ma tenże w wzajemnych ratyfikacyach obojga Nayiaśniejszych traktujących stron, we wszystkim swoim określeniu, być pomieszczoneym. *In fide quorum* my obojga stron uroczyscie umocowani, ten osobny akt własnymi rękoma podpisawszy, pieczęciami herbow naszych stwierdziliśmy, w Warszawie dnia dwudziestego czwartego, według nowego kalendarza, trzynastego, według staroego kalendarza, miesiąca Lutego, roku tysięcznego, siedmsetnego sześćdziesiątego osmeo.

(L. S.) Gabryel Ian Iunosza Podoski Prymas, y Pierwszy Xiążę Korony Polskiej y W. X. Lit. mp. (L. S.) Kniiaz Nikołay Repnin. (L. S.) Antoni Ostrowski Biskup Kujawski y Pomorski. (L. S.) Antoni Xiążę z Prusow Iablonowski Wda Poznański, mp. (L. S.) Ignacy Twardowski Woiewoda Kaliski. mp. (L. S.) Iozef Antoni Iunosza Podoski Woiewoda Płocki. mp. (L. S.) Tadeusz z Lipiego na Lipsku Lipski Kasztelan Łęczycki. mp. (L. S.) Andrzej Stanisław Młodzieiowski Biskup Przemyski, Kanclerz W. Koronny. (L. S.) Franciszek Salezy Potocki Woiewoda Generali Ziem Kiiowskich. (L. S.) Ignacy z Czertwie Cetner Wda Belzki. mp. (L. S.) Stan. Bernard Godzki Woiewoda Generali Ziem Podlaskich. (L. S.) Roch Michał Iablonowski Kasztelan Wislicki. mp. (L. S.) Xiądz Stefan Gedroyć Biskup Inflantski. mp. (L. S.) Michał Ogiński Woiewoda Wileński. (L. S.) Iozef Dewoyna Sołohub Woiewoda Witebski. mp. (L. S.) Tadeusz z Burzyna Burzyński Kasztelan Woiewodztwa Smoleńskiego. (L. S.) Adam Brzostowski Kasztelan Płocki, Starosta Sądowy Wołkowyski. (L. S.) Michał Xiążę Czartoryski Kanclerz W. W. X. Litewski. (L. S.) Ian Borch Podkanclerz Koronny. mp. (L. S.) Teodor Wessel Podskarbi Wielki Koronny (L. S.) Iozef Xiążę Sanguszko Marszałek Nadworny W. X. Lit. (L. S.) Karol Xiążę Radziwił Marszałek Konfederacyi Generalney y Seymowy. (L. S.) Stanisław Brzostowski Ssta Bystrzycki Marszałek Generalney Konfederacyi W. X. Lit. (L. S.) Władysław Gurowski Pisarz Wielki Koronny Posel Woiewodztwa Poznańskiego. (L. S.) Karol Malczewski Pułkownik Regimentu B. W. K. Posel Wdztwa Poznańskiego. (L. S.) Adam Łodzja Poniński Kuchmistrz W. Koronny Posel Wodztwa Kaliskiego (L. S.) Stanisław Wessel Starosta Golubski, Posel Woiewodztwa Łęczyckiego. (L. S.) Woyciech Grzymała Ostrowski Podsedek y Posel Woiewodztwa Łęczyckiego. mp. (L. S.) Kasper Lubomirski Posel Woiewodztwa Mazowieckiego Ziemi Czerskiej. (L. S.) Teodor P. na Szydłowie Szydłowski Chorąży Ziemi, y Posel Warszawski Starosta Sekocin. mp. (L. S.) Kazimierz na Szydłowie Szydłowski Stolnik Powiatu Przasnyskiego, Posel Xięstwa Mazowieckiego Ziemi Wizkiej. mp. (L. S.) Kazimierz X. Poniatowski Podkomorzy Koronny, Posel Ziemi Zakroczymskiej. (L. S.) Ian Chryzostom Kraiewski Instygator Koronny, Posel Ziemi Rożańskiej mp. (L. S.) Walenty z Piętk Sobolewski Łowczy Ziemi Warszawskiej, Posel Ziemi Jiwskiej. (L. S.) Stanisław Radziwiński Ssta Ianowski, Posel Ziemi Nurskiej. (L. S.) F. Xawery Branicki Ł. W. K. Posel Ziemi Sochaczewskiej.

494

595

AKT OSOBNY DRUGI,

zamykający w sobie Nayiaśniejszy Rzeczypospolitey Polskiej prawa kardynalne, wieczyscie trwałe, y odmiennne być nigdy nie mogące, et materias Status, ktore tylko unanimitate na Seymach wolnych decydowane być powinny.

Nayiaśniejsza Rzeczpospolita Polska życząc

parte ab altera, habere debet eam omnem vim, effectum, et vinculum, ac si idem actus de verbo ad verbum huic tractatui insertus esset; proinde huiusmodi actus in mutuis ratificationibus Serenissimae utriusque partis tractantis, in tota sua extensione comprehendi debet. In quorum fidem Nos utriusque Serenissimarum Partium plena potestate solenniter instructi, hunc separatim actum propriis manibus subscriptum, sigillis armorum nostrorum communivimus Varsaviae die vigesima quarta novi styli, decima tertia veteris styli, mensis Februarii, anno millesimo, septingentesimo, sexagesimo octavo.

(L. S.) Stanisław Gadomski Podkomorzy, y Posel Ziemi Sochaczewskiej. (L. S.) Antoni Czapski Podkomorzy, y Posel Woiewodztwa Chełmińskiego. (L. S.) Waleryan Piwnicki Miecz. Z. P. Woiewodztwa Chełmskiego Posel. (L. S.) Franciszek Wielopolski Posel Woiewodztwa Krakowskiego. (L. S.) Iozef Wielopolski Posel Wdztwa Krakowskiego. (L. S.) I. Małachowski Posel Wdztwa Sandomirskiego. (L. S.) E. Wodzicki Posel Wodztwa Sandomirskiego. (L. S.) Piotr Ożarowski Generali Leutenant Posel Woiewodztwa Sandomirskiego. (L. S.) Maciej Skorupka Posel Wodztwa Sandomirskiego. (L. S.) Antoni Potocki Starosta Lwowski, Posel Woiewodztwa Ruskiego. mp. (L. S.) Ignacy Bukowski Posel Sanocki. (L. S.) Iozef Ant. z Błazowa Błazowski Podstoli, y Posel Powiatu Zydaczewskiego. (L. S.) Marian Potocki Delegat, y Marszałek Ziemi Halickiej. (L. S.) Iozef Sosnowski Pisarz P. W. X. Litew. Posel Ziemi Chełmskiej. (L. S.) Iozef Stępkowski Obożny P. Kor. Posel Wdztwa Lubelskiego. (L. S.) Stanisław Karwowski Podstoli Ziemi Bielskiej, Wodztwa Podlaskiego z Ziemi Mielnickiej Posel. (L. S.) Iozef Wilczewski Podkomorzy Ziemi Wizkiej, Posel z Wdztwa Podlaskiego Ziemi Bielskiej. (L. S.) Celestyn z Szpanowa Czaplic Podkomorzy Łucki Posel z Infant Koronnych. (L. S.) Ian Łodzja Poniński Posel z Infant Koronnych. mp. (L. S.) Michał Ian Pac Starosta Ziołowski, Posel Woiewodztwa Wileńskiego. (L. S.) Stanisław Xiążę Radziwił Podkomorzy W. W. X. Litew. Posel Powiatu Lidzkiego. (L. S.) Marcyan Ianowicz Posel Powiatu Wilkomirskiego. (L. S.) Stefan Dominik Romer Chorąży, y Posel Wdztwa Trockiego. (L. S.) Antoni Zabiełło Łowczy W. W. X. Lit. Posel Powiatu Kowieńskiego. (L. S.) Marcin Czerniewicz Horodniczy Sędzia Grodzki, y Posel Kowieński. (L. S.) Ian Pakosz Pisarz Grodzki, y Posel Woiewodztwa Smoleńskiego. (L. S.) Kazimierz Zabłocki Posel Ptu Starodubowskiego. (L. S.) Franciszek Giedroyć Podczaszy, y Posel Wołkowyski Obożny Polny Litewski. (L. S.) Piotr Bohomolec Pisarz Ziemi, y Posel Wodztwa Witebskiego. (L. S.) Michał Szyszko Chorąży Husarski Posel Woiewodztwa Witebskiego. (L. S.) Michał Xiążę Radziwił Krayczyc W. X. Lit. Posel z Woiewodztwa Brzeskiego. (L. S.) Michał Domański Posel z Powiatu Pińskiego. (L. S.) Mikołay Tadeusz Łopaciński Pisarz W. W. X. Litew. Posel Wdztwa Inflantskiego. mp. (L. S.) Adam Czartoryski Posel Wdztwa Inflantskiego. (L. S.) Antoni Tyzenhaus P. N. W. X. Lit. Posel Wdztwa Inflantskiego.

ACTUS SEPARATUS SECUNDUS,

in quo Serenissimae Reipublicae Poloniae leges cardinales perpetuo duraturae, nec ullo unquam tempore immutandae, materiae praeterea Status, quae in Comitibus liberis omnium consensu decerni debent, continentur.

Cum Serenissima Poloniae Respublica in vo-

sobie raz na zawsze trwale ubezpieczyć *formam* panowania, y wolności swoje przez determinowanie praw kardynalnych swoich, nigdy odmienić się nie mogących, y materyi Status, ktore tylko *per unanimitatem*, na Seymach wolnych decydowane będą mogły być ustanowione dla tego y *sequentia*.

Prawa kardynalne.

I. Moc prawodawstwa dla Rzpltey w trzech Stanach, to iest: Krolewskim, Senatorskim, y Rycerskim dotąd trwająca, niewzruszoną na zawsze zostawać powinna, y tey mocy ieden Stan bez drugich dwoch, ani dwa bez trzeciego przywłaszczać sobie, ani zażywać nie będą mogły; dla czego iednemu Stanowi bez zezwolenia drugich dwoch, ani dwom bez trzeciego, nigdy nie będzie się godziło Państw y possessyi Rzpltey, iako też krolewsczyn, dobr, do stołu Krolewskiego należących, y dobr duchownych, y świeckich alienować, zastawiać, zamieniać, lub przedawać; wyjąwszy iednak Bezkrólewia, pod czas ktorych będąc zamknięta władza panowania w dwoch Stanach, te dwa Stany, co iednomyślnością głosow ustanowią *in materiis Status*, a *per pluralitatem* w materyach ekonomicznych y w naznaczeniu czasu Seymu Elekcyi Krola, iak długo trwać ma, y ktorego dnia Krol obrany być ma, to moc tę mieć powinno, iakby przez trzy Stany ustanowione było.

596

II. Ile razy wiara Rzymska Katolicka, w prawach, konstyucyach, y wszelkich aktach wspomniona będzie, zawsze iey dodawany być ma tytuł: panującej y wieczyscie będzie panującą.

III. Policzając *inter iura cardinalia* panującą w Polsce wiare S. Katolicką Rzymską przycisć od kościoła Rzymskiego do iakieykolwiek inney religii w tym Krolestwie Polskim, y Wielkim Xięstwie Litew. *et in annexis Provinciis*, za kryminalny występek deklarujemy; więc ktoby się na niego na przyszły czas odważył, wygnającym z Państw Rzeczypospolitey być powinien. *Forum* zaś *ad agendum* przeciwko takowym występcom, w Trybunałach Koronnych, y W. X. Lit. *ex termino tacto* wyznaczamy, od tego iednak prawa wszystkie osoby, ktoreby się *in hoc casu* dotąd znaydowały, uwalniamy, y żadnym sposobem dochodzić na nich kary wspomnioney, y w prawach narodowych opisaney, nie będziemy, ani dopuścimy.

IV. Stosując się do prawa kardynalnego Rzeczypospolitey, przez ktore od pierwszego zaszczerpienia wiary Świętey Rzymskiej panującej, tron Polski tylko Katolikami Rzymskiemi był osadzony, reassumując oraz konstyucyą 1669, y one za niewzruszoną deklarując, na wieczne czasy warujemy: aby nie kto inny na przyszłe czasy mógł być Krolewem Polskim, iak szczegulnie z urodzenia, albo z powołania Katolik Rzymski; a ktoby z Polakow inney wiary kandydata na

tis haberet, ut Imperii sui ratio, libertasque civium certis quibusdam legibus, nulli temporum mutationi obnoxii, certisque materiis Status concordi omnium in liberis Comitibus suffragio peragendis, circumscripta, veluti basi cuidam inniteretur; sequentia haecce decrevit, statuitque.

Leges cardinales.

I. Potestas condendarum legum, quae ad haec usque tempora penes tres Ordines, Regium nempe, Senatorium, et Equestrem, inviolata mansit, penes eosdem in posterum ita integra permanere debet, ut neque unus Ordo sine duobus aliis, neque duo sine tertio eam sibi arrogare, exerce-re possint; quapropter neque uni ex tribus hisce Ordinibus, sine duorum reliquorum consensu, neque duobus invito tertio fas erit unquam Provincias, terrasque iuris Reipublicae, Regalia, mensaeque Regiae bona, ac ecclesiastica et saecularia bona, abalienare, permutare, oppignorare, vendere; excipienda tamen sunt tempora Interregni, in quibus cum Imperium Reipublicae penes duos Ordines sit hinc quidquid duo Ordines unanimi consensu, in materiis Status, in materiis vero aeconomicis pluralitate suffragiorum, et in praefigendo Comitiorum Electionis Regis tempore, quo duratura sint, designandumque diem eidem novo Regi renuntiando, decreverint id omne a duobus Ordinibus constitutum, eandem vim retinere debebit, quam, si a tribus decerneretur, habuisset.

II. Quandocunque sive in legibus, sive in constitutionibus, sive in quibusvis aliis actis, religio Romana Catholica memorabitur, titulus eidem dominantis addendus semper erit, eademque in perpetuum dominatum obtinebit.

III. Reposita inter leges cardinales dominante in Polonia Sancta religione Romana Catholica, transitum ab ecclesia Romana ad aliam quamcunque religionem in hoc Regno Poloniae, et Magno Ducatu Lithvaniae, caeterisque annexis Provinciis, criminale delictum esse declaramus; quapropter, si quis deinceps, eo se flagitio contaminare ausus fuerit, e finibus Reipublicae extorris crit. Forum vero ad agendum contra huiusmodi reos, in Supremis Regni, et Magni Ducatus Lithvaniae Trybunalibus, ex termino tacto designamus. Porro ab hac lege omnes, qui hucdum in hoc casu existerent, immunes esse volumus, neque ulla ratione poenas superius memoratas, legibusque nationalibus praescriptas, contra eosdem repetemus, aut ab aliis repeti sinemus.

IV. Inhaerendo legi cardinali Reipublicae, vicujus jam inde ab exordio Romanae Catholicae dominantis in Polonia religionis, soli Romani Catholici thronum ejusdem nationis occuparunt, et revocando ad priscum vigorem constitutionem anni 1669, eamque pro inviolabili declarando, cautum in perpetuum volumus, ne quisquam in posterum alius Poloniae sceptro potiat, praeterquam is, qui vel ortu, vel vocatione Romanam Catholicam fidem profitetur. Quod si quis-

tron Polski promowować ważył się, takowego *pro hoste patriae, et invindicabili capite irremissibiliter* deklarujemy. Krolowa także, *ad sonantiam* teyże konstytucyi 1669 *natione, vel vocatione* Katoiczka Rzymska być zawsze powinna. A ieżeliby się trafiło, żeby Krolowa była inney religii, tedy pokądby do wiary świętey Rzymskiey nie przystąpiła, koronowaną być nie będzie mogła.

V. Lubo obieranie Krolow Polskich, wolnemi głosami zgromadzoney Rzeczypospolitey dotąd bywało, y Nayaśnieyszy Krol IMé Stanisław August szczęśliwie panujący, z szrodka narodu, za powszechną zgodą teyże Rzeczypospolitey, na tronie Polskim był osadzony, y *pacta conventa* przez siebie poprzysiężone ściśle zachowując, a zатыm z strony iego teyże wolney Elekeyi naruszenia na przyszłe czasy obawiać się nie trzeba; przecież że ta wolność nigdy nadto troskliwości o siebie mieć nie może; iak nayuroczyściey ostrzegamy, y warujemy, żeby nie tylko wolne *unanimitate* obieranie Krolow w zupełney mocy swoiey na zawsze zostawało, ale też żeby pod żadnym pretextem, y w żadnym czasie sukcesyja do tronu Polskiego ustanawiana, y dopuszczana być nie mogła.

VI. Bspieczestwo wolności szlacheckiey dostatecznie statutem Władysława Iagiella, y konstytucyami Rzeczypospolitey opatrzone, chcąc w tym opatrzeniu nienaruszenie utrzymać, ani Krolowi IMéi szczęśliwie panującemu, ani Następcom Krolom, ani ich Urzędom, y nikomu, ani mocą przemagającą, podług słow wspomnionego statutu: żadnego ziemianina osiadłego, o występki y przewinienie, mieć nie będzie się godziło chyba że wprzód w przyzwoitym przez należyte dowody będzie przekonany Sądzie. Pod tę jednak obronę prawa nie mają być przyimowani wszelacy zaboycy, *in recenti crimine* poimani, (*cujus recentiae* czas podług praw dawnieyszych do roku, y sześciu niedziel wyznaczamy) ani rozboynicy, ani na kradzieży złapani, ani na drogach, ani domow naiezdniczy, y owszem dla ubezpieczenia każdemu naydroższego życia, y spokojności domowey, podług generalney reguły prawa, *invasor a se ipso occiditur*, takowego *invindicabile caput* na zawsze deklarujemy, ktoromuby naiazd domu, lub gwałt w drodze, w przyzwoitym Sądzie dostatecznie był dowiedziony.

VII. Urzędy, godności duchowne, y świeckie, za przywilejami Krolewskieni chodzące, y łaski Krolewskie raz oddane, y w przyzwoitym Sądzie *valide* nie zadysputowane, ale spokojnie dzierżone, nikomu przez nikogo pod żadnym pretextem odbierane nie będą, a gdyby tego były iakie sprawiedliwe przyczyny, to na Seymach wolnych, *sub unanimitate* będzie mogło nastąpić; Sędziowie iednak Ziemi., Urzędy Grodzkie, y wszystkie *subalternae jurisdictiones*, od

piam Polonorum alterius religionis candidatum ad Regni fastigium promovere ausus fuerit, eum pro hoste patriae, et invindicabili capite, spe omni condonationis sublata, declaramus. Regina etiam pro ejusdem constitutionis anni 1669 ratione, ortu vel vocatione Romana Catolica semper sit; quod si acciderit aliis eam religionibus addictam, nan prius solemni ritu inauguranda erit, quam: Romanae Catholicae religioni nomen dederit.

V. Quanquam Electio Poloniae Regum liberis congregatae Reipublicae suffragiis hucusque peracta fuerit, ipseque Serenissimus Rex Stanislaus Augustus feliciliter regnans concordibus omnium votis e gremio nationis in Regali Poloniae solio sit collocatus, idemque pacta conventa a se iurejurando firmata integerrima fide servet, neque quidquam sit, quod a bono Principe isto in ratione eligendorum Regum immutanda, posteritas metuat, tamen cum ea libertatis natura sit, ut in ea conservanda nulla populi studia nimia dici possint, cautum haberi volumus, modoque, quantum possumus, maxime solemni statuimus, ut non solum libera concordibus omnium suffragiis Regum Electio inviolata semper maneat, verum etiam, ne ullo unquam tempore, ulloque praetex u locus successionis haereditariae ad scepra Poloniae fiat.

VI. Securitatem libertatis nobilium, olim statuto Vladislai Iagiellonis constitutionibusque Reipublicae apprime firmatam, in prisco semper vigore suo permanere volumus; itaque neque Serenissimo Regi feliciter Regnanti, neque Regibus ejus Successoribus, neque quibusvis eorum Magistratibus, neque cuiquam alii, sive autoritate gesti muneris, sive potentiae vi, ut nemoratum Statutum indicat licitum erit, quemquam e terrigenis incolis, ob crimen aut delictum aliquod comprehendere, nisi prius ad congruum subsellium citatus, et de eodem scelere plene convictus fuerit. Porro eximendi hoc legum patrociniū erunt cuncti sicarii in recenti crimine deprehensi (recentis autem criminis rationem, juxta morem veterum legum, spatium unius anni, et sex septimanarum describimus) item latrones, fures, aggressores in itineribus, et domibus, imo ad firmandam civis civi securitatem vitae, et tranquillitatem domesticam, ex communi juris regula, invasor a se ipso occiditur, ejusmodi hominis invindicabile caput decernimus in perpetuum, qui congruo in subsellio invasionis aedium alienarum, aut latrocinii in publica via, convictus sufficienter fuerit.

VII. Officia, dignitatesque, tum ecclesiasticae, tum saeculares, juris Regii, ipsiusque privilegia requirentes, gratiae, et beneficia Regalia semel collata, neque a quoquam coram congruis subselliis in controversiam vocata, tranquille a civibus possessa, nemini quocunque adimenda erunt. Quod si acciderit, ob justas quasdam causas id fieri debere, in solis Comitibus liberis unanimi consensu concludi poterit; Iudices tamen Torrestres et Officia Castrensia, caeterae-

ktorych idą appellacye *de male gesto Officio*, w Trybunałach odpowiadać, *et judicatum* ich *pati* będą powinni.

VIII. Prawa, y przywileie Prowincyom, a mianowicie te, z ktoremi do Rzeczypospolitey przystąpiły, y osobom w nich mieszkającym służące, *legitime* nadane, y dotąd urzędownie *valide* niezadysputowane, w całości dotrzymywane będą; a na to, żeby na przyszły czas z Kancellaryi Narodowych nie przeciwnego prawom nie wychodziło, do Wielmożnych Kancelrzow obojga narodow, pod obowiązkiem przysięgi Urzędu ich, pilna bacność należeć powinna. Dla bspieczestwa zaś przywileiow, żeby przypadkiem iakim zagubione *in forma authentica* mieć się mogły, y wiadomość o nich w potrzebie była, te wszystkie przywileie do akt Metryk Koronnych w Koronie, Litewskiey w Wielkim Xięstwie Litewskim, tak też dawnieysze, ktoreby się *in actis Officios* ieszcze nie znajdowały, od publikacyi terażnieyszey ustawy w rok podawane być mają. Te zaś, ktore odtąd wychodzić będą, gdyby *per oblatam* do tychże metryk naypoźniej także w rok podawane nie były, tym samym za nieważne poczytane być mają, y Krol IMé komu zechce, na nowe podpisywać ie prawo mieć będzie, a Kancellarye obojga narodow takowe przywileie powinny będą pieczętować; a gdyby komu przywilej oryginalny zaginął, y o powtorny upraszał, wydanie iego bronione być nie powinno.

IX. Wielkie Xięstwo Litewskie, Unią z Koroną wieczyście spoione, według warunkow swoich, iako też inne Prowincye, y Ziemie, iednociało Rzeczypospolitey składające, iako z tymże ciałem swoim nierozdzielne zostawać będą, uroczyscie sobie przyrzekamy.

X. Jura feudorum do Rzeczypospolitey spectantium, w władzy y własności teyże Rzeczypospolitey, na zawsze zostawać powinny.

XI. Prawo równości szlacheckiey *et capacitas*, do dziedzictwa dobr ziemskich, do honorow, godności Senatorskich, Ministeryalnych, y Urzędow duchownych, y świeckich, y przywileiow na Starostwa Grodowe, y nie Grodowe, y dzierżawy samey, szlachcie krajowey służyć ma, y tey równości, żadne tytuły emić, ani uwłaczać nie będą mogły.

XII. Dyssydentom, y Nie-Unitom Grekom Orientalnym obywatelom Rzeczypospolitey, kondycyi szlacheckiey, pierwszym aktem osobnym w swoim mieyscu przyznana podobna równość, y tychże religii opisane wolności, w pełney mocy swoiey na zawsze zachowane będą.

XIII. Woiewodztwa y miasta Ziem Pruskich, na zawsze konserwowane będą *circa jura legitima* ich, *et conformiter ad privilegium incorporationis*.

que subalternae jurisdictiones, a quibus ad superius subsellium libera est appellatio, reddere rationem in Tribunalibus male gesti muneris, quodque judicatum fuerit, perferre debebunt.

VIII. Iura, et privilegia Provinciarum, praesertim ea, quibuscum ad Reipublicae corpus accesserunt, et personarum eas incolentium propria, legitime concessa, neque in praesens a quoquam officiose in controversiam adducta, integra permanebunt; ne vero in posterum quidquam legibus contrarium ex Cancellariis Nationalibus prodeat, Magnifici Cancellarii utriusque gentis, pro ratione praestiti a se juris jurandi, quam diligentissime cavebunt. Utque securitati privilegiorum consulatur, atque casu aliquo deperdita in forma authentica occurrente necessitate, ac notitia de iis in promptu semper haberi possit, omnia hujusmodi privilegia, atque quaecunque jura actis Metrices Regni, quae ad Regnum, Metrices vero Lithuaniae, quae ad Magnum Ducatum Lithuaniae spectant, etiam ea anteriora, quae nondum in acta Officiosa sunt inducta, intra anni unius spatium a publicatione praesentis legis inserantur. Porro si aliquod dictorum privilegiorum abhinc concedendorum memoratis actis Metrices insertum non fuerit intra anni unius intervallum, omni valore illud prorsus carere volumus, atque in potestate Sacrae Regiae Majestatis erit, alterum quemcunque pro arbitrio suo novo privilegio donare, et ad Cancellarias utriusque gentis pertinere, privilegia haec sigillis munire, si vero acciderit ut aliquis de perduto originali privilegio aliud sibi dari postulaverit, id illi negari nequibit.

IX. Magnum Ducatum Lithuaniae perpetuo, et indissolubili nexu cum Regno Poloniae, juxta cautiones suas conjunctum, alias quoque Provincias, et Territoria, unum Reipublicae corpus componentia, nunquam ab eodem corpore avelli posse, solemniter declaramus.

X. Iura feudorum ad Rempublicam spectantium, in ejusdem Reipublicae potestate, ac dominio perpetuo manere debebunt.

XI. Ius aequalitatis nobilium, et capacitas ad acquirenda bona terrestria, ad obtinendos honores, dignitates Senatorias, et Ministeriorum, Officia ecclesiastica, et saecularia, tum etiam privilegia ad Capitaneatus, cum, et sine iurisdictione, ac tenutas bonorum Regalium, solis nobilibus nationalibus competere debet, ac eidem aequalitati nulli honorum tituli tenebras offundere, ac derogare poterunt.

XII. Dissidentibus, Graecisque Non-Unitis Orientalibus, nobilibus Reipublicae civibus assera primo actu separato, suo loco eadem aequalitas, libertatesque exercendae religionis suae concessae, plenam vim nancisci, perpetuoque servari debent.

XIII. Palatinatibus, civitatibusque Terrarum Prussiae, integra perpetuo manebunt jura, quae habent legitima, et congruenter ad privilegium incorporationis eorum in unum Reipublicae corpus.

XIV. Woiewodztwo Inflantskie, przy paktach *subjectionis et unionis*, tudzież przy ordynacyach, y prawach, temuż Wwodztwu służących, w konstytucyach opisanych, na zawsze konserwowane być ma.

XV. Xięstwo Kurlandzkie, y Semigalskie. na zawsze *circa pacta subjectionis de anno 1561 et circa formam regiminis de anno 1617* zostawać powinny, bez żadney na wieczne czasy *in forma regiminis* ich aktualnie *existentis*, odmiany.

XVI. Powiat Piltyński przy prawach, z ktorymi od Krola IMci Duńskiego; *de anno 1585* jako część Inflant był Polszcze przywrocony, przy Stanie świeckim na zawsze zostanie, y *circa formulam regiminis, de anno 1617* wieczność zachowany być powinien.

XVII. *Liberum veto*, na Seymach wolnych, *in materiis Status*, w zupełney mocy zachowane być zawsze powinno, a te materye *Status unanimitate* zawsze decydowane być mają, zachowując na wieczne czasy każdej osobie składającej Seym moc zniszczenia *activitatis* Seymowania *in materiis Status* przez iedną szczególnie kontradykcyą wolnego głosu ustnie, albo przez manifest uczynioną.

XVIII. *Ius emphyteusis*, iak iest w prawie opisane, po wszystkich Państwach Rzeczypospolitey, na gruntach prawdziwie pustych, *et cum evidenti utilitate directi domini* pozwalane być ma, a nadanie iego przez Krola IMci w dobrach stołowych, przez Starostow y dzierżawcow w Krolewstwach, za confirmacyą iednak Krolewską, w dobrach zaś duchownych przez duchowieństwo, *praecedente assensu* zwierzchności duchowney kraiowey, za confirmacyą Krolewską: generalnie *in omnibus beneficiis collationis, et nominationis Regiae*, a w dobrach szlacheckich za wolą dziedzica, dotrzymane każdemu być powinno; ktorogo to prawa otrzymywanie, nietylko obywatelom Polskim, ludziom iednak wolnym, ale y z obcych kraiow przychodniom, także wolnym, mieszczanom, y rolnikom po miasteczkach, y wsiach będzie wolne; a takowy emphyteuta przychodzień, po trzech lat mieszkania w Państwach Rzeczypospolitey, za rodowitego w kraiu obywatela, w swoim mieyskim, lub rolniczym stanie ma być poczytany. Propinacya po mieyscach *in emphyteusim* danych *circa dominos directos fundi* zostawać powinna.

XIX. Całość *dominij, et proprietatis* stanu szlacheckiego, nad dobrami ziemskimi, dziedzicznymi, y ich poddanymi, według praw statutowych niegdy odeymowana, ani zmniejszana być nie ma. *Ius* iednak *vitae, et necis* poddanego w ręku dziedzica być nie ma, lecz gdy poddany kryminał popełni, do Sądu Ziemskiego, lub Grodzkiego, lub Mieyskiego w miastach większych, oddany być powinien.

XX. Gdy nietylko prawa Boskie, ale też ustawy oyczyste narodowe, mianowicie statut W. X. Lit. w artykule pierwszym, w rozdziale

XIV. Palatinatui Livoniae *pacta subjectionis, et unionis, necnon ordinationes, et leges eidem servientes, in constitutionibus descriptae, sartae tectae semper conservabuntur.*

XV. Ducatui Curlandiae et Semigaliae *perpetuo integra permanebunt pacta subjectionis anno 1561 et forma regiminis anno 1617 praescripta, amota omne in aevum formae regiminis. quae in praesens existit, mutatione.*

XVI. Districtus Piltinensis, suas leges, quibuscum a Serenissimo Rege Daniae, anno 1585 uti Livoniae pars, restitutus Poloniae fuit, integras semper habebit, et penes Statum saecularem permanebit, neque circa formam regiminis anno 1617 praescriptam, ulla unquam in eodem mutatio fiet.

XVII. *Liberum veto in Comitibus liberis, circa materias Status, integram in perpetuum vim obtinere debet, porro de materiis illis Status, unanimi suffragio statui debebit, cuivis autem personae Comitibus ingredienti, in aevum asseritur libertas impediendae in iisdem activitatis in materiis Status, unius tantum vocis liberae contradictione, ore, aut protestatione in scripto interposita.*

XVIII. *Ius emphyteusis ea, qua in legibus circumscriptum, est ratione, in omnibus Ditionibus Reipublicae, in fundis revera incultis, et cum evidenti utilitate directi domini, concedendum erit haec autem concessio a Rege in bonis mensae Regiae, a Capitaneis et tenentariis in bonis Regalibus, subsequenda tamen confirmatione Regia, in bonis vero ecclesiasticis, ab ipsismet ecclesiasticis, praevio assensu jurisdictionis ecclesiasticae nationalis, et accedente confirmatione Regis, in omnibus generaliter beneficiis juris patronatus et nominationis Regiae, et in bonis nobilium, cum consensu haeredis, inviolabiliter manuteneri debet; juris autem huiusmodi obtinendi facultas, non modo a civibus Polonis, liberis tamen, sed et ab advenis, et ex exteris nationibus, pariter liberis, civitatum incolis, aut agricolis in oppidis, villisque adipisci poterit; huiusmodi vero emphyteuta advena, post tres elapsos annos domicilii, in ditionibus Reipublicae, pro vero Regionis incola, juxta suam, aut civitatis, aut plebejae conditionis rationem, habendus erit. Ius propinandi liquorum in locis in emphyteusim concessis, penes directos fundi dominos erit.*

XIX. *Integritas dominii, et proprietatis nobilium in bona terrestria haereditaria, annexosque iisdem subditos, congruenter ad praescripta statutorum, nunquam auferenda erit, aut minuenda. Ius tamen vitae et necis in subditum, penes haereditatem non est futurum, sed subditus criminis alicujus reus, Terrestribus, aut Castrensibus, aut Civitatensibus majorum civitatum Iudiciis subjiciendus erit.*

XX. *Cum et legibus Divinis, et patriis constitutionibus, praesertim statuto M. D. Lit. articulo primo, capite duodecimo, et constitutione*

dwunastym, y konstytucya 1726 *sub titulo: Mężoboystwa, mieć chcą, y nakazują, ażeby się nikomu swywolnie, zuchwale, rozmyślnie, y dobrowolnie, w nadzieję okupu pieneznego, krwi ludzkiej rozlewać, y za głowę zabitego szacunku stanowi nie godziło, waruie się iak nuroczyściey, iż odtąd, iako szlachcic za szlachcica, a chłop za chłopą gardłem karany być ma, tak gdyby się trafiło, żeby szlachcic chłopą złościwie, y nieprzypadkowo, ale dobrowolnie, rozmyślnie na śmierć zabił, tedy takowy, nie iuz zapłaceniem, y głowszczyzną temu, czym on był poddanym, lecz utratą własney głowy swoiey karany w Sądzie przyzwoitym być powinien: zachowując w tey mierze dowod y postępek prawny, oraz obrony stronom *in toto*, według przepisow w tymże statucie W. X. L. y konstytucyach Seymowych. A co się ściaga do zranienia, skaleczenia, lub ochromienia, *alias* mutylacyi na ktorymkolwiek członku, tedy w takich sprawach, iak nayscisleysza sprawiedliwość dla ukrzywdzonych, rostopności, y sumienney surowości Sędziow, y Sądow *in foris competentibus* zostawuie się, ażeby podobne występki, *pro qualitate* zadanych ran, *et conditione* osob, ktorym zadane będą, sądzili, y karali*

XXI. Iako *jura Majestatica*, utrzymywane zawsze być powinny, y według nich posłuszeństwo narodu Krolom Ich Mciom na zawsze iest winne; tak gdyby który z Krolow co z spraw kardynalnych narodowych, lub *ex pactis conventis* z tymże narodem pod przysięgą zawartych, złamał y zachowywać nie chciał, na ten czas, według porządku konstytucyi 1607 opisanego, tenże narod od posłuszeństwa Krolowi IMci wolnym będzie: ktoby zaś Krola IMci niesprawiedliwie na Seymie publicznie obwiniał, według konstytucyi 1609 sądzony, y przykładnie karany być ma.

XXII. Dobra, y possessye duchowne, y szlacheckie, *sub jus Majestaticum* bez konwikcyi prawem pociągani bydz nie mają, y przywilej na nie przed dowiedzeniem *liquidi juris Regii et ante cognitionem naturae bonorum* biorący, do possessyi takowych dobr brać się nie powinni.

XXIII. *Ius caducum* na majątek cudzoziemca w Państwach Rzeczypospolitey bezdzietnie, *et sine testamento* zmarłego, dotąd *ad jura Regalia* należące, na przyszły czas dawane nie będzie, ale sukcesorowie *demortui, substantiam et omnem suppellectilem* iego *repetere* będą mogli, *relicta* z tego wszystkiego *decima parte in natura, vel in pecunia, juxta taxam rerum*, miastu lub panu mieysca, na ktorym ten cudzoziemiec mieszkał, to iednak *beneficium* dla cudzoziemcow nie ma *currere*, tylko *ad triennium a die obitus* krewnego ich w Polszcze; dla czego trzykrotnie co rok obwieszczono będzie, iako cudzoziemiec ten a ten, w tym a w tym mieyscu umarł, y pozostała po nim fortuna, iako się z inwenta-

anni 1726 *titulo: Homicidia, cautum sit, ne quisquam temere, arroganter, consulto, et voluntarie, spe redimendae pecunia culpaе, humano se se contraminare sanguine audeat, statuatque hominis occisi pretium, perquam solemniter decernimus: ut dehinc, sicut nobilis pro nobili, colonus pro occiso colono, ultimo supplicio mulctandus est, ita si posthac acciderit, ut nobilis rusticum, per malitiam, non casu fortuito, sed dedita opera interficiat, non jam pecuniae representatione, et pretii pro capite interfecti, illi, cujus subditus erat persolucione, sed extremo pro caede perpetrata supplicio, a congruis Iudicibus puniatur: volumus tamen probationum Iudiciorum constituendorum, et defensionum rationes illibatas, partibus lite disceptantibus servari, conformiter ad praescripta ejusdem statuti Magni Ducatus Lithuaniae, et constitutionum in Comitibus litarum. Iam quod attinet vulnera, membrorum quorumcunque sauciationes, et mutilationes. his in casibus, aequitatis quam strictissime laesis praestandas rationes prudentiae, et religiosae severitati Iudicum, et Iudiciorum, ad quos causae huiusmodi deferentur, relinquimus, volumusque ab iis huiusmodi crimina pro diversa ratione inflictorum vulnerum, et personarum conditione iudicari, et puniri.*

XXI. Quemadmodum *jura Majestatis* semper defendere, et ad eorum praescriptum nationem Serenissimis Regibus semper obtemperare est necesse, ita si quis Regum legem aliquam nationis ex cardinalibus, ac ex pactis conventis cum eadem natione factam, et iurejurando confirmatam pessumdedisset, et observare detrectaret, ex praescripto constitutionis anni 1607 eadem natio vinculo praestandae Regi obedientiae exsolvetur: qui vero injuste Regem publiceque in Comitibus accusaret, is secundum praescriptum constitutionis anni 1609 in jus vocari, gravissimeque puniri debebit.

XXII. Bona, possessionesque ecclesiasticorum et nobilium, ad jus Majestaticum non discussa prius lite, nequaquam trahi debent, et privilegium super iis, ante comprobationem *liquidi juris Regii, et cognitionem naturae eorundem bonorum impetrans, illorum possessionem adire non audeat.*

XXIII. *Ius caducum* ad bona peregrini in ditionibus Reipublicae, nulla relicta prole, et sine testamento demortui, ad haec tempora Regiis juribus annexum, nemini deinceps concedetur, sed successoribus vita functi integrum erit bona ipsius, et omnem suppellectilem *repetere, relicta eorum omnium decima parte, vel in rebus ipsis, vel aestimatione facta in pecunia, civitati, aut domino loci, in quo peregrinus ille est versatus; hoc tamen beneficio dicti exteri ad triennium duntaxat a die obitus propinqui sui in Polonia gaudere poterunt; quam ob rem ter quotannis publice proclamabitur: hunc vel illum advenam, in hoc vel illo loco fati cessisse; relictasque ab eo fortunas, juxta illarum*

rza zaraz *post fata* urzędownie spisane go po każe, successorom iego wydana będzie; byle się w rzeczonym czasie z autentycznymi dowodami bliskości pokrewieństwa z umarłym przed przyzwoitą zwierzchnością popisali; po wyściu albowiem trzech lat, *ad fiscum Regium devolvetur*.

XXIV. Termin sześciomiesięczny wyznaczony na Seymy ordynaryjne, a dwumiesięczny na Seymy extraordinaryjne, nie będzie mógł być przedłużony, ani Seymy nie będą być mogły limitowane, tylko *per unanimitatem* w czasie wolnego Seymu.

Wszystkie te prawa kardynalne w żadnym czasie, pod żadnym pretextem, przez kogokolwiek, ani przez same Konfederacye, ani nawet pod czas Bezkrolewia udziałane, ani *per unanimitatem* nie będą mogły być odmieniane, y wzruszane. Ktoby więc przeciwko tym prawom, albo jednemu z nich postępował, takowy za nieprzyjaciela oyczyzny ma być poczytany, y jako taki ukarany.

Materie Status.

I. Nie będzie można na Seymie wolnym bez iednomyślnego zezwolenia Stanow Rzeczypospolitey, powiększenia żadnego, lub odmiany podatkow raz ustanowionych, iako też odmiany taryff stanowiąc, pod iakimkolwiek bądź pretextem.

II. Nie będzie pozwolono na wolnym Seymie, tylko za iednomyślnością, pomnażać liczby woyska Rzeczypospolitey raz ustanowionego, w iakiejkolwiek stronie Krolestwa, y pod iakimkolwiek bądź imieniem, y pretextem.

III. Nie będzie się godziło na wolnym Seymie bez iednomyślnego zezwolenia Stanow Rzeczypospolitey, żadnego przymierza, ani konwencyi, związku, przyjaźni, lub handlu z postronniemi Potencyjami zawierać.

IV. Wypowiadanie wojny, y zawieranie pokoju, nie będą mogły być uczynione na wolnych Seymach, tylko za iednomyślnością.

V. Nie będzie można dawać indygenatu, y przypuszczać do nobilitacyi na wolnych Seymach, tylko za iednomyślnością, y ten, który otrzyma indygenat, ma zawsze szlachectwo swoje wywieść, wyprowadzając ie aż od dziada, a żeby mógł być przypuszczony, do urzędow, iurydykcyi, powinien być dobrze *possessionatus* w Państwach Rzeczyp.

VI. Liga, kurs, y walor wewnętrzny kraio-wey monety, nie będą mogły być odmienione na wolnym Seymie, tylko za iednomyślnością, ani żadna redukcya, iako też podwyższenie teyże monety, nie będą mogły być uczynione, tylko za iednomyślnością na wolnym Seymie. Monety także zagraniczne za dobre od Kommissyi Skarbowey uznane, także *sine unanimitate* redukowane być nie mogą.

VII. Pomożenie, lub umnieyszenie władzy, y prerogatyw Ministrow *pacis et belli*, w Koronie, y w W. X. L. iako też Urzędow Sądo-

indicem descriptum, statim a morte per Magistratum, cessuras ejus haeredibus; qui constituto tempore authenticis documentis proximitatem cognationis probantibus muniti, convenientem se se ante jurisdictionem stiterint, elapsis namque tribus annis, bona illa memorata ad fiscum Regium delabentur.

XXIV. Spatium sex septimanarum Comitiiis ordinariis, duarum vero hebdomadarum extraordinariis praefixum protendi, neque Comitii limitari poterunt aliter, quam omnium in Comitiiis liberis conspirantibus sententiis.

Hae universae leges cardinales, nullo tempore, nullove pretextu a quocunque, nec per ipsasmet Confoederationes, illas etiam, quae Interregni tempore fieri consueverunt, nec unanimitatem omnium consensu immutari, aut labefactari poterunt. Itaque qui contra hasce leges, vel earum aliquam quidquam molitus fuerit, pro patriae hoste habeatur, poenisque hosti patriae congruis mulctetur.

Materiae Status.

I. Integrum non erit in liberis Comitiiis citra omnium Ordinum Reipublicae, et unanimem consensum augere tam ipsamet semel constituta tributa, quam eorundem percipiendorum tributorum tabellas ullo praetextu immutare.

II. Fas non erit in liberis Comitiiis absque unanimi consensu numerum exercitus Reipublicae semel constitutum, in quacunque Regni parte, et quocunque nomine, ac colore, augere.

III. Non licebit in Comitiiis liberis citra suffragiorum Ordinum Reipublicae unanimitatem, foedera, conventiones, pactionesque amicitiae, et commerciorum cum externis Potentiis inire.

IV. Bella indici, pax stabiliri, in liberis Comitiiis non poterunt, nisi universorum conspirantibus sententiis.

V. Nemo indygenatu donari, et nobilibus accenseri in liberis Comitiiis poterit, nisi omnium in id consenserint suffragia; is vero, qui indygenatu donabitur, nobilitatem suam producta ad avum generis serie comprobare debebit, utque adipisci possit dignitates, iurisdictiones, bene possessionatus in ditionibus Reipublicae esse debebit.

VI. Pes, cursus, valorque interior monetae nationalis, immutari in liberis Comitiiis non poterunt, nisi omnium consentientibus suffragiis, par quoque in liberis Comitiiis unanimitas requiretur ad faciendas pecuniae reductiones, et augendum ejusdem valorem. Moneta quoque externa, quam Commissio thesauri probaverit, citra unanimitatem imminui quoad valorem, non poterit.

VII. Augeri, vel minui potestas, et praerogativae Ministrorum pacis et belli, tam in Regno, quam in Magno Ducatu Lithuaniae, item-

wych, y Sądow w kraiu, nie będzie można postanowić na Seymie wolnym, tylko za iednomyślnością. Nie będzie także można kreować nowych Urzędow, ani Koronnych, ani Litewskich, ani Woiewodzkich, ani Powiatowych, tylko za iednomyślnością na wolnym Seymie.

VIII. Porządek Seymowania, y Seymikowania, który przez konstytucyą na tym Seymie ustanowiony jest, nie będzie mógł być odmieniony na Seymie wolnym, tylko *per unanimitatem*.

IX. Posłuszeństwo należyte każdej iurydykcyi, ważność dekretow, prerogatywy Trybunałow, iako też y moc dekretow oczywistych w Trybunale W. X. Lit. będą zachowane na zawsze we wszystkim iak dotąd, y jeżeliby w tym chciano iaką odmianę uczynić na potym, wypaść to nie będzie mogło, na Seymie wolnym, tylko za iednomyślnością.

X. Konstytucya roku 1717 *tit. Reassumptio*, opisująca *Senatus Consilia*, trwać na zawsze nie naruszenie powinna, ale że w punkcie zakazu niedysponowania skarbem Rzeczypospolitey dołożona klauzula, bez oczywistej, y nieuchronney potrzeby, szkodliwe dla tegoż skarbu pociągając może łomaczenie; więc na każdym Seymie, w trakcie *materiarum aeconomicarum*, ma być iaka summa naznaczona, do dyspozycyi *Senatus Consiliorum*, na potrzeby nieodbite, y nieprzewidziane, między iednym Seymem a drugim; a jeżeliby Rzeczpospolita chciała powiększyć, albo pomnieyszyć moc y prerogatywy *Senatus Consiliorum*, nie będzie tego mogła uczynić na wolnym Seymie, tylko za iednomyślnością.

XI. Iako według opisu dawnych praw Rzeczypospolitey, Krolowie nie mogli kupić dobr y possessyi w Państwach Rzeczypospolitey dla swych successorow *de lumbis*, y że pozwolenie dane I. K. M. szczęśliwie panującemu *in pactis conventis*, iemu samemu tylko służyć powinno, y takowy majątek nabyty na successorow krwi Iego spadać ma, tak gdyby na przyszły czas Krolowie IchMć Następcy terazniejszego Najiaśniejszego Stanisława Augusta, o rzeczonym nabywaniu dobr, na successorow swoich *de lumbis* myśleli, tedy tego zamysłu dostąpić nie będą mogli na Seymie wolnym, tylko za iednomyślnością.

XII. Pospolite ruszenie Rzeczypospolitey nie ma być zwołane, tylko mocą Seymu, y za iednomyślnością w czasie wolnego Seymu.

XIII. Nigdy nikomu, w żadnym czasie, nie ma być wolno bezprawnie zaieżdzać iakiejkolwiek natury dobra, to jest: *sine autoritate iudicij*, *cujus jurisdictioni* te dobra *subsunt*, y przed przewidzianym prawem, *sub succubitione* pretensyi, w ktorey byłby uczyniony tenże bezprawny zaiazd; co się iednak do pretensyi z kontraktow zastawnych, y arendownych wynikających ściągać nie ma; komu albowiem z

que Officia Iudicum, et iudiciorum, in ditionibus Reipublicae non poterunt in liberis Comitiiis, nisi omnium conspirantibus sententiis. Novas etiam constituere dignitates, tam in Regno, quam in Magno Ducatu Lithuaniae, Palatinatusque, et Districtibus integrum non erit, nisi consentientibus omnibus in liberis Comitiiis.

VIII. Ordo Comitiorum, et Comitiorum celebrandorum in praesentibus Comitiiis constitutus, immutari in liberis Comitiiis, citra unanimum omnium consensum non poterit.

IX. Obligationi obtemperandi cuivis jurisdictioni, sententiis in iudiciis latis, praerogativis Tribunalium, necnon valori evidentium decretorum in Tribunali M. D. L. sua perstabit in perpetuum vis, ut ad haec tempora; quodsi immutatio aliqua in his erit deinceps facienda, non aliter illa fieri poterit, quam consentientibus omnium in liberis Comitiiis suffragiis.

X. Constitutio anni 1717 *tit. Reassumptio*, qua *Senatus Consilia* describuntur, illibata in perpetuum servanda est; sed quoniam clausula inhibitionis usus aerarii publici in ea adjecta est, ne scilicet pecuniae ex eo certis usibus destinentur, citra evidentem, quaeque devitari non possit necessitatem, eaque clausula in aerarii praedictum accipi posset; itaque in omnibus Comitiiis, ubi de aeconomicis materiis agetur, certa pecuniae summa designanda erit, quae pro arbitrio *Senatus Consiliorum*, in urgentes, minimeque praevisas necessitates eo tempore, quod inter Comitiiis intercedit, erogari queat. Quodsi Respublica augere, vel minuere voluerit potestatem, et praerogativas *Senatus Consiliorum*, non aliter id praestare, quam unanimi omnium in liberis Comitiiis consensione, poterit.

XI. Quoniam ex praescripto veterum Reipublicae legum, sublata Regibus potestas erat commendatorum bonorum, quae posthac ad eorundem Successores de lumbis devenirent, consensuque est Serenissimo Regi nunc feliciter regnanti in pactis conventis, hujusce rei facultas, illi uni servire debet, ita ut quaecunque hac ratione obtinuerit, ad familiae ejus haeredes spectabunt. Si qui temporibus futuris Reges Successores Serenissimi moderni Stanislai Augusti, dictam assecutionem bonorum, etiam optarent pro suis successoribus de lumbis, id eis integrum non erit, nisi si unanimis omnium in liberis Comitiiis accedat consensus.

XII. Convocationi generalis nobilitatis Reipublicae expeditionis locus non erit, nisi ex communi sanctione Comitiorum, eorumque liberorum.

XIII. Nemini unquam licebit bona, cujuscunque tandem illa sint generis, occupare illegitime, hoc est: non interposita iudicii, cuius jurisdictioni bona illa subsunt, autoritate, et ante litem obtentam, sub amissione ejus praetensionis, cuius ratione per illegitimam inaequationem illa occupata fuissent; quod tamen nequam extendendum est, ad praetensiones ex contractibus hypothecariis, et locatoriis exortas;

dzierzawcow kontrakt wyszedł, y ktoremu zastawnikowi w Koronie, summa w Grodzie, y według zapisu, in termino solutionis, a w Wielkim Xięstwie Litewskim, według opisu na gruncie, a gdy tam nie będzie przyjęta. w Grodzie złożona będzie, z possessyi ustępować powinien. A potym, jeżeliby miał, co ad repetendum dzierzawca, lub zastawnik od dziedzica, albo ten od nich e converso, in foro competenti, praecisa appellatione, rozprawić się im będzie wolno, gdzie ante omnes alias causas sprawy o pretensye z arendy, lub zastawy dobr pochodzące, sążone byż powinny, pod bezprawny iednak zaiazd podciagane byż nie powinny, zaiazy dobr iusta obloquentiam karty, lub tranzakcyi roborowanych. Tey całej ustawy, od Urodzonych Posłów Koronnych, na Koronę przyjętey; a zaś od Urodzonych Posłów W. X. L. statutu Litewskiego opisu, w takichow sprawach zachowania, ostrzeżonego, odmiana na Seymie wolnym ad unanimitatem należeć będzie.

XIV. Te materye Status wyżey wyrażone pod żadnym pretextem, y tłumaczeniem, w żadnym czasie, ani od nikogo sub pluralitatem pociągane byż nie mogą, ale na wolnych Seymach unanimitate decydowane byż powinny.

Ten osobny akt drugi, będąc pod gwarancją podpisanego dziś traktatu, między Nayiaśnieyszim Krolew IMcią, y Nayiaśnieyszą Rzeczpospolitą Polską z iedney, a Nayiaśnieyszą Imperatorową Ieymościa całej Rosseyi z drugiey strony, powinien mieć wszelką takową moc, skutek y obowiązek, iak gdyby tenże w ten traktat słowo w słowo był wpisany; więc ma tenże w wzajemnych ratyfikacyach oboyna Nayiaśnieyszich traktujących stron, we wszystkich swoim określeniu byż pomieszczonym. In quorum fide my oboyna stron uroczyście umocowani, ten osobny akt własnymi rękoma podpisawszy, pieczęciami herbów naszych stwierdziliśmy w Warszawie dnia (dwudziestego czwartego, według nowego kalendarza), trzynastego według starego kalendarza, miesiąca Lutego, roku tysiącznego, siedmsetnego, sześćdziesiątego osmego.

(L. S.) Gabryel Ian Iunosza Podoski Primas, y Pierwszy Xiążę Kor. Polskiej y W. X. Lit. mp. (L. S.) Książę Niokolay Repnin. (L. S.) Antoni Ostrowski Biskup Kuiański y Pomorski. (L. S.) Antoni Xiążę z Prusow Iablonowski, Woiewoda Poznański, mp. (L. S.) Ignacy Twardowski Woiewoda Kaliski. mp. (L. S.) Iozef Antoni Iunosza Podoski Woiewoda Płocki, Kawaler Orderow Orła Białego y S. Stanisł., Starosta Pokrzywnicki. mp. (L. S.) Tadeusz z Lipego na Lipsku Lipski Kasztelan Łęczycki. mp. (L. S.) Andrzej Stanisł. Młodziejowski Biskup Przemyski, Kanclerz Wielki Koronny. (L. S.) Franciszek Salezy Potocki Woiewoda General Ziem Kiiowskich. (L. S.) Ignacy Cetner Woiewoda Belzki. mp. (L. S.) Stan. Bernard Gozdki Woiewoda General Ziem Podlaskich. (L. S.) Roch Michał Iablonowski Kasztelan Wislicki. mp. (L. S.) Xiądz Stefan Gedroye Biskup Inflantski. mp. (L. S.) Michał Ogiński Woiewoda Wileński. (L. S.) Iozef Dewoyna Solohub Woiewoda Witebski. mp. (L. S.) Tadeusz z Burzyna Burzyński Kasztelan Woiewodztwa Smoleńskiego. (L. S.)

ille etenim tenentarius, cui praefinitum stipulatione tempus effluxit, necnon hypothecarius cui in Regno redhibita est in Castro pecunia, convenienter, ad obligationem, et in termino solutionis; in Magno vero Ducatu Lithuaniae, cui ad normam stipulationis, eadem pecunia in fundo aut si recipere illam detrectaverit, in Castro reponetur, possessione cedere debet. Deinde vero, si quid repetendum tenentarius, aut hypothecarius ab haerede habuerit, aut e contra haeres ab illis, competens iudicium provocare, omni appellatione sublata, licebit; in eo autem iudicio causae eae stipulatione locati, aut hypothecae profluentes, ante alias omnes discuti debent, illegitima etiam illa occupatio bonorum censi non debet, quae fit ad praescriptum chyrographi, aut transactionum, in actis publicis roboratarum. Hujus constitutionis a Nuntiis Regni pro Regno receptae, a Nuntiis vero M. D. L. ad praescripta statuti M. D. Lit. in similibus causis restrictae, immutatio ad unanimitatem suffragiorum in liberis Comitibus pertinebit.

XIV. Hae materiae Status supra expressae, nullo unquam praetextu, aut interpretatione a quopiam sub decisionem pluralitatis trahi, sed in liberis Comitibus, unanimi consensu deciderent.

Hic separatus actus secundus, cum sit sub garantia subscripti hodie tractatus, inter Serenissimum Regem, Serenissimamque Rempublicam Polonam ab una, et Serenissimam Imperatricem totius Russiae, parte ex altera, habere debet eam omnem vim, effectum, et vinculum, ac si idem actus de verbo ad verbum huic tractatui insertus esset; proinde hujusmodi actus, in mutuis ratificationibus, Serenissimae utriusque partis tractantis in tota sua extensione comprehendere debet. In quorum fidem nos utriusque Serenissimarum partium plena potestate solemniter instructi, hunc separatum actum, propriis manibus subscriptum, sigillis armorum nostrorum communivimus Varsaviae die (vigesima quarta novi styli), decima tertia veteris styli, mensis Februarii, anno millesimo, septingentesimo, sexagesimo octavo.

Adam Brzostowski Kasztelan Połocki, Ssta Sądowy Wołkowyski. (L. S.) Michał Xiążę Czartoryski, Kanclerz W. W. X. Lit. (L. S.) Ian Borch Podkanclerz Koronny. mp. (L. S.) Teodor Wessel Podskarbi Wielki Koronny. (L. S.) Iozef Xiążę Sanguszko Marszałek Nadworny W. X. Lit. (L. S.) Karol Xiążę Radziwiłł Marszałek Konfederacyi Generalney y Seymowy. (L. S.) Stanisław Brzostowski Ssta Bystrz. Marszałek General. Konfederacyi W. X. Lit. (L. S.) Władysław Gurowski Pisarz Wielki Kor. Posel Wodztwa Poznańsk. (L. S.) Karol Malczewski Pułkownik Regimentu B. W. K. Posel Wodztwa Poznańskiego. (L. S.) Adam Łozdia Poniński Kuchmistrz W. Kor. Posel Woiewodztwa Kaliskiego. mp. (L. S.) Stanisław Wessel Starosta Golubski, Posel Wodztwa Łęczyckiego. (L. S.) Woyciech Grzymala Ostrowski Podsedek y Posel Woiewodztwa Łęczyckiego. mp. (L. S.) Kasper Lubomirski Posel Wodztwa Mazowieckiego Ziemi Czerskiej. (L. S.) Teodor P. na Szydłowie Szydłowski Chorąży Ziemi, y Posel Warszawski Starosta Sekocin. mp. (L. S.) Kaz. na Szydłowie

wie Szydłowski Stolnik Ptu Przasnyskiego, Posel X. Mazowieckiego Ziemi Wizkiej. mp. (L. S.) Kazimierz Xze Poniatowski Podkomorzy Koronny Posel Ziemi Zakroczym. (L. S.) Ian Chryzostom Kraiewski Instygator Koronny, Posel Ziemi Rożańskiej. mp. (L. S.) Walenty z Piętk Sobolewski Łowczy Ziemi Warszawskiej, Posel Ziemi Liwskiej. (L. S.) Stanisław Radziwiłł Ssta Ianowski, Posel Ziemi Nurskiej. (L. S.) F. Xawery Brański L. W. K. Posel Ziemi Sochaczewskiej. (L. S.) Stanisław Gadomski Podkomorzy, y Posel Ziemi Sochaczewskiej. (L. S.) Antoni Czapski Podkomorzy, y Posel Wodztwa Chełmińskiego. (L. S.) Walerjan Piwnicki Miecz. Z. P. Woiewodztwa Chełmińskiego Posel. (L. S.) Franciszek Wielopolski Posel Woiewodztwa Krakowskiego. (L. S.) Iozef Wielopolski Posel Wodztwa Krakowskiego. (L. S.) I. Małachowski Posel Wodztwa Sandomirskiego. (L. S.) Eliaz Wodzicki Posel Wodztwa Sandomirskiego. (L. S.) Piotr Ożarowski Gen. Leuten. Posel Wodztwa Sandomirskiego. (L. S.) Maciej Skorupka Posel Wodztwa Sandomirskiego. (L. S.) Antoni Potocki Starosta Lwowski, y Posel Wodztwa Ruskiego mp. (L. S.) Ignacy Bukowski Posel Sanocki. (L. S.) Iozef Ant. z Błazowa Błazowski Podstoli, y Posel Powiatu Zydzaczewskiego. (L. S.) Marysn Potocki Delegat y Marszałek Ziemi Halickiej. (L. S.) Iozef Sosnowski Pisarz P. W. X. L. Posel Ziemi Chelmskiej. (L. S.) Iozef Stępkowski Obozny Polny Kor. Posel Woiewodztwa Lubelskiego. (L. S.) Stanisław Karwow-

ski Podstoli Ziemi Bielskiej Wodztwa Podlaskiego, z Ziemi Mielnickiej Posel. (L. S.) Iozef Wilczewski Podkom. Ziemi Wiskiej, Posel z Woiewodztwa Podlaskiego, Ziemi Bielskiej. (L. S.) Celestyn z Szpanowa Czaplac Podkomor. Łucki, Posel z Inflant Koron. (L. S.) Ian Łozdia Poniński Posel Inflantski. mp. (L. S.) Michał Ian Pac Starosta Ziołowski, Posel Woiewodztwa Wileńskiego. (L. S.) Stanisław Xiążę Radziwiłł Podkomorzy W. W. X. Litewsk. Posel Powiatu Lidzkiego. (L. S.) Marcyan Ianowicz Posel Powiatu Wilkomirskiego. (L. S.) Stefan Dominik Romer Chorąży y Posel Wodztwa Trockiego. (L. S.) Antoni Zabiello Łowczy W. W. X. Lit. Posel Powiatu Kowieńskiego. (L. S.) Marcin Czerniewicz Horod. Sedz. Grodz. y Posel Kowiński. (L. S.) Ian Pakosz Pisarz Grodzki, y Posel Woiewodztwa Smoleńsk. (L. S.) Kazimierz Zabłocki Posel Powiatu Starodubowskiego. (L. S.) Franciszek Giedroye Podczasz, y Posel Wołkow. Obozny Polny Lit. (L. S.) Piotr Bohomolec Pisarz Ziemi, y Posel Woiewodztwa Witebsk. (L. S.) Michał Szyszko Chorąży Husarski, Posel Wodztwa Witebsk. (L. S.) Michał Xiążę Radziwiłł Krayczy W. X. Lit. Posel z Wodztwa Brzeskiego. (L. S.) Michał Domański Posel z Powiatu Pińskiego. (L. S.) Niokolay Tadeusz Łopaciński Pisarz W. W. X. Lit. Posel Wodztwa Inflantskiego. mp. (L. S.) Adam Czartoryski Posel Inflantski. (L. S.) Antoni Tyzenhaus P. N. W. X. Litew. Posel Woiewodztwa Inflantskiego.

Moc ratyfikacyi traktatu.

Przychylając się do aktu limity Seymu teźniejszego, którym wyznaczylismy Delegacyą z Panow wierney Rady, y UU. Poslow Ziemijskich złożoną, do umowienia y zawarcia traktatu, y innych aktow z Dworem Rosyjskim, względem interessow w tymże akcie limity wymienionych, iako teź do plenipotencyi za powszechną zgodą zgromadzonych na tym Seymie skonfederowanych Stanow teźde delegacyi daney; tenże traktat zawarty, y z aktami dwiema osobnemi, y z iedney strony przez I. W. Xięcia Niokolaja Repnina Wielkiego Posła Nayiaśnieyszey Imperatorowy IMci całej Rosseyi, według plenipotencyi iemu przyslaney, y za plenipotencyą naszą podług zwyczaju przy traktatach praktykowanego zamienioney; a z drugiey strony przez całą naszą Delegacyą podpisaney, na tymże samym Seymie do approbacyi naszej podane, y przeczytane, w wszystkich approbujemy y za powszechną tychże Stanow skonfederowanych, zgodą ratyfikacyą tego traktatu, y aktow dwoch osobnych we wszystkich, sposobem zwyczajnym sobie zostawujemy; ktorey ratyfikacyi instrument przez Nas Krola, y przez Ministrow naszych oboyna narodow podpisany, pieczęciami większemi Koronną y W. X. Lit. ztwierdzony, za podobny instrument ratyfikacyi Nayiaśnieyszey Imperatorowy Imci całej Rosseyi, na termin w traktacie położony, lub y przedzey, jeżeli będzie można zamienimy.

Odnowienie konstytucyi Seymu Coronationis względem Kommissyi do traktowania z dworem Rosyjskim.

Ponieważ konstytucya Seymu Koronacyi na-

szey pod tytułem: Kommissya do traktowania z Dworem Rosyjskim, ieszcze skutku swego nie wzięła, więc teź samą in toto reasumujemy, y do Kommissarzy na ten czas wyznaczonych, dla zeyścia z tego świata Xcia Stanisława Czartoryskiego Łowczego Koronnego, y potrzeby do tego wielkiej wagi dzieła, większej liczby osob, pod naywyższą zwierzchnością naszą, przy prezydeneyi Nayprzewielebniejszego w Bogu Xięcia IMci Prymasa, oraz przy Ministrach oboyna narodow; z Senatu WW. Antoniego Barnabę Iablonowskiego Poznańskiego, Stanisława Bernarda Gozdkiego Podlaskiego Wdow, Adama Brzostowskiego Kasztelana Połockiego: z Stanu rycerskiego, UU. Kazimierza Raczyńskiego Starostę Czerwonogrodzkiego, Piotra Ożarowskiego Generała Lieutenanta w woysku naszym Koronnym, Antoniego Potockiego Starostę Lwowskiego, y Stanisława Xięcia Radziwiłła Podkomorzego W. X. Lit. przydajemy, y naczynamy: oraz dla bezpieczeństwa traktowania ostrzegamy, żeby Kommissarze nasi tylko z umocowanymi, lub umocowanymi od Nayiaśnieyszey Imperatorowej Ieymci per credentiales do Nas y Rzeczypospolitey, traktowali.

Uwolnienie kupcow Rosyjskich od płacenia celi partykularnych.

Chcąc we wszystkich zachowania traktatu po koiu 1686, z Dworem Rosyjskim zawartego: zalecamy wszystkim obywatelom Rzpltey, ażeby ad mentem articuli 18, rzezonego traktatu, y konstytucyi 1764 uwalniającey od celi, y myt partykularnych kupcow Rosyjskich; do płacenia partykularnego cla, y myta nie pociągali; na co Kommissye Skarbowe oboyna narodow pilne baczenie dadzą, y za uskarzeniem się o takową

opłatę, nieodwłoczną sprawiedliwość ukrzywdzonemu każda Kommissya w swoim kraiu uczynić będzie powinna. Na mostach iednak, przeprawach, y przewozach za potrzebne uznanych od Kommissyi Skarbowych, dla konserwacyi tychże mostow, przepraw, y przewozow prawem zaleconey, przejeżdżających kupcow od płacenia nie uwalnia; wspomnieni kupcy Rossyisey równo iak y kupcy kraiowi płacić powinni będą.

Płacenie transitus od kupcow Rossyiskich.

Lubo dla każdego kupca przejeżdżającego z towarem przez Państwa Rzpltey, ale tego towaru przedać w nich nie myślącego, ta sprawiedliwość być powinna, żeby tylko *transitum* na komórze Rzpltey zapłaciwszy, wolny był od wszelkiej inney skarbowi opłaty: przecięż tę sprawiedliwość dla kupcow Rossyiskich wodą, lub lądem towaru prowadzących przez Państwa Rzeczypospolitey, y tychże towarow przedać w nich nie mających, wyraźnie ostrzegamy, y Kommissyom Skarbowym, żeby tylko *transit* ułożony w Kommissyach Skarbowych zapłaciwszy: od statku, lub konia bez rewizyi, y wypakowania towarów, iako też żadnego inszego cła, y bez zatrzymania ich, wolno na wodnych y lądowych komorach przepuszczani byli, nakazuujemy.

Odnowienie deklaracyi traktowania z Dworem Berlińskim.

Gdy konstytucya Seymu *Coronationis* 1764, *titulo*: Deklaracya do traktowania z Dworem Berlińskim, dotąd dla różnych przyczyn do skutku przyprowadzona nie jest, szczerze zaś spokojność sąsiedzką z tymże Dworem Berlińskim opatrzyć, y zachować pragniemy; więc też samę konstytucyą *in toto* reassumujemy, y do Kommissarzow na ten czas naznaczonych, dla zeyścia z tego świata Xcia Stanisława Czartoryskiego Łowczego Koronnego, y potrzeby do tego wielkiej wagi dzieła, większej liczby osob, pod przysięgą Nayprzewielebniejszego w Bogu Xcia IMci Prymasa, y w przytomności *Ministerii*; z Senatu: WW. Andrzeja Moszczeńskiego Woiwodę Inowrocławskiego, Tadeusza Burzyńskiego Smoleńskiego, y Leona Moszyńskiego Lubelskiego Kasztelanow. Z Stanu rycerskiego Xcia Kazimierza Poniatowskiego Podkomorzego Koronnego, Iozefa Sosnowskiego Pisarza Polnego W. X. Lit. Franciszka Kwileckiego Starostę Wschowskiego przydaiemy, *et unius, vel plurium absentia non obstante*, aby tylko sześciu Kommissarzow znajdowało się, do zaczęcia tegoż dzieła przystąpić pozwalamy; Kommissyom zaś Skarbowym obojga narodow, delegowanie z pomiędzy siebie po dwóch Kommissarzow z każdej, którzyby wspólnie z naznaczonymi od Nas Kommissarzami w materyach handlowych, y układaniu taryffy nowey, końcem dla obojga państw kupcow wygodnego handlu przykładać się mogli, zalecamy; y to dla bezpieczeństwa negocyacyi ostrzegamy, żeby Kommissarze

nasz tylko z umocowanym, lub umocowanemi od Nayiaśniejszego Krola IMci Pruskiego *per creditales* do Nas y Rzeczypospolitey, traktowali, y konkludowali; a co umowią, y zkonkludują, na Seymie o tym relacyą uczynili, żeby approbacya przez Stany zgromadzone teyże negocyacyi nastąpiła.

Assekuracya possessyi Domowi Saskiemu w Polsce.

Gdy podług konstytucyi Seymu 1764, którą Rzplta zdała na Nas, ażebyśmy przyzwoitych zażywali środków do otrzymania skuteczney satysfakcyi w pretensyach Rzeczypospolitey, y obywatelow iey do Nayiaśniejszego Domu Saskiego, iako Sukcessorow Nayiaśniejszych Augustow Drugiego y Trzeciego Krolow Polskich Predecessorow naszych; wkroczywszy w porozumienie się z tymże Nayiaśniejszym Domem Saskim, znaleźliśmy Iego wzajemne do Rzeczypospolitey pretensye; tych zaś ściśle z obojga stron roztrząsanie, mogłoby dobrej przyjaźni sprawić zmniejszenie. Tego więc unikając, zobopolnie pretensye wszelkie tak Państw naszych, iako y Nayiaśniejszego Domu Saskiego umarzamy, prywatnych iednak obywatelow obojga kraioy pretensye ucalamy, zostawiając ie przy opisie umowy między Nami y Dworem Saskim w tey mierze uczynioney. Possessye także tegoż Nayiaśniejszego Domu Saskiego w Państwach Rzpltey znajdujące się, y konstytucyą 1726 utwierdzone, *et quocunque alio titulo* dotąd nabyte, iako też *emphyteuses* iedną wieczystą na grunt na Szolcu przez kontrakt dnia 5 Stycznia roku 1736 zawarty, drugą na lat trzydzieści na wyspę Ostrow nazwaną, przez kontrakt dnia 1 Października roku 1761 uczyniony, nabyte w całości swojej zostawiamy y utwierdzamy.

Pensya dwom Krolewiczom Polskim, Xaweremu y Karolowi.

Przychylając się do chwalebneho żądania narodu naszego, który zawsze oświadczał miłość, y przychylność Nayiaśniejszym Predecessorom naszym Krolom, y zachowywał pamięć starań ich o dobro Rzpltey, opatrując potomstwo ich; iako się to wydaie w dyspozycyach Rzpltey na Seymach 1620, 1626, 1631, 1632, 1633, 1635. Pragnąc oraz uroczyste oświadczyć trwające w Nas poważenie krwi Nayiaśniejszych Augusta II y Augusta III, Poprzednikow naszych, w których przodkowie nasi wszystkie dobrych Krolow szacowali przymioty; Nayiaśniejszym Krolewiczom Ichmciom Xaweremu y Karolowi na przyzwoitą oprawę wyznaczamy, każdemu z Nich po dwanaście tysięcy czerwonych złotych coroczney pensyi, którą skarb Koronny Rzeczypospolitey co puł roku po czerwonych złotych sześć tysięcy każdemu, lub temu wypłacać będzie powinien, który pokaże kwit, albo assygnacyą od tychże Nayiaśniejszych Krolewiczow Ichmościow. Podobnie opatrzenie dwunastu tysięcy czerwonych złotych Rzeczypospolita obmyśli dla przyszłych (ieżeli ich Bog da) Kro-

lewiczow Ichmciow Polskich *de lumbis* teraz szczęśliwie nam Panującego Nayiaśniejszego Krola IMci pochodzących, co tylko dzieciom terażniejszego Krola IMci służyć ma, Krolewnom zaś *per medium*. A w takowym przypadku Rzplta sposob uiszczenia się w tym przyrzeczeniu iako nayskuteczniejszy *pluralitate votorum* determinować będzie.

Xięstwo Kurlandzkie, y Semigalskie.

1. Ponieważ przez konstytucyą Seymow Konwokacyinego, *titl.* Xięstwo Kurlandzkie, iako też Koronacyinego, *titl.* Xięstwo Kurlandzkie, y Semigalskie w roku 1764, zaszych, Xiążę IMé Ernest Ian z potomstwem męskiej płci przy possessyi Xięstw pomienionych, Rzpltey hołdowych, zupełnie zachowany został, y to wszystko, co w czasie unieszczęśliwienia tegoż Xiążęcia, naprzeciw iego prawom, bez wiadomości, y zezwolenia na to Stanow Rzpltey stało się, jest skassowane, y zniszczone, a szlachcie przerzeczonych Xięstw pod rygorem praw przykazano, aby Xiążęciu własnemu powinne *homagium* oddali, y onemu wierni, y posłuszni byli, część zaś szlachty Kurlandzkiej Xiążęciu IMci nieprzychylna, naprzeciw temu wiele rozroznienia, kłotni, y nieposłuszeństwa popelnila, co przez process ordynaryiny dostatecznie rozsądzone być nie mogło. Przeto cożkolwiek na fundamencie pomienionych konstytucyi, za wstawieniem się Nayiaśniejszey Imperatorowy Imci całej Rosyi, dla przywrocenia y ugruntowania pokoju w tych Xięstwach Kurlandyi y Semigalii, iako też niemniej dla ugodzenia Xcia IMci z szlachtą, podług opisow rewersalnych od szlachty *die 3 Octobris 1766* danych stało się, to wszystko aby było w swoim wigorze, y mocy zachowane, przykazujemy. Nad to mocą ustawy terażniejszey wszystkie akta Seymu Kurlandzkiego, które szlachta bez powagi Xiążęcey czynić powazyła się, za nieprawne uznaiemy, tudzież wszelkie pisma, iakowe przez tę szlachtę, od czasu szczęśliwego przybycia do Kurlandyi Xiążęcia IMci naprzeciw Iego godności osobistej, także prawom Xiążęcym y kraioy, *in publicum* wychodziły; niemniej y relacyą przed Stanami Kurlandzkimi dnia pierwszego Lipca w r. 1767, podczas Seymu Narodowego uczynioną, a powyżey wspomnionya rewersałem przez szlachtę danym przeciwną, wieczyście umarzamy; a temuż Xiążęciu IMci Kurlandzkemu, y następującym po nim płci męskiej successorom, mocą konstytucyi terażniejszey, spokojną possessyą Xięstw wymienionych Kurlandzkiego y Semigalskiego, ze wszystkimi prawami, iakie tylko *per pacta primaevae subjectionis* konwencyą Gdańską, *et privilegia investiturarum* onemu służą, y iakie dawnym Xiążętom Kurlandzkim Predecessorom iego służyły, zupełnie, y wiecznie zachowujemy. To zaś wszystko, co na przeciw tymże prawom iakożkolwiek wykroczyło, znosimy; Xięstwa Kurlandzkie y Semigalskie przy prawach fundamentalnych, tudzież *circa formulam regiminis*,

iako y szlachtę, przy ich własnych przywileiach, y wolnościach, niemniej y miasta przy ich dawnych prawach, aby na zawsze zachowane były, mieć chcemy.

2. Gdyby w przypadku który z successorow Xiążęcia IMci terażniejszego Kurlandzkiego, za uproszonym sobie od Krola IMci y Rzpltey na to zezwoleniem, aby nie sam w osobie własney, lecz przez Plenipotencyaryusza *homagium* oddał; w takowym razie szlachta Kurlandzka nie ma się żadnemi pretextami zasłaniać, lecz temuż Xięciu IMci, skoro przez Plenipotencyaryusza swego inwestyturę weźmie, natychmiast *homagium* z osob swych oddać, y onemu posłuszną być powinna.

3. Wolno także będzie Xciu IMci, gdyby aktualny Fiskał iego lub zachorował, lub też w inszych interesach był zatrudnionym, na miejsce iego Substytuta z adwokatow *Iudicii Aulici* wyznaczyć.

4. Iurydykcyą Naywyższą Xcia Imci, podług praw dawnych, y cokolwiek się do tych więcej ściąga, wcale się zachowuie, y gdyby sam w osobie swojej z przyczyn słusznych wraz z Konsyliarzami *in Iudicio Aulico* chciał zasiadać, nikt mu tego napotyć przeczyć nie powinien; a iako Xiążę IMé Kurlandzki ma *ius aggratiandi* w Xięstwach Kurlandzkim, y Semigalskim, tak gdy go w jakim przypadku użyć zechce, wolno mu to na zawsze będzie, byle to *sine praeiudicio tertii* było.

5. Także dobra Xiążęcia IMci tak stołowe, iako y inne, dla powiększenia przez lepsze gospodarstwo z nich intrat, zostawać mają na zawsze w wolney dyspozycyi, y rozrządzeniu tegoż Xiążęcia Imci, y nikt w iego dyspozycye ekonomiczne mieszać się nie powinien.

6. Gdy konstytucya roku 1766 *titl.*: odnowienie granic Xięstwa Żmudzkiego, y innych Powiatow, z Xięstwami Kurlandzkim y Semigalskim, dotąd eksekucyi nie wzięła, y czas w niej zafundowania iurydykcyi Kommissarskiej już przeminął; więc zniósłszy się z I. W. Xięciem Kurlandzkim, tę samę konstytucyą odnawiamy, y z strony Rzpltey tych samych Kommissarzow, którzy tamże są wyrażeni, iako to: WW. Gabriela Wodzińskiego Biskupa Smoleńskiego, Iana Gorskiego Żmudzkiego, Tadeusza Burzyńskiego Smoleńskiego Kasztelanow. UUr. Michała Bitowta Marszałka Powiatu Upitskiego, Michała Ogińskiego Brasławskiego, Iana Iunoszę Dombrowskiego Wilkomirskiego, Ierzego Leparskiego Upitskiego, Iana Nagorskiego Xięstwa Żmudzkiego, Podkomorzych; Iozefa Prozora Starostę Grodowego Powiatu Kowieńskiego. Antoniego Łopacińskiego Sędziego Ziemskiego Powiatu Upitskiego, Antoniego Gielguda Ciwuna Twerskiego, Antoniego Kwintę Pisarza Ziemskiego Powiatu Brasławskiego, Kazimierza Zawiszę Stolnika Powiatu Kowieńskiego, Tomasza Mirskiego Generała Adiutanta buławy Polney W. X. Lit: naznaczamy. I. W. zaś Xiążę Kurlandzki y Semigalski, z stro-

ny Xięstw Kurlandzkiego y Semigalskiego, taką samą liczbę Kommissarzow, iaka z strony Rzeczypospolitey jest naznaczona, wyznaczyć ma; ktorzy to Kommissarze czas y miejsce (nie później jednak, iak *primis Maji* da Bog w roku 1769) do ziechania, y teyże Kommissyi expedyowania, umowić powinni będą, y ziechawszy na miejsce umowione, za poprzedzeniem *innotescentialium* (*absentia nonnullorum non obstante, dummodo tres, vel plures, w rowney jednak liczbie ex utraque parte adsint,*) iurydykcyą Kommissarską ufundować, y Kommissyą, według przepisu wspomnioney konstytucyi, (mając *pro basi* rozgraniczenia przyszłego Kommissyą Radziwiłłowską, do ktorey się traktat Pozwolski, y *pacta subjectionis* odwołują) odprawić *tenebuntur*.

Iuż to jest iasnie opisano *in pactis subjectionis* Xięstw Kurlandzkiego y Semigalskiego, *et in investituris* I. WW. Xiążąt Kurlandzkich y Semigalskich, że appellacya do Sądow naszych Relacyjnych, samemu tylko Stanowi szlacheckiemu jest pozwolona, a zaś *in decisione Commissariali anni 1717* do tey wolności y *advocati causarum* są przypuszczeni; inni zaś obywatele pod Iurydykcyą I. W. Xięcia Kurlandzkiego będący do rzeczonych Sądow naszych Relacyjnych appellacyi nie mają pozwoloney, a zatym wolność appellowania przy samey szlachcie Kurlandzkiej, y Semigalskiej, iako też *penes advocatos causarum* zostawiuemy, y innym obywatelom teyże appellacyi zakazuiemy.

7. Zabiegając zakloccenim długim y kosztownym, między obywatelami W. X. Lit. y obywatelami Xięstw Kurlandzkiego y Semigalskiego, o zbiegłych poddanych, y z rozmaitych innych przyczyn zachodzącym, w których Nayaśnieysi Predecessorowie nasi, w latach 1601, 1611, 1615, 1638 Kommissye wyznaczali, a te skutku swoiego nie wzięły za porozumieniem się z I. W. Xiążęciem Kurlandzkim, na przyszłym da Bog Seymie takowe przedsięwzięmy środki, aby dla każdego z wspomnionych obywatelow należyta y nieodwłoczna uczyniona była sprawiedliwość; a tym czasem zakazuiemy Kurlandczykow mających, lub nie mających possessyą w Litwie, pozywać do Sądu W. X. Lit. o rzeczy, dobra, lub ludzi w Kurlandyi będących, iako też zakazuiemy, obywatelow Litewskich mających lub nie mających possessyą w Kurlandyi, o rzeczy, dobra lub ludzi w Litwie będących, pozywać.

Chcąc każdego przy prawach swoich zachować, ustanowioną komorę celną W. X. Lit. w Xięstwie Semigalskim w Iluxcie znosiemy, y na przyszły czas w Xięstwach Kurlandyi, y Semigalii ustanawianie tychże komor, Kommissyi skarbu Litewskiego zakazuiemy. Będąc Stan szlachecki Xięstw Kurlandzkiego y Semigalskiego, od czasu *pactorum subjectionis, ad prerogativas Ordinis equestris* w naszey Rzeczypospolitey przypuszczony, z tego powodu wolność szlachcie rodowitey Polskiej y W. X. Lit. od

placenia cła kupieckiego, służącą, y szlachcie Kurlandzkiej zawsze należytą, na żądanie I. W. Xiążęcia, y tychże szlachty, odnawiamy.

Porządek Seymowania.

Tak dawniejsze prawa, iako na Seymie Konwokacyi 1764 obszerniey y iasniey porządek Seymowania opisuiące, że podług przeyrzanych, a niedołozonych niektórych warunkow, ktore czas dalszy, y doświadczenie pokazują koniecznie być potrzebne, nie są tak dokładne, aby wątpliwości, y obojętnemu tłumaczeniu nie podpadały, przeto stosując się do tychże konstytucyi, znosząc to tylko, coby terażniejszey ustawie było przeciwnego, a co nie było dołożonego przydając, takowe na potomne czasy, nigdy y niczym niewzruszone, porządku Seymowania czyniemy postanowienie.

Nayprzed dniem, albo dwiema dniami przed zaczynającym się Seymem, wszystkie obiekye przeciwko Posłom, Marszałkowi przeszłego Seymu, lub gdyby się ten nie znajdował, albo przez proces na sobie otrzymany, od zagaienia Seymu był oddalony, pierwszemu Posłowi tey Prowincyi, w ktorey zostawała stara laska, powinny być pokazane, iako to: manifesta przeciwko nieprzywoitey Elekcyi w czasie należytym autentycznie zanesione, kondemnaty prawnie otrzymane; *series* tych obiekyi od zarzucających na piśmie ma być podana, na ktore do laski podanie Marszałek podającemu rewersa dawać powinien, zarzucanie zaś nie ma być żadnemu z Posłow, tylko od tego samego, ktory proces otrzymał, lub iego specjalnego plenipotenta od tego, albo ktory z przewidzianym processem prawa od kogo *per Officiosam cessionem* nabył.

Po zagaieniu zatym Seymu przez przeszłego Seymowego Marszałka, albo przez zastępującego miejsce iego pierwszego Posła z Prowincyi, z ktorey był przeszły Marszałek, z obowiązkiem pilności dozoru, y nieskażytelności w sprawowaniu rugow na zagaiającego w takim razie Posła, iak żeby przysięgą był obowiązany, y nie przypuszczając żadnych głosow, pod iakimkolwiek uroszczeniem zabieranych, przystąpi tenże *semotis arbitris* do rugow, ktore w przytomności obiekye czyniących być powinny, a ktoryby Poseł dostatecznie *pluralitate votorum* Posłow *concludente* był przekonany, od funkcyi Poselskiej oddalony będzie. Ktoby zaś na rugach nie znajdował się z Posłow tych, przeciwko którym do laski podane będą obiekye legalne, y tych (iako wyżey namieniono) iest nie uspokoił, taki potym pokazał się w izbie, y miejsce swoje zabrać chciał, *activitate carere* powinien, y za Posła znany być nie ma, chyba żeby wypróbował *legalitatem infirmitatis*.

Po zakończonych rugach, y za ustąpieniem z izby Poselskiej tych, ktorzy processa Posłom zarzucali, nie przypuszczając także żadnych kontradykcyi, ktore wszelkie pod iakimkolwiek pretekstem wnoszone, iako przed obraniem Marszał-

ka zachodzące, nie nie wazące, a zatym słuchane y przypuszczane być nie mają. Zacznie zaraz podnoszący starą laskę od dania głosu pierwszemu *ex ordine* Woiewodztwu do wotowania na Marszałka; ktory, iako chciały mieć dawniejsze prawa, z zachowaniem alternaty, raz z Prowincyi Wielkopolskiej, a drugi raz z Małopolskiej, zaś trzeci raz z Prowincyi W. X. Lit. na którą na dochodzący w terażniejszym roku Seym alternata przypada, obierany ma być: to zaś Woiewodztwo *ad turnum* naypierwsze będzie, ktore iest naypierwsze w tey Prowincyi, z ktorey należy obierać Marszałka Seymowego, a iego zaś obraniu iezeliby na pierwszym dniu podane *in scripto* od objcyentow Posłom zarzuty nie mogły być uspokojone, a odpowiedzi na obiekye, y decyzye onych, wszystek na drugim dniu wycieńczyć miały, dzien trzeci naydaley, aby na nim koniecznie, y nieochybnie, iezeli nie iednostaynością, to liczbą przewyższającą głosow Marszałek był obrany, *determinatur*.

Obrany zatym Marszałek, po przypuszczeniu do Izby Poselskiej arbitrow, w przytomności wszystkich odbierać będzie laskę od przeszłego Marszałka, lub zastępującego miejsce iego, przed którym następującą rotą wykona przysięgę:

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy S. Iedynemu, iako żadney konstytucyi, ktora by *in materiis Status* iednostaynością głosow bez kontradykcyi, o którą trzykroć spytać się powinienem, a w materyach pod większość głosow podpadających, *pluralitate votorum lege praescripta* ustanowiona nie była, nie przyjmę, nie podpiszę, ani *ad acta*, ani *in volumen legum* nie podam. *Ad casum* zaszyły kontradykcyi *in materiis Status*, choćby tylko od iednego Posła tamującego *activitatem* Seymowania, żadnych innych projektow przyjmować nie będę, dependencyi ni od kogo mieć nie będę, tylko od całej Rzeczypospolitey na Seym zebranej, *pluralitatem* w materych ekonomicznych rzetelnie konnotować będę, podpisany zaś, y przyięty konstytucyi, rekwirującym przepisania bronić nie będę, y z podpisem moim wydam, a po skończonym Seymie ustanowione konstytucye z Izby Senatorskiej wyszedłszy, zaraz do Grodu podam, y we wszystkich powinnościach przez funkcyą Marszałkowską na mnie włożonych, y do mnie ściągających się, według Boga, prawa y sumnienia sprawować się będę.

Po odebraniu laski y wykonaniu przysięgi, Marszałek Seymowy podług swego wybrania, rodowitego iednak szlacheica, Sekretarzem Seymowym wyznaczy, ktory zaraz w Izbie Poselskiej rotą na Seymie *Coronationis 1764* przepisaną przysięgę wykona; potym nominować będzie Deputatow do Konstytucyi z każdej Prowincyi po dwoch, ktorzy na tę rotę przysięgać mają:

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy S. Iedynemu, iż z pilnością przestrzegać będę, aby żadna konstytucya in

volumen legum nie wchodziła, y podpisywać iey nie będę, na ktora by *in materiis Status* zupełna wszystkich Seymujących zgoda, a w materyach ekonomicznych *pluralitas* nie zaszała.

Do Sądow Seymowych z każdej Prowincyi po sześciu, ktorzy na tę rotę przysięgać będą.

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy S. Iedynemu, iako w sprawach na Sądach Seymowych przywołanych, nie uwodząc się żadną obietnicą, ani datkiem, ani przyjaźnią, ani nienawiścią, według Boga, prawa, y sumnienia sprawiedliwie decydować będę:

Po czterech do rachunkow Kommissyi Skarbowey, iako y Woyskowej; ktorzy także rotą następującą przysięgę wykonaia; pierwsi:

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy S. Iedynemu, iako pilnie, uważnie, y rzetelnie percepty, y expensa skarbowe przeyrzę, przeyrzane adnotować będę, a w rozrządzeniu Skarbowey Kommissyi iakie się mogą znaleźć pożytki, lub uszczerbki (nie nie opuszczając, ani przydając) wiernie Stanom Rzeczypospolitey doniosę.

Drudzy podobnie: Ia NN. przysięgam etc. iako pilnie, uważnie, y rzetelnie wszelkie transakta Kommissyi Woyskowej, iey dyspozycye, lustracye, likwidacye, oraz rozrządzenie summ do niey wchodzących examinaować, y adnotować będę, a w tym wszystkim, iakie się znajdują w istocie iey czynności, nie nie opuszczając, ani przydając, wiernie Stanom Rzeczypospolitey doniosę.

Izba zatym Poselska po zaszyłych, według dawnego zwyczaju od siebie do Senatu, y od Senatu do Izby Poselskiej Poselstwach, oddawszy na piśmie przez Woiewodztwa, Ziemie, y Powiaty każde w szczegulności zalecenie osob do rozdawnictwa wakansow w ręce Seymowego Marszałka, uda się do powitania I. K. Mci, y złączenia z Senatem, ktore to złączenie bez zabierania głosami y kontradykcyami pod żadnym pretextem czasu, naydaley drugiego dnia po obraniu Marszałka nastąpi.

Po powitaniu I. K. Mci zaczynać się powinno czytanie *pactorum conventorum*, z wolnym domowieniem się do tychże paktow, czytanie potym propozycyi od I. K. Mci do Seymowania, tudzież materyi przez recess odesłanych z przeszłego Seymu, *resultatorum Senatus* obrad, nominowanie Delegowanych od I. K. Mci z Senatu do układania konstytucyi, y tychże ustanowionych podpisania; iako też delegowanie do skarbowych rachunkow, ktorzy to nominowani z Senatu Delegaci na te rotę, iakie dla Delegatow z Stanu rycerskiego są przepisane, przysięgać będą.

Po ktorey nominacyi, relacye Posłow do postronnych Monarchow, iezeliby zachodziły, *semotis arbitris* nastąpić mają, ktorzy to Posłowie będą odbierać zlecenia y instrukcye we wszystkich interessach publicznych od Ministrow naszych, y Rzeczypospolitey, prowadzić przez czas bawienia się u zagranicznych dworow z tymże *Ministerium* korespondencyą, y czynić

mu uwiadomienia w kazdych publicznych traktujących się materyach, a takowa z obu stron korespondencya, iak listow pisanych a Ministerio Rzeczypospolitey do Posłow iey u Dworow cudzoziemskich, wzajem od nich na odwrot mianych, powinna być komunikowana na radach Senatu Rezydującym *ad latus* I. K. Mci Senatorom, dla zniesienia się wspólnego, y zasięgnięcia ich zdań w negocyacyach tychże Poselstw, co także wszystko ciż Posłowie zgromadzonym Stanom Rzpłtey opowiedzieć, y dowodnie pokazać będą powinni. Ministrowie od postronnych Monarchow iezeliby chcieli iakowe propozycye, albo żądania do Rzpłtey zanosić, powinni być w Senacie przyjmowani, a w którymkolwiek czasie ciż Ministrowie żądać będą audyencyi od Stanow Rzpłtey, na takowe od nich zdarzające się żądanie, Izby obydwie złączą się do kupy, dla wysłuchania ich propozycyi.

Przez który to czas wyżej opisanego porządku Seymowania, Delegaci do wysłuchania rachunkow, y weyrzenia w dyspozycye Kommissyi Skarbowych, y Wojskowych obojga narodow wyznaczeni, tychże Kommissyi rachunkow wysłuchać powinni będą. Dochody, y wydatki, iako też rozrządzenia onych, iasnie y wyraźnie opiszą, przed Stanami Rzeczypospolitey opowiedzą, y dostatecznie pokażą, a po zakończeniu onych, Kommissarzow nowych do czasu Seymu przyszłego ordynaryinego obiedwie Izby złączone *per pluralitatem* obiorą.

Naostatek nastąpią wotowania Senatu, et Ministerii dla dostatecznego informowania w porządkach publicznych, ale to wotowanie *non ex turno*, lecz *pro libertate* każdego Senatora, y Ministra, który głos zabrać zechce, y będzie miał co do proponowania, być ma. Co wszystko czyniono będzie przez czas cały złączenia Izby Poselskiej z Senatem, nie przerywając zabieraniem głosow, y nie przyjmując żadnych projektow, aż do zakończenia wszystkich wyżej opisanych czynności, a także dłużej nie ma być czas przeciagniony, iak do końca drugiego tygodnia. Gdy zatym naypoźniej na początku trzeciego tygodnia powroci Marszałek z Posłami do Izby Poselskiej, przystąpią nieodwłocznie do projektow konstytucyi w materyach ekonomicznych, zawierając w nich unnieyszenie podatkow, między kotremi materye *Status* wnoszone być nie mają; wszystkie zaś projekta od kogokolwiek z seymujących zaniesione, mają być oddane Marszałkowi Seymowemu, który nie będzie ie mógł odrzucić, y powinien kazać czytać, nie w nich nie odmieniając. Zagradzając iednak sprzeciwieniu się innym prawom, y dwoiakiemu rozumieniu, kotreby mogło się znaleźć w opisanu, powinny być wprzód przed nim, y Delegatami do konstytucyi przeczytane, a w przypadku iakowych defektow, mają być nayprzód pokazane temu, co projekt podał, z poprawami, kotre w nich potrzebne będą. Ale iezeli tenże nalegać będzie, aby koniecznie tak iego projekt był czytany, iak on napisał, nie będzie

można pod żadnym pretextem odmówić, lecz w takowej okoliczności Marszałek Seymowy z Deputatami do konstytucyi uczynić mogą przelozienia Stanom w tym, w czym iaką przeciwność, lub potrzebę do objaśnienia, albo co szkodliwego w projekcie znajdować będą, y Stany o tym decydować mają sposobem przepisany, podług wymagania rodzaju materyi, czyli *Status*, czyli ekonomicznych. Takowym więc sposobem projekta przez Sekretarza Seymowego czytane, y przepisane, a od Marszałka Seymowego Marszałkom Wielkim, lub w niebytności onych Nadwornym Koronnym, podczas agituującego się Seymu w Koronie, Litewskim w Litwie dane, albo miejsce ich zastępującym, iako też Posłom *ad deliberandum* podawane będą, dając czas do deliberacyi nad iednym, lub więcej projektami do dnia drugiego.

Z tych zaś każdy z osobna projekt po czasie deliberacyi Marszałek Wielki, bądź Nadworny w Izbie Senatorskiej, a Marszałek Seymowy w Izbie Poselskiej, iezeliby na niego iednostayna nie zaszła zgoda, do wotowania podadzą, y Izby obiedwie pod ieden czas na iedneż projekta, y iednakież propozycye *per turnum*, kotre do trzech razy czynić, gdy tego kto z Seymujących żądać będzie, a trzeci raz przez wota sekretne *forma judiciaria* iak w Trybunałach, wotować będą.

Iezeli projekt który będzie w sobie zawierał kilka propozycyi, czyli kategorii czyście ułożonych, kotreby potrzebowały iakiey modyfikacyi, lub odmiany w opisanu, na ten czas na każdą z tych kategorii czyście ułożoną, y żadney obowiąznosci nie podpadającą, ma być *turnus* dawany, gdy o niego kto prosić będzie z Seymujących. Obiedwie Izby obowiązane będą komunikować sobie wzajemnie przez Delegatow większości głosow, a dopiero ta złączona większość formować będzie decyzją.

Promulgacya *pluralitatis* *votorum*, lub iednomysłney zgody, iednegoż czasu w obydwóch Izbach następować powinna przez Marszałkow; gdyby zaś *paritas* *votorum* *ex totalitate suffragiorum* pokazać się miała, na ow czas Marszałek Koronny w Koronie, Litewski w Litwie *ex quiet sensum* I. K. Mci y zdanie iego rezolwujące *pluralitatem* ogłosi. Po skończonym *turnum*, y ogłoszeniu przez Marszałkow większości głosow, ciż Marszałkowie już decydowany projekt podpiszą z Deputatami.

Poskończonych materyach ekonomicznych, traktowane będą materye *Status*, y iednomysłnością głosow, z mocą zatamowania *per liberum veto activitatis* seymowania w materyach *Status*, y inwalidowania już ugodzonych, kotrym iezeli Poseł w Izbie Poselskiej w tychże materyach *Status*, czyli to przez głos, czyli przez manifest opponować się będzie, już na ten czas żadnego rodzaju interessa traktowane więcej być nie mogą; kotre to materye *Status*, iezeli zakończą się, lub przed pierwszym dniem ostatniego tygodnia przez wolny głos nie dopuszczone będą, w tako-

wym razie, kiedy więcej w swey Izbie Posłowie do czynienia mieć nie będą, łączyć się przędzey z Senatem mogą, nigdy iednak później, iak pierwszego dnia zostogiego tygodnia, w kotrym naydaley dniu ostatniego tygodnia sześćniedzielnego Walnego ordynaryinego Seymu, kotrego przewlec, lub limitować, chyba za iednomyślnym zezwoleniem Stanow wolno będzie. Gdy się złączy Izba Poselska z Izba Senatorską, Marszałek Seymowy czytać każe konstytucye przez Deputatow, podług projektow podpisanych, ułożone, konfrontując one, iezeli tego potrzeba będzie, z oryginalnemi projektami: żadnych innych nie przyjmując projektow od czasu złączenia się.

In quantum żeby do ułożenia żadnego *in materiis Status* dla zaszłej kontrydycyi nie przyszło: czytane szczegulnie będą te tylko projekta, co *pluralitate* *votorum* *in materiis aeconomicis* postawały, a temu czytaniu y nieprzytomność Posła, co zatamował *activitatem* Seymu, chociażby z miysca Seymowania odiechał, przeszkodą być nie powinna. Po ułożeniu, y przeczytaniu konstytucyi, gdy się zgadzające z oryginalnemi projektami pokażą; Marszałek Seymowy, y Deputaci do konstytucyi tak z Senatu iako y z Stanu rycerskiego wyznaczeni, w obecności Stanow zgromadzonych też konstytucye podpiszą, a Marszałek Seymowy, zaraz do aktow Grodu miysca tego, gdzie się Seym odprawować będzie, poda, y takowym sposobem zakończy się Seym.

Na Seymach extraordinarynych dwuniedzielnych wolnych, co się tycze *legitimitatis* Posłow, elekcyi Marszałka, łączenia się z Senatem, tenże sam czas y sposób, iaki na Seymach ordynarynych sześćniedzielnich wolnych zachowany być ma. Po złączeniu się Izby Poselskiej z Senatorską, na pierwszym dniu propozycye od tronu czytać być powinny; Deputaci do konstytucyi od I. K. Mci nominowani przysięgę wykonać mają; potym zaraz Stan rycerski z Marszałkiem Seymowym wroci się do Izby Poselskiej, gdzie pod ieden czas obiedwie Izby, podług propozycyi od I. K. Mci z uniwersałem na Seym wydanym zgadzających się, projekta według rodzaju materyi *Status*, lub ekonomicznych, sposobem w porządku Seymow ordynarynych opisanym, układać y podpisywać będą, po kotrych ułożonych na dni dwa nieochybnie przed kończącym się Seymem, obiedwie Izby złączą się, a po powtornym złączeniu, żadnego projektu przyjmować więcej nie będzie się godziło, y porządkiem ordynaryinego sześćniedzielnego Seymu, Seym extraordinaryny zakończą.

Seymy *Convocationis* pod czas Bezkrolewia, zwyczajem dotąd zachowanym odprawować się będą, z tą iednak różnicą, że materye *Status* nie inaczej, tylko *unanimitate* głosow decydowane być mogą; w tym zaś czasie Bezkrolewia dawniey *usitatam* *praxim* Sądow Kapturowych tak prywatnych po Woiewodztwach, Ziemiach y Powiatach, iak y Generalnych pod czas Seymu Elekcyi odtąd na potym *tollendo*, abrogujemy, a natychmiast wszystkie *subsella* Trybunalskie,

Ziemskie y Grodzkie, oprócz Zadwornych Sądow, iak w Koronie tak y w Wielkim Xięstwie Litewskim, *in plena activitate sub Interregno* zachowując, mieć chcemy: aby iurydykcyja Marszałkowska z przydanemi do niej przez Seym sześciu Assessorami Kaptur Generalny, przed tym pod czas Seymu Elekcyi praktykowany, *quoad securitatem publicam* miysca elekcyi zastępować.

Po ogłoszeniu przez uniwersał Xcia Prymasa wakancyi tronu, iurydykcyje, wyjąwszy Assessoroye, co pod imieniem Krolewskim pozwy wydawać y sądzić zwykły, w niedziel dwie potym zacząną już tytułu: *Nos Proceres Regni et M. D. Lithuaniae*, na wszystkich czas *Interregni* używać.

Trybunały, Ziemstwa y Grody sześć niedziel przed Elekcyą, pod czas samey Elekcyi, y sześć po skończoney Elekcyi Krola, sprawy tylko między stronami osobicie stawiającemi sądzić będą mogły; kondemnaty zaś, y wszelkie *iudicata* coby od nich ferowane były na tych, kotrzy na Elekcyi będą, *nullitati* podpadać mają: *ad casum* żeby przez Starosty śmierć, lub Sądowego, miał zaważować który Grod ku zachowaniu nieprzerwaney sprawiedliwości biegu, *sub Interregno* tym bardziey potrzebney, ostrzega się, aby *Officia* Sądu Grodzkiego, choć po zmarłym Starościu do czasu nowego Starosty, Sądy Grodzkie ekspedyowały, przez co nie ma bynajmniey upadać prawo nowo uprzywileiowanemu Starościu kreowania osob Grodu swego *pro libitu suo ad obloquentiam* dawnych praw.

A iezeliby się miało kiedy zdarzyć pod czas agituującego się Seymu, żeby Marszałek Seymowy zachorował, y przez upadek na zdrowiu nie był mocen czynić zadosyć obowiązkom funkcyi swoiey, w takowym przypadku pierwszy *in ordine* Poseł z teyże Prowincyi, w ktorey na ten czas z alternaty znajdować się będzie laska, wykonawszy przysięgę Marszałkowską, zastępować ma Urząd y miejsce chorego, a ten iezeli przed zakończeniem Seymu ozdrowieie, powrocić znowu do łaski y miysca swego może.

Termin zaczynania Seymu ordynaryinego z przepisu prawa, w pierwszy Poniedziałek po S. Michale przypadający, z powszechnego doświadczenia wielce niewygodny, na pierwszy Poniedziałek po S. Bartłomieju mocą terażniejszego Seymu przenosimy; dla czego y Poselskim Seymikom na sześć niedziel przed Seymem ordynarynym, także z przepisu prawa bywającym, termin *pro feria secunda post festum S. Margarethae Virginis et Martyris* naznaczamy; y gdyby w Poniedziałek to święto przypadło, *non obstante die festo*, dawny zwyczaj do Seymikowania tenże dzień zachowujemy.

Sessye Seymowe aby nigdy dłużej nie trwały, iako naydaley do godziny osmey w wieczor, chyba żeby *turnus* był zaczęty, na ow czas sessya nie ma być przed skończeniem iego solwowana, tak w Izbie Senatorskiej, iako y w Izbie Poselskiej, krzesel Senatorom, y ławek Posłom

naznaczonych arbitrowie zasiadać nie mają, ani się w szrodku znajdować.

Porządek Rady Senatu, Ministrow, y Urzędników obojga narodow.

Ponieważ porządek Rady Senatu za Panowania Nayaśnniejszego Zygmunta Augusta Predecessora naszego *de anno 1569* ułożony, z czasem został pomieszany; y ztąd sprzeczki o miejsce w Senacie trafiać się zwykły; urzędników zaś Koronnych, iako też Narodowych, którzyby z przypadku nieprzytomności Koronnych zastępować mogli, dotąd nie było ułożonego porządku. przez co o precedencyą na funkcyjach publicznych, lub na Dworze naszym między niemi bywają upory, więc żeby ta okoliczność nikogo nie różniła, na przyszłe czasy wieczyście zachowany być mający porządek ustanawiamy.

A iako Senator, Minister, y urzędnik także przysięgli, obligowani są, według swoiey przysięgi, każdy sprawować swoią godność Senatorską, *Ministerium*, lub Urząd. tak żeby nikt od od sprawowania swoiey powinności przez nikogo nie był wstrzymywany, y nie miał przeszkody, mieć chcemy.

Porządek Senatus, et Ministerii.

<i>Arcybiskupi.</i>		Woiewoda Brzeski Kujawski.
Gnieźnieński.		Kujawski.
Lwowski.		Inowrocławski.
<i>Biskupi.</i>		Ruski.
		Wołyński.
Krakowski.		Podolski.
Kujawski.		Smoleński.
Wileński.	} <i>Alternata.</i>	Lubelski.
Poznański.		Połocki.
Płocki.		Bełzki.
Warمیński.	} <i>Alternata.</i>	Nowogrodzki.
Łucki.		Płocki.
Przemyski.		Witebski.
Żmudzki.		Mazowiecki.
Chełmiński.		Podlaski.
Chełmski.		Rawski.
Kujawski.		Brzeski Litewski.
Kamieniecki.		Chełmiński.
Infantki.		Mścisławski.
Smoleński.		Malborski.
Kasztelan Krakowski.		Braclawski.
<i>Woiewodowie.</i>		Pomorski.
Krakowski.	} <i>Alternata.</i>	Miński.
Poznański.		Infantki.
Wileński.		Czarniechowski.
Sendomirski.		Gnieźnieński.
Kasztelan Wileński.		<i>Marszałkowie Wielcy obojga narodow.</i>
Kaliski.		
Trocki.		<i>Hetmani Wielcy.</i>
Sieradzki.		
Kasztelan Trocki.		<i>Kanclerze obojga narodow.</i>
Łęczycki Woiewoda.		
Starosta Żmudzki.		

Podkanclerze obojga narodow.

Podskarbiowie Wielcy obojga narodow.

Marszałkowie Nadworni obojga narodow.

Hetmani Polni obojga narodow.

Kasztelanowie Więksi.

Poznański.

Sendomirski.

Kaliski.

Woynicki.

Gnieźnieński.

Sieradzki.

Łęczycki.

Żmudzki.

Brzeski Kujawski.

Kujawski.

Inowrocławski.

Lwowski.

Wołyński.

Kamieniecki.

Smoleński.

Lubelski.

Połocki.

Bełzki.

Nowogrodzki.

Płocki.

Witebski.

Czerski.

Podlaski.

Rawski.

Brzeski Litewski.

Chełmiński.

Mścisławski.

Elbląski.

Braclawski.

Gdański.

Miński.

Infantki.

Czarniechowski.

Mazowiecki.

Kasztelanowie Mnieysi.

Sandecki.

Porządek Urzędników Większych obojga narodow, który po którym na funkcyjach publicznych, y na dworze naszym miejsce mieć mają.

Sekretarze duchowni.

Sekretarze świeccy.

Referendarze duchow.

Referen. świeccy.

Podkom. Koronny, y Litewski.

Pisarze Wielcy Koronni y Lit.

Podskarbiowie Nadworni, Koronni y Litewscy.

Chorążowie Koronny y Litewski.

Miecznikowie Koronny y Litewski.

Koniuszowie Koronny y Litewski.

Międzyrzecki.

Wiślicki.

Biecki.

Rogoziński.

Zawichostki.

Łędzki.

Srzemski.

Zarnowski.

Małogoski.

Wieluński.

Przemyski.

Halicki.

Sanocki.

Chełmski.

Dobrzyński.

Połaniecki.

Przemęcki.

Krzywiński.

Czechowski.

Nakielski.

Rospierski.

Biechowski.

Bydgoski.

Brzeziński.

Kruszwicki.

Oświęcimski.

Kamieński.

Spicimirski.

Inowłocki.

Kowalski.

Santocki.

Sochaczewski.

Warszawski.

Gostyński.

Wizki.

Raciążki.

Sierpski.

Wyszogrodzki.

Rypiński.

Zakroczymski.

Ciechanowski.

Liwski.

Słoński.

Lubaczewski.

Konarski Sieradzki.

Konarski Łęczycki.

Konarski Kujawski.

Buski.

621

Kuchmistrzowie Koronny y Litewski.
Stolnikowie Koronny y Litewski.
Podczaszowie Koronny y Litewski.
Krayczowie Koronny y Litewski.
Podstolowie Koronny y Litewski.
Cześnikowie Koronny y Litewski.
Łowczowie Koronny y Litewski.
Pisarze Polni Koronny y Lit.
Strażnikowie Koronny y Litewski.
Oboźni Koronny y Litewski.

Porządek Urzędników nadwornych Koronnych, y Wielkiego X. Litew.

Instygator Koronny y Litewski.
Chorążowie Koronny y Litewski Nadworni.
Podkoniuszy Koronny y Litewski.
Łowczowie Nadworni Koronny, y Litewski.

Strażnicy Polni Koronny y Litewski. } Na przyszły czas *creabuntur* od WW. Hetm. Wielkich, ale tak będą dożywotni iakby z Kancl. naszej przyw. mieli.

Ten porządek iak w Senacie, tak y na wszystkich ceremoniach, y wiazdach publicznych aby był zachowany, ostrzegamy, *salva voce, et stallo* Rady naszej w Senacie, iak dotąd było.

Porządek seymikowania.

Że z Seymikow Poselskich przed-Seymowych, Deputackich, y Elekcyjnych, na Urzędy Ziemskie po Woiewodztwach, Ziemiach, y Powiatach w Koronie, y W. X. Lit. tak otwarcia publicznych całej Rzpłtey obrad, iako też sprawowania, y dopełnienia Sądowych iurydykcyi wypływa początek; więc aby porządek Seymikow ubezpieczal pożądany onych skutek, takowe czynienny postanowienie.

A nayprzod, iako własnością wszystkich w osobności Woiewodztw, Ziem, y Powiatow iest, aby szczegulnie w każdym z nich prawdziwe tylko obywatelstwo z natury Stanu szlacheckiego mający, na Seymiku, czy *in ordine unanimitatis*, czy też *pluralitatis* głosie wotowali; doświadczenie zaś iest ostrzeżeniem, iaką krzywdę prawdziwym obywatelom iednego Woiewodztwa czyni wdzieranie się *ad vocem activam* przybyłych tylko na czas z innych Woiewodztw, Ziem, lub Powiatow, a nad to czestokroć tumultow, y zamieszania bywa przyczyną, tak zabiegając praktykowanym nieraz ztąd inkonwencyencyom, ubezpieczając oraz własności obrad każdego Woiewodztwa, takowe czynienny wolnego głosu obiaśnienia. Iż ci tylko w swoim Woiewodztwie, Ziemi, lub Powiecie, za istotnych obywatelow rozumiani być powinni, którzy z urodzenia szlachta, *et indigenae* w nim prawdziwie dziedziczne, lub zastawne, lub dożywotne, bądź na ziemskich dobrach, bądź na Krolewskich, lub nakoniec *ex jure emphiteutico, etiam* na duchownych dobrach, y na dobrach naszych stołowych, *ex eodem jure emphiteutico* mają possessye. *Item* synowie obywatelow pos-

624

623

sessyonatow w tymże Woiewodztwie, iako naturalni na possessye oycow successorowie.

Takoż bracia *possessionatorum*, chociaż nie possessyonaci, z oycy possessyonata w tymże Woiewodztwie urodzeni. Nakoniec dawni faniłianci tegoż Woiewodztwa, choćby nie possessyonaci, iednak przyznani od possessyonatow tegoż Wwdztwa za ich imiennikow, y takowi wszyscy na Seymiku swego Wdztwa Ziemi, lub Powiatu, iako obywatele *dandorum suffragiorum*, byle lat ośmnaście dopełnionych mieli, są *capaces*, z wyłączeniem iednak nie possessyonatow *a jure eligibilitatis* na urzędy, y funkcyę, prawo samym tylko possessyonatom dziedzictwo swoje według prawa mającym, y to lat dwadzieścia trzy wieku skończonych mającym, służyć będzie. Po obiaśnieniu własności wolnego głosu na Seymiku dla wszystkich Woiewodztw, Ziem, y Powiatow połączonych narodow, postępując *ad regulam* Seymikowania; nayprzod, ponieważ w W. X. Lit. czasy Seymikow Deputackich, y Elekcyjnych na Urzędy Ziemskie po Woiewodztwach, y Powiatach, oraz dla Xięstwa Żmudzkiego, y co do sposobu Seymikowania konstytucye Seymow *Convocationis* roku 1764 *titulo*, Sądy Ziemskie: y *Coronationis* tegoż roku *tit.* Seymiki Elekcyjne Deputackie, y Ziemskie, oraz co do zagaenia Dyrekcyi, y Assessorow *sufficientem normam* przepisały; tak one *in omni sonantia* reassumując ztwierdzamy, według których, aby y Seymiki Poselskie przed-Seymowe w czasie swoim przypadłe w Wielkim Xięstwie Litewskim odprawowane były, stanowiemy.

W Koronie zaś zachowawszy po Woiewodztwach, Ziemiach, y Powiatach czasy y dni, oraz miejsca, y alternaty z prawa postanowione, tak Seymikom przed-Seymowym, y Deputackim, iako też Seymikom Urzędow Ziemskich Elekcyjnych (na ktore ostatnie *post fata* Urzędnika Ziemskiego naydaley w niedziel sześć uniwersały wydane, y do oblaty w Grodzie własnym Woiewodztwa, Ziemi, lub Powiatu, gdzie Urząd zawakuie, na niedziel dwie przed wyznaczonym dniem Seymiku, podane być mają) mieć chcemy, aby wszystkie Seymiki, tak Poselskie, Deputackie, iako y Elekcyjne Urzędow Ziemskich, iezli nie będą mogły iednostaynością głosow, tedy *pluralitate votorum* tak w obieraniu Marszałka, iako też Assessorow przy nim, a potym Posłow, lub Deputatow, lub Urzędnikow Ziemskich, konkludowane były, a to tym porządkiem:

Po zagaeniu przed południem przez pierwszego *ex ordine* Senatora świeckiego, lub iezeliby się nie znajdował na Seymiku, przez pierwszego *in ordine* przytomnego urzędnika, przystąpią obywatele do obrania Marszałka, y *in racione* Powiatow Assessorow, do niego, a oraz po wykonaney przez obranego Marszałka y Assessorow, *super realem adnotationem votorum*, y projektow do instrukcyi, *et ad laudum*, przysiędze; naypierwey Marszałek regestr kandydatow spisawszy, od ktorego żadnego prawo po sobie

625

maiącego pretendenta ekskludować nie powinien, tenże przeczyła, y *unanimitem* obywatelów *exquireret*. In *casum vero* nie znalezienia *unanimitem*, papier do konnotowania *suffragiorum* wygotuie, w materyach zaś *resolventorum* podług prawa przez Woiewodztwa, Ziemie, y Powiaty, papier drugi *in affirmativum et negativum votum* rozdzieli, na którym każdy z obywatelów seymikujących za wezwaniem przez Marszałka, *votum* swoje *circa attendentiam* Assessorów zapisze, lub znakami wyrazi, z tych zaś zapisanych, y znakami wyrażonych wotów, Marszałek z Assessorami, przy dokładnym wyrachowaniu kresiek, podług rodzaju Seymików, czy to na Posłów, czy na Deputatów, czy też na Urzędników Ziemskich Elekeynych, czyli też na projekta do instrukcyi, *et ad lauda, pluralitatem* ogłosi, y stosujące się do niego *laudum* lub instrukcyę *yunctim* z Assessorami na mieyscu y instrukcyę seymikowania przeczytawszy głośno, podpisze. A gdyby *paritas votorum* zasła; Marszałek drugą kreską swoją *paritatem* rezolwować będzie: *hoc per omnia praecautio*; że na Urzędy Ziemskie Elekeyne, nie urzędnicy aktualni, podług prawa Xięstwu Litewskiemu tylko służącego, lecz kandydaci czterech do każdego Ziemskiego elekeynego Urzędu obierani być mają.

Ponieważ zaś konstytucye Litewskie, Konwokacyina y Elekeycina pod rokiem y tytułami swemi w niniejszym porządku seymikowania reasumowane dla Wielkiego Xięstwa Litewskiego, dostateczny przepis, *quoad capacitatem dandorum suffragiorum*, oraz *eligibilitatis* na funkcyę Poselskie, Deputackie, y na Urzędy Ziemskie elekeyne, także do dostąpienia Urzędów Grodzkich, *in ratione competentiae annorum, et possessionum*, tudzież co do obiekyi Deputatom, *et ad circumscriptionem* w dawaniu kresiek na Seymikach w sobie zawierają, zaczyn wyrazy tych konstytucyi co do takowych obserwacyi dla Woiewodztw, Ziem, y na Powiatów Koronnych ubezpieczamy, y przyjmujemy. Naostatek konstytucyę Koronną Seymu *Coronationis anni 1764* o Seymikach Urzędów Ziemskich elekeynych *in supplementum* niniejszey konstytucyi dla Korony reasumujemy.

Insuper przy zawieraniu terazniejszego porządku seymikowania *totam ulteriorem* onego *continuationem* dla obojga narodów warujemy tym sposobem:

Na Seymikach, osobliwie Poselskim, wszelkie materye, gdy się *per unanimitem* nie zgodzą, *per turnum pluralitate* traktowane być mają, bez wtrącenia żadnych głosów, któreby decyzyą zaczętey materyi przerywały.

Podatki iakiegokolwiek gatunku y natury aby na Seymikach uchwalane nie były, zakazujemy. Że zagaienie Seymików wszelkiego rodzaju przy Staniu tylko świeckim iest obwarowane, więc WW. Biskupów od rygoru prawa za nieprzytomność na Seymikach uwalniamy.

A że Ziemie Pruskie ostrzegają sobie dawną formę trzymania Generalów swoich; więc na

Seymikach partykularnych po Woiewodztwach, Powiatach, iako y na Generaliku Woiewodztwa Pomorskiego, które zwykły poprzedzać generalny Stanow Ziem Pruskich Kongress; zgro-madzona za uniwersałem Woiewodzińskim, albo iezeliby Woiewodztwo wakowało, albo Woiewoda był nie przysięgły, za uniwersałem drugiego przysięgłego Senatora, lub Podkomorze-go, szlachta Marszałka Seymikowego, y Assessorów do ułożenia instrukcyi na General *pluralitate votorum* obiorn y z takową instrukcyą Posłów na generalny Kongres *in certo numero*, tak iednak, aby liczba onych liczby ośmiu osob z każdego Powiatu nie przewyższała, także *pluralitate votorum* obranych wyszła. Na generalnym zaś Kongressie żaden inny szlachcic, któryby nie był Posłem z partykularnego Seymiku obranym, *activitatem in Ordine equestri* mieć nie powinien. Porządek zaś odprawowania Generalu *ad praescriptum ordinationis* roku 1647 Najiaśniejszego Krola Władysława Czwartego Poprzednika naszego *in toto* zachowany być ma. Seymiki Deputackie w Woiewodztwach Pruskich, co do liczby Deputatów na Trybunał, aby tylko ieden Deputat był z każdego Woiewodztwa, według przepisu Seymu terazniejszego, co do porządku według konstytucyi 1764 odprawowane być powinny.

Co się tkanie bescpieczeństwa Seymików, iakie iest dla iurydykyi Sądowych obostrzone, takie y dla Seymików ostrzegamy. A ktoby się ważył pod te, y na tychże Seymikach tumult wzniecić, ranić, a tym więcej zabić kogo takowy *secundum delictum* podług rygoru w dawnych prawach opisanego, na pierwszej zaraz po tych Seymikach kadencyi Sądów Ziemskich lub Grodzkich; sądzony być ma, y takowe zaraz sprawy na pierwszym dniu zaczynającej się Sądów kadencyi, przed innemi wszystkimi sprawami wpisane, przywołane, y sądzone być powinny, *salva* iednak *appellatione* do Trybunału *gravamen sentienti*.

Nakoniec wszystkie dawniejsze o Seymikach prawa, które terazniejszemu ustanowieniu nie są przeciwne, w zupełney mocy zostawiamy.

Czopowe y szelężne generalne w Koronie.

Lubo na zniesienie pogłownego y podymnego, niektóre tylko Woiewodztwa obciążającego, dla równości podatkowania uchwalone iest na przeszłym Seymie czopowe y szelężne generalne, lecz że sposob tam opisany wybierania iego nie czyni Nam nadziei, aby toż czopowe y szelężne podatek pogłownego y podymnego zastąpiło; oraz expensom skarbu Koronnego teraz ułożonym wydostarczyć mogło, przeto pragnąc, aby na wszystkie Woiewodztwa tak Wielkiej, iako y Mało-Polski, równy rozciągał się podatek, tenże sam rodzaj podatkowania czopowego y szelężnego (odmiennym iednak sposobem, niż na ostatnim uchwalono Seymie) a od dawnych u Nas czasow praktykowany, possessorom naymniey uciążliwy, bo za podwyższe-

niem ceny trunków *per ultimum consumentem* opłacać miany, po wszystkich generalnie iakiegokolwiek natury dobrach stołowych, Krolewskich, Starostwach, dzierzawach, y innych wszelkich Krolewszczyznach, tudzież duchownych, szlacheckich, y mieyskich, bez wszelkicy excepcyi, procz szczegulnie Starostwa Spiskiego, przez wzgląd na prawa iemu służące, ustanawiamy.

Ktorego to opłacenia czopowego y szelężnego te fundamenta zakładamy: nayprzod czopowe opłacane być ma przez tego, który gorzałkę pali, miód, wiśniak, malinnik, y piwo robi, bądź w browarach, gorzałniach, winnicach, y innych iakichkolwiek budynkach. Szelężne od wodka tam płacone będzie, gdzie ią na wyszynk, nie mając własney, kupują.

W wielkich zaś miastach Krolewskich od przywożnych piw, szynkarze także szelężne płać będą; a piwo, y wodka opłacone w browarze będącym przy mieście, lub wsi, rozwiczone na karczmy tegoż miasta, y wsi własne tegoż pana, iuż do inney opłaty należeć nie ma.

Powtorny niniejszey ustawy zakładamy fundament: aby w miastach y miasteczkach generalnie wszystkich stołowych, Krolewskich, duchownych, y szlacheckich, niczyia pod żadnym pretextem konsumpcya potrącona nie była, ale aby wszystek wyrobek, wyszynk, lub sprowadzenie pod opłatę czopowego czy szelężnego wyżey namienionym podpadał sposobem. We wsiach zaś konsumpcya piwa y miodu szlachecka, pod opłacenie czopowego lub szelężnego podpadać nie ma. Wyrobek zaś na sprzedaż, y wyszynk tymżne sposobem co y w miastach opłacany być powinien.

W tych iednak miasteczkach, na które od roku 1760 przywileie wyszły, y dotąd ieszcze uskutecznienia przywileiu, oraz istoty miasteczka nie okazują, że czopowe y szelężne, tak iak we wsiach, miarkowane być powinno, ostrzegamy; a to aż do roku 1780 od ktorego iuż rowno z innemi miastami, iako wyżey, ogólnie czopowe y szelężne opłacać będą powinni.

A dla obrachowania podług tey ustawy wielości wyrobku, y wyszynku trunków krajowych, y uformowania taryff, aby Kommissya Skarbowa po Woiewodztwach, Ziemach, y Powiatach zdalnych y osiadłych Lustratorów wyznaczyła, moc zupełną daimy; ktorych Lustratorów przysięgą Kommissya obowiąże, aby registra browarów, gorzałni, y wszelkich domów do robienia trunku krajowego używanych iak naypilniej spisali, tudzież osobne registra, lub karby wyrobku, y wyszynku wyżey opisanego piw dubeltowych, y ordynarynych, gorzałek okowitych y prostych, oraz miodow kopowych, y ordynarynych, także wszelkiego trunku krajowego przez possessorów, lub dyspozytorów, albo pisarzów prowentowych, Burmistrzów, y przez kogo tylko należeć będzie, przed Lustratorami za poprzedzającą przysięgą podać, indagacye przysięgłe Lustratorom czynić naznaczy, y obszerniey ogólny sposob czynności Lustratorskiej, na funda-

mencie iednak terazniejszey uchwały, opisze; taryffy porządne, okazujące wielość wyrobionych, wyszynkowanych, y przywiezionych w miastach y miasteczkach trunków, to iest: piwa dubeltowego, y ordynarynego, gorzałek okowitych y prostych, miodow ordynarynych y kopowych, malinniku, wiśniaku. A zaś we wsiach wyszynkowanych na gruncie, lub beczkami przedanych piw y trunkow miodowych, także gorzałki wypaloney, bądź na szynk, czyli własną potrzebę kupioney, redukując piwa na beczki 72 lub pułbeczki 36 bądź kwartowki 18 garcy nowych, podług prawa trzymać powinny; gorzałki zaś y trunki miodowe na garce, dostatecznie Lustratorom sporządzić, dysponować będzie, z ostrzeżeniem: aby ciż Lustratorowie w potrącenie expens, y ustanowienie płacy czopowego y szelężnego nie wdawali się, ani na zaarendowanie szynku zapatrywali się.

Aby zaś dzieło tey lustracyi dnia naypoźniej pierwszego miesiąca Apryla roku terazniejszego zaczęte, a na dzień pierwszy naydaley miesiąca Oktobra roku tegoż koniecznie skończone być mogło, Kommissyi zalecamy, ktorey wszelkie doniesione od wyznaczonych Lustratorów trudności, na fundamencie niniejszey ustawy, rezolwowania moc zupełną daimy.

Te zaś taryffy, wielość beczek y garcy okazujące, gdy od Lustratorów wyznaczonych do Kommissyi Skarbowej komportowane będą, Kommissya na ten czas zapatrzwszy się na expensę ogólną skarbu Koronnego teraz ułożoną, a skomputowawszy wszystkę pozostałą perceptę, procz pogłownego generalnego Chrześcińskiego, y podymnego (które za pierwszą wchodzącą czopowego y szelężnego Marcową w roku 1769 ratą nieodmiennie ustawać ma) resztę niedostarczającej summy percepty, do expensy teraz ułożoney, na podatek ustanowiony czopowego y szelężnego rozłoży, y po czemu od beczki piwa, garca gorzałki, tudzież innych trunków opłacać każdemu przydzie, ustanowi, a tak ułożone porządnie taryffy wyrażające ogólnie czopowego y szelężnego summę, Kommissya Skarbowa Stanom Rzeczypospolitey na przyszłym da Bog ordynarynym Seymie poda; My zaś z Stanami Rzpltey skomputowawszy generalną perceptę, na ten czas iuż taryffami podaną czopowego y szelężnego, inkludując importancyą zwyryfikujemy, czy się z ułożoną teraz na tym Seymie expensą zgadza, a według zweryfikowanych taryff wybieranie podatku czopowego y szelężnego nakazemy.

A ponieważ lustracya pierwsza do ustanowienia czopowego y szelężnego w tym roku wyznaczona, spodziewać się nie można, aby we wszystkim dokładna y dostateczna była, więc takie względem ponowienia lustracyi czyniemy rozrządzenie, y czasu umiarkowanie; pierwszey lustracyi zaczęcia czas, iako wyżey, dzień pierwszy naydaley Kwietnia roku niniejszego naznaczymy, a ta aby na Seym ordynaryny w tymżo roku przypadający Stanom zgro-madzonym na-

narynie ieden po drugim, a w Litwie trzeci także ordynaryny odprawiać się mają.

Ubezpieczenie nowej królowej monety.

Moneta nasza srebrna w iak naydoskonalszey cō do szacunku wnetrznego ze złotem proporcji uregulowana, z naylepszymi teraz w Europie, y niegdys w Polsce za Zygmunta Pierwszego, y Zygmunta Augusta bitemi monet gatunkami porownana, luboby sama istotną dobrocią swoią dostatecznie zalecać się powinna, gdy iednak mimo te wszystkie rzetelne iey zalety industria lichwiarzow, z osłabienia kredytu oney, zysku prywatnego szukających, przez różne po kraiu rozsiane wieści *publicum* zatrwożyć, y wnetrzny tey monety szacunek nie poznawającym wstręt nieiaki wrazić potrafiła, że niektórzy nie dowierzając dobroci tey monety, inni przebiecia iey prozno obawiając się, z niemalym dodatkiem nad opisaną w konstytucji 1766 kurrencyą złoto oplacali. Przeto My tak tey *privatorum*, iako też y publiczney całego narodu zabiegając szkodzić, aby ta tak dobra, przeciagiem wieku żądana, a do wnetrznego handlu wielce potrzebna moneta, z okazji otanienia iey w kraiu, za granice wykupioną nie była, dla zupełnego kurrencyi iey ubezpieczenia, za powszechną wszzech Stanow zgodą stanowimy, iż ustawa nowej monety konstytucją 1766 utwierdzona, co do gatunkow srebrney monety proby, y wagi każdemu gatunkowi przepisanej, w zupełney mocy nieodmiennie zachowana być ma. A dla zupełniejszego akkredytowania tey monety, y ułatwienia cyrkulacji iey, według porownany z walorem złota kurrencyi, reassumiąc *in toto* konstytucją 1766 mieć chcemy, aby po całym Koronie Polskiej, y W. X. Lit. *cum annexis Provinciis*, tak w naszych Królewskich, iako też y Rzpłtey dochodach, *signanter* zaś za cło, od wszelkiej kondycji ludzi moneta nowa, iako y redukowana podług prawa 1766 w kraiu teraz kurs mająca, z równą łatwością iak złoto wszędzie przyjmowana była, rachując złoty Pruski po złotych Polskich dwa, oraz aby wszystkie publiczne wydatki nową monetą płacone były, to ieszcze waruiąc, iż tak każdemu przy płaceniu dochodow publicznych, iako y Kommissyom Ekonomicznym przy wypłaceniu wydatkow skarbowych, dziesiątą część przychodzący summy w miedzianey monecie wyliczać wolno być ma. Inne zaś wszelkie w kraiu kurs pozwolony mające monety Kommissye Skarbowe do mennic naszych za ich rekwiżycją dla przysposobienia materiału do nowej monety ku przetopieniu oddawać, y zapłatę za czerwone złote według kurrencyi prawem naznaczoney, a za srebro podług proby, wagi, y taxy mennicznej, y mennic naszych odbierać mają; żeby zaś kupcy z towarami z zagranicy przybywający trudności nie mieli w nabywaniu monety królowey do oplacania cła na komorach pogranicznych, wywoz tey nowej monety za granice, y powrot do kraiu, odtąd nikomu broniony być

nie ma, *praevia* iednak na komorach pogranicznych oney *praesentatione*, *et stricta* osob kupieckich *revisione*.

Kassacye monet zagranicznych, przez uniwersały Kommissyi ekonomicznych obozga narodow publikowane, *in toto* approbujemy.

A iako przy początkowym rozrządzeniu mennic naszych do pięciudziesiąt milionow złotych w srebrney monecie, sześć milionow zł. w monecie miedzianey, z dokładem Kommissyi Ekonomicznych wybić pozwoliliśmy, tak gdy dla wygody kraiu ieszcze nowe mennice kosztem naszym fundować, y do sta milionow złotych *massam* monety srebrney pomnożyć umyśliliśmy; deklarujemy: iż nie więcej ogólnie, nad dwanaście milionow monety miedzianey, bić pozwolimy, y żeby bicia miedzianey monety przed srebrną nie pospieszano, do wzwyż wyrażoney proporcji regulując się, ten w mennicach naszych porządek ustanawiamy: iż nie pierwey pierwsza summa sześć milionow monety miedzianey ma być dopełniona, aż poki pięćdziesiąt milionow, w srebrney monecie wybite będą, a po wybitiu sześciu milionow miedzianey monety, znowu nie pierwey bicia trzech milionow w miedzianey monecie ma być dokończone, poki korrespondująca iey w założoney wzwyż proporcji, summa dwadzieścia pięć milionow w srebrney monecie będzie dopełniona, co też y w ostatnich trzech milionach miedzianey, y dwudziestu pięciu milionach srebrney monety rozumieć się ma, w czym dozór Kommissyom Ekonomicznym zalecamy: iezeliby zaś za czasem kray monety miedzianey więcej potrzebował, Seymow przyszłych decyzji to zostawiamy. A kurrencyi tyńfow y szostakow Polskich konstytucyjnych, takoz w cenie redukcji 1766 roku uczynioney utwierdzając, że dalszey redukcji, y kassacyi podlegać nie mają, waruiemy, y ostrzegamy.

Iako zaś dobru pospolitemu wiele zalega na tym, aby krajowa moneta iak nayprędzey do regularney przyiść mogła kurrencyi, tak chcąc niniejsze o ubezpieczeniu królowey monety prawo iak nayprędzey powszechney podać wiadomości, zalecamy Kommissyom Ekonomicznym, aby one nieodwłocznie przez uniwersały swoje w obozgu narodach ogłosily.

Ostrzeżenie percepty y expensy, wszystkich intrat Skarbow obozga narodow, podług niżej opisanych tabell.

Expensa z intrat Rzpłtey będąc wyznaczone w tabellach tu przyłączonych, żądamy, ażeby ułożenie ich zupełnie do skutku przyprowadzone było; chcemy przytym, ażeby te wszystkie podatki na extraordinaryne postanowione expensa wybierane nie były, tylko potąd, pokąd tych wydatkow potrzeba będzie; to iest: pokąd długi Rzpłtey wypłacone nie będą, pokąd żyć będą osoby, którym pensye w tych tabellach są naznaczone, pokąd skończone nie będą reparacye w nich także wyrażone; ale iak prędko wyda-

tki się zakończą, przez zakończenie ich przyczyn, intraty podobnie, y w proporcji expens ustaiących ustawać, także y kończyć się powinny, których to umnieyszenia podatkow zachowuiciny sobie moc ułożenia na każdym Seymie ordynarynym, w trakcie materji ekonomicznych, wypłacenie expens w tychże tabellach, y osobnemi konstytucjami wyznaczonych następować nie powinno, pokąd percepty z czopowego y szelężnego w Koronie, a w W. X. L. znowu ułożonych podatkow, na tym Seymie ustanowionych do skarbow wchodzić nie zaczną. Deklarujemy także, iż *subsidia* Nam przez Rzpłtą ofiarowane, y na terazniejszym Seymie uchwalone, Nam tylko, a nie naszym Następcom Królom Polskim, służyć powinny.

Tabella intrat corocznych skarbu Koronnego ułożona, do proporcji tegorocznych dochodow, y która na przyszłe czasy, zostać ma.

Hiberna z dobr Królewskich, y duchownych	1,063,939.
Cło, biorąc miarę z dochodow tegorocznych przez dziewięć miesięcy, które wynoszą 1,780,758 zł., co uczyni na rok	2,374,344.
Kwarta z Starostw, y innych dobr Królewskich, biorąc miarę z raty Marcowey, która w rachunkach terazniejszych wyrażona iest.	2,314,404.
Pogłowne żydowskie	859,312.
Łanowe, biorąc miarę z raty Marcowey	74,962.
Przewoz na Wiśle pod Warszawą, według terazniejszego roku	26,302.
Kwadrupla, według proporcji proweniencyi tegoroczney	100,000.
Summa ogólna dawnych intrat, które zostaną	6,813,263.

637 Tabella intrat skarbu Koronnego, które powinny ustać, kiedy nowy podatek czopowego wybierać się zacznie.

Pogłowne	3,924,000
Remanent Pruski, biorąc miarę z iedney raty, która teraz do skarbu weszła	10,982
Summa ogólna dawnych intrat, które powinny ustać	3,934,982
Obiedwie summy dochodow Koronnych uczynią razem złożone	10,748,245

Tabella roczney ordynaryney expensy skarbu Koronnego.

Na wojsko generalne z pensyi Generałow Inspektorow, z addytamentem płacy prawem 1766 ustanowionym	8,070,130	23 1/2
Garnizon Krakowski <i>ad mentem</i> prawa	20,000	
Latus	8,090,130	23 1/2

Garnizon Spiski <i>ad mentem</i> prawa	37,193	22
Milicya skarbowa tak piesza, y konna	262,500	
Na powiększenie piechoty Węgierskiej do straży, y Urzędu Marszałkowskiego, <i>ad mentem</i> prawa	28,086	
Na Kadetow <i>Corpus</i> , wraz y na murowanie domu dla nich, <i>ad mentem</i> prawa	600,000	
Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu	120,000	
Hetmanowi Polnemu Koronnemu	80,000	
Pisarzowi Polnemu, y według opisu prawa Strażnikowi Polnemu 8,000; Oboźnemu 8,000 y na inne expensa Kommissyi Woyskowej, pod tytułem: <i>Largiye</i>	100,000	

To iest expensa ogólna na wojsko 9,317,910 15 1/2

Expensa cywilne:

Pensya I. W. IMci Panu Podskarbiemu Wielkiemu Koronnemu, <i>ad mentem</i> prawa	120,000	
Pensya dziewięciu Kommissarzom skarbowym, y Instygatorowi Koronnemu, także	120,000	
Pensya Officyalistom wszystkim Skarbu	94,612	
Pensya Kommissarzom sześciu Woyskowym	72,000	
Pensya Sędziom Pogranicznym, <i>ad mentem</i> prawa	34,666	20
Oplacenie cła w dobrach Królewskich prawem zniesionego, a nakazanego konstytucją	73,897	
Na Officyalistow Marszałkowskich, Koronnych	40,000	
Pensya Tłumaczom językow orientalnych, Krucie, Herbertowi, y Czerkies	20,100	
Pensya Metrykantom	6,000	
Na bruki Warszawskie	40,000	
Na reparacyą, y utrzymanie zamku Krakowskiego	30,000	
Na reparacyą ratusza Lubelskiego	5,000	
Na reparacyą ratusza Piotrkowskiego	5,000	
Na expensa extraordinaryne I. K. Mci <i>ad mentem</i> prawa, dwie części z skarbu Kor.	666,666	20
Na utrzymanie szkoły językow Orientalnych w Konstantynopolu	30,000	

Latus 1,357,942 10

Na Lustratorów pogłownego żydowskiego expensa ogólna wynosi zł. 74,000 to na dwadzieścia lat rozdzielwszy uczyni na rok	3,700
Na reparacyą drog, a mianowicie pod Krakowem, y na Lustratorów mostow, y grobel, tudzie na czyszczenie rzek do nawigacyi	200,000
Na tam bicie, y na reparacyą Spicy Montawskiej	50,000
Marszałkowi Seymu ordynaryinego, miarkując co dwa lata 80,000 złotych więc na rok	40,000
Sekretarz. Seymowemu, miarkując tymże sposobem, co dwa lata zł. 20,000 więc na rok	10,000
Posłom Xięstw Zatorskiego y Oświęcimskiego <i>ad mentem</i> prawa, co dwa lata zł. 6,700 więc na rok	3,350
Assessorom sześciu do Sądów Assessorów	72,000
Assessorowie sześciu, do Sądu Marszałkowskiego	72,000
Sędziom siedemnastu <i>judicii mixti</i> , wraz z trzema Prezesami, dwoma Pisarzemi, y dwoma Regentami	63,000
Na Lustratów hiberny y łanowego, czyli też iakiego innego podatku, któryby mógł być ustanowiony, biorąc proporcją z Lustratorów, do kwart wyznaczonych	308,000
Deputatom Trybunalskim na 29 osob	290,000
Marszałkowi Trybunalskiemu	20,000
Prezydentowi Trybunalskiemu	20,000
Pisarzom dwiema po 14,000 złotych iednemu	28,000
Pissarzowi Dekretowemu Assessorowskiemu	6,000
Pisarzowi Ziemiemu Warszawskiemu, z tym co mu dawniej było naznaczono	8,000
Na ustanowienie y utrzymanie <i>Consilii Sanitatis</i>	300,000
Summa expensy cywilney	2,251,992 10
Summa expensy ogolney na woysko	9,317,910 15 1/2
Summa summarum	11,569,902 25 1/2
Tabella expensy extraordinaryney roczney skarbu Koronnego.	
Na reparacyą zamku Warszawskiego	400,000

Reparacyą pałacu Rzeczypospolitey	200,000
Na allewiacyę prawem nakazane, pogłownego Krakowowi, Elblągowi, Lublinowi, tudzież hiberny, Kozienicom, Niepołomicom, etc.	37,723 13
Na nanaięcie pałacu dla Posła Rossyjskiego	25,125
Na Lustratorów Starostw <i>post cessum, vel decessum</i> Starostow do lustrowania nakazanych	20,000
Na przypadkowe expensa skarbowe, iako to zesłania Officyalistow do inwestygacyi, tudzież na kondescensye z dekretow przypadające, expensę na więźniow, druki konstytucyi, uniwersalow, oprawy, świece, etc. <i>circiter</i>	50,000
Na uspokojenie długow prawem oznaczonych, iako to domow Iabłonowskich, Potockich, Leduchowskich, tudzież miasta Krakowa, Lipskiego Kasztelana Łenczyckiego, y wielu innych na rok	600,000
Na brukowanie ulicy na Pradze do przyjazdu, bądź do mostu, bądź do przewozu teraz niepodobnego, y na utrzymanie oney y na most na Wiśle etc.	40,000
Na reparacyę fortec, y opatrzenie arsenałow	200,000
Na posłow po Dworach postronnych, to iest na wyprawowanie ich y utrzymywanie przyzwoite, tudzież na rezydentow, Sekretarzow Legacyi, Kawalerow Poselstwa, y na inne expensa kassy Poselskiej, na prezenta, y przyimowanie orientalnych Posłow	1,000,000
Pensya dwom Krolewiczom Xaweremu y Karolowi	402,000
Na wypłacenie długow Xięciu Radziwiłłowi	600,000
<i>In subsidium</i> I. K. Mci	1,000,000
Powiększenie pensyi I. W. IMci Panu Podskarbiemu, dożywocia dla iego szczerulnie osoby	180,000
Dla I. W. IMci Xiędza Kierskiego Sekretarza W. K. <i>ad interim</i> , poki nie będzie miał <i>beneficium aequivalens</i>	16,750
Latus	4,371,598 18

Miastu Elblągowi	20,000
Na expensy extraordinaryne nieprzezyrane na rok	688,498 21 1/2
Summa expensy extraordinaryney	5,480,097 4 1/2
Summa ordynaryney expensy	11,769,902 25 1/2
Summa ogolna expensy 17,050,000	
Summa ogolna expensy iuz ustanowionej y uprojektowanej	17,050,000
Trzebaby dla wystarczenia tey expensy podwyższyć intraty Koronne do zł. 6,301,755. Lecz gdy trzeba ieszcze do tego dodać dawne intraty, ktore powinny być zniesione, więc nowy podatek powinien wynosić 10,236,737.	
Tabella intrat corocznych skarbu W. X. Litewskiego ułożona do proporcji dochodow tegorocznych, y ktora na przyszłe czasy zostawać ma.	
Cło według nayściślejszego rachunku po zniesieniu cła generalnego uczyni do roku	600,000
Kwarta ze Starostw, y innych dobr Krolewskich czyni do roku	809,406 12 1/2
Pogłowne żydowskie	315,298
Kwadrapla ze Starostw, y innych dobr Krolewsk., może uczynić na rok	15,296
Hyberna z dobr Krolewskich	487,661
Summa intraty roczney złotych	2,227,661 12 1/2
641 Tabella intrat skarbu W. X. Litewskiego ktore mają ustać, za zaczęciem wybierania nowego podatku czopowego.	
Podatek czopowego y szelężnego w Woiewodztwach, Wileńskim, Nowogrodzkim, Brześcińskim, w Powiatach Wilkomirskim, y Grodzieńskim, y w Xięstwie Żmudzki, zawierając w nich y miasta Wilno, Nowogrodek, Brzeście, Wilkomierz, Grodno, y Rosień, uczyni na rok według starej taryfyy	260,000
Podatek podymnego ze wszystkich Woiewodztw y Powiatow	926,666 20
Reszta podatku z trunkow	232,300
Summa intraty ustaiącey	1,418,966 20
Tabella coroczney ordynaryney expensy skarbu Litewskiego.	
Expensa woyskowe wynoszą ogolnie	3,798,892 15 1/2

Expensa cywilne.

Pensya Instygatorowi podług prawa	8,000
Pisarzowi Sądow Assessorskich podług prawa	6,000
Starości Brzeskiemu podług konstytucyi 1766 roku, dla uczynienia iemu bonifikacyi intraty dragowey	4,000
Na expensa gabinetowe I. K. Mci podług prawa	33,333 10
Do wyczyszczenia rzek podług konstytucyi 1766	100,000
Na utrzymanie szkoły dla ięzykow w Konstantynopolu podług prawa	10,000
Pensya Lustratorom pogłownego żydowskiego co 20 lat wynosi złotych 45,000 co uczyni w rok	2,250
Pensya czterdziestu dziewięciu Deputatom Trybunalskim 3000 zł.	147,000
Pensya Marszałkowi Trybunalskiemu	20,000
Dla sześciu <i>Assessores eligendos</i> a zł. 8000 każdemu	48,000
Na expensa Marszałka Wielkiego na rok agitującego się Seymu w Litwie złotych 40,000 co sześć lat, wynosi na rok	6,666 20
Na utrzymanie zamku Grodzieńskiego	10,000
Na inwalidow Wileńskich <i>recenter</i> erygowanych	25,000
Pensya Kommissarzom Woyskowym sześciu po złotych 8,000	48,000
Pensya Podskarbiemu Wielkiemu podług prawa	80,000
Pensya Podskarbiemu Nadwornemu Lit	10,000
Na szpital w Wilnie	25,000
Pensya Kommissarzom Skarbowym sześciu po złotych 8,000	48,000
Na Kancellaryę Skarbową, to iest dwom Regentom	6,000
Sekretarzowi Kommissyi Skarbowey	3,000
Kassyerowi Skarbowemu	3,000
Plenipotentowi Skarbowemu	2,000
Na male expensa Kommissyi Skarbowey iako to: zesłanie Officyalistow Skarbowych do różnych komor celnych, y na różne mieysca, dla uczynienia tam inkwizycyi, expensa na utrzymanie wię-	
Latus	645,250

zniow, druki uniwersalow, oprawy xiąg, świece, drwa, etc.	20,000
Na utrzymanie y ustanowienie <i>Consilii Sanitatis</i>	100,000
Summa expensy cywilney	765,250
Expensa ogolna na woysko	3,798,892 15 1/2
Summa summarum	4,564,142 15 1/2

Tabella roczney extraordinaryiney expensy skarbu Litewskiego.

<i>Subsidia</i> I. K. Mci	500,000
Dla Xiążęcia Radziwiłła, ażeby umorzyć summy iemu należące, od Rzeczypospolitey na rok	300,000
Na umorzenie innych długow, prawem opisanych, iako to: Biskupa Wileńskiego, Hrabi Fleminga Woiewody Pomorskiego; Kocięła Starosty Markowskiego, Hetmana W. Lit. Ogińskiego, Michała Puzyny Pis. Lit. Chrzanowskiego Podkom. Brzeskiego, Sulistrowskiego, Romera, Paca, Platara y innych	500,000
643 Na expensy extraordinaryine nieprzezyrane na rok	494,000
I. W. IMci Pana Podskarb. Wielkiemu dożywocie	120,000
Summa expensy extraor.	1,914,000
Summa ordynaryiney expensy	4,564,142 15 1/2
Summa ogolna expensy	6,478,142 15 1/2
Summa ogolna expensy iuz ustanowionej y uprojektowanej	6,478,142 15 1/2

Trzebaby dla wystarczenia tey expensy, podwyższyć intraty Litewskie do 2,831,514 złotych, 13 groszy, lecz gdy do tego trzeba ieszcze oddać dawne intraty, ktore powinny być zniesione; więc nowy podatek powinien wynosić 4,250,481—3.

Szkole rycerskiej dziedziczne prawo do pałacu Kazimierzowski zwanego.

Przez konstytucyą Seymu Walnego ordynaryinego Warszawskiego przeszłorocznego, pod tytułem: Szkoła rycerska uchwalona, *Corpus* Kadetow w dziedzicznym pałacu naszym Kazimierzowski zwanym, z wrodzoney Nam narodowey miłości bez żadney bonifikacyi umieściliśmy; aby zas y po zeyściu naszym z tego świata pewne mieszkanie mieli, na kupienie pałacu, y wymurowanie na nim budynkow do takowey szkoły rycerskiej potrzebnych, summę trzechkroć sto tysięcy złotych Polskich ze skarbow obojga narodow corocznie przez lat dziewięć po sobie idących, za powszechną Stanow Rzeczypospolitey zgodą naznaczaliśmy.

Lecz że do tego czasu nie mogło się upatrzeć wygodnego przyszley fabryce dla szkoły rycerskiej placu, y do kupna przyiść iego, przeto iuz y wyrażony wyżey pałac nasz dziedziczny Kazimierzowski zwany, razem z koszarami w takim ograniczeniu, iakie przez Delegowanych od skarbu naszego, y skarbu Koronnego oznaczone, y wymierzone będzie, za summę siedmkroć pięćdziesiąt tysięcy złotych Polskich Korpusowi Kadetow wiecznemi czasy dziedzictwem ustępujemy.

Takowe ustąpienie nasze, a prawo iuz takowe Korpusu Kadeckiego dziedziczne utwierdzamy, y oneż za wieczno-trwałe mieć chcąc, ten pałac z koszarami od wszelkich impetycyi, y pretensyi czyichkolwiek zkadkolwiek wynikających wiecznie uwalniamy.

Końcem zaś przysposobienia więcey budynkow na placu tegoż pałacu wymurowania, a Nam też Krolowi wzwyż napisaney summy siedmkroć pięćdziesiąt tysięcy złotych Polskich na dziedzictwo pałacu zaspokoienia, dopełniając namienioną wyżey Seymu przeszłorocznego konstytucyą, a sam czas dziesięcioletni wypłacenia corocznie trzechkroć sto tysięcy złotych Polskich skracając, na to miejsce summę sześćkroć sto tysięcy złotych Polskich, corocznie przez lat pięć po sobie idących, zaczawszy *a die prima Martii anni 1768* ze skarbow obojga narodow z Koronnego dwie części, z Wielkiego X. Litewskiego trzecią część do placenia dwiema ratami, w Marcu połowę, a w Septemrze drugą połowę do rąk Prezydującego nad fabryką (ktorego wyznaczenie od Nas Krola należec będzie) za powszechną Stanow Rzeczypospolitey zgodą naznaczamy; z ktorey summy aby wydatki na wspomnioną fabrykę czynione, każdego roku przed Kommissyami Skarbowemi pokazywane, y dokumentami autentycznymi dowodzone były, ostrzegamy.

Podwyższenie płacy Generałowi Artyleryi Koronney.

Ponieważ Rzplta Generałowi artyleryi Litewskiej gażę iego do złotych Polskich trzydziestu tysięcy pomnożyła, Generał zaś artyleryi Koronney żadney kompanii, kopfgeltu, ani iakiegokolwiek bądź awantażu z koni nie mający, tylko ma gaży swoiey roczney zł. Pol. 25,000, więc postanawiamy, aby kiedy wszystkich urzędow tak w Koronie, iak w Litwie rowna się płaca, aby także do płacy Generała artyleryi Koronney zł. Pol. 5000 ieszcze dołożone były. Ktora to summa w pierwszym roku być ma wzięta z percepty na expensa extraordinaryine wyznaczoney, a napotym ma być przyłączona do summy wyznaczoney na płacę dla woyska.

Pensye UU. Strażnikom, y Obożnym Polaym Koronnym.

Nie chcąc aby usługi publiczne UU. Strażnikow y Obożnych Polnych Koronnych, do ktorych *ex officio* są obowiązani, bez nadgrody y

płacy zostawały, summę tak dla pierwszego ośm tysięcy złotych Polskich, iako y dla drugiego z larcyci Hetmańskiej z skarbu Koronnego naznaczamy.

Powiększenie pensyi Urodzonemu Instygatorowi Koronnemu.

Maiąc zaleconą pilność Urodzonego Instygatora Koronnego w znaydowaniu się na kadencyach Kommissyi Skarbowey, y przez wzgląd na iego przy boku naszym prawie ustawiczne mieszkanie, pensyą iego sześć tysięcy złotych Polskich, ktora przy ustanowieniu Kommissyi Skarbowey miał naznaczoną, do dwunastu tysięcy złotych Polskich powiększamy, y wypłacenie iey pod temi warunkami, iakie są dla Kommissarzow Skarbowych, teyże Kommissyi zalecamy.

Pensya Sędziom Pogranicznym.

Zwazając na prace y kosza, ktore Sędziowie Pograniczni Woiewodztw Kiiowskiego, Podolskiego, y Braclawskiego w zieżdzaniu na kadencye czynić są obowiązani, więc aby ten publiczny Urząd nie był onym uszkadzającym, dla każdego trzy tysiące złotych Polskich, według opisu *Senatus Consultorum* w tey okolicznosci wypadłych, corocznie ze skarbu Koronnego naznaczamy; co w ogulney summie dla wszystkich na rok 34,666 złotych Polskich wynosi, ktore to pensye, aby *inter praesentis* tylko na kadencyach dzielone były, mieć chcemy.

Pensya Tłomaczom ięzykow orientalnych.

Ponieważ wszelka wymaga potrzeba trzymania Tłomaczow ięzykow orientalnych, tak przy Kommissyi Woyskowej Koronney, iako y przy Kancellaryi naszej, a takowych ludzi, ile umyślnie sprowadzonych, bez przyzwoitey płacy mieć nie podobna, w ktorey to aktualney służbie Urodzeni Kruta, Habert, y Cerkies zostają, więc na nich trzech summę ogolną dwadzieścia tysięcy złotych Polskich wypłacać postanawiamy, dwie części z skarbu Koronnego, a trzecią z Litewskiego.

Pensya Urodzonym Metrykantom Koronnym.

Maiąc wzgląd na obowiązki, y prace Urodzonych Metrykantow Koronnych, ktore *ex officio* przy Kancellaryach naszych czynić są obowiązani, iako y na wydatki w trzymaniu potrzebnych przy *archivum* Koronnym ludzi, każdemu z nich summę trzy tysiące złotych Polskich, ktora w iedno zebrana uczyni sześć tysięcy złotych Polskich, ze skarbu Koronnego corocznie wypłaconą mieć chcemy.

Bruki Warszawskie.

Wygoda, y przyzwoitość ozdoby w mieście naszym rezydencyonalnym Warszawy wyciągają, aby między innemi opatrzeniami, y na to mieć bacność, y staranie, aby ulice dobrze były brukowane, więc na to ze skarbu Koronnego

czterdzieści tysięcy złotych Polskich, za oddaniem z tego na Seymie rachunku, corocznie naznaczamy.

Reparacya zamku Krakowskiego.

Ponieważ zamek nasz w Krakowie znaczney podlega ruynie, y co raz by bardziej upadał, gdyby temu nie zabieżono, więc y z przyzwoitości, y z potrzeby wszelkiej, aby na reparacyą iego, poki zupełnie też dokończona nie będzie, trzydzieści tysięcy zł. Polskich co rok z skarbu Koronnego wyliczyć, nakazuujemy.

Reparacya ratuszow Trybunalskich.

Za widoczną ratuszow Piotrkowskiego, Lubelskiego, Kaliskiego, y Lwowskiego dezolacyą, y na ponowione corocznie przez Delegatow od Trybunałow do Nas wysyłanych instancye o reparacye tychże ratuszow dla wygody Trybunalskich Sądow; chcąc dogodzić tak sprawiedliwym wszystkim w tey mierze żądaniom, summę corok ogolną dziesięć tysięcy złotych Polskich, to iest do każdej Prowincyi pięć tysięcy na rok dla tego miasta z wyrażonych wyżey, w którym będzie Trybunał, skarbowi Koronnemu wypłacić zalecamy; a rzeczony miasta z tych to odebranych na reparacyą kwot, Kommissyi Skarbowey Koronney rachować się będą powinny. Wypłacona zaś z skarbu dotąd summa na reparacyą ratusza Lubelskiego z wyznaczenia *Senatus Consilii*, w rachunkach generalnych przyjęta być ma.

Pensya Lustratorom pogłownego żydowskiego w Koronie.

Wiele na tym należy, aby ustanowione podatki porządnie, y bez uprzykrzenia wybierane były; postanawiamy aby co do podatku pogłownego żydowskiego, iuz nie co pięć lat, ale co dwadzieścia nowe wypadały lustracye, rachując od czasu odprawionej przeszley lustracyi; w czym żeby takową publiczną sprawując pracę bez przyzwoitey nie zostawali nadgrody, z skarbu Koronnego, siedmdziesiąt y cztery tysiące złotych Polskich naznaczamy, co na rzeczony dwadzieścia lat dzieląc, przypadnie na rok trzy tysiące siedmset; więc tenże skarb, to roczne *quantum* zgromadzać, na lat dwadzieścia, y do czasu lustracyi co dwadzieścia lat konserwować będzie, y żeby na Seymach, w rachunkach percepty, iako też w expensie, gdy lustracya (iako wyżey) nastąpi podawał, rozkazujemy.

Naprawa drog, mostow, y czyszczenie rzek.

Nietylko dla powszechney wygody, ale y dla pożytku kraiu przez ułatwienie, osobliwie dla handlujących, złych traktow, y drog przykrości, konieczna wymaga potrzeba naprawy onych przykładem wszystkich rządnych Państw; przeto, aby takowych złych drog reparacya, a mianowicie pod Krakowem, iako też lustracya mostow, y ich także naprawa, tudzież czyszczenie rzek, podług uznania potrzeby, od Kommissyi

647 Skarbowey Koronney, następować mogła, corocznie na to ze skarbu Koronnego dwakroć sto tysięcy złotych Polskich wypłacać nakazujemy.

Reparacya tam, y Szpicy Montawskiej.

Rzecz powszechnie znana, że od utrzymania tam na Wiśle, a naybardziej Szpicy Montawskiej, defuitacya do Gdańska zależy. Więc gdy taż znaczną, y bliską grozi ruiną, na reparacyą tak oney, iako y tam, ze skarbu Koronnego, co rok summę pięćdziesiąt tysięcy zł. Polskich wypłaconą mieć chcemy.

Upewnienie nadgrody Marszałkom, y Sekretarzom Seymowym.

Żeby raz na zawsze pewna dla Marszałkow, y Sekretarzow Seymowych wyznaczona, była płaca stanowiemy, aby dla pierwszego summę osmdziesiąt tysięcy złotych Polskich, a dla drugiego dwadzieścia tysięcy złotych Polskich, skarb Koronny, w czasie kadencyi swoich wliczał, która to summa kiedy się na dwa lata rozdziela, przypadnie do odkładania co rok, w skarbie tymże na ten expens, na Marszałka czterdzieści tysięcy złotych Polskich, a na Sekretarza dziesięć tysięcy złotych Polskich, y takowy w tym coroczny rozdział, aby Kommissya Skarbowa Koronna zachowała, mieć chcemy.

Ustanowienie pensyi Assessorom Sądow I. K. Mości Zadwornych w Koronie.

648 Stosując się do konstytucyi Seymu *Convocationis* 1764 na którym skonfederowane Stany Rzpltey przydania Assessorow do Sądow naszych Zadwornych uznały potrzebę, a wraz do szafunku łask naszych Krolewskich, albo do pensyi ze skarbu w nadgrodey tey usługi publiczney zaleconych mieć chciały; na Seymie szczęśliwey Koronacyi naszej w tymże roku, a potem na Seymie ordynaryinym 1766 tychże Assessorow, sposobem w prawie tamże przepisany, wyznaczylismy, w szafunku zaś łask naszych Krolewskich pomieścić ich nie przyszło, ani pensyi naznaczonych nie mieli, ztąd dla nienczęszczania ich na Sady kompletu bywać nie mogło, y konstytucyą ostatniego Seymu 1766 WW. Kanclerze, w niebytności Assessorow, od potrzeby kompletu dyspensowani zostali, przeto na przyszły czas na Assessorow do Sądow naszych Zadwornych, między ktoremi dwoch tylko Senatorow być może, summę coroczną siedmdziesiąt y dwa tysiące, nadto na Pisarza naszego Dekretowego sześć tysięcy naznaczamy, która to summa na Assessorow sześciu każdemu po złotych dwanaście tysięcy rachując, służyć ma; a ci tylko *praesentes pro ratha praesentiae*, tak iak w Kommissyach naszych Skarbowey, y Woyskowej ustanowione, partycypować z niey powinni będą. Y że komplet do spraw ordynacyą naszą w konstytucye Seymu *Coronationis nostrae* inserowaną przepisanych potrzebny, do osob *ad minimum* czterech reduku-

jemy: więc *ex portione absentium, portionem praesentium augeti* chcemy, y tych pensyi wypłacanie na końcu każdej kadencyi, za assynacyą W Kanclerza Prezydującego, Skarbowi Koronnemu rozkazujemy.

Lustratorowie podatku nowo ustanowionego.

Kiedy Rzplta, za potrzebne osadziła, aby dla ostrzeżenia podatkow nowo postanowionego czopowego, y szeleżnego, według opisow osobney konstytucyi Lustratorow wyznaczyła; więc dla podeymiających tę pracę, ze skarbu Koronnego, do proporcyi wziętey od Lustratorow kwart, trzykroć ośm tysięcy złotych Polskich corocznie wypłacać dla uczynienia według potrzeby podziału nakazujemy, y aby się na Seymach z niey z innemi wydatkami rachowali, mieć chcemy.

Powiększenie pensyi Urodzonemu Pisarzowi Warszawskiemu.

Ponieważ konstytucyą *anni* 1766 UU. Pisarze mieysce Seymow obowiązani są do osobistego przez cały czas zgromadzonych Rzpltey Stanow obrad tamże siedzenia, y do chowania subalternow dla wydania rekwirującym pierwszym z Woiewodztw Senatorom lub Poslom bez płacy ekstraktow, na co naznaczona iemu summa dwa tysiące złotych Polskich nie iest wystarczająca, przeto, ażeby Urodzony Pisarz Ziemi y Grodzki Warszawski przez wyrażone dla swey publiczney usługi wydatki nie szkodował, rzeczoną kwotę w ośm tysięcy złotych Polskich powiększamy, y onęz mu co rok, ze skarbu Koronnego wypłacać postanawiamy.

Akademia lekarska.

649 Gdy zdrowie, y dostatki obywatelow pierwszym uszczęśliwienia, a przeto mocy Państwa wszelkiego są fundamentem; mamy za jedną z naycelniejszych Panowania naszego oycowskich staranności, obmyśleć naylepsze sposoby do odwracania, y umniejszenia chorob, tak w ludziach, iako y do gospodarstwa potrzebnych dobytkaach; zaczym mocą niniejszego Seymu, za zgodą Stanow skonfederowanych, na ustanowienie, y osadzenie w całym Państwie Rzpltey zgodnych, y wyprobowanych do lekarstwa ludzi, pod zwierzchnością, y dozorem Akademii tu w Warszawie otwartej być y nauczać mającey, nietylko tych nauk, które do lekarstwa *directe* ściągają się, ale y wszystkich fizycznych umiętności, które do ulepszenia rolnictwa, y wszelkich przemysłow ekonomicznych służyć mogą, wzorem naybiegłszych obcych narodow, pozwalamy: do czego *diploma erectionis* z Kancellaryi naszej dokładnie opatrujące z tego ustanowienia pożytki krajowe wydamy, ktorego zachowanie, y trwałość na zawsze ubezpieczamy; na fundusz zaś przerzeczoney Akademii, y opatrzenie oney *in perpetuum*, iako też na zapłatę nauczycielow iey, y po całym kraju służących do lekarstwa *omnis generis* potrzebnych osob, które gdzie się znajdować będą, chorych

ratunkowi *gratis consulere* mają, naznaczamy corocznie czterokroć sto tysięcy złotych Polskich ze skarbow Rzpltey, to iest z Koronnego trzykroć sto tysięcy, a z Litewskiego sto tysięcy, które aby Kommissye Skarbowe do rąk wysadzoney, y umocowaney od Nas *per perpetuum diploma* zwierzchności półrocznemi ratami, *ultima Martii, et ultima Septembris* wypłacały, nakazujemy: z tym ostrzeżeniem, aby ta zwierzchność lekarska do Kommissyi Skarbu Koronnego corocznie rachunek z wydatku wyrażoney całej summy oddawała, a zaś Kommissya Skarbowa relacyą na Seymie o tym rachunku czynić obligowana będzie. To także dla spokojności doktorow y cyrulikow nadwornych, po miastach pryncypalnych aktualnie będących, y za doktorow poczytanych lekarzow ostrzegamy, że od tey Akademii dependować nie powinni.

Prorogacya czasu wypłacenia coroczney summy na zamek nasz Warszawski.

Kiedy konstytucya roku 1766 przez wielce sprawiedliwe powody, na reparacyą zamku naszego w Warszawie czterokroć sto tysięcy złotych Polskich corocznie przez lat dwa do Seymu ordynaryinego wypłacić ze skarbu zleciła, w tey nadziei, że się w tym przeciągu potrzebne w nim pokończyć miały reparacye, a tym czasem przez przypadek pożaru ognia, znaczna część tegoż zamku wielkiej podpadła ruinie; więc My dogadzaiąc potrzebie, y przyzwoitości tey reparacyi, postanawiamy, aby rzeczone czterokroć sto tysięcy złotych Polskich dotąd corocznie ze skarbu Koronnego na nią wypłacane były, dokąd za nabyciem placow potrzebnych do tego zamku, według planty architekta, przez też Kommissyą Skarbową examinowaney, należyte dokończona nie będzie.

650 Wyznaczenie summy na reparacyą pałacu Rzeczypospolitey w Warszawie.

Ponieważ pałac Rzeczypospolitey w Warszawie dla czterech iurydykcyi *ultima instantiae* kupiony, bez znacznych reparacyi *ad suos usus*, do których iest wyznaczony, nie mógłby być zdalny, więc na też summę coroczną dwakroć sto tysięcy złotych Polskich ze skarbu Koronnego, poki ta cała fabryka zupełnie dokończona nie będzie, naznaczamy.

Subsidium niektórym miastom naszym.

Przechylając się do sprawiedliwej dobroczynności Rzpltey przez dawniejsze ustawy okazanej, miastom naszym Krakowowi y Lublinowi, dla ulżenia włożonym na nich pogłownym, a Kozienicom y Niepołomicom, y innym dla zfolgowania w hibernie, iako też zadosyć czyniąc konstytucyom Seymow *Pacificacionis 1736 et Coronationis 1764 favore* miasta Elbląga; summę coroczną ze skarbu Koronnego trzydzieści y siedm tysięcy, siedmset dwadzieścia y trzy złotych Polskich wypłacaną dotąd, y na dalszy czas wypłacać z skarbu Koronnego zlecamy.

Naięcie pałacu dla Posłow Rosyiskich.

Lubośmy już konstytucyą terażniejszego Seymu pod tytułem: wieczystość pałacu dla Rzpltey: summę trzydzieści tysięcy czerwonych złotych na kupienie domu w Warszawie dla Posłow Rosyiskich wyznaczyl, że iednak nim do tego kupna przyjdzie, y reparacya (ieżeli w nim potrzebna będzie) nastąpi, kwota na naięcie pod ten czas dla tychże Posłow mieszkania potrzebna iest, więc na to dwadzieścia pięć tysięcy sto dwadzieścia pięć złotych co rok skarbowi Koronnemu, poki rzeczoney pałacu kupienie nie wypadnie, pod obowiązkiem oddania z takowey summy przez tenże skarb na Seymie rachunku wypłacać nakazujemy.

Płaca Lustratorom Starostw.

651 Że *post cessum*, lub *decessum* zachodzi czasem potrzeba lustracyi Starostw, dzierżaw, y innych dobr naszych Krolewskich, a to bez rekompensy dla wypełniających takową usługę obeyać się nie może; przeto skarbowi Koronnemu na to dwadzieścia tysięcy złotych Polskich naznaczamy, które według proporcyi tey potrzeby rozdzielać, y na Seymach rachować się z nich będzie powinien.

Przypadkowe expensa Kommissyi Skarbowey Koronney.

Ponieważ nieuchronne potrzeby Kommissyi Skarbowey Koronney różnych nadzwyczajnych wymagają wydatkow, iako to na zesłanie Officyalistow do inwestygacyi w wypadających interesach, tudzież na kondescensye z dekretow nakazane, na więźniow, druki konstytucyi, uniwersalow, oprawy protokulow, swiece, etc. Więc na takowe expensa dla skarbu Koronnego pięćdziesiąt tysięcy złotych Polskich, z których się na Seymach rachować ma, wyznaczamy.

Uspokoienie długow prawem wyznaczonych w Koronie.

Kiedy ścisłą dla każdego kraiu powinnością iest długi za słuszne osądzone wypłacać, naznaczamy zatym skarbowi Koronnemu. *ad rationem* zniesienia summ osobneni terażniejszego Seymu konstytucyi assynacyami, dla wyrażonych w nich *respective* obywatelow przyznanych, corocznie sześćkroć sto tysięcy złotych Polskich, aż poki wszystkich tych pretensyi nie uspokoi, żądając, żeby takowe długi wypłacane były, proporcjonalnie do każdego długu, to iest: żeby Kommissya Skarbowa Koronna przypadające na swoy skarb długi w iedną summę skomputowała, y też summę do proporcyi wyznaczoney corocznego na długi *quantum*, na lata podzieliła, a potem każdemu kredytorowi proporcjonalnie do przyznanej iemu kwoty, tę część, która z podziału na lata całej summy do wylczenia iemuż przypadnie, wypłacała.

Brukowanie na Pradze drogi od Wisły.

Dogadzając publiczney wygodzie, dla przybywających do tego rezydencyonalnego Krolowa miasta, osobliwie dla obywatelów W. X. Lit. na wybrukowanie na Pradze drogi od Wisły, podczas wielce dla przejeżdżających przykrey, poczynszy od mieysca, ktore Kommissya Skarbowa wyznaczy, y na utrzymanie tegoż raz na zawsze bruku, ze skarbu Koronnego czterdzięci tysięcy złotych Polskich corocznie wypłacać zalecamy, ktora summa, gdy droga wspomniona wybrukowana będzie, na most przez Wisłę, konserwacją iego, iako też rzeczonego bruku, obracana być powinna.

Reparacya fortec, y domow arsenałowych.

Ze fortece, domy arsenałowe Rzeczypospolitey dotąd zaniedbane, y coraz do gorszego przechodzące stanu, potrzebnia koniecznego wsparcia, więc na reparacyą onychże w Koronie, y opatrzenie amunicyami, summę dwakroć sto tysięcy złotych Polskich ze skarbu Koronnego corocznie, za kwitami Kommissyi Woyskowej Koronney, wypłacać nakazujemy. A ta Kommissya Woyskowa przy oddawaniu rachunkow percept y expens woyskowych, na Seymach rachować się z tey kwoty będzie powinna.

Summa na Legacye do Dworow postronnych.

Wiele każdemu rządemu kraiovi na tym zależy, aby dla popierania, lub pilnowania interesow swoich u Dworow postronnych, według osądzoney u siebie potrzeby, iakimkolwiek bądź zaszczyconych charakterem Posłow, lub Rezydentow do nichże wysyłał; więc y My chcąc uczynić w tey mierze na przyszłe czasy opatrzenie na Posłow, Rezydentow, Sekretarzow, y Kawalerow Legacyi, ktorych do Dworow cudzoziemskich wyprawiać przydzie, na podarunki, y przyjmowanie orientalnych Posłow y na inne nieuchronne wydatki, kassy Poselskiej tyżące się, summę milion złotych Polskich ze skarbu Koronnego corocznie oznaczamy, ktore wypłacanie za assygnacyami z Rady Senatu następować będzie powinno.

Summy Oświeconym Xiążętom Radziwiłłom, ad exsolvendum ze skarbu Rzpltey należące, y determinowane.

Summy z zastawy niegdys przez Rzpltą dobr stołu Krolewskiego Szawle nazwanych, w Wielkim Xiąstwie Litewskim sytuowanych wynikley, ad bonificandum intrat przez konstytucyą roku 1661 stołowi Krolewskiemu ze skarbu publicznego Wielkiego Xiąstwa Litewskiego *quotannis* warowanej, za Panowania Nayiaśnieyszego Predecessora naszego Krola Iana III zalegley, konstytucyami *annorum 1677, 1678, 1683 y 1690 ad exsolvendum, pro re* skarbu Krolewskiego nakazaney, likwidacyą posledniyszą ieszcze za życia tegoż Nayiaśnieyszego Krola Iana III w Metryki Wielkiego Xiąstwa Litewskiego wpro-

wadzoną, ad *quantitatem* złotych Polskich trzykroć sto czterdzięci y jeden tysięcy, dziewięćdziesiąt siedm, wyrachowanej; drugiey summy przez tegoż Nayiaśnieyszego Predecessora naszego Iana III Krola Polskiego, z miłości ku oyczyźnie zastępując skarb Koronny na woysko oyczyste, in *praementi necessitate* znacznie erogowanej, w części przez skarb Koronny bonifikowanej, a w większey części należącey Kommissyą Radomską likwidowanej *quantitatem* sto siedmdziesiąt siedm tysięcy czterysta sześćdziesiąt y dziewięć, talerow bitych, a osobliwie lewkowych talerow dwieście zawierającey, konstytucyą traktatową 1717 dla Nayiaśnieyszych Krolowicow Polskich ubezpieczoney, ex *vi* niefruktyfikacyi od teyże summy przez lat kilkadziesiąt, cum *altero tanto ad praesens* przez Nas Krola, y zupełne skonfederowane Stany decydowanej; *reducendo* tenże kapitał wespol cum *altero tanto* na złote Polskie, *quantitatem* dwóch milionow, ośmkroć czterdzięci dwóch tysięcy, trzydziestu siedmiu złotych, y groszy dziesięciu wynoszącey.

Trzeciey summy, niegdys ex *dono nuptiali* Nayiaśnieyszey Maryi Krolowey Polskiej, konstytucyą roku 1678 po dwa tysiące czerwonych złotych corocznie oznaczoney, a w skarbie Rzpltey per *tractum* lat dziewiętnastu zalegley, uniwersalny ryczałt złotych Polskich sześćkroć sto ośmdziesiąt cztery tysiące wynoszącey. Tych wszystkich summ, ex *capite* Krola Iana III y Maryi Krolowey Polskiej, *iure competenti, ac legitimo*, Oświeconym Xiążętom Karolowi Marszałkowi terażniyszey Konfederacyi Generalney Prowincyi Koronnych y Seymowemu, y Hieronimowi Woiewodzicowi Wileńskiemu w małości lat zostaiącemu Radziwiłłom należącey, *salvis quietationibus*, ieżli iakowe na wyż rzeczoną summę ab *actoribus praecesserunt*, skarbowi.

Czwartej summy niegdys przez Rzpltą Oświeconemu Xciu Michałowi Kazimierzowi Radziwiłłowi Podkanclerzemu y Hetmanowi Polnemu Wielkiego Xiąstwa Litewskiego zawinoney, y konstytucyami *annorum 1661, 1662, 1670, 1673, 1676, 1677, 1683* za życia tegoż Xiążenia, a potym *post fata* onego konstytucyami *annorum 1685 y 1703* Xiążęciu Karolowi Stanisławowi Radziwiłłowi Kanclerzowi Wielkiemu W. X. Litewskiego assekurowaney, ad *quantitatem* ośmiudziesiąt tysięcy złotych Polskich skomputowanej, successorom pozostałym tego O. Xcia Kanclerza, *idque* Michałowi Kazimierzowi Staroście Przemyslskiemu, y Hieronimowi na ten czas Staroście Kryczewskiemu, Radziwiłłom, konstytucyami *annorum 1717 et 1736* klarygowaney, ad *praesens* tymże wyż rzeczonym Oświeconym Xiążętom, Karolowi Marszałkowi Konfederacyi Generalney Prowincyi Koronnych, y Woiewodzicowi Wileńskiemu, Radziwiłłom, *iure legitimo* należącey.

Piątey summy, ex *ratione subsequuta, non in termino triennij*, konstytucyami roku 1662 y 1678 *praescripti*, dobr Szawel do stołu naszego, przez

654

skarb Litewski *exemptionis, (salva seorsiva actione rationis, et vindicationis* summy samey kapitalney sześciukroć sto tysięcy złotych Polskich, z Wiel: Flemingiem ad *praesens* Woiewodą Pomorskim) szczegulnie w nadgrode tylko damnifikacyi z tegoż okupna, non *attento triennio*, OO. Xiążętom Radziwiłłom wynikley, in *quantitate* czterechkroć sta y czterdziestu tysięcy złotych Polskich, przez Nas Krola, y zupełne Stany decydowanej.

Szostey summy, z dymow abiuratowych dobr własnych dziedzicznych OO. Xiążąt Karola Marszałka Konfederacyi Generalney Prowincyi Koronnych, y Hieronima Woiewodzica Wileńskiego Radziwiłłow, przez Wielmożnego Michała Brzostowskiego Marszałka przeszley Konfederacyi Prowincyi Wielkiego Xiąstwa Litewskiego, in *quantitate* sześćkroć sto tysięcy złotych Polskich, in *usum* teyże Konfederacyi wybranej.

Siodmey summy, tak za Legacyą niegdys przez Oświeconego Xiążenia Michała Kazimierza Radziwiłła Podkanclerzego y Hetmana Polnego W. X. Lit. do Stolicy Rzymskiej Apostolskiej, do Dworu Wiedeńskiego, y Rzeczypospolitey Weneckiej od Rzeczypospolitey Polskiej, własnym kosztem odprawioną, ad *bonificandum* konstytucyami roku 1710, 1726 assekurowaną, iako też za znaczne expensa Nam, y zkonfederowanym Stanom, w usługach dobra publicznego, Oświeconego Xcia Karola Radziwiłła Marszałka Konfederacyi Generalney Prowincyi Koronnych y Seymu ninieyszego, widome ad *quantitatem* złotych Polskich dwa miliony siedmkroć sto tysięcy udecydowanej, y determinowanej, takowe wszystkie summy, *superius* specifikowane, *pro liquido debito* uznawszy, et ad *quantitatem generalem* siedmiu milionow trzykroć czterdzięci y sześć tysięcy, trzydzięci y siedm złotych Polskich skomputowawszy, *exsolutionem* oney *quotannis* przez skarb Koronny, po sześćkroć sto tysięcy złotych Polskich, a przez skarb Litewski po trzykroć sto tysięcy złotych: Polskich z prowentow Rzpltey publicznych, na uspokojenie długow oneyże determinowanych, aż do wypłacenia *quantitatis superius expressae* Oświeconemu Xiążęciu IMci Karolowi Radziwiłłowi iako aktorowi, y brata swego małoletniego opiekunowi, *praevia* przez się, lub przez plenipotentę onego *quietatione* percepty na to ustanowionej, My Krol z zupełnymi skonfederowanymi Stanami determinujemy, et in *casu* zawodu, *actionem ad vindicandum* tych summ z skarbem obojga narodow, na każdym Seymie, *ante omnes materias, et causas* przy likwidacyi tychże skarbow, przerzeczonym OO. Xiążętom Radziwiłłom zostawujemy. *Adeoque* W. Michała Brzostowskiego Marszałka przeszley Konfederacyi Prowincyi Litewskiej, ad *praesens* Podskarbiego W. X. Lit. od pretensyi, y prozekucyi prawney OO. Xiążąt, Karola Marszałka Generalney Konfederacyi Prowincyi Koronnych, y Hieronima Woiewodzica Wileńskiego Radziwiłłow, in *puncto* podatku dwu ta-

τ. VII.

lerowego z dymow abiuratowych dobr onych wybieranego, in *perpetuum* kwituujemy. y uwalniamy, y zaszle *hac in re* w Konfederacyi Generalney dekreta, *authoritate praesentis Conventus* podnosimy.

Assygnacya do skarbow obojga narodow, favore O. Xiącia Karola Radziwiłła Marszałka Konfederacyi Generalney Koronney, y Seymowego.

Iako iuz osobną konstytucyą pod tytułem: Summy Oświeconym Xiążętom Radziwiłłom ad *exsolvendum* z skarbu Rzeczypospolitey, dług O. Xiącia Karola Radziwiłła Marszałka Konfederacyi Generalney Koronney, y Seymu terażniyszego, wraz z bratem iego małoletnim Hieronimem odesłaliśmy, tak wypłacenie tegoż długu obmyślając, oznaczamy z skarbu Koronnego sześćkroć sto tysięcy złotych Polskich, a z Litewskiego trzykroć sto tysięcy złotych Polskich, corocznie, y dotąd, pokąd cały dług tym sposobem wypłacony nie będzie.

Ofiarowanie Nam summy od Stanow Rzeczypospolitey z skarbu Koronnego.

Kiedy Stany Rzeczypospolitey mając sobie dobrze znaiomą szczupłość dochodow z dobr stołu Krolewskiego a wraz szczerą ochotę naszą do zażycia ich na pożytek kochaney oyczyzny, ofiaruią Nam Krolowi na każdy rok z skarbu Koronnego summę milion złotych Polskich wypłacać się mającą, My Krol tę ofiarę z wdzięcznością przyjąwszy, nie inaczej wyliczoną, tylko za dyspozycyami naszymi mieć chcemy, y że Nam tylko służyć ma, a nie Nayiaśn. Krolom po Nas następującym, deklarujemy.

Względy na Wielmożnych Teodora Wessla, y Michała Brzostowskiego Podskarbiech Wielkich obojga narodow.

Przy ustanowieniu Kommissyi skarbowych na Seymie *Convocationis* 1764 y zlanu władzy Podskarbiego samego na całą Kommissyą, oznaczenie pensyi Wielmożnym Teodorowi Wessłowi Podskarbiemu Wielkiemu Koronnemu sto dwadzieścia tysięcy, Michałowi Brzostowskiemu, do życia W. Fleminga predecessora iego, dzisieyszego Woiewody Pomorskiego, sto dwadzieścia tysięcy, a *post fata* tylko ośmdziesiąt tysięcy ponawiamy. A przez wzgląd na zasługi, y przewyższenie poprzednikow swoich na tym urzędzie w porządnym trzymaniu skarbu, y do aukcyi prowentow pokazanych sposobow przez W. Teodora Wessla Podskarbiego Wielkiego Koronnego temuż rzeczoną pensyą do trzechkroć sto tysięcy złotych Polskich powiększamy, y te trzykroć sto tysięcy iemu tylko samemu płacone bydź mają, następcom zaś Podskarbib tylko Seymem *Convocationis* oznaczona pensya należeć będzie. A iako w wspomnionym na Seymie *Convocationis* ustanowieniu nie iest tenże W. Teodor Wessel ad *continuum* na kadencyach skarbowych *praesentiam* obligowany, tak y na przyszły czas obligowany nie będzie.

22*

655

652

653

656

Wielmożnemu zaś Michałowi Brzostowskiemu Podskarbiemu Wielkiemu Litewskiemu do summy na Urząd Podskarbstwa przez wspomnianą konstytucyą 1764 osmdziesiąt tysięcy złotych naznaczoney, a czterdziestą tysięcy do życia W. Fleminga terażniejszego Woiewody Pomorskiego służycey, przez wzgląd na zasługi terażniejszego Wielmożnego Podskarbię Wielkiego Lit. w Rzeczypospolitey, ieszcze osmdziesiąt tysięcy przydając, *in universum* sumnę dwakroć sto tysięcy złotych naznaczymy; które to dwakroć sto tysięcy, tylko terażniejszemu Podskarbiemu Wielkiemu, z wolnością także niebywania na kadencyach, służyć mają; następcem zaś Podskarbiem Wielkim Litewskim tylko Seymem *Convocationis* naznaczona pensya należec będzie, deklarujemy.

Nagroda zasług W. w Bogu Xiędza Iozefa Kierskiego Sekretarza Koronnego.

Gdy do nadgodzenia zasług w oyczyźnie, y kościele Bożym W. w Bogu Xiędza Iozefa Kierskiego Sekretarza W. Koronnego, iako też y Nam okazanych zgodna nie podała się dotąd sposobność, a dawniey, iako y na terażniejszym Seymie Panow Rad naszych, y UU. Posłów zachodzi na nim prozba, przeto sumnę szesnastu tysięcy siedmset pięćdziesiąt złotych temuż W. w Bogu Xiędzu Iozefowi Kierskiemu Sekretarzowi naszemu Koronnemu naznaczymy; którą skarb Koronny corocznie za kwitami iego dotąd wypłacać ma, pokąd od Nas duchownym chlebem proporcjonalnie opatrzony nie będzie.

Rekompensa miastu Elblągowi.

Mając sprawiedliwy wzgląd na okoliczności miasta Elbląga, które nie zażywając *ex patrimonio suo* dochodów, w niedostatnym zostaje stanie, nie rachując sumny osmiu tysięcy złotych. Polskich, które konstytucyą Seymu *Coronationis* temu miastu były naznaczone, y brać ie daley ma, sumnę złotych Polskich dwadzieścia tysięcy corocznie z tegoż skarbu Koronnego, dwiema ratami wyliczoną byđz mającą, naznaczymy.

659 Summy na expensa extraordinaryjne Rzeczypospolitey z skarbu Koronnego.

Kiedy wszystkich nieodbitych wydatków, które Rzeczypospolita na różne okoliczności y interesu potrzebować może, przezyrzed nie podobna, przeto aby w tych bez wczesnego opatrzenia nie zostawała, sumnę na takowe expensa nadzwyczajne, z skarbu Koronnego 688498 złotych, groszy 21 y puł Polskich naznaczymy. którą to sumnę, a nie więcej, za dyspozycyą *Senatus Consiliorum* na takowe nieprzewidziane potrzeby obracać y wydawać, pod obowiązkiem rachowania się na Seymach, pozwalamy.

Wdzięczność Oświeconemu Xiążęciu Generalney Konfederacyi Koronney, y Seymowemu Marszałkowi.

Naypewniejszy wielkości, y wspaniałości du-

szy jest dowod, wiernie z ofiarą życia, substancyi, służyć oyczyźnie, dobrze dla samey istoty dobra czynić, z wielkich dzieł przykład potomnym wiekom dawać, a żadney nagrody, y nawet chlubney nie szukać sławy. Taki jest nieśmiertelney a rzetelney pochwały, y sprawiedliwej od całej Rzeczypospol. godzien wdzięczności wielki umysł Oświeconego Xiążęcia Karola Radziwiłła, Generalney Konfederacyi Koronney, y Seymowego Marszałka, który drogie zdrowie swoje, oyczyźnie potrzebne y żądane, wielkie koszta y expensa, w czasie terażniejszej Konfederacyi łożone, chętnie dla miłości oyczyzny ofiarując, y kontentując się tym, że po części wielkich antenatów swoich dla Rzeczypospolitey znaczne usługi, y sprawiedliwe koszta, tudzież pretensye konstytucyami Seymowemi assekurowane, w rownym z drugimi pretensorami stanie, oraz własne pretensye swoje ma terażniejszym Seymem do satysfakcyi upewnione; a innych żadnych, od Rzeczypospolitey chętnie ofiarowanych nie wyciąga nadgod, y w samych obywatelskich braterskich sercach więcej, niżeli w iakowych okazalych monumentach, nazupełniejszą swoją zakłada satysfakcyą. Przeto Rzeczypospolita tey wspaniałości y skromności, a przeto prawdziwey miłości oyczyzny, w zamilczeniu, oney nie czyniąc ukrzywdzenia, y tę tak cnotliwą, y chwalebłą akcyą, potomnym do sławienia podając wiekom, w tey niniejszej konstytucy taką, iaka tylko nayznaczniejszym w oyczyźnie mężom należy, wdzięczność, obowiązana temuż Oświeconemu Xiążęciu, y znamienitemu wielkimi zawsze czynami, y cnotami domowi iego zapisuie pamięć.

Nagroda Urodzonym Marszałkom Konfederacyi Toruńskiej y Słuckiey.

Gdy z samego prawa natury, y z konstytucy rządu narodowego, cnotliwym obywatelom jest rzeczą chwalebłą obstawać przy swoich wolnościach sumnienia, y prerogatyw; przeto iż tymże celem Konfederacye w Toruniu y Słucku w roku przeszłym 1767 dnia 20 Marca są podniesione, Nayiaśniejsza Rzeczypospolita one approbowawszy, *justis desideriis* Grekow oryentalnych nieunitow, y dyssydentow, łaskawe okazała względy. A że też w zwyż wspomniane Konfederacye, pod rządem Urodzonych Marszałkow swoich, w powinney ku Nayiańszszemu Panu wierności, w granicach modestyi, spokojności, bez krzywdy y uciemżenia kraiowego, w całym czasie związku swego zachowały się; przeto nie chcąc tych znakomitych zasług bez nadgodry zostawić, Urodzonym Augustowi Stanisławowi z Golezwa Golezowi Staroście Grudziąckiemu, Generałowi Maiorowi w woysku Koronnym, regimentu pieszego Szeffowi, Marszałkowi Konfederacyi Toruńskiej, ze skarbu Koronnego 100,000 złotych Polskich, a Urodzonym Ianowi z Konopnice Grabowskiemu Generałowi Maiorowi w woysku Litewskim, y Pułkownikowi regimentu konnego I. W. Ogiń-

skiego Woiewody Wileńskiego, Marszałkowi Konfederacyi Słuckiey, takoz sto tysięcy złotych. ze skarbu Litewskiego wypłacić ofiarowaliśmy. Gdy iednak Urodzeni Marszałkowie, w enocie swojej nadgodę zakładając, wyrażoney rekompensy przyiąć nie chcieli, przeto tak My w osobie naszej Krolewskiej, iako y obydwu Rzeczypospolitey Stany, ten ich chwalebny, y daleki od własnego zysku y interesu postępok, iako godny naśladowania wyznaniem publicznym potomności podając, Urodzonych Marszałkow o łasce naszej Krolewskiej upewniamy.

Gratitudo Urodzonym Xiążęciu Podkomorzemu Koronnemu.

Ponieważ konstytucya Seymu 1766 uchylenie niektórych podatkw dla miast konflagratą zruinowanych naznaczącą, nie może się rozciągać do miast Sokala y Stoianowa, bo te podczas samego tegoż Seymu zgorzały, kiedy ieszcze rzeczona konstytucya nie była prawem; a że Urodzony Xiążę Podkomorzy Koronny wiele łożył, y łoży z własney fortuny na reparacyą tychże miast, żadney nie dopominając się za to nadgodry; więc przez wzgląd dobra publicznego, y dla zachęcenia drugich possessorow do wprowadzania podobnego w Krolewshczyzny porządku, trzy tysiące czerwonych złotych temu Urodzonym Xiążęciu Podkomorzemu Koronnemu naznaczymy, y oneż aby skarb Koronny wypłacił, zlecamy.

Zawdzięczenie U. Ianowi Łodzianowi Ponińskiemu Posłowi Inflantskiemu.

Nadgradzając zasługi, y podjęte prace Urodzonego Iana Łodzianowi Ponińskiemu Woiewodzie Poznańskiemu Posła Inflantskiego, który w terażniejszej traktatowej Kommissyi Delegatem będąc, y piero trzymać podiawszy się, wiernie, pilnie y użytecznie dla Rzeczypospolitey sprawował się, nim Nam uroczyście wdzięczność naszą oświadczyć przyidzie, za fatygę y koszta iego, sumnę 45,000 z Koronnego, a 15,000 z Litewskiego złotych Polskich naznaczymy, którą ażeby skarb Koronny, y Litewski z naypierwszych Rzeczypospolitey prowentow bez odwołki wypłacił, terażniejszym prawem nakazujemy.

Wypłacenie długu successorom Wielmożnego niegdys Alexandra Lipskiego Woiewody Kaliskiego.

Uiszczając successorom W. niegdys Alexandra Lipskiego Woiewody Kaliskiego sumnę 10 tysięcy złotych Polsk. recessami *annorum* 1690, 1717 do wypłacenia przez Stany Rzeczyposp. assekurowaną, aby wspomnioną sumnę dziesięć tysięcy skarb Koronny z prowentow Rzeczypospolitey W. Granowskiemu Woiewodzie Rawskiemu, wspomnionego W. Lipskiego Woiewody Kaliskiego wnukowi y successorowi zapłacił, nakazujemy.

Dług Wielmożnego Lipskiego Kasztelana Łęczyskiego.

Gdy podług *resultatum Senatus Consilii* 1763 trzydzieści tysięcy tynfow Wielmożnemu Lipskiemu Kasztelanowi Łęczyskiemu naznaczącą, skarb dwadzieścia tysięcy tynfow zapłaćciwszy, dziesięć tysięcy onychże ieszcze nie oddał, więc mocą terażniejszej konstytucy wypłacenie pomienionego długu, to jest zł. Pols. dwanaście tysięcy szesćset szesćdziesiąt szesć, groszy dwadzieścia, do rąk pomienionego W. Lipskiego, lub za kwitem iego komu innemu, skarbowi Koronnemu nieodwlocznie zlecamy.

Nagroda U. Popielom.

Ponieważ sprawiedliwość wyciąga, żeby każdy od Nas y Rzeczypospolitey pozyskał co mu się należy, zasługi zaś u Nas y Rzeczypospol. nie powinny zostawać bez nadgodry, ażeby ochota do czynienia ich w obywatelach pomnażać się mogła. Więc za przełożeniem Panow Rad naszych, y Urodzonych Posłów, iako Urodzeni Popielowie dzisiejszy Kasztelan Sierpski, y Starosta Tuczapski, synowie niegdys U. Popiela Starosty Tuczapskiego *Internuntii* do Porty Ottomańskiej za panowania Nayiaśniejszego Predecessora naszego Krola Augusta Drugiego, *de anno* 1725 znaczny upadek na fortunie ponieśli przez tę oyca ich legacyą nadziamar długą, y w czasie powietrza w Turczach trwającą, od Rzeczypospolitey dla niedochodzących Seymow tak co do wydatkw z własności iego do 120,000 złotych wynoszące, iako co do nadgodry w recessie Seymu 1726 za prace *cum dispendio vitae* y fortuny (są słowa tegoż recessu) poniesione, a dotąd ani własności, ani nadgodry nie odebrali. Tymże Urodzonym Popielom, uspokoiając *praemissa*, sumnę dwakroć sto tysięcy złotych Polskich naznaczymy, y wypłacenie ich Kommissyi skarbu Koronnego z percepty na uspokoienie długow wyznaczoney, zalecamy.

Nagroda dla U. Tomasza Alexandrowicza Podkomorzego naszego.

Uznaiemy rzecz sprawiedliwą, aby zasługi U. Tomasza Alexandrowicza Podkomorzego naszego, które czynił dla honoru naszego y Rzeczypospolitey, będąc od Nas do Stambułu w charakterze Posła extraordinaryjnego wysłanym, a przez niemały czas tak przy granicy na fernan czekając, iako też y w samym Stambule bawiąc, y tamże przywoicie rangę Poselską z honorem narodu utrzymując, swoje odebrały nadgodry. Więc nim się Nam zdarzy *ex pane bene merentium* prace iego y koszta nadgodzić, naznaczymy mu cztery tysiące czerwonych zł. z skarbu Koronnego, y za kwitem na to od niego danym wyliczyć rozkazujemy, z summy na długi Rzeczyp. destynowanej.

Uspokoienie pretensyi WW. Iablonowskich.

Na okazanie sprawiedliwej wdzięczności, kto-

raż wielorakie zasługi domu Wielmożnych Iabłonowskich w Nas y Rzeczypospolitey wzbudziły, summę im od Rzeczypospolitey należącą tyle recessami Seymow stwierdzoną, y Kommissyą od Nas wyznaczoną weryfikowaną, *et per legitimos successores* zaprzysiężoną, Kommissyi skarbu Koronnego wypłacić nakazujemy, według czasu y sposobności, która w ułożeniach skarbowych znaleźć się może.

Rekompensa U. Kickiemu.

Ponieważ Urodzony Ian Kicki Starosta Okniński, Marszałek Trybunału Koronnego Prowincyi Małopolskiej, expens Izby Sądowej Trybunalskiej w kadencji Lwowskiej, który zawsze ze skrzynki Sądowej czyniony był, w tym zaś Trybunale z przyczyny suspens przez Konfederacyą Generalną Koronną dla Konfederatów ostrzeżonych adiudykat żadnych w skrzynce nie było, swoimi własnymi zastąpił pieniędzmi, czego żaden Marszałek czynić nie jest obligowany, przeto za słuszną rzecz mając przywrocenie mu znacznego na to wydatku, summę 30,000 złotych Polskich do odebrania ze skarbu Koronnegoznaczamy. A zasług jego w odbytych publicznych funkcjach, mianowicie w pilnym Marszałkostwa Trybunalskiego sprawowaniu, wdzięczną pamięć do łaskawych względów zachowujemy.

Assekuracja summy successorow Urodzonego Niemierzyca Podkomorzego Kiiowskiego.

Ponieważ summa 52,000 złotych Polskich konstytucyą roku 1659, 1662 y 1690 resztująca successorom Ur. Ignacego Niemierzyca Podkomorzego Kiiowskiego do zapłacenia z skarbu W. X. Lit. zlecona, konstytucyą zaś Konwokacyją roku 1764, Wielkiego Xięstwa Lit. *tit.* Summa Ur. Niemierzyca Podkomorzego Kiiowskiego, Ur. Augustowi Niemierzycowi Chorążemu Sandomirskiemu, mimo właściwych potomkow Ur. Ignacego Niemierzyca Podkomorzego Kiiowskiego jest przyznana, y z skarbu W. X. Lit. temuż zapłacić oznaczona, ażeby między Urodzon. Andrzejem Dubrawskim Podstarostą Grodzkim Owruckim, przedtym Pisarzem, Posłem na Seym extraordinaryny Warszawski z Woiewodztwa Kiiowskiego, swym y innych współuczestnikow swoich, po niegdy Ur. Ierzym Niemierzycu Podkomorzem Kiiowskim z iedney, a Ur. Augustem Niemierzycem Chorążym Sandomirskim z drugiey strony, roku 1765 dnia 7 Maia w Lwowie y tegoż roku, miesiąca, y dnia przez też strony roborowane, za dowiedzeniem właściwego pochodzenia od Ur. Ierzego Niemierzyca Podkomorzego Kiiowskiego, tegoż Ur. Andrzeia Dubrawskiego z współ onego uczestnikami; przyjacielskie nastąpiło o tę sumę pomiarkowanie. Przeto reasumując dawniejsze konstytucye, y do skutku osobliwie ostatnią Konwokacyją przywódcą roku 1764 skarbowi W. X. Lit. zlecamy, aby za wywiedzeniem się z dawniejszych rachunkow Podskarbińskich, tudzież okazać się

mającymi kwitami, jeżeliby się iakowe w skarbie znaleźć mogły, summa ta 52,000 zł. Pol. podług obowiązku nadmienionej ugody Ur. Andrzejowi Dubrawskiemu Podstaroście Grodzkiemu Owruckiemu trzydzieści y siedm tysięcy, Ur. zaś Andrzejowi Niemierzycowi Chorążemu Sandomirskiemu piętnaście tysięcy złotych Polskich, za poprzedzającymi kwitami, y wszelkim bezpieczeństwem zapisać się od tychże mającym, była zapłacona.

Miasto Krakow.

Ponieważ miasto Krakow summę na potrzebę Rzpłtey wydaną przez konstytucyą roku 1710 na likwidacyą do Trybunału Radomskiego odesłaną, a przez pomieniony Trybunał na summę 495,413 zł. Pol. redukowaną y uznaną, konstytucyą zaś Konwokacyją roku 1764 wylikwidowaną, *in puncto* satysfakcyi do Seymu przyszłego ma odesłaną, więc tey summy wypłacenie skarbowi Kommissyi Koronney, z prowentow w tabelli expens ordynaryinych, na długow uspokojanie determinowanych *salvis quietationibus*, zalecamy; aby zaś ku pożytkowi miasta przerzeczona summa obrocona była, dozor tego WW. Kanclerze Koronni mieć powinni.

Ułatwienie pretensyi Ur. Leduchowskiego Starosty Włodzimirskiego.

Ponieważ konstytucyą *anni 1717* dwie summy, pierwszą trzykroć sto tysięcy, a drugą pięćdziesiąt tysięcy zł. Pol. Urodzonym Stanisławowi Leduchowskiemu, Podkomorzemu Krzemienieckiemu, Konfederacyi Tarnogrodzkiej y Seymowemu Marszałkowi, potym Woiewodzie Wołyńskiemu, w nadgodę czynionych dla dobra oyczyzny, z azardem własney fortuny, kosztow y zasług przyznała; a że z okazji szczupłości prowentow Rzpłtey dotąd wypłacone y uspokojone te summy nie są; przeto krom winney od teyże Rzpłtey, wnukowi jego, Ur. Franciszkowi Leduchowskiemu Staroście Włodzimirskiemu, y innym successorom wzwyz rzezzonego Stanisława Leduchowskiego Marszałka Konfederackiego Tarnogrodzkiego, wdzięczności zadosyć uczynienie onym, przez ogolney summy trzechkroć pięćdziesiąt tysięcy zł. Pol. wyliczenie Kommissyi Skarbowey z ustanowionej na uspokojenie długow summy zalecamy, *salvis quietationibus*, przez skarby Koronny y Litewski *producendis in casum* (według namienienia w konstytucyi 1718, że Woiewodztwa niektore *ex suo interesse* zadosyć uczyniły, albo przez kogożkolwiek innego) nastąpiłey exsolucyi, *in toto vel in parte*, jeżeliby się iakie po konstytucyi roku 1717 znaleźć miały.

Nadgodra Ur. Wągródzkiemu.

Gdy Ur. Adam Wągródzki Pisarz Ziemi Grodzki Zakroczymski, Podkomorzy nasz Nadworny, prawo na cło wodne, pod Zakroczymiem wybierane, za konsensem Poprzednika naszego od UUr. Koszkulow małżonkow nabywszy, od tegoż cła dekretem Kommissyi Skarbu Koron-

665

nego odsądzony został, y tym sposobem summę swoją na nabycie cła takowego wyliczoną utracił; więc My znając, y zalecone mając, wierne tegoż Ur. Wągródzkiego dla Nas usługi, z względu oraz, aby na własney nie szkodował substancyi, za powszechnym zgromadzonych Stanow zozwoleniem zlecamy Kommissyi Skarbu Koronnego, żeby wylikwidowawszy siedmioletnią nieochybną y czystą z tego cła intratę, za poprzedzającą *etiam*, od kogo będzie należało przysięgą, w nadgodę tego cła utraconego, summę tey siedmioletniey intracie równą, z przychodow publicznych, na uspokojenie długow wyznaczonych, temuż Ur. Wągródzkiemu, lub od niego wyraźne zlecenie mającemu, wyliczyć dysponowała, co w przyszłym rachunku przyjęto być ma.

Rekompensa Ur. Matuszewicowi Generalney Konfederacyi Koronney, y Seymowemu Sekretarzowi.

Zwazając prace, y zasługi *in publico*, Urodzonego Marcina Matuszewica Sędziego Ziemi Woiewodztwa Brzeskiego Litewskiego, Generalney Konfederacyi Koronney y Seymowego Sekretarza, summę pięćdziesiąt tysięcy złotych Pol. aby mu ze skarbu Koronnego wypłacona z nypierwszych dochodow była,znaczamy.

Gratitudo Ur. Pawłowi z Konopnice Grabowskiemu Staroście Czchowskiemu.

Gdy Ur. Paweł z Konopnice Grabowski Starosta Czchowski, zadosyć czyniąc konstytucyi Seymu ostatniego 1766 *tit.* Ordynacya Sądow Ziemi Woiewodztwa Krakowskiego, nie tylko *ad mentem* oney sklep obszerny na konserwacyą xiąg Ziemi w Czchowie wymurował, y izbę sądową postawił, ale przytym, y mieszkania dla Sędziow, y Susceptanta ze wszystkimi wygodami pobudował. Więc informując się z relacyi, y podaney specyfikacyi, naznaczonych reskryptem naszym Krolewskim *de die 10 Januarii anni currentis* teyże fabryki Lustratorow, UUr. Stanisława Kotkowskiego Sędziego Ziemi, y Franciszka Rychtera Podstolego Krakowskiego, iż Urodzony Starosta Czchowski dostatecznie w tym wyrokowi Seymu ostatniego zadosyć uczyniwszy, szesnaście tysięcy, dwieście złotych. Pol. groszy 26 *de proprio* wyłożył, więc też summę 16,200 złotych. Pol. gr. 26 z skarbu Koronnegoznaczamy, y tę Ur. Staroście Czchowskiemu wyliczyć nakazujemy z percepty na expensa extraordinaryne nieprzezyrane wyznaczoney.

666

Rozeznanie pretensyi UUr. Taube, Spart, Korff, y Groeben.

Za przełożeniem przed Nami od Ministra Dworu Berlińskiego z familii Taube, Spart, Korff, Groeben, obywatelow Krola IMci Pruskiego, pretensyi do Rzpłtey z służby woyskowej pochodzących, zlecamy Kommissyi Skarbu Koronnego tych pretensyi, podług dokumentow y dowodow, rozeznanie, y o tym na Seymie relacyi uczynienie, ażeby sprawiedliwość dla wspomnianych obywatelow sąsiedzkich nakazana być mogła.

Kommissye Skarbowe obojga narodow.

Łubo porządek skarbow Koronnego, y W. X. Lit. na Seymie *Convocationis* pod tytułami: Kommissya Skarbu Koronnego, y Kommissya Skarbu W. X. Lit. iako też na Seymie szczęśliwey Koronacyi naszej w roku 1764 co do Korony pod tytułem: Obiaśnienie władzy Kommissyi Skarbowey; a co do Litwy pod tytułem: o czynieniu dyspozycyi skarbowey *extra cadentias*; uczyniony, znajdujemy dla Rzpłtey pożyteczny, *et utrumque in suo robore*, co do sprawowania iurydykcyi sądowey, y rządu ekonomicznego nawzawsze zostawujemy, przecież co do liczby całej osob tę Kommissyą składających, y prerogatyw pierwszeństwo trzymających, za powszechną Stanow skonfederowanych zgodą ustanawiamy, y na zawsze zachowane mieć chcemy *sequentia*:

1. Kommissarze Skarbowi powinni być szlachta, y *bene possessionati*, Koronni w Koronie, Litewscy w Litwie. Posłami na Seym bywać nie będą, w odmianie zaś tychże Kommissarzow co dwie lecie, żeby z Posłow żaden na Kommissarstwo podawany od Nas, ani od Stanow zgromadzonych obierany nie był; iako zaś w liczbę Kommissarzow nie wchodzi Urodzeni Podskarbiowie Nadworni, y Instygatorowie, chociaż w Kommissyi miejsce mają, tak temu prawu podpadać nie będą; w interessach jednak skarbowych *in pluralitate votorum* wchodzić nie mogą.

2. Kommissarzow Skarbowych liczbę na Seymie *Convocationis* postanowioną, do osob dziecięciu w Koronie, a do osob sześciu w Litwie (nie rachując w to WW. Podskarbiow Wielkich, ani UUr. Podskarbiow Nadwornych) redukujemy; w których to Kommissarzow liczbie w Koronie Senatorow naywięcej trzech, a w Litwie naywięcej dwoch znajdować się ma. A zatym komplet Kommissarzow do sprawowania tak iurydykcyi sądowey, iako y *ad aconomica* podczas kadencyi, *et extra cadentias* w osobach pięciu, rachując z Prezydującym w Koronie, a w Litwie podczas kadencyi w osobach czterech rachując z Prezydującym, który *in casu paritatis votorum* dwie kreski mieć będzie, *extra cadentiam* zaś w osobach trzech, rachując z Prezydującym, zamykamy, y za dostateczny deklarujemy.

3. Pensya na dziewięciu Kommissarzow w Koronie, a na sześciu w Litwie przypadająca, tylko *inter praesentes* dzielona być powinna, *absentes* albowiem dla swoich, a nie skarbowych interessow, y bez dyspozycyi Kommissyi, pretendować iey nie będą mogli.

4. WW. Podskarbiowie Wielcy, *Praesides nati* Kommissyi Skarbowey obojga narodow będąc, chociażby się nie znajdowali Koronny w Warszawie, Litewski w Grodnie, raporty, o dochodach, y expensach skarbowych takie same, iak y Kommissye Skarbowe, od wyznaczonych

663

664

667

do tego officyalistow punktualnie miewać powinni.

5. Z powodu tey Prezydencyi żołnierstwo Kommissyi Skarbowey, ktorego liczba, rachuiąc w to iazdę y piechotę, w Koronie osob pięćset, w Litwie osob sto przenosić nie powinna, ani Kommissyom tey liczby powiększać wolno będzie, pod dyspozycyą WW. Podskarbiach W. gdy Koronny w Warszawie, a Litewski w Grodnie będą przytomni, zostawać będzie pod niebytność zaś ich, Prezydujący zawiadywać nim mają.

6. Dla czego wyiąwszy Kommandanta, który za patentem naszym Krolewskim postanowiony bywać powinien, wszystkich innych Officyerow WW. Podskarbowie Wielcy, Koronny w Koronie, Litewski w Litwie kreować moc mieć będą, a kreowanemu od W. Podskarbiego Officyerowi Kommissya Woyskowa forsztellacyą dać *tenebitur*. Kommandant nie tylko raporty woyskowe Wiel. Podskarbiemu Koronnemu w Warszawie, Litewskiemu w Grodnie, jako *immediatis superioribus*, ale też wartę przyzwoitą tak w Warszawie Koronnemu, a w Grodnie Litewskiemu, jako y na innych miejscach, gdzieby się kommanda woyska skarbowego pod przyjazd, y bytność tamże WW. Podskarbiach Wielkich znajdowała, do straży rezydencyi ich dawać powinien.

7. Superintendentow w całej Koronie do W. Podskarbiego Wielkiego Koronnego, a w Litwie Kontraregistrantow do Wiel. Litewskiego kreacya należeć będzie; ktorzy to Superintendentenci w Koronie, a Kontraregistranci w Litwie, mają być *bene possessionati*, szlachta wiary godna, y od dyspozycyi Kommissyi dependować powinni, oraz gdyby się *ad hoc officium* niezdatnemi pokazali, złożenie ich z Superintendentencyi, y Kontraregistrancyi do Kommissyi należeć ma, wszystkich zaś innych Officyalistow Skarbowych Kommissya dobierać, y ustanawiać będzie.

8. Skarbowe Kommissye za cel powinności swoich mieć zawsze będą samą exekucyą praw, y administracyą dochodow Rzpltey, według przepisu ordynacyi skarbowey, prawodawstwa zaś żadnego pod żadnym pretextem w mocy swoiey mieć nie powinny, ale to iako w ręku samey Rzpltey na Seymie zgromadzoney zostawać ma, tak gdyby toż prawodawstwo w czymkolwiek sobie Kommissya ktora Skarbowa przywłaszczyła, każdemu zapozwać ią na Sądy Seymowe iest wolno, gdzie iako przestępcy prawa karani być powinni; ktoby zaś obwiniał tę Kommissyą, a nie wyprobował zarzutu, *poenam talionis subire* ma.

9. Ponieważ zaś, iako wyżej postanowiliśmy, Kommissarze Skarbowi nie będą bywali Posłami, a przy rachunkach podczas całego Seymu iest potrzebna osob skarbowych przytomność do odpowiedzi, gdyby było potrzeba na iakie pytania albo zarzuty; więc wolno będzie Kommissyom Skarbowym wyznaczyć każdey z nich

dwoch z pomiędzy siebie Kommissarzow *Ordinis equestris* (bo Senatorowie, y Podskarbiowie Wielcy *ex stallo suo* wchodząc w Radę y Sejm, wyznaczenia nie potrzebują, y zawsze w skarbowych materyach *voce repraesentativam* mieć mogą) ktorzyby po Posłach Ziemijskich mieysce wyznaczone zasiadłszy, *cum voce responsiva, et explicativa tantum*, do odpowiedzi na pytania, lub zarzuty znajdowali się w Izbie Seymowej, Senatorowie zaś y Podskarbiowie Wielcy, chociaż na Seymach w Senacie *activi* będą, y *voce repraesentativam* w materyach skarbowych mieć mogą; przecięż na Sądach Seymowych, gdyby skarbowe sprawy zachodziły, znajdować się nie powinni.

10. Pisarze na komorach kwity na expedyowane towary iak najyjaśniej dawać powinni, kładąc w nich, kiedy, kto, wiele, y iakimi pieniędzmi zapłacił.

11. Pieczęć Kommissyi Skarbowey pod herbem narodowym, herb W. Podskarbiego Wielkiego w sobie zamykać powinna.

12. Urodzeni Instygatorowie obojga narodow w czasie ustanowienia Kommissyi Skarbowey, do liczby Assessorow *votum decisivum* mających, *cum voto informativo* przydani, odtąd *in defectu* iednego Kommissarza do kompletu potrzebnego, *votum decisivum* mieć będą.

13. Ieżeliby kto w przyznaniu, y oddawaniu dochodow publicznych czynił trudności, y nie chciał płacić punktualnie na czas, wiele na niego według prawa włożono iest, taki sprzeciwiający się ma być pozwany do Grodu dla przyciśnienia go do prędkiego wypłacenia, a Sędziowie Grodzcy nie wchodząc w rostrząszenie rozdziału uczynionego, w nakaznym dochodzie, powinni będą w przeciągu dni 21 naypoźniej wywrzć w to tylko, czyli podatek był zapłacony, a *in casu* ieżeli nie był zapłacony, przymusi opierającego się do oddania, bez wszelkich wymowek przyjęcia; ieżeliby zaś który Sędzia sprawy w czasie przepisany nie rozsądził, lędzie na ten czas wolno pozwać prosto do Kommissyi Skarbowey, *praevia manifestatione* przeciwko Sędziemu nieskładającemu sądow, to iednak tylko dla Korony służyć ma, bo w W. X. Lit. według dawnego prawa Kancellarye Grodzkie nie płacących podatkow na delatę woysku do exekucyi podawać będą.

Obiaśnienie władzy Kommissyi Skarbowey obojga narodow.

Ponieważ terazniejszą ustawą przez zamknięty do wyraźnych Rzpltey potrzeb w liczbie ułożonych milionow expens iuz wyciągającej, w wynalezieniu sposobow nowych podatkow nie będzie potrzeby, więc iak nayrozrządniejszy tylko, y naymniej kray cały uciążający w rodzaju podatkow tym Seymem potwierdzonych, y ustanowionych, zostawiwszy Kommissyom Skarbowym obojga narodow dozor, nie tylko wszelkiego bądź pod iakimkolwiek pretextem nowego stanowiąc, y wynajdować tymże Kommissyom

Skarbowym nie dozwalamy podatku, ale też w czasie ustawiających niektórych expens publicznych zalecamy Kommissyom, aby o umniejszeniu expensy zgromadzonim donosiły Stanom. Co zaś należy do iurydykcyi sądowej, objaśniając konstytucyą Konwokacyią 1764 razem ordynacyą Kommissyi Skarbowych Seymem Koronacyim approbowaną, stanowimy, aby wszystkie sprawy, y długi *modo simplicis debiti* pozaciągane, z kimkolwiek bądź, z kupcami zachodzące, w Sądach Kommissyi Skarbowey sązione nie były, wyiąwszy wszelkie wexle, ktore w tych Sądach Kommissyi *forum* mieć powinny, y aby tam bez odwłoki odsądzone były, registr osobny spraw wexlowych przed wszystkimi registrami każdego czasu, *etiam extra cadentiam, in numero tamen completo iudiciario* brać miany, przyczynić Kommissyom Skarbowym zalecamy.

Nad to sprawy wszelkie szlacheckie duchownych y świeckich osob, o długi za towary, oraz względem konwencyi handlowych tak ręcznych, iako y urzędowych między samą szlachtą, czyli kupcem krajowym a szlacheccim, *forum* zapisanego Kommissyi nie mające, mieć chcemy, aby się w Grodach odsądzały. Co się ma y o sprawach z manufaktur pochodzących rozumieć, *salva tamen appellitione* do Kommissyi Skarbowey *cum decernenda paenalitate* na niesłusznie appelluiących. A gdyby takowe sprawy w niedziel dwanaście od wydanego pozwu rachuiąc, w Sądach Grodzkich odsądzane nie były, że mogą być *praevia manifestatione* prosto do Kommissyi wyprowadzone, ostrzegamy, Kommissya iednak Skarbowa choćby relewowała dekret Grodzki w sprawie, bądź to *per gravamen* do Sądu swego wytoczoney, nie ma mieć nigdy mocy karać osoby Sądu tego, lecz tylko stronom *salvam viam agendi cum Iudice graaminoso in foro competenti* zostawiać ma. Kupcy iednak zagraniczni z szlachtą w sprawach kredytowych y handlowych prosto w Kommissyi sądzić się mają. Zaś kupcy krajowi, obywatele miast między sobą, takież z handlu sprawy mające, powinni się zapożywać *ad primam instantiam* miasta, gdzie pozwany mieszka, y tam się rozsądzić, *salva appellitione* do Kommissyi, *et paenalitate* na niesłusznie appelluiącego. Gdyby zaś *in spatio* niedziel dwunastu strony tamże decyzyi doczekać się nie mogły, wolność daniemy stronom *praevia manifestatione* prosto do Kommissyi się zapozwać, y tam *iudicatum pati, exceptis causis inscripti fori* w Sądach Kommissyi, ktore tamże rozsądzać się mają. Sprawy zaś z Officyalistami Skarbowemi, nie tyżące się funkcji y obowiązkow skarbowych, tak prawne iako y uczynkowe w Ziemstwie, lub Grodzie aby odsądzone były, stanowimy. Spraw Trybunałom, Ziemstwom, y innym iurydykcyom, oprócz appellacyinych wyżej wyrażonych należących, Kommissye Skarbowe przyciągać sobie nie powinny; ani się *in cognitionem* dekretow do iurydykcyi swoiey nienależących wdawać nie

mają, *sub nullitate* dekretow y processow w tymże Sądzie Kommissyi Skarbowey nastąpionych. Ieżeliby zaś strona iakazkolwiek w sprawach do sążenia Kommissyi Skarbowey należących, *circa iudicatum* ukrzywdzoną być się rozumiała, tedy *plenis Ordinibus* na Seymach takowych dekretow zostawiuemy roztrząszenie; exekucya iednak onych *suspendi* nie powinna, w innych zaś punktach teraz nie dotkniętych, konstytucyą Konwokacyią, y ordynacyą roku 1764 y 1766 *tit.* Obiaśnienie pensyi Kommissarzow Skarbowych względem teyże Kommissyi uchwalone, *in toto* utwierdzamy, y aby też prawa Kommissya we wszystkich *adimpleat* obowiązkach tam opisanych, y terazniejszym ustawom nieodmiennych, zalecamy.

Intraty stołu naszego.

Gdy konstytucyą Seymu Konwokacyinego r. 1764 *sub tit.* Kommissya Skarbu Koronnego, warowano iest; aby tak Skarbowa Kommissya y pod czas Bezkrolewia wszelkie rządy tak skarbu Rzpltey, iako też dobr y dochodow stołu Krolewskiego *post fata Regia* sprawowała; zaczym rozrządzać takowe dochody stanowimy: iż po zeyściu naszym y Następcow naszych, sol remanentowa na żupach y składach znajduiąca się, a raczey wydatek na wyrobienie y opuszczenie oney, Successorom krwi zmarłego Krola powinien być ze skarbu Koronnego nadgrodzony y zapłacony. Także inwentarze, stada y sprzęty przez Krola wprowadzone, tymże Successorom wydane lub zapłacone być mają. Podobnie intraty y remanenta *ad fata Regnantis* z ceł y dobr ekonomicznych, tak w Koronie, iako też w W. X. Lit. pochodzące, Successorom krwi należeć mają, wyiąwszy zasiewy gruntowi wystarczające, gdyby Kroluiący przed zasiewem zupełnym umrzeć miał, *pro lege perpetua* postanawiamy.

Podwyższenie ceny mostowego y grobelnego.

Cena mostowego y grobelnego naywyższa po trzy grosze od konia y wołu, przez Seym Konwokacyiny anni 1764 ustanowiona, że od wielu obywatelow Państw naszych sprawiła uzalania, ktorzy dla publiczney wygody zbyt wielkie przeprawy tak małym mostowego prowentem utrzymować nie mogąc, chętnie ofiaruią odstąpienie tego prowentu, byleby od konserwacyi mostow y grobel uwolnieni byli; przeto sprawiedliwości y publiczney wygodzie razem dogadzając, dyspensuiemy Kommissyą Skarbową, aby na mostach y groblach nad pułtorasta łokci długości mających cenę pomienioną (nie więcej iednak iak *ad alterum tantum*) oprócz ciężarow wielkich, ktore iako bardziey groble y mosty psują, tak aby *proportionate* wyżej płaciły, Kommissya Skarbowa na to względ mieć będzie, podług sprawiedliwej proporcji długości każdemu mostu lub grobli podwyższać mogła *in rem, et emolumentum* possessorow mostow y grobel. Iako zaś mosty na rzekach będące prędzey zepsuciu przez

lody podlegają, a przeto więcey wyciągają kosztu, dla tego względ większego opłacenia od mostow na rzekach niż błotach, y przeprawach innych, Kommissyom Skarbowym zalecamy, co y W. X. Lit. ma służyć.

Porównanie cła naszego w Koronie, iako w W. X Litewskim.

Iako jest ostrzeżono dawnymi prawami, żeby dochody stołu Krolewskiego zmniejszane nie były; więc mocą terażniejszego Seymu postanawiamy, żeby odtąd *methodo* Prowincyi W. X. Lit. gdzie z cła trzeci grosz do skarbu Krolewskiego idzie, także z cła Koronnego, iako y Litewskiego dwie części na skarb Rzpltey, a trzecia na tenże skarb Krolewski, od wszystkich towarow wybierana była.

Porównanie sprawiedliwości względem kwarty.

672 Konstytucye Seymu *Convocationis* dopełniając dawne prawa o sprawiedliwej kwarcie, przez rozesłanych Lustratorów, dopełniła sprawiedliwości względem skarbu, gdy z pewnego rachunku prowentow, wyznaczone pewne *quantum* z każdego Starostwa, y dzierżawy ustanowiła, lecz że różne doświadczone przypadki umniejszając na czas opisaną w lustracyi wielość Starościńskich dochodow, umniejszać sprawiedliwie powinny wielość naznaczoney kwarty. Przeto też sprawiedliwość y względem płacących zachowując, punkt drugi konstytucyi W. X. Lit. na ostatnim Seymie pod tytułem: postanowienie o lustracyach Starostw, na Koronne Prowincye rozciągamy, obowiązuając terażniejszych Kommissarzow Skarbowych *nezu expleti juramenti*, ażeby za sprawiedliwym decessu na prowentach dowodem uczynioną w kwarcie ulgę nie dłużey prorogowali, iak tylko poki dobre, y pilne gospodarstwo czasu potrzebuie do dopełnienia wielości prowentow ostatnią lustracyą wyrażonych; co przyszli Kommissarze skarbu obojga narodow aby tym ściśle zachowywali, ten punkt do roty ich przysięgi przylączamy.

Gdyby zaś kto o takową ulgę, bez żadney, lub dla bardzo małej szkody osmey części całoroczney intraty nie dochodzący skarb inkwiewował, y w niepotrzebny expens na Lustratora wprowadzał, takowy za dowodnym przekonaniem expens na Lustratora łożony *in duplo* skarbowi powrócić, y pięciuset grzywien w Sądzie Kommissyi Skarbowey karany być ma, a zesłany do niego Lustrator weryfikując pretendowany decess, gdyby znalazł prowenta nad ostatnią lustracyą pomnożone, o wielości tego pomnożenia Kommissyą informować będzie; a Kommissya czwartą część słusznie pomnożonych prowentow do kwarty przylączywszy, do skarbu wypłacać nakaze.

Pomnożenie dochodow Rzpltey przez loteryą.

Wiele na tym dobru powszechnemu obywatelow Rzeczypospolitey zależy, żeby podatki publiczne mogły być iak nylżeysze; więc za rzecz

pożyteczną dla ulżenia w tychże podatkach uznawszy wynalazki takowych dochodow, które z dobrej woli tylko, nie z nakładu wynikać mogą, z tego rodzaju loteryą Włoską, *Lotto di Genua* nazwaną, być sędziemy; przykładem tedy inszych Krolestw, y państw tę loteryą, która wszędzie przyczynia publicznych intrat, wprowadzić w Państwa nasze dozwalamy, y Kommissyi Skarbowey, za dołożeniem się Nas Krola, kontrakty doczesne z konkurrentami Geneueńcykami, o administracyą teyże loteryi, według planty od Nas Krola examinowanej, y za pożyteczną uznanej, a z woli naszej przez Wielbnego Kanclerza W. K. podpisanej, a co się z tey kontrahencyi pokaze importaty do skarbu Koronnego, ten skarb z niey czwartą część skarbowi Litewskiemu oddawać będzie zawsze, zlecamy, a skarby obadwa tey intraty zażyć mają; nayprzod na wypłacenie długow Rzpltey, w tabellach na tym Seymie ułożonych, a potym gdy iuż ustanowiona zostanie ta loterya, y pewny z niey coroczny będzie dochod, obracania iego na ulgę w podatkach publicznych, y czynienie o tym relacyi na Seymach nakazujemy.

Uwolnienie od płacy łanowego z sołectwa kościołowi Topolskiemu służącego.

673 Ponieważ we wsi Topla w Woiewodztwie Łęczyckim sytuowanej, sołectwo kościołowi Topolskiemu przez konstytucyą Seymową *anni* 1678 inkorporowane iest: przeto *ab onere* płacenia łanowego z tegoż sołectwa iednego, *tam modernum, quam succedaneos parochos* na zawsze uwalniamy.

Obiaśnienie dziesięcioletnich lustracyi Starostw, y Krolewskich.

Mając względ na expens skarbu publicznego z częstych, a nie wielki pożytek przynoszących lustracyi, naznaczymy: aby odtąd, te Krolewskich, którym czas *post cessum vel decessum* ostatnich, lub teraz y nie dawno odprawionych lustracyi dziesięciu lat nie wyszedł, lustrowane nie były, ale tylko podług ostatnich lustracyi przez ktoregokolwiek od skarbu wyznaczonego dworzanina, bez expensu skarbu podane były. Skoro zaś *post spatium* wyszły dziesięcioletniey lustracyi Krolewskich *post cessum vel decessum* zawakuie, lub ustąpiona będzie, na ten czas Kommissya Skarbowa sposobem konstytucyi 1766 opisanym Lustratora zesle, y lustracyą nakaze, na którą gdyby się possessor użalał, dla sprawdzenia pierwszej powtorną naznaczy, a to kosztem o nieg proszącego, a to prawo y dla W. X. Lit. służyć ma.

A że Seymem 1766 roku zlecona iest Kommissyi Skarbowey lustracyi łanow exekucya, te zaś łany iuż podciągnione pod possessyą Starostw, y do kwarty płacenia zaindukowane są; przeto tym sposobem nakazaną obiaśniamy łanow lustracyą, aby łany będące w possessyi dotąd Starostow nakazanej prawem (wzwyż zmiankowanym) Kommissyi Skarbowey do exe-

kucyi zleconey, lustracyi nie należały, nie będących zaś dotąd łanow w possessyi Starostow, exekucya lustracyi przez Kommissyą Skarbową do skutku przyprowadzona być ma.

Szyba solna Kunegunda zwana.

674 Szyba solna na gruncie wsi Swiercze WW. Lubomirskich dziedziczyney wyrobiona; przez konstytucyą roku 1635 do żupp Wielickich przylączona, gdy za inne dobra *aequivalentia* przez wyznaczonych Rewizorow zamieniona być miała, ta iednak zamiana swego skutku nie wzięła, y dla tego przez konstytucyą roku 1726 do obmyślenia rekompensy *per commutationem ex distributiva justitia* domowi WW. Lubomirskich za tenże szyb solny, *et pro carentia* prowentow Kommissarze wyznaczeni zostali, a w nadzieię tey zamiany, czynsze od summy wyderkaffowej na wsi Swiercze zapisanej, z prowentow Wielickich wypłacać deklarowano; która to rekompensa *juxta constitutionem anni* 1726 *pactis conventis* Nayiaśnieyszego Augusta Trzeciego, w konstytucyi *anni* 1736 ostrzeżona, y recessami Seymowemi *annorum* 1764 *et* 1766 ponowiona, gdy dotąd skutku nie wzięła; zacyz dla dostapienia *in praemisso* satysfakcyi, interes cały do Kommissyi Skarbowey odsyłamy, nakazując: aby przeyrzawszy dokumenta wszelakie do tego ściągające się, tudzież rewizye, y kommissye, jeżeli podług przepisu pomienionych konstytucyi nastąpiły, należytą relacyą o tym na Seymie uczyniła, *in ordine* do wyznaczenia sprawiedliwej nadgrody.

Wieczystość pałacu dla Rzeczypospolitey na mieszkanie dla Posłow Rossyiskich.

Ponieważ naymy pałacow w mieście rezydencyi naszej Warszawie coraz w gorę idą, a Posłom Dworu Rossyiskiego przez wzajemność, ktorey nasi Posłowie w Rossyi doświadczają, dawanie pałacu iest przyzwoite, więc ochraniając kosztu Rzpltey na rzeczne naymy pałacu Kommissyi Skarbowey zlecamy, żeby pałac, który dzisieyszy I. W. Poseł tegoż Dworu Rossyiskiego za wygodny dla siebie, y następcow swoich upatrzy, *haereditate* dla Rzpltey nabyła, *non excedendo* iednak na to kupno summy trzydziestu tysięcy czerwonych złotych, y żeby tak na reparacyą, iako też konserwacyą tegoż pałacu potrzebny koszt łożyła, y baczość na to miała, nakazujemy.

Uwolnienie wsi Chłapowa od ewikcyi czopowego dawnego.

Ponieważ czopowe Woiewodztw Wielkopolskich *in evictione* dobr Chłapowa *cum attinentiis* w Woiewodztwie Kaliskim, w Powiecie Pызdrskim leżących, przez też Woiewodztwa *in rem* Urodzonego Szoldrskiego odprzedanych będące, *ad aerarium publicum* prawem roku 1766 iest obrocone; więc *reassumendo* konstytucye *annorum* 1641, 1647 oneż *in toto* approbiując, Urodzone-

go Piotra Korytowskiego przy dziedzictwie dobr tych niewzruszenie mieć chcemy.

Zamek Warszawski.

675 Lubo blisko przeszłemi konstytucyami Konwokacyią, y szczęśliwey Koronacyi naszej w roku 1764 zaszłemi, niektore place, y domy z murami zamkowemi zykaiące się, Kommissyi Ekonomiczney skarbu Koronnego do kupienia zlecone były, że iednak nie we wszystkim wzięły swoią exekucyą, więc aby się onym zadosyć stało, nakazujemy; a ponieważ oprócz domow y placow w pomienionych konstytucyach wytkniętych, znajduią się ieszcze niektore między zamkiem, y bramą Krakowską położone, iako też y sama brama przerzeczona, zacyz aby y ta reszta dla dostatecznego rozprzestżenia tegoż zamku, y dziedzica, według podanego od architektow abryssu, ku ozdobie, y też wygodzie publiczney, przez Kommissyą Skarbową *justo pretio* tak z summy na zamek nasz wyznaczoney, iako też y z innych dochodow za sposobnością nabyta, y zkupiona była, (co *in rationibus* przyjęto być ma) postanawiamy.

Kommissye Wojskowe obojga narodow.

Ustanowienie Kommissyi Wojskowych na Seymie *Convocationis* 1764 w opisie swoim zostawiając: co do liczby Kommissarzow, y prerogatywy WW. Hetmanow na przyszły czas za powszechną Stanow zgromadzonych zgodą, rozrządzenie następujące czyniemy, y na zawsze w exekucyi mieć chcemy.

1. Żeby WW. Hetmani Wielcy, a w niebytności ich Polni, zawsze Kommissyi Wojskowej prezydowali, gdyby zaś obydwu nie znajdowali się na kadencyi, wtedy *primus in ordine ex praesentibus* prezydować powinni.

2. Żeby WW. Hetmanom Wielkim od wszystkich regimentow cudzoziemskiego autoramentu, y od chorągwi, od Polskiego raporty takie oddawane były, iakie do Kommissyi zwyczajnie względem ludzi, koni znajdujących się w korpusie, przychodzą.

3. Do WW. Hetmanow Wielkich forsztellacya Officyerow Subalternow, y Kapitanow; konferowanie kompanii w regimentach cudzoziemskiego autoramentu, za rekomendacyą iednak Szeffow regimentow, należeć będzie, y patenta na rzeczne szarże Officyerskie, kompanie, WW. Hetmani Wielcy wydawać z Kancellaryi swoich, y podpisywać wolność mieć będą, wyjąwszy regimenta gwardyi *per pacta conventa ad custodiam corporis nostri* Nam Krolowi przez Rzeczypospolitą oddane, w których szarże Officyerskie wszystkie, y rozporządzenie wewnętrzne od Nas Krola samych dependować powinno, iako y raporty od tychże regimentow szcęgulinie do Nas Krola należeć mają.

4. Kommissarze Wojskowi Posłami bywać nie będą mogli; ani z Posłow, w czasie przypadającym odmiany ich, na Kommissarzow podawać, y obierać będzie się godziło.

676 5. Liczbę Kommissarzow Wojskowych w pierwszym ustanowieniu tey Kommissyi naznaczoną, do osob sześciu szlachty redukuujemy, między ktoremi więcej nad dwóch Senatorow znajdować się nie ma, dla czego komplet pod czas kadencyi w osobach czterech, rachując Prezydującego, zamykamy, y za dostateczny deklarujemy. A ten prezydujący, *in casu paritatis votorum*, dwie kreski mieć będzie. Pensye dla Kommissarzow Wojskowych naznaczone, tylko *inter praesentes* na kadencyach dzielone być mają, *absentes* albowiem, dla swoich, a nie wojskowych interessow, y bez dyspozycyi Kommissyi, pretendować partycypacyi nie będą mogli, dla czego zachodzącą między Kommissyami Skarbową y Wojskową Litewskiemu sprzeczkę *tollendo*, do *beneficium* za należące *praesentibus* na kadencyach wojskowych, nie tylko *pro futuro*, ale *etiam pro praeterito* deklarujemy, y wypłacenie tymże *quantum*, ktore *pro absentibus* zatrzymane jest, nakazujemy.

6. Kommissya za cel czynności swoich mając samą exekucyą prawa, y dozór nad wojskiem, żeby w porządku, *et in disciplina militari* utrzymywane było, pod żadnym pretextem w sprawowaniu funkcyi swoich przywłaszczając sobie nie powinna mocy prawodawstwa, a gdyby toż prawodawstwo w czym okazała, lub bez dyspozycyi Stanow zgromadzonych iaki nowy regulament w wojsku odważyła się zrobić, tedy każdemu też Kommissyą na Sądy Seymowe zapoznać dozwalamy, gdzie iako przestępcy prawa karani być powinni, a ktoby obwiniał Kommissyą Wojskową, a zarzutu nie wypróbował, *poenam talionis subire* powinien.

7. Chociaż Kommissarze Wojskowi nie będą mogli być Posłami, iako wyżey postanowiliśmy, przecież oprócz Senatorow, Kommissarzow, y Hetmanow, ktorzy w Senacie, y na Seymie zawsze są *activi*, y w materyach wojskowych *vocem repraesentivam*, *et explicativam* mieć mogą, wolno będzie z pomiędzy siebie wyznaczyć dwóch Kommissarzow na Seym, ktorzyby zasiadłszy miejsce po Posłach Ziemi, y Kommissarzach Skarbowych, *cum voce responsiva*, *et explicativa*, byli na pogotowiu do odpowiedzenia y explikacyi, gdyby w wojskowych interessach byli zagadnieni, albo iaki zarzut Kommissyi Wojskowej uczyniono. Senatorowie zaś, y Hetmani chociaż na Seymach w Senacie *activi* będą, y w materyach wojskowych *vocem repraesentativam* mieć mają, przecież w Sądach Seymowych na sprawach wojskowych znajdować się nie mają.

8. WW. Hetmani, gdy im się podoba, mogą mieć z każdego regimentu cudzoziemskiego *authoramentu* Officyera, y z każdego Polskiego pułku po dwóch towarzyszy na ordynansie.

677 9. Strażnika, y Oboźnego Polnych kreować na przyszły czas w ręku samych WW. Hetmanow Wielkich zostawać będzie, z tym iednak dokładem, że komu raz *post cessum*, *vel decessum* terażniejszych UUr. Strażnika, y Oboźnego

dadzą patent na rzeczony urząd, iuż go nazad odebrać, y cofnąć nie będzie im wolno.

10. WW. Hetmani Wielcy na *assistencyą* swoją, nie tylko regimentow dragonii buław Wielkich zażywać mogą, ale też Kommissye dwie chorągwie lekkie na też *assistencyą* przydawać im będą, Węgrow do tego, y Ianczarow kompanie, iakie dotąd mieli WW. Hetmani Wielcy, y na potom niewać powinni.

11. WW. Hetmani Polni, także z regimentow Koronnych do buław Polnych należących, iako też picchotę Węgierską, podług przepisu w prawie 1766 na *assistencyą* swoją mieć będą.

12. Pieczęci Kommissyi Wojskowych pod herbem narodowym, herby WW. Hetmanow Wielkich zamykać mają w sobie.

13. Ponieważ Nayprzewielebniejszemu w Bogu Xięciu IMci Prymasowi nie pozwalają szczupłe dochody trzymać ludzi nadwornych *ad assistentiam sui*, ile to dostojństwo zdaie się potrzebować; więc Kommissyi Wojskowej Koronney zalecamy, żeby na tę *assistencyą* ustawiczną Xiążęciu IMci Prymasowi, za rekwizycyą jego, ludzi sześćdziesiąt z regimentu konnego wyznaczała, y od ordynansow jego, przez czas, na ktory ciż ludzie przydani mu będą, *dependować* nakazała.

Buławy obojga narodow.

Ministeria Woienne, ponieważ zacnością swych urzędow, *cum Ministeriis Pacis* wielu prawami zrownane, *et pro incompatilibus* w iedney osobie konstytucyą *anni* 1669 to jest: buławy z laską, pieczęcią, lub Podskarbstwem, deklarowane; a przecież dotąd podług swey rangi *inter Ministerium* w Senacie miejsca wyznaczonego nie mają. Przeto za zgodą powszechną Stanow zgromadzonych, WW. Hetmanow Wielkim obojga narodow po WW. Marszałkach Wielkich, a Polnym po Marszałkach Nadwornych, tychże narodow wyznaczamy, y na potom, *salvis modernis* buław *possessoribus*, te *Ministeria* z godnością Senatorską, aby się nigdy w iedney osobie nie mieściły, ustanawiamy.

Zniesienie milicyi Ziemi Halickiej.

Ponieważ Rzeczpospolita w ogolności na wszelkie wynikające, y oczywiste potrzeby podatek ułożyła, przeto że iuż dla milicyi Ziemi Halickiej uchylony jest sposob płacenia, a więc też milicyą znosimy, y kassujemy.

Pozwolenie chorągwi Ziemiańskiej Woiewodztwom Wielkopolskim.

Przychylając się tak do żądania Woiewodztw Wielkopolskich, Poznańskiego Kaliskiego, y Gnieźnieńskiego, iako też do *laudum* onychże, Srzedzkiego w roku ... zaszłego, chorągiew Ziemiańską, pod *dependencyą* W. Generała Wielkopolskiego, na exekucyę prawne Siedmiogrodowej iurydykcyi onychże, z wszelkich przyczyn potrzebną, iako też na posługi y bezpieczeństwo wewnętrzne

tychże trzech Woiewodztw erygowaną *approbuiemy*, owszem onę, zważając rozległość iurydykcyi Generalskiej, y Woiewodztw, do 50 koni powiększoną mieć pozwalamy. Woiewodztwa zaś na Generale swoim podatek z wietrakow y młynow proporcjonalny ułożą, tak aby na dostateczne trzymanie tych 50 ludzi wystarczało. Y tę chorągiew pod dyspozycyą Generała Wielkopolskiego *juxta mentem laudi* tychże Woiewodztw stanowiącego oddadzą, y utrzymywać będą.

Złączenie Trybunału Koronnego.

Przychylając się do żądania obywatelow na Seymie terażniejszym przez Posłow swoich, o złączenie Trybunałow dopraszających się, a zważając, iż przez rozdzielenie onychże, potrzebna między ziemiany iednegoż narodu ustawać zdaie się znajomość y konfidencya; słuszną nie mniej nad tym mając uwagę, aby w przenoszeniu xiąg y rejestrow Trybunałskich z miejsca na miejsce, substancye y honory obywatelow Koronnych iakowego nie odniosły szwanku; takowym na przyszłe czasy sposobem (*non derogando quidquam* dokończeniu terażniejszym Trybunałom w swoich miejscach y kadencyach) czyniemy rozrządzenie Trybunału Koronnego.

Tego Trybunału kadencye dwie, obserwując alternatę, ustanawiamy, to jest: w Prowincyi Wielkopolskiej między Piotrkowem a Kaliszem; w Prowincyi zaś Małopolskiej między Lublinem a Lwowem. Zaczynający się Trybunał w Piotrkowie, na drugą kadencyą do Lwowa przenosić się ma.

W drugim zaś roku reassumującej się w Kaliszu, powtórna swoją kadencyą w Lublinie kończyć będzie.

Następujący *immediate* Trybunał w Piotrkowie ze Lwowem kadencye poczynać ma; kadencye Prowincyi Wielkopolskiej w Piotrkowie, y z alternaty w Kaliszu *a die prima Septembris* zaczynać się zawsze będą, y kończyć się *ultima mensis Aprilis*; kadencye w Małej Polsce, w Lublinie y Lwowie, obserwując alternatę zaczynać się mają *a die 12 Maji*, *non obstante die festo*, y kontynuować się *ad ultimam Martii*.

679

W ktorzych to kadencyach takowy sposob rejestrow Woiewodztw na zawsze stanowiąmy. Ktore rejestra Woiewodzkie ponieważ tylko co lat dwie kadencyą do rozsądzenia mieć będą a mogłby się znaleźć kto, żeby *in protractionem iustitiae consulto* dawał się wzdawać; przeto, ku przyspieszeniu sprawiedliwości, rejestr osobliwy *conservationis remissarum*, *causarum contumacialium*, *in ordine continuandi processus*, dla tych Woiewodztw, ktore na kadencyi sądzącego się Trybunału, miejsca do sądenia nie mają, postanawiamy, y ten na końcu każdej kadencyi brany będzie. Na przypadającej zatym kadencyi pierwszej w Piotrkowie, rejestr Woiewodztwa Sieradzkiego z Ziemią Wieluńską od samey inchoacyi, aż *ad diem vigesimam Octobris*, czas do sądenia przepisany ma.

Rejestr Woiewodztwa Łęczyckiego, *a die 20 Octobris*, *ad diem 20 Ibris*.

Rejestr Woiewodztwa Płockiego, y Ziemi Dobrzyńskiej, *a die 20 Ibris*, *ad diem 20 Ianuarii*.

Rejestr Woiewodztwa Mazowieckiego, *a die 20 Ianuarii*, *ad diem 20 Martii*.

Rejestr Woiewodztwa Rawskiego, *a die 20 Martii*, *ad diem 12 Aprilis*.

A die 12 Aprilis do końca tey kadencyi, rejestr pod tytułem: *Causae remissarum*, *contumacialium processuum omnium Palatinatum*, *tum suspensionum*, *et paritatis votorum Tribunalis cadentiae Calisiensis*, sądzony będzie.

Po skończoney kadencyi w Piotrkowie, Trybunał tenże do Lwowa przeniosłszy się, takowy sposob rejestrow obserwować ma.

Woiewodztwo Kiiowskie, *a die 21 Maji*, *ad diem 20 Julii*.

Woiewodztwo Ruskie z Ziemiami: Lwowską Przemyską, Sanocką y Halicką *a die 20 Julii*, *ad diem ultimam Septembris*.

Woiewodztwo Wołyńskie, *a die 1 Octobris ad ultimam Novembris*.

Woiewodztwo Podolskie, *a die 1 Xbris*, *ad 20 Ianuarii*.

Woiewodztwo Braclawskie, *a die 20 Ianuarii*, *ad diem 25 Februarii*.

Woiewodztwo Czerniechowskie, *a die 25 Februarii*, *ad diem 10 Martii*.

A die 10 Martii ad ultimam ejusdem, rejestr pod tytułem: *Causae remissarum*, *contumacialium processuum omnium Palatinatum*, *tum suspensionum*, *et paritatis votorum Tribunalis cadentiae Lublinensis*.

Na kadencyi, *ex alternata* reassumującego się w Kaliszu Trybunału, rejestra niżej opisanym sposobem rozporządzać się.

Rejestr Woiewodztwa Poznańskiego, *a die 1 mensis Septembris*, *ad diem 20 mensis Octobris*.

Rejestr Woiewodztwa Kaliskiego *a die 20 Octobris*, *ad 20 mensis Decembris*.

Rejestr Woiewodztwa Brzeskiego Kujawskiego, z Inowrocławskim, *a die 20 Xbris*, *ad diem 10 Februarii*.

Rejestr Woiewodztw Ziem Pruskich, *a die 10 mensis Februarii ad diem 5 Aprilis*.

A die 6ta Aprilis, *ad ultimam mensis ejusdem*, rejestr pod tytułem: *Causarum remissarum*, *contumacialium processuum omnium Palatinatum*, *tum suspensionum*, *et paritatis votorum Tribunalis cadentiae Petricoviensis*.

Na kadencyi *ex alternata* w Lublinie w ten sposob rejestra przesądzane być mają.

Woiewodztwo Krakowskie z Xięstwem Oświęcimskim, *a die 21 Maji*, *ad diem 10 Julii*.

Woiewodztwo Sendomirskie, *a die 10 Julii*, *ad 20 Ibris*.

Ziemia Chełmska, *a die 20 Ibris*, *ad 10 Octobris*.

Rejestr *Ordinationis Zamoyscianae* *a die 10 Octobris*, *ad diem 20 ejusdem*.

Woiewodztwo Lubelskie, a die 20 mensis Octobris, ad ultimam Novembris.

Woiewodztwo Belzkie, a die 1 Xbris ad 20 Januarii.

Woiewodztwo Podlaskie, a die 20 Januarii, ad 12 Martii.

A die 12 Martii, aż do skończenia kadencji, registr pod tytułem: *Causae remissarum, contumacialium processuum omnium Palatinatum, tum suspensionum, et paritatis votorum Tribunalis caedentiae Leopoliensis.*

Na który to Trybunał Deputaci po Woiewodztwach, obserwując alternatę niżej opisaną, die 15 miesiąca Lipca, non obstante die festo, obierani być mają w prawie terazniejszym opisanym sposobem, y tamże zaraz na miejscu elekcyi przysięgę *in eam rotham* wykonają:

Ia N. przysięgam Panu Bogu Wszzechmogącemu w Trocy S. Iedynemu, iż wota na tym Seymiku na mnie dawane, ani przezemnie, ani przez kogokolwiek, z moją wiadomością, datkiem, lub obietnicą uymowane nie były. A na Sądzie Trybunalskim zasiadając, podług prawa pisanego, y dowodów stron, wykonywając toż prawo, a nie według upodobania oneż tłomaczając, mając samego Boga przed oczyma, sprawiedliwie sędzić, stron rozprawy y sporow pilnie słuchać będę, bez żadnego względu na bogatego y ubogiego, przyjaciela y nieprzyjaciela obywatela y przychodnia, przyjaźnią też, ani nienawiścią, łaską, ani nadgodą, promocyą, ani obietnicą, groźbą, ani instancją ustną, lub listowną, uwodzić się nie dam; podarunkow iakichkolwiek, y od kogokolwiek, tak teraz w przeciagu funkcyi, iako y po skończoney, z przyczyny też obiecanych, nie wezmę, sekretu Izby nie wydam, ani mowę, ani listem, ani iakimkolwiek sposobem, praktyk wszelkich w każdych sprawach, y z kimkolwiek czynić, ani rady dawać nie będę, ale podług poprawy przepisow Trybunałowi uczynionych, sprawować się, y zachować starać się będę, a w obieraniu Marszałka depedencyi od nikogo mieć nie będę, o kondemnacie, iezeliby iaka na mnie od kogo otrzymana była, y ktoraby mi teraz do funkcyi szkodzić miała, nie wiem. Tak mi Panie Boże dopomóż, y niewinna Męka Chrystusa Pana.

A że przez złączenie Trybunałow, liczbę obieranych zwyczajem dawnym Deputatow, za rzecz sprawiedliwości mniej użyteczną sędziemy, przeto też liczbę zmniejszając, obieranie tychże Sędziow niżej opisanym determinujemy sposobem, to jest:

Woiewodztwo Krakowskie alternatę obserwować ma z Xięstwami Zatorskim, y Oświęcimskim, obierając przez dwie lecie w Proszowicach, trzeciego roku w Zatorzu Deputata.

Woiewodztwo Poznańskie z Kaliskim wraz seymikując w Sredzie, iednego z Poznańskiego, drugiego z Kaliskiego Deputatow, obierać będzie.

Woiewodztwo Sandomirskie iednego obierać

ma Deputata w Opatowie y w Radomiu alternatą.

Woiewodztwo Sieradzkie obierać ma także iednego, alternatę zachowując z Ziemią Wieluńską, to jest przez dwie lecie w Sieradzkim, raz w Sieradzu, drugi raz w Piotrkowie, a trzeciego roku w Wieluniu, y tak *consequenter*.

Woiewodztwo Łęczyckie iednego z Łęczycy obierać ma.

Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie z Inowrocławskim iednego także Deputata obierać będzie, nie odmieniając miejsca w Radzieliowie.

Woiewodztwo Kiiowskie iednego tylko w Żytomierzu.

Woiewodztwo Ruskie seymikujące z trzema Ziemiami; to jest: Lwowską, Przemyską, y Sannocką, przez trzy pierwsze lata we Lwowie iednego, obserwując alternatę Ziem, obierać ma, czwartego zaś roku w Haliczu, a piątego w Chełmie.

Woiewodztwo Wołyńskie iednego, zachowując alternatę, raz w Łucku, drugi raz w Włodzimierzu, a trzeci raz w Krzemieńcu.

Woiewodztwo Podolskie, iednego w Kamieńcu Podolskim.

Woiewodztwo Lubelskie, iednego w Lublinie.

Woiewodztwo Belzkie, iednego w Belzie.

Woiewodztwo Płockie z Ziemią Dobrzyńską

iednego, obserwując alternatę, iednego roku w Raciążu, drugiego w Lipnie.

Woiewodztwo Mazowieckie, tak iako dawniej, iednego Generałem tu w Warszawie obierać ma, obserwując alternatę Ziem, y zaczynając teraz od Czarskiej.

Woiewodztwo Podlaskie iednego, obserwując alternatę, raz w Drohiczynie, drugi raz w Mielniku, trzeci raz Brańsku, zaczynając od Drohiczkiej Ziemi.

Woiewodztwo Rawskie iednego, na swoim Generale w Bolimowie, obserwując alternatę w Ziemiach.

Woiewodztwo Chelmińskie, w Radzynie iednego.

Woiewodztwo Malborskie, iednego w Sztumie.

Woiewodztwo Braclawskie, iednego w Winicy.

Woiewodztwo Pomorskie, iednego w Starogrodzie.

Woiewodztwo Czarniechowskie, iednego w Włodzimierzu.

A zaś duchowne Kapituły, siedmiu tylko duchownych Deputatow obierać mają na Trybunał, warując to na zawsze, aby z Kapituły Gnieźnieńskiej Prezydent bywał; a to obieranie Deputatow na Kapitułach tegoż samego dnia, kiedy y Seymiki po Woiewodztwach dla obierania Deputatow są opisane, to jest die 15 miesiąca Lipca, zawsze ma niżej opisanym sposobem następować, choćby *ad hunc actum specialiter* składane były Kapituły.

Primo. Na następujący Trybunał do Piotrkowa, *et per consequens* Lwowa, mają obierać z Kapituły Gnieźnieńskiej iednego, iako Pre-

zydenta, z Lwowskiej iednego, z Krakowskiej iednego, z Poznańskiej iednego, z Łuckiej iednego, z Chełmskiej iednego, y z Kamienieckiej iednego.

Secundo. A na drugi Trybunał zaczynający się od Kalisza, będą znowu obierani z Gnieźnieńskiej ieden, iako Prezydent, z Krakowskiej ieden, z Kuiawskiej ieden, z Płockiej ieden, z Przemyślskiej ieden, z Kiiowskiej ieden, y z Chelmińskiej ieden, y tak *consequenter* rok po roku, w zachowaniu takowej alternaty, w Kapitułach obierać mają, ktorzy przysięgę według roty dla Deputatow świeckich opisaney, zaraz po elekcyi w Kapitułach przy obecnych *etiam* świeckich ludziach wykonać będą powinni. Po korey wykonaney, na dzień y czas reassumpcyi Trybunału przybyć mają, y swoje miejsca *in ordine* do obrania Marszałka zasięść, y sprawy te sędzić, do ktorych *ex praescripto* należeć będą, tak z rejestrow duchownych, na które komplet z osob czterech zachowany będzie powinien. A gdyby na takowym rejestrze czterech Deputatow duchownych znajdować się nie miało, wszyscy Deputaci świeccy z przytomnemi mnicy nad komplet oznaczony, duchownych sprawy w tym rejestrze przypade sędzić mają. W czasie zaś przytomnego kompletu z czterech duchownych Deputatow, tyleż świeckich tylko wotować wraz z niemi będą.

683

Regestr taktowy tak przez duchownych, iako y świeckich wszystkich Deputatow sędzony być ma. Do żadnych zaś innych spraw y rejestrow duchownym Deputatom mieścić się nie będzie należało, oprócz Prezydenta, lub w niebytności jego, innego przy krzyżu siedzącego, który z kompletem świeckim zawsze *ad vota activa* (kiedy będzie przytomnym) mieć prawo uznać się.

Ktorzy to Deputaci tak duchowni iako y świeccy wykonawszy iurament rotą wyżej opisaną na miejscu elekcyi, y *testimonium authenticum de praestito juramento*, świeccy Deputaci z Grodu *per extractum laudi*, a duchowni z Kapituł swoich z sobą przywiozwszy do Piotrkowa teraz, a na drugą kadencją do Kalisza, y tak *consecutive* na dzień pierwszy miesiąca Września ziadą się, y tamże tegoż samego dnia *usitata praxi votis secretis* Marszałka z pomiędzy siebie obiorą, obserwując alternatę Prowincyi do łaski, która alternata od Prowincyi Wielkopolskiej zaczynać się ma.

A zważając, że liczba dwudziestu dwóch Deputatow porządkiem terazniejszym wyrażonych, gdyby zawsze wszyscy na każdej kadencyi przytomnemi być mieli, w wotowaniu na sprawy do przyspieszenia sprawiedliwości przeszkodą byłaby, y pensya Deputatom wyznaczona siedzącym na kadencjach wystarczającą być nie może; przeto postanawiamy, aby wszyscy Deputaci świeccy zaraz po obraniu Marszałka, *non recedendo a mensa*, na swoich miejscach siedząc, czekali na wyciągnięcie kalkułow, które dzielić Sędziowskie osoby będą, to jest dziesięciu y Marszałka na kadencją Prowincyi Wielkopolskiej, a ie-

dynastu z Marszałkiem na kadencją Prowincyi Małopolskiej wyznaczając. To zaś kalkułow wybieranie, niżej opisanym odprawiać się będzie powinno sposobem.

Na czas przypadającej teraz w Piotrkowie reassumpcyi, a napotym z alternaty w Kaliszu, pod pieczęcią skarbową Ziemstwu Trybunałowi assystować mającemu, też kalkuły Kommissya Skarbowa przesłać ma, a do odpieczetowania takowych kalkułow od Kommissyi Skarbu Koronnego przysyłanych, *per vota secreta* mają być dwóch Deputatow świeckich, y dwóch duchownych obierani, y delegowani, inni zaś Deputaci wszyscy na miejscach swoich koniecznie siedzieć obligowani będą.

Delegowani zaś Deputaci wezwać każą do izby sądowej Trybunalskiej dziecię płci męskiej lat siedm, a naywięcey ośm mające, które stanąwszy za krótkami w poszrod izby otoczone będzie sześciu żołnierzy Trybunałowi assystujących z przytomnym Kommandantem, iako y Deputatow samych tylko delegowanych.

Ziemstwo Trybunałowi assystujące Deputatow *ex turno* Woiewodztwami, zachowując alternatę między Prowincjami, czytać będzie, a za każdym przeczytaniem Woiewodztwa, dziecię w izbie będące, kalkuł zawierający w sobie kartkę wypisującą Prowincją, w korey Deputat do sądenia zasiadać ma, z worka do tychże kalkułow umyślnie sporządzonego wymować, y oddawać delegowanym Deputatom będzie, a ci przy Prezydencie y Marszałku siedzących dobrać kartę z kalkułow, y głosić mają, która Prowincya na teyże kartce jest wyrażona.

Ziemstwo zaś przytomne *in continenti* w feryarzu, tym sposobem na Prowincye rozdzielonych Sędziow zapisywać ma; po wysłanych zaś wszystkich kalkułow, według liczby Deputatow w feryarzu zapisanych, zaraz Prezydent z Marszałkiem podpiszą, y toż zapisanie z feryarza zaraz w akta Trybunalskie ingrossowane będzie powinno. Po wypadley *eo ordine* z kalkułow co do zasiadania na kadencjach decyzyi, toż dziecię z ustępu odprowadzone być ma; tudzież Kommandant, y warta z izby ustąpić. Ziemstwo zaś y Kommandant Trybunalski pilną na to mieć mają bacność, aby nikt, tylko osoby Deputackie zaczynającego się Trybunału, Ziemstwo iako Trybunałowi assystujące, Kommandant, sześciu żołnierzy kommanderowanych, y toż dziecię, w izbie pod ten czas znajdować się *ullo modo* nie mogł. A po odbytey tey ceremonii, Ziemstwo też kalkuły pod pieczęcią Ziemską zapieczetowane, *in archivo Terrestri* w szkatułce do tego sporządzoney, a przez Prezydenta y Marszałka zapieczetowaney, y pod kluczem na zawsze Prezydenta będącey, zostawić ma aż do przyszley reassumpcyi, y ten sposob na zawsze zachować nakazujemy.

Deputaci żadną miarą mieniać się na zasiadanie w kadencyi sobie determinowanej nie będą mogli, ale koniecznie wypadley z kalkułow decyzyi podlegać, *sub poena irremissibilis abju-*

684

681

682

dicationis, powinni. Deputaci przeto wszyscy tak duchowni, iako y świeccy na reassumpcyą Trybunału z alternaty przypadającą zieżdżać się koniecznie obowiązani będą. A któryby prawdziwą złożony chorobą nie mógł na dzień reassumpcyi ziechać, y o tym się listownie do kogośkolwiek z kollegow zgłosił, tedy przybywszy, zaraz *realitatem cereae infirmitatis*, lub *casus fortuiti* w drodze *accidentis* poprzysiądz ma: iednak dla nieprzytomnego *eo ex casu* Deputata kałku do sądenia, która mu przypadnie kadencya, wyciągniony będzie, a Deputat choć nieprzytomny, na wyciągnionym tym kałkule przestawać powinien.

685

Gdyby zaś Deputat tak duchowny iako y świecki *realitatem* choroby, albo przypadku w drodze, dla ktorego na dzień reassumpcyi y elekcyi Marszałka ziechać nie mógł, poprzysiądz nie chciał, takowy a *participatione* pensyi iemu należącey na całej kadencyi oddalony być ma.

Marszałek zaś w Piotrkowie z Prowincyi Wielkopolskiej, a w Kaliszu z Małopolskiej obrany, na wszystkich kadencyach pod bytność swoją Urząd Marszałkowski odbywać ma, *et ad sortem* kałkulow *ex re et persona* nie będzie obligowany.

Po takowych wykonanych preliminaryach, tenże Trybunał ordynacyą izby, y podzielenie rejestrow na dni, nie przepisując prawa terażniejszego, y zostawiając trzy dni ostatnie rejestru każdego Woiewodztwa na rejestr duchowny, który ieden tylko *sub titulo mixti* być ma, uczynią.

Rejestra zaś w Trybunale na wszystkich kadencyach takowe się postanawiają.

Rejestr Woiewodzki *sine beneficio arresti*, w którym wszystkie sprawy, bądź *ex remissione* bądź *ex appellatione* mieścić się mają Woiewodzkie.

Drugi rejestr *expulsionum*, we Szrody y we Czwartki *ante alias omnes causas* do sądenia brany być ma, w którym gdyby takiey natury spraw nie było, lub nie stało, rejestr Woiewodzki ordynaryiny czas iego zastąpi.

Trzeci rejestr, *et respective* na kadencyi Lubelskiej, *Ordinationis Zamoysciana* wyżej opisanym sposobem, y w czasie iemu oznaczonym brany będzie; w którym same tylko sprawy *tam ex actoratu, quam reatu*, dobr teyże ordynacyi tyczących się umieszczone będą, a *in defectu* takowych spraw, rejestr Woiewodztwa Lubelskiego zacząć się powinien.

Czwarty rejestr *causarum remissionum, contumacialium, processuum Tribunalitiorum, Palatinatum, tum suspensionum, et paritatis votorum, scilicet*: na kadencyi Piotrkowskiej *Palatinatum* kadencyi Kaliskiej; na kadencyi Lwowskiej *Palatinatum* kadencyi Lubelskiej; na kadencyi Kaliskiej *Palatinatum* kadencyi Piotrkowskiej; na kadencyi Lubelskiej *Palatinatum* kadencyi Lwowskiej.

W którym to rejestrze sprawy tylko mieścić się mają, w których *litis pendentia* zatrzymała

się, na otrzymaney w Trybunale poprzedzającej *immediate* kadencyi kondemnacie, y tak kto otrzymał kondemnatę na kim, ma exekucyą srowadzić *cum remissione*, albo *loco peragendae executionis*, pozew wydać do tey kadencyi swojej Prowincyi y tegoż rejestru. Rownież kto miał na sobie proces w teyż Prowincyi otrzymany, może *ad cassandam* wydać do tego rejestru, y teyż kadencyi, w którym rejestrze gdyby strony stawiające *sistendo ulteriorem processum* do rozsądenia przysły, y dekret nastąpił, po takowym dekrete sprawa gdyby daley kontynuowana być miała, iuz nie na tey kadencyi, y nie z tego rejestru, ale z rejestru własnego Woiewodztwa, y kadencyi kończona być ma: w tymże rejestrze szczególnie *causae juris, non involvendo causas facti*, mieścić się mogą, ani też sprawy choć *juris*, ale w inszych terminach prawnych będące, do tegoż rejestru promowane *sine poenis ullo modo* być nie mogą. Do tegoż rejestru należeć będą sprawy, w których była wzięta *suspensa, ex quo Senator, Minister, Nuntius*, lub dekret zaszedł *paritatis votorum*. Tudzież sprawy żądające dekretu *executionis*. Nakoniec sprawy *rebellis impugnationis*, zawsze iednak sprawy tyczące się dobr będących w Woiewodztwach kadencyi na tytule tego rejestru wyrażoney, w których sprawach rownież, iako się wyżej rzekło, do tegoż rejestru *specifice* przypozwy być czynione mają, a ktoby *seorsive* nie przypozwał do tego rejestru, zyskać *judicatum ullo modo* nie będzie mógł. Rownie *extra Provinciam* do tego rejestru kogo wywoławszy, winom prawnym podpadnie.

686

Gdyby zaś spraw w tym rejestrze nie stało, taktowy rejestr nieodwłocznie przywołany y przez cały czas rejestrowi temu wyznaczony sądzony będzie.

Piąty rejestr *terminorum tactorum, violatae securitatis*, ktoremu, nie przywieszając się do godziny szostey wieczorney, każdego dnia po południu, byle sprawa zaczęta skończyła się, czas przepisujemy: a wzięwszy ten rejestr, inny iuz po nim brany być nie może; chybaby w onym wpisow nie stało, na ten czas Woiewodzkie rejestra *noninterrupte* sądzić się mają. W tenże rejestr taktowy kategorye *causarum juris ullo titulo et praetextu* mieścić się nie mogą, iedynie tylko sprawy *mere violatae securitatis, recentium criminum, aut gravis excessus, tudzież incarcerationum, et actualiter in carceribus existentium*, tamże wpisywane, y rozsądzone być mają.

Szosty rejestr *directi mandati*, w którym iedynie sprawy *violatae securitatis Tribunalitiae intra maenia civitatis*, osobom Sędziow Trybunalskich, lub ich *actualiter* służącym popełnione, w ktorey *includi penitus* nie mają sprawy *aliarum violentiarum* z procederow prawnych *emanantium*, ale tylko szczególnie sprawy gwałcające bezpieczeństwo osob Sędziowskich, *et eorum familiae*, bądź to w Trybunale będących, bądź na Trybunał przyjeżdżających, albo z Trybunału powracających.

Siodmy rejestr *executionum processus*, w każdą Sobotę z rana brać się może, z ktorego *decreta executionis*, wypadać będą, bądź to *post plenariam convictionem* otrzymanych trzech kondemnat, bądź *in re iudicata* za iedną kondemnatą. *In causis* zaś *expulsionum*, tak gdyby *post decretum agniti registri* strona od komparycyi odstępowała, y kondemnować się dopuściła, iako też *simpliciter sine comparitione* wzdawała się, na ten czas z tegoż rejestru *expulsionum* iedna otrzymana kondemnat, *pro plenaria convictione* rozumiana być ma.

687

Zapobiegając przytym wszelkim wybiegom, ostrzegamy, iż gdyby kto będąc *plenarie convictus, in elusionem lucrandi decreti executionis*, tranzfuzyą lub donacyą fortuny, o którą rzecz idzie, uczynił, na ow czas nowa *acquisitio juris* przeskadzać nie ma do otrzymania dekretu *executionis*, byle process zupełnie przewidziany być się w Sądzie pokazał; wpisy zaś do tego *specialiter* rejestru czynione tak być mają: *contra Capitaneos et partem seu partes in negotium intrantes specifice expressas, praevia tamen earundem partium adcitatione, pro obtinendo decreto, et termini quatuor septimanarum expiratione ab actu recognitae relationis computando*, y wpisy takowe w iedną Sobotę wpisane, y przez Marszałka podpisane, dopiero w drugą Sobotę wolane y sądzone być mają.

Przypozwy do tego rejestru czynić się powinny *non involvendo quodquam negotium principale*, ani *pro cassando processu*, szczególnie tylko *pro simplici justificatione ejusdem processus*, choćby y strona przypozwana nie stawała, iednakowoż *cum Capitaneis* powodowa strona *decretum executionis* zyskiwać może, a gdzieby się *insufficienter, et illegaliter* otrzymany process pokazał, Trybunał nie dopuszczając *traditionis decretum, continuationem processus sufficientioris* nakaze, gdzieby zaś *decretum executionis ad tradenda bona* nastąpić miało, a chciałby kto *rebellem* czynić *oppositionem*, na ten czas *pars jure vincens* ma się udać do Trybunału, dla otrzymania powtornego dekretu *executionis, cum adhibitis copiis militariibus*, czego Kommissya Woyskowa za wyraźnym przepisem Trybunału *deneqare* nie powinna, y owszem takowy *sukkurs in satisfactionem legi, et justitiae* uczynić *ad requisitionem partis* dekret takowy mającey powinna. Waruiemy przytym iak nayuroczyściey, aby się nikt nie ważył zebrałą kupą ludzi, Kozakow etc. dobr nikomu zaiężdżać, zkąd zaboie, y różne inkonwencye dzieć się zwykły; ale *gradu juris* ma sobie każdy postępować, y *decreta executionis*, iako się wyżej napisało, *adhibitis etiam copiis militariibus* otrzymywać, y takim sposobem prawnym do urzędowej zabierać się *intromissy*; a gdyby kto zuchwale, a nie mając ieszcze doskonale przewidzianego processu, kupę swawolną zebrawszy, *violenter* do possessyi zabierać się chciał, iako też y ten, który prawnie należący tradycyi *rebelliter* nie dopuszczając, chciał się *opponować, et Judicio resistere*, dopieroż gdyby się na woy-

skową pomoc dekretem nakazaną chciał targnąć, takowy *pro sola rebelli*, czyli to *inequitatione*, czyli *oppositione, ultra delictum facti*, gdyby się iakowy zaboy stać miał, *pena sessionis tarris in fundo* dwunastu niedziel, y dwiema tysiącami grzywien ma być karany. z rejestru taktowego, *ut in gravi excessu*. Kassaty zaś processu otrzymane być nie mogą *sub poenis arbitrariis*, niemniey kassata takowa *nullitatis* być ma.

688

Osny rejestr *poenatum* do samych *pure* Instygatorow Skrzynekowych należący, także w Sobotę po południu każdego tygodnia, w który iedynie wpisy o grzywny nie oddawane *ex effato Iudicii* do Sądu należące, lub stronie przez tenże Sąd przysądzone mieścić się mają: te zaś wpisy *pridie* w tenże rejestr przez Instygatorow wpisane, y od Marszałka podpisane, *ad valvas stuba* na wokandę podane, dopiero nazajutrz w Sobotę wolane, y odsądzone być mają, *non involvendo* w takowy rejestr spraw otrzymania dekretow *executionis*, lub innych iakichkolwiek.

A gdy przez terażniejsze prawa do złączenia Trybunałow przystąpiliśmy; przeto zapobiegając inkonwencyjom ztąd wynikającym, Urodzonych Pisarzow Woiewodzkiech od zieżdżania na rejestra Woiewodztw swoich uwalniamy, y deklaracyą na Urodzonego Pisarza Zawskrzyńskiego od Trybunału Piotrkowskiego wydaną znosimy. Pioro zaś Trybunalskie na kadencyi w Piotrkowie przy Urodzonym Pisarzu Ziemskim Woiewodztwa Sieradzkiego, lub *in absentia ejus* przy Urodzonym Sędzim, lub Podśędku Woiewodztwa tegoż mieć chcemy. A na reassumpcyi drugiej *ex alternata* w Kaliszu, aby podobnym sposobem Pisarz Ziemski Kaliski, *in absentia ejus* Sędzia, albo Podśędek pioro trzymał Trybunalskie, postanawiamy; z tym *insuper* dokładem, aby gdy się rejestr Sieradzki, sądzić będzie, do pisania na nim dekretow Pisarz Kaliski zieżdżać ma, a na Kaliskim rejestrze Pisarz Sieradzki dekreta pisać będzie, a *in absentia* ktorego Pisarza, Sędzia, lub Podśędek zastępować ma. Podobnie w Prowincyi Małopolskiej, na kadencyi pierwszej z alternaty we Lwowie, też pioro Pisarz Ziemski Lwowski, a w niebytności iego, Sędzia, lub Podśędek Ziemski Lwowski trzymać ma. A na drugiej kadencyi z alternaty w Lublinie, rownież iak we Lwowie dla Pisarza Ziemskiego, Sędziogo, lub Podśędka trzymać pioro mającego też prawo stanowi się; y podobnym sposobem na rejestrze Lubelskim Pisarz Lwowski, a na rejestrze Woiewodztwa Ruskiego Pisarz Lubelski pisywać dekreta powinien będzie, którym to wyżej wyrażonym Pisarzem Ziemskim, aby żadney solucyi od pisania dekretow nie brali, Sieradzkiemu iednego roku y kadencyi w Piotrkowie; Kaliskiemu drugiej kadencyi w Kaliszu, kiedy który pisać będzie dekreta, *salarium* za pracę pisania dekretow summe 14,000 złotych Polskich, która z skarbu Koronnego wraz z pensyą Deputatom wypłacona będzie, tudzież y na Kancellaryą ze skrzynki, kiedy w Piotrkowie to z Piotrkowskiej, kiedy w Ka-

liszu to z Kaliskiej 4,000 złotych Pol. naznaczymy, co się rozumieć ma y o Pisarzach Prowincyi Małopolskiej; ciż Pisarze Lwowscy na Woiewodzich registrach Kiiowskich, Wołyńskich, Braclawskich, y Czerniechowskich, Polskim oczyszczym językiem dekreta pisać mają, a po skończoney Woiewodztwa każdego kadencyi, protokół dekretowy, który ma być osobny każdego wyżey wyrażonych Woiewodztw w niedziel dwie przepisany, y autentycznie do *archivum* każdego Woiewodztwa do ingrossacyi oddawać mają; a oryginał przy aktach Trybunałskich zostawia, dozor zaś aktów każdego Woiewodztwa przy Regentach tychże Woiewodztw być powinien. A iako w naypierwszym, y najmocniejszym mieliśmy staraniu, iak naygruntowniej sprawiedliwość Świętą ustanowić, y wszelkim dotąd praktykowanym zapobieżć inkonwencyom w Trybunałach, tak naypierwsze to źródło, z którego pochodzily, do nieprzyzwoitey chciwości uciążliwosci, a zatym y różne bezprawia, z uciążliwością dla pacyentow działy się; skrzynkę Trybunałską przez ustawę terażniejszą; którą *pro perpetua lege* mieć chcemy, *quoad solam participationem* z niey Deputatom, zamykamy. A sposob inny dla nadgrody pracującym Deputatom obmyślamy, naznaczając dla każdego Sędziego, Deputata tak duchownego, iako y świeckiego, ze skarbu Koronnego, po dziesięć tysięcy zł. Polskich. A zaś dla Prezydenta, y Marszałka, oprócz Sędziowskiej y Deputackiej pensyi, naznaczamy każdemu po dwadzieścia tysięcy zł. Pol. które pensye co kwartał *ratatim* na kadencye, gdzie się Trybunał sędzić będzie, Kommissya Skarbowa starać się ma przysyłać, lub do komory poblížszej celney assygnacyą na wypłacenie, za kwitem Prezydenta y Marszałka, wydawać ma, to iest: w Prowincyi Wielkopolskiej na dziesięciu Deputatow świeckich, y Marszałka, y na siedmiu duchownych z Prezydentem, którzy duchowni Deputaci, Marszałek y Prezydent, ponieważ z Prowincyi Wielkopolskiej przenosić się będą do Małopolskiej na sądzenie spraw; więc na każdego duchownego, iako y Prezydenta, tudzież Marszałka, połowa pensyi w Trybunale Wielkopolskim, a druga połowa w Trybunale Małopolskim, sposobem, iako wyżey wyrażono iest, wypłacona będzie.

A w Prowincyi Małopolskiej na iedenastu świeckich Deputatow, y Marszałka, y na siedmiu także duchownych z Prezydentem, druga połowa ichże pensyi. Tę zaś pensyą dla każdego Deputata duchownego, czyli świeckiego, oraz Marszałka, y Prezydenta ustanowioną, nie inaczej do wypłacenia mieć chcemy *juxta praesentium* każdego na kadencyi, nie tylko w mieście, gdzie się Trybunał sędzi, ale w zasiadaniu przy sprawach na ratuszu, chcąc aby pracujący za niepracujących nadgrode brali; przeto Urodzeni Pisarze Trybunałowi assystujący, iako *naex* przysięgi obowiązani, pilną na to mieć będą baczność, aby każdego dnia przy sprawach *praesentiam* Deputatow duchownych, y świeckich,

Prezydenta y Marszałka na ratuszu przytomnych w feryarzu zapisywali, a to dla pomiarkowania podzielenia pensyi w kwartałowej racie, ze skarbu Koronnego wypłaconey, komu się wiele, z pensyi zapisanych dostać ma, z tym iednak ostrzeżeniem, iż gdyby który Deputat duchowny, lub świecki, Prezydent, albo Marszałek którego dnia, lub przez który czas chorować miał, y ta choroba była nie zmyślona, a wiadoma całemu Trybunałowi; takowemu Sędziemu, *ex eo casu* przyznana być powinna prezencya, y w feryarzu zapisywana, iako dla chorego; inne zaś wynalazki, y pretexta służyć do zapisania prezencyi nie mogą, lecz ktorego dnia, oprócz choroby, który Deputat na ratuszu nie będzie, pensyą tygodniową utracać ma. Które to pensye *absentium in praesentes* sądzących sprawy, *in decursu* kwartału, przy wypłaceniu podzielone być mają, y ten podział każdego kwartału przy podpisaniu feryarza przez Prezydenta, y Marszałka, wpisany być ma. O czym y w niższych artykułach tey ustawy opisano ieszcze dostateczniej będzie.

Trybunał zaś mając, przyzwoitą ze skarbu Koronnego za pracę nadgrode, *in poenaltatibus* stron nayściślejszy *moderamen* zachować powinien, to iest: choćby sprawiedliwie stronę iedną dla drugiej ukarać miał *juxta demeritum*, *tam in causa juris, quam facti*, gdzie ukaranie *in vadiis* będzie; tam choćby naywięcej wadyow strona na stronie zyskać miała, *pro parte* zaś *Iudicii* tylko iedne *vadium* przyznane być ma. A gdzie *juxta demeritum* choćby strona na stronie kilka tysięcy grzywien zyskać miała, w takowych sprawach *pro parte Iudicii* tylko 500 grzywien przysądzone być powinny. *Adjudicata* zaś partykularne, *te juxta correcturam anni 1726* do skrzynki przychodzić mają, *serio* to wszystko w Trybunale zachować zalecamy. A iako nie bynajmniej *in partem* Deputatow z przysądzonych *pro parte Iudicii* grzywien dostawać się nie powinno, tak grzywiny te, y wszelkie *adjudicata* przez Instygatorow Skrzynkowych, których Trybunał dla dopilnowania dwoch mieć powinien przysiężnych, co tydzień, *praevia stricta calculatione* przez Ur. Pisarza Ziemskiego, przy dwoch Deputatach świeckich *peragenda, ad cassam* Ur. Pisarzowi Ziemskiemu, *pro loco* zawsze w swoiey Prowincyi będącemu, za kwitem iego, y dwoch Deputatow, Instygatorom danym oddawane, y w feryarzu zaraz zapisywane, a przez Prezydenta y Marszałka podpisywane bywały. Z których to grzywien, *pro parte Iudicii* przysądzonych, *et in cassa* Pisarza Ziemskiego zostających, tenże Ur. Pisarz Ziemiński expensa Izby Trybunałskiej raz na całą kadencyą, iako to na papier, świece, sukno do stołu Trybunałskiego, y na ławki, na zapłatę Instygatorom Skrzynkowym dwóm y drugim dwóm *securitatis*, Woznym, drwa y inne *indispensabiliter ex casu* potrzebne ustanowione, przez Prezydenta y Marszałka podpisane, tudzież na Kancellaryą Ur. Pisarzowi Ziemskiemu, aby wszystkie registra, dekretarze

porządnie były opatrzone, na feryantow y aktykantow cztery tysiące złotych z teyże kassy *adjudicatorum* naznaczywszy zastępować ma. Wiele zaś przy kończącej się kadencyi Trybunału, *demptis praemissis expensis in cassa* Ur. Pisarza zostanie, Prezydent y Marszałek wezwawszy Prezydenta miasta tego do siebie z dwoma Ławnikami y dwoma Gminnemi, gdzie się Trybunał sędzić będzie, resztującą sumę Ur. Pisarzowi Ziemiemi, aby tymże Prezydentowi y Ławnikom oddał, nakaże.

Ktory to Prezydent z Magistratem tegoż miasta zapisawszy *ad acta sua civilia* odebraną od U. Pisarza Ziemskiego sumę, obrocic ią nie inaczej y dysponować powinni, tylko na reparacyą brukow miasta, na utrzymanie ratusza y porządku w nim *pro decore* sądzącego się Trybunału, a kalkulacyą z wydanych pieniędzy *praevio juramento* przed Starostą lub Urzędem iego Prezydent z Magistratem corocznie czynić powinien, y też kalkulacyą przy reassumpcyi drugiego Trybunału pokazać, a ta w akta Trybunałskie zapisana być ma, w czym pilnie Trybunałowi zlecamy zawsze mieć około tego staranie y rozporządzenie. A gdyby się temu prawu zadosyć stać nie miało, Trybunał *de negligentia* miasta ma donieść Sądowi naszemu Assessorskiemu, który *indilate negligentem Magistratum* sędzić, y ukarać będzie powinien.

Deputaci zaś przysądzonych grzywien *pro parte Iudicii*, nie będą mieli mocy nikomu darować lub ustąpić, chyba była bardzo *miserabilis persona*, nie mająca żadnego sposobu, lecz wszelkie grzywiny *etiam per executionem militarem*, gdyby kto uszedł z Trybunału, przez Instygatora exekwować y odbierać każe, albo nie mogąc za swoiey funkcyi odebrać, na delacie Ziemstwu Trybunałowi assystującemu podać, aby y potom mogły być windykowane, iako y patronowie *vadimoniam* w sprawach brać powinni, z których obligowani będą za grzywiny odpowiedzieć.

Urodzeni Pisarze będąc *salariati, ullo titulo et praetextu* ani przez się, ani przez subordynowane osoby zapłaty od dekretow, ani od *extradit* pieczęci y korrektow, pretendować nie mają, oprócz od ekstraktow piszącemu feryantowi złoty od arkusza *strictiori caractere* dwadzieścia cztery wiersze na iedney stronie mającego, płacono być ma przez rekwirujących, a nie więcej. Dla czego ciż Urodzeni Pisarze, lub *in absentia* onychże, ktorzyby z iego kolegow Ziemińskich toż piero trzymać miał, przysięgę rotą niniejszą wykonać mają w te słowa:

Ja N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy Świętej Iedynemu, iż mając sobie naznaczoną od trzymania piora Trybunałskiego od Rzeczypospolitey pensyą, tąż się iedynie kontentować będę, solucyi żadney bądź to od dekretow, bądź od pieczęci, bądź od korrektow pretendować ani przez siebie, lub inne subordynowane osoby tak w podarunkach, iako y w innych wynalazkach wymagać nie

będę, ani *ab ultro offerentibus* akceptować mam. Feryantow pod moią dependencyą będących, aby nad opis prawa depaktować nie wazyli się, zwłoką extradycyi lub innemi wynalazkami na pacyentach nie wymagali, *etiam ab ultro offerentibus* nad należytość nie brali, baczność surową mieć będą. Wszystkie kontrowersye stron, y dokumenta *ad normam* summaryuszow, *nullis penitus exceptis*, w dekreta wpisywać będę, wszystkie zaś dekreta *per extensum* y summaryusze od stron podane, ręką Marszałka podpisane, wiernie aktykować będę. Prezencyą Deputatow zasiadających sprawiedliwie y pilnie w feryarzu zapisywać będę. Praktyk żadnych lub interesowania w sprawach czynić, sekretow *stubaes* nikomu bądź to usty, bądź listem y iakimkolwiek sposobem, wydawać nie mam, y wszystkie obowiązki urzędu Pisarza wedle Boga, summienia odbywać będę.

A mając poleczone sobie przez prawo wysłuchanie Instygatorow Skrzynkowych Trybunałskich kalkulacyi z aduzykatow *pro parte Iudicii* przysądzonych, rzetelnie, y sprawiedliwie one odbywać będę. Expensa Izby Trybunałskiej z teyże proweniencyi skrzynkowej według przepisu y dyspozycyi tak prawa iako y Izby zastępować powinienem, nie czyniąc dyminucyi w tey proweniencyi, ale tylko na Kancellaryą moię według ustawy prawa wzięwszy cztery tysiące zł. Polskich a nie więcej, co się zostanie nad expensa Izby y Kancellaryi, resztę u siebie w kassie konserwować będę, a przy końcu Trybunału komu będzie należało według prawa, oddać powinienem, tak mi Panie Boże dopomóż, y niewinna Męka Iego.

A gdyby który z tychże trzymających piero *ultra praescriptum* tego prawa y przysięgi dowiedziono było, takowy *ad instantiam cujusvis etiam* z roku *Conuentus* sądzony, y *paenae irremissibilis abjudicationis* podpadać ma, co do osobistych obowiązkow Pisarza należeć ma.

Akta Trybunałskie pod dozorem tychże Pisarzow mieć chcemy, w których aby xięgi dekretow Trybunałskich porządnie oprawne *serie annorum observata, cum distinctione* Woiewodztw pisane były, dekreta wszystkie y kondemnaty *omnino* aktykowane, y Regent ieden od Pisarza kreowany przysięgły, ktorzyby temiż zawiadywał aktami, aby nad opis prawa żadnym wynalazkiem nikogo nie depaktował, postanawiamy. *Onus* odpowiadania za tegoż Regenta sposobem wyżey rzeczonym Pisarzom determinując, ktorzy to Regenci lubo od Pisarza dependujący, y iuz przed nim przysięgli registra do wpisow spraw Woiewodzich y innych trzymać mający, przysięgę powtorną *in facie Iudicii, et respective* każdy na swoiey kadencyi wykonać *in eam rotham* mają:

Ja N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy Świętej Iedynemu, iż mając powierzone registra do przyimowania wpisow spraw wszelkich, sam swoią ręką one nie na

kartki, ale zaraz w registr *per extensum, ac cum specificatione expressa* powodów y pozwanych iako y przypozwanym, z wypisem o co rzecz do Sądu ma przychodzić, pilnie y wiernie pod numerami wpisując bez żadney odwołki będą, y na każdą rekwiżycją potrzebującego one wydawać, od których wpisów depaktacy żadney, tylko po złotemu od iednego wpisu biorąc, czynić nie mam, ani nad to cokolwiek *etiam ab ulro offerentibus* przyjmować obowiązuję się, y przy tej straży regestrow aby się iakiekolwiek nie działa inkonweniencye albo fabrykacye, pilność y należytą ostrożność zachowam, tak mi Panie Boże dopomóż, y niewinna Męka Chrystusa Pana.

Wpisy przeto wszystkie dawne w regestrach znajdujące się, iako terażniejszemu rozporządzeniu mogłyby być przeciwnie, annihiluemy y znosimy, a nowe regestra sporządzić na następujący Trybunał w Piotrkowie Urodzonemu Pisarzowi Ziemiowskiemu Sieradzkiemu, iako y Kaliskiemu, Lwowskiemu, Lubelskiemu Pisarzom według opisu terażniejszego zlecamy, y wpisy do nich przez Regentów sposobem opisanym przyjmować.

Zakazujemy iak naysurowiey, tymże Pisarzom pióra ustępować komużkolwiek, tym bardziey ktoremu z Deputatów, sentencyonarz iednemu z Deputatów od Marszałka dany byź ma, to jest: na kadencyi Wielko-Polskiej Prowincyi, Deputatowi z Prowincyi Mało-Polskiej, *et e converso*, w którym po skończonych zupełnie Sędziowskich wotach, zaraz sentencya zapisana przez sentencyonarz trzymającego zostanie, a ten odbierając od Marszałka sentencyonarz, nieodwłocznie procz Sędziowskiej swoiey przysięgi, *in facie iudicii*, na wierność pisania sentencyi, iurament *in eam rotham* wykona:

Ia N. przysięgam Panu Bogu Wszzechmogącemu etc. iż mając sobie powierzony sentencyonarz, wypadł *ex effato iudicii* decyzyą, zaraz nieodwłocznie, choćby zdaniu memu przeciwną, wiernie wpisując będę, *permoventes rationes iudicati* inserować będę, sentencyonarza do stancyi brać nie będę, ale tenże Pisarzowi, *ad acta Tribunalitia* komunikować, a żądającym stronom nie wprzod, aż po promulgacyi dekretów, wypisywać dozwolę; offerencyi żadnych przyjmować nie zechcę, y obowiązki moje wedle Boga, y sumnienia wypełnię, tak mi Panie Boże dopomóż etc.

694

A gdyby ten Deputat, ktoremu na całą Prowincyi kadencyą Marszałek sentencyonarz odda, miał *de consensu stubae* gdzie wyiechać, drugi Deputat, ktoremu Marszałek sentencyonarza powierzy, do czasu powrotu pierwszego takąż przysięgę wykonać ma. W tymże sentencyonarzu wszyscy Sędziowie, którzy przytomni decyzyi sprawy byli, zaraz przed przywołaniem, y zaczęciem drugiey, *omnino sub poena abjudicationis*, choćby byli przeciwnego *effato iudicii* zdania, podpisać się mają. Dekretarz, w którym dekretu *in extenso* z wypisaniem dokumentów

wszystkich w summaryuszu będących, być koniecznie aktykowany ma, y co tydzień tenże dekretarz w Sobotę podpisany przez wszystkich Deputatów będzie, którzy na sprawie której byli. Registr Woiewodzki, iako y inne, które podczas tego Woiewodztwa brane bywaią, Deputat tegoż Woiewodztwa trzymać ma, y w nim kondemnaty dyktowane *per longum* wypisywać, a *in absentia ejus*, pierwszy *ex ordine* Woiewodztwa, po tymże Woiewodztwie Deputat tenże obowiązek wykonywać będzie powinien, y registr przy skończeniu sessyi trzymający laskę, wraz z trzymającym registr podpisywać zaraz mają.

Feryarz także przy trzymającym pióra Trybunalskie Pisarzu zostawać ma, w którym nie tylko komparycye stron porządnie pisane byź mają, ale y przytomność Deputatów Sędziów na każdej sessyi: tenże feryarz przy skończeniu każdej sessyi, *sub poena amissionis* pensyi tygodniowej, podpisywać ci, którzy będą na sessyi, Deputaci mają.

Dekrety kondyktowe przez strony osobiście stawiające, lub przez specjalnych plenipotentów *cum ingrossatione de actu, et data plenipotencyi* im służącey, zgodnie umowione byź mają, *per illationem publicam iudicio* ogłaszane, a po zanieśionej *in publico* illacyi, nie wprzod aż *post expletum triduum*, za powtorną illacyą sądową mają byź w sentencyonarz ingrossowane, a z niego w dekretarz inserowane; w tychże dekretach kondyktowych, gdziekolwiek nakazana będzie adeytacya kogo, ma być zostawiona wraz *eidem aditato optio formandi reciproce sui actoratus*, co się ma rozumieć y przy wszelkich dekretach *remissionis* przez strony umowionych; a gdyby strona która z ułożonego projektu y umowy zgodney cofać się miała, y sądowej potrzebować rezolucyi, na ten czas *ad solam illationem partium* sprawa *ex seriis controversiis* sądzona, y rezolwowana będzie, w tych punktach, w których by się strony między sobą ugodzić nie mogły. Dekreta zaś pod owym wypisem y feryą, iak była przywołana sprawa, wpiswane byź powinny. Regestra wszelkie arkuszwowe opravione byź mają, y w nich wpis tylko ieden na każdej stronie karty, dla wygodnie umieszczenia kondemnaty lub sentencyi, wpisany byź ma, y też wpisy pod numerami *ordine servato*, z wypisaniem imion y nazwisk stron tak powodowej, iako y pozwanej, oraz przypozwaney, tudzież y gatunkow spraw, iako wyżey opisano iest, czynione y wpiswane byź mają, y *eo ordine* iak będą wpisane, koniecznie wołane, nie pozwalając przeskakiwać, lub przewoływać wpisów, albo *notu iudicii* onych spychać y przedzwoniać *per non sunt* przez Przydującego. Wpisow zaś przypadających do sądzienia *vocanda ad valvas stubae* dla wszystkich wiadomości przybita byź ma, o które przestępstwo, *etiam ex termino tacto* Komornik albo Regent *ad cuiusvis illationem* powołany, 500 grzywien ukaraniem

695

delatori cedenda sądzony będzie; wpisujący zaś wpisy w registr, nie więcej iak złoty od wpisu iednego wyciągać ma, *sub poena sessionis turris quatuor septimanarum etiam z roku ad cuiusvis instantiam irremissibiliter extendenda*. Sessye *in elusionem* stron, nie przedzey, iak o godzinie siódmej z rana, a po południu o drugiey zaczynać się mają, y byle komplet był, który w sześciu osobach z Marszałkiem, lub trzymającym laskę mieć chcemy, do sądzienia spraw, nie czekając na nikogo, sprawy koniecznie mają byź sądzone. A po przeczytany dekrecie illacye przez patronów *instantanee* tylko dopuszczane byź mają. A gdyby któżkolwiek z palestry drugiego albo trzeciego dnia po przeczytany dekrecie, *propter solam elusionem et tentationem iudicii in re decisa*, dla przewrocenia lub odmienia dekretu illacyą wnosić ważył się, y dekret przemieniać, takowy *una cum parte, sessione turris ad instantiam alterius partis*, przez cztery niedziele y tysiącem grzywien karany byź ma. Przewrocony zaś *per illationem in essentiali* dekret, *ipso facto nullitatis* poczytuemy. Listow wszelkich instancyalnych do Trybunału pisać, y w sprawach interessować się zakazujemy, *sub poena mille marcarum, ad instantiam cuiusvis irrogandarum*, tak na piszącego, iako y na tego, za którymby pisane były listy.

Ostrzegamy, iż z pod iednego wpisu, iedna tylko kondemnata otrzymana byź może, *sub nullitate* drugich, y strona otrzymująca dwie lub trzy kondemnaty z pod iednego wpisu, *poena mille marcarum* karana byź ma, a też kondemnaty *ipso facto nullitatis* sądziemy. Wotowanie w sprawach *ad normam* Seymu konwokacyinego 1764 takowym mieć chcemy sposobem, iż po wyszłych pierwszych wotach iawnych, iezeli żaden z Deputatów o drugie prosić nie będzie, *iudicatum stare* powinno, iezeliby zaś który Deputat o drugie wota prosił, y te się skończą, choćby iuz nikt o sekretne nie prosił, Marszałek sam przystąpić do nich powinien, aby były *indispensabiliter*. Dekreta naydalej *in triduo* czytane byź powinny wolnym głosem *ad caput* słuchających pacyentów, mieć chcemy. Deputaci tak duchowni iako y świeccy *sine consensu stubae*, y bez podpisu trzymającego laskę y Prezydenta, absentować się nie mają, *sub poena privationis* pensyi, a dane dozwolenie wiazdu Deputatowi *cum specificatione* czasu, na który ma powracać, ma byź w feryarzu *omnino* zapisane, a nieprzytomny pensyi brać nie ma, Deputat choć na Seymiku przysięgły, mający na sobie proces, przed terminem funkcji swoiey otrzymany, za illacyą wniesioną *in iudicio*, dopoki kwitu autentycznego nie pokaże, a *functione* wstrzymać się ma, wylawszy tego Deputata, któryby *in actu* Elekcyi zaprzysięgł, że o otrzymaney kondemnacie nie wie, takiego obiekcya *arcere* od funkcji nie może. *Obijciens* zaś kondemnata, ktoraby iuz zakwitowana lub zniesiona była, ma *poenae subesse sessionis turris 12 septimanarum et mille marcarum*, nikt zaś ni-

696

komu kondemnata cudzą szkodzić nie może, chyba specjalną do tego mający plenipotencyą, lub nabywszy prawa na interes *cum toto processu*. Kondemnaty na Woiewodztwie otrzymane, funkcji Poselskiej iako y Deputackiej szkodzić nie mają, ani na Starościę otrzymany proces, iurydykcyi Grodzkiej tamuje, y Oficyaliście tegoż Grodu *objici* nie może, każdy iednak *ex persona sui*, mający na sobie proces, do funkcji wszelkiej zabierać się nie ma, dla czego dołożono iest *signanter* Deputatowi w przysiędze, iako w czasie Elekcyi na funkcją, o żadney kondemnacie otrzymaney nie wiedział. A gdyby się to pokazać y dowieść miało, że wiedząc o kondemnacie na sobie, *dolose* śmiał przysiędź, takowy za słusznym dowodem, nie tylko *poena de perjurio* karany byź ma w tymże Trybunale *ex regestro directi mandati*, ale też *a voce activa et passiva in perpetuum* odsadzony. Gdyby zaś takowy przypadek kiedy przytrafić się miał, że obrani Deputaci pod processem, ktorychby *iusta obiectio* oddalać miała *a functione*, y przez to oddalenie nie miało byź kompletu na Trybunale, na ten czas Woiewodowie tychże Woiewodztw, lub Kasztelanowie w ich nieprzytomności na ten czas w Woiewodztwach, z których oddaleni byliby Deputaci, bez wszelkiej odwołki uniwersały na Seymik obrania innych Deputatów wydać mają. A duchowni Deputaci, gdyby który wiedział, że na Kapitulę jego, z ktorey on ma funkcją Deputacką odprawić, otrzymał kto kondemnate, nie ma się ani on sam, ani Kapituła jego exponować na funkcją Deputacką, lecz w takowym razie, gdzieby na ktorey Kapitulę iawna y wiadoma była kondemnata; kapituła ta nie ma na ten czas obierać Deputata, lecz do drugiey poblizszej w swoiey Prowincyi napisać Kapituły, y reprezentować *casum* otrzymaney kondemnaty, aby *in locum* wakansu też Kapituła sąsiedzka drugiego obrała Deputata, z czego się wymawiać nie ma, *sub poena duorum millium marcarum indispensabiliter* w Trybunale *irrogandarum*, postanawiamy. Iezeli zaś Kapituła nie wie o otrzymaney kondemnacie, y Deputat przy Elekcyi zaprzysięgłby *ignorantiam*, na ten czas iuzby obiekcya w Trybunale mieć nie mogła miejsca. Konstytucyą 1726 o nieziedzaniu na reasumpcyą Trybunałow Ministrow *pacis et belli in toto* reasumując, *forum* na zieżdzających gromadnie Ministrow y Panow z żołnierzami, *ad instantiam nobilis possessionati* w Sądach Seymowych determinujemy. Ze przewrotność ludzka na prawa dawniejsze o nienabywaniu dobr przez Deputatów pod czas funkcji mniej zważała, y pod cudzemi imionami Deputaci dobr nabywali; przeto postanawiamy; iż komuby takowa *legis defraudatio* byź się na potym dowodnie pokazała, ma nietylko od nabytego odpadać prawa, ale y podpada karze siedzenia więzi dwunastu niedzieł, y dwoch tysięcy grzywien *delatori* przysądzić mianych. Ze nawet y w przedaniu nadto cennym dobr korrupcyą tra-

697

fić się może: więc zakazujemy, żeby będący na funkcji Deputacyi Sędziowie, dobr przedawać lub przestawiać nie mogli, *sub simili rigore*. Ustępny *in extenuationem* czasu upraszane byź nie mają, y trzymający łaskę, proszącemu o ustęp, negować go nie może, ale upraszający sobie ustęp koniecznie tego przyczynę słuszną proszonego ustępu opowiedzieć ma. Proźno zaś wymyślonymi ustępami niszczyć czasu Sędziowie nie mają.

Komportacye wszelkie y inkwizycye, *suo coram Iudicio per omnia* znosimy, y te *per Iudicia seu Officia* expedyowane byź powinny, ani Deputat pod czas swoiey funkcji, żadney kondescensyi, kommissyi, ani ekzekucyi dekretow, tudzież kompromissow odprawiać nie ma, *sub nullitate* dekretu czyli kondemnaty. Toż się rozumieć ma y o Ziemstwach Trybunałom asystujących, aby na kondescensye w swoiey Prowincyi nie iędzili, a Ziemstwo w sprawie nie tylko osob ich, lecz y w sprawach *ex vi gravaminis* lub *appellationis* od Sądu ich do Trybunału wytoczonych, na ustęp wychodzić ma. Deputat w sprawie, która od Sądu iego Ziemskiego lub Grodzkiego, *per gravamen aut appellationem* do Trybunału wyprowadzona będzie, lub gdyby był do sprawy przypozwany, sentencyi dawać nie ma, y na ustęp wychodzić powinien.

Deputaci duchowni tylko w registrach swoich duchownych, y taktowym *ad vota* należeć mają, iednak pod czas ustępu, choć nie wotując, z mieysc się aż po skończonych wszystkich kreskach, ruszać nie będą mogli, *sub poena abjudicationis*, ani przed podpisaniem sentencyi nikt do ustępu wpuszczany byź nie ma, ani pacyent żaden pod czas ustępu, gdy *vota* w iakiey sprawie ferowane będą, znajdować się. Dopieroż pod czas tychże ustępów, wina y likworow *ullo titulo et praetextu* przynosić do Izby nikomu, a tym szczegulniey pacyentowi, *sub poena 1000 marcarum ad instantiam cuiusvis delatori cedenda*, nie będzie się godziło. W tym reasumuiąc konstytucye tak 1669 iako y 1726 postanawiamy, aby żaden tak Deputat, iako y któżkolwiek z palestry, tudzież y pacyent piiany na ratusz przyiść nie ważył się, *sub simili rigore, ex termino directi mandati tacto* odpowiedzieć powinien.

Rzeczni Deputaci z ustępu *sub poena privationis* pensyi całodzienney przed podpisanemi wotami wychodzić nie mają, a któryby na induktach nie był, *ad votum* należeć nie będzie. Deputaci świeccy iako y duchowni z rejestrow duchownych, y taktowego, *per turnum*, nie odwołując się ieden na drugiego, wotować powinni, ani Marszałek takowych sentencyi, któreby *per turnum* nie szły, dopuszcząć nie ma, ani sam spraw rekapitulować powinien. *Oppositionem unius circa latam sententiam et praesentem ordinationem ac regestrum* waruiemy *per omnia*; potwierdzając w tym dawniejsze prawa, aby Deputat świecki pod czas przywołania y sądze-

nia sprawy z Woiewodztwem całym, z którego obranym Deputatem iest, a duchowny pod czas sprawy tey Kapituły, z ktorey Deputatem będzie, sentencyi dawać *omnino sub poena privationis activitatis*, y w Izbie znajdować się nie mogą y nie powinni, owszem na ustęp wychodzić.

Rygor konstytucyi *anni 1726* na zrywającego komplet *in toto* reasumuiemy. A iż częstokroć y to z zwłoką sprawiedliwości trafia się, że chociaż łaska y krzyż o zwyczajney według dawnego prawa o siodmey godzinie z rana, a o drugiey po południu, na ratusz zanoszone bywają, y niektorzy Deputaci o teyże godzinie zeydą się, przecieź za kompletem czekać muszą, przeto odtąd dla przyspieszenia sprawiedliwości postanawiamy, iż gdy Prezydent, iako y Marszałek, albo *ex turno* duchowny do krzyża, a świecki do łaski pod letnią porę o godzinie siodmey, a pod zimową o osmey z rana; po południu zaś naydaley o trzeciey godzinie na ratusz przydą, a nieprzytomnych do kompletu przez Instygatora rekwirować będą, ci więc *instantanee* przyiść na ratusz mają, inaczej unikający przyiścia prezencją całotygodniową w pensyi utracą, y takowa utrata zaraz w feryarz wpisana byź powinna, wyiawszy gdyby rekwirowany do kompletu Deputat chorobą przypadkową był złożony, z czego powinien dać *strictam rationem* w Izbie.

Ezofficia dla Deputatow, Marszałka, lub ich służących, *omnino* znosimy. Na niedziel zaś cztery przed reasumpcyą Trybunału, Urzędy Starościńskie taxę sprawiedliwą stancyi dla Deputatow stanowić mają, y tey taxie obywatele *parere* koniecznie *sub poena centum marcarum* powinni.

Zakazujemy oraz Trybunałom wdawać się w rządy miasta tego, gdzie się sędzić będą, y do iurydykcyi z prawa Urzędow należących, ustanawiać *taxy mercimoniorum et liquorum*, y wszelkie nakłady, narzuty, y rozrządzenia, *sub nullitate* onych. A Urzędy, któreby ważyły się takowe prawu przeciwne eksekować *iudicata*, na drugim Trybunale, *ad instantiam cuiusvis* mają *subesse poenae sessionis turris* przez niedziel dwie, *et solutionis mille marcarum delatori adjudicandum*, o czym konstytucye 1598, 1601 *et 1726* reasumuiemy; wolność iednak dla dowożenia żywności, Trybunał przez dwa dni w tydzień obwołać każe, y dowozić każdemu dozwoli, dla powszechney wygody, a tego *ad victualia* dowozu iurydykcyi mieyska, lub czyiażkolwiek bronić nie ma, *sub poena* dwochset grzywien, *ad instantiam cuiusvis irroganda*.

Reasumuiąc konstytucyą 1726 deklaruiemy, aby tak Marszałek, iako y wszyscy Deputaci, nie wprzod wyieźdzali z mieysc kadencyi, dopoki kupcom y rzemieślnikom należytości nie wypłacą; gwoli czemu dozwalamy obywatelom miasta, przed limitą Trybunału na dwie niedziele, podać do Izby Trybunałskiey registra-

swoich pretensyi, y z rejestru *poenaliu* dopomnieć się o nie *etiam ex propositione*.

Reasumuiemy dawne prawa, aby Deputat żaden, aż *post expletum triennium*, choć z innego Woiewodztwa, Deputatem znowu, ani Marszałek iednego imienia, aż w lat 4 obierany być nie mógł; oraz reasumuiąc konstytucyą 1726 zakazujemy, aby żaden Deputat w sprawie lub własney, lub żony, lub dzieci swoich, albo w sprawie *via evictionis* do siebie należącej, tudzież w sprawie *pupillarum*, którychby był opiekunem, *tam ex actoratu quam reatu*, sędzić się nie mógł, y sprawy takowe na drugi Trybunał odesłane być mają. Wolność iednak zostawiamy stronie, która z Deputatem mając sprawę, sama osobiście, a nie przez plenipotentow stawiająca *iudicato* by się poddać chciała, sprawę promowować, y Deputat w takowym przypadku *remissy ex quo Iudex* upraszać nie może, *in casum recessus*, stronie na Deputacie kondemnate zyskiwać pozwala się. Deputat zaś w czasie funkcji swoiey bądź przytomny, bądź nie, nikogo wzdawać nie ma, y takowa kondemnata gdyby otrzymana była, szkodzić nikomu nie powinna, ani *in sublationem processus* wchodzić, wyiawszy sprawy *ex re laesae securitatis* na osobie Deputata, *stante ejus functione*, w których niestawiającą stronę wzdawać Deputatowi moc się udziela. Waruiemy to iak naysurowiey, aby sprawy z żadnego rejestru, dopoki iedna osądzona nie będzie, inne zaczynać się nie mogły; oprócz spraw, w których dekreta kondyktowe, umowione będą. Niemniey zakazujemy, aby *non cognito negotio, processus resoluti* lub *suspendi* nie mógł, y wszelkie dekreta, deklaracye uchylające ważność processow, *sine resolutio negotio* wypadłe, że *ullatenus validitatem processus* umniejszać nie mogą, waruiemy; iż strona takowe dekreta czyli deklaracye otrzymująca, ma *subesse poenae 1000 marcarum*.

Rokować Marszałek, ani Prezydent, *sine decisione stubae*, nie ma mocy, rokować zaś tylko *in sola causa violatae securitatis intra maenia*, Trybunały moc mieć będą. A strona zyskująca w Trybunale rokowanie w inney sprawie, *subesse ma poenae sessionis turris sex septimanarum, et solutionis 1000 marcarum delatori cedendum*.

Ze wielkie działy się inkonwienieny, przez nieskończoną liczbę biorących na się imię palestry, y z tey przyczyny sprawiedliwość retardacyą miała, młodź zamiast nauczenia się prawa, do swawolney przyuczyla się zuchwałości; przeto deklaruiemy: aby nie więcej, iak 30 mecenasow do każdej kadencyi być mogło, y ci w feryarzu *de nomine et cognomine*, przez Ziemstwo na rejestrze podani, *cum specificatione* dnia wykonaney przysięgi zapisani byli. Ci oraz mecenasi, każdy dependentow swoich zaraz na piśmie imiona y nazwiska podać mają, za występki onychże *in responsione* będąc, każdemu *delatori*, tak dalece, że gdyby ieden z zapisanych w feryarzu mecenasow umarł, lub poprzestać Patronizacyi miał, w ten czas *ad illatio-*

nem publicam to mieysce przez Trybunał przytomny *viro capaci* oddane będzie, y każdy *accedens* do palestry iurament publicznie wykonać ma niżej opisaną rotą, choćby dawniejszą był przysięgły, aktualnie w palestrze zostający.

Ia N. przysięgam Panu Bogu etc. iż stronie, która mię do sprawy swey wokować będzie, wiernie służyć mam, *salarium* zbytecznego czyli pensyi wyciągać nie będę, ale się danym przez pryncypała kontentować, a oneż wiawszy, od sprawy nie tylko nie odstąpię, ale y rady, y papierow stronie przeciwney, ani przez siebie, ani przez subordynowane osoby nie wydam, y stronę przeciwną informować nie będę. Także rady na zwłokę sprawiedliwości przeciwko prawu, na wyniszczenie stron pozywiających się, pryncypałom moim żadnym pretektem lub kolorem dawać nie będę. Dokumentow, które mi powierzone będą, na uniknienie lub przytlumienie sprawiedliwości tacić nie mam, ale spraw przypaść mających *in longo* wypisywane *merita* Sądowi rzetelnie, bez uszczerbienia cudzey sławy, wcześniej wygotowawszy, podawać będę. Summaryusze *sedulo* y wiernie spisywać, y one własną podpisywać ręką zawsze będę. Za dependentow moich w odpowiedzi być obowiązuję się. Tak mi Panie Boże dopomóż, etc.

Takowe wypełnione iuramenta w feryarzu zaraz zapisywane być mają. Roty zaś iuramentow, tak Sędziow, Deputatow, Pisarzow, y palestry, dla wszem łatwey wiadomości, na stole przy krzyżu zostawać będą.

Nikomiu zaś *omnino*, tylko z liczby teyże palestry będącemu y w feryarzu zapisanemu, od krzyża odzywać się nie wolno.

Pryncypałowi iednak wolność do przymowienia się w własney sprawie zachowuiemy.

Mecenasowie za naymniejszey tumult tak swoy, iako y dependentow swoich, będą *ad delationem cuiusvis* podlegać *poenae duorum millium marcarum, et sessionis turris* sześciu niedziel.

Spraw wszystkich wypisane *merita* z konkluzyą także summaryusze od patronow podpisane, każdemu Deputatowi y stronie przeciwney, tudzież do piora dawane być mają. A tak Deputat iako y strona, niemniey Pisarz *meritum*, lub summaryuszu nie podpisanego ręką stawiającego, *ullatenus* przyjmować nie ma.

Reasumuiąc konstytucyą 1726 deklaruiemy *insuper*, iż ktoby dowiódł zapisanemu w feryarzu palestrantowi, bądź to mecenasowi, bądź dependentowi, że on będąc w palestrze, ma *insuper Officium* iakieźkolwiek *executivum*, bądź to Komornika tak Ziemskiego iako y Granicznego, bądź Vices-Gerenta, Sub-Delegata, Regenta, a coź dopiero Sędziogo, takowy delator nietylko zyskiwa za delacyą 2000 grzywien na obwinionym, ale y oskarżony utraci oba urzędy, wyiawszy tych, którzy *ad praesens* są mecenasami, który rygor na wszystkę palestrę Ziemską y Grodzką rozciągamy. Tenże rygor y na służących woynę, czyli tylko mundury noszących palestrę, *in omni* postanawiamy.

Ze oraz żadna osoba dwóch urzędów iurysdykcyjnych wraz na osobie swojej, bądź to Ziemskiego, Granicznego, Podwojewódzkiego, lub Grodzkiego, *sub amissione* onychże, zażywać nie może, dawne w tym prawa reasumujemy.

Deklarujemy oraz, iż żaden, dopoki w liczbie palestry Trybunalskiej zostawać będzie, y w feryarzu miejsce jego inny nie zastąpi, cesy y transfuzji na dobra nabywać nie będzie mógł, ani dobr *in lite* będących *a litigantibus* kupować, y tranzakcyę, ktoreby mimo tego prawa następować miały, nietylko *nullitatis vitio subiacere* mają, ale y strona czyniąca transfuzją, czyli cesyją palestrantowi *ad delationem cujusvis*, wraz z nim ma podpadać karze siedzenia więzy niedziel sześciu, y zapłacenia *delatori* dwóch tysięcy grzywien.

Do sprawy pomniejszej jeden tylko, lub dwóch patronów, a do największej już to y z replikami, że trzech tylko patronów należeć może, Trybunały w tym bacność mieć mają, a postrzeższy przestępstwo temu prawu, *ad illationem cujusvis*, y strona, y Patronowie, mają podpadać *poenae* zapłacenia tysiąca grzywien.

702

Waruie się y to, aby palestra *in honorariis* stron nie depaktowała, *sub poena abjudicationis a patrocinio*; w sprawach zaś *pure personarum miserabilium et incarcerationum* przydawanie patrona, Trybunał naznaczać ma, a naznaczony *sub animadversione Iudicii* od stawania wymawiać się nie powinien.

O buntach palestry *reassumitur* konstytucya 1726 *cum hoc adjecto, et irremissibili rigore*, iż gdyby *ex ausu temerario* od kratak y od stawania w Trybunałach *patrocinantes* wazyli się odstępować, tedy tych wszystkich *numerus, excess* takowy popełniających, z feryarza wymazany, *et ex caetu* palestry na zawsze odsądzony, *ex sola declaratione iudicii* być powinien. Autor zaś wszczętego buntu, więzą niedziel sześciu, y tysiącem grzywien *instantanee* karany będzie; w czym *seria* daie się *admonitio* palestrze, aby *quam modestissime omni cum reverentia* dla Trybunału zachowywali się, *sub instantanea abjudicatione* od patronizacyi. Nakazujemy oraz, aby żaden z palestry po realnym z niej wyiściu, funkcyi Deputackiey nie mógł się podeymować, *az post expirium* lat czterech, a choćby gdzie przed przeciągiem tego czasu obranym był, *ad illationem et deductionem cujusvis, ab executione functionis* wstrzymany być ma.

Zapobiegając enerwacyom stron prawujących się, stanowimy: aby w sprawach zadawnionych od lat dziesięciu y wyżey, *in primo termino*, tak w Grodach iako y w Ziemstwie, *loco dilationis ad munimenta*, nakazywana była komunikacya *documentorum, per partes utrasque, mediante comprobatione juratoria* przez strony osobiscie stawiające, *pro sequenti cadentia Iudiciorum*: ktora komunikacya, co się tycze dokumentów oryginalnych ręcznych, *per copias in Cancellaria* przez jedną osobę z Sędziów *confrontatas, per partem* y też sądową osobę *subscriptas, czynioną*

być ma. Co się zaś tycze ekstraktów, to *per summarium sufficienter conscriptum, et modo praemisso subscriptum*, zawsze na kadencyi *peragi* powinno. *Disjudicatio* zaś *causae, ex iisdem documentis communicatis*, dopiero na przyszley kadencyi *subsequi* ma. *Instantia* ta *communicatio nis documentorum in quavis prima instantia transgredi* nie powinna, *sub nullitate secus factorum*.

Obserwując *quam rigidissime gradum instantiarum*, nakazujemy, aby żadna sprawa, ktora w Grodzie lub w Ziemstwie sądzona nie będzie, albo *per viam gravaminis, aut appellationis* do Trybunału z Ziemstwa lub z Grodu nie wytoczy się, takowa w Trybunale *ex cruda citatione* sądzona być nie może, *et pars provocans* ma być ukarana 500 grzywien *pro evocatione*, a sprawa z Trybunału odesłana będzie, gdzie *revertur forum, ad primam instantiam*, wyiawszy te sprawy, w ktorych już dekreta Trybunalskie pozachodziły. A gdyby komu ewokacya *extra Provinciam* dowiedziona była, takowa strona rygorowi dawnego prawa podpadnie, y ukarana 1000 grzywien zostanie. Trybunały zaś spraw Sądów Seymowym, Zadwornym, Kommissyom Skarbowey y Woyskowej, Sądów Marszałkowskim właściwych, tudzież *ad Iudicium mixtum* należących, *sub nullitate decretorum*, sądzić nie mają, ale *ie praecedente eadem evocationis extra Provinciam poenalitate irroganda, ad forum competens* odeszłą.

703

Appellacye z Grodu, lub Ziemstwa, według opisu konstytucyi 1670 *a sola* tylko *definitiva sententia* dopuszczane być mają do Trybunału. A Grody w sprawy ziemskie, ktore *sapiunt cognitionem* wszelkich tranzakcyi, y manifestów, *ullo modo* wdawać się nie mają, *sub poena* 1000 *marcarum*. Ale takowe sprawy, ktore *aliquam* w sobie *praeseferunt cognitionem transactionum*, do Ziemstw odsyłać powinni. A gdyby się zaś tak trafiło w sprawie, ktora *competit* do rozsządzenia tak Grodowi, iako y Ziemstwu, a strony się w niej jedna do Grodu, druga do Ziemstwa zapozwały, w takim razie ktora strona pierwey drugą zapozwie, w tym Sądzie rozprawić się mają, gdzie pierwey pozew zaszedł. Tak Ziemstwa, iako y Grody kadencye swoje *omnino* w sądzeniu zachować mają, *sub amissione Officii*. Kadencye Ziemskie, tak iak w prawach są opisane, odmienione być nie mają, a zaczawszy *ie* sądzić, limitować ich, y prorogować od czasu do czasu, zakazujemy, a Grodzkie kadencye koniecznie cztery razy do roku (nie przeskadzając jednak kadencyom Ziemskim) aby sązione były, *sub poena* 1000 *marcarum in Iudicio Tribunalitio ad instantiam cujusvis, ex registro poenaliū vindicandarum*, mieć chcemy, a gdzieby się sprawy kryminalne trafić miały, ktore *moram non patiuntur*, takowe według potrzeby, *etiam extra cadentiam*, sązione bez odwołki być mają. Te zaś kadencye cztery w roku Starostowie sami, lub Urzędy ich, uregulować *post promulgatam hanc legem* mają, *sub poena* 1000 *marcarum, ad instantiam cujusvis, ex*

registro poenaliū w Trybunale *irroganda*. Przed każdą zaś kadencyą Sądów Grodzkich, proklamacya onych na dwie niedziele przez Urząd Grodzki, dla wiadomości wszystkim, być powinna. A Urzędnicy Grodzcy w swoim Woiewodztwie lub Ziemi, niezmysloną mają mieć possessyą, w ktoreby osiadać mogli, *sub amissione Officii, ad instantiam cujusvis nobilis*, w Trybunale *inter causas Officii decernendas*; dla niezichania zaś tak na kadencyą Ziemską, iako y Grodzką, żadna inna racya (wyiawszy niezmysloną chorobę, ktora zaraz po przyszley kadencyi osoby Sędziowskie zaprzysiędz mają, albo publiczną funkcyą) służyć nie ma. Aby jednak kadencya Ziemska upadać nie mogła, y sprawiedliwość zwłoki nie cierpiała, konstytucyą *anni* 1764 pod tytułem: O Sądach stanowioną, o obieraniu *ad hunc casum per nobilitatem* Surrogatów, kilku tylko Woiewodztwem Prowincyi Wielkopolskiej służącą, na całą Koronę rozciągamy. Sprawy wszystkie, ile być mogą, na kadencyi Sędziowie odsądzać mają, choćby y z przewleczeniem czasu. Regestra tak w Ziemstwach iako y Grodach, aby oprawne, y według opisu dla Trybunału, znajdowały się. Te zaś tylko w Ziemstwach y Grodach regista mieć chcemy, to iest: jeden registr spraw wszelkich ziemiańskich, *sine beneficio arresti*; drugi *ex remissione* z Trybunału, ktory *ante alias causas* brany być ma; trzeci taktowy; czwarty *poenaliū*, dla odzyskania grzywien, w ktorych po trzy tylko wpisy na karcie *in folio* mieć chcemy, *sine quibusvis arrestis*.

704

Dilationem poenae contumaciae odtąd abrogujemy, iako mniej potrzebną. Znosząc także *abusum* w sprawach kryminalnych, że po dowodach oczywistych, y zaprzysiężonych skrutyniach, osądzonego na śmierć, Sąd powodowey stronie samosiodm poprzysięgać każe. Zważając przeto niepotrzebne zaprzysięganie dawnym zwyczajem na śmierć, determinujemy, aby gdy Sąd obwinionego winowaycę na śmierć skaże, zaprzysięgać strona śmierci nie powinna, gdy osądzony *per scrutinia* dosyć iest poprzysiężony.

W sprawach, ktore *pro revelatione decreti Tribunalitii* strony promowują, zachowując powagę tychże dekretów *ultima instantiae*, Trybunały *remiss* żadnych, tak do Ziemstw, iako y Grodów czynić nie mają, lecz *ie omnino* rozsądzać, w wszelkich zaś innych sprawach, *motu Iudicii* remissy czynione nie będą, chyba gdyby strony same się ugodzić miały, y projekt do remissy *per se, seu speciales suos plenipotentes, sądowi* podały.

A że Seymem *Convocationis*, na rozpisujących się po kondescensyach *Offycyalistow* ułożony rygor *poenalitatis*, zdaie się *metum incutere* Sędziom, zgodzenia się czasem na niesprawiedliwą sentencyą, unikać responsyi w promocyi *per activiorem partem* w Trybunale sprawy; zaczym obiaśniając konstytucyą Konwokacyjną, tak rozumianą mieć chcemy; iż gdyby się z obojętnych dowodów, y probacyi takowe trafiły *per*

aliter sentientes Officiales rozpisy, a w Trybunale z tych dwóch sentencyi jedna *ex potiori iustitia* pokazała się być sprawiedliwszą, na ow czas drugiego *Offycyalisty* sentencya nie ma pociągać *poenalitatem* za sobą na rozpisującego się; lecz w takowym tylko razie podpadać mają rozpisujący się ukaranii, gdyby *contra documenta*, lub *aliter obloquentibus inquisitionibus*, albo *contra regulam decreti Tribunalitii*, oczywiście *favorabilis* pokazała się ktorego z nich sentencya.

705

Insuper, gdyby ciz *Offycyalistowie* zgodziwszy się *in resolutione iurium*, szczególnie *in puncto* nakazania terminu satysfakcyi rozpisac się mieli, na ow czas y z tych przyczyn mają *subesse poenalitati per constitutionem 1764 impositae*, a przez Trybunał *irrogandae*. Rozpisowa zaś sentencya *nullitatis* być ma.

Ze w Trybunałach naywięcey czasu zabierać zwykły sprawy graniczne, y tych decyzya częstokroć przez niedokładne, y złe deliniowanie mappy w Sądzie produkowane, szwankować sprawiedliwość zwykłą: przeto ustanawiamy *lege praesenti*, aby takie sprawy *primam instantiam* koniecznie w Sądzie Ziemskim miały, ktory Sąd *non intrando in cognitionem* teyże sprawy, ani przepisując reguły, na grunt *cum praefixione termini condescensionalis granicialis, et optione conducendi geometrae jurati* zsyłać mają, a tam Urząd Podkomorski, bądź to sam Podkomorzy, (ktory wszysey rotą w konstytucyi 1588 przysięgli być mają) bądź to Komornik jego, nie dopuszczając appellacyi żadney *in praeliminariis causae, praevia ad citatione collateralium, attentis documentis, et signis granicialibus, vel limite naturali*, a *in defectu* tych oczywistych, *praevia inquisitione, et testimonio senum*, sprawę tę *finaliter* osądzić ma.

Mappę, jeżeli potrzebna będzie, na gruncie uformowaną podpisze, a od takowego Sądu sprawa *per appellationem a definitiva, aut in casu non admissae, per gravamen*, iść dopiero do Trybunału ma, ktory Trybunał, jeżeliby z iakowych *per mowencyi* słusznych dekretu Podkomorskiego *approbować* nie mógł na stole, tedy na powtorną *ad fundum* odeszle kondescensyą, y innego Podkomorzego, a nie Komornika, naznaczy. A gdyby na takowey powtorney kondescensyi na gruncie *expedyowanej*, dekret pierwszy graniczny *approbowany* został, więc ta decyzya *transire* ma *in rem plene iudicatam*, y stronę wzruszać chcącą takowe dekreta *poenis convulsionis decretorum* ukaraną mieć chcemy.

Sprawy *delineationem mappae, et exaequationem ductuum* nie mające, choćby zaczęte były w Trybunale, w Ziemstwie *ante omnia* sązione być powinny, *cum decernenda condescensione ad campum*. Zaczynający zaś kwestyą o granice przez sąsiada *possydowaną, żadną miarą violenter* do gruntów, czyli lasów *pretendowanych*, zabierać się nie ma, ani szkód żadnych czynić, *sub poenis* siedzenia więzy czterech niedziel, *et mille marcarum ex registro terminorum tactorum vindicandarum, et responsione* za takie szkody y

706
207

wiolencye, *etiam ante decisionem causae grancialis extendendae*. A strona possydująca grunt, czyli las w sporze będący, po przysądzeniu go stronie drugiej, oddać *una cum calculo, seu bonificatione* powinna będzie. Komornikowie Graniczni possessyonaci w Woiewodztwie, lub Ziemi być powinni, *sub amissione officii*, a w Woiewodztwach Kuiawskim, Wołyńskim, Podolskim, Bracławskim, y Belzkim, z przyczyny rozległych Powiatow, w każdym Powiecie po trzech Komornikow Granicznych Urodzonym Podkomorzym mieć pozwalamy. Zapobiegając fabrykacyom wszelkim, naprzod *onus responsionis* w Xięstwie Mazowieckim, Pisarzom Ziemskim wraz y Grodzkim, za Regentow, y susceptantow swych; w innych zaś Woiewodztwach, gdzie są osobni Pisarze Ziemscy, osobni Grodzy, co należy do xiąg Ziemskich, Pisarze za swych Regentow y Susceptantow, w Grodzkich zaś Regenci za swych Susceptantow odpowiadać powinni, z tym dokładem: iż gdzieby *vacuum spatium* w xiągach tak Ziemskich, iak y Grodzkich było doyrzane, tedy *delator* tego dowodzący ma zyskać na Pisarzu Ziemskim, jeżeli w Ziemstwie, a w Grodzie na Regencie Grodzkim, dwa tysiące grzywien. Nad to pozwalający *spatium* Pisarze, lub Regent, *sessione turris* niedziel szczęściu ukarany będzie, a *vacuum in instanti* kancellowane być powinno, Starostowie zaś Sądowi, tak Regentami, iako y inne *officia executiva* na sobie noszącymi, osoby w Powiecie osiadłe, y zdolne stanowiąc mają.

Że częstokroć *in expressione feriarum*, pod ktorymi Kancellarye tak Trybunalskie, Ziemskie, Grodzkie, iako y *actus condescensionum, commissionum*, swoje akta zapisują, wynikają *ambiguitates* w poznawaniu pierwszeństwa transakcyi y terminow; prawem niniejszym *in perpetuum* uchwalamy, aby tak co do Sądow wszelkich, iako y do suscept, nietylko *feriae*, ale y dni miesiąca, y roku, *specifice* koniecznie zapisywane były.

Że korektury *anni 1726* słowa: *de decretis vim legis sapientibus*, dały pochop pieniactwa, y wzruszenia kilku, lub kilkunastu dekretow; przeto objaśniając to, deklarujemy. Iż po wypadłych *observatis gradibus instantiarum* dwóch dekretach Trybunalskich, *ex seriis controversiis conformiter* decydujących, ktoby wzruszać więcej chciał sprawę, ma być skarany *poenis convulsionis legum*, nawet Grody y Kancellarye takowych relacyi pozwow przyjmować nie mają, *sub poenis sessionis turris per spatium quatuor septimanarum, ac poena quingentarum marcarum parti provocatae adjudicandarum*, tudzież y takowych dekretow *ullatenus* wzruszać nie będzie się godziło, w ktorych akceptacya zaszła, *sub poena sessionis turris* przez niedziel dwie, *et mille marcarum irremissibiliter adjudicandarum*. Co się zaś tycze spraw *ex noviter repertis documentis*, tak na przyszłe czasy postanawiamy: iż strona znalazłszy iakowe nowe dokumenta, ktore rozumie być *ren evincencia*, powinna zapozwać drugą

707

stronę, z którą dekret miała, do Ziemstwa, *ad attendendum et justificandum eadem noviter reperta documenta*; ktore Sąd Ziemski *ante omnia* zważyć powinien, jeżeli te *documenta ren evincunt*, a uznawszy że *evincunt*, stronę *ad iuramentum* przypości: że te dokumenta, ktore *pro noviter repertis* pokłada, przedtym nie miała, *et circa communicationem documentorum* nie utaiła, ani o nich wiedziała, ktory iurament gdy strona wykona; nakaże Sąd Ziemski *restituere causam in integrum*, y rozsądzi według dowodow przez te dokumenta okazanych. A gdyby *vezatorie* tylko *sub praetextu noviter repertorum* strona stronę zapożywała, y nie zdalyby się *documenta ren evincencia, partem indebite provocantem* Sąd Ziemski ukarze *poena sessionis turris per spatium quatuor septimanarum, et mille marcarum, cum impositione perpetui silentii*. A tak dekretu już więcej nie będzie się godziło wzruszać, *sub simili rigore*.

A lubo dawny praw opis, y rygor nie mogli powściągnąć niezbożnych ludzi od brania w Trybunałach korupcyi, ani przysięgi powtarzane tej zuchwałości zagrozić potrafiły, a częstokroć iedni drugim Sędziowie w takowym występku folgować zwykli. Więc odtąd gdyby komu z Deputatow zadana być miała korupcyja, *forum* już nie w Trybunale, lecz w Sądach Relacyjnych takowym sprawom przepisujemy; Sądy iednak Relacyjne sądząc sprawę Deputata o korupcyją *in cognitionem* dekretu Trybunalskiego wdawać się nie mają, *sub nullitate*, y gdyby zadana korupcyja od kogożkolwiek dowiedziona być miała, *rigor perpetuae abjudicationis*, nie tylko od wszelkicy funkcyi, ale *et ab omni activitate* naznaczamy. Takaż sama kara *in temere obijcientem extendi* ma. Kommendant Trybunałowi *in praesidium* przydany, aby do subordynacyi zupełnie należał do Trybunału, *et in causa delicti* mógł być *ex consensu stubae* arestowany, sądenie zaś onegoż, iako y wykraczających Oficyerow, należeć ma do Kommissyi Woyskowej; a Kommissya Woyskowa destynowane *corpus* na kommendę, *et in praesidium* Trybunału, już go wyciągać nie ma, aż do skończenia kadencyi onego, chyba za zezwoleniem Trybunału odmienić może.

A gdy coraz większe z niespokojności, y niestałości ludzkiej w uczynieniu, a potym reklamowaniu transakcyi, wzmożły się prawno kłótnie, ktore największą niechęć między obywatelami sprawują, onym chcąc iak najszybciej zapobiec, *pro lege perpetua, et irrevocabili* mieć chcemy; aby donacye, zastawy, zapisy, interczy, kwity, y wszelkie inne transakcyje *ex actu bonae voluntatis* autentycznie nastąpione, w xiągach zeznane, wieczyście trwały, y niewzruszone były. Gwoli czemu postanawiamy, aby każdy w leciech, y rozumie zupełnym, podług opisu dawnych praw, będący; to jest: *quoad donationem, et resignationem* aby miał lat dwadzieścia y cztery zupełnych, lub ich nie mając, przyszedłszy *ad hanc competentiam*, approbował.

Quoad obligationem aby miał także lat dwadzieścia cztery skończone, takowy zawarłszy z kim transakcyje, donacyą, lub rezygnacyą, uczyniwszy kontrakt, lub komplancyą spisawszy, y onęż roborowawszy, nadto ieszcze w akceptacyą swoiey czynności wszedłszy, czyli sam przez się, czyli specjalnego swego *ad actum* umocowanego plenipotentą, *praemissa* uczyniwszy, mocy żadney mieć nie będzie, takowe transakcyje manifestami reklamować, onych wzruszać, *sub poena sessionis turris* przez niedziel 12 *et mille marcarum in foro competentis adjudicandarum*, ktore transakcyje *et actus officiosos* według statutu za niewzruszone mieć chcemy: chyba żeby strony obydwie same się dobrowolnie z transakcyi zawartej zrzuciły y oney między sobą nie przyjmowały, takowe *nullius valoris* być mają. Ci zaś młodzi, ktorzy do zawarcia transakcyi nie mają *competentiam* dwudziestu czterech, albo przynajmniej *discretionem annorum* dwudziestu lat, dopieroż w opiekach (poki nie mają lat osmnaście) u opiekunow zostawać mający, aby nie mieli mocy summ na dobra zaciągać, zapisy czynić, y ręczne karty dawać, także u bankierow, kupcow, wszelkiego gatunku towaru, y kleynoty brać na kredyt, a to pod przepadkiem summ y towarow, napotym ostrzegamy.

Zapobiegając iednak ukrzywdzeniu *juris naturae*, y zażywany na wyzucie z fortuny podeyściom, wszystkie ogolnie transakcyje między opiekunami y pupillami, między starszymi y młodszymi bracią, w ufności, rzetelności y sprawiedliwości zawarte, a w ktorych się podeyście lub *laesio juris naturae* iawnie y dowodnie pokaże, choćby *in omni forma, et cum omnibus solennitatibus* czynione były, kassowane, *et nullius valoris* być powinny.

Ponieważ różne podstępny y oszukania między obywatelami Korony Polskiej zagęściły się, przez zeznawanie w obcych Grodach, y Ziemstwach wiezystych transakcyi, y onych w czasie prawem opisanym, osobliwie statutu W. X. Lit. w Rozdziale siódmym, Artykule drugim, *titulo*: Jeżeliby komu trzeba zapis czynić krom Rokow Ziemskich, do xiąg własnego Woiewodztwa, lub gdzie na Powiaty rozdzielone, do własnego Powiatu, gdzie dobra leżą, nieprzenoszenia; przeto odnawiając pomieniony statut, nie tylko dla Woiewodztw, ktorym się sądzić zwykły, lecz y na całą Koronę rozcigając postanawiamy. Iż transakcyje wszelkie, tak wieczyste, iako y doczesne, ręczne, dożywocia, y zapisy, w obcych Grodach, lub Ziemstwach zeznane, a podług pomienionego statutu W. X. Lit. na pierwszych, lub powrotnych Rokach, w czasie pokoiu, sposobem oblaty do xiąg własnego Woiewodztwa, lub Powiatu, gdzie się dobra znajdują, a w czasie niepokoiu, lub grassującego powietrza, po uspokoieniu tego, w rok y niedziel sześć nie będą przeniesione, takowe transakcyje niszcemy, y za nieważne w każdym Sądzie mieć chcemy.

Zapobiegając wielorakim inkonweniencyom, ktore się przez nieporządek w Ziemskich, y

Grodzkich Kancellaryach, oraz przez depaktacyą dzieją, y gdy według opisu konstytucyi roku 1726 do tego czasu niemasz zachowania, y sprawowania się, postanawiamy odtąd *et sub infrascripto rigore* mieć chcemy; aby Starostowie, do ktorych, gdzie Kancellarye, y stanowienie Pisarzow, Regentow, Vice-Regentow, y Susceptantow należy, a w Xięstwie Mazowieckim, gdzie Pisarze akta sprawować, y Regentow przysięgłych mieć powinni; ustawę niżej opisaną w Kancellaryach zachowali. Aby się nikomu nie godziło transakcyi do xiąg przyjmować, tylko przysięgły osobie, gwoli czemu zalecamy Starostom Grodowym, iako y Pisarzom Mazowieckim, aby *post promulgatam hanc legem*, do Grodu y Kancellaryi ziechawszy, czyli to Regenta, czyli Vice-Regenta, lub Susceptanta, *ad suscipiendas transactiones* postanowili, ktory *in eam rotham iuramentum* wykonać powinien.

Ia N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, etc. iż mając powierzone akta *ad suscipiendas quas-is transactiones*, one wiernie sprawować będę. *recognitions* wszelkie *iuxta mentem, et assensum recognoscentis* przyjmować, y oszukania wszelkiego *inter recognoscentes* przestrzegać będę, transakcyje wszelkie, y rekognicye, sam swoją ręką, nikomu protokołu nie pozwalając, w Kancellaryi, a nie w gospodzie wpisywać będę, y rekwirującym zaraz wydawać bez depaktacyi nie omieszkam. Od suscepty więcej wymagać nadto, iak iest w terażniejszey ustawie, nie będę, od ekstraktow więcej płacić, iak od arkusza ścisłym charakterem po złotemu iednemu, nie dopuszczę, y palestrantow przy Kancellaryi będących w tym pilnie przestrzegać będę, a nieposłusznych temu prawu, Sądowi donieść powinienem, żadnego nie mając względu, tak na bogatego, iako y na ubogiego, każdemu według Boga, y summienia przyjmować, y nie przeciwnego prawu w transakcyach dopisywać obliuguę się. Tak mi Panie Boże dopomóż, etc.

Po ktorey wykonany przysiędze, Starostowie, lub Pisarze tabelle w tym prawie przez Nas ustanowioną, y za prawo zachować mianą, wypisać każą; y w Kancellaryi każdemu dla wiadomości zawiesić, *et observantiam* oney przyjmującym, y ekstrakty wydawającym zalecą, a gdzieby ieden Regent, lub Susceptant w Kancellaryi do suscepty wystarczać nie mógł, iako też *ad casum* choroby, wolno będzie Starostom, lub Pisarzom dwóch, lub najwięcej trzech takowych *circa acta* zostawić przysięgłych Vice-Regentow, lub Susceptantow, za ktorych *onus responsionis* bądź na Starostow, od ktorych oni dependować będą, bądź na Pisarzow, ktorzy akta sprawują, wkładamy; iż gdyby przestępny terażniejszemu prawu miał w czymkolwiek *contra juratam fidem* postąpić, y ordynacyi terażniejszey zadosyć nie czynić, wolno będzie każdemu nie tylko tego Susceptanta, ale też Starostę, lub Pisarza zapozwać do Trybunału *ad regestrum terminorum tactorum*, gdzie takowy *transgressor legis cum suo principali poena sessi-*

onis turris przez niedziel sześć, et mille marcum karany być ma. Gwoli czemu ostrzegamy, aby Starostowie y Pisarze takowych Regentow, Vice-Regentow, Susceptantow, viros capaces, et bene possessionatos mieli, którym maia xiąg, y susceptę powierzać: waruiemy oraz, et sub indispensabili rigore mieć chcemy, aby Starostowie, którym to ex lege incumbit, archiva dla konserwacyi xiąg bezpieczne, tudzież Kancellarye porządne w swych Starostwach mieli, a gdzie ich dotąd niemasz, aby one, iako y archiwa erygowali, sub poena abjudicationis, et amissionis Starostwa, ad instantiam cuiusvis w Trybunale ex registro terminorum tactorum decernenda, co się ma rozumieć y o wieżach na de-linkwentow.

Tabella z taxq jurium Cancellariae.

Od rezygnacyi, donacyi, cessyi, transfuzyi	zl. gr.	2 —
Od roboracyi kontraktow, skryptow	1 —	
Od zapisow, kwitow, wizyi, in-tromissy, aresztow, obdukcyi, prezent, manifestow, dozywocia	1 —	
Od relacyi pozwow tak Ziemstwa, Grodu, iako y Trybunału	—	20
Od pieczęci na iakizkolwiek ekstrakt, lub pozew.	—	6
Od plenipotencyi czy specyalney czy ordynaryney, choćby na kilka lat uczynioney, albo wadyalney	2 —	
Od publikacyi circa manifestationem samemu Woznemu	—	15
Od prezenty pieniędzy, bydła, koni, ze szkody wziętych	2 —	
Od przeliczenia summ kapitalnych od tysiąca po	—	3

A gdy Nam iuz na tym Seymie do opisanja korekctury praw nie przyszło; więc in ordine do ułożenia projektu na następujący immediate Seym ordynaryiny, naznaczamy Deputatow pod Prezydencyą Xcia Prymasa, jeżeliby się tu znajdował, et in praesentia Ministrów utriusque gentis, którzy tu będą przytomni: WW. Antoniego Ostrowskiego Kniawskiego, Hieronima Szeptyckiego Płockiego, Biskupow; Antoniego Xcia Iablonowskiego Poznańskiego, Ignacego Twardowskiego Kaliskiego, Woiewodow; Tadeusza Lipskiego Łęczyckiego, Jana Czarneckiego Braclawskiego, Iozefa Malickiego Sanockiego, Kasztelanow; Antoniego Kossowskiego Sekretarza, Iacka Malachowskiego Referendarza, Władysława Gurowskiego Pisarza, Jana Chryzostoma Kraiewskiego Instygatora, Koronnych; Tomasza Dłuskiego Lubelskiego, Andrzeja Gostomskiego Malborskiego, Iozefa Wilczewskiego Wiskiego Podkomorznych; Teodora Szydłowskiego Warszawskiego, Ksietana Hryniewieckiego Czerwonogrodzkiego, Iozefa Mikorskiego Gąbińskiego-

go. Chorążych; Kazimierza Wykowskiego Czerwonogrodzkiego, Jana Tymowskiego Piotrkowskiego, Stolnikow; Macieja Skorupkę Drohicckiego, Iozefa Radzickiego Zakroczymskiego, Pieńkowskiego Nurskiego, Podczaszych; Woyciecha Ostrowskiego Podśędka Łęczyckiego, Macieja Sobolewskiego Warszawskiego, Adama Kownackiego Nurskiego, Pisarzow; Stanisława Wołłowicza Starostę Przyłuskiego: którzy zechawszy się in mense Octobri tu do Warszawy w tym roku, absentia nonnullorum non obstante, projekt korekctury praw czerpaiać prawa nayprzod z statutu Lit. potym z korekctury Pruskiej, a na ostatku y z powszechnego cywilnego Rzymskiego, lub innych obcych praw wszelkich, na następujący Seym napiszą, y podpiszą, y Stanom do uwagi, wybrania, odmiany, lub poprawy podadzą. W czym zgromadzone Stany decisionem pluralitate votorum, uti in materia iuridica zachowaią. Egzekucya tego prawa o Trybunałach ma się zacząć od reassumpcyi następującego immediate Trybunału.

Iurydykcyja Marszałkowska.

Przez wzgląd, y rozliczność obowiązkow, które prawo do WW. Marszałkow przydało Urzędu, y chcąc wraz sprawiedliwe z innemi tegoż Ministerium uczynić porownanie; a ten Nam, y narodowi miły, y potrzebny Marszałkowski Urząd zasłonić od tey nieufności, y niechęci, którą arbitralna jedney osoby władza w wolnych obywatelach wzniecać przywykła, ieszcze na ostatnim Seymie anni 1766 staraliśmy się, przez nowe w tey mierze ułożenie żądanie nasze ziszcć; gdy iednak z czasem wszystko okazującym tę ustawę naszą, ani żądaniu narodu y sprawiedliwości dostarczającą, ani WW. Marszałkom przyzwocie pomocną znaleźliśmy, więc chcąc teraz skuteczniejszym ziszcć to sposobem: tymże WW. Marszałkom za powszechną zgodą sześciu Assessorow przydaiemy, y wieczyście iak naycisłszy do tego Marszałkowskiego Urzędu przyłączonymi mieć chcemy. Ktorzy od Seymu do Seymu, przed powrotem UUr. Posłow do Izby Poselskiej, tak iako Kommissarze Woyskowi y Skarbowi, obierani będą; a przeto dyspensuujemy tychże WW. Marszałkow od zapraszania Assessorow, w dawniejszey konstytucyi imże wyznaczonych na kadencyą Seymu w W. X. Lit. z Seymu ordynaryinego w Koronie, przed tą kadencyą przypadającego, maia także być obierani Assessorowie z Prowincyi Lit. w takiejże liczbie, którzy ze tylko przez czas Seymu, y bytności naszej, w miejscu seymowania potrzebni będą, bez nadgrody z skarbu, z pewnością iednak wdzięczności naszej, tę usługę Assessorską odprawiać maia, y w wszystkim to, co Assessorowie Sądow Marszałkowskich w Koronie, zachować się obowiązani będą. Ci zaś UUr. Assessorowie z Seymu naznaczeni, ażeby do wszelkich spraw rownie, iak WW. Marszałkowie należeli, mieć chcemy, y postanawiamy. Wszystkie także ustawy, według okoliczności y

czasu wypadaiące, pluralitate konkludowane być powinny, tak iako Sady w sprawach kryminalnych Marszałkowie Wielecy, a in absentia tych, Nadworni są zawsze, gdy się przy boku naszym znajduia, praesides nati Sądu Marszałkowskiego, podług dawnych praw, ustaw, y zwyczajow.

Do Sądu zaś Marszałkowskiego, te tylko sprawy, które w artykułach Marszałkowskich prawem stwierdzonych znajduia się opisane, przyimowane, y tam per pluralitatem decydowane będą. Inne sprawy cywilne wszelkie, iako w wspomnionych artykułach Marszałkowskich nie znajduie się, pod nieważnością dekretow, ad competens forum odsyłane będą, oprócz jeżeliby sobie wzaiemnie strony forum Marszałkowskie zapisały, albo się temu dobrowolnie poddały. Sprawy także cudzoziemcow podroźnych, którzy tu ani obywatelstwa, ani ustawicznego pomieszkania nie maia, tam ex actoratu, quam ex reatu, o długi, albo tym podobne pretensye, do Sądu Marszałkowskiego należeć będą; iako też y sprawy o stancye, w które szlachta wchodzi. Do ktorego także y żydzi do Warszawy przyjeżdżaiący, a dotąd od iurydykcyi Marszałkowskiej dependuiący, należeć nie maia, chyba żeby miasto o to rekurs do WW. Marszałkow czyniło; ale iako nie są nikomu większą przeszkodą iako miastu, tak odtąd zwierzchności Magistratu miasta Starey Warszawy zupełnie y szczegulnie podlegać będą. Ktorem iednak dla publiczney wygody, y umiarkowania drożyzny towarow, według starego zwyczaju pod czas Seymu, nie ma być zabroniony handel kupiecki.

Wszelkich zaś ustaw, bądź porządku, bądź bezpieczeństwa, bądź taxy tyjących się, pluralitate decydowanych, egzekucyą iednym szczegulnie WW. Marszałkom Wielkim, a w niebytności tych WW. Marszałkom Nadwornym, gdyby się zaś ci nie znajdowali, pierwszemu in ordine Assessorowi przyznaiemy, y oddaiemy; prezenyą wszystkich UUr. Assessorow w czasie kadencyi cztery razy do roku przypadaiącey, y w niniejszey tu ordynacyi wymienioney, pod utratą pensyi, która się między przytomnych dzieić będzie, nakazuujemy. Czterech zaś z nich ażeby ustawicznie przy boku naszym zostawali, pod rygorem prawa contra convulsos legum, y pod utratą także pensyi, mieć chcemy. Dla czego y komplet ażeby ze czterech osob był złożony, postanawiamy. Urodzonego zaś Sędziego Marszałkowskiego, iedynie cum voce consultiva między Assessorami mieć chcemy, dla czego w komplet rachować się nie powinien. Ktoremu iednak forum primae instantiae zostawuujemy, y od niego appellacya do Sądow supremae instantiae Marszałkowskich iść powinna.

Jeżeliby się trafiło, ażeby szlachcie obywatel W. X. Litewskiego był pozwany do Sądow Marszałkowskich Koronnych, na ow czas W. Marszałek Koronny przytomny, WW. Marszałkow Litewskich do Sądu swego wezwie, y zsiadłszy podług dawney ordynacyi tak z niemi,

iako y przytomnemi Assessorami, pluralitate votorum tę sprawę decydować będzie, niebytność iednak WW. Marszałkow Litewskich nie ma tamować biegu sprawiedliwości przyzwoitey; a co się tu mowi o Marszałkach, y obywatelach Litewskich w Koronie, to się ma rozumieć, y o Koronnych w Litwie.

W sprawach zaś violatae securitatis, lub ex appellatione vel remissa przypadaiących, ktoreby były przeciwko Sędziemu, lub innemu Officyalscie Marszałkowskiemu, y innym iakimkolwiek Urzędowi do tey iurydykcyi obowiązany, albo przeciwko ludziom dworu Marszałkowskiego, Sąd Marszałkowski ultimae instantiae sam wyprowadzi inkwizycye, albo one wyprowadzić zleci officyalistom swoim, lub Grodzkim. A gdyby kiedy Marszałek sam co wykroczył, violando securitatem publicam przy boku naszym, non ex vi iednak prolatae sententiae, albo nastąpioney egzekucyi ustaw, lub dyspozycyi swoich, tam gdzie mu należą, albo wraz z Assessorami uczynionych, na ow czas stosuiąc się, do prawa innym Ministrom służącego, mieć chcemy, aby w Sądzie Marszałkowskim nie znajduiać się sam na swojej sprawie, odpowiedział, y był sędzony pluralitate votorum. In reliquo zaś Urząd Marszałkowski przy wszelkich prerogatywach, które wyżej wyrażonym punktom nie są przeciwne, zachowuujemy. Ktore we wszystkich ustanowieniu, za powszechną zgodą zgromadzonych Stanow, za niewzruszone, y nieodmienne prawo postanawiamy.

Zaresztowanie także osob, dla zapobieżenia, y przeszkodzenia złemu, lub ucieczce obwinionego, samym WW. Marszałkom zostawuie się, rozsądzenie zaś, gdyby przyszło aż do sprawy, wraz z Assessorami ma nastąpić.

Ostrzeżenie bezpieczeństwa Posłow, y Ministrów cudzoziemskich, y charakterem podobnym zaszczycających się osob, y zachowanie w tym punkcie prawa narodow, tak co do wzwyż pomienionych osob, iako też y do ich dworow, stosuiąc się do dawnych zwyczajow, pieczy samych WW. Marszałkow polecamy.

Wyznaczenie Assessorow Sądow iurydykcyi Marszałkowskiej.

Iako Krolowie poprzednicy nasi, przez dawniejsze ułożenia z Rzeczpospolitą, ofiarowali się we wszelkich Radach y Sądach ad pluralitatem łączyc swoje zdania, tak y sama Rzplta potym w każdych ultimae instantiae subselliach, do podzielenia takowey władzy między więcej osob, różnemi czasami przystępowała, tak dalece, że y Sądowi iurydykcyi Marszałkowskiej (ktore ostatnie były, gdzie decyzya, y ferowanie dekretow bez appellacyi wypadaly) na ostatnim Seymie ordynaryinym Assessorow przydano; więc My, abyśmy tym bardziey sprawiedliwym w tey mierze powodom dogodzili, ad normam Sądow naszych Zadwornych sześciu Assessorow wyznaczamy, w których liczbie dwoch Senatorow bywać będzie mogło, y żeby dla publi-

czney, którą będą czynić usługi, szkody przez kosztą na siedzenie przy miejscu teyże iurydykcyi nie ponosili, summę siedmdziesiąt y dwa tysiące złotych Polskich corocznie ze skarbu Koronnego wypłacać im zlecamy. Co zaś do innego wszelkiego tychże Sądów rozrządzenia, ordynacją na ten koniec ułożoną potwierdzamy, *in Volumen legum* inserować zlecamy, y żeby we wszystkim moc prawa zabierała, mieć chcemy.

Assessorowie Sądów naszych Marszałkowskich y Zadwornych, Posłami być nie mogą.

Gdy za powszechną zgromadzonych skonfederowanych Stanów zgodą, w ustawach dla Komisyyi Skarbowych y Wojskowych obojga narodów to ostrzeżono iest, żeby Kommissarze Skarbowi y Wojskowi Posłami na Seymach nie bywali, z tegoż samego powodu y Assessorom Sądów naszych Marszałkowskich y Zadwornych *capacitatem* do funkcyi Poselskich odejmujemy, a iako Assessor Sądów rzeczonych Posłem nie będzie mógł być, tak żeby ani Poseł Assessorom mógł być obierany, postanawiamy.

715 Ordynacya Sądów naszych iurydykcyi Referendaryi Koronney przywroconey.

Ponieważ władza nasza sądowa Krolewska w Referendaryi Koronney, nie tylko iey przyłączeniem do Sądu naszego Assessorskiego Koronnego przez konstytucyą Seymu Konwokacyjnego roku 1764 ale też od niego rozłączeniem, y iurydykcyi Referendarzom przywroceniem przez konstytucyą Seymu ordynaryjnego Warszawskiego roku 1766 iest iawnie uznana; przeto, aby w tey prerogatywie *cum declarata* wyrazem przywiedzioney konstytucyi roku 1766 *inappellabilitate decretorum* Sąd nasz Referendarski Koronny y na potym zostawał, iako też w tey Izbie Sądowej, w której się Assessorya Koronna odprawiać będzie, kadencjami tą samą konstytucyą 1766 sobie wyznaczonemi, bądź w obecności naszey Krolewskiej, lub też *sub absentia nostra* odprawował się, postanawiamy. Iurydykcyą zaś Referendarską, y odprawowanie Sądów, ma zostawać przy tym Referendarzu, który dawniejszy na ten urząd ma przywilej, a w niebytności iego, drugi Referendarz mieysce y iurydykcyą zastępować będzie. A gdy do Sądów naszych Referendarskich Koronnych, sprawy *juris colonarii* zdawna należały, a te są podanych przeciwko possessorom dobr naszych, wzajemnie ich przeciwko poddanym, także o wybraniectwa na dwudziestym łanie *juris colonarii* o sołtystwa, lemaństwa, *per privilegia juris successivi* chodzące, y tą *successivi juris* istnością *naturam fundi colonarii*, mające, o młyny z trzeciej miary zaprzywileiowane, także sprawy dziesięcinne, z gruntów namienionych *juris colonarii* pochodzące, appellacye od zankowych Pruskich, tudzie naszych ekonomicznych iurydykcyi z poddanymi zachodzące, zgoła, cokolwiek *quaestionis ex personali, aut reali, grunta juris colo-*

narii wynika, to wszystko pod wydział spraw Sądów naszych Referendarskich podpadało, y mieściło się. Przez konstytucyą zaś roku 1766 Sąd nasz Referendarski do spraw gromadzkich, y pomiarowych wybranieckich scieżniony; przeto też iurydykcyą Sądów naszych Referendarskich Koronnych, ile rownie na władzy naszey Krolewskiej ugruntowaną, do dawniejszey iey postawy, wyżej opisaney, zupełnie przywracamy. Y iako namienione sprawy iurydykcyi Referendarska *cum resolutione* przywileiow sędzić zwykła, tak aby się zwłoka sprawiedliwości nie działa, y na potym mieć to chcemy.

Ubezpieczając także iurydykcyą tych Sądów, aby w sprawach wyżej wyrażonych *extra forum* iey nie ważył się nikt drugiey strony *evocare, sub poenis evocationis*, w tychże Sądach *decernendis, et nullitate judicatorum*, lub *condemnationum evocatorie obtentorum*, ostrzegamy.

Exekucyą dekretów Sądów naszych Referendarskich Koronnych aby Starostowie, y Urzędy Grodzkie czynili, pod rygorem *contra non exequentes* w konstytucyach wyrażonym, tak iako dekretów naszych Assessorskich, *ad mentem* ordynacyi Sąd naszych Assessorskich pod tytułem: O Exekucyi dekretów Krolewskich: obowiązujemy.

A ponieważ konstytucyą 1766 dla pieczętowania dekretów iurydykcyi Referendarskiej, pieczęć mnieysza od Koronney, pod orłem Polskim z napisem: pieczęć Referendaryi Koronney, iest wyznaczona; przeto aby pod tą, a nie inną pieczęcią, *salvi conductus* poddaństwu, y mandaty, czyli pozwy na Sądy Referendarskie wychodziły, mieć chcemy. Z tey konstytucyi 1766 punkt, że w przypadku nieprzytomności Assessorów, sami Referendarze sędzić będą mogli, z przyczyn także wyrażonych, ponawiamy.

Dla niewielości zaś spraw, dwa tylko rejestra, jeden dla spraw *experimenti* ordynaryjny na pierwszy miesiąc każdej kadencyi, drugi registr na drugi w każdej kadencyi miesiąc dla spraw Kommissyinych (które iednak po wywiedzioney Kommissyi do rejestru ordynaryjnego iść będą powinny) także dla spraw *evocationis extra forum Referendariale*, tudzie kontrawencyjnych poprzedzających dekretom Referendarskim, iako też expulsiyjnych, gdyby się komu w przepisanyim spraw rodzaju gwałtowne z possessyi wybicie stało, postanawiamy.

Przykładem też ordynacyi Sądów naszych Assessorskich, aby odtąd areszta na wzdanie nie szły, ani na munimenta, dylacye, lecz na mieysce tych dylacyi, komunikacya była dokumentów w sprawach *juris* do przyszley kadencyi, deklarujemy.

Także też, aby stron *patrocinantes* (których nie więcej iak tylko dwunastu, przez Wielebnego, czy Urodzonego Referendarzów Koronnych przyjmowani być mają) jeżeli nie są przysięgli, aby przysięgę *rotha praescripta* patronom Assessorskim wykonali y ciż, *patrocinantes* aby summarusze dokumentów swoich z wiernym w nich

istoty każdego dokumentu wyłuszczeniem, przy indukcie sprawy podawali, stanowimy.

A ponieważ żadna iurydykcyą sądowa, bez Pisarza obeyść się nie może, lubo ten Urząd Pisarzów do spraw w Sądach Referendarskich naznaczonych wyraźnych tych samych słów napisem, w konstytucyi Seymu Koronacyjnego roku 1764 abrogowaliśmy, iednak za przywroceniem iuz do swoiey postawy tychże Sądów Referendarskich, y Urząd też Pisarstwa przywracamy.

Ubezpieczenie tychże Sądów, y osob w nich stawiających także, iakie iest w ordynacyi Sądów naszych Assessorskich ostrzeżone, postanawiamy.

Ordynacya Iudicii mixti, albo Sądu wspólnego.

Stosując się do artykułu II § XIII ustanowionego traktatu, względem uformowania *Iudicii mixti* z osob siedmnastu, *pro exacta justitiae administratione*, takowe czynimy rozporządzenie. Nayprzod, gdy nastąpi od I. K. Mci każdorocznie w miesiącu Lipcu do Sądu tego nominacya osob Sądowych szesnastu, to iest ośmiu świeckich Rzymskiej Katolickiey religii, tak z Korony, iako y W. X. L. a także ośmiu z Greków Nie-Unitów, lub z dyssydentów. Ci zatym, którzy wyznaczeni będą do pierwszej kadencyi, ziechać się powinni na dzień pierwszego Oktobra w roku przyszłym 1768 tu do Warszawy, w liczbie ośmiu, *alias* czterech Katolików Rzymskich, a czterech Greków Nie-Unitów, lub dyssydentów, y wykonawszy przed Grodem Warszawskim, a *vacante protunc Officio Castrensi*, przed Urzędnikami Ziemijskimi Sądowymi. lub iednym z nich, a w niebytności tychże, przed Regentem lub Susceptantem *actorum eorundem Officii*, czyli *Iudicii*, *non obstante die festiva*, przysięgę w rotę następującą:

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszzechmogącemu, w Troycy Świętey Iedynemu, że w tym Sądzie *mixti*, według sumnienia, y prawa Rzeczypospolitey, nie mając względu na różność wiary, na bogatego, lub ubogiego, przyjaciela, krewnego, y nieprzyjaciela, każdą sprawę sprawiedliwie sędzić będę podług kontrowersyi, probacyi, y dokumentów stron, darow żadnych od nikogo, przed sprawą, pod czas sprawy, y po sprawie brać, praktyk żadnych w sprawach toczących się czynić, sekretu Izby Sądowej, y zdania wotujących, czyli to *per directum*, lub *indirectum* wydawać, ani kompletu, procz prawdziwey choroby, y gwałtownych potrzeb, pod żadnym pretextem zrywać nie będę. Tak mi Panie Boże dopomóż, y niewinna Męka Syna Iego.

Po wykonanych zatym przez tych Sądowych iednego po drugim iuramentach, y zapisaniu onychże *in actis*, Grod Warszawski spisawszy iedną ręką, z imieniem y przezwiskiem registr wszystkich obecnych Sądowych religii Rzymskiej Katolickiey, każdemu z obojga religii Sądowemu do rąk odda, a ci dopiero zasiadłszy sobie w mieyscu sposobnym, po ogłoszeniu

Woznego zafundowaney iurydykcyi, y uczynionym ustępie, sami tylko *in conclavi* zostając, *methodo* w Trybunałach *practicata*, z pomiędzy siebie przystąpią do obrania Prezesa Katolika Rzymskiego, do odbywania zaś teyże elekcyi *caeremonialium* pierwsi *ex ordine* obojga religii należeć mają, a po obranym Prezesie, przystąpią do postanowienia Sądowi swemu (nie z pomiędzy siebie, lecz z innych osob szlachty, a religii na ten czas Greckiey Nie-Unitckiey lub dyssydentskiey) Pisarza do pisania dekretów, a Regenta do trzymania rejestrow Sądowych, *et propter inspectionem archivi judicialis*, acz tych *capaces*, *et expertos* dobierając, którzy tak postanowieni, wysłuchani być mają przysięgi przez tenże Sąd, *et quidem* Pisarz *in eam rotham*:

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszzechmogącemu w Troycy S. Iedynemu, iż stron kontrowersyi pilnie słuhać, a dekreta wszystkie konformujące się *pluralitati votorum Iudicii mixti* z opisaniem potrzebnych cyrkumstancyi, wyrażeniem obojey strony dokumentów, pisać będę, sekretu Izby, y zdań sądowych *tam directe, quam indirecte* nikomu nie wydam, kontentując się zaś naznaczonym mi *salarium*, od dekretów y stron żadnego datku, *etiam ab ulro offerentibus* brać nie będę, *in Officio* zaś meo pilnie się, y wiernie sprawię, tak mi Panie Boże dopomóż, y niewinna Męka Syna Iego.

A zaś Regent, *rotha sequenti*: Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszzechmogącemu w Troycy S. Iedynemu, iż trzymając rejestra *Iudicii mixti*, wpisyw spraw porządnie *secundum numerum*, nie na kartki, lecz zaraz w rejestra, kto wprzod rekwirować będzie, wpisywać będę: *archivi* Sądu tego *diligentem inspectionem* zachowam, y stron od extradyty nad przepis prawa ordynacyi depaktować, y więcej brać nie będę, y wiernie się *in officio meo* sprawię, tak mi Boże dopomóż, y niewinna Męka Syna Iego.

Tak zaś wypelnione przez Pisarza y Regenta iuramenta, być mają w protokule *decretorum* zapisane, y przez Prezesa podpisane, iako zaś pilność, y *exactitudo* przyzwotemi być mają *in hisce Officiis*, więc do tych poczuwać się powinni tak Pisarz, iako Regent, których odmiana, a innych postanowienie od tegoż samego Sądu dependować ma.

Instygatora zaś *pro attendentia securitatis, et fidelitate servanda iudicio, juratum* Prezesowi *constituere*, y od siebie *salarium*, oraz y Woznego *stipendiarium* mieć będzie należało.

Po odbytey więc tey naypierwszey pod Prezesem Katolickim Rzymskim kadencyi, zaczynać się powinna druga kadencya w roku 1769 *in crastino Circumcisionis Christi Domini*, to iest *secunda Ianuarii*, na który dzień także tu do Warszawy ziechawszy się nominowani od Iego Krolewskiej Mości Sądowi, w rowneyże liczbie czterech Katolików Rzymskich, y tyleż Greków Nie-Unitów, lub dyssydentów, po wykonanych przez siebie iuramentach, zafundowaniu *in loco solito* iurydykcyi *ante omnia* obiorą *e medio sui*

Prezesa dyssydenta, Pisarza zaś y Regenta na tey kadencyi postanowią z Rzymskiej Katolickiej religii, y od nich iuramenta odbiorą, podobnie *adimplendo omnes solennitates et exigentias*, iak pierwszey kadencyi iest Sądowi przepisano. Tak tedy determinowane *Iudicio mixto* kadencye, to iest nappierwsza, a do tego y jedna tylko w roku 1768. A zaś w następujących latach każdorocznie dwie kadencye, sześć miesięcy do sądenia mające, a jedna w rozdzielności po trzy miesiące trwać mająca: zaczynać się powinny raz a *secunda Ianuarii* kończąc się *ultima Martii inclusive*, powtore a *prima Octobris* z determinacją *ultima Decembris*, a to *consecutive* co rok, zachowując alternatę Prezesow, Pisarzow, y Regentow podług obmowy traktatowej, odprawiać się raz na zawsze w swych czasach tu w Warszawie mają.

Prospiciendo zaś *authoritati et securitati* Sądu tegoż, ma być przydana *assistencia militaris* z ktoreykolwiek milicyi Rzeczypospolitey do ordynansu Prezesa należąca, w czasach przypadających y trwających kadencyi.

A że ciż Sądowi *Iudicii mixti* nominowani do kadencyi *adesse* zawsze powinni; więc w przypadających pod ten czas *in aliis quibusvis subsellis* sprawach, czyli to *ex reatu*, czyli *actoratu*, *beneficio suspensionis* każdy z nich *assidens Iudicio gaudere* ma, ktore im na dwa tygodnie przed y po skończoney kadencyi tylko służyć powinno, *praevis attestato* od Prezesa Sądu tego *in termino ex dilatione incidenti reproducendo*.

To zaś *Iudicium mixtum* bynajmniey nie przypuszczając przed siebie spraw innych szczególnie gatunku w traktacie wyrażonego, y owszem w takowych *evocatorie* do siebie wyciągnionych ukarawszy stronę pięciuset grzywien, oneż *parti evocatae* przysądzi, y sprawę *ad forum competentens* odeśle.

A że w tym Sądzie nietylko *interveniente paritate votorum* iedne y drugie kreskowanie się, lecz y *secreta vota* pozwolone; więc że y w innych sprawach *etiam pluralitate* rezolwowanych, gdyby ktory z Sądowych prosił o drugie, lub trzecie kreski, dopuszczone być mają.

Dekreta zaś Sądu tego, w protokule przez Prezesa, y dwóch Sądowych *ex utrisque religionibus* po iednemu podpisowane być powinny.

Gdy albowiem ustanowieniem Sądu tego *publico bono, et tranquillitati inter concives consultiur*; więc słusznie tychże Urodzonych Sądowych *ex publico aerario salariandos* uznawszy, naznaczymy każdemu w swey, y całej kadencyi Prezesowi, lub *stallum* iego posiadającemu, po złotych Polskich dwa tysiące na miesiąc; a zaś Sądowym iednemu po złotych Polskich trzy tysiące na kadencyę. Podobnie *salariandos* mieć chcemy Pisarzow y Regentow, wyznaczając Pisarzowi każdemu po złotych Polskich trzy tysiące na rok, a zaś Regentowi po złotych Polskich tysiąc pięćset na rok z Koronnego skarbu. Aby zaś takowe pensye bez najmniejszego zawodu za podpisaną przez Prezesa attestacją,

ktoby był przytomny z nich, wypłacane, a przez każdego pensją swoją odbierającego kwitowane były, bez żadney *sub praetextu* kwitowego od skarbu tegoż detrunkacyi. A jeżeli ktory z Sądowych sędzić nie będą ktorego miesiąca, tym ma być *ad proportionem* uchybionego czasu *salarium* odcięte.

Urodzeni przeto Sądowi *feriatim* zapisując *actus* w sądeniu, *non interrupte* odbywać powinni w czasach swych kadencyi zasiadając codzień, *exceptis diebus festivis*, zrana tylko od godziny osmej do pierwszey, takowej w zasiadaniu przestrzegając alternaty, żeby pod Prezesem Katolickim Rzymskim z prawey strony Katolicy Rzymscy, podobnie pod Prezesem W. Biskupem Greckim lub dyssydem zasiadali, y z pilnością sędząc od zaczętey sprawy, choćby *supernumerarii* nad komplet, nie odchodzili, podczas zaś sentencyi żaden z mieysca swego nie wstawał, pod animadwersją Sądową.

Gdyby zaś ktory Sądowy znajdując się w Warszawie komplet zrywać, lub dla zerwania onegoż (*praeter solum verae infirmitatis iuramento coram eodem Iudicio proximo venturo comprobandum casum*) umyślnie na mieysce Sądow naznaczone po obwieszczeniu iednym y drugim przez Prezesa teyże kadencyi nie ziechał, takowy odsądzeniem od funkcyi ukarany być powinien, *et amplius* do Sądu tego *admitti* nie może.

Sessye też ani przywołane ani odwołane, *nisi de unanimitate consensu* być nie mogą przed czasem y godzinami wyżej wyrażonemi, ale za nadeściem godziny, y byle komplet był aktem osobnym opisany, nie czekając na nikogo, Sądy się zacząć y kontynuować mają, żaden oraz z osob zasiadających, darmo o ustęp *in extenuationem* czasu prosić nie powinien, a uprosiwszy, słuszność y racją tego ustępu powiedzieć ma.

A iako sprawiedliwość w tym największą odnosi krzywdę, gdy tak prawa iako decyzye w exekucyach zpoźniane bywają, więc chcąc aby dekreta *Iudicii mixti* należytą stateczność miały, postanawiamy, aby *contravenientes* Sądu tego dekretem, podlegali rygorowi na sprzeciwnych dekretem Trybunalskim rozciągającemu się.

Gdy zaś z rezolucyi Sądu wypadać będzie gdzie *in fundum seu in bona* kondescensya lub inkwizycya, do takowych expedyowania żaden z Prezesow y tychże Sądowych nie ma być naznaczony, ani zieżdzać może, lecz Ziemstwa y Grody *ad haec exequenda* naznaczone być powinny, a *pro parte dissidentium in pari numero* Subdelegaci od Iego Krolewskiej Mości *creandi*, ażeby w liczbie *per Provincias* po sześciu byli naznaczeni; oraz ażeby żadnych sobie prerogatyw tak w Prowincyach iako y po Woiewodztwach, Ziemiach, Powiatach nie usurpowali, ale szczególnie tylko *ad solas condensationes* za dekretemi w sprawach religii tyjących się należeli y używani byli, *terazniejszą ordynacją praecavetur*. Ci zaś Subdelegaci *ante exercitium Officii sui* przysięgę wypełnić powinni *rotha Iudicium*.

Od Sądu tego Kondescensoryalnego a *definitiva sententia* wolna ma być *appellacya parti se gravatam sententi ad Iudicium mixtum, et connotari admittique* powinna.

Gdy zaś *lege positiva cautum*, ażeby sprawy wszelkie *primam* nie pomiały *instantiam, et ex cruda citatione ad subsellia ultimae instantiae* nie przychodziły; więc tak *in fundamento* dawniejszych praw, iako świeżo ustanowionego traktatu: mieć chcemy, aby tak w Koronie iako y W. X. Lit. w tych wszystkich sprawach ktore *Iudicio mixto conveniunt*, strony pierwey do Ziemstw y Grodow zapożywały się (*pensata iednakże qualitate negotii*, iakowe *resolutioni* tychże iurydykcyi *competit*) a ztamtąd dopiero *post definitivam* gdyby ktora strona nie była kontenta z dekretu, *per appellationes seu remissiones* do Sądu tego *Iudicii mixti* przychodzić ma *sub ultimam decisionem*.

Miasta zaś Pruskie *secundum sonantiam tractatus* w sprawach swych postępować sobie mają.

W którym to Sądzie wspólnym *praeccludendo litigiis viam, ex vi legis* poyść przeciwko dekreto wi nie będzie się godziło stronom, szczególnie *ex re noviter repertorum documentorum actio reservatur agendi* na ieden raz tylko, *salva comprobatione*, iako w Trybunałach, *rem evincentium*. Ażeby zatym takowe sprawy obrocone wprzod do Ziemstw y Grodow tamże długo nie więzły, *propter accelerationem iustitiae* ustanawiamy po Ziemstwach y Grodach osobliwe registra pod tytułem: *Causae injuriarum pacem et tranquillitatem dissidentibus cautam laedentium*, ieden *antiquiorum ab anno normali 1717*, drugi *recentiorum post modernum tractatum*, którym to Ziemstwom w Koronie dla spraw takowych nad przepisane kadencye pozwala się dłużej sędzić iednym tygodniem w każdej kadencyi *naypryncypalniejszego Powiatu, a Grody in determinatione* swych Sądow podobnie obrócić mają czas tygodniowy do spraw rzezonnych w W. X. Lit. Ponieważ Sądy Ziemskie y Grodzkie mają czas sobie większy do sądenia spraw swych wyznaczony, więc takowym Sądow nie przydając czasu więcey do sądenia na kadencyi iedney, tylko w roku tak Ziemskiej iako y Grodzkiej tydzień ieden, dla odwoływania tych registerow zachowujemy.

722

A gdyby gdzie kondescensya *ex decisione* wypadła, do tey expedyowania *in pari numero* tak z Sądu swego urzędnikow, iako a *parte dissidentium Subdelegatos* od I. K. Mci *creatos privilegiatosque* naznaczać mają; *inquantum* by przestać *super Iudicio solo Terrestri, vel Officio Iudiciali Castrensi Condensoriali* nie chciała *pars dissidentium*.

Jeżeliby też ktokolwiek *cujuscunque status, et conditionis Romano Catholicae et Graeco-Unitae religionis*, kogożkolwiek z Grekow Nie-Unitow lub dyssydem *in quacunque causa spirituali pacem et tranquillitatem tangente*, przeciw wyraźnemu traktatowi *ad aliud quodvis forum, a specialiter* do Trybunałow Koronnego y ducho-

T. VII.

wnego Lit. lub wszelkich Sądow duchownych Rzymskich Katolickich pozwać ważył się, tedy pozwany tam nie stawiając, co mu najmniey szkodzić y nigdzie processem zarzucono, ani w żadnym Sądzie akceptowano być nie powinno; takowego *vicissim* zapozwać może strona o ewokacyą *ad Iudicium mixtum*, ktore uznawszy sprawę nieprzyzwoicie do innych iurydykcyi wytoczoną, ukarawszy *partem pro parte partis poenis* iako wyżej *evocatoriis*, sprawę zachodzącą decydować będzie.

Regestra też *Iudicio mixto* takowe *determinantur*: ieden *sub titulo: Causae antiquarum injuriarum pacem et tranquillitatem dissidentibus cautam laedentium ab anno normali 1717*. Drugi *recentiorum injuriarum post ratificationem tractatus anni 1768 pacem et tranquillitatem dissidentibus cautam laedentium ex appellationibus et remissionibus*; a trzeci registr miast Pruskich, pod tym tytułem tylko: *Causae injuriarum pacem et tranquillitatem dissidentibus cautam laedentium*; obydwie *sine beneficio arresti*. Czarty zaś *directi mandati Iudicii violatae securitatis iudicialiae, atque adeuntium et redeuntium*. Pierwszy brany być ma w Poniedziałki, Wtorki, Szrody; wtory w Czwart., Piątki, y Soboty; a *directi mandati* każdego dnia wołany być może, w którym sprawy z danego roku y napisaney propozycyi, czyli też wydanego *in vim termini tacti* pozwu o niebezpieczeństwo y leżyą powagi sądu, o wiolencyą osobom sądowym *in actuali obsequio* funkcyi będącym, y ich sługom pod bokiem sądowym, to iest w Izbie sądowej lub na ustępie, iakoliteż *adeuntibus* do sądu tego *et redeuntibus* poczynione, takowe tylko mieścić się mają. Regestrowi zaś miast Pruskich determinuje się w każdej kadencyi tydzień ostatni *genuine* dzień po dniu do sądenia, na którymto regestrze z podanych I. K. Mci od miasta Torunia, Elbląga y Gdańska czterech oboiey *confessyi* kandydatow, nominowany Sądowy *ad hoc Iudicium mixtum cum voto decisivo post expletum iuramentum rotha Iudicium* przed Prezesem, *aperta stuba* ma *adesse conclavi*, podług obmowy traktatu, *servato iednakże ordine* pierwszeństwa miast tychże *et hoc adjecto*, aby tylko ieden z tych kandydatow czterech nominowany w każdej kadencyi zasiadał.

Gdyby zaś w regestrze *recentiorum injuriarum* nie miało się wiele spraw znajdować, natedy Sąd w dniach wyżej determinowanych też wpisy odbywszy, coby zbyło czasu, uda się do sądenia spraw z regestru *antiquarum injuriarum, et e converso casum* obserwując zawsze iednak *ab antiquioribus*, to iest od osądzoney sprawy następującej, y pozostałe z pierwszey, y drugiey kadencyi sędzić powinien, nie puszczając w żadne dylacye spraw, ani *immutando numerum* wpisow przez przywołanie, lecz ieden po drugim, iak się w regestrze znajdować będą, wpisu nawet bez zezwolenia stron obecnych, lub od nich należących, *propria auctoritate per non sunt* spuszczać nie ma.

Regestra zaś sądowe dla konnotowania pod

24

każdym wpisem decyzji trzymać będzie pierwszy *ex ordine* teyże religii Sądowy, ktorey y Pisarz w ten czas. Ktorzy to Pisarze *conformando se pluralitati in decisivis, a per controversias* stron, *et omnes circumstantias atque juxta sonantiam documentorum, tum alias probationes* w wszystkich sprawach po Polsku (oproc na regestrze Pruskiin, pod czas ktorego *Latino, et forensi stylo*) dekreta *quam accuratissime* pisać mają, a Patronowie, ktorzy być mogą *cujuscunque status saecularis*, aby tylko przysięgli, przychodzić do Sądu mają z wszelką gotowością, y z *summaryszami*, oraz gotowemi *in scriptis* konkluzjami.

Aby zaś wielomostwem nie wycieńczyli czasu, do spraw większych nad dwóch należeć nie powinno, y ci nawet mówiąc co do interessu, wystrzegać się mają w induktach cobykolwiek miało *tangere* cudzego honoru, a to *sub animadversione* *Judicii*. Pacyentom też wolne ma być przymowienie się do spraw swych, w ktorych gdy nastąpią repliki, żadne nowe spraw rekapitulacye być pozwolone nie mają, a illacye iedynie *ad omissa, non vero decisa*, wniesione być mogą.

Gdy zaś w sprawie zażydzie ustęp, nikt się więcej, procz Sądowych y Pisarza, także *in conclavi* znajdować y być przy decyzji, choćby też naydystyngwowańszy, nie powinien.

Co się tycze *formalitatibus* processu y postępku prawnego, nayprzed pozwy, terminy, mają być po Polsku pisane z iasnym wyrażeniem rzeczy samych, co się do miast Pruskich ściągać nie ma, a wychodzić powinny pod imieniem I. K. Mei, a *sub Interregno* pod tytułem: *Nos Proceres Regni, et M. D. Lit. a Celsissimo Primatę ad Judicium mixtum nominati Judiciales*, zawsze zaś pod pieczęcią, na ktoreyby wysztychowane były herby Koronny y Litewski, z napisem zaś około: *Sigillum Judicii mixti*: relacye też wydanych *ad propria citatorum bona* pozwow przez Woźnych, *coram actis proprii Districtus*, gdzie dobra *consistunt*, zeznawane być powinny; a w Prusiech podług prawa y zwyczaju tamteyszego, od ktorych zeznania czyli aktu relacyi, dopiero w tygodni cztery termin do rozsądzenia się dostateczny uznany być ma, inaczej strona nie może *stringi* do odpowiedzi. Co się ma rozumieć y o terminach *ex appellationibus, sive remissionibus*.

A gdyby takowemu terminowi czas wymieniony nie wyszedł, a stronaby stronę wzdała, kondemnata *nullius valoris*, y *absque poenis in sublutionem* skassowana być ma.

Iako zaś indykye *praetextuosis connexionibus, et motivis* czynić zwykły różne inkonweniencye, przeto takowych Sąd *non admittet*, lecz aby każdy z swego wpisu promował aktorat, *animadvertet*. Co się y o otrzymaniu kondemnata pod cudzym wpisem rozumieć ma.

A że konstytucya 1726 *de progressu, et juris gradibus* iasnie informuje, więc y w tym Sądzie po trzech kondemnatach *in contumaciam*, a iedney *post rem judicatam, plenaria convictio* za-

chowana być powinna; ktorych to processow *executionem* Starostowie Grodowi, czyli *competentia officia requisiti subterfugere* nie mają, *sub poenis de negligentibus Officialibus sancitis*.

A ponieważ Prowincye Korony Polskiej, y W. X. Lit. tudzież miasta Pruskie wraz *in hoc Judicio mixto* sądzić się będą, zaczym Koronne Koronnemi, a Litewska Litewskimi, miasta zaś Pruskie mieyskiemi zwyczajami, prawami *in suis juridicis, et progressu* obchodzić się mają. Gdy zatym Urodzeni Sądowi *Judicii mixti salariati* zostają, więc iuż tenże Sąd adiudykatow żadnych nie ma pretendować, ani bynajmniej *poenalitatis* od stron przysądzać sobie, lecz tylko samym stronom ukrzywdzonym *pro exigentia demeriti et justitiae*.

Podobnież Pisarze *salariati*, pod żadnym pretekstem od dekretow *a partibus* brać nie nie mogą. A że y Regentom, przy ktorych pieczęć y regestra sądowe *alternatim* w ich kadencyach być mają, *assignatur pensio*, więc od rekwirujących tak blankietow na pozwy, iako za pieczętowania ekstraktow, tudzież y korektow, pod iakimkolwiek pretekstem naymniejszy zapłaty brać nie powinni, oproc ekstraktow, od ktorych arkusza *strictiori caractere* po dwadzieścia wierszy na iedney stronie pisać mających, nie więcej iak po złotemu iednemu brać mają.

A zaś od wpisow w regestra sądowe, od iednego takowego złotych dwa.

Do każdego zaś z Regentow swey kadencyi ma należeć extradyta z dekretow, y regestrow szczególnie, (ponieważ suscepty żadney mieć nie mogą) aby zaś *archivum judiciale secure maneat circa inspectionem* dwoch Regentow, a każdego w szczegulności do swey kadencyi postanowionego, oraz aby komunikacya *actorum* iednemu przez drugiego nie była *refragaria*, toż *Judicium mixtum* na naypierwszey kadencyi uczyni rozporządzenie. Gdy do tego Regenci trzymający regestra sądowe, pacyentom i w tym *prodesse* mają, aby wiedzieli bliskość lub dalekość ich spraw, zaczym *debitae eorum diligentiae* rzecz będzie kazać przybić wokandę na drzwiach izby sądowej, a to dla powszechney wiadomości y pewności o wpisach w regestrach się znajdujących.

Reassumptio konstytucyi approbulujących traktat Welawski, y Oliwski pro re 00. Xiążąt Radziwiłłow.

Amnestye, pierwszą traktatem *titulo*: Welawskim w roku 1657 zawartym, a konstytucyą 1658 approbowanym niegdyś O. Xciu Bogusławowowi Radziwiłłowi, drugą traktatem *titulo*: Oliwskim w roku 1660 zawartym, konstytucyą *ejusdem anni* approbowanym, w stopniu zmarłego O. Xcia Ianusza Radziwiłła Woiewody Wileńskiego Hetmana W. W. X. Lit. corce onego Xiężniczce Annie Maryi Radziwiłłownie pozwolone, reassumując, mocą Seymu ninieyszego *in toto ad integro* approbuujemy. Przeto wszelkie dobra *post capita* przerzeczonych Oświeconych Xiążąt *quocunque titulo* spadłe y nabyte,

do dziedzicznego aktorstwa *ad praesens* Oświeconych Xiążąt Karola Marszałka Konfederacyi Generalney y Seymowego, y Hieronima w małości lat zostającego Woiewodzica Wileńskiego Radziwiłłow należące, od wszelkich pretensyi *ex occasione* na ten czas *motus publici*, y różnych *exinde* przypadkow przed temi traktatami wynikłych, temież przerzeczonymi traktatami uwolnione, y teraz uwalniamy.

Sądy Pograniczne Woiewodztwa Braclawskiego z Tatarami Krymskimi.

Ponieważ dla zachowania powszechnego między naszymi a Tatarskim Hana Krymskiego Państwami spokojności, y sąsiedzkiej przyjaźni, aby dla nieczynienia ukrzywdzonym sprawiedliwość nie naruszyła się, Sądy Woiewodztwa Braclawskiego Pograniczne z Tatarami dla dochodzenia sprawiedliwości, y czynienia satysfakcyi ukrzywdzonym, są *per conclusum* *Senatus* Rady w Warszawie dnia siódmego Marca roku 1763 odprawionej postanowione, y konstytucyą szczęśliwey Koronacyi naszej roku 1764 approbowane, do odprawowania ktorych Nayiasniejszy Antecessor nasz August Trzeci, przychylając się *ad conclusum* teyże Rady Senatu, reskryptem wydanym dnia 25 Kwietnia roku 1763 w Warszawie, Urodzonych Iozefa Urbanowskiego Woyskiego Owruckiego, Stanisława Ortyńskiego Podczaszego Zwinogrodzkiego, y Ludwika Wirskiego Skarbnika Braclawskiego za Sędziow Pogranicznych wyznaczył, y postanowił, ktorym tylko moc y władzę sądenia cywilnych, a nie kryminalnych spraw *ex instantia* obywatelow Państwa Tatarskiego przeciwko obywatelom Polskim do tegoż Sądu przychodzących dał, do ktorego iż sprawy kryminalne od wspomnianych obywatelow Tatarskich o różne excessa obywatelom y mieszkańcom Państw Rzeczypospolitey intentowane być się trafiają, przeto tymże Urodzonym Sędziom y ich następcom zupełną moc y władzę sądenia wszystkich cywilnych potocznych y kryminalnych spraw, *juxta praescriptum* praw Koronnych (*praecisa appellatione*) daemy. Dla czego mieć chcemy, że iezeli ciż Urodzeni Sędziowie ieszcze iuramentow Sędziom przyzwoitych na swoje Sęstwo nie wykonali, aby w Grodzie Winnickim rotą w statucie dla Sędziow opisaną tenże iurament wykonali, y odtąd wszyscy Sędziowie Pograniczni zawsze przysięgli byli, ktorych to Sędziow dekretem wszyscy Państw Rzpłtey obywatele, *cujuscunque conditionis et status, juxta praescriptum* konstytucyi 1666 o Sądach Pogranicznych Podolskich y Braclawskich, będący, w zachodzących z obywatelami zagranicznymi sprawach ferowanym, posłuszni być mają, a te dekreta y processa ek wykrować, y z nich tradycye dobr *in re judicata* za iedną, a zaś *vigore processus contumacialiter obtenti* za dwoma, dla prędszego ukrzywdzonym zagranicznym obywatelom dochodzenia sprawiedliwości, kondemnata, czynić Urodzeni Starostowie Grodowi sami, lub przez

Urzędy swoje Grodzkie, *adhibito etiam militari brachio*, nieodwłocznie *super renitentibus, et non obediens* dekretem Sądow Pogranicznych, pod swoją iurydykyą *manentibus*, nie tylko *sub poena de negligentibus Officialibus sancita*, ale też *sub refusione damnorum parti injuriatae*, powinni będą.

Ktorem to Urodzonym Sędziom Pogranicznym dawniej naznaczoną pensyą approbuujemy, aby imże z skarbu Koronnego wypłacana była, Kommissyi Skarbowey zalecamy, ci zaś Ur. Sędziowie obowiązani będą, aby nie tylko na dwie kadencye Sądow swoich w każdym roku zwyczajnie być powinny, ale też w przypadku usilney potrzeby *extra cadentias* dla rozsądzenia spraw zieżdźali, dla bespieczeństwa ktorych na każdą odprawę Sądow zieżdźającym, ma być z woyska Koronnego *Praesidium* dawane, Kommissyi Woyskowej zalecamy.

Odnowienie statutu Kazimierza względem synow. 727

Iako syn za życia rodzicow według statutu 1346 nie ma państwa, y na substancyi rodzicow żyjących nie dziedziczy, ani żadnych długow na też substancyę żyjących rodzicow zaciągać nie może, tak przychylając się do pomienionego statutu, stanowimy, aby rodzice do odpowiedzenia za syna lata dostateczne mającego, y długow przez niego zaciągnionych, do płacenia w żadnym Sądzie pociągani nie byli.

Przeniesienie Brańskich y Suraskich Rokow do miasta Bielska.

Aby sprawiedliwość tym łatwiey y dogodniey administrowana była, przeto do żądania Urodzonych Posłow Ziemi Bielskiej Woiewodztwa Podlaskiego przychylając się, za powszechną Stanow Rzeczypospolitey zgodą na zawsze ustanawiamy: aby Sądy Ziemskie teyże Ziemi Bielskiej dotąd z wielkim utrudnieniem na trzech mieyscach, w Brańsku, Surażu, y Tykocinie expedyowane, iuż odtąd tylko w Bielsku y w Tykocinie sądzone były, to iest: te Roki czyli ich kadencye z parafiami do siebie przyłączonymi, ktore w Brańsku y Surażu według opisu dawnieyszych praw sądzić się zwykły, w iedno łącząc do Bielska przenosiemy, y aby trzema kadencyami w każdym roku odprawowały się: pierwsza *feria secunda post festum Circumcisionis Christi Domini*. Druga *feria secunda post Dominicam Conductus Paschae*. Trzecia *feria secunda post festum Sancti Michaelis Archangeli*, waruujemy.

A rownie trzy kadencye takoz z parafiami sobie dawno aplikowanemi w Tykocinie, z mocy tegoż prawa, a mianowicie konstytucyi roku 1611 przepisane, nienaruszenie zostawiamy, oraz parafiom Kuleskiej, Iabłońskiej, Sokołowskiej y Płońskiej dla bliższego mieysca y wygody obywatelow; excypując ich od kadencyi w Bielsku wyznaczoney, takoz w Tykocinie sądzić się dozwalamy. Xięgi zaś y akta wszelkie Ziemskie tak w Brańsku iako y w Surażu będące, staraniem y pieczołowitością z

Urzędu Ziemińskiego wcześniej przed pierwszą kadencją *abhinc* przypadać mającą, do tegoż miasta Bielska przeniesione być powinny, y tamże leżenie xiąg dawnych Ziemińskich z obydwóch mieysc zgromadzonych, iako y aktów wszelkich odtąd następować mających, na zawsze naznaczymy.

Mieszczanie zaś Bielscy w przyzwoitym y bezpiecznym mieyscu, plac na *archivum* na konserwację tychże xiąg y aktów Ziemińskich wyznaczają, jeżeli taki wolny y tylko do całego miasta należący znajduje się, *alias* o ten plac, y zapłacenie iego, iako też reparacją ratusza Mieyskiego *pro commoditate* Sądów, do skarbu Koronnego odsyłamy, a konserwacją na potym Magistratowi tamecznemu z dochodów mieyskich nakazujemy.

Archivum zaś porządne *in spatio* dwóch lat Urodzony Starosta Bielski wymurować ma.

Pod odprawionych Rokach każdej kadencji, y przed zaczęciem teyże na mieyscach ordynowanych, Komornicy czyli ieden, y Regent lub Vices-Gerent znajdować się mają przy xiągach dla wypisania y wydania rekwirującym ekstraktów.

Co przez niedziel dwie *interrupte effectuari* powinno. Urzędnicy zaś Ziemińscy wszystkie kadencye, podług oznaczenia terażniejszego y dawniejszego prawa, aż do ostatniey sprawy w registrach sądowych znajdujących się odsądzać, pod winami w prawie ostrzeżonemi obligowani, a niczym więcej, iak prawdziwą chorobą na nappierwszey następującej kadencji Sądów, *in praesentia nobilitatis* zaprzysiężoną, wymawiać się będą mogli.

Surrogacja Podśędkstwa Lwowskiego.

Ponieważ Ziemstwo Lwowskie y Powiatu Zydaczewskiego przez słabość nieustanną Urodzonego Łosia Podśędka Lwowskiego swojej powinności prawem przepisanej przez kadencyi wiele opuszczonych upośledza sprawiedliwości, więc *attentus meritis* Urodzonego Podśędka Lwowskiego wyżey wspomnianego na tymże urzędzie *ad vitae tempora ejus* zachowując, za Surrogata dla akceleracji sprawiedliwości Urodzonego Iozefa Antoniego Błazowskiego Podstolego Zydaczewskiego naznaczymy.

Ubezpieczenie Ur. Stanisława Karłowskiego.

Urodzony Stanisław Karłowski processem w Sądach Kapturowych y innych znacznie toczonym dotąd przyciśniony y przytłumiony zostając, y nie mając się gdzie przytulić, będąc z własney wzyuty fortuny, aby sprawiedliwości bezpiecznym mógł dochodzić stopniem, uchylwszy ogólnie tenże process y dekreta na nim w którymkolwiek Sądzie otrzymane bezpieczeństwo życia dla niegoż, y dochodzenia swey własności w każdym Sądzie y Urzędzie, aż do ostatniego rozządzenia nayuoczyściey y nymocniey ostrzegamy y warujemy.

Uspokojenie sprawy granicznej Ur. Teodora Szydłowskiego Chorążego Warszawskiego, Starosty naszego Sekocińskiego z dobrami duchownemi.

Uspokajając dyfferencją graniczną między wsią Choiny, Zawiesiuchowę zwaną do probostwa Stanisławowskiego należącą, a wsiami dziedzicznymi Ur. Teodora Szydłowskiego Chorążego Warszawskiego, Kropki, Czarna, Ruda, Pustelnik y Łęka zwanemi, w Woiewodztwie Mazowieckim a Ziemi Warszawskiej leżącemi, dozwalamy temuż Ur. Teodorowi Szydłowskiemu Chorążemu Warszawskiemu też wieś Choiny Zawiesiuchowę od tegoż probostwa Stanisławowskiego prawem dziedzicznym, *praecedente consensu quorum de jure*, za summę proporcjonalną z proboszczem Stanisławowskim *et cum loci ordinario* ugodzoną nabyć, lub zamianę *in aequivalenti* uczynić; gdyby zaś *pro parata pecunia* nabył, tedy proboszczowi Stanisławowskiemu za te same pieniądze inszych dobr ziemskich nabyć pozwalamy, a takową zamianę lub wzajemne kupno, *mediante consensu* zwierzchności duchowney nastąpione, wieczyście utwierdzamy.

Evocatio extra forum.

Wielkie ztąd wynikaia niesłuszności, że obywatele Państw naszych *extra possessiones suas* do nienależytego Sądu y nie tam gdzie dobra albo grunta, o ktore jest sprawa, przeciwko wyraźnym prawom bywaią pociągani, przeto konstytucye, a mianowicie roku 1662, 1678, 1726 y roku 1764 *de evocatione* postanowione reassumujemy, y ostrzegamy, aby żaden z Wielkopolski obywatel na kadencją Małopolską *extra possessionem*, ani z Małopolski na kadencją Wielkopolską *extra possessionem*, pogotowiu obywatel W. X. L. do Koronnego Trybunału, *et e converso* od Koronnego do Litewskiego, ani też o fortuny iakowe w Państwach zagranicznych leżące, do żadnego Sądu Państw naszych pod żadnym pretextem pozywać y pociągać nie wazył się, *sub paena mille marcarum et processus, ac decretorum etiam emanatorum nullitate*.

Forum osob świeckich z duchownemi.

Duchowni z dobr dziedzicznych od szlachty zapozywani bez zaslaniania się przywilejami *in praesudicium* szlachty otrzymanemi, *in foro Terrestri sive Castrensi* z dobr swych naturę ziemską mających, *in causis simplicium injuriarum* według dawniejszych konstytucyi odpowiadać mają.

O dziesięcinach w Koronie y W. X. Litewskim.

Forum przepisane dawniejszemi prawami w sprawach o dziesięciny, aby iedynie w Sądzie Ziemińskim mieścić się y rozstrządać, *salva* do Trybunału *appellatione*, mogły, upewniamy, a *evocantes* do Sądu duchownego w takowey sprawie, *subesse* mają *poenae* tysiąca grzywien *irremissibiliter irrogandae*; a *in casum*, gdyby sprawa z rejestru *mixti* duchownego przypaść miała w ten

730

czas gdyby czterech duchownych y czterech świeckich na tymże rejestrze zasiadło, *in casum paritatis votorum* w sprawach tych o dziesięciny, Marszałek świecki drugą swą kreską *hanc paritatem resolvet*; a gdyby sprawa była z osobą sądową Ziemstwa, *eo in casu* sprawa do Ziemstwa poblizszego intentowana być ma sposobem wyżej opisanym.

Eksekucya dekretow.

Starostowie Grodowi lub ich Urzędy w Koronie, a Urzędy Ziemińskie, tudzież Starostowie Grodowi, lub ich Urzędy w W. X. Lit. powinni będą wszystkich iurydykyi krajowych dekreta podług praw eksekucyi podpadające eksekwować. Jeżeliby zaś nie mogli przez oppozycye iakie przyprowadzić onych do należytey eksekucyi, rekwirować będą Kommissy Woyskowej przez list, y manifest urzędownie uczyniony *de impedita executione*, aby im do takowego aktu dodała ludzi, co Kommissya Woyskowa bez żadney zwłoki uczynić będzie obowiązana.

Zniesienie kondemnat.

Iako w każdym sądzie *prementes* zważać się zwykły *legalitates*, tak że na różnych ziemianach pod czas zaszłych roku przeszłego Konfederacyi kondemnaty stanęły, więc ażeby przez takowe processa fortun szlacheckich nie stał się uszczerbek, wszelkie kondemnaty lub publikaty przeciw zaszłym suspensom y manifestom od Konfederacyi Koronnych y Litewskich wyniesionym, a *die 20 Martii* roku przeszłego 1767 otrzymane, uchylamy y znosimy.

Pozwolenie odprawowania Kommissy Wdztwu Kiiowskiemu bez Senatora.

Ponieważ dla trudności sprowadzenia Senatora na Kommissy między dobrami ziemskimi y Krolewskimi częstokroć obywatele Woiewodztwa Kiiowskiego w sprawach swoich przewłok doznią; przeto zapobiegając dalszemu spraw onych przedłużeniu, według przepisu konstytucyi roku 1613 Woiewodztwu Braclawskiemu służącej, w Woiewodztwie Kiiowskim Kommissye między dobrami ziemskimi y Krolewskimi choćby też bez Senatora (byleby Kommissarze byli przysięgli) odprawiać się mogą, deklarujemy.

Grod w Srzeńsku.

Przychylając się do żądania obywatelów Woiewodztwa Płockiego, którzy w rozległości znaczney tego Woiewodztwa Ziemię Zawskrzyńską z trzema Powiatami mając, na Sady Grodzkie do Plocka o mil piętnaście, y daley zieżdzać muszą, dogadzając przeto wygodzie odległych od Grodu Płockiego, obywatelów, pozwalamy Urodzonemu Staroście Płockiemu y to mieć *de lege praesenti* chcemy, aby w Ziemi Zawskrzyńskiej tegoż Woiewodztwa, w mieście Srzeńsku, Grod od siebie dependujący ustanowił, y Urzędnikow Grodzkich osobnych, Podstarostę, Pisarza, y

731

Regenta kreował, którzy aby na kadencye punktualnie zieżdżając, sprawy Ziemi Zawskrzyńskiej trzech Powiatow odsądźali, zalecamy.

Ustanowienie Grodu w Rypinie.

Ponieważ Grod Bobrownicki od niektórych Powiatow Ziemi Dobrzyńskiej jest odległym, tak dalece, że obywatele tey Ziemi przez czynienie różnych tranzakcyi po inszych *extra territorium* Grodach, tudzież po bliskich miasteczkach, znaczney fortuny swojej szkodzić są podległymi, dogadzając tych konieczney potrzebie, w mieście Rypinie I. K. Mei P. N. Miłos. *in meditullio* teyże Ziemi leżącym, przy upatrzeniu y opatrzeniu, mieysca dla akt, y xiąg konserwacyi sposobnego, ustanowienie suscepty do przyjmowania wszelakich tranzakcyi *perpetuitatis, et relationum etiam* za dekretami różnemi Ziemińskimi, lub Grodu Bobrownickiego, bądź Trybunalskimi, jeżeliby ktore zapadły, *cum praefixione termini ibidem* do zadosyć uczynienia onymże, Urodzonemu Ziemi Dobrzyńskiej Generalnemu Bobrownickiemu Staroście zlecamy, ktoremu Sędziogo, Pisarza, y Regenta z zasług, y przymiotow, do trzymania suscepty, y przyjmowania tranzakcyi zdanego, kreowania moc dajemy.

Postanowienie suscepty Grodzkiej w Prasnyszu.

Dogadzając żądaniu obywatelów Ziemi Ciechanowskiej, że ieden tylko Grod ma ta Ziemia tak obszerna, do którego odległym jest z przykrością zieżdżać ziemianom, zaczynam postanawiamy Grodzką susceptę w mieście naszym Prasnyszu, y tey suscepty ufundowanie Urodzonemu Pisarzowi Ziemińskiemu, y Grodzkiemu teyże Ziemi zlecamy.

Ustanowienie iurydykyi Sądowej w Grodzie Goniądzkim.

Gdy z względow sprawiedliwych konstytucyą roku 1667 Grod wieczny w Goniądzu mieście naszym, do Starostwa Knyszyńskiego należącym, dla suscepty wszelkich tranzakcyi jest naznaczony; teraz zaś *recenter* konstytucyą roku 1764 szczęśliwey Koronacyi naszej stwierdzony, z postanowieniem, aby Urodzeni Podstarosta, y Pisarz Grodzcy Brańscy, do miasta Goniądza na iedną kadencyą do sądenia spraw obywatelów traktatu Zatykockiego zieżdżali, y sądzili; gdy tedy Urodzeni Posłowie Ziemi Bielskiej dokładnie remonstrowali, że iedna kadencya Sądów, rzezoną konstytucyą *Coronationis* przepisana, nie jest *pro satisfactione publica* wystarczająca sprawom wynikaącym, ani pomienieni Urzędnicy Sądowi Grodzcy Brańscy wygodnie, y bez narprzykrzenia się własnego, zieżdżać do miasta Goniądza nie mogą; żądając dla punktualnego administrowania sprawiedliwości, aby osobni Sędzia, y Pisarz do pomienionego Grodu Goniądzkiego wyznaczeni byli; zaczynam z takowey konsyderacyi, *authoritate praesentis Conventus*, Sędziogo, y Pisarza Grodzkich Goniądzkich *perpetuo* mieć chcemy, y postanawiamy, aby Urodzony

732

Starosta Grodzki Brański na też Urzędy szlacheńskie teyże Ziemi Bielskiej, possessyonatów kreował, y instytuował, a ciż przysięgę przed tymże Urodzonym Starostą Brańskim, czyli jego Podstarostą, albo w Sądach Ziemskich rotą zwyczajną wykonać powinni, a dopiero w mieście Goniądzu, czterema kadencyami do roku, pierwszą *feria secunda post festum Purificationis Beatissimae Virginis Mariae*; drugą *feria secunda post Dominicam Rogationum*; trzecią *feria secunda post festum Nativitatis Sancti Ioannis Baptistae*; czwartą *feria secunda post festum Sanctorum Simonis et Iudae Apostolorum*, sprawy wszystkie Grodom należące obywatelom traktu Zatykockiego, y Raygrodzkiego, aż do ostatniego wpisu odsądzać mają, pod winami w prawie opisanemi.

Przemienienie kadencji Sądów Ziemskich Woiewodztwa Krakowskiego na inny czas.

Lubo na ostatnim Seymie ordynarynym 1766 roku przez konstytucją *titulo*: ordynacją Sądów Ziemskich Woiewodztwa Krakowskiego tegoż Woiewodztwa Ziemstwu, trzy Sądów kadencye; pierwsza *feria secunda post festum Circumcisionis Christi Domini*; druga *feria secunda post Dominicam Invocavit quadragesimalem*; trzecia *post festum Sanctissimae Trinitatis* w Krakowie niedziel trzy trwających dla Powiatów Zawisłańskich, iako to: Krakowskiego, Szczerzeckiego, Proszowskiego, Xiążkiewskiego, y Lelowskiego, w Czochowie zaś niedziel dwie dla Powiatów Podgórskich, Czochowskiego, Sądeckiego, y Bieckiego, są postanowione, przez co Grodowi Krakowskiemu, w którym znaczna spraw liczbą, szczerpłość czasu do sądenia zostaje. Na sprawiedliwe Posłów tegoż Woiewodztwa żądanie, aby przedłużenie sprawiedliwości obywatelom nie działo się, y owszem chcąc *silientibus iustitiam subvenire*, kadencye Sądów Ziemskich Woiewodztwa Krakowskiego, te *in futurum* do sądenia spraw, Urzędowi swemu przywoitych, y prawem opisaných; pierwszą *feria secunda post festum Circumcisionis Christi Domini*; drugą *feria secunda post Dominicam Conductus Paschae*; trzecią *feria secunda post festum Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae*, naznaczamy.

Żądanie Ur. Wielogorskiego Woyskiego Braclawskiego.

Ponieważ Urodzony Andrzej Wielogorski Woyski Braclawski, Pograniczny Braclawski y Grodzki Winnicki Sędzia, dla processu otrzymanego, Sądów sędzić nie może, przeto ten proces do sądenia Sądów Pogranicznych tylko, szkodzić mu nie ma.

Odesłanie do Trybunału na nowe naznaczenie rozgraniczenia.

A że Urodzony Goleiowski Podstarosta Halicki, nie uważając na dwie wsie, Dołputow y Przewoziec Krolewskie, opponujące się, gwałtowne bez Kommissyi Krolewskiej, iako też bez przytomności Urodzonych Podoskich Podkomorzich Dobrzyńskich, między ich dziedzicznymi

dobrami uczynił rozgraniczenie; więc one, *non obstante iuramento* na kopce, suspenduemy; a na nowe naznaczenie rozgraniczenia *viam agendi, ubi de jure*, zostawuemy.

Zniesienie processu na obywatelach Ziem Pruskich.

Ucalając prawa Ziem Pruskich, proces na obstawiających przy prawach kardynalnych, przez W. Pawła Mostowskiego, na ow czas Pomorskiego, teraz Mazowieckiego Woiewodę, w Trybunale Piotrkowskim *praejudiciose* otrzymany, mocą Seymu terazniejszego znosimy.

Warunek tranzakcyi szlacheckich, y iurydykcyi Grodowych w Woiewodztwach Ziem Pruskich.

Przychylając się do dawnych konstytucyi stanowimy, aby w Woiewodztwach Pruskich tranzakcye wszelkie szlacheckie, nie gdzie indziej, tylko w księgach Ziemskich, lub Grodzkich własnego Woiewodztwa, *sub nullitate earundem*, zeznane y przyjmowane były. Dla czego publicznemu Woiewodztwa Pomorskiego, ile rozległego, dogadzając dobru, Przygodek w mieście Tucholi, *cum omni prerogativa*, tak co do przenoszenia iurydykcyi Grodowej tegoż Woiewodztwa *alternatim*, raz w Skarszewach, drugi w Tucholi, w czasie opisanym odprawiać się mającey, iako też innych obrządkow Grodom służących naznaczamy, które to Grody, *etiam non obstantibus fatis* ktoregokolwiek z Woiewodow, moc przyjmowania tranzakcyi wszelkich mieć będą.

Uwolnienie od processu Ur. Wężyka Generała Majora.

Okazując litość nad obywatelem tej Rzpltey, Ur. Woyciechem, z Widawy Wężykiem, z okazji dekretu, w sprawie niegdyś z Wielmożnym Zygmuntem Kretkowskim Woiewodą Chelmińskim wypadłego, uciśnionym, do czci, honoru, tegoż Ur. Woyciecha z Widawy Wężyka przywracamy, y z okazji rzeczzonego dekretu wzruszenia prawa komużkolwiek zakazuemy, y ten cały process uchylamy.

Roczki Ziemskie Woiewodztwa Sieradzkiego.

Dogadzając żądzy obywatelom Woiewodztwa Sieradzkiego, Roczki Ziemskie Woiewodztwa Sieradzkiego, których kadencye podczas agitującego się w Piotrkowie Trybunału przypadają, na inny czas naznaczamy; to iest w Sieradzu dnia drugiego miesiąca Maia Roczki Powiatów Sieradzkiego, y Szadkowskiego, zaczynać się, y do dnia 20 miesiąca tegoż Maia kontynuować się mają. W Piotrkowie zaś Roczki Powiatów Piotrkowskiego y Radomskiego, dnia 15 miesiąca Lipca zaczynać się, y *non interrupte*, aż do dnia szóstego miesiąca Sierpnia kontynuować się mają.

Odmienienie czasu Rokom Ziemskim Poznańskim.

Ponieważ już Trybunał w Poznaniu agitować się nie będzie, dla ktorego czas Rokom Ziemskim Poznańskim był odmieniony, przeto

kadencją onych *feria secunda post festum Sanctissimae Trinitatis*, a drugą *feria secunda ante festum Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae*, według dawniejszego postanowienia, determinuemy.

Uspokojenie procederu in causa facti między Urodzonym Weysenhoffem, a UUr. Rykami, y innemi in processu będącemi w Xięstwie Inflantskim.

Chcąc uczynić uspokoienie procederu zaczętego *in causa facti*, między Urodzonym Michałem Weysenhoffem Pisarzem Grodzkim Inflantskim. a UUr. Felicyanem Podkomorzym naszym Nadwornym, y Iozefem Chorążym Husarskim Rykami, tudzież Ur. Michałem Beniślowskim Regentem Ziemskim Inflantskim, y Adamem Skirmontem Komornikiem Inflantskim, y innemi *in hoc processu juris* będącemi, takowy proceder *cum toto suo effectu, non derogando* procederowi *in causa juris*, na zawsze umarzamy, dekreta y tey mierze wypadłe podnosimy, y *perpetuum silentium* stronom *ad invicem* nakazuemy.

735 O przysiędze Urzędników Grodzkich w Koronie y w W. X. Lit.

Doświadczenie uczy, iak częstokroć śmierć iednego z Offycyalistow Grodzkich Sądowych, zwłoką sprawiedliwości bywa, gdy odległy od swojego Grodu Starosta, lity lub słabością, albo publicznym urzędem obciążony, aktualnie go wykonywając, zjechać do Grodu nie może dla wysłuchania przysięgi nowego offycyalisty; przeto ubezpieczając niezawodność kadencji Sądów Grodzkich dla czynienia sprawiedliwości wyznaczonych, pozwalamy Starostom Grodowym, aby w przypadku niesposobności osobistego ziezchania do swoich Grodow, przez uproszonego Senatora, lub pierwszego *in ordine* Urzędnika tego Woiewodztwa, Ziemi albo Powiatu, w którym się ich Urząd Starościński, rozciąga, przysięgi od offycyalistow, których, na miejscu ubylego postanawiać będą odbierali, a tak wykonane iuramenta za niewątpliwe mieć chcemy. To iednak pozwolenie nasze służyć nie ma Starostom do pierwszego ufundowania iurydykcyi, gdzie y sami *in persona* w własnych Grodach przysięgać, y offycyalistow, gdyby nowych kreować chcieli, słuchać przysięgi winni.

Naznaczenie Sądów ultimae instantiae między OO. Xiążętami Radziwiłłami, a różnemi Korony Polskiej, y W. X. Lit. obywatelami.

Gdyśmy wszystkie dobra publicznego żądze do chwalebne przywiedli porządku, y postanowienia, z myśli Konfederacyi Generalney obojga narodow równe do czynności Nam stała *objectum*, obmyslenie sprawiedliwości, y skuteczney a nieodwłoczney satysfakcyi OO. Xiążętom Karolowi Marszałkowi Konfederacyi Generalney Prowincyi Koron. y Seymowemu, y Hieronimowi w małości lat zostającymemu, Woiewodzie Wilenskiemu Radziwiłłom, których

gdy Konfederacye Generalne obojga narodow, dla wielości zabaw publicznych, dotąd do skutku przywieść nie mogły; więc My Krol, za iednostayną skonfederowanych obojga narodow zgodą, podnosząc wszystkie przeszley Konfederacyi, tak Korony Polskiej iako y W. X. Lit. w roku 1764 zaczętey, a w roku 1766 skończoney, *sancita*, uniwersaly, edykta, ordynacye, dekreta, inko *in contumaciam, acsi* oczywiście, przeciwko OO. Xiążętom Radziwiłłom, dobrom y majątkom onych ferowane, y stosujące się, *in contra* zaś wszelkie *sancita*, decreta oczywiście akcessoryjne, y kontumacyjne, uniwersaly, edykta, ordynacye Konfederacyi Generalney terazniejszey obojga narodow *approbando*, y one *ad ultimam executionem* przywodzić, przez wszelkie Urzędy Ziemskie y Grodzkie pozwalając, *pro continuatione* rozpoczętego, przez Konfederacyą Generalną terazniejszą Sądu, y dopełnienia dalszey, tak w pretensyach tychże Xiążąt Radziwiłłow do kuratorow y tutorow, przez przeszłą Konfederacyą do rządu dobr OO. Xiążąt Radziwiłłow naznaczonych, mianowicie którzy powinni byli administrować rzeczzone dobra, *vigore* nakazow, dekretow, y wyrokow, przeszley Konfederacyi, dla odpowiedzi z administracyi swoiey, iako też do różnych obywatelow W. X. Lit. *cujuscunque status, praeeminentiae, religionis, et conditionis*, tudzież wzajemnie od tychże różnych obywatelow, do Oświeconych Xiążąt regulowanych, sprawiedliwości zadość uczynienia, Kommissyą Sądową do rozszadzenia wszelkich, y wszystkich, *tam in causa facti, quam in causa juris*, tak tych, które pod czas przeszley Konfederacyi w nieprzytomności w oyczystym kraiu O. Xcia Marszałka terazniejszego Konfederacyi Generalney Prowincyi Koronnych y Seymowego, wynikły, iako y tych, które w Trybunałach, y różnych subselliach są zaczęte, a przez tęż niebytność O. Xcia w oyczystym kraiu, w innych subselliach pokończone zostały, y tych ktorekolwiek w przeszley Konfederacyi sądzone były, y w terazniejszey rozpoczęte zostały, między OO. Xiążętami, a różnemi obywatelami W. X. Lit. zasłych y zachodzących, postanawiamy. Do ktorey Kommissyi, za Prezydenta Wielebnego w Bogu Xiędza Wodziańskiego Biskupa Smoleńskiego, a za Vice-Prezydenta Urodzonego Stefana Romera Chorążego Trockiego, a za Kommissarzow *a parte* OO. Xiążąt Radziwiłłow, UUr. Hołowczyca Podstarostę Orszańskiego, Soroka Miecznika Oszmiańskiego, Baykowskiego Tutlickiego, Koziełła Demiańskiego Starostow, Oranowskiego Komornika W. X. Lit. Paszkowskiego Pułkownika I. K. Mci, Koziełła Porucznika, Korsaka Pisarza Woyskowego, Ciechanowieckiego Starostę Mściślawskiego, Korsaka Stolnikowicza Połockiego; *a parte* zaś WW. kuratorow, tutorow, possessorow, pretensorow, y wszystkich *cujuscunque tituli* W. X. Lit. obywatelow, *ius et interesse* do OO. Xiążąt Radziwiłłow, y dobr onych ścielących, UUr. Bystrego Łowczego Na-

dwornego W. X. Lit. Chmarę Instygatora W. X. Lit: Leparskiego Powiatu Upitskiego, Bychowca Wołkowyskiego, Podkomorznych; Gielguda Zmudzkiego, Kaczanowskiego Wołkowyskiego, Chorążych; Narbutta Chorążego Lidzkiego, Buynickiego Stolnika,..... Odachowskiego Starostę Botockiego, Downarowicza Cześnika Oszmiańskiego, takowym do sądzenia y zasiadania naznaczamy sposobem: iż Wielmo. Prezydent, a *in casu, quo fato absentiae* onego, Urodzony Vice-Prezydent, iako *ab utraque parte* determinowani, a zaś z UUr. Kommissarzow dwoch, a *parte* OO. Xiążąt Radziwiłłow, a dwoch a *parte* *curatorum, tutorum, possessorum, et praetensorum, mutuo* stron sumptu sprowadzonych, *atque per tractum* całej Kommissyi, *simili mutuo sumptu salariari et sustentari* powiniących, w roku terażniejszym 1768 od zakończenia Seymu terażniejszego extraordinarynego w tygodni dwanaście, licząc każdy tydzień po dni siedm, do miasta Wilna ziechawszy, tamże po zagaieniu przez Prezydenta, lub *in casu absentiae* onego, Vice-Prezydenta, tylko z czterema Kommissarzami, z naznaczonych, po dwoch z każdej strony sprowadzonemi, a *in casu* niesprowadzenia przez którą stronę, tedy *etiam* z iedney strony nie więcej, iak z czterema Kommissarzami, piąty Prezydent, lub *in casu absentiae* Prezydenta, Vice-Prezydent, najpierwey iurament *supra iuste iudicandum*, rotą przez konstytucyą roku 1726 Deputatom Trybunalskim opisaną, *adeundo* Kancellaryą Grodzką miejsca tegoż, *in casu* wakujących Sądow Ziemskich, lub Grodzkich, tamże przed przysięgłym Regentem wykonaia, y dowod takowego wykonania iuramentu, do protokołu tamecznego ku zapisaniu podają, *post quod peractum* powrociwszy do miejsca Sądow swoich, przez Prezydującego Pisarza do tey Kommissyi *e medio sui, nihil quidquam derogando voto decisivo* onego, *pluralitate* *votorum, salva resolutione in casu paritatis duplicato voto* Prezydującego, obiorą, a tak zagaiwszy tę swoją Kommissyą tegoż dnia, czyli *in crastino*, w tymże, a nie większym komplecie, nie zrywając onego *sub poenis* o wszelkich subselliach *circumscriptis*, zasięść, y sądzić maia; a gdyby strzeż Boże po zagaieniu y zaczęciu takowey Kommissyi Sądow, *et in tractu* onych Wielmożny Prezydent umarł, zachorował lub z iakich nieuchronnych przyczyn oddalić się od tych sądow musiał, tedy Ur. Vice-Prezydent wykonawszy iurament przed tymże Kommissarskim Sądem, takowe wykonanie iuramentu w protoku sądowy, przez Urodzonego Pisarza dawszy zapisać, *simili activitate*, iako y Prezydent, tym Sądom prezydować y one sądzić ma. *Similiter*, gdyby z tych Urodzonych-Kommissarzow, którzy przy zagaieniu Kommissyi przysięgną, *et in exercitium* funkcji swojej weyda, *in tractu* tych Sądow którzyby z nich umarł, zachorował, lub z nieuchronney przyczyny od tych Sądow oddalić się musiał, tedy ten defekt ubytych Kommissarzow, z ktorey strony wyniknie, tą stroną ma *substituere*

z naznaczonych *superius*, ktorychby iednego, czy dwoch, według potrzeby do kompletu *superius* wyrażonego, sprowadzić będzie mogła, czyniąc to po tyle kroć razy, ile *casus* y potrzeba wyciągać będzie, aż do zupełnego tych Sądow *ultimae instantiae* zakończenia. Gdyby zaś ktora strona *per renitentiam, aut impossibilitatem* z strony swojej *superius praesenti constitutione* wyznaczonych *ad substitutionem* nie sprowadziła Kommissarzow, tedy drugiey stronie z wyznaczonych tą konstytucyą, a *parte sua* osob, tenże a nie inny komplet Sądu, *supplere* wolno będzie, którzy to Urodzeni *in supplementum* ubytych dostarczeni Kommissarze, *eadem rotha*, iako y pierwsi przy zagaieniu przysięgli, przed tymże Sądem Kommissyi *ultimae instantiae* przysięgłszy, *eadem* w sądzeniu maia *gaudere activitate*, iako y pierwsi ustępując iednak miejsca, *et semovendo* od sądzenia, *in casu* rekonwalescency, lub przybycia pierwszych przy zagaieniu przysięgłych Kommissarzow, *similiter* y Ur. Vice-Prezydent W. Prezydentowi, a tak w niezerwanym nigdy komplecie sądzić maia, pilnując godzin sądowych *modo, quo* w Trybunale, bez żadnych limit, suspens, y odroczeń, oprocz limity, ktora *secundum exigentiam rei*, za niestaniem do sądzenia spraw, nim się inkwizycye, kalkulacye y weryfikacye wyexpedyują, *ex arbitrio* Sądu *pluralitate* *votorum* determinowana być może, z naznaczeniem czasu, y dnia *determinate* do reasumpcyi teyże Kommissyi, oprocz ktorego terminu wyraźnie naznaczonego, reasumpcyi tychż Sądow być nie powinna, *continuo tractu*, bez żadney dylacyi godzin, obmow, y munimentow, oprocz iedney dylacyi, kopii spraw wszystkich, na ieden raz czy to *simpliciter*, czyli też *in spatio* inkwizycyi, kalkulacyi, weryfikacyi, komportacyi, lub statucyi, sądzić maia, *salva in casu paritatis* *votorum in sententiando* przez Prezydującego, y we wszystkich akcessoryinych, y pryncypalnych indykatach *resolutione, necnon omni securitate, et modestia*, w tych Sądach postępkim, przeciwko tak Sądowym, iako y prywatnym osobom, *modo, quo* w Trybunale. *Quo in tractu* naznaczoney Kommissyi, aż do finalnego oney zakończenia, ażeby żaden z obywatelow W. X. Lit. OO. Xiążąt Radziwiłłow, w sprawach terażniejszey Kommissyi podanych, do żadnego Sądu innego, *sub nullitate attentatorum, et sub poenis evocationis*, pozywać nie ważył się, ostrzegamy. Sąd zaś Kommissarski, w żadne innego gatunku sprawy wdawać się, y dekretow *cujuscunque subsellii* przed Konfederacyą roku 1764 ferowanych, dotykać nie powinien; ktorym to sprawom wolne *competens forum, et prosecutio litis, non attentata praescriptione, ad invicem reservatur*. Y lubo tak aktem Konfederacyi, iako też uniwersałem publicznym dla wszystkich obywatelow Wielkiego X. Lit. pretensye swoje, do OO. Xiążąt Radziwiłłow regulujących, iest ostrzeżono, iż ktorzykolwiek z onych, *in spatio* dwunastu tygodni, od zaczęcia konfederackich Sądow, z swoją przed tymże Sądem nie odezwał się pretensyą, tedy

738

739

in amissionem causae popada, iednak *indulgento contravenientibus*, aby ten wyrok Konfederacyi nie przeszkadzał nikomu do probowania ważności sprawiedliwych do OO. Xiążąt Radziwiłłow pretensyi u teyże Kommissyi, mieć chcemy. A że Sądy Kommissyi terażniejszey *ultimae instantiae in natura supremi subsellii* mieć chcemy, więc ażeby *certitudo, et substantia* onych w niczym *vacillare*, albo ubroń Boże zrywać się, y ustawać nie mogły, *praeveniendo* postanawiamy: iż *ad praesens* wyznaczeni Urodzeni Kommissarze, w naznaczonym komplecie zasiadający, iako w Sądzie *ultimae instantiae*, appellacyi do żadnego *subsellium, etiam* do Sądow Seymowych, dopuszcząć nie powinni, lecz sami *secundum aequitatem, et iustitiam* rezolwować, y tę Kommissyą *nullo obstante casu, etiamsi fato* ktorego z aktorow, lub zapozwanych, *non obstante minorennitate* potomstwa onych, *aut quavis fatalitate, non obstante etiam contumacia, aut recessu* ktoreykolwiek strony, *praevijs, si opus fuerit, inquisitionibus, calculationibus, et verificationibus, plena activitate* definiować, *principaliter* rozsądzać, a iak nayszybciej y nayskuteczniej konkludować, z obowiązku przysięgi, którą na te Sądy wypełnią, moc maia, y powinni będą. Ktorzy UUr. Kommissarze, nie tylko *exolutionem summarum, cassationem quarumvis illegalium, et praepudiciorum, tum laesivarum transactionum, amotionem* przeszley Konfederacyi dekretow, chociaży iuramentem zaszczyconych, iako iuż aktem Konfederacyi Generalney, y konstytucyą niniejszą podniesionych, *restitutionem, et adjudicationem bonorum, lecz etiam poenalitatum personalium, et bonificationem litis expensarum, atque omnium damnificationum* przez kogożkolwiek *causatarum, uczynić, y nakazać, zniesienie* kondemnat Konfederacyi terażniejszey, według ordynacyi *processus iudicarii* od teyże Kommissyi, *atque methodo* praw dawnych, y zwyczajow, stronom pozwolić. Urzędy Ziemskie lub Grodzkie, iezeliby na kondescensye inkwizycyi, kalkulacyi, y weryfikacyi, zsyłać przyszło, *terminos praefixos ad condescendum* wyznaczyć, *peny contra negligentes Officiales* zakładać, wolni będą *et sub eodem vinculo iuramenti tenentur*. A cokolwiek w stanie czyli niestaniu stron osądzą, y dekretami sweni promulgować będą, to My nienaruszenie zachowanym mieć chcemy, y nikomu takowych dekretow, *in quovis subsellio, in dubium vocare, nie dopuścimy, owszem one ad executionem, et satisfactionem rei iudicatae* przywieść, wszelkie *subsellia* Urzędow Ziemskich, Grodzkich, y Trybunalskich, nie wdawaiać się w żadne kognicye, y przesądzenia onych, powinne będą. A że UUr. Kommissarze powagą Seymu terażniejszego *ad publicum Officium* są naznaczeni, przeto we wszystkich W. X. Lit. y Korony Polskiej subselliach, tak od naznaczenia terażniejszego do ziechania na Sądy Kommissyjne, iako też *in actu* Sądow za pokazaniem attestacyi przytomności swojej na tey Kommissyi przez Prezydującego, a Prezydujący za attestacyą Kommissarzow, za po-

740

kazaniem attestacyi przytomności swojej na tey Kommissyi przez Kommissarzow, y Pisarza przy pieczęci podpisanej, suspensy spraw, po zakończeniu tey funkcji swojej, do tygodni czterech uznawane mieć powinni. Przeto iakieybykolwiek czy to przed naznaczeniem *etiam* do tych Sądow *ultimae instantiae*, czyli też *in tractu* onych *in quocunque subsellio* otrzymane na Urodzonych Prezydenta, Vice-Prezydenta y Kommissarzow pokazały się kondemnaty, że *activitati* onych w zasiadaniu y sądzeniu szkodzić nie maia, y nikt za onymi żadney obiekyi czynić nie może, *authoritate* Seymu niniejszego waruiemy y ubezpieczamy, regestra Sądowe, xięgi y protokoły wszelkie tey Kommissyi Ur. Pisarz po zakończonym zupełnie akcie, naydaley *in spatio* puł roku, powinien będzie komportować do xiąg Ziemskich lub Grodzkich Woiewodztwa Wileńskiego, z ktorych Kancellarye tameczne wyięcia widymusow y ekstraktow, ktoreby nie były wydane, *similiter* excerptow nikomu potrzebiującemu bronić nie powinne będą.

Do dobr także Koronnych obydwóch Prowincyi podobną Kommissyą *cum simili potestate ac facultate* uznaiąc być potrzebną, za Prezydenta, Wielmożnego Adama Brzostowskiego Kasztelana Połockiego, za Vice-Prezydenta, Ur. Czarneckiego Starostę Koraliskiego, za Kommissarzow, zaś a *parte* OO. Xiążąt Radziwiłłow, UUr. Padlewskiego Sędziego Ziemskiego Lwowskiego, Kawieckiego, Stolnika Łatyczewskiego, Skorupkę Podczaszego Drohickiego, Bogatka Pisarza Ziemskiego Braclawskiego, Sarneckiego Skarbnika Ziemi Bielskiej, Hordyńskiego Brzodzkiego, Krzemienieckiego Grodzkiego, Sędziow; Lipińskiego Pisarza Grodzkiego Pomorskiego, Lnińskiego Podwoiewodzego Pomorskiego, y Wybickiego; a *parte* WW. kuratorow, tutorow *et omnis tituli* do OO. Xiążąt y dobr onych pretensorow, UUr. Worcella Sędziego Ziemskiego Halickiego, Antoniego Moniewskiego Stolnika Zydzaczewskiego, Lewickiego Przemyskiego, Kozibrockiego Halickiego, Podśędkow; Drohoiowski Miecznika Lwowskiego, Ianiciego Pisarza Ziemskiego Lwowskiego, Walewskiego Sanockiego, Adama Białoskurskiego Halickiego Wojskich, Witosławskiego Sędziego Grodzkiego, Rafała Zurowskiego, naznaczając do zasiadania y sądzenia, tudzież sprowadzenia kompletu Sądu, *eandem methodum*, iako y w Kommissyi Litewskiej waruiemy, ktorzy *iuxta praescriptam superius regulam, modo in legibus Regni praescripto*, ziechawszy do miasta Lwowa w roku 1768 tak że od zakończenia Seymu tegoż za niedziel dwanaście ten akt, *praecisa quavis appellatione, finaliter* expedyować maia, dla ktorych UUr. Kommissarzow *simile beneficium* suspens być ma, po ktorey skończoney Kommissyi, akta y wszelkie tegoż Sądu dekreta maia być *ad acta authentica Regni Leopoliensia per oblatam* oddane.

741

Ordynacya Sądów *ultima instantiae* między Oświęconemi Xiążętami Radziwiłłami, a między WW. Urodzonymi kuratorami, tutorami, *possessorami* y *pre-tensorami*, w W. X. Lit. naznaczonych.

1. Termin pozwom, czy to za oczywistym, czyli za zaocznym podaniem od zeznania w Kancellaryi Grodzkiej ma być trzy tygodniowy rachowany, pozwy zaś rekonwencyonalne *non attempto termino* podawać wolno.

2. Kancellarya tych Sądów *juribus suis* nie ma stron *gravare*, lecz tak dekreta, dokumenta wydawać y w dochodach się zachować, iako iest prawami *pospolitemi* o Kancellaryach Trybunalskich ostrzeżono.

3. Pieczęć tych Sądów iurydyczna ma być iedna pod herbem Prowincyi W. X. Lit.

4. Regestr tych Sądów ma być dwoma stronicami, iedna pod tytułem Prezydenta, druga pod tytułem Pisarza, a protokoły dekretowe tylko u Pisarza *modo, quo* w Trybunale.

5. W tychże Sądach ma być regestr taktowy *cum delinquentibus contra securitatem Judiciorum*, także dwoma stronicami iako y pierwszy.

6. Regestr ordynaryiny ma być wolany *ordine sequenti: non transcendendo* porządku numeralnego wpisów, przez Prezydującego.

7. *Turnus* ma być dawany w zawartym kole *in casu* potrzeby po trzykroć tak, iako w Trybunałach.

8. W. Prezydent, lub *in absentia* onego Vice-Prezydent, mają oprócz roty Deputatom Trybunalskim opisaney, przysiądz ieszcze przed samą Kommissyą rotą Marszałka Trybunalskiego.

9. *In simili* Urodzony Pisarz tych Sądów *ultima instantiae*, y Urodzeni Regenci onego ile ich kreować zechce, mają przysiądz, Pisarz rotą Pisarza Trybunalskiego, a Regenci rotą Regentów Trybunalskich.

10. Kontrowersye od stron tak produkta iako y repliki przed tym Sądem mają być *in scriptis*, tak iako w Trybunale.

11. Instygatora tych Sądów *securitatis* W. Prezydent, lub *in absentia* iego Vice-Prezydent, od siebie wyznaczyć y kredensować ma.

12. Na te Sądy tak z Prezydujących, iako też Kommissarzów y stron samych nikt przyjeżdżać ani przychodzić *in numerosa cohorte* przyiaciół y ludzi swoich, tak iako iest o Trybunałach opisano, nie powinien.

13. Tak *pro securitate*, iako y dla powagi tych Sądów, ma zwierzchność wojskowa W. X. Lit. przez ordynansie swoje dodać asystencyi z ludzi wojskowych bliską konsystencyą mających, o co Prezydujący w Kommissyi Wojskowej wspomnieć się obowiązany.

14. Naznaczenie miejsca w mieście Wilnie dla odprawowania tych Sądów *ultima instantiae* każdego czasu *pro commoditate* ma dependować od Prezydujących, z tą iednak kaucyą, ażeby przenosząc *quo casu* Sądy z miejsca na miejsce, przy odwołaniu ostatniej sessyi było ogło-

szono przez Woźnego, na którym miejscu następująca po niej ma być expedyowana.

15. Ugoda między stronami do tych Sądów należącymi nie tylko przed zaczęciem, lecz *etiam in tractu* tych Sądów kontrowersyi y ustępu do namowy zawsze iest wolna y zabroniona być nie może, z wolnym przyznawaniem y aktykacyą wszelkich tranzakcyi *inter partes paciscentes et procedentes*, przez się lub przez plenipotentów onych *ad jure agendum et componendum* umocowanych, tak iakoby w Trybunale.

16. A co się tycze kondemnat chociażby *in ultimo gradu convictionis* w Sądach terażniejszey Konfederacyi wypadłych, na te wszystkie każdej stronie za incydencyą y przywołaniem wpisu swego *activitatem loci standi* warować bez żadney solucyi wolno będzie.

17. Summy nadatkowe przez *sancitum* terażniejszey Konfederacyi odesłane do kuratorów, tak y teraz odsyłają się, a to się tak ma rozumieć: iezeliby kuratorowie nie na uspokojenie długów sprawiedliwych OO. XX. Karola Marszałka Generalney Konfederacyi y Seymowego, y Hieronima Woiewodzica Wileńskiego Radziwiłłów też summy obrocili, y z tychże Xiążąt krzywdą postąpili, tedy *curatores possessorum* zastawnym *in ordine refusionis* odpowiadać *tenebuntur*, a iezeliby zaś kuratorowie realnie dowiedli, iż też summy na uspokojenie sprawiedliwych długów OO. Xiążąt obrocone były, tedy już te summy nie kuratorowie wypłacą, ale OO. Xiążęta na siebie przyjąć *tenebuntur*. A przed takowym rozsądzeniem gdyby O. X. Radziwiłł Marsz. Gener. Konfeder. Kor. y Seymowy dobra swoje y brata swego od *possessorum* wykupować chciał, tedy *possessorowie* oryginalnymi summami kontentować się powinni, dopoki Kommissya natury nadatkowych summ, przez kogo mają być wypłacone, nie rozsądzi.

18. Cudzoziemcy każdego kraiu y iakieykolwiek bądź kondycyi którzy pretendować będą od OO. XX. Karola Marszałka Gener. Konfeder. Kor. y Seymowego, y Hieronima Woiewodzica Wileńskiego Radziwiłłów zapłażenia długów *legitime* im należących, powinni się odzywać z pretensyami swoimi w tey wyznaczoney Kommissyi, która będzie obowiązana rozstrząsnąć ich żądania, y należytą uczynić im sprawiedliwość.

Kancelerze lub Podkancelerzowie duchowni.

Mając wzgląd na szczupłe dochody tych Biskupstw, które *pro compatilibus* wraz z pieczęcią dla duchownego Ministra przez statut Alexandra 1504 są zostawione, a oraz na znaczne wydatki, iakowe takowyż Minister nie opatrzoney wystarczającą intratą przy boku naszym, z obowiązku *sui Ministerii* ustawicznie znajdując się, znosić musi, zaczym statut pomieniony Alexandrowski w tym punkcie deklarując, same tylko Prymasostwo y Biskupstwo Krakowskie y Kujawskie *ab hinc pro incompatilibus* dla Ministrow

duchownych przy pieczęci za zgodą Stanów powszechną ustanawiamy.

Expedyce Seymowe.

Zwyczaj nagrody skarbu Koronnego Kancellaryi Koronney za expedyce przed Seymowe uznając z sprawiedliwością zgodny, żeby według tegoż zwyczaju za expedyce przed Seymowe za panowania naszego czynione Kommissya Skarbu Koronnego tę nagrodę po sto czerwonych złotych czyniła, zalecamy.

Dom nacyonalny y z kościołem w Rzymie.

Uznając coraz lepiej użyteczność kościoła y domu nacyonalnego Polskiego w Rzymie, tenże oraz z wszelkieni do niego przyległościami y wszystkimi fundacyami, mimo wszelkie przeszłe o tym rozrządzenia, do własney naszej *immediate* protekcyi y dyspozycyi *pro bono Reipublicae, et decore Coronae* mocą Seymu terażniejszego od tąd wracamy y rezerwujemy, *in perpetuum* pod tąż protekcyą y dyspozycyą naszą mieć chcemy.

Opactwa.

Gdy ludzi duchownych zdalnych *ad usus publicos, et in Ministeris nostris ac Reipublicae* zostających pomnaża się liczba, a pod szafunek Nas Krola tyle łask nie przypada, żeby wszystkich zasłużonych przystoynie opatrzeć można; Biskupstw do tego niektórych zbyt szczupłe są dochody, a Senatorska z Biskupią złączona godność dostateczniejszego potrzebuie funduszu, więc w ufności, że Stolica Apostolska uznać raczy sprawiedliwą przyczynę do podania *in commendam* Opactw wszystkich, których intraty na podział *in mensam commendatariam et claustralem* wystarczą, z tąż Stolicą Apostolską traktować o to będziemy, y potym rzeczony Opactwa, a nayprzod Nayprzewielebniejszemu w Bogu Xciu Imci Prymasowi dzisiejszemu (mocą tego Seymu uchylając prawo *de incompatibilitate*) ieszcze dwa *ex primis vacantibus* konferować będziemy, y do Akademii Krakowskiej intratę z iednego Opactwa w Dycezyi tameczney leżącego *annunc* protum przyłączać y w czasie swoim przywilej na to wydamy. Inne zaś Biskupom y Pralatom szczupłe intraty mającym, Opactwo zaś Paradyiskie, *etiam* pod obcym panowaniem dobra do siebie należące mające, za zdarzeniem się inszego dla Nayprzewielebniejszego w Bogu Xcia Prymasa dzisiejszego, do wolney elekcyi *monachorum Cisterciensium* wrociemy.

Rekwizycya do S. Stolicy Apostolskiej o przeniesienie świąt na niedziele.

Lubo już za przykładem y doświadczeniem sąsiedzkich Państw Katolickich wyiednane są od czasu niemalego przez WW. Biskupów na Dycezye Korony Polskiej y W. X. L. pozwolenie S. Stolicy Apostolskiej przeniesienia świąt na bliższe niedziele, iednak że takowe pozwo-

lenie dotąd powszechney w kraiu nie wzięło exekucyi, a uważając że kraiove bogactwa z pomnożeniem czasu do robot powiększają się, że pomniejszeniem liczby świąt większe ich sprawie się uszanowanie, uymnią się powody prożnowania, y ztąd-wynikających zbytków, piianstwa y swawoli, oddalają okazy gwałcenia praw kościelnych przez potrzeby naglące, nie mniej że każda praca y robota dla pożytku kraiu y bliźniego czyniona, iest pobożnością; na proźby Stanów Rzpltey za rzecz pobożną, potrzebną y pożyteczną być sądziemy wdać w to starania nasze, ażebyśmy od S. Stolicy Apostolskiej wyiednać mogli powszechne pozwolenie na wszystkie Dycezye państw naszych *et annexarum Provinciarum*, tak *pro ritu Latino*, iako też *pro ritu Graeco-Unito*, przeniesienia sposobem w innych Katolickich kraiach praktykowanym świąt niektórych uroczystych na niedziele które to pozwolenie iak będzie wyiednane, ażeby WW. Biskupi do swoich Dycezyi publikowali, y w exekucyą *etiam cum admniculo potestatis saecularis* dla pożytku y wygody obywatelów wprowadzili, po ich dla dobra narodowego gorliwości mieć chcemy.

Obieranie stanu.

Iako w obieraniu stanu sobie na całe życie *requiritur* wiek doyrzały, tak zakazujemy *sub poenis* tak rodzicom opiekunom, czyli wszelkim nazwiskiem władzę nad młodzieńcami czyli panami mającym, iako y tym samym, którzy albo już rodzicom nie mają, albo z opieki wyszli, aby nie wstępowali młodzieńcy, tylko lat dwadzieścia y cztery skończone mający, panny zaś lat szesnaście mające, do zakonu, y zakonną nie brali sukienkę, w czym aby to niniejsze rozrządzenie tym dokładniejszą miało exekucyą, nie omieszkamy *ad praemissa* wezwać powagi S. Stolicy Apostolskiej, ażeby zakonom nie wolno było przyjmować. Ta iednak konstytucya nie ma *ligare* idących do zakonów XX. Iezuitów y Piarow. Zakon zaś żaden sukienki zakonney dawać nie powinien ludziom, którzyby nie tylko nie mieli lat wyżey wyrażonych, ale też nie byli *sui juris*, y gdyby przyjął *non sui juris* osobę bez pozwolenia *vnius interest*, do Ziemstwa najbliższego zapozwany *Superior* klasztoru, *poena* tysiąca grzywien z dobr albo z wyderkaffow klasztornych *solvenda, pro inobedientia* prawu, ukarany być powinien.

Opatrzenie Arcy Biskupa Ormiańskiego.

Że Arcy-Biskupstwo Ormiańskie, którego *sedes* iest we Lwowie, nie ma żadnego funduszu, Wielebny Arcy-Biskup tylko na opatrznosci Boskiej, y łasce pobożnych tego obrządku Ormiańskiego owieczek swoich zawisł, więc *ex primis vacantibus* iedno Opactwo *ritus Unitorum pro fundo* tegoż Arcy-Biskupstwa nadamy.

Obwarowanie szpitala Gnieźnieńskiego.

Ponieważ WW. XX. Krzyżacy Miechowscy

Sacratissimi Sepulchri Custodes, szpital Gnieźnieński szczególnie dla sustentacyi ubogich studentów y żebraków podeszłych ufundowany, *contra mentem* oryginalney erekcyi, swoich w nim zakonników konserwuią; a przez to wyznaczoney od pierwszego fundatora dla ubogiej młodzie szlacheckiej edukacyi, y dla żebraków podeszłych ubliżają żywności, dochody z onego *suīs applicando usibus*; zaczym Nayprzewielebniejszy Arcy-Biskup Gnieźnieński y jego Kapituła iako nadmienionego szpitala y dobr wszystkich do niego należących *ex mente primaevis fundatoris* dziedzicami postanowieni, y mieć baczność nad rządem oraz prowentami onego są obligowani, tak gdy przerwany szpital przeciwko woli swiego fundatora wzyż nadmienieni XX. Krzyżacy na klasztor odmieńić usiluią, y iuż kilkanaście osob zakonu swego do onego wprowadzili, zaczym *ubusum hunc* fundacyi znosimy, y dla utrzymania rządów y funduszu wspomnianego szpitala Nayprzewielebniejszemu w Bogu Xciu Prymasowi Arcy-Biskupowi Gnieźnieńskiemu y jego Kapitulę, podług erekcyi y przywilejów szpitalowi nadanych, o nimże zarządzenie y administracyą jego oddaemy, ze wszystkimi dobrami y summami szpitalnemi. A podług przepisu erekcyi y funduszu w edukowaniu młodzie szlacheckiej, iako też w pożywieniu żebraków ubogich zachowanie się zalecamy; że zaś erekcyą mieć chce, żeby *de gremio* konwentu Miechowskiego *Ordinis Sacratissimi Sepulchri* zakonnik *tanquam magister hospitalis* był przelożonym edukujących się w szpitalu studentów, y ubogich żebraków y w tym zadość uczynienie erekcyi ostrzegamy.

Odnowienie y ucalenie prawa kollacyi tak naszey Krolewskiej, iako y szlacheckiej, względem wszystkich Archi-Mandryi R. G. U. y W. X. Litew. znajdujących się.

Archimandrye R. G. U. Ławrowska w Prowincyi Koronney, a w Woiewodztwie Ruskim, Ziemi Przemyskiej będąca, podług konstytucyi anni 1641 prawu kollacyi Nayiaśniejszych Monarchow Polskich podległa, a *successu temporis* przez zakon Bazyliański umorzona, y w proste klasztery obrocona, zaś w W. X. Lit. Wileńska, Ławryszowska, Pustynska pod Mściławem, Minika, Torokanie, y inne wszystkie miejsca, ktore od naszego prawa *juris patronatus* dependowały, mają *ad gratiam nostram distributivam* należeć, *sub poenis in violatores juris nostri sancitis* na tych wszystkich, którzyby nominacyom od Nas wyszłym sprzeciwić się, y possessyi nominowanym osobom bronić, y niedopuszczać odważyli się. Przeto administracyą dobr kościelnych R. G. U. wakujących, z dawnego zwyczaju *juri Maiestatis* przyłączoną, a od Nayiaśniejszych Przodków naszych Przewielebnym Metropolitom Ruskim zleconą, tymże Przewielebnym Metropolitom stwierdzamy, z obowiązkiem, ażeby kancelarye nasze o zasłych wakansach od nich obwieszczane bywały, z zaleceniem osob, ze krwi

szlacheckiej pochodzących, z cnot, y innych chwalebnych przymiotow zgodnych do otrzymania łaski naszey, y tak nominowanych, ieżeliby im co osobistego prawom duchownym, y oyczystym przeciwnego zarzucono nie było, na otrzymane od Nas wakanse inwestywali, y w aktualną possessyą według zwyczajnego porządku wprowadzali, *salvo jure agendi*, po wykonaniu zasłych nominacyi naszych, w Sądach naszych Assessorskich tym wszystkim, którzyby cokolwiek przeciwko temu prawu przywodzić chcieli.

Probostwo S. Ierzego w Warszawie, y drugie w Błoniu. 747

Probostwo zwane Święto-Iurskie w Warszawie, y probostwo w Błoniu, iako w miastach naszych zostające, *collationi nostrae Regiae, et juri patronatus* poddaiemy.

Probostwo Piotrkowskie.

Że na terażniejszym Seymie wyznaczylimy Deputatom Trybunalskim, tak duchownym, iako y świeckim pensye; więc probostwo Piotrkowskie przez konstytucyą Seymu *Convocationis* 1764 *favore* funkcjonalistow z Kapituły Gnieźnieńskiej, teyże Kapitulę inkorporowane, y inne *beneficia eo fine* innym Kapitulom nadane, *ad jus patronatus Regium* przywracamy.

Woiewoda Gnieźnieński.

Chcąc sprawiedliwą zasługującym uczynić nadgodę, ktorych wielość dla szczupłej Urzędow liczby, w szafunku być pomieszczona nie może; a niemniej żądaniu obywatelow Woiewodztw Wielkopolskich w dochodzeniu sprawiedliwości dogodzić; Woiewodztwo Gnieźnieńskie z Urzędami Ziemijskimi, poczawszy od Podkomorzego, aż do Skarbnika, iako też Ziemijskie Gnieźnieńskie stanowimy. Ssta jednak Gnieźnieński Powiatowym, iak dotąd był, zostawać ma; ktoremu to Woiewodzie nowemu, y Urzędnikom Gnieźnieńskim teraz kreowanym, y na potym być mającym, iako też Ziemijskim Sędziom, po odprawioney za uniwersalem Woiewody elekcyi, przywileie z Kancellaryi naszey wydawać rozkazemy; a miejsca dla Woiewody w Senacie po wszystkich Woiewodach, a zaś Urzędnikom na Seymiku po Urzędnikach Woiewodztwa Kaliskiego, naznaczamy. A że ra tenże koniec prędszej sprawiedliwości y Sąd Grodzki w Gnieźnie jest potrzebny, więc otwarcie jego y Sędziow postanowienie Ur. Generalowi Wielkopolskiemu zlecamy.

Ustanowienie Kasztelana Mazowieckiego.

Xięstwo Mazowieckie z dziesięciu Ziem y wielu Powiatow złożone, że od imienia Woiewodztwa swego nie ma Kasztelana, więc na prozbę Posłow y obywatelow tegoż Xięstwa Mazowieckiego, za powszechną zgodą, dla sposobniejszej *in publicis consensibus* czynności, Kasztelanią Mazowiecką ustanawiamy, na którą gdy przywilej na osobę Nam y Rzpłtey zasłu-

żoną w tymże Xięstwie Mazowieckim osiadłość mającą z Kancellaryi naszey wydać rozkazemy, temuż miejsce w Radzie naszey z większemi Kasztelanami po Czerniechowskim Kasztelanie teraz naznaczamy.

748 Obiaśnienie konstytucyi pod tytułem: Rozwiązanie recessu w interessie dobr Ostrogskich uczynionego.

Lubo konstytucya Seymu ostatniego 1766 r., prawa dożywotnie przed tranzakcyami Sandomirskimi w Grodach Kiiowskim, Żytomirskim, lub Łuckim, Krzemienieckim, Łatyczewskim y Winnickim zaoblatowane, od Xięcia Ianusza Sanguszka przeszłego Marszałka Nadwornego W. X. Lit. przed tranzakcyami Sandomirskimi podpisane y zeznane, za ważne y nieporuszane mieć chciała; iednak zabiegając wszelkiey interpretacyi z tych terminow: possessorow aktualnych w teyże konstytucyi położonych, wynikających; żeby sukcesorowie possessorow, mający sobie służące y nadane przed temiż tranzakcyami Sandomirskimi prawa, od dzierzenia dobr prawu ich dożywotniemu podległych oddaleniu nie byli, mocą terażniejszej konstytucyi ostrzegamy. *In reliquo* konstytucyą Seymu przeszłego 1766 y prawa possessorow w niey wyrażonych, y suramy, *sine praesudicio* praw Ur. Iana z Dukli Przyluskiego *in toto* approbuemy; *salvo explendo juramento* przez tegoż Ur. Przyluskiego *super realitate* summy przed tranzakcyami Sandomirskimi importowanej. Tudzież prawo dożywocia na wie Krasnosiołkę y Michałowkę Ur. Michała Skrzetuskiego, *praeiuramento* (iako przed temiż tranzakcyami Sandomirskimi ma prawa nadane, y summę do skarbu Xięcia Sanguszka importowaną) ubezpieczamy, uśmierając także wszczętą kollizyą o dobra Kuźmin z przyległościami, wie Wronkowie, Michałowce, Łobodyńce Większe y Mnieysze, Kalamarynki, Holinki, Mołczany, Motrunki, Sciborowka, za niewątpliwe dziedziczne y należące Xięźnie Maryi z Lubomirskich Radziwiłłowy Miecznikowy W. X. L. (*non attentis quibusvis juribus ex parte* rzezonego Ur. Starosty Uszyckiego *in rem* kogożkolwiek *subsecutis*) uznaiemy. Wsie zaś Horodec, Swarzyn, Hrebeninka, Semerynki, Pienki, za niewątpliwe dziedziczne tegoż Ur. Szydłowskiego Starosty Uszyckiego być deklaruiemy. *Insuper* naznaczoney summy z dobr Ostrogskich konstytucyą Seymu ostatniego 1766 na regiment, ratę pierwszą pulroczną, to jest summę sto pięćdziesiąt tysięcy złotych. Pol. przez Kommissarzow do tego wyznaczonych, na miasteczka, wie y wszelkie należitości rozłożoną, teyże Xięźnie Maryi z Lubomirskich Radziwiłłowy Miecznikowy W. X. Lit. wyliczoną y zapłaconą mieć chcemy. Prawo dożywocia na klucz Zwiąhelski służące Ur. Kasprowi Lubomirskiemu Generalowi woysk Rosyjskich, według tranzakcyi *die 26 8bris* 1766 spisanej, y *per oblatam* do Grodow gdzie *bona consistunt* podaney, z tego interessu wynikające, y tegoż Ur. Lubomirskiego w wszelkich jego

do dobr Ostrogskich pretensyach uspokaiające, *in toto* umacniamy. Dobra Cudnow *cum attentis* w tranzakcyi w Sandomierzu roku 1753 uczynioney specyfikowane, Ur. Teodora Lubomirskiego Cześnika Koronnego, iako *originaliter a faemello capite* pochodzą, tak gdy *per successionem post sterilem decessum* Ur. Teodora Lubomirskiego Cześnika Koronnego na braci y siostry spadaią; więc ażeby do rownego działu szczególnie tych dobr Cudnowskich *cum attentis* tak siostry iak y bracia należeli, *lege praesenti* mieć chcemy. *In reliquo* donacye inne przez Xięcia Ianusza Sanguszka zeznane, powagą Seymu ostatniego umocnione, (*non attentis quibusvis prosecutionibus*) niewzruszoney mocy być determinuiemy.

Przepis Seymikom Woiewodztw Wielko-Polskich.

Chcąc w iako naylepszy porządek wprawić przed-Seymowe Wdztw Wielkopolskich Seymiki, y dla rozległości Powiatow od niewygody zieżdających uchronić, stanowimy; aby Seymiki Powiatowe poprzedzały w każdym głównym Powiatu swego mieście niżej opisanym z wszystkich trzech Woiewodztw, Poznańskiego, Kaliskiego y Gnieźnieńskiego zjazd Posłow, na ktorych podług przepisu Seymu *Coronationis anni* 1764 ziemianie po dwóch Posłow z Powiatu obierać mają, a ci we dwie niedziele po Seymikach Powiatowych ziechawszy się do Poznania, na miejscu dawnym obradom zwyczajnym, *desideria* swoich Powiatow komunikować sobie będą, z ktorych do iedności większością przyprowadzonych, skonfrontowanych y utartych między sobą artykułow, iedna tylko z wszystkich Powiatow wspólnie z Senatem tych trzech Woiewodztw ma być ułożona instrukcyą, którą Posłowie tym porządkiem obrani, y od swoich Powiatow kredensowani, na Seym zaniosą; na zieżdzie zaś Generalnym w Poznaniu, Senatorow trzech Woiewodztw Poznańskiego, Kaliskiego, y Gnieźnieńskiego, pierwszy w porządku Senator świecki przydować będzie, ktore to przedgeneralne Seymiki w niebytności Woiewody *respective* Woiewodztw tych, Wielmożni y Urodzeni Kasztelanowie, to jest: w Woiewodztwie Poznańskim w Poznaniu W. Poznański, lub Urodzony Rogoziński; w Kościanie Ur. Szremski, lub Krzywiński; w Wałczu Międzyrzecki, lub Santocki; w Ziemi Wschowskiej Przemendzki; w Woiewodztwie Kaliskim w Kaliszu W. Kaliski; w Koninie, Ur. Łędzki; w Pyzdrach Biechowski; w Nakle Nakielski; w Woiewodztwie Gnieźnieńskim W. Gnieźnieński, y Keynie Ur. Kamiński; albo w ich legalney niebytności, którą ostrzegamy, pierwszy w Woiewodztwie przytomny Urzędnik, lub Officyalista Grodzki, gdyby Urzędnika nie było. Co się zaś tycze Seymikow Deputackich, aby na dawnym miejscu przez zgromadzone trzy Woiewodztwa w Szedzie odprawowane były, mieć chcemy; a obieranie to ma być podług opisu Seymu *Convocationis* 1764 co zaś do liczby De-

putatów, ta ma być według ordynacji Trybunału na tym Seymie postanowionej, jeżeli zaś obywatele tych trzech Woiewodztw baczliwie potrzebę Seymików dobrego porządku, wolno im będzie na generalnym swoim zjeździe wraz z Senatorami namówić miejsce i sposób, czyli to wspólnego czy i osobnego seymikowania. Aby zaś te Wodztwa podzielenie iakowey iurydycey Ur. Generała Wielkopolskiego nie przyniosła umy, która mu zdawna służyła na Woiewodztwa Wielkopolskie, przy dawnych prerogatywach należących do Generalstwa Wielkopolskiego, na zawsze ubezpieczamy: co się ma rozumieć i dla Urodzonych Posłów Wielkopolskich względem ich przednietwa.

Lokacya Tatarow.

Mając wzgląd na zasługi Tatarow w wojsku W. X. L. służących, których Predecessor nasz Krol Ian Trzeci docześnie w ekonomii Brzeskiej y Grodzieskiej z obowiązkiem w przywilejach wyrażonym chorągwanie ulokował, innym zaś w ekonomiach naszych Litewskich przywilecie Antecessora naszego Augusta Trzeciego ztwierdzając niektóre dawniejsze, y postępując nowe dzierżawy, zwyczajem donataryuszowskiem docześnie także nadały lokacye, w których possessyach gdy przeciwko naydawniejszym a licznie ponawianym prawom y paktom konwentom przez Nas zaprzysiężonym, *avulsa* ekonomiczne uszczerbiać zakazujemy, zachować y utwierdzać ich nie możemy; przeto zachęcając do wiernych Nam y Rzpłtey usług, a chcąc mieć nieodwołczną dobr naszych stołowych reintegracyą, ustanawiamy: iż jedne Starostwo w Koronie Polskiej, a drugie w W. X. Lit., każde zaś z nich intraty podług wyprowadzonych lustracyi dziesięć tysięcy złotych czyniące, po zasłęży wakancyi czyli rezygnacyi possessorow, do dyspozycyi naszej przypadłe, tymże Tatarom oddane, które im samym teraz w ekonomiach naszych Litewskich mieszkającymi, a odtąd ekonomicznych dzierżaw y gruntow trzymać nie mogącymi, y ich successorom wieczystym prawem służyć mają. Dla dostąpienia zaś tych Starostw, y uczynienia między nimi podziału, Kommissarzow od Nas instrumentowanych, z opisaną do takowego umiarkowania mocą w reskrypcie naszym wyrażoną, zesłemy y na fundament takowego przez zeslaną Kommissyą każdemu z nich dostąpioncy possessyi wydzielenia, przywilecie wieczyste z pieczęcią Kancellaryi naszych wydamy, obowiązki zaś służby na potrzebę Rzpłtey w przywilejach *locationis* wyrażone, że ciż Tatarowie z dobr teraz prawem wieczystym nadanych, y sobie postąpionych wypełniać, a kwartę, intraty y hibernę z tychże Starostw należącą wiecznemi czasy do skarbu Rzpłtey wypłacać powinni będą, warujemy, y iako nayuroczyściey ostrzegamy.

751

Ubezpieczenie dla Tatarow w Koronie Polskiej, y w W. X. Lit.

Tatarowie w Koronie, y w W. X. Lit. na dobrach naszych Krolewskich hibernowych y ziemskich mieszkający, ażeby przy dawnych prawach y wolnościach narodowi swemu *legitime* nadanych nienaruszenie zostawali, y do równego z stanem szlacheckim należąc Rzpłtey podatku, żadną uciążliwością pod iakimkolwiek pretextem przyciskani nie byli, oraz ażeby wolne na swych lokacyach erekcyje y konserwacye meczetow bez przeszkody od nikogo mieli, za zgodą wszech Stanow terażniejszym prawem ustanawiamy.

Kompania manufaktur.

Przełożeniem użytecznych kraiowi skutkow z manufaktur wypływających, znaczna część obywatelow zachęcona, gdy między sobą ustawy kompanią manufaktur wełnianych sporządziła, y tychże ustaw od Nas zyskawszy roku przeszłego ztwierdzenie, manufaktury różne wełniane przez sprowadzonych rzemieślnikow z nadzieją przyszłych zyskow rozpoczęła; zaczem My kompanią tę manufaktur kraiowych w swey istocie, mocy y czynnościach nietylko terażniejszą konstytucyą utwierdzamy, ale dogadzając żądom oneyże, dla zdawniejszego y trwalszego manufaktur wspomnionych rozkrzewienia y utrzymywania pozwalamy:

1. Aby do dwunastu lat skarby Koronny y W. X. Lit. od cła uwolnić mogli, instrumenta, farby, rzemieślnicze sprzęty y inne potrzeby, które iako tańsze, lepsze, albo w kraju naszym icsze nie znajdujące się, a do tychże fabryk potrzebne y używane być mające, kompania sprowadzać będzie musiała z zagranicy, za poprzedzającą przysięgą od kompanii na to wyznaczoney osoby, iako te wszystkie sprowadzone rzeczy do manufaktur wspomnionych potrzebne y użyteczne być mają.

2. Kompanii teyże dobra ziemskie, iakie sobie do manufaktur sposobne w którymkolwiek Woiewodztwie upatrzy, na imię kompanii kupić, y w nich fabryki rozporządzić, *salvis oneribus publicis*, pozwalamy, byle ze wszystkim nie przenosiły summy dwochkroć sto tysięcy złotych Polskich, które dobra w Koronie lub w Litwie, skarby Koronny albo W. X. Lit. skonfiskować mają, jeżeli nad zwyż wspomnioną summę cokolwiek więcej kompania nabyć ważyła się.

3. Konfraternia pod tytułem S. Benona w r. 1629 erygowana, miała obowiązek fundowania szpitala dla sierot ku wychowaniu y ćwiczeniu onych w manufakturach, zastępując ten obowiązek niegdy Nayprzewielebniejszy Xiążę Prymas Szembek wystawił szpital, a Wielebny Xiądz Rostkowski Suffragan do tego szpitala przyfundował kuchtauz z nadaniem wioski za Wisłą leżącej; Prowizorstwo szpitalu y Dyrekcyą kuchtauzu roku 1720 oddane są Konfra-

752

ternii wyżey wspomnioney, te nadanie przywileiem Nayiaśniejszego Augusta III jest approbowane, a przywilej konstytucyą *anni 1736* został stwierdzony, gdy więc skutki tych dwoch funduszow szpitala y kuchtauzu przy Warszawie przez kompanię terażniejszą manufaktur dostateczniej y zręczniey ziszczone, y samey kompanii w dziele rozpoczętym mogą być użyteczniejsze; przeto obowiązki funduszow w mocy swey nie naruszając, kompanii manufaktur ze wszystkimi dochodami y należyciami one nadaiemy; z warunkiem, aby wszystkie kondycyje funduszow *in ante* przez Konfraternią S. Benona pełnione być mające, zachowała Konfraternii, y teyże Konfraternii w nadgodę tego, co z rzeczonych funduszow *obveniebat* dla kościoła S. Benona *quantum*, przez WW. Kancelerzow Koronnych *determinandum*, punktualnie wypłacała.

Postanowienie Żupnikow w Woiewodztwach y Ziemiach Koronnych.

Gdy do wydawania soli Woiewodztwom y Ziemiom przychodzący, obieranie na Seymikach Dystrybutorow bywało okazały kolizyji, w usułowanym domieszczeniu się *ad hoc munus*; zaczem z powodu spokojności obywatelskiej po całej Koronie Polskiej y wszystkich Woiewodztwach y Ziemiach, gdzie taryff solnych nie masz, y Dystrybutorowie bywają obierani: Żupnikow odtąd postanawiamy, y onychże uprzywileiowanych od Nas Krola mieć chcemy; którzy z Urodzeni Żupnicy, zachowując dyspozycyje dawne Woiewodztw y Ziemi do rozbiierania soli ustanowione, za swoje prace y fatygi nie więcej brać powinni od wydawania ziemianom soli, iako od jedney beczki po pulzłotego Polskiego, a *inquantum* by nad postanowioną płacę mieli kogożkolwiek depaktować, *ad instantiam injuriant* zapozwani do Ziemstwa czyli Grodu Woiewodztwa tego, czyli Ziemi, mają *subesse poenalitati* zaplaceniu *vadii Capitanealis*, *cum restitutione in triplo praesuperanter* wzięty opłaty; a w Wwodztwie Łęczyckim teraz postanowiony, a od Nas Krola uprzywileiowany Żupnik zamiast piennężnego salarium, kontentować się ma takową kwotą beczek soli, iakowa dawniej dla Dystrybutorow iest postanowiona, y podobnie do aukcyonowanej Woiewodztwu soli *concernens* swoje brać powinien. Dystrybutorow zaś powinność *abrogatur*, y iuz *cessare* ma. Toż prawo ma się ściągać y do Ziemi Bielskiej w Woiewodztwie Podlaskim sytuowanej, a Żupnik kontentować się powinien trzydziestą trzy beczkami soli za rozdawanie assygnacyi na sol suchedniową.

753

Bezpieczeństwo summ cudzoziemcow.

Zachęcając cudzoziemcow do wprowadzenia w Państwa Rzeczypospolitey summ piennężnych, które dotąd dla trudności y przewłoki sprawiedliwości lokować nie śmieli, niniejszym prawem mieć chcemy, ażeby sprawy o oddanie kapita-

łow albo prowizyi cudzoziemcom zagranicznym tu nie mieszkającym, odtąd nie gdzie indziej, tylko szczegulnie do Kommissyi Skarbowey należały, iako sprawy y o wexle, która ażeby w tych okolicznościach iak nayprędszą, y *praescindendo* wszystkie *diffugia juris* czyniła sprawiedliwość, iak nayuroczyściey przykazujemy, dla czego regestr osobliwy w ordynacyi Kommissyi wyznaczać nakazujemy.

Warunek miast y miasteczek naszych Krolewskich w Koronie y w W. X. Lit.

Wielorakiemi prawami swobody y wolności mieyskiej lubo zdawna y świeżo przez Nas są ugruntowane, gdy iednak przez różne uciążliwości y przeszkody powstać nie mogą, więc aby tak obywatele, iako handle y rzemiosła ubezpieczone zostały; statuta, konstytucyje przywileie od Przodkow naszych onym *legitime* nadane, y *legitime* zażywane, ponawiamy. A nayprzed dawne prawa tyżące się porządku y iurydycey w całości y istocie swey zachowując: postanawiamy; aby mieszczanie przed swym Magistratem, a potym tak mieszczanie iako y Magistrat *in civilibus* przed Starostą, a w miastach naszych stołowych przed Administratorem (*salva appellatione* do Sądow naszych Assessorskich) odpowiadali, do innych zaś którychkolwiek Sądow tak duchownych względem dobr, gruntow, długow y czynszow, iako też Trybunalskich, Ziemskich, Grodzkich, y innych wszelakich, pod iakimkolwiek pretextem y wynalazkiem pociągani nie byli, *sub nullitate iudiciorum et sub poenis contra evocantes* postanawiamy, a na przestępcę *forum* w Sądach naszych Assessorskich naznaczamy; wyiawszy szczegulnie przypadki takowe: iż z dobr ziemskich przez mieszczanina trzymanych w Ziemstwie, w sprawie też uczynkowej, a tym bardziej kryminalney w dobrach ziemskich popelnioney, w Grodzie *ex loco delicti*, iako też w sprawach względem taxy Woiewodzińskiej, sądzeni być mają, także też z okoliczności skarbowych y handlowych świeżą *Convocationis* konstytucyą przepisanych, (wyiawszy gdyby interest między samemi Krolestwa tego mieszczaninami zachodził) w Sądzie Kommissyi Skarbowey podobnie *in casibus novella lege descriptis* (wyiawszy gdyby między samemi mieszczaninami, gdyby też z kłotni y pobicia się *intra maenia* miasta pochodząca sprawa uczynkowa zachodziła) w Sądach Marszałkowskich, gdzie bytność nasza Krolewska będzie, sprawować się y odpowiadać powinni. Ze przeszkodnicy w handlu y rzemiosłach bez przyjęcia prawa mieyskiego, które odmowione bez uznany od Nas za sprawiedliwą racyą przeszkody być nie powinno, też handle y rzemiosła prowadzący nie mają uszczerbek miastom sprawując; zaczem któryby *in jus civile* nie był wpisany, nikomu ani handlow prowadzić, (oprocziarmarkow, pod czas których y dla obcych wolnica być powinna) pod wolną towarow przez Urząd Mieyski sekwestracją, y konfiskacyą, ani

754

rzemiosła robić, pod wolnym takowey osoby więzieniem, nie wolno będzie. Y dla tego wszelkie serwitortaty, choćby od Nas samych wyproszone, ważności mieć nie powinny. Ci zaś wszyscy w miastach naszych, osobliwie też w Warszawie mieszkańcy cudzoziemcy, którzy dla tego tylko pod zasłoną serwitortatow bawili się handlem albo rzemiosłem, że z racyi broniących dotąd praw Miejskich przyjmować do mieszczanstwa tych, coby nie byli katolicy, mieszczaninami być nie mogli, odtąd prawo Miejskie przyjąć powinni. Miasto iednak, ani cechy żadney opłaty za przyjęcie wymagać od nich nie będą mogli, pod surową na to bacznością WW. Kanclerzow. Iako zaś iest prawem ostrzeżona dobr ziemskich, y miejskich *in manus mortuas* alienacya, tak prawa wszystkie w tey mierze potwierdzając, y tego co *ad alienationem* miasta przyprowadzalo czynić, to iest *legata ad causas pias* na kamienicach, domach y gruntach swoich miejskich mieszczanom odtąd *sub nullitate* zapisow y testamentow, zakazujemy, y Kancellarye, ktoreby takowe zapisy y testamenta *ad acta* przyjmowały, karze *in contravenientes* prawu odtąd podpadać mają. A względem dawniejszych alienacyi, Kommissarzom naszym, ktorych na Kommissyie *boni ordinis* wyznaczać będziemy, pomiarkowanie *cum ordinariis locorum* zaleciemy żeby wraz *cum ordinariis locorum* w fundacye szpitalow wszelkich po miastach, miasteczkach y wsiach weyrzeli, czyli im się zadosyć dzieje? uznali, y na przyszły czas porządek ku wygodzie chorych y ubóstwa, według przepisu fundatorow y sposobności *ex statu praesenti* tychże fundacyi wynikającej, pomnożeniu dochodow, przez iak najlepszą administracyą, iako im to instrumentem osobliwym przepisano będzie, ustanowili.

755

A ponieważ żydostwo nieznośne miastom y mieszczanom sprawuje krzywdy, y sposob do pożywienia odcymuie, zaczym przychyliając się do statutu Zygmunta Pierwszego *anni* 1538 tudzież konstytucyi *annorum* 1562, 1565, 1567, 1588 y innych wielu, aby po miastach y miasteczkach naszych żydzi handle nie insze, y nie na innych miejskach sprawowali, tylko co im z ułożenia paktow z miastami zawartych wyraźnie iest pozwolono. Y dla tego żydzi po wszystkich miastach y miasteczkach gdzie przywileiow konstytucyą approbowanych nie mają, aby się podług paktow z miastami zawartych zachowali, y więcej sobie wolności nie przywłaszczali, pod surowemi karami zakazujemy; gdzie zaś przywileiow konstytucyą approbowanych lub paktow z miastami nie mają, tam *pacta ad normam* innych miast, gdzie są poczynione, poczynią, a gdzieby miasta takowych paktow robić nie chciały, ciż Kommissarze wysłuchawszy przyczyn y sporow obodwoch stron, takowe *pacta* między niemi *mediante autoritate sua* do ustanowienia iak naysprawiedliwszego przyprowadzą. Bez tych zaś paktow, ani handlow, ani szynkow prowadzić, ani rzemiosł robić nie po-

winni, pod rygorem wyżej opisanym, w czym nikt żydom naprzeciw prawu niniejszemu protekcyi dawać nie ma, *sub poena* pięciu tysięcy grzywien w sądach naszych *vindicanda*; żydzi iednak w miastach swoich żydowskich za przywilejami ulokowanych, według opisu tychże przywileiow w tych swoich miastach bez przeszkody handlować wolność mieć powinni.

A gdy wymyślone iurydykcyje na przeszkodzie miastom będące iuż są zniesione, że iednak przy miastach na gruntach dziedzicznych przeciw prawu statutowemu Zygmunta Pierwszego *anni* 1507 et 1538 nie tylko targi, ale też y towary mieszkańcy przedają, onemi handlują bez wpisania się w cech miejski; zaczym rygor przereczonych statutow *confiscationis rerum* ponawiamy. Gdy zaś miasteczka w bliskości starodawnych miast wystawione, też miasta do upadku przyprowadzają, zaczym aby bliżej iedno od drugiego nad mil dwie na przyszły czas erygowane nie były, stanowimy: tam iednak, gdzie rzeki miasta dzielą, *distantia* iedney mile tylko zachowana być ma.

Chcąc zaś miasta nasze y miasteczka do dobrego przyprowadzić stanu przez ustawy handlow y rzemiosł, kommissyie *ad praemissum effectum* z ludzi, z cnoty, umiętności zaleconych, y przysięgą wprzod obowiązanym wyznaczemy, w ktorych liczbie Starostow y dzierżawcow naszych tychże miast y miasteczek, albo od nich na mieysca swoje rekomendowanego Nam Kommissarza mieć chcemy, y bez przytomności ich *actum Commissionis deducere* (byle tylko nie byli *contumaces*) zakazujemy. Aby zaś ci Kommissarze doskonale rozrządzenie uczynić mogli onym przywileiow, y ktoreby się iedne drugim przeciwne pokazały, uznawania moc dajemy.

756

Ci tedy Kommissarze według przepisu terazniejszego sprawić się mając, dochody zkadkolwiek dla miasta pochodzące opiszą, onych rozmiarkowanie uczynią, na stancye w miastach większych, gdzie bywają ziazdy, y Trybunały, taxy proporcjonalne, *ad pretium* domow do naięcia, z bacznością na wszelkie okoliczności, sprawiedliwie ułożą, y dozor, żeby się temu ułożeniu zadosyć działo, na Urzędy Starościńskie zdadzą. Ordynacyą dostatecznego rządu, bez krzywdy iurydykcyi y prowentu Starościńskiego, napiszą, y tey eksekucyą niezawodną opatrzą. A gdyby Starosta, lub dzierżawca nasz tey ordynacyi był przeciwny, appellacyi do Sądow naszych dopuszczą, *effectum* ordynacyi zawieszają, y do decyzji tychże Sądow naszych Zadowornych odeszłą: gdzie *extra ordinem registri*, za illacyą od Starosty, albo dzierżawcy naszego, lub z strony miasta, rezolucya y decyzya sądowna nastąpić ma.

A ponieważ w wielu miastach y miasteczkach, dla wolności każdemu mieszczaninowi robienia, y szynkowania trunkow, handle y rzemiosła upadły, gdy ledwie nie wszyscy samą tylko bawiąc się propinacyą, potym się rozpiiają, y tym samym kupiectwa y rzemiosła zarzucają, przed-

mieszczanie zaś, y wsie miejskie prawnie, czy nieprawnie trunkow robieniem, y szynkowaniem bawiąc się, roli nie pilnią, y miastom, lub miasteczkom tych nie czynią usług, y pożytkow, dla ktorych im były nadane. Zaczym wysadzeni Kommissarze na poprawienie tey szkodliwej wolności, wszelką baczność mieć będą w miastach, (zostawiwszy miasto nasze Warszawę przy propinacyi, według konstytucyi Seymu *Convocationis* 1764 *tit.*, Warunek miast, y miasteczek, gdzie liczby determinowanej piwowarow nie masz, y gdzie są mieszczanie w aktualney possessyi robienia trunkow) aby pewną tylko liczbę piwowarow, podług proporcji y liczby obywatelow, wyznaczili. Przedmieszczanow, y wsie miejskie do subordynacyi iak naysprawiedliwszey miastom, lub miasteczkom, do ktorych należą, przyprowadzili, a tym miastom, lub miasteczkom ustawy przepisali, składkę na dobro publiczne miasta z zysku wynikającą postanowili, albo też browar miejski *pro utilitate publica* miasta, lub miasteczka wystawić kazali, z ktoregoby na pożytek, y potrzeby miasta szła intrata, lub na reiszczę, gdyby *ad utrumque* nie zdawali się mieszczanie, y miasteczka sposobni, żeby z Starostą, lub dzierżawcą naszym zgodę *super quanto annuo pro utilitate* miasta *solvendo* umowili, y zrobili; gdzie zaś miasta nie są *in usu* propinacyi, y przez konstytucyie od nich są oddalone, ktore y terazniejszą ustawą potwierdzamy, żeby ich do teyże propinacyi nie wracali, y uszczerbku w niey czynić zakazali. A gdzie przez zgody z Starostami, albo dzierżawcami naszymi, lub przez zaniedbanie, y niedochodzenie całości praw, y przywileiow swoich, od niey odpadli, y w Sądach naszych Zadowornych spraw o tę propinacyą wiszących nie mają; iuż takowych mieszczan, iako iawnie do tego sposobu życia niezdatnych, zażywania prawa propinacyi nie przyznawali, ale Starostow, albo dzierżawcow w possessyi iey zostawili, a to tylko ostrzegli *sub amissione juris acquisiti* do propinacyi, żeby Starosta, lub dzierżawca, według zgody *super quanto* z miastem, lub miasteczkiem za propinacyą sobie ustąpioną *convento*, punktualnie tenże Starosta, lub dzierżawca nasz miastu lub miasteczkwowi toż *quantum* wypłacali. A gdzie *ab immemorabili*, y do końca Panowania Nayiaśniejszego Predecessora naszego Augusta III Starostowie, lub dzierżawcy byli w spokojney possessyi propinacyi, y żadney z miastem, lub miasteczkiem *super quanto* zgody nie mieli, do żadney ugody z takowym miastem, lub miasteczkiem obligowani być nie powinni. Gdzie zaś *conniventibus, et negligentibus civibus*, od wspomnionego czasu śmierci Nayiaśniejszego Predecessora naszego Augusta III Starosta, lub dzierżawca nasz przywłaszczyl sobie miejską propinacyą; tam Kommissarze nasi *pro utilitate* miasta, lub miasteczka konwencyą o tę propinacyą uczynią, y *super quanto convento*, między miastem, lub miasteczkiem zgodę spiszą, y podpiszą. Miasta y miasteczka wszystkie z tego pro-

757

pinacyi, y wszelkiego innego prowentu miejskiego kalkulacyą coroczną przed Starostami lub dzierżawcami naszymi, lub *coram quo de jure* dotąd należało; a w miastach naszych stołowych przed administratorami naszymi corocznie oddawali, a ci do Kancellaryi naszych narodowych corocznie *relationem* o tych rachunkach *sinoptice* przysyłali, onym pod karami przykazali, y co tylko do doskonałego rządu ku powstaniu y polepszeniu miast zciągać się może, ażeby należyte w tym wszystkim rozrządzenie, za zgodą na to Starosty, lub dzierżawcy naszego uczynili, zalecamy. Za opozycyą albowiem tego, do Sądow naszych Zadowornych po decyzyą iako wyżej postanowiliśmy odesłać będą powinni; w miastach y miasteczkach duchownych, że czynienie *boni ordinis* do duchownych possessorow należeć będzie, ktorym ten porządek ustanowić, *etiam* z uznaniem przywileiow od Nayiaśniejszych Predecessorow naszych nadanych temu przeciwnych, mocą terazniejszego Seymu pod approbacyą naszą pozwalamy, bez ktorey takowy porządek skutku brać nie powinien. Iako zaś konstytucyą Konwokacyiną od iurydykcyi miasta Warszawy wyłączone zostały te iurydykcyie, ktore albo osobliwą konstytucyą, albo też *privilegio haeredum Principum et Ducum* były ustanowione, więc podobnie y teraz takowe iurydykcyie, a osobliwie miasteczko Alexandrya *cum attinentiis* W. Barbary z Małachowskich Gozdki Woiewodziny Podlaskiej iako cale dziedziczne, od władzy miasta Warszawy y wszelkich iurydykcyi, do ktorych dobra ziemskie dziedziczne nie należą, *in perpetuum* wyimujemy.

758

Wzgląd na ludzi conditionis civilis w Koronie y w W. X. Lit.

Gdy nie wszyscy Krolestwa naszego obywatele mają szczęście być kleynotem szlachectwa przez urodzenie, albo łaskę naszą zaszczyconymi, a wielu iest, ktorzy przez cnotliwe przymioty, y aplikacyą do nauk, osobliwie zaś do prawa, są do usług publicznych przydatni; więc zachęcając takowych kondycyi miejskiej ludzi rodzaj do tym większego sposobienia się *ad usus publicos*: konstytucyą Seymu *Convocationis* 1764 oddalającą ich *a patrocinio* w wszelkich Sądach, objaśniamy, pozwalając żeby wyjąwszy Trybunały Główne Koronne, Ziemskie y Grodzkie, w Sądach naszych Zadowornych, w Kommissyach Skarbowych, Wojskowych, w Sądach Marszałkowskich, *et in Judicio mixto, patrocinio fungi* mogli.

Miasto Gdańsk.

Ponieważ koszta z okazji wojny Szwedzkiej przez miasto Gdańsk poniesione, do tych czas swego nie wzięły końca, zaczym aby interess pomieniony był dostatecznie roztrząsiony, y uspokoiony, Kanclerzowi Wielkiemu Koronne-mu, lub w niebytności iego Podkanclerzemu Koronnemu z Assessorami Sądu naszego Kro-

lewskiego, *extra cadentias* temuż Sądowi do sądzienia *praescriptas, captato tempore, praevis innotescentialibus* stronom, roztrząszenie jego, nie referując się do instrumentu likwidacyi za Nayaśniejszego Iana Kazimierza w r. 1661 przez Kommissarzow ułożonego, zlecamy: dokumenta zupełnie rozcznać, nową kalkulacją ułożyć, sprawiedliwe pretensye wylikwidować, tę na pewney kwocie ustanowić, y na Seymie relacją uczynić nakazujemy. A gdy Wielebny Biskup Kuiawski y Pomorski, mając przysądzone dekrety od tegoż miasta Gdańska przynależące summy, dotąd nie jest *satisfactus*; zaczym y ten interes tenże nasz Sąd Assessorski, *visis decretis, et omnibus documentis*, zważy, likwidacją wszelkich pretensyi, *nōn obstante contumacia* miasta Gdańska, uczyni, o summie, iaka się pokaze sprawiedliwą na Seymie *in plenis Ordinibus* relacją uczyni, dla nakazania satysfakcyi, gdy się będzie należała.

Miasto Toruń.

Wdzięczną obchodząc pamięcią wierność miasta Torunia dla Maiestatu Krolewskiego y Rzeczypltey w przykrych okolicznościach Krolestwa naszego, dawniejszymi czasy okazaną, pierwszeństwo jego między wszystkimi miastami Pruskimi od kilku wieków uznając, przy tymże na zawsze toż miasto Toruń zostawimy, y *in contrarium* wypadłe kiedykolwiek z Kancellaryi naszej przyznania umarzamy. A że z dawnych zachodzących między miastami większymi Pruskimi obowiązkow, toż miasto Toruń po wszystkich Pruskich portach, y miastach portowych handle z cudzoziemcami prowadzić, y splawy morskie czynić może: przy tey wolności na zawsze zachowane mieć chcemy. Do tego, że to miasto mostow przez Wisłę dla publiczney wygody kosztem swoim wystawiać, ile razy potrzeba, y utrzymywać nie przestacie, na mostowe zaś od przejeżdżających, y przechodzących nie mając mocą Rzpltey żadnego ustanowienia, ustawicznego o toż mostowe doświadcza zakłócenia; więc odtąd postanawiamy, żeby wszelkiey kondycyi y stanu ludzie toż mostowe od osob, koni, bydła rogatego, y nierogatego samemu miastu Toruniowi płacili: od osoby grosz ieden, od konia groszy dwa, od bydłęcia groszy dwa, od barana lub owcy szeląg ieden, od wieprza lub świni szeląg ieden. Wyspa na Wisle między dwiema mostami leżąca w possessyi Starostwa Dybowskiego zostająca, konserwacyi ustawicznej osobliwie z zimy potrzebna, żeby coraz urywająca krami, do reszty kiedy wodą zalana nie została, Urodz. Staroście Dybowskiemu dzisiejszemu tę konserwacją zalecamy, *post cessum, zaus vel decessum* jego, tę kempę w possessyą swoją miastu odebrać pozwalamy, a miasto według intraty, ktora na ten czas wyprowadzona będzie przez Lustratorow od Kommissyi Skarbowey, z tey kempy, *pro re* Starosty Dybowskiego *quantum* przechodzące, każdemu Staroście Dybowskiemu wypłacać będzie powinno.

Srzeńsk miasto.

Przychyliwszy się do prozb Nayprzewielebniejszego w Bogu Xiążęcia Prymasa, za zgodą wszech Stanow Rzpltey, pozwalamy mu wydać przywilej *locationis* na zdawna założone miasto Srzeńsk, y Budzyn, w kupie iedno z drugim dotykające się, w Woiewodztwie Płockim, w Ziemi Zawskrzyńskiej leżące, a ten przywilej gdy przez Nas approbowany będzie, tę moc, y wagę mieć powinien będzie, iak gdyby go cała Rzeczpospolita approbowwała: iakoż go niniejszą ustawą *tam quoad forum* mieszczan z dziedzicami, iako y w innych punktach approbujemy, tudzież y inne dyspozycye, ktore tenże Nayprzewielebniejszy w Bogu Xiążę Prymas, tak w tych miastach, iako y w należących do nich wsiach y przyległościach porobił, albo porobi, *pro approbatis, et irrevocabilibus* mieć chcemy.

Kamienica Czamerowska w Warszawie.

Gdy dekreta *potioritatis, seu concursus creditorum* na kamienicy *quondam* Czamerowskiej tu w Warszawie na Krzywym Kole leżącej zaszyły, *sine certo haerede* ruinie, y spustoszeniu tej kamienicy jest okazyją, a Urodzony Szydłowski Chorąży Warszawski, Starosta nasz Sekoński, też długi *in majore parte* uspokoił, y resztę *praevis decreto* w Sądach naszych Assessorskich *emanato* uspakaia, więc onemuż tę kamienicę z placami pustymi do niey zdawna należącymi, także z placem pustym między kamienicą Urodzonych Narzynskich, y szpitalną S. Benona, na teyże ulicy leżącym, *jure haereditario* nadaicemy, *salvis oneribus civitatensibus*: a iezeliby do tego placu iakowe znajdowały się czyiekolwiek pretensye, tych *praevis taxatione* przysądzenie na Sąd nasz Assessorski Koronny, *etiam extra cadentiam registri*, wkładamy.

Ubespieczenie synagogi Łobżenickiej.

Ponieważ synagoga Łobżenicka sunmami duchownymi y świeckimi obciążona zostaje, a żydzi z tey synagogi po pogorzeli miasta, do wsi Wyrzyska sprowadziwszy się, rozrodzeni, (lubo są taryfją ostatniey lustracyi do teyże synagogi affigowani) do długow na też synagogę przed pogorzeniem zaciągnionych należeć nie chcą; przeto aby kredytorowie na sunmach lokowanych nie szkodowali, żydzi w Wyrzysku teraz mieszkający do płacenia długow y prowizyi należeć mają, dokładając się corocznie do długow synagogi tym sposobem, iakim się według regestrow teyże synagogi, *annorum 1761, 1762, 1763, 1764 et 1765* dokładali, z posłuszeństwem Starszym synagogi Łobżenickiej tak, iako parafianom przystoi, *hoc tamen praecauto*, aby Starsi Łobżenicy większych układow na żydow Wyrzyskich, iak na swych mieszkańcow, nie wkładali, a to *sub poena* pięciuset grzywien *supra utraque parte legi contra faciente in quovis foro repetenda*.

Wzgląd na kahał miasta Liska w Ziemi Sanockiej leżącego.

Ponieważ pogłowne żydowskie od kahału Liskiego za przeszłą Marcową y Septembrową *anni 1767* raty zł. Pol. 3312 wynoszące, Izraelowi Iozefowiczowi z temiz pieniędzmi do Lwo-wa posłanemu przez zboycow w lesie Ianowskim odebrane zostały, iako o tym manifesta w Grodzie Sanockim tegoż roku 1767 o ten przypadek uczynione świadczą. Przeto *subveniēdo* kahałowi Liwskiemu, od opłacenia wyż rzezonego pogłownego uwalniamy. A że Urodzonego Ignacego Romera Starosty Tyrawskiego przez tegoż żyda Izraela Iozefowicza kwarta z tego Starostwa należąca złot. 782 groszy 12 y puł, razem z pogłownym żydowskim zabrana została; więc y Ur. Starostę Tyrawskiego od płacenia wyż rzezoney kwarty *pro hac sola vice* uwalniamy, y ażeby Kommissya Skarbu Koronnego kwit *pro persoluto* tak z kwarty, iako y pogłownego wydała, zlecamy.

Miasto Leszno.

Przychylając się do pomnożenia kraioowych wygod, y szczęśliwości przez ratunek miasta, tak co do mieszczan Chrześcianow, iako y dla mieszkańcow żydow y dziedzica Leszna, pożarem do znacznego nachylonego upadku, od wszelkiej skarbowi naszemu y Rzeczypospolitey powinney do lat szesciu uwolnione platy, mieć chcemy, Kommissyi Skarbu Koronnego w tym baczność oddając.

Dłużnikom pewność corocznego *ad mentem* ustaw ubezpieczywszy procentu, wszelkie za prawem ich teraz uchylając possessyie. po wyisciu lat szesciu *in subsidium* tak znaczney stracie, *via juris* do odebrania swych kapitałow każdemu się wolna zostawuie. To zaś *beneficium* nie ma się ściągać do summ posagowych na tychże dobrach lokowanych.

Ubespieczenie iarmarkow miasta Dubna.

Przywilej od Nayaśniejszego Krola Michała Antecessora naszego na iarmarki, mianowicie na Wodochryszcze według starego kalendarza czteroniedzielnny miastu Dubnowi, w Woiewodztwie Wołyńskim Powiecie Łuckim leżącemu naznaczony, y wiecznemi czasy postanowiony, z wolnością do tegoż miasta zieżdzania sposobem, y zwyczajem dawnym, kupcom tak postronnym, iako y domowym z towarami, y onemi handlowania w nim, wyrażoną nadany, *in omnibus punctis auctoritate praesentis Conventus* approbujemy.

Ubespieczenie iarmarkow miasta Sokala.

Przywilej od Nayaśniejszego Krola Augusta III Antecessora naszego w roku 1754 dnia 30 Listopada nadany, przydający wiecznemi czasy do dawniejszych iarmarkow nowy iarmark na święto Trzech Krolow Ruskich miastu Sokalowi w Woiewodztwie Bełzkim leżącemu, z wolnością kupcom tak postronnym, iako y do-

762
mowym do tegoż miasta zieżdzania z towarami, y onemi handlowania, *in omnibus punctis auctoritate praesentis Conventus* approbujemy.

Wzgląd na pogorzałe miasto Nasielsk.

Ponieważ miasteczko dziedziczne Nasielsk w possessyi Urodzoney Wessłowy Starościny Golubskiej zostające, ognia pożarem zniszczone, niepodobną czyni w opłacie podatkow Rzpltey satysfakcyą, z ogołocenia obywateli tegoż miasteczka w ich majątkach; przeto *subveniēdo* takowym kazusie, sprawiedliwą allewiacyą zlecamy Kommissyi naszej Skarbowey, ażeby do czasu iakowego, ciż obywatele rzezonego miasteczka od platy podatkow wolnemi zostawali.

Kadencye Rokow Ziemskich Kaliskiego y Gnieźnieńskiego Woiewodztw.

Ponieważ Roki Ziemskie Woiewodztwa Kaliskiego podług dawnego kadencyi ich ustanowienia, w samym czasie Trybunału sędzić się mającego w Kaliszu, przypadalyby; przeto czas sposobniejszy do sądzienia ich obmyślając postanawiamy, aby Rokow Ziemskich Kaliskich pierwsza kadencya sądzona była *post festum S. Margarethae*, a druga *post Dominicam Conductus*; te zaś Roki sędzić się mają niedziel dwie w Kaliszu, niedziel dwie w Pyzdrach, w Koninie tydzień. Rokoin także Ziemskim Woiewod. Gnieźnieńskiego pierwszą kadencyą *post festum Sancti Martini*, drugą *post Dominicam Invocavit quadragesimalem*, wyznaczamy, ktore także niedziel dwie w Gnieźnie, w Keynie tydzień sędzić się mają. A lubo Powiat Nakielski do Woiewodztwa Kaliskiego należeć powinien, dogadzaiać iednak obywatelow żądaniu, w poblizszym Ziemstwie Gnieźnieńskim sędzić się pragnących, postanawiamy, aby wspomniane wyżey Roki Ziemskie Gnieźnieńskie po osądzonych Rokach Powiatu Keyńskiego sądziły się tydzień w Nakle. Grod zatym Kaliski sędzić ma Powiaty: Kaliski, Koniński, y Pyzdrski, pod rzekę Wartę, a to dla zlych przepraw, Grod także Gnieźnieński Powiaty: Gnieźnieński, Keyński y Pyzdrski, od rzeki Warty z drugiey strony sędzić będzie.

Dworek w mieście naszym Rawie.

Dworek z gruntami w mieście naszym Rawie ieszcze przez niegdys W. Lipskiego Woiewodę Kaliskiego dzierzany, a dotąd w aktualney possessyi successora W. Granowskiego Woiewody Rawskiego zostający, onemuż tenże dworek wraz z gruntami dziedzicznym prawem nadaicemy, *salvis oneribus civitatensibus, et sine praedjudicio* tych, którzyby mieli sprawiedliwe pretensye do tego dworku, lub gruntow do niego należących.

Oblasnienie prawa dziedzicznego do wsi Plasowoy.

Ponieważ dobra wieś Plasoway w Woiewodztwie Wołyńskim a Powiecie Krzemienieckim leżące, dekrety, pierwszym Sądow naszych Kommissarskim ieszcze przed unią Woiewodztwa Wołyńskiego do Korony w roku 1566 na-

stąpionym; powtornym roku 1737 Seymowym, trzecim roku 1753 Trybunalskim, y innemi za dobra ziemskie do dobr pryncypalnych Kozina należące, przysądzone, lustracją ostatnią na fundamencie konstytucyi roku 1764 y wyż wyrażonych dekretów od wciągnięcia do kwarty uwolnione pokazują się. Przeto przywilej w roku 1766 dnia 2 miesiąca *Iunii*, *tanquam ad male narrata* otrzymany, iako też y inne, iezeli kiedy wychodziły, one kassuiemy, a Urodzonego Iana Hrabiego Tarnowskiego successora domu Urodzonych Koziańskich przy dziedzictwie teyże wsi Piaszowy, *in perpetuum* zachowuiemy.

Wyznaczenie pensyi Ur. Regentowi Pogranicznemu Woiewodztwa Kiiowskiego.

Dla Urodzonego Regenta Pogranicznego, Woiewodztwa Kiiowskiego, za konserwacją y atencją akt pogranicznych zł. Pol. 666 groszy 20 corocznie oznaczamy, które w pierwszym roku z expensy extraordinaryney nie przeryzanej wypłacone, a potem do ordynaryney expensy regulowane być mają.

Approbacja fundacyi Xięży Iezuitow Zytomirskich.

Fundacją Wielmożnego Kazimierza Steckiego Kasztelana Kiiowskiego w recessie Seymowym *anni 1726* do approbacji pozostałą dla Xięży Iezuitow, iako nietylko co do misyyi w tamtym kraiu, ale y co do szkół bardzo potrzebnych *ad publicam utilitatem, cum omnibus iuribus eorum* approbiujemy.

Miasto Grzybow.

Przywileie miastu Grzybow przy Warszawie leżącemu ogólnie, y obywatelom iego w szczególności *legitime* nadane, approbiujemy.

Nadgroda zasług Ur. Stefanowi Ciołkowi Komorowskiemu Pułkownikowi pancernemu w woysku Koronnym.

Mając wzgląd na zasługi w Rzeczypospolitey Urodzonego Stefana Ciołka Komorowskiego Pułkownika pancernego w woysku Koronnym, z azardem zdrowia, y własney fortuny czynione podczas rezydencyi swoiey w Krymie u Hana Tatarskiego, ieszcze za panowania s. p. Predecessora naszego Augusta III chwalebnie, y z pożytkiem krajow naszych pogranicznych odprawionej, w nadgrodę straty iego przez tę okazją, *et in praemium* zasług, naznaczamy mu summy dwa tysiące czerwonych złotych, którą summę aby skarb Koronny z summy na expensa extraordinaryne nie przeryzane wypłacił, zalecamy.

Kommissye do ekonomii.

Aby Kommissye konstytucją szczęśliwey Koronacyi naszej *tit:* Dobra stołu Krolewskiego, do ekonomii wyznaczone, skuteczny otrzymać mogły koniec, y uspokojenie; więc na przyszły czas Kommissarze w rzeczach wątpliwych do Nas, y Sądow naszych remissy czynić nie bę-

dą, ale raczey *praecisis appellationibus, et prosecutionibus*, ażeby zachodzące wątpliwości uznali, y osądzili, zupełną moc daiemy.

Zaspokojenie sprawy o Starostwo Osieckie, y inne dobra nasze Krolewskie.

Ponieważ sprawa między Urodzonymi Przułubskim y Łochockim o Starostwo Osieckie, *ex vi abusus et aliorum objectorum*, responsyą nietylko w Sądach naszych Zadwornych, ale też y w Trybunale (iako iuz rozpoczęta) za sobą pociąga, y strony do nie małych unkosztow prowadzi; więc dogadzając Świętey sprawiedliwości, wyznaczamy do iey rozsądzenia Wielebnych w Bogu: Antoniego Ostrowskiego Kiiawskiego, Pawła Felixa Turskiego Chełmskiego, Biskupow; Wielmożnych y Urodzonych, Ignacego Twardowskiego Kaliskiego, Andrzeja Moszczyńskiego Inowrocławskiego, Woiewodow; Teodora Wessla Podskarbiego Wielkiego Koronnego, Tadeusza Lipskiego Łęczyckiego, Kazimierza Karasia Wiskiego, Kasztelanow; Antoniego Kossowskiego Sekretarza, Iacka Małachowskiego Referendarza, Władysława Gurowskiego, Iacka Ogrodzkiego, Pisarzow Wielkich; Adama Ponińskiego Kuchmistrza, Chryzostoma Kraiewskiego Instygatora, Koronnych; Antoniego Czapskiego Chełmińskiego, Andrzeja Gostomskiego Malborskiego, Podkomorzich; Wincen-tego Modlińskiego Brzeskiego, Teodora Szydłowskiego Warszawskiego Chorążych; Wale-ryana Piwnickiego Miecznika Ziem Pruskich, Iana Nepomucena Ponińskiego Woiewodzica Poznańskiego, Iędrzeia Mokronowskiego Starostę Ianowskiego; ktorzy na dzień ośmnasty miesiąca Marca w roku 1768 przypadający, tu do Warszawy przynajmniej w komplecie pięciu ziechawszy się, aby też sprawę *pluralitate votorum* zupełnie rozsądzili, y nie uważając na nieprzytomność ktoreykolwiek strony, dla przewłoki świętey sprawiedliwości stawić się nie chcący, na iedney dowodach prawnych skutecznie zakończyli. A to *judicatum* gdy nastąpi, *pro rato, grato, ac valido* mieć chcemy, a iezeliby strony zgodzić mogli, aby ie zgodzili. Tudzież sprawę Urodzonego Karola Zakrzewskiego o tenutę Kalneblota, *sive* Neberybics, Xawerego Molskiego o wsie Uleyuo y Romieyki, Michała Kurnatowskiego o wieś Ticitki, Adama Malczewskiego o wsie Trzebieszawki y Kleszczewo Krolewszczyzny, do tey samey Kommissyi za poprzedzającym strony przez stronę zapozwaniem, *pro finali disjudicatione* odsyłamy, y rowny rygor do rozsądzenia wkładamy. Odsyłamy także do tey Kommissyi sprawę do rozsądzenia: iako to Urodzonych Ignacego Trzebińskiego z Iozefem Święcickim tenutaryuszem miasteczka Cieszkowic, lub innemi zakwesty-nowanym prawem cząstki Woytowstwa w Cieszkowicach posiadającymi possessorami, Piotra Borzęckiego z Piotrem Potockim Starostą Sniatyńskim; Ludwika Zapłatyńskiego z Franciszkiem Rychterem Podstolim Krakowskim; Antoniego

Gostomskiego z Mchowskim o woytostwo we wsi Rachutowie, pod podobnymże rygorem iako wyżej.

Wielmożnego Iozefa Podoskiego Woiewodę Płockiego z Urodzonym Piotrem Małachowskim Starostą Oświęcimskim o Starostwo Karaczkowskie, y wieś Białą, iako też Urodzonego Tomasz Prusaka Pułkownika w woysku Koronnym o Starostwo Przedborskie *pro finali decisione* do teyże Kommissyi odsyłamy, też same warunki do sądenia w pomienionej wyżej Kommissyi wyrażone ostrzegamy, y rygor na strony obydwie rozciągamy.

Przyłączenie sprawy Urodz. Wilczewskiego o dobra Czarny Las, do Kommissyi między Uur. Łochockim y Przyłubskim naznaczonej.

Sprawa w Sądach Assessorskich Koronnych między Urodzonym Franciszkiem Wilczewskim Generałem Maiorem y Adiutantem naszym, a Urodzoną Magdaleną z Mierzeiewskich *primo voto* Ur. Antoniego Kretkowskiego Kasztelanica Kowalskiego, powtornego *ad praesens* małżeństwa Ur. Michała Mierzyńskiego Podczaszego Radzieiowskiego małżonką, o dobra Czarny Las w Woiewodztwie Pomorskim, Powiecie Tezewskim leżące, *in toto* w teyże Kommissyi rozsądzona być ma.

766 Kommissya o dobra Ostrowko, Gronkowo y Dębno.

Ponieważ Urodzony Iędrzey Orłowski Miecznik Ziemi Dobrzyńskiej w sprawie z Urodzonym Ianem Grabianką Podkomorzycem Czerskim o dobra nasze Ostrowko, Gronkowo y Dębno idzie *ex noviter repertis documentis*; więc skracaiać postępek prawny, y pędzemu dogadzając rozsądzeniu, naznaczamy z strony Ur. Iędrzeia Orłowskiego: Przewielebnego w Bogu Waclawa Sierakowskiego Arcy-Biskupa Lwow-skiego, Wielmożnych, y UUr. Antoniego Iablo-nowskiego Woiewodę Poznańskiego, Iozefa Podhorodyńskiego Czerniechowskiego, Dydyńskiego, Lubaczewskiego, Adama Chołoniewskiego Buskiego, Kasztelanow; Ignacego Chołoniewskiego Starostę Kołomyjskiego, Iana Goleiowskiego Chorążkiego Kołomyjskiego, Podstarostę Grodu Halickiego; Marcina Koziobrodzkiego Podsejda Halickiego, Leona Wydżę Pisarza Ziemskiego Buskiego, Tomasza Tyborowskiego Miecznika Podlaskiego, Michała Radeckiego Podstarostę Grodu Buskiego, Pawła Gębarzewskiego Sędziego Grodu Buskiego, Antoniego Kobylnickiego Chorążego Wyszogrodzkiego, Konradzkiego Sędziego Grodzkiego Nowogrodzkiego, Adama Bukara Cześnika Nowogrodzkiego, Iozefa Poradowskiego Komornika Granicznego Halickiego, Antoniego Głoskowskiego Regenta Ziemskiego Halickiego, a z strony Ur. Grabianki Podkomorzycy Czerskiego, WW. y UUr. Michała Sufczyńskiego Kasztelana Czerskiego, Andrzeja Mokronoskiego Generała Inspektora woysk Koronnych, Iana Chryzostoma Kraiewskiego Instygatora Koronnego, Teodora Szydłowskiego

Warszawskiego, Antoniego Strzembosza Raciążkiego, Antoniego Kickiego Zakroczymskiego, Chorążych; Iozefa Radzickiego Podczaszego Zakroczymskiego, Stanisława Karwowskiego Podstolego Bielskiego, Kazimierza Karwowskiego Cześnika Wiskiego, Kazimierza Iasińskiego Czerskiego, Macieja Sobolewskiego Warszawskiego, Pisarzow; Karola Malczewskiego Pułkownika woysk Koronnych, Samuela Turowskiego Miecznika Czerskiego, Antoniego Brzozowskiego Assessorskiego, Michała Mrozowskiego Referendarzkiego, Pisarzow; Łukasza Pudłowskiego Woyskiego Nurskiego; ktorzy, Przewielebny, Wielmożni y Urodzeni Kommissarze na dzień ośmnasty miesiąca Sierpnia roku terażnieyszego do Lwowa na miejsce od Prezydującego naznaczone ziechawszy, *absentia aliquorum non obstante, dummodo quinque adsint*, dokumenta wszystkie stron obydwuch do sprawy służące, tudzież te, które *pro noviter repertis* Urodzony Orłowski Miecznik Ziemi Dobrzyńskiej pokładać będzie, odebrawszy wprzod od niego, podług ordynacyi Sądow naszych Assessorskich Koronnych, iurament *de noviter repertis* rotą tamże opisaną, zupełnie zważą, rozrznąną y rozeznią, a z rozez-nania co sprawiedliwego *ex noviter repertis*, y na prawie pospolitym ugruntowanego wynikać będzie, rozsądzą y ułatwią, albo dekret Sądow naszych Assessorskich Koronnych *in salvo* zostawia, *alias* ktorey stronie sprawiedliwie dzierżenie dobr pomienionych wyniknie, nie uważając na nieprzytomność drugiey strony, lub iakiekolwiek wybicie, iey przysądzą, y oddać nakazą. A to przysądzenie aby takowey ważności było, iak gdyby na Seymie nastąpiło, postanawiamy. Ku uczynieniu zaś sprawiedliwości, Urząd Ziemi czyli Grodzki, albo iednego Urzędnika do ziechania na grunt wyznaczą, ktorzy aby podług przepisu do wykonania określonego sprawili się, pod obowiązkiem prawa zalecą.

Kommissya do rozgraniczenia Starostwa Niechorowskiego.

Kommissye graniczne Seymu *Convocationis* 1764 pozwolone, które skutku swego nie wzięły, *virtute praemissae legis* dopełnione być mają, *non obstante absentia* Kasztelana, *et contumacia partis*, aby tylko było pięciu Kommissarzow y Urząd Podkomorski, o co *in casu* sprzeciwienia się ktoreykolwiek strony, *forum* Sądow Assessorskich, *et injungendae paenalitatis* naznaczamy.

Kommissya do rozsądzenia sprawy o dobra Rokitno.

Dla rozsądzenia sprawy o dobra Rokitno z przyległościami w Woiewodztwie Kiiowskim za Białącerkwią leżące, między Urodzonym Duninem Karwickim Regentem Kancellaryi Koronney, a successorami Surynowskiemi y iuriskwezytorami od nich, dekretem Trybunału Lubelskiego roku 1759 na Seym odesłany, Kommissyą y Kommissarzow, Wielebnych w Bogu Andrzeia Młodzieiowskiego Przemyskiego, Kancelarza W. Koron. Felixa Turskiego Chełmskiego,

Biskupow; Krzysztofa Szembeka Koadiutora Biskupa Chełmińskiego; Urodzonych: Iozefa Potockiego Kamińskiego; Bazylego Walickiego Sochaczewskiego, Kasztelanow; Iacka Małachowskiego Referendarza Koronnego, Iozefa Sosnowskiego Pisarza Polnego Lit. Szczesnego Czackiego Podczaszego Koron. Iozefa Stępkowskiego Oboźnego Polnego Koron. Celestyna Czapllica Łuckiego, Mikołaja Piaskowskiego Krzemienieckiego, Tomasza Dluskiego Lubelskiego, Podkomorzich; Piotra Ożarowskiego Generała Lieutenanta wojska Koron. Teodora Szydłowskiego Warszawskiego, Woyciecha Kluszewskiego Prasnyskiego, Kaietana Hryniewieckiego Latyczewskiego, Chorążych; Marcina Matuszewicza Sędziego Ziemskiego Brzeskiego Lit. Antoniego Małachowskiego Starostę Ostrołęckiego, Iana Krosnowskiego Podstolego Opczyńskiego, Iozefa Swiejkowskiego Łowczego Trębowski, Iana Darowskiego Latyczewskiego, Marcina Libiszewskiego Opczyńskiego, Woyskich; Michała Skrzetuskiego Starostę Mogilnickiego, Władysława Dunina Mieczynskiego Pisarza Kommissyi Woyskowej, wyznaczamy; ktorzy w roku terażniejszym 1768 dnia dziewiątego Grudnia tu do Warszawy ziechawszy, byleby w liczbie siedmiu osob, wszelkie prawne obydwu stron dowody zważą, z ktorych ieżeliby się niewątpliwe dziedzictwo Surynowskie dobr rzeczonych Rokitna przed konstytucją roku 1590 pokazało, y ciż Surynowie od tychże dobr przed wspomnioną konstytucją prawnie nie odpadli, *praevia ad citationem reliquorum pro comportatione documentorum ad bona praemissa spectantium, sub nexu iuramenti, et sub poena bannitionis pro termino praesentis Commissionis comparendorum subsequenda*, pomienioną konstytucją rozdawać pustynie pozwalającą, co do tey tylko sprawy uchylą, y successorow Surynowskich za niewątpliwych dziedzicow uznawszy, dobra Rokitno z przyległościami, *praeciso calculo, ac quibusvis mutuis praetensionibus*, oddać dla nich nakażą, a Urodzonego Karwickiego do iego ewiktorow odesła. Ieżeli zaś ciż sukcesorowie Surynowscy dziedzictwa swojego albo nie dowiodą, albo ie przed tą konstytucją roku 1590 słusznie utracili, pokaże się: ciż Kommissarze, nie naruszając przerzeczoney konstytucyi, Urodzonego Karwickiego za niewątpliwego dobr wspomnionych z przyległościami dziedzica uznają, y przy possessyi zachowają. A ponieważ wyż rzeczone dobra Rokitno z przyległościami, z dobrami naszymi Starostwa Białocerkiewskiego zchodzą się; przeto aby toż Starostwo ukrzywdzone nie było, pomienioney majątności Rokitna, komu ona przez dekret Kommissyi będzie przysądzona, takowe ograniczenie, zaczynając od gruntow Hermanowskich od wierzchu rzeki Uzina, tąż rzeką Uzinem idąc na doł aż do uścia w rzekę Roś, a po nad rzeką Rosią brzegiem gruntow Rokitańskich przez rzekę Rokitną, daley po nad tąż rzeką Rosią do uścia rzeki Olszanki w rzekę Roś, aż do gruntow Starostwa Bohusławskiego na-

znaczamy, na ktorey rzece Rosi żadnych młynow possessorowie dobr Rokitna mieć y wystawiać nie powinni; a ta konstytucya nie ma *ullo modo praejudicare* granicom, y rozległościom należącym z prawa y dokumentow Starostwa Bohusławskiego. Wszelkie zaś processy, inwolucye prawne, dekreta, kompliancye, reskrypta, pozwy, mandaty, ziazdy urzędowe, tradycye, iakie tylko z okazji przerzeczonych dobr Rokitna od Urodzonego Karwickiego y successorow Surynowskich na uszczerbek gruntow y dobr Starostwa naszego Białocerkiewskiego *in quovis subsellio* pozachodziły, znosimy, kassujemy, y toż Starostwo, y Urodzonego Starostę terażniejszego Białocerkiewskiego od impetycyi stron wyż rzeczonych uwalniając, cokolwiek *praetextu* skassowanych *ad praesens* dekretow, processow, y inwolucyi prawnych za rzeką Rosią *sub titulo*, iakoby attynencyi do Rokitna dobr, gruntow y lasow zabrano; to wszystko *ad corpus* Starostwa naszego Białocerkiewskiego *eznunc* przywracamy; y za nierozdzielne od Starostwa być deklarujemy. A względem rozgraniczenia dobr ziemskich Torczyzna, W. Brzostowskiego Podskarbiego W. Lit. dziedzicznych, Kommissyą na grunt tychże dobr Torczyzna naznaczamy, y reskrypt na też Kommissyą, za zniesieniem się stron obydwu o czasie y Kommissarzach, z Kancellaryi naszej Koronney wydać rozkazuujemy; z innemi zaś, gdzie iakie kompliancye do Starostwa Białocerkiewskiego ściągające się pozachodziły, *in suo robore* zachowujemy.

Kommissya do dzierżawy Tarnowy.

Ponieważ Urodzony Ierzy Balthazar Blankiemburg, wojska naszego Pułkownik, dzierżawę Tarnową w Woiewodztwie Poznańskim Powiecie Waleckim cale zruynowaną (za naszym nabwyszy przywileiem) z gruntu pobudował; więc na uznanie erogowanych unkosztow, Kommissyą (*praevio* z Kancellaryi naszej *instrumento*) naznaczamy. Ktorey to Kommissyi y w rozgraniczeniu między dzierżawami Tarnową, y Wysotką, uczynić umiarkowanie, moc daimy. Z tych zaś nakladow summę, iaka przez naznaczonych Urodzonych Kommissarzow uznana będzie, Ur. Ierzemu Blankiemburgowi, y sukcesorom iego na teyże dzierżawie ubezpieczamy, y konstytucją ninieyszą za przysądzoną mieć chcemy, ktora kiedy *post fata* Ur. Blankiemburga przez uprzywileiowanego donataryusza successorom onego wypłacona będzie, iuz ta summa więcey nie ma się zostawać na tych dobrach naszych.

Przyspieszenie rozsądzenia sprawy o Starostwo Borzechowskie.

Skracając proces od lat kilkunastu między UUr. Iakubem Przebendowskim, y Alexandrem Potulickim, względem Starostwa Borzechowskiego w Sądach naszych Assessorskich Koronnych toczący się, dla zbliżenia stronom obiema sprawiedliwości, Kommissarzow na rozsądzenie

770

ich praw do pomienionego Starostwa mianych, wyznaczamy, to iest: WW. y Urodzonych Ignacego Twardowskiego Kaliskiego, Kazimierza Granowskiego Rawskiego, Woiewodow; Bazylego Walickiego Sochaczewskiego, Szymona Szydłowskiego Słońskiego, Kasztellanow; Piotra Ożarowskiego Generała Lieutenanta, Iozefa Mikorskiego Chorążego Gąbińskiego, Macieja Sobolewskiego Warszawskiego, Adama Wągródzkiego Zakroczymskiego, Adama Kownackiego Nurskiego, Pisarzow Ziemskich; Ignacego Łempińskiego Generała Maiora, Michała Lniskiego Podwoiewodzego, Lipińskiego Pisarza, Grodzkich Skarszewskich Wdztwa Pomorskiego; y onym byleby ich tylko pięciu z wyznaczonych było, powagą Seymu terażniejszego zlecamy, aby za wydaniem innotescencyi dwoma niedzielami przed terminem, po zafundowanej tu w Warszawie iuryzdykei swoiey Kommissarskiej, sprawę tę *in terminis*, w iakich ona w Sądach naszych Assessorskich zawisła, przedsięwziąwszy, prawa z strony ohoiey należycie przeyrzeli y zważyli, tudzież inkwizycye na Kommissyi wywiedzione, *ac revisionem* przez Kommissarzow *protocolli* przeczytali, y cale to *negotium pro iure et iustitia, partis alterutrius contumacia non obstante*, finalnie rozsądziłi, mieć chcemy.

Starostwo Wartskie.

Zagradzając drogę do dalszey kłotni między UUr. Władysławem Chorążym Sieradzkim, y Pawłem Biernackimi, bracią rodzonemi, z okazji cessyi Starostwa Wartskiego przez tegoż Ur. Chorążego temuż Ur. Pawłowi bratu swoiemu uczynioney, *et non ob praestitam satisfactionem* zadysputowanej, przez odebranie nazad w possessyą swoię intrat Starościńskich wynikających, do rozsądzenia tey sprawy Kommissarzow, Wielmożnego Iana Mączyńskiego Kasztellana, UUr. Tomasza Błeszyńskiego Podkomorzego, Sieradzkich; Franciszka Walichowskiego Sędziego Ziemskiego Kaliskiego, Woyciecha Walewskiego Sędziego, Pawła Załuskowskiego Podśędka, Iana Nepomucena Gołębowskiego Pisarza, Ziemskich Sieradzkich; Antoniego Morzkowskiego Sędziego Ziemskiego Wieluńskiego, Woyciecha Męcnińskiego Starostę Radomskiego, y Ignacego Lipskiego Łowczego Wschowskiego, naznaczamy; ktorzy Kommissarze *captato tempore, sine mora tamen*, za poprzedzeniem *innotescentialium*, do miasta naszego Warty ziadą, *et absentia aliquorum, dummodo quinque adsint, non obstante*, iuryzdykcyą ufundują, y *meritum causae* od obydwuch stron wysłuchawszy, *nihil intactum* w teyże sprawie o cessyą zadysputowaną *ob non praestitam satisfactionem* zachodzącey, zostawiają, dekret ferować będą, na ktorym strony przestać będą powinny, y żadne appellacye ani prozekucye od tego dekretu w żadnym Sądzie *attendi* nie będą mogły.

Kommissya na rozgraniczenie dobr dziedzicznych Chrzesa, z dobrami naszymi Suleiowem.

Ponieważ między dobrami dziedzicznymi Chrzensem Urodz. Antoniego Michała Paca Pisarza Wielkiego W. X. Lit. a dobrami naszymi Suleiowem w Ziemi Nurskiej w Powiecie Kamienieckim leżącemi, w dożywotnim *ad praesens* dzierzeniu U. Antoniego Ossolińskiego Kasztellana Gostyńskiego zostającemi, nie małe w granicach zachodzą dyfferencye, więc na rozsądzenie y uspokoienie onych, za Kommissarzow *ex Senatu*, Wielmożnego Tadeusza Lipskiego Kasztellana Łęczyckiego, Urodzonych Macieja Sołtyka Kasztellana Warszawskiego, Jana Nowosielskiego Kasztellana Ciechanowskiego, Szymona Szydłowskiego Kasztellana Słońskiego; *ex equestri* zaś *Ordine*: Stanisława Narzynskiego Podkomorzego Ciechanowskiego, Klemensa Nakwaskiego Podkomorzego Wyszogrodzkiego, Walentego Puchałę Podśędka Warszawskiego, Zygmunta Grabowskiego Podśędka Ciechanowskiego, Dominika Zambruskiego Podśędka Nurskiego, Kazimierza Modzelewskiego Sędziego Ziemskiego Wizkiego, Franciszka Wołuńskiego Woyskiego Warszawskiego, Tomasza Mchowieckiego Pisarza Ziemskiego Ciechanowskiego, Kazimierza Zaranka Chorążego Petyhorskiego, Onufrego Lackiego Stolnika Trockiego, Iozefa Sienkiewicza Miecznika y Sędziego Grodzkiego W. Trockiego, Ierzego Talwosza Sędziego Grodzkiego W. Trockiego, Marcina Czerniewicza Horodniczego y Sędziego Grodzkiego Powiatu Kowieńskiego; Antoniego Hryniewicza Starostę Krasnyskiego, Tomasza Hryniewicza Koniuszego Xięstwa Zmudzkiego, Kazimierza de Raesa Starostę Giernakolskiego, Andrzeia Puchałę Komornika Ziemskiego Warszawskiego, Michała Potrykowskiego Komornika Granicznego Warszawskiego, Iana Skarzyńskiego Komornika Woiewodztwa Trockiego naznaczamy; ktorzy to urzędnicy Kommissarze, *non obstante aliorum absentia*, byleby tylko pięciu z nich było, w czasie iak nayprędzszym sposobność upatrzyszy, za wydanym przez się *ante terminum* Kommissyi sześciami niedzielami obwieszczeniem, *etiam ad requisitionem unius partis* do dobr Chrzesa ziechawszy, iurisdycyę Sądow swoich ufundowawszy, ażeby naypierwey wizyą granic y gruntow uczynili, dyfferencye wszelkie *non obstante contumacia aut recessu* ktoreykolwiek strony, finalnie rozsądziłi y uspokoiłi, y też Kommissyą bez żadnych limit zakończyli, grunta, lasy, *latifundia*, w possessyą stronom podali, one dostatecznie ograniczyli, y kopcami osypali, oraz we wszystkim, *ad tenorem* praw o Sądach Kommissarskich opisujących, dekret swoy ferowali, *authoritate praesentis Conventus* obowięzujemy, y że to *pro perpetuo inviolabiliter, sine quibusvis ulterioribus motionibus et prosecutionibus* zachowane bydź powinno, stanowiąemy. *Interea* ieżeliby ktorykolwiek z Kommissarzow, lub ich kilku przed expedyowaniem y dokończeniem tey

Kommissyi umrzeć miał, *in eo casu* inszych naznaczamy.

Kommissya do uznania natury wsi Salnika w Woiewodztwie Braclawskim leżący.

Luboli Ur. Chołoniewski Kasztelan Buski, wsi Salnika w Woiewodztwie Braclawskim leżący, tak *ante hosticum*, iako y *post hosticum* probuie *haereditarium sui possessionem*, Ur. zaś Starosta Winnicki *ad corpus* Starostwa Winnickiego też wieś Salnik należeć pretenduje, y *eo nomine* między temiż stronami różne *in variis subselliis* pozachodziły processa; przeto cały proceder prawny *inter litigantes* skracając, naznaczamy Kommissarzow: Wielmożnego Michała Leduchowskiego Wołyńskiego, Urodzonego Bogusława Ustrzyckiego Inowłodzkiego Kasztelanow; Urodzonych, Celestyna Czaplica Łuckiego, Makarego Kurdwanowskiego Buskiego, Podkomorznych; Kaietana Hryniewieckiego Czerwonogrodzkiego, Antoniego Debolego Lubaczewskiego, Chorążych; Iana Darowskiego Podsejka Ziemskiego Latyczewskiego, Ignacego Węgleńskiego Pisarza Ziemskiego Belzkiego, Stanisława Ortyńskiego Zwinogrodzkiego, Tomasza Tyborowskiego Podlaskiego, Orłowskiego Dobrzyńskiego, Stefana Białobłockiego Smolińskiego, Miecznikow; Macieja Poetyłę Grodzkiego Brańskiego, Sebastjana Gawrońskiego Latyczewskiego, Marcina Lipskiego Belzkiego, Podstarostow; Pawła Gębarzewskiego Buskiego, Antoniego Wielogorskiego Winnickiego, Sędziow Grodzkich; Michała Włoskiewicza Ziemskiego Braclawskiego Komornika, Iakuba Moczulskiego, Ludwika Wirskiego Braclawskiego, Regentow; na dzień piętnasty miesiąca Maia w roku niniejszym 1768. Ktorzy to Kommissarze, *absentia unius vel plurium non obstante, dummodo quinque adsint*, na grunt w sporze będący zięchawszy, *naturam* wsi Salnika, *contumacia partis non obstante*, rozeznają y rozsądzą, granice między tąż wsią y innemi Urodzonego Chołoniewskiego dziedzicznymi, a wsią naszą Krolewską Miziakowem *in annis 1752 et 1754* sporządzone, *cognitis quibusvis praetensionibus ac probabilibus documentis, et resolutis summis constitutione 1616 assecuratis, finaliter* determinować będą, y cokolwiek ciż Kommissarze postanowią, strony obie *indisputabiliter, praecisa omni appellatione*, trzymać mają, mocą niniejszej ustawy nakazujemy.

Kommissya do Starostwa Kolskiego.

Reassamując tak konstytucye 1674 iako też 1764 do Starostwa Kolskiego wypadłą, rezolwując dekret Kommissyi Skarbu Koron. 1766 *ex actoratu* Urodzonego Rafała Gurowskiego Kasztelana Przemeckiego, Starosty Kolskiego, nastąpiiony interes cały przez niego zaprzysiężony, do Stanow Rzeczypospolitej odesłany, do uspokojenia onego we wszystkich zaszłych pretensjach, Kommissya z ponowieniem innych wyznaczamy, a za Kommissarzow: Wielmożnych

y Urodzonych: Antoniego Barnabę Iablonowskiego Poznańskiego, Ignacego Twardowskiego Kaliskiego, Woiewodow; Rocha Zbiłewskiego Kaliskiego, Rafała Gaiewskiego Rogozińskiego, Michała Miaskowskiego Łędzkiego, Kasztelanow; Kaspra Rogalińskiego Starostę Nakielskiego, ... Bleszyńskiego Podstolego . . . . Bieliciego Łowczego Smolińskiego, ... Czyżewskiego Skarbnika Ostrzeszowskiego, Wiktora Boianowskiego Generała woysk Koronnych, ... Klińskiego Chorążycy Sieradzkiego, Iemietkowskiego Oberszteleyntanta woysk Koronnych, Miroszewskiego, ... Stawowskiego naznaczamy, dając zupełną moc tymże Kommissarzom, *dummodo quinque adsint*, aby ten interes wyexaminowawszy, finalne uspokojenie onegoż ustanowili, y akt swoy Kommissarski *in forma authentica* do Kommissyi Skarbu Koronnego odesłali.

Wsie Dubrniow y Pukow, a corpore Starostwa Rohatyńskiego oderwane.

Ponieważ wieś Dubrniow y Pukow *ad corpus* Starostwa Rohatyńskiego należące, a przez konstytucyą 1662 Urodzonemu Sielnickiemu Stolnikowi Podolskiemu *in emphiteusim* puszczone, powtorną zaś konstytucyą 1667 na wieczność temuż samemu oddane, a dotąd od tegoż Starostwa nie odgraniczone zostały, przeto na odgraniczenie onychże od dobr Starostwa naszego Rohatyńskiego w Ziemi Halickiej y Lwowskiej leżącego Kommissyą wyznaczamy, a instrumenty z Kancellaryi naszej Koronnej wydać rozkażemy, a co Kommissarze od Nas wyznaczeni postanowią *in fundo*, względem tegoż rozgraniczenia, to wiecznymi czasy będzie zachowano.

Kommissya między dobrami ziemskimi, a Starostwem Lucyńskim.

Ponieważ Wielmożny Ian Borch Podkanclerzy Koronny otrzymawszy z nadania Najjaśniejszego Predecessora naszego dobra pewne Isnauda y Plusyn zwane w Xięstwie Inflantskim, w trakcie Lucyńskim leżące, prawu Ziemskiemu dziedzicznemu podległe, y one w spokojną *per officiosam traditionem* obiąwszy possessyą, należytego granic onych z Starostwem Lucyńskim, iako też y innemi kollateralnymi dobrami nie ma rozprawadzenia. A będąc sam Starostą Lucyńskim, procederu w tey mierze prawnego w Sądach naszych sam z sobą czynić y prozekwować nie mógł, więc chcąc mieć miasteczko nasze Lucyn, iako też Woytostwo Nerzańskie Starostwa Lucyńskiego z dobrami dziedzicznymi Isnaudą y Plusynem Wielmożnego Iana Borchy Podkanclerzego Koronnego rozgraniczone, approbowawszy onemu wzwwyż wspomniane nadanie, y przy possessyi dziedzicznej tych dobr na zawsze zachowując, Kommissyą do rozgraniczenia tych dobr Isnaudy y Plusyny, z miasteczkiem Lucynem y Woytostwem Nerzańskim Starostwa Lucyńskiego, oraz innemi wszystkimi sąsiedzkimi dobrami,

774

z ktorymi granice dobr Isnaudy y Plusyna zachodzą, *authoritate* Seymu terazniejszego postanawiamy, y na odprawienie oney Kommissarzow, Urodzonych: Iana Zyberka Podkomorzego Inflantskiego, Stanisława Wawrzeckiego Sędziego Braclawskiego, Iana Weysenhoffa Sędziego Ziemskiego Inflantskiego, Antoniego Kwintę Pisarza Ziemskiego Braclawskiego, Iozefa Iodkę Sędziego Grodzkiego Inflantskiego, Marcina Benisławskiego Sędziego Grodzkiego Inflantskiego, Felicjana Zarembę Podczaszego Czerniechowskiego, Andrzeja Karniewskiego Łowczego Inflantskiego, Iana Krzywca Mostowniczego Inflantskiego, Michała Benisławskiego Regenta Ziemskiego Inflantskiego, Antoniego Zebrowskiego Rotmistrza Inflantskiego, naznaczamy; z ktorych jeżeliby przed wykonaniem, lub zakończeniem tego aktu Kommissyi niektorzy umrzeć mieli, innych na miyscu zmarłych osobliwym reskrypsem naszym *substituere*, gdy potrzeba będzie, obiecuemy, ktorzy to Urodzeni Kommissarze *captato tempore, praevis* czterema tygodniami *innotescentijs et ad citationibus*, do pomienionych dobr zięchawszy, *mutuo partium sumptu, non obstante nonnullorum absentia* (byleby ich pięciu było) dyfferencye wszelkie między wszystkimi stronami rozsądzą, oraz granice pewne tak między miasteczkiem Lucynem y woytostwem Nerzańskim Starostwa Lucyńskiego (nie zajmując zgółła wsi y gruntow tegoż woytostwa Nerzańskiego w lustracyi ostatniej a. 1765 opisanych) iako też innemi wszystkimi sąsiedziami, a dobrami Isnaudą y Plusynem, postanowią, oznaczą y opiszą, y zupełne na zawsze w granicach uspokojenie uczynią, *vigore* ktorego dekretu Kommissarskiego grunta do woytostwa Nerzańskiego y miasteczka Lucyna przypadłe, iako hibernowe, przy possessyi dożywotniey Wielmożnego Iana Borchy Podkanclerzego Koronnego y małżonki iego *ius in solidum* mającey; a zaś do dobr Isnaudy y Plusyny przysądzone, za dziedziczne ziemskie spolnie z pomienionymi dobrami na zawsze mieć chcemy y ubezpieczamy.

775

A że w miasteczku Lucyńskim nayduie się plac staremi murami opasany, ktore ku publicznemu pożytkowi, iako *in ruderibus* będące, obrocone bydź nie mogą. Przeto takowy plac y temiż murami do plebanii Lucyńskiej, na erekcyą na onym kościeła y plebanii, na zawsze oddaemy y im inkorporujemy.

Kommissya na uspokojenie dyfferencyl między dobrami dziedzicznymi U. Szadurskiego, a Starostwem Lucyńskim.

Ponieważ między dobrami dziedzicznymi Ur. Iana Szadurskiego Chorążego Inflantskiego z Wirdzynym, Małnowem, Nagalszem, y Cecynem w Xięstwie Inflantskim leżąciami, a Starostwem Lucyńskim, iako też gruntami plebanii Lucyńskiej zachodzą z rożnych stron dyfferencye granic, oraz z przyczyny pomieszanych gruntow częste między poddanymi kłotnie y niesnaski do

procederow prawnych nieuchronną sprawują przyczynę: o ktore to dyfferencye granic ciągnący się od niemałego czasu z Starostwem Lucyńskim proceder w Sądach naszych zupełnego uspokojenia nie wziął, przeto zachowując, y utwierdzając zupełnie Ur. Szadurskiego przy prawach na te dobra onemu służących, na uspokojenie onych *authoritate* Seymu terazniejszego Kommissyą postanawiamy, y na odprawienie oney Kommissarzow naszych: UU. Iana Zyberka Podkomorzego Inflantskiego, Stanisława Wawrzeckiego Sędziego Ziemskiego Braclawskiego, Ignacego Iesmana Sędziego Ziemskiego Połockiego, Antoniego Kwintę Pisarza Ziemskiego Braclawskiego, Eustachiego Chrapówieckiego Podstarościego Starodubowskiego, Marcina Benisławskiego Sędziego Grodzkiego Inflantskiego, Iozefa Brzezińskiego Koniuszego Inflantskiego, Antoniego Felkierzamba Chorążycy, Iana Krzywca Mostowniczego Inflantskiego, Alexandra Semeroka Regenta Ziemskiego y Sędziego Pogranicznego Połockiego, Michała Benisławskiego Regenta Ziemskiego Inflantskiego, Anton. Zebrowskiego Rotmistrza Inflantskiego, naznaczamy; z ktorych jeżeliby przed wykonaniem, lub dokończeniem tego aktu Kommissyi niektorzy umrzeć mieli, innych Kommissarzow na miyscu zmarłych osobliwym reskrypsem naszym *substituere*, gdy tego potrzeba będzie, obiecuemy; ktorzy to Urodzeni Kommissarze *captato tempore, praevis* czterema tygodniami *innotescentijs et ad citationibus*, do pomienionych dobr *et ad loca controversa* zięchawszy, *mutuo partium sumptu, non obstante nonnullorum absentia*, byleby ich pięciu było, dyfferencye wszelkie tak z Starostwem Lucyńskim; iako też plebanią Lucyńską *finaliter* rozsądzą, granice pewne bez szachownic, podług zaszłych *in ante* na Kommissyie w Sądach naszych dekretow postanowią, oznaczą, y opiszą, oraz zupełne na zawsze w granicach uspokojenie uczynią.

Vigore ktorego dekretu Kommissarskiego grunta do Starostwa Lucyńskiego przypadłe, na zawsze przy Starostwie iako hibernowe, a zaś do dobr Wirdzyna, Małnowa, Nagalsza, y Cecyna przysądzone za dziedziczne ziemskie, spolnie z pomienionymi dobrami *pro perpetuo censendo* mieć chcemy, y ubezpieczamy.

Sprawa Mozarowska.

W sprawie Mozarowskich, ktorych W. Kapituła Wileńska Mozarami bydź mieni, z tąż Wielebną Kapitułą Wileńską po rożnych subselliach Sądowych przez długi czas agitowanej, y dotąd między stronami w sporze prawnym będąciami nieuspokoionej, dla roztrząśnienia przywileiow, praw, dokumentow, dekretow, y całego processu, nie mniej zupełnego rozsądzenia całej sprawy względem dziedzictwa dobr Mozar z przyległościami, Kommissyą wyznaczamy, y za Kommissarzow, a to na stronę Urodzonych Mozarowskich: Nayprzewielebniejszego w Bogu Xięcia IMci Prymasa Korony

776

773

Polskiej y W. X. Lit. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, Wielebnego w Bogu Xiędza Andrzeja Młodziejowskiego Biskupa Przemyskiego, Kancelarza W. Koronnego Wielmożnych Xięcia Stanisława Lubomirskiego Marszałka W. Koron., Lipskiego Kasztelana Łęczyckiego, Karasia Kasztelana Wiskiego, Urodzonych Hiacynta Małachowskiego Referendarza, Xięcia Kazimierza Poniatowskiego Podkomorzego, Stępkowskiego Oboźnego Polnego Koronnych; Gadomskiego Sochaczewskiego, Piaskowskiego Krzemienieckiego, Podkomorzych; Małachowskiego Starostę Ostrołęckiego, Xięcia Kaspra Lubomirskiego Generała woysk Rossyjskich, Mikorskiego Pisarzu skarbu Koronnego, Boczkowskiego Starostę Ulinickiego, Dzierżanowskiego Chambelana naszego, Ignacego Nowickiego Metrykanta Kancellaryi Wielkiej Koronney, Stankiewicza Pułkownika; na stronę W. Kapituły Wileńskiej, W. Niesiołowskiego Kasztelana Nowogrodzkiego, Urodzonych Chreptowicza Sekretarza W. W. X. L., Łopacińskiego Pisarza W. W. X. Lit., Sosnowskiego Pisarza Polnego W. X. Lit., Iundziła Marszałka Grodzińskiego, Iozefowicza Starostę, Orszańskiego Narbutta Chorążego Lidzkiego, Politalskiego Sędziego Grodzińskiego, Horaina Woyskiego Wileńskiego, Alexandrowicza Lidzkiego, Bohomolca Witebskiego, Pisarzow Ziemijskich; Kossakowskiego Podczaszego Kowińskiego, Giedroycia Podczaszego Wołkowyskiego, Pomarnackiego Horodniczego Wilkomirskiego, Białopiotrowicza Strażnika Upińskiego, Chomińskiego Chorążycy Oszmiańskiego, wyznaczamy; ktorzy to WW. y Urodzeni Kommissarze, *absentia reliquorum non obstante*, byleby siedmiu znajdowało się, tu w Warszawie w roku terażniejszy 1768 dnia piętnastego miesiąca Listopada, bez odłożenia y limity, iurydykcyą Kommissarską ufundowawszy, nie uważając na niestanie, upor, albo odstąpienie ktoreykolwiek strony, lub rozpis Kommissarzow, *ante omnia* W. Kapitułę Wileńską według konstytucyi 1631 w dobra, o które *vertitur actio*, reindukować będą, y zaraz nieodstępnie komportacyą praw, przywileiow, funduszow, dokumentow y dekretow wszelkich do dobr wsi Mozar y innych attynency do nich należących ściągających się, za poprzedzającym iuramentem przez strony oboje, pod upadkiem sprawy nakażą, przywileie, prawa, dokumenta, dekreta, y processa wszelkie rozeznają, prawdziwe y sprawiedliwe utwierdzą, a podeyrzane y niesłuszne uchylą. A kiedy słuszne y należyte wspomnionych dobr dla Kapituły Wileńskiej z przywileiow y tranzakcy ziemskich okaże się dziedzictwo, a Urodzonych Mozarowskich fałszywy do tychże dobr y niesprawiedliwy. dowiedzie się proceder, przytym szlachectwa (iak od Kapituły Wileńskiej *objectum est*) niegodziwe przez nich pokaże się używanie, Urodzonych Mozarowskich *pro imparibus* deklarowawszy, teyże Wielebney Kapitulie Wileńskiej w dziedzicne poddaństwo oddadzą, y dobra według kon-

stytucyi 1631 wieczyscie przysądzą. Iezeliby zaś pomienione dobra z rozeznanych praw, przywileiow, dokumentow, y tranzakcy ziemskich komportować się mających, własne dziedziczne UUr. Mozarowskich pokazały się, oraz stan y kondycya onych wywiodła się szlachecka, przeto nieodstępnie wraz z nakazaniem kalkulacyi, od kogo y od ktorego czasu należeć będzie, uczynić się mającey, UUr. Mozarowskim dobra Mozary *cum attinentiis* przysądzą, wieczyscie utwierdzą y w possessyą oddadzą, niemniej pochodzenie onych szlacheckie obiaśnią, y za prawdziwą szlachę uznają, tudzież sprawę całą podług prawa y sprawiedliwości, za wyprowadzeniem inkwizycyi tyle ile razy y gdzie będzie zachodziła okoliczność, bez dopuszczenia appellacyi, zupełnie y dostatecznie decydować będą. A po zakończeniu y dostatecznym sprawy prawney *per omnes circumstantias* rozsądzeniu, sprawę uczynkową względem wiolencyi, krzywd, y pretensyi wszelakich, manifestami y terminami obiętych, za poprzedzającymi pozwami, *praevis juratorie educendis inquisitionibus*, y rygorem winy bannicy wieczney na przypozwanych niestawiających rozciągnięciem, podobnie nieodstępnie osądzą, przestępnych ukarzą, ukrzywdzonym szkody, krzywdy, y przeyski prawne do pewney wyklikwidowane liczby nadgrodzić y zapłacić, pod rygorem prawu pospolitemu zwyczajnym, nakażą, y nie nierozsądzzonego, *non derogando* Kommissyi do rozgraniczenia między Powiatami Owruckim do Woiewodztwa Kiiowskiego, y Mozyrskim do W. X. Lit. należącymi, nie zostawia.

Ostrzeżenie dobr idących w zamianę w Koronie y W. X. Lit. 778

Gdy wiele dobr naszych Krolewskich niniejszą konstytucyą zamienionych zostaje, zaczynamy aby sprawiedliwa równość dochodow zachowana była, Kommissarze na ten koniec wyznaczeni, skoro się tylko na innotescencye podpiszą, do Grodu *proprii Districtus* tych dobr, które zamieniać będą za Krolewskie, ziada, *non obstante absentia aliquorum, dummodo quinque adsint, coram pleno Officio Terrestri, sive Castrensi* przysięgą *in eam rotham*: (Iż będąc do zamiany dobr NN. wyznaczony, ziemskich IMci NN. dziedzicznych, dochody y prowenta wszelkie *considerata positione bonorum* sprawiedliwie miarkując wyprowadzę, o prawdziwey y niezawodney dobr ziemskich własności, aby processami lub długami zawiedzione nie były, dostateczną indagacyą czynić będę, w uznawanie spraw granicznych, gdzieby zachodziły, iako do sądu przyzwoitego należących nie wdam się. Prowent zaś z tychże dobr ziemskich wyprowadzony aby był wyrównywiający prowentowi dobr Krolewskich na zamianę idących, ostatnią lustracyą ustanowionemu (wytrąciwszy z niego podług terażniejszego prawa dochody z propinacyi wynikające) ubezpieczę, kwartę w Koronie takąż, iaka była w dobrach Krolewskich, oprócz wzmiankowanego dochodow propinacyinych wytrącenia z dobr za-

mienionych, do płacenia skarbowi Koronnemu wyznaczę, sołectwa y wybraniectwa, iezeliby były iakie w dobrach Krolewskich na zamianę idących, przywileiami Krolewskimi, nie konsensami Starościńskimi z approbacyą lokowane, pod temiz przywileiami *locationis* zostawię, y prowent z nich iaki był, albo być powinien, ostrzegę, y to wszystko opisawszy w ieden exemplarz do xiąg niniejszych, drugi zaś do Kommissyi Skarbowey podam, y zważywszy dostatecznie *aequivalentiam* dochodu terażniejszego Rzpltey z dobr naszych Krolewskich wynikającego, zamianę uczynię, y przyznam, a iezeliby dobra ziemskie na zamianę proponowane nie dostarczały dochodowi podług lustracyi z dobr Krolewskich w zamianę isę mających, albo pewnego dziedzictwa nie miały, albo processami zakłcone były, tedy gdyby chcący czynić zamianę innych dobr proporcjonalnych nie pokazał, zamiany nie uczynię, y o tym na Seym donosę) aby wykonali, *et non obstante absentia aliquorum*, aby ich tylko pięciu było, *actum* Kommissyi swojej expedyowali, nakazujemy. Ponieważ zaś między dobrami ku zamianie determinowanemi y miasteczka zawierają się na prawach Krolewskich ufundowane, więc aby te w okręgu tylko swoim będące pod protekcyą naszą Krolewską, podług przywileiow *locationis* zostawały, y do Sądow naszych Assessorskich należały, mieć chcemy.

779 Approbacya zamiany dobr Prusinowice, szlacheckich za duchowne.

Zamianę dobr Prusinowice szlacheckich za dobra Popow duchowne, w Woiewodztwie Kaliskim leżące, *mediante beneplacito Apostolico* nastąpią, oraz tranzakcyę względem tychże dobr zaszle, *in toto* approbujemy, hibernę zatym z dobr Popowa na dobra Prusinowice przenieść Kommissyi Skarbowey zlecamy.

Rekompensa Urodzonemu Unrugowi Starości Hamersztyńskiemu.

Nadgradzając z wielu przyczyn pokrzywdzenie familii U. Unrugow, osobliwie U. Zygmuntovi Unrugowi niewinnie uczynione, y mając wzgląd na zasługi Ur. Alexandra Unruga terażniejszego Starosty Hamersztyńskiego Nam y Rzeczypospolitey okazane, uwalniamy to Starostwo od płacenia kwarty y innych wszystkich podatkow, z dobr Krolewskich naszych Rzpltey należących, y oneż pomienionemu Ur. Alexandrowi Unrugowi y iego należyty oboygą płci sukcesorom, prawem dziedzicznym na wieczne czasy dajemy, z zupełną mocą y wolnością tak, iak iemu y sukcesorom iego podobać się będzie, tychże dobr dziedzicznym prawem nadanych przedania, alienowania, wyiawszy iednak miasto same Hamersztyń z iego prawami, przywileiami y wolnościami, które miastom naszym Krolewskim w ogolności są służące, albo w szczególności miastu temu należące. Chcąc aby na zawsze przy swoich prawach y wolnościach zosta-

wało; żeby zaś przez zamianę natury dobr Starościńskich iurydykcy Starościńska nie wakowała, terażniejszy possessor z mocy przywileiu naszego one *ad vitae tempora* administrować będzie, po śmierci zaś onego appellacya od Magistratu miasta tego prosto do Sądow naszych Zadwornych isę ma.

Pozwolenie Kapitulie Gnieźnieńskiej zamiany.

Ponieważ *medietas* dobr Opieczek do Kapituły Gnieźnieńskiej należących jest *in contiguitate* dobr w possessyi Wielmożney Działyński Woiewodziny Malborskiej. Więc pozwala się też dobra Opieczki Kapitulie, Wielmożney Woiewodziny Malborskiej sprzedać, lub zamianę z nią uczynić, *mediante beneplacito Romano, et salvis oneribus Reipublicae*.

Approbacya zamiany Ur. Łukaszowi Bętkowskiemu Podczaszemu Ziemi Stężyckiej z OO. Iezuitami Kollegium Krakowskiego.

Zamianę części we wsi Trzciankach za części we wsi Borkach w Woli Haydackiej, w Białkach obudwoch, tudzież połowy młyna, y stawu, na rzece Ryczy nazwiskiem Bakiera, w Woiewodztwie Sandomirskim, a Ziemi Stężyckiej leżących, między Urodzonym Łukaszem Bętkowskim Podczaszym Ziemi Stężyckiej z iedney, a Kollegium Krakowskiego OO. Iezuitow przy kościele SS. Apostołów Piotra y Pawła mieszkających z drugiej strony, podług opisu między temiz stronami komplanacyi Grodnownie uczynionej, approbujemy, y tranzakcyę rezygnując sobie wzajemnie wzwyż wyrażone części, które z obowiązku teyże komplanacyi nastąpić mają *in praesentia* Ziemstwa Stężyckiego, aby uznało *aequivalentiam*, y że nikt trzeci w tym krzywdy nie ma, za ważne mieć chcemy.

Pozwolenie zamiany Urodzonej Wesslowy Starości Golubskiej.

Wieś Nowa w Ziemi Zakroczymskiej zostająca, przeszłemi czasy na fundusz wieczysty, od Urodzonych Wesslow konwentowi Czerwińskiemu XX. Kanonikow Regularnych ustąpiona y oddana, którą *ad praesens* dla stykających się iey gruntow z miastem Nasielskiem dziedzicznym Urodzona Wesslowa Starości Golubska chce przez zamianę inney wsi dziedzicznej od konwentu Czerwińskiego odzyskać, przeto na takową zamianę, byleby tylko *non excedat* proporcyi intraty pomienionej wsi konwenckiej, za zgodą Stanow zgromadzonych zezwalamy, y oneż skoro do skutku przydzie, *authoritate* Seymu terażniejszego stwierdzamy.

Uspokolenie granic między dobrami dziedzicznymi Szlubowem.

Ponieważ grunta nasze puste, nazwane, Lewice w Ziemi Zakroczymskiej leżące, od innych dobr naszych Krolewskich odległe, między dobrami Szlubowem, y innemi Ur. Iozefa Radzickiego Podczaszego Zakroczymskiego Pod-

komorzego naszego dziedzicznymi, w granicach czynią kontrowersyą, przeto ułatwiając te zamiany *in aequivalenti* za grunta nazwane Lendy Urodzonego Radzickiego dziedziczne, w teyże Ziemi leżące, pozwalamy, do których uznania *aequivalentiae*, za Kommissarzow UUr. Iana Szydłowskiego Cześnika, Bonawenturę Łępickiego Łowczego, Szymona Kozłowskiego, Adama Worowskiego, Komornikow Zakroczymskich; Pawła Łępickiego, naznaczamy; którzy to Kommissarze według konstytucyi pod tytułem: Ostrzeżenie dobr idących w zamianę, sprawić się będą powinni.

781 **Zamiana wsi Krolewskiej Modrza za wieś dziedziczną Rumianek.**

Gdy Wielmożny Ignacy Twardowski Woiewoda Kaliski, wsi naszej Krolewskiej Modrza w Woiewodztwie Poznańskim Powiecie Kościańskim leżącej possessor, mając prawo dożywotniemu swemu podległą wieś, tę zaniósł proźbę do Nas, y Seymujących Stanow, aby oneż mógł za wieś swoją ziemską dziedziczną Rumianek w Woiewodztwie y Powiecie Poznańskim leżącą, *modo commutationis* zamienić, z przyczyny przyległości tej wsi do dobr dziedzicznych, My mając wzgląd na zasługi tegoż W. Twardowskiego Woiewody Kaliskiego Nam y Rzpłtey wielu dowodami okazane, za powszechną Stanow Rzeczypospolitey zgodą, takowey zamiany z wszelkimi przyległościami, *cumque jure patronatus* pozwalamy, y dla poznania ekwiwalencyi iey, Kommissarzow z Senatu WW. Antoniego Iabłonowskiego Woiewodę Poznańskiego, Iozefa Mielżyńskiego Poznańskiego, UUr. Antoniego Zakrzewskiego Biechowskiego, Iozefa Potockiego Kamińskiego, Kasztelanow; Franciszka Kwileckiego Wschowskiego, Kaspra Rogalińskiego Nakielskiego, Kazimierza Raczyńskiego Czerwonogrodzkiego, Starostow; Tadeusza Zakrzewskiego Podśędka Ziemskiego Kaliskiego, Iana Niegolewskiego Cześnika Poznańskiego, Sebastjana Zbiiwskiego Podstarostę Wschowskiego, Stanisława Trąbczyńskiego Pisarza Grodzkiego Kaliskiego, Xawerego Małachowskiego Regenta Grodzkiego Pyzdrskiego, Franciszka Święcickiego, y Iozefa Molskiego, naznaczamy. Ktorzy to Kommissarze podług konstytucyi pod tytułem: Ostrzeżenie dobr idących w zamianę, sprawić się powinni będą, a po nastąpioney zamianie przereczoney wsi naszej Krolewskiej Modrza, aby przy possessyi wsi Rumianek w Krolewsczyznę obroconych, y przy prawie takowym, iakie miał do wsi Modrza W. Twardowski Woiewoda Kaliski wraz z małżonką swoją był zachowany, mieć chcemy, prawo ich obojga dożywotnie na wspomniane przyszłe dobra nasze Krolewskie Rumianek przenosiemy.

Zamiana dobr Iarugi z attynencyami dziedzicznych Ur. Teodora Potockiego, za dobra miasto Smotrycz z attynencyami.

Mając wzgląd tak na zasługi antecessorow,

iako też y samego Ur. Teodora Potockiego Starosty niniejszego Smotryckiego, zamiany dobr miasta Iarugi, wsiow Michałowki, Sabatowki, Biały, Teodorowki, Iwanowki, Pietraszowki, y innych attynencyi dziedzicznych, za dobra Krolewskie miasto Smotrycz, wsie Rutkę, Smetryczowkę, Słobodkę, Hryczkow, Rzypince, Starę Hutę, Strychowce, Andreiowkę, Antenowkę, Kryniczany, pozwalamy; y na uskutkowanie ostateczne teyże zamiany WW. y UUr. Kommissarzow: Michała Rzewuskiego Woiewodę Podolskiego, Bartłomieia Giżyckiego Wyszogrodzkiego, Marcyana Dydyńskiego Lubaczewskiego, Adama Chołoniewskiego Buskiego, Kasztelanow; Adama Darowskiego Podśędka Ziemskiego Podolskiego, Antoniego Starzyńskiego Podstolego Łatyczowskiego, Antoniego Dembowskiego Cześnika Podolskiego, Chrzanowskiego Starostę Biłeckiego, Antoniego Orzeszka Podstolego Owruckiego, Wincentego Lipińskiego Skarbnika Drohickiego, Iakuba Moczulskiego Regenta Ziemskiego Kiiowskiego, Ludwika Olszewskiego Vicesgerenta Grodzkiego Kamienieckiego, Stanisława Lewikowskiego Stolnika Ciechanowskiego, Iozefa Kawienieckiego Podczaszego Dzwonogrodzkiego, Piotra Krukowieckiego Regenta Ziemskiego Chełmskiego naznaczamy. Ktorzy to WW. y UUr. Kommissarze, *absentia nonnullorum non obstante*, byle ich pięciu na grunt zjechało, według konstytucyi na tym Seymie tytuło: Ostrzeżenie zamiany dobr naszych, sprawić się powinni będą, a gdy odmiana nastąpi, Starostę Smotryckiego w possessyi *vita sua durante* przy dobrach dziedzicznych w nasze Krolewskie zamienionych, bez nowego na to przywileiu, byle z nich płacił należącą kwartę, zostawujemy.

Zamiana dzierżawy Krolewskiej wsi Sielca za wieś dziedziczną Wolicę Baryłowską.

Przychylając się do żądania Ur. Iozefa Miera Starosty Buskiego, y przez wzgląd na jego zasługi, za powszechną Stanow Rzeczypospolitey zgodą, dla uspokojenia granicznej kwestyi między dobrami naszymi wsią Sielcem Bienkowym, a dobrami miasteczkiem Chołoiowem tegoż Ur. Iozefa Miera Starosty Buskiego dziedzicznymi, w Woiewodztwie Bełzkim a Ziemi Buskiej leżącymi, od dawnych czasow razem trzymanemi, *in casu* odpadnienia w dalszym czasie wyniknąć mogącey, tudzież że cała intrata dobr naszych wsi Sielca na Rudni zawisła, y grobli na rzecz Bugu, a ta być nie może utrzymana dla małości osady, tylko przez dziedziczne dobra Chołoiow, na zamianę dobr naszych wsi Sielca za wieś dziedziczną Wolicę Baryłowską tegoż Ur. Iozefa Miera Starosty Buskiego, w Woiewodztwie Bełzkim, a Ziemi Buskiej leżącą pozwalamy, y dla poznania *aequivalentiae* oney, Kommissarzow WW. y UUr. Andrzeia Kuropatnickiego Bełzkiego, Adama Chołoniewskiego Buskiego, Iana Hrabie Tarnowskiego Konarskiego, Kasztelanow; Felixa Swieżawskiego Sędziego Ziemskiego Bełzkiego, Antoniego Węgleńskiego Pi-

783

sarza Ziemskiego Bełzkiego, Kazimierza Horocha Stolnika Krasnostawskiego, Iakuba Komorowskiego Sędziego Ziemskiego Buskiego, Gębarzewskiego Sędziego Grodzkiego Buskiego, naznaczamy. Ktorzy to Kommissarze według konstytucyi pod tytułem: Ostrzeżenie dobr idących w zamianę, sprawić się będą piwinni. Że zaś sprawa o tęż dzierżawę Sielec między W. Rzewuskim Woiewodą Podolskim Starostą Kamionackim, a Ur. Mierem *pendet* w Sądach Assessorskich, przeto ta zamiana dopiero w ten czas miejsce mieć będzie, gdy Ur. Mier w Sądzie Assessorskim też dzierżawę sobie przysądzoną mieć będzie.

Zamiana wsi Brzuzy z woytostwem, y Brzuskiej Woli na inne dobra dziedziczne.

Mając wzgląd na zasługi Ur. Adama Ponińskiego Kuchmistrza Koronnego, pozwalamy, ażeby Brzuza, y w niej woytostwo, tudzież Brzuską Wolą, za dobra iego dziedziczne Falenicę, y Nową wieś z Kępą w Woiewodztwie Mazowieckim leżące, *in aequivalentia* intraty zamienić, do czego Kommissarzow WW. y UUr. Antoniego Iabłonowskiego Poznańskiego, Ignacego Twardowskiego Kaliskiego, Woiewodow; Rafała Gurowskiego Kasztelana Przemęckiego, Iacka Małachowskiego Referendarza, Władysława Gurowskiego Pisarza, W. Koronnych; Stanisława Gadomskiego Sochaczewskiego, Celestyna Czaplica Łuckiego, Podkomorzich; Teodora Szydłowskiego Chorążego Warszawskiego, Tadeusza Zakrzewskiego Podśędka Kaliskiego, Kazimierza Raczyńskiego Starostę Czerwonogrodzkiego, Walentego Sobolewskiego Łowczego, y Macieja Sobolewskiego Pisarza Ziemskiego, Warszawskich, naznaczamy. Ażeby ciż Kommissarze, według przepisu konstytucyi teźniejszey, pod tytułem: Ostrzeżenie dobr idących w zamianę sprawili się, y żeby przed tą zamianą Kommissya graniczna już od Nas wydana, między Starostwem Ryczywolskim, a dzierżawą Brzuzą skutek swoy wzięła, nakazujemy.

Zamiana dzierżawy Krolewskiej w Modlny.

Ponieważ we wsi zwaney Modlna między częściami ziemskimi a dziedzicznymi Ur. Woyciecha Grzymały Ostrowskiego, Podśędka Woiewodztwa Łęczyckiego, znajduje się dzierżawa Krolewska na polczwartu łanach, a iako ostatnia lustracya *anni* 1765 obmawia, sam tylko grunt bez ludzi zdawna dawności, z niektorą przecięć budowlą, *virtute privilegiorum* w possessyi tegoż Ur. Podśędka wraz y żony iego Ur. Balbiny z Czarneckich zostaiący, z ktorey to dzierżawy całoroczney kwarty tylko zł. Pol. sześćdziesiąt y sześć y piądziesiąt trzy wypłacaia; przeto na żądanie tegoż Ur. Podśędka, y Posła Woiewodztwa Łęczyckiego, zapobiegając dalszym *in distincta* onychże kiedykolwiek *possessione* kłotniom, przez zamieszanie gruntow y rol ziemskich z Krolewskimi, wyniknąć mogących; rzeczoną dzierżawę *jure Terrestri et per-*

784

petuo całością do wsi iego dziedzicznej Modlny, czyli części ziemskich przyłączamy y inkorporujemy. A to na zamian dziedzictwa wspomnionego Podśędka w Kożubach *prope* Topola nazwanego Zarnowizna, w tymże Woiewodztwie Łęczyckim leżącego, na ktore *exnunc onera Reipublicae* z wyżej wyrażoney dzierżawy Krolewskiej, *salvo jure possessorio* tymże UUr. Podśędkostwu Łęczyckim małżonkom, na teyże Zarnowiznie *ad vitae eorum tempora reservato*, przenosiemy, a na uznanie *aequivalentiae* za część naszą Krolewską w Modlny, za część w Kożubach dziedziczną Zarnowsczyzna nazwaną, na zamian idącą, Kommissarzow UUr. Stanisława Kożuchowskiego Podczaszego Orłowskiego, Wincentego Skarzyńskiego Łęczyckiego, Marcina Przyborowskiego Liwskiego, Podstolich; Iozefa Dobrskiego Inowłodzkiego, Marcina Kraśnickiego Brzezińskiego, Felicjana Wyrzykowskiego Inowrocławskiego, Cześnikow; Stefana Grabskiego Woyskiego Łęczyckiego, Antoniego Dzierzbickiego Miecznika Łęczyckiego, Stefana Dąbrowskiego Komornika, y Franciszka Ierzmanowskiego Burgrabiego, Łęczyckich; naznaczamy. Ktorzy to Kommissarze według konstytucyi pod tytułem: Ostrzeżenie dobr idących w zamianę, sprawić się powinni będą.

Zamiana dobr Paniowiec Murowanych cum attinentiis dziedzicznych, za dobra Krolewskie Mierzwica cum attinentiis.

Przychylając się do proźby, y żądania Urodzonego Pawła Starzyńskiego Generała Lieutnanta w woysku naszym Koronnym, suplikującego Nam y zgromadzonym Stanom Rzpłtey, dobra iego dziedziczne, iako to Paniowce Murowane miasteczko, Paniowce niżne y wyżne, Drażkowkę, Szutniowce, y Teressowkę w Woiewodztwie Podolskim, a Ziemi Kamienieckiej blisko fortecy leżące, aby mógł one za dobra nasze Krolewskie, za przywileiem w possessyi tegoż Urodzonego Starzyńskiego, y małżonki iego będące, to iest: wsie Mierzwica, Mokołyn, Błyszczowody, Smerekow, części w Przedzymiechach *cum attinentiis* w Woiewodztwie Ruskim a Ziemi Lwowskiej leżące, z łaski naszej za dobra swoje ziemskie wyżej wzmiankowane, *modo commutationis* pozyskać, przeto mając wzgląd na zasługi iego, za powszechną Stanow Rzeczypospolitey zgodą, tey zamiany pozwalamy, *salva advitalitate* w zamienionych dobrach *modernorum possessorum* małżonkow; a do uznania *aequivalentiae* Kommissarzow *ex Senatu*, Wielmożnych Macieja Lanckorońskiego Kiiowskiego, Ludwika Bożydar Podhorodyńskiego Czerniechowskiego, Urodzonych Marcina Dydyńskiego Lubaczewskiego, Kasztelanow; Antoniego Bogusza Podolskiego, Kazimierza Lipińskiego Łatyczewskiego, Podkomorzich; Sebastjana Gawrońskiego Stolnika, Adama Darowskiego Podśędka Ziemskiego, Podolskich; Kazimierza Kaczkowskiego Kamienieckiego, Iana Darowskiego Łatyczewskiego, Woyskich; Waleryana Bielowskiego Pi-

785

sarza Ziemskiego, Tomasza Dorożyńskiego Pisarza Grodzkiego, Latyczewskich; Iozefa Humieckiego Podstolego Czerwonogrodzkiego, Iuliana Czermońskiego Podczaszego Łomżyńskiego, Alexandra Haleckiego Podstolego Buskiego, Kaietana Kaczkowskiego, Zuromskiego Porucznika pancernego, Antoniego Rośnickiego Pułkownika w woysku Koronnym, Wincentego Goradowskiego, Iana y Iozefa Sobolewskich, ... Rozniatowskiego Vices-Geren. Grodzkiego Kamienieckiego, Walickiego, Gumowskiego, Darowskiego Komornika Granicznego, Antoniego Bielawskiego Woyskiego Latyczewskiego, Nikodema y Mikołaja Pokutyńskich, Ignacego Dłużniewskiego, naznaczamy; którzy to Kommissarze według konstytucyi pod tytułem: Ostrzeżenie dobr idących w zamianę, sprawić się będą powinni.

Zamiana połowy wsi Woli dziedzicznej, za wieś Młocny Krolewsczyznę.

Połowa wsi Woli Urodzonego Fryderyka Aloizego Brubla w Woiewodztwie Mazowieckim Ziemi Warszawskiej blisko miasta Warszawy leżąca, a sąsiedztwem z Krolewsczyzną drugiey połowy wsi Woli łącząca się, aby dla spokojnego zachowania jednemu panowaniu podlegająca, ziednoczona została, w zamianę teyże połowicy dziedzicznej z przyległościami, wieś Młocny Krolewsczyznę także z przyległościami, iak się zdawa miała, dotąd ma, y mieć na tym może w Woiewodztwie Mazowieckim Ziemi Warszawskiej leżąca, Urodzonemu Fryderykowi Aloizemu Brühlowi Generałowi artylerii Koronney zamienić pozwalamy, y dla pozwania ekwiwalencyi iey Kommissarzow naznaczamy, którzy to Kommissarze, według konstytucyi pod tytułem: Ostrzeżenie dobr idących w zamianę, sprawić się będą powinni.

Zamiana dzierżawy Obornik, y innych wsi Krolewskich, za wieś dziedziczne Kadzew, y inne.

Urodzony Kasper Rogaliński Starosta nasz Nakielski mając przyległe sobie dobra nasze Krolewskie, dzierżawę Oborniki z woytostwem, y innemi do niey należąciami wsiami, ostatnią, y dawnieyszemi lustracyami opisaną, w Woiewodztwie y Powiecie Poznańskim leżące, prawnu swemu dożywotniemu podległe, gdy Nam, y Stanom seymuiącym supplikował, aby one mogły za dobra swoje ziemskie dziedziczne, to jest wieś, Kadzew, Marszew, Bodzeniow, y Mazymlianow w Woiewodztwie tymże Poznańskim, a Powiecie Kościańskim będące, *modo commutationis* pozyskać; przeto mając wzgląd na zasługi tegoż Ur. Rogalińskiego Nam y Rzpltey tyła dowodami ztwardzone, za powszechną Rzpltey zgodą takowey zamiany z wszystkimi przyległościami, *cumque jure patronatus* pozwalamy, y dla poznania ekwiwalencyi iey, Kommissarzow z Senatu: WW. Antoniego Iabłonowskiego Poznańskiego, Ignacego Twardowskiego Kaliskiego, Woiewodow; Urodzonych Antoniego Zakrzewskiego Biechowskiego, Iozefa Potockiego

Kamienieckiego, Kasztelanow; Franciszka Kwileckiego Wschowskiego, Macieia Mielżyńskiego Waleckiego, Starostow; Ludwika Hersztopskiego Podsejda, Andrzeia Przyemskiego Podstolego, Wschowskich: Iana Niegolewskiego Cześnika Poznańskiego, Stanisława Trąbaczynskiego Pisarza Grodzkiego Kaliskiego, Michała Radońskiego Starostę Powickiego, y Iozefa Molskiego naznaczamy, którzy to Kommissarze według konstytucyi pod tytułem: Ostrzeżenie dobr idących w zamianę, sprawić się będą powinni: a po nastąpioney zamianie przerzeczoney dzierżawy Obornik naszej Krolewskiej, aby przy possessyi wsi Kadzew, y innych w Krolewsczyznę obroconey, a przy prawie takowym, iakie miał do dzierżawy Obornik Urodzony Rogaliński wraz z małżonką swoją był zachowany, mieć chcemy; prawo ich dożywotnie na wspomnione przyszłe dobra nasze Krolewskie Kadzew przenosiemy.

Zamiana dzierżawy Zelgniowa, y innych wsi Krolewskich, za dobra dziedziczne Świątniki y Rogalin.

Ponieważ Urodzony Kazimierz Raczyński Starosta nasz Czerwonogrodzki, o dobra nasze Zelgniowo z woytostwem, y wsiami do niego należąciami w lustracyi wyrażonym, w Woiewodztwie Kaliskim, Powiecie Nakielskim leżące, suplikował Nam, aby mógł sobie dla przyległości większey z łaski naszej za dobra swoje dziedziczne, to jest wieś Świątniki, y Rogalin z przyległościami w Woiewodztwie, y Powiecie Poznańskim zostające, *modo commutationis* pozyskać; przeto mając wzgląd na zasługi iego, tey zamiany, z wszystkimi przyległościami, *cumque jure patronatus*, za powszechną zgodą pozwalamy, y dla poznania ekwiwalencyi iey, Kommissarzow z Senatu Wielmożnych: Antoniego Iabłonowskiego Poznańskiego, Ignacego Twardowskiego Kaliskiego, Woiewodow; Iozefa Mielżyńskiego Poznańskiego, y Stanisława Chłapowskiego Międzyrzeckiego, Kasztelanow; Urodzonych Kaspra Rogalińskiego Nakielskiego, Franciszka Miaskowskiego Gniez. Starostow, Iana Chłapowskiego Poznańskiego, Ludwika Hersztopskiego Wschow. Podsejdekow; Iozefa Radońskiego Podkomorzycza Wschow. Czarnowskiego Komornika Rozańskiego, Xawerego Małachowskiego Regenta Grodz. Pyzdrskiego, Iana Święcickiego Pisarzewicza Pyzdrskiego, Samuela Kęszyckiego, Stanisława Kwiatkowskiego, y Ignacego Zakrzewskiego, naznaczamy; którzy to Kommissarze według konstytucyi pod tytułem: Ostrzeżenie dobr idących w zamianę: sprawić się będą powinni; a po nastąpioney zamianie przerzeczoney dzierżawy Zelgniowa, aby przy possessyi dobr Świątnik y Rogalina w Krolewsczyznę obroconych, y przy prawie takowym, iakie miał do dzierżawy Zelgniowa Urodzony Raczyński Starosta nasz Czerwonogrodzki, był zachowany, mieć chcemy; prawo iego dożywotnie na wspomnione przyszłe dobra nasze Krolewskie Świątniki y Rogalin, przenosiemy.

Zamiana dobr ziemskich miasta Studenicy cum attinentiis Łętowni y Łowliaka, za dobra Krolewskie Kuryłowka, alias Tarnawiec cum attinentiis.

Zawdzięczając zasługi nietylko antecessorow, lecz y własne Ur. Iozefa Potockiego Krayczego Koronnego, y teraz na aktualnym Poselstwie u Dworu Petersburskiego będącego, zezwalamy: ażeby za dobra ziemskie miasto Studenicę cum attinentiis nazwane, w Woiewodztwie Podolskim leżące, za dobra nasze Krolewskie wieś Kuryłowka, alias Tarnawiec, Rzuchow, Ożana, Iastrzębiec, Wola Zarzycka, Wolka Niedźwiedza, Ruda Szarżyna, Hucisko, do Starostwa Leżajskiego należące, z wolnym wrębem w lasach tegoż Starostwa, wraz z ich woytostwami, y sołtystwami, w Woiewodztwie Ruskim sytuowane, zamienione zostały; *salva nihilominus possessione* aktualnych tych dobr obojga possessorow, iakoż z łaski naszej pozwalając tey zamiany, do poznania *aequivalentiae* Kommissarzow Wielmożnych y Urodzonych: Antoniego Morskiewskiego Lwowskiego, Mikołaja Stadnickiego Kamienieckiego, Ludwika Podhorodeńskiego Czerniechowskiego, Iozefa Droboiewskiego Przemyślskiego, Kasztelanow; Antoniego Bogusza Podolskiego, Kazimierza Lipińskiego Latyczewskiego, Podkomorzycch; Iozefa Skorupkę Padlewskiego Sędziego Ziemskiego Lwowskiego, Ignacego Zambrzyckiego Chorążego Łomżyńskiego, Antoniego Starzyńskiego Podstolego Latyczewskiego, Antoniego Ielowickiego Chorążego Nowogrodzkiego, Antoniego Baczyńskiego Stolnika Owruckiego, Stanisława Ortyńskiego Podczaszego, Stanisława Zaboklickiego Woyskiego, Zwinogrodzkiego; Macieia Choynackiego Pisarza Grodzkiego Sanockiego, Xawerego Kaczkowskiego Sędziego Grod. Podolsk. Kazimierza Kaczkowskiego Łowczego Latyczewskiego, Macieia Buczewicza Burgrabiego Grodzkiego Łuckiego, Iozefa y Iana Komorowskich, Pułkownikow w woysku Koronnym; Iozefa Łupińskiego Cześnika Bielskiego, Cieszanowskiego Regenta Ziemskiego Sanockiego, Iana Horodyskiego Pisarza Grodzkiego Przemyślskiego, naznaczamy: którzy to Kommissarze według konstytucyi pod tytułem: Ostrzeżenie dobr idących w zamianę, sprawić się będą powinni; a po nastąpioney zamianie przerzeczoney dobr naszych Krolewskich, aby przy possessyi dobr miasta Studenicy cum attinentiis Łętowni, y Łowliaka w Krolewsczyznę obroconych, y przy prawie takowym, iakie miał do wsi Kuryłowka, y innych Urodzony Iozef Potocki Krayczy Koronny, wraz z małżonką swoją był zachowany, mieć chcemy; prawo ich obojga dożywotnie na wspomnione przyszłe dobra nasze Krolewskie Studenicę cum attinentiis przenosiemy.

Zamiana Starostwa Tyszowieckiego, za dobra dziedziczne miasto Hermanowka.

Ponieważ Urodzony Ian Mier Starosta Wilkowski o dobra nasze Tyszowce z wsiami, y przyległościami z woytostwem do niego nale-

żąciami, *cumque jure patronatus* w Wdztwie Belżkim, Powiecie Grabowieckim leżące, suplikował Nam y seymuiącym Stanom, aby mógł one dla przyległości sobie, z łaski naszej za dobra swoje ziemskie dziedziczne, to jest: miasto Hermanowka, wieś Słobudka, Olszanka, y Semenowka w Woiewodztwie Kiiowskim zostające, *modo commutationis* pozyskać, przeto mając wzgląd na zasługi iego, za powszechną Stanow w Rzeczypospolitey zgodą, tey zamiany pozwalamy, y dla poznania ekwiwalencyi iey, Kommissarzow z Senatu Wielmożnych: Macieia Lanckorońskiego Kiiowskiego, Mikołaja Stadnickiego Kamienieckiego, Andrzeia Kuropatnickiego Belżkiego, UUr. Dydyńskiego, Lubaczewskiego, Adama Chołoniewskiego Buskiego, Kasztelanow; Antoniego Węgleńskiego Pisarza Ziemskiego Belżkiego, Michała Trypolskiego Sędziego Ziemskiego Kiiowskiego, Ignacego Boczkowskiego Łowczego Kiiowskiego, Piotra Pruszyńskiego Podczaszego Kiiowskiego, Michała Radeckiego Vices-Starostę Buskiego, Iana Kondrackiego Sędziego Nowogrodzkiego, Stefana Horocha Komornika Granicznego Buskiego, Kazimierza Stomowskiego Vices-Gerenta Buskiego, ... Felczyńskiego Vices-Gerenta Horodelskiego, naznaczamy; którzy to Kommissarze według konstytucyi pod tytułem: Ostrzeżenie dobr idących w zamianę sprawić się będą powinni; a po nastąpioney zamianie przerzeczonego Starostwa naszego Tyszowieckiego, aby przy possessyi miasta Hermanowka w Krolewsczyznę obroconego, y przy prawie takowym, iakie miał do Starostwa Tyszowieckiego Urodzony Mier wraz z małżonką swoją, był zachowany, mieć chcemy, prawo ich obojga dożywotnie na wspomnione przyszłe dobra nasze Krolewskie Hermanowkę przenosiemy. Ta zaś zamiana nie ma *derogare* granicom klucza Duba dziedzicznego Urodzoney Anny z Rzewuskich Humiecki Miecznikowy Koronney.

Nadanie wioski Klusowa w Woiewodztwie Belżkim.

Przy wyrażonych wysokich niegdy sławney pamięci Wielmożnego Szczesnego Potockiego, pod ow czas Woiewody Sieradzkiego, potom Kasztelana Krakowskiego, y Hetmana W. Koronnego w oyczynie naszej zasługach, y potomkach krwi y imienia iego niezgasłych; ponieważ Rzplta w nagrodę strat onegoż konstytucyą *anni 1673* summę czterdziestu tysięcy złotych Polskich do wypłacenia z skarbu Koronnego niezawodnie oznaczyła, a ta summa dopiero wspomniona tak długim przeciągiem czasu wypłacona y uspokoiła nie jest, więc na zadosyć uczynienie oneyże, dobra nasze Krolewskie wioskę Klusow w Woiewodztwie y Powiecie Belżkim nad rzeką Bugiem leżącą, szczypty bardzo prowent według lustracyi pokazany czyniącą, Wielmożnemu Franciszkowi Salezemu Potockiemu Woiewodzie Generałowi Ziemi Kiiowskich, jednemu z successorow niegdy wspomnionego Szczesnego Potockiego, potomkom, y successorom iego prawem Ziemi dziedzicznym,

ze wszystkimi teyże wioski, tak iak się zdawna w swych granicach y miedzach ogólnemi pożytkami miała, y dotąd ma, *de consensu Ordinum* wiecznemi czasy niewzruszenie nadaiemy; *salva iednak reliquis suis consuccessoribus restantium ultra portionem* z wyżey wyrażoney czterdziestu tysięcy złotych summy, przez tegoż Wielmożnego Woiewodę Kiiowskiego *exsolutione et pacificatione*.

Wioska Kozice do dzierzawy Zyczyńskiej przyłączona.

790

Lubo wioska Kozice w Woiewodztwie Sandomirskim, Ziemi Steżyckiej leżąca, od kilku set lat *ad corpus* tenuty Zyczyńskiej podług dawnych lustracyi należała; gdy iednak niegdy Urodzony Dzierżański Regent Kancellaryi Kwarcianey, też wioskę przywileiem od Nayiaśniejszego Antecessora naszego dla siebie wyjednany (iakoby była *juris seorsivi*, lubo żadnym *hanc seorsivitate* nie dowiódł dokumentem) zadysputował; więc aby na potym iakowe względem teyże wioski nie wynikały dyfferencye, *hac lege perpetua* deklaruiemy, iż raz na zawsze *ad corpus* tenuty Zyczyńskiej należeć, y za iednym przywileiem przez donataryuszow naszych Zyczyńskich trzymana być powinna, a to podług opisu ostatniej lustracyi.

Miasto Tuchola.

Ugody między miastem naszym Tucholą a Urodzonym Starostą naszym Tucholskim w roku 1765 zobopolnie zaszły, a przez Nas w następującym roku 1766 ztwardzoną, iako też y zamianę wsi Kozlinki, y Bładowa, *quondam* mieyskich, za wieś Kiełpin Starościńską, podług iey opisu, oraz za propinacją po Starostwie Tucholskim, temuż miastu służącą. Tudzież zamianę w roku 1753 między Wielmożnemi Sapiehami Podkanclerzami W. X. Lit. na ow czas Starostami Tucholskimi, a Urodzonym Franciszkiem Łukowiczem, Sądowym Ziemskim Tucholskim uczynioną, szóststwa Kossobudzkiego za folwarczki Dąbrowe z Rudzinami w granicach wyznaczonych, a przez Nas approbowaną, powagą terażniejszego Seymu wiecznie ztwardzamy.

Woytostwo Zbroiewskie.

Gdy Nas Urodzony Ian Nepomucen Łodzian Poniński Woiewodzie Poznański, Infantski na terażniejszym Seymie Poseł, usilnie prosił, ażebyśmy mu, uwalniając go od przykrości y kosztow granicznego procesu między Starostwem Krzepickim, y wsią jego dziedziczną Dańkow nazwaną, od pułtora sta lat *circiter* wszczętego, a dotąd ieszcze zupełnie nie zakończonogo, dobra nasze Krolewskie, to iest woytostwo Zbroiewskie, y pustkowie Brzuski nazwane, w Starostwie Krzepickim leżące, ze wszystkimi do nich należytościami, y w tym stanie, w którym się w lustracyi ostatniej 1765 y teraz aktualnie znajduie, dziedzicznym prawem nadali, y *post sera fata* Urodzonego Adama Miączyńskiego Sta-

rosty Krzepickiego do pomienionych dobr ziemskich przyłączyli, ofaruiać się kwartę, y hybernę z tego pomienionego woytostwa Zbroiewskiego. y Brzusek, *post cessum vel decesum* Ur. Starosty Krzepickiego, przez Lustratorow w ten czas od Kommissyi Skarbowey naznaczonych wyprowadzoną, za dwadzieścia lat skarbowi Koronnemu zapłacić; więc przez wzgląd zasług Ur. Iana Nepomucena Łodzian Ponińskiego Woiewodzica Poznańskiego, Nam y Rzeczypospolitey wiadomych, przychylamy się do żądania iego, y te wspomnione woytostwo Zbroiewskie nazwane, y Brzuski w Starostwie Krzepickim leżące, ze wszystkimi poddanemi, dochodami gruntami, y przyległościami aktualnie do nich należąciami, z prawa naszego Krolewskiego wypuszczamy, y w naturę dobr ziemskich odmieniając, na zawsze ie y dziedzicznym prawem *post fata* Ur. Miączyńskiego Starosty Krzepickiego, Urodzonemu Ianowi Nepomucenowi Ponińskiemu y successorom iego oddaemy; z tym dokładem, ażeby wyżey wspomnianym zadosyć uczynił kondycyom. Na rozgraniczenie zaś pomienionego woytostwa Zbroiewskiego, y Brzusek od reszty Starostwa Krzepickiego, po publikacyi terażniejszego pozwolenia nastąpić zaraz mające, Kommissarzow naszych, Uur. Adama Myszkowskiego Podkomorzego, Antoniego Morszkowskiego Sędziego, Felicjana Sucheckiego Podstolego Ostrzesz. Stokowskiego y Tomasza Russyana Komornikow Wieluńskich: *dummodo quinque adsint*, naznaczamy; ktorzy to Kommissarze, w upatrzonym przez siebie czasie, wprzod obwieściwszy przez innotescencye strony, na grunt ziada, y to odgraniczenie uczynią, y kopciami oznaczyć każą, które rozgraniczenie ażeby nigdy wzruszone nie było, mocą niniejszego prawa mieć chcemy; *praeiudicare* iednak to wspomnione rozgraniczenie possessyi Ur. Starosty nie powinno, y dopiero *post decesum* iego, y małżonki iego, iezeli *jus communicativum* ma, albo *cessum in rem beneficiati*, na które mu pozwolenie daiemy, Urodzony Ian Nepomucen Łodzian Poniński, lub successorowie iego w possessyą wspomnionego woytostwa, iako się wyżey powiedziało, mocą niniejszego prawa wchodzić powinien będzie.

Dobra Luboml.

Ponieważ successorowie Ur. Iozefa Wychowskiego Starosty Wielatyckiego, a od niegdy Ur. Konstantego Wychowskiego, Iana Wychowskiego Woiewody Kiiowskiego naturalnego potomka, dobr Lubomla *cum attinentiis*, z mocy prawa w roku 1734 nabytego, mianuiać się *juris* kwezytorowie przywileiami od Nayiaś. Predecessora naszego Iana Kazimierza w roku 1658 y 1659 z Kancellaryi Kor. na osobę niegdy W. Iana Wychowskiego Wwoydy Kiiowskiego wypadłemi, y konstytucją roku tegoż 1659 *titulo*: Danina wieczna Lubomla, za zgodą Stanow Rzeczypospolitey ztwardzonemi, też dobra Luboml z przyległościami wieczyście być nadane

792

rzeczonemu niegdy W. Ianowi Wychowskiemu, zupełnie Stanom Rzeczypospolitey na terażniejszy Seym zgromadzonym dowodzą, y że z dobr Krolewskich w naturę dobr ziemskich wieczyście dla tegoż Woiewody Kiiowskiego, y iego successorow obrocone, potym zaś dekretem Seymowym roku 1666 w ogólności całą substancją dla Eustachiego Wychowskiego ucalającą ubezpieczoną, dostatecznie probują, y że sprawa o też dobra Luboml z przyczyny exportowanych Iana po śmierci Wychowskiego przywileiow, po wypadłych *agniti fori* w Trybunale Koronnym dekretych, przez późniejsze *remissionis* na Seym, na Seymie zaś *dilationis ad munimenta* zaszle dekreta, dotąd nie rozsądzona zostaje, przez co tak wyżey rzeczeni wspomnieni *juris* kwezytorowie, iako też pośledniysi *ad praesens* od tychże w prawach swoich ukrzywdzonemi się być okazują. Przeto za zgodą wszech Stanow Rzpltey, wszelkie prawa o dobrach ziemskich, iako też konstytucją *anni* 1659 wyżey wyrażoną reasumuiąc, na ostateczne tey sprawy rozsądzenie, z Senatu, W. Ignacego Twardowskiego Woiewodę Kaliskiego; z Stanu zaś ryckerskiego Urodzonych: Władysława Gurowskiego Pisarza, Adama Ponińskiego Kuchmistrza, Wielkich Koronnych, Iozefa Stępkowskiego Obożnego Polnego Koronnego, Celestyna Czaplica Łuckiego, Mikołaja Piaskowskiego Krzemienieckiego, Podkomorzych; Walentego Sobolewskiego Łowczego Warszawskiego, Hermenegilda Chrzanowskiego Pisarza Nakielskiego, deputuiemy, ktorzy to Wielmożni, y Urodzeni Kommissarze obwieściwszy strony, które do tey sprawy należeć słusznie powinny, czterema niedzielami przed aktem zaczynaiącey się Kommissyi, w mieście naszym stołecznym w Warszawie, w niedziel ośm *ab actu* oblatowania konstytucyi w Grodzie Warszawskim (*absentia reliquorum non obstante*) byleby pięciu z WW. y Urodzonych Kommissarzow znajdowało się, przeyrzawszy wszystkie prawa, dowody y przywileie stron, nayprzed interwienicyą między successorami Ur. Konstantego Wychowskiego, na tymże terminie pod upadkiem w sprawie od nich pretendowanej stawić się mająciami, a wyżey rzeczonemi tegoż Ur. Konstantego iuryskwezytorami rozoznają, y finalnie rozsądzą: a potym sprawę tę całą pomienionych iuryskwezytorow *cum privilegiatis possessoribus*, zupełnie y skutecznie, *etiam non obstante partis cuiusvis recessu, contumacia, praecisaque quavis dilatione, et appellatione*, dostatecznie decydować będą, finalnie rozsądzą, y dobra wyżey rzeczone *cum omnibus attinentiis*, iak zdawna w swoim ograniczeniu były, y być powinny, (iezeli się dobrami być ziemskimi pokażą, y iezeli od wspomnionego Ur. Konstantego Wychowskiego niegdy Urodzonemu Iozefowi Wychowskiemu Staroście Wielatyckiemu przez urzędową donacyą rezygnowane zostały, a mianowicie, iezeliby redonacya Urodzonego Iozefa Maurycego Kurdwanowskiego na osobę Konstantego Wychowskiego

793

T. VII.

legaliter nastąpiła): ostatniemu *ad praesens* od tychże successorow niegdy Iozefa Wychowskiego Starosty Wielatyckiego *juris* kwezytorowi, y iego successorom na wieczność przysądzą, *et in possessionem* podać oznaczają; iezeliby zaś też dobra nie były sposobem wyżey opisanym przez Ur. Konstantego Wychowskiego Ur. Staroście Wielatyckiemu rezygnowane, tedy successorom naturalnym tegoż niegdy W. Woiewody Kiiowskiego przysądzą, y cokolwiek sprawiedliwego być względem tenuty dobr pomienionych, y ich proveniencyi uznają, finalnie decydować będą, nie tykając Barszczyzny, y wszelkich innych dobr, *salva advitalitate* terażniejszego possessora na tychże dobrach Lubomli *cum attinentiis, et sin secus* zaś strona uprzywileiowana okaże prawo, y dowody znoszące toż nadanie wieczyście dobr Lubomla, tedy takowe dobra przy tychże uprzywileiowanych possessorach zostawią, ktorey to Kommissyi *judicatum* nastąpić mające *authoritate praesentis Conventus pro lege perpetua* deklaruiemy.

Zamiana wsi dziedzicznej Kruszeniewki za wieś Krolewską Serebryą.

Ponieważ Wielmożny Franciszek Salezy Potocki Woiewoda Kiiowski suplikował Nam Krolowi y Stanom Rzpltey skonfederowanym, abyśmy mu wieś iego dziedziczną Kruszeniewka nazwaną, w Woiewodztwie Podolskim a Powiecie Kamienieckim leżącą, za wieś naszą Krolewską Serebryą nazwaną w possessyi onegoż będącą zamienić pozwolili, do ktorey suppliki łaskawie przychylając się, takowey zamiany dozwalamy, y na uznanie *aequivalentiae* Kommissarzow naszych Wielmożnych y Urodzonych Michała Rzewuskiego Woiewodę Podolskiego, Macieja Lanckorońskiego Kiiowskiego, Marcyana Dydyńskiego Lubaczewskiego, Adama Chołniewskiego Buskiego, Kasztelanow; Kaietana Hryniewieckiego Czerwonogrodzkiego, Sebastjana Mossakowskiego Trębowelskiego. Chorażych; Franciszka Złotnickiego Nowogrodzkiego, Iozefa Kamińskiego Oszmiańskiego, Podczasznych; Adama Darowskiego Podśodka Ziemskiego Podolskiego, Antoniego Starzyńskiego Podstolego Łatyczewskiego, Antoniego Dębowskiego Cześnika, Franciszka Leżyńskiego Łowczego, Antoniego Lipińskiego Pisarza Ziemskiego, Podolskich, naznaczamy; ktorzy to Kommissarze, według konstytucyi pod tytułem: Ostrzeżenie dobr idących w zamianę, sprawić się będą powinni; po ktorey zamianie wieś Kruszeniewkę w Krolewsczyznę obroconą pomieniony Wielmożny Woiewoda Kiiowski bez exportowania przywileiu na nią, do śmierci swojej trzymać będzie, mocą terażniejszego Seymu ustanawiamy; *salvis oneribus Reipublicae*, ktore na tę wieś włożone będą.

Ubezpieczenie dziedzictwa successorom W. Sapiehi Woiewody Mściławskiego.

Dziedzictwo dobr kluca Bazylińskiego, y Kra-

794

26

siłowskiego, tudzież y innych dobr niegdy Wielmożnemu Ignacemu Sapięze Woiewodzie Mściłowskiemu, kontraktami y donacyami w roku 1753 od Ur. Xcia Ianusza Sanguszka rezygnowanych, iako iuż konstytucyą w roku 1766 successorom wspomnionego Sapięhi Woiewody Mściłowskiego iest przyznane, tak toż dziedzictwo wzmiankowanych wyżej dobr, między temiż successorami *ad praesens* dzielnych, dla tychże na wieczność utwierdzamy.

Ostrzeżenie względem wsi Kamieńca do Woiewodztwa Kaliskiego należący.

Wies Kamienice w Woiewodztwie Gnieźnieńskim leżąca, do Woiewodztwa Kaliskiego przyłączona zdawna, aby zawsze iurydykcyi Woiewody Kaliskiego była podległa, ostrzegamy.

Securitas dobr ziemskich wsi Serebryszcze.

Wies Serebryszcze w Wdztwie Ruskim, a Ziemi Chełmskiej leżąca, UU. Łopuskich dziedziczna, y za ziemskie dobra dekretem Seymowym r. 1746 ferowanym w Warszawie uznana, co y Kommissya Skarbowa w roku 1766 listem podawczym ubezpieczyła, wyłączając od przywileju na Starostwo Rudzińskie wsi pomienionej połowę; zaczym ażeby pod żadne kwestye, y przywileje, *acsi* na dobra Krolewskie nie podpadała, *perpetua et irrevocabili lege* warujemy.

Uwolnienie Starostwa Medyckiego.

Chcąc dobra nasze Krolewskie od ciężarów wolnemi uczynić: summę trzydzieści tysięcy zł. Pol. konstytucyą *anni* 1676 na Starostwie Medyckim assekurowaną, przez Ur. Tymoteusza Podoskiego Podkomorzego y Starostę Dobrzyńskiego, Wielmożnemu Lubomirskiemu Woiewodzie Lubelskiemu, iako Staroście Medyckiemu wypłaconą, przyjmujemy, y toż Starostwo *a praemisso onere* uwalniamy, za którą summę części do tegoż Starostwa należące Koniuszki, y Wituszyńce zwane, w dobrach ziemskich Darowicach, y Kupiatyczach, iako prawdziwych Ur. Wiktoryi z Rupniewskich Podoskiej Podkomorzyny Dobrzyń. dziedzicznych zostaię, y z temiż dobrami ziemskimi grunta pomieszane mające, do pomienionych dobr ziemskich Darowicz, y Kupiatycz Ur. Wiktoryi z Rupniewskich Podoski, iako y substancyi Fredrowskiej, y Siemianowskiej iedyney samey dziedziczki własnych, *sine praeiudicio* iednak possessora, przyłączamy, y części te wraz z dobrami pomienionemi, Urodzonym Podkomorzemu Dobrzyńskiemu za dziedziczne y wieczyste uznaiemy; a że z tych dwóch części Koniuszek y Wituszyńiec kwarty 400 złotych Polskich Starostwo Medyckie do skarbu corocznie wypłacało; więc teraz to Starostwo od takowey kwoty uwalniamy.

Approbacya prawa Urodzonym Weysenhoffom.

Dobra nazwane Brodaysz w Xięstwie Inflant-

skim w trakcie Lucyńskim Urodzonych Iana Sędziego Ziemskiego, Michała Pisarza Grodzkiego, Iozefa Podczaszego, Urzędnikow Xięstwa Inflantskiego Weysenhoffow dziedziczne, onym y successorom ich z prawami na te dobra służącymi na zawsze utwierdzamy.

Indygenat Ur. Antoniego Graffa de Waldstein.

Zacność wsławionego od tylu wiekow zasługami y wysokimi stopniami w Krolestwie Czeskim, y Państwie Cesarskim, domu y imienia UU. Graffow de Waldstein, łatwo Nas skłoniła, że na instancyą wielu Panow Rad naszych y Posłow Ziemskich, Ur. Antoniego Graffa de Waldstein Podkomorzego Nadwornego Nayiaśniejszego Cesarza IMci Chrześcianańskiego, y Generała Maiora w woysku Iego, własnymi cnotami y talentami znakomitego, do indygenatu Korony Polskiej y W. X. Lit. *et annexarum Provinciarum*, z successorami *de lumbis* (ieżeli ich mieć będzie) przyjmujemy, do wszelkich prerogatyw stanowi szlacheckiemu w Państwie naszym przyzwoitych, za zgodą wszech Stanow na przeszłym ieszcze Seymie oświadczoną, y na terażniejszym ponowioną przypuszczamy, *eoque intuitu diploma* z Kancelaryi naszej wydać rozkażemy.

Indygenat Ur. Fryderyka Augusta de Cossel.

Urodzonego Fryderyka Augusta de Cossel Generała Saskiego, Kawalera orderu Orła białego, cnotami y zasługami wielce Nam zaleconego, do indygenatu Korony Polskiej y W. X. Lit. oraz Prowincyi do nich należących z successorami przyjmujemy, y do wszelkich prerogatyw stanowi szlacheckiemu przyzwoitych przypuszczamy, *salvo juramento fidelitatis* Nam y Rzpłtey, *in manibus* WW. Kanclerzow *praestando*.

Indygenat Urodzonych Brühlow.

Pokazując, iak wdzięczną pamięć mamy zasług niegdyś Ur. Brühla Generała artyleryi Koronney y syna iego dzisiejszego teyże artyleryi Generała, Urodzonym Henrykowi y Maurycemu Brühlom synom pierwszego, a braci rodzonym drugiego, y stryiecznemu ich bratu, Maurycemu Mertz-Kirchen Brühlowi, indygenat Korony Polskiej, W. X. Lit. y Prowincyi do nich należących z successorami *de lumbis* nadaiemy, y do wszelkich prerogatyw stanowi szlacheckiemu przyzwoitych przypuszczamy, *salvo juramento fidelitatis* Nam y Rzpłtey, *in manibus* WW. Kanclerzow *praestando*.

Indygenat Ur. Apraxynowi Generałowi woysk Rosyjskich.

Iednomyślnie wszystkich Posłow, Ur. Piotra Apraxyna Generała woysk Rosyjskich zalecenie zważając, do indygenatu *cum omnibus prerogativis lege indigenis concessis* przypuszczamy, *praeiio juramento fidelitatis* w ręku WW. Kanclerzow *praestando*.

Indygenat Urodzonemu Aschowi.

Ludzie godni mają wszędzie swoy szacunek, ten gdy cnoty, talenta, urodzenie, y sprawowanie się chwały godne Ur. Iana Ascha Rezydenta Nayiaśniejszey Imperatorowy IMci Rosyiskiej przy Nas y Rzpłtey, iako też Urodzonego Iana Krzysztofa Wildę uznaliśmy być godnemi nadgrody, tychże Urodzonych Ascha z potomstwem iego y Iana Krzysztofa Wildę do szlactwa Polskiego przypuszczamy, y wszystkich prerogatyw szlactwa *capaces* być uznaiemy, *salva* iednak *productione* przez obydwóch dowodow swoiey szlactności, *et salvo juramento super fidelitate Reipublicae* przed temiż WW. Kanclerzami *praestando*.

Indygenat Ur. Bazylemu Karowi Pułkownikowi woysk Rosyjskich.

Mając należyty wzgląd na przyzwoite godnemu urodzeniu przymioty, y ustawną przy Generalney Konfederacyi Koronney przytomność Ur. Bazylego Kara Pułkownika woysk Nayiaśniejszey Imperatorowy Iey-Mości całej Rosyi, indygenat onemu w Rzpłtey naszej konferuujemy, y za aktualnego Państwa Rzpłtey indygenę, *salva deductione* szlactności swoiey, *et salvo juramento super fidelitatem Reipublicae praestando*, uznaiemy.

Uznanie Ur. Iakuba Bulhaka za indygenę.

Ponieważ Ur. Iakub Bulhak Sekretarz Legacyi Nayiaśniejszey Imperatorowy Iey-Mości całej Rosyi, iest teoż herbu Serokomli y imienia Urodzonych Bulhakow, którzy w W. X. L. ziemskimi possessyami y urzędami są zaszczytzeni, zaczym przerweczonego Ur. Bulhaka Sekretarza Legacyi Rosyiskiej, tak przez wzgląd iednego herbu, y imienia z naszymi obywatelami Urodzonymi Bulhakami, iako też y z życzeń skonfederowanych Stanow, przez wzgląd talentow y zasług iego, do społeczności y obywatelstwa Rzpłtey naszej chętnie przyjmujemy, y iako obywatela naszego rekognoskujemy.

Obiaśnienie indygenatu UU. Igielstromow.

Wiele na tym zawisło Rzeczypospolicy, aby w niey godne y dawne imiona, szacowny klejnot szlactwa krwią przodkow swoich nabyty, w niepoważliwym zachowywały dzierżeniu. Zaszczycony tym klejnotem zacny dom Urodzonych Igielstromow od stu kilkudziesiąt lat znaczne dziedzictwa w Powiecie Brasławskim dzierżący, iako o tym autentyczny wypis z xiąg Grodzkich Powiatu Brasławskiego roku 1759 dnia 14 miesiaca Marca świadczy, tudzież aktualne dziedzictwa dobr Zohden y Bischenhoff w Kurlandi, y w tymże Xięstwie *vox activa* Ur. Leonarda Iana Barona von Igielstrom aktualnego Pułkownika artylleryi Litewskiej y Starosty naszego Gulbińskiego, ktorego w oyczyźnie naszej własne, y zacnych przodkow iego zasługi, aby tym większą w następcach

iego ku oyczyźnie wzbudziły miłość, ustanawiamy, y mieć chcemy, aby potomstwo y linia idąca od Horalda Igielstrohma possessora niegdyś dobr Pustyni Hrabstwa Druńskiego Ukła, y innych majątności w Powiecie Brasławskim leżących, była od wszystkich obywatelow Koronnych y W. X. Lit. uznana za rodowitą szlachtę, a tym samym do wszelkich urzędow, dostoięstw, y wszystkich prerogatyw szlacheckich sposobna, y żadney wątpliwości nie podpadająca. Dla czego wynikłe z tey przyczyny iakiekolwiek, y zkądkolwiek *actus, transactiones, privilegia, et processus*, na wieczne czasy umarzamy, y aby imieniowi temu szlacheckiemu iego sławie nigdy szkodzić nie mogły, mieć chcemy mocą y powagą Seymu terażniejszego.

Przyznanie szlactwa Polskiego Urodzonym Redern.

Ponieważ iawnie się pokazuje z produkowanych w Kancellaryi naszej Koronney autentycznych dowodow, iako Urodzony Zygmunt Redern Marszałek niegdyś Nayiaśniejszey Krolowy Iey-Mci Pruskiej, Podkomorzy Nadworny Krola IMci Pruskiego Panującego, *Curator Academiae Scientiarum*, Prezydent Kompanii Indyiskiej, z bracią swoimi pochodzą od niegdyś Adama Wandalia de Redern, który *de anno* 1641 indygenat Pruski, a na Seymie *Coronationis* niegdyś Nayiaśniejszego Iana Kazimierza Predecessora naszego, teoż indygenatu przez przywilej potwierdzenie otrzymawszy, dobra dziedziczne w Powiecie Lemburskim y Bitowskim wspomnionym Zygmuntowi y braci iego rodzonym zostawił; a tak na tychże synow zaszczyt klejnotu szlactwa Polskiego rozciągnął. Więc iż UU. Zygmunt Redern z bracią swoią rodzonemi są *indigenae nostri*, przyznaiemy, y do prerogatyw szlacheckich ichże wracamy.

Zachowanie przy starożytności Polskiego szlactwa Ur. Nostytza.

Ponieważ Urodzony Godfryd Ertman Nostytz Chambelan nasz procedencyą swoią, y zacność urodzenia starożytney Krolestwa tego familii Nostytzow Drzewieckich pochodzący autentycznymi wywiódł dokumentami, zaczym *de unanimitate omnium Ordinum consensu*, teoż Urodzonego Godfryda Nostytza familią za niewątpliwą szlachtę Polską deklaruiemy, y od wszelkiej wątpliwości uwalniamy.

Obiaśnienie y ponowienie indygenatu Urodzonych Gordonow.

Znakomite zasługi Urodzonych Gordonow indygenatem iuż zaszczyconych, y w następcach teoż imienia z szlacheckiej krwi Angielskiej pochodzących, wiernie w oyczyźnie naszej aż dotąd naśladowane y dopełnione, sprawiedliwy znajduiać wzgląd, przez który za powszechną zgodą Stanow zgromadzonych, Urodzonych Iozefa Maiora, y Fabiana Kadeta w leib regi-

mencie gwardyi naszej Koronney, tudzież Iozefa Obersztelientananta woysk Koronnych, Iana towarzysza, y successorow niegdy Piotra Superintendenta Krakowskiego Gordonow z rodzeństwem y successorami ich za prawdziwych indygenow Korony Polskiej *et annexarum Provinciarum* powagą Seymu przyznawamy y przyjmujemy: oraz *capessendorum bonorum et officiorum capaces* mieć chcemy. *Eoque intuitu diploma* z Kancellaryi naszej wydać rozkazujemy, *salvo praestando* przed Kancelarzami *super fidelitatem Reipublicae iuramento*.

Zachowanie przy szlacheckiej prerogatywie Urodz. de Ebertz.

Gdy Urodzony Ian Leonard de Ebertz iawnie dowiódł, iako iest Urodzonego niegdy Iana Leonarda de Ebertz nie dawnemi czasy za granicę Krolestwa wyszłego rodowitego szlachcica Polskiego synem; zaczym tegoż Urodzonego Iana Leonarda de Ebertz *cum prole utriusque sexus* przy prerogatywie kleynotu szlacheckiego zachowujemy.

Przyznanie indygenatu Urodzonemu Stanisławowi Frankemberkowi.

Urodzonego Stanisława Frankemberka, iako *ex avulsa* Rzeczypospolitey *Provincia* pochodzącego, za indygenę *cum habilitate* nabytych dawniej dobr dziedzicznych przyznajemy, y arezsta *super substantiam ejus* otrzymane znosimy.

Indygenaty.

Pragnąc pomnażać w Rzeczypospolitey godnych, maitnych ludzi, z zagranicznych familii szlacheckich pochodzących, y do usług Rzeczypltey zdalnych, im z successorami *de lumbis* indygenaty Krolestwa tego *capessendorum bonorum et honorum, salvo iuramento super fidelitate Reipublicae, et productione documentorum nobilitatem probantium*, przed WW. Pieczętarzami *praestandis*, za zgodą wszech Stanow nadajemy: oraz *diplomata* z Kancellaryi Koronn: wydać rozkazemy: UUr. Ludwikowi de Canal Kawalerowi Komandorowi orderu S. Maurycego y S. Łazarza, Ministrowi Pełnomocnemu Krola IMci Sardyńskiego u Dworu Wiedeńskiego, Iozefowi Maryi Ignacemu Franciszkowi Xaweremu Iulianowi z Brignolow Sale, rodowitemu szlachcicowi Genueńskiemu, Andrzeiowi Bollo Ministrowi naszemu u Rzpłtey Genueńskiej, y Dominikowi Filipowi synowcowi iego, Ianowi Mikołaiowi Crosa szlachcicowi Genueńskiemu, Wielebnemu Tomaszowi Antici szlachcicowi Włoskiemu, Ministrowi naszemu y Rzpłtey u Dworu Rzymskiego, Mikołaiowi Piotrowi Gartemberg, Ernestowi Fryderykowi Karolowi Coccey Pułkownikowi Gwardyi Pieszey Koronney, Generałowi Maiorowi. Clamorowi Teodorowi Stading Pułkownikowi Gwardyi Pieszey Litewskiej, Generałowi Maiorowi. Iozefowi Adamowi Sauerzapf Adiutantowi naszemu, Generałowi Maiorowi. Stefanowi Rieul Generałowi Ma-

iorowi. Karolowi Emmanuelowi de Langenhofft Warneri Pułkownikowi y Adiutantowi naszemu. Ianowi Generałowi Maiorowi, Bartłomiejowi Maiorowi, Iozefowi Kapitanowi Artyleryi Koronney, Wittom. Piotrowi Königsfels Pułkownikowi w woysku Koronnym, Guwernerowi Paziow naszych. Ianowi, Stanisławowi, Mangetom, pierwszemu w regimencie pieszym Gwardyi Koronney, a drugiemu w regimencie konnym Generała Skorzewskiego Obersztelientantom. Iozefowi Franciszkowi Epselwitzom, pierwszemu w regimencie Urodzonego Podczaszego Lit: drugiemu w Gwardyi konney Koronney Obersztelientantom. Antoniemu Olsznitz Obersztelientantowi w Korpusie Kadetow, Ianowi Ludwikowi Katzlerowi Maiorowi, Karolowi Boscamp zażywanemu od Nas do interessow Rzeczypospolitey u Porty. Karolowi Abrahamowi Frytsch Konsyliarzowi y referendarzowi Dworu Saskiego, Karolowi Pernigottemu, szlachcicowi Sardyńskiemu, Chambelanowi naszemu, Wolfowi Henrykowi Chambelanowi naszemu, y Ianowi Henrykowi Kapitanowi Wikede braci, Piotrowi le Fort Generałowi Maiorowi w woysku naszym Koronnym; Ianowi Fryderykowi Herrenschwandt, Eliaszowi Bertrand, Konsyliarzom naszym; Wielebnemu Teodorowi Kanonikowi Warszawskiemu, y Iakubowi Sekretarzowi naszemu Morantym, Michałowi Balassy, Ianowi Lind *supremo Directori Studiorum* w Korpusie Kadetow, Ianowi Burgardowi Rittberg Pułkownikowi, Ianowi Krzysztoffowi Bardeleben Obersztelientantowi Generała Schacka, Ferdynandowi Reibnitz Pułkownikowi gwardyi pieszey Koronney, Karolowi Iakubowi Maiorowi regimentu Generała Schacka, Franciszkowi, Wilhelmowi Kapitanowi regimentu gwardyi pieszey Koronney de Laurans braci, Karolowi Krzysztoffowi Rothenhoff, Krzysztoffowi Block Pułkownikowi, Karolowi Maurycemu Frankenberg Kapitanowi regimentu gwardyi pieszey Litewskiej, Ianowi Lewingston Porucznikowi w woysku Saskim, Karolowi Oettingen Generałowi Adiutantowi Nayaśniejszego Predecessora naszego, Augustowi de Essen Rezydentowi Elektora IMci Saskiego, Ianowi Rehbindera, Karolowi Antoniemu de Zastrow pochodzącemu z domu Cölpin w Pomeranii, Karolowi de Simolin, Ierzemu y Iozefowi Galera Porucznikowi y Chorążemu gwardyi Litewskiej, Ierzemu Gentil de Langallerie, Kazimierzowi Desztrunck, Ianowi Aloy Pułkownikowi w woysku Koronnym, Henrykowi Ioachimowi Hagen-Meister Kapitanowi w woysku Rossyiskim, Antoniemu Dorffmayer Kapitanowi w woysku Cesarskim, Piotrowi Maqueparlant Irlandczykowi, Michałowi Klementowi szlachcicowi Węgierskiemu, Fryderykowi, Henrykowi, y Karolowi, braci rodzoneym Mazanim, Franciszkowi Rotmistrzowi, y Ianowi Kapitanowi regimentu konnego buławy Polney Koronney Bałom braci rodzoneym, Karolowi Ierzemu w regimencie Krolowy zwanym, Adamowi y Augu-

800

801

stowi w regimencie Krolewiczowskim infanteryi Porucznikom de Heppen, Patrycemu Middleton Pułkownikowi w regimencie Janowym, Karolowi Ludwikowi Fischer Generałowi Adiutantowi naszemu, Ianowi Fleury de Bachoue Pułkownikowi naszemu w woysku, Wielebnemu Fryderykowi y Urodzonemu Franciszkowi Strauch, Kasprowi du Chene Obersztelientantowi w woysku naszym. Ianowi Principatti z synowcami od Mikołaiia, Ludwikowi Adamowi le Roy Bosroger, Karolowi Loelchoeffel. Ktoby zaś z wyrażonych dopiero osob do obywatelstwa szlacheckiego w Państwach naszych dedukcyi szlacheckości zagranicznej uczynić nie mogli, temu *diploma nobilitatis praeciso scartabellatu*, wydane z Kancellaryi naszych być ma.

Uwolnienie a scartabellatu.

Gdy za zgodą wszystkich Stanow na Seymie szczęśliwey Koronacyi naszej zgromadzonych, dla pilnych y dawnych zasług UUr. Antoni Brzozowski Pisarz Dekretowy, Ignacy Nowicki, y Ian Słomiński Metrykanci Kancellaryi naszych Koronnych, y Łukasz Kozłowski Sekretarz nasz, tudzież UUr. Franciszek Obersztelientant w regimencie gwardyi naszej Koronney, Piotr Kapitan Indzinier, Wilhelm Kapitan w tymże regimencie gwardyi, y successorowie Iana Pułkownika, iako też Wielebny Iozef Kanonik Przemyski brat ich rodzony, Hiżowie, z potomstwem *sexus utriusque* do kleynotu szlachectwa Polskiego *et annexarum Provinciarum* przyjęci y przypuszczeni zostali, y przepisana przysięgę wykonali. A że coraz pilniejsze y doskonalsze zasług swoich dają dowody; więc wyżej wytknięte osoby z potomstwem ich, a *scartabellatu* uwalniamy, y onychże *cum prole capaces bonorum et honorum (exnunc accedente omnium consensu)* deklarujemy.

Uwolnienie a scartabellatu Urodzonego Fontany.

Maiąc względy na talenta, y pożyteczną kraioi w architekturze umiejętność, Ur. Jakuba Fontany, Nam y Rzeczypospolitey dobrze zasłużonego, uwalniamy *go a scartabellatu, et capacem honorum et bonorum exnunc (uccedente omnium consensu)* deklarujemy, y pensją iuż naznaczoną za dozór do zamku naszego, y fabryk Rzpłtey 14,000 złot. Pol. corocznie do wypłacenia z skarbu Koronnego, *vita durante* iego, z summy na fabrykę wyznaczoney zlecamy. A gdyby w czasie nie był *in statu* pracowania, aby z teyże pensyi substytuta zastępował, ostrzegamy.

Nobilitacye praeciso scartabellatu.

Znaiąc być powinny, rownie iak y sprawiedliwym obowiązkiem, ludzi cnotą y zacznymi przymiotami ozdobionych dowodem szacunku y nadgrodą zaszczycać, przeto za zgodą wszech Stanow, osoby zasługami Nam zalecone, do kleynotu szlachectwa Polskiego, z uwolnieniem a *scartabellatu cum prole utriusque sexus nata et*

nascitura, et capacitate honorum et honorum przypuszczamy, y onymże po wykonaney przed Wielmożnemi Pieczętarzami *super fidelitatem Reipublicae* przysiędze, *diplomata* z Kancellaryi naszej wydać rozkazaliśmy: Wielebnemu Kaietanowi Ghigiottemu Kanonikowi Warmińskiemu Sekretarzowi naszemu, UUr. Fryderykowi Weyrauch Maiorowi w woysku Koronnym, Iakubowi, y Wawrzeńcowi Bernatowiczom, Wielebnemu Franciszkowi, UUr. Bogusławowi y Szymonowi braciom rodzoneym Kononowiczom, UUr. Ignacemu Kluczowskiemu Obersztelientantowi w woysku Koronnym, Iozefowi Kapitanowi w regimencie gwardyi konney Koronney, Ignacemu Porucznikowi regimentu Ur. Generała Goltza, y Ianowi Hoffmanom braci rodzoneym, Fryderykowi Augustowi Leger, Iakubowi Pernetowi Obersztelientantowi w woysku Koronnym, Antoniemu Laskowiczowi, Antoniemu Sikorskiemu Sekretarzowi Pieczęci Wielkiej Koronney, Ianowi Iozefowi dwóch imion Tillemu, Obersztelientantowi w woysku Koronnym, Antoniemu Opelewskiemu Patronowi Sądow naszych Zdwornych, Marcellemu Bacciarlemu, Ianowi Chęckiemu Sekretarzowi naszemu, Ianowi Dulfusowi *Equiti Aurato*, Szymonowi de Symonowiczowi, Iozefowi du Hamel, Markowi Rewerdil, Maurycemu Glaire, Ianowi Iustowi Pattenzen, Sekretarzom naszym.

Nobilitacya zasłużonych osob.

Nadgradzając zasługi ludzi rycerstwem, mądrością y innemi cnotami w tym Krolestwie dystyngwujących się, onych za zgodą wszech Stanow, do kleynotu szlachectwa Polskiego, *cum prole utriusque sexus nata et nascitura* przypuszczamy, *salvo iednak scartabellatu*, y onymże *diplomata* z Kancellaryi Koronney (gdzie przed Wielmożnemi Pieczętarzami *super fidelitate Reipublicae* iurament wykonać będą powinni) wydać rozkazujemy: Urodzonym Iozefowi, y Melchiorowi Kluczewskiemu braci rodzoneym, Franciszkowi Floryanowi Czaki Kapitanowi Artyleryi Koronney, Geografowi naszemu, Woyciechowi Kontraregistrantowi Generalnemu skarbu Koronnego, y Andrzeiowi, Antoszewskiemu braci rodzoneym, Fryderykowi Rudolfowi Döbol Obersztelientantowi woyska Koronnego, Hermanowi Karolowi Perthees Porucznikowi artyleryi Koronney, Geografowi naszemu, Dominikowi Merlini Architektowi naszemu, Ianowi Fryderykowi Stetner Kapitanowi gwardyi pieszey Koronney, Antoniemu Poczmaystrowi Lwowskiemu, y Krzysztoffowi Deymom, tudzież Walentemu ich synowcowi, Sebestyanowi Kazimierzowi Iablońskiemu, Iackowi Kralewskiemu, Franciszkowi Cyglerowi, Patronom Sądow Zdwornych Assessorskich, Sebestyanowi Chęcińskiemu Patronowi Grodzkiemu Krakowskiemu, Wielebnemu Melchiorowi Kochnowskiemu Archi-Dyakonowi Chelmskiemu z bratem rodzoneym, Pawłowi Dzidowskiemu, Wielebnemu Iozefowi Kanonikowi Infantskiemu, y Stanisła-

799

801

801

wowi Nowickim braci, Ianowi Lochmanowi, Alexandrowi, y Iozefowi Brzozowskiemu, Michałowi Węgrzeckiemu Plenipotentowi Kommissy Skarbowey Koronney, Ioz., Iędrzei. y Ian. Fontanim, Michałowi Chroniewskiemu Vice-Regentowi Kancellaryi Marszałkowskiej Koronney, Ludwikowi Krallowi, Xaweremu Przemyskiemu, Stanisł. y Ignacemu Guzowskiemu, Grzeg. Zacharyaszewiczowi Sekretarzowi poczty, Iozefowi Ianowi Maiewskiemu, Ianowi Michalskiemu, Ianowi Kiwalskiemu, Ierzemu Furnier Pułkownikowi w woysku Koronnym, z synem Ignacym Porucznikiem gwardyi pieszey Koronney, Stanisławowi Rysiewiczowi Pisarzowi Prowentow Wielkorządowych Krakowskich, Iędrzeiowi du Pont Pułkownikowi w woysku Koronnym, Antoniemu, y Ianowi Thelowskiemu braci, Ianowi Dobrogust Szenskiemu Maiorowi, Fryderykowi Conrady Kapitanowi w regimencie pieszym Krolowy, Antoniemu y Ignacemu Gornickim, Ierzemu Szlicieci, Piotrowi Piramowiczowi Rotmistrzowi pierwszej Straży, Krzysztofowi Radziłowskiemu, Wawrzeńcowi Mitzlerowi de Kolof, Wilhelmowi Friese, Stanisławowi Łodwigowskiemu Postmaystrowi Radomskiemu, Iackowi Rataiewiczowi, Ludwikowi y Ignacemu Gabarom, Ianowi Alexandrowi Bonneau Sekretarzowi Xiążęcia Prymasa; Franciszkowi Subdelegatowi Grodzkiemu Lwowskiemu, Ignacemu Chorążemu w Korpusie artyleryi Koronney, Floryanowi Kadetowi w tymże Korpusie, Wielebnemu Pawłowi Kanonikowi Gnieźnieńskiemu, Soldadym braci rodzonym; Franciszkowi y Godefrydowi Baranowskiemu, Ianowi Dworzańskiemu, Ludwikowi Strasserowi, Natanielowi Paulitzowi, Stanisławowi Mroczkiewiczowi, Antoniemu Fryese *Equiti Aurato*, y bratu jego Ianowi, Tomaszowi Wernikowskiemu, Natanielowi Mateuszowi Wolffowi, Ianowi Morellemu Konsyliarzowi naszemu, Augustynowi Glińskiemu, Marcinowi Paciorkowskiemu, Ludwikowi Steckiewiczowi Kapitanowi w regimencie pieszym buławy Wielkiej Koronney, Iozefowi Wasielewskiemu, Ianowi Robertowi Cieczechowiczowi, Ianowi Minaszewiczowi Porucznikowi, Ianowi Bazanowi Rotmistrzowi pułku przedniej Straży, Iakubowi Liwickiemu, Dominikowi Wilczkowi Kapitanowi Artylleryi Koronney, Krystyanowi Grossmanowi, Iozefowi Chećkiemu Ianowi Zygmuntoowi Tolkmitt, Fryderykowi de Lesseur, Ianowi y Stanisławowi Greberom braci, Stanisławowi Montresorowi, Antoniemu de Saby Pułkownikowi woysk naszych, Ianowi Fryderykowi Gurtlerowi, Szymonowi Bogumiłowi Zug-Architektowi, Tomaszowi Kosteckiemu, Tomaszowi Wozniakowskiemu, Augustowi Woyciechowi, y Iozefowi Niklewiczom braci, Antoniemu Kozłowskiemu, Michałowi Horodeckiemu, Kazimierzowi Wichlińskiemu, Tomaszowi Kaczyńskiemu, Ianowi Smoczyńskiemu, Szymonowi Wilczyńskiemu, Michałowi Derefiowiczowi, Chryst: Augustowi Bormanowi Kapitanowi Regimentu Pińskiego, Leo-

nowi Chylewskiemu Chorążemu w woysku Koronnym, Ludwikowi Iozefowi Ia Magdaleine Pułkownikowi w woysku Koronnym, Teodorowi Krasnopolskiemu, Alexandrowi de Smett, Kazimierzowi Skinderskiemu, Iozefowi Wrzesińskiemu, Franciszkowi Ryxowi, Danielowi Belgramowi, Andrzeiowi Cedrońskiemu, Franciszkowi Zyglerowi, Iakubowi Szubalskiemu, Iackowi Leśniewiczowi, Franciszkowi Godziszewskiemu, Iozefowi Glasserowi, Krystyanowi Petermannowi, Ianowi Spáth Kapitanowi w woysku Rossyiskim, Ianowi Kucharskiemu, Ludwikowi Isaakowi Obergenoi, Ludwikowi Reymannowi, Franciszkowi Bensa, Grzegorzowi Trublaiewiczowi, Xaweremu Rutskiemu, Iakubowi Stanisławowi Albrechtowi, Karolowi Zanellemu, Mikołaiowi y Wincentemu Piramowiczom, Chrystyanowi Augustowi Aster, Tadeuszowi Thuille, Łukaszowi Iaworowiczowi. Ktoby zaś z uszlachcionych dopiero osob, uwolnionym a *scartabellatu* być żądał, na Seymie *pluralitate votorum* tey łaski dostąpić może.

Warunek prerogatywy stanu szlacheckiego Urodzonych Krasnosielskich.

Iako prawo równości y urodzenia szlacheckiego, chociażby w naywiększym ubóstwie, naypierwszym iest w tym narodzie zaszczytem, tak lubo UUr. Iozef, Ian, y Alexander, z niegdy Iana y Katarzyny Odrzechowskiej Krasnosielscy spłodzeni synowie, dla straty *per varias temporum calamitates* przez oycę swego fortuny y dokumentow, w ubóstwie są urodzeni, że iednak szlachetnemu ich, *in aequalitate* (choćby dla ubostwa *aliquem abusum nobilitatis* uczynili,) urodzeniu żadney nie podpadać wątpliwości, szkodzić to *ad praerogativas nobilitares* im, y potomkom onych nie ma, *authoritate* Seymu terażniejszego ogłaszamy, y wszelkich od kogożkolwiek impetycyi zakazujemy. Inne zaś przeciwnie *actus*, ięzeli by się gdziekolwiek znalazły, umarzamy *salva* iednak *deductione* szlactwa przed WW. Pieczętarzami, *ante commissum abusum*, y przez WW. Kanclerzow świadectwa, o tey dedukcyi, do Metryki podania.

Ocalenie honoru Ur. Franciszka Winnickiego.

Zarzuty imieniowi Ur. niegdyś Mateusza Winnickiego uczynione, za wdaniem się WW. Ministrow Koronnych, mając wzgląd na zasługi Ur. Fran. Winnickiego syna, powagą Seymu terażniejszego znosimy, y tegoż Urodzonego Franciszka Winnickiego herbu Sas, przy niewątpliwej prerogatywie szlacheckiej, z potomstwem onego zachowujemy.

Przywrocenie do kleynotu szlacheckiego W. Tomasza Szczepańskiego, Kanonika Warmińskiego z bracią, Andrzejela Przeddzieckiego, y Urodzonych Droszewskich.

Mając wzgląd na zasługi W. Tomasza Szczepańskiego Kanonika Warmińskiego, y braci jego UUr. Andrzeja Przeddzieckiego, Droszewskich,

y Felixa Szuberta, a chcąc ich do dalszych zachęcić, zniósłszy *abusum* w antecessorach ich dla różnych przypadków w czasach nieszczęśliwych, z uymą prerogatywy szlacheckiej *commissum*, onychże wraz z potomstwem do kleynotu szlactwa nazad przywracamy, y przypuszczamy. *Salva deductione* przed WW. Pieczętarzami, że przodkowie ich byli szlachtą, a WW. Pieczętarze świadectwo swoje na tę dedukcyą uczynioną, do Metryki Koronney podać będą powinni.

Ubespieczenie honoru y fortuny Urodzonych Rolbieckich.

Ubespieczając honor y fortunę UUr. Rolbieckich, dekret Trybunału Poznańskiego *anni 1765 feria tertia ante festum Praesentationis Beatissimae Virginis Mariae, in toto* approbujemy.

Oblasnienie dyplomatu na szlachectwo UUr. Badeniego, y Coiow.

Diploma na szlachectwo od Najjaśniejszego Zygmunta Augusta, Urodzonemu Leonardowi Badeniemu za zasługi w Rzpłtey, *de anno 1563* a od Najjaśniejszego Stefana Batorego *de anno 1577* w nadgodę wojskowych zasług Ur. Benedyktowi Coio nadane, *in omnibus punctis et clausulis* approbujemy, y że te dyplomata UUr. Sebastyanowi Badeniemu Sędziemu naszemu Wielkorządow Krakowskich, od wspomnionego Urodzonego Leonarda Badeniego *per directam lineam* idącemu, *cum successoribus utriusque sexus.* y Krzysztofowi oycu, a Iozefowi synowi Coiom, od wspomnionego Urodzonego Benedykta procedencją prowadzącym służą, deklarujemy. A WW. Kanclerzom obojga narodow *examen descendenciae* tychże Urodzonych Badeniego, y Coio od wyrażonych przodków zalecamy, y podanie *ad acta* Metryki Koronney świadectwa *de facto examine* nakazujemy.

806 Przywrocenie do pierwszego stanu, Urodzonego Macieja Szczeszyńskiego.

Urodzony Maciej Szczeszyński, niegdy Stanisława Szczeszyńskiego syn, po zmarłym oycu swym w młodym zostawszy wieku, nie mając sposobności życia, przez różne sposoby dające onemuż żywność popelniał nieco *abusum* zaszczytu kleynotu szlacheckiego. Gdy iednak *ad usus publicos* kraju swego zdalny być się pokazuje, *eundem abusum nobilitatis* znosząc, do kleynotu szlactwa Polskiego *cum successoribus* jego przywracamy, *et omnium praerogatarum nobilitatis capacem* być uznajemy aby tylko dedukcyą uczynił przed WW. Kanclerzami, a ci świadectwo do Metryki Koronney podali, iako pochodzący od oycy szlachcica, rodowitego Polaka.

Ubespieczenie prerogatywy szlacheckiej Ur. Zacharkiewicza.

Znosząc suppozycye o każdym dobrze *in aequalitate* urodzonym, gdy się trafi *et ratione egestatis* ktoremu szlachcicowi *post procreationem*

wprzod dzieci, *mutare* potym *statum nobilitarem in civilem*, tedy spłodzonym *in ante* dzieciom nie to szkodzić nie powinno; w którym razie Ur. Woyciecha Zacharkiewicza Regenta Ziemskiego Brzeskiego Kuiawskiego herbu Brodziec, *uti ante parentis ejus ab hac praerogativa recessum, et commissum abusum* spłodzonego, *in plena aequalitate* mieć chcemy, y wszelkiej od kogożkolwiek, *intuitu ejusdem indubiae aequalitatis*, impetycyi zakazujemy, byle tylko w Kancellaryi naszej Koronney szlachetności przodków swoich pokazał dowody; a WW. Kanclerze do Metryki Koronney podali o tym uczynionym dowodzie świadectwo; *processa* zaś *eo nomine* przeciwko niemu intentowane umarzamy, y kłócenia o to *adversarios suos* iemu zabraniamy, a *inquantum* intentowane są *processa* iakie, tych zaniechać, *et perpetuum silentium* w tey sprawie stronom nakazujemy.

Warunek honoru, Urodzonej Tekli Marcyanny z Nahoreckich Kamińskiej.

Ponieważ równość urodzenia w stanie szlacheckim Urodzonej Tekli Marcyanny, dwóch imion, niegdy Ur. Fabiana Sebastjana Nahoreckiego Miecznika Wołyńskiego, z Urod: Felicjaną Rozalią Wołkowską *matrimonialiter* spłodzonej corki, Urodzonego Kazimierza Kamińskiego małżonki, od osob pozor osiągnięcia fortuny mających w wątpliwość podana została; przeto za zgodą wszech Stanow, też Urodzoną Kamińską *in legitimo matrimonio* spłodzoną (*non obstante constitutione anni 1578 et 1633* tylko co do Urodzonej Kamińskiej) *pro legitima, et succedendi* w dobra oyczyste *stante orphanitate* zabrane, y pobliskich krewnych *capaces* być uznajemy, od impetycyi wszelkich uwalniamy mocą niniejszey ustawy.

Warunek honoru, UUr. Franciszka Iaworskiego brata y siostry jego rodzonych.

Rowność urodzenia, w stanie szlacheckim Urodzonego Franciszka, Antoniego, y Anastazy Iaworskich, niegdy Urodzonego Bogusława Iaworskiego, y Maryanny Nałęczowny *matrimonialiter* spłodzonych synow, y corki, gdy od niektórych osob, dla samey tylko chciwości substancyi, w nieiaka wątpliwość wprowadzona została; więc za zgodą Stanow, tychże Urodzonych Iaworskich *stante matrimonio* spłodzonych, *pro legitimis, et succedendi capacibus* uznajemy, y wszelkich impetycyi, od kogożkolwiek zakazujemy.

Utwierdzenie legitimitatis.

Ponieważ U. Maciej y Maryanna z Stawowskich Łętkowscy poprzysiężone sobie małżeńskie sżluby w parochialnym potwierdziwszy kościele, w nierozetwanym małżeństwa związku wieku swego dopełniaią przeciąg; przeto potomstwa tychże przy wszelkich dobrach oyczystych y macierzystych tylko zachowujemy.

Obiaśnienie konstytucyi de illegitima prole.

Ponieważ wszystkie prawa Koronne y W. X. Lit. Państw naszych fundują się na prawie Boskim, y nie inszym końcem są stanowione, tylko aby we wszystkich interwencyach sprawiedliwość zachowana była; a zatem kiedy prawo kościelne potomstwa z małżeństwa szlubem legitimowanego za należyte mieć chce y uznaie, a konstytucye *annorum 1578 Vol. 2do fol. 971 et 1633 Vol. 3tio fol. 812* nie obiaśniwszy *hunc casum*, tylko znać do artykułu prawa Saskiego *in tenore Quicumque cognoverit publice uxore etc.* przychylając się, nawet y po szlube spłodzone potomstwo od sukcesowania w dobra y zaszczytu szlachectwa ekskludowały, który artykuł *per Sedem Apostolicam Romanam*, y przez Krola Alexandra Antecessora naszego statutem *anni 1505 Vol. 1mo fol. 340* jest reprobowany; przeto za zgodą wszech Stanow, obiaśniając wyżej rzezone konstytucye 1578 *et 1633* a zaś statut Krola Alexandra Antecessora naszego *anni 1505* reasumując postanawiamy; aby potomstwo *utriusque sexus* stanu szlacheckiego, z małżeństwa szlubem stwierdzonego po konstytucyach wyżej wyrażonych spłodzone, odtąd w dobra tak po rodzicach, iako y po bliskich krewnych wstępowało. Tym jednak, którzy dekrety, lub iakiekolwiek tranzakcyami autentycznymi z swemi zpokrewnionymi zawartymi, przy dobrach po rodzicach swych na siebie spadłych zachowani zostali, y w aktualnym onych zostają używaniu, konstytucya 1578 *obesse* nie powinna, y tychże samych przy dobrach sukcesjonalnych y innych *quovis titulo* nabytych, oraz przy prerogatywach wszelkich stanowi szlacheckiemu przyzwoitych, y uczestniczcie wszelakich sukcesy na zawsze konserwujemy, *salvis per omnia decretis, complanationibus et transactionibus subsecutis*. A zaś potomstwo bezszlubne *etiam* y terażniejszą konstytucyą od wstępowania w dobra, *et ab omnibus praerogativis* stanu szlacheckiego ekskludujemy mocą terażniejszey ustawy.

Utwierdzenie działów UU. Gurowskich braci.

Iż wiecyste tranzakcy w dostatecznym wieku, y za poprzedzoną zupełną we wszystkim rozważą wypadłe, trwale być, y gruntowne powinny; przeto dział braterski Urodzonych Gurowskich, uroczycie y z obraniem sobie dobrowolnym, każdego z braci *schedarum* zawarty, za nieporuszony mając, utwierdzamy, y summe na schedę Murowanej Gośliny czterech kroć sto tysięcy ustanowioną, y do działu podaną, w zupełności swojej, bez iey przez dziedzica zmniejszenia, mieć chcemy. A *bona avialia* Ur. Władysławowi Gurowskiemu Pisarzowi W. Koronnemu na skupienie kredytorow przez braci oddane uiszczaniem się y summach y prowizyach, kapitałow przecięż nie przechodzących, z oddaniem przychodow dziedzicowi *per possessores*, wyswobodzone mieć chcemy. Punkt także intercyz szlubnych cor swoich przez W. Działyn-

ską Woiewodzinę Kaliską matkę, a teraz Urodzonego Władysława Gurowskiego Pisarza W. Koronnego małżonkę Grodowie zaskarżony znośząc oneż we wszystkich innych punktach za niewzruszone mieć chcemy. Tranzakcy *in rem* synow, przed szlubem w Grodzie Wschowskim terażniejszey Urodzoney Gurowski Pisarzowy W. Koron. czynione utwierdzamy.

Zniesienie propinacyi, od Sołtysow y wybrańcow przywłaszczoney.

Że possessorowie sołtystw, y wybrańców nieślusnie y z uszczerbkiem dochodow Starościńskich y dzierżawcow dobr Krolewskich propinacyą po wielu miejscach przywłaszczają sobie zwykli; (o czym uczynione Nam iest od Urodzonych Starostow naszych przełożenie) przeto takowe *abusus* znośząc, postanawiamy odtąd, aby żaden z wspomnionych sołtysow, y wybrańcow we wsiach Starostw, Krolewszczyzn, y wsiach dobr naszych stołowych, pod żadnym tytułem propinacyi nie zażywał.

Ordynacya Myszkowska.

Reasumując iawne prawa, ordynacyą Myszkowską w aktualney possessyi Urod. Karola z Wielopolskich Myszkowskiego Chorążego Koronnego zostającą, ze wszystkimi iey przywilejami, y ustawami, na zawsze ubezpieczamy, y approbujemy.

Ucalenie prerogatywy Starosty Nowomiejskiego.

Konstytucyą Seymu *Convocationis*, co do wyznaczenia kadencyi Sądow Grodzkim Nowomiejskim w Pilźnie, y uznania potrzeby Regenta Pilźnińskiego, w mocy zachowujemy; co zaś do sposobu ustanowienia Regenta na Seymiku przez elekcyą, ten iako Starościński prerogatywie dawnymi prawami nadaney ubliżający, uchylamy, y aby odtąd Regenci Pilźnińscy, rownie iak Nowomiejscy, od Starosty Nowomiejskiego ustanawiani byli, z zupełną od niegoż dependencyą, mieć chcemy.

Ubezpieczenie summ Woiewodztw Wielkopolskich, lokowanych na dobrach Sierakowie.

W rozporządzeniu summy Woiewodztw Wielkopolskich na dobrach Sierakowie lokowanej, mocą konstytucyi Seymu ostatniego przez Nas uczynionym, wolność każdemu uprzywilejowanemu od Nas donataryuszowi upomnienia się, y windykowania *sui concernentis* nadaemy, znośząc kontrakt, ewikcyą Woiewodztw, tudzież areszt położony. Kwit każdego do tey summy prawo mającego, dostatecznym za swoim uspokojeniem *in rem persolventis* mieć chcemy.

Przeprawa pod Kołem.

Lubo konstytucya Seymu *Coronationis* 1764 postanowiła mostowe generalne, według ktorego przepisu lustracya 1767 mostowniczych walną przeprawę iedenastu mostow wielkich, y czterech kamiennych grobel w Starostwie Kolskim

na rzece Warcie dokładnie opisuie. A ponieważ ta przeprawa, znaczney co rok potrzebuie reparacyi; przeto dla wygody y bezpieczenstwa przejeżdżających stanowimy, aby *nemine excepto*, każdy od konia płacił po groszy dwa miedziane. Od wozow ciężary prowadzących, od konia po groszy trzy miedzianych, od wołow lozem idących, lub koni, od pary po gr. trzy. Od każdego skopu, lub wieprza po groszu miedzianym pędzący płacić maia, pod winą *contra transgressores* grzywien 500. O co *forum* w Ziemstwie Konińskim, *salva appellatione* do Kommissyi skarbu Koronnego.

Woiewodztwo Rawskie.

Lubo konstytucyą *anni 1766* po spaleni xiąg Grodzkich Rawskich było ostrzeżono; aby ktokolwiek ekstrakty, zapisy, karty, lub iakiekolwiek bądź tranzakcy, z xiąg tychże przed pogorzela wyjęte w własnych miał papierach, też na Sądy Ziemskie, lub Grodzkie Ziemi Rawskiej, pod nieważnością onych, komportował y w aktach oblatował. Gdy iednak szczupły wymiar czasu iednorocznego nie wystarcza na dopełnienie myśli rzeczzonego prawa; przeto na proźbę obywatelow Woiewodztwa Rawskiego, zabiegając szkodzi onych ztąd wynikać mogącey; termin oblatowania tychże ekstraktow, iako też y genealogii szlachectwa, do lat dwoch, od dnia dzisiejszego rachując, za zgodą wszech Stanow prolongujemy.

Przywrocenie Seymików Włodzimirskiego y Krzemienieckiego.

Lubo na Seymie *Coronationis* Seymiki Powiatow Krzemienieckiego y Włodzimirskiego do Łucka są przeniesione: za żądaniem Urodzonych Posłow y obywatelow Wołyńskich, mocą terażniejszego Seymu, ażeby Krzemieniecki Powiat w Krzemieńcu, Włodzimirski w Włodzimierzu Seymiki swoje odbywały, mieć chcemy, zachowując alternatę w elekcyi Deputata, według terażniejszey ordynacyi Trybunału.

Ubezpieczenie prawa na drukarnią Mitzlerowską.

Kiedy Urodzony Wawrzeniec Mitzler de Koloł Konsyliarz nasz, za przywilejem od Nayiaśniejszego Poprzednika naszego Augusta III otrzymanym, a od Nas approbowanym, założywszy drukarnią własnym kosztem w mieście naszym Warszawie, prawo do niey sobie tylko *et directis successoribus ex domo Mitzleriana* zachowuje, a po zeyściu tych, oneż całą, ze wszelkimi porządkami, magazynem do niey należącym, *et officina* do odlewania liter, korpussowi naszemu Kadetow ofiaruje; więc na uczynioną w tym do Nas usilną jego proźbę, warujemy; aby też drukarnia, ani od rzeczzonego Ur. Mitzlera, ani jego sukcesorow przedana, y żadnemi obciążona długami byż nie mogła, za co ani on, ani ciż jego następcy żadney płacy, nadgrody, y pensyi od Nas, lub Rzeczypospolitey, dla utrzymania, y pomnażania tey dru-

karni wymagać nie powinni będą; dla okazania iednak za toż *erga publicum bene merendi studium*, o wyznaczeniu mieysca y mieszkania dla teyże drukarni z magazynem *et officina* do odlewania liter, My Krol w czasie dalszym pomysleć zechcemy.

Ubezpieczenie gruntu przy mieście Bielnie Urodzonemu Kępskiemu.

Plac z ogrodem przez Urodzonego Franciszka Bielińskiego Starostę Czerskiego Urodzonemu Adamowi Kępskiemu prawem dziedzicznym ustąpiony; a to z gruntow przez konstytucyą *anni 1766* do miasta Bielina inkorporowanych resztuiący, aż do placow *antiquitus* Sakowiczowskie zwanych rozciągający się; tenże wszystek w tey szerokości y długości, iako się do pomienionych placow z dawności ciągnąć powinien, dla przerzeczonego Urodzonego Adama Kępskiego y iego sukcesorow *jure Terrestri perpetuaque haereditate*, mocą terażniejszego Seymu nienaruszenie zachowujemy.

Potwierdzenie Xiążęcego tytułu Wielmożnym y Urodzonym Sapielom.

Lubo familia Wielmożnych y Urodzonych Sapielow znakomitemi z cnot y dzielności słynąca mężami, wyżej zawsze sobie ceniąc sławę zasług, nad lustr tytułow, z tey chwalebney pobudki należącemu sobie, za świadectwem przywileiow od Predecessora naszego Nayiasniejszego Zygmunta I Krola Polskiego w roku 1512 danego, a do akt Metryki naszej Litewskiej w roku 1744 podanego, z których ekstrakt był Nam prezentowany, tytułu Xiążęcego używać dotąd nie chciała; My iednak uważając ten tytuł byż ony własny, chcąc oraz pokazać, w iakim zasługi tey zacney familii mamy szacunku, za zgodą wszech Stanow, potwierdzając przywilej Nayiasniejszego Zygmunta I, używanie tytułu Xiążęcego tak samym Wielmożnym y Urodzonym Sapielom, iako też osobom płci białogłowskiej imię ich noszącym, na zawsze pozwalamy. To zaś ostrzegamy, iż ten tytuł rowności szlacheckiego w Państwach Rzeczypospolitey urodzenia *praepiudicare* bynaimniey nie ma, owszem *conformiter ad praescriptum* paktow naszych zażywany byż powinien.

Odesłanie pretensyi sukcesorow Ur. niegdys Ilińskiego Starosty Niżyńskiego do Kommissyi Skarbu Koronnego.

Żądanie U. Ilińskiego Starosty Zytomirskiego, syna niegdys U. Ilińskiego Starosty Niżyńskiego do Nas wniesione, z pretensyi do Rzeczypospolitey wypływające, odsyłamy do Kommissyi Skarbu Koronnego, dla wyexaminowania *et cum reparata* na przyszły Seym odesłania.

Odesłanie pretensyi Urodzonego Kostewicza do przyszłego Seymu.

Pretensye Urodzonego Marcina Kostewicza Skarbnika Ziemi Mielnickiej, iuz to przez lau-

da dawniejsze, a osobliwie Ziemi Mielnickiej, a teraz przez Urodzonych Posłów, y Stany Rzeczypospolitey Nam rekomendowane, zaciągnięte przez Najiaśniejszego Krola Zygmunta Pierwszego Antecessora naszego od Wielmożn. Ianusza Kostewicza Woiewody Podlaskiego, na wyżey rzezczonego Marcina Kostewicza, z Andrzeia y Anny Iwanicki spłodzonego syna spadające, mając osobliwy wzgląd na te podupaśle imię, ktore za Antecessorow naszych dośle w Przodkach swoich to w Senacie, to *in Ministeriis*, to w innych uslugach oyczyźnie pożyteczne było, chcąc mieć w baczności, do przyszłego Seymu odkładamy rozeznanie, y roztrząśnienie tego całego interesu.

Dozwolenie wyjazdu za granicę.

Czas dwuletni między Seymem a Seymem, w którym to dla poratowania zdrowia, to dla innych interessow Senatorom y Starostom naszym Grodowym wyjazd za granicę potrzebny bydl może, niniejszym prawem pozwalając, warujemy; iż potrzebujący pozwolenia do wyjazdu za granicę Senator, lub Starosta Grodowy, jeżeli ie na Seymie nie odebrał, od Nas Krola otrzymać będzie mógł, *cum omnibus solitis beneficiis*, z wyznaczeniem oraz Surrogatow dla Starostw Grodowych.

Pozwolenie wyjazdu za granicę do wod.

Zważając nader potrzebną polepszenie zdrowia obywatelow Państw naszych, dla użytecznych w dalszym czasie uslug Rzeczypospoli: pozwolony konstytucyą a. 1766 Wielmożnemu Iozefowi z Tęczyna Woiewodzie Wołyńskiemu oycu, y Urodzonemu Iozefowi Staroście naszemu Sandomirskiemu synowi, hrabiom Ossolińskim wyjazd za granicę do wod, do dalszego czasu *cum beneficio suspensionis* we wszelkich Sądach *de lege concessibili* prolongujemy, względem ktorego wyjazdu *in absentia* Urodzonego Starosty *ad administrandam justitiam*, nominujemy za Surrogata do Grodu Sandomirskiego Urodzonego Macieia Kazimierza Skorupkę Podczaszego Ziemi Drohickiej, *cum plena facultate (praevis praestando juramento) munus jurisdictionis Capitanealis obeundi, et peragendi*. Tegoż samego wyjazdu za granicę Wielmożnym Antoniemu Lubomirskiemu Lubelskiemu, y Ignacemu Cetnerowi Bełzkiemu, Woiewodom, dla poratowania zdrowia pozwalamy.

813 Pozwolenie odjazdu za granicę U. Alexandrowi Borzęckiemu Podstolemu Koronnemu, Staroście naszemu Przemyskiemu.

Przymiując wniesiona Nam proźbę od Urodzonego Alexandra Borzęckiego Podstolego Koronnego, y Starosty Sądowego Przemyskiego, o pozwolenie odjazdu za granicę, pomienionemu odjazd *commodo tempore extra fines Regni* wolny deklarujemy mocą niniejszey ustawy. A na czas tegoż odjazdu iego, za Surrogata do Grodu Przemyskiego *ad administrandam*

justitiam Urodzonego Rocha Wieniawskiego Podczaszego Przemyskiego nominujemy, ktory to nominowany Surrogat w pozwolonym Starosty odieździe, sprawiedliwość Ziemi w Grodzie, do ktorego naznaczony, *ad tenorem legum (praevis praestando juramento)* sprawować ma.

Pozwolenie odjazdu za granicę U. Adamowi Xiążęciu Czartoryskiemu Generalowi Ziem Podolskich.

Przymiując wniesioną Nam proźbę od Urodzonego Adama Xiążęcia Czartoryskiego Generala Ziem Podolskich o pozwolenie odjazdu za granicę, pomienionemu *extra fines Regni* odjazd *commodo tempore* wolny mu deklarujemy mocą niniejszey ustawy, a na czas tegoż odjazdu iego za Surrogatow do Grodow *ad administrandam justitiam* nominujemy, iako to do Kamienieckiego Urodzonych: Antoniego Starzyńskiego Podstolego Latyczewskiego, a do Latyczewskiego Sebastjana Gawrońskiego Podczaszego Podolskiego, ktorzy to nominowani Surrogatowie *in spatio* w odieździe bawienia Ur. Adama Xiążęcia Czartoryskiego Generala Ziem Podolskich, sprawiedliwość w Grodach, do ktorych naznaczeni są, *ad tenorem legum* sprawować mają.

Wyjazdu za granicę pozwolenie.

Wyjazd za granicę Urodzonemu Fryderykowi Moszyńskiemu Staroście naszemu Nowokorczyńskiemu, konstytucyą Seymu szczęśliwey Koronacyi naszej dozwoiony, na dalszy czas przedłużamy, z wyznaczeniem na Surrogata do tegoż Grodu Urodzonego Łukasza Moszyńskiego Łowczego Radomskiego.

Woytostwo Nakielskie.

Mając sobie uczynione przełożenie o zachożących trudnościami niektórych między Urodzonym Starostą Nakielskim, y woytostwa Nakielskiego possessorami wynikających, z przyczyzny iurydykcyi podzieloney, dla ułatwienia onych postanawiamy, aby U. Starosta Nakielski iurydykcyą woytostwa wraz z Starostwem sprawował odtąd. Wsie zaś Bielawki, Olszowka, Karnowa, Satki, Trzeciwnica, z gruntem Kunotop zwanym, *et cum sylva* Rozwarzyn, młynami Rutkowskim, Paterkowskim, Satkowskim, karczma na Paterku, y karczma w mieście Nakle, tudzież przynależnościami wszelkimi, prawem dawniejszym do woytostwa przyłączone, y podobnym prawem possessyi W. Twardowskiego Woiewody Kaliskiego y małzonki iego podległe, aby przez tychże Wielmożnych uprzywilejowanych possessorow małżonkow pod tytułem dzierżawy były trzymane, mieć chcemy, y nazwisko tenuty na zawsze wspomnionym wsiom nadaliśmy.

Ubespieczenie dobr dziedzicznych Wienlawy, Czechowki y Gorayszczyzny U. Andrzeia Tarla Starosty Trześnlowskiego.

Dobra Wieniawa, Czechowka y Gorayszczy-

zna, ktore mieszczenie nasi Lubelscy *jure Terrestri in commune* trzymali, będąc *eodem jure Terrestri* przez toż miasto nasze *jurisdatorum* U. Andrzeia Tarla Starosty naszego Trześnlowskiego rezygnowane, tę rezygnacyą mocą Seymu terazniejszego *favore* tegoż Ur. Starosty (*salvo jure advitalitio* Wielmożney Kasztelanowy Lubelskiej matki iego) approbujemy.

Sukcessya Urodzonych Łączyńskich.

Iako successye zagraniczne prawu naszemu nie podlegają, y od tamecznych wyrokow pozyskanie ich dependować powinno; tak dyspozycya Najiaśniejszey Imperatorowy Rossyjskiej dnia iedenastego miesiaca Listopada 1753 roku w Moskwie datowana, substancyi po niegdys Ur. Ludwiku Łączyńskim dworu Rossyjskiego Ministrze, UU. Łączyńskim synowcom rodzonym przyznająca, nastąpiona, aby nie naruszona została, mieć chcemy. Dekreta jednak kraiove potym wypadle, tranzakcyą y komplancycą względem całej substancyi między konsukcessorami dobrowolnie zaszle, *in suo robore* zostawać mają.

Approbacya fundacyi Panien Kanoniczek Warszawskich.

Na okazanie wdzięczności fundatorce Urodzonych Panien Kanoniczek Warszawskich, U. Annie z Zachorowskich Zamoyskiej Ordynatorwy, ktora corkom szlacheckim edukacyi, polowry, bez kosztu rodzicow, z własney swoiey fortuny obmyśliła dostateczny sposob, tę fundacyą w wszystkich swoich opisach, y zapisach, nie tylko pod protekcyą naszą bierzemy, ale y mocą Seymu terazniejszego approbujemy.

Approbacya przywilejow Kapitulie Warszawskiej służących.

Kapituła Kollegiaty Warszawskiej przez konstytucyą a. 1699 z katedrami porownana, że szczupłe ma dochody; więc przywilej Najiaśniejszego Augusta III fundusze massie teyże Kapitulie przyłączający, dla rezydujących na pomnożenie dystrybuty tu w Warszawie dnia iedenastego Marca roku 1758 wydany, przez Nas potwierdzony, *in omnibus contentis* approbujemy.

Przyłączenie funduszu Kapitulie Sandomirskiej.

Reskrypt Najiaśniejszych Iana Kazimierza y Augusta II Antecessorow naszych, wyłączający trzy części prowentow ze wsi Turbia dla Kapitulie Sandomirskiej, a czwartą zostawiający dla Kanonika tego funduszu. dla pomnożenia chwały Boskiej w kościele Kollegiaty Sandomirskiej, na wieczne czasy approbujemy; *salva participatione omnis proventus* z funduszu Turbia dla terazniejszego Kanonika *ad vitae ejus tempora*.

Approbacya funduszu OO. Bazylianow na Ujazdowie. Fundacyi OO. Bazylianow Prowincyi Ko-

ronney na Ujazdowie, placu naszym dziedzicznym, z przykupieniem dobr za dwakroć sto tysięcy zł. Polsk. a nie więcej, *pro subsistentia* osob zakonnych pozwalamy, a to dla wygody ludu w obrządku Ruskim zostającego, y publiczney uslugi, ktora uczeniem językow Greckiego, Słowieńskiego, skoropism zwanego, y innych czynić będą.

Approbata kościoła katedralnego Dyecezyi Inflantskiej w Krasławiu.

Nowo erygowany kościół na katedrę biskupom y Dyecezyi Inflantskiej w Krasławiu wieczystych dobrach W. Plattera Woiewody Mściślawskiego, z funduszem dla OO. Missyonarzow, y Seminarium Dyecezyalnym, na wieczne czasy approbujemy y potwierdzamy.

Approbacya manasteru Umańskiego OO. Bazylianow, y Brahiłowskiego OO. Trynitarzow klasztoru.

Na proźbę Urodzonych Posłów Woiewodztwa Braclawskiego, manaster Umański OO. Bazylianow Unitow Prowincyi Koronney przez W. Potockiego Woiewodę Kiiowskiego *de nova radice* na szkoły y missye, tudzież klasztor Brahiłowski Oycow Trynitarzow fundowane, we wszystkim, podług teyże erekcyi, aby był na zawsze zachowany, approbujemy.

Approbacya funduszu w Xięstwie Inflantskim kościoła w Posiniu będącego.

Za poprzedzającą konstytucyą roku 1683 kościołow Lucyńskiego, y Sledziowskiego, *ad praesens* Posińskiego zwanego, nastąpił fundusz w roku 1686 w Xięstwie Inflantskim, ktory gdy potym dla Xięży Dominikanow ku pomocy Xiędza Plebana Lucyńskiego przy kościele Lucyńskim pracujących przyczyniony, y z dobr ziemskich Freywozczyzna y Pryszowszczyzna zwanych, powiększony został; więc one *praesenti lege* utwierdzamy.

Approbata funduszu Collegii Düneburgskiego OO. Iezuitow w Xięstwie Inflantskim.

Collegium Düneburgskie OO. Iezuitow w Xięstwie Inflantskim z dobrami Aulią y Uzwałdą w possessyi onych będącemi, tudzież z placami w mieście Duneburgu y gruntami przyległemi, podług ograniczenia przez Kommissarzow Rzeczypospolitey osobliwą konstytucyą w r. 1678 wyznaczonych. *in anno* 1680 zaszłego, *consensu omnium Ordinum* approbujemy, y przy wspomnionych dobrach, placach y gruntach, *ad tenorem* dekretu Kommissarskiego, na zawsze zachowujemy.

Wyderkaff Xięży Paulinow konwentu Warszawskiego.

Ponieważ Kommissya nasza *boni ordinis* Xięzom Paulinom konwentu Warszawskiego, zabudowania wszystkie drewniane koło klasztoru ich niebezpieczeństwem ognia miastu grożące zdemoliować nakazała, y na ich miejscu przystoynne zamurowania wystawić pozwoliła; więc *ad*

effectum tej fabryki wszystkie summy wyderkafowe wspomnionemu konwentowi Warszawskiemu należące się na dobrach ziemskich y mieyskich zapisane; a mianowicie summę szesnaście tysięcy na Pawłowicach dolnych w Woiewodztwie Rawskim w Ziemi Sochaczewskiej, *item* summę czternaście tysięcy na dobrach Brzoza, Wola Brzeska, Goszewiczyn w Wdztwie Mazowieckim Ziemi Czerskiej będące, *sine evictione* podnieść pozwalamy; *salva quietatione* od wspomnionego konwentu takowych dobr dziezicow.

817 Desiderium Ur. Zaremby, Kasztelana Konarskiego Sieradzkiego.

Urodzony Szymon Zaremba Kasztelan Konarski Sieradzki, przez *zaszłą* konstytucją 1764 *praeedente erectionis decreto loci ordinarii Plocensis, ac alijs solemnitatibus de iure requisitis*, założył konwent w dobrach swoich dziedzicznych Zaremby nazwanych, w Woiewodztwie Mazowieckim a Ziemi Nurskiej leżących dla OO. Reformatów Prowincyi Pruskiej, ktorego iuż tak fundamenta wyprowadzone, iako y materyały wszystkie do tej fabryki potrzebne znacznym wyłożonym sumptem iuż są przygotowane; przeto tak na proźby tegoż Urodzonego Kasztelana fundatora, iako y na żądanie usilne teyże Ziemi Nurskiej wszystkich urzędników y obywatelów, z których wielu do tego pobożnego dzieła znacznie się przyłożyło; tenże klasztor ku pomnożeniu chwały Boskiej kontynuować y kończyć pozwalamy, y tę fundacją approbujemy.

Approbacya kupna gruntow w mieście Trembowli przez Ur. Ioachima Potockiego Podczaszego W. X. L. nabytych.

Ponieważ Urodzony Ioachim Potocki Podczaszy W. X. Lit. Starosta Trembowelski gruntow pewnych, w donacyach wyrażonych, w Trembowli nabywszy, na tychże gruntach pałac dla ozdoby przereczonego miasta wystawił, y ogrod obszerny uplantował; przeto My chcąc innych possessorow do podobnych w miastach naszych Krolewskich zachęcić reparacyi, też kupno gruntow donacyami *annorum 1765 et 1766* wyrażonych approbujemy, y też grunta w tey obszerności y granicach, iak przez donacye wyżej wyrażone, przez tegoż Ur. Potockiego od różnych osob są nabyte, za dziedziczne uznaiemy, *salvis oneribus civitatensibus*.

Approbacya sprzedaży y kupna cekauzu we Lwowie.

Iako Kommissya Woyskowa przez decyzją swoją nieużyteczny iuż teraz cekauz we Lwowie za poprzedzającą taxą mieyską sprzedać determinowała, tak gdy iuż taxa przez Urząd Mieyski Lwowski tegoż cekauzu z placami, y budynkami do niego należącymi nastąpiła, a Urodzony Ian Kicki Starosta Okniński summę też z taxy wynikającą dać ofiarował; przeto za wyliczeniem tey summy, y oddaniem oney do rąk Urodzonego Generała artylleryi Koronney, lub iego

specyjalnego plenipotenta, y nastąpionym z niey kwicie, pomieniony cekauz Lwowski, tak iako był; y jest w swojej cyrkumferencyi, z placami y budynkami wieczystym prawem dziedzicznym Urodzonemu Kickiemu Staroście Oknińskiemu y iego successorom należec ma; Urodzony zaś Generał artylleryi Koronney z odebranej *pro pretio* tegoż cekauzu summy *rationem* Kommissyi Woyskowej oddać będzie powinien, postanawiamy; y nastąpione, iako y nastąpić mające w tym dyspozycye, *pro approbatis* mieć chcemy.

Ubespieczenie dworku Urodzonych Potockich.

Maiąc wzgląd na zasługi Urodzonego Wawrzeńca Potockiego Podstolego Zytomirskiego, dworek w mieście Zytomierzu na placu Kuźnicze Stare zwanym, niedaleko Iezuitów będącym, łokci sto wzdłuż, a siedemdziesiąt w szerz zawierającym, przez wspomnionego Urodzonego Wawrzeńca Potockiego znacznym kosztem ze wszelkim obudowaniem wystawiony, potomkom tegoż Urodzonego Wawrzeńca Potockiego z wyż rzezonym placem wiecznie przyznaiemy, *salvis iuribus civitatensibus*.

Warunek possessyi Urodzonego Dołęgi.

Lubo Urodzonego Marcina Dołęgę Obersztelientanta w woysku naszym Koronnym dziad Tomasz dziedzic części we wsi Dołęgach, Turzatuka y Mazewie, w Woiewodztwie Mazowieckim Powiecie Wąsoskim leżących, przeniósł się *in anno 1647* do Prus Brandeburskich, gdzie z Urodzoną Dorotą Gorlewską spłodził oycę iego Michała, od ktorego tenże Urodzony Marcin Obersztelientant z Urodzoney Katarzyny de Sacken pochodzi (iako *actis authenticis* procedencyą swoją *et originem demonstrat*) gdy iednak Ur. Obersztelientant wrocil się *ad Regnum*, y część swoją dziedziczną po dziadu swoim Tomaszowi przez process prawny odzyskał; przeto dla warunku gruntowniejszego, że wyniesienie się dziada iego za granicę prerogatywom dawnym szlacheckim terazniejszemu potomkowi y iego *successoribus* w niwczym ubliżać nie powinno, za zgodą wszech Stanow deklaruiemy.

Uznanie pretensyi Urodzonych Pugetow.

Ponieważ niegdyś Urodzony Puget, Agent naszey Rzeczypospolitey u Dworu Rzymskiego, miał sobie przez Konfederacją Generalną w r. 1734 naznaczoną pensją, tysiąc talarow *courant*, y Urodzeni synowie iego przez lat dwadzieścia y kilka niedochodzenie tey pensyi alleguią; więc chcąc *deservitam mercedem* sprawiedliwie uspokoić, Kommissyi Skarbu Koronnego uznanie *allegatorum*, y gdy będą dokumentalnie dowiedzione, wypłacenie, co się będzie należało z dochodow na uspokojenie długow wyznaczonych zalecamy.

O nieoddalaniu dobr ziemskich od stanu świeckiego.

Konstytucye 1635, 1669, 1726 et 1766 względem nieoddalania dobr ziemskich *favore communitatum*

818

stanu duchownego reassumuiemy, y od terazniejszey konstytucyi *sine consensu* Rzpłtey fundacyi nowych y zapisow, *sub nullitate* ichże, czynić zakazuiemy. Gdzie zaś stanowi duchownemu *communitatum titulo reemptionis, aut obligationis* zainwadyowane przez dziezicow dobra, te *a successoribus*, czyli *juris quaesitoribus exemptibilia* być powinny, *praecisis quibusvis reparationibus et praetensionibus fundi*; z tym dokładem, aby duchowni poprzy sięgali *realiter* wyliczone summy, choćby przy autentycznych dokumentach, iako im nic *ullo titulo* nad wyliczoną sobie summę nie przypisał dziedzic; a gdyby tego iuramentu *recusare* mieli, od tey presuperaty nad realnie wyliczoną summę odpadać powinni. Co się tycze testamentow: wolność wszystkim dysponowania *rebus mobilibus* według prawa dawniejszego *favore* osob świeckich *in omni* zachowuiemy, a wszelkich legatow y zapisow przez też testamenta *a decumbentibus in lecto aegritudinis in rem* stanu duchownego, y kościołow czynić *omnino* pod nieważnością onychże, zabraniaemy. Ze dotąd osob szlacheckich w stanie duchownym umierających wszystkie pozostałe *mobilia* y summy *ad dispositionem loci ordinariorum post intestatos* należały, y często krewni zmarłego oddaleni bywali *a participatione* successyi: przeto temu zapobiegając, stanowimy, aby *post intestatos nobiles*, tak to *spirituales ecclesiasticos*, iako y po Opatach klaustralnych, *ad derelicta* po nich *mobilia, inventaria, summas paratas, successores sanguinis* należeli tym sposobem: to iest: po Opatach klasztornych maią się trzy części zbiorow ich wszystkich successorom, a czwarta klasztorowi dostawać. *A post ecclesiasticos spirituales* uspokoiwszy *deservitam mercedem* y długi, *demptaque funebriali et in suffragium animae* (przecież *proportionaliter*) *expensa*, oraz jeżeliby się deces w inwentarzu kościelnym z przyczyny zmarłego pokazał, *subsequenda bonificatione*, iedna część *in gratitudinem* mieysca *et ecclesiae, tanquam sponsae* duchownego, a trzy części dla successorow iego *cedere* powinny; przeto w takowym razie Dziekanow y *Officia loci ordinariorum admonemus*, ażeby po zmarłych duchownych zaraz *indilate* za powziętą wiadomością spisywali wszystkie *mobilia*, inwentarze, *et paratum peculium*, dawszy znać successorom, y z niemi rozdysponowawszy, iako wyżej *successoribus*, w trzech częściach zbiorow wszystkich ma następować satysfakcyja; a gdyby opodał znajdować się mieli ciż successorowie, na tedy wolno będzie *in absentia* ich w przytomności kollatora, a pod niebytność iego, *etiam* w przytomności dwoch godnych sąsiadow, czyli parafianow spisywać takowy inwentarz, ktoren y przytomni podpisać maią; a po obwieszczeniu dopiero successorow ma się zadosyć stać terazniejszey dyspozycyi. *In quantum* by zaś baczyli successorowie w czym krzywdę swoją: na ow czas *recurrendo* do prawa maią mieć *forum* z Dziekanem *et cum Officio loci ordinarij* w Ziemstwie lub Grodzie, w korych to Sądach *indilate* od-

820

819

powiadać powinni: to iest tam, w którym Woiewodztwie y Ziemi *demortuus* znajdował się.

Chcąc przytym ubezpieczyć wszystkich obywatelów w niezmnieszeniu się majątkow szlacheckich, częstokroć publicznym Rzpłtey potrzebom użytecznych, stanowimy, aby *abhinc* wstępujących do klasztoru mniszek, to tylko było domowej substancyi uczestnictwo, ktore służy y stanowi duchownemu zakonnemu, według ustawy Konwokacyiney 1764 dla męskiej płci, z tym iednak ostrzeżeniem, iż mniszek *expeditio muliebris* do klasztorow nie ma być dawana, *in paratis summis*, lecz *comparatis suppellectilibus*, a *portio substantiae* mniszkom tylko *usui ad vitae tempora* ma służyć z wracaniem się potym *ad successores sanguinis*.

Kommissya do rozgraniczenia Starostwa Czchowskiego z dobrami Druszkowem y inszemi.

Zachodzące kontrowersye graniczne między Starostwem Czchowskim, a dobrami dziedzicznymi Ur. Stadnickiego Starosty Ostrzeszowskiego Druszkowem y Piaskami nazwanymi, tudzież y inszemi z tymże Starostwem graniczącymi chcąc uspokoić, mocą Seymu terazniejszego Kommissyą do rozgraniczenia naznaczamy, a za Kommissarzy WW. y Urodzonych: Stanisława Kostkę Dembińskiego Woynickiego, Stanisława Ankwicza Bieckiego, Kasztelanow; Stanisława Ktokowskiego Sędziego Ziemskiego, Franciszka Rychtera Podstolego, Krakowskich; Piotra Ożarowskiego Generała Lieutnanta woysk Koronnych, Eliasza Wadzickiego Starostę Stobnickiego, Paprockiego Podczaszego Winnickiego, Ignacego Iordana Łowczego, Andrzeia Chrzęstowskiego Generała Maiora woysk Koronnych; Onufrego Ożarowskiego Chambelana naszego, Stanisława Broniewskiego Podczaszego, Samuela Ożarowskiego Maiora w woysku Koronnym, Marcina Napiorkowskiego Krakowskiego, Iozefa Bronickiego Proszowskiego, Iozefa Chwaliboga Xiążkiego, Kaspra Traczewskiego Czchowskiego, Komornikow Granicznych; Kazimierza Waligorskiego Regenta Sandeckiego, Stefana Różyckiego Subdelegata Nowomieyskiego, Grodzkich, postanawiamy; ktorzy to Wielmożny y Urodzeni Kommissarze *captato tempore*, byle w roku terazniejszym 1768, przez innotescencye czterema niedzielami przed terminem przez siebie naznaczonym wydane obwieściwszy strony, y przypozwawszy tych, coby do tego interessu należeli, w sporze będące, na grunt ziaąd (*absentia nonnullorum minime obstante, dummodo quinque adsint*) iurydykcyą swoją Kommissarską (*non attenta contumacia alicujus partis*) zafunduią, y to rozgraniczenie według przepisu prawa y dokumentow uczynią, kopce posypać każą, y wszystkie kontrowersye względem tych granic zachodzące finalnie uspokoią, y akt swoy do Ziemstwa podadzą.

821

Kommissya do dobr wsi Kumanowiec przez Stany Rzpłtey wyznaczona.

Przychylając się do żądania Posłów Woiewodztwa Podolskiego, ponieważ dobra wsi Kumanowiec w Woiewodztwie tymże Podolskim a Powiecie Latyczewskim leżące, tak dekretami Ziemiemi, iako też y przywilejami wypadłemi są zakwestyonowane: zaczyn chcąc iak nayprędszą każdemu przyspieszać sprawiedliwość, Kommissyą do rozeznania lub *juris Terrestriis*, lub *juris Regalis* są, wyznaczamy, *dabantur Commissarii ex Cancellaria Regni*, którzy to Ich-Mé Kommissarze nie uważając na niezniechanie niektórych, w liczbie osob pięciu znajdować się mającey, do miasta Lwowa *mediantibus edendis innotescents* czterema niedzielami przed terminem, na dzień trzydziesty miesiąca Czerwca w roku terażniejszym 1768 ziechawszy, będą mieli moc prawa wszelkie roztrząsać y rozeznąć, y jeżeli też prawa dziedzictwo wsi Kumanowiec okażą, tedy Urodzonym Kumanowskim pod prawo wieczyste na gruncie dobr wsi Kumanowiec przez delegowanie *Officii Vicegerentialis Laticzoviensis* expedyować się mające, poddadzą; jeżeli zaś *juris Regalis* być uznają, tedy possessora przy prawach jego utrzymają, y we wszystkim co z prawa y słusności przynależć będzie, nie uważając na sprzeciwienie się, lub niestanie ktorey strony, ostatecznie rozsądzą, a te rozsądzenie wieczną y nienaruszoną trwałość mieć będzie powinno, terażniejszym Seymem ubezpieczamy.

Uwolnienie od konfiskaty summy Szlachetnego Göbla.

Ponieważ Szlachetny Göbel nie znalazłszy tyle złota w Poznaniu, ile mu na iarmark Frankfortski do opłacenia długow swoich potrzeba było, dwa tysiące pięć set rublow wieść do tegoż Frankfortu był przymuszony; przeto mając wzgląd na tak wielką tego kupca szkodę y upadek jego, summę pomienioną przez skarb Koronny zabraną y zkonfiskowaną, od konfiskaty uwalniamy, y aby temuż Szlachetnemu Göblowi powrocona była, nakazujemy.

KONSTITUCYE

WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO.

Gulaga gwardyi Litewskich konney y pieszey.

Lubo konstytucya Seymu przeszłego r. 1766 uważając niesposobność wyżywienia się żołdem konstytucyi roku 1717 postanowionym, przy poprawie płacy całemu woysku Litewskiemu, ostrzegła, oraz y postanowiła wyznaczenie culagow dwom regimentom gwardyi naszych Litewskich, z tym warunkiem, jeżeliby też regimenta konsystencyą swoją w Warszawie miały, że zaś usługa nasza od tychże regimentow *etiam*

często w W. X. Lit. lub gdziebyśmy się znajdowali, wyciąga wszelkiej gotowości, y wczesney do marszu sposobności, dokądby za ordynansem naszym potrzeba wymagała; więc za zgodą Stanow zgromadzonych postanawiamy, ażeby wspomniane culagi w proporeyi porcy na gwardye Koronne postąpionych, tymże regimentom gwardyi Litewskich z przydaniem 29,413 zł. Pol. gr. 11¼ na Stab regimentu gwardyi pieszey w ostatney konstytucyi nie wyrażonych y nie dorachowanych, corocznie na każdym miejscu, gdzieby się one znajdowały, ze skarbu W. X. Lit. wypłacane były: ktore to 29,413 zł. gr 11¼ regimentowi gwardyi pieszey W. X. Lit. za rok przeszły 1767 ratą Marcową y Septembrową, a zaś regimentowi gwardyi konney W. X. Lit. od raty Marcowej 1768 wypłacone mieć chcemy niezawodnie.

Naznaczenie pensyi Ur. Generałowi artylleryi W. X. Litewskiego.

Do pensyi roczney Generałowi artylleryi Litewskiej *in quantitate* piętnastu tysięcy złotych. Pol. z prowentow dobr artyllerycznych Lipnisk naznaczoney, przez szacunek tegoż Urzędu obfitszą nadgodę zasługującego, drugie piętnaście tysięcy zł. Pol. przydaiemy, ktore ażeby skarb W. X. Lit. co rok dwoma ratami, jedną w miesiącu Marcu, a drugą w miesiącu Wrześniu, temuż Generałowi artylleryi, y następcem jego punktualnie wypłacał, ustanawiamy. Y oddat sumnę trzydziestu tysięcy zł. Polsk. wyż wyrażonych obudwoch percept wynoszącą na Urząd Generalstwa artylleryi W. X. Lit. determinujemy.

Pensya dla Ur. Oboźnego Polnego Litewskiego.

Ponieważ przez konstytucyą roku 1717 pensya dla Oboźnego Polnego Litew. szczupła *in quantitate* tysiąc pięć set zł. Pol. na dwie raty determinowana, zaczyn z summy largicyney na akkommodacyą woysku Lit. przez tęż konstytucyą wyznaczoney, drugie tysiąc pięćset zł. Pol. naznaczymy, y ażeby skarb W. X. Lit. corocznie Oboźnemu Polnemu Lit. trzy tysiące zł. Pol. z teyże summy largicyney dwoma ratami wypłacał, mieć chcemy, y nakazujemy.

Porownanie pensyi Ur. Pisarza Kommissyi Woyskowej W. X. Lit. z pensyą Ur. Pisarza, takowayże Kommissyi Koronney.

Na publiczney usłudze Pisarstwa Kommissyi Woyskowej W. X. Lit. zostający Urodzony Antoni Dziekoński Stolnik Powiatu Wołkowskiego, gdy nie bez expensu na sądzące się kadencye zieżdzać, oraz *curam actorum* teyże Kommissyi Woyskowej mieć musi, przeto aby w należytey nadgodzie nie został upośledzony, do ubezpieczoney onemu konstytucyą 1766 roku pensyi *insuper* pięć tysięcy zł. Pol. dodaiemy, y naznaczymy *ad vitae ejus tempora*, co na rok wynosić będzie dwanaście tysięcy zł. Pol. którą to takową pensyą aby Kommissya Skarbu W.

X. Lit. z summy na largicye przez konstytucyą roku 1717 determinowaney, punktualnie co kadencya *per medium* temuż Urodzonemu Pisarzowi Kommissyi Woyskowej Lit. za kwitami onego wypłacała a *data modernae legis*, zalecamy.

Podwyższenie pensyi Urodzonemu Instygatorowi W. X. Litewskiego.

Zważając niedostateczną pensyą Urodzonego Instygatora W. X. Lit. obowiązanego znajdować się według potrzeby, to na zjazdach Seymowych, to na Kommissyach Skarbowych, do naznaczoney onemu *antiori lege* pensyi, sześciu tysięcy zł. Pol., dwa tysiące zł. Pol. dodaiemy, którą zupełnie summę, to iest ośm tysięcy zł. Pol., aby skarb W. X. Lit. wypłacał, postanawiamy; Urodzony zaś Instygator W. X. Lit. równą prerogatywą dla Instygatora Koronnego, tak dawnymi konstytucyami, iako y terażniejszą opisaną w Prowincyi Litewskiej *gaudere* powinien.

Pensye Assessorom Sądow Zadwornych naszych y Deputatom na Trybunał w Litwie.

Chcąc równe prace Urodzonych Assessorow Sądow naszych Zadwornych, y Deputatow na Trybunał W. X. Lit. równą nadgodą iak Koronnych opatrzeć, pensyą dla pierwszych w osobach sześciu po ośm tysięcy zł. Pol. każdemu, a dla drugich w osobach czterdziestu y dziewięciu ogólną summę sto czterdziestu y siedm tysięcy zł. Pol. do rozdzielienia między nich, (co na każdego trzy tysiące zł. Pol. wyniesie) dla Marszałka zaś Trybunalskiego dwadzieścia tysięcy zł. Pol. corocznie z skarbu Litewskiego naznaczymy. A pensye Assessorom aby tak, iak dla Koronnych opisano iest, rozdzielane były *inter praesentes*, nakazujemy.

Expensa laski Wielkiej Marszałkowskiej W. X. Lit.

Utwierdzając konstytucyą ostatniego Seymu 1766 *titulo*: O władzy Marszałkow Wielkich, w ktorey W. Marszałkowi Wielkiemu W. X. Lit. 40000 zł. Pol. na różne expensa laski Marszałkowskiej podczas rezydencyi naszej w Litwie naznaczone są. Więc żeby też summa dla lżeyszego przez skarb Litewski iey zgromadzenia w summie coroczney 6666 zł. Pol. osobno odkładana zostawała, y w czasie przypadającej każdej kadencyi Seymu w Litwie, tymże WW. Marszałkom WW. oddawana była, postanawiamy.

Zamek Krolewski w Grodnie.

Przychylając się do potrzeby wygody naszej y Stanow zgromadzać się zwykłych w Grodnie, na Seymy ordynaryjne, gdzie zamek nie tylko iest nadruynowany, ale też w żadne mobilia nie opatrzony zostaje; więc na tę reparacyą y przysposobienie przyzwoitych mobiliow, summę trzykroć sto tysięcy *flor.* ze skarbu W. X. Lit. wyznaczamy, ktore w trzech lat po sto tysięcy wyłożone być mają z summ destynowanych na ex-

pensya nieprzeprzane. A zaś na konserwacyą tego zamku corocznie dziesięć tysięcy *flor.* z tegoż skarbu wykładane być mają. Z ktorych to summ pierwszy raz tylko wyłożony, a drugi na coroczne zamku utrzymanie wyznaczoney, Kommissya Skarbowa na Seymach rachunki czynić będzie powinna.

Dom invalidorum w Wilnie.

Rozpoczętą fabrykę w mieście Wilnie domu *invalidorum* dla żołnierzy approbując, y kontynuacyą onę Kommissyi Woyskowej polecaiamy, mieć chcemy: aby skarb W. X. Lit. corocznie na takowe dzieło po dwadzieścia tysięcy złotych. Polskich *ad manus* onę wypłacał, który dom skoro zupełnie zakończony zostanie, oddani tamże żołnierze *victum et amictum* z summy naznaczoney mieć będą, czego dozór y dyspozycyą Kommissyi Woyskowej zostawujemy, a Kommissya Woyskowa z tey summy likwidacyą na Seymach czynić będzie obowiązana.

Ubezpieczenie pensyi Ur. Podskarbiego Nadwornego W. X. Litewskiego.

Pensya roczna na Urząd Podskarbiego Nadwornego Lit. *in quantitate* dziesięć tysięcy zł. Polsk. prawem naznaczona, ażeby za nadarzoną niebytność na kadencyi Kommissyi, z okazji w tym czasie inszey usługi publiczney od Rzeczypospolitey nakazaney, potrącaną nie była, mieć chcemy. Y dla tego ażeby za przeszłą na Kommissyi Skarbowey nieprzytomność nie wypłacona pensya, a między Kommissarzow Skarbowych rozdzielona, temuż Ur. Podskarbiemu Nadwornemu powrocona była ustanawiamy, y żeby to ustanowienie służyło dla wszystkich tak Woyskowych, iak Skarbowych Kommissarzow na terażniejszey delegacyi pracujących.

Szpital w mieście Wilnie.

Nie bez uzalenia się wewnętrznego każdy z obywatelow patrzeć musi na ludzi ubogich bez sposobu do życia będących, którzy przyzwoitego przytulenia nie znajdując, okropną mizeryą umierać muszą; chcąc takowych osob *egestati subvenire*, zalecamy Kommissyi Skarbu W. X. Lit. aby corocznie dwadzieścia pięć tysięcy zł. Polskich *ad manus* I. W. Woiewody Wileńskiego wypłacała. Który za takową summę plac y dom w mieście Wilnie zgodny na szpital upatrzysz, onże zapłaci, y wygodne erekcyje dla ubogich poczyniwszy, *in futurum* z summy naznaczoney *victum et amictum* dostarczać pod swoim dozorem Magistratowi Wileńskiemu zaleci, *salvo calculo* przed Kommissyą Skarbu W. X. Litewskiego.

Przypadkowe expensa Kommissyi Skarbowey W. X. Litewskiego.

Ponieważ nieuchronne potrzeby Kommissyi Skarbowey W. X. Lit. różnych nadzwyczajnych wyciągają wydatkow, iako to: na zesłanie Officyalistow do inwastygacyi w wypadających in-

teressach, tndzież na kondescensye z dekretow nakazane, na więźniow, druki konstytucyi uniwersałow, oprawy protokołow, świec etc. Więc na takowe expensa dla skarbu Litewsk. dwadzieścia tysięcy *flor.* z których się na Seymach rachować ma, naznaczamy.

Pensya Lustratorom pogłownego żydowskiego w W. X. Litewskim.

Wiele na tym należy, aby ustanowione podatki porządnie, y bez uprzykrozenia wybierane były. Postanawiamy aby co do podatku pogłownego żydowskiego iuż nie co pięć lat, ale co dwadzieścia nowe wypadały lustracye, rachując od czasu odprawioney przeszley lustracyi, w czym żeby takową publiczną sprawującą pracę bez przyzwoitey nie zostawali nagrody, z skarbu Litewskiego czterdzieści pięć tysięcy zł. Polsk. naznaczamy, co na rzeczono dwadzieścia lat dzieląc, przypadnie na rok dwa tysiące, dwieście pięćdziesiąt zł. Polsk. Więc tenże skarb to roczne *quantum* zgromadzać na lat dwadzieścia, y do czasu lustracyi co dwadzieścia lat konserwować będzie, y żeby na Seymach w rachunku percepty, iako też w expensie gdy lustracya (iako wyżey) nastąpi podawał nakazujemy.

Ofiarowanie Nam summy od Stanow Rzeczypospolitey z skarbu W. X. Litew.

Kiedy Stany Rzeczypospolitey mając sobie dobrze znaiomą szczupłość dochodow z dobr stołu Krolewskiego, a oraz szczerą naszą ochotę do zażycia ich na pożytek kochaney oyczyzny, ofiarują Nam Krolowi na każdy rok z skarbu W. X. L. summę pięć kroć sto tysięcy złotych Polsk. wypłacać się mającą. My Krol tę ofiarę z wdzięcznością przyjąwszy, nie inaczej wyliczaną, tylko za dyspozycyami naszymi mieć chcemy, y że Nam tylko służyć ma, a nie Nayaśniejszym Krolom po Nas następującym, deklarujemy.

Uspokojenie długow prawem wyznaczonych w Wielkim X. Litewskim.

Kiedy ścisłą dla każdego kraiu powinnością jest: długi za słuszne osądzone wypłacać; naznaczamy zatym skarbowi W. X. Lit. *ad rationem* zniesienia summ osobnemi terażniejszego Seymu konstytucyi assygnacyami dla wyrażonych w nich *respective* obywatelow przyznanych, corocznie pięć kroć sto tysięcy złotych Polsk., aż poki wszystkich tych pretensyi nie uspokoi; żądając, żeby takowe długi wypłacane były proporcjonalnie do każdego długu, to iest: żeby Kommissya Skarbowa Litewska przypadające na swoy skarb długi w iednę summę zkomputowała, y też summę do proporcyi wyznaczonego coroczego na długi *quantum* na lata podzieliła, a potom każdemu kredytorowi proporcjonalnie do przyznanej iemu kwoty tę część, która z podziału na lata całej summy do wyliczenia iemuż przypadnie, wypłacała.

Summy na expensa extraordinaryne Rzeczypltey z skarbu Litewskiego.

Kiedy wszystkich nieodbitych wydatkow, które Rzeczpospolita na różne okoliczności y interessa potrzebować może, przeyrzeć nie podobna; przeto aby y w tych bez wczesnego opatrzenia nie zostawała, summę na takowe expensa nadzwyczajne skarbu Litewskiego 496000 zł. Polskich, którą to summę a nie więcej, za dyspozycyą *Senatus Consiliorum* na takowe nieprzewidziane potrzeby obracać y wydawać, pod obowiązkiem rachowania się na Seymach, pozwalamy.

Wypłacenie summy trzech kroć sto tysięcy z skarbu W. X. Lit. skarbowi Krolewskiemu należący.

Gdy dotąd nie przyszło Kommissyi Skarbu W. X. Lit. wypłacić skarbowi naszemu summy trzech kroć sto tysięcy Seymem *Coronationis* ostrzeżony; więc tey wypłacenie z percepty pierwszej na expensa extraordinaryne zalecamy.

Zawdzięczenie W. Marszałkowi Generalnemu Konfederacyi W. X. Lit.

Lubo chwala wielkich czynow sama w sobie nayduie powinna *recte factorum* satysfakcyą, y na późne wieki rozciągniony dobrej sławy odgłos enotliwym sercom iest nadgodą, iednak aby y Rzeczpospolita należytey z strony swojej nie uchybiła wdzięczności, tedy W. Stanisławowi Brzostowskiemu Staroście Bystrzyckiemu Generalney Konfederacyi W. X. Lit. Marszałkowi wszystkie usilności swoje dla miłości oyczyzny chętnie ofiarującemu, zawdzięczając wielkie prace, koszta, y chwalebne dzieła iego w czasie teyże Konfed. bez ochrony zdrowia *publico* potrzebnego czynione, summę dwa kroć sto tysięcy zł. Polskich na Starostwo Bystrzyckie, w Woiewodztwie Wileńskim leżące, wnosimy, aby nowy *suo tempore* donataryusz nie wprzod do possessyi tegoż Starostwa Bystrzyckiego przychodził: aż sukcesorom W. terażniejszego Ststy Bystrzyckiego summę dwakroć sto tysięcy zł. Pol. wypłaci, która raz tylko wypłacona być ma, ostrzegamy y assekurujemy.

Gratitudo Urodzonemu Sekretarzowi Konfederacyi Generalney Prowincyi W. X. Lit.

Mając wzgląd na zasługi y prace *in publicum* Urodzonego Alexandra Hołowczyca Podstarościego Sądowego Powiatu Orszańskiego, Sekretarza Konfederacyi Generalney Prowincyi Litewskiej, summę dwadzieścia y pięć tysięcy złotych Polskich naznaczamy, którą ażeby skarb W. X. Lit. temuż Ur. Sekretarzowi *indilate* wypłacił, nakazujemy, y że *in rationibus publicis* przyjęta będzie, tenże skarb upewniamy.

Uspokojenie summy sukcesorom W. Krzysztofa Zawiszy Woiewody Mińskiego.

Ponieważ konstytucya roku 1726 bonifikując

straty y expensa na kilku seymowych dyrekcyi s. p. W. Krzysztofowi Zawiszy Woiewodzie Mińskiemu summę ośmdziesiąt tysięcy złotych Polskich ze skarbu Rzeczypospolitey wypłacić naznaczyła, a tę dotąd nieopłaconą *successores* onego być mienia; zaczym aby skarb W. X. Lit. takową summę ośmdziesiąt tysięcy złotych Polskich sukcesorom tegoż W. Krzysztofa Zawiszy Woiewody Mińskiego z summy na długow uspokojenie wyznaczoney wypłacił, nakazujemy, *salvis quietationibus* przez skarb *producentis*, iezeliby ta summa po części, *vel in toto* opłacona była.

Uspokojenie długu sukcesorow I. W. Michała Paca Woiewody Wileńskiego, Hetmana W. Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Ponieważ konstytucye roku 1676, 1677, 1678, 1683, 1685 y 1690 wyświadcziła, iż z summ *de proprio* na potrzeby gwałtowne Rzeczypospolitey przez s. p. I. W. Michała Paca Woiewodę Wileńskiego Hetmana W. W. X. L. *in quantitate* 474,298 zł. Polskich erogowanych, po dobrowolnym przez tegoż I. W. Hetmana zł. Pol. 118.000 dla Rzeczypospolitey ustąpieniu, została się onemu winna y do zapłacenia przez skarb W. X. Litew. nakazana summa zł. Polskich 356,298. Zaczym aby skarb W. X. Lit. tę summę sukcesorom tegoż s. p. I. W. Hetmana W. W. X. Lit. z summy na uspokojenie długow wyznaczoney wypłacił, nakazujemy, *salvis quietationibus* przez skarb *producentis*, iezeliby ta summa po jakiej części była wypłacona.

Uspokojenie pretensyi sukcesorow Urodzonego Hrehorego Ogińskiego.

Ponieważ sukcesorowie s. p. Hrehorego Ogińskiego Hetmana Polnego Litewskiego, od dwóch corek tegoż Hrehorego Ogińskiego, to iest Angeli z Ogińskich Paryssowy, y Eufrozyny także z Ogińskich Pacowy pochodzący, *legitimitatem* pretensyi swojej do Rzeczypospolitey dowodzą, a nayprzod konstytucyami 1703 na Seymie Lubelskim, 1710 na Seymie Warszawskim kalkulacyą wzwyż wspomnionemu Hrehoremu Ogińskiemu z administracyi cel Litewskich I. K. Mei y Rzeczypospolitey na Trybunale Skarbowym W. Xięstwa Litewskiego nakazującą pokazują. Po których wypadkach roku 1711 oryginalną pokładają kalkulacyą *ad mentem* wzwyż wspomnionych konstytucyi expedyowaną, y że w czasie inkursyi na ten czas Szwedzkiej będącej zastępując pilne Rzeczypospolitey potrzeby Hrehory Ogiński, z własney substancyi naddał nad perceptę złotych Polskich 210,517 oczywście dowodzą, a nad wszystko, kiedy recesses Seymowym *anni 1717 et anni 1764* ubezpieczającym nietylko pretensyą tak sprawiedliwą naddanych własnych pieniędzy, ale też y sta tysięcy przez *laudum* Olkienieckie, drugie sta tysięcy przez *laudum* Puzowieckie temuż Hrehoremu Ogińskiemu deklarowanych, y pen-

syą buławy Polney przez lat kilka zatrzymaną, sprawiedliwość swojej dowodzą pretensyi. A lubo skomputowane *in unum* summy przeszło na siedm kroć sto tysięcy wyniknęłyby, iż iednak sukcesorowie *amore boni publici* 400,000 zł. Pol. kontentować się ze wszystkim przyrzekaia. Więc My za zgodą wszech Stanow nakazujemy, aby skarb Koronny 266,666 groszy 20 a Litewski 133,333 groszy 10 z summy na uspokojenie długow wyznaczoney wzwyż wspomnionym sukcesorom summę zł. Polskich czterekroć sto tysięcy *praevia quietatione* wypłacił, *salvis quietationibus* przez skarb W. X. Lit. *producentis*, iezeliby się iakie *in ante* pokazały. Ci zaś sukcesorowie z wszelkich do Rzpltey pretensyi *ex fonte* Hrehorego Ogińskiego pochodzących, kwit autentyczny zeznać będą powinni.

Uspokojenie długu Wielebnemu Massalskiemu Biskupowi Wileńskiemu.

Ponieważ skarb W. X. Lit. z summy Szawelskiej po części tylko Wielebnego Massalskiego Biskupa Wileńskiego uspokoiwszy, winien mu ieszcze sto dwadzieścia pięć tysięcy zł. Polskich dotąd nie wypłacił; zaczym temuż skarbowi W. X. Lit. pomienioną summę sto dwadzieścia pięć tysięcy złotych Polskich Wielebnemu Massalskiemu Biskupowi Wileńskiemu z intrat na placenie długow Rzeczypospolitey naznaczonych wypłacić zalecamy.

Ubezpieczenie likwidacyi summy z okupna dobr Szawel wynikłej.

Ponieważ *ad mentem* konstytucyi *Convocationis* roku 1764 Wielmożny Fleming na ten czas będący Podskarbi W. W. X. L. okupując dobra Szawle w W. X. Lit. sytuowane stołowi naszemu należące, summy 600,000 zł. Polskich *ad mentem* teyże konstytucyi do rąk Ośw. Xiążęcia Karola Radziwiłła, Marszałka *ad praesens* Konfederacyi Generalnych Prowincyi Koronnych y Seymowego nie oddał; zaczym zdanie rachunku z tey summy, iak się obrocila; w Sądzie *ultimae instantiae* w sprawach OO. Xiążąt Radziwiłłow wyznaczonymi, nakazujemy, a iezeliby dowiodł W. Fleming Wda Pomorski, iż tę całą summę, lub część oney do skarbu W. X. Lit. importował y oddał, y że iuż ta summa z skarbu W. X. Lit. wypłacić się powinna, przeto Kommissyi Skarbu W. X. Lit. opłacenie totalney summy, lub części teyże summy realney wyprobowanej, O. Xięciu Radziwiłłowi Marszałkowi Konfederacyi Generalney Koronney y Seymowemu, mało-letniego brata swojego opiekunowi nieodwlocznie rozkazujemy.

Opatrzanie archiwow Woiewodztw Trockiego y Witebskiego.

Ponieważ Woiewodztwa Trockie y Witebskie zadosyć czyniąc konstytucyi Seymu naszej Koronacyi, *titulo*: O xięgach y aktach, z uchwalonych *per lauda* prowentow, tamte w mieście Trokach, a te w Witebsku archiwa na xięgi

Ziemskie y Grodzkie z Kancellaryami y Izba Sądową mrować zaczęły, a *praesenti lege* ostrzeżono, ażeby Woiewodztwa y Powiaty *per lauda* na Seymikach podatkow uchwałać nie mogły, przeto ażeby takowe *archivorum* dzieła przeuzięte do zakończenia onych sposoby zastanowione nie były; ustanawiamy, ażeby iak skoro podatki terażniejszym prawem wyznaczone importować się zaczęły, Kommissya Skarbu W. X. Lit. przez lat dwie corocznie każdemu z tych Woiewodztw po ośm tysięcy zł. Polskich to jest ratą Marcową cztery tysiące złotych, y ratą Septembrową po tyleż wypłacała, tak ażeby tym Woiewodztwom przez lat dwie po szesnastu tysięcy złotych Polskich z summ na nieprzezyrane expensa naznaczonych niezawodnie doysć mogło, z których to summ ażeby pomienione Woiewodztwa rozpoczęte *archiva* dokończyły, y kalkulacyą *de expensis* ze skarbu *summis* przez tych, którzy nad takowemi fabrykami dozór mieć będą, przed zesłaniem od Kommissyi Skarbowey albo komu to zlecić zechce, wiernie zdały, zalecamy, y mieć chcemy.

831 Satysfakcyja długu Ur. Tadeuszowi Kocięłowi Staroście Markowskiemu winnego.

Ponieważ summa *in quantitate* dwóch kroć sta tysięcy złotych Polskich konstytucyą Seymu szczęśliwey Koronacyi naszymy Urodzonemu Tadeuszowi Kocięłowi do zapłacenia z skarbu W. X. Litew. czterema ratami assekurowana, w iedney tylko racie jest zapłacona, zacyz resztuiące sto pięćdziesiąt tysięcy złotych Polskich, ażeby skarb W. X. Lit. monetą według prawa kurrency mającą, iak nayprędzey być może wypłacił, mieć chcemy, y postanawiamy. *Similiter* dług *in quantitate* czterech tysięcy złotych za Sekretaryą Legacyi do Moskwy Urodzonemu Marcinowi Korbuttowi assygnowany, a przez konstytucyą 1766 roku rekognoskowany, ażeby z tegoż skarbu W. X. Lit. był wypłacony synowi iego naznaczamy.

Uspokojenie długu Ur. Platera.

Summa sześć tysięcy pięć set talerow bitych przez konstytucyą 1717 roku Urodzonemu Ianowi Platerowi w nadgodę expensow iego znacznych, pod czas rezydencyi u Dworu Rossyjskiego dla interessow Rzeczypltey poniesionych, z Woiewodztw y Powiatow W. X. Lit. *ad exsolvendum* naznaczona; ponieważ *ex cognitione* Kommissyi Skarbu W. X. Lit. *vigore* konstytucyi Konwokacyney 1764 pokazuje się być dotąd nie zapłaconą; więc chcąc w tym należytą uczynić satysfakcyą, y oraz świadczoną wierne *publico praemiare* usługę, summę sześćdziesiąt cztery tysiące zł. Polskich do wypłacenia Ur. Wilhelmowi Platerowi Woyskiemu Infantskiemu, synowi Ur. Iana Platera, ze skarbu W. X. Lit. naznaczamy.

Uspokojenie pretensyi successorow W. Iana Strutyńskiego, niegdys Kasztelana Infantskiego.

Ponieważ W. Ian Strutyński niegdys Kasztelan Infantski na różne chorągiewne y woyskowe potrzeby pięćdziesiąt trzy tysiące trzy sta cztery złotych własnych wyexpensował: zacyz Kommissyi Skarbowey W. X. Lit. zalecamy, ażeby (weyrzawszy y roztrząsnawszy, iezli pomieniona summa 53,304 złotych Polskich do skarbu W. X. Lit. do zapłacenia należąca być się pokaze, y iezeli się kwity od niego na tę summę, lub kwity generalne od całego woyska W. X. Lit. pod tą datą nie pokażą) successorom s. p. Iozefa Strutyńskiego Starosty Seweyskiego onę wypłaciła; a iezliby ta pretensya czy to *in toto*, czyli *in parte*, nie do skarbu Rzpltey, ale do kogo innego, lub do dobr *privatorum* regulowaną być się pokazała; tedy w to też Kommissya Skarbu W. X. Lit. weyrzawszy, rzecz całą *pro informatione* Stanom Rzpltey na naybliższym Seymie podać obowiązana będzie. Dalsze zaś successorow s. p. Iozefa Strutyńskiego Starosty Seweyskiego, *ex capite* W. Iana Kasztelana Infantskiego, *qua* Porucznika Iego Krolewskiej Mości, a Urodzonego Michała Starosty Lubonickiego, *qua* Chorążego I. K. Mei Strutyńskich, o zaległe gazy y pensye ich do Rzpltey formowane pretensye, do Kommissyi Skarbowey W. X. Lit. na wyurzenie y rozsądzenie odsylamy, oraz na naybliższym Seymie Rzeczypospolitą informować zalecamy.

Uspokojenie pretensyi Ur. Michała z Kozielska Puzyny, Pisarza W. Wielkiego Xięstwa Lit. successorom należącej.

Summę dwa tysiące talerow bitych, successorom Urodzonego Michała z Kozielska Puzyny Pisarza. Wielkiego W. X. Lit. dwoistym recesssem, mianowicie *anni* 1726 y 1766 ubezpieczoną, tymże successorom ze skarbu W. X. Lit. wypłacić nakazujemy.

Dług Urodzonym Romerom należący.

Lubo successorowie Urodzonego Mateusza Romera Generała artylleryi W. X. L. *probando realitate* długu sobie od Rzeczypospolitey należącego, nietylko *vigore* konstytucyi 1690, y 1764 na zł. 143,771 y gr. 28. Lecz *insuper* registrami, *ad calculum* sporządzonemi, przez tegoż Urodzonego Romera Generała artylleryi W. X. L. podczas różnych kampanii, od 1690 do 1694 roku na różne artylleryi potrzeby, nad percepty expensowaney summy 247,733 złotych, y gr. 19 *liquide* dowiedli, lecz ponieważ pozostańszey summy *idque* 247,733 złotych, y groszy 19 dla Rzpltey, chcąc w oney *bene mereri*, ustąpili y darowali; więc *praesenti lege in vim gratitudinis*, oraz bonifikacyi zadawnionego długu, tymże successorom Ur. Romera Generała artylleryi W. X. L. summę dwa kroć sto tysięcy złotych Polskich *pro liquido debito* uznajemy;

iemy; oraz ażeby tę summę Kommissya Skarbową W. X. L. za kwitem onymże wypłaciła, z summy na uspokojenie długow wyznaczoney, zlecamy.

Uspokojenie długu successorom Urodzonego Hilarego Połubińskiego Pisarza Polnego Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Ponieważ konstytucya roku 1661 wyraźnie objaśnia, iż summa *de proprio* na różne czasu woyny Rzeczypospolitey potrzeby, przez Urodzonego Hilarego Połubińskiego Pisarza Polnego W. X. L. *in quantitate* czternaście tysięcy dwieście pięćdziesiąt ośm złotych Polskich erogowane, została się onemu winna, więc do zapłacenia przez skarb W. X. L. takową summę successorom tegoż Urodzonego Hilarego Połubińskiego Pisarza Polnego W. X. L. z summy na uspokojenie długow wyznaczoney nakazujemy, *salvis quietationibus* przez skarb *producendis*, iezeliby ta summa po części *vel in toto* opłacona była.

Satysfakcyja successorom Urodzonego Krzysztofa Sulistrowskiego.

Assekurowana *per constitutionem* roku 1717 restytucya expensow *pro aerario publico* Urodzonego Krzysztofa Sulistrowskiego, Chorążego Powiatu Oszmiańskiego niegdys Marszałka W. X. L. Konfederacyi łożonych, *ex post* successorom onego na Kommissyi Grodzień. summa złotych Polskich sześćdziesiąt ieden tysięcy ośm set sześćdziesiąt y ośm, y groszy dwadzieścia y dwa, naznaczona, a roku 1766 *per constitutionem* w recess odłożona, ponieważ dotąd skutku nie wzięła; zacyz aby Kommissya Skarbu W. X. Litewskiego pomienioną summę 61,868 gr 22 successorom wymienionego Urodz. Sulistrowskiego, *salvis transactionibus* między niemi *subsecutis*, za kwitem od onychże sobie danym, z percepty na uspokojenie długow wyznaczoney wypłaciła, nakazujemy.

Uregulowanie podatku w W. X. L.

Konstytucyą Seymu *immediate* odeszłego roku 1766 o czopowym w W. X. L. zaszła, approbuiąc, a znosząc przeszły podymnego y czopowego podatek, oraz niektore stosujące się do ustanowionego teraz czopowego przydając obowiązki, terażniejszym prawem mieć chcemy, ażeby przez wzgląd potrzeb Rzeczypospolitey nie iuz dziesiąty grosz z zysku propinacyney, lecz piąty, część piątą, to jest: dwadzieścia ze stu złotych znaczący, od possessorow do skarbu Rzeczypospolitey był wypłacany. Ażeby zaś potrącanie expensow ściągających się do takowych propinacyi arendowanych, y dworskiemi szynkami utrzymywanych obszernego possessorom tłumaczenia nie czyniło; niektore względem expensow propinacyney objaśniając punkta, w rocie do zaprzysiężenia poniżej przepisanej wyrażamy. Ktorą wszyscy obywatele w W. X. Lit. *et annexarum Provinciarum* w dobrach na-

szych hibernowych y lennych, tudziez ziemskich, szlacheckich, y duchownych, w miastach, w miasteczkach, wsiach, y wszelkich szynkowych mieyscach, propinacye w szynkach y arendach mający, iakiegokolwiek stanu y kondycyi, nie zasłaniając się żadnemi wolnościami y przywilejami na wolną od płacy propinacyą, nawet przed Unią nadanemi, *sine ulla bonorum et personarum exceptione*, sami w osobach, alboliteż przez kommissarzow, ekonomow, administratorow, namieśnikow, czyli pisarzow prawentowych; a w dobrach naszych stołowych administratorowie, lub ich dyspozytorowie, wyklikidowawszy prawent swoy z propinacyi, bądź przez własny dworny szynk utrzymywany, bądź arendą postąpioney, wykalkulować zysk czystey intraty, *demptis expensis*, z samey tylko propinacyi trunkow przez rok przychodzący, będą powinni; to jest, w szynkach dwornych, wytrąciwszy expensa possessorow, a w arendach to wszystko, co nie jest propinacyą trunkow; z takowego zysku, piąty grosz do skarbu Rzpltey płacić, y realność importowania, podawszy tabelłę każdej karczmy y szynku w miastach, dobrach, Krolewskich, wsiach, iako też y w dobrach naszych stołowych znajdujących się, zaprzysiędząc mają w te słowa:

Ia NN. przysięgam Panu Bogu w Troycy Świętey Iedynemu, iż w dobrach N. nazwanych, zysku z propinacyi wszelkich kraiowych, y zagranicznych trunkow, z karczem, domow, y wszelkich mieysc szynkowych, mnie przychodzącego intraty roczney zł. Polskich N. z ostatniego roku doświadczenia, zweryfikowaney, a do roczney percepty wyrachowaney zł. Pol. N. znalazło się, od którego piąty grosz zł. Pol. N. wynoszący do skarbu Rzeczypospolitey zaprzysięgając dla placenia, do dalszey w tym dyspozycyi Rzpltey, podaję. Y że procz wytrącenia gruntow, młynow, y innych z karczem prawentow, niepropinacyiny zysk znaczących: iako też w utrzymaney dworskich szynkow propinacyi między sprawiedliwe oney expensy, erekcyi, konserwacyi y deteryoracyi karczem, y browarow, nie rachowałem, y nie takowego od propinacyi trunkow zysku na szkodę Rzpltey nie uitałem, tak mi Panie Boże dopomóż.

Ktory iurament nie iuz w Kancellaryi, lecz przed Starostami, lub ich Urzędami Grodzkiemi, gdzie dobra leżą, *non obstante* do słuchania takowych iuramentow dla ktorego z urzędnikow *nezu juris*, wypelniony, y począwszy w roku terażniejszym 1768 od dnia pierwszego miesiąca Septembra, do dnia piątego miesiąca Oktobra, przez wszystkich obywatelow W. X. Lit. *non obstante die festo*, zakończony być ma; *et expletum iuramentum* aktami tegoż Grodu stwierdzić się powinno, a Starostowie lub ich Urzędy Grodzkie w takowym komplecie, iaki do sądenia *requiritur*, rotę przepisaną podług osob zaprzysięgających czytać, y zaprzysięgania doyrzeć mają. Kancellarye zaś Grodzkie z takowych abiurat czopowego porządnie ułożoną pa-

335 rafiami taryfę z specyfikacją karczem, y z nich intraty propinacyney każdego possessora, do Kancellaryi Kommissyi Skarbowey nie później, iak w roku terażniejszym 1768 na dzień 25 miesiąca Oktobra odsyłać mają, dla wczesnego przez Kommissyą Skarbową z takowych taryff abiuradowanych summaryuszu percepty czopowego, z każdego Woiewodztwa y Powiatu przychodzący, sporządzenia, podług ktorego iuramentu, y stosujący się do niego taryffy Grodzkiej Woiewodztwa y Powiatu, takowy czopowego podatek, za wykonanym raz iuramentem do dalszey Rzpłtey dyspozycyi każdego roku dwiema ratami, to iest: iedną ratą od dnia piętnastego miesiąca Marca, do dnia piątego Kwietnia, drugą ratą od dnia piętnastego miesiąca Septembra, do dnia piątego miesiąca Oktobra na terminach półrocznych płacony będzie, *nullo obstante casu, aut impedimento, sub poena solutionis alterius tanti*, za wydaną z Grodu delatą od Kommissyi Skarbowey W. X. L. przez exekucyą żołnierską, (ktorey Kommissya Woy-skowa *denegare* nie ma) *in rem fisci Reipublicae*, na dobrach *inculpatorum vindicanda*.

A iezeliby dobra iakieykolwiek natury extensyą attynencyi swoich w drugie Woiewodztwo lub Powiat miały, tedy possessor, kommissarz, ekonom, pisarz prowentowy, lub dyspozytor, nie odłączając a *fundo* attynencyi w tym Woiewodztwie, lub Powiecie, podatek czopowego y szelężnego zaprzysięgać, tabelę karczem y szynkow podać, y cały podatek do Kancellaryi wnosić będzie obligowanym, w ktorym Woiewodztwie lub Powiecie *fundus principalis bonorum* iest sytuowany; gdzie zaś między dwoma lub więcej possessorami, kwestya o własność karczem, lub w nich propinacyi zachodzi, chociaż który z nich piąty grosz prowentu z takowych propinacyi do skarbu Rzpłtey zaprzysięgnie, y w taryfę pod swoim imieniem zapisze, to iednak prawom y pretensjom drugich *praedjudicare* nie ma.

336 Takowy zaś podatek czopowego w piątym groszu z czystego zysku, część piątą, to iest: dwadzieścia ze stu złotych znaczący, do skarbu Rzeczypospolitey opłacany, ażeby dla propinacyi possessorow nie zdawał się być uciążliwym, oraz ażeby zastawnicy y arendarze dobr, z przyczyny onego do dziedzicow iakowey pretensyi nie fornowali, w dobrach naszych stołowych administratorowie, lub dyspozytorowie, w hibernowych Starostwie y dzierżawcy; tudzież w duchownych, szlacheckich y innych wszelkich iakiegokolwiek stanu y kondycyi, miasta miasteczka, wsi, karczmy, y domu szynkowego possessorowie, nietylko moc mieć będą podnieść cenę w szynku na każdym trunku w propinacyi zaarendowanej, lub dworskim szynkiem utrzymywanej, pociągając *ultimum consumentem* do takowey publiczney podatku kontrybucyi; lecz ktoby *in praedjudicium* takowego possessora podnoszącego na trunkach cenę do dziesiątego grosza rownie oney w swych karczmach pod-

wyższyc nie chciał, tym bardziej gdyby ią zniżać ważył się, animadwersyą Urzędom Grodzkim w każdym Woiewodztwie y Powiecie, oraz rygor czterdziestu kop na przestępnych takowey prawa ustawie obywatelow wskazać, y cenę przedawanych trunkow podług sprawiedliwey taryxy umiarkować, a do wyznaczonego prawem dziesiątego grosza podnieść nakazujemy; a ktoryby wszelkich dobr possessor po takowey zaszyłej swych karczem, lub wszelkich domow szynkowych abiuracie, spustoszą karczmę do taryffy nie podaną, y nie abiurowaną wyreparowawszy, lub nową wystawiwszy na propinacyą zaarendował; albo w oney szynk dworny utrzymywał; takowy powinien będzie po pierwszym roku, rachując od daty zaczętey propinacyi, pomienioną karczmę lub dom szynkowy do taryffy Grodu swego wprowadzić, y z oney wzięwszy proporcya, od intraty czystego zysku prowent w piątym groszu część piątą to iest dwadzieścia ze stu złotych znaczący, do taryffy Grodzkiej wprowadzić, y do skarbu Rzpłtey wnosząc powinien będzie, pod utratą prowentu z tey karczmy na lat trzy, iezeliby go utaił, *et sub poena sessionis turris* w Sądzie Grodzkim *ad delationem cuiusvis* na niedziel dwie *decernenda*. Takową zaś przybyłą czopowego intratę, po każdej racie Kancellarye Grodzkie do akt Kommissyi Skarbowey przysyłać powinny będą.

Gdzieby oraz w ktorychkolwiek wyżey wspomnianych dobrach przez wystawienie cudzych karczem, lub z przyczyn iakowych, y dezolacyi, propinacye arendowane, lub dworskim szynkiem utrzymywane w znaczny uszczerbku zniszczyć miały, tak dalece, gdyby czwarta część prowentu possessorowi ubyla, w takowym przypadku wolność possessorom zostawie się uczynienia odezwy do Kommissyi Skarbowey, ktora po uczynioney *in fundo* przez zesłanego od siebie za instrumentem Oficjalisty Skarbowego weryfikacyi takowey propinacyney intraty, defalkę do iakowego czasu *pro exigentia decessu* uczynić moc mieć będzie, iezeli deces wynikły z przybywałego nowych propinacyi prowentu będzie mógł być zastąpionym.

837 Ktoby zaś karczmy swey, w ktorey teraz na iakimkolwiek bądź miyscu utrzymuie propinacyą, czyli po abiuracie, za wyreparowaniem, lub nowym wystawieniem w nich propinując, do taryffy nie podał, y prowentu z czopowego, na skarb Rzeczypospolitey przychodzącego, teraz ustanowionego nie zaprzysięgł, takowy *ad instantiam cuiusvis* zapozwany do własnego Grodu, gdzie takowe karczmy sytuowane będą, z rejestrow *fisci summario processu* rozprawić się, y siedzeniem dwu niedzielnym wieży, oraz zapłaceniem 200 grzywien, połowy z nich na skarb Rzpłtey, a połowę razem z przysądzeniem expensow prawnych dla delatora, *praecisa appellatione*, karany być ma, a intrata utaiona do taryffy Grodzkiej, zkąd przez komunikacyą do akt Kommissyi Skarbowey wprowadzoną być powinna; ktory rygor sądzące Urzędy

wskazując, uwalniać mocy mieć nie będą, *sub triplici refusione*, za zapozwem samego Sądu do Trybunału Głownego W. X. Lit. *ex registro fisci* na tenże Sąd *irroganda*.

Poddani także w niektórych dobrach hibernowych y stołowych, zaszczycający się dawnymi Antecessorow naszych libertacyami, y przywilejami, na wolność robienia w browarach wodek y piwa, niemniej w niektórych ziemskich dobrach takowy zwyczaj mają sobie pozwolony, ktory iako *incompatibiliter* zażywany, *et praedjudicium* skarbowi naszemu w prowencie czopowego do piątego grosza z intraty propinacyney przywiązanemu czyniący, kassujemy, y ażeby possessorowie pomnożywszy ztąd propinacye arendowane, lub dworskimi szynkami utrzymywane, piąty grosz z takowey intraty do skarbu Rzeczypospolitey wypłacali, pod tymże przysięgi y na tę przybyłą intratę obowiązkiem, warujemy. A ktoby takowemu ustanowieniu zadość uczynić nie chciał, takowy *ad cuiusvis instantiam* za slusnym przestępstwa dowodem, w Sądzie Kommissyi Skarbowey siedzeniem dwu-niedzielnym wieży ukaranym być powinien, a intrata wzwyz wyrażoney z skassowanych kotlow pomnożoney propinacyi przez weryfikacyą urzędową w dobrach takowego przestępnego obywatela wyprowadzona, w piątym groszu do skarbu Rzpłtey naznaczonym, do taryffy własnego Grodu, y do akt Kommissyi Skarbowey wprowadzona, a do skarbu Rzeczypospolitey w czasie opisanym wypłaconą być ma.

838 W miastach zaś naszych stołecznych Woiewodz. Xięstw, y Powiatow, do wybierania przez Exaktorow czopowego, szelężnego y szosowego, na fundamentcie prawa 1717 roku, pod dyspozycyą Kommissyi Skarbowey ostatnią konstytucyą *anni 1766* oddanych, aby też Kommissya Skarbowa wybierając pomieniony podatek. przezorny w ekonomicznych uwagach do takowey exsolucyi potrzebny uformowała instruktarz: regulując go nie iuz do percepty piątego grosza w zysku propinacyinym w nini przychodzącego, bo ten przez wolne tymże miastom do dziesiątego grosza podniesienie cuny na trunkach, *ab ultimo consumente* opłacany będzie, lecz mając wzgląd na zysk dla propinujących w tychże miastach, aby od różnych kraiowych, y zagranicznych trunkow y likworow do skarbu Rzpłtey mniej nie stanowiąc, iak w sowitym groszu, przez swych Exaktorow wybierała prowent, y takowy instruktarz na przyszłym Seymie do approbaty Stanom Rzpłtey podała, zalecamy.

Lecz takowa od Kommissyi Skarbowey destynacya, wybierania przez Exaktorow czopowego w miastach stołecznych, podatku czopowego, szelężnego y szosowego, nie ma się ściągać do miast stołowi naszemu należących, z ktorych podług wzwyz opisanego sposobu zaprzysiężony piąty grosz od arend, y szynkow do Kancellaryi Grodzkich przez administratorow ekonomicznych z kassy naszej skarbowey, tak

iak z miast ziemskich, wnosić się powinien; miasta zaś Brześć y Grodno, z przeszley konstytucyi dla rozsądzenia natury onych do Sądow naszych Zadwornych Assessorskich odesłane, iezeli należącymi do dobr naszych, y liczby miast stołowych w tymże Sądzie pokażą się, rownie z nich iako innych miast stołowych, piąty grosz z czystego zysku od propinacyi do skarbu naszego przychodzący, podług zaprzysiężenia od prowentow naszych odlączony, y do skarbu Rzpłtey oddawany być powinien, *similiter* miasta nasze Grodowe, w ktorych propinacye trunkow, lub arendy do intraty Woiewodow czyli Starostow *actu* należą, dyspozycyi Kommissyi Skarbowey do zsyłania Exaktorow dla wybierania podatku czopowego y szelężnego podpadać nie mają; ale *possessores* onych, zaprzysiężony piąty grosz od arend, podług opisanego *superius* sposobu, do Kancellaryi Grodzkich importować, na podatek czopowego y szelężnego, obligowanymi będą.

839 Ze zaś w czasie terażniejszym wiadomość nie iest, iezeli tenże czopowego podatek przyłączony do skarbowey z kwart hiberny, pogłownego, cla y inney percepty, przychodzącą na Prowincyą Litewską, y na różne expensy naznaczoną dostarczy sumę, przeto dawniejszy rodzaj podatku podymnego, *in casu* nie wystarczającego czopowego, naznaczając, takowym mieć cheemy uregulowany, y do skarbu Rzpłtey wypłacany, sposobem: aby każdy possessor dobr duchownych, szlacheckich, y lennych, bądź dziedziczny, zastawny, albo arendowny, tudzież administratorowie dobr naszych stołowych, iako też Woytowic, czyli Burmistrze Krolewskich naszych stołowych, y dziedzicznych, duchownych y świeckich miast, miasteczek, nieodwłoczną w tychże miastach, y miasteczkach, y wsiach wszelkich, wszyscy podług swoiey zwierzchności uczynili lustracyą dymow kurzących, ktore w miastach (nie przez żydow iednak, iako pogłowne opłacających) lecz przez mieszczan, osiadłe pałace, dworki, y domy mieszkalne, nie zaś komornicze chałupy znaczące, do szeregow y opisu ulic należące, a we wsiach, y na zaściankowych gruntach chaty, przez poddanych osiadłe (nie licząc w to pokątnych chałup, ogrodnikow, kątників, y budników) zweryfikują, y zapiszą; a zregestrowanie onych, oraz własnych mieszkalnych dworow, klasztorow, y po ulicach domow, licząc dwor każdy, klasztor y dom gospodarza za dym kurzący, porządnie spisane podadzą specyfikacye; przy komportowaniu ktorych, w roku terażniejszym 1768 poczynając od dnia pierwszego miesiąca Septembra, do terminu dnia piątego Oktobra kończącego się, possessorowie dobr duchownych, y świeckich, oraz administratorowie dobr naszych stołowych, sami w osobach własnych, lub dyspozytorow swoich, a Woytowic miast sami, lub przez Land-Woytow, czyli Burmistrzow albo Radzcow wiary godnych, takowe registra dymow zaprzysięgną, *in eum tenorem*: Ja N. przysięgam P. Bogu w Troycy Świętey Ie-

dynemu, iż dymy kurzące w dobrach moich N. *vel* w dobrach N. do dyspozycyi moiej należących, w mieście, wsiach, y na zaściankach, podług teraźniejszej dyspozycyi prawa, wiernie zlustrowawszy, liczbę onych, oraz dworow moich, *vel* domu, *vel* klasztoru, przezemnie sporządzoną, sprawiedliwie podałem, y nie przeciwko prawu na szkodę Rzpltey nie utaiłem, tak mi Panie Boże dopomóż.

A jako na przestępnych prawu względem obowiązku w podatku czopowego wyżej opisany rygor, tak któryby z obywatelów do takowej abjuraty podymnego w terminie prawem naznaczonym do Grodu nie stanął, dwiema niedzielami więzy, y sowitym podymnego do lat trzech płaceniem, a któryby dym kurzący w niniejszym prawie opisany utaił, dwoma set złotych, y takż siedzeniem dwo-niedzielnym więzy, przez Urząd Grodzki ukarany być powinien; takowej solucyi połowa delatorowi, połowa zaś do skarbu Rzpltey należeć powinna, a utaiłone dymy, do abjuraty przez niego uczynić obowiązany, w przyłączone y w taryffę Woiewodzką lub Powiatową, zkaż przez komunikacyą, do akt Kommissyi Skarbowey wprowadzone być mają. Ktoby zaś do prawa tak względem utaienia podatku podymnego, iako y czopowego pociągnawszy, pozwanemu nie dowiódł; Urzędy Grodzkie sądząc takowe sprawy, *ante omnes causas summario processu* z rejestrow *termini tacti*, y uczyniwszy sprawiedliwą na gruncie indagacyą, nieodwłocznie wyprowadzoną, na pozwanego, albo pozywającego rygorem opisanym karę wzwyż wyrażoną wskazać będą powinni.

Że zaś czopowego y podymnego, podatek od wzwyż opisanego zaprzysiężenia zawisł; przeto nie chcąc takowych dla obywatelów mnożyć iuramentow; zalecamy Urzędowi Grodzkim, aby dla obywatelów czopowe y podymne zaprzysięgających iedną z dwóch wyciągnioną podali do zaprzysiężenia rotę, w ktorej obodwoch podatkow zawarte powinny być czytane obowiązki, *abjurata* zaś dymow kurzących do dobr Krolewskich hibernowych, iako hibernę opłacających ściągac się nie ma, rownie dobra nasze stołowe z ziemskimi, szlacheckimi dobrami podymne opłacające, hiberny płacić nie powinny. Miasta zaś stołeczne, ktore dotąd *sub onere* podymnego zostaiąc hiberny nie płaciły, ustanowić się teraz mający nowym rozrządzeniem z dymow kurzących podymnego podatek, sposobem wyżej o miastach stołowych opisanym zaprzysiędz, y do Kancellaryi Grodu swego wnaszać powinny będą. Y takową podymnego taryffę Kancellarye Grodzkie razem z taryffą czopowego, nie później, iak na dzień dwudziesty Oktobra w roku teraźniejszym 1768 do Kancellaryi Kommissyi Skarbowey odsyłać mają. Na dzień zaś dwudziesty siódmy Oktobra w roku tymże 1768 obrani na Sejm przyszły z Woiewodztw y Powiatow Posłowie, ziechać się mają do Grodna, gdzie z Kommissyą Skarbową z wszystkich taryff czopowego wyracho-

wawszy prowent z tego podatku przychodzący, y przyłączywszy go do skarbu Litewskiego, celnych, kwarcianych, hibernowych, pogłownego żydowskiego y wszelkich innych percept, resztę niedostarczającej summy, podług zlikwidowanych w osobliwszej specyfikacyi expensow, na dymy kurzące z wszystkich taryff wiadome, w rowney proporcji wyrachuią, *pluralitate votorum* rozłożą, y przez uniwersał z Kommissyą Skarbową ułożony, podpisany, do druku podany, *non obstante absentia aliquorum* z Posłów, do Kancellaryi Grodzkich rozesyłany, wszystkie Woiewodztwa y Powiaty uwiadomią. Y takowego podatku z czopowego y podymnego przychodzącego mocą teraźniejszego Seymu wnaszanie na ratę Marcową w roku następującym 1769 do Kancellaryi swych Grodow naznacza: za ktoremi taryffami wszystkie Grody Woiewodztw y Powiatow w Wielkim Xięstwie Litewskim, w każdym roku po skończoney każdej racie, summy z podatku czopowego, szelężnego (y ięśli podymne dla niedostarczającego czopowego ustanowione będzie, z tegoż podymnego importowane, zesłanym od Kommissyi Skarbowey W. X. Lit. Oficjalistom, lub za assygnacyami, *praevia* siebie *quietatione*, niezawodnie wypłacać; a zaległe podług taryffy podatki na delatę wydawać, y takową delatę do teyże Kommissyi nieodwłocznie odsyłać mają. A gdy najpierwsza rata czopowego teraz ustanowionego, y podymnego, za niewystarczeniem czopowego w roku następującym 1769 w miesiącu Marcu importowana będzie, na ten czas dotąd trwającej, a odtąd inaczej rozrządzony podatek czopowego y podymnego dawniejszego ustawać ma. Przy oddawaniu ktorych summ Regentom Kancellaryi Grodzkich za konserwacyą onych, y spisanie taryff, od każdego złotego przy każdej racie po szelągu iednym z tey summy, z dyspozycyi Kommissyi Skarbowey przez odbierającego Oficjalistę, lub mającego assygnacyą, wypłacanym być ma.

Xięstwo Żmudzkie, także podług ustanowioney konstytucyą Seymu *Coronationis* 1764 *subselliorum* repartyey, tenże podatek czopowego y szelężnego, oraz podymnego (ięzeli ustanowiony będzie) do Grodow, Rosieńskiego y Telszewskiego, przez obywatelów swoich sposobem *moderna lege* opisanym importować powinno będzie.

Uregulowanie expedycyi celnych od kupcow Koronnych y W. X. Lit.

Chcąc aby kupcy Koronni przeieżdżający przez Litwę, y Litewscy przez Koronę iadący za granicę lub z zagranicy do kraiu swego z różnemi towarami powracający, na komorach obojga narodow, a w iednymże Krolestwie przy expedycyach Koronnych y Litewskich obodwom skarbowom cło płacac, sowitego przez to podatku od iednych towarow nie opłacali; niemniej ażeby obydwa skarby przyzwoity od swych kupcow, Koronny tylko od Koronnych, a Litewski ro-

wnie tylko od Litewskich kupcow z wszelkiego cła od handlu przychodzącego odbierali dochod; wzgląd oraz mając, ażeby takowi przeieżdżający kupcy na komorach obojga narodow, Koronni Litewskim, a Litewscy Koronnym zasłaniając się obywatelstwem nie zapłaciwszy cła żadnemu skarbowi, generalnym prowentom Rzeczypospolitey ztąd szkody nie uczynili; takowe czyniac rozporządzenie, ustanawiamy, ażeby Kommissye Skarbowe Koronna y Litewska, swego kraiu kupcom Koronnym przez Litwę, a Litewskim przez Koronę wyieżdżającym za granicę, paszporta z zwykłą z skarbu swego pieczęcią dawaly, za pokazaniem ktorych, officjalistowie komor łatwą uczynią różnicę Koronnych od Litewskich kupcow. Ażeby iednak tymże kupcom Litewskim z różnemi Tureckimi, Szląskimi, Lipskimi, Gdańskimi, y innemi różnego gatunku, a Koronnym z Ryzkimi, Moskiewskimi, y innemi tegoż gatunku towarami iadącym a przez remisę do swego kraiu odsyłanym, wolny Koronnym w Litwie, a Litewskim w Koronie nie tamował się handel, lub ciż kupcy iadący dla przedaży towaru do własnego kraiu, przez remisę odsyłani, ażeby Koronni Litewskich, a Litewscy Koronnych towarow zmownie nie przyjmowali, ktoreby bez płacenia cła od Litewskich na Koronney, a od Koronnych na Litewskiej, komorach w Koronie, y w Litwie przedawane być mogły. Przeto takowych kupcow Koronnych w Litwie, a Litewskich w Koronie, Oficjalistowie komor obydwoch skarbow mają expedyować, lecz cło od nich brane powinno być w osobliwy registr do percepty zapisywane, y do własnych Kommissyi oznaymowane, ktore sobie o takowych kupcach, y celnym od nich prowencie wzajemną uczyniwszy komunikacyą, takowych kupcow, y excerptu expedycyi specyfikacyą, co puł roku przysła, y wybrany cały prowent w zupełności nawzajem powroca. Od kupcow zaś z Węgier z winami iadących, paszporta od Litewskiej Skarbowey Kommissyi mających, ponieważ za policzeniem beczek y antałow, y uwiadomieniem o onychże od Koronney do Litewskiej Kommissyi, takowy uszczerbek wyniknąć nie może, niemniej, gdy na własną szlachecką potrzebę od win prowadzących cło przez obywatelów W. X. Lit. tak iak w Koronie płacić postanawia się; przeto od tychże z winami Węgierskimi iadących kupcow, cło na komorach Koronnych nie ma być brane, lecz przez remisę dla expedycyi do komor Litewskich też wina odsyłane być mają; składne zaś tak szlacheckie, iako kupieckie od obywatelów W. X. Lit. połową na komorach Koronnych do skarbu Koronnego (bez kompensacyi od niego tey połowy skarbowi Litewskiemu) a połową tego prowentu do cła Litewskiego przyłączone *pro re* tegoż Litewskiego skarbu wybierane być ma; przysięgę iednak na komorach Koronnych Litewscy szlachta przez się, lub przez swych kommissantow, iako na własną do dobr Litewskich konsumpcyą, a kupcy Litewscy, iako

na przedaż do Litwy, a nie do Korony prowadzą, na pogranicznych Koronnych komorach wykonać mają, a przejazd onychże przez komory Koronne w specyfikacyi wielości win przeprowadzonych, na komorach Koronnych beczkami y antałami policzonych, od Kkoronney do Litewskiej Kommissyi (przy każdej co puł roku o inszych kupcach względem cła komunikacyi) ażeby był oznaymionym, naznaczamy.

Kupcy zaś z wszelkimi towarami lub winami iadący, ktorzy od Kommissyi swych Skarbow nie będą mieli paszportow bądź Koronni na Litewskich albo Litewscy na Koronnych komorach expedyować się, y cło płacić powinni. Po zaplaceniu tegoż do iednego skarbu, do płacenia tegoż cła drugiemu skarbowi pociągani być nie mają, y do wzajemney sobie refuzyi takowego cła, obydwa skarby obowiązane nie będą, a dla pewniejszej wiadomości o przeieździe kupcow Koronnych przez Litwę, a Litewskich przez Koronę, procz zwykłego cła, ktore od Koronnych przeieżdżających przez Litwę do Koronnego, a Litewskich przeieżdżających przez Koronę do Litewskiego skarbu odtąd należeć y wypłacać się powinno. Dochod teraz postanowiony, od konia po pułzłotego na komorach Koronnych y Litewskich, obydwom skarbow naznaczamy. Paszporta oraz od obudwoch Kommissyi nie mają być wydawane, aż chyba albo z pewnego przeświadczenia, że kupiec w Koronney Kommissyi paszport biorący, aktualnym iest obywatelem Koronnym, a Litewski biorący w Litewskiej Kommissyi, do Prowincyi W. Xięstwa Lit. obywatelstwa należy. A *in casu* niezupełney w tym wiadomości, przysięgę takowi kupcy na swoje obywatelstwo, Koronny w Koronney, a Litewski w Litewskiej Kommissyi wykonać będą powinni. Niemniej kupcy obudwoch narodow, to iest: Koronni przez Litwę, a Litewscy przez Koronę przeieżdżający, przysięgę na to wykonać mają, iako ten towar tylko przejazdem do swego kraiu prowadzą, y pod swoy przejazd sprzedawać go nie będą; a od takowych kupcow, to iest: Litewskich w Koronie, a Koronnych w Litwie opłacane cło ma być sobie przez skarby wzajemnie bonifikowane; kupcy zaś Litewscy, ktorzyby sprowadzonego przez Koronę towaru część w Koronie chcący przedawać, na komorze pogranicznej opowiedzieli się, takowi od zaprzysięgania tey części wolni być mają, y od tey części cło należące skarbowi Koronnemu *cedere* ma. Inne zaś części tego towaru do Litwy prowadzone zaprzysięgać powinni będą, y cło z takowych części zaprzysiężonych na teyże komorze zapłacone *pro re* skarbu Litewskiego adnotowane, y temuż skarbowi bonifikowane być ma. A *co in hoc casu* o kupcu Litewskim, *partitum* expedycyą w Koronie czyniącym rzeczono iest, toż samo *in omnibus clausulis* y o kupcu Koronnym, expedycyą *partitum* także w Litwie czyniącym, y o destynacyi cła rozumiane być ma. Ci zaś kupcy bądź to Koronni, bądź Litewscy, ktorzy wioząc z za-

granicy towary, nie idąc swego kraju gruntem, tylko ie prosto za granicą kupione za inną granicę prowadzą, temu skarbowi opłacać cło przechodowe powinni, ktorey Prowincyi gruntem takowe przewożą towary, a od nich prowent od iednego drugiemu skarbowi bonifikowany być nie ma, y takowe na zawsze w celnym wzwyż wyrażonym prowencie obu skarbow Koronnego y Litewskiego czyniemy rozrządzenie, ktore w roku terażniejszym tysiącnym siedmsetnym sześćdziesiątym osmym, od dnia pierwszego miesiąca *Julii* w wyrażonych obowiązkach zaczynać się, y trwać na zawsze ma.

Warunek praw Xięstwa Inflantskiego.

844 Chcąc Xięstwo Inflantskie *circa integritatem* praw na zawsze zachować, *pacta subjectionis*, przywilej Najjaśniejszego Zygmunta Augusta Predecessora naszego, y wszystkie szczegulne prawa onemu służące *in omni* ztwierdzamy; tudzież na fundamencie wspomnianych paktow y traktatu Oliwskiego, obywatelów Inflantskich przy wolności dawney od płacenia cła lądowego y wodnego *in integro* zachowując, komorę lądową ze wszystkimi przykomorkami w tym Xięstwie na zawsze znosimy. Ubezpieczając zaś zupełną spokojność possessyi obywatelów w tym Xięstwie Inflantskim (w którym po większej części dobra szlacheckie z różnych przyczyn *ad fiscum* przypadłe *bene meritis* rozdane są) stanowimy: iż wszystkie prawa *de bonis nullo jure receptis* opisane, do dobr szlacheckich w Xięstwie Inflantskim naciągane być nie mają, y przeto utraconych zdawna possessyi, *successores antiquorum haeredum*, żadnym prawem już teraz dochodzić, ani possessorow terażniejszych *obstante tam notabili praescriptione eo titulo* do prawa pociągać nie będą mogli, *sub nullitate processus*; ktory warunek samym tylko possessyom dziedzicznym służyć powinien, z tym ostrzeżeniem: że dobra szlacheckie, na ktore przywileia, lub inne *possessionis documenta* przed Rewizorami Rzpltey *in annis* 1582, 1590, 1599 pokładane były, *nec praescriptione, nec ullo alio titulo*, (choćby w lustracye Starostw nienależycie weszły) *naturam* dobr ziemskich tracić nie mają. Dekreta oczywiste *ex seriis partium controversiis* ferowane, Grodzkie, Ziemskie Podkomorskie, Kommissarskie, Kompromissarskie, przeszłe y na potym wypadać mające, od których appellacye nie zaszły, lub nie zaydą, iako też dekreta *ultimae instantiae in subsellio* Sądow naszych Zadwornych Koronnych, (ktore *subsellium* podług ordynacyi 1677 roku zaszły, temu Xięstwu *in perpetuum* zachowuiemy) równie iako w W. X. Lit. za nieporuszone między temiż stronami, podług praw Prowincyi W. X. Lit. dawniejszych y ostatnich *de valore* dekretow oczywistych stanowionych, do Xięstwa Inflantskiego nierozdzielnie ściągających się, mieć chcemy, y deklaruiemy; warując to: iż żaden z obywatelów Inflantskich chociażby miał possessyą w Xięstwie Litewskim, w sprawach do dobr Inflantskich regulujących

się, według dawnych praw *extra Provinciam ad subsellia* W. X. Lit. pociągany być nie ma, *sub nullitate decretorum*, oraz kadencye Sądow Grodzkich Augustową na Septembrową, a Decembrową na Marcową *ad desideria* tegoż Xięstwa przenosimy. A że po odejściu większej części Infant *a corpore* Rzeczypospolitey względem obywatelów Inflantskich w roku 1661 zaszła konstytucya, deklarująca tych tylko Infantczyków za obywatelów Rzeczypospolitey, którzyby *authenticis documentis* probowali possessyę swoje, nadane sobie wcześniej ieszcze przed inkorporacyą tego Xięstwa do Rzeczypospolitey, a naznaczona *ad eum effectum* Kommissya z sprawiedliwej przyczyny odeszłych większej części Infant, (w ktorey naydowały się liczne possessyę obywatelów Inflantskich) oraz z powodu zatraconych po większej części przez woienne rewolucyę oryginalnych dokumentow *et archivorum*, eksekucyi swey wziąć nie mogła; zaczym od obowiązku wspomnioney konstytucyi onych uwalniając, zaślubioną pactami Unii, oraz wiernością y cnotą w usługach Rzeczypospolitey Infantczykow, *ante vel post pacta Olivensia* possessionatow, zasłużoną współ-obywatelstwa w tey oyczyźnie równość y prerogatywę *in integro* zachowuiemy; y ktorzy dotąd procederem w tey mierze prawnym zakwestyonowani nie byli, że już więcej inkwetowani być nigdy nie mają, waruiemy. Starostwa w Xięstwie Inflantskim, chociaż pograniczne, iako pod warunek praw zakazujących *jura communicativa et in solidum* w Starostwach Ukrainnych y innych pogranicznych, w ktorzych zamki były, nie podpadały, tak aby podciągane nie były, waruiemy.

Straż wojskowa dla skarbu Litewskiego.

Gdy się liczba Kommissyi Skarbowey żołnierza do potrzeb skarbu teraz nie powiększa, a stu ludzi w chorągwi skarbu Litewskiego przy Strażnikach Skarbowych znajdujących się zupełney do dozoru cel naszych y Rzeczypospolitey, oraz straży skarbu y posługi w czynieniu eksekucyi prowentow wystarczyć nie może; ażeby Kommissya Wojskowa, za rekwizycyą Kommissyi Skarbowey, na wzwyż rzezcone cel y wszelkie skarbowe potrzeby, kommendę z wojska Litewskiego nieodwłocznie naznaczała, ustanawiamy.

Kanał wielki Piński, czyli port Ogiński.

Sporządzenie kanału wielkiego Pińskiego, a przezeń złączenie rzek Szczary na zachod, z Iesioldą na wschod słońca płynących, dla ułatwienia sposobniejszego defluitacyi, a z zagranicznymi kraiovych handlow od I. W. Michała Ogińskiego Woiewody Wileńskiego, bez oszczędzenia własney substancyi, wielkim wydatku nakładem dla dobra publicznego przedsięwzięte, y już do skutecznego wypełnienia zbliżające się, nie tylko wiekopomną w obywatelstwie Rzeczypospolitey zasłużyło odnawiać ku przezacney familii Ogińskich pamięć, ale też y przyzwolitey

845

846

846 tak wielkiemu dziełu od Stanow zgromadzonych, ku iego pierwszemu sprawcy wyciąga wdzięczności: więc za powszechnych tychże Stanow zezwoleniem, statuję powyżey wspomnionego I. W. Woiewody, iako wielkiego w tey oyczyźnie męża, w dziedzińcu zamku Wileńskiego z zapisaniem przy niey ku wysławieniu publicznemu tak okazały iego czynności, skarbowi W. X. Lit. publicznym kosztem wystawić y konserwować zlecamy, ostrzegając, żeby tysiąca czerwonych złotych nie przeniosła, a ta expens z dochodow na expensa nieprzewidziane wyznaczonych wyłożona być ma. A przychylając się do skuteczniejszego utrzymania, y konserwowania pomienionego na zawsze kanału, wieś Myszkowce y miasteczko Łahiszyn z przyległościami do nich w swoiey cyrcumferencyi iak dotąd, według inwentarzew należące, były należącemi, przez ktorych grunta kopanina kanałowa przechodzi, do ekonomii Pińskiej należące, a prawem dotąd dożywotnim przez I. W. terażniejszego Woiewodę Wileńskiego trzymane, iemu na wieczność y iego successorom oddaiemy, y do dobr iego własnych dziedzicznych w trakcie nad kanałowym leżących dla niego y iego successorow przyłączamy, a na odgraniczenie od innych dobr naszych ekonomicznych teyże wsi y miasteczka Kommissyą z Kancellaryi naszej wydać rozkazuiemy, z tym jednak warunkiem, aby wspomnione dobra przez Nas teraz na wieczność oddane, nigdy od całości dobr traktu nadkanałowego odłączone, bądź to przez spadek dziedzictwa, bądź przez wlewki na inną osobę prawa, ni od kogo nie były, ale nierozzerwanie z dobrami nadkanałowemi z rąk do rąk przechodziły. A że na utrzymanie sluz potrzebnych, poprawę ustawiczną brzegow y chędożenie do wspomnionego kanału bez znacznych obeysć się nie można wydatkow. Zaczym po zakończeniu onegoż y otworzonego przezeń spławu, aby każdy iakieykolwiek kondycyi będący właścnik statku lub łodzi tym kanałem pławionych, dziedzicowi kanału po ośm złotych Polskich od wiosła lub sprychy płacił, przykazuiemy, a inne wszelkie cła y ich kiedyżkolwiek tamże stanowiącnie względem defluitujących od tegoż kanału na zawsze oddalamy, y ten kanał Rzeczypospolitey ofiarowany z osiadającymi nad nim ludźmi, ubezpieczając im wszelką spokojność, w protekcyi naszej mieć zawsze będziemy.

Żeby zaś ten kanał co do całości swoiey, y wod w nim zamkniętych był dobrze ubezpieczony, waruiemy, iż żadnemu z obywatelów Państw naszych, kopiąc rowy na błotach temu kanałowi lub jeziorom przyległych, nie będzie się godziło, choćby własnym gruntem wpuszczać w ten kanał lub jezioro, chyba za pozwoleniem dziedzica, pod winą trzech tysięcy kop groszy Litewskich *in quovis subsellio* przysądzić się mających, *et instantanea cassatione* zrobionego rowu. A lubo na czyszczenie rzek już zaszła konstytucya, przecięż wyraźnie zalecamy Kommissyi naszej Skarbowey W. X. Lit. żeby wszystkie

847 przeszkody do nawigacyi tymże kanałem uprzątnąć kazała na rzekach z nimże korrrespondencyą mających, a dziedzica tego kanału do konserwacyi iego y opatrzenia iak naywygodniejszey defluitacyi, pod utratą cła wspomnionego, od wiosła y sprychy pozwolonego, tudzież Myszkowce, y miasteczka Łahiszyna z swoiemi przyległościami, końcem teyże konserwacyi y bezpieczoney nawigacyi darowanych, wieczyście obligowani będą.

Uznanie pretensyi Urodzonych Chrzanowskich od Kommissyi Skarbowey W. X. Lit.

Gdy Urodzony Zygmunt Chrzanowski Podkomorzy Woiewodztwa Brzeskiego Litewskiego, w legacyi publiczney do Dworu Moskiewskiego, włożone na niego wypełniwszy usługi, recessami 1726 y 1766, wspomnioney dotąd nie pozyskał sobie za to nadgrody, a dla wielkości interesow w tym czasie, iakaby za te powinna od Rzpltey nastąpić wdzięczność, dostatecznie weyrzeć nie przyszło; przeto Kommissyi Skarbowey W. X. Lit. takowe roztrząszenie *committimus*, y ażeby na przyszłym Seymie zgromadzonym Stanom o tym doniosła, zalecamy.

Uwolnienie miasta Słucka y Kopyla cum attinentiis.

Miasto Słuck od obowiązkow chowania *praesidii* y garnizonu, tudzież toż miasto Słuck z Kopylem, y innemi miasteczkami do nich należącemi od podatkow extraordinarynych *tit: Akcyzy*, iako do czasu tylko przez konstytucyą 1659 pozwoloney, na wieczne czasy uwalniamy, a przeto konstytucyą *Coronationis* 1764 względem likwidacyi z akcyzy Słuckiey zaszłą podnosimy, oraz że od wszelkiey z tego podatku dotąd odpowiedzi OO. Xiążęta IchMość, Karol Marszałek Konfederacyi Generalney Prowincyi Koronnych, y Hieronim Woiewodzie Wileński Radziwiłłowie, na wieczne czasy są wolnemi, deklaruiemy; nie zagradzając tymże OO. Xiążętom w tymże zamku Słuckim, podług tegoż zamku potrzeby, chowania garnizonu y ludzi woiennych własnym OO. Xiążąt kosztem, y pod ichże kommendą; ze zaś OO. Xiążęta IchMość Radziwiłłowie odtąd garnizonu trzymać dla Rzpltey nie są obowiązani, zaczym akcyza od kogożkolwiek przez Słuck przechodzących, *ullo titulo* wybierana y płacona być nie powinna.

Approbacya dekretu Sądow Konfederackich.

848 W sprawie Urodzonego Iozefa Ciechanowieckiego Starościca Mściślawskiego, z Urodzonym Strutyńskim w terażniejszey Konfederacyi W. X. Lit. sądzoney, *sancitum* dnia dwudziestego drugiego Septembra 1767 roku, tak względem uwolnienia od rygoru dekretu Konfederacyi przeszley tegoż Ur. Iozefa Ciechanowieckiego, iako wypłacenia summy sześciudziesiąt tysięcy przez W. Podskarbię W. Xięstwa Lit: ferowane, *in toto* approbuiemy. A *in caeteris punctis* dekret Konfederacyi przeszley dnia dwudzieste-

go drugiego miesiąca Nowembra 1764 roku, w sprawie tychże Urodzonych Strutyńskich y innych, z Urodzonymi Ciechanowieckimi y innemi zaszczyt, w zupełnej mocy exekucyi y satysfakcyi zostawiliśmy, y wieczne stronom obydwom we wszystkich z tey sprawy wynikających pretensjach wkładamy milczenie.

Przywrocenie ad activitatem Urodzonego Stefana Szczodre.

Urodzonego Stefana Szczodre w roku 1751 *anctum ab activitate, ad hancce activitatem lege praesenti* zupełnie przywracamy, y że to mu zarzucano być nie ma, ubezpieczamy.

Umorzenie niechęci y akcyi wszelakiej z emulacyi pochodzących na Seymiku Lidzkim Przedkonwokacyinym.

Chcąc, aby wszystkie niechęci y kollizye umorzony były, a iednostayną przynieść między obywatelami miłość y zgodę, przeto okoliczności na Seymiku Lidzkim Przedkonwokacyinym z wszczętego wyniku tumultu, umarzamy; processa, dekreta, inkwizycye, z sprawy tey tumultowej pochodzące, na kimkolwiek otrzymane, uchylamy na wieczne czasy.

Uśmierzenie niechęci między obywatelami Rzeczypospolitey.

Iako unikając dawniejszey domow kollizyi na początkach Trybunałów Głównych W. X. Litewsk: praktykowanych Rzeczypospolita obranym Urodzonym Deputatom Trybunalskim przysięgi na funkcye ich zaraz na Seymikach wykonywać nakazała, tak ażeby z okazji tychże dawniejszych, y na ostatnim za życia Świętey pamięci Nayaśnieszego Augusta Trzeciego, Antecessora naszego ufundowanym Trybunale W. X. Lit: kollizyi, żadna iskierka niechęci nie zostawała, y aby zupełna serce y umysł pod panowaniem naszym szczęśliwie krzewiła się zgoda; wszystkie iakiekolwiek, y z kimkolwiek na pomienioney reasumpcyi Trybunału zdarzone y stałe akcyje wiecznie umarzamy, *perpetuumquae silentium, sub poenis contraventionis*, nakazujemy.

Postanowienie Kancellaryi Ziemskiej y Grodzkiej, dla Woiewodztwa Smoleńskiego y Powiatu Starodubowskiego.

Ponieważ Woiewodztwa Smoleńskiego y Powiatu Starodubowskiego, dawne księgi y akta, jako to taryffy, dekreta Kommissarskie, exdywizye, registra, inwentarze, y inne dokumenta starodawne, na różne dobra *exulibus* nadane, pod pilnością tegoż Woiewodztwa y Powiatu znajdują się, a Pisarze Ziemi, ani Grodzki, bez Regentow, sami *secure* na usilne potrzebujących proźby wydawać nie odważają się; więc Kancellarye Ziemskie y Grodzkie tegoż Woiewodztwa, y Powiatu w Wilnie crygowane, y Regenci przysięgli *cum eadem praerogativa* iako po wszystkich Kancellaryach W. X. Lit: w wy-

dawaniu aktow, przyjmowaniu przyznań, aby ubezpieczeni byli ustanawiamy.

Dozwolenie dochodzenia krzywd Urodzonym Iudykim *via juris in foro competenti*.

Urodzonych: Iozefa, Ioachima, Marcina, y Matusza braci rodzonych Iudyckich, Sędziow Ziemi Rzeczyckich, od iudykatow w dekretach, Kapturowym y Generalney Konfederacyi przeszley W. Xstwa Litew. z delacyi Urodzonych Chaleckich, Pruszanowskich, Sianorzęckich, Charkiewiczow, y dalszych *in reatu et actoratu* piszących się, *sine praecedenti scrutinio* czasu Bezkrolewia ferowanych, za powszechną zgodą Stanow Rzeczypospolitey uwalniamy, a *viam juris in foro competenti inter partes* o wszystko dozwalamy.

Uwolnienie a rigore decreti U. Malinowskiego.

Urodzonego Antoniego Tadeusza Malinowskiego, Koniuszego Powiatu Rzeczyckiego a rigore dekretu Trybunalskiego w roku 1766 miesiąca Maia dziesiątego dnia na kadencyi Mińskiej *cum privatione* na lat trzy *activitatis et Officij* ferowanego, za powszechną zgodą Stanow Rzeczypospolitey *praesenti lege* uwalniamy, y do wszelkich prerogatyw y iurydykcyi Sądowych, *salva iurisdictione* Starosty, przypuszczamy.

Ubezpieczenie sprawiedliwości sukcesorom Urodzonego Wołodkowicza.

Ponieważ przeszła Konfederacya w roku 1764 zaczęta, *per tractum* Sądow swoich, wielu kompetytorom *jus interesse* do dobr y summ Urodzonego Iozefa Wołodkowicza Pułkownika Woiewodztwa Mińskiego scielącym, w oddaleniu się na ten czas onego za granice oyczyste, y tamże potym zmarłego *in contumaciam, acsi* oczywiście, wiele poprzysądzała summ: zaczym My Krol za zgodą teraz skonfederowanych obojga narodow Stanow, takowe dekreta, co do dobr leżących ruchomych y summ, po tymże Urodzonym Wołodkowiczu pozostałych podnosząc, y sprawy wszelkie przeciwko onemu w przeszley Konfederacyi sądzone, *in integro*, tak iak były przed tą Konfederacyą, zachowując, wolne sukcesorom onego ze wszystkimi *quocunque titulo* pretensorami, y kompetytorami, wznawienie processu prawnego, y rozprawę *in foro fori* pozwalamy, y ubezpieczamy.

Ubezpieczenie dobr obywatelow Woiewodztwa Smoleńskiego y Powiatu Starodubowskiego.

Iako konstytucya 1662 *titulo*: Ukontentowanie obywatelow Woiewodztwa Smoleńskiego, y Powiatu Starodubowskiego, w nadgodę poniesionych strat *exulantom*, wszystkie onych dobra lenne za wieczyste zamieniła, y wydawanie na takowe dobra przywileiow *jure haereditario* ubezpieczyła, tak *in fundamento* tey konstytucyi, nie tylko otrzymane dotąd przywileie *juris haereditarii* obywatelom Woiewodztwa Smoleńskie-

go y Powiatu Starodubowskiego zupełnie stwierdzamy; ale też dobra onym służące, iuz przez konstytucyą wspomnioną za dziedziczne uznane, y possessyą dziedziczną wsparte, *circa naturam terrestrem* zachowujemy, *non excedendo* iednak *mentem* konstytucyi wyżey wzmiankowanej.

Kommissya do rozgraniczenia Starostwa Mściślawskiego.

Gdy wiele na tym zależy dobru publicznemu, y bezpieczenstwu krajowemu, ażeby Starostwa nasze Grodowe, zwłaszcza w samym pograniczu będące, dla poparcia iurydykcyi Sądowej, y utrzymania spokojności pogranicznej, iak nayspełniejsze opatrzenie miały, a przynajmniej (niżeli w to Stanom Rzeczypospolitey, według tyłu praw, y ostatney konstytucyi 1764 roku weyrzeć przydzie) w ocaleniu swoim zostawały; tedy chcąc *subvenire* Starostwu Mściślawskiemu w dzierżawach y znacznych *in ante* rozległościach swoich, iuz to *per conniventiam*, iuz to przez ręczne niektóre prywatne kontrakty, karty y konwecye dawniejszych Starostow zewsząd *circa circum* uszczuplonemu (iako to iawnie przeświadcza wiszący od niemałego czasu process prawny w Sądach naszych Zadwornych W. X. Lit. *ex instantia* U. Mikołaja Łopacińskiego Pisarza W. W. X. Lit. przeszlego Starosty tamtejszego rozpoczęty, a dotąd przywołania wpisu nie mogąc doczekać się bez skutku *osychający*;) na instancyą więc Posłow Ziemi, y wniesioną do Nas proźbę U. Iana Łopacińskiego terazniejszego Starosty naszego Mściślawskiego, Kommissyą za zgodą wszzech Stanow tak na rozgraniczenie tegoż Starostwa, y dzierżaw do niego należących, iako też na rozsądzenie placow y ulic w mieście Mściślawiu, oraz dyfferencyi y kłotni wszelkich względem iurydykcyi Woytowskiej, y praw mieyskich, naznacamy; oraz na nią Urodzonych: Stefana Romera Chorążego Trockiego, Iana Zabę Brasławskiego, Ignacego Iesmana Połockiego, Celest. Święckiego Mińskiego, Sędziow Ziemi; Piotra Bohomolca Pisarza Ziemi Witebskiego, Alexandra Horaina Wileńskiego, Alexandra Mikulskiego Słonimskiego, Woyskich; Eustachiego Chrapowickiego Starodubowskiego, Alexandra Hołowczyca Orszańskiego, Podstarostow Grodzkich; Antoniego Łapę Sędziego Ziemi Starodubowskiego, Ignacego Długokańskiego Pisarza Grodzkiego Rzeczyckiego, Andrzeja Pomarnackiego Wilkomirskiego, Marcina Czerniewicza Kowieńskiego, Horodniczych; Antoniego Zahorskiego Sędziego Ziemi Brasławskiego, Michała Krogiera Sędziego Grodzkiego Orszańskiego, Konstantego Ieleńskiego Podczaszego Mozyrskiego, Iozefa Reutta Cześnika Połockiego, Alexandra Somoroka Sędziego Pogranicznego Połockiego, y Ludwika Samułę Cześnika Derpskiego, przy Urodzonym Stefanie Słizniu Podkomorzym Słonimskim *decisivam sententiam* mieć mającym, nominujemy: ktorzy to Urodzeni Kommissarze

zniosłszy się z sobą, y z U. Starostą naszym, o czasie de expedyowania takowey Kommissyi naysposobniejszym, za wydanemi od siebie na sześć niedziel przed ziechaniem do wszystkich stron graniczących innotescencyami, nayprzod do miasta Mściślawia przybędą, y tam *praesentia aliorum non obstante, dummodo quinque* wraz z Urodzonym Podkomorzym *adsint*, Sądy swe Kommissarskie *authoritate* Seymu terazniejszego naznaczone ufundują, w prawa, przywileie, inwentarze, y wszelkie dokumenta weyrzą, kognicyą placow, iurydyk, y wszelkich Starościńskich prowentow uczynią, y *finaliter totum negotium* bez żadnych limit y odroczeń rozsądzą. A zatym do dzierżaw ku temuż Starostwu Mściślawskiemu przysłuchywających, y z dawna należących, mianowicie klucza Radomskiego, y Poradnińskiego *condescendent*, oraz tamże *similitur* iurydykcyę swoje Kommissarskie na gruncie, y mieyscach, gdzie *pro exigentia rei competierit*, według potrzeby fundując y przenosząc; podobnymże sposobem w prawa, przywileie, inwentarze y wszelkie dokumenta (nakazawszy onych komportacyą wszystkim stronom *sub nexibus juramentorum*) weyrzą, granic, duktow, znakow, y kopcow dawnych wizyą y rekognicyą, niemniey inkwizycye gdzie będą potrzebne uczynią, a na ostatek całą sprawę Urodzonego Starosty naszego Mściślawskiego, ze wszystkimi sąsiadami graniczącymi, *tam in causa juris et granicierum, quam in causa facti, non obstante contumacia, aut recessu* ktoreykolwiek strony, *itidem* bez żadnych limit, odwołok, y suspens prawnych *finaliter* rozsądzą. *Et nihilominus* co komu *ex re justitiae* przysądzonym będzie, odgraniczą, kopcami y znakami granicznymi oznaczą, w possessyą podadzą, y takowe Starostwo Mściślawskie z przynależnościami iego *circum* 85 *circa* ograniczywszy, dekretom swym Kommissarskim wszystkie granice *per cathogorias* z każdym sąsiadem rozsądzone opiszą, y takowy dekret swoy, tak Urodzonemu Starości, iako też każdej rekwiruiący stronie nieodwłocznie wydadzą. A Urodzony Starosta nasz Mściślawski tenże dekret sobie *in forma authentica* wydany, do akt Metryki W. X. Lit. iako iuz nieporuszony, y powagą Seymu terazniejszego autoryzowany, ku zapisaniu podać powinien będzie. A ta Kommissya nie będzie miała mocy kasować przywileiow na *avulsa distinctim* trzymane, ani one odbierać, choćby *ex ante* do Starostwa należały.

Reasumpcyja Kommissyi między Powiatami Mozyrskim y Owruckim na uspokojenie granic naznaczoney.

Gdy Kommissya na uspokojenie zachodzących dyfferencyi między Powiatem Mozyrskim a Woiewodztwem Kiliowskim Powiatu Owruckiego, Seymem *Convocationis* w roku 1764 naznaczona dotąd skutku swego nie wzięła, *iterum* onę naznacamy przez tychże Kommissarzow w konstytucyi tamtey wymienionych, naznacając czas

pierwszy Lipca roku terażniejszego, y reassumując też samą konstytucyą we wszelkich iey przepisach y nauce, z rozciągnięciem rygoru na Urodzonych Kommissarzow tamże wyrażonego w niezachowaniu, a obowiązku na obywatelów *in reproductione* przed tąż Kommissyą dokumentow ograniczeń y dekretow *in ante* zaszyłych o granice z obojga stron.

Reassumpcyja konstytucyi roku 1717 in ordine rozgraniczenia ekonomii Pińskiej.

Naznaczona przez konstytucyą roku 1717 Kommissyja do rozgraniczenia ekonomii naszej Pińskiej od różnych dobr, tak naszych hibernowych, iako też duchownych y ziemskich, gdy *ob fata* mianowanych *ad hunc actum* Kommissarzow skutku należytego wziąć nie mogła, zaczęła zabiegając ustawicznym *inter concives ex differentia* granic wypływającym kłotniom, Kommissyą determinujemy, y na onę Urodzonych: Iozefa Ważyńskiego Podkomorzego Oszmiańskiego, Leopolda Orzeszkę Sędziego Ziemskiego Pińskiego, Onufrego Dziekońskiego Sędziego Grodzkiego Wołkowyskiego, Ignacego Suchodolskiego Koniuszego Słonimskiego, Samuela Kostrowickiego Pisarza Grodzkiego Lidzkiego naznaczamy; ktorzy Urodzeni Kommissarze, *absentia* niektórych *non obstante, dummodo* przy Urodzonym Podkomorzym *jus decidendi* mającym *tres adsint*, ziechawszy *ad fundum* ekonomii Pińskiej, onę zupełnie według praw y duktow ograniczą, oraz wszystkie dyfferencye tak *in causa juris*, iako y *facti* rozsądzą y uławią.

Pozwolenie Kommissyi do dzierżawy Swałowicz w Powiecie Pińskim.

Dla przyspieszenia nieodwłoczney sprawiedliwości, na instancyą Posłów Ziemskich Kommissyą do dzierżawy Swałowicz *cum attinentiis* Ur. Franciszka Kurzenieckiego Chorążego naszego w Powiecie Pińskim leżącej, y temuż Urodzonemu Kurzenieckiemu podług praw w r. 1702 służących nadaney, na rozsądzenie *differentiarum*, ograniczenie z Wielmożnym Ianem Czarneckim Kasztelanem Braclawskim od dobrego dziedzicznych Dolska, *et cum omnibus collateralibus possessoribus* wyznaczamy, na którą Kommissarzow Urodzonych Antoniego Strawińskiego Podstolego y Pisarza Grodzkiego, Iozefa Protaszewicza Oboźnego, Ignacego Kurzenieckiego Rotmistrza, Urzędników Pińskich; Iozefa Terleckiego, Franciszka Wiśniewskiego, Piotra Skokowskiego, Teodora Rodziewicza, dezygnujemy; ktorzy *praevis innotescentiis, absentia nonnullorum non obstante, dummodo tres adsint*, przy Komorniku przysięgłym tylko do wymiaru należeć mającym, *ad fundos controversos* ziechawszy, *finaliter* o wszystko między wszystkimi stronami rozsądzą, ograniczą, kopce posypią, *et in possessionem*, co komu z prawa należeć będzie, podadzą.

Naznaczenie Kommissyi Granicznej między dobrami stołu naszego ekonomii Mohilowskiej, a dobrami ziemskimi Bielica nazwanemi.

Ponieważ Kommissyja Graniczna dekretami Assessoryi W. X. L. *quondam* wyznaczona, na miejscu dyfferencyi między dobrami stołu naszego ekonomii Mohilowskiej, a dobrami ziemskimi aktorstwa y possessyi Urodzonych Hołowczyow Podstarościch Sądowych Orszańskich małżonkow Bielica nazwanemi, w Woiewodztwie Mściławskim sytuowanemi, ziechawszy, z racyi przybyłych w rowney liczbie Kommissarzow *per bipartitas sententias* onych decyzyą graniczną *in paritate votorum* zostawiła, y też *paritas votorum* gdy dla wielkich ingruencyi spraw w Assessoryi Litewskiej dotąd nie jest rezolwowana, a z przyczyn pozostały dyfferencyi różne coraz wynikają między dobrami stołu naszego a ziemskimi wyrzeczonemi kłotnie y zatargi; zaczym My Krol Panowania naszego szczęśliwość na samym sprawiedliwości zasadzając obmyśleniu, za zgodą wszech Stanow, tak *pro resolvenda superius specificata* dekretu Kommissyi granicznej *paritate*, iako też dla doskonałego, y dostatecznego między dobrami przerzeczonymi rozgraniczenia, przy Urodzonym Andrzeju Władysławie Ukolskim Podkomorzym Trockim *decisivam sententiam* mającym, za Kommissarzow Urodzonych Michała Politalskiego, Michała Wołkowyckiego, Sędziow Ziemskich Powiatu Grodzińskiego; Franciszka Boufała Strażnika Grodzieńskiego, Stanisława Piorę Witebskiego, Anzelma Kurcza Orszańskiego, Podstolich; Onufrego Stabrowskiego Łowczego Powiatu Orszańskiego, naznaczamy. Ktorzy według przepisu praw o Kommissarzach y Kommissyach postanowionych, czas sposobny upatrzawszy, y z sobą zniósłszy się, *innotescencye hoc in ordine* wydadzą, y *absentia nonnullorum non obstante*, byleby ich z Urodzonym Podkomorzym tylko pięciu było, tak iż gdyby rowna liczba ziechała się, tedy *ultimus loco* w naznaczeniu *recedere* od tej funkcji powinien, y dekret *paritatis* weyrzą, y ony *salva cognitione* duktow granic, czy to na stronę którą utrzymią y approbować będą, czyli też *per totum* podniosłszy, *secundum proprium arbitrium* inny swoy wyrok *pluralitate votorum* wydadzą, *causam differentiarum atque provenientes exinde causas facti* ze wszystkimi *ad id negotium* regulującami się osobami, *non obstante contumacia aut recessu*, osądzą, y to wszystko, cokolwiek do Sądow Kommissarskich będzie należało, wypełnią, *praecisa omni appellatione*, a iezeliby Podkomorzy, lub który z Kommissarzow przed expedyowaniem y dokończeniem tej Kommissyi umrzeć mieli, tedy *in eo casu* ażeby Sąd Assessoryi Litewskiej innego Podkomorzego y Kommissarzow *in locum* ubytych wyznaczył, moc daemy, y chcemy.

Kommissyja do rozgraniczenia Starostwa Czecherskiego.

Ponieważ między Starostwem Czecherskim w Powiecie Rzeczyckim leżącym, a niektórymi tegoż Powiatu obywatelami o dyfferencye w granicach, *et denique* z różnemi osobami, pierwey w Trybunale Głównym W. X. Lit. o rozeznanie *fundorum et privilegiorum*, y w innych kategoriach od niemałego czasu wszczęty process, a wyrokiem Sądow Zadwornych Assessorskich na Kommissyą odesłany, *ob paritatem votorum* Kommissarzow, nie wziął skutku, a dla naciśku spraw w Assessoryi W. X. Lit. tenże proces prędkiego skutku wzięsby nie mógł; przeto dla przyspieszenia *inter partes litigantes* finalney rozprawy, *authoritate praesentis Conventus* Kommissyą osobną, *robur definitivae sententiae* mieć mającą, za potrzebną, sądziemy, y na nią Kommissarzow naznaczamy, Urodzonych Kazimierza Bielawskiego Podkomorzego Wołkowyskiego, Michała Ogińskiego Podkomorzego Braclawskiego, Franciszka Iwaskiewicza Sędziego Ziemskiego Wołkowyskiego, Dominika Pietucha Kublickiego Regenta Grodzkiego Rzeczyckiego, Ierzego Skorynę Podstolego Rzeczyckiego, Borzęckiego Viceinstygatora Lit. Hołyńskiego Sędziego Ziemskiego Mściławskiego, Szukiewicza Pisarza Ziemskiego Słonimskiego; ktorzy to Kommissarze *ad fundum* Starostwa Czecherskiego ziechawszy, iurydykcyą swoją *unius duorumve absentia non obstante, dummodo quinque adsint*, ufundują, *praevis innotescentiis* czterma niedzielami *ante terminum* Kommissyi *edendis*. Aktoraty stron *forma judiciaria* przywołać każą, *habitaque omni animadversione* przywileiow, według nich *funda in quaestione* będące, komu słusnie należą, roztrząsają y przysądzą; oraz granice kopcami oznaczają y opiszą, tudzież *causam facti* rozsądzą *in spatio unius anni*, wzwyż wyrażeni Kommissarze aby Sądy rozpoczynawszy, onych bez finalnego zakończenia nie limitowali, *praecustodimus*.

Kommissyja na rozgraniczenie Starostwa Koziańskiego, w Woiewodztwie Witebskim leżącego.

Ponieważ Starostwo Koziańskie w Woiewodztwie Witebskim leżące, w aktualney possessyi Urodzonych Andrzeja y Pauli z Szembekow Ogińskich Mieczników W. X. Lit. małżonkow zostające, jest w różnych z graniczącymi dyfferencyach; przeto na rozgraniczenie onego ze wszystkimi graniczącymi, przy Ur. Iozefie Hurku Podkomorzym Witebskim *decisivam sententiam* mieć mającym, za Kommissarzow naznaczamy, Urodzonych: Ignacego Karnickiego Sędziego Ziemskiego Mińskiego Piotra Boholca Witebskiego, Hieronima Szemiotha Orszańskiego, Pisarzow Ziemskich; Michała Krogera Sędziego Grodzkiego Orszańskiego, Michała Szyszke Skarbnika Witebskiego, Ierzego Stankiewicza Starostę Swirydowskiego; ktorzy podług przepisu praw o Kommissyach y Kom-

missarzach opisanych, w czasie iak najprędszym sposobność upatrzawszy, za wydanym przez siebie *ante terminum* sześciami najmniej tygodniami obwieszczeniem, tak *absentia nonnullorum*, byleby z Urodzonym Podkomorzym licząc pięciu być mogło, iako y *contumacia* stron *non obstante, ad loca differentiarum* ziadą, a o granicach y possessyach przez dowody y świadectwa informawawszy się, pomienione Starostwo Koziańskie *cum omnibus collateralibus* rozgraniczą, kopcami osypią, y dekret swoy Kommissyi *pluralitate votorum* zkonkludowany stronom potrzebującym wydadać, który iak skoro ferowany będzie, tak za niewzruszony go mieć na zawsze chcemy y deklarujemy. Iezeliby zaś Podkomorzy, albo kilku z Kommissarzow przed expedyowaniem y dokończeniem tej Kommissyi umrzeć miało, tak iżby komplet do sądenia wspomniony znajdować się nie miał, tedy *in eo casu* ażeby Sąd nasz Assessorski Zadworny Litewski, za wniesieniem u Sądu od stron, nie pretendując czynienia na to aktoratu, innego Podkomorzego, y innych Kommissarzow nieodwłocznie wyznaczył, moc daemy, y mieć chcemy.

Kommissyja do rozeznania natury dobr Kryniczyn z przyległościami, w W. X. Lit. leżących.

Ponieważ dobra Kryniczyn z przyległościami *jure Regali* od Ur. Karpia Starosty Płongiańskiego zakwestyonowane, dotąd w Sądach Zadwornych W. X. Lit. *naturam sui* nie mają *decisam*; przeto ukracając process *inter litigantes*, naznaczamy Kommissarzow, WW. Michała Gorskiego, Zmudzkiego, Szymona Sirucia Witebskiego, Iozefa Tyszkiewicza Mściławskiego, Kasztelanow; Urodzonych: Karola Bitoffa Marszałka, Bartłomieja Bystrama, Antoniego Łopacińskiego, Michała Daukszę, Sędziow Ziemskich; Onufrego Białozora Woyskiego, Stanisława Russela Podstarostę, Iakuba Puzynę Sędziego Grodzkiego, Iozefa Muśnickiego Podczaszego, Upitskich; Iana Dąbrowskiego Podkomorzego, Mikołaja Kościakowskiego Sędziego Ziemskiego, Antoniego Komorowskiego Podstolego, Iozefa Pomarnackiego Sędziego Grodzkiego, Wilkomirskich, na dzień 15 miesiąca Lipca w roku niniejszym 1768. Ktorzy to WW. y UUr. Kommissarze (*absentia unius vel plurimum non obstante, dummodo quinque adsint*) na grunt dobr Kryniczyn w sporze będący ziechawszy, *naturam* tychże dobr Kryniczyn z przyległościami, stosując się do prawa y dowodow mocniejszych, *non obstante contumacia cujusvis partis, finaliter* rozeznają, y determinować będą; y cokolwiek ciż Kommissarze postanowią, strony obie *indisputabiliter, praecisa omni appellatione*, trzymać mają mocą tej ustawy.

Kommissyja na rozgraniczenie dzierżawy Dworzyskiej.

Ponieważ dzierżawa Dworzyska w Woiewodztwie Połockim leżąca, w aktualney possessyi Ur. Piotra Boholca Pisarza Ziemskiego Witebskiego zostająca, jest w różnych z graniczą-

857 cemi dyfferencyach; przeto na rozgraniczenie oney ze wszystkimi graniczącymi, przy Urodzonym Iozefie Hurku Podkomorzym Witebskim *decisivam sententiam* mieć mogącym, za Kommissarzow Urodzonych: Iozefa Reutta Sędziego Ziemskiego, Kazimierza Łuskię Stolnika y Podwojewódzkiego, Witebskich; Konstantego Swołyńskiego Podstolego Połockiego, Iustyniana Szczyńskiego Kasztelanica Inflantskiego, Iana Pakosza Pisarza Grodzkiego Smoleńskiego, Michała Szyszke Skarbnika, Franciszka Zabę Cześnika, Witebskich; y Antoniego Kossowa Starostę Czernickiego, naznaczamy; ktorzy podług przepisu praw o Kommissyach y Kommissarzach opisanych, w czasie iak nayprędzszym sposobność upatrzyszwy, za wydanym przez siebie *ante terminum* Kommissyi sześciu naymniey niedzielami obwieszczeniem, tak *absentia nonnullorum*, byleby y z Urodzonym Podkomorzym licząc, trzech być mogło, iako y *contumacia stron non obstante*, *ad loca differentiarum* ziada; a o granicach y possessyach przez dowody y świadectwa informowawszy się, pomienioną dzierzawę Dworzyską *cum omnibus collateralibus* rozgraniczą, kopcami osypią, y dekret swoiey Kommissyi stronom potrzebiującym wydadzą; który iak skoro ferowany będzie, tak za niewzruszony go mieć na zawsze chcemy, y deklarujemy. *Quod attinet* zaś *causas facti ex differentiis prophanatas*; o tych inkwizycyą, y szkod weryfikacyą uczynią, *causas omnes facti ex differentiis prophanatas finaliter* we wszystkim rozsądzą, y to wszystko wypełnią, cokolwiek do Sądow Kommissarskich będzie należało. Ieżeliby zaś Podkomorzy, albo kilku z Kommissarzow przed expedyowaniem y dokończeniem tey Kommissyi umrzeć miało, tak iżby komplet wspomniony znajdować się nie miał; tedy *in eo casu* aby Sąd Assessorski Litewski, za wniesieniem u Sądu od stron (nie pretendując czynienia na to aktoratu) innego Podkomorzego y innych Kommissarzow nieodwłocznie wyznaczył, moc dajemy; y mieć chcemy; *ad interim* zaś, nim takowe finalne nastąpi rozgraniczenie, *securitatem* aktualnych possessyi, tak tey dzierzawie, iako y wszystkim stronom graniczącym ubezpieczamy, y ażeby do takowego nastąpić mającego rozgraniczenia wszystkie strony spokojnie się w granicach zachowały, *sub rigore poenarum contraventiois* na stronę przestępującą *irremissibiliter extendendo*, *praecavemus*.

Kommissya w sprawie Xiążąt Radziwiłłow Podkomorzych Litewskich, z Oycami Augustyanami konwentu Wileńskiego, y sukcesorami Bielikowiczow.

858 Iako dekreta oczywiste w W. X. Lit. dawnymi prawami są obwarowane, iż naruszane być nie mogą, tak wszystkie *de valore* dekretow oczywistych zaszele *in ante* prawa, *in toto* ztwierdzamy; że zaś dwa dekreta oczywiste Trybunału W. X. Lit. w kategorii *de valore* testamentu Urodzonego Eustachiego Michała Zawiszy, Kasztelanica Witebskiego, zaszele sobie prze-

ciwne; więc takowe dekreta obadwa podnosząc. za powszechną Stanow Rzpłtey zgodą, Kommissyą do rozsądzenia *validitatis* wspomnionego testamentu postanawiamy, y Kommissarzow Urodzonych: Iozefa Paca Starostę Wileyskiego za *Super-Arbitra*, za Arbitrow Iozefa Narbuta Chorążego, Dominika Alexandrowicza Pisarza Ziemskiego, Benedykta Kamińskiego Stolnika y Sędziego Grodzkiego, Haurylkiewicza Skarbnika y Sędziego Grodzkiego, Lidzkich; Szczyta Kasztelanica Smoleńskiego Posła Inflantskiego, Marcyana Ianowicza Posła Wilkomirskiego, Buszczyńskiego Oboźnego Powiatu Starodubowskiego, Ioachima Rosadowskiego Chorążego Husarskiego, naznaczamy; ktorzy czas sposobny upatrzyszwy y strony przez innotescencye swoje czterma niedzielami obwieściwszy, do miasta Lidy ziada, y tam *absentia nonnullorum non obstante*, byleby ich pięciu było, iurydykcyą Sądow swoich *sub praesidentia* pierwszego *in ordine* Kommissarza *in completo numero*, zafundowawszy, sprawę *de valore* testamentu wspomnionego, Ur. Eustach. Michała Zawiszy Kasztelanica Witebskiego, między Xiążętami Ichmciami: Stanisławem y Karoliną z Pocielow Radziwiłłami Podkomorzemi Wiel. X. Lit. a XX. Augustyanami konwentu Wileńskiego, y sukcesorami Urodzonych Bielikowiczow, *abscissis omnibus dilationibus et beneficiis juris*, dozwalając tylko kopii spraw *ad invicem*, z nakazaniem *in triduo* potym rozprawy, *praevis ad citationibus partis actoreae* czterma tygodniami od zeznania pozwow, a rekonwencyalnych *modo in subselliis* W. X. Lit. *practicato*, nie zaglądać się bynajmniey na dekreta Trybunalskie wyżej wspomniane, ani do onych referując się (ktorych dekretow żadna strona *in supplementum* sobie brać niema) *finaliter ad mentem* praw W. X. Lit. bez czynienia limity y prorogacyi Sądow swoich, osądzą, y zupełne między stronami wyrokiem swoim na zawsze uspokojenie uczynią.

Kommissya na rozsądzenie sprawy Urodzonych Druwonow.

859 Chcąc iak nayprędzszą y naygruntowniejszą w sprawie Urodzonych Iana Kapitana, Antoniego Porucznika woysk Koronnych, Ignacego Tadeusza, Piotra, Druwonow braci niegdy z Urodzonego Iodaka Druwona pochodzących, z Urodzonymi Wigantami, Burbami, Petrusiewiczami, Kuleszami, Karpami, Horodeckimi, Lanberkami, y innymi, względem lenności dobr Moyże, Schribarte, teraz Lepary zwanych, w Powiecie Upitskim leżących, podług praw y przywileiow uczynić sprawiedliwość, na rozsądzenie oneyże mocą Seymu terażniejszego Kommissyą wyznaczamy, to iest: Urodzonego Karola Michała Bitoffa Marszałka Powiatu Upitskiego, Stanisława Odachowskiego Ciwona Małych Dyrwian, Starostę Botockiego, Rafała Przeciszewskiego Ciwona Bereźniańskiego, Adama Iwanowicza Ciwona Retowskiego, Iacka Pudkamera Sędzica Ziemskiego, Urzędnikow Xię-

stwa Zmudzkiego, Stanisława Staszkiewicza Koniuszego Xięstwa Zmudzkiego, Szymona Wodzkiego. Ktorzy to Urodzeni Kommissarze, *plurimum absentia non obstante, dummodo tres adsint*, na dzień dwudziesty ośmy miesiąca Lipca zechawszy się do miasta Ianiszek, sprawę tę, *non obstante contumacia, aut recessu* ktoreykolwiek strony, finalnie rozsądzą; oraz tradycyą dobr stronie przysądzonych uczynią.

Pozwolenie zamiany Starostwa Żyżmorskiego.

Mając wzgląd na zasługi Urodzonego Leonarda Pociela Oboźnego W. X. L. pozwalamy mu uczynić zamianę Starostwa Żyżmorskiego, w Woiewodztwie Trockim leżącego, na dobra dziedziczne Porzeczce nazwane w Woiewodztwie Połockim leżące, niezawodne; do ktorey zamiany Kommissarzow: W. Tadeusza Burzyńskiego Kasztelanica Smoleńskiego; Urodzonych: Mikołaja Łopacińskiego Pisarza Wielkiego Litewskiego, Iozefa Hurka Podkomorzego Witebskiego, Iana Romera Sędziego Ziemskiego Trockiego, Marcina Czerniewicza Horodn. y Sędziego Grodzkiego Kowińskiego, Michała Szyszko Podkomorzego Nadwornego naszego, Iana Pakosza Pisarza Smoleńskiego, Piotra Bohomolca Pisarza Ziemskiego Witebskiego, naznaczamy. Ktorzy to Kommissarze według konstytucyi pod tytułem, Ostrzeżenie dobr idących w zamianę: sprawić się będą powinni.

Dzierzawy Klepacz y Iamenka w dobra ziemskie obrocenie.

860 Ponieważ dzierzawa Klepacz y Iamenka w Woiewodztwie Brzeskim Litewskim leżąca, kilku chłopow mająca, hyberną zbyteczną, to iest: zł. Polsk. sto czterdzieści preagrawowana, na którą Urodzony Piotr Lanckoroński Paszkowski Pułkownik woysk W. X. L. tey dzierzawy possessor *de proprio* opłacać musi, y iuz niemało swego grosza na to wydał, nie mniej konsyderując znaczne w woysku W. X. Lit. przez lat trzydzieści y dziewięć, tegoż Urodzonego Pułkownika zasługi, pomienioną dzierzawę Klepacze y Iamenka w aktualney teraz Ur. Pułkownika Paszkowskiego zostającą possessyi, prawem Ziemijskim onemu y successorom iego *in perpetuum* nadaemy, *et juri Terrestri* inkorporujemy, *salvo censu* z tychże dzierzaw kwarty y hiberny teraz opłacanych, y wnoszących do skarbu Lit. ktore podatki naturze dobr ziemskich tychże dzierzaw wieczystym Ziemijskim prawem pomienionemu Urodzonemu Paszkowskiemu y successorom iego nadanych *praesudicare* nie mają.

Ubezpieczenie Urodzonych Michała y Iustyny z Przeciszewskich Odachowskich małżonkow przy dożywotley possessyi dzierzawy Zorany, nazwaney.

Że za konsensem pod rokim 1665 od Nayaśniejszego Predecessora naszego Iana Kazimierza Krola Polskiego, W. Ierzemu Chleboliczowi Generalnemu X. Zmudzkiego Staroscie,

ad cedendum dzierzawy Zorany nazwaney, *in personam* Ur. Iana Franciszka Pozniaka Pisarza Ziems. Wileńskiego, y Anny Brygitty z Obrępałskich Poźniakowey małżonkow danym, y za cessay *in virtute* takowego konsensu w tymże roku prawnie uczynioną, pomieniona dzierzawa Zorany od ekonomii Starostwa Zmudzkiego odeszła, *et seorsivitatibus titulum* wzięła a za przywileiami od Nayaśniejszego Predecessora naszego Augusta Trzeciego Krola Polskiego, *ad possessionem* Urodzonego Michała Odachowskiego Sędziego Ziemskiego Telszewskiego X. Zmudzkiego, Chorążego Petyhorskiego, y Iustyny z Przeciszewskich Odachowski, małżonkow *devenit*. Zaczym tychże Urodzonych Odachowskich małżonkow przy tey dzierzawie Zorany, iako iuz od ekonomii Starostwa Zmudzkiego odłączoney, y za osobliwemi przywileiami chodzącey, *ad vitae eorum tempora*, ubezpieczamy. Ponieważ zaś ta dzierzawa nie znajduie się teraz w zupełności attynencyi swoich, iak w wyrażonym konsensie są opisane; więc Urodzonym Odachowskim dajemy moc dochodzenia prawnie tych attynencyi, ktoreby *illegaliter et praetextuose* przez kogożkolwiek oderwane y przywłaszczzone być pokazały się, a te odzyskane przy dożyciu onych, y *circa fundum* dzierzawy Zorany zostawać mają.

Dobra lenne w Powiecie Mozyrskim.

861 Mając wzgląd na zasługi w oyczyźnie Urodzonych: Rafała Sędziego Ziemskiego Wilkomirskiego; Gedeona Pisarza Dekretowego W. X. L. y Konstantego Podczaszego Mozyrskiego Ieleńskich, przywileia, ograniczenia, cessay, *et omnis tituli documenta* na dobra wieczysto-lenne Kopalkiewiczze, Rzeszowo, Kosieysk, Choyno, Łuczycze, *cum omnibus attinentiis* do tych dobr lennych *spectantibus*, w Powiecie Mozyrskim leżące, imieniowi tychże Urodzonych Ieleńskich służące, approbujemy, y przy possessyi wieczysto-lenney, *eorundem bonorum feudaliū*, poki miecza Urodzonych Ieleńskich stanie, według oblokweny tychże przywileiow nadanych, zachowujemy.

Utwierdzenie przywileiu 00. Xiążętom Radziwiłłow pro conservatione nadanych praw, wolności, dyplomatow, y przywileiow W. X. Litewsk. służących.

Chwalebnymi w wojnie y pokoju zasługami, nieodstępna ku Monarchom na ten czas panującym y Rzpłtey wiernością, znakomity przez się y przodkow swoich O. Xiążę Mikołay na Olyce y Nieświeżu Radziwił Wda Wileński, Marszałek W. y Kanclerz W. X. L. nie tylko przez przywileie w roku 1551 w Wilnie od Nayaśniejszego Predecessora naszego *piae memoriae* Zygmunta Augusta Krola Polskiego, y W. X. L. sobie dany pozyskał świadectwo wielkich swoich y całego domu czynow, lecz na znak szacunku domowi iego, y z wdzięczności w późne wieki pamietney, tymże przywileiem otrzymał pozwolenie sobie, y następcom swoim Xiążętom dzie-

dzicom Nieświeskim wszystkim przywilejom wolności nadanych od antecessorow swoich Krolow Polskich y Wielkich Xiążąt Litewskich Wielkiemu Xięstwu Litewsk. pozwolonych y udzielonych konserwowania, zawiadywania, y szerzenia wiecznemi czasy. Y gdy takowe *actus in archivis* domu OO. Xiążąt przez tyle wiekow wiernie y pilnie konserwują się, nawet przez różne nadarzone wojny ciż OO. Xiążęta opuściwszy drogie zbiory swoje, na łup nieprzyjaciół, a takowy skład *archivum* znacznym kosztem swoim uwozili, a na miejscach bezpiecznych kryli, y trzymali, przeto My Krol z Stanami skonfederowanemi konsyderując zasługi domu OO. Xiążąt, a *singulariter* O. Xięcia Radziwiłła Karola Marszałka Generalney Konfederacyi y Seymowego, takowy przywilej od Antecessora naszego Krola IMci Zygmunta Augusta, pod datą roku 1551 niegdys O. Xięciu Mikołajowi Radziwiłłowi Woiewodzie Wiłeskiemu, Marszałkowi W. y Kanclerzowi W. X. Lit. dany, ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą *in toto ac integro* approbujemy, y mocą tegoż przywileju, iako też konstytucyi terażniejszey, konserwacyą tychże aktow, przywileiow, wolności nadanych całemu Wielkiemu Xięstwu Litewskiemu, ktore się onym dodały, przywileiu, iako też napotym, aż dotąd od Nayiasniejszych Antecessorow naszych Krolow Polskich, y W. X. Lit. dostały *et ad praesentem circa archiva* OO. Xiążąt dziedzicow linii Nieświeskiej *reperiuntur, circa eadem archiva* OO. Xiążąt linii Nieświeskiej wiecznemi czasy mieć chcemy. A po ustaleń tej linii, potomkom domu Radziwiłłowskiego według postanowienia onych konstytucyą osobliwszą approbowanego, Xięstwo Nieświeskie dziedziczącą *conservationem perpetuam* tychże W. X. L. zaszczytow, *ad tenorem* tego przywileju, wiecznemi pozwalamy czasy. A że to *concernit publicum universale, et spectat* wiadomości całej Rzpltey: przeto ażeby O. Xże Karol Radziwiłł Marszałek Konfederacyi Generalney Prowincyi Koronney y Seymowy, iako terażniejszy tych zaszczytow possessor, *in spatio* roku takowe wszelkie przywileia, *ante constitutionem Unionis* nadania, do akt Metryk Koronney y Litewskiej przez plenipotentow swoich, bez pretendowania przez Kancellarye żadnych, iako *in negotio publico*, opłat za indukę, wzięwszy nadgrode za pismo, wprowadził; zalecając po aktykacy *rehabitationem* samych oryginałow, *iterum ad archivum* tegoż O. Xiążęcia pozwalamy, y ażeby iuż odtąd o restytucyą wzwyz wspomnianych aktow *ad archiva publica* nikt *perpetuis in futurum temporibus* domawiać się, a przeto wzwyz wspomnionemu przywileiowi, oraz mocy niniejszey konstytucyi *derogare* nie śmiał, warujemy, y ubezpieczamy.

Reassumpcyja konstytucyi o postanowieniu niegdys między OO. Radziwiłłami trzema bracia Xiążęty na Olyce y Nieświeżu uczynionym.

Maiąc wzgląd na usługi tak anteces-

sorow OO. Xiążąt Radziwiłłow, iako y potomkow onych ku Nam y Rzeczypospolitey wiernie pełnionych, za zgodą skonfederowanych Stanow obojga narodow, postanowienie trzech braci rodzonych, Mikołaja Krzysztofa *bi nominis*, Albrechta y Stanisława Radziwiłłow, Xiążąt na Olyce y Nieświeżu, (ktorym oni porządek sukcesyji wszelakiey swey dziedziczyney oyczystej majątności mianowicie co do dziedzictw Olyki, Nieświeża, Klecka, Mira, Grodka Dawidowskiego, opisawszy bliższych po mieczu, mimo własne dziewki, do sukcesyji tychże dobr przypuścili) ze wszystkimi klauzulami y excepcyami w tymże postanowieniu y w konfirmacyi Krola Stefana wyrażonemi iuż konstytucyą 1589 approbowane, na wieczne czasy ztwierdzamy, y tę konfirmacyą naszą *pro immutabili lege* mieć chcemy.

863 Rekognicyja czci y zasług Urodzonego Paca Podstolego W. X. Lit.

Iako cnoty y czyny zacne w obywatelach tej Rzpltey żadną przyćmione nie mogą być przeciwnością, ani sławy wielkich mężow sama w śmiertelnych zwłokach zawiera mogiła, (bo ci z nią razem żyć, y po śmierci w pamięciach wdzięczney oyczyzny zwykli) tak gdy w Bogu niedawno zeszy, wysokiey rodowitości, znakomitych zasług z siebie y wielkiego domu swego, *gestis heroum* wstawionego Kawaler, Urodzony Ignacy Pac Podstoli W. Xięstwa Lit. w tytu publicznych funkcyach, a mianowicie w piastowanej godnie Trybunału W. X. Lit. dyrekcyi, dobrze Nam y oyczyźnie zasłużony, przez podstępnie y nienawistnie uformowany process w Sądach Konfederacyi przeszy W. X. Lit. dekretem zaocznie wypadłym został uciążony, a niewinność iego zawsze, y teraz iawną się być Stanom Rzpltey okazała; przeto lubo wprowadzie *super piis manibus ejus* oskarżenie y konwikcyę wszelkie *nihil quidquam juris habent*, iednak My z Stanami zgromadzonemi, samą czystą cnotę, y niezmażaną sławę *gestorum* tegoż Urodzonego Podstolego W. X. Lit. *ab omni* u potomności *suspicione* chcąc mieć ocaloną, wspomnione dekreta Konfederackie, pod iakąkolwiek datą, y w iakichkolwiek czasiech, y wskazach ferowane, podnosimy, y że sławie y czci tegoż ś. p. Podstolego Litewskiego *derogare* bynajmniey nie mogą, warujemy.

Odesłanie pretensyi Ur. sukcesorow Gąsiewskich do Kommissyi Skarbowey W. X. Lit.

Pretensye Urodzonych sukcesorow Gąsiewskich do Rzeczypospolitey miane, odsyłamy do Kommissyi Skarbowey W. X. Lit: aby one roztrząsnęła, y na przyszły Seym odesłała.

Restytucyja do czci y szlachectwa neofitow w W. X. Litewsk.

Lubo konstytucyja Seymu szczęśliwey Koronacyi naszej *tit*: Nobilitacyja niektórych neofitow; zwolniła dla pewney liczby osob ostrość

864 prawa Seymem Konwokacyinym na neofitow postanowionego; gdy iednak W. X. Lit; stawiając przy statucie swoim, powszechną krzywdę neofitow, za krzywdę prawu statutowemu poczytywało; przeto za zgodą wszzech Stanow, tę kwestyą raz na zawsze uspokajając, stanowimy: iż pod rygor prawa Konwokacyinego *tit*: neofici, w roku 1764 napisanego, podpadać nie mają wszyscy ci neofici w W. X. Lit: ktorzy *ante hanc legem* są nawroceni, owszem onych *praesenti lege* nobilituiny, *et circa praerogativam nobilitarem, praeciso scartabellatu*, zachowujemy *in perpetuum*. Lecz takowa wspomniona Seymu *Convocationis* konstytucyja ma się ściągać na czas przyszy, y na tych, ktorzy *post hanc legem* wynikną, y nawracać się będą neofici.

Ubezpieczenie honoru, Ur. Brońskiego Sędziego Ziemskiego Słonimskiego.

Gdy Urodzony Ludwik Antoni z Brona Broński Sędzia Ziemi Słonimski, idący z dawney familii Brońskich, przeniosłszy się przez oycę swego z Korony do Litwy, nie mając dostateczney dziedziczyney possessyji w Powiecie Słonimskim, *vigore* konstytucyi Seymu *Convocationis*, obrany iednak Sędzią Ziemi Słonimskim *pluralitate votorum* został, potym przez obywatelow tego Powiatu zprocessowany, y w Grodzie Słonimskim kondemnowany iest; zaczym łaską naszą za zgodą wszzech Stanow wzmienionego Ur. Ludwika Brońskiego zasłaniając, mieć chcemy, aby mu dekret Grodzki Słonimski w roku przeszłym 1767 w Decembrze *in accessorio* ferowany, co do honoru y prerogatywy urzędu iego nie szkodził, y ażeby odtąd *ratione* honoru y urzędu nikt inkwietować nie ważył się, ostrzegamy, oraz za dobrze obranego Sędziego Ziemskiego Słonimskiego uznaliśmy, *salva* iednak *nihilominus vindicatione* krzywd; y pretensyi każdemu, ktoby do dobr iego słuszne mieć prawo przed należytym Sądem ukazał, *et salva securitate* tychże pretensorow, ażeby *ob rationem laesi honoris sui* na nich *poenamtalionis* wygrywać nie mogli.

Reintroductio OO. Dominikanow do zamku Trockiego, oraz approbatio funduszu onych Poporskiego.

Lubo OO. Dominikanow Trockich *per constitutionem* anni 1678 reintrodukowano do zamku Trockiego, iednak ponieważ do tych czas to *per renitentiam* Woiewodztwa do skutku nie przyszło, więc *praesenti lege* tymże OO. Dominikanom pozwalamy *hac conditione* w zamku Trockim kościół y klasztor wymurować, aby ciż XX. Dominikanie więz cywilną *pro delinquentibus*, przytym pierwey szopę, a potym rektorz przestronny w klasztorze dla odprawowania Seymikow erygowali. Miejsca zaś na archiwum xiąg Ziemi y Grodzkich, oraz na Kancellaryą Woiewodztwa w tymże zamku wyznaczonego, ażeby XX. Dominikanie sobie nie przywłaszczali, *praecavemus*. Przytym fundacyą

T. VII.

865 Ur. Stanisława Beynarta Skarbowego W. X. L. na nowicyat OO. Dominikanow w Poporciach z przyłączeniem dobrami Poporcie y Kozaluszki w Woiewodztwie Trockim, a Tumilowicze w Powiecie Oszmiańskim leżącemi uczynioną approbujemy.

Potwierdzenie funduszu Collegium Witebskiego OO. Iezuitow.

Ponieważ *Collegium* Witebskie OO. Iezuitow konstytucyą *anni 1690* approbowane, przez odciecie dobr funduszowych za granice tak uszczuplone zostało, iż bez przyłożenia się niektórych tegoż Woiewodztwa obywatelow utrzymaćby się pewnie w tym miejscu nie mogło, a żądano od Nas przez tegoż Woiewodztwa Posłow, ażebyśmy takowe *Collegium*, iako temuż Woiewodztwu Witebskiemu dla edukacyi młodzi zdadne utwierdzić przy ich terażniejszych possessyjach, y ubezpieczyć raczyli; przeto przez wzgląd na takowe Nam przełożone potrzeby, pomienione *Collegium* Witebskie ze wszystkimi ich aktualnemi possessyjami w Woiewodztwie Witebskim approbujemy, *et circa easdem actuales bonorum possessiones* ubezpieczamy, *salvis oneribus Reipublicae*.

Ubezpieczenie Urodzonym Pisarzom Skarbowym W. X. Lit. pensyi.

Urzędy Pisarzow Skarbowych W. X. Lit. dawniejszymi prawami ustanowione ubezpieczając, ażeby każdemu z nich trzech, pensye nie iuż tak, iak *in ante* były, lecz zupełnie po trzy tysiące złotych corocznie skarb W. X. Lit. z summy na nieprzewidziane expensa naznaczoney wypłacał, mieć chcemy, y na zawsze upewniamy, a to pod obowiązkiem bywania na Kommissyach Skarbowych tychże Urodzonych Pisarzow, tak iakoby każdy z nich przytomny na Kommissyi, pensyą sobie należącą niezawodnie odbierał.

Pozwolenie O. Xięciu Karolowi Radziwiłłowi Marszałkowi Generalney Konfederacyi y Seymowemu; oraz Ur. Stanisławowi Brzostowskiemu Marszałkowi Konfederacyi Generalney W. X. Lit. wyiechania za granicę.

Zdrowie O. Xcia Karola Radziwiłła Marszałka Generalney Konfederacyi Koronney y Seymowego, oraz W. Stanisława Brzostowskiego Marszałka Generalney Konfederacyi W. X. Lit. iako iest *publico* żądane y potrzebne, tak na poratowanie tegoż szacownego ich zdrowia, pracami terażniejszemi nadwątlonego, wyiazdu za granicę chętnie im pozwalamy.

Deklaracyja w rozsądzeniu sprawy Urodzonego Iana Grotuza.

866 Że sprawa Urodzonego Iana Grotuza Surrogatora y Pułkownika Xięstwa Żmudzkiego z sukcesorami Krzyszpinowskiemi przez lat kilkadziesiąt agitowana, dotąd konkluzyi nie wzięła, przeto chcąc stronom spor wiodącym przy-

spieszyć sprawiedliwość, mimo proceder *ex nexo* prawa w Ziemstwie Wołkowyskim rozpoczęty, *cassato quovis* w tymże Sądzie między stronami *processu*, y zakazawszy *omnem* o tenże w Ziemstwie Wołkowyskim proceder tak między stronami, iako też *quocunque hujus processus motivo*, od stron Urzędu Ziemstwa Wołkowyskiego *prosecutionem*, przyszedłemu Trybunałowi W. X. Lit. na repartycji Ruskiej *ex quovis registro, praecisis omnibus dilationibus*, ostateczne *in principali* tej sprawy między stronami do aktorstwa należącymi rozsądzenie zalecamy.

Approbacja actorum Konfederacji Generalnych, y rozwiązanie wszystkich.

Opisawszy prawa y ustawy terazniejsze, tak same Generalnych Korony Polskiej y W. X. Lit. obojga narodow Konfederacji akty, iako też wszystkie uniwersały, ordynacye, deklaracye, *sancita*, decyzye, dekreta, assygnacye, y wszelkie dyspozycye *praesenti irrevocabili lege* approbuemy; oraz aby żadney wątpliwości, interpretacji, a tym bardziej kwestyi nie podlegały, y na zawsze nieporuszone były, pod karą *in convulsore legum* opisaną, warujemy y ubezpieczamy. Niemniej ponieważ ten Sejm terazniejszy niektóre rozrządzenie Rzeczypospolitey ustanowiwszy, innych praw dawnych nie tknął, zacych wszystkie takowe *in statisticis et juridicis* prawa, iako też we wszystkich materyach, statuta, konstytucye, prawne nadania (opócz odmian praw na pomienionym terazniejszym Seymie ustanowionych) *in integro et inviolabili robore* zachowujemy.

867 A iako Konfederacye obojga narodow pierwey po Woiewodztwach, Ziemiach y Powiatach uczynione, a potym generalnie sprzymierzone, y razem złączone, wzięwszy nierozzerwaną iednomysłnością za cel czynności swoich dobro powszechnie oyczynny naszey, wszelkie w dopełnieniu czystych intencji swoich czyniły usilności, tak gdy te potomnym wiekom sławne y pamiętne do skutku przyprowadziły dzieło, oraz gdy nietylko *ab extra* zupełney dla Nas od stronnych Monarchow przyiaźni, ale też *ab intra* o nieporuszoney ku Maiestatowi naszemu od obywatelow Krolestwa tego wierności, a uprzemey *inter concives* poufałości, y wzajemney miłości iesteśmy pewni; y na tym uszczęśliwienia Rzeczypospolitey y wszelkiego dobra obfitości niechybne zakładamy nadzieie. Zacych też Konfederacye, tak co do osobnych w Woiewodztwach, Ziemiach, y Powiatach Korony Polskiej y W. X. Lit. związkow, iako co do generalnego między sobą zprzymierzenia się, y obu dwoch skonfederowanych narodow złączenia się, rozwiążemy, *et libertatem sentiendi, ac jus vendandi* we wszystkich Seymowych materyach, opócz *pluralitati* zostawionych, reassumujemy; tudzież Seymiki Ziemskie, Poselskie, y Deputackie uwalniając od prezydencyi na nich UUr. Marszałkow Konfederackich, *ad formam legibus praescriptam* przywracamy; sprawy zaś de Są-

dow Konfederackich Generalnych intentowane, a nie sądzone, *ad subsellia competentia* do rozsądzenia odsyłamy, y o zapozwanie do Konfederacyi *praetendendas quocunque modo et praetextu, poenas evocationis* uchylamy. Gdy zaś przywrociliśmy wszystkim obywatelom spokojność, podobnież rozwiązanie Konfederacyi Toruńskiej y Sluckiey nieodwłocznie nakazujemy, y żeby nikt z okazji tych Konfederacyi, y w nie wchodzących osob, do ktoregożkolwiek Sądu, pod jakimkolwiek pretextem pozywać; ani Sąd żaden takowych spraw sędzić nie ważył się, pod karą na przestępcow praw, y gwałtownikow spokojności wewnętrzney, ostrzegamy.

Acta Konfederacyi Koronney do Metryki Koronney, a Konfederacyi W. X. Lit. do Metryki Litewskiej przez UUr. Sekretarzow Konfederacyi Generalnych oddane być mają na termin przypadającego w tym roku Seymu ordynaryinego Warszawskiego.

868 Gabryel Podoski Xiążę Prymas mpp. Antoni Ostrowski Biskup Kujawski, y Pomorski mpp. Antoni Xiążę z Prusow Iablonowski Woiewoda Poznański mpp. Ignacy Twardowski Wwda Kaliski mpp. Iozef Antoni Iunosza Podoski Wwda Plocki, Kawaler orderow Orła Białego, y S. Stanisława mpp. Tadeusz z Lipiego na Lipsku Lipski Kasztelan Łęczycki mpp. Andrzej Stanisław Młodzieiowski Biskup Przemyski, Kanclerz Wielki Koronny mpp. Franciszek Salezy Potocki Woiewoda General Ziem Kiiowskich mpp. Ignacy Cetner Wda Belski mpp. Stanisław Bernard Gozdcki Wwda General Ziem Podlaskich, Roch Michał Iablonowski Kasztelan Wislicki mpp. Xion Stefan Giedroyd Biskup Inflantski mpp. Michał Ogiński Wwda Wileński. Iozef Dewoyna Sollohub Woiewoda Witebski mpp. Tadeusz z Burzyna Burzyński Kasztelan Woiewodztwa Smoleńskiego mpp. Adam Brzostowski Kasztelan Plocki, Starosta Sądowy Wołkowyski mpp. Michał Xiążę Czartoryski Kanclerz Wielki W. X. Lit. Ian Borch Pod-Kanclerzy Koronny mpp. Teodor Wessel Podskarbi Wielki Koronny. Iozef Xiążę Sanguszko Marszałek Nadw. W. X. Lit. Karol Xiążę Radziwiłł Marszałek Konfederacyi Generalney y Seymowy. Stanisław Brzostowski Marszałek Konfed. Generalney W. X. Lit. Władysław Gurowski Pisarz Wielki Koronny, Poseł Woiewodztwa Poznańskiego. Karol Malczewski Pułkownik regim. Konn. B. W. K. Poseł z Wdztwa Poznańskiego. Adam Łodzian Poniński Kuchmistrz W. Kor. Poseł Woiewodztwa Kaliskiego. Stanisław Wessel Starosta Golubski, Poseł Woiewodztwa Łęczyckiego. Woyciech Grzymała Ostrowski Podsędek y Poseł Woiewodztwa Łęczyckiego mpp. Kasper Lubomirski Poseł Wdztwa Mazowieckiego Ziemi Czernskiej. Teodor P. na Szydłowie Szydłowski Chorąży y Poseł Ziemi Warszawskiej Woiewodztwa Mazowieckiego mpp. Kazimierz na Szydłowie Szydłowski Stolnik Powiatu Prasnyskiego Poseł Ziemi Wiskiey. mpp. Kazimierz Xiążę Poniatowski Podkomorzy Koronny, Poseł Ziemi Zakroczymskiej. Ian Chryzostom Kraiewski Instygator Koronny y Poseł Ziemi Rożańskiej mpp. Walenty z Piętk Sobolewski Łowczy Ziemi Warszawskiej, Poseł Ziemi Liwskiej. Stanisław Radziwiłł Starosta Ianowski, Poseł Ziemi Nurskiej mpp. Franciszek Xawery Branicki Ł. W. Kor. Poseł Ziemi Sochaczewskiej. Stanisław Gadomski Podkomorzy, y Poseł Ziemi Sochaczewskiej mpp. Antoni Czapski Podkomorzy y Poseł Wdztwa Chelmińskiego. Waleryan Piwnicki Miecznik Ziem Pruskich, Poseł Wdztwa Chelmińskiego. Franciszek Wielopolski Poseł Woiewodztwa Krakowskiego. Iozef Wielopolski Poseł Woiewodztwa Krakowskiego. I. Małachowski Poseł Woiewodztwa Sandomirskiego. E. Wodzicki Starosta Stobnicki, Poseł Woiewodztwa Sandomirskiego. Piotr Ożarowski Poseł Woiewodztwa Sandomirskiego. Maciej Skorupka Poseł

870 Woiewodztwa Sandomirskiego. Antoni Potocki Starosta Lwowski, Poseł Wdztwa Ruskiego. Ignacy Bukowski Poseł Sanocki. Iozef Antoni z Błażowa Błażowski Podstoli y Poseł Powiatu Zydaczewskiego. Maryan Potocki Delegat y Marszałek Ziemi Halickiej. Iozef Sosnowski Pisarz Polny Wielkiego Xięstwa Litewskiego, Poseł Ziemi Chelmskiej. Iozef Stępkowski Obożny Polny Koronny, Poseł Woiewodztwa Lubelskiego. Stanisław Karwowski Podstoli Ziemi Bielskiej, z Woiewodztwa Podlaskiego z Ziemi Mielnickiej Poseł. Iozef Wilczewski Podkomorzy Ziemi Wiskiej, Poseł Wdztwa Podlaskiego, Ziemi Bielskiej. Celestyn z Szpanowa Czaplic Podkomorzy Łucki, Poseł z Inflant Koronnych. Ian Łodzian Poniński Poseł z Inflant Koronnych mpp. Michał Ian Pac Starosta Ziołowski, Poseł Woiewodztwa Wileńskiego. Stanisław Xiążę Radziwiłł Pod. Wiel. Wielkiego Xięstwa Lit. Poseł Powiatu Lidzkiego. Marcyan Ianowicz Poseł Powiatu Wilkomirskiego. Stefan Dominik Romer Chorąży y Poseł Wdztwa Trockiego. Antoni Zabiello Łowczy Wielki W. Xięstwa Lit. Poseł Powiatu Kowieńskiego. Marcin Czerniewicz Horodniczy, Sędzia Grodzki, y Poseł Powiatu Kowieńskiego. Ian Pakosz Pisarz Grodzki, y Poseł Wdztwa Smoleńskiego. Kazimierz Zablocki Poseł Powiatu Starodubow-

skiego. Franciszek Giedroyd Obożny Polny Lit. Poseł Wołkowyski mpp. Piotr Bohomolec Pisarz Ziemski, y Poseł Wdztwa Witebskiego. Michał Szyzko Chorąży Husarski, Poseł Wdztwa Witebskiego. Michał Xiążę Radziwiłł Krayczyc W. Xięstwa Lit. Poseł z Woiewodztwa Brzeskiego. Michał Domański Poseł Powiatu Pińskiego. Mikołaj Tadeusz Łopaciński Pisarz W. X. Lit. Poseł Woiewodztwa Inflantskiego. Adam Czartoryski Poseł Wdztwa Inflantskiego. Antoni Tyzenhauz P. N. Wielkiego Xięstwa Lit. Poseł Woiewodztwa Inflantskiego.

Stanisław August Krol.

Karol Xiążę Radziwiłł Marszałek Konfederacyi Generalney y Seymowy.

Stanisław Brzostowski Marszałek Generalney Konfederacyi W. X. Lit.

Marcin Matuszewic Sędzia Ziemski Wdztwa Brzesk: Lit: Generalney Konfederacyi Koronney, y Seymowy Sekretarz mpp.

KONIEC TOMU SIODMEGO.

REGISTR

KONSTITUCYI Y PRZYWILEIOW KORONNYCH

w Tomie VII zawartych.

(1764—1768.)

Rok.	Str.
Do Najjaśniejszego Stanisława Augusta, XX. Scholarum Piarum Coll. Varsav. przedmowa	5

Interregnum.

1764. Konfederacya Generalna omnium Ordinum Regni et Magni Duc. Lit. na Konwokacyi Główney Warszawsk. uchwalona	7
---	---

Spisanie się przy wierze Świętej Katolickiej. O dyssydentach. O Aryanach. Jakiego Krola obierać. Ułożenie pactorum conventorum. Czas Seymu Elekcyj. Ciągnięcie na Elekcyj, y pod czas niey publicznego bezpieczeństwa zachowanie. Mieysce Elekcyj. Obieranie Marszałka Stanu Rycerskiego. Most, szopa, y okop. Seymiki Relationis. Liczba Posłów Pruskich na Seymy. Postanowienie Regimentarza Generalnego nad woyskiem Koronnym. Konfederacye partykularne y lauda Woiewodztw. Decyzya o Seymikach Przedkonwokacyinych rozdwoionych w Koronie. O Kapturach. Kaptur Ziemi Gostyńskiej. Ważność dekretow y zapisow. Exekucya dekretow. O suspensach. Xięstwo Kurlandzkie. Bezpieczeństwo zewnętrzne, y konferencye z Ministrami sąsiedzkich Potencyi. O porządku Seymowania. Kommissya skarbu Koronnego. Cło generalne. Kwarta sprawiedliwa. Pogłowne żydowskie. Kommissya woyskowa. Rozdzielenie Trybunałów Koronnych. Regestra w Trybunale Lubelskim. W Trybunale Lwowskim. O większości wotow, et de activitate na Seymikach Woiewodztwa Braclawskiego. Starostowie Grodowi Zytomirski y Owrucki. O młodzi szlacheckiej do zakonu wstępuiącej. Ułatwienie trudności między Urzędami Kondescensoryalnemi o precedencyą mieysca. O Sądach Ziemskich. Sądy Ziemi Czarskiej. Sądy Ziemskie Woiewodztwa Płockiego. Urzędy Raciążkie. Ustawa Ziemstwa Radomskiego w Woiewodztwie Sandomirskim. Alternata Sądow Grodzkich, Powiatow Wislickiego y Pilźnińskiego. Rospisy na kondescensyach. Ostrzeżenie Kommissyi Granicznych w Podolu bez Senatora. Obiaśnienie processu Woiewodztwa Braclawskiego. Securitas bonorum et honorum. Securitas bonorum Naborowo, et Trębki terrestrium. O oblatowaniu metryk szlacheckich w własnym Grodzie. Grod Łowicki. Ustanowienie liczby Sędziow Kapturowych. Ważność przywileiow. Senatorowie nieprzysięgli. Seymiki boni ordinis Wdztwa Sandomirskiego. Obiaśnienie Urzędow Wdztwa Sandomirskiego. Urzędy Powiatowe Wołyńskie. Seymiki Xięstw Zatorskiego y Oświecimskiego, y Ziemi Halickiej. Dystynkcyja Seymikow Generału Ruskiego. Pozwolenie obierania Deputata na Trybunał y Posła na Seym z Powiatu Zydzewskiego. Pozwolenie trzeciego Deputata Woiewodztwu Podlaskiemu. Kommissya ad revisionem archivi Ziemi Ciechanowskiej. O soli suchedniowey. Defluitacya soli suchedniowey Woiewodztwa Sandomirskiego. Sol suchedniowa Woiewodztwa Sieradzkiego. Sol Ziemi Wiskiej. Neofici. Reassumptio prawa o ludziach służących. Pozwolenie konserwacyi smolakow Ziemi Halickiej. O popowiczach. Xięstwo Inflantskie. Okazywanie Woiewodztw. Uchylenie Kommissyi Radomskiej. O mennicy y monecie. O iuryzdykcyach. O iuryzdykcyi Marszałkowskiej. Zlecenie Deputatom do ułożenia pactorum conventorum względem przy-

szley ordynacyi Sądow Assessorskich I. K. Mci Kor. y W. X. Lit. Bepieczestwo obrad publicznych, y osob w nie wchodzących. Ubespieczenie miast. Miasto Gdańsk. Miasto Krakow. Miasto Lwow. Miasto Kamieniec y Okopy S. Troycy. Utwierdzenie Akademii w Koronie y W. X. Lit. Szkoła w Buczaczu. Ponowienie prawa względem szlachty rodowitey promocyi ad dignitates et Canonicatus in ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis. Inkorporacya probostwa Piotrkowskiego. Ius Patronatus w Dąbiu. Compositio inter Status. Starostwo Kolskie. Uspokoienie granic wsi Łosocina. Wieś Kozuchow w Woiewodztwie Podolskim. Obiaśnienie prawa dziedzicznego do wsi Sachny. Pozwolenie zamiany dobr Krolewskich Bunowa y innych, za dobra Rozow y inne Wielm. Woiewody Belzkiego. Pozwolenie zamiany części Szeptyc. Approbacya zamiany gruntu Pomiecic. Approbacya granic wsi Łubca. Rewizya grobli we wsi Baryczy. Wart Wisły przy Ostromecku. Przeprawy Kujawskie. Długi od Rzpłtey successorom niegdy Wielm. IMci X. Andr. Trzebińskiego Biskupa Krakow. y Ur. Franciszka Wysockiego Cześnika Sochaczewskiego. Satisfakcyja successorom Ur. Ierzego Dziedoszyckiego Koniuszego Koronnego. Rekompensa Ur. Matczyńskiego. Żądanie successorow Wołodyowskich. Rekompensa successorow Ur. niegdyś Stanisława Kozuchowskiego Cześnika Wieluńskiego. Deklaracya Ur Franciszkowi Rychterowi Burgrabiemu Krakowskiemu. Deputacya na rewizyą kleynotow et archivi w zamku Krakowskim. Kommissya do żup solnych, y ekonomiy Krolewskich. Deputacya do rachunkow skarbu Koronnego. Kwit W. Teodorowi Wessłowi Podskarbiemu W. Koronnemu. Deputacya do rachunkow z successorami Podskarbach zmarłych. Warunek dobr y intrat stołowych Krolewskich. Zamek Warszawski. Koronacya Krola. Deputacya do Rady przy I. O. Xciu IMci Prymasie. Expensa skarbowe za assygnacyami. Wyznaczenie summy I. O. Xciu IMci Prymasowi. Gratitudo Ur. Xciu Marszałkowi y Ur. Sekretarzowi Seymu. Rekomendacya WW. Woiewodow Mácislawskiego y Pomorskiego. Wielbnego Xiędzia Sekretarza Koronnego. Urodzonego Podkomorzego Sochaczewskiego. Zasługi UU. Pisarzow Ziemskich Sieradzkiego y Lubelskiego. Pozwolenie wyjazdu za granicę. Kommissya do rozgraniczenia Starostwa Niechorowskiego. Przyczynienie Poslow Wdztwu Krakowskiemu. O amnestyi. Ratyfikacya deklaracyi Ministrow Pruskich, względem tytułu Krola Pruskiego. Exorbitancye do Seymu Electionis odłożone. Pozwolenie Xciu IMci Prymasowi wydania wici na pospolite ruszenie. Dwor Xcia Prymasa wolny od pospolitego ruszenia. Recess desideriorum. Instancya o kanonizacye y beatyfikacye.

1764 Konstytucye W. X. Lit. na teyże Konfed. General. uchwalone 56

Approbacya Konfederacyi Generalney Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Generalna Stanow Wielkiego Xięstwa Litewskiego Konfederacya, zaczęta w Wilnie r. 1764 dnia 16 miesiāca Kwietnia, y manifesta pomienionā Konfederacyā poprzedzajāce.

Rota Juramentu, którą wszystkie Stany duchowne y świeckie zaprzysięgły. Rota I. W. Imci P. Marszałka Konfederacyi W. Xięstwa Litewskiego. Rota przysięgi Ichmość Panow Konsyliarzow. Rota dla Magistratow y Magdeburgiy. Rota dla I. P. Pocztmagistra. Manifest I. Manifest II. Instrumentum accessionis I. WW. I. Panow Senatorow etc. etc. Konfederacyi W. X. Litewskiego. Actus accessionis ad vinculum Confoederationis per Illustrissimos Magnificos Senatores, Dignitarios, et Officiales Magni Ducatus Litvaniae a. D. 1764.

Tatarowie w służbie cudzoziemskiej będący odwołani in assistentiam Konfederacyi Generalney W. X. Litewskiego. O Seymikach rozdwoionych w W. X. Lit. Laudum Woiewodztwa Mińskiego. Warunek miast W. X. Lit. Kommissya Skarbu W. X. Lit. Cło generalne Litewskie. Kwarta z dobr Krolewskich. Poglowne żydowskie W. X. Lit. Artylerya W. X. Lit. Zachowanie WW. Hetmanow W. X. Lit. przy prawach y prerogatywach ich. Kwit successorom Wielm. Solłohuba Podskarbiego W. W. X. Litewskiego. Kwit successorom I. W. niegdy Stanisława Poniatowskiego Kasztelana Krakowskiego. Kwit Wielm. Ierzemu Hrabi Flemingowi Podskarbiemu W. W. X. Lit. Summa Urodzonego Niemierycza Podkomorzego Kiiowskiego. Zapłacenie summy z skarbu W. W. X. Litewskiego Urodzonym Morykonim. Dług successorow niegdy Ur. Boratyniego. Powiększenie płacy dla chorągwi Węgierskiej Marszałkowskiej W. X. Lit. Subsidiu Urodzonemu Marszałkowi Konfederacyi Generalney W. X. Lit. Recess względem podniesienia Biskupstwa Wileńskiego na Arcy-Biskupstwo. Kommissye dc ekonomii Krolewskich w Wielkim X. Litewskim. Wykupno ekonomii Szawelskiej. Potwierdzenie zamiany gruntow w Starostwie Homelskim z UU. Mickiewiczami zaszley. Rozgraniczenie Starostwa Homelskiego. Uspokoienie między dobrami ziemskimi, a Starostwem Ziołowskim. Kommissya na rozgraniczenie dobr dziedzicznych Łyskowa y Niedźwiecka, z dzierzawą Nowym Dworem do Sstwa Wołkowskiego należąca. Kommissya między Woiewodztwem Kiiowskim, a Powiatem Mozyrskim o dyfferencye. Reformacya dobr wieczysto-lennych in naturam dobr dziedziczno-ziemskich

O zbiegłych poddanych z Powiatu Mozyrskiego, do Woiewodztwa Kiiowskiego. Ubespieczenie Powiatu Mozyrskiego. Ubespieczenie possessyi obywatelow Powiatu Pińskiego. Reassumpcyja praw o kupach swywolnych w W. X. Litewskim. Odnowienie sprawy Urodzonego Wiktoryna Buchowieckiego. Wakanse W. X. Litewskiego. Zasługi W. Alexandra Suffragana Żmudzkiego y Ur. Iana Podkomorzego Wileńskiego Horainow. Pozwolenie zamiany dobr Braszewice. Kommandarya Litewska. Approbacya Maydeburyi Ianiskiej. Approbacya Maydeburyi Szklowskiej y Bobrowskiej. Sprawiedliwość. Sądy Ziemskie. Bepieczestwo Seymikow. Popisy. Kommissya do korektury. Kaptury. Zasługi W. Marszałka W. W. X. Lit. Seymiki Smoleńskie y Starodubowskie. Dług Urodzonego Platera. Recess summy successorow W. Kotła Podskarbiego W. W. X. Lit.

1764. Akta Seymu Walnego Elekcyi nowego Krola 94

Porządek Elekcyi na Seymie Walnym, między Warszawą a Wołą postanowiony roku 1764 dnia 27 Sierpnia. Czas Seymikow Ante-Coronationis Krola przyszłego, y Seymu Koronacyi. Ratyfikacya deklaracyi Ministrow Rossyjskich względem tytułu: Cały Rossyi Imperatowy. Oznaymienie Krola nowo-obranego na Seymie Walnym Elekcyi, między Warszawą a Wołą. Articuli pactorum Conventorum. Diploma Electionis. Iurament Krola IMci obranego Stanisława Augusta. Iurament Nayiaśnieyszego Krola IMci Stanisława Augusta

— Suffragia Woiewodztw y Ziem 107

Woiewodztwo Poznańskie. Woiewodztwo Krakowskie. Xięstwo Oświecimskie y Zatorskie. Woiewodztwo Wileńskie. Powiat Oszmiański. Powiat Lidzki. Powiat Wiłkomirski. Powiat Brasławski. Woiewodztwo Sandomirskie. Woiewodztwo Kaliskie. Woiewodztwo Trockie. Powiat Grodzieński. Powiat Kowiński. Powiat Upiński. Woiewodztwo Sieradzkie. Ziemia Wieluńska. Woiewodztwo Łęczyckie. Xięstwo Żmudzkie. Woiewodztwo Brzeskie Kujawskie. Woiewodztwo Kiiowskie. Woiewodztwo Inowrocławskie. Ziemia Dobrzyńska. Woiewodztwo Ruskie. Ziemia Halicka. Ziemia Chelmska. Woiewodztwo Wołyńskie. Woiewodztwo Podolskie. Woiewodztwo Smoleńskie. Powiat Starodubowski. Woiewodztwo Lubelskie. Woiewodztwo Połockie. Woiewodztwo Belzkie. Woiewodztwo Nowogrodzkie. Powiat Słonimski. Powiat Wołkowski. Woiewodztwo Płockie. Woiewodztwo Witebskie. Powiat Orszański. Woiewodztwo Mazowieckie. — Ziemia Czerska Ziemia Warszawska. Ziemia Wizka. Ziemia Wyszogrodzka. Ziemia Zakroczymska. Ziemia Ciechanowska. Ziemia Łomżyńska. Ziemia Rożańska. Ziemia Liwska. Ziemia Nurska. Woiewodztwo Podlaskie. — Ziemia Drohicka. Ziemia Mielnicka. Ziemia Bielska. Woiewodztwo Rawskie. Woiewodztwo Brzeskie Lit. Powiat Piński. Woiewodztwo Chelmińskie. Woiewodztwo Mácislawskie. Woiewodztwo Malborskie. Woiewodztwo Braclawskie. Woiewodztwo Pomorskie. Woiewodztwo Mińskie. Powiat Mozyrski. Powiat Rzeczycki. Xięstwo Inflantskie. Woiewodztwo Czerniechowskie.

Stanisław August.

(1764—1768.)

1764. Denuntiatio Regis coronati 132
— Literae iuramenti praestiti 133
— Confirmatio generalis iurium 134
— Konstytucye Seymu Walnego Koronacyi 138

Acta Interregni. Złączenie Konfederacyi obojga narodow. Akt przystąpienia Stanow zkonfederowanych W. X. Lit. do zkonfederowanych Stanow Koronnych. Obiaśnienie władzy Kommissyi Skarbowey. Approbacya ordynacyi Kommissyi Skarbowey. Palestra Sądu Kommissyi Skarbowey. Wyznaczenie mieysca iurydykcyom ultimae instantiae I. K. Mci y Rzeczypospolitey. Assekuracya konserwacyi papierow publicznych. Deklaracya cła generalnego. Obostrzenie prawa o dupli kwarty. Ustanowienie miary generalney. Zniesienie poglownego, podymnego, tak w Koronie, iako y w W. X. Lit. Zniesienie foraliorum. Most na Wiśle pod Warszawą. Kwit successorom W. niegdyś Ossolińskiego Podskarbiego Wielkiego Koronnego. Kwit successorom W. Iana Kantego Moszyńskiego Podskarbiego W. Koronnego. Kwit successorom zmarłych Podskarbach: Czapskiego y Grabowskiego. Kwit W. Teodorowi Wessłowi Podskarbiemu Wielkiemu Koronnemu. Przywrocenie kosztow W. Xiążęciu Augustowi Czartoryskiemu. Rekompensa Urodzon. Darowskiemu. Subsidiu nia-

stu Elblągowi. Gratitude Urodzonemu Marszałkowi Seymu Electionis. tudzież UU. Sekretarzom. Wyplacenie summy successorom Ur. Kazimierza Karwowskiego Marszałka Seymowego. Nadgroda Fournierowi. Lustratorowie Woiewodztwa Kiiowskiego. Przywrocenie iurydykcyi Marszałkowskiej Wielmożnemu Franciszkowi Bielińskiemu. Wyznaczenie Assessorow do Sądow naszych. Compositio inter Status. Alternata Prowincyi. Obiaśnienie konstytucyi dawniejszych o trwaniu sessyi Seymowych. Korrektura Trybunału. Obiaśnienie prezydencyi Lwowskiej. Deklaracya Ziemstw Woiewodztwa Sendomirskiego Powiatow Radomskich. Upewnienie miejsca sądenia się w Trybunale Ziemi Dobrzyńskiej. Sądy Ziemskie Warszawskie. Sądy Ziemskie Czerskie. Kommissya ad revisionem archivi Ziemi Ciechanowskiej. Przydanie Surrogata Urodzonemu Brzozowskiemu Pisarzo. Ziemskiemu y Grodzkiemu Ciechanowskiemu. Ustawa Rokow Ziemskich Woiewodztwa Podlaskiego Ziemi Drohiczkiej. Pozwolenie Sądow Grodzkich w Goniądzu. Przeniesienie xiąg Ziemskich Ziemi Rawskiej do miasta Białły. Alternata Pisarza Ziemskiego Plockiego z Pisarzem Ziemskim Ziemi Zawkrzyskiej. Przeniesienie suscepty Grodzkiej Plockiej z Szczępska do Mławy. Rewizya xiąg Ziemi Liwskiej. Deklaracya konstytucyi Seymu Convocationis uchwaloney Kommissyi Woyskowej. Deklaracya Sądowej iurydykcyi nad Gwardyami naszymi. Kwit Urodzonemu Fryderykowi Brühlowi. O obieraniu Posłow na Seym, y Deputatow na Trybunał w Woiewodztwach Poznańskim, Kaliskim, y Ziemi Wschowskiej. O Posłach Woiewodztwa Lubelskiego. Ustawa Podkomorzich, y Ziemstwa w Powiatach Zytomirskim y Owruckim Woiewodztwa Kiiowskiego. Ustanowienie Seymikow Gospodarskich w Woiewodztwie Mazowieckim. O obieraniu Posłow Pruskich. Postanowienie platy Smolakom Ziemi Halickiej. Lustracya podatku czopowego y szelężnego w Ziemi Chełmskiej. Przedłużenie Seymu. Przysięga Urodzonego Scymowego Sekretarza. Xięstwo Kurlandzkie y Semigalskie. Warunek praw religii Katolickiej w Xięstwach Kurlandzkim y Semigalskim. Kommissya do traktowania z Dworem Rossyiskim. Deklaracya do traktowania z Dworem Berlińskim. Approbacya Sądow Pogranicznych Woiewodztwa Brachawskiego z Tatarami. Pensya Sędziom Pogranicznym Woiewodztwa Podolskiego. Interessa z Dworem Saskim. Urzędy Koronne. Kasztelania Buska, y Urzędy Ziemskie Powiatowe różnych Woiewodztw. Pozwolenie Woiewodztwu Belzkiemu Podkomorzeżemu dla Ziemi Buskiej. Wyznaczenie miejsca dla Podkomorzeżego Wschowskiego, ostrzeżenie iurydykcyi Starosty y Ziemstwa Wschowskich. Dom nasz Krolewski. Reintegracya dobr Starostwa Halickiego. Wsi naszych Sólomka y Zurawka rozporządzenie. Assekuracya dożywocia Urodzonym Ordynatom Zamoyckim małżonkom na Starostwo Płoskierowskie y Tarnawatkę. Przepawy Wielko-polskie. Przeniesienie akt Generału Kiiowskiego z Lublina do Lwowa. Dobra stołu Krolewskiego. Miasto Zakroczym. Konserwacya puszczy Niepołomskiej. Approbata zaniany dobr Kuchar y Rudna ekonomicznych I. K. Mci za dobra wieś Bogucice dziedziczne Urodzonego Iana z Słaskiego, Woyskiego Woiewodztwa Krakowskiego. Uspokoienie granic między dobrami dziedzicznymi Dźwiniaczem y Starostwem Czerwonogrodzkim. Approbacya sprzedazy medietatis wsi Gnatowice in rem Urodzonego Bazylego Walickiego Kasztelana Sochaczewskiego. Dobra Brwilno y Bielawy. Przyczynienie placow do rozprzestrzenia zamku Warszawskiego. Pozwolenie kupienia placow Tepperowi w Warszawie. Szkoła rzemieślnicza w Opolu. Szpitale Warszawskie. Approbacya fundacyi domu Nacyonalnego w Rzymie, oraz szpitala y alumnatow przy nim fundowanych. Forteca Częstochowska. Korony y insignia Krolewskie. Libertacya placow Urodzonych Kuczyńskiego y Kłopotowskiego. Iarmark w miasteczku Siedlcach. Indygenat Urodzonych Brühlow. Indygenat Urodzonego Iozefa Gabaleona Salmoura. Indygenat Urodzonemu Pyrhys de Varille szlachcicowi Francuskiemu. Indygenat Urodzonemu Ierzemu Bertrandowi. Indygenat Urodzonych Riaucoura y Szmidta. Indygenat Urodzonego Szymona Corticellego. Nobilitacya Urodzonych Hiżow. Nobilitacya na rekomendacyą Wielmożnego Xcia Augusta Czartoryskiego Woiewody Generała Ziem Ruskich, iako Generalnego Regimentarza woysk Koronnych. Nobilitacya zasłużonych w woysku Koronnym. Nobilitacya UU. Brzozowskiego, Nowickiego, Słomińskiego, Kozłowskiego, y Fontanny. Zachowanie przy prawach y prerogatywach szlacheckich, successorow Ur. Iana Tatarowicza. Warunek prerogatyw stanu szlacheckiego. Approbacya przywileiu Aurati Equitis. Wyiazdu za granicę pozwolenie. Wniesienie się ad Curiam Romanam o kanonizacye, y beatyfikacyą Stanisława Papczyńskiego. Deklaracya Seymikow Relacyinych w Woiewodztwach, y Ziemiach Prowincyi Koronnych. Szkoła rycerska. Pretensye domow Inblonowskich, Lubomirskich, y successorow niegdyś W. Rybińskiego Woiewody Chełmińskiego. Recess do drugiego Seymu desideriorum Woiewodztw. Ziem y Powiatow. Rezydenci do hoku I. K. Mci do przyszłego Seymu zaczynając.

1764. Konstytucye Wielkiego X. Lit. na tymże Seymie. 169

Prorogacya czasu do wykonania iuramentu Lustratorow Starostw. Czopowe y szelężne Woiewodztwa Wilchńskiego, Nowogrodzkiego, Brzeskiego Litewskiego. Wilkomirskiego

y Grodzieńskiego Powiatow, tudzież Xięstwa Żmudzkiego. Kommissya Woyskowa w Wielkim X. Litewskim. Seymiki Elekcyjne, Deputackie, y Ziemskie. Opisanie sądowej sprawiedliwości, czas zaczynania Trybunału, y sądenia onego. Trybunał duchowny. Zniesienie Trybunału Skarbowego. Trybunał W. X. Lit. iakie ma sądzić sprawy. O appellacyach. Ezekucya za dekrety kontumacyjnemi. Warowanie loci standi na kondemnaty. Dylacye. O obmowach. Regestra Sądowe Trybunalskie. Regestra w Ziemstwach y Grodach. O sprawach minoris importantiae. O Deputatach. Wniesienie abrogowane. Dochody Sędziom Trybunalskim. O dochodach Urzędow Ziemskim y Grodzkim. O Kancellaryi Trybunalskiej. O kondemnatach na WW. Woiewodow lub UU. Starostow Sądowych wypadłych. De valore dekretow oczywistych. O dekretach kondyktowych. O patronach. O xiągach y aktach. O Magdeburyach W. X. Lit. O Woźnych alias Generalach. O zbiegłych poddanych. O ekzekucjach Kapturowych Wielkiego Xięstwa Litewskiego. O gleytach z Kancellaryi wydawanych. Pozwolenie dwoch Ziemstw, y dwoch Grodow Xięstwu Żmudzkiemu. Activitas Ciwunow Xięstwa Żmudzkiego. Przydanie Deputata Xięstwu Żmudzkiemu y Posła. Miejsce Sędziom Ziemskim Trockim. Ubezpieczenie sądowej sprawiedliwości. Uspokoienie różnicy granic między miastem naszym Wohyniem do ekonomii Brzeskiej Litewskiej należącym, a dobrami Urodzonych Kuczyńskich dziedzicznymi w Woiewodztwie Lubelskim leżącymi. Gratitude Wielmożnemu Xiążęciu Michałowi Czartoryskiemu Kanclerzowi Wielkiemu Wielkiego X. Lit. Obiaśnienie omyłki kwitu Wielmoż. Hrabi Fleminga przeszłego Podskarbiego W. Wielkiego Xięstwa Lit. na Seymie Konwokacyjnym danego. Ubezpieczenie pensyi Podskarbińskiej. Dług successorowi Wielmoż. Kocięła Podskarbiego Wielkiego W. X. Litewskiego. Dług Urodzonych Romerow. Zamiana dobr Parafianowa. Rozgraniczenie Starostw Pieniańskiego y Kupiskiego. Approbacya kommissyi między Starostwem Ziołowskim, a dobrami Antopol nazwanymi. Securitas dobr hibernowych Rypuana. Ubezpieczenie sześciu włok gruntu Treygi nazwanych. Ubezpieczenie folwarku Wersztoku. Dobra Kuszliki. Pozwolenie zamiany gruntow Wincze nazwanych hibernowych. Modyfikacya dekretu Sądow Generalney Konfederacyi W. X. Litew. Uwolnienie od więzy UU. Kaszyca, Ianowicza, y Bogusza. Indygenat na rekomendacyą WW. Hetmanow W. X. Litew. Nobilitacya niektórych neofitow, czyli od nich pochodzących. Ocalenie honoru Urodzonych Mikłaszewiczow. Uspokoienie desideriorum synagogy y kahału Pińskiego. Kościół Mieleczycki. Miasto Witebsk. Seymiki Relacyjne w W. X. Lit.

1764. Ordynacya Sądow Zadwornych Assessorskich 186

Ustanowienie decyzji per pluralitatem. Przydanie Assessorow ex Ordine Senatorio et equestri. Porządek zasiadania na Sądach. Assessorowie przysięgać mają. Rota przysięgi. Ustanowienie kadencyi Sądow Assessorskich w Koronie y Litwie. Wyznaczenie miejsca na Sądy w Koronie y Litwie. Opisanie kompletu Sądowego. O powtorzeniu wotow. Deklaracya inappellabilitatis. O ekzekucyi dekretow Krolewskich. De restitutione causae in integrum de noviter repertis. Ubezpieczenie sądow y osob w nich stawających. Ostrzeżenie patronow. Liczba Palestry. Aby byli przysięgli. Rozrządzenie względem rejestrow Sądowych y spraw, co w nie wpisywane będą. Toż samo rozrządzenie y w Litewskiej Assessoroy. Zalecenie WW. Ministrom Xięstwa Litewskiego ułożenia rejestrow Sądowych. Warunek dla Xięstwa Infantskiego. Ostrzeżenie w sprawach granicznych z dobrami I. K. Mci. Ubezpieczenie dla miast fori.

1766. Konstytucye Seymu Walnego Warszawskiego 192

Wiara Święta Katolicka Rzymska.

Materye Skarbowe. Zniesienie cla generalnego. Uchylenie cla in Regno. Czopowe y szelężne generalne w Koronie na zniesienie pogłownego y podymnego. Postanowienie o lustracyach Starostw y dupli w Koronie. Ucalenie pogłownego żydowskiego w przypadku konflagraty żydow. Obiaśnienie pensyi Kommissarzow Skarbowych. Potwierdzenie kupna palacu dla czterech iurydykcyi Koronnych Rzeczypospolitey skarbowi Koronnemu zleconego. Utwierdzenie kontraktu o plac zamkowi naszemu Warszawskiemu przyległy z Wielką Kapitułą Warszawską przez Kommissyą Skarbową zawartego. Utwierdzenie podobne kontraktu o plac do zamku przykupiony od Urodzonego Lubomirskiego Miecznika Koronnego. Kontynuacya reparacyi zamku naszego Warszawsk. Kwit successorom niegdyś Wielmożnego Siedlnickiego Podskarbiego W. Koronnego. Kwit Urodzonym Dzierżańskim, y uwolnienie od placenia Ur. Gadomskiego Podkomorzeżego Sochaczewskiego. Uwolnienie sekwestrowanej summy przez skarb Koronny, żydow kupcow Ciechanowieckich. Kwit Wielmożnemu Teodorowi Wesslowi Podskarbiemu W. Koronnemu, tudzież WW. y Urodzonym Kommissarzom Skarbowym. Ustawa waloru y kursu monet w kraiach Rzeczypospolitey, y sposob placenia summ w Prowincjach Koronnych. Przedłużenie Seymu. Ubezpieczenie wolnego głosu. Wyznaczenie Kommissarzow skarbu Koron-

nego. Sposob obierania Kommissarzow tak Skarbowych, iako y woyskowych, tudzież Assessorow do Sądow Zadwornych obojga narodow.

Materje woyskowe. Polepszenie płacy woysku Koronnemu. Ordynacya Kommissyi Rzeczypospolitey woyska Koronnego. Szkoła rycerska. Dozwolenie prerogatyw Hetmanom teźraźniejszym obojga narodow. Garnizon w Starostwie Spizkim. Wyznaczenie osob na Kommissarzow Woyskowych Koronnych.

Materje Iurydyczne. Przyspieszenie sprawiedliwości w Sądach naszych Zadwornych, y przywrocenie iurydykcyi Referendarzom. O władzy Marszałkow Koronnych y W. X. Litewskiego. Sądy Pograniczne Podolskie y Braclawskie. Ordynacya Sądow Ziemskich Woiewodztwa Krakowskiego. Pisarz y Komornicy Ziemszy Krakowscy. Rewizorowie do ułożenia xiąg dawnych Ziemskich Woiewodztwa Krakowskiego. Sądy Ziemskie Powiatow Radomskich y Ziemi Stężyckiej w Woiewodztwie Sandomirskim. Ustawa o Rokach Ziemskich Woiewodztwa Sandomirskiego w Powiatach Sandomirskim, Wiślickim y Pilźnińskim. Przyczynienie kadencyi Sądow Ziemskich Powiatowym Woiewodztwa Poznańskiego y Kaliskiego. Xiąg Ziemstwa Sieradzkiego z Krakowa do Piotrkowa sprowadzenie. Przeniesienie Sądow Ziemskich z Powiatow Brzezińskiego y Orłowskiego do miasta Łęczycy. Sądy Ziemskie Woiewodztw Kujawskich. Sposob stanowienia praw. Pozwolenie Podkomorzego y Ziemstwa Woiewodztwu Podolskiemu dla Powiatu Łatyczowskiego. Ubespieczenie Sądow Woiewodztwa Płockiego. Przełożenie Rokow Warszawskich na inny czas. Grod Ostrołęcki. Kommissya do wyznaczenia placow w mieście naszym Żytomierzu na wybudowanie Kancellaryi Ziemskiej y Grodzkiej Kiiowskich. Approbacya placu na Kancellaryę Ziemi Wyszogrodzkiej. Rewizya xiąg Ziem., Grodzkich Wyszogrodzkich. Bepieczestwo fortun y honorow szlacheckich obywatelow Ziemi Rawskiej, po pogorzeli xiąg Ziem., Grodzkich, y granicznych, tudzież pozwolenie Urzędow Powiatow Bielskiemu y Mszczonowskiemu, oraz obieranie Deputatow Rawskich Generałem. Wyznaczenie Assessorow do Sądow Zadwornych Koronnych.

Materje ex desiderijs Woiewodztw, Ziem y Powiatow. Rezolucya na deklaracye Dworow zagranicznych. Wydatki extraordinaryne przy wyprawie y trzymaniu Poslow u dworow cudzoziemskich, tudzież na szkołę do nauki językow orientalnych. Bonifikacya y rekompensa dla Urodzonego Stankiewicza Pułkownika naszego. Zamiana wsi Sielca duchowney, za wieś Wesolą dziedziczną. Warunek prawa dziedzicznego do dobr Kręczki, Umiasowo, Klimonty y Falki. Pozwolenie kupna dobr Wielebney Kapitulie Płockiej. Uspokojenie długi successorom ś. p. Wielmożnego Jakuba Rybińskiego Woiewody Chelmińskiego Generała artyleryi Koronney należącego. Rozwiązanie recessu Seymu anni 1677 w interesie dobr Ostrogskich uczynionego. Kommissya do rozgraniczenia Wdztwa Kiiowskiego z Woiewodztwem Braclawskim. Seymiki Woiewodztw Krakowskiego, Sandomirskiego, Kiiowskiego, Płockiego, Braclawskiego y Czerniechowskiego. Oznaczenie Seymikow Relationis Generałowi Woiewodztwa Ruskiego. Seymiki Ziemi Dobrzyńskiej. Ubespieczenie Seymikow Woiewodztwa Łęczyckiego. Lokacya Bielina. Ubespieczenie soli Powiatowey Woiewodztwa Płockiego. Zamiana wsi Brzeskiej Woli y innych naszych Krolewskich za wieś Niedomyce y inne dziedziczne. Uspokojenie pretensyi Danielowiczowskich successorow. Assekuracya starych zasług woyskowych Stanisława Iabłonowskiego Kasztelana Krakowskiego Hetmana W. Koronnego. Pozwolenie wyjazdu za granicę. Uwolnienie od dekretu ejusque rigoribus U. Podkomorzego Heyckinga. Ocalenie sławy Urodzonych Daszkiewiczow. Uchylenie processu na U. Byszewskim zasłego. Zasługi y pretensye różnych domow. Deklaracya Seymikow Relacyjnych w Woiewodztwach y Ziemiach Prowincyi Koronnych y Wielk. X. Litewskiego. Gratitude Urodzonemu Marszałkowi, y Urodzonemu Sekretarzowi Seymowemu. Rozwiązanie Konfederacyi. Rezydenci do hoku I. K. Mci in continuatione roku teźraźniejszego do przyszłego Seymu inclusive.

1766. Konstytucye W. X. Lit. na tymże Seymie. 222

Materje Skarbowe. Czopowe szeleżne w W. X. Lit., na zniesienie podatkow dawnego czopowego y podymnego. Approbacya ordynacyi Kommissyi Skarbowey Wielkiego Xięstwa Litewskiego. Ordynacya Kommissyi Rzeczypospolitey Skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego. Ordynacya akcydensu Kancellaryi Sądowey. Władza y powinność Kommissyi Skarbu W. X. Litewskiego, z wyznaczeniem czasu deputowania do konstytucyi y Delegacyi do skarbow z obojga narodow, oraz domieszczenie Kommissarzow Skarbowych do funkcyi Poselskiej, a wylączenie od Marszałkownstwa Seymowego y Deputacyi do konstytucyi. Postanowienie o lustracyach Starostw, y dupli w W. X. Lit. Supplement do kwarty y dupli z ekonomii Połockiej y Słonimskiej. Ustanowienie miary y wagi generalney. Kwit Wielmożnemu Flemingowi Woiewodzie Pomorskiemu, przeszłemu Podskarbiemu Wielk. Xięstwa Litewskiego. Kwit Wielmożnemu Brzostowskiemu Podskarbiemu W. W. X. Litewskiego, tudzież WW. y UU. Kommissarzom Skarbowym. Redukcyja szostakow zagranicznych

w W. X. Litewskim. Sposob placenia summ od debitorow kredytorom z przyczyn ustawy monet. Warunek dochodow Starostwa Brześcińskiego z przyczyny zniesionego cla generalnego. Wyznaczenie Kommissarzow Skarbowych Litewskich.

Materje woyskowe. Approbacya ordynacyi Kommissyi Woyskowej Wielkiego Xięstwa Litewskiego. Ordynacya Kommissyi Woyskowej Wielkiego Xięstwa Litewskiego pod Prezydencyą I. W. Michała z Kozielska Ogińskiego Woiewody Wileńskiego ułożona y opisana. Podwyższenie płacy woysku Wielkiego Xięstwa Litewskiego. Podwyższenie porcy chorągwi Marszałkowskiej Wielmożnego Marszałka W. Wielkiego Xięstwa Litewskiego. Ubespieczenie płacy woysku Wielkiego Xięstwa Litewsk. Obmyślenie nadgrody zasłużonym w woysku Oficyerom W. X. Lit. Wyznaczenie osob do Kommissyi Woyskowej W. X. Litewskiego.

Materje Iurydyczne. Dodanie rejestrow Ziemstwom y Grodom w Wielkim Xięstwie Litewskim. O appellacyach, y winach appellacyjnych. Obiaśnienie konstytucyi Coronationis o Pisarzach Trybunalskich. Registr officii w Trybunale Wielkiego Xięstwa Litewskiego. Przydanie warty in assistantiam Trybunałow. Przeniesienie Sądow Ziemskich Trzy-Krolskich Xięstwa Żmudzkiego repartycyi Telszewskiej. Przeniesienie Powiatow Wielkich y Małych Dyrwian do repartycyi Telszewskiej Xięstwa Żmudzkiego. Ordynacya Sądow Zadwornych Assessorskich Wielkiego Xięstwa Litewskiego. Deczyza per pluralitatem. Porządek zasiadania w Sądach, y przysięga Assessorow. Rota przysięgi. Naznaczenie kadencyi Sądow Assessorskich. Wyznaczenie mieysca na Sądy Assessorskie Litewskie. Ostrzeżenie nieprzerwanej w Sądach naszych sprawiedliwości. O powtorzeniu wotow. Deklaracya inappellabilitatis. O exekucyi dekretow naszych. Ubespieczenie Sądow y osob w nich stawiających. Ostrzeżenie Urodzonych patronow. Liczba palestry. Aby byli przysięgli. Dylacye, et beneficia iuris. Regestra causarum. O Kommissyach. Ostrzeżenie spraw granicznych z dobrami naszymi. Ubespieczenie dla miast fori. Wyznaczenie pensyi ze skarbu dla Urodzonego Pisarza Dekretowego W. X. Lit. Wyznaczenie Assessorow do Sądow naszych Zadwornych W. X. Lit.

Materje ex desiderijs Woiewodztw y Powiatow. Dopełnienie gratitudinis W. Xięciu Michałowi Czartoryjskiemu Kanclerzowi Wielkiemu Wielkiego Xięstwa Litewskiego. Miasto Wilno. Odnowienie granic Xięstwa Żmudzkiego, y innych Powiatow z Xięstwami Kurlandzkim, y Semigalskim. Rozgraniczenie między ekonomią naszą Grodzińską, a fundacyą IchMość Xięży Kamedułow Wigierskich. Pozwolenie uchwały Seymikowey Powiatowi Lidzkiemu. Zachowanie przy possessyi dobr Oniszek Urodzonych Szwykowskich małżonkow. Warunek dobr Kuszlik. Parafia Newelska. Uwolnienie a poenis Urodzonego Zambrzyckiego y redintegratio activitatis Ur. Sawaniewskiego. Recess satysfakcyi successorow Urodzonego Krzysztofa Sulistrowskiego.

1768. Konstytucye Seymu Extraordinarynego Warszawskiego. 244

Akt Limity. Plenipotencya. Prorogacya Seymu. Powtorna Seymu prorogacya. Plenipotencya od Nayiaśniejszey Imperatorowy Iey-Mci Caley Rossyi, I. W. Xięciu Mikolaiowi Repninowi, Wielkiemu teźże Nayiaś. Imperatorowey Iey-Mci Posłowi dana. Traktat Wieczysty między Rzeczpospolitą Polską, y Imperium caley Rossyi. Akt osobny pierwszy, zawierający w sobie wolności, y prerogatywy Grekow Orientalnych Nic-Unitow, y dyszydentow, obywatelow y mieszkańcow w Państwach Nayiaśniejszey Rzeczypospolitey Polskiej, y w przyłączonych do niey Prowincyach. Akt osobny drugi, zamykający w sobie Nayiaśniejszey Rzeczypospolitey Polskiej prawa kardynalne, wieczyście trwałe, y odmienne być nigdy nie mogące, et materias Status, ktore tylko unanimitate na Seymach wolnych decydowane być powinny. Prawa kardynalne. Materje Status.

Moc ratyfikacyi traktatu. Odnowienie konstytucyi Seymu Coronationis względem Kommissyi do traktowania z dworem Rossyjskim. Uwolnienie kupcow Rossyjskich od placenia celł partykularnych. Placenie transitus od kupcow Rossyjskich. Odnowienie deklaracyi traktowania z Dworem Berlińskim. Assekuracya possessyi Domowi Saskiemu w Polsce. Pensya dwom Krolewiczom Polskim, Xaweremu y Karolowi. Xięstwo Kurlandzkie, y Semigalskie. Porządek Seymowania. Porządek Rady Senatu, Ministrow, y Urzędnikow obojga narodow. Porządek Senatus, et Ministerii. Porządek Urzędnikow Większych obojga narodow, ktory po którym na funkcjach publicznych, y na dworze naszym mieysce mieć mają. Porządek Urzędnikow nadwornych Koronnych, y W. X. L. Porządek seymikowania. Czopowe y szelężne generalne w Koronie. Seym ordynaryiny. Ubespieczenie nowej krajowey monety. Ostrzeżenie percepty y expensy, wszystkich intrat skarbow obojga narodow, podług niżej opisanych tabell. Tabella intrat corocznych skarbu Koronnego ułożona, do proporcyi tegorocznych dochodow, y ktora na przyszłe czasy, zostać ma. Tabella intrat skarbu Koronnego, ktore powinny ustać, kiedy nowy podatek czopowego wybierać się zacznie. Tabella roczney ordynaryiny expensy skarbu Koronnego. Tabella expensy extraordinaryney roczney

skarbu Koronnego. Tabella intrat corocznych skarbu W. X. Lit. ułożona de proporcyi dochodow tegorocznych, y ktora na przyszłe czasy zostawać ma. Tabella intrat skarbu W. X. Litewskiego ktore maia ustać, za zaczęciem wybierania nowego podatku czopowego. Tabella coroczney ordynaryney expensy skarbu Litewskiego. Tabella roczney extraordinaryney expensy skarbu Litewskiego. Szkole rycerskiej dziedziczne prawo do pałacu Kazimierzowski zwanego. Podwyższenie płacy Generalowi Artylerji Koronney. Pensye UU. Strażnikom, y Obożnym Polnym Koronnym. Powiększenie pensyi Urodzonemu Instygatorowi Koronnemu. Pensya Sędziom Pogranicznym. Pensya Tłomaczom językow orientalnych. Pensya Urodzonym Metrykantom Koronnym. Bruki Warszawskie. Reparacya zamku Krakowskiego. Reparacya ratuszow Trybunalskich. Pensya Lustratorom pogłownego żydowskiego w Koronie. Naprawa drog, mostow, y czyszczenie rzek. Reparacya tam, y Szpicy Montawskiej. Upewnienie nadgrody Marszałkom, y Sekretarzom Seymowym. Ustanowienie pensyi Assessorom Sądow I. K. Mości Zadwornych w Koronie. Lustratorowie podatku nowo ustanowionego. Powiększenie pensyi Urodzonemu Pisarzowi Warszawskiemu. Akademia lekarska. Prorogacya czasu wypłacenia coroczney summy na zamek nasz Warszawski. Wyznaczenie summy na reparacyę pałacu Rzeczypospolitey w Warszawie. Subsidium niektórym miastom naszym. Naiecie pałacu dla Posłow Rossyjskich. Płaca Lustratorom Starostw. Przypadkowe expensa Kommissyi Skarbowey Koronney. Uspokoienie długow prawem wyznaczonych w Koronie. Brukowanie na Pradze drogi od Wisły. Reparacya fortec, y domow arsenalowych. Summa na Legacye do Dworow postronnych. Summy Oświeconym Xiążętom Radziwiłłom, ad exsolvendum ze skarbu Rzpltey należące, y determinowane. Assynacya do skarbow obojga narodow, favore O. Xięcia Karola Radziwiłła Marszałka Konfederacyi Generalney Koronney, y Seymowego. Ofiarowanie Nam summy od Stanow Rzeczypospolitey z skarbu Koronnego. Względy na Wielmożnych Teodora Wessla, y Michała Brzostowskiego Podskarbach Wielkich obojga narodow. Nadgroda zasług W. w Bogu Xiędza Iozefa Kierskiego Sekretarza Koronnego. Rekompensa miastu Elblągowi. Summy na expensa extraordinaryney Rzeczypospolitey z skarbu Koronnego. Wdzięczność Oświeconemu Xiążęciu Generalney Konfederacyi Koronney, y Seymowemu Marszałkowi. Nadgroda Urodzonym Marszałkom Konfederacyi Toruńskiej y Sluckiej. Gratitudo Urodzonemu Xiążęciu Podkomorzemu Koronnemu. Zawdzięczenie U. Ianowi Łozdia Ponińskiemu Posłowi Inflantskiemu. Wypłacenie długu successorom Wielmożnego niegdys Alexandra Lipskiego Woiewody Kaliskiego. Dług Wielmożnego Lipskiego Kasztelana Łęczyckiego. Nadgroda U. Popielom. Nadgroda dla U. Tomasza Alexandrowicza Podkomorzego naszego. Uspokoienie pretensyi WW. Iablonowskich. Rekompensa U. Kickiemu. Assekuracya summy successorow Urodzonego Niemierzyca Podkomorzego Kiiowskiego. Miasto Krakow. Ułatwienie pretensyi Ur. Leduchowskiego Starosty Włodzimirskiego. Nadgroda Ur. Wągrodzkiemu. Rekompensa Ur. Matuszewicowi Generalney Konfederacyi Koronney, y Seymowemu Sekretarzowi Gratitudo Ur. Pawłowi z Konopnice Grabowskiemu Staroście Czchowskiemu. Rozeznanie pretensyi UUr. Taube, Spart, Korff, y Groeben. Kommissye Skarbowe obojga narodow. Obiaśnienie władzy Kommissyi Skarbowey obojga narodow. Intraty stołu naszego. Podwyższenie ceny mostowego y grobelnego. Porownanie cła naszego w Koronie, iako w W. X. Litewskim. Porownanie sprawiedliwosci względem kwarty. Pomnozenie dochodow Rzpltey przez loteryę. Uwolnienie od płacy łanowegó z sołestwa kościolowi Topolskiemu służącego. Obiaśnienie dziesięcioletnich lustracyi Starostw, y Krolewszczyzn. Szyba solna Kunegunda zwana Wieczystość pałacu dla Rzeczypospolitey na mieszkanie dla Posłow Rossyjskich. Uwolnienie wsi Chłapowa od ewikcyi czopowego dawnego. Zamek Warszawski. Kommissye Woyskowe obojga narodow. Buławy obojga narodow. Zniesienie milicyi Ziemi Halickiej. Pozwolenie chorągwi Ziemiańskiej Woiewodztwom Wielkopolskim. Złączenie Trybunału Koronnego. Iuryzdykcyja Marszałkowska. Wyznaczenie Assessorow Sądow iuryzdykcyi Marszałkowskiej. Assessorowie Sądow naszych Marszałkowskich y Zadwornych, Posłami być nie mogą. Ordynacya Sądow naszych iuryzdykcyi Referendaryi Koronney przywroconey. Ordynacya Iudicii mixti, albo Sądu wspolnego. Reassumptio konstytucyi approbujących traktat Welawski, y Oliwski pro re OO. Xiążąt Radziwiłłow. Sądy Pograniczne Woiewodztwa Braclawskiego z Tatarami Krymskimi. Odnowienie statutu Kazimierza względem synow. Przeniesienie Brańskich y Suraskich Rokow do miasta Bielska. Surrogacya Podśędkowstwa Lwowskiego. Ubespieczenie Ur. Stanisława Karłowskiego. Uspokoienie sprawy granicznej Ur. Teodora Szydłowskiego Chorążego Warszawskiego, Starosty naszego Sekocińskiego z dobrami duchownymi. Evocatio extra forum. Forum osob świeckich z duchownymi. O dziesięcinach w Koronie y W. X. Litewskim. Exekucya dekreto. Zniesienie kondemnat. Pozwolenie odprawowania Kommissyi Wdztwu Kiiowskiemu bez Senatora. Grod w Srzeńsku. Ustanowienie Grodu w Rypinie. Postanowienie suscepty Grodzkiej w Prasnyżu. Ustanowienie iuryzdykcyi Sądowej w Grodzie Goniądzkim. Przemienienie kadencyi

Sądow Ziemi Woiewodztwa Krakowskiego na inny czas. Żądanie Ur. Wielogorskiego Woyskiego Braclawskiego. Odesłanie do Trybunału na nowe naznaczenie rozgraniczenia. Zniesienie processu na obywatelach Ziem Pruskich. Warunek tranzakcyi szlacheckich, y iuryzdykcyi Grodowych w Woiewodztwach Ziem Pruskich. Uwolnienie od processu Ur. Węzka Generała Maiora. Roczki Ziemskie Woiewodztwa Sieradzkiego. Odmienienie czasu Rokom Ziemi Poznanskim. Uspokoienie procedery in causa facti między Urodzonym Weysenhoffem, a UUr. Rykami, y innemi in processu będącemi w Xięstwie Inflantskim. O przysiędze Urzędnikow Grodzkich w Koronie y w W. X. Lit. Naznaczenie Sądow ultimae instantiae między OO. Xiążętami Radziwiłłami, a różnemi Korony Polskiej, y W. X. Lit. obywatelami. Ordynacya Sądow ultimae instantiae między Oświeconymi Xiążętami Radziwiłłami, a między WW. Urodzonymi kuratorami, tutorami, possessorami y pretenzorami, w W. X. Lit. naznaczonych. Kanclerze lub Podkanclerzowie duchowni. Expedycye Seymowe. Dom nacyonalny y z kościołem w Rzymie. Opactwa. Rekvizycya do S. Stolicy Apostolskiej o przeniesienie świąt na niedziele. Obieranie stanu. Opatrzanie Arcy-Biskupa Ormiańskiego. Obwarowanie szpitala Gnieźnińskiego. Odnowienie y ucalenie prawa kollacyi tak naszej Krolewskiej, iako y szlacheckiej, względem wszystkich Archi-Mandryi R. G. U. y W. X. Litew. znajdujących się. Probostwo S. Jerzego w Warszawie, y drugie w Błoniu. Probostwo Piotrkowskie. Woiewoda Gnieźniński. Ustanowienie Kasztelana Mazowieckiego. Obiaśnienie konstytucyi pod tytułem: Rozwiązanie recessu w interesse dobr Ostrogskich uczynionego. Przepis Seymikom Woiewodztw Wielko-Polskich. Lokacya Tatarow. Ubespieczenie dla Tatarow w Koronie Polskiej, y w W. X. Lit. Kompania manufaktur. Postanowienie Żupnikow w Woiewodztwach y Ziemach Koronnych. Besspieczeństwo sumy cudzoziemcow. Warunek miast y miasteczek naszych Krolewskich w Koronie y w W. X. Lit. Względ na ludzł conditionis civilis w Koronie y w W. X. Lit. Miasto Gdańsk. Miasto Toruń. Srzeńsk miasto. Kamienica Czamerowska w Warszawie. Ubespieczenie synagogi Łobżenickiej Względ na kahał miasta Liska w Ziemi Sanockiej leżącego. Miasto Leszno. Ubespieczenie iarmarkow miasta Dubna. Ubespieczenie iarmarkow miasta Sokala. Względ na pogorzałe miasto Nasielsk. Kadencye Rokow Ziemi Kaliskiego y Gnieźnińskiego Woiewodztw. Dworek w mieście naszym Rawie. Obiaśnienie prawa dziedzicznego do wsi Plaszowy. Wyznaczenie pensyi Ur. Regentowi Pogranicznemu Woiewodztwa Kiiowskiego. Approbacya fundacyi Xięzy Iezuitow Żytomirskich. Miasto Grzybow. Nadgroda zasług Ur. Stefanowi Ciołkowi Komorowskiemu Pułkownikowi pancernemu w woysku Koronnym. Kommissye do ekonomii. Zaspokoienie sprawy o Starostwo Osieckie, y inne dobra nasze Krolewskie. Przyłączenie sprawy Urodz. Wilczewskiego o dobra Czarny Las, do Kommissyi między Urodz. Łochockim y Przyłubskim naznaczoney. Kommissya o dobra Ostrowko, Gronkowo y Dębno. Kommissya do rozgraniczenia Starostwa Niechorowskiego. Kommissya do rozsądzania sprawy o dobra Rokitno. Kommissya do dzierżawy Tarnowy. Przyspieszenie rozsądzania sprawy o Starostwo Borzechowskie. Starostwo Wartskie. Kommissya na rozgraniczenie dobr dziedzicznych Chresna, z dobrami naszymi Suleiowem. Kommissya do uznania natury wsi Salnika w Woiewodztwie Braclawskim leżącej. Kommissya do Starostwa Kolskiego. Wsie Dubrniow y Pukow, a corpore Starostwa Rohatyńskiego oderwane. Kommissya między dobrami ziemskimi, a Starostwem Lucyńskim. Kommissya na uspokoienie dyfferencyi między dobrami dziedzicznymi U. Szadurskiego, a Starostwem Lucyńskim. Sprawa Mozarowska. Ostrzeżenie dobr idących w zamianę w Koronie y W. X. Lit. Approbacya zamiany dobr Prusinowice, szlacheckich za duchowne. Rekompensa Urodzonemu Uurugowi Staroście Hamersztyńskiemu. Pozwolenie Kapitulie Gnieźnińskiej zamiany. Approbacya zamiany Ur. Łukaszowi Bętkowskiemu Podczasemu Ziemi Stężyckiej z OO. Iezuitami Kollegium Krakowskiego. Pozwolenie zamiany Urodzoney Wessłowy Staroście Golubskiej. Uspokoienie granic między dobrami dziedzicznymi Szlubowem. Zamiana wsi Krolewskiej Modrza za wieś dziedziczną Rumianek. Zamiana dobr Iarugi z attynencyami dziedzicznych Ur. Teodora Potockiego, za dobra miasto Smotrycz z attynencyami. Zamiana dzierżawy Krolewskiej wsi Sielca za wieś dziedziczną Wolice Baryłowska. Zamiana wsi Brzuzy z woytowstwem, y Brzuskiej Woli na inne dobra dziedziczne. Zamiana dzierżawy Krolewskiej w Modlny. Zamiana dobr Paniowicz Murowanych cum attinentiis dziedzicznych, za dobra Krolewskie Mierzwica cum attinentiis. Zamiana połowy wsi Woli dziedzicznej, za wieś Młociny Krolewszczyznę. Zamiana dzierżawy Obornik, y innych wsi Krolewskich, za wsie dziedziczne Kadzew, y inne. Zamiana dzierżawy Zelgniowa, y innych wsi Krolewskich, za dobra dziedziczne Świątniki y Rogalin. Zamiana dobr ziemskich miasta Studenicy cum attinentiis Łętowni y Łowiska, za dobra Krolewskie Kuryłowska, alias Tarnawiec cum attinentiis. Zamiana Starostwa Tyszowieckiego, za dobra dziedziczne miasto Hermanowka. Nadanie wioski Klusowa w Woiewodztwie Bełzkim. Wioska Kożice do dzierżawy Zyczyńskiej przyłączona. Miasto Tuchola. Woytostwo Zbroiewskie.

Dobra Luboml. Zamiana wsi dziedzicznej Kruszeniowki za wieś Krolewską Serebryą. Ubezpieczenie dziedzictwa successorom W. Sapieli Woiewody Mécislawskiego. Ostrzeżenie względem wsi Kamieńca do Woiewodztwa Kaliskiego należącej. Securitas dobr ziemskich wsi Serebryszcze. Uwolnienie Starostwa Medyckiego. Approbacya prawa Urodzonym Weysenhoffom. Indygenat Ur. Antoniego Graffa de Waldstein. Indygenat Ur. Fryderyka Augusta de Cossel. Indygenat Urodzonych Brühlów. Indygenat Ur. Apraxynowi Generalowi woysk Rossyiskich. Indygenat Urodz. Aschowi. Indygenat Ur. Bazylemu Karowi Pułkownikowi woysk Rossyiskich. Uznanie Ur. Jakuba Bulhaka za indygenę. Obiásnienie indygenatu UU. Igielstrohmow. Przyznanie szlachectwa Polskiego Urodzonym Redern. Zachowanie przy starożytności Polskiego szlachectwa Ur. Nostytza. Obiásnienie y ponowienie indygenatu Urodzonych Gotlonow. Zachowanie przy szlacheckiej prerogatywie Urodz. de Ebertz. Przyznanie indygenatu Urodz. Stanisławowi Frankemberkowi. Indygenaty. Uwolnienie a scartabellatu. Uwolnienie a scartabellatu Urodzonego Fontany. Nobilitacye praeciso scartabellatu. Nobilitacya zasłużonych osob. Warunek prerogatywy stanu szlacheckiego Urodzonych Krasnosielskich. Ocalenie honoru Ur. Franciszka Winnickiego. Przywrocenie do kleynotu szlacheckiego W. Tomasza Szczepańskiego, Kanonika Warمیńskiego z bracią, Andrzeia Przedzieckiego, y Urodzonych Droszewskich. Ubezpieczenie honoru y fortuny Urodzonych Rolbieckich. Obiásnienie diplomatum na szlachectwo UUr. Badeniego, y Coiow. Przywrocenie do pierwszego stanu, Urodzonego Macieja Szczeszyńskiego. Ubezpieczenie prerogatywy szlacheckiej Ur. Zacharkiewicza. Warunek honoru, Urodzonej Tekli Marcyanny z Nahoreckich Kamińskiej. Warunek honoru, UUr. Franciszka Iaworskiego brata y siostry jego rodzonych. Utwierdzenie legitimitatis. Obiásnienie konstytucyi de illegitima prole. Utwierdzenie działów UU. Gurowskich braci. Zniesienie propinacyi, od Sołtysow y wybrańców przywłaszczoney. Ordynacya Myszowska. Ucalenie prerogatywy Starosty Nowomiejskiego. Ubezpieczenie summ Woiewodztw Wielkopolskich, lokowanych na dobrach Siarakowie. Przeprawa pod Kolem. Woiewodztwo Rawskie. Przywrocenie Seymikow Włodzimirskiego y Krzemienieckiego. Ubezpieczenie prawa na drukarnią Mitzlerowską. Ubezpieczenie gruntu przy mieście Bielinie Urodz. Kępskiemu. Potwierdzenie Xiążęcego tytułu Wielmożnym y Urodzonym Sapihom. Odesłanie pretensyi successorow Ur. niegdys Ilińskiego Starosty Niżyńskiego do Kommissyi skarbu Koronnego. Odesłanie pretensyi Urodzonego Kostewicza do przyszłego Seymu. Dozwozenie wyjazdu za granicę. Pozwolenie wyjazdu za granicę do wod. Pozwolenie odjazdu za granicę Ur. Alexandrowi Borzęckiemu Podstolemu Koronnemu, Staroście naszemu Przemyskiemu. Pozwolenie odjazdu za granicę Ur. Adamowi Xiążęciu Czartoryskiemu Generalowi Ziem Podolskich. Wyjazdu za granicę pozwolenie. Woytostwo Nakielskie. Ubezpieczenie dobr dziedzicznych Wieniawy, Czechowski y Gorayszczyzny Ur. Andrzeia Tarła Starosty Trześniowskiego. Successya Urodzonych Łączyńskich. Approbacya fundacyi Panien Kanoniczek Warszawskich Approbacye przywileiow Kapitulie Warszawskiej służących. Przyłączenie funduszu Kapitulie Sandonirskiej. Approbacya funduszu OO. Bazyljanow na Ujazdowie. Approbata kościoła katedralnego Dyecezyi Inflantskiej w Krasławiu. Approbacya manastern Umańskiego OO. Bazyljanow, y Brańiłowskiego OO. Trynitarzow klasztoru. Approbacya funduszu w Xięstwie Inflantskim kościoła w Posiniu będącego. Approbata funduszu Colegii Düneburskiego OO. Iezuitow w Xięstwie Inflantskim. Wyderkaff Xięży Paulinow konwentu Warszawskiego. Desiderium Ur. Zaremby, Kasztelana Konarskiego Sieradzkiego. Approbacya kupna gruntow w mieście Trembowli przez Ur. Ioachima Potockiego Podczaszego W. X. Lit. nabytych. Approbacya sprzedaży y kupna cekauzu we Lwowie. Ubezpieczenie dworku Urodzonych Potockich. Warunek possessyi Urodzonego Dolegi. Uznanie pretensyi Urodzonych Pugetow. O nieodebraniu dobr ziemskich od stanu świeckiego. Kommissya do rozgraniczenia Starostwa Czchowskiego z dobrami Druszkowem y inszemi. Kommissya do dobr wsi Kumanowiec przez Stany Rzplitej wyznaczona. Uwolnienie od konfiskaty summy Szlachetnego Göhla.

1768. Konstytucye Wielkiego Xięstwa Litewskiego

Calaga gwardyi Litewskich koncey y pieszey. Naznaczenie pensyi Urodz. Generalowi artylleryi W. X. Litewskiego. Pensya dla Ur. Oboźnego Polnego Litewskiego. Porownanie pensyi Ur. Pisarza Kommissyi Woyskowej W. X. Lit. z pensyą Ur. Pisarza, takowoyze Kommissyi Koronney. Podwyższenie pensyi Urodz. Instygatorowi W. X. Litewskiego. Pensye Assessorom Sądow Zadwornych naszych y Deputatom na Trybunał w Litwie. Expensu laski Wielkiej Marszałkowskiej W. X. Lit. Zamek Krolewski w Grodnie. Dum invalidorum w Wilnie. Ubezpieczenie pensyi Ur. Podskarbiego Nadwornego W. X. Litewskiego. Szpital w mieście Wilnie. Przypadkowe expensa Kommissyi Skarbowey W. X. Litewskiego. Pensya Lustratorom pogłownego żydowskiego w W. X. Litewskim. Ofiarowanie Nam summy od Stanow Rzeczypospolitey z skarbu W. X. Litew. Uspokoienie długow prawem wyznaczonych w W. X. Litewskim. Summy na expensa extraordinaryne Rzeczypltey z skarbu

Litewskiego. Wypłacenie summy trzech kroć sto tysięcy z skarbu W. X. Litew. skarbowi Krolewskiemu należącej. Zawdzięczenie W. Marszałkowi Generalnemu Konfederacyi W. X. Lit. Gratitude Urodz. Sekretarzowi Konfederacyi Generalney Prowincyi W. X. Litew. Uspokoienie summy successorom W. Krzysztofa Zawiszy Woiewody Mińskiego. Uspokoienie długu successorow I. W. Michała Paca Woiewody Wileńskiego, Hetmana W. Wielkiego Xięstwa Litewskiego. Uspokoienie pretensyi successorow Urodzonego Hrehorego Ogińskiego. Uspokoienie długu Wielbnemu Massalskiemu Biskupowi Wileńskiemu. Ubezpieczenie likwidacyi summy z okupna dobr Szawel wynikley. Opatrznie archiwow Woiewodztw Trockiego y Witebskiego. Satysfakcyja długu Ur. Tadcuszowi Kociellowi Staroście Markowskiemu winnego. Uspokoienie długu Ur. Platera. Uspokoienie pretensyi successorow W. Iana Strutyńskiego, niegdys Kasztelana Inflantskiego. Uspokoienie pretensyi Ur. Michała z Koziolska Puzyny, Pisarza W. Wielkiego Xięstwa Litew. successorom należącej. Dług Urodzonym Romerom należący. Uspokoienie długu successorom Urodz. Hilarego Polubińskiego Pisarza Polnego W. X. Litewskiego. Satysfakcyja successorom Urodz. Krzysztofa Sulistrowskiego. Uregulowanie podatku w W. X. Litewskim. Uregulowanie expedyicy celnych od kupcow Koronnych y W. X. Litewskiego. Warunek praw Xięstwu Inflantskiemu. Straż woyskowa dla skarbu Litewskiego. Kanał wielki Piński, czyli port Ogiński. Uznanie pretensyi Urodzonych Chrzananowskich od Kommissyi Skarbowey W. X. Litewskiego. Uwolnienie miasta Słucka y Kopyla cum attinentiis. Approbacya dekretu Sądow Konfederackich. Przywrocenie ad activitatem Ur. Stefana Szczodre. Umorzenie niechęci y akcyi wszelakiej z emulacyi pochodzących na Seymiku Lidzkim Przedkonwokacyinym. Uśmierzenie niechęci między obywatelami Rzeczypospolitey. Postanowienie Kancellaryi Ziemskiej y Grodzkiej dla Woiewodztwa Smoleńskiego y Powiatu Starodubowskiego. Dozwozenie dochodzenia krzywd Urodzonym Iudyckim via juris in foro competenti. Uwolnienie a rigore decreti Ur. Malinowskiego. Ubezpieczenie sprawiedliwosci successorom Ur. Wołodkowicza. Ubezpieczenie dobr obywatelow Woiewodztwa Smoleńskiego y Powiatu Starodubowskiego. Kommissya do rozgraniczenia Starostwa Mécislawskiego. Reassumpcyja Kommissyi między Powiatami Mozyrskim y Owruckim na uspokojenie granic naznaczoney. Reassumpcyja konstytucyi r. 1717 in ordine rozgraniczenia ekonomii Pińskiej. Pozwolenie Kommissyi do dzierżawy Swałowicz w Powiecie Pińskim. Naznaczenie Kommissyi Granicznej między dobrami stołu naszego ekonomii Mohilowskiej, a dobrami ziemskimi Bielica nazwanemi. Kommissya do rozgraniczenia Starostwa Czeczerskiego. Kommissya na rozgraniczenie Starostwa Koziańskiego, w Woiewodztwie Witebskim leżącego. Kommissya do rozeznania natury dobr Kryniczyn z przyległościami, w W. X. Litewskim leżących. Kommissya na rozgraniczenie dzierżawy Dworzyskiej. Kommissya w sprawie Xiążąt Radziwiłłow Podkomorznych Litewskich, z Oycami Augustyanami konwentu Wileńskiego, y successorami Bielikowiczow. Kommissya na rozsądzenie sprawy Urodzonych Druwonow. Pozwolenie zamiany Starostwa Żyżmorskiego. Dzierżawy Klepacz y Iamenka w dobra ziemskie obrocenie. Ubezpieczenie Urodzonych Michała y Iustyny z Przeciszewskich Odachowskich małżonkow przy dożywotniej possessyi dzierżawy Zorany, nazwaney. Dobra lenne w Powiecie Mozyrskim. Utwierdzenie przywileiu OO. Xiążętom Radziwiłłom pro conservatione nadanych praw wolności, diplomatow, y przywileiow W. X. Litewskiemu służących. Reassumpcyja konstytucyi o postanowieniu niegdys między OO. Radziwiłłami trzema bracią Xiążętą na Olyce y Nieświeżu czynionym. Rekognicya czei y zasług Urodz. Paca Podstolego W. X. Litewskiego. Odesłanie pretensyi Ur. successorow Gąsiewskich do Kommissyi Skarbowey W. X. Lit. Restytucya do czei y szlachectwa neofitow w W. X. Litewskim. Ubezpieczenie honoru, Ur. Brońskiego Sędziego Ziemskiego Słonimskiego. Reintroductio OO. Dominikanow do zamku Trockiego, oraz approbatio funduszu onych Poporskiego. Potwierdzenie funduszu Collegium Witebskiego OO. Iezuitow. Ubezpieczenie Urodzonym Pisarzom Skarbowym W. X. Litewskiego, pensyi. Pozwolenie O. Xięciu Karolowi Radziwiłłowi Marszałkowi Generalney Konfederacyi y Seymowemu; oraz Ur. Stanisławowi Brzostowskiemu Marszałkowi Konfederacyi Generalney W. X. Lit. wyiechania za granicę. Deklaracya w rozsądzeniu sprawy Ur. Iana Grotuza. Approbacya actorum Konfederacyi Generalnych. y rozwiązania wszystkich.

OMYŁKI DRUKARSKIE

dostrzeżone w Tomie VII.

Str.	38	kolumna 2	wiersz 27 od dołu:	abseniia	czytaj:	absentia.
„	56	„	1 „	2 od dołu: rymasa	„	Prymasa.
„	94	„	1 „	30 od góry: 1674	„	1764.
„	135	„	2 „	6 od góry: Generosis	„	Generosis.
„	155	„	2 „	12 od góry: na Seymu	„	na Szym.
„	181	„	1 „	30 od dołu: Zmudzk. iego	„	Zmudzkiego.
„	186	„	2 „	9 od góry: Połckiego	„	Płockiego.
„	201	„	2 „	22 od dołu: Poln. Kor. regimentowi	„	Poln. Kor. 75000 regimentowi.
„	276	„	1	na marginesie: — 494	„	594.
„	350	„	1 „	7 od góry: czy y	„	czyli.

Na str. 249 linijka oddzielająca zwyczajnie kolumny stronicy od siebie jest niepotrzebna; tutaj bowiem text łaciński i polski naprzeciwko siebie stojące do jednego artykułu należą.

Pomyłkę w paginacji wydania pijarskiego, w którym po str. 656 następuje zaraz 659, zostawiono niepoprawioną umyślnie, ze względu iż następujące cyfry stron, do końca już temu w tak omylonym idą porządku, t. j. że po 659 następują 660, 661, itd.

Pracownik techniczny typograficzny
wykonany w Zakładach Graficznych w Katowicach
z egzemplarza udostępnionego
przez Bibliotekę Narodową w Warszawie
Wydano w nakładzie 800 egzemplarzy
na zamówienie Naczelniczego Komisariatu
Wydawnictwa Artygrafów i Litografów
Warszawa 1980

1000
1000

Przedruk techniką typograficzną
wykonany w Zakładach Graficznych w Katowicach
z egzemplarza udostępnionego
przez Bibliotekę Narodową w Warszawie
Wydano w nakładzie 800 egzemplarzy
na zamówienie Zjednoczenia Księgarstwa
Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe
Warszawa 1980

WAIF
Reprint

